DIOS OCA TUTI
en macuna

Dios Oca Tuti

El Nuevo Testamento de nuestro Señor Jesucristo
en el idioma macuna de Colombia
[myy]

Primera edición
© 1989, Sociedad Biblica Internacional

Segunda edición
© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

Visita para más recursos biblicos en macuna.
www.ScriptureEarth.org/myy

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 4.0 Unported)
Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.
Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.
No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0

ÍNDICE

libro	*abreviatura*	*página*
Mateo	(Mt)	1
Marcos	(Mr)	70
ucas	(Lc)	115
Juan	(Jn)	190
Hechos	(Hch)	241
Romanos	(Rom)	303
1 Corintios	(1 Co)	332
2 Corintios	(2 Co)	360
Gálatas	(Gá)	379
Efesios	(Ef)	391
Filipenses	(Flp)	402
Colosenses	(Col)	409
1 Tesalonicenses	(1 Te)	416
2 Tesalonicenses	(2 Te)	422
1 Timoteo	(1 Ti)	426
2 Timoteo	(2 Ti)	434
Tito	(Tit)	440
Filemón	(Flm)	444
Hebreos	(Heb)	446
Santiago	(Stg)	468
1 Pedro	(1 Pe)	475
2 Pedro	(2 Pe)	485
1 Juan	(1 Jn)	491
2 Juan	(2 Jn)	497
3 Juan	(3 Jn)	498
Judas	(Jud)	500
Apocalipsis	(Ap)	503

Leer el Nuevo Testamento diariamente...533

Adi yʉ ucarise, “Jesuti ñañi Cristo, ito yicõri Dios Macʉ ñañi”, yi mʉa tʉorũnʉtoni uca yʉ. Ĩre tʉorũnʉcõri, catitĩñare mʉa bʉjatoni itire uca yʉ.

Juan 20.31

El santo evangelio según

San Mateo

Jesucristo rujearoto riojʉajʉ gãna
(Lc 3.23-38)

1 [1]Abraham ñayorʉ ito yicõri David ñayorʉ janerãbatia janami ñayijʉ Jesús. Jesús ñicʉsabatia wame mʉare gotigʉ ya yʉ. Ado bajiro wame cʉtiyoyijarã ĩna:

[2]Abraham ñayorʉ macʉ ñayijʉ Isaac. Ito bero Isaac macʉ ñayijʉ Jacob. Jacob macʉ ñayijʉ Judá. Ito yicõri gãjerã ĩ ocabaji mesa cʉni ñayijarã. [3]Judá rĩa ñayijarã Fares ito yicõri Zara wame cʉtirã. Ĩna jaco ñayijo Tamar. Ito bero Fares macʉ ñayijʉ Esrom. Esrom macʉ ñayijʉ Aram. [4]Aram macʉ ñayijʉ Aminadab. Aminadab macʉ ñayijʉ Naasón. Naasón macʉ ñayijʉ Salmón. [5]Salmón macʉ ñayijʉ Booz. Ĩ jaco ñayoyijo Rahab. Ito bero Booz macʉ ñayijʉ Obed. Ĩ jaco ñayoyijo Rut. Obed macʉ ñayijʉ Isaí. [6]Isaí macʉ ñayijʉ ʉjʉ David wame cʉtigʉ. David macʉ ñayijʉ Salomón. Ĩ jaco ñayijo Urías ñayorʉ manojo godogo.

[7]Ito bero Salomón macʉ ñayijʉ Roboam. Roboam macʉ ñayijʉ Abías. [8]Abías macʉ ñayijʉ Asa. Asa macʉ ñayijʉ Josafat. Josafat macʉ ñayijʉ Joram. Joram macʉ ñayijʉ Uzías. [9]Uzías macʉ ñayijʉ Jotam. Jotam macʉ ñayijʉ Acaz. Acaz macʉ ñayijʉ Ezequías. [10]Ezequías macʉ ñayijʉ Manasés. Manasés macʉ ñayijʉ Amón. Amón macʉ ñayijʉ Josías. [11]Josías macʉ ñayijʉ Jeconías. Ito yicõri ĩ ocabaji mesa cʉni ñayijarã. Ito bajiro ĩna baji ñarijʉ Babilonia gãna Israel sita gãnare ñia ãmi wacõri ĩnare moari masa cʉtiyijarã ĩna ya cʉtojʉ.

[12]Ito bero mʉcana Jeconías macʉ ñayijʉ Salatiel. Salatiel macʉ ñayijʉ Zorobabel. [13]Zorobabel macʉ ñayijʉ Abiud. Abiud macʉ ñayijʉ Eliaquim. Eliaquim macʉ ñayijʉ Azor. [14]Azor macʉ ñayijʉ Sadoc. Sadoc macʉ ñayijʉ Aquim. Aquim macʉ ñayijʉ Eliud. [15]Eliud macʉ ñayijʉ Eleazar. Eleazar macʉ ñayijʉ Matán. Matán macʉ ñayijʉ Jacob. [16]Jacob macʉ ñayijʉ José. Ĩ ñayijʉ María manʉjʉ. Iso ñayijo Dios ĩ cõarʉ Jesucristo jaco.

[17]Abraham rĩa janerãbatia David ĩ ñayorajʉna catorce masa ñasʉoyijarã. Abraham macʉ ñayijʉ Isaac. Isaac macʉ ñayijʉ Jacob. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja David ĩ ñarajʉna catorce ñarã ñayijarã ĩna. Ito bero mʉcana David macʉ ñayijʉ Salomón. Salomón macʉ ñayijʉ Roboam. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja, Babiloniajʉ Israel sita gãnare ĩna ãmi warajʉna mʉcana catorce ñayijarã ĩna. Jeconías macʉ ñayijʉ Salatiel. Salatiel macʉ ñayijʉ Zorobabel. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja Cristo ĩ rujearajʉna catorce ñayijarã mʉcana.

Jesucristo ĩ rujeare gaye
(Lc 2.1-7)

18 Jesús ĩ rujeare gaye ado bajiro bajiyiju: José manojo ñaroco ñayijo María. José rãca iso ñaroto riojuaju Espíritu Santo ĩ masirisena ĩ queo sãjare macu sãñagõ ñayijo iso. 19 José iso manuju ñarocu queno yigu ñayiju. Ito bajiri masa ĩna tiro riojo bojoro iso tõbujaroca yi ãmobisiju José. Ito bajiri masa ĩna masibeto, "Mure ãmobea yu", yi ãmobojayiju José isore. 20 Ito bajiro ĩ tuoĩa cani waroca, ĩ cãiroju Dios ñaro gagu ángel goaĩoyiju ĩre. Goacõri ado bajiro gotiyiju ángel ĩre:

—Tuoya José David ñayoru janami mu. Maríare manojo cuti güibesa mu. Espíritu Santo ĩ masirise, ĩ queo sãjare macu sãñagõ ñamo iso. 21 Macu rucogo yigõji iso. Jesús wame wõgũ yiguja mu ĩre. Masare ĩna ñeñaro yirise waja yicõri masogũ yiguĩji ĩ. Ito bajiri Jesús wame cutigu yiguĩji ĩ, yiyiju ángel Josére.

22 Diore goti ĩsiri masu, "Ado bajiro rẽtaro yiroja", ĩ yiado bajiroti rẽtayiju. Dios ĩ busire gotigu ado bajiro yiyiju Diore goti ĩsiri masu:

23 Romio ũmugũ rãca ajeĩabeco macu sãñagõ ñagõ yigõji iso. Ito bajiri macu cutigo yigõji iso. Emanuel yirã yirãji masa ĩre, yiyiju Diore goti ĩsiri masu.

"Dios ñami mani rãca", yireoni ña iti Emanuel yire.

24 Ito bajiri yujiguti ángel ĩ gotiado bajiroti yiyiju ĩ. Maríare manojo cutiyiju ĩ ĩja. 25 Iso macu ñasuogu rucoroto riojua, manojo macu bajiro bajiyiju José maji. Iso rucoja bero Jesús wame yiyijarã ĩna ĩre.

Ñocõare riasotiri masa Jesure ĩna eja tire gaye

2 1 Judea sitaju Belén wame cutiri cutoju rujeayiju Jesús. Iti rodori ĩ rujearoca iti sita uju ñayiju Herodes wame cutigu. Iti rodori Jerusalénju ejayijarã ũmacañi joeja wadiro gãna ñocõare riasotiri masa. 2 Iti cuto ejacõri seniĩayijarã ĩna:

—¿No ñati judio masa uju ñarocu, rujearu? Ũmacañi joeja wadiro ñocõare ticõri, "Rujeañi ĩ", yi masimu gua. Ito bajiri ĩre rũcubuorona wadia gua, yiyijarã ĩna.

3 Ito bajiro ĩna seniĩa ucuja tuocõri, ito gagu uju Herodes buto tuoĩa güiyiju. Ĩre bajiro riti tuoĩayijarã iti cuto Jerusalén gãna cuni. 4 Ito bajiro tuoĩacõri paia ujarã, judio masa rotirise riasori masare cuni ji ñucayiju Herodes. Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro seniĩayiju ĩ: "¿Noju rujeagu yiguĩjida Cristo?" yiyiju ĩ ĩnare. 5 Ĩnajua ado bajiro yiyijarã ĩre:

—Judea sita Belén wame cutiri cutoju rujeagu yiguĩji, yi ucañi sĩgũ Diore goti ĩsiri masu. Ado bajiro bajia ĩ ucare:

6 "Judea sitaju Belén wame cutiri cuto, jaibiti cuto ñabojarocati ñasari cuto ñaro yiroja iti cuto. Iti cuto gagu uju ñasagu rujeagu yiguĩji. Ĩ ñagũ yiguĩji yu ñarã Israel sita gãna uju. Ĩnare tirũnugũ yiguĩji ĩ, yiyiju Dios", yi ucare ña adi, yiyijarã judio masa rotirise riasori masa.

7 Ĩna ito yija tuocõri, mucana ñocõare riasotiri masare yeyoroacã ji ñucayiju Herodes. Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro seniĩayiju ĩ: "¿Nocãta ñocõa goasuocati?" yi seniĩayiju ĩ ĩnare. 8 Ito yija Belénju ĩnare wa rotiyiju ĩ:

—Wasa ĩ macuacãre ãmatẽña. Mua ĩre ti bujaja yure gotirã wadiba. Yu cuni ĩre rũcubuogu warocu ya, yiyiju ĩnare ruogu.

9 Ĩ ito bajiro rotija tuocõri, ĩ yiro bajiroti wayijarã ĩna. Ũmacañi joeja wadiroju ñocõa ĩna tiru ĩna riojua wayiju mucana. Ĩ wajasaroti tuja rũgũyiju macuacã ĩ ñaro weca. 10 Ñocõagã wacõri ĩ tuja rũgũja ticõri, buto wanuyijarã ĩna, ñocõare riasotiri masa. 11 Ñocõagã ĩ ñaro roca ñari wi sãja wacõri ĩna tija ito ñayiju macuacã ĩ jaco María rãca. Ĩre ticõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre rũcubuoyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija bero ĩna rucori jedori janayijarã ĩna. Janacõri orore, uco queno sutirise, ito yicõri mirra wame cutirise iti ãmicõri ĩre ĩsiyijarã ĩna. 12 Ito yija bero ĩna cãirouju, "Herodes tu tudi wabesa. Ito ñaguĩji macuacã", ĩ yi masime yirona, yiyiju Dios ĩnare. Ito bajiri iti masicõri Jerusalénju rẽta wa ãmomena gaje maju tudi wayijarã ĩna.

Egipto sitaju ĩna ware gaye

13 Ñocõare riasotiri masa ĩna tudija bero ángel goayiju Josére ĩ cãirouju. Ado bajiro yiyiju ĩ ĩre:

—Yujiya, macuacãre, ĩ jacore cuni Egiptoju ãmi rudi wasa mu. Itoju riti ñama maji yu mure gotirocõjuti. Herodes macuacãre sĩarocu ĩre ãmagũ yiguĩji, yiyiju ángel Josére.

14 Ĩ ito yija bero yujiyiju José. Yujicõri macuacãre, ĩ jacore cuni Egiptoju ĩnare ãmi wayiju ĩ. 15 Ito ĩna ñaroca riti godacoayiju Herodes. "Egiptoju yu Macure ji ñucagũ yiguja yu", ĩre goti ĩsiri masuna suoriti Dios ĩ yija, ĩ gotiado bajiroti bajiyiju.

Herodes wame cutigu rĩacare ĩ sĩa rotire gaye

16 Ñocõare riasotiri masa ĩre goti ãmomena gaje maju ĩna tudi waja tuocõri, buto junisiniyiju Herodes. Ito bajiri junisinigũ Belén gãna rĩaca ũmuare ito yicõri, iti cuto tu gãna rĩacare cuni sĩa roti jeocõyiju Herodes ĩ ya moari masare. Jua rodo tujarãre ĩna bero rujeanare cuni sĩa roti jeocõyiju Herodes. "Jua rodo tuja ñocõa ĩ rujeaja bero", ñocõare riasotiri masa ĩna yija tuocõri, jua rodo tujarãre ito yicõri ĩna bero rujeanare cuni sĩa roti jeocõyiju Herodes. 17 Ito bajiro Herodes rĩacare ĩ sĩa rotija Diore goti ĩsiri masu Jeremías wame cutigu ĩ ucado robo bajiroti rẽtayiju. Ado bajiro ucañi ĩ:

18 Ramá sita gago iso rĩare iso tuoĩa otija ruyuyiju. Ito bajiro oti ñagõti
ñayijo iso, Raquel rĩare otigo. Gãjerã ĩna sobojarocati yisi ãmobisijo
Raquel iso rĩa godajare, yi ucayiju Jeremías.

19 Egiptoju José ĩ ñaroca godayiju Herodes. Ĩ godaja bero Egiptoju José ĩ ñaroca ĩ cãirouju sĩgũ ángel ĩre goaĩoyiju. Ado bajiro yiyiju ĩ ĩre:

20 —Yujiya, macuacãre ĩ jacore cuni Israel sitaju ãmi tudi wasa. Macuacãre sĩa ãmoana goda jedicoama ĩna, yiyiju ĩ Josére.

21 Ito yija yujicõri, macuacãre ĩ jacore cuni Israel sitaju ãmi wayiju José. 22 Ma wacuju tuoyiju José, "Herodes ñajacu macu Arquelao wame cutigu ĩ jacure wasoagu Judea sitaju ñayiju", yija tuoyiju José. Iti tuocõri wa ãmobisiju ĩ itoju. Mucana itoju cãiyiju ĩ. Ito bajiro cãicõri, "Galilea sitaju yu waja quena", yiyiju ĩ. 23 Galilea sitaju ejacõri, Nazaret wame cutiri cutoju ñagũ wayiju ĩ. Diore goti ĩsiri masa, "Nazaret cuto gagu ñagũ yiguĩji Jesús", ĩna yi ucare ñajare ito bajiroti bajiyiju iti.

Yucu manoju Juan idé guri masu ĩ ña ucure gaye

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

3 [1]Iti rodori ito bajija bero Juan masare idé guri masu Judea sitaju yucu manoju wayiju. [2]Itoju ejacõri masare riasogu, ado bajiro yiyiju ĩ:

—Nocõ mejeti ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios. Ito bajiri mua ñeñaro yirise tuoĩa bojori bujacõri jidicãña mua, yiyiju Juan masare.

[3]Diore goti ĩsiri masu Isaías wame cutigu ĩ ucado bajiroti yiyiju Juan. "Ado bajiro yigu yiguĩji", yirocu ucañi Isaías Juanre tuoĩa yugu:

> Sĩgũ yucu manoju muare ado bajiro oca sẽoro gotigu yiguĩji: "Ñeñaro mua yirise jidicãña mani Uju ĩ ejaroto riojua, mua ya usiju ĩ queno ña masitoni. Ñeñaro yirise jidicãcõri quenarisejua tuoĩaña mua", yigu yiguĩji sĩgũ, yi ucañi Isaías, Juanre tuoĩa yugu.

[4]Juan ĩ sãñaro yutabuju, camello joana suado ñayiju. Waibucu wiro ñayiju ĩ ya wecu wiro. Rujiro ñimia bayiju ĩ. Ito yicõri joa gaye beroa ide idiyiju ĩ. [5]Ĩre tuorã masa jãjarã ejayijarã. Jerusalén gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jordán wame cutirisa gãna cuni ejayijarã ĩre tuorã. [6]Ĩna ñeñaro yirise ĩna goti rẽtobuja, Jordán wame cutirisaju ĩnare idé guyiju Juan.

[7]Jãjarã fariseo gaye tuoĩarã, ito yicõri saduceo gaye tuoĩarã cuni ĩna ejaja ticõri, ado bajiro yiyiju Juan:

—Muare yu idé gure ãmoboja mua. Ãña rima juniro bajiro ñeñaro yirã ña mua. Ado bajiro tuoĩaboja mua: "Dios waja ĩ seniri rumu iti ejaroca manire waja senibiquĩji Dios. Ñeñaro yirã mani ñabojarocati manire ti maicõri manire waja senibiquĩji Dios", yi tuoĩaboja mua. Ñeñaro mua yirise mua jidicãbeja mua tõbujaroca yigu yiguĩji Dios, yiyiju Juan ĩnare.

[8]Mucana ado bajiro gotiyiju Juan:

—Ñeñaro mua yirise jidicãcõri quenarise riti tuoĩa ñaña mua. Ito bajiro riti yisotiba, "Quenarisejua tuoĩarã ñama ĩja", masa muare yi ti masitoni. [9]Ado bajiro yi tuoĩabesa mua: "Abraham ñayoru janerãbatia gua ñare waja guare masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩabesa mua. Ado bajiro bajia. Adi gũtana Abraham janerãbatia robo bajiro ĩ godo weo ãmoja, godo weo masiguĩji Dios, yiyiju Juan ĩnare.

[10]Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyiju Juan:

—Comeana yucure quẽarocu ñacãmi sĩgũ. Ito bajiri yucu queno rica manigũre ti bujacõri quẽagũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri jeana soegu yiguĩji ĩ. Ado bajiro yireoni ña iti: "Masa ĩna ñeñaro yirisere waja senirocu ñacãmi Dios. Ito bajiri ĩna ñeñaro yirise jidicãbeja ticõri, ĩnare ruyuriogu yiguĩji ĩ. Ito yicõri jeame ujuroju cõagũ yiguĩji Dios ĩnare", yiyiju Juan masare.

[11]Gaje ado bajiro gotiyiju Juan:

—"Ãna ñama ĩna ñeñaro yirise jidicãrã", yi ĩorocu idenati masare idé gua yu. Yu bero rẽtoro ñasagu ejagu yiguĩji. Yu rẽtoro ñasagu ĩ ñajare ĩre bajiro rẽtoro ñasagu meje ña yu. Ĩama muare Espíritu Santo queo sãgũ yiguĩji ĩja. Ito bajiro muare queo sãcõri queno muare mua tuoĩaroti ejabuagu yiguĩji ĩ, yiyiju Juan masare.

[12]Gaje ado bajiro gotiyiju Juan ĩnare:

—Yu bero ejagu trigo besegu bajiro yigu yiguĩji masare. Sĩgũ trigo otegu iti wirori coda batecõri ajeri riti seo masiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ codaja bero iti

wirorire jamejʉ soeguĩji ĩ. Yatirime meje ñaroja itime jeame. Wirori ĩ soegori ajeriama trigo ĩ seorojʉ seogʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiro yigʉ yiguĩji mani Ʉjʉ adojʉ ejagʉ. Trigo beseado bajiroti besegʉ yiguĩji manire, yi gotiyijʉ Juan masare.

Jesure idé gure gaye
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Iti rʉmʉri Galilea sitana wacõri Jordán wame cʉtirisa ejayijʉ Jesús. Juan tʉjʉ ejacõri: "Yʉre idé guya mʉ", yiyijʉ Jesús ĩre. 14 Ito bajiro ĩ yibojarocati ĩre idé gu ãmobisijʉ Juan. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ Jesure:

—Meje, mʉáma yʉre mʉ idé guja quena. Yʉre idé gu rotibitirʉja mʉ. Yʉ rẽtoro ñasagʉ ña mʉ. Ito bajiri mʉre idé gu masibea yʉ, yiyijʉ Juan Jesure.

15 Ĩ ito yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:

—Yʉre mʉ idé gure ãmoa yʉ. Yʉre mʉ idé guja ñajediro Dios ĩ rotiro bajiro cʉdiana mani, yiyijʉ Jesús Juanre.

—Baʉ ãmoa yʉ, yicõri Jesure idé guyijʉ Juan ĩja. 16 Jesús ĩ majaroca riti ũmacʉ̃jʉ macãrʉcʉ̃ro soje janayijʉ. Ũmacʉ̃jʉ Jesús ĩ ti mʉorocati bujare bajiguna quedi sãja wadicõri Jesús joe quedi jeayijʉ Espíritu Santo. 17 Ito bajiro ĩ quedi jeaja bero ado bajiro oca ruyuyijʉ ũmacʉ̃jʉ:

—Ãni yʉ Macʉ ñami, yʉ maigʉ̃. Ĩre bʉto wanʉa yʉ, yi ruyuyijʉ oca ũmacʉ̃jʉ.

Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Jesure ĩ ʉsirio codere gaye
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 1 Jesús ĩ idé gu rotija bero yucʉ manojʉ ĩre ãmi wayijʉ Espíritu Santo. Itojʉ Jesús ĩ ejaroca, "¿Diore riti cʉdigʉ yiguĩjida Jesús?" yirocʉ ĩre ʉsirio codeyijʉ rʉ̃mʉ́a ʉjʉ.

2 Jʉ̃arã masacõ rʉmʉri bare babicʉti ñayijʉ Jesús yucʉ manojʉ. Itocõ bero ñiocõyijʉ mʉcana. 3 Ĩ ito bajijare, ĩre rʉogʉ ejayijʉ rʉ̃mʉ́a ʉjʉ:

—Riti Dios Macʉ mʉ ñaja adi gʉ̃tanati naju godo weogʉ yigʉja mʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.

4 Ito bajiro rʉ̃mʉ́ ĩre yibojarocati:

—Yibesa. Dios oca ado bajiro gotia: "Najuna riti meje catirã yirãji masa. Jeyaro Dios ocana queno wanʉ quena ñarã yirãji masa", yi gotia Dios oca, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́re.

5 Ĩ ito yiroca riti Jerusalénjʉ Jesure ãmi wayijʉ rʉ̃mʉ́a ʉjʉ. Ito ejacõri mʉcana Dios ya wi joejʉ Jesure ãmi mʉja wayijʉ rʉ̃mʉ́. 6 Ito ĩre ãmi mʉja ejacõri ado bajiro yiyijʉ:

—Tʉoya Jesús mʉ. Ado bajiro gotia Dios oca:

Ĩ ñaro gãna ángel mesare mʉre code rotigʉ yiguĩji Dios. Mʉ quedi waja gʉ̃tagã joejʉ quedi jeacõri mʉ ya gʉbo jeabe yirona mʉre boca ãmirã yirãji ĩna, yi gotia Dios oca, yiyijʉ rʉ̃mʉ́ Jesure.

Gaje ado bajiro yiyijʉ ĩ:

—Riti Dios Macʉ mʉ ñaja adojʉna bubu quedi wacʉ yigʉja mʉ, yi tobʉayijʉ rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Jesure.

7 Ĩ ito bajiro yibojarocati ado robojʉa yiyijʉ Jesús ĩre:

—Mʉ ito bajiro yirisere cʉdibicʉja yʉ. Gaje ado bajiro gotia Dios oca tuti. Tite mʉ: " 'No bajiro Dios ĩ yija ticʉja yʉ', yirocʉ ĩre ʉsirio codebesa", yi gotia Dios oca, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́re.

8 Ĩ ito yija tuocõri, cogu gũtagũ ũmaricu joeju ãmi wayiju rũmú Jesure.
Itoju ãmi ejacõri adi sita gaye quenari cutorire ĩo jeocõyiju rũmú Jesure. 9 Ito
yicõri ado bajiro gotiyiju rũmú:

—Yure rũcubuogu mu yu riojo rijomunigãna ñini rũjũja, adi sita ñarocõti
ñarise mure ĩsicuja yu, yi ruoyiju rũmúa uju Jesure.

10 Ito bajiro ĩ gotibojarocati:

—Wasa Satanás mu. Ado bajiro gotia Dios oca: "Mani Ujú Diore riti rũcubuocõri cudija quena", yi gotia Dios oca, yiyiju Jesús rũmúre.

11 Jesús ito ĩ yija tuocõri, wacoayiju rũmú ĩja. Ito yija bero ángel mesa
Jesure ejabuarona ejayijarã ĩja.

Galilea sitaju Jesús ĩ riasosuore gaye
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 "Tubiara wiju ñami Juan", yire oca tuocõri Galilea sitaju tudi wayiju
Jesús. 13 Itoju ejacõri ĩ ñaro Nazaret wame cutiri cutoju tujabisiju Jesús.
Galilea wame cutirita tunima tu Capernaum wame cutiri cutoju ñarocu
wayiju Jesús. Sõju meje ñayiju Zabulón sita ito yicõri Neftalí sita cuni. 14 Iti
cutoju Jesús ĩ ñaja Diore goti ĩsiri masu Isaías wame cutigu ĩ ucayore rẽtayiju
ĩja. Jesure tuoĩa yugu ado bajiro ucayoñi Isaías:

15 Jordán jodeju Galilea wame cutirita ñacu. Itira tunima tu ñacu Zabulón
sita ito yicõri Neftalí sita. Iti sitaju ñarã judio masa meje ñarãji ĩna.
16 Diore masibiticõri rãitĩaro bajiro ñarãji ĩna. Ito bajicõri sĩgũ queno
busugure ti wanurã yirãji ĩna. Diore masimena ñari godanare bajiro
bajirãji ĩna. Ito bajiri busugu ĩ ejaja ticõri, wanurã yirãji ĩna. Ĩna
tuo masiroca yigu yiguĩji ĩ. Ito bajiri mama rumu bajiro ejaro yiroja
ĩnare, yi ucayoñi Isaías.

Ĩ ucare bajiroti iti sitaju ejayiju Jesús.

17 Iti sitaju ejacõri masare Dios oca riaso ucusuoyiju Jesús. Ado bajiro
gotiyiju:

—Yoari mejeti ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios. Ito bajiri
mua ñeñaro yirisere jidicãcõri mama usi wasoaya mua, yi masare riaso
ucuyiju Jesús.

Wai jori masa juariarãre Jesús ĩ jire gaye
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Itajura Galilea wame cutirita tunima wa ucugu wayiju Jesús. Ito wacuju
tiyiju Jesús, Simón Pedro ito yicõri ĩ ocabaji Andrésre cuni. Wai jori masa
ñayijarã ĩna. Yori yucurina wai waya ñayijarã ĩna. 19 Ĩna tu ejacõri ado bajiro
yiyiju Jesús:

—Yu rãca waya. Masare jirã yirãji mua, Diore ĩna masitoni, yiyiju Jesús
ĩnare.

20 Ĩ ito yirocati yori yucuri cũcõri, ĩ rãca suya wayijarã ĩna.

21 Ito yija ito sõjua busa wa remoyiju Jesús. Jabeto wa remocõri tiyiju
Jesús, Santiago, ĩ ocabaji Juanre cuni. Zebedeo rĩa ñayijarã ĩna. Ĩna jacu rãca
cumaju yori yucuri sia queno ñayijarã ĩna. Ĩnare ticõri ĩnare jiyiju Jesús. 22 Ĩ
ito yija tuocõri, cumajuti ĩna jacure wagoyijarã ĩna. Ito bajiri Zebedeo rĩa
Jesús rãca wacoayijarã ĩna ĩja.

Jãjarã masare Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.17-19)

23 Galilea sitajʉ riaso ucu jeoyijʉ Jesús. Co cʉto rʉyabeto judio masa minijuara wi sãjacõri oca quenarise, “Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca gotiyijʉ Jesús masare. Ñajediro cõrãre ĩna cõrise bajiroti ĩnare yisioyijʉ Jesús. 24 Ito bajiro cõrãre Jesús ĩ yisioja Siria sita gãna cʉni tʉo jediyijarã ĩna. Ito bajiri ñajediro cõrãre ãmi ejayijarã Jesús ĩ yisiotoni. Jeyaro ñarise cʉtirãre ãmi ejayijarã ĩna. Rʉ̃mʉ́ sãjagoana, ʉsi jedi quediana, ruduanare cʉni ãmi ejayijarã Jesús ĩ yisiotoni. Ĩna cõrise bajiroti ĩnare yisioyijʉ ĩ. 25 No Jesús ĩ waro jãjarã masa ĩre sʉya wayijarã. Tite. Galilea sita gãna, Decápolis cʉto gãna, Jerusalén cʉto gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jordán wame cʉtirisa sidʉja gãna cʉni Jesure sʉya wayijarã ĩna.

Tʉria ñacõri masare Jesús ĩ riasore gaye

5 1 Jãjarã masare ticõri tʉria maja wayijʉ Jesús. Itojʉ maja wacõri rujiyijʉ Jesús. Ito yija ĩ rãca riasotirã ĩ tʉ minijuayijarã. 2 Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro ĩnare riasoyijʉ Jesús:

Mani wanʉ quenaroca yiroti gaye
(Lc 6.20-23)

3 —“Jaje rʉya Dios oca queno yʉ masi jeoroti”, mʉa yi tʉoĩaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ Dios ĩ rotirojʉ ejacõri ĩ rãca rotirã yirãji mʉa.

4 ’Adocãta tʉoĩa riorã mʉa ñaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ mʉa tʉoĩa riorise rẽtogʉ̃ yiguĩji Dios.

5 ’“Gãjerã rẽtoro ñasagʉ meje ña yʉ”, mʉa yi tʉoĩaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ Dios ĩ goticãdo bajiroti queno bʉjarã yirãji mʉa.

6 ’Adocãta Diore cʉdi jeo ãmorã mʉa ñaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Mʉare ejabʉagʉ yiguĩji Dios, ĩre mʉa cʉdi jeo masitoni.

7 ’Gãjerãre ti maicõri mʉa queno yija, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Dios cʉni mʉare ti maicõri mʉare queno yigʉ yiguĩji ĩ.

8 ’Dios ĩ ãmoro bajiro riti quenarise mʉa tʉoĩaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ Diore tirã yirãji mʉa.

9 ’Adocãta oca quenori masa mʉa ñaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ, “Yʉ rĩa ña mʉa”, yigʉ yiguĩji Dios.

10 ’Diore mʉa cʉdire ticõri, gãjerã mʉa tõbʉjaroca ĩna yija, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ Dios ĩ rotirojʉ ejacõri, ĩ rãca rotirã yirãji mʉa.

11 ’Yʉre mʉa cʉdire ticõri, gãjerã mʉare aja tudija, mʉa tõbʉjaroca ĩna yija, ito yicõri mʉare ĩna bʉsitubojaja cʉni, wanʉ quenarã yirãji mʉa. 12 Diore goti ĩsiri masare cʉni ito bajiroti ñeñaro yiyijarã masa jane mejejʉ cʉni. Itire masicõri queno wanʉ quenaña mʉa. Ijajʉ Dios tʉ ejacõri ñajediro ĩ seo ĩsirisere queno bʉjarã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Moa oca quenarise robo bajiro bajirã ña mani, quenarise mani yija, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre:

—Moa ba ãmoama masa. Ito bajibojarocati iti ocabeja ñe waja ma moa. Juaji iti ocarise ejabeto yiroja. Iti ocarise jedija ticõri, itire cõacõrãji masa. Ito yicõri itire cudarã yirãji ĩna. Moa bajiro bajirã ña mani cuni. Mani queno yija ticõri, mani bajiro queno yi ãmorãji gãjerã cuni. Ito bajibojarocati mani queno yibeja, "Diore tuorũnuña mua cuni", mani yi riasobojaja manire tuo ãmomenaji gãjerã, yiyiju Jesús.

14 Mucana ado bajiro gotiyiju Jesús:

—Ñami buto rãitĩari ñami iti ñaja sõju jea iti busuja queno ruyuroja. Turia joe mani cuto menija masa jeyaro tirã yirãji jea iti busurise. Ito bajiroti mani queno yija masa jeyaro tirã yirãji ĩna. **15** Sĩabusuorise mani sĩaja sotu rocaju cũmenaji mani. Sĩabusuorise sĩacõri ũmacũju cũrã yirãji mani ñajediro iti wi gãna ĩna titoni. **16** Ito bajiroti queno yiya mua "Queno yirã ñama Diore tuorũnurã", yi ti masirã yirãji masa jeyaro. Mua queno yirise ticõri mani Jacu ũmacũju gagure wanu rũcubuorã yirãji masa, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Moisés ñayoru ĩ rotirise Jesús ĩ riasore gaye

17 "Moisés ñayoru ĩ rotirise ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna riasorisere cõarocu wadiñi Jesús", yi tuoĩabesa mua. Itire cõarocu meje wadia yu. Ĩna riasorisere mua queno tuoĩatoni wadibu yu. **18** Riti muare gotia yu. Dios ĩ rotirise ñajediro ñatĩñaro yiroja. Adi macãrucũro jediroto riojua co wame godo cutibeto yiroja. Ñajediro Dios ĩ gotiado bajiroti rẽtaro yiroja. **19** No Dios rotirisere jabeto cudibicu, "No yibea mani cudi jeobeja cuni", yi riasogu quenabeami. Dios rotiroju ejacõri ñasagu meje bajiro ñagũ yiguĩji ĩocũ. No Dios rotirise cudicõri, "Jeyaro ĩ rotirise mani cudi jeoja quena", yi riasogu ĩ ñami quenagũ. Ito bajiri Dios rotiroju ejacõri ñasagu ñagũ yiguĩji ĩama. **20** Riti muare gotia yu. Judio masa rotirise riasori masa ito yicõri fariseo gaye tuoĩarã ĩna queno yibojado rẽtoro mua queno yibeja Dios rotiroju ejamenaji mua, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Gãjerãre junisini tibesa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 12.57-59)

21 Mucana gaje ado bajiro gotiyiju Jesús:

—Jane mejeju gãna ĩna rotigore tuogoana ña mua. Ado bajiro bajia iti: "Gãjire sĩabesa. No gãjire sĩagũti ĩre waja senigũ yiguĩji Dios", yi rotiyiju Moisés ñayoru. **22** Yuama ado bajiro muare goti remoa: No gãjire junisini tigure waja senigũ yiguĩji oca quenori masu. No gãjire busitugure waja senirã yirãji oca quenori masa. No, "Rocati mecuri masu ña mu. Jeame ũjuroju waruja mu", yiguti ĩjuare waja senirocu ĩre cõagũ yiguĩji Dios jeame ũjuroju, ya yu muare.

23 'Itire masicõri, gaje ocare cuni tuoĩaña mua. Diore rũcubuorã ĩna soe ĩsira casaboju ejacõri, "Gãji rãca oca cutia yu", mua yi tuoĩa bujaja Diore rũcubuorona ecarure sĩacõri soebeja maji. **24** Itire cũña maji. Itire cũcõri oca quenorona mua baba tu wasa. Ĩ rãca oca quenocõri Diore soe ĩsirona tudi waja quena, ya yu muare.

25 'Gaje ado bajiro bajia. Gãji muare ĩ seti yija oca quenori masu tuju mua ejaroto riojua oca quenoña mua. Oca quenori masu tu ejamenati mua oca quenobeja ĩ muare poreciare ĩsigũ yiguĩji. Ĩna poreciaju muare tubiarã yirãji.

26 Riti mʉare gotia yʉ. Ñeñaro mʉa yigore mʉa waja yi jeobeto riojʉa budimena yirãji mʉa. Iti robo bajiroti bajia Dios waja seniri rʉmʉ ejaroto riojʉa ĩ rãca mʉa oca quenobeja, ya yʉ mʉare, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Gãji manojore rʉ̃cʉbʉoya, yi Jesús ĩ riasore gaye

27 Mʉcana gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Jane mejejʉ gãna ĩna rotigore tʉogoana ña mʉa. Ado bajiro bajia: “Gãji manojo rãca ajebesa”, yi rotiyijʉ Moisés ñayorʉ. 28 Yʉama ado bajiro mʉare goti remoa: No romiore ãmotigʉ ĩ tʉoĩarisena isore ajegʉ bajiro yami ĩocʉ̃, ya yʉ mʉare, yiyijʉ Jesús.

29 ’Mʉa ya riojocadʉja cajeana ticõri ñeñaro mʉa yi ãmoja iti cajeare ruacõña. Itire ruacõri cõatẽña. Manire co dʉja cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jʉa cajea, cajea cʉtirã ñabojarãti jeame ʉ̃jʉrojʉ mani waja, rẽto bʉsaro quenabeto yiroja. 30 Mʉa ya ãmona ñeñarise mʉa yija, itire jatacõña. Itire jatacõri cõatẽña. Manire co dʉja ãmo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jʉa ãmo, ãmo cʉtirã ñabojarãti jeame ʉ̃jʉrojʉ mani waja, rẽto bʉsaro quenabeto yiroja. “Mʉa ñeñaro yirise jidicãña mʉa”, yirocʉ ito bajiro yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Manojore jidicãbesa, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Gaje ado bajiro gotia jane mejejʉ yigore: “Ũmʉgʉ̃ ĩ manojore ĩ cõa ãmoja papera ucarʉja ĩre: Adio rãca manojo cʉtibojagʉti isore cõagʉ̃ ya yʉ. Yʉ manojo meje ñamo ĩja, yi ucarʉja ĩre”, yi gotia jane mejejʉ yigore. 32 Yʉama ado bajiro mʉare gotia: Sĩgʉ̃ ĩ manojo gãji rãca ajebitigoro ñabojarocati isore ĩ cõaja, isore bʉto ñeñaro yami ĩocʉ̃. Gãji rãca iso manʉjʉ cʉtibojaja ĩre ajego yigõji iso. Ito yicõri no iso rãca manojo cʉtija isore ajegʉ yiguĩji ĩ, yi gotiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Riojo mani gotija quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

33 Mʉcana gaje gotiyijʉ Jesús:

—Jane mejejʉ gãna ĩna rotigore tʉogoana ña mʉa. Ado bajiro bajia iti: “Riti ado bajiro yicʉja yʉ”, Diore mʉa gotija mʉa goticãdo bajiroti yiba, yi rotiyijʉ Moisés ñayorʉ. 34 Yʉama ado bajiro mʉare gotia: “Ado bajiro yicʉja yʉ”, yicõri, riojo yiba. “Yʉ goticãdo bajiroti yicʉja yʉ”, yirocʉ “Riti gotia yʉ Dios ĩ ñaro riojo”, yibesa itioni. Ĩ ñaro ña ĩ rotirojʉ. Ito bajiri, “Riojo gotia yʉ”, yibesa iti wame rãca. “Adi macãrʉcʉ̃ro riojo cʉni, riti gotia yʉ”, yibesa itioni. 35 Adi macãrʉcʉ̃ro ña Dios yaro. Ito bajiri, “Riojo gotia yʉ”, yibesa iti wame rãca. “Jerusalén wame cʉtiri cʉto riojo cʉni riti gotia yʉ”, yibesa itioni. Mani Ʉjʉ ñasagʉ cʉto ña Jerusalén. Ito bajiri iti cʉto wame rãca “Ado bajiro yicʉja yʉ”, yibesa. 36 “Yʉ ya rijoganati riojo gotia yʉ”, yibesa itioni. Ñirise, botirise mani ya rijoga joa godo weo masibea mani. Dios sĩgʉ̃ti ñami itioni godo weo masigʉ̃. Ito bajiri iti wame rãca, “Ado bajiro yicʉja yʉ”, yibesa mʉa. 37 Mani riojo gotija quena. Mani cʉdibeja cʉni riojo gotija quena. “Riti gotia yʉ”, yirona gaje mani goti remoja rʉ̃mʉ́a ʉjʉ ejabʉarisena goti remoa mani, yi gotiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Sĩgʉ̃ ñeñaro manire ĩ yija gãmebeja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.29-30)

38 Mʉcana gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús:
—Jane mejejʉ gãna ĩna rotigore tʉogoana ña mʉa. Ado bajiro bajia iti: "Sĩgʉ̃ ĩ cajea jioja gãjire cʉni cajea jioja quena. Sĩgʉ̃ ĩ guji jabejasãja gãjire cʉni guji jabejasãja quena", yiyijarã masa jane mejejʉ gãna. 39 Yʉama ado bajiro mʉare gotia. Sĩgʉ̃ ñeñaro mʉare ĩ yija ĩre gãmebeja. Ado bajirojʉa yiba. Sĩgʉ̃ rio mʉare ĩ jaja gaje dʉja cʉni rotiba. 40 Sĩgʉ̃ mʉ ya camisa ĩ ẽma ãmoja, rẽobeja ĩre. Ĩ ãmoro ãmicõto. Ito yicõri ĩre jai bʉsaro ĩsi remoña. 41 Sĩgʉ̃ ĩ ya gajeoni coji cõrecõ ĩ ũma rotija jʉaji cõrecõ ĩre ũma ĩsima. "Ado bajiro yʉre moa ĩsiña", gãji mʉare ĩ rotija, ĩ rotiro rẽto bʉsaro ĩre moa ĩsija quena. 42 Noa mʉare gajeoni senirãreti ĩsicõaja quena. Sĩgʉ̃ mʉare wasoa ãmoja wasoaja quena. Ito yicõri "Mʉre ĩsicʉjʉ yʉ", yija quena, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Mani wajanare cʉni mani ti maija quena, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.27-28,32-36)

43 'Jane mejejʉ gãna ĩna bʉsigore tʉogoana ña mʉa cʉni. Ado bajiro bajia iti: "Mʉa babare queno ti maiña. Ito yicõri mʉa wajacʉre ti teya", yiyijarã masa jane mejejʉ gãna. 44 Yʉama mʉare ado bajiro gotia: "Mʉa wajanare ti maiña. Ĩnare queno yiya. Mʉa tõbʉjaroca yirãre yiari Diore bʉsi ĩsiña", ya yʉ mʉare. 45 Ito bajiro mʉa yija mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ rĩa ñarã yirãji mʉa, ĩ ãmoro bajiro riti mʉa yisotija. Masa ñajedirore queno ejabʉami Dios. Ĩre cʉdimenare cʉni ejabʉami ĩ. Ĩ ñami quenarã, ñeñarãre cʉni ũmacañi busuroca yigʉ. Ĩ ñami riojo cʉdirã, riojo cʉdimenare cʉni ide queo ĩsigʉ̃. 46 Mʉare ti mairãre riti mʉa ti maija ñe waja ma iti. Ito bajiro mʉa yija ticõri, mʉare waja yibiquĩji Dios. Ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa ĩnare mairãre riti ti mairãji ĩna cʉni. Ĩnare bajiro yibesa mʉa. Mʉare ti terãre cʉni maija quena. 47 Mʉa ñarãre riti mʉa seniĩaja, ñe waja ma. Diore masimena cʉni ito bajiroti yirãji ĩna cʉni. 48 Mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ, coji ñeñaro yiĩabicʉ ñami ĩ. Ĩre bajiroti yiya mʉa cʉni, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Gãjerãre mani ejabʉaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

6 1 'Queno mʉa yija, "Queno yama ĩna", yijaro gãjerã yirona meje, queno yiba mʉa. Masa tiro riojo riti, "Ãni ñami queno Diore cʉdigʉ", mʉa yi ĩobojaja ñe waja bʉjamenaji mʉa, ũmacʉ̃jʉ mani Jacʉ Dios tʉjʉ mʉa ejaja. 2 Ito bajiri bojoro bʉjarãre mʉa ejabʉaja masa jeyarore goti batobeja. Ito bajiro yama minijuara wijʉ, marijʉ cʉni, "Yiro robo yirã ña gʉa", yibojarãti yiro robo yimena. Bojoro bʉjarãre ĩna ejabʉaja, "Queno yirã ñama", masa ĩna yitoni yama ĩnaõna. Riti mʉare gotia yʉ. Ito bajiro ĩna yirisenati waja bʉjacãma ĩna. Ñe gaje bʉja remomenaji Dios tʉjʉ. Ĩnare masa rʉ̃cʉbʉobojarocati Dioama ĩnare rʉ̃cʉbʉobicʉ yiguĩji. 3 Mʉama bojoro bʉjarãre mʉa ejabʉaja, masa ĩna masibeto ito yicõri mʉa baba ñasagʉ ĩ masibeto masare ejabʉaja quena. 4 Reco meje masa ĩna tibeto bojoro bʉjarãre ejabʉaba mʉa. Masa ĩna tibeto bojoro bʉjarãre mani queno yija, ti masiguĩji Dios manire. Ito bajiri waja yigʉ yiguĩji manire, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Diore mani seniroti Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 11.2-4)

5 'Diore mɯa bʉsija, "Yiro robo yirã ña gʉa", yibojarãti yiro robo yimena bajiro
Diore bʉsibeja mɯa. Ĩnama minijuara wijʉ Diore ĩna bʉsija rʉgõcõri bʉsirãji. Ito
yicõri ma tʉnima masa ĩna titoni Diore bʉsirã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yirisenati
waja bʉjacãma ĩna. Ñe gaje bʉja remomenaji ĩna Dios tʉjʉ. Ĩnare masa rʉcʉbʉobo-
jarocati Dioama ĩnare rʉcʉbʉobicʉ yiguĩji. 6 Mɯama Diore mɯa bʉsija, mɯa ya sõa
sãjacõri soje biaya maji. Ito bajiro yicõri mani Jacʉ rãca riti bʉsiba mɯa. Ito bajiro
masa mano mɯa yija ticõri, mani Jacʉ mɯare waja yigʉ yiguĩji, yiyijʉ Jesús ĩnare.
7 'Diore masimena ĩre ĩna bʉsija, coji gayeti bʉsimʉcʉtiama ĩna. "Bʉto mani
bʉsimʉcʉtija Dios manire tʉogʉ yiguĩji", yi tʉoĩa bʉsibojarãji ĩna. 8 Ĩnare
bajiro yibeja mɯama. Ñe manire rʉyarise mani seniroto riojʉajʉ masicãguĩji
Dios. 9 Ito bajiri Diore mɯa bʉsija, ado bajiro bʉsiba:

Gʉa Jacʉ, ũmacʉ̃jʉ gagʉ ña mʉ. Mʉ wame masicõri masa ñajediro
rʉcʉbʉojaro ĩna.

10 Masa jeyaro ʉjʉ mʉ ñaroti rʉmʉ ejare ãmoa gʉa. Ũmacʉ̃jʉga tuti cʉni
mʉ ãmoro bajiroti ñayija. Ito bajiri adi tutijʉ cʉni mʉ ãmoro bajiro
riti ñare ãmoa gʉa.

11 Co rʉmʉ rʉyabeto gʉa baroticõti gʉare naju ĩsiña.

12 Gʉa ñeñaro yirisere ãcabojoya. Gʉa cʉni ito bajiroti gʉare ñeñaro
yirãre ãcabojoa.

13 ¿No bajiro yʉre cʉdirã yirãjida ĩna? yi tʉoĩabesa gʉare. Gʉa ñeñaro
yibititoni gʉare ejabʉaya. Mʉ ña ʉjʉ ñatĩñarocʉ. Mʉ ña bʉto masitĩñare
gaye rʉcotĩñarocʉ. Mʉ ña masa jeyaro ĩna rʉcʉbʉotĩñarocʉ. Itocõ ña.
Amén. Ito bajiro Diore mɯa bʉsija quena, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

14 'Mɯare ñeñaro yirãre ĩna ñeñaro yirisere mɯa ãcabojoja, mani Jacʉ
ũmacʉ̃jʉ gagʉ mɯa ñeñaro yirise ãcabojogʉ yiguĩji ĩ cʉni. 15 Gãjerã ĩna
ñeñaro yirisere mɯa ãcabojobeja mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ cʉni mɯa ñeñaro
yirisere ãcabojobicʉ yiguĩji, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Bamena riti Diore mani bʉsiroti Jesús ĩ riasore gaye

16 'Diore tʉoĩa ãmorã bamena riti ĩre mɯa bʉsija, masa ĩna tiro riojo bojori
bʉjabeja mɯa. "Yiro robo yirã ña gʉa", yibojarãti yiro robo yimena bamena
riti Diore ĩna senija, masa ĩna tiro riojo bojori bʉjacã ĩna. Masa ĩna ti masi-
toni bojori bʉjabojacã ĩna. Riti mɯare gotia yʉ. Itinati waja bʉjacãma ĩna. Ñe
gaje bʉja remomenaji ĩna Dios tʉjʉ. Ĩnare masa rʉcʉbʉobojarocati Dioama
ĩnare rʉcʉbʉobicʉ yiguĩji. 17 Bamena riti Diore mɯa bʉsija, joa cʉni queno
siro, rio cʉni queno coe yiba mɯare masa ti masime yirona. 18 "Bamena riti
Diore bʉsirã ñama ĩna", masa yibe yirona wanʉ quenama. Mani Jacʉ mani
rãca ñagʉ̃ ĩ sĩgʉ̃ti masitĩñagʉ̃ yiguĩji. Gãjerã masibeto ĩ sĩgʉ̃ti masigʉ̃ yiguĩji.
Ito bajiri manire waja yigʉ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ũmacʉ̃jʉ Dios tʉ quenarise mani bʉjaroti gaye
(Lc 12.33-34)

19 'Adi sitajʉ gajeoni jairo mio cũbesa. Adojʉ gajeoni mɯa mio cũbojarisere
mʉtarãcã barã yirãji gajeoni bari masa. Gajeoni jogaro yiroja, ito yicõri riniri

masa rinirã yirãji. 20 Yʉ tija ũmacʉ̃jʉ mani Jacʉ tʉjʉ quenarise miojuja quena. Itojʉ gajeoni bari masa manaji. Gajeoni jogabetoja. Ito yicõri riniri masa cʉni ejamenaji. Ũmacʉ̃jʉ manire yiari queno yisotitĩñagʉ̃ yiguĩji Dios. Manire ĩ queno yirise jedibetoja. 21 Gajeoni mani rʉcorojʉ mani tʉoĩarise ñaro yiroja manire. Ito bajiri ũmacʉ̃jʉ mani Jacʉ tʉjʉ quenarise mani miojuja quena, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Mani ya cajea busurica robo bajiro bajia, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 11.34-36)

22 'Mani ya cajea queno iti ruyuja, mani tʉoĩarise queno sosaroja manire. Ticõri queno mani tʉoĩaja mani ya ʉsi cʉni quenaroja manire. 23 Ito bajibojarocati tibojarãti queno mani tʉoĩabeja, mani ya ʉsi cʉni quenabetoja manire. Rãitĩarojʉ mani rʉ̃gõro robo bajiro bajiroja manire. "Ado bajiro ãmoami Dios", yi masibojarãti Diore mani cʉdibeja, ĩre masirã meje ña mani. Ito bajiri bʉto bʉsa rãitĩarojʉ mani rʉ̃gõro robo bajiro bajiroja manire, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Diore mani rʉ̃cʉbʉoja niyerure bʉto josare ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 16.13)

24 'Cocati mani ʉjarã jʉ̃arãre cʉdi masibea mani. Jʉ̃arã ĩna ñaja sĩgʉ̃re queno ti maicõri, gãjire ti tudirã yirãji mani. Sĩgʉ̃re queno cʉdirã yirãji mani. Gãjire queno cʉdimena yirãji mani. Iti robo bajiroti Diore mani cʉdija, niyerujʉare bʉto tʉoĩamenaji mani. Niyerure riti mani bʉto tʉoĩaja Diore queno cʉdisabea mani, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ĩ rĩa masare tirʉ̃nʉgʉ̃ yiguĩji Dios, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 12.22-31)

25 'Gaje mʉare ado bajiro gotia yʉ: "¿Ñe bacõri catigʉti yʉ?" ito yicõri, "¿Ñe idicõri catigʉti yʉ?" yi tʉoĩabesa. "¿Ñejʉa sãñacõri ñagʉ̃ti yʉ?" yi tʉoĩabesa. Manire rujeorʉ ñacõri mani baroti, mani idiroti cʉni ĩsi masiguĩji Dios. 26 Minia ũmacʉ̃jʉ wʉtirãre tʉoĩate mʉa. No õno otemenaji ĩna. Ito yicõri no õno bare miojumenaji ĩna. Ĩna baroti seomenaji ĩna. Ito bajiro ĩna bajibojarocati mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ ĩnare bare ecaguĩji. "Minoa rẽtoro ñasarã ña mani Dios ĩ tija", ¿yi masibeati mʉa? Minoare ĩ tirʉ̃nʉja bʉto bʉsa manire tirʉ̃nʉgʉ̃ yiguĩji Dios. 27 "Yoa bʉsari cati ãmoa yʉ", yi mʉa oca jaija, ¿yoa bʉsaro catirã yirãjida mʉa? Meje, yoa bʉsari catimenaji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

28 '"¿Ñe sãñagʉ̃ yigʉjada yʉa?" yi tʉoĩa oca jaibesa mʉa. Joa gaye gore tʉoĩate mʉa. Iti go moabetoja. Ito yicõri iti sãñaroti suabetoja iti. 29 Ito bajibojarocati gore seyorise iti ñaroca yami Dios. ʉjʉ Salomón ñayorʉ gajeoni jaigʉ ñabojagʉti go robo sãña jeobitiyoñi ĩ. 30 Gore seyorise iti ñaroca yami Dios. Goama seyorise ñabojaroti yoari mejeti siniaroja ũmacañi jeana. Iti siniaja ticõri, itire soerã yirãji masa. "Manire yutabuju ĩsiguĩji Dios", ¿yi masibeati mʉa? Ĩre queno tʉorʉ̃nʉsabea mʉa. 31 Ito bajiri, "¿Ñe barãti mani? ¿Ñe idirãti mani? ¿Ñe sãñarãti mani?" yi tʉoĩabitirʉja manire. 32 Diore masimena itire tʉoĩa oca jaicãbojama ĩna. Manireama mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ ñacãmi, "Iti rʉya ĩnare", yiri masʉ. 33 "Dios ñami yʉ ʉjʉ. Ĩ yagʉ ña yʉ", mani yi tʉoĩaja

quena. Iti ña ñasarise. “Ĩre bajiro quenarise riti yi ãmoa yʉ”, mani yi tʉoĩaja quena. Ito bajiro mani yija, iti jeyaro manire rʉyarise boca ãmirã yirãji mani. 34 “¿Jane busuri gaye ñe yigʉ yigʉjada yʉ?” yi tʉoĩa oca jaibesa. Co rʉmʉ rʉyabeto ricati riti bajiroja. Jane busuri oca ñaja mani rãca ñagʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri, “¿ñe yigʉ yigʉjada yʉ?” yi tʉoĩa oca jaibesa, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Gãjerãre seti yibesa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.37-38,41-42)

7 1 ’Gãjerãre seti yibesa, Dios mʉare ĩ seti yibe yirona. 2 Gãjerãre mʉa seti yiro bajiroti mʉare cʉni seti yigʉ yiguĩji Dios. “Itocõ seti ña ĩnare”, gãjerãre mʉa yiro bajiroti mʉare cʉni, “Itocõ ña seti”, yi masigʉ̃ yiguĩji Dios. 3 “Ãnire jabeto seti ña”, yibojarãti, “Gʉare jai bʉsaro seti ña”, yi masibea mʉa. Seti cʉtirã ña mʉa cʉni. Ado bajiro bajirã ña mʉa. Tʉote. Mʉa babare cajeajʉ sũjuriacã iti ñaja ti masia mʉa. Ito bajibojarocati mʉa ya cajeajʉ sita jaje iti sãña biaja, ti masibea mʉa. 4 Mʉa ya cajeajʉ sita iti ñabojarocati mʉa babare cajeajʉ sũjuriacã ãmicãto yiboja mʉa. Mʉamasireti bajirisereama ti masibea mʉa. 5 “Yiro robo yirã ña gʉa”, yirã ñaboja mʉa. Mʉa ya cajeajʉ sita sãñarisere ãmicãña maji cajero. Iti sita mʉa ãmicãja berojʉa queno ti masirã yirãji mʉa. Ito yicõri mʉa babare cajeajʉ sũjuri ñarisere ãmicã masirã yirãji mʉa. Ado bajirojʉa bajia. Bʉto ñeñaro yirise mʉa jidicãja berojʉa, “Mʉ ñeñaro yirise jidicãña mʉ”, yi masirã yirãji mʉa babare, yiyijʉ Jesús ĩnare.

6 ’Bʉto quenarise ña Dios oca. Ĩre ti terãre riaso josabeja. Yaiare quenarise ĩsibea mani. Ĩnare mani ĩsibojaja, manire curutirã yirãji ĩna. Mʉa ya ñaque perla wame cʉtirisere yesea wato cõacũbeja. Mʉa cõacũja itire cʉda aborã yirãji ĩna. Ito bajiroti Dios oca quenarise ĩre ti terãre riaso josabeja ĩna tʉo ãmobeja ticõri, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Diore mani senija cʉdigʉ yiguĩji, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 11.9-13; 6.31)

7 ’Diore mani senija ĩsigʉ̃ yiguĩji. Ĩre mani ãmaja bʉjarã yirãji. “Mʉre bʉsi ãmoa yʉ”, mani yija, bʉsi rotigʉ yiguĩji manire. 8 No senigʉ̃ti boca ãmiguĩji. No ãmagʉ̃ti bʉjagʉ yiguĩji. “Bʉsi ãmoa yʉ”, yigʉreti bʉsi rotigʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

9 ’“Naju ãmoa yʉ”, yi mʉa macʉ ĩ senija, ¿gʉ̃tagã ĩsirã yirãjida mʉa? Meje gʉ̃tagã ĩsimenaji mʉa. 10 “Wai ãmoa yʉ”, mʉa macʉ ĩ yija, ¿ãña ĩsirãjida mʉa? Meje ãña ĩsimenaji mʉa. 11 Mʉa ñeñaro yirã ñabojarãti mʉa rĩare queno yirãji mʉa. Ito bajiri itire masicõri mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ quenarise mani senija, “Manire ĩsi masiguĩji ĩ”, yi tʉoĩa mani, yiyijʉ Jesús ĩnare.

12 ’Gãjerã mʉare queno yire mʉa ãmoja ĩnare cʉni queno yiya mʉa. Ito bajiroti rotiyijʉ Moisés ñayorʉ, ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucayore cʉni, yiyijʉ Jesús masare.

Eyabiti ma ña Dios tʉ wara ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 13.24)

13 ’Dios tʉjʉ mani eja ãmoja suari soje bajiri soje sãjarãji mani. Jeame ʉ̃jʉrojʉ wara ma jaja ma ñaroja, ito yicõri soje sãjarajʉ eyarijʉ ñaroja. Ito bajiri

jãjarã warãji itijʉre. 14 Catitĩñarã wara ma eyabiti ma ñaroja. Ito yicõri iti soje sãjarajʉ jaibiti soje ñaroja. Ito bajiri coriarãti sãjarãji itojʉre, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ricana sʉori yucʉgʉre ti masia mani, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.43-44)

15 '"Dios oca goti ĩsiri masa ña gʉa", yibojarãre masiña mʉa. Rʉori masa ñama coriarã. Mʉa tʉ ĩna ejaja, oveja guamenare bajiro ejarãji ĩna. Ito bajibojarãti bʉto yaia guarãre bajiro ñarãji ĩna. 16 Ĩna yirisejʉ ticõri masirã yirãji mʉa. Jota yucʉrijʉ rica manoja ʉyé. Jota marijʉ rica manoja higos wame cʉtirise. 17 Ito bajiroti yucʉ quenarise, quenarise rica cʉtiroja. Ito yicõri yucʉ quenabitigʉ quenabiti rica cʉtiroja. 18 Yucʉ quenabitigʉ quenarise rica cʉtibetoja. Ito yicõri yucʉ quenaricʉ ñeñarise rica cʉtibetoja. 19 Yucʉgʉ queno rica manigʉ̃re itigʉre quẽacõri jeamejʉ soerã yirãji mani. 20 Ito bajiroti masare cʉni ĩna yirise ticõri ĩnare ti masirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Dios ĩ rotiro ñasarijʉ eja jedimenaji masa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 13.25-27)

21 'Jãjarã, "Gʉa Ʉjʉ ña mʉ", yibojarãti coriarãti ũmacʉ̃jʉ yʉ Jacʉ ĩ rotirojʉ ejarã yirãji ĩna. Yʉ Jacʉ ĩ ãmoro robo bajiro yirã riti ejarã yirãji. 22 Iti rʉmʉ iti ejaroca jãjarã ado bajiro yibojarã yirãji: "Gʉa Ʉjʉ mʉ rotire rãca riti Dios oca bʉsisoticʉ gʉa. Mʉ rotire rãca rʉ̃mʉ́a sãñarãre bucõacʉ gʉa. Ito yicõri mʉ wame rãca jaje tiyamani ĩocʉ gʉa", yibojarã yirãji ĩna yʉre. 23 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro ĩnare yigʉ yigʉja yʉ: "Yʉ ñarã meje ña mʉa. Mʉare masibea yʉ. Yʉre wa camotadicoasa mʉa. Ñeñaro yiana ña mʉa", yigʉ yigʉja yʉ ĩnare, yiyijʉ Jesús masare.

Yʉre queno tʉorʉ̃nʉrã sita bʉtirojʉ wi menirã robo bajiro bajirã ñama, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

24 'Yʉre tʉocõri yʉ rotiro bajiro yigʉ, ĩocʉ̃ ñami queno tʉoĩagʉ̃. Ĩ ñami sita bʉtirojʉ wi menirʉõcʉ̃ robo bajiro bajigʉ. 25 Sita bʉtirojʉ wi ĩ menija bero ide quediyijʉ. Riari jue jaiyijʉ. Ito yicõri bʉto mino wẽayijʉ. Ito bajibojarocati sita bʉtirojʉ ñacõri cadabisijʉ iti wi. 26 Yʉre tʉobojagʉti yʉ rotiro bajiro yibicʉ, tʉoĩa masibicʉ ñami ĩocʉ̃. Ĩ ñami sita jujurojʉ wi menibojarʉ robo bajiro bajigʉ. 27 Iti wi ĩ menija bero ide quediyijʉ. Riari jue jaiyijʉ. Ito yicõri mino wẽayijʉ. Ito bajiri sita jujurojʉ ñacõri wi jujayijʉ, yiyijʉ Jesús masare.

28 Ito bajiro Jesús masare ĩ bʉsija bero rujʉ ʉcayijarã ĩna. 29 Judio masa rotirise riasori masare bajiro meje queno bʉsa riasoyijʉ Jesús. Dios ĩ cũre rãca ñasarise ĩ riasojare rujʉ ʉcayijarã ĩna masa.

Rujʉ cami jogagʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 1 Jesús ĩ tʉria roja ejaroca jãjarã masa sʉyayijarã ĩre. 2 Ito ĩ waroca sĩgʉ̃ ĩ ya rujʉ cami jogagʉ Jesure canamʉoyijʉ. Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũyijʉ. Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ ĩ Jesure:

—Yʉ Ʉjʉ, yʉ ya cami mʉ ya ãmoja, yagʉja mʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.

3 Ĩ ito yija tuocõri, ĩ ya ãmona moa jeoyiju Jesús.
—Ãmoa yu. Mu ya cami yacuja yu, yiyiju Jesús ĩ ya ruju cami jogagure:
Ito bajiro Jesús ĩ yirocati ĩ ya cami yaticoayiju ĩre. 4 Ito yicõri ado bajiro rotiyiju Jesús ĩre:
—Tuoya, gãjerãre goti batobeja. Riojo wacõri paire ĩotẽña. Moisés ĩ rotiyoado bajiroti ecarure sĩacõri Diore yiari soe ĩsima. Ito mu yija ticõri, "Cami yaticoañi", yirã yirãji masa, yiyiju Jesús ĩ ya ruju cami jogagogure.

Surara uju ya moari masure Jesús ĩ yisiore gaye
(Lc 7.1-10)

5 Capernaum wame cutiri cuto Jesús ĩ ejaroca sĩgũ surara uju ĩ tujua wayiju. Romano masu ñayiju ĩ. Jesús tu ejacõri ado bajiro ĩre josayiju:
6 —Tuoya yu Uju mu. Yu ya wiju yu ya moari masu cõ yosami. Buto juni wisi yosami, yiyiju ĩ Jesure.
7 Ĩ ito yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús ĩre:
—Ĩre yisiogu wacu yiguja yu, yiyiju Jesús ĩre.
8 Ito bajiro ĩ yiroca ado bajiro cudiyiju surara uju, Jesure:
—Yu Uju, ñasagu meje ña yu, yu ya wi mu sãjabojaja cuni. Adojunati goti ñucaña mu. Ito yirocati yu ya moari masu caticoagu yiguĩji. 9 Gãjerã yu ujarã roca gagu ña yu. Ĩna rotirise cudigu ña yu. Ito bajiri yu roca gãna yu ya surara yu rotirã ñama yure cuni. Sĩgũre, "Wasa", yu yija waguĩji ĩ. Gãjire, "Waya", yu yija wadiguĩji ĩ. Ito yicõri yure ejabuari masu ĩre yu rotija, ĩre yu rotiro bajiroti yiguĩji ĩ. Adojunati mu goti ñucaja yu ya moari masu caticoagu yiguĩji, yiyiju ĩ Jesure.
10 Ito bajiro ĩ yija tuo ucacõri, "Yure tuorũnusacõami ãni", yi ti masiyiju Jesús ĩre. Ito bajiri ado bajiro yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre:
—Riti muare gotia yu. Israel sita gãna wato ĩre bajiro yure tuorũnugũ tiĩabiticu yu, yiyiju Jesús masare. 11 Riti muare gotia yu. Jãjarã ũmacañi ĩ quedi sãjaro gãna ĩ joejearo gãna cuni ũmacũju Dios ĩ rotiroju ejacõri ba rujirã yirãji ĩna. Abraham, Isaac, ito yicõri, Jacob ñayoana rãca ba rujirã yirãji. 12 Israel sita gãna Dios rotiroju ejaboanare rãitĩaroju ĩnare cõagũ yiguĩji ĩ. Itoju ejacõri ñeñaro tõbujarã yirãji. Ito bajiri oticõri buto tuoĩa oca jairã yirãji, yiyiju Jesús masare.
13 Ito yija surara ujure ado bajiro yiyiju Jesús:
—Mu ya wiju tudi wasa. Yure mu tuorũnuro bajiroti mure moa ĩsiri masu caticoagu yiguĩji, yiyiju Jesús ĩre.
Ito ĩ yirijuti surara uju ya moari masu ĩ ya wiju caticoayiju ĩ ĩja.

Pedro mañicõre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

14 Pedro ya wiju wayiju Jesús. Iti wi ejacõri, Pedro mañicõre tiyiju Jesús. Cama joeju iso cõ jesaja tiyiju Jesús. Buto ruju yayiju isore. 15 Isore ticõri ãmo ĩ moaĩarocati ruju yarise jedicoayiju isore. Ito bajiri wumucõri masare eca bocasuoyijo iso.

Jãjarã ñarise cutirãre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16 Iti rãioroca jãjarã rũmú sãñarãre Jesús tuju ãmi ejayijarã masa. Ito ĩna bajija ticõri, coji ĩ busirisenati rũmúare bucõacõyiju Jesús. Ito yicõri ñarise

cutirãre yisioyiju Jesús. 17 Ito bajiro rẽtayiju Isaías Diore goti ĩsiri masu ñayoru ĩ goticãdo bajiroti. Ado bajiro yiyiju Isaías ñayoru: “Manire ruju gajajuarise ito yicõri mani ruju ñarise cutirise yisiogu yiguĩji”, yiyiju Isaías ñayoru yure tuoĩa yugu, yiyiju Jesús masare.

Jesure tuo suya ãmorã

(Lc 9.57-62)

18 Jãjarã masa ĩ tuju ĩna gãni biaja ticõri, “Gaje dujaju jẽa wato mani”, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre. 19 Ĩna waroto riojua sĩgũ Moisés rotirise riasori masu, Jesús tu ejayiju:

—Riasori masu, no mu waroti mure suya ãmoa yu, yiyiju ĩ Jesure.

20 Ado bajiro cudiyiju Jesús ĩre:

—Buyairoare ĩna caniri goje ñacu. Wutirãre cuni ĩna ya jibu ñacu. Ito bajibojarocati Masa Rĩjorureama no cũñaraju ma ĩreama. Ĩti ña yu Masa Rĩjoru. Ito bajiri yure mu suyaja josari ñaroja mure, yiyiju Jesús ĩre.

21 Ito yija gãji Jesús rãca riasotiri masu ado bajiro yiyiju ĩre:

—Yu jacure codegu ña yu maji. Ĩ godaja bero mure suyacuja yu maji, yiyiju ĩ Jesure.

22 —Adocãtati yure suyaja quena. Godarãma godarãmasiti gãmeri yujejaro. Jeyaro mu tuoĩa oca jairisere jidicãcõri yure suyaja quena, yiyiju Jesús ĩre. Yure tuorũnumena godacãnare bajiro bajirã ñama. Ĩnamasiti godarãre yujerã yirãji.

Minore, jacũrisere cuni Jesús ĩ rẽtore gaye

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Ĩ ito yija bero cumaju ĩ rãca riasotirã rãca sãjayiju Jesús. 24 Itajura gudareco ĩna tujaroca mino buto wẽayiju. Ito bajicõri cumaju jacũsãyiju. Ito iti bajibojarocati canigũ yiyiju Jesús. 25 Ito iti bajija ticõri, ĩ rãca riasotirã ĩre yujioyijarã. Ĩre yujiocõri ado bajiro yiyijarã ĩna ĩre:

—Gua Ujᴜ rujarã ya mani. Ito bajiri guare masoña, yiyijarã ĩna Jesure.

26 —¿No yija buto güiati mua? Yure queno tuorũnubea mua, yiyiju ĩ ĩnare. Ito yija wumu rũgũyiju ĩ. Ito yicõri minore, “Wẽabesa”, ito yicõri jacũrise, “Jacũbesa”, yiyiju Jesús.

Ĩ ito yija bero ñe godo manoti tujacoayiju ĩja. 27 Ĩ rãca riasotiri masa itire ticõri ruju ucayijarã:

—¿Ñimuõcũ masu ñatibe ãni? Mino wẽarise, ide jacũrise cuni ĩ rotija tuoa ĩre, yi tuoĩayijarã ĩna.

Gadara gãna rũmúa sãñarã oca

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Itajura gaje dujaju Gadara wame cutiri sita ejayijarã ĩna. Ito ĩna ejaroca jũarã ũmua masari cumaju budi wadiyijarã. Ito yicõri Jesús tu eja rũgũyijarã ĩna. Jũarãjuti rũmúa sãñarã ñayijarã ĩna. Buto guarã ñayijarã ĩna. Ito bajiri ĩna tu rẽta masia mañiju. 29 Jesure ticõri ado bajiro awasãyijarã ĩnare sãñarã rũmúa:

—Jesús, Dios Macu ña mu. ¿No yija gua tu wadiati mu? ¿Adocãta jeame ũjuroju guare cõacõri gua tõbujaroca yigu wadiri mu? yiyijarã ĩna Jesure.

30 Ito sõjua nocõ mejeti jãjarã ecana yesea ãma ba ñayijarã. 31 Yeseare ticõri
ado bajiro Jesure josayijarã rũmúa:
—Guare mu bucõaja, õa yeseare guare sãja rotiya, yiyijarã ĩna Jesure.
32 —Muare roticã yu. Wasa, yiyiju Jesús rũmúare.
Ito ĩ yirocati ũmua jũarãjureti rũmúa budicoayijarã ĩja. Ito yicõri yeseajuare sãja wayijarã ĩna mucana. Yeseare ĩna sãjarocati turia ũmaquedi roja
wacõri itajuraju quedi roacoayijarã ĩna. Ito bajiri ñarocõti ruja godacoayijarã
ĩna ĩja.
33 Yeseare tirũnubojana ito iti bajija ticõri, güirã ũmaquedi wayijarã ĩna.
Cutoju ejacõri, "Ado bajiro rẽtamu", yirona goti jeoyijarã ĩna. Rũmúa sãñabojarãre ĩna rũmúa budigore gaye goti jeoyijarã ĩna iti cuto gãnare. 34 Ĩna
ito bajiro gotija tuocõri, Jesús tujuare minijua wayijarã masa, iti cuto gãna.
Jesure güirã ĩ ware ãmorã ĩre josayijarã ĩna.

Rudurure Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 1 Ito yija mucana cumaju sãjayiju Jesús. Ito bajiri itajura gaje duja jẽa
wacõri ĩ ya cutoju ejayiju. 2 Ito ĩ ejaroca rudurure cõrãre ĩna jeorona ĩre
ãmi ejayijarã Jesús tu. "Yure queno tuorũnurã ñama ĩna", yi ti masicõri ado
bajiro yiyiju Jesús rudurure:
—Oca sẽoña yu macu. Mu ñeñaro yirise ma mure ĩja, yiyiju Jesús ĩre.
3 Ito ĩ yija tuocõri, ito gãna coriarã judio masa rotirise riasori masa ado
bajiro tuoĩayijarã: "Ito bajiro ĩ busija, Diore rũcubuobicu yami ĩ", yi tuoĩayijarã ĩna. 4 Ito bajiro ĩna tuoĩarise ti masicõri ado bajiro yiyiju Jesús ĩnare:
—¿No yija ito bajiro ñeñaro tuoĩati mua? 5 ¿Disejua ñati josasabiti mua
tija? "Mu ñeñaro yirise coecoaju", yu yija, ¿quena ñarojada mua tuoĩaja?
"Wumuña, wasa", yu yija, ¿quena ñarojada? ¿Disejua ñati josasabiti mua tija?
6 Yu ña Masa Rĩjoru. Adi sitaju Dios ĩ cũre rãca ña yu. Ito bajiri masa ñeñaro
ĩna yirisere ãcabojo masia yu. "Riti Dios ĩ cũru ña mu", yure mua yi ti masitoni ado bajiro ya yu rudurure:
—Wumuña. Mu ya cama ãmiña. Mu ya wiju tudi wasa, yiyiju Jesús.
7 Ito ĩ yirocati rudurु ñabojaru wumuyiju. Ito yicõri ĩ ya wiju wacoayiju ĩ
ĩja. 8 Ĩ ito bajiro bajija ticõri, güiyijarã masa. "Adi sita gagure ĩ masirise jidicãñi Dios", yi tuoĩacõri, Diore rũcubuoyijarã masa.

Mateore Jesús ĩ jire gaye
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Itona wacõri yu Mateo ture ejaquĩ Jesús. Cuto ñari masare moa ĩsigũ ĩnare
niyeru boca ãmiriju ñacu yu. Yure ti bujacõri ado bajiro yiquĩ Jesús yure:
—Yu rãca waya, yiquĩ Jesús yure.
Jesús yure ito bajiro yija tuocõri, ĩre suya wacu yu ĩja.
10 Yu ya wiju ejacu gua. Ito ejacõri basuocu gua. Niyeru boca ãmi ĩsiri
masa, ñeñaro yiri masa ñacã ĩna cuni gua rãca barona. Jesús rãca riasotirã
cuni ñacã gua rãca barona. 11 Ito bajiro iti bajija ticõri, fariseo gaye tuoĩarã
gua rãca riasotirãre ado bajiro seniĩacã:
—¿No yija mure riasori masu niyeru boca ãmi ĩsiri masa ito yicõri ñeñaro
yiri masa rãca bati? yicã ĩna.

12 Ito bajiro ĩna yija tʉoquĩ Jesús:
—Ñarise mana, cõmena cʉni ʉco masare ãmomenaji ĩna. Cõrã riti ʉco masare ãmarãji ĩna. 13 Dios oca tuti gaye ticõri tʉoĩaña mʉa. Ado bajiro gotia iti. "Gãjerãre mʉa tʉo maire ãmoa yʉ. Gãjerãre tʉo maibitibojarãti ecarʉre sĩacõri yʉre mʉa soe ĩsibojaja ñe waja ma iti", yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús ĩnare. Queno yirãre jirocʉ meje adi sita wadicʉ yʉ. Ñeñaro yirãre ñeñaro ĩna yirise jidicãtoni gaje adi sitaju wadicʉ yʉ, yiquĩ Jesús ĩnare.

Bamenati Diore rũcʉbʉore gaye
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

14 Ito ñana Juan idé guri masʉ rãca riasotirã Jesure seniĩarona ĩ tʉ ejacã ĩna:
—Gʉa ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarã cʉni coji rʉyabeto Diore rũcʉbʉorã bamenati ĩre rũcʉbʉocʉ gʉa. ¿No yija mʉ rãca riasotirãma bare bamenati ĩre rũcʉbʉobeati ĩna? yicã ĩna Jesure.
15 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro ĩnare goti masioquĩ Jesús:
—¿Sĩgũ ĩ ãmo siari rʉmʉ ĩ rãca wanʉrona ĩ ji ñucana ĩ rãca ñabojarocati bojori bʉjarã yirãjida ĩna? Bojori bʉjamenaji. Yʉ baba mesa cʉni bojori bʉjamenaji ĩna rãca yʉ ñarocama. Co rʉmʉ yʉre ĩna ñiaroti rʉmʉ ejaro yiroja. Yʉre ĩna ñiaja ticõri, bamenati yʉre yiari Diore senirã yirãji yʉ baba mesa, yiquĩ Jesús ĩnare.
16 'Saya bʉcʉro iti tadija, mamarona sere wõmenaji mani. Mamarona mani sere wõja tũatu wato bʉcʉro tadiroja. Ito bajicõri jaja goje bʉsa tadi waroja ĩja. Mame oca yʉ riasorise cʉni bʉcʉrã oca rãca tʉoĩa wisabesa. 17 Ʉyé mame ide wecʉ wiro bʉcʉ baju jiomenaji mani. Bʉcʉ baju mani jiojama wiro cuducoaroja. Ito yicõri idire wiro cʉni jʉajiju godaroja. Ito bajiro ʉyé mame ide wecʉ wiro mama bajuna jiore ñaroja. Ito yicõri ʉyé ide, wecʉ wiro cʉni corocõ ñaro yiroja, yiquĩ Jesús ĩnare.

Jairo macore Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

18 Ito bajiro Jesús ĩ gotiroca riti sĩgũ judio masa ʉju ejaquĩ Jesús tʉ. Jesús riojo ĩre rũcʉbʉogʉ ñini rũjũquĩ ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure:
—Janeti yʉ maco ʉsi jedicoamo. Iso tʉ ejacõri isore mʉ moaĩaja tʉdi caticoago yigõji iso, yiquĩ ĩ Jesure.
19 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩre sʉya waquĩ Jesús. Ito bajiri gʉa ĩ rãca riasotirã cʉni wacʉ. 20 Ito bajiro gʉa waroca sĩgõ romio cõgõ Jesús jʉdojʉa eja rũgũcõ. Iso ñacõ romia ñarise cõgõ. Itire jʉa gʉbojeno rodori cõ ñayijo iso. Jesús jʉdojʉa ejacõri ĩ ya yutabuju gaja moaĩacõ iso. 21 "Ĩ ya yutabuju gaja yʉ moaĩajati caticoago yigoja yʉ", yi tʉoĩari seyocõ iso. 22 Ito bajiro iso yija tʉo masicõri, jʉda rũgũquĩ Jesús. Ito yicõri ado bajiro isore gotiquĩ:
—Oca sẽoña yʉ maco. Yʉre tʉorũnʉgõ ñacõri caticoaju mʉ ĩja, yiquĩ Jesús isore.
Ito bajiro ĩ yirocati tujacoacõ iso ĩja.
23 Ito yija bero yoa bʉsari wacõri ʉju ya wiju ejacʉ gʉa. Yujerona basa ĩna menija ticʉ gʉa. Ito yicõri ruje masa ĩna oca cʉtirise ruyucʉ. 24 Jesús ado bajiro gotiquĩ ĩnare:

—Adijure budigoya mua maji. Adio macoacã cõgõ meje yamo. Canigõ yamo, yiquĩ Jesús ĩnare.

Ĩ ito yija tuocõri, ĩre ajacã ĩna. 25 Masa ĩna budigoja bero macoacã tu sãja wacõri isore ãmo tũa ñiaquĩ Jesús. Ĩ ito yirocati jaja rũjũcõ iso. 26 Ito bajiro Jesús ĩ yija ticõri, iti sita ñarocõti oca batacu.

Jũarã cajea timenare Jesús ĩ yisiore gaye

27 Itoju gua waroca cajea timena jũarã awasã suyacã Jesure:

—Guare ti maiña David ñayoru janerãbatia janami mu, yicã ĩna Jesure.

28 Wiju gua sãja ejaroca ĩna jũarã cajea mana cuni sãja ejacã. Ito bajiri ĩnare ado bajiro seniĩaquĩ Jesús:

—"Gua ya cajea tiroca yigu yiguĩji Jesús", ¿yi tuoĩati mua? yiquĩ Jesús ĩnare.

—Ito bajiroti tuoĩa yu Ujugua, yicã ĩna Jesure.

29 Ĩna ito yijare, ĩna ya cajeaju moa jeoquĩ Jesús:

—Yure mua tuorũnuro bajiroti mua ya cajea tiroca ya yu, yiquĩ Jesús ĩnare.

30 Ito ĩ yirocati ĩna ya cajeari ticoacã ĩna. Ito yicõri sẽoro ado bajiro gotiquĩ Jesús:

—Queno tuoĩama. Gãjerãre goti batobeja, yiquĩ Jesús ĩnare.

31 Ito bajiro ĩ yibojarocati yoari mejeti wacõri goti batoyijarã ĩna iti sita gãnare Jesús ĩ yigorere.

Busibicure ĩ busiroca Jesús ĩ yire gaye

32 Itijuna ĩna wasuoroca coriarã ejacã masa busibicure ãmi ejarã. Rũmú sãñagũ ñaquĩ ĩ. 33 Jesús rũmúre ĩ bucõaja bero busibicu ñabojaru busisuoquĩ ĩja. Itire ticõri ruju ucacã masa. Ito bajicõri ado bajiro yicã ĩna:

—Israel sitaju ado bajirise tiĩabiticu gua maji, yicã ĩna.

34 Fariseo gaye tuoĩarãma ado bajiro yicã:

—Ãniõcũ rũmúa uju ĩ masirisena rũmúare bucõami ãni, yicã ĩna.

Masare Jesús ĩ tuo maire gaye

35 Co cuto ruyabeto gua ejarocõ curi cutori, mutari cutori cuni minijuara wiju masare riasoquĩ Jesús. "Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios", yire gaye masare riasoquĩ Jesús. Masa jeyaro ĩna ñarise cutirisere yisioquĩ Jesús. 36 Masa ĩna cõja, ĩna bojori bujaja ticõri, ĩnare ti maiquĩ Jesús. Jesús ĩ tija oveja uju mana robo bajiro bajirã ñacã ĩna. 37 Ito yija guare ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Riti muare gotia yu. Jaje ote bucua. Ito bajibojarocati coriarãti ñama itire ãmiri masa. 38 Ito bajiri ote ujure seniña, moari masare ĩ cõatoni, yiquĩ Jesús guare. Ito bajiro ĩ gotija ado bajiro yireoni yiri seyoquĩ Jesús: Jãjarã ñama maji coji Dios ocare tuoĩa yimena. Ito bajibojarocati coriarãti ñama ĩnare ĩ oca gotirona. Ito bajiri Diore seniña jãjarã busa gotiri masare ĩ cõatoni.

Jua gubojeno apóstol mesare Jesús ĩ besere gaye

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 1 Ito yicõri gua jua gubojeno ñarãre jimiojuquĩ Jesús. Ito bajiro guare jimiojucõri rũmúa sãñarãre bucõa rotiquĩ ĩ. Ito yicõri masa jeyaro ĩna

ñarise cõrisere gʉare yisio rotiquĩ ĩ. Ito bajiro yicõri cõrãre gʉa yisio masiroca yiquĩ Jesús.

2 Adocõ ña gʉa jʉa gʉbojeno ñarã Jesús oca riaso ucutoni ĩ cũana. Tite mʉa. Cajero Simón Pedro wame cʉtigʉ ito yicõri ĩ ocabaji Andrés, ito bero Santiago, ito bero ĩ ocabaji Juan, Zebedeo rĩa ñama ĩna. 3 Bero Felipe, bero Bartolomé, bero Tomás, ito bero yʉ Mateo ʉjarãre yiari waja seni ĩsibojacacʉ, ito bero Santiago, Alfeo macʉ ñami. Ito bero Tadeo. 4 Ito bero Simón, celote gaye tʉoĩagorʉ ñami ĩ, ito bero sʉsari Judas Iscariote. Ĩ ñami Jesure ĩna ñiatoni gotirʉ.

Dios oca ĩna goti ucutoni ĩ rãca riasotirãre Jesús ĩ cõare gaye

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

5 Ado bajiro gʉa jʉa gʉbojeno ñarãre riaso ucu rotiquĩ Jesús:

—Judio masa meje ĩna ñari cʉtori riaso ucubeja mʉa. Samaria sita cʉtori cʉni wabeja mʉa. 6 Quenogoroama Israel sita gãna tʉ wasa. Ĩna ñama oveja wisana robo bajiro bajirã. 7 "Yoari mejeti ĩre tʉorʉ̃nʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios", yi riaso ucuba mʉa. 8 Rujʉ jogarãre mʉa ti bʉjaja ĩnare yisioba mʉa. Gãjerã gaje ñarise cʉtirãre cʉni yisioba mʉa. Godanare cʉni ĩna catiroca yiba. Rʉ̃mʉ́a sãñarãre cʉni ĩnare bucõama mʉa. Ito bajiro mʉa yi masitoni waja manoti mʉare jidicã yʉ. Ito bajiro mʉare yʉ jidicãjare mʉa yirise waja, waja senibeja mʉa cʉni, yiquĩ Jesús gʉare.

9 'Mʉa waja niyeru cujiri, oro cujiri, cobre cujiri ãmi wabeja mʉa. 10 Ito yicõri gajeoni sãra bajuri ãmi wabeja mʉa. Coro mʉa sãñaro riti ãmi waja. Gaje gʉboco mʉa wasoaroti ãmi wabeja. Gajegʉ turigʉ ãmi wabeja. Diore moa ĩsirã mʉa ñajare mʉa riasorãjʉa mʉare bare ĩna ecaja quena, yiquĩ Jesús gʉare.

11 'Jaja cʉto jaibiti cʉto cʉni mʉa ejaja, yiro bajiro tʉoĩagʉ̃re ãmama. Ĩocʉ̃ mʉa bʉjaja ĩ tʉ canima mʉa. Iti cʉto gãnare mʉa riasoja ĩ tʉ riti ñama maji, mʉa waroto riojʉa. 12 Wijʉ mʉa ejaja, ¿ñati mʉa? yi seniĩacõri, "Queno ñaña mʉa", yiba. 13 Masa queno mʉare ĩna boca ãmija, ito bajiroti, "Queno ñaña mʉa", yi jidicãma ĩnare. Mʉare ĩna queno boca ãmibeja, "Queno ñaña mʉa", yi jidicãbeja ĩnare. 14 Mʉare ĩna boca ãmi ãmobeja, ito yicõri mʉare ĩna tʉo ãmobeja, iti wire ñabeja mʉa. Ito yicõri iti cʉtore ñabeja mʉa. Iti cʉtore jidicã warã mʉa ya gʉbori sũjuri wãrisere ja batecãma mʉa. Ito bajiro mʉa yija ticõri, "Ĩnare queno boca ãmibea mani", yi tʉoĩa masirã yirãji ĩna iti cʉto gãna. 15 Riti mʉare gotia yʉ. Sodoma ito yicõri Gomorra gãna rẽto bʉsaro ñeñaro tõbʉjarã yirãji ĩna masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ seniri rʉmʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

Dios oca mʉa gotija tʉo junisinicõri ñeñaro mʉa tõbʉjaroca yirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye

16 'Yʉ mʉare riaso ucu rotija, oveja robo bajiro yaia wato guijorojʉ mʉare cõa yʉ. Queno ãñare bajiro ñacãña mʉa. Ito bajibojarocati bujare bajiro queno yirã ñama mʉa. Itojʉ mʉa waroto riojʉa, "Ado bajiro mani yija quena", yirona queno tʉoĩama maji. Ito bajiri ito gãna mʉa ejaroca ñeñaro ĩna yibojarocati queno yiba mʉama ĩnare. 17 Queno tʉoĩama mʉa. Mʉare ñiacõri ʉjarã riojo ãmi warã yirãji ĩna. Ito yicõri minijuara wi cʉni mʉare bajerã yirãji

ĩna. 18 Yʉ ocare mʉa riasojare gobierno masa ito yicõri cʉto gãna ʉjarã riojo mʉare ãmi warã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ĩna riojo yʉ gaye bʉsirã yirãji mʉa. Ito yicõri judio masa meje ñarãre cʉni gotirã yirãji mʉa. 19 Oca quenori masʉ riojo mʉare ĩna ãmi ejaja. “¿No bajiro tʉoĩa bʉsigʉtibe yʉ, yigʉ yigʉjada yʉ?” yi tʉoĩa oca jaibeja mʉa. Mʉa bʉsiriju iti ejaja, mʉa bʉsiroti mʉare gotigʉ yiguĩji Dios. 20 Mʉa bʉsija mʉario meje bʉsirãji mʉa. Mani Jacʉ ĩ ya ʉsi mʉa rãca ñajare bʉsirã yirãji mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

21 ’Guijorise iti rẽtaja tirã yirãji mʉa. Masa ĩna ñarãreti gãjerã ĩna sĩatoni ñia rotirã yirãji ĩna. Ito yicõri jacʉ mesa gãjerã ĩna sĩatoni ĩna rĩare ñia rotirã yirãji. Ito yicõri ĩna rĩajʉ ĩnare ti junisinicõri gãjerãre sĩa rotirã yirãji ĩna. 22 Yʉ ocare mʉa goti ucujare, masa jeyaro mʉare ti tudirã yirãji. Noa yʉre jidicãmenati jeame ʉjʉrojʉ ĩna waborere ĩnare, masogʉ yiguĩji Dios. 23 Cʉtojʉ mʉa tõbʉjaroca ĩna yija, gaje cʉtojʉ rudi waja. Riti mʉare gotia yʉ. Jeyaro Israel sita gãna cʉtori mʉa wa ucu jeoroto riojʉajʉ, yʉ Masa Rĩjorʉ ejagʉ yigʉja yʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

24 ’Sĩgʉ riasotiri masʉ ĩre riasorʉ rẽto bʉsaro masigʉ mami. Ito yicõri sĩgʉ moari masʉ ĩ ʉjʉ rẽtogʉ mami. 25 Sĩgʉ riasotiri masʉ ĩre riasorʉre bajiroti yija quena. Ito yicõri moa ĩsiri masʉ ĩ ʉjʉre bajiroti yija quena. Yʉ mʉa ʉjʉre Beelzebú ĩna wame yi tudija, yʉ ñarã mʉa ñajare bʉto bʉsa mʉare bʉsiturã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gʉare.

Diore mani güija quena, Jesús ĩ yire gaye
(Lc 12.2-7)

26 ’Ito bajiro ĩna bʉsitubojarocati ĩnare güibeja mʉa. Ñejʉa yeyo bʉsire ma Dios ĩ tiro riojo. Ñejʉa masa ĩna yeyo masirise ma. Jeyaro ti masiguĩji Dios. 27 Masa jeyaro tʉobeto yʉ mʉare gotirise jeyaro masa ĩna tʉotoni goti batoba mʉa. Mʉare yʉ yeyo gotirisere masare jimiojucõri ĩnare gotiba. 28 Mʉa ya rujʉre sĩarãre güibeja mʉa. Mʉa ya ʉsijʉre sĩa masimenaji ĩna. Diore mʉa güija quena. Ĩ ñami mʉa ya rujʉre sĩacõri mʉa ya ʉsire jeame ʉjʉrojʉ cõa masigʉ. Ĩre mʉa güija quena, yiquĩ Jesús gʉare.

29 ’Minia jʉarãcã waja niyeru cotiacã senirãji ĩna. Waja mana ĩna ñabojarocati ĩna quedi godaja ti masiguĩji mani Jacʉ. 30 Manire cʉni queno tirʉnʉami Dios. Mani ya rijoga joa co joa rʉyabeto cõĩa masiguĩji Dios. 31 Ito bajiri tʉoĩa oca jaibitirʉja manire. Minia rẽtoro ñasarã ña mani Dios ĩ tija, yiquĩ Jesús gʉare.

“Jesure masigʉ ña yʉ”, mʉa yi bojobeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Lc 12.8-9)

32 ’Masa tiro riojo, “Jesure tʉorʉnʉrã ña gʉa”, yirãreama yʉ cʉni yʉ Jacʉ ʉmacʉjʉ gagʉre, “Ĩna ñama yʉ ñarã”, yi masigʉ yigʉja yʉ. 33 Ito bajibojarocati masa tiro riojo, “Jesure masibea yʉ”, ĩna yija, yʉ cʉni yʉ Jacʉ ʉmacʉjʉ gagʉre, “Yʉ ñarã meje ñama ĩna”, yi masigʉ yigʉja yʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

Yʉre mʉa tʉorʉnʉja ticõri, mʉare ti junisinirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

34 ’“Sĩgʉre bajiro tʉoĩacõri masa ĩna queno wanʉ quenatoni wadiñi Jesús”, yi tʉoĩabesa mʉa. Ñeñaro yi ãmorã yʉ oca tʉomenati junisinirã yirãji masa.

35 Sĩgũ yure ĩ tuorũnuja ĩ jacujua ĩre tudigu yiguĩji. Ito yicõri sĩgõ yure iso tuorũnuja iso jacojua isore tudigo yigõji. Ito yicõri sĩgõ yure iso tuorũnuja iso mañicõ isore tudigo yigõji. 36 Ito bajiri sĩgũ yure tuorũnugũ ĩ ñajare, ĩ ñarã ñabojarãti ĩre ti tudirã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna ñarã yirãji ĩ wajana, yiquĩ Jesús guare.

37 'No ĩ jacore ĩ jacure yure rẽto busaro maigũ, yu yagu ñado mami ĩocũ. No ĩ macore ĩ macure yure rẽto busaro maigũ yu yagu ñado mami ĩocũ. 38 "Jesure yu suyaja yucutẽoju yure jaju sĩarã yirãji", yi tuoĩa güigu, yu yagu ñado mami ĩocũ. 39 No ĩ catirise maibojaguti godagu yiguĩji. Ito bajibojarocati yure tuorũnugũ, yu oca ĩ gotija tuo junisinicõri ĩna sĩagũama catitĩñare gaye bujagu yiguĩji, yiquĩ Jesús guare.

Dios tu waja bujare gaye
(Mr 9.41)

40 'No muare boca ãmirãti yure cuni boca ãmirã yirãji ĩna. Ito yicõri no yure boca ãmirãti yure cõarure cuni boca ãmirã yirãji ĩna. 41 No, "Diore goti ĩsiri masu ñami", yi masicõri ĩre boca ãmirã Dios tu ĩ bujado bajiroti waja bujarã yirãji ĩna cuni. No, "Queno yigu ñami", yi masicõri ĩre boca ãmirã, Dios tu ĩ bujado bajiroti waja bujarã yirãji ĩna cuni. 42 Riti muare gotia yu. No yure suyarãre ñasarã meje ĩna ñabojarocati ĩnare boca ãmicõri ĩnare ĩna ide ioja, waja bujarã yirãji ĩnaõna. "Jesure suyagu ñami", yi masicõri ĩre ĩna boca ãmija, waja bujarã yirãji ĩnaõna, yiquĩ Jesús guare.

"Jesure titẽña", Juan idé guri masu ĩ yi ñucare gaye
(Lc 7.18-35)

11 1 Gua ĩ rãca riasotirã jua gubojeno ñarãre ito bajiro riaso rotiquĩ Jesús. Ito bajiro ĩ goti tĩoja bero iti sita cutori masare riaso ucurã wacu gua, Jesure suyarã.

2 Iti rumu masare idé guri masu Juan tubiara wiju ñañi. Itoju ĩ ñaroca Jesús ĩ masare riaso ucure, ito yicõri tiyamani ĩ ĩore gaye oca ejayiju ĩre. Ito bajiri Jesure ĩna seniĩatoni ĩ rãca riasotirã jũarãre cõañi Juan. 3 Gua tu ejacõri ado bajiro Jesure seniĩacã ĩna:

—¿Muti ñati Cristo Dios ĩ cõaru? Gãji mu ñajama, ¿gãjijuare bocatirãtite gua? yi seniĩacã ĩna Jesure.

4 Ĩna ito yija tuocõri:

—Wasa, Juan tu tudi wasa. Ĩ tu ejacõri mua tigore, mua tuogore cuni gotiba ĩre. 5 Ado bajiro ĩre mua gotire ãmoa yu: "Timena cuni ticoa. Wamena cuni wacoa. Ruju cami jogarã cuni cami yaticoa. Tuomena cuni tuocoama. Godana cuni tudi caticoama. Ito yicõri bojoro bujarã cuni Dios oca quenarise gaye tuo, baji ñañi ĩna Jesús ĩ masirise ĩ ĩojare", yi gotiba, Juan tu mua ejaja. 6 No yure tuorũnugũ ĩ jidicãbeja wanu quenagũ yiguĩji, yiquĩ Jesús ĩnare.

7 Ĩna waja bero Juan idé guri masu gaye masare gotisuoquĩ Jesús:

—¿Yucu manoju warã ñimure tuoĩa wacati mua? ¿Sĩgũ ũmugũ mino iti waja, ue rũgõgũre tuoĩa wacatite mua? 8 Ĩocũre mua tuoĩa wabeja, ¿ñari masa ya yutabujuri sãñagũre tuoĩa wacatite mua? "Quenarise yutabujuri sãñarã ñacã ĩna ujarã tu ñarã", yi masia mani. 9 ¿Ñimujuare tuoĩa wasacati mua? ¿Diore goti ĩsiri masure tuoĩa wacatite mua? Riti muare gotia yu. Gãjerã

Diore goti ĩsiri masa rẽtoro ñagũre tiyija mʉa. 10 Dios oca tutijʉ Juan idé guri masʉ gaye ado bajiro gotia:

Mʉ riojʉa oca goti yuri masʉ cõagũ yigʉja yʉ. Ĩti ñami mʉ ejaroto riojʉa queno yuri masʉ, yi gotia Dios oca tuti.

11 Riti mʉare gotia yʉ. Nijʉa gãji masʉ, masa jeyaro wato Juan idé guri masʉre bajiro ñasagʉ maquĩji. Ito bajibojarocati Dios ĩ rotirojʉ ñasarã meje ñabojarocati ĩna ejaja Juan rẽto bʉsaro ñasari masa ñarã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús masare.

12 'Cajero Juan ĩ riasosʉorocajʉ, ito yicõri adi rʉmʉrijʉ cʉni jãjarã ñama Dios ĩ rotirojʉ sãja ãmorã. Jãjarã ñabojama ĩna ñeñaro yirise jidicãmenati jore sãja ãmobojarã. 13 Juan ĩ ejaroto riojʉa, "Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa yurã bʉsiñi Diore goti ĩsiri masa. Dios rotirise ucari masʉ Moisés ñayorʉ cʉni ito bajiroti bʉsiñi. 14 "Diore goti ĩsiri masʉ Elías wame cʉtigʉ goaĩogũ yiguĩji", yi goti yuyijarã ĩna. "Juana sʉoriti goaĩoami ĩna tʉoĩa yurʉ", mʉa yi tʉoĩaja quena. 15 "Gãmo goje cʉtirã tʉoya mʉa", yiquĩ Jesús masare.

16 '¿Ñena cõĩacõri no bajiro bajiatibe adi rʉmʉri gãna masa, yi cõĩagũtibe yʉ? Rĩaca cʉto gʉdareco ĩna baba rãca aje rujicõri bʉsi rujirãre bajiro bajiama ĩna. 17 "Seru jutia gʉa. Ito bajibojarocati borobea mʉa. Bojori bʉjare basa gʉa sẽabojaja otibea mʉa", rĩaca yi ajerã robo bajiro bajirã ñama adi rʉmʉri gãna. 18 Ito bajiro ya mʉa cʉni. Mʉa ãmoro bajiro gãji ĩ yibeja, junisinia mʉa. Juan ĩ ejaja ticõri, jeyaro ĩ babeja, ʉyé ide ĩ idibeja ticõri, "Rʉmʉ sãñarʉ ñami ãni", yicʉ mʉa. 19 Ĩ bero ejacʉ yʉ, Masa Rĩjorʉ. Yʉ baja, yʉ idija ticõri, "Jairo bagʉ ñami ĩ. Ito yicõri idiri masʉ ñami. Ñeñaro yiri masa baba ñami ãni. Ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa baba ñami ĩ", yicʉ mʉa yʉre. Ito bajiro mʉa yibojarocati Dios masirise mʉa tʉo masi ãmoja, ĩre masirãre ĩna yigore ticõri tʉo masirã yirãji mʉa, yiquĩ Jesús masare.

Cʉtori gãna riojo cʉdimena oca

(Lc 10.13-15)

20 Ito bajiro ĩ yija bero tiyamani ĩ ĩora cʉtori gãnare tʉoĩacõri ĩnare tudisʉoquĩ Jesús. Ñeñaro yirisere ĩna jidicãbejare ito bajiro ĩnare tudiquĩ Jesús:

21 —Bʉjato bʉjarã yirãji mʉa Corazín gãna. Bʉjato bʉjarã yirãji mʉa Betsaida gãna cʉni. Tiro cʉto gãna ito yicõri Sidón cʉto gãnare cʉni mʉare tiyamani yʉ ĩocato bajiro ĩnare yʉ ĩoja iti rʉmʉjʉ ĩna ñeñaro yirisere tʉoĩa bojori bʉjacõri jidicãboana ĩna. "Gʉa ñeñaro yirise jidicã gʉa", yirona yutabuju bojori baju sãñaboana ĩna. Ito yicõri, "Bojori bʉja gʉa", yirona ĩna ya rijogajʉ õja jeoboana ĩna. 22 Riti mʉare gotia yʉ. Ñeñaro yirisere mʉa jidicãbeja, Dios ĩ waja seniri rʉmʉ Sidón gãna, Tiro gãna rẽto bʉsaro ñeñaro tõbʉjarã yirãji mʉa. 23 Mʉa Capernaum gãna, "Ũmacʉjʉ Dios ĩ ñarojʉ ejacoana mani", yi tʉoĩaboja mʉa. Ejamenaji mʉa. Jubejʉ godana tʉjʉ jeame ʉjʉrojʉ ejarã yirãji mʉa. Sodoma gãnare tiyamani yʉ mʉare ĩocato robo bajiro yʉ ĩnare ĩoja, ĩna ñeñaro yirisere jidicãboana ĩna. Ito bajiri adi rʉmʉrijʉ cʉni ñaboadoja ĩna cʉto maji. Tiyamani yʉ mʉare ĩobojarocati ñeñaro mʉa yirise jidicã ãmobea mʉa. 24 Riti mʉare gotia yʉ, Dios ĩ waja seniri rʉmʉ Sodoma gãna rẽto bʉsaro ñeñaro tõbʉjarã yirãji mʉa, yiquĩ Jesús masare.

Yʉre mʉa sʉyaja tujacãre gaye bʉjarã yirãji mʉa, Jesús ĩ yire gaye

(Lc 10.21-22)

25 Iti rʉmʉri Diore ado bajiro bʉsiquĩ Jesús:

—Cuna, ũmacũjuⁿ gaguⁿ Ujuⁿ ña muⁿ. Adi tuti gaguⁿ cuni Ujuⁿ ña muⁿ. Muⁿre rũcubuoa yuⁿ. Yuⁿ riasorise ñasari masa, buto tuo masirãre cuni ĩna masibitiroca ya muⁿ. Ito yicõri yuⁿ riasorise buto ñasari masa meje, buto tuo masimenare cuni ĩna tuo masiroca ya muⁿ. Ito bajiri muⁿre rũcubuoa yuⁿ. **26** Ito bajiro ya Cuna muⁿ, muⁿ ãmoro robo bajiro yiguⁿ, yiquĩ Jesús Diore.

27 'Jeyaro yuⁿ yirise, yuⁿ ĩogorise cuni yuⁿ yi masiroca yami yuⁿ Jacuⁿ. Yuⁿ Jacuⁿ sĩgũti yuⁿre masiami. Gãjerãma yuⁿre masibeama. Yuⁿ sĩgũti yuⁿ Jacuⁿre ti masia. Gãjerãma ĩre ti masimenaji. Ĩre masitoni yuⁿ gotirã riti yuⁿ Jacuⁿre masirãji ĩna. **28** Moare bogarã, rũcuⁿrise ãmiboja bogarãre bajiro bajirã ña muⁿa yuⁿ tija. Ito bajiri yuⁿre tuorã waya. Muⁿare tujacã rotiguⁿ yiguⁿja yuⁿ. Ito yicõri yuⁿre muⁿa tuorũnuⁿja muⁿa tuoĩa oca sẽoroca yiguⁿ yiguⁿja yuⁿ. **29** Yuⁿ rotiro robo bajiro cudiya muⁿa. Ito yicõri yuⁿ gaye riasoya. Masare ti maigũ ñari sẽoro muⁿare rotibicuⁿja yuⁿ. Usirioro yiguⁿ meje ña yuⁿ. Ito bajiri yuⁿ rotiro robo bajiro muⁿa cudija ticõri, muⁿa tujacãroca yiguⁿ yiguⁿja yuⁿ. Ito yicõri muⁿa ya usijuⁿ sajari oca cutiro yiroja muⁿare. **30** Yuⁿ muⁿare rotirise josari meje ña. Ito bajiri yuⁿ gaye muⁿa cudija bojori bujamenati queno wanuⁿ quenarã yirãji muⁿa. Rũcubiti ũmarã bajiro wanuⁿ quenarã yirãji muⁿa, yiquĩ Jesús masare.

Jesús rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicõri ĩna bare gaye

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 **1** Iti ruⁿmuⁿri tujacãra ruⁿmuⁿ ñaroca ote wato wacuⁿ guⁿa Jesús rãca. Guⁿa ĩ rãca riasotirã ñiocõcuⁿ. Ito bajiri trigo ajeri beja ãmicõri bacuⁿ guⁿa. **2** Iti guⁿa baja ticõri, fariseo gaye tuoĩarã ado bajiro yicã Jesure:

—Tite. Muⁿ rãca riasotirã tujacãra ruⁿmuⁿ moare gaye mejeti moama ĩna, yicã ĩna Jesure.

3 Ito bajiro ĩna yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús:

—Co ruⁿmuⁿ David ñayoruⁿ ĩ rãca gãna ñiocõ wana ĩna yigore, ¿Dios oca tuti tiĩabiticati muⁿa? **4** Ñiocõ wana ñari Dios ya wijuⁿ sãjacõri, ĩre rũcubuorã gãjerã ĩna cũre naju bayijarã ĩna. Paia mesa riti ĩna baroti ñabojayijuⁿ iti. David mesa ĩna baroti meje ñabojayijuⁿ. **5** "Paia mesa tujacãra ruⁿmuⁿ Dios ya wijuⁿ ĩna tujacãbeja ñeñaro yirã meje yiana ĩna", yi Moisés ñayoruⁿ ĩ ucare gaye, ¿tiĩabiticati muⁿa? **6** Riti muⁿare gotia yuⁿ. Dios ya wi rẽto busaro ñasaguⁿ ña yuⁿ. **7** Dios oca tuti gaye queno tuoĩa masibea muⁿa. Ado bajiro gotia iti: "Masa gãjerãre queno ti maija quena yuⁿre. No yibea ecaruⁿ sĩacõri yuⁿre ĩna soe ĩsija", yi gotia Dios oca. Itire muⁿa tuoĩa masija, gãjerãre ti maicõri, "Ĩnare seti ña", yibitiboana muⁿa. **8** Masa Rĩjoruⁿ, Dios ĩ cũruⁿ ña yuⁿ. Ito bajiri tujacãra ruⁿmuⁿ gaye yuⁿ rotiroti cuni cũquĩ Dios yuⁿre, yiquĩ Jesús masare.

Ãmo digaruⁿre Jesús ĩ yisiore gaye

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

9 Ito yija bero judio masa minijuari wijuⁿ wacõri sãjacuⁿ guⁿa Jesús rãca. **10** Iti wijuⁿ ñaquĩ sĩgũ co duja ãmo digaruⁿ. "Jesure seti ña", yirona fariseo gaye tuoĩarã ado bajiro Jesure seniĩacã ĩna:

—¿Moisés ñayoruⁿ rẽobisijari tujacãra ruⁿmuⁿ cõrãre yisiore gaye? yi seniĩacã ĩna Jesure.

11 Ĩna ito yija tuocõri:

—¿Sĩgũ muⁿa ya ecaruⁿ ĩ rujarajuⁿ ĩ quedi roaja ãmirã wamenajida muⁿa? Tujacãra ruⁿmuⁿ ñabojarocati muⁿa ya ecaruⁿ ĩ quedi roaja ĩre ãmirã warãji muⁿa.

12 Ecaru rẽto busaro ñasagu ñami masu. Ito bajiri tujacãra rumure cuni gãjire
mani ejabuaja quena, yiquĩ Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.
13 Ito yija ãmo digagure ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Mu ya ãmo ñujoya ĩja.
Ĩ ñucõarocati jajacoacu ĩja, gaje duja ricare bajiroti. 14 Ito ĩ yija ticõri, budi
wacã fariseo gaye tuoĩarã. “¿No bajiro yicõri Jesure sĩarujati mani?” yi tuoĩa
busiri seyocã ĩna.

Ado bajiro ñagũ yiguĩji Jesús, yi tuoĩa yure gaye

15 Ito bajiro ĩna tuoĩaja, tuo masicõri gajerojua waquĩ Jesús mucana. Gua
cuni ĩ rãca wacu. Jesús ĩ waja ticõri, jãjarã masa suya wacã gua rãca. Ito ĩ
waroju ñajediro masa cõrãre yisioquĩ Jesús. 16 Ito yicõri, “Ãniti guare yisio-
quĩ”, yibeja mua, yiquĩ ĩ ĩnare. 17 Isaías ñayoru Diore goti ĩsiri masu ĩ goticãdo
bajiroti rẽtacu iti. Ado bajiro goti ucayoñi Isaías ñayoru:
18 Ãni ñami yure moa ĩsiri masu yure cudigu. Ĩre besecu yu. Ĩre maia yu,
ito yicõri ĩre wanua yu. Yu ya usi ĩre queo sãgũ yiguja yu. “Masa ĩna
ñeñaro yirise waja senigũ yiguĩji Dios”, yi masare goti batogu yiguĩji
ĩ.
19 Masare oca josabicu yiguĩji ĩ. Ito yicõri masare ma gudareco eja
rũgũcõri awasã gotibicu yiguĩji ĩ.
20 Yure queno tuorũnusamenare cuni ĩnare cõabicu yiguĩji. Yure
queno tuorũnusamenare ĩnare ejabuagu yiguĩji ĩ, yure ĩna queno
tuorũnutoni. Ito bajiro ñagũ yiguĩji ĩ, masa jeyarore yu ti beseri
rumu iti ejarocaju.
21 “Ĩti ñami masare masorocu Dios ĩ cõaru”, yi tuoĩa wanu yurã yirãji
masa jeyaro, yi gotia Dios oca tuti, yiquĩ Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

Rũmúa uju rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ĩna yire gaye

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Ito yija bero sĩgũre Jesús tu ãmi ejacã ĩna. Ĩ ñaquĩ tibicu, busibicu cuni.
Rũmú sãñagũ ñari ito bajiro ñabojaquĩ ĩ. Ĩre yisioquĩ Jesús. Ito bajiri tibicu
ñabojaru tiquĩ ĩja. Ito yicõri busibicu ñabojaru busicoaquĩ ĩja. 23 Itire ticõri
masa jeyaro ucacã:
—¿David ñayoru janerãbatia janamiti ñati ãni? yi tuoĩacã masa.
24 Ito bajiro masa ĩna yija tuocõri, ado bajiro yicã fariseo gaye tuoĩarã:
—Rũmúare ĩ bucõaja rũmúa uju Beelzebú wame cutigu ĩ masirisena
rũmúare bucõami ĩ, yicã ĩna.
25 Ito bajiro ĩna yi tuoĩarise ti masicõri ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Cutori gãna ujarã gãmeri ĩna junisinija queno cuto ña rujeabetoja. Co
cuto gãna, co wi gãna cuni ĩna gãmeri junisinija, queno ña masimenaji
ĩna. 26 Ito bajiroti rũmúa uju rũmúare ĩ bucõaja queno ña masibiquĩji ĩ. Ito
bajiro ĩ yija queno roti masibiquĩji ĩja. 27 “Beelzebú wame cutigu ĩ ejabuari-
sena rũmúare bucõami ĩ”, yiboja mua yure. Ito bajiro mua yure yi tuoĩabo-
jaja, “Rũmú ĩ ejabuarise rãca bucõama gua rãca gãna”, yirãre bajiro ya mua.
“Tuoĩa wisarã ya gua”, yi tuoĩaruja muare. 28 Rũmúre yu bucõaja Espíritu
Santona suoriti bucõa yu. Ito bajiro yu yija, “Diore tuorũnurãre ĩ miojuri
rumu eja waju ĩja”, yi masirã yirãji mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

29 'Sĩgũ gãji sẽogũ ya wi sãjacõri ĩre siabicuti gajeoni ẽma masibiquĩji ĩ. Ĩre ĩ siaja berojų gajeoni ẽma masiguĩji ĩ. Rũmúa ųjų rẽtoro masigũ ña yų. Ito bajiri rũmúare bucõa yų, yiquĩ Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

30 'Yų robo bajiro tuoĩamena yųre tuo terã ñama ĩnaõna. Yųre ejabuabicu yųre ñeñaro yami ĩocũ, yiquĩ Jesús ĩnare.

31 'Riti muare gotia yų. Masa ĩna ñeñaro yija, ito yicõri ñeñaro ĩna busija cuni, ĩnare ãcabojo masiguĩji Dios. Espíritu Santore ĩna busituja, itireama ĩnare ãcabojo masibiquĩji Dios. 32 Yų ña Masa Rĩjoru. No yųre ĩ busituja, ĩocũre ãcabojo masiguĩji Dios. Ito bajibojarocati, no Espíritu Santore ĩ busituja itireama ĩre ãcabojo masibicu yiguĩji Dios. Adi tutire ũmacũjų Dios ĩ ñarojų cuni ãcabojo masibicu yiguĩji Dios, Espíritu Santore masa ĩna busituja, yiquĩ Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

Ricana suoriti yucugųre ti masia mani, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.43-45)

33 'Yucugų quenaricu iti ñaja, quenarise rica cutiro yiroja. Yucugų ñeñaricu iti ñaja, ñeñarise rica cutiroja. Ricajų ticõri, "Adigų ña quenarise rica cutiricu, adigų ña ñeñarise rica cutiricu", yi ti masia mani. 34 Ñeñaro busirã mua ñajare ãña juniro bajiro bajia mua ya rise. Ñeñaro riti yirã ñari quenarise busi masimenaji mua. Mani ya usi iti tuoĩaro bajiroti busia mani. 35 Sĩgũ queno yigų quenarise busigų yiguĩji, ĩ ya usi iti tuoĩaro bajiroti. Ito yicõri ñeñaro yigų, ĩ ya usi ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñarise busigų yiguĩji ĩ. 36 Riti muare gotia yų. Dios ĩ waja seniri rumu rocati mani busiado bajiroti manire waja senigũ yiguĩji. 37 Mani busi wado bajiroti waja senigũ yiguĩji Dios. Queno yirã mani ñaja, "Queno yirã ñama ĩna", yigų yiguĩji Dios manire. Ito yicõri ñeñaro yirãreama, "Seti cutirã ñama", yigų yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

Tiyamani mu ĩore ãmoa gua, yi ĩna senire gaye
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

38 Ito ĩ yija bero, ado bajiro seniĩacã fariseo gaye tuoĩarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni:

—Riasori masu, tiyamani mu ĩore ãmoa gua, yicã ĩna Jesure.

39 Ito yija ado bajiro ĩnare cudiquĩ Jesús:

—Ñeñaro yirã ito yicõri yųre tuorũnumena cuni, tiyamani yų ĩore ãmoama ĩna. Ito ĩna yibojarocati ĩnare ĩoado ma yų. Jonás ñayoru Diore goti ĩsiri masu ĩre rẽtare gaye riti ĩnare goticuja yų. 40 Ado bajiro rẽtayijų Jonásre: Udia rumu, udia ñami wai jaigų totijų ñabojayijų. Ito bajiroti yų cuni Masa Rĩjoru ñami udia ñami ũmua udia rumu ñagũ yigųja yų sita watojų. 41 Nínive cuto ñayoana Dios ĩ waja seniri rumu mucana tudi catirã yirãji. Tudi caticõri, "Muare seti ña", yirã yirãji adi rumuri gãnare. Nínive cuto gãna ñayoana Jonás ñayoru Dios oca ĩ gotija tuocõri, ñeñaro ĩna yirisere jidicãyijarã ĩna. Ito yicõri mama usi wasoayijarã ĩna. Jonás ñayorure ĩna tuorũnujare, tudi caticõri, "Muare seti ña", yirã yirãji ĩna adi rumuri gãnare. Yų ado mua rãca ñagũ Jonás ñayoru rẽto busaro ñasagų ña yų. Ito bajibojarocati yųre tuorũnubea mua. 42 Rocajų gago ųjo ñayoro Dios ĩ waja seniri rumu mucana tudi caticoago yigõji iso. Mucana tudi caticõri adi rumuri gãnare, "Muare seti ña",

yigo yigõji iso. “Salomón queno masigũ ñayijʉ”, yija tʉocõri, sõjʉ gago wadicõri ĩ tʉ ejayijo iso. Ito bajiri adi rʉmʉri gãnare, “Mʉare seti ña”, yigo yigõji iso. Yʉ ado mʉa rãca ñagũ Salomón rẽto bʉsaro ñasagʉ ña yʉ. Ito bajibojarocati yʉre tʉorũnʉbea mʉa, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

Masʉre budigocõri mʉcana tʉdi rũmʉ́ ĩ sãjare gaye
(Lc 11.24-26)

43 ’Rũmʉ́ sĩgũre ĩ budija, ide manojʉ tuja ãmogũ ãma ucuguĩji. Ĩ bʉjabeja ado bajiro tʉoĩagũ yiguĩji: 44 “Yʉ budigoadojʉ tʉdi warʉja yʉre”, yi tʉoĩaguĩji. Ĩ budigorʉre mʉcana tʉdi ĩ ejaja, queno wi ʉeri mani wi, queno carari wi robo bajiro ti ejagʉ yiguĩji. 45 Ito bajiro ĩre ti ejacõri jʉa ãmojeno rũmʉ́a ĩ rẽto bʉsaro ñeñaro yirãre ãmi ejagʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri ĩna ñarocõti ũmʉgũre sãjarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna sãjajare bʉto bʉsa ñeñaro yigʉ ñagũ yiguĩji ũmʉgũ ĩja. Ito bajiroti rẽtaro yiroja adi rʉmʉri gãna ñeñaro yirãre cʉni, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

Jesús ĩ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Jesús masare ĩ bʉsiroca riti ĩ jaco ĩ ocabaji mesa rãca macũjʉ eja rũgũcã ĩna. Jesure bʉsirona ĩre ji bucõabojacã ĩna. 47 Sĩgũ ĩre jigʉ ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure:

—Mʉ jaco, mʉ ocabaji mesa rãca ado macũjʉ ñama. Mʉ rãca bʉsi ãmoama ĩna, yiquĩ ĩ Jesure.

48 Ito ĩ yijare ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:

—¿Ñimo ñati yʉ jaco, ito yicõri noa ñati yʉ ocabajirã? yiquĩ Jesús ĩre.

49 Ito yija gʉa ĩ rãca riasotirãre ticõri:

—Ãna ñama yʉ ñarã, ito yicõri yʉ jacore bajiro bajirã. 50 Noa yʉ Jacʉ ũmacũjʉ gagʉ ĩ rotiro bajiro yirã, ĩna ñama yʉ ocabajirãre bajiro bajirã, ito yicõri yʉ jacore bajiro bajirã, yiquĩ Jesús ĩre.

Oteri masʉ gaye Jesús ĩ goti masiore oca gaye
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 1 Iti rʉmʉti wire budi wacõri, itajura tʉnima rujicʉ gʉa Jesús rãca. Ito bajiro yicõri masare riasoquĩ Jesús. 2 Masa jãjarã bʉsa ĩna minijua wadija ticõri, cumajʉ sãjacõri rujiquĩ Jesús. Masa minijuacãna jajʉjʉ riti tujacã ĩna. 3 Ito yija goti masiore ocana masare riasoquĩ Jesús.

Ado bajiro riasoquĩ ĩ:

—Sĩgũ wesecajʉ ĩ ya ote ajeri otegʉ wayijʉ ĩ. 4 Weseca ejacõri iti ajerire ĩ wẽjabateroca, gaje ajeri majʉ quedi queayijʉ. Ito bajiri minia ejacõri itire ba batecõyijarã. 5-6 Ito yicõri gaje ajeri gũta watojʉ quedi queayijʉ. Queno sita mañijʉ. Ito bajiri judiboja, yoari mejeti siniacoayijʉ iti ũmacañi jeana, sita jõrecõri. Ito yicõri ñemari iti manijare siniacoayijʉ iti. 7 Ito yicõri gaje ajeri jota watojʉ quediyijʉ. Ito bajiri jota mari itire dʉrea sĩacõyijʉ. 8 Gaje ajeriama sita quenaro quedi queayijʉ. Iti judi mʉjacõri queno rica cʉtiyijʉ. Coria sarari cien ñari ajeri rica cʉtiyijʉ. Gaje sarari setenta ñaricari, gaje sarari treinta ñaricari rica cʉtiyijʉ. 9 Mʉa gãmo goje cʉtija, yʉ bʉsirisere tʉo masiña mʉa, yiquĩ Jesús masare.

¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mʉ? Ĩna yi seniĩare gaye
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, ado bajiro seniĩacʉ gʉa ĩ rãca riasotirã:
—¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mʉ? yicʉ gʉa ĩre.
11 Ado bajiro gʉare cʉdiquĩ ĩ:
—"Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yi gãjerã ĩna tʉoĩabitire mʉa masiroca yami ĩ. Gãjerãreama ĩna masiroca yibeami Dios. 12 No ĩre tʉorʉ̃nʉgʉ̃re jai bʉsaro tʉo masire gaye jidicãgʉ̃ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri jai bʉsaro masigʉ̃ yiguĩji ĩ. No ĩre tʉorʉ̃nʉbicʉre jabetacã ĩ tʉoĩabojarisere ẽmacõgʉ̃ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri ñe tʉoĩare mano tujagʉ yiguĩji ĩ. 13 Ito bajiri masare tʉo masire ocana ĩnare riasoa yʉ. Tibojarãti timenare bajiro ñama ĩna. Ito yicõri tʉobojarãti tʉomenare bajiro ñama ĩna. Ito bajiri Dios ocare tʉobojarãti, "Ito bajiro yireoni ñaroja iti", yi tʉoĩa masibeama ĩna. 14 Ito bajiro ĩna bajija Diore goti ĩsiri masʉ Isaías ñayorʉ ĩ gotiado bajiroti rẽta. Dios oca gotigʉ ado bajiro ucayoñi Isaías ñayorʉ:

> Yʉre tʉobojarãti itire tʉo masimena yirãji mʉa. Tibojarãti, "Ito bajia", yi masimena yirãji mʉa.
>
> 15 Adocãta gãna yʉ tʉoĩaro bajiro ĩna ya ʉsina yʉre tʉoĩa ãmobeama ĩna. Tʉobojarãti ñeñaro tʉo godo weorãji. Ito yicõri tibojarãti bibicãna bajiro bajiama ĩna. Yʉ ĩobojarise ti ãmobeama. Ĩna ya gãmo gojena tʉo ãmobeama ĩna. Ĩna ya ʉsina tʉo masi ãmobeama ĩna. Ito yicõri yʉre yisio rotirã ejamena yirãji ĩna, yi gotiami Dios, yi ucayoñi Isaías ñayorʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

16 'Queno wanʉrã ña mʉa. Yʉre ticõri ti masia mʉa. Ito yicõri yʉre tʉocõri tʉo masia mʉa. 17 Riti mʉare gotia yʉ. Jãjarã Diore goti ĩsiri masa ñayoana, queno yirã ñagoana cʉni mʉa tirisere ti ãmobojayijarã ĩna. Ito bajibojarocati tibisijarã ĩna. Mʉa tʉorise cʉni tʉo ãmobojayijarã. Ito bajibojarocati itire tʉobisijarã ĩna, yiquĩ Jesús gʉare.

Ado bajiro bajia oteri masʉ ye, yi Jesús ĩ goti quenore gaye
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 '"Oteri masʉ sĩgʉ̃ ado bajiro bajiyijʉ", yirocʉ mʉare gotibʉ yʉ. Ito bajiri adocãta mʉare goti rẽtobugʉ ya yʉ, mʉa queno tʉo masitoni. Queno tʉoya mʉa. 19 "Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yire gaye oca tʉobojarãti, itire queno tʉo masimenaji gãjerã. Ĩna ñama ĩ otegʉ waroca majʉ quedira ajeri robo bajiro bajirã. Dios oca tʉobojarocati ĩna ãcabojaroca yami rʉ̃mʉ́. 20 Coriarã Dios oca tʉocõri queno wanʉre rãca boca ãmibojarãti yoari mejeti jidicãrãji ĩnaõna. Ĩna ñama gʉ̃ta watojʉ sita jõreroacã quedira ajeri robo bajiro bajirã. 21 Queno Dios oca tʉo ñiabiticõri, yoari mejeti jidicãrã yirãji ĩna. "Dios ocare yʉ tʉorʉ̃nʉja ticõri, yʉ tõbʉjaroca yama gãjerã. ¿No yija Dios ocare tʉorʉ̃nʉatibe yʉ?" yi tʉoĩa bojori bʉjarã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩ ocare jidicãrã yirãji ĩna. 22 Gãjerãma Dios oca tʉo ñiabojarãti bʉto adi sita gaye tʉoĩa ʉsirioama ĩnaõna. Ĩna ñama jota wato quedira ajeri robo bajiro bajirã. Bʉto gajeonire tʉoĩa ãmosacõri queno Dios ocare tʉo sʉyabeama ĩnaõna. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiro queno yi masimena yirãji ĩna, ito yicõri ĩre queno moa ĩsimenaji ĩna. 23 Gãjerãma Dios oca tʉocõri queno tʉo ñiarã

yirãji. Ĩna ñama sita quenarisejʉ quedira ajeri robo bajiro bajirã. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiro yirã yirãji ĩna. Ĩna ñarã yirãji cien rica cʉtiri sara robo bajiro bajirã. Ito yicõri gãjerã sesenta rica cʉtiri sara robo bajiro bajirã, gãjerãma treinta rica cʉtiri sara robo bajiro bajirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gʉare.

Ote quenarise wato ta widirise judire oca

24 Mʉcana gaje goti masiore ocana masare gotiquĩ Jesús:

—"Ĩre tʉorʉ̃nʉmenare ruyuriogʉ yiguĩji Dios. Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre riti ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji", yirocʉ goti masiore ocana masare gotiquĩ Jesús: "Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajia iti. Tʉote mʉa. Sĩgʉ̃ ĩ ya wesecajʉ ĩ ya ote ajeri quenarise oteyijʉ. 25 Ĩ oteja bero ĩ caniroca ĩ ya weseca ejacõri ta widirise oteyijʉ ĩ wajacʉ. Ito yicõri wacoayijʉ ĩ. 26 Ito bajiri ote bʉcʉa mʉja wato ta widirise cʉni goayijʉ. 27 Ito bajija ticõri, ĩ ya moari masa ĩre gotirã wayijarã. Ĩ tʉ ejacõri ado bajiro yiyijarã ĩna: "¿Gʉa ʉjʉ ote quenarise riti otebojacati mʉ? ¿No yija ito bajibojarocati ta widirise wʉsari?" yiyijarã ĩna ʉjʉre. 28 Ito ĩna yijare: "Sĩgʉ̃ yʉ wajacʉ oterʉ", yiyijʉ ĩ ĩnare. Ito ĩ yijare: "¿Adocãta ta widirise gʉa wãjagore ãmoati mʉ?" yi seniĩayijarã ĩna ʉjʉre. 29 "Wãjabeja. Mʉa wãjaja, ote rãcati wãjarã yirãji mʉa. 30 Adocãta ote rãca cocati bʉcʉacõjaro maji. Iti rica cʉtiroca mʉare wãja roticʉja yʉ maji. Ito yicõri itire soeja quenaroja. Ito bero rica ãmicõri rica cũadojʉ mʉare seo roticʉja yʉ", yiyijʉ oteri masʉ ĩ ya moari masare, yi riasoquĩ Jesús masare.

Ado bajiro bajia mostaza ajeri, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Mʉcana gaje goti masiore ocana ado bajiro masare gotiquĩ Jesús:

—"Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajia iti. Tʉote mʉa. Sĩgʉ̃ ĩ ya weseca mostaza ajeri oteyijʉ. 32 Gaje ote ajeri rẽtoro mʉtacã bʉsa ña iti mostaza ajeri. Ito bajiro mʉtacã ñabojaroti bʉcʉa wato gaje ote yucʉri rẽto bʉsaro jajocʉ ñaroja itigʉ. Jajocʉ itigʉ ñajare itigʉ rʉjʉrijʉ minia jibʉ menirãji ĩna. Itire bajiroti Dios mani Ʉjʉ ĩ ñaja, gãjerãre goti ãmorãji mani, jãjarã bʉsa ĩre masirã ĩna ñatoni, yi riasoquĩ Jesús masare.

Ado bajiro bajia naju wadarise ʉco, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 13.20-21)

33 Mʉcana gaje ado bajiro goti masiore ocana riasoquĩ Jesús:

—"Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajia iti. Tʉote mʉa. Romio pan menigõ waco ʉdia coacõ pan menire gaye ãmiyijo iso. Ito yicõri wadarise ʉco wʉoyijo iso. Ito bajiri iso wʉoja jairo wadayijʉ iti. Itire bajiroti bajiro yiroja, "Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", masare mani yi riaso ucuja. Ito bajiri jãjarã bʉsa ĩre tʉorʉ̃nʉ warã yirãji ĩja, yi riasoquĩ Jesús masare.

Goti masiore ocana Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 4.33-34)

34 Masare riasogʉ goti masiore ocana riti ĩnare riasoquĩ Jesús. 35 Ito bajiro masare ĩ riasoja Diore goti ĩsiri masʉ ĩ goticãdo bajiroti rẽtacʉ. Ado bajiro gotiyoñi ĩ:

Goti masiore ocana riti masare gotigu yiguĩji ĩ. Ito yicõri adi macãrucũro rujeoroto riojua gaye masa ĩna masibitire gotigu yiguĩji, yi ucañi Diore goti ĩsiri masu ñayoru yure tuoĩa yugu, yiquĩ Jesús masare.

Ote quenarise wato ta widirise judire oca, Jesús ĩ goti quenore gaye

36 Ito bajiro masare yi goti tĩocõri, "Waju", yiquĩ Jesús. Ito bajiro yicõri wiju maja ejacõri sãja waquĩ Jesús. Wiju sãja ejacõri ado bajiro seniĩacu gua ĩ rãca riasotirã:

—Ta widirise gaye mu goti quenore ãmoa gua, yicu gua Jesure.

37 Ito bajiro gua yija, ado bajiro guare gotiquĩ Jesús:

—Ote quenarise otegu yuti ña Masa Rĩjoru. 38 Ĩ otero ĩ ya weseca bajiro bajia ado mani ñaroju. Ote quenarisere bajiro bajirã ñama masa Diore tuorũnurã. Ta ñeñarisere bajiro bajirã ñama masa rũmú ñarã. 39 Ta widirise ote rudiru ĩti ñami rũmú. Ote bucuariju ĩna ãmireoniti ña adi macãrucũro iti jediriju. Ote bucuaroca miorãõnati ñama ángel mesa. 40 Ta widirise ãmicõri ĩna soeado bajiro bajia macãrucũro iti jediriju. 41 Yu ña Masa Rĩjoru. Ángel mesare cõagũ yiguja yu, ñajediro ñeñarisere ĩna besecõatoni. Ñeñaro yirãre cuni besecõarã yirãji ĩna, Dios ĩ rotiroju ĩna ejabe yirona. 42 Ĩnare besecõri jeame ũjuroju ĩnare cõarã yirãji ĩna. Ito jeame ũjuroju ejacõri ñeñaro tõbujarã yirãji. Ito bajiri oticõri buto tuoĩa oca jairã yirãji ĩna. 43 Dios ĩ rotiro bajiro yirã mani Jacu ĩ rotiroju ejacõri, ũmacañi busuro bajiro busu ñarã yirãji ĩna. Mua gãmo goje cutija, yu busirisere tuo masiña mua, yiquĩ Jesús guare.

Dios ĩ rotiroju mua eja ãmoja ado bajiro tuoĩaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

44 '"Dios ĩ rotiroju mua eja ãmoja, ñeñaro yirise jidicãcõri ĩre riti tuorũnurã yirãji mua", yirocu ado bajiro riasoquĩ Jesús guare: Sĩgũ gãji ye buto waja cutirise sita watoju ĩ yeyobojare bujayiju. Itire bujacõri mucana itijuti tudi yeyocũ remoyiju ĩ. Ito bajiri itire wanugũ, ĩ gajeoni cutirise ñarocõti gãjerãre ĩsi jeocõyiju ĩ niyeru bujarocu. Iti niyeru bujacõri iti sita ujure waja yirocu yiyiju ĩ. "Sita bujacõri sita wato yeyore cuni bujagu yiguja yu", yirocu iti sita ujure waja yiyiju ĩ. Dios gaye quenarise mua buja ãmosaja, ĩre riti tuorũnurã yirãji mua, yi riasoquĩ Jesús guare.

Dios ye quenarise mua ãmoja ĩre riti tuorũnu suyaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

45 '"Dios ĩ rotiroju mua eja ãmoja, ñeñaro yirise jidicãcõri ĩre riti tuorũnurã yirãji mua", yirocu ado bajiro riasoquĩ Jesús guare: Sĩgũ ñaque buto waja cutirisere ãmagũ ñayiju. Iti ñaque perla wame cutirise ñayiju. 46 Iti ñaquere buto ãmoyiju ĩ. Ito bajiri, ĩ gajeoni cutirise ñarocõti ĩsi jeocõyiju ĩ, gãjerãre niyeru bujarocu. Ito yicõri iti ñaquere ãmosacõri waja yirocu yiyiju ĩ. Dios gaye quenarise mua buja ãmoja, ĩre riti tuorũnu suyaja quena, yi riasoquĩ Jesús guare.

Wai quenarãre ado bajiro beseama wai jori masa, yi Jesús ĩ gotire gaye

47 '"Ado bajiro bajia Dios rotiroju ĩre tuorũnurãre ĩ miojuri rumu", yirocu guare riasoquĩ Jesús: Gãjerã wai wayari masa yorigu cõacõri wai jeyarore

ãmiyijarã ĩna. 48 Jãjarã wai bʉjacõri jajʉjʉ ĩnare mocũyijarã ĩna. Jajʉjʉ ĩnare mocũcõri ĩnare beseyijarã ĩna. Quenarãre jibʉjʉ miosãyijarã ĩna. Gãjerã ñeñarãreama cõa roacõyijarã ĩna. 49 Ito bajiroti bajiro yiroja macãrʉcʉro iti jediri rʉmʉ. Ángel mesa quenarãre beserã yirãji ĩna. 50 Besecõri ñeñarãreama jeame ʉjʉrojʉ cõarã yirãji ĩna. Ito jeame ʉjʉrojʉ ejacõri ñeñaro tõbʉjarã yirãji. Ito bajiri bʉto tʉoĩa oticõri oca jairã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gʉare.

Bʉcʉ oca, mame oca Dios gaye bese masirã ña mʉa, yi Jesús ĩ riasore gaye

51 Ito yija ado bajiro seniĩaquĩ Jesús gʉare:

—¿Iti jeyaro mʉare yʉ gotirise tʉo masicʉati mʉa? yiquĩ Jesús.

—Tʉo masia, yicʉ gʉa ĩre.

52 Gʉa ito bajiro yija, ado bajiro cʉdiquĩ ĩ gʉare:

—Mʉa coriarã iti rʉmʉjʉ maji, bʉcʉrã oca riasori masa ñayijarã. Adocãtama yʉ rãca riasotirã ña mʉa. "Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca yʉ rãca riasoticõri jʉaji masire gaye ña mʉare. Dios oca, bʉcʉ mʉa tʉogore cʉni ña mʉare. Bʉcʉ oca, Dios oca mame cʉni masia mʉa. Ito bajiri gajeoni seorajʉ bʉcʉ gaye mame gaye cʉni bese masirã bajiro bajirã ña mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

Nazaretjʉ Jesús ĩ ware gaye
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Ito bajiro gʉare goti masiore ocana ĩ gotija bero Jesús rãca wacʉ gʉa mʉcana. 54 Wacõri ĩ ya sita ejacʉ gʉa. Minijuara wijʉ ejacõri masare riasoquĩ Jesús. Queno ĩ riasoja tʉocõri, ʉcacã masa. Ĩre tʉocõri ado bajiro yicã ĩna:

—¿Iti ĩ riasorise nojʉ riasotiyijaribe ãni? ¿Ito yicõri no bajiro tiyamani gaye ĩoati? 55 Adi sita gagʉ cumu jãi moari masʉ macʉ ñami ãni. Ito yicõri María macʉti ñami ãni. Santiago, José, Simón, Judas rĩjorʉti ñami ãni. 56 Ito yicõri ĩ ñarã romia ado mani wato ñama ĩna. ¿No bajiro iti gaye masiati ãni? yicã ĩna ĩ ya cʉto gãna.

57 Ĩna ya sita gagʉti ĩ ñajare queno ĩre tʉorʉ̃nʉbiticã ĩna. Ado bajiro ĩnare gotiquĩ Jesús:

—Dios oca goti ĩsiri masʉre rʉ̃cʉbʉorã yirãji masa. Ito bajibojarocati ĩ ya sita gãna, ĩ ya wi gãna cʉni ĩre rʉ̃cʉbʉomena yirãji, yiquĩ Jesús masare.

58 Ĩ ya sita gãna ĩre ĩna queno tʉorʉ̃nʉbejare, jaje tiyamani ĩo jeobitiquĩ iti cʉtore.

Juan idé guri masʉ ĩ godare gaye
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 1 Iti rʉmʉriti Galilea gagʉ ʉjʉ, Herodes wame cʉtigʉ Jesús gaye oca tʉoyijʉ. 2 Ĩ rãca ñarãre ado bajiro yiyijʉ Herodes, Jesure tʉoĩa wacʉ:

—Juan idé guri masʉti ñaguĩji mʉcana. Godabojagʉti tʉdi catiguĩji. Ito bajiri tiyamani gaye ĩoguĩji ĩ, yi tʉoĩabojayijʉ Herodes.

3-4 Ĩ Herodes ĩ ocabaji Felipe manojore ẽmayijʉ. Iso ñayijo Herodías wame cʉtigo. Ado bajiro yiyijʉ Juan Herodesre:

—Isore manojo cʉtibitirʉja mʉre, yibojayijʉ Juan Herodesre. Ĩre tʉo ãmobisijʉ ĩ. Ito bajiri Juanre tubia rotiyijʉ Herodes. Ito yicõri come misina ĩre sia rotiyijʉ ĩ.

5 Juanre sĩa ãmobojayijʉ Herodes. “Diore goti ĩsiri masʉ ñami Juan”, masa
ĩna yi rʉ̃cʉbʉoja tʉocõri, güiyijʉ ĩ. Ito bajiri Juanre sĩa rotibisijʉ Herodes.
6 Herodes ĩ joeara rodo gãni bia ejayijʉ. Ito bajiri masare oca cõayijʉ ĩ, ĩna
basa titoni. Iti rʉmʉ rujarʉmʉ Herodías maco masa riojo basayijo. Iso basaja
ticõri, bʉto wanʉyijʉ Herodes. 7 Ito bajiri: “No ãmorise mʉ senija, yiro roboti
mʉre jidicãcʉja yʉ”, yiyijʉ Herodes isore. 8 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, “¿No
bajiro ãmoati cana mʉ?” yigo wayijo iso jacore. Jaco iso gotija tʉocõri, ado
bajiro yiyijo iso Herodesre:

—Juan idé guri masʉ ya rijoga jatacõri somotẽrojʉ jeocõri ĩsiña yʉre,
yiyijo iso Herodesre.

9 Ito bajiro iso yija tʉocõri, bojori bʉjayijʉ Herodes. Masa ĩna tʉoro riojo,
“Yiro bajiroti mʉre ĩsicʉja yʉ”, ĩ yire ñajare, ito bajiroti rotiyijʉ ĩ ya moari
masare. 10 “Tubiara wijʉ Juanre rijoga jata ãmitẽña”, yiyijʉ Herodes ĩ ya
moari masare. 11 Ĩ ya rijoga jata ãmicõri somotẽrojʉ jeocõri mamore ĩsiyijarã
ĩna. Ito yicõri isojʉ jacore rẽto ĩsiyijo ĩja.

12 Iti oca tʉocõri Juan rãca riasotiana masa ejayijarã. Ito yicõri ĩ ya rujʉ
ãmi wacõri yujeyijarã. Ito bajiro ĩna yija bero Jesure gotirã gʉa tʉ ejacã ĩna.

Cinco mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Juan idé guri masʉre ĩna sĩare tʉocõri bojori bʉjaquĩ Jesús. Ito bajiri cuma
sãjacõri ricati waquĩ ĩ. Ito bajiro Jesús ĩ waja masicã masa. Gãjerã boejʉna
Jesure sʉya wacã. 14 Majado ejacõri Jesús ĩ tija masa jãjarã ñayijarã. Ito bajiri
ĩnare ti maiyijʉ ĩ. Cõrãre ĩna ãmi ejaro bajiroti ĩnare yisio ĩsiyijʉ Jesús. 15 Iti
rãioja ticõri, gʉa ĩ rãca riasotirã ĩ tʉjʉa wacʉ. Ĩ tʉ ejacõri ado bajiro yicʉ gʉa:

—Ñamijʉ ña ĩja. Queno masa mama adojʉ. “Wasa”, yiya masare cʉtorijʉ
bare ĩna waja yi masitoni, yibojacʉ gʉa Jesure.

16 —Itojʉ ware ma ĩnare. Mʉati bare ecaya ĩnare, yiquĩ Jesús gʉare.

17 —Bare ma gʉare. Naju riti co dʉjamocõacã ña gʉare. Ito yicõri wai jʉ̃a-
rãti ñama gʉare, yicʉ gʉa Jesure.

18 —Adojʉa yʉre ãmi waya maji, yiquĩ Jesús gʉare.

19 Itire boca ãmicõri ta quenarise joe masare ruji rotiquĩ Jesús. Ito yicõri
naju co dʉjamocõ ñarisere ito yicõri wai jʉ̃arã ñarãre ãmi rʉcoquĩ Jesús. Itire
rʉcocõri ũmacʉ̃jʉ ti mʉoquĩ Jesús. Ito ti mʉocõri, “Queno ya Cʉna mʉ”, yiquĩ
ĩ. Itire igajea batocõri gʉare ĩsiquĩ Jesús. Ito ĩ yija bero gʉajʉ masare batocʉ
ĩja. 20 Masa ñarocõti ba jedicã itire. Ito yicõri sĩgʉ̃ rʉyabeto yaji quenaro riti
tujacã ĩna. Ĩna ba rʉarise jʉa gʉbojeno jibʉri dajacʉ gʉa. 21 Gʉa itire bagoana
cinco mil ʉ̃mʉa ñacʉ gʉa. Romiare ito yicõri rĩacare cʉni cõĩabiticʉ gʉa.

Ide joe Jesús ĩ ware gaye

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Cumajʉ gʉare sãja rotiquĩ Jesús ĩ riojʉa gʉa jẽa watoni. Gʉa waroca riti
masare ware gotiñi Jesús. 23 Masare ware goti tĩogʉ̃ tʉriajʉ mʉja wañi Jesús.
Itojʉ sĩgʉ̃ti mʉja ejacõri ĩ Jacʉre bʉsiñi ĩ. Rãio jedija bero itojʉ ĩ sĩgʉ̃ti ñañi
Jesús maji. 24 Itajura gʉdareco tʉjacʉ gʉa. Ito gʉa tʉjaroca jacũtucʉ gʉare,
mino bʉto iti wẽajare. 25 Busu mʉja wadiroca Jesús gʉa tʉ ejaquĩ ide joena
wadicõri. 26 Ide joe ĩ wadija ʉcacʉ gʉa. Ito bajija ticõri:

—Wujo cutiro ya, yi awasãcu gua.

27—Oca sẽoña, güibesa yuti ña, yiquĩ Jesús guare.

28 Ito ĩ yija tuocõri, gua rãca gagu Pedro ado bajiro busiquĩ ĩre:

—Yu Uju, muti mu ñajama, ide joe yu mu tu waroca yiya yure, yiquĩ Pedro Jesure.

29 Ĩ ito yijare:

—Wadite mu, yiquĩ Jesús ĩre.

Ito ĩ yija tuo, wãgãcõri ide joe wasuoquĩ Pedro Jesús tu ejagu wacu. 30 Buto mino iti wẽaja tuocõri, itire güiquĩ Pedro. Ito bajiri jacũrisena ruja wasuoquĩ Pedro:

—Yu Uju yure masoña mu, yi awasãquĩ Pedro.

31 Ito ĩ yirocati Pedro ya ãmoju ñiacõri ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:

—Queno yure tuorũnusabea mu. “Ide joe yu waroca yami Jesús”, ¿yi tuoĩa jidicãri mu? yiquĩ Jesús Pedrore.

32 Cumaju Jesús rãca ĩna muja sãjarocati mino wẽata rojocoacu. 33 Gua cumaju ñacãnama Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũcu, ĩre rũcubuorã:

—Riti Dios Macu ña mu, yicu gua Jesure.

Genesaret sita gãnare Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 6.53-56)

34 Ito jẽa wacõri Genesaret wame cutiri sitaju ejacu gua. 35 Iti cuto gãna Jesús ĩ ejaja tuo masicõri, masa jeyarore oca batoñi. Ito bajiri masa ñarise cutirãre ãmi ejacã Jesús tu. 36 “Mu ya yutabuju tunima guare moaĩa rotiya”, yicã masa Jesure. No moaĩarãcõti cati quenarã tujacã mucana.

Ñeñaro tuoĩacõri ñeñarise yama masa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 7.1-23)

15 1 Ito ĩna yiroca fariseo gaye tuoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni ejacã Jesús tu. Jerusaléna wadiana ñacã ĩna. Jesús tu ejacõri ado bajiro seniĩacã ĩna:

2—¿No yija bucurã ĩna yisotire bajiro yiro robo cudibeati mu rãca riasotirã? Mu rãca riasotirã ĩna baroto riojua ãmo coebeama ĩna. Bucurã ĩna rotiado bajiro yiro robo yibeama ĩna, yicã ĩna Jesure.

3 Ito bajiro ĩna yijare, ado bajiro ĩnare cudiquĩ Jesús:

—Bucurã masa ĩna rotirejua cudirona Dios ĩ rotirisejuare cudibea mua. 4 Ado bajiro rotia Dios oca: “Mu jacu, mu jacore cuni queno rũcubuoya mu. No ĩ jaco, ĩ jacure cuni ñeñaro busitugu godacoajaro”, yi rotia Dios oca. 5 Muama ricati bajiro rotia. Ado bajirojua rotia mua: “No, ‘Jeyaro gajeoni yu rucorise Diore yu ĩsiroti riti ña. Ito bajiri yu jacusabatiare ejabua masibea yu’, ĩ yija, ĩ jacusabatiare ejabuabeja quena”, yi tuoĩa rotiboja mua. 6 Ito bajiro mua yija, bucurã masa ĩna rotirisejua cudirona, Dios ĩ rotirisejuare cudibea mua. Ito bajiro mua yija, “Ñe waja ma Dios oca”, yirã bajiro ya mua. Ĩ ocare jidicãrã ña mua. 7 Mua yiro bajiro yirã meje ña mua. Diore goti ĩsiri masu Isaías ñayoru muare tuoĩa wacu queno ucañi ĩ. Ado bajiro ucañi ĩ:

8 Mua ya risena riti yure rũcubuoboja mua. Ito bajibojarocati mua ya
usina sõju bajiro tuoĩa mua. Yure rũcubuobea mua.

9 Minijuacõri yure mua rũcubuobojaja, burãti ya mua. Mua riasorise
masa ĩna tuoĩa rujeore ña iti. Itireti, “Dios ĩ rotire ña”, yiboja mua.

Dios ĩ gotirise tʉoĩa wacʉ ito bajiro ucañi Isaías ñayorʉ, yi gotiquĩ Jesús.

10 Ito ĩ yija bero masare jicõri ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:

—Yʉre tʉocõri queno tʉo masiña mʉa. 11 Mani ba sãrise meje mani ñeñaro yiroca yiroja iti. Ñeñaro tʉoĩacõri mani bʉsirise, iti ña mani ñeñaro yiroca yirise, yiquĩ Jesús masare.

12 Ito yija gʉa ĩ rãca riasotirã ĩ tʉ minijuacõri ado bajiro yicʉ gʉa ĩre:

—Ito bajiro masare mʉ gotija tʉocõri, fariseo gaye tʉoĩarã tʉo bʉjatomenaji ĩna, yicʉ gʉa Jesure.

13 Ito bajiro gʉa yija, ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:

—Dise rocati judire ĩ otere meje iti ñaja, ñe rãcati wãjacõagʉ̃ yiguĩji iti ote wese ʉjʉ. Ito bajiroti yigʉ yiguĩji yʉ Jacʉ cʉni. Gaje oca ñasarise mejeti ricati bajiro ĩna riasobojaja iti jedi waroca yigʉ yiguĩji yʉ Jacʉ. 14 Dios ocare riasomena ĩna ñajare, ĩnare tʉorʉ̃nʉbeja. Ĩna ñama cajea mana gãjerã cajea manare tʉ̃a wabojarã robo bajiro bajirã. Sĩgʉ̃ cajea macʉ gãji cajea macʉre ĩ tʉ̃a wabojaja, goje ñaro ĩna ejaja, jʉ̃arãjʉti quedi sãjacoarã yirãji, yiquĩ Jesús gʉare.

15 Ĩ ito yija ado bajiro seniĩaquĩ Pedro Jesure:

—Iti riasore oca gaye queno gʉare goti rẽtobuya, yiquĩ Pedro Jesure.

16 —¿Tʉo masibeati mʉa cʉni? 17 Mani ba sãrise jeragajʉ waro yiroja iti. Ito bero rẽta budiro yiroja iti. ¿Itire queno tʉo masibeati mʉa? 18 Mani ya ʉsina tʉoĩacõri risena bʉsia mani. Iti ña mani ñeñaro yiroca yirise. 19 Ĩna ya ʉsina tʉoĩacõri ñeñaro yama masa. Tite mʉa. Gãjerãre sĩama ĩna. Manojo cʉtirã ñabojarãti gãjerã romiare ajeama. Jeyaro ĩna tʉoĩaro bajiroti romia rãca ñeñaro ajeama ĩna. Riniama ĩna. Socama ĩna. Rocati oca gotiama ĩna. Ito bajiro yama masa. 20 Ito bajiro ñeñarise tʉoĩacõri iti ña masa ĩna ñeñaro yiroca yirise. Mani baroto riojʉa mani ãmo coebeja, bʉcʉrã ĩna rotiro bajiro mani yibeja iti gaye meje ña mani ñeñaro yiroca yirise. Ñeñaro tʉoĩacõri ñeñaro ya mani. Iti ña mani ñeñaro yiroca yirise, yiquĩ Jesús gʉare.

Gaje maso Jesure iso tʉorʉ̃nʉ sʉyare gaye
(Mr 7.24-30)

21 Ito bajiro ĩ yija bero itijʉna, wacʉ gʉa Jesús rãca. Ito wacõri Tiro ito yicõri Sidón wame cʉtiri cʉtorijʉ ejacʉ gʉa. 22 Ito gʉa ejaja bero sĩgõ Canaán gago itijʉ ñaro Jesús tʉjʉa awasã wadicõ:

—Yʉ Ʉjʉ David ñayorʉ janami ña mʉ. Yʉre ti maiña. Yʉ maco rʉ̃mʉ́ sãñagõ ñamo. Ito bajiri bʉto ñeñaro tõbʉjamo iso, yi goticõ iso Jesure.

23 Ito bajiro iso yibojarocati isore cʉdibitiquĩ Jesús. Ito bajiri ĩ rãca riasotirã gʉa ado bajiro roticʉ Jesure:

—Isore wa rotiya. Ʉsirioro gʉare awasã sʉyamo, yibojacʉ gʉa Jesure.

24 Ito bajiro gʉa yija ado bajiro yiquĩ gʉare:

—Oveja wisanare bajiro bajirã ñama judio masa. Ito bajiri ĩnare yʉre cũquĩ Dios, yiquĩ Jesús.

25 Ito bajiro ĩ yiroca ĩ riojo wacõri rijomunigãna ñini rũjũcõ romio:

—Yʉ Ʉjʉ yʉre ejabʉaya, yicõ iso Jesure.

26 Ito bajiro iso yibojarocati ado bajiro yiquĩ Jesús isore:

—Judio masa riojʉajʉ gãjerãre yʉ ejabʉaja, no masia ma yʉre. Ito bajiro yʉ yija, rĩacare naju ẽmacõri yaiare ecado bajiro bajia, yiquĩ Jesús isore.

27—Riti ya yu Uju. Ĩna ujarã ba bate queorise bacã yaia. Yu gaje maso ñabojarocati mu ñarã bero yure jabeto mu ejabuaja quena ñaro yiroja yure, yicõ iso Jesure.

28 Ito bajiro iso yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús isore:

—Mu romio queno yure tuorũnugõ ña mu. Ito bajiri mu ãmoro bajiroti bajiro yiroja iti, yiquĩ Jesús.

Ito bajiro ĩ yirocati iso maco tujacoacõ.

Jãjarã ñarise cutirãre Jesús ĩ yisiore gaye

29 Ito yija bero Galilea wame cutirita tunima wacu gua. Itoju ejacõri turiaju muja wacu gua. Itoju gua joejearoca rujiquĩ Jesús. 30 Jãjarã masa ejacã Jesús ĩ rujiroju. Wa masimena, cajea mana, busimena, ruduana, ito yicõri jãjarã cõrãre ãmi ejacã ĩna Jesús tuju. Ĩ tu ĩna ãmi ejaroca ĩnare yisioquĩ Jesús. 31 Busimena busicã. Ruduana wacã. Cajea mana ticã. Ruju ñeñarã quenari ruju, ruju cuticã. Ito bajija ticõri, ti ucacã masa. Ito bajiri Diore wanu rũcubuosuocã ĩna. "Judio masa ĩna rũcubuoru Dios ĩ ñami quenagũ", yi rũcubuocã masa.

Cuatro mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye

(Mr 8.1-10)

32 Ito yija gua ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ ĩ:

—Ado gãnare ti bujatobea yu. Udia rumu tuja ĩja, adocãta yu rãca ĩna ñaroca. Ito bajiri queno bare ma ĩnare. Ĩna babetoti ĩna ya wiriju wa roti ãmobea yu. Ĩnare yu wa rotija maju boga quedirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús guare.

33 Guajua ado bajiro yicu ĩre:

—Ado masa manoju no bajiro masa tĩjaro bare buja masia ma, yicu gua Jesure.

34—¿Nocõ jaje naju rucoati mua? yiquĩ Jesús guare.

—Jua ãmojeno naju ña guare, ito yicõri wai jabetacã ña, yicu gua ĩre.

35 Ito yija masare jacaju ruji rotiquĩ Jesús. 36 Ĩ ya ãmona naju jua ãmojeno ñarisere ito yicõri wai rãca ãmi rucocõri, "Queno ya Cuna mu", yiquĩ ĩ Diore. Ito ĩ yija bero gua ĩ rãca riasotirãre ĩsiquĩ masare gua batotoni. 37 Masare batocu gua. Ĩna jeyaro bacã. Ito bajiri sĩgũ ruyabeto yaji quenaro ñacã ĩna. Ĩna baja bero jua ãmojeno jiburi gua ba ruarise dajocu gua. 38 Gua itire bagoana cuatro mil ũmua ñacu gua. Romiare ito yicõri rĩacare cuni cõĩabiticu gua. 39 Ito bero masare ware gotiquĩ Jesús. Ito bajiri cumana Magadán wame cutiri sitaju wacu gua.

Tiyamani ĩoña guare, ĩna yire gaye

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 1 Fariseo gaye tuoĩarã ito yicõri saduceo gaye tuoĩarã cuni Jesure tirona ejacã ĩna. " 'Riti Dios ĩ cõaru ña mu', gua yi masitoni ũmacũju gaye tiyamani ĩoña guare", yi ejabojacã ĩna.

2 Ito ĩna yibojarocati ado bajiro cudiquĩ Jesús:

—Rãiocũro ũmacũju iti sũaja ticõri, "Quenari rumu ñari seyoa", ya mua. 3 Busuri jĩju iti sũaja mua tija, waju bueri rãca iti ñaja. "Adi rumu quenado

ma", ya mua. Ũmacũju ticõri, "Ito bajiro rẽtaro ya adi rumu", yi masia mua. Ito bajibojarocati adi rumu rẽtarise gaye, "Ito bajiro bajiro wado ya", yi masibea mua. 4 Ñeñaro yirã ña mua ito yicõri yure tuorũnumena. Tiyamani ĩore yure seniboja mua. Ito bajiro mua yibojarocati juaji tiyamani muare ĩobicuja yu. Jonás ñayorure tiyamani rẽtare gaye riti muare goticuja yu, yiquĩ Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

Ito bajiro Jesús ĩ yija bero ĩnare wagocu gua.

Fariseo gaye tuoĩarã ya naju wadare gaye

(Mr 8.14-21)

5 Itajura gaje dujaju jẽa ejacõri, "Mani baroti naju ãcabojacoayija mani", yicu gua. 6 Ito yija Jesús ado bajiro guare gotiquĩ:

—Fariseo gaye tuoĩarã, saduceo gaye tuoĩarã ĩna ya naju wadarise uco gaye queno tuo masiña mua, yiquĩ Jesús guare.

7 Jesús ito bajiro ĩ yija guamasiti gãmeri tuoĩa busicu gua:

—Mani naju ãcabojajare ito bajiro busiami Jesús, yi tuoĩabojacu gua.

8 Ito bajiro gua tuoĩabojaja tuo masicõri, ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—¿No yija, "Naju ma manire", yati mua? Queno yure tuorũnubea mua. 9 Queno tuo masibea maji mua. Canu busati co dujamocõ naju ñarisere co dujamocõ mil masa ñarãre eca jeocu yu. Ĩnare yu eca jeoja bero jaje jiburi dajocu mua. ¿Itire ãcabojati mua? 10 Ito bero canu busati mucana jua ãmojeno naju ñarisere juaria mil masa ñarãre eca jeocu yu. Ĩna masare yu eca jeoja bero jaje jiburi dajocu mua ruyarise. ¿Itire ãcabojacoati mua? 11 ¿No yija queno tuoĩa masibeati mua maji? Jĩju, "Fariseo gaye tuoĩarã, saduceo gaye tuoĩarã ĩna ya naju wadarise uco gaye queno tuo masiña", yu yija, naju gayere meje busibu yu, yiquĩ Jesús guare.

12 Ito ĩ yijare tuo masicu gua. " 'Fariseo gaye tuoĩarã, saduceo gaye tuoĩarã naju wadarise uco gayere tuoĩarã ya mua', guare ĩ yija, 'Ĩna riasorisere queno tuoĩa masiña mua', yireonire guare gotiyijari Jesús", yi tuoĩacu gua ĩja.

Cristo Dios ĩ cõaru ña mu, yi Pedro ĩ goti quenore gaye

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

13 Mucana ito sõjua wacõri, Cesarea Filipo wame cutiri cuto tu ejacu gua Jesús rãca. Itoju ejacõri ado bajiro guare seniĩaquĩ Jesús:

—Yu ña Masa Rĩjoru. ¿Yure masa ĩna busija, no bajiro yati ĩna? yiquĩ Jesús guare.

14 Ado bajiro cudicu gua ĩre:

—Coriarã ĩna busija, "Juan idé guri masu ñami", yama ĩna mure. Gãjerãma, "Elías ñami", yama ĩna. Gãjerãma, "Jeremías ñami", yama ĩna. Gãjerãma, "Diore goti ĩsiri masu ñaguĩji gajea", yama ĩna mure, yicu gua Jesure.

15 —¿Muama ñimu ñami yati mua yure? yiquĩ Jesús guare.

16 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Simón Pedro:

—Muti ña Cristo Dios ĩ cõaru. Dios catitĩñagũ Macu ña mu, ya yu mure, yiquĩ Simón Pedro Jesure.

17 —Riti ya Simón, Jonás macu mu. Ito bajiro mu busija wanu quenagũ ña mu. Itire mu busija, masare tuocõri meje busia mu. Itire mu busija, ũmacũju gagu yu Jacure tuocõri busia mu. 18 Ado bajiro mure gotia yu. Iti mu wame

ña Pedro, “gũtagã”, yireoni ña iti Pedro. Riti ña mu busirise. Iti oca mu busirise jedibetoja. Gũtagã butirica robo bajiro bajirise ña iti mu busirise. Iti oca tuocõri yure tuorũnurã yirãji mu bero gãna. Ito bajiri yu ñarã, ñarã yirãji ĩna. Yure ĩna tuorũnujare godana uju ĩnare rẽtocũbicu yiguĩji. Godabojarãti mucana tudi catirã yirãji ĩna. [19] Ado bajiro mure gotia Pedro yu. Soje janado rucogure bajiro mure cũgũ yiguja yu. Ito bajiri, “Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios”, yire oca masa ĩna tuo masiroca yigu yiguja mu. Ito bajiro mure cũgũ yiguja yu. Adi sitaju mu rẽorise, ũmacũju itoju cuni rẽore ñaro yiroja. Adi sitaju, “Ito bajiroti yiya”, mu yija, ũmacũju cuni ito bajiroti yire ñaro yiroja, yiquĩ Jesús Pedrore.

[20] Ito bajiro Pedrore ĩ yija bero ado bajiro yiquĩ Jesús guare: “Ĩti ñami Cristo Dios ĩ cõaru, yi masare goti batobesa mua”, yiquĩ Jesús guare.

Yure sĩarã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

[21] Ito ĩ yija bero itijunati guare goti rẽtobuquĩ Jesús:

—Jerusalénju ware ña yure. Itoju yu ejaroca bucurã, paia ujarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni quenabeto yu tõbujaroca yirã yirãji ĩna. Itoju yure sĩarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati udia rumu beroti yu catiroca yigu yiguĩji Dios mucana, yiquĩ Jesús guare. [22] Ĩ ito yija tuocõri, ricati busa camotadi rũgũcõri, oca sẽoro ĩre busisuobojaquĩ Pedro:

—Yu Ũju ito bajiro mure rẽtare ãmobiquĩji Dios. Ito bajiro mure rẽtabeto yiroja, yiquĩ Pedro Jesure.

[23] Ito ĩ yija tuocõri, juda rũgũcõri, ado bajiro busiquĩ Jesús Pedrore:

—Rũmúa uju Satanásre moa ĩsia mu. Yure camotadiya mu. Dios ĩ ãmoro bajiro yu yija, yure camota codea mu. Dios bajiro meje tuoĩa mu. Masa ĩna tuoĩaro bajiro tuoĩa mu cuni, yiquĩ Jesús Pedrore.

[24] Ito ĩ yija bero ado bajiro yiquĩ Jesús guare ĩ rãca riasotirãre:

—Sĩgũ yure ĩ suya ãmoja, ĩ ye ñaroti tuoĩabiticõri yujuare tuo mai suyagu yiguĩji. Yucutẽo gajagure bajiro tõbujabojaguti yure riti suyagu yiguĩji ĩ. [25] No ĩ catirise maibojaguti godagu yiguĩji. Ito bajibojarocati yure tuorũnugũ, yu oca ĩ gotija tuo junisinicõri ĩna sĩagũama catitĩñare gaye bujagu yiguĩji. [26] Sĩgũ adi macãrucũroju gajeoni jeyaro ĩ bujabojaja, ĩ ya usi jeame ũjuroju iti waja, ĩ ya gajeoni ĩ bujabojare ñe waja ma. Ñe mani ya usi rẽto busaro waja cutirise manoja. Catirãjuti Dios rãca mani oca quenobeja, mani godaja bero ĩ rãca oca queno masimenaji ĩja. [27] Yu Masa Rĩjoru ñacõri, yu Jacu Dios ĩ busurisena tudi ejagu yiguja yu. Ito yicõri ĩ tu gãna ángel mesa rãca ejagu yiguja yu. Tudi ejacõri masa ĩna yigoado bajiroti waja senigũ yiguja yu. [28] Riti muare gotia yu. Mua coriarã adiju ñarã mua godaroto riojua, ĩre tuorũnurãre Masa Rĩjoru ĩ mioju ejaroca tirã yirãji mua. Ĩti ña yu Masa Rĩjoru, yiquĩ Jesús guare.

Ĩna tiro riojo Jesús ĩ godo wedire gaye
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 [1] Co ãmojeno ũmuari bero Pedro, Santiago, ĩ ocabaji Juanre cuni ũmari turia joeju ĩnare ãmi waquĩ Jesús. [2] Itoju ĩna ejaroca ĩna riojo Jesús ĩ ya rio gajero bajiro godo wediyiju. Ũmua gagu ũmacañire bajiro

yoyiju ĩ ya rio. Ito yicõri ĩ ya yutabuju buto boticõri yoyiju. 3 Ĩna tiroca Moisés ñayoru, Elías ñayoru rãca Jesús tu goaĩoyijarã. Ito bajicõri Jesús rãca ĩna gãmeri busija, tiyijarã ĩna. 4 Ito bajija ticõri, ado bajiro yiyiju Pedro Jesure:

—Yu Uju adoju mani ñaja quenasacõa. Mua ãmoja muare yiari wi meni ĩsiruja gua. Mure co wi, Elíasre co wi, Moisésre co wi meni ĩsiruja gua, yiyiju Pedro Jesure.

5 Ito bajiro Pedro ĩ busibojaroca riti ide bueri buto yorise ĩnare gũma rũgũyiju. Iti ide bueri watonati oca ruyuyiju:

—Ãniti ñami yu Macu, yu maigũ. Ĩre buto wanua yu. Ĩre queno tuoya mua, yire oca ruyuyiju.

6 Iti oca tuocõri buto güiyijarã ĩna. Ito bajiri buto güirã ĩna ya rio sitaju muqueayijarã ĩna. 7 Ito bajiro ĩna bajija ticõri, ĩna tu wacõri ĩnare moaĩayiju Jesús. Ĩnare moaĩacõri ado bajiro yiyiju ĩ:

—Wumuña. Güibesa mua, yiyiju Jesús ĩnare.

8 Ito ĩna ti muoja, gãjerãre tibisijarã ĩna. Jesús sĩgũti ĩ ñaja tiyijarã ĩna ĩja.

9 Iti turia ĩna roja waroca ado bajiro ĩnare gotiyiju Jesús:

—Janeti mua tirise masare goti batobeja maji. Yu ña Masa Rĩjoru. Yure sĩarã yirãji masa. Yure ĩna sĩabojarocati tudi catigu yigуja yu. Yu mucana tudi catiroto riojua, jĩju mua tigorise gãjerãre goti batobeja mua, yiyiju Jesús ĩnare.

10 Ito yija ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna:

—¿No yija judio masa rotirise riasori masa, “Elíasjua ejasuogu yiguĩji”, yicati ĩna? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

11 Ito yija ado bajiro ĩnare cudiyiju Jesús:

—Riti yiñi judio masa rotirise riasori masa. “Elíasjua ejasuogu yiguĩji. Ejacõri jeyaro quenogũ yiguĩji ĩ”, ĩna yija riti gotiñi. 12 Ito bajiro ĩna gotibojarocati Elías ĩ ejaja ĩre ti masibisĩ masa. Riti muare gotia yu. Elías ejacãñi. Ĩ ejaja ĩre ti masibisĩ masa. Ĩna ãmoro bajiroti yiñi masa ĩre. Ito bajiroti yu Masa Rĩjorure, tõbujaroca yirã yirãji masa yiyiju Jesús ĩnare.

13 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, “Juan idé guri masure busiami ãni”, yi tuo masiyijarã ĩna Pedro mesa.

Rũmú sãñagũre rũmúre Jesús ĩ bucõare gaye
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

14 Roja wadicõri gua tu ejacã ĩna mucana. Jãjarã masa ñacã gua rãca. Jesús ĩ tudi ejaja ticõri, ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũquĩ sĩgũ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure.

15 —Yu Uju yu macure ti maiña mu. Ñama cõre cõsotiami ĩ. Ito bajiri ruje tõbujasotiami ĩ. Biyaro usi jedi quedisotiami yu macu. Coji ruyabeto jeame ũjuroju usi jedi quedisotiami ĩ. Ito yicõri riacaju cuni usi jedi quedisotiami. 16 Mu rãca riasotirã tuju ĩre ãmi ejabojabu yu. Ĩre yisio masibeama ĩna, yiquĩ ĩ Jesure.

17 Ito ĩ yija ado bajiro yiquĩ Jesús masare:

—Queno yure tuorũnubea mua maji. Masa ñeñaro yirãre bajiro bajia mua maji. ¿Nocõ yoari mua rãca ñagũ yigujada yu maji? ¿Nocõ yoari yugu yigujada yu, mua masitoni? Adoja ãmi waya, usi jedi quedisotigure, yiquĩ Jesús guare.

18 Ʉsi jedi quedisotigʉ ĩ ejaja ticõri, rʉ̃mʉ́re budi rotiquĩ Jesús. Rʉ̃mʉ́ ĩ budirocati, cati quenagʉ̃ ñacõaquĩ macʉacã mʉcana.
19 Ito yija bero ricati Jesús rãca bʉsicʉ gʉa mʉcana:
—¿No yija rʉ̃mʉ́re bucõa masibiti gʉa? yicʉ gʉa Jesure.
20 —Yʉre queno tʉorʉ̃nʉbiticõri rʉ̃mʉ́re bucõa masibea mʉa maji. Riti mʉare gotia yʉ. Jabetacã yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja, jaibiti aje mostaza aje robo bajiro yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja, mʉa rotiro bajiroti bajiroja. I tʉriare, "Gajerojʉ cʉní rʉ̃gʉ̃ña", mʉa yija, mʉa rotiro bajiroti bajiroja iti. Ñejʉa mʉa yi masibiti mano yiroja, queno yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja. 21 Ito bajiro masare ĩna rʉ̃mʉ́a sãñaja, bamena riti Diore mʉa senija, rʉ̃mʉ́are bucõa masirãji mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

Yʉre sĩarã yirãji, mʉcana Jesús ĩ tʉdi gotire gaye
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Galilea sitajʉ cojʉ gʉa waroca ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Masa Rĩjorʉ ña yʉ. Yʉre ĩna ñiatoni gotigʉ yiguĩji sĩgʉ̃. 23 Yʉre ñiacõri sĩarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ʉdia rʉmʉ beroti yʉ catiroca yigʉ yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús gʉare. Ito bajiri iti tʉocõri bʉto bojori bʉjacʉ gʉa.

Dios ya wi ñaroti ĩna waja yire gaye

24 Ito yija bero Capernaum wame cʉtiri cʉto ejacʉ gʉa Jesús rãca. Itojʉ gʉa ñaroca minijuara wi coderã waja seniri masa Pedrore oca seniĩarona ejayijarã. Ĩ tʉ ejacõri ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:
—¿Mʉre riasogʉ Dios ya wi waja yibeati ĩ? yi seniĩayijarã ĩna Pedrore.
25 —Waja yigʉ yiguĩji, yi cʉdiyijʉ Pedro.
Jesure bʉsirocʉ wijʉ ĩ sãjaroca, Jesujʉa ado bajiro ĩre bʉsigoquĩ:
—¿No bajiro tʉoĩati Simón mʉ? ¿Adi sita gãna ʉjarã noare waja seniati? ¿Ĩna ñarãre seniatite? ¿Gãjerãjʉare seniatite? yi seniĩaquĩ Jesús Pedrore.
26 —Gãjerãre waja seniama ĩna, yi cʉdiquĩ Pedro.
Ĩ ito yija, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Riti ya mʉ. Dios Macʉ yʉ ñajare yʉre waja seniado mama ĩna. 27 Ito bajibojarocati ñeñaro manire ĩna bʉsitube yirona waja yija quena. Itajurajʉ wasa. Itojʉ wai joba. Cajero basʉogʉti ĩre sĩacõri ĩ ya risejʉ niyeru cuji bʉjagʉ yigʉja mʉ. Iti niyeru cujina manire ĩna waja senija, ñarocõti tĩjacoaro yiroja iti. Iti cuji ãmicõri ĩnare waja yiya, yiquĩ Jesús Pedrore.

¿Ñimʉ ñati ñasagʉ ñarocʉ? ĩna yi seniĩare gaye
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 1 Iti rʉmʉriti, gʉa Jesús rãca riasotirã ĩre seniĩacʉ:
—¿Ũmacʉ̃jʉ Dios ĩ rotirojʉ ñimʉ ñati ñasagʉ ñarocʉ? yi seniĩacʉ gʉa Jesure.
2 Ito bajiro gʉa yija tʉocõri, sĩgʉ̃ macʉacãre ãmicõri gʉa wato cʉ̃quĩ. 3 Ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Riti mʉare gotia yʉ. Mʉa ñeñaro yirise mʉa jidicãbeja, ito yicõri bʉcʉrãre rĩaca ĩna tʉorʉ̃nʉro bajiro yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉbeja, ũmacʉ̃jʉ Dios ĩ rotirojʉ ejamena yirãji mʉa. 4 Ado bajiro bajigʉ yiguĩji ũmacʉ̃jʉ Dios ĩ rotirojʉ ñasagʉ ñarocʉ. Ãni macʉacãre bajiro, "Ñasagʉ ña yʉ", yi tʉoĩabicʉ yiguĩji ĩ.

5 Noa yure tuorũnucõri ãni macuacãre ĩna boca ãmiro bajiro yure cuni boca ãmirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús guare.

Ñeñaro mua yi uyaja guijorise ña, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

6 Mucana ado bajiro gotiquĩ Jesús guare:

—No macuacã yure tuorũnusuogure ñeñaro yiroca gãji ĩ yija, ĩre buto waja senigũ yiguĩji Dios. Quenogoroama ito bajiro yigure ĩ ya ãmumaju gũtagã jajoca sia yocõri riaca ũcaroju rucõaja quenaroja. 7 Bujato bujarã yirãji adi macãrucũro gãna ñeñaro yiri masa. Masare ñeñaro ĩna yiroca yirise ito bajiro riti bajitĩñaro yiroja. Ito bajibojarocati, gãjerã ĩna ñeñaro yiroca ĩnare yigure bujato bajia ĩre, yiquĩ Jesús guare.

8 'Mua ya ãmo, mua ya gubo, mua ñeñaro yiroca muare iti yija, itire jatacõri sõju cõacõña. Manire co duja ãmo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jua ãmo, ãmo cutirã ñabojarãti jeame ũjuroju manire Dios ĩ cõaja, rẽto busaro quenabeto yiroja. 9 Mua ya cajea mua ñeñaro yiroca iti yija, ruacõri sõju cõacõña. Manire co duja cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jua cajea, cajea cutirã ñabojarãti jeame ũjuroju manire Dios ĩ cõaja, rẽto busaro quenabeto yiroja. Dios ĩ ñaroju mani ejaja, buto busa wanu quenarã yirãji mani. "Mua ñeñaro yirise jidicãña", yirocu ito bajiro yiquĩ Jesús guare.

Oveja wisarure ãmagũ yiguĩji coderi masu, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 15.3-7)

10 Mucana ado bajiro gotiquĩ Jesús guare:

—Mutarã yure masisuorãre sĩgũjuare tibo yibesa. Ũmacũju ángel mesa ñarãji ĩnare tirũnurã. Co rumu ruyabeto yu jacu tu ñacãma ĩna. 11 Yu ña Masa Rĩjoru. Jeame Ũjuroju waboanare masorocu wadicu yu, yiquĩ Jesús guare.

12 Guare riasorocu ado bajiro yiquĩ Jesús mucana:

—Adocãta yu muare riasorisere queno tuoĩaña mua. Sĩgũ ñayiju cien oveja rucogu. Co rumu gãjerãre wagocõri sĩgũ wisayiju oveja. ¿No bajiro tuoĩati mua? ¿Gãjerã ruyarã, ta wesequ noventa y nueve ñarã wisarure ãmagũ waguĩjida ĩ? 13 Ĩre ãmagũ wacu yiguĩji ĩ. Wisarure ĩ bujaja, buto wanugũ yiguĩji ĩ. Riti ña. Gãjerã wisamena noventa y nueve ñarã rẽtoro wisarure ĩ bujaja wanugũ yiguĩji ĩ. 14 Mani Jacu ũmacũju gagu ito bajiroti bajiami ĩ cuni. Sĩgũ yure masisuogu ĩ wisare ãmobiquĩji Dios, yiquĩ Jesús guare.

Mani yagu ĩ ñeñaro yirise mani ãcabojaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 17.3)

15 Mucana guare ado bajiro riasoquĩ Jesús:

—Sĩgũ mua yagu muare ĩ ñeñaro ĩ yija, ĩ rioti oca quenoma, "Riti ya mua, muare ñeñaro yicu yu", ĩ yi masitoni. "Riti ya mua", ĩ yija oca quenocãna ña mua. Ito bajiri mua yagu rãca queno baba cutirã yirãji mua mucana. 16 "Bajibea burãti ya mua", ĩ yija, gãjerã jũarãre ji ñucama. Ito bajiri mua busirise ĩna tuoja. "Riti bajia iti", yi masirã yirãji ĩna. 17 Ĩnare riojo ĩ tuorũnubeja, jãjarã Diore masirã riojo gotiba mua. Ĩna jãjarãre ĩ tuorũnu ãmobeja, Diore masibicu robo bajiro ĩre mua rucoja quena. Sĩgũ ñeñaro yigu, ujarãre yiari waja seni ĩsiri masure bajiro rucoja quena mua ĩre, yiquĩ Jesús guare.

18 'Riti mare gotia ya. Ũmacũja gagu Dios ĩ cũana ña mua. Adi macãracũroja
mua rẽoja, ũmacũja Dios tuja cani rẽore ñaro yiroja. Gajere cani, "Ito bajiroti
bajiya mu", mua yiro bajiroti ũmacũja cani bajiro yiroja, yiquĩ Jesús guare.
19 'Gaje ado bajiro mare gotia ya. Mua jũarã sĩgũre bajiro tuoĩacõri Diore mua
seni ãmoja, mua ãmoro bajiroti ĩsigũ yiguĩji ya Jacu ũmacũja gagu. 20 No jũarã
udiarã yare tuorũnurã ĩna minijuaja, ĩna rãca ñagũ yiguja ya, yiquĩ Jesús guare.
21 Ito ĩ yija bero Pedro ado bajiro seniĩaquĩ Jesure:
—Ya Uju sĩgũ ya yagu yare ñeñaro ĩ yija, ¿nocõjiri ĩre ya ãcabojoja
quenati? ¿Jua ãmojeno ĩre ya ãcabojoja quenati? yiquĩ ĩ Jesure.
22 Ĩ ito yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús ĩre:
—Jua ãmojeno rẽtoro, coji ruyabeto mure ĩ senirocõ ĩre mu ãcabojoja
quena, yiquĩ Jesús Pedrore.

Gãji ĩ ñeñaro yirise ãcaboja ãmobicu yire oca

23 Mucana Jesús guare ado bajiro riasoquĩ:
—"¿Dios ũmacũja rotigu no bajiro bajiati ĩ?" mua yi masi ãmoja, sĩgũ ujure
tuoĩate mua. Ado bajiro yiyija ĩ. Ĩ ya moari masare ji ñucacõri, ĩre ĩna waja
ruyuriorisere cõĩayija. 24 Ĩ cõĩasuoroca sĩgũ ĩre jairo niyeru waja ruyuriogure
ĩre ãmi ejabojayijarã ĩna. 25 Ĩ ujure waja yi masibisija ĩ. Ito bajiri, "Gãjerãre
yure ĩsi ĩsitẽña", yiyija uju. Ĩre, ĩ rĩare, ĩ manojore, ĩ ya gajeoni jeyaro gãjerãre
yure ĩsi ĩsitẽña. Ĩna waja mua bujarise yure mua ĩsija, ĩ yure waja ruyuriorise
tĩjaro yiroja, yiyija uju ĩre ãmi ejanare. 26 Ito ĩ yija tuocõri, ĩre waja ruyuriogu
ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũyija. Ito yicõri ĩre josayija ĩ: "Yu uju jabeto yuya
maji. Mure yu waja ruyuriorise waja tĩogũ yiguja yu maji", yiyija ĩ, ĩ ujure.
27 Ito ĩ yija tuocõri, ĩre ti maiyija ĩ: "Bau, no yibeati", yi ĩre jidicãyija ĩ, ĩ uju.
28 'Ito bajiro ĩ uju yija tuocõri, budi wayija ĩ. Budi wacõri ĩ baba ĩre waja ruyu-
riogure ti bujayija ĩ cuni. Ito bajiri ĩ babare ĩ ya ãmuma ñia rũgũcõri, "Yure mu
waja ruyuriorise cojiti waja tĩoña mu", yiyija ĩ ĩre. 29 Ito ĩ yija tuocõri, ĩ ya rijomu-
nigãna ñini rũjũyija ĩ: "Jabeto yure yuya maji. Mure yu waja ruyuriorise mure
waja tĩogũ yiguja yu maji", yibojayija ĩ. 30 Ito ĩ yibojarocati tuobisija ĩ. Ito bajiri
tubiara wija ãmi wacõri ĩre cũyija ĩ. "Yure mu waja ruyuriorise mu tĩobeja, budi-
bicu yiguja mu", yiyija ĩ. 31 Gãjerã moari masa ito bajiro ĩ yija ticõri, bujatobisi-
jarã ĩna. Ito bajiri uju tu wacõri ñarocõti gotiyijarã ĩna. 32 Ito bajiri ĩre ĩna gotija
tuocõri, "Ĩre yure ji ĩsitẽña", yiyija uju. Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro ĩre yiyija ĩ: "Yure
moa ĩsiri masu quenabisija mu. 'Yure mu waja ruyuriorisere ito bajicõato mure',
yibojacu ya, yure mu josajare. 33 Mure yu ti maicato bajiroti gãji mu babare ti
mairujaboyija mu", yiyija uju ĩre moa ĩsiri masure. 34 Buto junisinicõri ĩre ĩ waja
ruyuriorise ĩ waja tĩotoni ĩre tubia rotiyija ĩ uju: "Yure ĩ waja ruyuriorise ĩ tĩobeja
budibicu yiguĩji ĩ", yiyija uju, yi gotiquĩ Jesús guare, gua tuo masitoni.
35 Bajiroti gaye guare riasoquĩ Jesús. Ado bajiro guare gotisusaquĩ Jesús:
—Ito bajiro riti yigu yiguĩji ya Jacu ũmacũja ñagũ cuni, gãjerã mua ñarãre
ñeñaro ĩna yirisere mua ãcabojobeja, yiquĩ Jesús guare.

Manojore jidicãre ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 1 Ito bajiro Jesús ĩ yija bero Galilea sitana wacõri, Judea sitaju ejacu
gua. Jordán wame cutirisa tu ũmacañi ĩ joejea muja wadiri sitaja

ñacʉ iti sita. [2] Jãjarã masa Jesure sʉya wacã. Cõrã ĩna ñaja ĩnare yisioquĩ Jesús.

[3] Itojʉ gʉa ñaroca fariseo gaye tʉoĩarã ejacã Jesús tʉ. "Mani seniĩaja, queno cʉdi masibicʉ yiguĩji ĩ", yirona seniĩabojacã ĩna Jesure:

—¿Sĩgʉ̃ ĩ manojore ĩ cõaja, ĩ ãmoro bajiroti ĩ manojore ĩ cõaja quenati? yi seniĩacã ĩna.

[4] —¿Dios oca tuti tiĩabiticati mʉa? Ĩ oca gotia, "Cajero rujeoñi ʉ̃mʉgʉ̃re ito yicõri romiore cʉni", yi gotia ĩ oca. [5] Gaje ado bajiro gotia ĩ oca: "Ĩ manojo rãca ñarocʉ ĩ jacʉre ĩ jacore jidicãgʉ̃ yiguĩji ĩ. Manojo cʉticõri jʉ̃arã ñabojarãti sĩgʉ̃re bajiroti bajirã yirãji ĩna", yi gotia Dios oca. [6] Ito bajiroti bajia iti gaye. Jʉ̃arã ñabojarãti sĩgʉ̃re bajiro ñarãji ĩna ĩja. Ito bajiri Dios ĩ babocãre ñajare manojore jidicã masia ma, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

[7] Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro seniĩacã ĩna:

—Riti mʉ gotija, ¿no yija ricati rotiyijari Moisés ñayorʉ? Ado bajiro rotiyoñi ĩ: "Isore mʉ jidicã ãmoja, jidicãre papera isore ĩsiña", yiyoñi Moisés ñayorʉ, yicã ĩna Jesure fariseo gaye tʉoĩarã.

[8] Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:

—Diore ĩna cʉdi ãmobejare, manojore jidicãre gaye rẽobisĩ Moisés ñayorʉ. Ito bajibojarocati cajeroama ito bajiro meje bajiyija. [9] Riti mʉare ado bajiro gotia yʉ. Sĩgʉ̃ ĩ manojore gãjire iso ajebitibojarocati ĩ jidicãja, ñeñaro yigʉ yami ĩocʉ̃. Isore jidicãcõri gajeore ĩ manojo cʉtija, ajegʉ yami ĩocʉ̃. Gãji cõaro rãca ĩ manojo cʉtija, ajegʉ yami ĩocʉ̃ cʉni, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

[10] Ito ĩ yija tʉocõri, gʉa ĩ rãca riasotirã ado bajiro yicʉ ĩre:

—Riti ito bajiro iti bajijama manojo cʉtire ma, yicʉ gʉa ĩre.

[11] Ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:

—Ñarocõgoroama tʉo masi jedi yimenaji adire. Ĩna tʉo masiroca Dios ĩ yiana riti tʉo masirã yirãji. [12] Coriarã ĩna manojo cʉti masibeja, ricati riti bajia ĩna ya rujʉri. Coriarã ito bajironati rujeana ĩna. Gãjerãma, gãjerã ʉ̃mʉa ĩnare ñeñoja bero manojo cʉti masimenaji ĩnaõna. Gãjerãma ʉ̃macʉ̃jʉ gagʉ Diore riti rʉ̃cʉbʉorona manojo manaji ĩnaõna. No itioni gaye cʉdi ãmogʉ̃ti cʉdiguĩji, yiquĩ Jesús gʉare.

Rĩacare queno yijaro Dios, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

[13] Ito yija bero gãjerã rĩacare Jesús tʉ ãmi ejacã. Ĩna joe ãmo jeocõri Diore ĩnare bʉsi ĩsitoni, ĩnare ãmi ejacã ĩna. Ĩna ãmi ejaja ticõri. "Ãmi wadibesa maji. Ʉsirioro ya mʉa", yicʉ gʉa ĩnare. [14] Ito bajiro gʉa yibojarocati Jesuama ado bajiro yiquĩ:

—Rĩacare rẽobesa, yʉ tʉ wadijaro ĩna. Rĩaca ñama yʉre queno tʉorʉ̃nʉrã. Ĩna robo yʉre queno tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús gʉare.

[15] Ito ĩ yija bero ĩnare yiari Diore bʉsi ĩsirocʉ ãmo moa jeoquĩ Jesús. Ito ĩ yija bero gajerojʉa wacʉ gʉa Jesús rãca mʉcana.

Gajeonire bʉto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

[16] Co rʉmʉ sĩgʉ̃ mamʉ Jesure seniĩagʉ̃ ejaquĩ:

—¿Queno riasogu catitĩñare gaye yu buja ãmoja, no bajiro yigujada yu? ¿Ñe quenarise gaye yigu yigujada yu? yiquĩ ĩ Jesure.

17—¿No yija quenagũ yure yati mu? Sĩgũ ñami queno yigu. Ĩti ñami Dios. Catitĩñare gaye mu ãmoja, Dios ĩ rotirisere cudija quena, yiquĩ Jesús mamure.

18—¿Ñe rotire gaye yigujada yu? yiquĩ ĩ Jesure.

—Gãjire sĩabeja. Gãji manojore ajebeja. Romia cuni gajeo manujure ajebeja. Rinibeja. Gãjerãre ruo gotibeja. 19Mu jacure, mu jacore cuni rũcubuoba. Ito yicõri mu ya rujure mu mairo bajiroti, mu ñarãre cuni maima, yiquĩ Jesús mamure.

20—Macuacã ñagũjuti itire ito bajiro yisuocu yu. ¿Ñe gaje ruyati yure queno yu yiroti? yiquĩ ĩ Jesure.

21Ito ĩ yija, ado bajiro cudiquĩ Jesús:

—Ñarocõti mu cudi jeo ãmoja, ado bajiro yiya. Jeyaro mu rucorise gãjerãre ĩsi jeocõña. Ito yicõri iti waja bujacõri bojoro bujarãre ĩsima. Ito bajiro mu yija, ũmacũju queno bujagu yiguja mu. Ito bajiro mu yi jeoja bero yu rãca waya, yiquĩ Jesús ĩre.

22Jesús ito bajiro ĩ yija tuocõri, buto bojori buja tudi waquĩ ĩ, ĩ ya gajeonire maigũ. Buto gajeoni jaigu ñayiju ĩ.

23Ito yija bero gua ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Riti muare ado bajiro gotia yu. Sĩgũ gajeoni jaigu Dios rotiroju ĩ eja ãmoja josari ña. 24Mucana muare goti quenoa yu. Sĩgũ camello gawa jota susuriju ĩ rẽta budi ãmoja, josari ña. Ito bajiroti buto busa josari ña Dios ĩ rotiroju niyeru jaigu ĩ eja ãmoja, yiquĩ Jesús guare.

25Ito ĩ yija tuocõri, buto ucacu gua. Ito yicõri guamasiti gãmeri seniĩacu gua:

—¿Ito yija noajua Dios ĩ ñaroju ejagu yiguĩjida? Sĩgũ ejabiquĩji gajea, yi gãmeri busicu gua.

26Guare ticõri ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Masamasiti yiado ma itire. Dios sĩgũti jeyaro yi masiguĩji. Ñejua josarise manoja ĩre, yiquĩ Jesús guare.

27Ito ĩ yija tuocõri, Pedro ado bajiro yiquĩ:

—Yu Ũju jeyaro gua rucorisere jidicãcu gua. Iti jeyaro jidicãcõri mu rãca suya gua. ¿Ito gua yijama ñe bujarã yirãjida gua? yiquĩ ĩ Jesure.

28Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro gotiquĩ Jesús ĩnare:

—Riti muare gotia yu. Co rumu mucana mame menigũ yiguĩji Dios. Ito bajiro ĩ yiri rumu yu Masa Rĩjoru rotiroju yori cumuroju rujigu yiguja yu. Mua cuni yure suyarã, jua gubojeno ñari cumurori rotiroju rujirã yirãji mua cuni. Israel sita gãna jua gubojeno masa buturi gãnare rotirã yirãji mua. 29Noa yure cudi ãmorã ĩna ya wiri, ĩna ñarã, ĩna jacusabatia, ĩna manojosãromia, ĩna rĩa, ito yicõri ĩna ya wesecare cuni ĩna cũ waja, ĩna rucobojarise rẽto busaro queno bujarã yirãji ĩna mucana. Ito yicõri catitĩñare bujarã yirãji ĩna. 30Jãjarã adoju ñasari masa ñarã, itoju ũmacũju ñasarã meje ñarã yirãji. Ito bajicõri adoju ñasamena ñarã, itoju ũmacũju ñasarã ñarã yirãji, yiquĩ Jesús guare.

Moari masa gaye Jesús ĩ goti masiore oca

20 1“Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios”, gua yi masitoni ado bajiro goti masioquĩ Jesús guare:

—Sĩgũ ụyé wese co wese rucogu ñayiju. Busuri jĩju ĩre moa ĩsironare ãmagũ wayiju ĩ. 2 Ĩnare bujacõri ĩnare busi quenoyiju ĩ. “Co rumu ũmuasaro yure mua moa ĩsija, coji denario niyeru cuji muare waja yicuja yu”, yiyiju ĩ ĩnare. Ĩna cudija tuocõri, “Yu ya sita moa ĩsitẽña yure”, yiyiju ĩ ĩnare. 3 Ito bero yoa busari nueve tujaroca, gãjerã moa ãmorã cuto gudareco ĩna rũgõja ti bujayiju ĩ. 4 “Wasa, mua cuni. Yu ya ote wese moa ĩsitẽña. Yiro robo queno muare waja yigu yiguja yu”, yiyiju ĩ ĩnare. Ito bajiri ĩna cuni ĩre moa ĩsirã wayijarã. 5 Mucana ito bajiroti ũmua gudareco ñaroca, tres ñaroca cuni moari masa bujayiju ĩ. 6 Mucana cinco ñaroca cuto gudareco ejacõri gãjerã moa ãmorã ĩna rũgõja ti bujayiju ĩ. Ito yicõri ĩnare ado bajiro yiyiju ĩ: “¿No yija adi rumu moamenati ũmuasaro rũgõ ucuati mua?” yiyiju ĩ ĩnare. 7 “Ñimujua guare, ‘Moa ĩsiña mua’, yibeama. Ito bajiri ñacõa gua”, yiyijarã ĩna ĩre. “Wasa mua cuni. Yu ya ote wese moa ĩsitẽña. Yiro robo queno muare waja yigu yiguja yu”, yiyiju ĩ ĩnare. 8 Rãiocũro ñaroca ĩ ya moari masare coderi masure ji ñucayiju ĩ, ĩ ya moari masare ĩ waja yitoni. “Bero moare sãjacãnajuare waja yisuoya. Ito yicõri moare sãjasuocãnajuare waja yi gajanoaña”, yiyiju ĩ, ĩ ya moari masare coderi masure. 9 Ito yija bero moare sãjasusana ejasuoyijarã. Ito bajiri ĩna jeyarore coji denario niyeru cuji ĩnare waja yiyiju ĩ. 10 Itocõacã ĩna bujaja ticõri, cajero moare sãjasuoana: “Maniama jai busaro bujarã yirãji”, yi tuoĩabojayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna tuoĩare ñabojarocati. Co cujiti niyeru cuji boca ãmiyijarã ĩna cuni. 11 Ito bajiri itocõacã bujacõri ujure tudisuoyijarã ĩna. 12 “Gua berouju moasuorã coji cõreti moama ĩna. Ito bajibojarocati ĩnare mu waja yirocõacãti guare waja yia mu. Guama ũmacañi asiro bujaĩabojabu gua”, yi tudiyijarã ĩna ujure. 13 Ito bajiro ĩna yibojarocati sĩgũre ado bajiro cudiyiju uju: “Yu baba mure rinibea yu. ‘Yicuja’, yu yiado bajiroti ya yu. Jĩju oca quenocãmu mani. ‘Co rumu moare waja co cuji niyeru cuji waja cutia’, yiari mure busicãmu yu. 14 Mu moare waja ãmicõri wasa. Mure yu waja yiro bajiroti bero moasusagure cuni itocõti ĩsi ãmoa yu. 15 Yu ya niyeru ña. Ito bajiri yu ãmoro bajiroti ya yu itire. ¿Ĩnare queno yu waja yija, itire ti junisiniati mu?” yiyiju ĩ cajero moare sãjasuorure, yiquĩ Jesús guare.

16 Gaje ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Ito bajiroti adoju jãjarã ñasarã ñarã, itoju ũmacũju Dios ĩ ñaroju ñasamena ñarã yirãji ĩna. Gãjerã adoju ñasamena ñarã, itoju Dios ĩ ñaroju ñasarã ñarã yirãji. Masa jeyarore jibojagu coriarãreti bese ãmigũ yiguĩji Dios, yisusaquĩ Jesús guare.

Yure sĩarã yirãji, Jesús ĩ yi busisusare gaye

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Jerusalénju gua wasuoroca, gua jua gubojeno ñarãre busirocu ricati ji ñucaquĩ Jesús:

18 —Jerusalénju ejarã warã, muja wasuoa mani. Jerusalénju mani ejaroca Masa Rĩjorure ñiarã yirãji masa. Ito yicõri paia ujarãre, judio masa rotirise riasori masare cuni ĩre ĩsirã yirãji ĩna. Ĩnaju ĩre sĩa rotirã yirãji. Ĩti ña yu Masa Rĩjoru. 19 Ito yicõri gaje masa yure ĩna aja tuditoni, yure ĩna bajetoni, ito yicõri yucutẽoju yure ĩna jaju sĩatoni ĩnare yure ĩsirã yirãji ĩna. Yure sĩacõri godana wato yure yujebojarã yirãji ĩna. Ito ĩna yibojarocati udia rumu bero yu catiroca yigu yiguĩji Dios yure, yiquĩ Jesús guare.

Santiago mesa jaco Jesure iso seniĩa ãmore gaye
(Mr 10.35-45)

20 Ito yija bero Zebedeo rĩa jaco ejacõ Jesús rãca bʉsiroco. Iso rĩa Santiago,
Juan rãca ejacõ. "Yʉre queno yiya mʉ", yiroco Jesús riojo rijomunigãna ñini
rũjũcõ iso. 21 Ito bajiro iso yija ticõri:
—¿No bajiro yʉ yire ãmoati mʉ? yiquĩ Jesús isore.
Ito ĩ yijare ado bajiro cʉdicõ iso:
—Mʉ rotirojʉ mʉ ejaja, yʉ rĩare sĩgʉ̃ mʉ ya riojocadʉja, gãjire mʉ ya
gãcodʉja rojoba ĩnare, yicõ iso Jesure.
22 Ito bajiri iso rĩare ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Mʉa yʉre senibojarisere queno tʉo masibea mʉa. Quenabeto yʉ tʉoĩa-
roca yirã yirãji masa yʉre. ¿Yʉre bajiroti quenabeto tʉoĩa ñemecʉti masirã
yirãjida mʉa cʉni? yiquĩ Jesús ĩnare.
—Ñemecʉticõrãji gʉa, yicã ĩna Jesure.
23 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:
—Riti mʉare gotia yʉ. Mʉa cʉni yʉre bajiroti tõbʉjarã yirãji. Ito bajibo-
jarocati yʉ ya riojocadʉja, yʉ ya gãcodʉja mʉare rojo masibea yʉ. "Ãna yʉ
Macʉ tʉ rujirã yirãji", yʉ Jacʉ ĩ yicãdo bajiroti, ĩnare rojogʉ yiguĩji, yiquĩ
Jesús ĩnare.
24 Gʉa Jesús rãca riasotirã jʉa dʉjamocõ ñarã, "Ito bajiro ãmoa gʉa", ĩna
yija tʉocõri, tʉo junisinicʉ gʉa. 25 Ito bajiro gʉa bajija ti masicõri, ado bajiro
yiquĩ Jesús gʉare:
—Sita ʉjarã ñasari masa ĩna roca gãnare rotirã yirãji. Ito yicõri mʉcana
ĩnare moa ĩsiri masa, ĩna roca gãnare bʉto bʉsa sẽoro rotirã yirãji ĩna. "Ito
bajiro yicã masa", yi tʉo masia mʉa. 26 Mʉama ito bajiro bajimena yirãji.
Gajero bajirojʉa bajia. No ñasagʉ ña ãmogʉ̃, gãjerãre ejabʉagʉ yiguĩji. 27 Ito
yicõri cajero gagʉ ñasʉo ãmogʉ̃, gãjerãre moa ĩsigʉ̃ yiguĩji. 28 Yʉ cʉni ito
bajiroti ya. Gãjerã yʉre moa ĩsijaro yigʉ meje wadicʉ yʉ. Ĩnajʉare ejabʉagʉ
wadicʉ yʉ. Jãjarãre masorocʉ wadicʉ yʉ. Ĩna ñeñaro yirisere waja yi ĩsirocʉ
goda ĩsigʉ̃ wadicʉ yʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

Jʉ̃arã cajea manare Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

29 Jericó wame cʉtiri cʉto gʉa budi waroca, jãjarã masa sʉyacã, Jesure ti
ãmorã. 30 Itojʉ gʉa waroca jʉ̃arã cajea timena rujicã ma tʉjʉ. Jesús ĩ rẽtaja
tʉocõri, ado bajiro ĩre ji awasãcã ĩna:
—Gʉa ʉjʉ, David ñayorʉ janerãbatia janamiti ña mʉ. Gʉare ti maiña mʉ,
yi awasãcã ĩna.
31 Ito bajiro ĩna yibojarocati, "Awasãbesa maji", yicã masa. Ito bajiro ĩna
yibojaroca riti, bʉto bʉsa awasãcã ĩna mʉcana:
—Gʉa ʉjʉ, David ñayorʉ janerãbatia janami ña mʉ. Gʉare ti maiña, yi
awasãcã ĩna bʉto bʉsa.
32 Ito ĩna yija tʉocõri, tuja rʉ̃gʉ̃quĩ Jesús. Ito yicõri cajea manare ji
ñucaquĩ ĩ:
—¿No bajiro yʉ yire ãmoati mʉa? yiquĩ ĩ ĩnare.
33 —Gʉa Ʉjʉ, cajea ti ãmoa gʉa, yicã ĩna Jesure.

34 Ito ĩna yija tʉocõri, ĩnare ti maiquĩ Jesús. Ito yicõri ĩna ya cajeari moaĩ-
aquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yirocati timena ñabojana ticoacã ĩna ĩja. Ito ĩ yija bero ĩna
cʉni Jesure sʉyacã.

Jerusalénjʉ Jesús ĩ ejare gaye
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 1 Jerusalén cõña warã Betfagé wame cʉtiri cʉto ejacʉ gʉa. Jabeto
cõñasʉocʉ Jerusalén ĩja. Olivos wame cʉtiri tʉria jʉdo ñacʉ iti cʉto.
Jʉarã gʉa rãca gãnare ĩ rãca riasotirãre, 2 ado bajiro rotiquĩ Jesús:

—Mani waroto riojo ñari cʉtore wasa maji. Itojʉ ejacõri burro sia rʉgõrʉre
bʉjarã yirãji mʉa. Ito yicõri ĩ macʉ cʉni ñagʉ yiguĩji ĩ rãca. Ĩnare õjacõri
ãmi wadi ĩsima yʉre. 3 Sĩgʉ mʉare ĩ bʉsija. “Mani Ʉjʉ ĩnare ãmoami”, yiba.
“Yoari mejeti mʉcana mʉre jʉdacõarã yirãji gʉa”, yiba. Ito bajiro mʉa yija
tʉocõri, “Baʉ wasa”, yigʉ yiguĩji mʉare, yiquĩ Jesús ĩnare.

4 Ito bajiro yiquĩ Jesús, sĩgʉ Diore goti ĩsiri masʉ ĩ ucado bajiroti yigʉ. Ado
bajiro ucayoñi Diore goti ĩsiri masʉ:

5 Jerusalén gãnare ado bajiro yiba: “Tiya mʉa. Mʉa Ʉjʉ wadiami.
‘Ñasagʉ ña yʉ’, yirocʉ meje ejami ĩ. Burro gajeoni ũmari masʉ macʉ
ĩ joe jesacõri wadiami ĩ”, yiba, yi ucañi Diore goti ĩsiri masʉ ñayorʉ.

6 Jesús ĩ rotija tʉocõri, ĩ rotiro bajiroti yicã ĩna. 7 Burro ĩ macʉ rãcati ãmi
wadiñi ĩna. Ĩna ya yutabujurire ruacõri burro joere jeocã ĩna. Ito ĩna yija
bero mʉja jeaquĩ Jesús ĩja. 8 Ito iti bajiroca masa jãjarã ñacã. Ĩna ya yutabu-
juri ruacõri mare eyocũ yucã ĩna. “Gʉa Ʉjʉ ña mʉ”, yirona ito bajiro yiyijarã
masa Jesure rʉcʉbʉorã. Gãjerã yucʉgʉri jatacõri mare cũ yucã ĩna. 9 Ĩ riojʉa
gãna, ĩ berojʉa gãna cʉni ĩre wanʉrã ado bajiro awasã wacã ĩna:

—Mʉ ña David ñayorʉ janerãbatia janami. Mʉ ña gʉa Ʉjʉ. Rẽtoro masigʉ
ña mʉ. Dios ĩ cõarʉ ña mʉ. Queno yijaro Dios mʉre. Quenasacõa Dios ĩ ito
bajiro ĩ cõaja, yi awasã wacã masa.

10 Ito bajiro Jesús masa rãca ĩ ejaja, tʉo batocõri tʉoĩa oca jaicã masa.
Jãjarã ĩnamasi gãmeri seniĩacã ĩna:

—¿Ñimʉõcʉ ñati ãni? yicã ĩna.

11 Gãjerã ado bajiro yicã:

—Ĩti ñami Jesús Diore goti ĩsiri masʉ. Galilea sita Nazaret wame cʉtiri
cʉto gagʉ ñami ĩ, yicã masa.

Dios ya wijʉ niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Ito ĩ yija bero Dios ya wi minijuara wijʉ sãja wacʉ gʉa Jesús rãca. Iti
wijʉ waja gãme ñari masare ticõri ĩnare bucõaquĩ Jesús. Masare ĩna niyeru
wasoa ñari casabore tujʉda queoquĩ Jesús. Ito yicõri bujare ĩna ĩsi rujiri
cumurori tujʉda cõaquĩ. 13 Ado bajiro gotia Dios oca tuti yiquĩ Jesús:

—Yʉ ya wiama yʉre rʉcʉbʉorona ĩna minijuara wi ñaro yiroja. Ito baji-
bojarocati mʉama riniri masa ĩna rudiri wi robo bajiro meniyija mʉama, yi
gotia Dios oca tuti, yiquĩ Jesús ĩnare.

14 Iti wijʉ minijuara wijʉ gʉa ñaroca, cajea mana ito yicõri wa masimena
ejacã Jesús tʉ. Ĩna ejaja ticõri, ĩnare yisioquĩ Jesús. 15 Ito bajiro Jesús tiya-
mani ĩ ĩoja ticõri, paia ʉjarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cʉni

Jesure tuo junisinicã ĩna. “Rẽtoro masigũ ña mu. David uju ñayoru janerã-batia janamiti ña mu”, minijuara wiju rĩaca ĩna awasãja tuocõri, Jesure tuo junisinicã ĩna. 16 Ito bajiri Jesure ado bajiro yicã ĩna:

—¿Ito bajiro ĩna busija tuocuati mu? yicã ĩna Jesure.

—Tuoa yu ĩnare. Dios oca tutiju ito bajiro iti gotija. ¿Tiĩabeati mua? Ado bajiro gotia iti:

Rĩaca ito yicõri ũjurãcã cuni mure ĩna wanu rũcubuoroca ya mu, yi gotia Dios oca, yiquĩ Jesús ĩnare.

17 Ito yija bero ĩnare wagocu gua. Ĩnare wagocõri Betania wame cutiri cutoju ejacu gua. Itoju canicu gua.

Higuera rica manigũre Jesús ĩ rojare gaye

(Mr 11.12-14,20-26)

18 Mucana busuri Jerusalénju tudi wacu gua. Ma gudareco gua tujaroca, “Ñiocõa yu”, yiquĩ Jesús. 19 Ma tu higuera wame cutiricu ñacu. Itigu ricare ba ãmogũ ojabojaquĩ Jesús. Rica manicu itigujuama. Jũgoti ñacu. Ito bajiri itigure ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Juaji rica cutibitiatoja mugo, yiquĩ Jesús itigure.

Ito bajiro ĩ yirocati sinia godacoacu itigu. 20 Ito bajiro iti rẽtaja ticõri, ucacu gua Jesús rãca riasotirã:

—¿No bajijare yoari mejeti sinia godati itigu? yicu gua Jesure.

21 Ado bajiro guare cudiquĩ ĩ:

—Riti muare gotia yu. Yure tuorũnucõri, “Yure ejabuabiquĩji Jesús”, mua yi tuoĩabeja, janeti higueragure yu yiro bajiro meje riti yi masirãji mua. Gaje sẽo busarise yi masirãji mua. I turiare, “Cuní rũgõcõri riaca jajosaju quedi roaya”, mua yija, ito bajiroti rẽtaro yiroja. 22 Diore busirã mua senija, ĩre mua tuorũnujama mua seniro bajiroti bajiro yiroja, yiquĩ Jesús guare.

“¿Ñimu ĩ rotijare ito bajiro yati mu?” yi Jesure ĩna seniĩare gaye

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Ito rẽta wacõri Jerusalénju ejacu gua mucana. Ito yicõri minijuara wiju sãjacu gua Jesús rãca. Ito gua ñaroca riti paia ujarã, ito yicõri judio masa bucurã ejacã Jesure seniĩarona:

—¿Ñimu ĩ rotijare ito bajiro yati mu? ¿Ñimu mure, “Ito bajiro yiba”, yicati? yicã ĩna Jesure.

24-25 Ito bajiro ĩna yija tuocõri:

—Yu cuni muare ado bajiro seniĩagũ ya. Yure mua cudija berojua, “Ĩ roti-rena ya yu”, muare yicuja maji. ¿Ñimu cõayijari Juanre masare ĩ idé gutoni? ¿Dios cõayijarite? ¿Masaju cõayijarite? yi seniĩaquĩ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija tuocõri, ĩnamasiti gãmeri tuoĩa busicã ĩna: “ ‘Dioti Juanre idé gu rotiñi’, mani yija, mucana manire seniĩagũ yiguĩji Jesús: ‘¿No yija ĩre tuorũnubiticati mua?’ yi seniĩagũ yiguĩji Jesús manire. 26 ‘Masati Juanre idé gu rotiñi’, mani yijama, masa buto ti tudirã yirãji manire. ‘Diore goti ĩsiri masu ñami Juan’, yi tuoĩarãji masa”, yi gãmeri tuoĩa busicã ĩna. 27 Ito bajiro tuoĩacõri:

—“Ĩti Juanre idé gu rotiñi”, yi masibea gua, yicã ĩna Jesure.

Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús ĩnare:

—Ito bajijama ĩ rotirenati adi jeyaro tiyamani ya yu, yi masibea yu cuni muare, yiquĩ Jesús ĩnare.

Sĩgũ ĩ rĩa jũarãre moa rotire Jesús ĩ riasore gaye

28 Mucana judio masa bucurãre ado bajiro seniĩaquĩ Jesús:

—Muare oca gotigu ya yu. ¿Itire no bajiro tuoĩarã yirãjida mua? Sĩgũ ñayiju jũarã rĩa cutigu. Ĩ macu ñasuogure ado bajiro yiyiju ĩ: "Macu jane yu ya ote uyére moagũ wacu ya mu", yiyiju ĩ, ĩ macure. 29 "Ãmobea yu, wabicuja yu", yiyiju ĩ ĩre. Ito bero gaje tuoĩa quenocõri moagũ wayiju ĩ ĩja. 30 Ito yija ĩ macu gãjire cuni ito bajiroti moa rotiyiju. "Bau, moagũ wacuja cuna yu", yiyiju ĩ ĩja ĩ jacure. Ito yibojaguti moagũ wabisiju ĩ. 31 Mua tuoĩaja, ¿ñimujua ñayijari ĩ jacu ãmoro bajiro yigu? yi seniĩaquĩ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija tuocõri:

—Cajero ĩ moa rotisuoru quenañi, yicã ĩna Jesure.

Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Riti muare gotia yu. Ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa ito yicõri wedi masa romia mua riojuaju Dios ĩ rotiroju ejarã yirãji ĩna. 32 Juan idé guri masu, "Ado bajirojua mua ñaja quena", yi muare ĩ riasobojaja, ĩre tuorũnubisija mua. Ito bajibojarocati ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa, ito yicõri wedi masa romia cuni ĩre tuorũnuñi ĩna. Ĩna ito bajiro Juan idé guri masure ĩna tuorũnuja, tibojarãti mua ñeñaro yirise jidicã ãmobisija mua. Ito yicõri Juan idé guri masure tuorũnubisija mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

Queno moare rujeo masimena Jesús ĩ yire gaye
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 'Gaje goti masiore ocana muare gotigu ya yu: Sĩgũ weseca cutigu ĩ ya weseju uyé oteyiju. Iti wesere ote tĩocõri iti wesere camotayiju ĩ. Ito yicõri uyé ide bijerotiju coju meniyiju ĩ. Iti wese ñacõri tirũnurocu ũmacũju casabo meniyiju ĩ. Ito yija bero co rumu gãjerãre tirũnu wasoa rotiyiju. Ito yicõri gajeroju wacoayiju ĩ. 34 Ito bajiri co rumu uyé iti rica cutiroca, "Yu ye ñaroti jabeto uyé ãmitẽña", yirocu ĩ ya moari masare cõayiju ĩ. 35 Iti weseju ĩna ejaja ticõri, ito coderi masa ĩnare ñiayijarã. Sĩgũre jayijarã, ito yicõri gãjire sĩayijarã, ito yicõri gãjire gũtana reayijarã. 36 Iti oca tuocõri jãjarã busa ĩ ya moari masa cõayiju ĩ, ĩ ya wesecaju ĩ ye ñaroti ĩna ãmitoni. Iti weseju ĩna ejaroca, iti wese code ñana ito riojua ejanare ĩna yiado bajiroti yiyijarã mucana.

37 'Ito bajiro ĩna yija tuocõri, "Yu macujuare rũcubuorãji", yi tuoĩacõri ĩ macure wa rotiyiju ĩ. 38 Ĩ macu ejaja ticõri, ado bajiro tuoĩa busiyijarã ĩna: "Adi sita uju godagoja ãni macuti ñami wasoarocu, ito bajiri ĩre mani sĩaja, mani ya sita ñaro yiroja ĩja", yi gãmeri tuoĩa busiyijarã ĩna. 39 Ĩna tuoĩado bajiroti ĩre sõju ñia ãmi wacõri sĩayijarã ĩna, yiquĩ Jesús ĩnare.

40 Ito bero mucana ado bajiro ĩnare seniĩaquĩ Jesús:

—¿Ĩ tudi ejaja no bajiro yigu yiguĩjida ĩnare, iti wese codeanare? yi seniĩaquĩ Jesús ĩnare.

41 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudicã ĩna Jesure:

—Ĩnare ti maiari meje ĩnare sĩagũ yiguĩji ĩ iti sita uju. Ito ĩ yija bero gãjerãre tirũnu wasoa rotigu yiguĩji ĩ. Uyé iti bucuaroca iti wese ujure ĩsironare ĩnare wasoagu yiguĩji ĩ, yicã ĩna Jesure.

42 Jesujua ado bajiro yiquĩ ĩnare:
—¿Dios oca tuti tiĩabeati mua? Ado bajiro gotia iti tuti:
Gũta wi meniri masa coga gũtagãre cõayijarã ĩna. Ito bajibojarocati
gaje gũta rẽtoro quenarica ñayiju itiga ĩna cõabojaraga. Itiga
gũtagãna suoriti quenari wi menigũ yiguĩji Dios. Itiga gũtagã manija,
menire ma. Ito bajiro ãmoñi Dios mani Uju. Ito bajiri itire masicõri
buto tuoĩa wanua mani, yi gotia Dios oca.
Ito bajiro yiñi Dios, yure rẽtaroti tuoĩa yugu. 43 Ito bajiri muare ado bajiro
gotia yu: "Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios", muare gãjerã goti-
bojarocati tuorũnubisija mua. Ito mua yija ticõri, gãjerã masa ĩ oca ĩna masi-
roca yiñi Dios. Ito bajiri ĩre ĩna queno cudija ticõri, ĩnareama miojugu yiguĩji
Dios, ĩ rotiroju. Mua judio masare ĩ rotiroju muare cũ yubojañi Dios. Muare
yubojacõri gãjerãre cũgũ yiguĩji Dios ĩ rotiroju. Ĩ ya weseca ejabua ãmorãre
bajiro bajirã cũgũ yiguĩji Dios ĩ rotiroju. 44 Jĩju gũta gaye muare yu busi-
rise ado bajiro bajia: No gũtagã joe quedi jeagure ĩ ya gõari jearo yiroja ĩre.
Ito yicõri itiga gũtagã sĩgũre iti quedi jeaja, mano abocõro yiroja. No yure
tuorũnubicu, catitĩñabicu yiguĩji. Ito yicõri noa jeame ũjuroju cõa ãmorãre
yu cõaja, ruyuriorocu cõagũ yiguja yu, yiquĩ Jesús ĩnare.
45 Goti masiore oca Jesús ĩnare gotija tuocõri, "Manireti busiami", yire
masiri seyocã fariseo gaye tuoĩarã, paia ujarã cuni. 46 Ito bajiri Jesure ñia
ãmori seyobojacã ĩna. Ito bajiro tuoĩabojarãti masare güirã Jesure ñiabiticã
ĩna. "Diore goti ĩsiri masu ñami Jesús", masa ĩna yi tuoĩajare, masare tuo
güicã ĩna.

Ãmo siare gaye Jesús ĩ riasore oca
(Lc 14.15-24)

22 1 Mucana masare goti masiore ocana gotisuoquĩ Jesús:
2 —"Ado bajiro bajia, ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju Dios ĩ miojuri
rumu", yirocu ado bajiro gotiquĩ Jesús: Sĩgũ uju ĩ macu ãmo siare basa
meniyiju. 3 "Ti ejabuaronare jitẽña", yirocu ĩ ya moari masare cõayiju uju.
Ito ĩ yija tuocõri, jirã wabojayijarã ĩna. Ĩna jibojarocati wadi ãmobisijarã ĩna.
4 Ito bajija ticõri, gãjerã ĩ ya moari masare cõayiju uju. "Gua uju muare boca-
timi. Ĩ ya wecua ri cutirãre sĩa rotimi ĩ. Muare bocati ñami ĩ. Ito bajiri ĩ
macu ãmo siari rumu tirã waya mua cuni, yiba ĩnare", yi oca cõayiju uju.
5 Ito yija tuocõri, jirã wabojayijarã ĩna mucana. Ito bajibojarocati ĩre cudi
ãmobisijarã ĩ oca cõana. Ito bajiri ĩna gotibojaroca riti, gãjiama ĩ ya wesecaju
wayiju. Gãji ĩ gajeoni ĩ ĩsiroju wayiju. 6 Gãjerãma uju ĩ cõanare boca ñiayi-
jarã. Ito yicõri ĩnare jayijarã. Ito yirã riti ĩnare sĩacõyijarã ĩna. 7 Itire tuocõri
buto junisiniyiju uju. Ito bajiri ĩ ya surarare ĩnare sĩa rotiyiju, ito yicõri ĩna
ya wirire soe rotiyiju ĩ. 8 Ito yija bero gãjerã ĩre moa ĩsiri masare ado bajiro
yiyiju ĩ: "Yu macu ĩ ãmo siaroti gaye ñajediro ñacã. Jĩju yu oca cõabojanama
wadire ma ĩnare. 9 Cuto gudareco wasa. Itoju mari mua ti bujaro bajiroti baba
cutiba", yiyiju uju ĩre moa ĩsiri masare. 10 Ĩ rotiro bajiroti masa miojuyijarã
ĩna mariju. Quenarã, ñeñarã, ĩna bujaro bajiroti miojuyijarã ĩna. Ito bajiri uju
ya wi dajacoayiju.
11 'Ito yija ĩ oca cõanare tigu sãjayiju uju. Sĩgũ ĩ ãmo siara rumu sãñare
gaye yutabuju ĩ sãñabeja tiyiju ĩ. 12 Ito bajiri ado bajiro yiyiju ĩ ĩre: "Yu baba,

¿no yija ãmo siare gaye yutabuju sãñabeati mu?" yiyiju ĩ ĩre. Ito ĩ yija cudibisiju yutabuju sãñabicu. 13 Ito yija bare jeori masare ado bajiro yiyiju uju. "Ĩ ya gubori, ĩ ya ãmori rãca siaya ãnire. Ito yicõri rãitĩaroju cõaña ĩre. Itoju ejacõri ñeñaro tõbujagu yiguĩji. Ito bajiri oticõri buto tuoĩa oca jaigu yiguĩji ĩ", yiyiju uju ĩ ya bare jeori masare. Ito bajiroti bajiroja ũmacũju Dios ĩ rotiroju cuni. 14 Jãjarãre jibojami Dios, ĩ ñaroju ĩna ejatoni. Ito bajibojarocati coriarãti ĩ beseana goti ejarã yirãji ĩ ñaroju, yiquĩ Jesús ĩnare.

Ujarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ĩ yire gaye

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Ito ĩ yija tuocõri, fariseo gaye tuoĩarã wacoacã. Sĩgure bajiro tuoĩacõri, "Josari oca ĩre mani seniĩaja, cudi masibicu yiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ cudi masibeja tuocõri, 'Ĩre seti ña', yirã yirãji mani", yi tuoĩari seyobojacã ĩna. 16 Ito bajiro tuoĩacõri ĩna ñarãre ito yicõri Herodes ñarã rãca, "Ado bajiro Jesure seniĩatẽña mua", yi ñucayijarã ĩna. Ĩna cõana Jesús tu ejacõri ado bajiro seniĩacã ĩna Jesure:

—Tuoya riasori masu mu. "Riojo gotigu ña mu", yi masia gua. "Ado bajiro ãmoami Dios", yi riasogu ñaro bajiroti masare riasoa mu. Masa busirise tuorũnubicuti quenarise riasogu ña mu. Gãjerã ñasari masa gajero bajiro ĩna riasobojarocati, ĩnare tuorũnubicuti, ñasarise riasoa mu. 17 Ito bajiro mu yija, no bajiro mu tuoĩare gaye tuo ãmoa gua. ¿Roma cuto gagu uju guare ĩ waja senija, waja yirãjida gua, waja yibeatite gajerea? yi seniĩabojacã ĩna Jesure.

18 "Yu wisatoni ito bajiro yure seniĩama ĩna", yi masiri seyoquĩ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ĩ ĩnare:

—"Queno yirã ña guama", yirã ñabojarãti queno yirã meje ña mua. ¿No yija yu tuo wisatoni ito bajiro seniĩati mua? 19 "Sita waja, waja yiroti cuji niyeru cuji yure ĩoña", yiquĩ Jesús ĩnare.

Ito yija niyeru cuji ĩre ĩocã ĩna. 20 Iti cuji niyeru cuji ticõri, ado bajiro ĩnare seniĩaquĩ Jesús:

—¿Ñimu ya rio ñati adi rio? ¿Ñimu wame, wame cutiati iti? yiquĩ Jesús ĩnare.

21 —Gobierno masa uju César wame cutigu ya rio ña. Ito yicõri ĩ wameti ña iti, yicã ĩna Jesure.

—Gobierno masare mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena. Ito bajiroti manire Dios ĩ rotija ñaro bajiroti ĩre cudija quena, yiquĩ Jesús ĩnare.

22 Ĩ queno cudi masija tuocõri, ruju ucacã ĩna. Ito bajiri mucana tudi seniĩa uyabiticã ĩna ĩja. Seniĩamenati wacoacã ĩja.

¿Godacõri tudi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ĩna seniĩare gaye

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Iti rumuti saduceo gaye tuoĩarã Jesure tirã ejacã. "Masa ĩna godaja bero mucana tudi catire ma", yirã ñama saduceo gaye tuoĩarã. Ito bajiro tuoĩarã ñari, Jesure seniĩarã ejacã ĩna:

24 —Tuoya riasori masu mu. Moisés ñayoru ĩ yire gaye mure seniĩarã wadibu gua. Ado bajiro yiñi Moisés ñayoru: "Sĩgũ manojo cutigu rĩa macuti ĩ godagoja, ĩ bero gagu ĩ rĩjoru manojo godore manojo cutija quena. Ito bajiri

iso rãca ñacõri, rĩjoru ñajacure wasoagu rĩa cuti wasoagu yiguĩji ĩ", yi ucañi Moisés ñayoru. 25 Gua wato sĩgũ rĩa jua ãmojeno ñabojañi. Sĩgõreti manojo cutibojañi ĩna. Ñasuogu isore manojo cutisuobojañi. Rĩa macuti godañi ĩ. Ĩ godaja bero gãji ĩ ocabaji wasoabojañi. Rĩa macuti godañi ĩ cuni. 26 Ĩ bero gãna cuni ito bajiroti manojo cutibojañi. Rĩa manati godañi ĩna cuni. Ito bero susagu cuni ito bajiroti bajiyiju. 27 Iso manujusabatia ĩna goda jedija bero iso cuni godacoañi ĩja. 28 Godabojarãti mucana tudi ĩna catija bero, ¿ñimujua ñaguĩjida iso manuju ñasarocu ĩna ñarocõti isore ĩna manojo cutija bero? yi seniĩacã ĩna Jesure.

29 Ito ĩna yija, ado bajiro cudiquĩ Jesús:

—Dios oca tuti gaye queno tuoĩa masimena ña mua. Dios ĩ masirise masirã meje ña mua. Ito bajiro yure mua seniĩabojaja, queno tuoĩacõri meje seniĩa mua. 30 Ado robojua bajia. Godana mucana tudi caticõri manojo cutire ma. Ito yicõri ĩna rĩa romiare manuju cuti rotimenaji ĩna. Ũmacũju ángel mesa robo bajiro bajirã ñarã yirãji ĩna. 31 ¿Masa ĩna godaja bero mucana tudi catirã yirãjida ĩna mucana? yija, Dios oca tuti tiya. Dios oca tuti gaye ti jeorã meje ña mua. Ĩmasiti ado bajiro gotiami ĩ oca tutina: 32 "Abraham, Isaac, Jacob ñayoana Ujuti ñasotia yu", yi gotiami Dios ĩ ocana. Ito bajiri godana uju meje ñami Dios, catirã Ujujua ñami, yi tuoĩa mani, yiquĩ Jesús ĩnare.

33 Ito bajiro Jesús ĩ riasore gaye ĩ gotija tuocõri, ucacã masa.

Dios ĩ rotirise ñasarise gaye
(Mr 12.28-34)

34 Ito bajiro saduceo gaye tuoĩarã Jesús ĩ oca taja tuoyijarã fariseo gaye tuoĩarã. Ito bajiri iti tuocõri minijuayijarã fariseo gaye tuoĩarã. 35 Sĩgũ ĩna wato judio masa rotirise riasori masu ñañi. "No bajiro Jesús yure ĩ cudija tuocuja", yirocu ado bajiro Jesure seniĩagũ ejaquĩ ĩ.

36 —Riasogu, ¿dise ñati Dios ĩ rotirise ñasarise mu tija? yi seniĩaquĩ ĩ Jesure.

37 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús:

—Mani Uju Diore buto maija quena. Mani tuoĩarisena, ito yicõri mani ya usina Diore mani maija quena. Ĩ sĩgũreti tuorũnucõri, buto ĩre mani maija quena. 38 Iti ña ñasarise Dios ĩ rotire. 39 Iti bero rotire gaye itire bajiro bajiriseti ña. Ado bajiro bajia iti: "Mu ya rujure mu mairo bajiroti gãjerã mu ñarãre maija quena", yi rotiami Dios. 40 Iti juajiti ña Dios ĩ rotirise ñasarise. Iti juaji gaye Dios ĩ rotire gaye mua cudija, Moisés ñayoru ĩ rotire gaye, Diore goti ĩsiri masa ĩna riasorise gaye cuni yiro bajiro cudirã ñarã yirãji mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

¿Ñimu janami ñayijari Cristo mua tija? yi Jesús ĩ seniĩare gaye
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Fariseo gaye tuoĩarã gua tuti ĩna minijuaroca maji, 42 ado bajiro seniĩaquĩ Jesús ĩnare:

—¿Ñimu ñati Cristo, Dios ĩ cõaru mua tija? Ito yicõri, ¿ñimu janami ñati ĩ? yiquĩ Jesús ĩnare.

—David ñayoru janerãbatia janamiti ñami ĩ, yicã ĩna Jesure.

43 Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:

—Riti mʉa tʉoĩaja, ¿no yija David ñayorʉ ĩre tʉoĩagʉ̃, “Yʉ Ʉjʉ”, yiyijari? Tite mʉa. Ado bajiro ucañi David ñayorʉ. Espíritu Santo ĩ rãca ĩ ñajare ado bajiro ucañi ĩ:

44 Yʉ Ʉjʉre ado bajiro yiñi Dios: “Yʉ ya riojocadʉja rujiya, mʉ wajanare
mʉ rotiroca yigʉ yigʉja yʉ”, yiñi Dios yʉ Ʉjʉre, yi ucayoñi David.
45 David ñayorʉ janerãbatia janami ĩ ñaja, “Yʉ Ʉjʉ”, yibitiborʉ David ñayorʉ, yiquĩ Jesús ĩnare.

46 Ito bajiro ĩ gotija tʉocõri, sĩgʉ̃jʉa cʉdi masibiticã Jesús ĩ gotirisere. “Masi yucãguĩji ĩ”, yi tʉoĩacõri itocõti ĩre seniĩa jidicãcã ĩna ĩja.

“Seti ña mʉare”, fariseo gaye tʉoĩarãre Jesús ĩ yire gaye

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 1 Ito yija bero ado bajiro yiquĩ Jesús masare, gʉa ĩ rãca riasotirãre cʉni:

2 —“Moisés ñayorʉ ĩ rotire gaye tʉo masirã ñama fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni”, yama masa. 3 Ito bajiri ĩna rotiro bajiroti cʉdiba. Jeyaro ĩna rotiro bajiroti cʉdiba. Ito bajibojarocati ñeñaro ĩna yirisere yibeja itireama. “Ado bajiro ya gʉa”, yibojarãti ricati yama ĩna. 4 “Cʉdi masia mani”, masare rotiama ĩna. Ito bajibojarocati ito bajiro riti ĩnare roti ʉyama ĩna. “Ito bajiro yiya mʉa”, yibojarãti ĩnamasiti ito bajiro yibeama ĩna. 5 Jeyaro ĩna yirise, “Queno yirã ñama ĩna”, masa ĩna yi tijaro yirona ito bajiro yibojama ĩna. Masa ĩna tiro riojo ĩna ya rioweca, ĩna ya ricajʉdori cʉni Dios oca jũ wõbojama ĩna, “Gãjerã gʉare ti seyojaro”, yirona ito bajiro yibojama ĩna. Ito yicõri yutabujuri yoarise gãjerã rẽto bʉsaro rore gaye sãñabojama ĩna. “Gãjerã gʉare ti seyojaro”, yirona ito bajirise sãñabojama ĩna. 6 Ĩna ba ruji ãmoja, quenari cumuro ba ruji ãmoama ĩna. Minijuara wirijʉ ĩna ruji ãmoja, rʉ̃cʉbʉorajʉ riti ruji ãmoama ĩna. 7 Marijʉ masare ĩna bocaja, queno rʉ̃cʉbʉore rãca seniĩare ãmoama ĩna. Ito yicõri, “Yʉre riasogʉ”, masa ĩna yire ãmoama ĩna, yiquĩ Jesús gʉare.

8 ’Mʉama ricati yija quena. “Yʉre riasogʉ”, masa ĩna mʉare yiroca yibeja. Mani jeyaro sĩgʉ̃ rĩare bajiro bajirã ña mani. Yʉ Cristo, Dios ĩ cõarʉ yʉ sĩgʉ̃ti ña mʉare riasori masʉ. 9 Sĩgʉ̃ti ñami mani Jacʉ. Ĩti ñami Dios ũmacʉ̃jʉ gagʉ. Ito bajiri adi sita gãnare, gãjerã ʉ̃mʉare, “Cʉna”, yibeja mʉa. 10 “Yʉ ʉjʉ”, yi rotibeja gãjerãre. Yʉ Cristo, Dios ĩ cõarʉ sĩgʉ̃ti ña mʉa Ʉjʉ. 11 Sĩgʉ̃ mʉa rãca gagʉ mʉare ĩ ejabʉaja, ĩ ñagʉ̃ yiguĩji ñasagʉ. 12 No gãjerã riojʉa gagʉ ña ãmobojagʉti ñabicʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri berojʉa gagʉ tujagʉ yiguĩji ĩ. Sĩgʉ̃, “Gãjerã rẽtoro ñasagʉ ña yʉ”, yibicʉ ĩ ñagʉ̃ yiguĩji ñasagʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

13 Fariseo gaye tʉoĩarãre, judio masa rotirise riasori masare cʉni bʉsigʉ ado bajiro bʉsiquĩ Jesús:

—Bʉjato bʉjarã wãna ya mʉa. “Queno yirã ña gʉa”, yibojarãti mʉa yiro bajiro yirã meje ña mʉa. Dios ĩ rotirojʉ gãjerã ĩna sãjabititoni itire camota mʉa. Gãjerã ĩna sãja ãmobojarocati ĩnare camota mʉa. Ito bajiri mʉa cʉni sãjamena yirãji, yiquĩ Jesús ĩnare.

14 ’Bʉjato bʉjarã wãna ya mʉa fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa mʉa cʉni. “Queno yirã ña gʉa”, yibojarãti mʉa yiro robo yirã meje ña mʉa. Manʉjʉ godagoana romiare rʉocõri jairoguti ĩnare waja senia mʉa. Ito bajiro yicõri ĩna rʉcobojarisere ñarocõti ẽma jeoa mʉa. Queno

yimena ñabojarãti masa muare tuo wanutoni yoari ĩna tiro riojo Diore busitobuaboja mua. Ito bajiri buto busa muare waja senigü yiguĩji Dios. Ito bajiri gãjerã rẽtoro tõbujarã yirãji mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

15 'Bujato bujarã wãna ya mua fariseo gaye tuoĩarã, judio masa rotirise riasori masa mua cuni. "Queno yirã ña gua", yibojarãti mua yiro robo yirã meje ña mua. "Mani robo gãji ĩ tuoĩaja quena", yi tuoĩabojacõri jeyaro masare riaso ucua mua. Sĩgü muare bajiro tuoĩaroca mua yigure buto busa ñeñaro ĩ tuoĩaroca ya mua. Ito bajiri mua rẽto busaro ñeñaro yicõri jeame üjuroju warujami ĩ cuni, yiquĩ Jesús ĩnare.

16 'Bujato bujarã wãna ya mua. Cajea mana gãjerã cajea manare tũa wabojarãre bajiro bajirã ña mua. Ado bajiro gãjerãre yiboja mua: " 'Dios ya wi wamenati ado bajiro yicuja yu', yibojarãti mua yiro robo yibeja cuni no yibea iti. 'Dios ya wiju oro wamena ado bajiro yicuja yu', mua yija, yiro bajiroti yiba itireama", yiboja mua gãjerãre. 17 Tuo masimena, cajea manare bajiro bajirã ña mua. ¿Disejua ñati ñasarise mua tija? ¿Orojua ñasatite mua tija? ¿Dios ya wiju oro cuji ñariju masa ĩna rũcubuoriju ñatite ñasariju? yiquĩ Jesús ĩnare. 18 Gaje ado bajiro masare yiboja mua: " 'Diore ĩna soe ĩsisotira casabo wamena ado bajiro yicuja yu', yibojarãti mua yiro robo yibeja cuni, no yibea iti. 'Diore ĩna soe ĩsisotira casaboju ĩre ĩsiroti wame rãca ado bajiro yicuja yu', mua yija, mua yiro bajiroti mua yija quena itireama", yiboja mua masare. 19 Tuo masimena, cajea manare bajiro bajirã ña mua. ¿Mua tija disejua ñati ñasarise? ¿Diore ĩsiroti iti ñati ñasarise, gaje Diore ĩna soe ĩsisotira casaboju ĩre ĩsiroti ñarijujua ñasatite? yiquĩ Jesús ĩnare.

20 'Ado bajiro bajia. Tuote mua. No, "Diore ĩna soe ĩsisotira casabo wamena ado bajiro yicuja yu", yigu iti casabo wamena meje riti, "Ado bajiro yicuja yu", yiguĩji. Diore soe ĩsira casaboju jesarise rãca, "Ado bajiro yicuja yu", yigure bajiro bajiami ĩocũ. 21 No, "Dios ya wi wame rãca, ado bajiro yicuja yu", yigu iti wi wame rãca riti meje yiguĩji. Dios iti wi üju wame rãca, "Ado bajiro yicuja yu", yigure bajiro yiguĩji ĩocũ. 22 "Ũmacüju Dios ĩ ñaro wame rãca ado bajiro yicuja", yigu Dios itoju rotigu wame rãcati yigure bajiro yami ĩocũ, yiquĩ Jesús ĩnare.

23 'Bujato bujarã wãna ya mua fariseo gaye tuoĩarã, judio masa rotirise riasori masa mua cuni. "Queno yirã ña gua", yibojarãti mua yiro robo yirã meje ña mua. Jũ queno sutirise, anís, menta, comino waja rũcubiti gaye mua rucoja, Moisés ñayoru ĩ rotiado bajiroti Diore jabeto ĩsia mua. Ito bajibojarocati rotire ñasarisere tuorũnubea mua. Ado bajiro bajia ñasarise, queno yire, gãjerãre ti maire, Diore tuorũnure, itocõti ña ñasarise. Iti gaye yitĩñama mua, Diore jabeto ĩsire gaye cuni jidicãbeja mua. 24 Cajea mana gãjerã cajea manare tũa wabojarã bajiro bajirã ña mua. Ado bajiro bajirã ña mua. Ide wato mutarãcã ñarãre ĩna idiroto riojua queno besecãbojacõri camello jaigu bucure idi yucõarã bajiro bajirã ña mua. Rotire ñasabiti gayeama queno tirũnua mua. Ito bajibojarocati ñasarisereama queno tirũnubea mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

25 'Bujato bujarã wãna ya mua fariseo gaye tuoĩarã, judio masa rotirise riasori masa mua cuni. "Queno yirã ña gua", yibojarãti mua yiro robo yirã meje ña mua. Somotẽro idira tẽrori cuni joejua riti coea mua. Totijuama ñarocõti ueri cutia maji. Mua guaja, joe ruju riti coea mua. Jubejuama ñeñaro tuoĩa maji. Gãjerã

ĩna rucorise ti uorã ĩnare ruoa mua. Ito bajiri bujato bujarã wãna ya mua. 26 Mua
fariseo gaye tuoĩarã cajea manare bajiro bajirã ña mua. Somotẽro, idira tẽro cuni
totijua mu coesuoja joejua cuni ueri mano yiroja. Ito bajiroti ñeñaro mua tuoĩa-
rise cuni mua jidicãja, jeyaro queno yirã ñarã yirãji mua, yiquĩ Jesús ĩnare.
27 'Mua fariseo gaye tuoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cuni bujato
bujarã wãna ya mua. "Queno yirã ña gua", yibojarãti mua yiro robo yirã
meje ña mua. Masari cuma bajiro bajirã ña mua. Ado bajiro bajia masari
cuma, joeti mani tija queno boti quena. Ito bajibojarocati jubejuama gõarigoti
ñaroja, ito yicõri jogare buorise ñaroja. 28 Ito bajiro bajirã ña mua. Masa ĩna
tija, queno yirã bajiro bajia mua. Ito bajibojarãti jubejuama ñeñaro tuoĩarã ña
mua. "Queno yirã ña gua", yibojarãti ñeñaro yirã ña mua, yiquĩ Jesús ĩnare.
29 'Mua fariseo gaye tuoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cuni bujato
bujarã wãna ya mua. "Queno yirã ña gua", yibojarãti mua yiro robo yirã meje
ña mua. Diore goti ĩsiri masa ĩna godaja bero masari cuma menia mua. Queno
yirãre masari cuma queno tirũnua mua, ito yicõri tija seyorise iti joere jeoa mua.
30 Ito yicõri ado bajiro ya mua: "Gua ñicusabatia ĩna catijama, Diore goti ĩsiri
masare ĩna sĩaroca ĩnare ejabuabitiboana gua", yi tuoĩa mua. 31 Ito bajiro mua
yija, "Diore goti ĩsiri masare sĩayoana janerãbatia ña gua", yi tuoĩa mua. 32 Mua
ñicusabatia ĩna yiyore bajiroti ya mua cuni adi rumuri gãna, yiquĩ Jesús ĩnare.
33 'Ãña bajiro bajicõri ĩ robo junirã ña mua. Jeame ũjuroju mua tõbujaroti
rẽtare ma muare. 34 Queno tuo masijaro ĩna yirocu, Diore goti ĩsiri masa,
riasori masa gãjerã queno tuoĩarãre cuni cõabojagu yigуja yu mua tu. Ĩnare
cudi ãmomena ĩnare sĩarã yirãji mua. Gãjerãreama yucutẽoju jaju sĩarã yirãji
mua. Gãjerãre minijuara wiju ĩnare jarã yirãji mua. Ĩnare ñeñaro yirona co
cuto ruyabeto ĩnare suyarã yirãji mua. 35 Abel queno yigu ñayorure sĩasuoyi-
jarã mua ñicusabatia ito yicõri Berequiás macu Zacaríasjure sĩasusayijarã.
Dios ya wiju Diore ĩna soe ĩsisotira casabo tu Zacaríasre sĩayija mua. Mua
ñicusabatiare bajiroti ya mua cuni. Ito bajiri queno yirãre ĩna sĩagore ñajare
seti ña muare cuni. 36 Riti muare gotia yu. Mua adi rumu gãnare ititi seti ña
ejaro yiroja muare, yiquĩ Jesús ĩnare.

Jerusalén gãnare tuoĩa maigũ Jesús ĩ otire gaye
(Lc 13.34-35)

37 'Jerusalén gãna muare cõañi Dios ĩre goti ĩsiri masa, ito yicõri ĩ oca riasori
masare. Ĩre goti ĩsiri masa, ĩ oca riasori masa cuni muare gotirona cõañi Dios. Ito
bajibojarocati ĩnare sĩayija mua. Coji meje muare mioju ãmobojacu yu. Cara iso
rĩare caero rocaju iso miojuro robo bajiro, muare yi ãmobojacu yu. Ito bajiro yu
yi ãmobojarocati ãmobiticu mua. 38 Queno tuoĩaña mua. Mua wiri wagora wiri
bajiro tujaro yiroja. Ito yicõri muare jidicãgũ yiguĩji Dios. 39 Riti ado bajiro muare
gotia yu: "Guare yiari Dios ĩ cõaru ña mu. Mure queno yiñi Dios", mua yiroto
riojua mucana juaji yure timena yirãji mua, ya yu muare, yiquĩ Jesús masare.

Dios ya wi õjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 1 Ito bajiro ĩ yija bero, Dios ya wi budi wasuoquĩ Jesús. Ĩre suacõri
ado bajiro yibojacu gua ĩre: "Adi wiri ti ucuto mani", yibojacu gua
ĩre. 2 Ito bajiro gua yibojarocati ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—¿Adi wirire tiati mua? Riti muare gotia yu. Adi wiri ñarocõti õjea bate quedicoaro yiroja. Ito bajiri adi wi gaye gũtagã gajega joe jesabeto yiroja. Ñarocõti godacoaro yiroja, yiquĩ Jesús guare.

Adi ũmuari jediroto riojua ado bajiro rẽtaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Ito yija bero Olivos wame cutiri turia joeju wacu gua ĩja. Ito ejacõri Jesuama eja rũjũquĩ. Ito ĩ rujiroca gãjerã ĩna manija ticõri, ado bajiro ĩre seniĩacu gua:

—“Iti rumu wi quediro yiroja”, mu yi gotire ãmoa gua. ¿No bajiro iti bajija ticõri, “Jesús ejagu wagu yami”, yi masirã yirãjida gua? ¿Ito yicõri no bajija ticõri, “Adi macãrucũro jediro ya”, yi masirã yirãjida gua? yicu gua Jesure.

4 Ito bajiro gua yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús guare:

—Queno masima mua gãjerã muare ruobe yirona. 5 Jãjarã ruori masa ejarã yirãji. “Yuti ña Cristo, Dios ĩ cõaru”, yirã masa ejarã yirãji. Jãjarãre ruorã yirãji ĩna. “Diore busi ĩsirã ña gua”, ĩna yija jãjarã masa tuobojarã yirãji ĩnare. 6 “Masa gãmeri sĩarã yiyijarã”, yire oca tuorã yirãji mua. “Gaje cuto gãna jane gãmeri sĩasuoyijarã”, yire gaye guijorise oca tuorã yirãji mua. Iti ocare mua tuoja güibeja mua. Ito bajiroti bajiro yiroja bajirea. Ito bajibojarocati jabeto ruya adi macãrucũro iti jediroto. 7 Co masa gaje masa rãca gãmeri sĩarã yirãji. Ito yicõri co sita gãna gaje sita gãna rãca gãmeri sĩarã yirãji. Jaje cutori ñio ñaro yiroja. Ito yicõri jaje ñarise ñaro yiroja. Ito yicõri jaje cutorire sita uero yiroja. 8 Jeyaro iti rẽtaja bero buto busa tõbujare gaye ñaro wado yiroja.

9 ’Muare ñiacõri gãjerã muare ja ajetoni muare ĩsirã yirãji ĩna. Aje tĩocõri muare sĩarã yirãji ĩna. Yu ñarã mua ñajare muare ti tudirã yirãji adi sita gãna jeyaro. 10 Iti rumu jãjarã yure tuorũnubojana tuoĩa jidicãrã yirãji ĩna. Gãmeri ti junisinirã yirãji ĩna. Gãmeri oca menicõri gãjerãre ñiaroca yirã yirãji ĩna. 11 Jãjarã ruori masa ñarã yirãji. “Diore busi ĩsirã ña gua”, ĩna yija jãjarã masa tuobojarã yirãji. 12 Jeyaro ñeñarise yirã yirãji masa. Ito bajicõri gãmeri ĩna ti mairisere gãmeri jidicãrã yirãji ĩna. 13 No yure tuorũnugũ ĩ jidicãbeja adi macãrucũro jedi wari rumu ĩre masogũ yiguĩji Dios. 14 “Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios”, yire oca adi sita ñarocõreti ejaro yiroja. Ito bajiri masa jeyaro iti oca masirã yirãji. Ĩna masi jediroca adi macãrucũro jediro yiroja.

15 ’Diore goti ĩsiri masu Daniel ñayoru ado bajiro ucañi: “Adi macãrucũro jedi wari rumuri sĩgũ masare ñeñaro ĩna yiroca yigu goagu yiguĩji. Ĩ ñami masare ruyuriogu wadiru. Dios ya wi rũcubuoraju ĩ rũgõja tirã yirãji mua”, yi ucañi Daniel ñayoru. Mua adi papera ticõri, itire queno tuoĩaña. “Jabeto ruya adi macãrucũro iti jediroto”, yi masiña mua. 16 Ito bajiro bajiri rumu no Judea sitaju ñarã gũtagũju rudi warujarãji ĩna. 17 No ĩ ya wi queno jesagu ĩ ya wi totiju gajeoni ñarisere rujicõri ãmibitirujaguĩji ĩ. 18 No ĩ ya wesecaju moagũ tudi wacõri ĩ ya yutabujuri ãmibitirujaguĩji ĩ. 19 Ito bajiro bajiri rumu romia macu sãñarã, gãjerã rucorã cuni quenabeto tõbujarã yirãji ĩna. 20 Buto usari rumu, tujacãra rumu cuni iti ito bajija, rudi ãmomena Diore senima mua. 21 Ito bajiro bajiri rumuri buto tõbujarã yirãji masa. Adi macãrucũro ñasuora rumuri masa ĩna tõbujaĩabiti rẽto busaro tõbujarã yirãji ĩna. Iti ĩna

tõbʉjaja bero mʉcana iti robo bajiro bajirise tõbʉjamena yirãji masa. 22 Yoari masa tõbʉjaroca Dios ĩ yiro bajija sĩgʉ̃ cati rʉyagʉ maniborʉ. Ĩ beseanare ti maicõri yoari mejeti iti jediroca yigʉ yiguĩji Dios.

23 'Iti rʉmʉri, "Tiya ado ñami Cristo", ito yicõri "Titẽña õ ñami Cristo", sĩgʉ̃ mʉare ĩ yija, ĩre tʉorʉ̃nʉbeja mʉa. 24 Jãjarã rʉori masa, "Yʉ ña Cristo", yi ejarã yirãji ĩna. "Diore bʉsi ĩsiri masa ña gʉa", yi rʉo ejarã yirãji gãjerã. Tiyamani jaje ĩorã yirãji ĩna masare rʉorona. Dios ĩ beseanare cʉni rʉo ãmobojarã yirãji ĩna. 25 Tʉoya mʉa. Jeyaro iti rẽtaroto riojʉa mʉare goticã yʉ. 26 Ito bajiri, "Yucʉ manojʉ ñami Cristo", mʉare ĩna yi rʉoja, tirã wamenaji mʉa. Ito yicõri, "Ruyubetojʉ ñami Cristo", ĩna yi rʉoja ĩnare tʉorʉ̃nʉbeja mʉa. 27 Bʉjo ĩ borea borea yirise ʉsitutujʉ ĩ borea yirise cojisiti iti sojejʉ quedituaja tia mani. Itire bajiroti ejagʉ yigʉja yʉ cʉni. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. 28 No rujʉ jogarise ñaro itojʉ barã rujirã yirãji yuca. Itire bajiro masa ĩna bʉto ñeñaro yiroca waja senigʉ̃ ejagʉ yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús gʉare.

Yʉ Masa Rĩjorʉ tʉdi ejagʉ yigʉja, Jesús ĩ yire gaye

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

29 'Ito bajiro masa ĩna tõbʉjari rʉmʉ iti jedija bero ũmacañi ʉ̃mʉa gagʉ rãitĩacoagʉ yiguĩji. Ñami gagʉ cʉni busubicʉ yiguĩji. Ñocõa cʉni quedi jedicoarã yirãji. Ũmacʉ̃jʉ macãrʉcʉ̃ro cʉni ʉero yiroja. 30 Ito bajiro ũmacʉ̃jʉ macãrʉcʉ̃rojʉ iti bajija ticõri, "Masa Rĩjorʉ ejagʉ wagʉ yami", yirã yirãji masa. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Yʉ ruji wadija ticõri, adi sita gãna otirã yirãji ĩna. Masirise rãca, yorise rãca, ide bueri rãca yʉ ruji wadija tirã yirãji ĩna. 31 Ũmacʉ̃jʉ trompeta jutiado bajiro oca sẽoro oca ruyuro yiroja. Yʉ beseanare minijuatoni ángel mesare mioju rotigʉ yigʉja yʉ. Jʉaria sojeri gãna yʉ beseana ñarocõreti miojurã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gʉare.

32 'Goti masiore ocana mʉare gotigʉ ya yʉ. Higuera wame cʉtiricʉre tʉoĩate mʉa. Higueragʉ iti ñasãtuja, ito yicõri iti jũ wasoaja, "Jabeto rʉya cʉma iti ejaroto", yi masia mani. 33 Iti bajiroti mʉare yʉ gotire iti rẽtaja ticõri, "Jabeto rʉya ʉ̃mʉari iti jediroto", yi masirã yirãji mʉa. 34 Riti mʉre gotia yʉ. Adi rʉmʉri gãna ĩna goda jediroto riojʉajʉ ito bajiro rẽtaro yiroja iti. 35 Adi macãrʉcʉ̃ro ñarocõti jediro yiroja. Ito bajibojarocati yʉ ya ocama yʉ yiro bajiroti rẽtaro yiroja.

36 '"Iti rʉmʉ itocõ tʉjaroca ejagʉ yiguĩji Jesús", yirã mama. Ángel mesa cʉni masimenaji ĩna. Dios Macʉ ñabojagʉti, "Itocõ ejagʉ yigʉja yʉ", yi masibea yʉ cʉni. Yʉ Jacʉ Dios ĩ sĩgʉ̃ti masiguĩji, yiquĩ Jesús gʉare.

37 'Noé ñayorʉ ĩ catiroca Diore rʉ̃cʉbʉobitiyoñi masa. Ito bajiroti bajirã yirãji masa, yʉ tʉdi ejari rʉmʉ. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. 38 Jane mejejʉ adi sita iti rujaroto riojʉa ñacõayijarã masa maji. Idi mecʉrãtibe, ba yajirãtibe, manojo cʉtirãtibe, ito yicõri ĩna rĩa romiare ĩsirãtibe yi ñayijarã masa. Ito bajiro ĩna baji ñabojaroca riti cuma bʉcʉajʉ sãjayijʉ Noé ñayorʉ. 39 "Ito bajiro wado ya", yi masibisijarã masa. Ito bajiri ñajasaroti ĩnare rubatecãcõyijʉ. Iti bajiado robo bajiroti ejagʉ yigʉja yʉ cʉni. Masa Rĩjorʉ ñari, "Itocõ ejagʉ yiguĩji", masa ĩna yi masibeto tʉdi ejagʉ yigʉja yʉ. 40 Yʉ ejari rʉmʉ jʉ̃arã ʉ̃mʉa ĩna ya wesecajʉ moa ñarã yirãji. Sĩgʉ̃ ãmi wa ecogʉ yiguĩji. Gãji ãmi wa ecobicʉ yiguĩji. 41 Romia jʉ̃arã quĩbo tuabo ñarã yirãji. Sĩgõ ãmi wa ecogo yigõji. Gajeo ãmi wa ecobeco yigõji.

42 'Bocatiari ñacãña mʉa. Yʉ mʉa ʉjʉ yʉ tʉdi ejaroti rʉmʉ masibea mʉa.
43 Sĩgʉ̃ wi ʉjʉ. "Adi ñami riniri masʉ ejagʉ yiguĩji", ĩ yi masija, ña yucãgʉ̃
yiguĩji iti wi ʉjʉ. Riniri masʉ ĩ sãjare ãmobicʉ camotagʉ yiguĩji ĩ. 44 Ito bajiri
yʉ ejaroto riojʉa ña yucãña mʉa. "Itocõ ejagʉ yiguĩji Masa Rĩjorʉ", yi mʉa
tʉoĩabeto ejagʉ yigʉja yʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

¿No bajiro bajiguĩjida queno tʉoĩagʉ̃? yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 12.41-48)

45 'Mʉa tʉoĩaja, ¿no bajiro bajiguĩjida queno cʉdicõri queno tʉoĩagʉ̃? Ado
bajiro bajiguĩji ĩocʉ̃. Gãjerã ĩ ya moari masare tirʉ̃nʉtoni ito yicõri ĩnare ĩ
ecatoni cũgʉ̃ yiguĩji ĩ ʉjʉ ĩre. 46 Sĩgʉ̃ ĩ rotiro bajiroti ĩ moa yuroca ĩ ʉjʉ ĩ tʉdi
ejaja wanʉ quenagʉ̃ yiguĩji ĩ. 47 Riti mʉare gotia yʉ. Ito bajiro yiro robo ĩ yigʉ
ñaja ticõri, ĩ rʉcorise ñaroti ĩ ya masare cʉni tirʉ̃nʉ rotigʉ yiguĩji ĩre. 48 Ĩ ʉjʉ
ĩre ĩ tirʉ̃nʉ rotija bero ricati ĩ tʉoĩaja, queno moa ĩsigʉ̃ meje ñaguĩji ĩocʉ̃.
"Coji ejabiquĩji yʉ ʉjʉ", yi tʉoĩagʉ̃ yiguĩji. 49 Ito bajiro tʉoĩacõri, gãjerã moari
masare ñeñaro yisʉogʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri mecʉri masa rãca baba cʉticõri ĩna
rãca idigʉ yiguĩji ĩ cʉni. 50 Ito bajiro ĩ yi ñaroca ĩ masia mani ĩ ʉjʉ tʉdi ejagʉ
yiguĩji. "Janere ejabicʉ yiguĩji yʉ ʉjʉ", yi ĩ tʉoĩari rʉmʉti ejagʉ yiguĩji. 51 Ito
ĩ yija ticõri, bʉto bʉsa ñeñaro ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji ĩ ʉjʉ. "Queno yirã ña
gʉa", yibojarãti ĩna tõbʉjaro bajiroti ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji ĩ ʉjʉ ĩre. Ito
bajiri ñeñaro tõbʉjacõri otigʉ yiguĩji. Ito yicõri bʉto tʉoĩa oca jaigʉ yiguĩji ĩ
ĩja, yi oca gotiquĩ Jesús gʉare.

Jʉa dʉjamocõ ñarã romia ado bajiro yiyijarã, yi Jesús ĩ riosore gaye

25 1 "Ado bajiro bajia, ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ Dios ĩ miojuri rʉmʉ",
yirocʉ ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Jʉa dʉjamocõ mamarã romia ñayijarã. Ãmo siare basare tirã wayijarã ĩna.
Mame manojo cʉtirocʉre bocarã wayijarã ĩna. Ito bajiri ito warã ĩna ya sĩabu-
suore ãmi wayijarã. 2 Ĩna co dʉjamocõ ñarã ñayijarã queno tʉoĩarã. Gãjerã ĩna
rãca gãna co dʉjamocõ ñarã queno tʉoĩamena ñayijarã. 3 Queno tʉoĩamena ĩna
ya sĩabusuoragari ãmibojarãti jio wasoarona ʉ́ye ãmibisijarã. 4 Gãjerã queno
tʉoĩarãma ĩna ya sĩabusuore jio wasoaroti ʉ́ye ãmi wayijarã. 5 Manojo cʉtirocʉ
yoari ĩ sejaja, wʉjo jujayijarã ĩna. Ito bajiri canicoayijarã ĩja. 6 Ñami gʉdarecocõ
oca ruyuyijʉ ĩja. "Manojo cʉtirocʉ wadicoami ĩja. Ĩre bocarã waya", sẽoro oca
ruyuyijʉ. 7 Ĩna jʉa dʉjamocõ romia ñarã yujicõri ĩna ya sĩabusuoragari sĩayijarã.
8 Co dʉjamocõ ñarã queno tʉoĩamena ado bajiro yiyijarã queno tʉoĩarãjʉare:
"Gʉa ya sĩabusuoraga ʉ́ye jedicoajʉ gʉare. Ito bajiri mʉa ya ʉ́ye jabeto ĩsiña
gʉare", yibojayijarã ĩna. 9 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro cʉdiyijarã queno
tʉoĩarã: "Ĩsibea mʉare. Gʉa ĩsija ñejʉa tujabetoja gʉare cʉni. Mʉare cʉni, gʉare
cʉni tĩjado ma iti. Mʉamasiti ʉ́ye ĩna ĩsirojʉ wacõri waja yitẽña mʉa", yiyijarã
queno tʉoĩarã romia queno tʉoĩamenajʉare. 10 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, ʉ́ye
waja yirã wayijarã queno tʉoĩamena. Ĩna wagoja bero manojo cʉtirocʉ ejayijʉ.
Queno ña yucãna romiama ĩ ejarocati ĩ rãcati sãjacoayijarã ĩna. Ãmo siare basa
tirã warã sãjayijarã ĩna. Ito yicõri soje biacõyijʉ manojo cʉtirocʉ. 11 Soje ĩ bia sãja
waja berojʉ ejabojayijarã gãjerã romia. Manojo cʉtirocʉre ado bajiro yibojayi-
jarã ĩna: "Gʉa ʉjʉ soje jãnaña maji", yibojayijarã ĩna. 12 "Yʉ ñarã meje ña mʉa,
ito bajiri mʉare masibea yʉ", yiyijʉ manojo cʉtirocʉ ĩnare, yiquĩ Jesús gʉare.

13 'Ito bajiri ña yucãña mua. "Jane busuri itocõ ñaroca ejagu yiguĩji Jesús", yi masibea mua, yiquĩ Jesús guare.

Moa ĩsiri masa gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Lc 19.11-27)

14 "Ado bajiro bajia, ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju Dios ĩ miojuri rumu", yirocu ado bajiro gotiquĩ Jesús:

—Sĩgũ ñayiju gaje sitaju warocu. Ito bajiri ĩ waroto riojua ĩ ya moari masare ji ñucayiju ĩ. "Yu ya niyeruna moacõri jai busaro bujarã yirãji", yi tuoĩa wacu ĩ ya niyerure tirũnu rotiyiju ĩ ĩnare.

15 'Sĩgũre co dujamocõ mil niyeru cujiri ĩsiyiju. Gãjire juaji mil ĩsiyiju. Gãjire mil ñari cujiriacã ĩsiyiju. "Ado bajiroti moari seyoama ĩna", yi tuoĩa wacu ito bajiro ĩnare batoyiju ĩ. Ito bajiro yicõri wacoayiju. 16 Co dujamocõ mil niyeru cujiri boca ãmiru mucana itina moacõri gaje co dujamocõ mil ñariseti buja remoyiju. 17 Gãji juaji mil boca ãmiru mucana itina moacõri jua mil buja remoyiju ĩ cuni. 18 Coji mil boca ãmiruama ĩ uju ya niyeru gojeju yujecõyiju.

19 'Yoari ĩna uju tudi ejayiju mucana. "¿No bajiro yure moa ĩsiati ĩna?" yirocu ĩnare ji ñucayiju ĩ mucana. 20 Cajero co dujamocõ mil boca ãmiru ejasuoyiju. Ejacõri ĩre co dujamocõ mil niyeru ĩ ĩsire judacõayiju mucana, ito yicõri gaje itocõ ĩ buja remore rãcati ĩre ĩsiyiju. "Co dujamocõ mil yure ĩsicu mu. Ito bajiri itina moacõri mucana co dujamocõ milti mure buja remo ĩsimu yu", yiyiju ĩ ujure. 21 "Yure queno moa ĩsiyija mu. Yiro robo yure cudigu ña mu. Jabetacã yu wasoarena mucana itocõti mu remore ñajare, jai busaro mu moatoni jai busaro mure cũcuja yu. Sãjaña, queno wanuña yu rãca", yiyiju uju ĩ ya moari masure. 22 Ito yija bero gãji juaji mil boca ãmiru ejayiju. "Yu uju juaji mil yure ĩsicu mu. Itina moacõri mucana juaji milti mure buja remo ĩsimu yu", yiyiju ĩ, ĩ ujure. 23 "Yure queno moa ĩsiyija mu. Yiro robo yure cudigu ña mu. Jabetacãna moacõri mucana itocõti mu yure buja ĩsire ñajare jai busaro mucana moaroti cũcuja yu. Sãjaña, queno wanuña yu rãca", yiyiju ĩ, ĩ ya moari masure.

24 'Ito yija bero gãji mil cujiri boca ãmiru ejayiju. Ĩ ujure ado bajiro yiyiju ĩ: "Yu uju sẽoro rotigu ñaquĩ ĩ. Ĩ otebeto cuni, ĩ biabeto cuni bare buja quena ñaquĩ ĩ, yi tuoĩa wacu, güicu yu. 25 Ito bajiri mu ya niyerure yuje cũcu yu. Adi ña ñarocõti yure mu ĩsicati", yiyiju ĩ, ĩ ujure. 26 Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro cudiyiju ĩ uju ĩre: "Moa ĩsiri masu quenabicu, rojogu ña mu. Ĩ otebeto cuni, ĩ biabeto cuni bare buja quena ñaquĩ ĩ, yi masibojagũti yure queno moa ĩsibisija mu. 27 Ĩna niyeru cũri wiju mu niyeru cũja, mucana jai busaro bujaboyija mu", yiyiju ĩ uju ĩre. 28 Ito yija gãjerãre ado bajiro rotiyiju uju: "Coji mil ñarise niyeru tiri ĩre ẽmacõña, ito yicõri gãji jua dujamocõ mil rucogujuare ĩsiña", yiyiju ĩna uju. 29 "No queno yure moa ĩsigũreama jai busaro ĩre ĩsi remogũ yiguja yu. Ito bajiri ñejua ruyabeto yiroja ĩre. No queno yure moa ĩsibicureama ĩ rucoriseacãti ñarocõti ẽma jeocõcuja yu. Ĩre ẽmacõri gãji yure queno moa ĩsigũre ĩsigũ yiguja yu. 30 Ãni yure moa ĩsiri masu ñe waja macure rãitĩaroju cõaña mua. Itoju ñeñaro tõbujacõri buto otigu yiguĩji. Ito yicõri buto tuoĩa oca jaigu yiguĩji ĩ", yiyiju uju, yi oca gotiquĩ Jesús guare.

Masa ñeñarãre, quenarãre cuni besegu yiguja yu, Jesús ĩ yire gaye

31 'Yu ña Masa Rĩjoru. Uju yu ñari rumu, tudi ejagu yiguja yu mucana. Ũmacũju gãna ángel mesa rãca gãni bia ejagu yiguja yu. Uju ĩ rotiri cumuro

yori cumuroju rujigu yiguja yu. 32 Jeyaro gãna masa yu riojua minijuarã
yirãji ĩna. Ĩnare besecõri ricati cũgũ yiguja yu. Oveja coderi masu ovejare
ricati, cabrare ricati ĩ cũado bajiro yigu yiguja yu. 33 Queno yirãre yu ya rio-
jocaduja cũgũ yiguja yu. Queno yimenare yu ya gãcoduja cũgũ yiguja yu.
34 Ito bajiri yu riojocaduja gãnare ado bajiro yigu yiguja yu: "Yu Jacu queno
yirocu muare beseñi ĩ rotiroju mua ejatoni. Ĩre tuorũnurãre tuoĩa yugu ĩ roti-
roju quenocãñi Dios adi macãrucũro meni wacujuti. Ito bajiri itoju ñarã yirãji
mua ĩja. 35 Yu ñiocõja yure bare ecacu mua. Yu idi ãmoja yure iocu mua. Yu
wa ucuroju caniraju buja ĩsicu mua. 36 Yure yutabuju manija yure ĩsicu mua.
Yu cõja cuni yure tirã ejasoticu mua. Tubiara wi yu ñaroca yure tirã ejaso-
ticu mua", yigu yiguja yu Dios ĩ beseanare. 37 Ito bajiro yu yija tuocõri, ado
bajiro yure seniĩarã yirãji ĩna: "Gua Uju, ¿nocãta mu ñiocõja ticõri, mure
bare ecacati gua? ¿Nocãta mu idi ãmoroca mure iocati gua? 38 ¿Nocãta mu wa
ucuroju caniraju mure buja ĩsicati gua? Ito yicõri, ¿noju mu yutabuju mani-
roca mure yutabuju buja ĩsicati gua? 39 Ito yicõri, ¿nocãta mu tubia ecoroca,
mu cõja cuni, nocãta mure tirã ejacati gua?" yi yure seniĩarã yirãji ĩna. 40 Ado
bajiro ĩnare cudigu yiguja yu: "Riti muare gotia yu. Yu ñarã ñasamenare
queno mua yija, yure queno yirãti yicu mua", yigu yiguja yu Dios ĩ beseanare.
41 'Ito yicõri yu ya gãcoduja ñarãre ado bajiro yigu yiguja yu: "Yure camo-
tadiya mua. Dios ĩ beseana meje ña mua. Jeame yatibitimeju wasa mua. Iti
jeamere rũmúre yiari rioñi Dios, ito yicõri ĩ ñarãre yiari cuni. 42 Yu ñiocõja
yure ecabiticu mua. Yu idi ãmoja iobiticu mua yure. 43 Yu wa ucuroju yure
caniraju buja ĩsibiticu mua. Yure yutabuju manija yure ĩsibiticu mua. Yu
cõroca cuni, tubiara wi yu ñaroca cuni yure tirã ejabiticu mua", yigu yiguja
yu queno yimenare. 44 Ito yija ado bajiro yure seniĩarã yirãji ĩna: "¿Nocãta
mu ñiocõroca mure ecabiticati gua? Ito yicõri, ¿nocãta mu idi ãmoja, mu cani
ãmoja, mure yutabuju manija, mu cõja cuni, tubiara wi mu ñaja cuni, mure
ejabuabiticati gua?" yi yure seniĩarã yirãji ĩna. 45 Ito bajiro ĩna yija tuocõri,
ado bajiro ĩnare cudigu yiguja yu: "Riti muare gotia yu. Yu ñarã ñasamenare
queno mua yibeja, yure cuni ito bajiroti queno yibiticu mua", yigu yiguja yu
ĩnare. 46 Ito bajiri tõbujare susabetoju ĩnare cõagũ yiguja yu. Dios ĩ besea-
nama catitĩñadoju warã yirãji, yiquĩ Jesús guare.

Jesure ñia ãmorã ĩna cuníre gaye

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 1 Ito bajiro ĩ goti jeoja bero gua ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ
Jesús:

2 —Mua masia jua rumu beroti ñaro wado ya Pascua basa. Ito bajiro basa
ĩna meniri rumu Masa Rĩjorure ñiatoni ĩ wajanare gotigu yiguĩji sĩgũ. Ito
bajiri ĩre ñiacõri yucutẽoju jaju sĩarã yirãji ĩna. Ĩti ña yu Masa Rĩjoru, yiquĩ
Jesús guare.

3 Iti rumuri paia mesa uju Caifás wame cutigu ya wiju minijuacõri tuoĩa
ñayijarã paia ujarã, ito yicõri judio masa bucurã cuni. 4 "¿No bajiro ruocõri
Jesure sĩarã yirãjida mani?" yi gãmeri busi ñayijarã ĩna. 5 Ado bajiro busiyi-
jarã ĩna:

—Basa rujarumu Jesure sĩamenaji mani. Rujarumu mani sĩaja, buto manire
masa oca jaicõri gãmeri oca menirã yirãji ĩna, yi gãmeri busiyijarã ĩna.

Romio Jesús ya rijogaju sutirise iso jiojeore gaye
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

6 Betaniaju Simón cami jogagoru ya wiju ñacu gua Jesús rãca. 7 Iti cuto
gua ñaroca sĩgõ gũtagã toti cutiricaju sutirise jiocõri ãmi ejacõ. Sutirise iso
jioraga alabastro wame cuticu. Buto waja cutirise ñacu iti sutirise. Jesús ĩ ba
rujiroca ĩ ya rijogaju sutirise jiojeocõ iso. 8 Ito bajiro iso yija ticõri, bujatobi-
ticu gua ĩ rãca riasotirã. Ado bajiro gãmeri busicu gua:

—¿No yija rocati itire ruyurioati? 9 Iti sutirise ĩsicõri jairo niyeru bujacõri
bojoro bujarãre ejabuaroti ñabojayija iti, yi gãmeri tuoĩa busicu gua.

10 Ito bajiro gua tuoĩa busija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Adiore usirio code yibesa mua. Iti yure iso jiojeoja, queno yure yigo
yamo iso. 11 Mua rãca riti ñatĩñarã yirãji bojoro bujarã. Ito bajiri ĩnare ejabua-
tĩñarã yirãji mua. Yuama mua rãca ñatĩñabicu yiguja. Ito bajiri mua rãca yu
ñaroca maji yujuare ejabuaja quena. 12 Adio yure iso sutirise jiojeoja yure ĩna
yujeroto riojua jiojeo yugo yamo iso. 13 Riti muare gotia yu. Adiore ãcaboja-
mena yirãji masa. Ito bajiro sutirise yure iso jiojeoja bero masa jeyaro tuorã
yirãji iti gaye. “Masare masogũ yiguĩji Dios”, yire oca ĩna gotiroti iso oca cuni
tuorã yirãji masa, yiquĩ Jesús guare.

Jesure ĩna ñiatoni Judas ĩ oca menire gaye
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Ito yija bero gua Jesús rãca riasotirã jua gubojeno ñarã gua rãca gagu
Judas Iscariote wame cutigu paia ujarãre busigu waquĩ. 15 Ito bajiri ado bajiro
gotiyiju ĩ ĩnare:

—Jesure mua ñia masitoni muare yu gotija, ¿nocõ jairo yure waja yirãjida
mua? yi busiñi Judas ĩnare.

Ito ĩ yija tuocõri, sĩgũ masucõ gãji ye jua dujamocõ ñarise niyeru tiri ĩsiyi-
jarã ĩna. 16 Iti niyeru boca ãmicõri: “¿No bajiro yicõri Jesure ruorujatibe yu
ĩre ĩna ñiatoni?” yi tuoĩa ñayiju Judas iti rumure.

Jesús ĩ basusare gaye
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

17 Ito yija naju wadarise uco wuoya mani bara rumu cõña wacu guare. Gua
Jesús rãca riasotirã ado bajiro ĩre seniĩacu:

—Pascua basa ñaroca baroti gaye, ¿noju menirujati muca? yi seniĩacu gua
ĩre.

18 —Cutoju wasa mua. Ito mua ejaja sĩgũre bujarã yirãji mua. Ado bajiro
ĩre yiba: “Ado bajiro roti ñucami gua uju guare. Jabetoti ruya yu wẽjoroto.
Ĩ ya wiju Pascua basa meniana mani, yi ñucami guare riasogu”, yiba mua,
yiquĩ Jesús guare.

19 “Ito bajiro yiba mua”, Jesús ĩ guare yicato bajiroti yicu gua. Ito bajiroti
Pascua basa ĩre meni ĩsisuocu gua.

20 Iti ñami gua ĩ rãca riasotirã jua gubojeno ñarã ba rujicu ĩ rãca. 21 Gua
baroca ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Riti muare gotia yu. Sĩgũ mua rãca gagu yure ñiatoni gãjerãre gotigu
yiguĩji, yiquĩ Jesús guare.

22 Ito ĩ yija tuocõri, buto bojori bujacu gua. Ito bajiri sĩgũ ruyabeto Jesure seniĩacu gua:

—¿Yu Uju yuti ñabeati yu mure oca menirocu? yi seniĩacu gua Jesure.

23 Ado bajiro cudiquĩ Jesús guare:

—Yu bari tẽro ba ijagu ĩ ñagũ yiguĩji yure ñiatoni gãjerãre gotirocu. 24 Dios oca iti gotiro bajiroti rẽtaro yiroja yure. Yu ña Masa Rĩjoru. Yure sĩarã yirãji masa. Bujato yiguĩji yure ñiatoni gãjerãre gotirocu. Rujeabiticõ rujabojañi ĩama, yiquĩ Jesús guare.

25 Ito yija bero Judas Jesure ñiatoni gãjerãre gotirocu busiquĩ. Ado bajiro yiquĩ ĩ:

—Yure riasogu, ¿yuti ñati mure ñiatoni gãjerãre gotirocu mu tija? yiquĩ ĩ Jesure:

—Muti ña, yiquĩ Jesús ĩre.

26 Ito yija bero gua ba rujiroca ĩ ya ãmoju naju ãmi rucoquĩ Jesús. "Queno ya Dios mu", yicõri gua ĩ rãca riasotirãre batoquĩ.

—Baya, iti ña yu ya ruju robo bajiro bajirise, yiquĩ Jesús guare.

27 Iti gua ba tĩoroca rujatẽro ãmi rucocõri, "Queno ya yu Dios mu", yiquĩ Jesús. Ito yicõri guare io batoquĩ.

—Mua jeyaro itire idiya. 28 Iti ña yu ya rí robo bajiro bajirise. Jãjarã ĩna ñeñaro yirise ĩna waja yi ĩsitoni, yu ya rí budiro yiroja. Itire ticõri, "Oca mame Dios ĩ goticãdo bajiroti bajia", yi tuoĩa masirã yirãji mua. 29 Riti muare gotia yu. Adi sitaju mucana juaji mua rãca uyé ide idibicu yiguja yu. Ũmacũju yu Jacu ĩ rotiroju mucana tudi mua rãca idigu yiguja yu, yiquĩ Jesús guare.

" 'Jesure masibea yu', yigu yiguja mu", Pedrore Jesús ĩ yire gaye
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30 Ito ĩ yija bero Diore basacu gua. Basa tĩocõri Olivos wame cutiri turiaju wacu gua. 31 Ito gua waroca ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Adi ñamiti yure jidicãcõri wagorã yirãji mua ñarocõti. Yure mua wagoja cuni, Dios oca tutiju iti gotiado bajiroti rẽtaro yiroja. Ado bajiro gotia iti. Tuote mua: "Oveja coderi masure sĩagũ yiguja yu. Ito bajiri ĩ ya oveja rudi batecoarã yirãji", yi gotiami Dios ĩ oca tutina. 32 Yure ĩna ñiaja ticõri, rudi batecoarã yirãji mua. Ito bajibojarocati yure ĩna sĩaja bero mucana tudi catigu yiguja yu. Tudi caticõri mua riojua busa Galilea sitaju wacu yiguja yu, yiquĩ Jesús guare.

33 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Pedro ĩre:

—Ĩnama mure wagobojarocati yuama wagobicu yiguja yu, yiquĩ ĩ Jesure.

34 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús ĩre:

—Riti mure gotia yu. Adi ñamiti busurijua cara ĩ yujiroto riojua udiaji, "Jesure masigũ meje ña yu", yigu yiguja mu, yiquĩ ĩ Pedrore.

35 —Yure ĩna sĩa ãmoja cuni, "Jesure masibea yu", yibicu yiguja yu, yiquĩ Pedro Jesure.

Ito bajiro Pedro ĩ yija tuocõri, gua Jesús rãca riasotirã ito bajiro riti yi jedicu gua cuni ĩja.

Getsemaní wame cutiri wesejũ Jesús ĩ Diore rũcubuore gaye
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Warãjũ Getsemaní wame cutiri wesejũ ejacu gua Jesús rãca. Itojũ ejacõri ado bajiro gotiquĩ Jesús guare:

—Õ Diore bʉsigʉ yʉ waroca riti, ado rujiya maji, yiquĩ Jesús gʉare.

37 Pedrore, Zebedeo rĩa jʉ̃arãre ji waquĩ Jesús. Wacʉti bʉto tʉoĩa bojori bʉjaquĩ Jesús. 38 Ito yija ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ rãca wacãnare:

—Yʉ ya ʉsijʉ bʉto tʉoĩa bojori bʉja yʉ. Ito bajiro yʉ bojori bʉjaja, ʉsi jediri guijoro bajia yʉre. Ado yʉre yu ñaña maji. Canibeja. Yʉ rãcati tiba maji, yiyijʉ Jesús ĩnare.

39 Ito yicõri ito sõjʉa bʉsa wa remoyijʉ Jesús. Sitajʉ ĩ ya rio cʉ̃oro muqueacõri Diore bʉsiyijʉ ĩ:

—Cʉna ñejʉa mʉ yi masibiti manoja. Yʉ tõbʉjaroti gaye mʉ camota ãmoja, camota masigʉ̃ja mʉ. Ito bajibojarocati yʉ ãmoro bajiro meje yigʉja mʉ. Mʉ ãmoro bajiro mʉ yija quena, yi bʉsiyijʉ Jesús Diore. Itocõ ĩ bʉsi tʉjarocati canigocõcʉ gʉama ĩja.

40 Ito ĩ yija bero Pedro mesa tʉ tʉdi ejayijʉ ĩna caniroca. Ado bajiro bʉsiyijʉ Jesús Pedro mesare:

—¿Coji cõrecõ canimenati yʉ rãca ti sẽobeati mʉa? 41 Canibesa mʉa maji. Yʉ rãcati tiya. Rʉ̃mʉ́re cʉdibe yirona Diore seniña mʉa maji. Riti mʉare masia yʉ. Mʉa ya ʉsijʉama queno tʉoĩarã ñabojarãti mʉa ya rujʉna queno yi masibea mʉa. Yʉre queno cʉdi ãmobojarãti queno cʉdimenaji mʉa, yiyijʉ Jesús Pedro mesare.

42 Ito yicõri mʉcana tʉdi wacʉjʉ ado bajiro Diore bʉsiyijʉ Jesús:

—Yʉ Jacʉ yʉ tõbʉjarotire mʉ camota ãmobeja quena ñaroja. Mʉ ãmoro bajiroti bajijaro, yiyijʉ Jesús Diore bʉsigʉ. Ito bajiro Jesús ĩ Diore bʉsiroca canicoayijarã Pedro mesa mʉcana.

43 Tʉdi wacʉ ĩna caniroca tʉdi ejayijʉ Jesús mʉcana. Bʉto wʉjo ĩnare jeobʉaja caniyijarã ĩna. 44 Ito bajiro ĩnare bʉsicãriti mʉcana Diore bʉsigʉ wayijʉ Jesús. Ito yicõri Diore ĩ bʉsiado bajiroti tʉdi bʉsiyijʉ mʉcana. 45 Ito yija bero gʉa tʉ ejacõri gʉare yujioquĩ Jesús:

—¿Tujacã canirã yati mʉa maji? Itocõti eja wajʉ Masa Rĩjorʉre ñiacõri ñeñaro yirãre ĩna ĩsirotijʉ eja wajʉ ĩja. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ. 46 Ito bajiri yujiya mʉa. Wato. Yʉre ĩna ñiatoni gotiri masʉ wadicoami ĩja, yiquĩ Jesús gʉare.

Jesure ĩna ñiare gaye

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

47 Ito bajiro Jesús gʉare ĩ bʉsi ñaroca riti, jʉa gʉbojeno ñagʉ̃ Judas ejaquĩ. Jãjarã ĩ rãca wadicã sarera jãiri rʉcorã, gãjerã yucʉ rʉcorã. Paia ʉjarã, judio masa bʉcʉrã ĩna cõajare wadiñi ĩna. 48 "Ado bajiro mʉare goticʉja yʉ", yi ĩnare bʉsi wadicãri seyoñi Judas:

—Recoti yʉ usugʉ ĩti ñagʉ̃ yiguĩji Jesús. Ĩre ñiama mʉa, yi ĩnare bʉsi wadiri seyoñi ĩ.

49 Gʉa tʉ ejacõri ado bajiro yiquĩ Judas Jesure:

—¿Ñati yʉre Riasogʉ mʉ? yi ejaquĩ ĩre.

Ito yigʉti wayugajʉ muwãcõri Jesure usuquĩ ĩ.

50 —¿No yigʉ wadiri yʉ baba mʉ? yiquĩ Jesús ĩre.

Ito ĩ yiroca ĩre ñiacã Judas rãca wadiana.

51 Ito bajiro Jesure ĩna ñiaja ticõri, sĩgʉ̃ gʉa rãca gagʉ ĩ ya sarera jãi ãmiquĩ, ito yicõri paia ʉjʉ ya moari masʉre gãmoro jataquĩ. 52 Ito ĩ yija ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:

—Mʉ ya sarera jãi mʉcana iti wirojʉ ñusacõña. Sarera jãina gãmeri jarã itinati godarã yirãji. 53 Adocãta yʉ Jacʉre yʉ seni ñucaja, ángel mesa jãjarãguti jʉa gʉbojeno masa buturi cõagʉ̃ yiguĩji ĩ. ¿Itire masibeati mʉa? 54 Ito bajibojarocati ĩre senibicʉ yigʉja yʉ. Yʉre ĩna ñiajare ito bajiro gotia Dios oca. “Ito bajiroti rẽtaro yiroja”, Dios ĩ yicãre ñari, ito bajiroti bajiro ya yʉre, yiquĩ Jesús gʉare.

55 Ito yicõri ĩre ñiarã ejarãre ado bajiro yiquĩ Jesús:

—¿Riniri masʉre ñiarona bajiro sarera jãiri rãca, yucʉ rãca yʉre ñiarã wadiri mʉa? Co rʉmʉ rʉyabeto mʉa wato riaso rujisotibojacʉ yʉ minijuara wijʉ. Ito bajibojarocati yʉre ñiabiticʉ mʉa maji. 56 Jeyaro yʉre rẽtaroti Diore goti ĩsiri masa ĩna ucado bajiroti rẽtaro ya, yiquĩ Jesús ĩre ñiacãnare.

Jesure ĩna ñiaja ticõri, rudicoacʉ gʉa. Jesús sĩgʉ̃ti ĩna rãca tujaquĩ.

Ʉjarã ñasarã, “Seti ña mʉre”, Jesure ĩna yire gaye

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

57 Jesure ñiacõri paia ʉjʉ Caifás wame cʉtigʉ tʉ ĩre ãmi wayijarã. Itojʉ minijua ñayijarã judio masa rotirise riasori masa ito yicõri ĩna masa bʉcʉrã cʉni minijua ñayijarã ĩna. 58 Jesure ĩna ãmi waroca sõbʉsa yeyo ti sʉya wayijʉ Pedro. Paia ʉjʉ ya wi soje riojo sãjacõri rujiyijʉ Pedro. Iti wi coderi masa rãca rujiyijʉ ĩ. “No bajiro Jesure ĩna yi gajanoaja ticʉja yʉ”, yirocʉ ito bocati rujiyijʉ Pedro.

59 Paia ʉjarã, ʉjarã ñasari masa cʉni Jesure sĩa ãmoyijarã ĩna. Ito bajiri, “Ado bajiro ñeñaro yiquĩ Jesús”, yi rʉo gotironare ãmabojayijarã ĩna. 60 Jãjarã socari masa ĩna oca menibojarocati, “Riti bajia ĩna gotirise”, yi masibisijarã ĩna. Sʉsari jʉ̃arã rʉo gotiri masa ejayijarã ĩna. 61 Ado bajiro gotiyijarã:

—“Dios ya wi minijuara wi iti wire yʉ ruyuriocõja, ʉdia rʉmʉ beroti mʉcana iti wire jõrojocõgʉ̃ja yʉ”, yiquĩ ãni, yiyijarã ĩna.

62 Ito ĩna yija tʉocõri, paia ʉjʉ wʉmʉ rʉgʉ̃cõri ado bajiro yiyijʉ Jesure:

—¿Cʉdibicʉti yati mʉ? Ito bajiro mʉre ĩna bʉsituja, ¿no yireoni yirã yati ĩna? yibojayijʉ ĩ Jesure.

63 Ito ĩ yibojarocati Jesuama cʉdibisijʉ ĩre. Ĩ cʉdibeja ticõri, ado bajiro yiyijʉ paia ʉjʉ Jesure mʉcana:

—Dios catigʉ ĩ tiro riojo riojo gotiya mʉ. ¿Mʉti ñati Cristo Dios ĩ cõarʉ? ¿Ĩ macʉti ñati mʉ? Gʉare gotiya maji, yiyijʉ ĩ Jesure.

64 —Mʉ seniĩaro bajiroti, ĩti ña yʉ. Gaje ado bajiro mʉare gotia yʉ: Dios jeyaro masigʉ̃ ya riojocadʉja Masa Rĩjorʉ ĩ rujija tirã yirãji mʉa. Ito yicõri ũmacʉ̃jʉ ide buerina ĩ ruji wadija tirã yirãji mʉa. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ, yiyijʉ Jesús paia ʉjʉre.

65 Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, bʉto junisinigʉ̃ ĩ ya yutabuju tʉ̃a ñigãyijʉ:

—Ãni ʉ̃mʉgʉ̃ ñeñaro Diore bʉsituami. Gãjerã, “Ĩre seti ña”, yironare ãmare ma ĩja. Mʉa cʉni Diore ĩ bʉsituja tʉoa mʉa. 66 ¿No bajiati mʉaca? ¿No bajiro ĩre yirʉjati mani? yiyijʉ paia ʉjʉ masare.

—Seti ñasacõa ĩre. Sĩarʉjami, yi cʉdiyijarã masa.

67 Ito yija Jesús ya riore go ide eobate guyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre jayijarã. Gãjerã ĩ ya riojʉ jayijarã. 68 Ĩ ya cajea moabiacõri, ĩre jayijarã ĩna. Ito yicõri ado bajiro ĩre seniĩa tudiyijarã:

—Riti Cristo Dios Macʉ mʉ ñaja, “Ĩ yʉre jami”, yi masigʉ̃ja mʉ, yi tudiyijarã ĩna Jesure.

Jesure masibea yu, Pedro ĩ yire gaye

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

69 Wi totiju ito bajiro rẽtaroca, macũju soje riojo rujicõayiju Pedro. Sĩgõ
moa ĩsiri maso Pedro tu ejacõri ado bajiro yiyijo ĩre:
—Jesús Galilea sita gagu rãca wa ucuyiju mu cuni, yiyijo iso ĩre.
70 Ito bajiro iso yija tuocõri, masa jeyaro ĩna tuoro riojo ado bajiro yiyiju
Pedro:
—"Riti ya mu", yi masibea yu mure, yi ruoyiju Pedro isore.
71 Sãjasuora soje tu Pedro ĩ ejagu wagu yiroca tiyijo gajeo mucana:
—Jesús Nazaret cuto gagu rãca wa ucuñi ĩ cuni, yiyijo gãjerãre gotigo.
72 —"Dios ĩ tiro riojo ĩre masibea yu", ya yu, yiyiju Pedro.
73 Ito bero yoa busari Pedrore ado bajiro yiyijarã gãjerã:
—Riti ña. Jesús rãca wa ucugути ña mu cuni. Ĩnare bajiroti busia mu cuni,
yiyijarã ĩna Pedrore.
74 —Ito bajiro mua busigure tiĩabea yu. Ruore oca yu gotija, Dios yure
sĩajaro, yi oca sẽoro busiyiju Pedro.
Ito bajiro ĩ yiroca riti cara yujicoayiju ĩja. 75 Cara ĩ yujija tuocõri, Jesús
ĩre busigorere tuoĩa bujayiju Pedro: "Cara ĩ yujiroto riojua udiaji, 'Jesure
masibea yu', yigu yiguja mu", Jesús ĩ yire tuoĩa bujayiju Pedro. Ito budi
wacõri buto otiyiju ĩja.

Pilato tuju Jesure ĩna ãmi ejare gaye

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 1 Busuri gaje rumu paia ujarã, judio masa bucurã minijua ñayijarã.
Sĩgũre bajiro riti tuoĩacõri, "Ado bajiro Jesure sĩarуja mani", yi tuoĩa
ñayijarã ĩna. 2 Ito bajiro ĩna yija bero Jesure ãmoju siacõri ãmi wayijarã ĩna.
Ito yicõri ĩre ãmi wacõri Pilatore ĩsiyijarã ĩna. Romano masa uju ñayiju Pilato.

Judas ĩ godare gaye

3 Judas Jesure ĩna ñiatoni gotiru, "Jesure sĩarã go yiru ãna", yi tuoĩayiju
Judas. Iti tuoĩacõri, "Queno yibiticu yu", yi tuoĩa bojori bujayiju Judas. Ito
bajiri paia ujarãre, judio masa bucurãre cuni ĩna tu wacõri niyeru treinta tiri
ĩ bujabojare judacõayiju ĩnare. 4 Ado bajiro ĩnare yiyiju ĩ:
—Queno yibiticu yu. Ñe seti macureti muare oca menibojacu yu, ĩre mua
ñiatoni, yiyiju ĩ paia ujarãre.
Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro ĩre cudiyijarã ĩna:
—Ito bajiro mu guare yibojaja, no yibea guare. Mureti seti ñaroja, yiyijarã
ĩna Judasre.
5 Ito ĩna yija tuocõri, Dios ya wiju niyeru cujiri rea bateyiju Judas. Ito yi,
budicoayiju. Budi wacõri yucuguju mujayiju. Mujacõri ĩmasiti ĩ ya ãmumaju
jũgubo cano yicõri quedi yoja godayiju.
6 Dios ya wiju niyeru cujiri ĩ rea batere mioyijarã paia ujarã. Itire ãmicõri
ado bajiro yiyijarã:
—Adi niyeru mani sĩarocure ĩ goticati waja ñacãre ñacu adiama. Sĩare waja
mani waja yire ña. Ito bajiri Diore yiari masa ĩna niyeru sãri jedoju sãdo ma,
yiyijarã ĩna.

7 Sĩgũre bajiro tuoĩacõri, “Riri goje ñari sitaju waja yiana mani”, yi tuoĩa-
yijarã ĩna. “Iti sita ñaro yiroja gaje masare mani yujeroti sita”, yi tuoĩayijarã
ĩna. 8 Ito bajiri adi sita adi rumuri cuni, sĩare wajana ĩna waja yira sita wame
cutia maji. 9-10 Ito bajiro ĩna yija jane mejeju Diore goti ĩsiri masu Jeremías
ñayoru ĩ ucare ado bajiro bajiadoja: “Treinta niyeru cujiri ñarise ãmicõri riri
goje ñari sita waja yiyijarã ĩna, Dios ĩ ãmocãdo bajiroti. ‘Itocõti waja cutiami
sĩgũ ũmugũ’, yi tuoĩayijarã Israel sita gãna”, yi ucañi Jeremías ñayoru. Ĩ
ucado bajiroti rẽta adi.

Pilato Jesure ĩ seniĩare gaye

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Jesure ãmi wacõri Romano masa uju Pilato wame cutigu tu ãmi ejayijarã
ĩna. Ito bajiri ĩ riojo rũgõyiju Jesús. Ĩ Jesure ado bajiro seniĩayiju:

—¿Muti ñati judio masa uju? yiyiju ĩ Jesure.

—Mu yiro bajiroti bajia, yiyiju Jesús ĩre.

12 Ito ĩ yija tuocõri, paia ujarã, judio masa bucurã cuni, “Ĩti ñami ñeñaro
yigu. Queno yigu meje ñami ĩ”, ĩna yibojaja, ĩnare cudi ñuca yibisiju Jesús.
13 Ito bajiro Jesure ĩna busituja tuocõri, ado bajiro seniĩayiju Pilato Jesure:

—Ito bajiro mure ĩna seti yija, ¿tuobeati mu? yiyiju ĩ Jesure.

14 Ito ĩ yibojarocati cudibisiju Jesús ĩre. Ĩ cudibeja tuocõri, tuoĩa oca jai
rũgõyiju Pilato. Ito bajicõri ñe tuoĩare mañiju ĩre.

Jesure sĩarуja mani, ĩna yire gaye

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

15 Pascua basa ñari rumure ado bajiro yisotiyiju romano masa uju. Tubiara
wiju ñarãre “Ĩre bure ãmoa gua”, ĩna yi besegure bucõasotiyiju ĩ, basa ñari
rumu. 16 Iti rumuri tubiara wiju ñayiju sĩgũ, masa jeyaro ĩna masi jedigu Bar-
rabás wame cutigu. 17 Masa ĩna minijua ñaroca ado bajiro seniĩayiju Pilato:

—¿Ñimujuare yu bucõare ãmoati mua? ¿Barrabásre, Jesucristo mua yigure
bucõagũtite? yi seniĩayiju Pilato.

18 “Jesure tuo junisinicõri yure ĩsicã no cuni”, yi tuoĩa wacu ito bajiro yiyiju
Pilato.

19 Gãjerã ujarã rãca Pilato ĩ rujiroca ĩ manojo ĩre oca cõayijo: “Ñeñaro
yibesa ĩre. Ñe seti macu ñami. Guijoro cãimu yu ĩ gaye. Ito bajiri buto oca
jaia yu”, yi oca cõayijo iso, iso manujure.

20 Paia ujarã, judio masa bucurã cuni, “Barrabásjuare bucõa rotiya mua”,
yiyijarã ĩna masare. “Ito yicõri Jesure sĩa rotiya mua”, yiyijarã ĩna masare. Ito
bajiro ĩna yijare ito bajiroti tuoĩayijarã masa cuni. 21 Ito ĩna yija bero masare
mucana ado bajiro seniĩayiju uju Pilato:

—¿Nijuare yu bucõare ãmoati mua? yi seniĩayiju Pilato ĩnare:

—Barrabásjuare mu bucõare ãmoa gua, yiyijarã ĩna Pilatore.

22 Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro ĩnare seniĩayiju ĩ:

—¿No bajiro yigути yu Jesure, Cristo mua yigureama? yi seniĩayiju ĩ
masare.

Ito ĩ yija ĩna ñarocõti ado bajiro ĩre awasã cudiyijarã:

—Yucutẽoju ĩre jaju sĩacõña mu, yiyijarã ĩna.

23 Ito ĩna yija tuocõri:

—¿Ñeonire ñeñaro yicati ãni? yiyiju Pilato ĩnare.

Ito ĩ yibojarocati mucana tudi awasãyijarã ĩna:

—Yucutẽoju jaju sĩacõña ĩre, yiyijarã ĩna Pilatore.

24 Ito ĩna yija tuocõri, “No robojua yi masibicuja yu”, yi tuoĩayiju Pilato. “Ĩna ãmoro bajiro yu yibeja, ĩnamasiti gãmeri birarã yirãji”, yi tuoĩayiju Pilato. Ito bajiro tuoĩacõri ide ãmi rotiyiju ĩ. Ito yicõri masa ĩna tiro riojo ãmo coecõri ado bajiro gotiyiju ĩ masare:

—Ãni ñeñaro yibicure mua sĩaja, yure seti ma. Muareti seti ña, yiyiju ĩ masare.

25 Ito ĩ yija tuocõri, masa ñajediro ado bajiro ĩre cudi jediyijarã:

—Gua, gua rĩare cuni seti ñaro yiroja ĩre gua sĩaja, yiyijarã ĩna Pilatore.

26 Ito yija bero Barrabásre bucõayiju Pilato. Ĩre bucõacõri ĩ ya surarare ĩsiyiju Pilato Jesure ĩna bajetoni, ito yicõri yucutẽoju ĩna jaju sĩatoni.

27 Jesure ãmi wacõri uju ya wiju ãmi ejayijarã ĩna. Surara jeyaro Jesure gãni bia rũgũyijarã. 28 Ĩ sãñarise yutabuju ruacõri, uju ĩ sãñarise sũari buju ĩre sãyijarã. 29 Ito yicõri jota bedo ĩna menira bedo Jesure rijogaju jeoyijarã ĩna. Ito yicõri riojocaduja ãmo jota jãi ĩsiyijarã. Uju ĩ rucori jãi bajiri jãi ĩre ĩsiyijarã ĩna. Iti ĩre ĩsi tĩocõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũyijarã ĩna. Gaje ado bajiro ĩre aja tudiyijarã:

—Judio masa uju yoari catiba mu, yiyijarã ĩna Jesure.

30 Ito yicõri go ide ĩre eobate guyijarã ĩna. Ĩ rucori jãi ẽmacõri ĩ ya rijogaju jayijarã ĩna. 31 Ito bajiro ĩre ja tudi tĩocõri ĩ ya yutabuju sũaro ruayijarã ĩna mucana. Ito yicõri ĩ yaro ñasuoadojuare sãyijarã. Yutabuju sã tĩocõri yucutẽoju jaju sĩarona ĩre ãmi wayijarã ĩna.

Yucutẽoju Jesure ĩna jaju sĩare gaye

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Cuto sõjua ĩre ãmi warãju sĩgũ Cirene gagu Simón wame cutigure bocayijarã ĩna. Ĩre bocacõri Jesús gajari tẽo gaja rotiyijarã ĩna ĩre.

33 Ito baji warãju Gólgota wame cutiriju ejayijarã ĩna. “Rijoga gõa iti ñariju”, yireoni ña Gólgota yire. 34 Ito ejacõri Jesure uyé ide jiarise wuocõri ioyijarã ĩna. Itire idiĩacõri itocõ idi jidicãyiju Jesús.

35 Jesure yucutẽoju ĩna jaju tĩoja bero, “Ñimujua ĩ ya yutabuju bujaja tiana mani”, yirona gũta ajerina rea ajeyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija Diore goti ĩsiri masu ñayoru ĩ ucado bajiroti rẽtayiju. Ado bajiro ucayoñi ĩ. Tuote: “Yu ya yutabujure ĩnamasi gãmeri batorona gũta ajerina gãmeri rea ajecã ĩna”, yi ucayoñi Diore goti ĩsiri masu. 36 Ito bajiro aje tĩocõri ĩre code rujiyijarã surara. 37 Jesús ya rijoga weca rujajãi uca wõyijarã ĩna. “Adi seti ña ĩre”, yira jãi uca wõyijarã ĩna. “Ãniti ñami Jesús judio masa uju”, yi wãñayiju iti jãiju.

38 Jesús rãca jũarã riniri masa jaju ecoyijarã. Sĩgũre ĩ ya riojocaduja, gãjire ĩ ya gãcoduja jaju rũgõyijarã ĩna. 39 Masa ĩna rẽtaja, rijogari yureyure yi rẽtayijarã ĩna Jesure busiturã. 40 Ado bajiro yi aja tudiyijarã ĩna Jesure:

—“Dios ya wire jore batecãcõri mucana udia rumu beroti menicõgũ yiguja yu”, mu yigu ñaja mumasiti mu ya rujure masogũ yiguja mu. “Riti Dios Macu ña yu”, mu yijama, mumasiti yucutẽore rujigogu yiguja mu, yi aja tudiyijarã ĩna Jesure.

41 Paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa, ĩna masa bucurã cuni ito bajiroti Jesure aja tudi ñayijarã ĩna.

42 —Gãjerãreama masobojañi. Ĩ ito bajibojagʉti ĩ ya rujʉreama maso masibeami ĩ. Judio masa ʉjʉ mʉ ñaja yucʉtẽore rujigogʉ yigʉja mʉ. Ito bajiro mʉ yija ticõri, mʉre tʉorʉ̃nʉrã yirãji gʉa. 43 "Dios Macʉ ña yʉ. Ĩre tʉorʉ̃nʉa yʉ", yicʉ mʉ. Ito bajiri mʉre ĩ maija ĩmasiti mʉre masogʉ̃ yiguĩji, yi aja tudiyijarã ĩna.

44 Jʉ̃arã ĩ rãca yucʉtẽojʉ jaju ecoana rãcati bʉsituyijarã Jesure.

Jesús ĩ ʉsi jedire gaye

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Ito yija ʉ̃macañi riojo ñabojarocati rãitĩacoayijʉ ĩja. Ʉdiaji cõrecõ rãitĩa ñayijʉ. 46 Ito yija ñamica tres ñaroca sẽoro ado bajiro awasãyijʉ Jesús:

—Elí Elí, ¿lama sabactani? yiyijʉ Jesús. "Dios yʉ Jacʉ, ¿no yija yʉre jidicãti mʉ?" yireoni ñayijʉ iti ĩ awasãrise.

47 Coriarã itijʉ ñana ĩ awasãja tʉocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Diore goti ĩsiri masʉ Elías ñayorʉre jigʉ yirʉ ĩ, yiyijarã ĩna.

48 Sĩgʉ̃ ĩre aja tudigʉ ʉ̃maquedi wacõri ide udi ãmirisena ʉyé ide jiare weoyijʉ. Yucʉna sia wõcõri Jesús ya rise tʉ ñutubojayijʉ. Idibisijʉ Jesús. 49 Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro yiyijarã gãjerã:

—Yibesa mʉ ito bajicõato. Elías ñayorʉ ĩre masogʉ̃ ejaja tiana mani, yiyijarã ĩna.

50 Mʉcana sʉsari oca sẽoro awasãcõri ʉsi jediyijʉ Jesús. 51 Itijʉ Dios ya wi yobiado saya webʉtiro ʉ̃macʉ̃jʉana ñigã ruji wadicõri jacajʉ ñigã ruji ejacoayijʉ. Ito yicõri sita ʉeyijʉ. Gʉ̃tagãri cʉni wadicoayijʉ. 52 Masari cumari cʉni janacoayijʉ. Ito bajicõri jãjarã Diore tʉorʉ̃nʉrã tʉdi catiyijarã. 53 Ito bajiri masari cumajʉ ñana budiyijarã ĩna. Budicõri Jesús ĩ tudi catija bero Jerusalénjʉ Dios ĩ mairi cʉtojʉ wa ucuyijarã ĩna. Masa jãjarã tiyijarã ĩnare, ĩna wa ucuja.

54 Jesús yucʉtẽo ĩ yosaroca maji, surara ĩna ʉjʉ cʉni code ñayijarã maji. Sita iti ʉeja, ito yicõri gaje iti rẽtaja ticõri, bʉto güiyijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yiyijarã:

—Riti bajia, Dios Macʉti ñabojañi ãni, yiyijarã ĩna.

55 Jãjarã romia cʉni sõjʉ ti rʉ̃gõyijarã. Galilea sita Jesús ĩ ñaroca maji ĩre sʉyasʉoyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre ejabʉasotiyijarã. 56 Ĩna wato ñayijo María Magdalena, ito yicõri María Santiago, José jaco. Zebedeo rĩa jaco cʉni ñayijo.

Jesure ĩna yujere gaye

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 Iti rãio wadiroca sĩgʉ̃ José wame cʉtigʉ Arimatea gagʉ ejayijʉ. Niyeru jaigʉ ñayijʉ ĩ, ito yicõri Jesús rãca riasotigorʉ ñayijʉ. 58 Jesure yujerocʉ Pilatore senigʉ̃ wayijʉ José. Pilato tʉ ĩ ejaja ĩ seni ejaro bajiroti rotiyijʉ ĩ. 59 Ito ĩ yija tʉocõri, Jesús ya rujʉre rujiogʉ wayijʉ ĩ. Ĩre rujiocõri saya ʉeri manona ĩre gʉ̃mayijʉ. 60 Ito yicõri masari cuma mamajʉ gʉ̃ta toti ĩ menirajaʉjʉ ĩre cũyijʉ. Ito yicõri masari cuma soje gʉ̃tagã jajocana biacũ, wacoayijʉ. 61 Ito bajiro ĩ yiroca masari cuma riojo María Magdalena, ito yicõri gajeo María ruji codeyijarã ĩna.

Jesús ya masari cuma ĩna codere gaye

62 Gaje rʉmʉti ñayijʉ tujacãra rʉmʉ. Iti rʉmʉti paia ʉjarã, fariseo gaye tʉoĩarã cʉni Pilatore bʉsirã wayijarã. 63 Ado bajiro ĩre gotiyijarã ĩna:

—Gua uju tuoya: Jesús socari masu ĩ yicati gaye masi bujabu gua. “Udia rumu bero mucana tudi caticuja yu”, yiquĩ ĩ godaroto riojua. 64 Ito bajiri ĩ ya masari cuma soje tu surara code roticõaña ĩ rãca riasotigoana ñami ĩ ya ruju rinime yirocu. Ĩ ya rujure ĩna ãmija, “Godaru ñabojagu ti mucana tudi caticoami”, yirã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija cajero ruocato rẽto busaro socarã yirãji ĩna, yiyijarã ĩna Pilatore.

65 Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Pilato:

—Muare cuni coderi masa ñacãma. Ĩnareti tirũnu rotiba. Queno ĩna tirũnuja quena ñaro yiroja, yiyiju Pilato fariseo gaye tuoĩarãre.

66 Ito ĩ yija tuocõri, Jesús ya masari cumare, coderi masare code roti cũyijarã ĩna. Ito yicõri, “Adi masari cumare jana yibesa mua”, yire gaye wame wõyijarã ĩna masari cumaju.

Jesús ĩ tudi catire gaye

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 1 Tujacãra rumu iti jediroca mucana moasuora rumu iti busu muja wadiroca María Magdalena ito yicõri gajeo María, Jesús ya masari cumaju tirã wayijarã ĩna. 2 Ito ĩna waroca ñajasaroti sita ueyiju. Sĩgũ ángel ruji ejayiju. Ruji ejacõri masari cuma gũta ĩna biabojaragare janayiju ĩ, ito yicõri itiga joere rujiyiju. 3 Bujo ĩ borea yirisere bajiro yogu ñayiju ĩ, ito yicõri ĩ ya yutabuju cuni buto botirise ñayiju. 4 Ĩre ticõri güirã ĩna ya rujuri nuruoyijarã coderi masa. Godacãna robo bajiro ñayijarã ĩna. 5 Ito yija ángel ado bajiro yiyiju romiare:

—Güibesa mua Jesús yucutẽoju ĩna jaju sĩarure ãmarã ya mua, yu tija. 6 Mami ado. Ĩ goticãdo bajiroti tudi caticoañi. Ĩre cũgoraju tirã wadite mua. 7 Coji wasa ĩ rãca riasotigoanare gotitẽña. “Ĩ gotiado bajiroti mucana tudi caticoañi”, yiba. “Mani rioju busa Galileaju warocu ñayiju ĩ. Itoju ĩre tirã yirãji mani”, yi gotiba mua Jesús rãca riasotigoanare, ya yu muare, yiyiju ángel.

8 Ito ĩ yija tuocõri, masari cuma budicõri güi ũmaquedi wayijarã ĩna. Güibojarãti buto wanure rãca Jesús rãca riasotigoanare gotirã wayijarã romia. 9 Ĩna wabojaroca riti ĩnare seniĩa ejayiju Jesús. “¿Ñati mua?” ĩ yija tuocõri, buto wanuyijarã ĩna. Ito bajiri ĩre rũcubuorã ĩ ya gubo wana cuníyijarã ĩna. 10 Ado bajiro yiyiju ĩ ĩnare:

—Güibesa mua. Yu rãca riasoticãnare oca gotitẽña. “Galileaju wajaro. Itoju ĩre tirã yirãji mani”, yiba ĩnare, yiyiju Jesús romiare.

Ado bajiro bajiyija, yi surara ĩna gotire gaye

11 Romia ĩna wagoja bero masari cuma code ñana cutoju ejacõri paia ujarãre gotiyijarã iti rẽtado bajiroti. 12 Iti oca tuocõri judio masa bucurã rãca busirã wayijarã paia ujarã. Sĩgũre bajiro tuoĩacõri coderi masa ruori oca ĩna gotitoni ĩnare jairo niyeru ĩsiyijarã ĩna. 13 Ado bajiro ĩnare ruo rotiyijarã ĩna:

—“Ñami gua canigoja bero Jesús rãca riasotigoana ĩ ya rujure ãmirã ejañi ĩna”, yi goti batoba mua masa jeyarore, yiyijarã paia ujarã ito yicõri judio masa bucurã cuni. 14 Mua ruo gotirise uju ĩ tuo masija guamasiti muare busi queno ĩsirã warã yirãji, yiyijarã ĩna coderi masare.

15 Iti niyeru boca ãmi tĩocõri, ĩnare ĩna rotiro bajiroti ruo goti ucurã wayijarã ĩna. Ito bajiri adi rumuri cuni, “Tudi catigu meje yiñi Jesús. Ĩ rãca riasotiri masa rinirã yiñi ĩna”, yire gaye busiama judio masa adi rumuri cuni.

Ado bajiro yʉ oca masare riasoba mʉa, yi Jesús ĩ rotire gaye
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16 Jesús tʉdi catire, romia ĩna gotija tʉocõri, Galileajʉ wacʉ gʉa. “Ito gʉ̃tagʉ̃ joejʉ bocatiba mʉa”, gʉare ĩ yiadojʉ wacʉ gʉa. 17 Itojʉ ejacõri Jesure ticʉ gʉa. Ito bajiri ĩre rʉ̃cʉbʉorã wanʉcʉ gʉa. Coriarã, “Ĩ meje ñaguĩji”, yi tʉoĩacã ĩna. 18 Ito yija ado bajiro gʉare yiquĩ Jesús:

—Ũmacʉ̃jʉ adi tutijʉ cʉni yʉ rotire gaye jeyaro jidicãmi yʉ Jacʉ Dios yʉre. 19 Masa jeyarore oca goti ucurã, oca goti ucutẽña mʉa. Yʉ ya oca tʉorʉ̃nʉroca yiba ĩnare. Yʉre ĩna tʉorʉ̃nʉja ticõri, yʉ Jacʉ wame, Espíritu Santo wame, yʉ wame rãca ĩnare idé guba mʉa. 20 Jeyaro yʉ rotirise ñarocõti ĩna cʉditoni ĩnare riasoba. “Co rʉmʉ rʉyabeto mani rãca ñasotigʉ yiguĩji Jesús. Adi macãrʉcʉ̃ro iti jediroto riojʉajʉ mani rãca ñasotigʉ yiguĩji ĩ”, yi tʉoĩama mʉa, yiquĩ Jesús gʉare. Itocõ ña.

El santo evangelio según

San Marcos

Yucu manoju Juan idé guri masu ĩ ña ucure gaye
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 [1] Jesucristo oca muare gotigu ya yu. Ĩti ñami Dios Macu. Ito yicõri ado bajiro ñasuoa ĩ oca quenarise gotire gaye. [2] Jane mejeju sĩgũ Diore goti ĩsiri masu ñayiju. Isaías wame cutiyiju ĩ. Dios ĩ Macure ĩ busigore ucañi Isaías ñayoru. Ado bajiro ucayoñi ĩ:

Tuoya yu Macu mu. Mu riojua gãjire cõagũ yiguja yu. Juan wame cutigu yiguĩji ĩ, yu oca gotiri masu. Mu ejaroto riojua masare gotigu yiguĩji, mu ejaroti gaye ĩna bocatitoni, yiyiju Dios ĩ Macure.

[3] Yucu manoju masare jigu yiguĩji Juan. Ito yicõri sẽoro ado bajiro ĩnare gotigu yiguĩji: "Ña yucãña mua. Nocõ mejeti mani Uju ejagu yiguĩji. Ñeñarise yimenati quenarise riti tuoĩaña mua", yigu yiguĩji Juan, yiyiju Dios ĩ Macure, yi ucañi Isaías ñayoru.

[4-6] Ado bajiroti rẽtayiju ĩ ucare. Yoari ĩ ucaja bero yucu manoju ñasotiyiju Juan. Ĩ sãñari buju camello joa ñayiju. Ito yicõri ĩ wẽñuri wiro wecu wiro ñayiju. Rujiro ñimia ñayijarã ĩ bana. Ito yicõri searã beroa ide ñayiju ĩ ya bare. Ĩre tuorã wadiyijarã masa Judea sita gãna. Jerusalén wame cutiri cuto gãna cuni ĩre tuorã wadiyijarã ĩna yucu manojure: "Mua ñeñaro yirise jidicãcõri mucana tudi uyabesa. Tudi tuoĩa uya yibesa. Mua ito yija ticõri, ñeñaro mua yirise ãcabojogu yiguĩji Dios. Ito mua yija bero idé gu rotiba mua", yiyiju Juan masare.

Ito yija masa ñeñaro ĩna yirise Diore ĩna gotija bero Jordán wame cutirisaju ĩnare idé guyiju Juan. [7] Ito yicõri ado bajiro masare riaso busiyiju ĩ:

—Yu bero gãji wadigu yiguĩji. Yu rẽtoro quenagũ ĩ ñajare ĩ rãca corocõ ñado ma yu. Ito bajiro quenagũ meje ñacõri ĩ ya guboco õja masibea yu. [8] Diore mua tuorũnuja ticõri, idena muare gubu yu. Yu bero ejagu ĩama Dios ya usi muare queo sãgũ yiguĩji, yiyiju Juan masare.

Jesure idé gure gaye
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

[9] Iti rumuriti Galilea sita Nazaret wame cutiri cutore wacoayiju Jesús. Wacõri Juan tu ejayiju Jesús. Ĩ ejaroca Jordán wame cutirisaju ĩre idé guyiju Juan. [10] Jesús riaca maja rũgũcõri ĩ ti muoja, macãrucũro soje janayiju.

Ũmacũju ĩ ti muorocati bujare bajiguna quedi sãja wadicõri, Jesús joe quedi jeayiju Espíritu Santo. 11 Ito bajija bero macãrucũroju oca ruyuyiju. Ado bajiro gotiyiju iti:

—Yu Macu ña mu, yu maigũ. Buto wanua yu mure, yi ruyuyiju oca.

Rũmúa uju Jesure ĩ usirio codere gaye

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Itijuti yucu manoju Jesure ãmi wayiju Espíritu Santo. 13 Itoju ñayiju Jesús jũarã masacõ rumuri. Itoju Jesús ĩ ñaroca, "¿Diore riti cudigu yiguĩjida Jesús?" yirocu ĩre usirio codegu ejayiju Satanás wame cutigu. Ito ĩ yibojarocati Diore cudibiticõ yibisiju Jesús. Gãjerona jeyaro wato ñayiju Jesús. Ito yicõri Dios ñaro gãna ángel mesa ĩre codeyijarã.

Galilea sitaju Jesús ĩ riasosuore gaye

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

14 Iti rumuri Juanre ĩna tubiaja bero Galileaju wacoayiju Jesús. Galileaju ejacõri masare Dios oca quenarise riasoyiju Jesús. 15 Ado bajiro yiyiju Jesús masare:

—Itocõ ña waju ĩja. Jabeto ruya ĩre tuorũnurãre Dios ĩ miojuroto. Ito bajiri ñeñaro mua yirisere tuoĩa bojori bujacõri itire jidicãña mua. Dios oca quenarisejua riti tuorũnuña mua, yi riasoyiju Jesús ĩnare.

Wai jori masa juariarãre Jesús ĩ jire gaye

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16 Itajura Galilea wame cutirita tunima rũja wayiju Jesús. Ito rũja wacuju Simón ito yicõri ĩ ocabaji Andrésre cuni ti bujayiju Jesús. Wai jori masa ñayijarã ĩna. Yori yucurina wai waya ñayijarã ĩna. 17 Ito yija ado bajiro yiyiju Jesús ĩnare:

—Yu rãca waya. Masare jirã yirãji mua, Diore ĩna masitoni, yiyiju Jesús ĩnare.

18 Ito ĩ yirocati yori yucuri cũcõri ĩ rãca suya wayijarã ĩna.

19 Ito yija ito sõjua busa wa remoyiju Jesús. Jabeto wa remocõri Santiago, ĩ ocabaji Juanre cuni ti bujayiju Jesús. Zebedeo rĩa ñayijarã ĩna. Cumaju ĩna ya yori yucuri sia queno sãñayijarã ĩna. 20 Ĩnare ticõri ĩnare jiyiju Jesús. Cumajuti ĩna jacu Zebedeore cũ wayijarã ĩre ejabuari masare cuni. Ito bajiri Zebedeo rĩa Jesús rãca wacoayijarã ĩja.

Rũmú sãñagũre rũmúre Jesús ĩ bucõare gaye

(Lc 4.31-37)

21 Wacõri Capernaum cutoju ejayijarã ĩna. Co rumu judio masa ĩna tujacãri rumu minijuara wiju sãjayiju Jesús. Ito sãjacõri masare riasosuoyiju Jesús. 22 Uju ñasagu robo bajiro masare riasoyiju Jesús. Judio masa rotirise riasori masare bajiro meje riasoyiju Jesús. Ĩna rẽto busaro queno riaso masiyiju ĩ. Ito bajiri Jesús ĩ riasorise tuocõri ucayijarã ĩna. 23 Minijuara wiju ũmugũ sĩgũ ñayiju ĩ ya usiju rũmú sãñagũ. Ado bajiro awasãyiju ĩ:

24 —Mure ti masia gua. Jesús ña mu, Nazaret wame cutiri cuto gagu ña mu, yiyiju rũmú sãja ecoru. ¿No yigu yigujada mu guare? ¿Guare bucõarocu

ejari mu? Mure ti masia gua. Dios queno ĩ cõaru ña mu. Dios ĩ maigũ ña mu, yi awasãyiju rũmú sãja ecoru Jesure.

25 Ito yija Jesús rũmúre busi rotibisiju:

—Busibesa mu, ito yicõri budigoya mu ĩ ũmugũre, yi tudiyiju Jesús rũmúre.

26 Ũmugũre usi jedi quedicõri ĩ tunuroca yiyiju rũmú. Ito yicõri rũmú buto awasãcõri masure budigoyiju ĩja. 27 Ito bajija ticõri, masa ñarocõti ucayijarã. Ito yicõri ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã:

—¿Ñe ñatibeti? yiyijarã ĩna. ¿Ñe ñatibeti mame ĩ riasorise? Ãni ũmugũ rũmúare bucõare buto masiami. Ito bajiri yiro robo cudiama rũmúa ĩre, yiyijarã masa.

28 Nocõ mejeti Jesús ito ĩ yija bero Galilea sita gãna ñarocõti masi jedicoayijarã.

Pedro mañicõre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Ito yija Jesús budi wayiju minijuara wiju. Santiago ĩ ocabaji Juan rãca cuni wayiju Jesús. Minijuara wiju budi wacõri Simón ya wiju ejayijarã ĩna. Ĩ ocabaji Andrés rãca ĩna jũarã ya wi ñayiju iti wi. 30 Wiju ĩna sãja ejaroca Jesure gotiyijarã ĩna: "Simón mañicõ cõgõ yamo. Ruju yarise cõ yosamo iso", yiyijarã ĩna. 31 Ito yija Jesús iso tu eja rũgũcõri ĩ ya ãmona tũa jõrojoyiju. Ito ĩ yirijuti iso ruju yarise jedicoayiju. Ito bajiri iti jediroca masare eca bocasuoyijo iso.

Jãjarã ñarise cutirãre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Iti ñamica rãiocũroti cõrãre, ĩna ya usiju rũmú sãñarãre cuni Jesús tu ãmi ejayijarã ĩna. 33 Iti cuto gãna ñarocõti soje tu minijuayijarã. 34 Jeyaro ñarise cõrãre yisioyiju Jesús. Ito yicõri ĩna ya usiju rũmú sãñarãre rũmúa bucõayiju Jesús. Rũmúa ĩre ĩna ti masija ticõri, ĩnare busi rotibisiju Jesús.

Minijuara wiju Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 4.42-44)

35 Busucũro iti rãitĩaroca riti masa manojua wayiju Jesús. Ĩ Jacu Dios rãca busirocu wayiju ĩ. 36 Ito yija Simón ĩ baba mesa rãca Jesús manija ticõri, ĩre ãmarã wayijarã. 37 Ĩre ti bujacõri ĩre busiyijarã ĩna:

—Masa jeyaro mure ãmama, yiyijarã ĩna Jesure.

38 Ito ĩna yibojarocati ado bajiro cudiyiju Jesús ĩnare:

—Ita, gaje cutoju wato mani. Itoju Dios oca quenarise gotito mani. Itire yiari wadicu yu, yiyiju Jesús ĩnare.

39 Ito bajiri Galilea sitajua wayiju Jesús. Galilea sitaju ejacõri Galilea sita ñari cutoriju minijuara wiriju riaso ucuyiju Jesús. Ito yicõri ĩna ya usiju rũmúa sãjanare rũmúare bucõayiju Jesús.

Ruju cami jogagure Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Ruju cami jogagu ejayiju Jesús tuju. Ĩ tuju ejacõri ĩ ya rijomunigãna Jesús riojo ñini rũjũyiju. Ito bajiro rujicõri ado bajiro josayiju Jesure:

—Mʉ yʉre yisio ãmojama, yʉre yisiogʉ ya mʉ, yiyijʉ rujʉ cami jogagʉ Jesure.

41 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩre ti maiyijʉ Jesús. Ito bajiri ĩre moaĩacõri ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:

—Ãmoa yʉ. Ito bajiri mʉre yisiogʉ ya yʉ, yiyijʉ Jesús cami jogagʉre.

42 Ito ĩ yirocati ĩ ya rujʉ cami jogarise yati jedicoayijʉ ĩja. Quenari rujʉ, rujʉ cʉticoayijʉ ĩja. 43 Iti yatija ticõri, bʉto ĩre goticõri wa rotiyijʉ Jesús cami jogagʉre:

44 —Tʉoya mʉ. Yʉ mʉre yisiorisere goti batobesa gãjerãre. Coji wasa. Mʉ ya rujʉre ĩoña paire. Ĩo tĩocõri Moisés ñayorʉ rotiado bajiroti waja yiya. Ito bajiro mʉ yija ticõri, "Ĩ ya rujʉ cami jogarise yati jedicoajʉ", yi masirã yirãji masa mʉre, yiyijʉ Jesús ĩre.

45 Ito bajiro, "Goti batobeja", ĩ yibojarocati jeyaro masare goti batoyijʉ ĩ: "Yʉ ya rujʉ cami jogarisere yisioquĩ Jesús", yiyijʉ. Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, Jesús tʉ jãjarã masa minijuayijarã, ĩre ti ãmorã. Ito bajiri reco wa ucubisijʉ Jesús masa ĩna tiro riojo. Masa manojʉ ña ucuyijʉ Jesús ĩja. Ito ĩ yibojarocati jãjarã masa ejayijarã mʉcana ĩ tʉ, ĩre tʉo ãmorã.

Rudurʉre Jesús ĩ yisiore gaye

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 1 Yoa bʉsarijʉ Capernaumjʉ tʉdi ejayijʉ Jesús mʉcana. "Wijʉ ñaguĩji Jesús", masa ĩna yija tʉocõri, ĩ tʉ jãjarã masa minijuayijarã. 2 Ito bajiri wi daja rẽtacoayijʉ. Dijʉ rʉ̃gõrajaʉ mañijʉ. Soje cʉni daja rẽtacoayijʉ. Dios oca masare riasoyijʉ Jesús. 3 Ito bajiro masare ĩ riasoroca ʉ̃mʉa jʉariarã ejayijarã rudurʉre ãmi ejarã. 4 Masa jãjarã ñarojʉ rudurʉre ãmi ejabojayijarã ĩna Jesús tʉjʉ. Ito bajiri wi tutu joejʉ ĩre ãmi mʉja wayijarã ĩna. Ito yi, Jesús rʉ̃gõro weca soje cudayijarã ĩna. Ito yicõri rudurʉre ĩ ya camana jidi rujioyijarã ĩna Jesús tʉjʉ. 5 "Yʉre queno tʉorʉ̃nʉama ĩna", yi ti masiyijʉ Jesús ĩnare. Ito bajiri rudurʉre ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Macʉ, mʉ ñeñaro yirise coecoajʉ mʉre, yiyijʉ Jesús rudurʉre.

6 Ito ĩ yirocati, judio masa rotirise riasori masa tʉoĩa rujiyijarã. Ĩnamasijʉa ado bajiro tʉoĩayijarã: 7 "¿No yija ito bajiro bʉsiati ãni ʉ̃mʉgʉ̃? Diore ñeñaro bʉsiami. Gãjerã ñeñaro yirisere coe masimenaji. Dios sĩgʉ̃ti ñaguĩji itioni ñeñaro yirisere coe masigʉ̃", yi tʉoĩayijarã ĩna. 8 Ito ĩna tʉoĩaroca Jesumasiti ĩnare tʉoĩa masicõyijʉ. Ito bajiri ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ ĩ:

—¿No yirã ito bajiro mʉa ya ʉsijʉ tʉoĩati mʉa? 9 ¿No bajiro rudurʉre yʉ yija quenati mʉare? "Mʉ ñeñaro yirise coecoajʉ", ¿yʉ yija quena ñarojada mʉa tʉoĩaja? "Wʉmʉña. Mʉ ya cama ãmi wasa", ¿yʉ yija quena ñarojada? ¿Disejʉa ñati josasabiti mʉa tija? 10 Masa Rĩjorʉ ña yʉ. Yʉ masirise mʉare ĩogʉ̃ ya yʉ. "Adi sitajʉ masa ĩna ñeñaro yirisere coe masigʉ̃ ñami Masa Rĩjorʉ", mʉa yi masitoni, yʉ masirise mʉare ĩogʉ̃ ya yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ito yicõri ado bajiro rudurʉre yiyijʉ Jesús:

11 —Wʉmʉña. Mʉ ya cama ãmiña. Mʉ ya wijʉ tʉdi wasa, yibʉ yʉ mʉre, yiyijʉ Jesús rudurʉre.

12 Ito bajicõri rudurʉ wʉmʉyijʉ ĩ ya cama ãmigʉ̃. Masa jãjarã tiro riojo wʉmʉ rʉ̃gʉ̃, budi wayijʉ macʉ̃jʉ. Ito bajiri masa ñajediro tʉo ʉcayijarã ĩja. Ito bajiri Diore rʉ̃cʉbʉorã ado bajiro bʉsiyijarã masa:

—Quenagũguti ñami Dios ĩja. Ado bajirisere tiĩabiticu mani, yiyijarã masa.

Levíre Jesús ĩ jire gaye
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Mucana tudi wayiju Jesús itajura tunimaju. Jãjarã masa minijuayijarã ĩ tu. Ĩna ejaja ticõri, Dios oca ĩnare riasoyiju Jesús. 14 Ito rẽta wacuju Leví wame cutigure ti bujayiju Jesús. Alfeo macu ñayiju ĩ. Romano masa ujarã ye niyeru seniriju rujiyiju Leví. Ĩnare yiari waja seni ĩsigũ yiyiju Leví. Ĩre ti bujacõri ado bajiro busiyiju Jesús ĩre:

—Yu rãca waya mu, yiyiju Jesús ĩre.

Ito ĩ yija tuocõri, wumu rũgũyiju Leví. Ito yicõri Jesure suya wayiju ĩ.

15 Baraju ejaroca Leví ya wiju bayiju Jesús. Gãjerã jãjarã Jesús rãca rujiyijarã. Ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa, ñeñaro yiri masa cuni, ito yicõri Jesús rãca riasotirã jãjarã rujiyijarã ĩna. 16 Jesús gãjerã rãca ĩ ba rujiroca fariseo gaye tuoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cuni ĩnare tiyijarã. Judio masa ñayijarã ĩna. Ñeñaro yirã rãca Jesús ĩ ba rujija ticõri, Jesús rãca riasotirãre ado bajiro seniĩayijarã fariseo gaye tuoĩarã:

—¿No yija ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa rãca, ñeñaro yirã rãca bati muare riasogu? yiyijarã ĩna ĩnare.

17 Ĩna ito bajiro busija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús ĩnare:

—Queno cati quenarãma uco masure ãmado ma. Cõri masajua ñama uco masure ãmorã. Queno ñari masare jigu meje wadibu yu. Ñeñaro yirãre jigu wadibu yu, yiyiju Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

Bamenati Diore rũcubuore gaye
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Co rumu Juan idé guri masu rãca riasotirã, fariseo gaye tuoĩarã cuni Diore tuoĩa ãmorã babisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna babeja ticõri, ado bajiro Jesure seniĩayijarã gãjerã:

—Juan rãca suyarã Diore tuoĩa ãmorã babeama ĩna. Fariseo gaye tuoĩarã rãca suyarã cuni babeama ĩna. ¿No yija mu rãca riasotirãma batĩñati ĩna? yiyijarã ĩna Jesure tudirã.

19 Ĩna ito yijare cudiyiju Jesús:

—Queno tuo masibea mua. Queno tuo masiña mua itire. Ado bajiro bajia iti. Ãmo siare gaye tijaro yirona ĩna ji ñucana manojo cutirocu ĩ ñajare ĩ rãca barã yirãji maji. 20 Co rumu ejaro yiroja ĩre ĩna ñia wari rumu. Iti rumu ñaro yiroja ĩja ĩna babiti rumu, yiyiju Jesús ĩnare.

21 'Saya bucuro iti tadija, mamarona sere wõmenaji mani. Mamarona mani sere wõja tũatu wato bucuro tadiroja. Ito bajicõri jaja goje busa tadi waroja ĩja. Mame oca yu riasorise cuni bucurã oca rãca tuoĩa wisabesa, yiyiju Jesús ĩnare.

22 Mucana ado bajiro gotiyiju Jesús:

—Uyé mame ide wecu wiro baju bucu baju jiomenaji mani. Bucu baju mani jiojama wiro cuducoaro yiroja. Ito yicõri idire, wiro cuni juajiju godaroja. Ito bajiro uyé mame ide wecu wiro mama bajuna jiore ñaroja. Ito yicõri uyé ide, wecu wiro cuni corocõ ñaro yiroja, yiyiju Jesús ĩnare.

Jesús rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicõri ĩna bare gaye

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

23 Judio masa ya tujacãra rumu wesecaju wayiju Jesús ĩre suyarã rãca. Ito ĩna waroca riti Jesús rãca suyarã weseca gaye ote beja ãmiyijarã. Itire wirori sĩguẽ batecõri bayijarã ĩna. 24 Ito ĩna yija ticõri, fariseo gaye tuoĩarã ado bajiro seniĩayijarã Jesure:

—Tujacãra rumu moare ma. Tite mu. Mu rãca riasotirã weseca gaye ote ĩna beja baja, moado bajiro yama ĩna. Ito bajiro ĩna yija bucurã oca tuorũnubeama ĩna, yiyijarã fariseo gaye tuoĩarã.

25 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Co rumu David ñayoru ĩ rãca gãna ñiocõ wana ĩna yigore, ¿Dios oca tuti tiĩabiticati mua? Ado bajiro bajiyiju iti oca: 26 David Dios ya wi wayiju, paia uju Abiatar wame cutigu ĩ ñaroca. Ñiocõcõri Dios ya wi sãjacõri naju ñasarise bayiju David. Diore naju cũ ĩsire ñayiju iti. Ito yija Diore ĩsiado bajiro bajiyiju iti. Paia ujarã riti ĩna barise ñayiju iti naju. David itire bacõri ĩ rãca gãnare cuni ecayiju, yiyiju Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

27 Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyiju Jesús ĩnare:

—Dios cũyiju tujacãra rumu masa yeroti yiari. Masare ĩ rujeoroto riojua tujacãra rumu menibisiju Dios. Masa rujeoja berojuare tujacãra rumu meniyiju Dios. 28 Ito bajiri yu ña tujacãra rumu roti masigũ. Yu ña Masa Rĩjoru. Ito yicõri tujacãra rumu tirũnugũ ña yu, yiyiju Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

Ãmo digarure Jesús ĩ yisiore gaye

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 1 Mucana minijuara wiju sãjayiju Jesús. Itoju ñayiju ũmugũ ĩ ya ãmo digaru. 2 Fariseo gaye tuoĩarã ado bajiro Jesure ti tuoĩayijarã ĩna: “Jane tujacãra rumu ñabojarocati, ¿ãni ãmo digarure yisiogu yiguĩjida Jesús?” yi tiyijarã ĩna. “Ito bajiro ĩ yija, ‘Seti ña ĩre. Ñeñaro yami’, yirã yirãji mani”, yi tuoĩa rujiyijarã ĩna. 3 Ito bajiro ĩna tuoĩa rujirocati ado bajiro yiyiju Jesús ãmo digarure:

—Wumuña. Yu tu eja rũgũña, yiyiju Jesús ĩre.

4 Ito yicõri ito tu ñarãre ado bajiro seniĩayiju Jesús:

—¿No bajiro manire cũyijari Dios tujacãra rumu mani yiroti? ¿Quenarise, ñeñarise ito yicõri cõrãre mani yisioroti, gaje mani yisiobeja, disejua quenati? yiyiju Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija cudire meje tuoyijarã ĩna. 5 Ito bajiri ãmo digarure ĩna ti maibeja ticõri, ĩnare junisini bujatobiti tiyiju Jesús. Ito yija ãmo digarure ado bajiro busiyiju Jesús:

—Mu ya ãmo ñu joya mu, yiyiju Jesús ĩre.

Ito ĩ yija tuocõri, ĩ ya ãmo ñu joyiju ĩ. Ito yijare ĩ ya ãmo quenacoayiju mucana. 6 Ito yija fariseo gaye tuoĩarã budi wayijarã Herodes ĩ ñarã rãca busirona. “¿No bajiro Jesure sĩarujati?” yi gãmeri busiyijarã ĩna.

Itajura tunimaju masa jãjarã ĩna ejare gaye

7 Ito yija bero Jesuama wacoayiju ĩ rãca riasotirã rãca itajura tunimaju. Galilea gãna masa jãjarã suya wayijarã ĩre. 8 “Tiyamani jaje ĩoami Jesús”,

masa ĩna yija tʉocõri, jãjarã masa Jesús tʉ ejayijarã. Ĩna ñayijarã Judea gãna, Jerusalén gãna, Idumea gãna, Jordán sidʉja gãna, Tiro gãna ito yicõri Sidón gãna. Ĩre tirona ejayijarã ĩna. **9-10** Jãjarã cõrãre Jesús ĩ yisioja tʉocõri, masa jeyaro ĩre moaĩa ãmoyijarã ĩna. Ito bajiri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro rotiyijʉ Jesús: "Cuma rʉco yucãma mʉa. Masa jãjarã yʉre ĩna gãni biaja, cumajʉ sãjarocʉ ya yʉ", yiyijʉ Jesús ĩnare.

11 Ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãñarã Jesure ticõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcõri awasãyijarã ĩna:

—Mʉti ña Dios Macʉ, yiyijarã ĩna Jesure.

12 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri: "Ito bajiro masare goti batobesa mʉa", yiyijʉ Jesús ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãñarãre.

Jʉa gʉbojeno apóstol mesare Jesús ĩ besere gaye
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Ito bero tʉriajʉ maja wacõri, ĩ ãmorãre bese jiyijʉ Jesús. Ito bajiri ĩ tʉ ejayijarã ĩna. **14** Jʉa gʉbojeno ñarãre riti jiyijʉ ĩ. Ĩ rãca ñaronare riti jiyijʉ ĩ. Ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Jesús: "Yʉ ya oca goti ucurã ñarã yirãji mʉa. Ito yicõri masare riaso ucurã ñarã yirãji mʉa", yiyijʉ Jesús ĩnare. **15** "Yʉ masirise mʉare ĩsigʉ ya yʉ, rʉ̃mʉ́a sãñanare rʉ̃mʉ́are mʉa bucõatoni", yiyijʉ Jesús ĩnare. **16** Ãna ñama jʉa gʉbojeno ñarã Jesús ĩ beseana: Simón wame cʉtigʉre gaje wame wõyijʉ Jesús. Ito bajiri Simón Pedro wame cʉtiyijʉ ĩ. **17** Gãjerã ñayijarã Santiago, ĩ ocabaji Juan, Zebedeo rĩa ñayijarã ĩna. Ĩna jʉ̃arãre Boanerges wame yiyijʉ Jesús. Ĩna ocana yijama, "Bʉjo Rĩa", yireoni ñayijʉ. **18** Gãjerã ñayijarã: Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago, Alfeo macʉ ñayijʉ ĩ Santiago, ito yicõri ñayijarã Tadeo, Simón celote gaye tʉoĩagorʉ cʉni. **19** Ito yicõri gãji Judas Iscariote ñayijʉ. Gãjerã Jesure ĩna ñiatoni gotiri masʉ ñayijʉ ĩ. Itocõ ñayijarã ĩ oca goti ucujaro yirocʉ Jesús ĩ cũana.

Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ĩna yire gaye
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Ĩnare bese tĩocõri, ĩ rãca riasotirã rãca wijʉ tʉdi wayijʉ Jesús. Mʉcana masa jãjarã minijuayijarã ĩna tʉ. Ito bajiri ba masia mano yiyijarã ĩna. **21** Ado bajiro yiyijarã masa Jesure: "Jesús queno tʉoĩabeami ĩja. Mecʉri masʉ ñami ĩja", yiyijarã ĩna. Itire tʉocõri Jesús ñarã ĩre jirã ejayijarã.

22 Judio masa rotirise riasori masa Jerusalén gãna ado bajiro yiyijarã ĩna cʉni:

—Ĩ ya ʉsijʉ Beelzebú rʉ̃mʉ́a ʉjʉ sãñagʉ̃ ñami ĩ. Ito bajiri Beelzebú ĩ masirisena rʉ̃mʉ́a sãñanare rʉ̃mʉ́are bucõami Jesús, yiyijarã ĩna.

23 Ito ĩna yija tʉocõri, ĩnare jiyijʉ Jesús. Goti masiore ocana ĩnare gotirocʉ jiyijʉ:

—Gãji ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ ĩ sãñaja, ¿no bajiro ĩmasiti ĩre budigoguĩjida? Budigobiquĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

24 'Co cʉto gãna masa ĩna gãmeri jaja, yoari ñamenaji ĩna. **25** Masa co wi gãna, sĩgʉ̃re bajiro ĩna tʉoĩabeja, yoari ñamenaji ĩna. **26** Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás wame cʉtigʉ ricati ĩ gotija, ito yicõri ĩmasiti ricati ĩ tʉoĩaja ña masibiquĩji, yiyijʉ Jesús ĩnare.

27 'Ñimʉjʉa guamʉ ya wi sãjacõri ĩ ya gajeoni ẽmabiquĩji. Cajero ĩre siacõri, ito berojʉa ĩ ya gajeoni ẽmaroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

28 Gaje ado bajiro yiyiȷ̈ Jesús:
—Riti mȧare gotia yȧ. Masare ñeñaro ĩna yirise, ñeñarise ĩna bȧsija cȧni, ãcabojo masiami Dios. 29 Ito bajibojarocati Espíritu Santore masa ĩna bȧsituja, iti ñeñaro ĩna yirise ãcabojobiquĩji Dios. Iti seti sȧsabetoja ĩnare, yiyiȷ̈ Jesús.
30 "Ĩ ya ȧsiȷ̈ rȗmȧ́ sãñagȗ ñami", ĩre ĩna yijare, ito bajiro yiyiȷ̈ Jesús.

Jesús ĩ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Ito yija ejayijo Jesús jaco, ĩ ocabajirã rãca. Ejabojarãti macȗȷ̈ tujayijarã ĩna. Macȗȷ̈ ñacõri Jesure ji ñucayijarã ĩna. 32 Jesús tȧ ruji gãnirã ĩre gotiyijarã, "Mȧ jaco ejamo", yirona:
—Mȧ jaco, mȧ ocabajirã cȧni macȗȷ̈ ñama ĩna. Mȧre ti ãmoama ĩna, yiyijarã ĩna.
33 Ito ĩna yija tȧocõri, ado bajiro cȧdiyiȷ̈ Jesús:
—¿Ñimo ñati yȧ jaco? ¿Noa ñati yȧ ocabajirã? yiyiȷ̈ Jesús ĩ tȧ rujirãre.
34 Ĩ tȧ rujirãre ticõri ado bajiro gotiyiȷ̈ Jesús ĩnare:
—Mȧati ña yȧ ocabajirã. Ito yicõri mȧati ña yȧ jaco, yiyiȷ̈ Jesús ĩnare. 35 No Dios rotirise cȧdigȧti ĩ ñami yȧ ocabaji, yȧ ocabajio, ito yicõri yȧ jaco cȧni, yiyiȷ̈ Jesús ĩnare.

Oteri masȧ gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 1 Mȧcana tȧdi riasoyiȷ̈ Jesús itajura tȧnimajȧ. Masa jãjarã ejayijarã ĩna itoȷ̈ Jesús tȧjȧre. Masa jãjarã ñajare cumajȧ sãjacõri itoȷ̈ rujiyiȷ̈ Jesús. Masama ñarocõti tujayijarã jajȧjȧ. 2 Ito yija goti masiore ocana ĩnare riasoyiȷ̈ Jesús. Ĩnare riasogȧti ado bajiro gotiyiȷ̈ Jesús:
3 —Tȧoya mȧa adire: Sĩgȗ weseca ĩ ya ote ajeri otegȧ wayiȷ̈ ĩ. 4 Wesecajȧ ejacõri iti ajerire ĩ wẽjabateroca gaje ajeri majȧ quedi queayiȷ̈. Ito yija wadiyijarã minia. Wadicõri itire bacõyijarã ĩna. 5 Gaje ajeri gȗta wato quedi queayiȷ̈. Queno sita mañiȷ̈ ito. Iti ajeri nocõ mejeti judibojayiȷ̈, sita iti queno manijare. 6 Ũmacañi mȧja wadigȧti itire asi sĩacõyiȷ̈. Ñe mari manicõri siniacoayiȷ̈ iti. 7 Gaje ajeri jota watojȧ quedi queayiȷ̈. Ito bajiri jota mari itire dȧrea sĩacõyiȷ̈. Ito bajiri queno bȧcȧa masibisiȷ̈ iti. Ito yicõri queno rica mañiȷ̈. 8 Gaje ajeriama sita quenaro quedi queayiȷ̈. Ito yicõri judiyiȷ̈ iti. Queno wanȧyiȷ̈ iti. Ito bajicõri queno rica cȧtiyiȷ̈. Coria sarari treinta ñari ajeri rica cȧtiyiȷ̈. Gaje sarari sesenta ñaricari, gaje sarari cien ñaricari rica cȧtiyiȷ̈, yi gotiyiȷ̈ Jesús ĩnare.
9 Ito yija ado bajiro yiyiȷ̈ Jesús ĩnare:
—Itocõ ña. Gãmo goje cȧtirã mȧa ñaja, tȧoya, yiyiȷ̈ Jesús ĩnare.

¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mȧ? ĩna yi seniĩare gaye
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10 Ito bero Jesús sĩgȗti ĩ ñaroca ĩ tȧ ñarã ĩ rãca riasotirã rãca minijuacõri ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna: "¿No yireoni ñati? 'Sĩgȗ oteri masȧ ñayiȷ̈', mȧ yirise", yiyijarã ĩna ĩre. 11 Ito ĩna yija tȧocõri, cȧdiyiȷ̈ Jesús:
—"Ado bajiro ĩre tȧorȗnȧrãre miojugȧ yiguĩji Dios", yi gãjerã ĩna masibitire mȧajȧa masiroca yami ĩ. Gãjerãma Diore tȧorȗnȧmena goti masiore oca

tʉobojarãti tʉo masimenaji ĩna. 12 Ĩna tibojaja bero timenare bajiro bajirã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna tʉobojaja cʉni tʉomenare bajiro bajirã yirãji ĩna. Ito bajiri tʉo masibiticõri Diore tʉorʉ̃nʉ sʉyamenaji ĩna. Ito yicõri ñeñaro ĩna yirise Diore ĩna goti rẽtobubeja ñeñaro ĩna yirisere coebiquĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia oteri masʉ ye, yi Jesús ĩ goti quenore gaye

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 Mʉcana tʉdi bʉsiyijʉ Jesús ĩnare:

—"Oteri masʉ sĩgʉ̃ ado bajiro bajiyijʉ", yirocʉ jĩjʉ mʉare yʉ gotija, ¿tʉo masibeati mʉa? Iti oca gotire mʉa tʉo masibeja, gaje yʉ gotiroti cʉni tʉo masimena yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

14 Gaje ado bajiro ĩnare goti rẽtobuyijʉ Jesús:

—Oteri masʉ Dios oca goti ucuri masʉ robo bajiro bajigʉ ñami. 15 Coriarã masa ñama, ma gʉdareco ote ajeri quediana robo bajirã. Dios oca tʉorãji ĩna tʉorea. Ito bajibojarocati ĩna tʉoja bero rʉ̃mʉ́ ejacõri ĩna ãcabojaroca yigʉ yiguĩji ĩnare. Ĩna ya ʉsijʉ ĩna tʉo ãmisãre ĩna ãcabojaroca yigʉ yiguĩji rʉ̃mʉ́. 16 Gãjerã masa ñama, gʉ̃ta wato ote ajeri quediana robo bajirã. Dios oca tʉocõri wanʉ quenaro boca ãmiyijarã ĩna. 17 Ito bajibojarocati Dios oca queno quedi sãjabea ĩnare, queno ñe mari manore bajiro. Ito bajiri ĩnare oca ñaja, gãjerã ĩna ti teja, nocõ mejeti Dios oca ĩna tʉobojare ãcabojarãji ĩna. 18 Gãjerã masa ñama jota wato ote ajeri quediana robo bajirã. Dios oca tʉorãji ĩna tʉorea. 19 Itire tʉocõri ruje tʉoĩarã yirãji ĩna. Adi sita gaye, adi macãrʉcʉ̃ro gaye ruje gajeoni tʉoĩarãji ĩna. Ito bajicõri gajeoni jai bʉsaro ãmorã yirãji ĩna. Gajeonijʉare bʉto tʉoĩacõri Dios ocare ãcabojarã yirãji ĩna. 20 Gãjerãma Dios oca tʉocõri, queno tʉo sʉyarãji ĩna. Ĩna ñama sita quenarijʉ quediana robo bajirã. Rica jairo rica cʉtiricʉ robo bajiro bajirã ñama ĩna. Corocõ meje ñarãji ĩna. Coriarã Dios oca tʉocõri Dios ĩ ãmorise jabetoti yirãji. Gãjerã Dios ĩ ãmorise jai bʉsaro yirãji. Gãjerã Dios ĩ ãmorise bʉto tʉoĩarãji ĩna. Ito bajiri queno ĩre moa ĩsirã yirãji ĩna. Ĩnaõna ñarãji jairo rica cʉtiricʉ robo bajiro bajirã, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ado bajiro bajia sĩabusuoraga, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 8.16-18)

21 Mʉcana gaje oca goti remoyijʉ Jesús ĩnare:

—Mujura jãi mani sĩasuaja, sotʉ rocajʉ sĩasuamenaji mani. Ito yicõri canira casabo rocajʉare mujura jãi sĩasuamenaji mani. Mujura jãi mani sĩasuaja ʉ̃macʉ̃jʉ sĩasuarã yirãji mani, jeyaro iti busutoni. 22 Yeyo cʉre ñabojaroti, co rʉmʉ goaro yiroja. Ĩna yeyo gotibojarise cʉni yoari yeyomenaji ĩna. Co rʉmʉ masa tʉo bʉja jedirã yirãji ĩna. 23 Queno tʉoya mʉa gãmo goje cʉtirãma, yiyijʉ Jesús.

24 Mʉcana tʉdi goti quenoyijʉ Jesús ĩnare:

—No ĩre tʉorʉ̃nʉgʉ̃re jai bʉsaro tʉo masire gaye jidicãgʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri jai bʉsaro masigʉ̃ yiguĩji ĩ. No ĩre tʉorʉ̃nʉbicʉre jabetacã ĩ tʉoĩabojarisere ẽmacõgʉ̃ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri ñe tʉoĩare mano tujagʉ yiguĩji ĩ. 25 Tʉo masigʉ̃ bʉto bʉsa tʉo masigʉ̃ yiguĩji. Tʉo masibicʉama ãcabojagʉ yiguĩji ĩ tʉobojare, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia ote gaye, yi Jesús ĩ riasore gaye

26 Mʉcana gaje goti masiore ocana masare riasoyijʉ Jesús:
—“Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca ado bajiro bajia iti. Oteri masʉ ote ajeri ĩ oteado bajiroti bajia iti. Tʉote mʉa. 27 Co ñami rʉyabeto canigʉ̃ yiguĩji oteri masʉ. Ito yicõri co ʉ̃mʉa rʉyabeto yujiguĩji ĩ. Ito yicõri ote ajeri judiroja. Judicõri bʉcʉaroja. Iti bʉcʉa mʉjarisere, ¿no bajiro bʉcʉati iti? yi masibiquĩji oteri masʉ. 28 Sitareti judiroja iti ajeri. Cajero judiroja rujagʉ, jaibitigʉacã. Ito bero bʉcʉa mʉjacõri jũ cʉtiroja. Ito bajicõri rica cʉtiroja. 29 Iti ote botija ticõri, “Ãmirʉja yʉ”, yi tʉoĩacõri itire ãmigʉ̃ wacʉ yiguĩji ĩ. Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre Dios ĩ miojuja ito bajiroti bajia. “Yʉre queno tʉorʉ̃nʉama ĩna”, yi tʉoĩacõri ĩre tʉorʉ̃nʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia mostaza ajeri, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús:
—¿No bajiro bajiati, “Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca? ¿Ñe gaje ocana itire cõĩarãjida mani? 31 Mostaza ajeri sitajʉ oteado bajiro bajia, “Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca. Rica jeyaro ajeri rʉja bʉsarise ña mostaza ajeri. 32 Ito bajibojarocati iti aje judi bʉcʉacõri gaje ote gaye rẽto bʉsaro ũmaricʉ ña. Rʉjʉri yoarise ña itigʉre. Ito bajicõri jesarãji minia ũmacañi ĩ asirise rudirã, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Goti masiore ocana Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 13.34-35)

33 Masare Dios oca riasogʉ, goti masiore ocana riasoyijʉ Jesús. “Queno tʉo masibeama”, yi masicõri itocõ goti tarojoyijʉ Jesús ĩnare. 34 Goti masiore ocana riti masare riasoyijʉ Jesús. Ĩ sĩgʉ̃ti ĩ rãca riasotirã rãca ñagʉ̃, goti masiore oca gaye queno goti rẽtobuyijʉ Jesús ĩnare.

Minore, jacũrisere cʉni Jesús ĩ rẽtore gaye
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35 Iti rʉmʉti rãiocũro ñaroca ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Sidʉja jẽa wato mani, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
36 Ito ĩ yija tʉocõri: “Wajʉ”, masare yicõri, Jesús ĩ sãñari cumajʉ eja sãjayijarã ĩna. Ito bajiri itiganati Jesure ãmi wayijarã ĩna. Gaje cumari gãna cʉni ĩnare baba cʉti wayijarã. 37 Ito ĩna jẽa waroca mino bʉto wẽayijʉ. Jacũrise cʉni bʉto jacũ sãjayijʉ cumajʉ. Ito bajiri ide dajacoayijʉ cuma ĩja. 38 Ito bajibojarocati Jesús ĩ ya rijoga jeoadona cani sãñayijʉ, cuma ʉsi tutujʉ. Ito bajiro ĩ canija ticõri, ĩre yujioyijarã ĩ rãca riasotirã:
—Tʉoya gʉare Riasogʉ mʉ. Rujarã ya mani. ¿Gʉare mai codebeati mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
39 Ito ĩna yija tʉocõri, yujiyijʉ Jesús ĩja. Yujicõri ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—Wẽabesa, yiyijʉ Jesús minore. Jacũ jidicãña, yiyijʉ Jesús ide jacũrisere.
Ito ĩ yirocati mino rẽtacoayijʉ ĩja. Ide cʉni jacũbiticoayijʉ ĩja. Quenaro tʉjacoayijʉ ĩja. 40 Ito bajirocati:

—¿No yirã güiati mʉa? Güibesa. ¿Yʉre tʉorũnʉbeati mʉa? ¿Yʉ masirisere tʉoĩabeati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

41 Ito bajiro ĩ yibojarocati bʉto tʉo ʉcayijarã ĩna:

—¿Ñimʉ ñati ãniama? Minore rẽta rotiami. Mino cʉni, ide cʉni ĩre tʉoa, yiyijarã Jesús rãca riasotirã.

Gerasa gagʉ rʉ̃mʉ́ sãñagʉ̃ oca

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 1 Jesús ĩre sʉyarã rãca sidʉja Gerasa sitajʉ jẽa ejayijarã ĩna. 2 Jesús eja ĩ maja waroca ĩre bocayijʉ gãji. Ĩ ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãja ecorʉ ñayijʉ. Masa yujeadojʉ ñacõri Jesús tʉ ejayijʉ ĩ. 3 Masa godana ĩna yujeadojʉ ñayijʉ ĩ ñaro. Ĩre sia sẽobisijarã gãjerã come mana. 4 Ĩ ya gʉbo tĩgã ĩ ya ãmore cʉni siabojayijarã ĩna. Ĩre ĩna siabojarocati coji meje tunu ruacõsotiyijʉ ĩ. Ĩre tua yi masibisijarã masa. 5 Ʉ̃mʉa, ñami cʉni wa ucuyijʉ ĩ. Tʉria joejʉ cʉni, masa yujeadojʉ cʉni wa ucuyijʉ ĩ. Ĩ wa ucurojʉ bʉto awasã ucuyijʉ ĩ. Ito yigʉ gʉ̃tana yijeyijʉ ĩmasiti. 6 Ito ĩ bajiroca Jesure ti ñucacõri ũmaquedi wayijʉ ĩ Jesús tʉjʉ. Jesús tʉ ejacõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rüjüyijʉ ĩ, ĩre rʉ̃cʉbʉogʉ. 7-8 Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Tʉoya rʉ̃mʉ́ mʉ. Ãnire ĩ ya ʉsijʉ ñagʉ̃ budiya mʉ, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́re.

Ito ĩ yijare:

—Jesús, Dios Macʉ ña mʉáma. ¿Yʉre no bajiro yigʉ yigʉjada mʉ? Dios yʉre tiro riojo bʉsia yʉ. Yʉre juniro yibesa mʉ, yi josayijʉ ĩ Jesure.

9 Ito ĩ yiroca ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:

—¿Ñe wame cʉtiati mʉ? yiyijʉ Jesús.

Ito ĩ yija:

—Jãjarã wame cʉtia yʉ, jãjarã rʉ̃mʉ́a gʉa ñajare.

10 "Adi sita sõjʉa wasa", gʉare yibesa mʉ, yi josayijʉ rʉ̃mʉ́ Jesure. 11 Ito bajiroca tʉriajʉ jãjarã ba rʉ̃gõ ucuyijarã ecana yesea. 12 Ĩnare ticõri ado bajiro yiyijarã rʉ̃mʉ́a Jesure:

—"Ecana yesea ĩna ya ʉsijʉ sãjaña mʉa", gʉare yiya mʉ, yi josayijarã ĩna Jesure, yeseare sãja ãmorã.

13 Ito ĩna yija ticõri: "Itojʉ wasa mʉa", yiyijʉ Jesús ĩnare. Ito ĩ yija ʉ̃mʉgʉ̃re sãñabojana rʉ̃mʉ́a budicoayijarã ĩja, yesea ya ʉsijʉ sãja ãmorã. Ecana yesea dos milcõ ñayijarã ĩna. Ito ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a sãja ecocõri bʉto ũmaquedi wayijarã yesea. Gʉ̃tagãri joejʉ mʉja wacõri quedi sãja wayijarã rujarajʉ. Ito bajiri ĩna ñarocõti ruja jedicoayijarã ĩna.

14 Ito bajiri yeseare codebojarã ũmaquedi wacoayijarã ĩna. Iti bajirisere gotiyijarã ĩna gãjerãre. Jaja cʉto cʉni, jaibiti cʉto cʉni masare itire gotiyijarã ĩna. Ito bajiri, "¿Ñe rẽtati?" yirona tirã wayijarã masa. 15 Jesús tʉ ejacõri, rʉ̃mʉ́a sãja ecobojarʉre tiyijarã ĩna. "Jãjarã rʉ̃mʉ́a sãñarʉ ñabojagʉti, ĩ ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a budigorʉ ñami ĩja", yi ti masiyijarã masa. Jesús tʉ rujigʉ yutabuju ĩ sãñarocajʉ tiyijarã ĩna. Rʉ̃mʉ́a ĩna sãñaja tʉo masigʉ̃ meje ñayijʉ maji. Quenari ʉsi, ʉsi cʉtigʉ ĩ tʉoĩarise queno tʉo masigʉ̃ ñayijʉ ĩja. Ito ĩ bajija ticõri, bʉto güiyijarã masa. 16 Ito bajiro iti rẽtaja ticõri, rʉ̃mʉ́a budigorʉ ĩ bajirise, ecana yesea ĩna bajirise cʉni gãjerãre gotiyijarã ito gãna. 17 Ito bajiri Jesure güicõri ĩna cʉtore ĩ budigotoni ĩre josayijarã ĩna.

18 Ito Jesús cumajʉ ĩ sãñaroca rʉ̃mʉ́a budigorʉ ado bajiro yiyijʉ ĩre: "Mʉ rãca wa ãmoa yʉ cʉni", yi josayijʉ ĩ Jesure, ĩ rãca warocʉ. 19 Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:

—Yu rãca wabesa. Mu ya wiju tudi wasa. “Yure ti maicõri, yure queno yimi Dios”, yi gotiba mu ñarãre, yiyiju Jesús ĩ ya usiju rũmúa budigorure.

20 Ito Jesús ĩ yiroca rũmúa budigoru tudicoayiju. Jua dujamocõ cutoriju goti ucuyiju ĩ. Rũmúa ĩ ya usiju sãñanare Jesús ĩ bucõare gaye goti ucuyiju ĩ. Ito bajiri iti bajirisere tuocõri uca jedicoayijarã masa.

Jairo macore Jesús ĩ yisiore gaye

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Ito yija bero Jesús tudi jẽa wayiju cuma jajocana. Itajura tunima Jesús ĩ rũgõroju jãjarã masa minijuayijarã ĩ tu. 22 Ito bajirocati minijuara wi uju ejayiju Jesús tu. Jairo wame cutiyiju ĩ. Jesure ticõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũyiju Jairo. 23 Ito bajiro rujicõri ado bajiro Jesure josayiju ĩ:

—Yu maco cõgõ yamo. Iso catire ãmoa yu. Ito bajiri isore moaĩagũ waya mu, yiyiju ĩ Jesure.

24 Ito bajiro Jairo ĩ yija tuocõri, ĩ rãca wayiju Jesús. Jãjarã masa ĩre suya wacõri bidiro ñayijarã ĩna. 25 Ĩna wato romio ñayijo. Iso ñayijo romia ñarise cõgõ. Jua gubojeno rodori tujayiju iso cõroca riti. 26 Jãjarã uco masa uco yibojayijarã isore. Uco waja niyeru iso rucorise ĩsi jeocõyijo uco masare. Ĩna uco yibojarocati buto busa cõ wayijo iso ĩja. 27 Gãjerãre Jesús ĩ yisiore gaye tuo bujayijo iso. Ito bajiri jãjarã masa rãca ñayijo iso Jesús judoju a. 28 “Jesús ya yutabujure yu moaĩajama catigoja yu”, yi tuoĩayijo isomasijuama. Ito bajiri ĩ ya yutabujure moaĩayijo iso. 29 Ĩ ya yutabujure iso moaĩarocati rí tadicoayiju isore ĩja. Iso ruju ñarise iti rẽtaja tuoĩa masiyijo. 30 Jesure iso moaĩaja bero, “Yu masirisena yisicoaju isore”, yi tuoĩayiju Jesús. Ito bajiri juda ticõri ado bajiro masare seniĩayiju ĩ:

—¿Ñimo yu ya yutabujure moaĩari? yiyiju Jesús ĩnare.

31 Ito ĩ yija ĩ rãca riasotirã ado bajiro yiyijarã:

—Mu tuju jãjarã ñama mure moaĩarã. ¿No yigu seniĩati mu? “Ñimo yu ya yutabujure moaĩari”, ¿yi seniĩati mu? yiyijarã ĩna Jesure.

32 Ito ĩna yibojarocati ĩre moaĩagõre ti ãmayiju Jesús. 33 “Yu ña ĩre moaĩagoro”, yiroco buto nurugoyijo iso Jesure güigo. Güibojagoti rijomunigãna ñini rũjũyijo iso Jesús riojo. Ito bajicõri ñajediro bajirisere gotiyijo iso Jesure. 34 Iso ito yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Jesús:

—Maco, tuoya mu. Yure mu tuorũnujare mure yisiobu yu. “Jesure yu moaĩajama catigo yigoja yu”, mu yi tuoĩajare mure yisiobu yu. Ito bajiri mure rí tadicoaju. Wanu quenagõ, cati quenagõ wasa mu, yiyiju Jesús isore.

35 Ito bajiro isore ĩ yirocati minijuara wi uju Jairo wame cutigu ya wi gãna ejayijarã. Ado bajiro Jairore gotiyijarã ĩna:

—Mu maco godacoamo. “Yu macore yisiogu waya”, yi josabesa Riasori masure ĩja, yiyijarã ĩna Jairore.

36 Ito ĩna yibojarocati:

—Güibesa. Itoti yu masirisere tuoĩaña, yiyiju Jesús ĩre.

37 Gãjerãre suya rotibisiju Jesús. Pedro, Santiago, Juan cuni Santiago ocabaji, ĩna udiarãreti suya rotiyiju Jesús. 38 Minijuara wi uju, ya wi tu ejacõri, buto ĩna otija tuoyiju Jesús. 39 Ito bajiri wi sãjacõri ado bajiro yiyiju ĩ:

—¿No yirã otiati mua? Macoacã cõgõ meje yamo iso. Canigõ yamo, yiyiju Jesús otirãre.

40 "Ʉsi jedicoañi iso", yi masicõri Jesure ajayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija
ticõri, budi rotiyiȷ̈ Jesús ĩnare. Ito yicõri macoacã ya sõa sãjayiȷ̈ Jesús.
Iso jacʉsabatia rãca, ĩre sʉyarã ʉdiarã rãca sãjayiȷ̈ Jesús. Ĩna rãca sãjacõri
macoacãre bʉsiyiȷ̈ Jesús. 41 Iso ya ãmore ñia tʉ̃a wʉmʉocõri ado bajiro
yiyiȷ̈ Jesús:

—Talita cumi, yiyiȷ̈ Jesús isore. Masa oca yireoni bajiro: " 'Macoacã,
wʉmʉña', mʉre yibʉ yʉ", yireoni ña iti.

42 Ito ĩ yirocati wʉmʉ wayijo iso. Jʉa gʉbojeno rodoricõ tʉjago ñayijo iso.
Tʉdi iso catija ticõri, bʉto ʉcayijarã masa. 43 Ito bajiri ado bajiro ĩnare rotiyiȷ̈
ĩ: "Gãjerãre iti bajirisere gotibesa. Isore ecaya mʉa", yi rotiyiȷ̈ Jesús ĩnare.

Nazaretȷ̈ Jesús ĩ ware gaye
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 1 Iti cʉtore budi wayiȷ̈ Jesús. Budi wacõri ĩ ya cʉto ñasariȷ̈ ejayiȷ̈
Nazaret wame cʉtiroȷ̈. Ĩ rãca riasotirã cʉni wayijarã ĩ rãca. 2 Ito bajiri
tujacãra rʉmʉ ñaroca masare riasosʉoyiȷ̈ Jesús minijuara wiȷ̈. Ĩre tʉocõri,
"Bʉto masigʉ̈ ñami ĩ", yirona ʉcayijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yiyijarã masa
Jesure tʉocõri:

—¿No bajicõri bʉto tʉo masiati ãni? ¿Ñimʉ ĩre riasoyijari? ¿No bajicõri
ĩ bʉto tʉo masirise ñati ĩre? Ĩmasiti guijoro bajiami. Cõrãre ĩ moaĩarocati
ñarise rẽtacoaȷ̈, yiyijarã ĩna Jesús ya cʉto gãna. 3 Gaje ado bajiro yiyijarã
ĩna: Ĩti ñami adoȷ̈ yucʉ yijeri masʉ. María macʉ ñami ĩ. Ito yicõri Santiago,
José, Judas, Simón mesa rĩjorʉ ñami ĩ. Ĩ ocabajirã romia cʉni ado gãna ñama
ĩna, yiyijarã Jesús ya cʉto gãna.

Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, Jesure boca ãmibisijarã ĩna. 4 Ito ĩna yibojarocati
ĩnare bʉsiyiȷ̈ Jesús:

—Diore goti ĩsiri masʉre rʉ̃cʉbʉorã yirãji masa jeyaro. Ito bajibojarocati ĩ
ya cʉto gãna, ĩ ñarã, ĩ ya wi gãna cʉni rʉ̃cʉbʉomenaji ĩna. Ĩ ñarã ĩre tʉomenaji
ĩna, yiyiȷ̈ Jesús.

5 Ito bajiri Jesure ĩna tʉobejare tiyamani yi ĩoado mañiȷ̈ Jesús. Ito bajibojarocati coriarãre ãmo moa jeocõri ĩna ñarise rẽtoyiȷ̈ Jesús, jãjarãre meje. 6 Ĩ
ñarã ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉbeja ticõri, "Ayu, ¿no yirã tʉorʉ̃nʉbeati ĩna?" yi tʉoĩayiȷ̈
Jesús. Ito yija gaje cʉtoriȷ̈ wayiȷ̈ Jesús masare riaso ucugʉ wacʉ.

Dios oca ĩna goti ucutoni ĩ rãca riasotirãre Jesús ĩ cõare gaye
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

7 Ĩ rãca riasotirãre ji wayiȷ̈ Jesús. Jʉa gʉbojeno ʉ̃mʉa ñayijarã ĩna. Gãjerãre riasojaro yirocʉ, ĩnare cõayiȷ̈ Jesús. Co cʉto rʉyabeto jʉ̃arã riti cõayiȷ̈
Jesús ĩnare. Ito yicõri ĩ masirise jidicãyiȷ̈ Jesús ĩnare, "Rʉ̃mʉ́are bucõama
mʉa cʉni", yirocʉ. 8 Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro rotiyiȷ̈ Jesús:
"Mʉa goti ucurã waja mʉa ya gajeoni ãmi wa yibesa. Najuro, tura baju, niyerure cʉni ãmi wa yibesa. Tueragʉ riti ãmi wasa, mʉa bogaja itigʉna tue waja.
9 Gʉboco sãñacõri, yutabuju co bujuti sãña wasa. Mʉa sãñarise riti ãmi wasa",
yi rotiyiȷ̈ Jesús ĩnare. 10 Gaje ado bajiro ĩnare rotiyiȷ̈ Jesús:

—Cʉtori mʉa goti ucurã waja, mʉa ejari wi co witi ñacõama. Gaje wi, gaje
wi wabeja. Gaje cʉtoȷ̈ warã riti warã yirãji mʉa. 11 Gaje cʉtori mʉa waja,
masa mʉare cʉdibeja, Dios oca ĩna tʉo ãmobeja, itocõti ĩnare jidicãma. Ĩnare

jidicãcõri ado bajiro yiba. Mʉa ya gʉbojʉ sita wãrisere ja bateba ĩna ñarijʉre warã. Ito bajiro mʉa yija ticõri: “Bʉjato ya mani ĩnare. Queno yibea mani ĩnare”, yi tʉoĩarã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

12 Jesús ĩ gotirere tʉocõri masare gotirona wayijarã ĩna: “Ñeñaro mʉa yirise jidicãcõri Diore tʉorʉ̃nʉña”, yiyijarã ĩna masare. 13 Masare ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a sãñanare, rʉ̃mʉ́are bucõayijarã ĩna. Ñarise cõrã jãjarãre ʉ́ye jio guyijarã ĩna. Ito bajiro yicõri ĩna ñarisere rẽtoyijarã ĩna.

Juan idé guri masʉ ĩ godare gaye
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

14 Masa jeyaro bʉsiyijarã Jesús ĩ masiro robo ĩ yire gaye. Masa ĩna bʉsire tʉocõri iti cʉto gagʉ ʉjʉ Herodes cʉni, masiyijʉ Jesús ĩ masiro robo ĩ yire gaye. Itire oca tʉocõri ado bajiro bʉsiyijʉ Herodes:

—Juan masare idé guri masʉ ñaguĩji mʉcana, yiyijʉ ĩ. Mʉcana tujacõri ĩ masiro robo ĩ yirisere yiguĩji, yiyijʉ Herodes.

15 Gãjerãma ado bajiro yiyijarã:

—Diore goti ĩsiri masʉ Elías ñayorʉ ñaguĩji mʉcana, yiyijarã ĩna.

Ito ĩna yibojarocati gãjerã ado bajiro yiyijarã mʉcana:

—Diore goti ĩsiri masʉ jane mejejʉ ñayorʉ ñaguĩji gajea, yiyijarã ĩna.

16 Ito bajiro masa ĩna bʉsija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Herodes:

—Juan ñaguĩji gajea. “Iti rʉmʉjʉ ĩ ya rijoga jatatẽña ĩre”, yicʉ yʉ. Iti rʉmʉ yʉ sĩa rotija bero mʉcana tʉdi tujacõaguĩji gajea, yiyijʉ Herodes.

17-18 Juan ĩ sĩa ecoroto riojʉa, ado bajiro Herodesre bʉsi tudiyijʉ ĩ:

—Mʉ ocabaji Felipe manojore rʉcobesa mʉ. Ito bajiro yibitirʉja mʉ, yiyijʉ Juan Herodesre.

Felipe manojo ñabojaro Herodías wame cʉtiyijo iso. Herodes bʉto ãmoyijʉ isore. Ito bajiri Juan ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ĩre ñia rotiyijʉ Herodes ĩ ya surarare, ĩre ĩna tubiatoni.

19 Ito bajiro Juan ĩ bʉsija tʉocõri, Herodías bʉto tʉo tudiyijo ĩre. Ĩre sĩa ãmobojayijo iso. No bajiro ĩre sĩa masia mañijʉ isore. 20 Quenarise riti tʉoĩagʉ ñayijʉ Juan. Ito yicõri queno ʉsi cʉtigʉ ñayijʉ ĩ, Dios ĩ tija. Itire ticõri Juanre queno rʉ̃cʉbʉoyijʉ Herodes. Ito bajiri Juanre camotayijʉ ĩ, Herodías sĩame yirocʉ. Juan ĩ bʉsirisere tʉo oca jaibojagʉti ĩre bʉto tʉo wanʉyijʉ Herodes. 21 Co rʉmʉ ĩ ñara rodo gãni biajare basa meni rotiyijʉ Herodes. Ĩ ya moari masa ʉjarã rãca, ito yicõri surara ʉjarã rãca, Galilea ñari masa rãca cʉni ĩna rãca basa meniyijʉ Herodes. Ĩna basa wijari rʉmʉ Juanre sĩaroco tʉoĩacõyijo Herodías. 22 Iso maco ĩnare basa ĩoyijo ĩna wanʉtoni. “Quenoguti yʉre basa ĩoamo iso”, yi tʉoĩayijʉ Herodes. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ isore:

—¿Ñe mʉre ĩsigʉ̃ti yʉ mʉ basare waja? Mʉ ãmorise yʉre seniña.

23 Mʉ senija yʉ gajeoni rʉcorise gʉdarecona mʉre ĩsicʉja yʉ. Adi cʉto gagʉ ʉjʉ ñacõri, mʉ senija gʉdarecona ĩsicʉja yʉ. Bʉgʉ meje ya yʉ adire. Ri ya yʉ, yiyijʉ Herodes Herodías macore. 24 Ito ĩ yija tʉocõri, iso jacore seniĩagõ wayijo iso:

—¿Ñe gajeoni ĩre senigõti yʉ, cana? yiyijo iso.

Ito yija:

—“Juan masare idé guri masʉ ya rijogare ãmoa yʉ”, yiba Herodesre, yiyijo Herodías iso macore.

25 Ito bajiro jaco gotija tʉocõri, ʉsirio wayijo iso ʉjʉ Herodes tʉjʉ. Ĩre ado
bajiro gotiyijo iso:
—Adocãtati Juan ya rijoga ãmoa yʉ. Somotẽrona jeocõri yʉre ĩsiña, yiyijo
iso ĩre.
26 Ito yija Herodes bʉto bojori bʉjayijʉ itire tʉocõri. Juanre sĩa ãmobitibo-
jayijʉ ĩ. Ito yicõri isore maño ãmobisijʉ ĩ. Masa ĩna tiro riojo, "Mʉ ãmoriseti
mʉre ĩsicʉja", ĩ yicãre ñajare, iso seniro bajiroti ĩsiyijʉ ĩ isore. 27 Ito bajiri
Juanre sĩa ãmobitibojagʉti, ejori oca ĩ ya moari masʉre Juanre rijoga jata
rotiyijʉ Herodes. Ito bajiro ĩ rotija tʉocõri, tubiara wi wayijʉ Juan ya rijoga
jatagʉ wacʉ. 28 Ito ejacõri Juan ya rijoga jata, somotẽrojʉ jeocõri ãmi wayijʉ
ĩ. Ãmi wacõri basari masore ĩsiyijʉ ĩ. Isojʉ ĩja iso jacore ĩsiyijo.
29 Juanre sĩare gaye tʉocõri, ĩ rãca riasotiana ĩ ya rujʉre ãmirã ejayijarã.
Ito yicõri ĩre yujeyijarã ĩna ĩja.

Cinco mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

30 Mʉcana tʉdi ejacõri Jesús rãca minijuayijarã ĩ oca goti ucurã ejana. Ito
bajiri ĩna riaso ucure gotiyijarã ĩna Jesure. Ĩna tiado bajiroti ñarocõti goti
jeoyijarã ĩna Jesure. 31 Jãjarã masa warãtibe, tʉdi warãtibe, yi ñayijarã masa.
Ito bajiri Jesús ĩre sʉyarã cʉni ba ãmobojayijarã. Dijʉ barajaʉ mañijʉ ĩnare.
Ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ cũanare:
—Ita, wato. Õ, masa ĩna manojʉ tujacãto mani, yiyijʉ Jesús ĩnare. 32 Ito
yija jajocana wayijʉ Jesús masa manojʉ. Ĩ cũana cʉni wayijarã ĩ rãca. 33 Masa
jãjarã tiyijarã ĩna waja. Jesús, ĩ cũanare cʉni ti masiyijarã masa. Ito bajiri ĩna
wagoja ticõri, boejʉ ũmaquedi wayijarã masa. Jesús ĩ cũana rãca ĩna ejaroto
riojʉajʉ ejayijarã masa, bʉto wacõri. 34 Cumana ejacõri maja wacʉti jãjarã
masare ti bʉjayijʉ Jesús. Oveja codegʉ mano bajiro bajiyijarã masa ĩ tija. Ito
bajiri ĩnare ti maiyijʉ ĩ. Ito bajiri masare ti maicõri ĩnare riasosʉoyijʉ Jesús.
35 Ñamicajʉ ñaroca Jesure bʉsirona ĩ tʉ ejayijarã ĩ rãca riasotirã. Ado bajiro
yiyijarã ĩna:
—Ñamicajʉ ñacoajʉ ĩja. Queno masa mama adore. 36 Ito bajiri masa ĩna
cʉtojʉ tʉdi wajaro. Õjʉ ĩna ñarojʉ bare gãme barã wajaro. Bare ma ado. Ito
ñaroja, naju gãme barajʉ, yiyijarã ĩna Jesure.
37 Ito yija ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—Masare ecaya mʉa, yiyijʉ ĩ.
Ito yija ĩja, ĩ rãca riasotirã ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:
—¿Gʉa bare gãmerã warãjida, jairo waja rʉ̃cʉrisere? Masa jaijare najuro
waja tĩjabea, yiyijarã ĩna Jesure.
38 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ Jesús:
—¿Nocõ naju rʉcoati mʉa? Titẽña maji, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
Itire ticõri ĩre gotiyijarã:
—Co dʉjamocõ ña iti naju. Ito yicõri wai cʉni jʉ̃arã ñama, yiyijarã Jesure.
39 Ito yija ado bajiro masare yiyijʉ Jesús: "Rujaria buri ruji wasa ta quena-
rise joejʉ", yiyijʉ Jesús masare. 40 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, rujaria buri ruji
wayijarã masa. Co bure ñayijarã cincuenta ñarã, gãjerã cien ñarã rujisosa
wayijarã masa. 41 Ito yija naju co dʉjamocõ ñarisere, wai jʉ̃arãre cʉni ãmi
rʉcoyijʉ Jesús ĩ ya ãmona. Iti rʉcocõri macãrʉcʉ̃rojʉ ti mʉoyijʉ ĩ: "Queno

ya Cʉna mʉa", yiyijʉ Jesús Diore. Ito yicõri najuro wẽ jea batoyijʉ ĩja. Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ĩsiyijʉ Jesús. "Masare batoya", yirocʉ ĩsiyijʉ Jesús. Wai jʉarãre batoyijʉ Jesús masa ñarocõti ĩna batoni. 42 Ito bajiri masa jeyaro bayijarã. Yaji quenaro ñayijarã masa ĩja iti bacõri. 43 Ĩna yaji rẽtarisere jʉa gʉbojeno jiburijʉ miosã dajoyijarã ĩna ba rʉarisere. 44 Jãjarã ñayijarã masa, najuro waire cʉni barã. Cinco milcõ ñayijarã ĩna ʉ̃mʉa.

Ide joe Jesús ĩ ware gaye

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

45 Ito yija ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Cuma sãjacõri sidʉja jẽa wasa. Itojʉ Betsaidajʉ yʉre yuba, yiyijʉ Jesús ĩnare. Ĩna jẽa waroca masare ware goti ñayijʉ Jesús. 46 Ĩnare ware goticõri tʉriajʉ maja wayijʉ Jesús, Diore bʉsirocʉ. 47 Rãiocũro itajura gʉdarecoti tʉjayijʉ cuma maji. Ito bajiri Jesuama itajura tʉnima rʉ̃gõcõri ti ñucayijʉ ĩnare. 48 Jesús ĩ tija bʉto weabojayijarã ĩna. Mino bʉto iti wẽa tuojare josari wea wabojayijarã ĩna. Ito bajiri busucũro ide joena wacõri ĩna tʉ eja wayijʉ Jesús. Ito bajibojarocati ĩnare rẽta wacʉ bajiro eja wayijʉ ĩ. 49-50 Ide joe ĩ waja ticõri, bʉto awasãyijarã ĩna ʉcarã. "Masʉ wʉjo ñaguĩji", yi tʉoĩayijarã ĩna. Ĩna ʉcaja ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Oca sẽoña mʉa. Güibesa mʉa. Yʉti ña, yiyijʉ Jesús ĩnare.

51 Itocõti ĩna rãca cumajʉ sãja ejacoayijʉ Jesús ĩja. Ĩ sãjarocati mino rẽtacoayijʉ. Ito bajiri bʉto ti ʉcayijarã ĩna itire. 52 Bare jabetacãna jãjarã masare Jesús ĩ ecaja tibojarãti, "Dioti ñami ĩ", yi masibisijarã ĩna maji. "Tiyamani ĩo masigʉ̃ ñami Jesús", yi ãmobisijarã ĩna. Queno tʉo masibisijarã maji.

Genesaret sita gãnare Jesús ĩ yisiore gaye

(Mt 14.34-36)

53 Itajura jẽacõri Genesaret wame cʉtiri sitajʉ ejayijarã ĩna. Itojʉ cumare sia cũyijarã ĩna. 54 Cuma ĩna sia majaroca Jesure ti masiyijarã masa itijʉ gãna. 55 Jesure ticõri ʉsirio wayijarã gãjerãre gotirona. Ito yija cõrãre ĩna ya camana ãmi wayijarã Jesús tʉjʉa. 56 No ĩ waro bajiroti jaibiti cʉto, jaja cʉtojʉ, wi manojʉ, majʉ cʉni cõrãre cũ yuyijarã ĩna, Jesús ĩ yisiotoni. Ĩ ya yutabuju gaja moaĩa ãmorã, ĩre josayijarã ĩna. Jesús ya yutabuju gaja moaĩanare riti ĩna ñarise cʉtirise rẽtacoayijʉ ĩja.

Ñeñaro tʉoĩacõri ñeñarise yama masa, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 15.1-20)

7 1 Ito yija fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa rãca Jesús tʉ eja rʉgʉ̃yijarã ĩna. Jerusaléna wadiana ñayijarã ĩna. 2 Jesús tʉ ejacõri ĩ rãca riasotirã coriarã ãmo coemenati ĩna baja tiyijarã ĩna. Ito bajiri bʉcʉrã ĩna rotiado bajiro ĩna yibeja ticõri, ĩnare bʉsituyijarã ĩna. 3 Judio masa ñajediro, fariseo gaye tʉoĩarã cʉni bʉcʉrã ocare queno tʉo sʉyayijarã ĩna. Bʉcʉrã ĩna rotiado bajiroti ruje ãmo coesotiyijarã ĩna baroto riojʉa. 4 Bare waja yiadojʉ bare gãme tʉdi ejacõri bʉcʉrã ĩna rotirise ĩna cʉdiroto riojʉa babisijarã ĩna. Bʉcʉrã ĩna rotiado bajiroti idira coa, ide gõnaradʉ, ito yicõri come sotʉ cʉni coecõyijarã ĩna. Bʉcʉrã rotirise cʉdirona ĩna ya caniado cʉni queno coecõyijarã fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni.

5 Ito bajiri Jesús rãca riasotirã ĩna ãmo coemenati baja ticõri, ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:

—¿No yija mʉ rãca riasotirã bʉcʉrã oca tʉorʉ̃nʉbeati? yiyijarã ĩna. Tite. Coji rʉyabeto ãmo coemenati bama ĩna, yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã.

6 Ito ĩna yijare cʉdiyijʉ Jesús ĩnare:

—"Queno yirã ña gʉa", yibojarãti mʉa tʉoĩaro bajiro yibea mʉa. Jane mejejʉ mʉare tʉoĩa yugʉ ado bajiro ucañi Diore goti ĩsiri masʉ Isaías ñayorʉ:

"Diore bʉto rʉ̃cʉbʉoa gʉa", yirã ñabojarãti mʉa ya ʉsijʉama queno ĩre rʉ̃cʉbʉobea mʉa.

7 Minijuacõri, "Diore queno rʉ̃cʉbʉoa gʉa", yirã ñabojarãti rocati ya mʉa. Ito yicõri rocati oca bʉsi ajea mʉa itire. Mʉa gotijama, "Bʉcʉrã oca, Dios oca bajiroti bajia", yi gotiboja mʉa, yi ucañi Isaías ñayorʉ mʉare tʉoĩa yugʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

8 Dios ĩ rotirisejʉa queno tʉorʉ̃nʉbiticõri, bʉcʉrã ocajʉare queno tʉorʉ̃nʉa mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

9 Mʉcana gaje ado bajiro ĩnare goti remoyijʉ Jesús:

—Bʉcʉrã ocajʉare tʉo sʉyarona Dios ĩ rotirisereama cʉdibea mʉa. 10 Ado bajiro gotiyijʉ Moisés ñayorʉ: "Mʉ jacʉre, mʉ jacore cʉni rʉ̃cʉbʉoya", yiyijʉ ĩ. "No ĩ jacʉre bʉsitugʉ, ĩ jacore cʉni bʉsitugʉ sĩacõrʉja ĩocʉ̃re", yi ucañi Moisés ñayorʉ. 11 Mʉama ricati bajiro rotia. Ado bajirojʉa rotia mʉa: "Yʉ jacʉsabatiare ejabʉado ma yʉ. Ñarocõti yʉ gajeoni cʉtirise Dios ye riti ña. Ĩ sĩgʉ̃reti ejabʉacʉja yʉ", sĩgʉ̃ ĩ yija, "Queno yami", ya mʉa. 12 "Ito bajiro ĩ tʉoĩaja, no yibea ĩ jacʉsabatiare ĩ ejabʉabeja", ya mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

13 'Ito bajiro mʉa bʉsija, bʉcʉrã ocajʉa tʉorʉ̃nʉcõri, "Dios oca waja ma", yi tʉoĩado bajiro ya mʉa. Iti oca mʉa tʉorʉ̃nʉrise gãjire, gãjire goti mʉja wajʉ mʉa. Gaje jaje ñaroja mʉa ito yirise. Dios ocare tʉorʉ̃nʉrã meje ña mʉa, yiyijʉ Jesús fariseo gaye tʉoĩarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masare cʉni.

14 Ito bero masare jicõri ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Mʉa ñarocõti tʉoya yʉre. Ito yicõri tʉo masiña mʉa. 15 Mani ba sãrise meje ñaroja ñeñaro mani yiroca yirise. Mani ya ʉsijʉ iti ñeñaro tʉoĩajare itina sʉoriti ñeñaro ya mani. 16 Mʉa gãmo goje cʉtijama tʉoya, yiyijʉ Jesús masare.

17 Ito yicõri masare ware goticõri wijʉ sãjayijʉ Jesús. Wijʉ ĩ sãjaroca ĩre seniĩayijarã ĩ rãca riasotirã:

—Jĩjʉ mʉ masare riasorise gayere queno gotiya gʉare cʉni, yiyijarã ĩna Jesure. 18 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—¿Yʉ riasorise gaye queno tʉobiti mʉa cʉni? "Masa ĩna ba sãrise meje ñaroja ñeñaro ĩna yiroca yirise", yʉ yija, ¿tʉo masibeati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare. 19 Masa ĩna ba sãrise jeragajʉ riti waroja. Ĩna ya ʉsijʉ meje waroja iti. Ito yicõri ĩna ba sãrise rẽta budicoaro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

"Bare jeyaro quenarise riti ña", yirocʉ yiyijʉ Jesús. 20 Mʉcana tʉdi goti quenoyijʉ Jesús ĩnare:

—Masa ĩna ya ʉsijʉ iti ñeñaro tʉoĩajare itina sʉoriti ñeñaro yama ĩna. 21 Ĩna ya ʉsijʉ ñeñaro tʉoĩacõri ado bajiro ñeñarise yama masa. Manʉjʉ macore rocati yama ĩna. Riniama. Sĩama. 22 Manojo cʉtirã ñabojarãti rocati yama ĩna. Gãjire gajeoni ʉoama. Ñeñarise ñajediro yama ĩna. Rʉoama. Dios

ĩ rotirisere cudibeama ĩna. Gãjerãre ti tudiama. Gãjerãre busituama ĩna. Ĩna gajeoni rãca, “No yiya mana ña gua”, yama ĩna. “Gãjerã rẽtoro masirã ña gua”, yama ĩna. Ito yicõri queno tuoĩabiticõri rocati yama ĩnaõna. 23 Adi ñeñarise ñajediro yama ĩna, ĩna ya usiju ñeñaro iti tuoĩajare, yiyiju Jesús ĩnare.

Gaje maso Jesure iso tuorũnu suyare gaye

(Mt 15.21-28)

24 Itijuna wacõri Tiro wame cutiri cuto tu ejayiju Jesús. Ito ejacõri wi sãjayiju ĩ. Masa ĩna masibeto eja ãmoyiju Jesús. Ito bajibojarocati masicõyijarã ĩna. 25 Ito bajiri sĩgõ Jesús ĩ ejare gaye masiyijo. Iso ñayijo rũmú sãñagõ jaco. Ito bajiri Jesús tu wadicõri iso ya rijomunigãna ñini rũjũyijo iso, Jesús riojo. 26 Judio masagõ meje ñayijo iso. Sirofenicia gago ñayijo iso. Jesús tu ejacõri ĩre josayijo: “Yu maco iso ya usiju rũmú sãñagõ ñamo. Ito bajiri iso ya usiju rũmú sãñagũre bucõaña mu”, yiyijo iso Jesure. 27 Ito yija ado bajiro gotiyiju Jesús isore:

—Cajero judio masare ejabuasuocuja yu, yiyiju Jesús. Gua masa riojuaju yu mure ejabuaja, rĩacare najuro ẽmacõri yaire ecado bajiro bajia, yiyiju Jesús isore.

28 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyijo iso:

—Ri ya, yu Uju mu. Ito bajibojarocati yaia bare jeoado roca ñarã boca barã yirãji rĩaca ĩna queorisere, yiyijo iso.

29 Ito iso yija ado bajiro cudiyiju Jesús isore:

—Queno tuoĩa mu. Ito bajiri mu ya wiju tudi wasa. Rũmú budigocõami mu macore ĩja, yiyiju Jesús isore.

30 Iso ya wi tudi ejacõri caniado joeju maso iso jesaroca tiyijo iso. Rũmú budigoroju ñayijo iso ĩja.

Tuobiti busibiti yigure Jesús ĩ yisiore gaye

31 Tiro cutona wayiju Jesús. Ito wa rẽtayiju Sidón wame cutiri cuto. Ito rẽta wacuti Decápolis wame cutiri cutori cuni rẽtayiju. Ito rẽta wacu ejayiju Galilea wame cutiritaju. 32 Ito ĩ ñaroca tuobiti busibiti yigure ãmi ejayijarã masa. Ĩre ãmi ejacõri Jesure seniyijarã ĩna, tuobicure ĩ ya ãmo moa jeotoni. 33 Ito bajiri tuobicure gajerojua ãmi wayiju Jesús. Ito yicõri tuobicu ya gãmo gojeriju ãmo wãsoa sõcõayiju Jesús. Ito yicõri ãmona ĩ ya go ide ãmicõri ĩ ya ñemeroju moaĩayiju busibicure. 34 Ito yicõri macãrucũroju ti muocõri usi ãmiyiju Jesús. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ĩre:

—Efata, yiyiju Jesús. “Gãmoro tuoya ĩja”, yireoni ñayiju iti griego ocana.

35 Ito ĩ yirocati tuobicu ñabojaruti tuocoayiju ĩja. Ito yicõri ĩ ya ñemero cuni quenacoayiju ĩre ĩja. Ito bajiri busicoayiju ĩ busibicu ñabojaru. 36 Ito yija ado bajiro masare gotiyiju Jesús: “Gãjerãre goti bato yibesa mua”, yiyiju Jesús ĩnare. Ito ĩ yibojarocati masa jãjarãre goti batoyijarã Jesús ĩ masiro robo ĩ yirisere. “Gotibesa”, ĩ yibojarocati buto busa masare goti bato wayijarã ĩna. 37 Ito bajiro Jesús ĩ yija ti wanucõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Jeyaro ĩ yirise quenasacõa, yiyijarã masa. Tuomenare cuni ĩna tuoroca, busimenare cuni ĩna busiroca yami Jesús, yiyijarã masa.

Cuatro mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mt 15.32-39)

8 [1]Iti rʉmʉri mʉcana tʉdi jãjarã masa minijuayijarã Jesús tʉjʉ. Jesús tʉ ĩna ñaroca riti bare jedicoayijʉ ĩnare. Ito bajiri ĩ rãca riasotirãre jicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:

[2]—Ãna masare ti maia yʉ. Ʉdia rʉmʉ tʉja yʉ rãca ĩna ñaroca. Ito bajiri bare ma ĩnare. [3]"Bamenati wasa", ĩnare yʉ yija, ma gʉdarecoti boga quedirãji ĩna. Coriarã sõjʉ wadiana ñarãji, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

[4]Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩ rãca riasotirã:

—Masa ñaro meje ñajare no bajiro masare bare eca masiado ma, yiyijarã ĩna Jesure.

[5]Ito ĩna yija seniĩayijʉ Jesús ĩnare:

—¿Nocõ jaje naju rʉcoati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.

—Jʉa ãmojeno najurori ña, yiyijarã ĩna.

[6]Ito yija jacajʉ masare ruji rotiyijʉ Jesús. Ito yicõri jʉa ãmojeno naju ñarisere ãmi rʉcoyijʉ Jesús. Itire rʉcocõri ado bajiro yiyijʉ Jesús: "Queno ya mʉ", yiyijʉ Jesús Diore. Ito yicõri naju igata batocõri ĩ rãca riasotirãre ĩsiyijʉ Jesús. Ĩnajʉa masa jeyarore batoyijarã ĩja. [7]Ito yicõri wai cʉni jabeto rʉcoyijarã ĩna. Waire rʉcocõri, "Queno ya Dios mʉ", yiyijʉ Jesús mʉcana. Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre bato rotiyijʉ Jesús. [8]Masa ñarocõti ba jediyijarã. Sĩgʉ rʉyabeto yaji quenaro ñayijarã ĩna. Ĩna ba rʉarise ãmicõri jʉa ãmojeno jibʉri dajoyijarã ĩna. [9]Itijʉ Jesús rãca bana cuatro milcõ ñayijarã masa. Ĩna ba tĩoja bero ĩnare ware gotiyijʉ Jesús. [10]Ito bero cumajʉ sãjayijʉ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca. Cuma sãjacõri Dalmanuta sitajʉ wayijarã ĩna.

"Tiyamani ĩoña gʉare", ĩna yire gaye
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

[11]Ito Jesús ĩ ejaja tʉocõri, ĩ rãca bʉsirona ĩ tʉ ejayijarã fariseo gaye tʉoĩarã. Ĩ wisajaro yirona ĩre seniĩayijarã ĩna. " 'Dios cõarʉ ñami ĩ', gʉa yitoni, tiyamani mʉ ĩore ãmoa gʉa", yiyijarã ĩna Jesure. [12]Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, bʉto ʉsi ãmiyijʉ Jesús. "Teoro yama yʉre", yirocʉ ito bajiro ʉsi ãmiyijʉ ĩ:

—¿No yija ãna masa tiyamani yi ĩo rotiati ĩna yʉre? yiyijʉ Jesús. Riti mʉare gotia yʉ. Tiyamani yi ĩobicʉja yʉ masare, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

[13]Ito yicõri masare cũ wayijʉ Jesús. Mʉcana tʉdi cumajʉ sãjacõri, itajura gaje dʉjajʉa jẽa wayijarã ĩna.

Fariseo gaye tʉoĩarã ya naju wadare gaye
(Mt 16.5-12)

[14]Jesús rãca riasotirã bare ãmi ware ãcabojayijarã. Ito bajiri ĩna ya cumajʉ naju jabetacã ñayijʉ. [15]Ito yija ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Fariseo gaye tʉoĩarã ya naju wadarise ʉco gaye queno tʉo masiña mʉa. Herodes ĩ gaye cʉni queno tʉo masiña, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

[16]Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, ĩnamasi gãmeri bʉsiyijarã:

—Mani naju rʉcobejare ito bajiro bʉsiami Jesús, yiyijarã ĩna.

[17]Ĩna bʉsirise masicõyijʉ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:

—¿No yija, “Naju ma”, yati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare. ¿Yʉre masibeati mʉa maji? ¿Mʉa ya ʉsijʉ tʉo masimena ña mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare. 18 Mʉare cajea ñabojarocati ti masibea mʉa. Ito yicõri gãmoro ñabojarocati tʉo masibea mʉa. ¿Yʉ masiro robo yʉ yirisere masibeati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare. 19 ¿Co dʉjamocõ najurori cinco mil masa ñarãre yʉ bare ecaja bero rʉyarise nocõ jibʉri dajocati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:

—Doce jibʉri dajocʉ gʉa, yiyijarã ĩna.

20 —Siete najurori cuatro mil masa ñarãre yʉ batoja, ĩna ba rʉare, ¿nocõ jibʉri dajocati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

—Siete jibʉri dajocʉ gʉa, yiyijarã ĩna.

21 Ito yija ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—¿Tʉo masibeati mʉa maji? yiyijʉ Jesús.

Betsaida gagʉ cajea macʉre Jesús ĩ yisiore gaye

22 Ito bero Jesús ĩre sʉyarã rãca Betsaidajʉ ejayijʉ. Ito ĩna ejaroca cajea macʉre ãmi ejayijarã masa Jesús tʉ. Ĩre josayijarã ĩna cajea macʉre ĩ moaĩatoni. 23 Ito yija cajea macʉ ya ãmo ñiacõri ĩre tʉa wayijʉ Jesús iti cʉto sõjʉa bʉsacã. Ito yicõri ĩ ya go idena cajea macʉre ĩ ya cajea moaĩayijʉ Jesús. Ito yicõri ado bajiro ĩre seniĩayijʉ: “¿Ruyuati jabeto?” yiyijʉ Jesús cajea macʉre. 24 Ito bajiro ĩ yija cajea tibicʉ tisʉoyijʉ jabeto. Ito bajiri ado bajiro cʉdiyijʉ ĩ:

—Tia yʉ jabeto. Ito bajibojarocati masare yʉ tija, yucʉ wãrero bajiro bajia, yiyijʉ ĩ.

25 Ito yija Jesús mʉcana tʉdi moaĩa quenoyijʉ ĩ ya cajeare. Ito ĩ yija bero queno ticoayijʉ ĩja. Ñajediro queno ruyuyijʉ ĩre ĩja. 26 Ito yija Jesús ado bajiro gotiyijʉ ĩre:

—Mʉ ya wijʉ tʉdi wasa. Cʉtojʉ cʉni sãja wa yibeja. Ito yicõri gãjerãre cʉni goti bato yibeja, yiyijʉ Jesús ĩre.

Dios ĩ cõarʉ ñami Cristo, yi Pedro ĩ goti quenore gaye
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Ito ĩ yija bero ĩ rãca riasotirã rãca wayijʉ Jesús, Cesarea Filipo wame cʉtiri cʉto tʉ. Ma ĩna warojʉ ĩ rãca riasotirãre ado bajiro seniĩayijʉ Jesús:

—¿No bajiro yati masa yʉre ĩna tija? “¿Ñimʉ ñati ĩ?” ĩna seniĩaja, ¿no bajiro cʉdiati gãjerã? yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

28 Ito ĩ yija:

—Ado bajiro yama masa mʉre: “Juan masare idé guri masʉ ñami”, yima. Gãjerã ĩna yijama, “Elías ñami”, yima ĩna. Gãjerã ĩna yijama, “Diore goti ĩsiri masʉ ñami”, yima ĩna, yiyijarã ĩna Jesure. Ito yija ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ Jesús:

29 —¿Mʉama, ñimʉ ñami, yati mʉa yʉre? yiyijʉ Jesús.

Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyijʉ Pedro ĩre:

—Mʉti ña Cristo, Dios ĩ cõarʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.

30 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri:

—Gãjerãre goti batobesa mʉa, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Yʉre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Ito yija Jesús ado bajiro ĩnare riasosʉoyijʉ:

—Yʉti ña Masa Rĩjorʉ. Bʉjato tõbʉjagʉ yigʉja yʉ. Paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri bʉcʉrã cʉni, “Dios Macʉ meje ña mʉ”, yirã yirãji ĩna yʉre. Ito yicõri yʉre sĩarã yirãji. Ĩna sĩaja, godacoagʉ yigʉja yʉ maji. Godabojagʉti ʉdia rʉmʉ bero mʉcana tʉdi catigʉ yigʉja yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare. 32 Ito bajiro ĩnare gotigʉ quenaro gotiyijʉ Jesús. Itire ĩ bʉsija tʉocõri, ricati ãmi wayijʉ Pedro Jesure. Ito yicõri, “Yibesa mʉ itire”, yi tudiyijʉ Pedro Jesure. 33 Ito ĩ yija tʉocõri, jʉda rʉgʉ̃yijʉ Jesús. Ito bajiro yicõri ĩ rãca riasotirãre tiyijʉ Jesús. Ito yicõri ado bajiro oca sẽorise rãca gotiyijʉ Jesús Pedrore:

—Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás wame cʉtigʉ bajiro bʉsia mʉ, yiyijʉ Jesús ĩre. Yʉ rãca ñabesa mʉ. Wasa mʉ. Dios ĩ tʉoĩaro bajiro meje tʉoĩa mʉ. Masa ĩna tʉoĩabojaro bajirojʉa tʉoĩa mʉ, yiyijʉ Jesús Pedrore.

34 Ito yija ĩ rãca riasotirã, gãjerãre cʉni jimioyijʉ Jesús. Ito yicõri ado bajiro gotiyijʉ ĩ:

—Sĩgʉ̃ yʉre ĩ sʉya ãmoja, ĩ ye ñaroti tʉoĩabiticõri yʉjʉare tʉo mai sʉyagʉ yiguĩji. Yucʉ gajagʉ robo bajiro tõbʉjabojagʉti yʉre riti sʉyagʉ yiguĩji ĩ. 35 No ĩ catirise maibojagʉti godagʉ yiguĩji. Ito bajibojarocati yʉre tʉorʉ̃nʉgʉ̃, yʉ oca ĩ gotija tʉo junisinicõri ĩna sĩagʉ̃ama catitĩñare gaye bʉjagʉ yiguĩji. 36 Sĩgʉ̃ adi macãrʉcʉ̃roja gajeoni jeyaro ĩ bʉjabojaja, ĩ ya ʉsi jeame ʉ̃jʉroja iti waja, ĩ ya gajeoni ĩ bʉjabojare ñe waja ma. 37 Ñe mani ya ʉsi rẽto bʉsaro waja cʉtirise manoja. Catirãti Dios rãca mani oca quenoja quena. Mani godaja bero ĩ rãca oca quenore manoja ĩja. 38 Adi rʉmʉri gãna ñeñaro yiri masa ñama. Ito yicõri Diore tʉorʉ̃nʉrã meje ñama ĩna. Ito bajiri, “Jesure rʉ̃cʉbʉogʉ ña yʉ”, yi tʉoĩa bojobesa ĩna tiro riojo. Ito yicõri ñe bojore mano yʉ oca gotija quena. No yʉre masigʉ̃ ñabojagʉti yʉre ĩ bojoja, ito yicõri yʉ oca masibojagʉti ĩ bojoja, yʉ tʉdi ejari rʉmʉ ito bajiroti ĩre bojogʉ yigʉja yʉ cʉni. Yʉ Masa Rĩjorʉ ñacõri yʉ Jacʉ Dios ĩ busurisena tʉdi ejagʉ yigʉja yʉ. Ito yicõri ĩ ñaro gãna ángel mesa rãca ejagʉ yigʉja yʉ, yiyijʉ Jesús.

9 1 Ito yija gaje goti remoyijʉ Jesús ĩnare:

—Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre Dios ĩ miojuja, ĩ masirisena miojugʉ yiguĩji. Riti mʉare gotia yʉ. Mʉa coriarã adijʉ ñarã mʉa godaroto riojʉa ito bajiro ĩ yisʉoja tirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ĩna tiro riojo Jesús ĩ godo wedire gaye
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 Co ãmojeno ʉ̃mʉari bero Pedro, Santiago ito yicõri Juanre cʉni ãmi wayijʉ Jesús ʉ̃mari tʉria joejʉ. Itojʉ ĩna ejaroca ĩna tiro riojo Jesús ĩ ya rio gajero bajiro godo wediyijʉ. 3 Ĩ ya yutabuju bʉto bʉsa botiyijʉ. Ito yicõri yoyijʉ ĩ ya yutabuju. Ʉ̃mʉa bueri botiro bajiro botiyijʉ. Saya coere rẽto bʉsaro botiyijʉ ĩ ya yutabuju. 4 Ito ĩna tiroca Elías ñayorʉ, ito yicõri Moisés ñayorʉ cʉni goaĩoyijarã Jesús tʉ. Ito bajiri Jesús rãca ĩna bʉsija tiyijarã ĩna.

5-6 Itire ticõri bʉto güiyijarã Pedro mesa. Bʉto güicõri queno tʉoĩa masibisijʉ Pedro. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ:

—Tʉoya yʉ Ʉjʉ mʉ. Gʉa adojʉ ñaja quenasacõa. Mʉare wi meni ĩsirʉja gʉa. Mʉre co wi, Moisésre gaje wi, ito yicõri Elíasre gaje wi meni ĩsirʉja gʉa, yiyijʉ Pedro Jesure, queno tʉoĩabiticõri. 7 Ito yija ide buere ruji ejacõri Jesús, Moisés ito yicõri Elíasre cʉni gũmayijʉ. Ito yicõri bueri watojʉ oca ruyuyijʉ:

—Ãni, yʉ Macʉti ñami. Ĩre maisacõa yʉ. Ĩre queno tʉoya mʉa, yi ruyuyijʉ oca.

8 Ñajasaroti, ti batocõri Jesure riti tiyijarã ĩna. Gãjerãma ruyubisijarã ĩja. Jesús sĩgʉ̃ti ñayijʉ ĩna rãca.

9 Ito yija tʉria joe ñana roja wayijarã ĩna ʉdiarãti Jesús rãca. Ĩna roja waroca ado bajiro rotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Jĩjʉ mʉa tigore gãjerãre gotibeja. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Godacõri mʉcana tʉdi catigʉ yigʉja yʉ. Yʉ tʉdi catiroto riojʉa mʉa tigore gãjerãre gotibeja maji, yiyijʉ Jesús ĩnare. 10 Ĩre queno tʉocõri gãjerãre gotibisijarã ĩna. Ito bajibojarocati ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã:

—¿Ñe yireoni ñati? “Godacõri mʉcana tʉdi catigʉ yigʉja yʉ”, yire, yiyijarã ĩna. 11 Ito bajiri Jesure seniĩayijarã ĩna:

—¿No yija, “Cristo ejaroto riojʉa ejagʉ yiguĩji Elías”, yati judio masa rotirise riasori masa? yiyijarã ĩna Jesure.

12 Ito ĩna yija tʉocõri:

—Riti ña. Elías ñayorʉ robo bajigʉ cajero ejasʉogʉ yiguĩji. Jeyaro quenorocʉ ejagʉ yiguĩji ĩ. Ito bajibojarocati yʉ Masa Rĩjorʉ ñagʉ̃ quenabeto junirise bʉjagʉ yigʉja. Ito yicõri masa yʉre rʉ̃cʉbʉomenaji. Dios oca tuti ucagore bajiroti yʉre rẽtaro yiroja. 13 Riti mʉare gotia yʉ. Elías ñayorʉ robo bajigʉ iti rʉmʉti ejacoaquĩ ĩja. Ito bajibojarocati masa ĩna ãmoro bajiroti ñeñarise yicã ĩna ĩre. Dios oca tutijʉ ucagore bajiroti rẽtacʉ Elías robo bajigʉre, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Rʉ̃mʉ́ sãñagʉ̃re rʉ̃mʉ́re Jesús ĩ bucõare gaye
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Ito yija gãjerã ĩ rãca riasotiri masa tʉ tʉdi ejayijʉ Jesús. Itojʉ ejacõri ĩ rãca riasotirã tʉ masa jãjarã ĩna ñaja tiyijʉ Jesús. Ito yicõri judio masa rotirise riasori masa ĩ rãca riasotiri masa rãca ĩna gãmeri bʉsija ti ejayijʉ Jesús. 15 Jesús ĩ ejaja ticõri, bʉto wanʉyijarã ĩna. Ito bajiri ĩ tʉ ũmaquedi wayijarã senirã warã. 16 Ĩ tʉ ĩna ejarocati seniĩayijʉ Jesús ĩnare:

—¿Ĩna rãca ñeonire gãmeri bʉsiri mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.

17 Ito ĩ yija tʉocõri, masa watojʉ sĩgʉ̃ ado bajiro cʉdiyijʉ Jesure:

—Tʉoya riasogʉ mʉ. Yʉ macʉ ĩ ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãñagʉ̃ ñami ĩ. Ito yicõri bʉsibicʉ ñami ĩ yʉ macʉ. Ito bajiri ĩre mʉ tʉjʉ ãmi wadibʉ yʉ. 18 Yʉ macʉ ya ʉsijʉ sãjacõri ĩ quedi quearoca yami rʉ̃mʉ́. Ito yicõri yʉ macʉ ya risere somo jairo budia. Guji cʉni canamʉocõri rujʉ cʉni tutua jedicoami ĩ. Nocõ mejeti rʉ̃mʉ́ ĩ ejajare ito bajiroti baji ñami yʉ macʉ. “Yʉ macʉ ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãñagʉ̃re bucõaña”, yibojabʉ yʉ mʉ rãca riasotirãre. Rʉ̃mʉ́re bucõa masibeama ĩna, yiyijʉ ĩ Jesure.

19 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Yʉre tʉorʉ̃nʉmena ña mʉa maji. Yoari mʉa rãca ñaboja yʉ. Ito bajibojarocati yʉre tʉobea mʉa maji, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre. Yʉ tʉ ãmi waya macʉacãre, yiyijʉ Jesús.

20 Ito ĩ yija tʉocõri, Jesús tʉjʉ ãmi wayijarã ĩre. Jesure ticõri macʉacã ĩ cõ quediroca yiyijʉ rʉ̃mʉ́. Ito bajiri jacajʉ quedi queacõri tunu cũñayijʉ macʉacã. Ito yicõri ĩ ya rise somo budiyijʉ ĩre. 21 Ito yija Jesús seniĩayijʉ macʉacã jacʉre:

—¿Nocõ rodori tɯjati mɯ macɯ ito ĩ bajiroca? yiyijɯ Jesús ĩre.

Jesús ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ ĩ:

—Jaibicɯacã ñagɯ̃jɯti ito bajisɯoquĩ yɯ macɯ. 22 Coji meje jeamejɯ ĩre queo tĩayijɯ rɯ̃mɯ́. Ito yicõri ide ñarijɯ cɯni ĩre queo roayijɯ rɯ̃mɯ́ yɯ macɯre sĩarocɯ. Mɯ gɯare ejabɯa ãmojama, gɯare ti maicõri gɯare ejabɯaya mɯ, yiyijɯ ĩ Jesure.

23 Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro yiyijɯ Jesús ĩre:

—Mɯ yɯre tɯojama, ñejɯa bɯto josarise manoja, yiyijɯ Jesús ĩre.

24 Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ ĩ:

—"Yɯ macɯre yisio masiguĩji Jesús", yi tɯoĩa yɯ. Ito bajiri bɯto bɯsa yɯ tɯotoni, yɯre ejabɯaya mɯ, yi bɯsiyijɯ ĩ awasãre rãca Jesure.

25 Ĩ awasãja tɯocõri, jãjarã bɯsa minijuayijarã masa Jesús tɯjɯ. Ito bajija ticõri, ado bajiro rɯ̃mɯ́re oca sẽoro bɯsiyijɯ Jesús:

—Tɯoya rɯ̃mɯ́ mɯ. Masa ĩna bɯsibitiroca, ĩna tɯobitiroca cɯni ya mɯ. Ito bajiri macɯacã ya ɯsire budigo rotia yɯ mɯare. Ito yicõri mɯcana tɯdi ĩre sãjabesa mɯ, yiyijɯ Jesús rɯ̃mɯ́re.

26 Ito ĩ yiroca rɯ̃mɯ́ awasãcõri macɯacã ĩ cõ quediroca yiyijɯ ĩ. Ito yicõri ĩ ya ɯsijɯ sãñabojarɯ budigocoayijɯ ĩja. Ĩ budigorocati cõgɯ̃ bajiro bajicoayijɯ macɯacã. Ito bajija ticõri: "Cõcoami", yiyijarã masa. 27 Ito ĩna yibojarocati Jesús macɯacã ya ãmona tɯ̃a wɯmɯoyijɯ ĩre. Ito ĩ yirocati rɯ̃gõcoayijɯ ĩja.

28 Ito yija bero wi sãjayijɯ Jesús. Ito ĩ sãja waroca ĩre seniĩayijarã ĩna ĩ rãca riasotiri masa:

—¿No yija bucõa masibiti gɯa rɯ̃mɯ́re? yiyijarã ĩna Jesure.

29 Ado bajiro ĩnare cɯdiyijɯ Jesús:

—Bamena riti Diore senicõri, ãni rɯ̃mɯ́ robo bajigɯre bucõa masirãji mɯa, yiyijɯ Jesús ĩnare.

Yɯre sĩarã yirãji, mɯcana Jesús ĩ tɯdi gotire gaye

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Itijɯna wayijarã ĩna Jesús ito yicõri ĩ rãca riasotirã cɯni. Galilea sita ĩna wa rẽtaroca ĩ rãca riasotirãre riasoyijɯ Jesús. Ito bajiro ĩnare ĩ riaso ñarijɯ masa ĩna masire ãmobisijɯ Jesús.

—Yɯ ña Masa Rĩjorɯ. Yɯre ñiacõri sĩarã yirãji masa. Godacoagɯ yigɯja yɯ. Ito bajibojagɯti ɯdia rɯmɯ bero tɯdi catigɯ yigɯja yɯ mɯcana, yiyijɯ Jesús ĩnare.

32 Ĩ gotirisere queno tɯo masibisijarã ĩna. Ito yicõri bɯto Jesure seniĩa güiyijarã ĩna.

¿Ñimɯ ñati ñasagɯ ñarocɯ? ĩna yi seniĩare gaye

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Itijɯna wana Capernaumjɯ ejayijarã ĩna. Itojɯ ejacõri wi sãjayijarã ĩna. Iti wijɯ sãjacõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijɯ Jesús:

—¿Ma wadirã ñeonire gãmeri bɯsiri mɯa? yiyijɯ Jesús ĩnare.

34 Jesús ĩ seniĩaja tɯobojarãti cɯdibisijarã ĩna. "¿Ñimɯ ñaguĩjida ñasagɯ mani wato?" yi gãmeri bɯsiyijarã ĩna majɯ wadirã. Ito bajiri Jesús ĩ seniĩaja cɯdibisijarã ĩna ĩja. 35 Ĩna cɯdibejare rujiyijɯ Jesús. Ito bajiro yicõri ĩ rãca riasotirãre jimio jeocõyijɯ Jesús:

—Sĩgũ ñasagu ĩ ña ãmoja, “Ñasabicu ña yu”, yi tuoĩagũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri masa jeyarore moa ĩsigũ yiguĩji, yiyiju Jesús ĩnare.

36 Ito yija ĩna watoju macuacãre cũyiju Jesús. Ito yicõri macuacãre ãmi jeoyiju Jesús. Ito bajiro yicõri ĩnare ado bajiro gotiyiju:

37 —No yure rũcubuogu ãni macuacãre boca ãmigũti, yure boca ãmigũre bajiro yami ĩ. No yure boca ãmigũti yu sĩgũre meje boca ãmiguĩji. Yure cõarure cuni boca ãmiami, yiyiju Jesús.

Manire tuo tudibicu ĩ ñaguĩji mani baba, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

38 Ito yija ado bajiro gotiyiju Juan Jesure:

—Guare riasogu, tuoya mu. Mu wamena suoriti rũmúre bucõagũre ticu gua. Ĩ mani rãca ñagũ meje ñajare, “Yibesa”, yicu gua ĩre, yiyiju Juan Jesure.

39 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Queno yami ĩ. Ito bajiri ĩre rẽobesa, yiyiju Jesús. Sĩgũ yure rũcubuocõri tiyamani ĩ yi ĩoja bero ñeñarise busitubiquĩji yure. 40 Ito bajiri manire tuo tudibicu ĩ ñaguĩji mani baba. 41 Riti muare gotia yu. Dios ĩ cõaru Cristo ña yu. Ito bajiri yu ñarã mua ñajare gãji muare ide ĩ ioja ticõri, wanugũ yiguĩji Dios. Ito bajiri muare queno ĩ yijare ĩre waja yigu yiguĩji Dios, yiyiju Jesús ĩnare.

Ñeñaro mua yi uyaja guijorise ña, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 Ito yija ĩ rãca riasotirãre ado bajiro gotiyiju Jesús:

—No macuacã yure tuorũnusuogure ñeñaro yiroca gãji ĩ yija, ĩre buto waja senigũ yiguĩji Dios. Quenogorama ito bajiro yigure ĩ ya ãmumaju gũtagã jajoca sia yocõri riaca ũcaroju rucõaja quenaroja, yiyiju Jesús ĩnare. 43 “Mua ñeñaro yirise jidicãña mua”, yirocu ado bajiro gotiyiju Jesús ĩnare: Mua ya ãmona ñeñarise mua yija itire jatacõña. Manire co duja ãmo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jua ãmo, ãmo cutirã ñabojarãti jeame ũjuroju mani waja rẽto busaro quenabeto yiroja. 44 Itoju jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rumu ruyabeto rujure barã yirãji becoa. 45 Mua ya gubona ñeñarise mua yija itire cuni jatacõña. Manire co duja gubo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jua gubo, gubo cutirã ñabojarãti jeame ũjuroju mani waja rẽto busaro quenabeto yiroja. 46 Itoju jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rumu ruyabeto rujure barã yirãji becoa. 47 Mua ya cajeana ñeñarise mua yija itire ruacõña. Manire co duja cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jua cajea, cajea cutirã ñabojarãti jeame ũjurojumani waja rẽto busaro quenabeto yiroja manire. 48 Itoju jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rumu ruyabeto rujure barã yirãji becoa, yiyiju Jesús ĩnare.

49 ’Mani jea uaja, iti juniro bajiro tõbujarã yirãji Diore tuorũnumena. 50 Quenarise ña moa. Ito bajibojarocati moa ocarise iti jedija mucana tudi ocabetoja ĩja. Ito bajiri waja mano bajiroti ñaroja moa ĩja. Ito bajiri moa queno ocarise bajiro bajirã ñaña mua. Ñe oca manoti ñaña mua. Ito yicõri sĩgũ robo bajiro tuoĩa ñaña mua, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Manojore jidicãre ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 [1]Capernaumjʉ ñacõri Judea sitajʉ wayijʉ Jesús. Ito ejacõri Jordán wame cʉtirisa boejʉajʉ wayijʉ Jesús. Itojʉ masa jãjarã minijuayijarã mʉcana Jesús rãca. Ĩna ejaja ticõri, ĩnare riasoyijʉ Jesús ĩ yisotiro bajiroti. [2]Jesús masare ĩ riaso ñaroca ĩ tʉ ejayijarã fariseo gaye tʉoĩarã. Jesús ĩ tʉo wisajaro yirona ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:

—¿Ũmʉgʉ̃ ĩ manojore cõaja, ñeñarise ñati iti? yiyijarã ĩna Jesure. [3]Ito ĩna yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—¿No bajiro mʉare rotiyijari Moisés ñayorʉ? yiyijʉ Jesús ĩnare.

[4]Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:

—Ado bajiro gotiyijʉ Moisés ñayorʉ: “Sĩgʉ̃ manojore ĩ cõa ãmoja papera ucarʉja. ‘Yʉ manojo te ñamo. Ito bajiri isore cõagʉ̃ ya yʉ’, yire papera uca tĩocõri, isore cõagʉ̃ yiguĩji ĩ”, yiyijʉ Moisés ñayorʉ, yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã Jesure.

[5]Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Mʉa ya ʉsijʉ tʉo terã mʉa ñajare manojore cõare gaye rẽobisijʉ Moisés. [6]Jane mejejʉ cajero masare rujeosʉogʉ ũmʉgʉ̃ ito yicõri romiore cʉni rujeoyijʉ Dios. [7]Ito bajiri manojo bʉjacõri ricati ñagʉ̃ yiguĩji ũmʉgʉ̃ ĩ manojo rãca. Ito bajiri jacʉsabatia tʉ bʉtogoroama ñasabiquĩji ĩ ĩja. [8]Ito yicõri manojo rãca jʉ̃arã ñabojarãti sĩgʉ̃re bajiroti ñarãji ĩna. Ito bajiri jʉ̃arã meje ñarãji. Sĩgʉ̃ bajiroti ñacõrãji ĩna ĩja. [9]Manojore ãmo siaja bero sĩgʉ̃re bajiroti ñama ĩna, Dios ĩ tiro riojo. Ito bajiri manojore cõare ma ĩja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

[10]Wijʉ sãja wacõri Jesure ĩ gotirisere seniĩayijarã ĩna ĩ rãca riasotiri masa. [11]Ito ĩna yijare ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—No manojore cõagʉ̃ quenabeami. Ito yicõri gajeo ĩ manojo cʉtija rocati yigʉ bajiro yami ĩ. Cajero ĩ manojo cʉtisʉogore ñeñaro yigʉ yami ĩocʉ̃. [12]Ito bajiroti romio cʉni, iso manʉjʉre cõagõ quenabeamo. Ito yicõri gãji iso manʉjʉ cʉtija rocati ajego bajiro yamo iso. Cajero iso manʉjʉ cʉtisʉogʉre ñeñaro yigo yamo iso, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Rĩacare queno yijaro Dios, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

[13]Rĩacare tʉ̃a wadiyijarã masa Jesús tʉjʉa. Rĩacare ĩ moaĩare ãmoyijarã masa. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ado bajiro yiyijarã Jesús rãca riasotiri masa:

—Jesure ʉsirioro yibesa mʉa, yiyijarã ĩna masare. [14]Itire ticõri junisiniyijʉ Jesús. Ito bajiri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Rĩacare rẽobesa, yʉ tʉ wadijaro ĩna. Rĩaca ñama yʉre queno tʉorʉ̃nʉrã. Ĩna robo yʉre queno tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios. [15]Riti mʉare gotia yʉ. Rĩaca queno cʉdi ãmoama Dios ĩ rotirisere. No rĩaca ĩna cʉdiro bajiro cʉdibicʉ Dios ĩ rotirojʉ ejabiquĩji, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

[16]Ito yicõri rĩacare ãmi jeoyijʉ Jesús. Ito bajiro yicõri ĩ ya ãmona ĩnare moa jeoyijʉ. Ito yicõri: “Queno yijaro Dios mʉare”, yiyijʉ Jesús rĩacare.

Gajeonire bʉto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Itijʉna Jesús ĩ wasʉorocati ĩ tʉjʉ ũmaquedi ejayijʉ ʉ̃mʉgʉ̃. Jesús riojo
ejacõri rijomunigãna ñini rũjũyijʉ ĩ:
—Tʉoya Riasogʉ mʉ. Quenagʉ̃ ña mʉ. Dios rãca catitĩña ãmoa yʉ. ¿No
bajiro yigʉti yʉ Dios rãca catitĩñarocʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
18 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—¿No yija, "Quenagʉ̃ ña mʉ", yati mʉ yʉre? Dios sĩgʉ̃ti ñami quenagʉ̃.
19 Dios ĩ rotirisere masia mʉ. Ado bajiro gotia iti: "Masare sĩabesa. Manojo
cʉtigʉ gajeo rãca ajebesa. Rinibesa. Gãjire bʉsitubesa. Gãjerãre rʉobesa. Mʉ
jacʉ, mʉ jacore cʉni queno rʉ̃cʉbʉoya", yi gotia Dios oca. Itire masia mʉ,
yiyijʉ Jesús ĩre.
20 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ:
—Tʉoya Riasogʉ mʉ. Dios ĩ rotirisere masicõri mamʉ ñagʉ̃jʉti queno
cʉdicʉ yʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.
21 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩre ti maiyijʉ Jesús:
—Coji gaye mʉ yiroti rʉya maji. Mʉ ya gajeoni gãjerãre ĩsi jeocõña. Iti
waja bʉjacõri bojoro bʉjarãre ĩsiña. Mʉ ito yija ũmacʉ̃jʉ Dios tʉ ejacõri jairo
waja bʉjagʉ yigʉja mʉ. Ito bajiri yʉ gotirisere cʉdiya. Ito yicõri yʉ rãca
waya, yiyijʉ Jesús ĩre.
22 Ito bajiro Jesús bʉsija tʉocõri, bojori bʉjayijʉ ĩ. Gajeoni jaigʉ ñacõri itire
bʉto maiyijʉ ĩ. Ito bajiri Jesús bʉsire tʉocõri bojori bʉjagʉti wayijʉ ĩ.
23 Ito yija Jesús ĩ rãca riasotirãre ti batocõri ado bajiro bʉsiyijʉ:
—Gajeoni jairãre josari ñaro yiroja Dios ĩ rotirojʉ ĩna ejaroto, yiyijʉ Jesús
ĩnare.
24 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ʉcayijarã ĩ rãca riasotiri masa. Ito bajiri mʉcana
ĩnare goti remoyijʉ Jesús:
—Tʉoya yʉ rĩa mʉa. Gajeonire riti tʉoĩarãre josari ñaroja ĩnare Dios ĩ roti-
rojʉ ĩna ejaroto. 25 Gawa jota gojere camello ĩ rẽta wa ãmobojaja josari ñaroja
ĩre. Ito bajibojarocati gajeoni jaigʉ Dios ĩ rotirojʉ ĩ wa ãmobojaja josari bʉsa
ñaroja ĩre, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
26 Ito bajiro ĩ bʉsija tʉocõri, bʉto oca jaiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩnamasiti
gãmeri seniĩasʉoyijarã:
—Riti ĩ yijama, sĩgʉ̃ Dios tʉ ejabiquĩji, yiyijarã ĩna.
27 Ito yija Jesús ĩnare ti maicõri, ado bajiro ĩnare gotiyijʉ:
—Masa eja masiado manoja. Josari ñaroja ĩnare. Dios sĩgʉ̃ti jeyaro masigʉ̃
ñami. Ñejʉa josarise manoja ĩre, yiyijʉ Jesús ĩnare.
28 Jesús ito yija tʉocõri, Pedro cʉdiyijʉ ĩre:
—Queno tʉoya mʉ. Gʉa ya gajeonire jidicãcõri mʉre sʉya gʉa, yiyijʉ
Pedro Jesure.
29-30 Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—Riti mʉare gotia yʉ. Gãjerãre Dios oca gotirona yʉre sʉyacõri ĩna ñarãre
cũ warã yirãji coriarã. Ĩna ocabajirã, ĩna jacʉ, ĩna jaco, ĩna rĩa ito yicõri ĩna
ya wesecare cʉni cũ warã yirãji ĩna yʉre sʉyarona. Ito bajiro yirãji ĩna gãje-
rãre Dios oca goti ãmorã. No yʉre sʉya ãmocõri ĩ ñarãre cũ wacʉre, queno
yigʉ yiguĩji Dios ĩre. Jaje wiri, wesecari, ocabajirã, jacosaromia ito yicõri

rĩa jãjarã ĩsigũ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajibojarocati yure suyacõri quenabeto tõbujagu yiguĩji ĩ. Ito bajicõri ija catitĩñare ĩsigũ yiguĩji Dios ĩre. **31** Coriarã adocãta ñasari masa ñabojarãti, ija Dios tu ejacõri ñasari masa meje ñarã yirãji ĩna. Gãjerãma adocãta ñasarã meje ñabojarãti ija Dios tu ejacõri ñasari masa ñarã yirãji ĩna, yiyiju Jesús ĩnare.

Yure sĩarã yirãji, Jesús ĩ yi busisusare gaye

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Jerusalénju wara mana wayijarã ĩna. Ĩ rãca riasotirã riojua wayiju Jesús. Ito ĩre ĩna suya waroca tuoĩa oca jaiyijarã ĩna. "¿No yija Jerusalénju ĩ waja güibeati Jesús?" yi tuoĩayijarã ĩna. Ĩna bero suyarãma buto güiyijarã. Masa ĩna güija ticõri, ricati ĩ rãca riasotirãre goti remosusayiju Jesús ĩ godaroti gaye:

33 —Queno tuoya mua. Jerusalénju warã ya mani. Itoju Masa Rĩjoru yu ñajare yure ñiarã yirãji masa. Paia ujarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masare cuni ĩsirona yure ñiarã yirãji ĩna. Ito bajiri yure boca ãmicõri sĩa rotirã yirãji ĩna. "Ĩmo ĩre sĩaña", yirã yirãji ĩna gawa masare. **34** Ito yicõri yure aja tudirã yirãji ĩna. Yure go ide eobate gurã yirãji ĩna. Yure bajerã yirãji ĩna. Ito yicõri yure sĩarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati udia rumu bero tudi catigu yiguja yu mucana, yiyiju Jesús ĩnare.

Santiago mesa Jesure ĩna seniĩa ãmore gaye

(Mt 20.20-28)

35 Ito yija Zebedeo rĩa Juan, Santiago cuni eja rũgũyijarã ĩna Jesús tu:

—Tuoya Riasogu mu. "Ado bajiro guare queno yiya", mure gua senija mu cudire ãmoa gua, yiyijarã ĩna Jesure.

36 Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús:

—¿No bajiro yu yire ãmoati mua? yiyiju Jesús ĩnare.

37 —Mu rotiroju gua ejaroca mu rãca guare ruji rotiba mu. Sĩgũre mu riojocaduja ju ito yicõri gãjire mu gãcoduja ju mu ruji rotire ãmoa gua, yiyijarã ĩna Jesure.

38 Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Mua yure senibojarisere queno tuo masibea mua. Quenabeto yu tuoĩaroca yirã yirãji masa yure. ¿Yure bajiroti quenabeto tuoĩa ñemecuti masirã yirãjida mua cuni? yiyiju Jesús ĩnare.

39 —Ñemecuticõrãji gua, yiyijarã ĩna Jesure.

Ito ĩna yija ado bajiro yiyiju Jesús:

—Riti muare gotia yu. Quenabeto yu tuoĩaro bajiroti quenabeto tuoĩarã yirãji mua cuni. **40** Ito bajibojarocati yu rãca muare ruji roti masibea yu. Yu riojocaduja, gãcoduja cuni Dios sĩgũti yu tu rujironare rotigu yiguĩji. Itoju rujiado ĩnare queno ĩsigũ yiguĩji Dios, yiyiju Jesús ĩnare.

41 Ito bajiro ĩna busija, gãjerã Jesús rãca riasotirã jua dujamocõ ñarã tuoyijarã. Ito bajiri ĩnare tuocõri Juan, Santiagore cuni junisini tiyijarã ĩna. **42** Ito bajija ticõri, ĩnare jimioyiju Jesús:

—Wi uju sĩgũ ĩ ñaja iti wi gãnare roti masiguĩji. Ito bajiroti masa uju sĩgũ ĩ ñaja wi ujarãre roti masiguĩji ĩ. **43** Ĩnare bajiro bajibitiruja muare. Ado robojua bajia. Mua wato no uju ña ãmogũti gãjerãre moa ĩsija quena. **44** No ñasagu ña

ãmogũti gãjerãre ejabuaja quena. Ĩnare moa ĩsiri masu robo bajiroti ĩ moa ĩsija quena. 45 Yu ña Masa Rĩjoru. Masa yure moa ĩsijaro yirocu meje wadicu yu adi sitaju. Masare ejabuarocu wadicu yu. Masare goda ĩsirocu wadicu yu. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocu wadicu yu, yiyiju Jesús ĩnare.

Cajea macure Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Mucana wacõri Jericó wame cutiri cutoju ejayiju Jesús ĩre suyarã rãca. Iti cutoju Jesús ĩ budiroca ĩ rãca riasotirã rãca, masa gãjerã suyayijarã ĩre. Ĩna wari ma tu rujiyiju tibicu, Bartimeo wame cutigu. Timeo macu ñayiju ĩ. Gajeoni macu ñari gãjerã ĩre queno yitoni buto josayiju Bartimeo. 47 Jesús Nazaret gagu ĩ rẽta waja tuocõri, buto awasãre rãca ĩre jiyiju tibicu:

—Tuoya Jesús mu. David ñayoru janerãbatia janami ña mu. Yure ti maiña mu, yiyiju tibicu Jesure.

48 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, jãjarã ĩre tudiyijarã tibicure: "Busibesa mu", yiyijarã masa ĩre. Ito bajiro ĩna yibojarocati buto busa awasãyiju mucana:

—Tuoya David janami mu. Yure ti maiña mu, yiyiju tibicu Jesure.

49 Ito bajiro tibicu ĩ yija tuocõri, tuja rũgũcoayiju Jesús ĩja.

—Ĩre jiya mua, yiyiju Jesús masare.

Ito ĩ yija tibicure jiyijarã ĩna:

—Wanu oca sẽoña. Ito yicõri wumu rũgũña. Jesús mure jiami, yiyijarã masa tibicure.

50 Ito bajiro ĩna yija tuocõri, Jesús tuju warocu yutabuju joegadore ruacõri bubu quedi rũgũ wayiju ĩ. 51 Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiyiju Jesús ĩre:

—¿No bajiro yu yire ãmoati mu? yiyiju Jesús ĩre.

—Tuoya Riasogu mu. Yu ya cajea ruyubea yure. Ti ãmoa yu, yiyiju tibicu Jesure.

52 Ito yija ado bajiro ĩre cudiyiju Jesús:

—Wasa mu. "Jesús yure yisiocõgũ yiguĩji", mu yi tuoĩajare mure yisioa yu, yiyiju Jesús tibicure.

Ito bajiro Jesús ĩ yirocati ticoayiju tibitibojaru ĩja. Ito bajiri Jesure suya wayiju ĩ tibitija bero ticõri.

Jerusalénju Jesús ĩ ejare gaye
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 1 Jerusalén sõjua busa Olivos wame cutiri turia tu ejayijarã. Itoju jua cuto ñayiju. Betfagé, Betania wame cutiri cutori ñayiju iti turia tu. Ito tu busa ejacõri ĩ rãca riasotiri masa jũarãre cõayiju Jesús. 2 Ado bajiro gotiyiju Jesús ĩnare:

—Mani riojo ñari cutoju wasa. Itoju burro macu sia rũgõrure bujarã yirãji mua. Noa masa muja jeaĩa yiya macu ñaguĩji maji. Ĩre õjama. Ito yicõri ĩre ãmi wadiba. 3 Gãjerã muare seniĩaja: "¿No yirã ĩre ãmi wati mua?" ĩna yija, ado bajiro cudiba mua: "Mani Uju ãmoami ĩre. Ito bajiri ãmi waju gua. Nocõ mejeti juda cõagũ yiguĩji mucana", yi gotiba, yiyiju Jesús ĩna jũarãre.

4 Ito ĩ yija tuocõri, wayijarã ĩna. Ito ejacõri maju ĩna sia rũgõrure ti bujayijarã ĩna. Soje tuti rũgõyiju ĩ. Ĩre bujacõri õjayijarã ĩna.

5 Itoju ñarã ĩnare ado bajiro seniĩayijarã:
—¿No yirona yati mua? ¿No yija burro macure õjati mua? yiyijarã ĩna.
6 Ito ĩna yija tuocõri, Jesús ĩ rotiado bajiroti cudiyijarã ĩna. Ito bajiri itiju gãna Jesús rãca riasotirãre wa rotiyijarã. 7 Ito yija burro macure ãmi wayijarã Jesús tuju. Ito yicõri ĩna ya yutabujuri burro macu joeju jeoyijarã. Ĩ tu ĩna ãmi ejarocati burro joeju muja jeayiju Jesús. 8 Jãjarã masa ĩna ya yutabujuri ruacõri ĩ riojua yutabujuri eyocũ yuyijarã ĩna. "Gua Uju ña mu", yirona ito bajiro yiyijarã masa Jesure rũcubuorã. Gãjerã mimi caeri jatacõri jidicũ yuyijarã ĩ cudatoni.
9 Jesús riojua ũmatũarã cuni ĩ berojua suyarã cuni ruje awasãyijarã masa wanu quenarã:
—Dios sĩgũti ñami quena busagu. Dios Macu ĩ cõaru Uju quenagũ ñami ĩ.
10 Mani ñicu David ñayoru ĩ rotija quena ñayiju. Ito bajiroti quenari rodo ñaro yiroja mucana. Dios sĩgũti ñami quena busagu, yiyijarã ĩna wanu quenarã.
11 Ito bajiro ĩna yiroca riti Jerusalénju ejayiju Jesús. Ito ejacõri Dios ya wi sãjayiju ĩ. Jeyaro ti batoyiju Jesús. Ito bero iti rãioja ticõri, Betaniaju tudi wayiju Jesús ĩ rãca riasotirã rãca. Jua gubojeno ñayijarã ĩna, ĩ rãca riasotirã.

Higuera rica manigũre Jesús ĩ rojare gaye
(Mt 21.18-19)

12 Gaje rumu Betaniana wayijarã ĩna. Ĩna waroca Jesús ñiocõyiju. 13 Sõjuna higuera wame cutiricu tiyiju Jesús. Rãjagũ robo bajiricu ñacu higuera wame cutiricu. Queno jũ cutiyiju. Ito bajiri tigu wayiju Jesús higueragu ricare barocu. Ito bajibojarocati higueragu tu ejacõri jũ riti bujayiju Jesús. Rica mañiju cuma meje ñajare. 14 Itigu rica manija ticõri, ado bajiro yiyiju Jesús itigure:
—Mu ya ricare tudi bamenaji masa. Rica mano yiroja ĩja, yiyiju Jesús itigure.
Ito bajiro ĩ busija tuoyijarã ĩ rãca riasotirã.

Dios ya wiju niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

15 Jerusalén tudi ejacõri Dios ya wi sãjayiju Jesús ĩ rãca riasotirã cuni. Ito sãja ejacõri ito waja gãme ñarãre bucõayiju Jesús. Niyeru wasoarãre ĩna ya niyeru jeoado tujuda queoyiju Jesús. Ito yicõri buja waja gãmerã ye ĩna ya cumurori tujuda cõayiju Jesús. 16 Ito bajiri Dios ya wiju gajeoni ãmi wa rotibisiju ĩnare. 17 Ito yicõri ado bajiro masare riasoyiju:
—Ĩ oca tutina ado bajiro gotiami Dios: "Yure rũcubuora wi ñaro yiroja yu ya wi. Masa jeyaro yure busirã yirãji iti wiju sãjacõri", yi gotia Dios oca. Ito bajiro mua yija riniri masa ĩna rudiri wi bajiro godo weoa mua Dios ya wire, yiyiju Jesús.
18 Ito bajiro Jesús ĩ yija tuocõri, "¿No bajiro ĩre sĩarujati mani?" yi tuoĩayijarã paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa cuni. Masa jeyaro ĩre riti ĩna tuorũnujare, ito bajiro tuoĩayijarã ĩna, Jesure güirã. 19 Rãiocũro ñaroca iti cutore wayiju Jesús ĩ rãca riasotirã rãca.

Higuera rica manigũ iti siniare gaye
(Mt 21.20-22)

20 Gaje rumu busuri jĩju mucana mana warã higuera wame cutiricu tu ejayijarã ĩna. Ito ejacõri higueragu iti siniaja tiyijarã ĩna. Ñe mari cuni siniacoayiju itigu ĩja. 21 Itocõti Jesús ĩ busigore tuoĩa bujayiju Pedro:

—Tiya gуare Riasogu mu. Itigуre mu rojaja bero sinicoayija itigu ĩja, yiyiju Pedro Jesure.

22 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro gotiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre:

—Diore mua tuorũnuja quena. “Diore gua senija cudigu yiguĩji”, mua yi tuoĩaja quena, yiyiju Jesús ĩnare. 23 Riti muare gotia yu. Diore tuorũnucõri, i turiare, “Cuní rũgũcõri riaca jajosaju quedi roaya”, mua yija ito bajiroti rẽtaro yiroja. Diore senicõri, “Yu senirise cudibiquĩji Dios”, yi tuoĩabesa mua. Diore senicõri, “Yu senirise cudigu yiguĩji Dios”, yi tuoĩaña mua. Mua ito yijati ito bajiroti rẽtaro yiroja. 24 Ito bajiri Diore senicõri: “Yure cudicãñi ĩ”, yi tuoĩaña mua ya usina. Mua ito yijati muare cudigu yiguĩji Dios. Ito yicõri mua ãmorise muare ĩsigũ yiguĩji ĩ. 25 Diore busirãti, gãjerã ñeñaro ĩna yirise ãcabojoja quena. Ito bajiro mua yijati, mani Jacu ũmacũju gagu mua ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji ĩ cuni. 26 Ito bajibojarocati muare gãjerã ĩna ñeñaro yirisere mua ãcabojobeja, mani Jacu ũmacũju gagu mua ñeñaro yirise ãcabojobiquĩji ĩ cuni, yiyiju Jesús ĩnare.

¿Ñimu ĩ rotijare ito bajiro yati mu? yi Jesure ĩna seniĩare gaye

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27 Ito yija bero Jerusalénju tudi wayiju Jesús ĩ rãca riasotirã rãca. Itoju ejacõri Dios ya wi wayiju Jesús. Ito ĩ ña ucurocati ĩ tu eja rũgũyijarã paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa ito yicõri judio masa bucurã cuni. 28 Ito ejacõri ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna:

—¿Dios ya wiju masare mu bucõaja, ñimu roticati mure? ¿Ito yicõri ñimu ĩ rotirise rãca ito bajiro yicati mu? yiyijarã ĩna Jesure.

29 Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Yu cuni coji gaye muare seniĩa ãmoa. Mua yure cudija tuocõri, yure rotigu wame gotigu yiguja yu muare. Ado bajiro muare seniĩa yu: 30 ¿Juan masare idé gutoni, ñimu rotiyijari ĩre? ¿Dios rotiyijarite ĩre? ¿Masaju rotiyijarite? Yure cudiya mua, yiyiju Jesús ĩnare.

31 Ito ĩ yija tuocõri, ĩnamasiti gãmeri tuoĩa busiyijarã:

—¿No bajiro ĩre cudirãti mani? “Juan masare idé gutoni cõayiju Dios”, mani yija, “¿No yija Juanre tuobiticati mua?” manire yigu yiguĩji Jesús. 32 Ito bajibojarocati, “Masa rotiyijarã Juanre”, mani yija, manire junisinirã yirãji masa. “Juanre cõayiju Dios”, masa ĩna yi tuoĩajama, ¿no bajiro Jesure cudirã yirãjida mani? yi tuoĩayijarã paia ujarã. 33 Ito bajiri:

—Masibea gua, yiyijarã ĩna Jesure.

Ito ĩna yijare:

—Bau, yure rotiru wame gotibicuja yu cuni muare, yiyiju Jesús ĩnare.

Queno moare rujeo masimena Jesús ĩ yire gaye

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 1 Goti masiore ocana ado bajiro masare riasoyiju Jesús:

—Sĩgũ uyé wese oteyiju ĩ. Ito yicõri masa ĩna rinime yirocu camotayiju ĩ wesecare. Ito yicõri uyére wañiaroti goje meniyiju uyé idere ñurocu. Ito yicõri ũmari wi meniyiju ĩ ya wesecare, tirũnucuja, yiroca. Ito yija bero gãjerãre ado bajiro gotiyiju ĩ: “Yu ya wesecare mua codeja muare waja yigu yiguja yu”, yiyiju ĩ ĩnare. Ito yicõri wa ucugu wacoayiju ĩja. 2 Yoa busariju

ʉyé rica bʉcʉaroca ĩ ya moari masʉre cõayijʉ ʉyé ĩre ãmi ĩsitoni. 3 Ʉyé wesejʉ ĩ ejaroca ĩre ñiacõri jayijarã weseca coderi masa. Ĩre ʉyé ĩsimenati, "Wasa", yiyijarã ĩna. Ito bajiri ñe manoti tʉdi ejayijʉ ĩre roti ñucarʉ tʉ. 4 Ʉyé ĩ ãmibeja ticõri, gãji moari masʉre cõayijʉ weseca ʉjʉ, ʉyé ĩre ãmi ĩsitoni. Ʉyé wesejʉ ĩ ejaja ticõri, ĩre cʉni jayijarã ĩna. Ito bajiri ĩ ya rijogajʉ cami cʉtiyijʉ ĩ. Ito bajiro ĩre yicõri ñeñaro bʉsiyijarã ĩna. 5 Ito bajiro ĩre ĩna yija ticõri, mʉcana gãjire cõayijʉ iti wese ʉjʉ. Ĩ ejaja ticõri, ĩre sĩayijarã weseca coderi masa. Ito bajiri jãjarã bʉsa cõayijʉ iti wese ʉjʉ ĩja. Ĩnare cʉni ito bajiroti yiyijarã weseca coderi masa. Coriarãre bʉto jayijarã. Gãjerãre sĩayijarã ĩna.

6 'Sĩgʉ̃ macʉ cʉtiyijʉ iti wese ʉjʉ. Ĩre bʉto maiyijʉ ĩ. "Yʉ macʉre rʉ̃cʉbʉorã ĩre tʉorã yirãji ĩna", yi tʉoĩayijʉ ĩ. Ito bajiri ĩ macʉre cʉni cõasʉsayijʉ ĩ ĩja. 7 Ito bajiri weseca ʉjʉ macʉ ĩ ejaja ticõri, ado bajiro gãmeri bʉsiyijarã weseca coderi masa: "Adi wese ʉjʉ macʉ ñami ãni. Ĩ jacʉ godaja bero adi wese ĩ ya wese ñaro yiroja. Ĩre sĩato mani adi wese ʉjarã ñarona. Ito bajiri mani ĩre sĩaja bero mani ya wese ñaro yiroja ĩja", yiyijarã ĩna. 8 Ito bajiri ĩre ñiacõri sĩayijarã ĩna. Ito yicõri ĩ ya rujʉre weseca tʉnimajʉ cõayijarã ĩna. Itocõti ña adi oca, yiyijʉ Jesús ĩnare.

9 Ito bajiro ĩnare goti tĩocõri, ado bajiro seniĩayijʉ Jesús masare:

—¿No yigʉ yiguĩjida weseca ʉjʉ ĩnare? Ado bajiro yigʉ yiguĩji ĩ. Weseca coderãre sĩagʉ̃ wacʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri gãjerãre weseca code rotigʉ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

10 Gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—¿Dios oca tutire tiĩabeati mʉa? Tʉoya mʉa ado bajiro gotia:

> Gʉ̃ta wi meniri masa coga gʉ̃tagã cõayijarã ĩna. Ito bajibojarocati gaje gʉ̃ta rẽto bʉsaro quenarica ñayijʉ ĩna cõabojaraga. Itiga gʉ̃tagãna sʉoriti quenari wi menigʉ̃ yiguĩji Dios. Itiga gʉ̃tagã manija, ñe menire manoja ĩja.

11 Ito bajiro ãmoñi Dios mani Ʉjʉ. Ito bajiri itire masicõri bʉto tʉoĩa wanʉa mani, yi gotia Dios oca.

Ito bajiro yiñi Dios yʉre rẽtaroti tʉoĩa yugʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

12 Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, ĩre ñia ãmobojayijarã iti cʉto ñari masa. " 'Ito bajirã ñama ĩna', manire yirocʉ iti ocare gotimi Jesús", yi tʉoĩayijarã ĩna. Ito bajibojarocati masare güirã Jesure ñiabisijarã ĩna. Ito bajicõri itijʉna wacoayijarã ĩna ĩja.

Ʉjarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Fariseo gaye tʉoĩarã, Herodes ĩ baba mesa cʉni ejayijarã ĩna Jesús tʉjʉ. Ĩna ʉjarã rotija tʉocõri, Jesús tʉ wayijarã ĩna. "Jesús ĩ cʉdi masibeja, ĩre oca meni masirã yirãji mani", yi tʉoĩacõri ĩ tʉ ejayijarã ĩna. 14 Ĩ tʉ ejacõri ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Tʉoya Riasogʉ mʉ. Riojo gotigʉ ña mʉ. Masa mʉre bʉsituja guijobea mʉre. "Masa jeyaro coro bajiroti ñama", yi tʉoĩa mʉ. Dios ĩ gotirisere riojo riasogʉ ña mʉ. Riojo gotigʉ mʉ ñajare mʉre seniĩa gʉa: "¿Roma cʉto gagʉ ʉjʉre ĩ rotiado bajiroti ĩre gʉa waja yija quenati? ¿Ĩre gʉa waja yibeja cʉni quenatite?" yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

15 Ĩna tʉoĩarise masiyiju Jesús. Ito bajiri ado bajiro ĩnare cʉdiyiju ĩ:
—¿No yija yʉre rʉo ãmoati mʉa? Niyeru cuji yʉre ãmi ĩsitẽña. Tirocʉ ya yʉ, yiyiju Jesús ĩnare.
16 Ito ĩ yija tʉocõri, niyeru cuji ĩre ãmi ĩsiyijarã ĩna. Iti cujire ticõri ado bajiro ĩnare seniĩayiju Jesús:
—¿Ñimʉ ya rio ñati mʉa tija? Ito yicõri, ¿ñimʉ wame ucare wãñati ado? yiyiju Jesús ĩnare.
Ito yija ado bajiro Jesure cʉdiyijarã ĩna:
—Ujʉ César ya rio bajiro bajia, yiyijarã ĩna Jesure.
17 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyiju Jesús:
—César ye iti ñajama ĩre ĩsija quena. Ito yicõri Dios ye iti ñaja cʉni ĩre ĩsija quena, yiyiju Jesús ĩnare. Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉo ʉcayijarã ĩna.

¿Godacõri tʉdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ĩna seniĩare gaye
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Ito yija saduceo gaye tʉoĩarã coriarã Jesure tirona ejayijarã ĩna. “Masa ĩna godaja tʉdi catire ma”, yi tʉoĩarã ñayijarã saduceo gaye tʉoĩarã. Ito bajiri Jesure seniĩarona ejayijarã ĩna ĩ tʉ:
19 —Tʉoya Riasogʉ mʉ. Ado bajiro manire ucañi Moisés ñayorʉ: “Rĩjorʉ ñasʉogʉ rĩa macʉti ĩ manojore ĩ godagoja ĩ ocabaji manojo cʉti wasoaja quena. Ito bajiro yigʉti ĩ rĩjorʉ ñabojarʉre rĩa cʉti ĩsigʉ̃ yiguĩji”, yi ucañi Moisés ñayorʉ, yiyijarã ĩna Jesure. 20 Ito bajiri mʉcana gaje oca goti remoyijarã ĩna Jesure:
—Jane mejeju sĩgʉ̃ ñayiju. Co ãmojeno ñarã ocabajirã cʉtiyiju ĩ. Cajero manojo cʉtisʉoyiju ñasʉogʉ. Rĩa macʉti ĩ manojore godagocoayiju ĩ. 21 Ito bajiri manʉju godagorore manojo cʉtiyiju ĩ bero gagʉ mʉcana. Ito yicõri ĩ cʉni rĩa macʉti cõcoayiju. Ito bajiri ĩ bero gagʉ iso rãcati manojo cʉtiyiju mʉcana. 22 Ito bajiroti ñasʉogʉ ñajacʉ ĩ ocabaji mesa ĩna jeyaro isore manojo cʉtibojayijarã ĩna. Iso rãca rĩa cʉtimena riti goda jedicoayijarã ĩna. Ĩna goda jedija berojʉ godayijo ĩna manojo ñabojaro ĩja. 23 “Masa ĩna godaja mʉcana tʉdi catirã yirãji”, ya mʉ. Riti mʉ gotija, ¿ñimʉ rãca manʉju cʉtigo yigõjida iso mʉcana tʉdi caticõri? Ĩna jeyaro manojo ñañi iso, yiyijarã saduceo gaye tʉoĩarã Jesure.
24 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyiju Jesús:
—Dios oca tutire masibea mʉa. Ĩ masirisere cʉni masibea mʉa. Ito bajiri masibiticõri, wisa mʉa. 25 Tʉdi catirã yirãji masa Dios tʉ cati ñarona. Itoju manojo cʉtimenaji masa. Ũmacʉ̃ju Dios ñaro gãna ángel mesa robo bajirã ñarã yirãji masa, yiyiju Jesús ĩnare.
26 Ito yija gaje goti remoyiju Jesús ĩnare: “Godabojarãti mʉcana tʉdi catirã yirãji masa. ¿Moisés ñayorʉ ĩ ucare tiĩabeati mʉa? Yucʉ ʉ̃jʉricʉ watoju Dios ĩ bʉsire ruyuyiju Moisésre. Ado bajiro Moisésre bʉsiyiju Dios: ‘Abraham ñayorʉ yʉre rʉ̃cʉbʉogʉ yami. Isaac ñayorʉ ito yicõri Jacob ñayorʉ cʉni yʉre rʉ̃cʉbʉorã yama ĩna’, yiyiju Dios Moisés ñayorʉre. 27 ‘Ĩna ʉdiarã yʉre rʉ̃cʉbʉorã yama’, Dios ĩ yija, catiri seyoama ĩna. Dios tʉju ñarãji ĩna. Godarã meje ñama ĩna. Bʉto tʉoĩa wisa mʉa”, yiyiju Jesús saduceo gaye tʉoĩarãre.

Dios ĩ rotirise ñasarise gaye
(Mt 22.34-40)

28 Judio masa rotirise riasori masʉ Jesús rãca ĩna bʉsiroca tʉo ñayijʉ ĩ. Ito bajiri, “Queno cʉdiami Jesús”, yi tʉo ñayijʉ ĩ. Ito bajiri Jesús tʉjʉa wayijʉ ĩ ĩja ĩre seniĩarocʉ:

—¿Disejʉa ñati Dios rotirise ñasarise? yi seniĩayijʉ ĩ Jesure.

29 Ito yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩre:

—Dios ĩ rotirise ñasarise ado bajiro gotia: “Tʉoya Israel sita gãna mʉa. Dios sĩgʉ̃ti ñami mani Ʉjʉ. 30 Dios mani Ʉjʉre bʉto mani maija quena. Mani ya ʉsijʉna, mani tʉoĩarisena, ito yicõri mani sẽorisena cʉni Diore bʉto mani maija quena”, yi gotia Dios ĩ rotirise ñasarise. 31 Iti bero gaye ito bajiroti gotia: “Manimasiti mani mairo bajiroti gãjerãre cʉni maija quena”. Disejʉa gaje Dios ĩ rotirise rẽtoro ñasarise manoja, yiyijʉ Jesús judio masa rotirise riasori masʉre.

32 Ito yija ado bajiro yiyijʉ judio masa rotirise riasori masʉ Jesure:

—Queno ya riasogʉ mʉ. Ri ya mʉ. Dios sĩgʉ̃ti ñami. Nijʉa gãji mami. Ito mʉ yirise riti ña. 33 Mani Diore maija quena. Mani ya ʉsijʉna, mani tʉoĩarisena ito yicõri mani sẽorisena cʉni Diore maija quena. Manimasiti mani mairo bajiroti gãjerãre cʉni maija quena. Diore mani maija, masare cʉni mani maija, iti ña ñasarise. Diore waibʉcʉrã soe ĩsiado rẽto bʉsaro quena ñaroja Diore ito yicõri masare cʉni mani maija, yiyijʉ judio masa rotirise riasori masʉ Jesure.

34 Ĩ queno cʉdija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:

—Yʉ tija jabeto rʉya, “Yʉ Ʉjʉ ñami Dios”, mʉ yi tʉoĩaroto, yiyijʉ Jesús ĩre.

Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, sĩgʉ̃jʉa seniĩa remo yibisijarã ĩja. “Mani rẽtoro masigʉ̃ ñaguĩji Jesús”, yi tʉoĩayijarã ĩna. Ito bajiri ĩre seniĩa remobisijarã ĩja.

¿Ñimʉ janami ñayijari Cristo mʉa tija? yi Jesús ĩ seniĩare gaye
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 Co rʉmʉ Dios ya wijʉ masare riaso ñagʉ̃ ado bajiro seniĩayijʉ Jesús ĩnare:

—“David ñayorʉ janerãbatia janami ñaguĩji Cristo”, yicã Dios ĩ rotirise riasori masa. ¿No yija itire yicati ĩna? 36 Jane mejejʉ Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena ado bajiro ucañi David ñayorʉ:

> Cristo, Dios cõarʉ yʉ Ʉjʉ ñami ĩ. Ĩ ñicʉjʉ yʉ ñabojarocati yʉ Ʉjʉ ñami Cristo, yi ucañi David ñayorʉ. Gaje uca remoñi David: Yʉ Ʉjʉ Cristore ado bajiro gotiñi Dios: “Yʉ ya riojocadʉja rujiya. Mʉ wajanare mʉ rotiroca yigʉ yigʉja yʉ”, yiñi Dios yʉ Ʉjʉre, yi ucayoñi David.

37 ¿No yija, “Yʉ Ʉjʉ ñami Cristo”, yiyijari David ñayorʉ? Cristo David janerãbatia janami ñacõri, ¿no bajiro David ʉjʉ bajiyijari Cristo? David ñayorʉ janerãbatia janami ĩ ñaja, “Yʉ Ʉjʉ”, yibitiborʉ David, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jesús queno bʉsija tʉocõri, wanʉ quenayijarã masa.

“Seti ña mʉare”, fariseo gaye tʉoĩarãre Jesús ĩ yire gaye
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

38 Masare ado bajiro riasoyijʉ Jesús:

—Judio masa rotirise riasori masa robo mʉa yibe yirona queno tʉoĩaña mʉa. Tite. Ado bajiro yama ĩna. Yutabujuri quenarise yoarise sãñacõri masa ĩna tiro riojo wa ucu ãmorãji ĩna. Ito yicõri cʉto gʉdareco gãjire ĩna canamʉoja, rʉ̃cʉbʉore rãca seniĩare ãmorãji ĩna. 39 Minijuara wijʉ sãjacõri rʉ̃cʉbʉora cumuro riti ruji ãmorãji ĩna. Ito yicõri basari rʉmʉ cʉni ñasari masa tʉ riti ba ruji ãmorãji ĩna. 40 Manʉjʉ godagoana romiare cʉni ĩna ya wiri ẽmarãji ĩna. Ito yicõri masa ĩna tiro riojo yoari Diore bʉsirãji ĩna. "Queno yirã ñama ĩna", masa yi tʉoĩajaro yirona yoari Diore bʉsirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija quenabetoja. Ito bajiri ñeñaro ĩna yirise waja, waja yirã bʉto bʉsa quenabeto tõbʉjarã yirãji ĩna. Ĩna robo mʉa yibe yirona queno tʉoĩaña mʉa, yiyijʉ Jesús masare.

Wajeago bojoro bʉjago Diore niyeru iso ĩsire gaye
(Lc 21.1-4)

41 Co rʉmʉ Dios ya wi sãjacõri niyeru cũra jedo tʉ rujiyijʉ Jesús. Iti jedojʉ masa ĩna niyeru Diore cũ ĩsija tiyijʉ Jesús. Gajeoni jairã jaje niyeru Diore cũ ĩsiyijarã iti jedojʉ. 42 Ito yija bojoro bʉjago ejayijo. Manʉjʉ godagoro ñayijo iso. Jʉa cuji niyeru cujiri sãyijo iso. Cobre ñayijʉ iti cujiri. Jabetacã waja cʉtirise ñayijʉ iso sãrise. 43 Ito yija ĩ rãca riasotiri masare jimioyijʉ Jesús:

—Riti mʉare gotia yʉ. Adio bojoro bʉjago ñabojagoti queno Diore ĩsimo iso. Gajeoni jairã rẽto bʉsaro ĩsimo iso. 44 Gajeoni jairãre jaje ña niyeru. Ĩna ĩsibojarocati jairo rʉya ĩnare maji. Isoama bojoro bʉjago ñabojagoti ĩsi jeomo iso. Iso bare waja yiroti Diore ĩsi jeocõmo iso, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Dios ya wi õjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 1 Dios ya wijʉ ñarʉ Jesús ĩ budirocati ado bajiro yiyijʉ ĩ rãca riasotigʉ:

—Tiya Riasogʉ mʉ. Quenari wi ña iti wi. Gʉ̃ta quenarisena queno wi meniñi ĩna, yiyijʉ ĩ Jesure.

2 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩre:

—Iti wire queno tiya mʉ. Jana batecõrã yirãji masa iti wire. Ito yicõri ñajediro gʉ̃tagãrire rea baterã yirãji masa. Ito bajiri adi wi gaye gʉ̃tagã gajega joe jesabeto yiroja. Ñarocõti godacoaro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩre.

Adi ʉ̃mʉari jediroto riojʉa ado bajiro rẽtaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Ito yija bero Olivos wame cʉtiri tʉria majacõri rujiyijʉ Jesús. Iti tʉria riojo sõjʉ bʉsa ñayijʉ Dios ya wi. Jesure ricati oca seniĩarona ĩ tʉ eja rʉ̃gʉ̃yijarã Pedro, Santiago, Juan, ito yicõri Andrés cʉni:

4 —¿Nocãta rẽtaro yirojada mʉ yirise? ¿No bajiro ti masirã yirãjida gʉa? Mʉ yirise rẽtaroto riojʉa, ¿ñere tisʉorã yirãjida gʉa? yiyijarã ĩna Jesure.

5 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Queno tʉoĩaña gãjerã mʉare rʉobe yirona. 6 "Dios ĩ cũana ña gʉa", yi rʉorã yirãji ĩna mʉare. Ito bajiroti masa jãjarãre rʉorã yirãji ĩna.

7 'Masa gãmeri jarise ocare mʉa tʉoja, güibeja. Ito yicõri masa gãmeri sĩarise ocare mʉa tʉoja cʉni, güibeja. Ito bajiroti rẽtaro yiroja. Ito

bajibojarocati sũsari rũmũ meje ñaroja maji. Jaje ñeñarise rẽtaro yiroja sũsari rũmũ ejaroto riojũa. 8 Co butu gãna gãmeri sĩarã yirãji gaje butu gãna rãca. Ito yicõri co sita gãna gãmeri sĩarã yirãji gaje sita gãna rãca. Co cũto rũyabeto sita ũero yiroja. Ito yicõri bare jediro yiroja. Ito bajiri ñiocõrã yirãji masa. Quenabeto tõbũjasũorã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati bũto bũsa rẽtaro yiroja maji.

9 'Queno masima gãjerã mũare ñiame yirona. Mũare ñiacõri ñasari masa tũ ãmi warã yirãji ĩna. Ito yicõri minijuara wijũ mũare bajerã yirãji ĩna. Yũre tũorũnũrã mũa ñajare ũjarã riojo mũare jidi rũgõrã yirãji. Ĩna tiro riojo, "Jesure tũorũnũrã ña gũa", yirã yirãji mũa. 10 Sũsari rũmũ riojũa Dios oca quenarisere masa jeyaro masi jedirã yirãji ĩja. 11 Mũare ñiacõri ũjarã riojo mũare ãmi cũrã yirãji ĩna. Ito bajiro mũare ĩna yibojarocati güibeja. Ũjarãre mũa cũdiroti bũto tũoĩa oca jaibeja. Ĩnare mũa queno cũditoni gotigũ yiguĩji Espíritu Santo. Mũa meje bũsirã yirãji. Espíritu Santo mũare quedi sãjacõri bũsigũ yiguĩji ĩ, yiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

12 Mũcana ĩnare gaje goti remoyijũ Jesús:

—Sĩgũ rĩa ñabojarãti ĩna ñarãre sĩa rotirã yirãji. Ito yicõri ĩna jacũ ĩ rĩare sĩa rotigũ yiguĩji ĩ. Ĩ rĩa cũni ito bajiroti ĩna jacũre sĩa rotirã yirãji. 13 Yũre mũa tũorũnũja ticõri, bũto junisirã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati no yũre tũorũnũgũreti masogũ yiguĩji Dios. Ĩre catitĩñare ĩsigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ĩnare.

14 'Diore goti ĩsiri masũ ñayorũ ĩ ucagore ticõri queno tũoĩaña mũa: "Co rũmũ, rũmú bũto bũogũ cũrã yirãji masa Dios ya wijũ. Quenabetoja iti", yi ucañi Diore goti ĩsiri masũ. Ĩre mũa tija ejori rudi waja. Judea sitajũ mũa ñajama, gũtagũjũ rudi waja. 15 Mũa ya wi rijogodojũ mũa ñaja, gajeoni ãmirã ruji wabeja. Mũa ruji waborijũ manoja mũare. 16 Weseca moarã mũa ñaja cũni, yutabujure ãmirã wijũ tũdi wabeja. Mũa tũdi waborijũ manoja mũare. 17 Romia rĩa sãñarã ĩna ñaja bũto guijoro yiroja sũsari rũmũri. Ũjurã rũcorãre cũni ito bajiroti guijoro yiroja. 18 Sũsari rũmũ juebũcũ ñaroca iti rẽtame yirona Diore seniña mũa. 19 Sũsari rũmũri riojũa ñeñaro tõbũjarã yirãji masa. Dios adi macărũcũro ĩ rujeoja bero ĩna tõbũjado rẽto bũsaro tõbũjarã yirãji masa ĩja. Ito bajiro mũcana tũdi rẽtabeto yiroja ĩja. 20 Yoari quenabiti rũmũri iti ñaja sĩgũ rũyabeto goda jedirã yirãji masa. Ito bajibojarocati ĩ ñarã ĩ beseanare maicõri, yoari meje bũsati cũgũ yiguĩji quenabiti rũmũri.

21 'Sĩgũ ĩ mũare gotija: "Tiya adojũ ñami Cristo", ĩ yija, tũobeja ĩre. Gãji mũare ĩ gotija, "Titẽña õjũ ñami, Dios ĩ cõarũ", ĩ yija, cũdibeja ĩre cũni. 22 Rũori masa jãjarã wadirã yirãji. "Yũti ña Cristo", "Yũti ña Diore goti ĩsiri masũ", yirã yirãji ĩna. Ito yicõri masare rũo ãmorã ĩna masiro bajiro guijoro tiyamani ĩnare ĩorã yirãji ĩna. Dios ĩ beseanare cũni rũo ãmobojarã yirãji ĩna. 23 Queno tũoĩa masiña mũa. Iti rẽtaroto riojũa mũare goticã yũ. Ito bajiri queno bajiya mũa, yiyijũ Jesús ĩnare.

Yũ Masa Rĩjorũ tũdi ejagũ yigũja, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-36)

24 'Quenabeto masa ĩna tõbũjari rũmũri bero ũmacañi ĩ busurise jediro yiroja. Ñami gagũ ito bajiroti bajigũ yiguĩji. Ito bajiri busumenaji ĩna ĩja. 25 Ñocõa cũni nũrũorã yirãji. Ito yicõri quedirã yirãji ĩna. 26 Ito baji ñaroca yũ

Masa Rĩjoru ñajare yure tirã yirãji masa. Ide bueri watoju buto masirise rãca wadigu yiguja yu. Ito yicõri busurise rucogu wadigu yiguja yu. 27 Ũmacũju Dios ĩ ñaro gãna ángel mesare cõagũ yiguja yu masare ĩna ãmitoni. Ito bajiri macãrucũro ñarocõti bata warã yirãji ĩna, Dios ĩ beseanare miojurona.

28 'Higuera wame cutiricu ocare tuo masiña muare yu gotija. Ito bajiri itigu jũ buja ticõri, "Jabeto ruya cuma ejaroto", yi masia mani. 29 Ito bajiroti yu gotiado bajiroti iti rẽtasuoja ticõri, "Jabeto ruya Masa Rĩjoru ĩ tudi wadiroto", yi masirã yirãji mua. Sõju meje ñagũ yiguja yu. 30 Riti muare gotia yu. Adi rumuri gãna ĩna goda jediroto riouja, yu busiro bajiroti rẽtaro yiroja. 31 Adi sita, macãrucũro cuni jedicoaro yiroja. Ito bajibojarocati yu ocama jedibetoja. Yu gotiado bajiroti rẽtaro yiroja.

32 'No yicõri yu tudi wadiri rumu masire ma masare. Ũmacũju gãna ángel mesa cuni masimenaji. Yu Dios Macu ñabojagu ti masibea yu cuni. Mani Jacu Dios sĩgũti masiami yu tudi wadiroti rumu.

33 'Ito bajiri queno tirũnuma mua. Yu wadiri rumu mua masibeja queno tirũnuma mua. 34 Muare oca gotia yu. Queno tuoya. Wi uju ñayiju sĩgũ. Wa ucugu warocu ĩ ya moari masare wi code rotiyiju ĩ. Ĩ waroto riojuaju ĩna moaroti gotiyiju ĩnare. Ito yicõri soje coderi masure tirũnu rotiyiju wi uju. 35 Ĩ robo bajiro wacu yiguja yu cuni. Ito bajiri queno tirũnuña mua. Yu wadiroti masibea mua. Rãiocũro, ñami gudareco, cara yujirocati, busuri yu wadiroti masibea mua. 36 Itocõti yu ejaja canibeja. Masimena bajiro bajibeja. 37 Muare yu gotirise masa jeyarore goti jeocõa yu. Queno tirũnuña mua, yiyiju Jesús ĩnare.

Jesure ñia ãmorã ĩna cuníre gaye
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 1 Jua rumu ruyayiju basa ĩna meniroto. Naju wadarise uco wuoya mani bare basa ñayiju. Iti wame ñayiju Pascua. Iti rumuri Jesure sĩa ãmoyijarã paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa cuni. Jesure ñia ãmorã, "¿No bajiro ĩre oca menirujati mani?" yi tuoĩayijarã ĩna. 2 Ado bajiro yiyijarã coriarã:

—Pascua basa ñaroca Jesure mani ñiaja, masa junisinirã yirãji manire. Ito bajiri ĩre ñiabitiruja mani Pascua basa iti ñaroca maji, yiyijarã ĩna.

Romio Jesús ya rijogaju sutirise iso jiojeore gaye
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

3 Betaniaju Jesús ĩ ña ucurocati Simón ruju cami cutigoru ya wiju ñayiju ĩ. Ito ĩna ba rujirocati romio ejayijo ĩna tu. Gũta alabastro wame cutirisena ĩna meniraga rucoyijo iso. Itigaju nardo úye jiocõri ãmi ejayijo iso. Queno suti quenarise ñayiju iti. Godana rujure turoti ñayiju nardo úye. Iti ñayiju buto waja rũcurise. Itiga ãmumare wẽjeacõri Jesús ya rijoga joeju úye jio guyijo iso. 4 Ito bajiro iso yija ticõri, itiju ñarã coriarã junisiniyijarã:

—¿No yija úyere rocati cõati iso? 5 Iti úye trescientos waja cutibojabu. Iti waja niyeru bujacõri bojoro bujarãre ĩsirujaboyija isore, yiyijarã coriarã ĩnamasiti tuoĩa busirã.

Ito bajiro tuoĩacõri isore tudiyijarã ĩna.

6 Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Jesús ĩnare:

—Isore tudibesa mʉa. ¿No yija isore rʉ̃cʉbʉobeati mʉa? Iso yirise quenasacõa yʉre. 7Mʉa rãca riti ñatĩñarã yirãji bojoro bʉjarã. Ito bajiri ĩnare ejabʉatĩñarã yirãji mʉa. Yʉama mʉa rãca ñatĩñabicʉ yigʉja. Ito bajiri mʉa rãca yʉ ñaroca maji yʉjʉare ejabʉaja quena. 8Adio iso tʉoĩaro bajiro queno yʉre yimo iso. Yʉ godaroto riojʉa yʉ ya rujʉre ʉ́ye queno sʉti quenarise tumo iso. 9Riti mʉare gotia yʉ. Dijʉ Dios oca quenarise ĩna riasoja yʉre queno iso yigore gaye tʉorã yirãji masa. Ito bajiri iso queno yirise tʉoĩacõri, isore ãcabojamenaji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jesure ĩna ñiatoni Judas ĩ oca menire gaye

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10Ito yija paia ʉjarã rãca bʉsirocʉ wayijʉ Judas Iscariote. Jesús rãca riasotirã jʉa gʉbojeno ñagʉ̃ ñayijʉ ĩ. Jesure ñiatoni paia ʉjarãre gotiyijʉ ĩ. 11Ĩ gotija tʉocõri, wanʉyijarã ĩna:

—Niyeru mʉre ĩsiana gʉa, yiyijarã ĩna Judasre.

Ito bajiri, “Jesure ĩna ñia masitoni, ¿no bajiro ĩnare ĩorʉjati yʉ?” yi tʉoĩasʉoyijʉ Judas.

Jesús ĩ basʉsare gaye

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

12Naju wadarise ʉco wʉoya mani bare basa ejayijʉ, Pascua basa ñasʉori rʉmʉ. Oveja macʉ Diore soe ĩsiri rʉmʉ ñayijʉ iti rʉmʉ. Iti rʉmʉti Jesús rãca riasotiri masa ado bajiro seniĩayijarã ĩre:

—¿Nojʉ gʉa ware ãmoati mʉ, bare meni yurã Pascua basa baroti? yiyijarã ĩna Jesure.

13Ito yija jʉ̃arã ĩ rãca riasotirãre goti ñucayijʉ Jesús:

—Cʉto wasa. Itojʉ ʉ̃mʉgʉ̃ ide gõnaradʉna ide gõnagʉ̃re ti bʉjarã yirãji mʉa. Ĩre Sʉya waja. 14Sʉya sãjacõri wi ʉjʉre seniĩama: “Manire riasogʉ ado bajiro yimi: ‘¿Nojʉ ñati yʉ rãca riasotirã rãca Pascua basa menirã gʉa baroti sõa?’ yimi mani Ʉjʉ gʉare”, yiba mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare. 15Ito bajiro mʉa yija tʉocõri, co sãnimʉ weca ñari sõa jajo sõa mʉare gotigʉ yiguĩji. Ĩna quenocãra sõa ñaroja. Ito bajiri iti sõajʉ bare menima mani baroti, yiyijʉ Jesús ĩna jʉ̃arãre.

16Ito ĩ yija tʉocõri, ĩna jʉ̃arã wayijarã. Wacõri cʉtojʉ ejayijarã. Itojʉ Jesús ĩ gotiado bajiroti ti ejayijarã ĩna. Itojʉ Pascua bare meniyijarã ĩna ĩja.

17Iti rãiosʉorijʉ ejayijʉ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca. Jʉa gʉbojeno ñayijarã ĩna. 18Ĩna baroca ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Riti mʉare gotia yʉ. Mani wato sĩgʉ̃ ñami yʉ rãca bagʉ. Yʉre ñiajaro yirocʉ gãjerãre gotigʉ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

19Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, bʉto bojori bʉjayijarã ĩna. Ito yicõri ĩnacõti Jesure ado bajiro seniĩasʉoyijarã:

—¿Yʉjʉa ñati? yi jedi wayijarã ĩna.

20Ito yija Jesús cʉdiyijʉ ĩnare:

—Jʉa gʉbojeno ñagʉ̃ yʉ ya tẽroti yʉ rãca najuro weo bagʉ ñami ĩ. 21Dios oca tuti iti gotiro bajiroti rẽtaro yiroja yʉre. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Yʉre ñiacõri sĩarã yirãji masa. Ãni, gãjerã yʉre ñiajaro yirocʉ gotigʉ, bʉjato bʉjagʉ yiguĩji. Ito bajiri ĩ rujeabeja quenaboyija ĩre, yiyijʉ Jesús ĩnare.

22 Ĩna baroca riti ĩ ya ãmojʉ najuro ãmi rʉcoyijʉ Jesús. “Queno ya Dios mʉ”, yiyijʉ Jesús. Najuro igata batocõri ĩsiyijʉ ĩnare. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Jesús:

—Ĩmo baya. Adi ña yʉ ya rujʉ robo bajiro bajirise.

23 Ito yija Jesús ĩ ya ãmona rujatẽro ãmiyijʉ. Iti tẽro rʉcocõri, “Queno ya Dios mʉ”, yiyijʉ ĩ. Ito bajiro yicõri ĩnare ĩsi ñucayijʉ Jesús. Ito bajiri ĩna ñarocõti idi jediyijarã. 24 Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Jesús:

—Adi ña yʉ ya rí robo bajiro bajirise. Yʉ ya rí iti budija jãjarã masa ñeñaro ĩna yirisere coero yiroja. Yʉ ya rí yʉre iti budija ticõri, “Dios ĩ gotiado bajiroti yami ĩ”, yi masirã yirãji masa. 25 Riti mʉare gotia yʉ, jʉaji ʉyé ide idibicʉja yʉ maji. Dios ĩ rotirojʉ ejacõri gajero bajirise idigʉ yigʉja yʉ mʉcana, yiyijʉ Jesús ĩnare.

“ ‘Jesure masibea yʉ’, yigʉ yigʉja mʉ”, Pedrore Jesús ĩ yire gaye
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

26 Ito yija Diore basa tĩocõri Olivos wame cʉtiri tʉriajʉ wayijarã ĩna. 27 Ito ĩna waroca ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Yʉre tʉorʉ̃nʉrã ñabojarãti tʉoĩa jidicãrã yirãji mʉa. Ito bajiri yʉre jidicãcõri wagorã yirãji mʉa ñarocõti, yiyijʉ Jesús. Ito bajiroti gotia Dios oca tuti cʉni. Tite mʉa: “Oveja coderi masʉre sĩagʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiri ĩ ya oveja rudi batecoarã yirãji”, yi gotiami Dios ĩ oca tutina. 28 Yʉre ĩna ñiaja ticõri, rudi batecoarã yirãji mʉa. Ito bajibojarocati yʉre ĩna sĩaja bero mʉcana tʉdi catigʉ yigʉja yʉ. Tʉdi caticõri mʉa riojʉa bʉsa Galilea sitajʉ wacʉ yigʉja yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

29 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Pedro:

—Ĩnama mʉre jidicãrã yirãji. Yʉama bajibicʉja, yiyijʉ Pedro Jesure.

30 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩre:

—Riti mʉre gotia yʉ. Adi ñamiti cara jʉaji yujiroto riojʉa ʉdiaji, “Jesure masibea yʉ”, yigʉ yigʉja mʉ, yiyijʉ Jesús Pedrore.

31 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Pedro:

—Meje, “Jesure masibea yʉ”, yibicʉja yʉ. Yʉre ĩna sĩa ãmoja cʉni, “Jesure masibea yʉ”, yibicʉja yʉ, yiyijʉ Pedro Jesure.

Pedro ĩ yiro bajiro riti yi jediyijarã ĩna.

Getsemaní wame cʉtiri wesejʉ Jesús ĩ Diore rʉ̃cʉbʉore gaye
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Ito yija Getsemaní wame cʉtiri wesejʉ wayijarã ĩna. Itojʉ ejacõri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Õ Diore bʉsigʉ yʉ waroca riti, ado rujiya maji, yiyijʉ Jesús ĩnare.

33 Ito bajiri ʉdiarãre ãmi wayijʉ Jesús. Pedro, Santiago ito yicõri Juanre cʉni ãmi wayijʉ ĩ. Ĩna waroca riti bʉto tʉoĩa bojori bʉjasʉoyijʉ ĩ. 34 Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Yʉ ya ʉsijʉ bʉto tʉoĩa bojori bʉja yʉ. Ito bajiri goda wacʉ ya yʉ yiado bajia yʉre yʉ ya ʉsijʉ. Ado tujaya mʉa maji. Canimenati yʉre bocati ñama mʉa, yiyijʉ Jesús ĩna ʉdiarãre.

35 Ito yicõri ĩna riojʉa sõjʉa bʉsacã wayijʉ Jesús. Ito wacõri ĩ ya rio sitajʉ muqueacõri Diore bʉsi ñayijʉ ĩ. Quenabeto junirise ĩre rẽtabititoni Diore seniyijʉ Jesús. 36 Diore bʉsigʉ ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Cuna, ñejua mu yi masibiti manoja. Ito bajiri yu tõbujabe yirocu, mu yure ejabuare ãmoa yu. Ito bajibojarocati yu ãmoro bajiro meje mu yija quena. Mu ãmoro bajirojua mu yija quena, yiyiju Jesús Diore.

37 Diore busi tĩocõri tudi wayiju Jesús ĩna udiarã tuju. Ĩna caniroca ejayiju Jesús. Ito ĩna bajija ticõri, ado bajiro yiyiju Jesús Pedrore:

—Simón, ¿canigũ yati mu? Coji cõrecõ, ¿tirũnu sẽobeati mua? 38 Canibesa. Queno ti ñaña mua. Ito yicõri Diore seniña, mua ñeñaro yibe yirona. Mua ya usijuama queno tuoĩarã ñabojarãti, mua ya rujuna queno yi masibea mua, yiyiju Jesús Pedro mesare.

39 Ito yija Diore busirocu wayiju Jesús mucana. Ĩ senisuoado bajiroti gotiyiju Jesús Diore mucana. 40 Diore busi tĩocõri tudi wayiju Jesús ĩna tuju mucana. Ĩnare wujo buto jeobuajare canicoayijarã ĩna. Ito bajiri ĩna caniroca ti bujayiju Jesús ĩnare. Yujicõri buto Jesure bojo tiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩre cudi masibisijarã ĩna. 41 Juaji Diore busicõri mucana Diore busigu wayiju Jesús. Ito yija bero tudi wayiju ĩna tu mucana:

—¿Cani tujarã yati mua maji? Itocõ caniña mua. Yure ĩna ñiaroti rumu ejacoaju ĩja. Yu ña Masa Rĩjoru. Ñeñara masa yure ñiajaro yirocu gotiri masu ejacoami ĩja. 42 Ita. Wumuña. Wato. Gãjerã yure ñiatoni gotiri masu ejacoami, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Jesure ĩna ñiare gaye

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

43 Jesús ĩ busiroca riti ejayiju Judas. Jesús rãca riasotigu ñayiju Judas, jua gubojeno ñagũ. Judas rãca masa jãjarã wadiyijarã. Sarera jãi rucocõri, yucu rucocõri wadiyijarã ĩna. Ĩnare cõayijarã paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri bucurã cuni. 44 Judas Jesure ĩna ñiarotire gotiyiju ĩnare:

—Ado bajiro Jesure ĩogũ yiguja yu muare. Recoti yu usugu ĩ ñagũ yiguĩji. Ĩre yu ĩoja bero queno ñiama mua, muare ĩ rudibe yirona, yiyiju Judas.

45 Ito ejacõri Jesús tu eja rũgũyiju Judas. Ito yicõri Jesure ado bajiro yiyiju ĩ:

—¿Ñati yure Riasogu mu? yi ejayiju Judas.

Ito yicõri Jesure usuyiju ĩ. 46 Ito ĩ yija ticõri, ĩna ya ãmona Jesure ãmi wayijarã ĩna, ĩ rudibe yirona.

47 Ito tu rũgõgũ ĩ ya sarera jãi tũawea ãmiyiju. Ito yicõri paia ujure moa ĩsiri masure ĩ ya gãmoro jatayiju ĩ. 48 Ito bajiro ĩ yija ticõri, ado bajiro yiyiju Jesús masare:

—¿Sarera jãi rucocõri, yucu rucocõri yure ñiarã wadiri mua? ¿Yu riniri masu meje ñabojarocati, "Riniri masu ñaguĩji", yirona yure ñiarã wadiri mua? 49 Co rumu ruyabeto Dios ya wiju mua wato ñasotibu yu, muare riasogu. Ito yu ñabojarocati yure ñiabiticu mua maji. Mua yure ñiaja, Dios oca tuti gotiado bajiro rẽta yure, yiyiju Jesús ĩnare.

50 Ito yija Jesure ĩna ñiaja ticõri, ĩ rãca riasotiri masa ñarocõti rudi batecoayijarã ĩna ĩja.

51 Sĩgũ mamu ĩna Jesure ãmi warocati suya wayiju ĩnare. Saya jãina riti gũmayiju ĩ. Ito ĩ ñaroca ĩre ñiabojayijarã itiju ñarã. 52 Ito bajibojarocati saya jidi queocõri ñe macuti ũmaquedi wayiju ĩ.

Ujarã ñasarã, "Seti ña mure", Jesure ĩna yire gaye

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

53 Ito yija paia uju ñasagu ya wiju Jesure ãmi wayijarã ĩna. Ito bajiro yicõri
minijuayijarã paia ujarã ñarocõti. Judio masa rotirise riasori masa, bucurã
cuni minijuayijarã ĩna. 54 Pedro sõju busaju suyayiju ĩnare güigu. Paia uju
ñasagu ya wi ñari tũcũro ejayiju ĩ. Itoju ejacõri tujacoayiju Pedro ĩja Dios ya
wi coderi masa rãca. Ito yicõri ĩna rãca jea sumayiju ĩ.

55 Ito bero paia ujarã ito yicõri ujarã ñasarã cuni Jesure sĩa ãmoyijarã ĩna.
Ito bajiri, "Ado bajiro ñeñaro yami Jesús", yi ruo gotironare ãmabojayijarã
ĩna. No yi buja masibisijarã ĩna. 56 "Adi seti ña Jesure", jãjarã ĩna yi ruobojarocati sĩgũ tuoĩaro bajiro meje tuoĩa busiyijarã ĩna. 57 Coriarã wumu rũgõcõri
busi tudiyijarã Jesure:

58 —Ĩ busija tuobu gua: "Dios ya wi masa menira wi jana batecõcuja yu. Ito
bajibojarocati udia rumu beroti mucana iti wire jõrojocuja yu, masa menire
gaye meje", yimi Jesús, yiyijarã ĩna.

59 Ito bajibojarãti sĩgũre bajiro meje tuoĩayijarã ĩna.

60 Ito yija paia uju wumu rũgũyiju ĩna wato. Ito yicõri Jesure seniĩayiju ĩ:

—¿Cudibeati mu? ¿Ñeonire mure busituati ĩna? yiyiju paia uju Jesure.

61 Ito bajiro ĩ yibojarocati itire cudibisiju Jesús. Cudibicuti tujayiju ĩ. Ito
bajiri mucana tudi seniĩayiju paia uju ĩre:

—¿Muti ñati Cristo, Dios Macu? yiyiju ĩ Jesure.

62 Ito ĩ yija tuocõri, ĩre cudiyiju Jesús ĩja:

—Au, ĩti ña yu, yiyiju Jesús. Yu ña Masa Rĩjoru. Ija Dios rãca ĩ ya riojocaduja yu rujija tirã yirãji mua. Yu Jacu Dios rãca ũmacũju ide bueri rãca gua
ruji wadija tirã yirãji mua, yiyiju Jesús ĩnare.

63 Jesús ito ĩ yija tuocõri, ĩmasiti ĩ ya yutabuju ñigãyiju paia uju. Ĩ junisinirisere ĩorocu ito bajiro yiyiju ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ĩ:

—Gãjerã Jesure tore tuo ãmobea yu ĩja. 64 Mua cuni tuobu Diore Jesús
ñeñaro ĩ yirise. Ito bajiri, ¿no bajiro ãmoati mua? yiyiju paia uju masare.

Ito bajiro ĩ yija tuocõri: "Ĩre sĩaruja mani", yi jediyijarã masa.

65 Ito yija coriarã Jesure go ide eobate guyijarã ĩna. Ito yicõri Jesús ya cajea
moabiacõri ĩre jayijarã ĩna. Ĩre jacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:

—¿Ñimu mure jari? Recoti mu tuo masijama, "Ĩ yure jami", yigu yiguja mu,
yi ajeyijarã ĩna Jesure.

Dios ya wi coderi masa cuni ĩ ya rioju jayijarã ĩna.

Jesure masibea yu, Pedro ĩ yire gaye

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

66 Ito ĩna yiroca iti wi tu ñari tũcũroju ñayiju Pedro. Ito ĩ ñaroca paia ujure
moa ĩsiri maso ejayijo ĩ tu. 67 Pedro jeame tu ĩ rujija ticõri, ĩre ti rũgõcoayijo
iso. Ito bajiri ado bajiro yiyijo iso ĩre:

—Mu cuni Jesús Nazaret gagu rãca wa ucuyija mu, yiyijo iso Pedrore.

68 Iso ito yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju ĩ:

—Jesús rãca wa ucubiticu yu. Ĩre masibea yu. Mu busirisere tuo masibea
yu, yiyiju Pedro isore.

Ito yicõri sãjasuora soje tujua budi wayiju ĩ. Ito ĩ bajiroca riti cara yujiyiju.
69 Paia ujure moa ĩsiri maso mucana Pedrore ti bujacõri ado bajiro yiyijo itiju
ñarãre:

—Ãni ñami Jesús rãca riasotiri masu, yiyiju iso.

70 Iso ito yija tuocõri: "Ĩre masibea yu", yiyiju Pedro mucana. Ito yija itiju
ñari masa ado bajiro yiyijarã Pedrore:

—Muti ña ĩna rãca gagu. Mu ña Galilea gagu. Ĩna bajiroti busia mu cuni,
yiyijarã ĩna ĩre.

71 Ito yija ado bajiro cudiyiju Pedro:

—Jesure masibesacõa yu. Bugути yu yija yu ñeñaro tõburoca yijaro Dios,
yiyiju ĩ. Ito mua busigure masibea yu, yiyiju Pedro.

72 Ito ĩ yirocati mucana tudi yujiyiju cara. Ĩ yujija tuocõri, Jesús ĩ gotire
tuoĩa bujayiju Pedro: "Cara juaji ĩ yujiroto riojua udiaji, 'Jesure masibea yu',
yigu yigуja mu", Jesús ĩ gotire tuoĩacõri buto otiyiju Pedro.

Pilato tuju Jesure ĩna ãmi ejare gaye

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 1 Iti bususuoroca paia ujarã, bucurã cuni minijuayijarã. Ito yicõri
judio masa rotirise riasori masa, ujarã ñasarã cuni ñajediro mini-
juayijarã. Minijuacõri Jesure ãmo siacõri ĩre ãmi wayijarã Pilato tuju. 2 Ĩ tu
Jesure ĩna ãmi ejaroca ado bajiro seniĩayiju Pilato ĩre:

—¿Muti ñati judio masa uju? yiyiju Pilato Jesure.

Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús ĩre:

—Mu yiro roboti ña, yiyiju Jesús ĩre.

3 Ito yija paia ujarã jaje oca meniyijarã Jesure. 4 Ito bajiri mucana tudi
seniĩayiju Pilato Jesure:

—¿Cudibesacõati mu? ¿Masibeati mu, jeyaro mure oca menirã yama ĩna?
yiyiju Pilato ĩre.

5 Ĩ ito yibojarocati ĩre cudibisiju Jesús. Ĩ cudibeja ticõri, buto tuoĩa ucayiju
Pilato.

Jesure sĩaruja mani, ĩna yire gaye

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

6 Masa ĩna basa ñaroca riti ado bajiro yisotiyiju Pilato. Sĩgũ tubiara wiju
ñagũre masa ĩna bucõa rotija, ĩre bucõayiju Pilato. 7 Ito bajiro ĩna yi ñari
rumu tubiara wiju sĩgũ ñayiju Barrabás wame cutigu. Masa sĩagoana rãca
tubiara wiju ñayiju Barrabás. Oca riawusacõri masa sĩana ñayijarã Barrabás
mesa. 8 Ito yija judio masa ejacõri Pilatore ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Mu yisotiro bajiro, sĩgũre mu bucõare ãmoa gua, yiyijarã ĩna ĩre.

9 Ito yija Pilato cudiyiju ĩnare:

—¿Ñimure yu bucõare ãmoati mua? ¿Judio masa ujure yu bucõare ãmoati
mua? yiyiju Pilato.

10 Jesure riti masa jãjarã ĩna tuo suyaja ticõri, buto junisiniyijarã paia ujarã.
"Guajuare riti ĩna tuo suyaja quena", yirona buto junisiniyijarã ĩna Jesure. Ito bajiri
ĩre ti terã Pilatore ĩsiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija tuo masicõyiju Pilato. 11 Paia ujarã
oca sẽoro masare busiyijarã. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiyijarã: "Pilatore seni-
teña, Barrabásre ĩ bucõatoni", yiyijarã ĩna. 12 Ito yija Pilato seniĩayiju masare:

—¿Ñe yu yire ãmoati mua, “Judio masa uju ñami”, mua yigure? yiyiju Pilato masare.

13 Ito ĩ yija tuocõri, awasã cudiyijarã ĩna:

—Yucutẽoju ĩre jaju sĩaña, yiyijarã ĩna.

14 Ĩna ito yija tuocõri:

—¿Ñe ñeñarise yicati ãni? yiyiju Pilato masare.

Ito bajiro ĩ yija tuocõri, mucana tudi awasã cudiyijarã masa:

—Yucutẽoju ĩre jaju sĩaña, yiyijarã ĩna.

15 Ito yija masa rãca queno ña ãmogũ Barrabásre bucõacõyiju Pilato ĩja. Ito yicõri, “Jesure bajeya mua”, yi rotiyiju ĩ ya moari masare. Ĩna baje tĩoroca masare ĩsiyiju Pilato, Jesure ĩna jaju sĩatoni.

16 Ito bajiri surara ãmi wayijarã Jesure iti sita gagu uju ya wi totiju. Ito yicõri surara ujarã ñarocõti minijuayijarã iti wiju. 17 Iti wi totiju ñacõri Jesure saya sũa ñiro sãyijarã ĩna, uju ĩ sãñaro bajiro. Ito yicõri jota bedo seara bedo ĩre jeoyijarã ĩre. 18 Ito yicõri ado bajiro Jesure tudi ajeyijarã ĩna:

—Judio masa uju ña mu. Gua bero catiba, yiyijarã ĩna Jesure.

19 Ito yicõri ĩ ya rijogaju yucuna ĩre jayijarã. Ito yicõri ĩre go ide eobate guyijarã. Ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcõri ado bajiro ĩre aja tudiyijarã ĩna: “Mu ña uju ñasagu”, yi aja tudiyijarã ĩna Jesure. 20 Ĩre aja tudi tĩocõri ĩ ya yutabuju sũaro ruayijarã ĩna. Ruagocõri mucana ĩ sãñasuoadoti tudi sãyijarã ĩna mucana. Ito yicõri Jesure yucutẽoju jaju sĩarona ĩre tũa wayijarã ĩna ĩja.

Yucutẽoju Jesure ĩna jaju sĩare gaye

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 Jesure ĩna tũa waroca ĩna tu ejayiju Simón wame cutigu. Cirene cuto gagu ñayiju ĩ. Alejandro, ito yicõri Rufo jacu ñayiju ĩ. Jesús tu Simón ĩ rẽta waroca ĩ ya yucutẽore gaja rotiyijarã surara ĩre.

22 Ito yija Jesure ãmi wayijarã Gólgota wame cutiri turiaju. “Rijoga gõa”, yireoni ña iti Gólgota yire. 23 Itoju ejacõri Jesure uyé ide, mirra uco wusaro ĩre iobojayijarã ĩna. Itire idibisiju Jesús. 24 Ito yija Jesure yucutẽoju jaju wõyijarã ĩna. Ĩ ya ãmo ito yicõri ĩ ya gubore cuni jajuyijarã come wacana. Jesús ya yutabujure ãmorã ado bajiro yiyijarã ĩna: “Ñimujua Jesús ya yutabuju ĩ bujaja tiana mani”, yirona gũta ajerina rea ajeyijarã surara. Ito bajiro yi ajecõri, ĩ ya yutabujuri gãmeri batoyijarã ĩna ĩja.

25 Busuri busa nueve tujarocacõ Jesure jajuyijarã ĩna. 26 Jesús ya rijoga weca cumu jãi ucara jãi wõyijarã ĩna. “Ãni ñami judio masa uju”, yi ucare ñayiju iti jãiju. “Iti waja seti ña ĩre”, yireoni ñayiju ito uca wõre. 27 Jesús rãca cocati jũarã riniri masare jajuyijarã ĩna. Sĩgũ Jesús ya riojocaduja ñayiju, gãji ĩ ya gãcoduja jaju. 28 Ito iti bajija Dios oca tuti iti gotiro bajiroti rẽtacoayiju: “Ñeñaro yirã rãca ñacõri, ĩ cuni ñeñaro yigu ñaguĩji”, yirã yirãji masa, yi ucare ñayiju Dios oca tutiju.

29 Itiju gãna Jesús tu rẽta warãti ĩre aja tudiyijarã ĩna:

—“Dios ya wire jana batecõcuja yu. Ito yicõri udia rumu bero mucana jõrojocuja yu”, yibojacu mu, yiyijarã masa Jesure. 30 Mumasiti masoña. Ito yicõri yucutẽoju wãñagũ ruji waya mu, yiyijarã ĩna Jesure, ĩre aja tudirã.

31 Paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa cuni ito bajiroti aja tudiyijarã ĩna Jesure:

—Gãjerãre masobojagɯti ĩmasiti maso masibeami ĩ, yiyijarã ĩna. 32 Cristo, Israel sita gãna ɯjɯ mɯ ñaja, ruji masigɯ̃ yigɯja mɯ. Yucɯtẽojɯ mɯ rujija ti ãmoa gɯa. Mɯ rujija ticõri, “Cristo ña mɯ”, yiana gɯa, yiyijarã ĩna Jesure.

Jesús rãca cocati yucɯtẽojɯ jaju ecoana cɯni aja tudiyijarã ĩre.

Jesús ĩ ɯsi jedire gaye

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

33 Ũmɯa gɯdareco ñaroca macãrɯcũro ñarocõti rãitĩacoayijɯ ĩja. Yoari rãitĩayijɯ iti. Ñamicajɯa bɯsa tres ñaroca itocõ busuyijɯ mɯcana. 34 Itocõ tɯjarocati bɯto awasãyijɯ Jesús ĩ ocana:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? yiyijɯ Jesús. “Dios yɯ Jacɯ, ¿no yija yɯre wagoati mɯ?” yireoni ñayijɯ iti ĩ ocana.

35 Coriarã ito ña coderã ĩ awasãja tɯocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Tɯoya mɯa. Diore goti ĩsiri masɯ Elías wame cɯtigɯre jigɯ yirɯ ĩ, yiyijarã ĩna.

36 Ito yija sĩgɯ̃ ito ñagɯ̃ ũmaquedi wayijɯ Jesús tɯjɯa. Ito yicõri ide udi ãmirisena ɯyé ide jiare weoyijɯ. Ito yicõri ĩre itojɯ ñutubojayijɯ yucɯgɯna, Jesús ya rise tɯjɯ ĩ mimitoni. Idibisijɯ Jesús. Ito yija Jesure ado bajiro yiyijɯ ĩ:

—Yuya maji. Diore goti ĩsiri masɯ Elías mɯre ĩ rujioja tiana gɯa, yiyijɯ ĩ Jesure.

37 Ito ĩ yija bero oca sẽoro awasãyijɯ Jesús. Ito awasãcõri ɯsi jedicoayijɯ ĩ ĩja. 38 Ĩ ɯsi jedirocati Dios ya wi saya webɯtiro, wi gɯdareco yobiado ũmacɯ̃jɯana ñigã ruji wadicõri jacajɯ ñigã ruji ejacoayijɯ. 39 Co dɯjamocõ masacõ surara ɯjɯ Jesús riojo ñagɯ̃ ĩ ɯsi jedija ticõri, ado bajiro yiyijɯ ĩ:

—Dios Macɯguti ñabojañi ãni, yiyijɯ surara ɯjɯ.

40 Sõjɯ bɯsa ti ñayijarã romia cɯni, Jesús ĩ godaja. Ĩna wato ñayijarã María Magdalena, María Santiago mesa jaco, ito yicõri Salomé wame cɯtigo cɯni. Sõjɯ bɯsa ti ñayijarã ĩna. 41 Galilea wame cɯtiri cɯtojɯ Jesús ĩ ña ucuroca ĩre ejabɯagoana ñayijarã ĩna. Gãjerã romia Jerusalénjɯ Jesure sɯya ejagoana ĩ godaja ti ñayijarã ĩna cɯni.

Jesure ĩna yujere gaye

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42 Ito yija judio masa moasɯsari rɯmɯ rãiocoayijɯ. Iti rɯmɯ ñayijɯ tujacãra rɯmɯ riojɯa ĩna queno yuri rɯmɯ. 43 Ito yiroca ejayijɯ José Arimatea gagɯ. Ĩ José ñayijɯ ñasarã rãca ñagɯ̃. Diore tɯorɯ̃nɯrãre ĩ miojuroti rɯmɯ bocati ñayijɯ ĩ cɯni. Ito yija oca sẽoro sãja wacõri Pilatore Jesús ya rujɯre seniyijɯ ĩ. 44 Ito ĩ yija tɯocõri, “Agɯ, ¿no yija yoari mejeti ɯsi jediati ĩ?” yi tɯoĩayijɯ Pilato. Ito bajiri surara ɯjɯre jiyijɯ Pilato: “¿Riti bajiati?” yirocɯ. 45 “Riti ña”, surara ɯjɯ ĩ yija tɯocõri, Jesús ya rujɯre ãmi rotiyijɯ ĩ Josére. 46 Ito bajiro ĩ yija tɯocõri, Jesús ya rujɯre gũmarocɯ saya coro waja yiyijɯ José. Ito yicõri Jesús ya rujɯre rujiogɯ wayijɯ ĩja. Ĩre rujio tĩocõri ĩre gũmayijɯ José. Ito yicõri gɯ̃ta totijɯ masari cumajɯ Jesús ya rujɯre yujeyijɯ José. Ito yicõri gɯ̃ta jãi jaja jãina tubiayijɯ masari cuma sojere. 47 María Magdalena, María José jaco cɯni tiyijarã Jesure ĩna yujerajɯ.

Jesús ĩ tɯdi catire gaye

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 1 Tujacãra rɯmɯ rãiocũro ñaroca María Magdalena, María Santiago jaco ito yicõri Salomé wame cɯtigo cɯni ĩna ɯdiarã sɯtirise queno

sʉti quenarise waja gãmeyijarã ĩna Jesús ya rujʉre turona. 2 Tujacãra rʉmʉ busuri jĩjʉ wayijarã ĩna Jesús ya masari cumajʉ. Ũmacañi joejearijʉ ejayijarã ĩna. 3 Ito yicõri ĩnamasiti bʉsiyijarã:

—Jesús ya masiri cuma gʉ̃tagã tubiado, ¿Ñimʉ manire ãmigo ĩsigʉ̃ yiguĩjida? yi bʉsi wayijarã ĩna.

4 Ito ejacõri ĩna tija gʉ̃tagã jajoca ĩna biabojaraga mañijʉ ĩja. Iti ñarajʉ meje ñayijʉ itiga ĩja. 5 Gʉ̃tagã manija ticõri, sãjayijarã ĩna. Ito sãja wacõri ĩna ti ñucaja riojocadʉja sĩgʉ̃ mamʉ yutabuju botiro sãñacõri rujiyijʉ. Ĩre ticõri ʉcayijarã ĩna romia. 6 Ĩna ʉcaja ticõri, ado bajiro ĩnare gotiyijʉ ĩ:

—Ʉcabesa mʉa. Jesús Nazaret gagʉ mʉa ãmagʉ̃ yucʉtẽojʉ ĩna jajurʉ mami. Ĩ godaja bero tʉdi caticoami. Ito bajiri mami ado. Tiya mʉa ado ĩre ĩna cũgorajʉ, yiyijʉ ĩ ĩnare. 7 Wasa. Ĩ rãca riasotigoanare gotitẽña. Pedrore cʉni gotiba, yiyijʉ ĩ. Ado bajiro mʉa gotija quena: “Jesús mʉa riojʉajʉ Galileajʉ ejagʉ yiguĩji. Itojʉ ĩre tirã yirãji mʉa. Ĩ gotiado bajiroti itojʉ ĩre ti bʉjarã yirãji mʉa”, yi gotiba mʉa ĩnare, yiyijʉ ĩ.

8 Ito ĩ yija tʉocõri, rudi budi wayijarã romia. Queno budi yire mejeti, nʉrʉo budi wayijarã ĩna, ʉcarã. Ito bajija ticõri, güirã gãjerãre goti bato yibisijarã ĩna.

María Magdalenare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Jn 20.11-18)

9 Semana gaye ñasʉori rʉmʉ busuri jĩjʉ mʉcana tʉdi caticõri María Magdalenare cajero goaĩoyijʉ Jesús. Jʉa ãmojeno rʉ̃mʉ́a budigoro ñayijʉ iso. 10 Jesús ĩ tʉdi catija ticõri, ĩ rãca riasotigoanare gotigo wayijo iso, ĩna oti bojori bʉjabe yiroco. 11 Ĩna tʉ ejacõri ado bajiro yiyijo iso: “Mʉcana catiami Jesús. Ĩre tibʉ yʉ”, yibojayijo iso ĩnare. Iso gotija tʉobojarãti, “Riti gotiamo”, yi tʉorʉ̃nʉbisijarã ĩna.

Jʉ̃arã ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Lc 24.13-35)

12 Ito yija bero weseca ĩna wa ucuroca ĩ rãca riasotigoana jʉ̃arãre goaĩoyijʉ Jesús. Gajero bajigʉ ñacõri, ĩnare goaĩoyijʉ Jesús. Ito bajiri cajero ĩre ti masibisijarã ĩna maji. 13 Yoa bʉsari, “Ĩti ñami Jesús”, yi ti masicõri, tʉdi wayijarã ĩna gãjerã Jesús rãca riasotigoanare gotirã warã. Ĩna gotibojarocati ĩnare tʉorʉ̃nʉbisijarã ĩna cʉni.

Ado bajiro yʉ oca masare riasoba mʉa, yi Jesús ĩ rotire gaye
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

14 Ito yija bero co rʉmʉ ĩ rãca riasotigoana once ñarã ĩna ba rujiroca ĩnare goaĩayijʉ Jesús: “¿No yija gãjerã yʉre tigoanare tʉobeati mʉa? Mʉa ya ʉsijʉ tʉo ãmobea mʉa”, yi tudiyijʉ Jesús ĩnare.

15 —Wasa, masa jeyarore Dios oca goti ucuba. “Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yire gaye riaso ucuba mʉa. 16 No Diore tʉorʉ̃nʉcõri, idé gu ecorʉti godabiquĩji. Catitĩñagʉ̃ yiguĩji. Ito bajibojarocati no yʉre tʉorʉ̃nʉbicʉama ĩ ñeñaro yirise waja ñaro ya ĩre. Ito bajiri jeame ʉ̃jʉrojʉ ĩre cõagʉ̃ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús. 17 Yʉre tʉorʉ̃nʉrãre ti masirã yirãji mʉa. Ado bajiro yirã yirãji ĩna. Yʉre tʉorʉ̃nʉcõri yʉ masirisena sʉoriti rʉ̃mʉ́are bucõarã yirãji

ĩna. Ĩna masibiti oca ñabojareti bʉsirã yirãji ĩna. **18** Ãñare ĩna ñiabojaja, ito yicõri ide junirisere ĩna idibojaja cʉni ĩnare junibetoja. Diore bʉsicõri cõrãre ãmo moa jeorã yirãji. Ito ĩna yirocati tujarã yirãji masa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Macãrʉcũrojʉ Jesús ĩ mʉja ware gaye

(Lc 24.50-53)

19 Iti ĩ bʉsija bero macãrʉcũrojʉ mani Ujʉ Jesure ãmi mʉja wayijʉ Dios. Ito bajiri Dios ĩ riojocadʉjajʉ rujiyijʉ Jesús. **20** Ito ĩ mʉjaja bero masa ñajedirore Dios oca goti ucurã wayijarã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna goti ucuja ticõri, Jesumasiti ĩnare ejabʉayijʉ ĩ. Masa ĩnare queno tʉorũnʉjaro yirocʉ, ĩ rãca riasotigoanare ejabʉayijʉ Jesús. Ito bajiri ĩ ejabʉarisena tiyamani masare ĩoyijarã ĩna cʉni. Itocõti ña.

El santo evangelio según

San Lucas

San Lucas ĩ gotisʉore gaye

1 [1] Ñati mʉ yʉ baba Teófilo. Adi mʉre papera cõa yʉ. Adi rʉmʉri Jesure
rẽtagore oca ucari masa jãjarã ñama ĩna ĩja. [2] Mani robo bajiroti cajero
Jesús rãca riasotigoana ĩna gotija, tʉogoanati ñama ĩna cʉni. Ito bajiri ĩna
ucarise ticõri, “Jesús rãca riasotigoana ĩna gotiro bajiroti ucama ĩna cʉni”, yi
tʉoĩa mani. [3] Ito bajiro yi masibojagʉti jeyaro Jesure rẽtare oca queno riaso-
ticõri, “Yʉ baba Teófilore yiari, yʉmasiti itire ucacʉja yʉ”, yi tʉoĩacʉ yʉ. [4] Ito
bajiro tʉoĩacõri, “Jeyaro yʉ tʉogore bajiroti bajiyija Jesure cʉni”, mʉ yi tʉo
masitoni adi mʉre uca yʉ.

Juan ĩ rujearoto riojʉa ángel ĩ goti yure gaye

[5] Herodes, Judea sita ʉjʉ ĩ ñaroca, sĩgʉ̃ ñayijʉ pai Zacarías wame cʉtigʉ.
Pai Abías gãna rãca gagʉ ñayijʉ Zacarías. Ĩ manojo Elisabet wame cʉtigo
ñayijo iso. Pai Aarón ñajacʉ janeño ñayijo iso. [6] Dios ĩ tija queno yirã ñayijarã
ĩna jʉ̃arã, Zacarías ĩ manojo rãca. Ito yicõri Dios ĩ rotirise queno cʉdirã ñayi-
jarã ĩna. Ito bajiri, “Ĩnare seti ña”, yi masibisijarã gãjerã. [7] Ito bajibojarocati
rĩa mañijarã ĩna. No yicõri rĩa cʉti masibisijo Elisabet. Ĩna jʉ̃arã bʉcʉrã riti
ñayijarã ĩja.

[8-9] Co rʉmʉ Zacarías rãca gãnare pai ye moare ñayijʉ Dios ya wijʉ. Paia
ĩna yisotire yicõri Zacaríasre bese masiyijarã gãjerã paia. “Mʉti ña Dios ya
sõa sãjarocʉ, Diore queno sʉtirise soe ĩsirocʉ”, yi ti masiyijarã ĩna Zaca-
ríasre. [10] Ito ĩna yija tʉocõri, Diore queno sʉti quenarise soe ĩsirocʉ, Dios ya
sõa sãjayijʉ Zacarías. Ito ĩ soe ñaroca riti macʉ̃jʉa Diore bʉsi ñayijarã masa
jeyaro. [11] Iti ĩ soeroca riti Dios ñaro gagʉ ángel goaĩoyijʉ Zacaríasre. Diore
soe ĩsirajʉ riojocadʉjajʉa goa rʉ̃gʉ̃yijʉ ĩ. [12] Ángelre ti bʉjacõri, no yi masibi-
sijʉ Zacarías. Bʉto güiyijʉ ĩ. [13] Ito bajiro ĩ güija ticõri, ado bajiro ĩre gotiyijʉ
ángel:

—Güibesa Zacarías mʉ. Mʉ bʉsirisere tʉoami Dios. Ito bajiri mʉ manojo
Elisabet macʉ cʉtigo yigõji. Ito yicõri Juan ĩre wame wõgʉ̃ yigʉja mʉ.
[14-15] Mʉ macʉ Dios ĩ tiro riojo queno yigʉ ñagʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajiri queno
wanʉgʉ̃ yigʉja mʉ. Ito yicõri ĩ rujeaja tʉocõri, masa jãjarã wanʉrã yirãji ĩna.
Mʉ macʉ ʉyé ide idibiquĩji, sibiore cʉni. Ito yicõri ĩ rujearoto riojʉa Espí-
ritu Santo quedi sãjagʉ̃ yiguĩji ĩre. [16] Mʉ macʉ ĩ riasorise tʉocõri Israel sita
gãna jãjarã mani Ʉjʉ Dios rãca tʉdi ʉsi cʉtirã yirãji ĩna. [17] Jane mejejʉ Elías

wame cutigu, Diore goti ĩsiri masu ñayiju. Ĩre bajiro queno oca sẽoro masare riasogu yiguĩji mu macu. Dios ĩ cõaru Cristo ĩ ejaroto riojua, Dios oca queno masare riasogu yiguĩji mu macu. Ito bajiri Espíritu Santo ĩ ejabuarisena jacusabatia ĩna rĩa rãca corocõ usi cutiroca yigu yiguĩji ĩ. Ito yicõri Diore cudimena ĩna cudiroca yigu yiguĩji ĩ. Ito bajiro yigu, Cristore masa ĩna boca ãmi ñacãroca yigu yiguĩji mu macu, yiyiju ángel Zacaríasre.

18 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro ĩre seniĩayiju Zacarías:

—¿Mu yirise rẽtaro yiroja, no bajiro yi tuoĩa ñagũ yigujada yu? Bucugu ña yu. Ito yicõri yu manojo cuni buco ñamo, yiyiju Zacarías.

19 Ito ĩ yija ĩre cudiyiju ángel:

—Gabriel ña yu. Ito yicõri Diore moa ĩsigũ ña yu. Mure iti oca quenarise yu gotitoni yure cõami Dios. 20 Ito bajibojarocati yu busirise mu tuorũnubejare busi masibiticõri, busibicu ñagũ yigуja mu. Ito bajiri mu macu ĩ rujearoto riojua busibicu riti ñagũ yigуja mu maji. Ito bajiroti rẽtaro yiroja, Dios ĩ ãmori rumuju, yiyiju ángel Zacaríasre.

21 Ito ĩ yiroca macũju ñarã ruje tuoĩayijarã masa Zacaríasre yurã. ¿No yija Dios ya wiju yoari sejati Zacarías? yi tuoĩayijarã ĩna. 22 Ĩ budija bero no yi busi masia mañiju Zacaríasre. Ĩ ito bajija ticõri, “Dios ya sõaju ñasarise tiñi ĩ”, yiyijarã masa. Ĩjua busibicu ñacõri no bajiro yi busi masibisiju ĩnare. Ito bajiri busiguõcũti ĩ ya ãmona sõju quesoĩayiju ĩ.

23 Dios ya wiju ĩ moa tĩoja bero ĩ ya wiju tudi wayiju Zacarías. 24 Ĩ ya wiju ĩ tudi ejaja bero ĩ manojo Elisabet macu sãñagõ ñayijo iso ĩja. Ito yicõri wiju ñagõ, budibisijo iso co dujamocõ ũmacañicõ. 25 Ado bajiro tuoĩayijo iso. “Ito bajiro yu macu sãñaroca yiñi Dios yure. Gãjerã yure ĩna ti tudibe yigu, ito bajiro queno yiñi Dios yure”, yi tuoĩayijo iso.

Jesús ĩ rujearoto riojua ángel ĩ goti yure gaye

26 Co ãmojeno ũmacañi macu sãña tujago Elisabet iso ñaroca, Dios ñaro gagu ángel Gabriel wame cutigure cõayiju Dios, Nazaret wame cutiri cutoju. Galilea sitaju ñayiju iti cuto. 27 Itoju sĩgõ María wame cutigore oca gotirocure cõayiju Dios Gabrielre. Manuju maco ũmugũ rãca ajeĩabeco ñayijo iso. Ito yicõri José manojo ñaroco ñayijo iso. Masa uju ñayoru janami macu ñayiju José. Ĩ ñicuju David wame cutiyoyiju, jane mejeju masa uju ñayoru. 28 María tuju ejacõri ado bajiro isore gotiyiju ángel:

—¿Ñati mu? Mure oca gotigu wadibu yu. Dios ĩ tija, queno usi cutigo ñayiju mu. Ito bajiri mu rãca ñami Dios. Gãjerã romia rẽto busaro queno yiñi Dios mure, yiyiju ángel Maríare.

29 Ito ĩ yija tuocõri, buto tuoĩa jaiyijo iso ĩja. “¿No yija ito bajiro yure seniĩati ĩ?” yi tuoĩayijo iso. 30 Ito yija mucana isore busiyiju ángel:

—Güibesa María mu. Mure wanuami Dios. Ito bajiri mure queno yiñi ĩ. 31 Macu sãñagõ ñasuogo yigoja mu, ito yicõri macu cutigo yigoja mu. Ĩre macu cuticõri, Jesús wame yigo yigoja mu, mu macure. 32 Masa rẽtoro masi rẽtocũgũ ñagũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, “Dios Macu”, wame cutigu yiguĩji ĩ. Dios ũmacũju gagu Macu ñari ito bajiro wame cutigu yiguĩji ĩ. Ĩ ñicuju David ñayoru robo bajiro Uju ñagũ yiguĩji ĩ cuni. Ito bajiro ĩ ñaroca yigu yiguĩji Dios. 33 Israel sita gãna jeyaro uju ñagũ yiguĩji mu macu. Ito yicõri ĩ rotirise susabeto yiroja ĩja, yiyiju ángel Maríare.

34 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩre seniĩayijo María:
—¿Ũmʉgʉ̃ rãca yʉ ñabitibojarocati yʉre macʉ rujeagʉ yiguĩjida? yiyijo iso ĩre.
35 Iso ito yija tʉocõri, ado bajiro isore cʉdiyijʉ ĩ:
—Ĩ ya ʉsiti mʉre queo sãgʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩ masirise mʉ rãca ñaro yiroja. Ito bajiro Dios ĩ yija ĩ ya ʉsiti mʉ macʉ sãñarise bajiro yiroja mʉre. Ito bajiri macʉacã mʉ rʉcorocʉ Dios ĩ ãmorise riti yigʉ yiguĩji ĩ. "Dios Macʉ ñami ĩ", yirã yirãji masa. Gaje ado bajiro mʉre gotia yʉ. 36 Mʉ gajego Elisabet bʉco ñabojagoti macʉ cʉtigo yigõji iso. "Rĩa cʉtiado mamo iso", yibojacã masa. Ito ĩna yibojarocati co ãmojeno ũmacañi tʉja iso macʉ sãñaja bero. 37 "Diore disejʉa bʉto josarise manoja", yiyijʉ ĩ Maríare.
38 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijo iso:
—Dios ĩ rotirise moa ĩsiri maso ña yʉ. Ito bajiri mʉ yiro bajiroti yire ãmoa yʉ, yiyijo María.
Iso ito yija tʉocõri, ũmacʉ̃jʉ tʉdi mʉjacoayijʉ ángel mʉcana.

Elisabetre María iso tigo ware gaye

39 Ito bajiro ĩ yira rʉmʉri bero ʉsirio wayijo María, Judea sitajʉ gʉ̃ta yucʉri ñari cʉtojʉ Elisabetre tigo waco. 40 Ito ejacõri Zacarías ya wijʉ sãjayijo iso. Ito sãja ejacõri, "¿Ñati mʉ?" yi seniĩayijo iso Elisabetre. 41 María iso seniĩaja tʉocõri, Elisabet jeraga totijʉ macʉ sãñagʉ̃ wãreyijʉ. Ito yicõri Espíritu Santo isore quedi sãjayijʉ. 42 Ito bajicõri oca sẽoro ado bajiro yi gotiyijo Elisabet Maríare:
—Gãjerã romia rẽtoro queno yiñi Dios mʉre. Ito yicõri mʉ macʉ rʉcorocʉre cʉni queno yiñi Dios. 43 ¿Ñasari maso meje yʉ ñabojarocati yʉ Ujʉ jaco ñaroco yʉre tigo wadiri mʉ? 44 Yʉre mʉ seniĩaja tʉocõri, yʉ ya jeraga totijʉ sãñagʉ̃, yʉ macʉ wanʉgʉ̃ wãremi ĩ. 45 "Dios ĩ bʉsiado bajiroti itire yicõgʉ̃ yiguĩji", yiroco bʉto wanʉa mʉ, yiyijo Elisabet Maríare.
46 Ito yija ado bajiro yiyijo María:
Yʉ ya ʉsina mani Ujʉre bʉto rʉ̃cʉbʉoa yʉ. Ito bajiri, "Queno ya mʉ", ya yʉ ĩre.
47 Dios ñami yʉre masorʉ. Ito bajiri ĩre queno wanʉa yʉ.
48 Ĩre moa ĩsiri maso ñasago meje yʉ ñabojarocati yʉre ãcabojabiticõri queno yiquĩ Dios yʉre. Ito bajiri ĩre bʉto wanʉa yʉ. Ado bajiro bʉsirã yirãji yʉ bero gãna. "Isore queno yiñi Dios", yirã yirãji ĩna.
49 Ito bajiro tʉoĩarã yirãji ĩna, rẽtoro masigʉ̃ Dios yʉre queno ĩ yija ticõri. Queno yigʉ ñami Dios. Ñeñarise yiĩabicʉ ñami ĩ.
50 Ĩre rʉ̃cʉbʉorãre ĩnare ti maitĩñagʉ̃ yiguĩji Dios.
51 Bʉto sẽogʉ̃ ñami Dios. Ito bajiri jaje tiyamani ĩocãyijʉ ĩ. Ito yicõri, "Rẽtoro masirã ña gʉa", yi tʉoĩabojarãre, rẽtocũyijʉ Dios.
52 Ujarã ñasabojarã ĩna ñasabitiroca yiyijʉ Dios. Ito yicõri, "Gãjerã rẽtoro masigʉ̃ ña yʉ", yi tʉoĩamenare ĩna ñasarã ñaroca yiyijʉ Dios.
53 Ñio jogarãre quenarise ecayijʉ Dios. Ito yicõri gajeoni jairã ñabojarãre cʉni ñe manoti ĩnare bucõayijʉ Dios.
54-55 Mani ñicʉsabatia Abraham ñayorʉ mesare ado bajiro gotiyijʉ Dios. "Mʉare cʉni, mʉa janerãbatiare cʉni ti maicõri queno yi ñacʉja yʉ", yiyijʉ Dios. Itire ãcabojabeami Dios. Ito bajiri ĩ gotiado bajiroti, mani

Israel sita gãna ĩ rĩa mani ñajare, queno yi ñami Dios manire. Ito
bajiri ĩ Macʉ yʉ rʉcoroca yigʉ yiguĩji Dios, yiyijo María Elisabetre.
56 Ito yi, Elisabet ya wijʉ ʉdiarã ũmacañi ñacõayijo María ĩja. Ito iso ñaja
bero tʉdi wayijo mʉcana iso ya wijʉa ĩja.

Juan idé guri masʉ ĩ rujeare gaye

57 Elisabet iso macʉ rʉcori rʉmʉ ejaroca macʉ rʉcoyijo iso ĩja. 58 Dios
isore queno yija, tʉoyijarã iso ñarã ito yicõri iso tʉ ñarã cʉni. Ito bajiri isore
wanʉrã ejayijarã ĩna, iso tʉjʉ. 59 Macʉacã ĩ joeaja bero ʉdia ãmojeno rʉmʉri
tʉjaroca ejayijarã ĩna mʉcana. Macʉacãre ĩna yisotire bajiro ĩre wiro tarona
ejayijarã ĩna. Ito yicõri ĩ jacʉ Zacarías wamere wõ ãmobojayijarã ĩna. 60 Ito
yibojarocati ĩ jaco ãmobisijo:

—Juan wame cʉtigʉ yiguĩji, yiyijo iso.

61 Iso ito yija tʉocõri, ado bajiro seniĩayijarã ĩna isore:

—¿No yija ito bajiro ĩre wame wõ ãmoati mʉ? Mani ñarã sĩgʉ̃ ito bajiro
wame cʉtirã mama, yiyijarã ĩna isore.

62 Ito yicõri macʉacã jacʉre seniĩarona ãmona ĩre sõju quesoĩayijarã ĩna,
"¿Dise wame ãmoati mʉ?" yirona. 63 Ito bajiro ĩna yija ticõri, macʉacã wame
uca wõrocʉ ucara jãi ĩnare seniyijʉ Zacarías. Ito yija, "Juan wame cʉtigʉ
yiguĩji", yi uca wõyijʉ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, "¿Ito bajiro wame ãmoati ĩ?"
yirã, ruje tʉoĩayijarã ĩna. 64 Ito bajiro ĩna yiroca riti bʉsi masibitirʉ ñabo-
jagʉti bʉsisʉoyijʉ Zacarías mʉcana. "Queno ya Dios mʉ. Rẽtoro quenagʉ̃
ña mʉ", yi bʉsisʉoyijʉ Zacarías Diore rʉ̃cʉbʉogʉ. 65 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ tʉjʉ
ñarã ti ʉcayijarã ĩna. Ito Judea sitajʉ, gʉ̃ta yucʉrijʉ ñarã cʉni iti oca rẽtagore
tʉoyijarã ĩna. Ito bajiri iti oca goti batoyijarã ĩna. 66 Masa iti oca tʉocõri ruje
tʉoĩayijarã ĩna. Ito yicõri gãmeri seniĩayijarã ĩna: "¿Ñimʉ ñasagʉ yiguĩjida ĩ
bʉcʉaja? Mani Ʉjʉ Dios queno yiyijʉ ĩre", yi masi jediyijarã ĩna ĩja.

Zacarías Diore ĩ basare gaye

67 Ito bajiro ĩna yi ñaroca Espíritu Santo quedi sãjayijʉ macʉacã jacʉ, Zaca-
ríasre. Ĩre Espíritu Santo quedi sãjaja ticõri, ado bajiro Dios oca gotiyijʉ Zacarías:

68 Mani Israel gãna, mani Ʉjʉ Diore rʉ̃cʉbʉorʉja manire. Ĩti ñami rẽtoro
masigʉ̃. Ito yicõri ĩ ñarã ña mani. Mani ñari tutijʉ ejacõri manire
masorʉ ñami Dios.

69 Manire masorocʉ, sĩgʉ̃ rẽtoro masigʉ̃re cõagʉ̃ yiguĩji Dios. Mani ñicʉ
David ñayorʉ Diore queno cʉdigʉ janami ñagʉ̃ yiguĩji ĩ.

70 Jane mejejʉ ĩre goti ĩsiri masana sʉoriti ado bajiro goticãñi Dios manire:

71 "Mʉa wajanare rẽtocũcʉja yʉ. Ito yicõri mʉare ti terãre cʉni
camotacʉja yʉ.

72 Mʉare ti maicõri yʉ goticato bajiroti yicʉja yʉ", yiñi Dios, yi gotiyijʉ
Zacarías masare.

73 Mani ñicʉ Abraham ñayorʉre ado bajiro goticãyijʉ Dios:

74 "Mʉare masocʉja yʉ, mʉa wajana ĩna mʉare ruyuriobe yirocʉ. Ito
bajiro yicʉja yʉ, güimenati yʉre mʉa cʉditoni.

75 Mʉa catirocõ mʉa queno yi ñatoni, ito yicõri yiro robo yʉre mʉa cʉdi
ñatoni, ito bajiro mʉare masocʉja yʉ", yiñi Dios, mani ñicʉ Abraham
ñayorʉre, yi gotiyijʉ Zacarías masare.

76-77 Ito ĩ yija bero ado bajiro yiyiju Zacarías macuacãre gotigu: “Cristo, Dios
ĩ cõarure masa ĩre boca ãmi ñacãtoni Dios oca ĩnare gotigu yiguja
mu. ‘Mua ñeñaro yirise mua jidicãja bero, itire ãcabojocõri muare
masogũ yiguĩji Dios’, yi gotigu yiguja mu masare. Ito bajiro mu gotija
tuocõri, ‘Dios ũmacũju gagure goti ĩsiri masu ñami’, yirã yirãji masa
mure”, yiyiju Zacarías, ĩ macuacãre gotigu.
78 Manire ti maicõri sẽoro yibeami Dios. Ito bajiri manire masorocu,
Cristore cõagũ yiguĩji Dios mani ñari sitaju.
79 Ado ejacõri Diore masimenare ĩ oca gotigu yiguĩji jeame ũjuroju ĩna
wabe yirocu. Ito yicõri ĩ rãca mani queno usi cutitoni, Cristore cõagũ
yiguĩji Dios, yiyiju Zacarías masare gotigu.
80 Bucua muja wacuti buto Diore tuorũnu muja wayiju Zacarías macu,
Juan wame cutigu. Dios gayere queno tuoĩacõri ĩre bajiro usi cutigu ñayiju
Juan. Jai tujacõri yucu manoju ña ucuyiju ĩ. Israel sita gãnare Dios oca ĩ goti
ucuroto riojua, itoju riti ña ucuyiju Juan maji.

Jesucristo ĩ rujeare gaye
(Mt 1.18-25)

2 1 Iti rumuriti masa uju Augusto wame cutigu, “Adocõ ñama yu ya
masa”, yirocu ĩna wame wõ jeo ãmoyiju ĩ. Ito bajiri masa jeyarore
wadi rotiyiju ĩ. 2 Siria sitaju Cirenio ĩ uju ñaroca ito bajiro bajiyiju iti cajero
masare cõĩare gaye. 3 Ito bajicõri masa jeyaro ĩna rujeara cutoju wame
ucarona wayijarã ĩna. 4 Ito bajiri iti oca tuocõri wayiju José cuni. Galilea
sita Nazaret wame cutiri cutoju ñacõri Judea sita Belén wame cutiri cutoju
wayiju José ĩ wame wõrocu. Jane mejeju Belénju rujeayiju David, masa uju
ñayoru. David ñayoru janerãbatia macu ñari Belénju wayiju José. 5 Itoju
wayiju José ĩ manojo ñaroco María rãca. Ĩ rãca ajebitibojagoti macu sãñagõ
ñayijo iso. 6 Belénju ĩna ejaja bero macu iso rucoroti rumu ejayiju isore. 7 Ito
bajiri iso macu ñasuogu rucoyijo iso ĩja. Ĩre saya werorina gũmacõri ecana
ĩna baricoroju ĩre sãyijo iso. Canira wiri daja rẽtajare ecana wiju ñayijarã
ĩna.

Oveja coderi masare ángel ĩ gotire gaye

8 Belén tu busa ñayijarã oveja coderi masa. Ta weseju ñami rẽta wayijarã
oveja coderã. 9 Ñajasaroti Dios ñaro gagu ángel goayiju ĩnare. Ito yicõri Dios ĩ
sĩatirise busuĩoyiju ĩna wato. Itire ticõri buto güiyijarã ĩna. 10 Ĩna güija ticõri,
ado bajiro yiyiju ĩ:
—Güibesa mua. Oca quenarise muare gotigu wadibu yu. Iti oca tuocõri
masa jeyaro wanurã yirãji ĩna. 11 Adi ñamiti David ñayoru ya cutoju rujeami
muare masorocu. Ĩ ñami mani Uju ñarocu Cristo, Dios ĩ cõaru. 12 Ĩre mua ti
bujaja ado bajiro bajigu bujarã yirãji mua. Saya werorina gũmarure bujarã
yirãji mua macuacãre. Ito yicõri ecana ĩna baricoroju cani sãñagũ yiguĩji ĩ,
yiyiju ángel oveja coderi masare.
13 Ito bajiro ĩ yija beroti ĩre bajiro bajirã ángel mesa jãjarã goayijarã. Ito
yicõri ado bajiro busiyijarã ĩna, Diore rũcubuorã:
14 Rẽtoro masigũ ñami Dios ũmacũju gagu. Adi sita gãna, Dios rãca queno
usi cutirã queno wanu quena ñajaro ĩna, yiyijarã ángel mesa.

15 Ito yicõri tudi mujacoayijarã ĩna. Ito ĩna mujagoja bero oveja coderi masa
gãmeri busiyijarã ĩja:
—Ita, Belénju wato mani. Iti rẽtagore tiĩato mani. Ito yicõri mani Uju Dios
ĩ gotirise tito mani, yiyijarã ĩna.
16 Ito yicõri usirio wayijarã ĩna. Belénju ejacõri María, Josére cuni ti bujayi-
jarã ĩna. Ito yicõri macuacãre ecana ĩna baricoroju sãñagüre ti bujayijarã ĩja.
17 Ĩre ti bujacõri, “Ado bajiro bajigu macuacãre ti bujarã yirãji mua”, yi ángel
ĩ gotigorere goti jeoyijarã ĩna, itiju ñarãre. 18 Itire tuo wanucõri, “¿No yireoni
ñati iti?” yi tuoĩa jediyijarã itiju ñarã. 19 Ito bajibojarocati Maríajuama iti oca
tuocõri iso ya usiju tuoĩa wanu ñayijo iso. 20 Ito bajiro iso tuoĩa ñaroca ĩna
cutoju tudi wayijarã oveja coderi masa. Warãti Diore rũcubuorã ĩre wanu
quenare oca busiyijarã ĩna. Ángel ĩ gotigore ñaro bajiroti iti rẽtaja ticõri,
Diore rũcubuorã wanu quenare oca busiyijarã ĩna.

Dios ya wiju Jesure ĩna ãmi ejare gaye

21 Udia ãmojeno rumuri Jesús ĩ tujaroca judio masa ĩna yisotiado robo
bajiro ĩre wiro tayijarã ĩna. Macuacãre wiro ĩna taja bero Jesús ĩre wame
wõyijarã ĩna. “Ito bajiro wame wõma”, yiyiju ángel, María iso macu sãñaroto
riojua.
22-24 Jane mejeju ado bajiro rotiyiju Moisés ñayoru: “Romio iso rucoja bero
jũarã masacõ rumuri bero iso ñarise cutirise coerona Diore oveja macu soe
ĩsima. Oveja ĩ manija, buja robo bajirã jũarã ĩre soe ĩsima. Ito yicõri buja rĩa
cuni quena ñarãji”, yi rotiyiju Moisés ñayoru. Ito bajiri ĩ rotigore cudirona
Dios ya wi Jerusalénju Jesure ãmi wayijarã ĩ jacusabatia. Gaje ucare ado
bajiro gotia Dios oca tuti: “Macu ñasuogu Dios yagu ñagũ yiguĩji. Ito yicõri
ĩre moa ĩsigũ yiguĩji ĩ”, yi gotia Dios oca. Ito bajiri, “Ãni macuacã mure riti
ĩ moa ĩsitoni mure ĩsia gua”, yi Diore busirona Jerusalénju Jesure ãmi wayi-
jarã ĩ jacusabatia.
25 Iti rumuri Simeón wame cutigu Jerusalénju ñayiju. Queno Diore cudigu
ñayiju ĩ. Israel sita gãnare masorocure bocati ñayiju Simeón. Ito yicõri Espí-
ritu Santo quedi sãjacãru ñayiju ĩ. 26 Espíritu Santo ado bajiro goticãyiju
Simeónre: “Cristo, Dios ĩ cõarure tigu yiguja mu, mu godaroto riojua”, yiyiju
Espíritu Santo Simeónre. 27-28 José, María rãca ĩna wari rumuti Simeónre
cuni Dios ya wiju wa rotiyiju Espíritu Santo. Judio masa ĩna yisotiado bajiro
yirona Dios ya wiju Jesure ãmi sãja wayijarã ĩna. Ĩna iti wiju sãjaroca ĩna tu
eja rũgũyiju Simeón. “Dios Macu ñaguĩji”, yi tuoĩacõri Jesure ãmi gajayiju ĩ.
Jesure ãmi gajacõri, “Queno ya mu”, yiyiju Simeón Diore wanugũ. Ado bajiro
yiyiju Simeón, Diore:

29 Yu Uju mu goticato bajiroti yure iti rẽtaja tia yu. Cristore ti buja yu,
mu cõarure. Ito bajiri wanu quenare rãca godagu yiguja yu.
30-31 Yumasiti tia yu, masa ĩna ñeñaro yirise coerocure. Jesús guare cõayija
mu masa jeyaro ñeñaro ĩna yirise coerocure.
32 Mu cõaru ñami, Israel sita gãna mejere cuni ĩna tuo masiroca yirocu.
Ito yicõri mu ñarã Israel sita gãnare rũcubuorã yirãji masa jeyaro, yi
wanuyiju Simeón, Diore queno cudigu ñari.

33 Ĩna macu jaibecuacãre ĩ ito bajiro busija tuo ucayijarã ĩna José, María
cuni. 34 Ito yija ĩnare yiari Diore busiyiju Simeón ĩna queno ñatoni. Ado bajiro

yi gotiyiju Simeón, ĩnare. “Quenaro ñarã yirãji mua”, yiyiju Simeón, Maríare, Josére cuni. Ito yicõri Jesús jaco Maríare ado bajiro gotiyiju ĩ:

—Ãni macuacã Dios ĩ beseru ñami. Ĩ bucuacõri Israel sita gãna jãjarã Dios oca cudimenare ruyuriogu yiguĩji ĩ. Ĩre cudirãre ñeñaro ĩna yirisere ãcabojogu yiguĩji. “Dios ĩ cõaru ñaguĩji”, yi masibojarãti jãjarã ĩre busiturã yirãji. 35 Masa jeyaro ĩna ya usiju ĩna tuoïabojarisere ti masicõgu yiguĩji ĩ. Ito bajibojarocati mu macure ĩna rũcubuobeja ticõri, bojori bujago yigoja mu, mu ya usiju, yiyiju Simeón macuacã jaco Maríare.

36-37 Ito bajiro ĩna busi ñaroca, sĩgõ Ana wame cutigo Dios ya wiju ñayijo iso cuni. Iso ñayijo Diore goti ĩsiri maso. Ito yicõri Fanuel maco ñari, Aser masa butu gago ñayijo iso. Buco ñayijo iso ĩja wajeago. Ochenta y cuatro rodori tujayiju iso manuju ĩ godagoja bero. Ado bajiro bajiyiju. Ĩna ãmo siaja bero jua ãmojeno rodori ñabojayiju iso manuju maji. Ito bero godacoayiju ĩ ĩja. Ito bajiri ĩ godagoja bero Dios ya wiju riti ñasotiyijo iso. Iti wiju ñagõ ũmua cuni, ñami cuni Diore moa ĩsisotiyijo iso. Gajereama ba yujibecoti Diore rũcubuosago babeco riti ĩre busiyijo iso. 38 Jesús jacusabatia rãca Simeón ĩ busi rũgõroca, Ana cuni Diore busiroco eja rũgũyijo iso. Ito bajiro Simeón ĩ busija tuocõri, “Queno ya Dios mu”, yiyijo iso. Ito bajiro Diore, “Queno ya mu”, yi tĩocõri, ado bajiro yi gotiyijo iso Jerusalén gãnare: “Ãni ñami mani bocaticacu ñeñaro mani yirisere coerocu”, yiyijo iso masare.

Nazaretju ĩna tudi ware gaye

39 José, María rãca Dios rotirise ñarocõti cudirã ejagoana, Galilea sitaju tudi wayijarã ĩna mucana, ĩna cuto Nazaretju warã. 40 Ito bajicõri ĩna cutoju macuacã Jesús sẽoro bucua mujayiju. Queno tuoïare rãca bucuayiju ĩ. Dios ĩ Jacu queno ejabuayiju ĩre.

Dios ya wiju Jesús ĩ tujare gaye

41 Co rodo ruyabeto Jerusalénju Pascua basa ĩna menija tirã wasotiyijarã ĩ jacusabatia. 42 Jesús jua gubojeno rodori ĩ tujaroca Jerusalénju Pascua basa tirã wayijarã ĩna. Co rodo ruyabeto basa rumu ĩna tisotiado bajiro iti Pascua basa tirã wayijarã ĩna mucana. 43 Ito ejacõri, iti basare tiyijarã ĩna. Ito bajiri iti jedija ticõri, tudi wayijarã ĩna mucana. Ito bajiro ĩna tudi waroca Jesuama tujacoayiju Dios ya wiju ĩja. Ĩ jacusabatia, “Tujacoaguĩji”, yi tuoïabisijarã ĩna. 44 “Ado mani rãca warã wato ñaguĩji”, yi tuoïayijarã ĩna. Ito bajiro tuoïa warã riti, co rumu ũmuasaro wayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna wajasaroti ĩre ãmabojayijarã ĩna, ĩja. “Mani rãca warã wato ñaguĩji”, yirona ãmabojayijarã ĩna. 45 Ito bajibojarocati ĩre bujabisijarã ĩna. Ito bajiri ĩre bujarona Jerusalénju ĩre ãmarã wayijarã ĩna mucana.

46 Udia rumu bero Jesure bujayijarã ĩna, Dios ya wiju ĩ ñaroca. Judio masa rotirise riasori masa wato ĩre bujayijarã ĩna. Riasori masa ĩna busirisere tuocõri ĩnare seniĩayiju Jesús. Ĩnajua cuni seniĩayijarã ĩre. 47 Queno masigu ñari, queno ĩ cudi masija ticõri, tuo ucayijarã ĩna jeyaro. 48 Ito bajiroca ĩ jacusabatia ĩre ti bujacõri, tuo ucayijarã, ito ĩ yija tuocõri. Ito bajiri ĩ jaco ado bajiro yiyijo ĩre:

—¿No yija gua waroca guare gotibicuti, tujacati macu mu? Mu manija ticõri, buto tuoïa oca jaicu yu, mu jacu cuni, yiyijo ĩ jaco ĩre.

49 Iso ito bajiro yija tʉocõri, ado bajiro isore cʉdiyijʉ Jesús:
—¿No yija yʉre ãmacati mʉa? "Ĩ Jacʉ ya wijʉ ñaguĩji", ¿yi masibiticati mʉa? yi cʉdiyijʉ Jesús, ĩ jacʉsabatiare.
50 Ito bajiro ĩ yibojarocati ĩ bʉsirisere queno tʉo masibisijarã ĩ jacʉsabatia.
51 Ito ĩna yija bero ĩna rãca tʉdicoayijʉ ĩ ĩja, Nazaretjʉ. Nazaretjʉ tʉdi ejacõri ĩ jacʉsabatia rotiro bajiroti cʉdisotiyijʉ ĩ. Ito yicõri iso macʉ Jerusalénjʉ ĩ yigorere tʉoĩa ñasotiyijo Jesús jaco. 52 Ĩ tʉoĩarise rãcati bʉcʉa mʉja wayijʉ Jesús. Dios cʉni, masa cʉni ĩre ti mai rʉ̃cʉbʉoyijarã ĩna ĩja.

Yucʉ manojʉ Juan idé guri masʉ ĩ ña ucure gaye

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3 1 Tiberio wame cʉtigʉ ʉjʉ ĩ sãjaja bero, quince rodori ĩ ña tujaroca Poncio Pilato wame cʉtigʉ Judea sita ʉjʉ ñayijʉ ĩ. Gãji Galilea sita gagʉ ʉjʉ ñayijʉ Herodes wame cʉtigʉ. Ito yicõri ĩ ocabaji Felipe wame cʉtigʉ jʉa sita ʉjʉ ñayijʉ. Iti ĩ sita rʉcorise wame cʉtiyijʉ Iturea, ito yicõri Traconite. Ito bero gãji Lisanias wame cʉtigʉ Abilinia sita ʉjʉ ñayijʉ ĩ. 2 Masa ito bajiro sita ĩna rʉco ñaroca Anás ito yicõri Caifás wame cʉtirã, ĩna ñayijarã paia ʉjarã. Ito bajiro ʉjarã ĩna ñaroca, Zacarías macʉ Juan wame cʉtigʉ yucʉ manojʉ ña ucuyijʉ. Ito ĩ ñaroca oca goti rotiyijʉ Dios ĩre. 3 Ito bajiro Dios ĩ gotija tʉocõri, riaca Jordán wame cʉtirisa tʉjʉ Dios oca goti ucugʉ wayijʉ Juan. Ado bajiro yi goti ucuyijʉ ĩ:
—Mʉa ñeñaro yirise jidicãcõri quenarise mʉa ya ʉsijʉ tʉoĩa wasoaya ĩja. Ito bajiro mʉa tʉoĩaja, mʉa ñeñaro yirise ãcabojagʉ yiguĩji Dios. Dios oca yʉ gotirise mʉa tʉorʉ̃nʉja, idé gu roti masirãji mʉa, yiyijʉ Juan masare gotigʉ.
4 Sĩgʉ̃ Diore goti ĩsiri masʉ Isaías wame cʉtigʉ ĩ ucado bajiroti yiyijʉ Juan. "Ado bajiro yigʉ yiguĩji", yirocʉ uca yuyijʉ Isaías, Juanre tʉoĩa yugʉ:

> Sĩgʉ̃ yucʉ manojʉ ado bajiro yi sẽria gotigʉ yiguĩji: "Mʉa ya ʉsijʉ queno tʉoĩa ñaña mʉa, mani Ʉjʉ ĩ ejaroto riojʉa, mʉa ya ʉsijʉ ĩ queno ña masitoni.
> 5 Mʉare ñeñaro tʉoĩare gaye ñaja itire jidicãña. Mʉa ñeñaro yirise iti rʉyaja, itire jidicãcõri, quenarisejʉare tʉoĩaña. Mʉa tʉoĩarise rocati iti wisaja quenarisejʉare tʉoĩa ñaña. Ito yicõri jeyaro mʉa ñeñaro tʉoĩarisere jidicãña.
> 6 Ito bajiro mʉa yija bero masare masorocʉ, Dios ĩ cõarʉre ti jedirã yirãji masa jeyaro", yigʉ yiguĩji sĩgʉ̃ yucʉ manojʉ, yi ucayijʉ Isaías, Juanre tʉoĩa yugʉ.

7 Jãjarã masa Juanre ĩna idé gu rotirã ejaja, ado bajiro yiyijʉ Juan ĩnare:
—Ãña rima iti juniro bajiro ñeñaro yirã ña mʉa. Ado bajiro tʉoĩaboja mʉa: "Dios ĩ waja seniri rʉmʉ iti ejaroca manire waja senibiquĩji Dios. Mani ñeñaro yirã ñabojarocati manire ti maicõri manire waja senibiquĩji ĩ", yi tʉoĩaboja mʉa, yiyijʉ Juan masare.
8 'Ñeñaro mʉa yirise jidicãcõri quenarise riti tʉoĩa ñaña mʉa. Ito bajiro riti yisotiba, "Quenarisejʉa tʉoĩarã ñama ĩja", masa mʉare yi ti masitoni. Ado bajiro yi tʉoĩabesa mʉa. "Abraham ñayorʉ janerãbatia ña gʉama. Ito bajiri Dios ĩ beseana ña gʉa cʉni", yi tʉoĩabesa mʉa. Ado bajiro bajia. Adi gʉ̃tana Abraham janerãbatia robo bajiro ĩ godo weo ãmoja, godo weo masiguĩji Dios, yiyijʉ Juan ĩnare.

9 Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyiju Juan:
—Comeana yucure quẽarocu ñacãmi Dios. Ito bajiri yucu queno rica manigũre ti bujacõri quẽagũ yiguĩji Dios. Ito yicõri jeana soegu yiguĩji ĩ. Ado bajiro yireoni ña iti. Masa ĩna ñeñaro yirise waja senirocu ñacãmi Dios. Ito bajiri ĩna ñeñaro yirisere jidicãbeja ticõri ĩnare ruyuriogu yiguĩji Dios. Ito yicõri jeame ũjuroju cõagũ yiguĩji Dios ĩnare, yiyiju Juan masare.
10 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, masaju ĩre ado bajiro seniĩayijarã:
—¿No bajiro gua yire ãmoati Dios? yi seniĩayijarã ĩna Juanre.
11 Ĩna ito bajiro yija cudiyiju Juan:
—No camisa juaro rucogu, gãji rucobicure coro ĩsija quena. Ito yicõri no bare rucogu, bojoro bujarãre ĩsija quena, yiyiju Juan ĩnare.
12 Ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa cuni, Juanre idé gu rotirã ejayijarã. Ĩre ado bajiro seniĩayijarã ĩna:
—Guare riasogu, ¿no bajiro gua yire ãmoati Dios? yi seniĩayijarã ĩna Juanre.
13 —Bau, ujarã muare niyeru ãmi rotirocõti ãmiña. Ito yicõri, ujarã ĩna rotiro rẽto busaro ãmibesa, yiyiju Juan ĩnare.
14 Surara cuni ado bajiro ĩre seniĩayijarã:
—¿No bajiro gua yire ãmoguĩjida Dios? yiyijarã ĩna Juanre. Ĩna ito yija:
—Bau, masare ĩna rucorise ẽmabesa. Ĩnare ruocõri ĩna rucorisere jeyaro ẽmabesa. Ĩnare sẽoro yicõri ĩna rucorisere ẽmabesa. Ito yicõri, mua moare waja, ujarã muare ĩna waja yirocõti boca ãmiña. Mucana tudi ĩnare seni uyabesa, yiyiju Juan ĩnare.
15 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, ado bajiro tuoĩa usirioyijarã ĩna: "Cristo, ¿Dios ĩ cõaruti ñati ãni?" yi tuoĩayijarã ĩna. 16 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro yiyiju Juan ĩnare:
—Cristo meje ña yu. Idenati masare idé gua yuama. Yu bero rẽtoro ñasagu ejagu yiguĩji. Yu rẽtoro ñasagu ĩ ñajare ĩre bajiro rẽtoro ñasagu meje ña yu. Ĩre mua tuorũnujama Espíritu Santo muare queo sãgũ yiguĩji ĩja. Ito bajiro muare Espíritu Santo queo sãcõri queno muare mua tuoĩaroti ejabuagu yiguĩji ĩ, yiyiju Juan ĩnare.
17 Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyiju Juan ĩnare:
—Yu bero ejagu trigo ajeri besegu bajiro yigu yiguĩji masare. Sĩgũ trigo otegu iti wirori coda batecõri ajeri riti seo masiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ codaja bero iti wirorire jeameju soeguĩji ĩ. Jedirime meje ñaroja itime jeame. Wirori ĩ soegori ajeriama ĩ cũroju seo cũgũ yiguĩji ĩ. Ito bajiro yigu yiguĩji mani Uju adoju ejagu. Trigo ajeri beseado bajiroti besegu yiguĩji manire, yi gotiyiju Juan masare.
18 Ito bajiro ĩ gotiro watoti Dios oca quenarise masare gotiyiju Juan, Diore ĩna cuditoni. 19 Gajerea, Herodes ujure goti tudiyiju Juan. Ĩ ocabaji Felipe manojo Herodías wame cutigore Herodes ĩ manojo cutija, ito bajiro ĩre goti tudiyiju Juan. Gaje ĩ ñeñaro yirise masicõri ĩre goti tudiyiju Juan. 20 Ito bajiro ĩ busija tuobojagu ĩre tuorũnubisiju Herodes. Ito yicõri buto busa ñeñaro yi uyagu Juanre tubia rotiyiju ĩ.

Jesure idé gure gaye
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21-22 Co rumu tubiara wiju ĩre ĩna tubiaroto riojua, jãjarã masare idé guyiju Juan. Ito yicõri Jesure cuni idé guyiju Juan. Ĩ idé guja bero Diore busiyiju

Jesús. Ito bajiro ĩ bʉsi rʉ̃gõroca ũmacʉ̃jʉ macãrʉcʉ̃rojʉ janayijʉ. Ito yicõri bujare bajiro bajigʉna quedi sãja wadicõri Jesús joe quedi jeayijʉ Espíritu Santo. Ito bajiro ĩ quedi jeaja bero ado bajiro oca ruyuyijʉ ũmacʉ̃jʉ:

—Yʉ macʉ ña mʉ, yʉ maigʉ̃. Mʉre bʉto wanʉa yʉ, yi bʉsiyijʉ Dios, Jesure bʉsigʉ.

Jesucristo rujearoto riojʉajʉ gãna

(Mt 1.1-17)

23 Sĩgʉ̃ masʉcõ gãji ye jʉa dʉjamocõ rodori tʉjagʉ, masare riasosʉoyijʉ Jesús. “José macʉ ñami Jesús”, yi tʉoĩayijarã masa. Iti riojʉa ado bajiro wame cʉtirã ñasʉoyijarã masa. José jacʉ ñayijʉ Elí. **24** Elí jacʉ ñayijʉ Matat. Matat jacʉ ñayijʉ Leví. Leví jacʉ ñayijʉ Melqui. Melqui jacʉ ñayijʉ Jana. Jana jacʉ ñayijʉ José. **25** José jacʉ ñayijʉ Matatías. Matatías jacʉ ñayijʉ Amós. Amós jacʉ ñayijʉ Nahúm. Nahúm jacʉ ñayijʉ Esli. Esli jacʉ ñayijʉ Nagai. **26** Nagai jacʉ ñayijʉ Maat. Maat jacʉ ñayijʉ Matatías. Matatías jacʉ ñayijʉ Semei. Semei jacʉ ñayijʉ Josec. Josec jacʉ ñayijʉ Judá. **27** Judá jacʉ ñayijʉ Joanán. Joanán jacʉ ñayijʉ Resa. Resa jacʉ ñayijʉ Zorobabel. Zorobabel jacʉ ñayijʉ Salatiel. Salatiel jacʉ ñayijʉ Neri. **28** Neri jacʉ ñayijʉ Melqui. Melqui jacʉ ñayijʉ Adi. Adi jacʉ ñayijʉ Cosam. Cosam jacʉ ñayijʉ Elmadam. Elmadam jacʉ ñayijʉ Er. **29** Er jacʉ ñayijʉ Josué. Josué jacʉ ñayijʉ Eliezer. Eliezer jacʉ ñayijʉ Jorim. Jorim jacʉ ñayijʉ Matat. **30** Matat jacʉ ñayijʉ Leví. Leví jacʉ ñayijʉ Simeón. Simeón jacʉ ñayijʉ Judá. Judá jacʉ ñayijʉ José. José jacʉ ñayijʉ Jonam. Jonam jacʉ ñayijʉ Eliaquim. **31** Eliaquim jacʉ ñayijʉ Melea. Melea jacʉ ñayijʉ Mena. Mena jacʉ ñayijʉ Matata. Matata jacʉ ñayijʉ Natán. **32** Natán jacʉ ñayijʉ David. David jacʉ ñayijʉ Isaí. Isaí jacʉ ñayijʉ Obed. Obed jacʉ ñayijʉ Booz. Booz jacʉ ñayijʉ Salmón. Salmón jacʉ ñayijʉ Naasón. **33** Naasón jacʉ ñayijʉ Aminadab. Aminadab jacʉ ñayijʉ Admin. Admin jacʉ ñayijʉ Arni. Arni jacʉ ñayijʉ Esrom. Esrom jacʉ ñayijʉ Fares. Fares jacʉ ñayijʉ Judá. **34** Judá jacʉ ñayijʉ Jacob. Jacob jacʉ ñayijʉ Isaac. Isaac jacʉ ñayijʉ Abraham. Abraham jacʉ ñayijʉ Taré. Taré jacʉ ñayijʉ Nacor. **35** Nacor jacʉ ñayijʉ Serug. Serug jacʉ ñayijʉ Ragau. Ragau jacʉ ñayijʉ Peleg. Peleg jacʉ ñayijʉ Heber. Heber jacʉ ñayijʉ Sala. **36** Sala jacʉ ñayijʉ Cainán. Cainán jacʉ ñayijʉ Arfaxad. Arfaxad jacʉ ñayijʉ Sem. Sem jacʉ ñayijʉ Noé. Noé jacʉ ñayijʉ Lamec. **37** Lamec jacʉ ñayijʉ Matusalén. Matusalén jacʉ ñayijʉ Enoc. Enoc jacʉ ñayijʉ Jared. Jared jacʉ ñayijʉ Mahalaleel. Mahalaleel jacʉ ñayijʉ Cainán. **38** Cainán jacʉ ñayijʉ Enós. Enós jacʉ ñayijʉ Set. Set jacʉ ñayijʉ Adán. Adánti ñayijʉ ĩja Dios rujeorʉ. Ito bajiri Dios macʉ ñayijʉ Adán.

Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Jesure ĩ ʉsirio codere gaye

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 **1** Jesús ĩ idé gu ecoja bero Espíritu Santo ĩ rãca bʉto ñayijʉ. Ito yicõri riaca Jordán wame cʉtirisa tʉ ĩ ñaroca, yucʉ manojʉ ĩre ãmi wayijʉ Espíritu Santo. **2** Yucʉ manojʉ ejacõri jʉ̃arã masacõ rʉmʉri ñayijʉ Jesús itojʉ. Itojʉ ĩ ñari rʉmʉri cõti, bare babicʉti ñayijʉ Jesús. Itocõ bero ñiocõyijʉ mʉcana. Ĩ ito bajiro ñiocõ ñaroca, ñeñaro ĩ yitoni ʉsirioro yi codeyijʉ rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Jesure. **3** Ado bajiro rʉoyijʉ rʉ̃mʉ́ ĩre:

—Riti Dios Macʉ mʉ ñaja, adi gʉ̃tanati naju godo weogʉ yigʉja mʉ, yiyijʉ rʉ̃mʉ́ Jesure.

4 Ito bajiro rũmú ĩre yibojarocati:
—Yibea. Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Najuna riti meje catirã yirãji masa. Jeyaro Dios ocana suoriti queno wanu quena ñarã yirãji masa”, yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús rũmúre.
5 Ito bero cogu gũtagũ ũmaricu joeju ãmi wayiju rũmú Jesure. Itoju ãmi ejacõri yoari mejeti adi macãrucũro ñajediro ñari cutorire ĩo jeocõyiju rũmú Jesure. 6-7 Ado bajiro goti ruoyiju rũmú itigu gũtagũ joeju ñacõri:
—Yure rũcubuogu yu riojo rijomunigãna mu ñini rũjũja adocõ mure ĩsicuja yu. Adi macãrucũro jeyaro ñarise, ito yicõri adi macãrucũro ñarã masa ñarocõti mure ĩsicuja yu. Ito yicõri adi macãrucũro ñajediro uju ñagũ yiguja mu, yure mu rũcubuoja, yiyiju rũmú Jesure ruogu.
8 Ito bajiro ĩ gotibojarocati:
—Wasa Satanás mu, yiyiju Jesús rũmúre. Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Mani Uju Diore riti rũcubuocõri cudija quena”, yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús rũmúre.
9-11 Ĩ ito yibojaroca riti Jerusalénju Jesure ãmi wayiju rũmú mucana. Ito ejacõri mucana Dios ya wi joejua ãmi muja wayiju rũmú. Ito ĩre ãmi muja ejacõri ado bajiro yiyiju:
—Tuoya Jesús. Ado bajiro gotia Dios oca tuti:
Ángel mesare mure code rotigu yiguĩji Dios. Mu quedi waja gũtagã joeju quedi jeacõri mu ya gubo jeabe yirona mure boca ãmirã yirãji, yi gotia Dios oca tuti.
Riti Dios Macu mu ñaja adojuna bubu quedi wacu yiguja mu, yi ruoyiju rũmú Jesure.
12 Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajirojua yiyiju Jesús ĩre:
—Mu ito bajiro yirisere cudibicuja yu. Gaje ado bajiro gotia Dios oca. Tite mu: “ ‘No bajiro Dios ĩ yija ticuja yu’, yirocu ĩre usirio codebesa”, yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús rũmúre.
13 Ito ĩ yija bero usirioro yire oca bujabisiju rũmú ĩja. Ito bajiri Jesure jabeto cunígoyiju rũmú.

Galilea sitaju Jesús ĩ riasosuore gaye
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

14 Galileaju tudi wayiju Jesús mucana, yucu manoju ña ucugoru. Ito yicõri Espíritu Santo Jesús rãca ĩ ñajare buto ĩ tuoĩa masirise ñayiju Jesure ĩja. Galilea ĩ tudi ejaroca masa jeyaro ĩ rẽtagorere busiyijarã ĩna. 15 Ito bajiro wa ucu ĩ tudi ejaja bero judio masa ĩna minijuari wirijure riaso ucuyiju Jesús. Ito bajiro ĩ goti ucuja tuocõri, “Queno gotiami ãni”, yi rũcubuoyijarã masa jeyaro.

Nazaretju Jesús ĩ ware gaye

16-17 Ito yicõri ĩ bucuara cuto Nazaret wame cutiri cutoju wayiju Jesús. Ito ejacõri judio masa ĩna tujacãri rumu ñaroca ĩna minijuari wiriju sãja ucuyiju Jesús, ĩ yisotiado bajiroti. Ito ĩ sãja ejaroca Isaías ĩ ucagora jũ ĩsiyijarã gãjerã ĩre, ĩ ti gotitoni. Iti jũ boca ãmicõri ĩ gotiroti ãmayiju Jesús. Ito bajiro ãmacõri bujayiju. Ado bajiro gotiyiju iti:

18 Espíritu Santo yu rãca ñami. Bojoro bujarãre oca quenarise yu
gotitoni yure cũñi Espíritu Santo. Ito yicõri ĩna ya usiju bojori
bujarãre ĩna wanu quenaroca yu yitoni yure cũñi ĩ. Tubia ecoanare
yu bucõatoni yure cũñi Espíritu Santo. Ñeñaro yirise jidicãjaro
ĩna yirocu, yure cũñi Espíritu Santo. Ito bajiri cajea timenare cuni
mucana ĩna tudi tiroca yirocure yure cũñi Espíritu Santo. Ito yicõri
gãjerã ñeñaro yi ecoana ĩna jidicãroca yirocure yure cũñi Espíritu
Santo.
19 Ito yicõri, "No ĩre tuorũnugũre queno yirocu ñacãmi Dios", yu yi
gotitoni yure cũñi Espíritu Santo, yi gotia iti oca, yi gotiyiju Jesús
ĩna minijuari wiju.
20 Ito bajiro goti tĩocõri papera tutire biayiju ĩ. Ito yicõri iti wi ejabuari
masure iti tutire judacõayiju Jesús. Ito yicõri eja rũjũyiju. Ito bajiro ĩ yirise
ticõri buto tiju wa rũjũcoayijarã ĩna. 21 Ito bajiro ĩna ti rujiroca mucana ado
bajiro busiyiju Jesús:
—Jane mejeju Isaías ĩ yure uca yure, adi rumu mua tiro riojo rẽta yure,
yiyiju Jesús ĩnare.
22 Ito bajiro Jesús oca quenarise ĩ gotija tuocõri, tuo ucayijarã ĩna. Ito yicõri
masa jeyaro quenarise oca ĩre busiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩnamasiti ado bajiro
gãmeri seniĩayijarã ĩna:
—¿José macu meje ñati ãni? yi gãmeri seniĩayijarã ĩna.
23 Ito bajiro ĩna yija tuo masicõri ado bajiro yi cudiyiju Jesús:
—Masa oca gotire robo bajiro yure yirã yirãji mua: "Sĩgũ uco masu ĩ ñaja,
ĩmasiti yisio masiguĩji", yirã yirãji mua yure. Ito yicõri gaje ado bajiro yure
yirã yirãji mua: " 'Capernaumju tiyamani ĩoyiju Jesús', yire oca tuocu gua.
Ito bajiri ado mu cutoju cuni ito bajiroti mu ĩore ti ãmoa gua", yure yirã yirãji
mua, yiyiju Jesús ĩnare.
24 Ito bajiro yicõri ado bajirojua yiyiju mucana:
—Riti muare gotia yu. Sĩgũ Diore goti ĩsiri masu ĩ cutoti ĩ gotija ĩ ñarã
ĩre queno tuorũnumenaji ĩna. Ito bajiri adi cuto gagu yu ñajare yure queno
tuorũnumenaji mua, yiyiju Jesús ĩnare. 25-26 Jane mejeju gãna Diore ĩna
tuorũnubitiado bajiroti queno tuorũnubea mua cuni. Tite. Sĩgũ Elías wame
cutigu Diore goti ĩsiri masu ĩ ñaroca udia rodo gaje rodo gudarecocõ ide
quedibisiju. Ito bajiri iti cutoriju bare mañiju. Ito bajicõri buto ñiojogayijarã
masa. Ito bajiro iti baji ñaroca Israel sitaju manuju godagoana romia jãjarã
ñayijarã. Ito bajibojarocati Diore masa ĩna tuorũnubitire waja, ĩnare ejabuatoni wa rotibisiju Dios Elíasre. Ado bajirojua yiyiju Dios. Sidón wame cutiri
cuto tu Sarepta gago ĩre tuorũnugõre ejabuatoni wa rotiyiju Dios Elíasre,
yiyiju Jesús. 27 Ito bero Eliseo wame cutigu Diore goti ĩsiri masu ĩ ñaroca
Israel sita gãna jãjarã cami jogarã ñayijarã. Ito bajibojarocati Diore masa ĩna
tuorũnubitire waja, ĩnare yisio rotibisiju Dios Eliseore. Ado bajirojua yiyiju
Dios. Sĩgũ Siria sita gagu Naamán wame cutigure, yisio rotiyiju Dios, Eliseore, yi gotiyiju Jesús iti wi minijua ñarãre.
28 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, iti wi minijua ñarã buto junisiniyijarã ĩna.
29 Turia gudareco ñayiju iti cuto. Ito bajiro ĩre junisinicõri turia joeju Jesure
ãmi wayijarã ĩna. Ito ejacõri ĩre tumicã queorona yibojayijarã ĩna. 30 Ito yibojaroca riti ĩna wato ñabojagu wa godacoayiju ĩ.

Rũmú sãñagũre rũmúre Jesús ĩ bucõare gaye
(Mr 1.21-28)

31 Ito bajiro ĩnare rudigocõri Capernaumjʉ wayijʉ Jesús. Galilea sitajʉ ñayijʉ Capernaum wame cʉtiri cʉto. Itojʉ ejacõri tujacãra rʉmʉ ñaroca masa ĩna minijuari wijʉ sãjayijʉ Jesús. Ito sãjacõri masare riasoyijʉ ĩ. 32 Dios cũrʉ ñari, queno masare riaso masiyijʉ Jesús. Ito bajiri ĩ bʉsija tʉocõri, tʉo ʉcayijarã masa.

33 Ito bajiro ĩ bʉsi ñaroca, iti wijʉ sĩgũ ĩ ya ʉsijʉ rũmú sãja ecorʉ ñayijʉ. Ado bajiro Jesure sẽoro sẽria bʉsiyijʉ ĩ:

34 —Wasa, Jesús Nazaret gagʉ mʉ. ¿No yija gʉare ʉsirioro yati mʉ? Gʉare ruyuriorocʉ eja mʉ, yiyijʉ rũmú sãja ecorʉ Jesure. Mʉre ti masia yʉ. Dios Macʉ quenagũguti ñacõa mʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.

35 Ito ĩ yija ado bajiro yi tudiyijʉ Jesús ĩre:

—Bʉsibesa ĩja, yiyijʉ Jesús ĩre. Ito yicõri, Ãni ya ʉsijʉ sãñagũ, budiya mʉ, yiyijʉ Jesús rũmúre.

Ito bajiro ĩ yirocati, masa jãjarã tiro riojo ĩre tumicãcũ, budicoayijʉ rũmú ĩja. Ĩ ito bajiro budigoja bero queno cati quenagũ tujayijʉ masʉ ĩja. 36 Jesús ĩ ito bajiro rũmúre ĩ budi rotija ticõri, mano ti ʉcayijarã ito ñarã. Iti ticõri ĩnamasiti gãmeri bʉsiyijarã ĩna ĩja:

—¿Ñe gaye ñarojada ĩ ito bajiro bʉsija? Bʉto ĩ tʉo masirisena rũmúre budi rotiami ãni. Rũmúare ĩ budi rotija cojisiti budicoama, yi gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

37 Ito bajiro Jesús ĩ yirere tʉocõri iti cʉto tʉ ñarã ĩna ñarocõti itire gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

Pedro mañicõre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

38 Jesús judio masa ĩna minijuari wijʉ ñarʉ budi wayijʉ ĩ. Ito yicõri Simón Pedro wame cʉtigʉ ya wijʉ wayijʉ. Ĩ ya wi sãja ejacõri Simón mañicõ rujʉ yarise iso cõja tiyijʉ Jesús. Iso ito bajija ticõri, ito gãna isore yisioroti ãmorã josayijarã Jesure. 39 Iso tʉjʉ eja rũgũcõri rujʉ yarise rẽta rotiyijʉ Jesús. Ito ĩ yirocati rujʉ yarise rẽtacoayijʉ isore ĩja. Ito bajiro iti rẽtarocati masare eca bocasʉoyijo iso.

Jãjarã ñarise cʉtirãre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

40 Ito bajiro ĩ rẽtaja tʉocõri, ũmacañi ĩ quedi sãgũ wagʉ yiroca cõrãre ãmi minijuayijarã ĩna Jesús tʉjʉ ĩnare ĩ yisiotoni. Ricati riti cõrã ñayijarã ĩna. Ĩna ito bajija ticõri, ĩ ya ãmona moa jeoyijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ yirocati rẽtacoayijʉ. 41 Ito yicõri jãjarã rũmúa sãja ecoanare cʉni rũmúare budi rotiyijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ yirocati budirãti awasãyijarã rũmúa ĩja.

—Dios Macʉguti ña mʉ, yi awasãyijarã rũmúa, budi warã. “Cristo Dios ĩ cõarʉ ñami”, ĩna yija ti masicõri, “Bʉsibesa”, yi tudiyijʉ Jesús rũmúare.

Minijuara wijʉ Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 1.35-39)

42 Gaje rʉmʉ busuri cʉto tʉnima sõjʉajʉ wayijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ wagoja bero ĩre ãmayijarã masa ĩja. Ito bajiro ĩre ãmarã riti ĩ ñarojʉ ĩre bʉjacõyijarã

ĩna. Ĩre bʉjacõri gaje cʉtojʉ ĩre wa rotibitibojayijarã ĩna. 43 Ito bajiro ĩna wa rotibitibojarocati ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Gaje cʉtori gãnare cʉni, “Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca goti ucurʉja yʉre. Ito bajiro yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

44 Ito ĩ yija bero Galilea sitajʉ judio masa ĩna minijuari wirijʉ Dios oca goti ucuyijʉ Jesús ĩja.

Wai jãjarã ĩna sĩaroca Jesús ĩ yire gaye
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 1 Co rʉmʉ Genesaret wame cʉtirita tʉnima Jesús ĩ ñaroca jãjarã masa ejayijarã. Dios oca ĩ gotija bʉto tʉo ãmocõri ĩ tʉjʉ ejayijarã ĩna. Jãjarã ñacõri bʉto bidiro ñayijarã. Ito bajiri rʉ̃gõrajʉ mañijʉ Jesure. 2 Ito bajiro ĩre rʉ̃gõrajʉ maniroca itajura tʉnima jʉaga cuma iti jayaja tiyijʉ Jesús. Iti cuma ʉjarã wai jori masa ñayijarã. Ito tʉ ĩna ya yori yucʉri coerã yiyijarã ĩna. 3 Iti cuma jayaja ticõri, itiga cumajʉ sãjayijʉ Jesús. Ito yicõri ñuro rotiyijʉ Jesús itiga cumare. Itiga cuma Simón yaga ñayijʉ. Iti cumajʉ rujicõri masare Dios oca riasoyijʉ Jesús. 4 Riaso tĩocõri ado bajiro gotiyijʉ Jesús Simónre:

—Ʉ̃caroju wija wato mani. Itojʉ mʉa ya yori yucʉrina wai ñuma mʉa, yiyijʉ Jesús Simónre.

5 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ ĩ:

—Gʉare riasogʉ, ñamiasaro wai jobojabʉ gʉa, sĩabijʉ. Ito bajibojarocati mʉ rotiro bajiroti, yorigʉ ñucʉja yʉ, yiyijʉ Simón Jesure.

6 Ito yicõri ĩna yorigʉ ñuroca, jãjarã wai sãjayijarã ĩja. Ito bajiri ĩna ya yorigʉ cudusʉoyijʉ ĩja. 7 Ito bajiro ĩna wai ñaja ticõri, gaje cuma ĩna baba mesa ñari cumare ãmo bʉye ñucayijarã, ĩna ejabʉatoni. Ito bajiro ĩna jija ticõri, ejayijarã ĩna. Ito ejacõri jãjarã wai bʉjayijarã ĩna. Iti cuma jʉa cumari cʉrisere dajocõyijarã. Jabeto rʉyabojayijʉ iti rujaroto. 8 Ito bajiro wai jãjarã bʉjacõri Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũyijʉ Simón Pedro. Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ:

—Yʉ Ʉjʉ bʉto ñeñaro yi jaigʉ ña yʉ. Queno yigʉ ña mʉáma. Ito bajiri yʉ tʉ mʉ ñaja quenbetoja, yiyijʉ Simón Jesure.

9 Simón ito yicõri ĩ rãca gãna cʉni wai jãjarã ĩna ñaja ticõri, ti ʉcayijarã ĩna. 10 Gaje cuma ñarã cʉni ti ʉcacoayijarã ĩna. Ĩna ñayijarã Zebedeo rĩa. Santiago, Juan wame cʉtirã ñayijarã ĩna. Ĩna ti ʉcaja ticõri, Simónre ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Güibesa. Wai joreti ña mʉa ya moare. Ito bajibojarocati jane gaje mʉare moare cũa yʉ. Masa Diore ĩna masitoni oca riaso ucuri masa mʉare cũa yʉ adocãta, yiyijʉ Jesús, Simón mesare.

11 Ito ĩ yija bero tʉnimajʉ jãja wayijarã mʉcana. Ito yicõri jeyaro ĩna moabojarisere jidicãcõri Jesús rãca wayijarã ĩna ĩja.

Rujʉ cami jogagʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

12 Co rʉmʉ Jesús gaje cʉto ĩ ña ucuroca sĩgʉ̃ ĩ ya rujʉ cami jogagʉ ñayijʉ. Jesure ti bʉjacõri ĩ riojo ñini rũjũcõri ĩre josayijʉ:

—Yʉ Ʉjʉ, yʉre mʉ yisio ãmoja, yisiogʉja mʉ, yiyijʉ cami jogagʉ Jesure.

13 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ ya ãmona moa jeoyijʉ Jesús ĩre. Ito yicõri ado bajiro
yiyijʉ ĩre:
—Ãmoa yʉ. Mʉre yisioa yʉ, yiyijʉ Jesús.
Ito ĩ yirocati ĩ ya cami yaticoayijʉ ĩja. 14 Ito bajiro ĩre yisiocõri, gãjerãre
goti bato rotibisijʉ Jesús. Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ ĩre:
—Riojoti pai tʉjʉ wasa mʉ. Ĩ tʉjʉ ejacõri mʉ ya rujʉ cami yatirise gaye
ĩoma. Ito yicõri Moisés ñayorʉ ĩ rotiado bajiroti Diore waibʉcʉ soe ĩsi rotiba.
Ito mʉ yija ticõri, "Ĩ ya cami yati jedicoajʉ ĩja", yi masirã yirãji masa mʉre,
yiyijʉ Jesús ĩre.
15 Ito bajiro, "Goti batobeja", ĩ yibojarocati cojisiti oca tĩjacoayijʉ cami
jogagʉre Jesús ĩ yisiore gaye. Ito bajija tʉocõri, jãjarã Jesús tʉjʉ minijuayi-
jarã, ĩ bʉsija tʉo ãmorã. Ito yicõri ĩna cõrisere yisio roti ãmorã ejayijarã ĩna.
16 Masa jãjarã ĩna ñajare coji meje masa manojʉ ĩ Jacʉ Diore bʉsirocʉ wayijʉ
Jesús.

Rudurʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17 Co rʉmʉ Jesús ĩ riasoroca fariseo gaye tʉoĩarã ito yicõri judio masa
rotirise riasori masa cʉni tʉo rujiyijarã ĩna. Ado bajiro wame cʉtiri cʉtori
wadiana ñayijarã ĩna. Galilea sita gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jerusalén
wame cʉtiri cʉto gãna wadiana ñayijarã ĩna. Masa tiro riojo cõrãre Jesús
ĩ yisiotoni ĩ masirise jidicãyijʉ Dios. 18 Ito bajiro ĩ yi ñaroca jʉariarã ʉ̃mʉa
rudurʉre ãmi ejayijarã ĩna, ĩ ya camana. Ito ejacõri Jesús tʉjʉ sãja wacõri ĩre
cũ ãmobojayijarã ĩna. 19 Ito bajibojarocati masa jãjarã ĩna ñajare no bajiro
sãja masia mañijʉ ĩnare. Ito bajija ticõri, wi tutu joejʉ rudurʉre ãmi mʉja
wayijarã ĩna. Ãmi mʉja ejacõri Jesús rʉ̃gõro weca soje cudayijarã ĩna. Ito
yicõri rudurʉre ĩ ya camana jidi rujioyijarã ĩna Jesús tʉ. 20 Ito bajiro ĩna yija
ticõri, ado bajiro tʉoĩayijʉ Jesús: "Yʉre tʉorʉ̃nʉsacõama ĩna", yi tʉoĩayijʉ
Jesús. Ito bajiro tʉoĩacõri:
—Mʉ ñeñaro yirisere ãcabojocõa yʉ, yiyijʉ Jesús rudurʉre.
21 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, fariseo gaye tʉoĩarã ito yicõri judio masa rotirise
riasori masa cʉni ado bajiro tʉoĩayijarã ĩna: "Ãni ito bajiro ĩ bʉsija, Diore
ñeñaro yigʉ yami ĩ. Dios meje ñami ĩ. Dios sĩgʉ̃ti ñami masa ĩna ñeñaro yiri-
sere ãcaboja masigʉ̃", yi tʉoĩayijarã ĩna.
22 Ito bajiro ĩna tʉoĩarisere ĩmasiti tʉoĩa masicõyijʉ Jesús. Ito bajiri ado
bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:
—¿No yija ito bajiro tʉoĩati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare. 23 Mʉa tija, ¿No bajiro
rudurʉre yʉ yija quenati? Ito yicõri, ¿disejʉa ñati josasabiti mʉa tija? "Mʉ
ñeñaro yirisere coecoajʉ", ¿yʉ yija quena ñarojada? "Wʉmʉña, wasa", ¿yʉ
yija quena ñarojada, mʉa tʉoĩaja? ¿Disejʉa ñati josasabiti, mʉa tija? 24 Masa
Rĩjorʉ, Dios ĩ cõarʉ ña yʉ. Ito bajiri, "Masa ĩna ñeñaro yirise coe masiami
Jesús", mʉa yi masitoni mʉa tiro riojo ãnire yisiogʉ ya yʉ, yiyijʉ ĩ ĩnare.
Ito yicõri rudurʉjʉare ado bajiro yiyijʉ:
—Wʉmʉña, ya yʉ mʉre. Mʉ ya cama ãmiña, ito yicõri mʉ ya wijʉ tʉdi
wasa, yiyijʉ Jesús rudurʉre.
25 Ito bajiro ĩ yirocati masa jãjarã ĩna tiro riojo wʉmʉyijʉ rudurʉ. Ito yi,
ĩ ya cama ãmi, budi wayijʉ ĩ. Ito yicõri Diore rʉ̃cʉbʉo bʉsi wayijʉ ĩ, ĩ ya

wiju tudi wacu. 26 Ito ĩ yija ticõri, ti ucayijarã masa. Ito bajiri Diore rũcubuo busiyijarã ĩna. Güire rãca ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Adi rumu tiyamani tia mani, yiyijarã ĩna.

Levíre Jesús ĩ jire gaye
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Ito bajiro masare ĩ yi ĩo ñaja bero budiyiju Jesús mucana. Ito bajiro budi wacõri ujarãre yiari waja seni ĩsiri masure tiyiju Jesús. Ĩ ñayiju Leví wame cutigu. Waja ĩ seni ñariju rujiyiju ĩ. Ĩre ti bujacõri:

—Yu rãca waya, yiyiju Jesús ĩre.

28 Ito ĩ yija tuocõri, ĩ moabojarisere jidicãyiju Leví, Jesús rãca wa ãmogũ.

29 Ito bero ĩ rãca wa, Leví ya wi ejayijarã ĩna. Itoju ejacõri Jesure basa jeo buarocu basa meniyiju Leví. Ito bajiro ĩna basa meni ñaroca jãjarã ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa ñayijarã ĩna. Ito yicõri gãjerã cuni, jãjarã ĩna rãca ba rujiyijarã ĩna. 30 Ito bajiro ĩna ba rujija ticõri, judio masa rotirise riasori masa ito yicõri fariseo gaye tuoĩarã cuni, Jesús rãca riasotirãre ado bajiro busituyijarã:

—¿No yija ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa rãca, ito yicõri ñeñaro yi jairã rãca baba cuti bati mua? yi busituyijarã ĩna Jesús rãca riasotirãre.

31 Ito bajiro ĩna yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Ado bajiroju bajia. Queno cati quenarã, cõmena uco yiri masure jimenaji. Ito yicõri buto cõrãjua uco yiri masure jirãji. 32 Queno yirãre yiari meje wadibu yu. Ñeñaro yi jairãjuare yiari wadibu yu. Ito yicõri quenarise ĩna tuoĩa wasoatoni wadibu yu, yiyiju Jesús ĩnare.

Bamenati Diore rũcubuore gaye
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Ito ĩ yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna Jesure:

—Juan rãca riasotirã coji meje bamena riti Diore rũcubuorã ĩre senisotiama ĩna. Ito bajiroti bajiama fariseo gaye tuoĩarã rãca riasotirã cuni. Mu rãca riasotirãma ĩnare bajiro yibeama ĩna. Bucurã rotire queno cudibeama ĩna. Ito yicõri, “Diore busiana”, yirona bare jidicãbeama ĩna, yi tudiyijarã ĩna Jesure.

34 Ĩna ito yija tuocõri, ĩnare ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Sĩgũ, ĩ ãmo siari rumu ĩ baba mesa ĩ rãca ĩna wanu baroca, “Babesa”, yi masimenaji gãjerã. 35 Ito bajibojarocati co rumu gãjerã ĩre ñiagoja ticõri, bojori bujarã yirãji ĩ baba mesa. Ito bajiri ĩre tuoĩarã bamenaji ĩna, yiyiju Jesús masare.

36 Ito yicõri gaje ado bajiro goti masiore ocana ĩnare gotiyiju Jesús:

—Sĩgõ saya bucuro sere wõroco mamarore tabecõji. Ito bajiro mamaro tagoja mamaro cuni ñeñacoaroja. Ito yicõri bucurore mamaro iso sere wõbojaja bucuro bajiro corocõ ejabetoja. 37 Uyé ide mani menija mama bajuju jiosãrã yirãji mani. Bucu baju mani jiosãjama, ñigãcoaro yiroja. Ito yicõri iti baju cuni goda, uyé ide cuni goda bajiro yiroja. 38 Ito bajiri uyé ide menicõri mama bajuri jiosãrã yirãji mani. Ito yicõri iti baju cuni, uyé ide cuni godabetoja. 39 Mani uyé ide bucu idiĩacõri mame idi ãmomenaji mani. “Bucujua queno suti quena”, yicõri mamere idi ãmomenaji mani. Ito bajiroti bajia

mame oca yu riasoja cuni. Bucurã oca tuorũnurã ñacõri mame oca yu riasoja tuo ãmobea mua, yiyiju Jesús ĩnare.

Jesús rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicõri ĩna bare gaye
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 [1]Co rumu tujacãra rumu ñaroca, ĩ rãca riasotirã rãca trigo wesejᵘ eja wayiju Jesús. Itoju ejacõri itire beja ãmiyijarã ĩ rãca riasotirã. Ito yicõri wirorire sĩguẽ bategocõri bayijarã ĩna. [2]Ito bajiro ĩna baja tiyijarã fariseo gaye tuoĩarã coriarã. Ito bajiro ĩna baja ticõri, ĩnare seniĩayijarã fariseo gaye tuoĩarã:

—¿No yija tujacãra rumu ñabojarocati moati mua? Tujacãra rumu moare ma, yiyijarã ĩna.

[3]Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Co rumu David ñayoru ĩ baba mesa rãca ñiojogacõri ĩna yigore, ¿Dios oca tutiju tibiticati mua? [4]Ado bajiro yiyiju David ñayoru. Dios ya wiju sãjacõri, Diore paia naju ĩna cũ ĩsirere ãmicõri bayiju David. Ito yicõri ĩ baba mesare cuni ecayiju ĩ. Paia riti ĩna baroti ñabojayiju iti naju. Ito bajibojarocati buto ñiojogacõri bayiju David ĩ baba mesa rãca. Itire ĩna baja tibojaguti, “Ñeñaro yama ĩna”, yibisiju Dios ĩnare, yiyiju Jesús ĩnare.

[5]Gaje ado bajiro gotiyiju Jesús ĩnare:

—Masa Rĩjoru, Dios ĩ cũru ña yu. Ito bajiri tujacãra rumu gaye yu rotiroti cuni cũquĩ Dios yure, yiyiju Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

Ãmo digarure Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

[6]Gaje tujacãra rumu ñaroca judio masa ĩna minijuari wiju sãjayiju Jesús. Ito yicõri ĩnare riasoyiju ĩ. Ito bajiro ĩ riaso ñaroca sĩgũ ĩ ya ãmo riojocaduja digaru ñayiju. [7]Ito yicõri fariseo gaye tuoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cuni ti rujiyijarã ĩna. Jesure ticõri ado bajiro tuoĩa rujiyijarã ĩna: “Jane tujacãra rumu ñabojarocati, ¿ãni ãmo digarure yisiogu yiguĩjida Jesús?” yi ti rujiyijarã ĩna. “Ito bajiro ĩ yija, ‘Seti ña ĩre. Ñeñaro yami’, yirã yirãji mani”, yi tuoĩa rujiyijarã ĩna. [8]Ito bajiro ĩnamasi ĩna tuoĩabojarocati tuoĩa masicõyiju Jesús, ĩ masirisena. Ito yicõri ãmo digarure ado bajiro yiyiju Jesús:

—Wumuña, waya ado yu tuju, yiyiju Jesús ãmo digarure.

Ĩ ito yija ãmo digaru Jesús tuju wacõri eja rũgũyiju. [9]Ito bajiro ĩ eja rũgũroca ado bajiro yiyiju Jesús, ito ñarãre:

—Muare seniĩagũ ya yu. ¿No bajiro manire cũyijari Dios tujacãra rumu mani yiroti? ¿Quenarise, ñeñarise ito yicõri cõrãre mani yisioroti, gaje mani yisiobeja, disejua quenati? yiyiju Jesús ĩnare.

[10]Ito bajiro busi tĩogũ iti wi ñarãre ti jeocõyiju Jesús. Ito yicõri ãmo digarure ado bajiro yiyiju ĩ:

—Mu ya ãmo ñu joya, yiyiju Jesús ĩre.

Ito bajiro Jesús ĩ yirocati, ĩ ya ãmo ñu joyiju ĩ. Ito bajiro ĩ yirocati ĩ ya ãmo quenacoayiju ĩja. [11]Ito bajiro ĩ yija ticõri, fariseo gaye tuoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni buto ti junisiniyijarã ĩna Jesure. Ito yicõri ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã: “¿No bajiro yirujati mani Jesure?” yiyijarã ĩna.

Jʉa gʉbojeno apóstol mesare Jesús ĩ besere gaye
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

12 Iti rʉmʉriti tʉria joejʉ maja wayijʉ Jesús, Diore bʉsirocʉ. Itojʉ ñacõri
ñamiasaro Diore bʉsisotiyijʉ Jesús. 13 Ito yicõri ũmacañi joejea mʉja wadi-
roca ĩ rãca riasotirãre jiyijʉ Jesús. Ito yicõri ĩna ejaroca jʉa gʉbojeno ñarã
ʉ̃mʉare beseyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩ oca ĩna goti ucutoni ĩnare cũyijʉ Jesús. 14 Ado
bajiro wame cʉtirã ñayijarã ĩna: Sĩgʉ̃ ñayijʉ jʉa wame, wame cʉtigʉ, Simón
Pedro. Ĩ ocabaji ñayijʉ Andrés wame cʉtigʉ. Ito yicõri gãjerã ñayijarã San-
tiago, Juan, Felipe, Bartolomé, 15 Mateo, Tomás, Alfeo macʉ Santiago gãji
ñayijʉ Simón celote gaye tʉoĩagorʉ. 16 Ito yicõri Santiago macʉ ñayijʉ Judas
wame cʉtigʉ. Gãji Judas Iscariote wame cʉtigʉ ñayijʉ. Ĩ ñayijʉ Jesure gãjerã
ĩna ñiatoni gotirocʉ. Ito bajiro wame cʉtirã ñayijarã ĩna, Jesús ĩ oca ĩna goti
ucutoni ĩ cũana.

Jãjarã masare Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 4.23-25)

17 Ito bajiro ĩnare bese tĩocõri ĩna rãca roja wayijʉ Jesús. Roja wa, tʉria
jʉdojʉ tujayijarã ĩna. Itojʉ jãjarã ñayijarã Judea sita gãna, Jerusalén gãna,
ito yicõri itajura tʉ ñari cʉtori Tiro, Sidón wame cʉtiri cʉtori gãna cʉni ñayi-
jarã. Iti cʉtori gãna ejayijarã Jesure tʉo ãmorã. Ito yicõri jãjarã cõrã yisio roti
ãmorã ejayijarã ĩna. 18 Rʉ̃mʉ́a sãja ecoanare cʉni rʉ̃mʉ́are budi rotiyijʉ Jesús,
ito bajiro ĩna ejaja ticõri. 19 Cõrãre cʉni ĩ masirisena rẽtoyijʉ Jesús. Ito bajiro
masare ĩ rẽtoja ticõri, masa jeyaro ĩre moaĩa ãmoyijarã, ĩna cõrise rẽtatoni.

Mani wanʉ quenaroca yiroti gaye
(Mt 5.1-12)

20 Ito ĩna yi ñaroca, ĩ rãca riasotirãre bʉsi ãmogʉ̃ ĩnare tiyijʉ Jesús:
—Adocãta bojoro bʉjarã ña mʉa maji. Bojoro bʉjarã ñabojarãti, ija Dios ĩ
rotirojʉ ejacõri, ĩ rʉcorise bʉjarã yirãji mʉa. Ito yicõri wanʉ quenarã yirãji
mʉa.
21 'Adocãta ñiojogarã ña mʉa maji. Ñiojogarã ñabojarãti ija queno yaji
quenaro wanʉ ñarã yirãji mʉa.
'Adocãta bojori bʉja, oti ñarã ya mʉa. Ito bajibojarocati ija queno wanʉcõri
aja quenarã ñarã yirãji mʉa.
22 'Yʉ Masa Rĩjorʉre, mʉa queno cʉdija ticõri, gãjerã mʉare ti tudirã yirãji
ĩna. Ito yicõri mʉare cõa ãmorã yirãji ĩna. "Ñeñaro yirã ñama", yirã yirãji
mʉare bʉsiturã. Ito bajiro mʉare ĩna bʉsitubojarocati, ija wanʉ quenarã
yirãji mʉa. 23 Jane mejejʉ cʉni ĩna ñicʉsabatiajʉ cʉni ito bajiroti Diore goti
ĩsiri masare ñeñaro yiyijarã ĩna. Ito bajiro mʉare ĩna ñeñaro yibojarocati
queno wanʉ quenaña mʉa. Ija ũmacʉ̃jʉ ejacõri Dios tʉjʉ quenarise bʉjarã
yirãji mʉa. Ĩre tʉorʉ̃nʉ jidicãbitiana mʉa ñajare, ito bajiro yigʉ yiguĩji Dios
mʉare.
24 'Mʉa gajeoni jairã, ado mʉa ñajama queno wanʉ quena ñaboja mʉa.
Diore tʉorʉ̃nʉmena ñari ija bojoro bʉjarã yirãji mʉa.
25 'Mʉa queno yaji quenarã, ñaja wanʉ quenare rãca ñaboja mʉa. Diore
tʉorʉ̃nʉmena ñari ija ñiojogarã yirãji mʉa.

’Mʉa ajare jairã, adocãta mʉa ajaja queno wanʉ quenaboja mʉa. Diore tʉorʉ̃nʉmena ñari ija bʉto tʉoĩa bojori bʉjacõri, otirã yirãji mʉa.
26 ’Adocãta “Queno yirã ña mʉa”, yi masa mʉare ĩna rʉ̃cʉbʉoja tʉocõri, queno wanʉ quenaboja mʉa. Ito bajiroti jane mejejʉ cʉni rʉore oca riasori masare queno rʉ̃cʉbʉo bʉsibojayijarã ĩna. Diore tʉorʉ̃nʉmena ñari ija bʉto tʉoĩa bojori bʉjarã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Mani wajanare cʉni ti maija quena, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 Ito yicõri mʉcana ĩnare bʉsi remoyijʉ Jesús:
—Mʉa yʉre tʉorʉ̃nʉrãreama, ado bajiro gotia yʉ: Mʉa wajanare queno ti maiña. Ito yicõri mʉare ti tudirãre queno yiya. 28 Mʉare bʉsiturãre cʉni, quenaro bʉsiya mʉa. Ito yicõri mʉare ñeñaro yirãre yiari Diore seni ĩsisotiya. 29 Sĩgʉ̃ riojocadʉja wayugajʉ ĩ jaja, mʉcana gaje dʉja ĩ ja ãmoja rẽobeja. Ito yicõri gãji camisa jʉaro mʉa sãñaroca, joegadore ĩ ruaja, ito roca gadore ĩ rua ãmoja, cʉni rẽobeja. Ĩ seniro rẽto bʉsaro ĩsija quena. 30 Ito yicõri no mʉa rʉcorise ĩna senija, ĩna seniro bajiroti ĩsima. Ito yicõri sĩgʉ̃ mʉa rʉcorise ĩ ẽmaja, “Itire jʉdacõaña”, yi josabeja. 31 Gãjerã mʉare queno yire mʉa ãmoja, ito bajiroti ĩnare queno yiba mʉa cʉni.
32 ’Manire mairãre riti mani maija, mani rãca queno wanʉbiquĩji Dios. Ñeñaro yirã cʉni ito bajiroti ĩnare mairãre mairãji. Manire maimena ñabojarocati maniama ĩnare maija quena. 33 Manire queno yirãre riti mani queno yija, mani rãca queno wanʉbiquĩji Dios. Ñeñaro yirã cʉni ito bajiroti ĩnare queno yirãre queno yirã yirãji. Manire queno yimena ñabojarocati maniama ĩnare queno yija quena. 34 Gãjire wasoagʉ, “Ija mʉcana jai bʉsaro bʉjagʉ yigʉja yʉ”, mani yi tʉoĩaja, mani rãca queno wanʉbiquĩji Dios. Ñeñaro yirã cʉni ito bajiro tʉoĩacõri wasoarã yirãji. Manire wasoamena ñabojarocati maniama ĩnare wasoaja quena. 35 Ito bajibojarocati mʉama, mʉa wajanare mairʉja. Ito yicõri ĩnare queno yiya. Ito yicõri gãjire wasoagʉ, “Ija jai bʉsaro bʉjagʉ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩabicʉti wasoaja quena. Ito bajiro mʉa queno yija, Dios tʉjʉ mʉa ejaroca mʉare queno waja yigʉ yiguĩji. Ito bajiro mʉa queno yirã ñaja, Dios rĩa ña mʉa. Dios cʉni masa jeyarore queno yigʉ ñami. “Queno ya mʉ”, yimenare cʉni, ñeñaro yi jairãre cʉni queno yigʉ ñami Dios. 36 Mani Jacʉ masare ĩ ti mairo bajiroti mʉa cʉni masare ti maija quena, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Gãjerãre seti yibesa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 7.1-5)

37 Gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Gãjerãre, “Ĩna ñama ñeñarise yi jairã”, mʉa yibeja mʉare cʉni, “Ĩna ñama ñeñarise yi jairã”, yibiquĩji Dios mʉare. Ito yicõri gãjerãre, “Ĩnare seti ña. Ito bajiri ĩnare ruyuriogʉ yiguĩji Dios”, mʉa yibeja mʉare cʉni, “Ĩnare seti ña. Ĩnare ruyuriocʉja yʉ”, yibiquĩji Dios mʉare. Gãjerã ñeñaro yirise mʉa ãcabojoja, mʉa ñeñaro yirisere cʉni ãcabojogʉ yiguĩji Dios. 38 Gãjerãre mʉa ĩsija, mʉare cʉni queno ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. Gãjerãre mʉa ĩsiro bajiroti, mʉare cʉni ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri gãjerãre mʉa ĩsiro bajiroti rẽto bʉsaro mʉa boca ãmi masirocõ ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

39 Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyiju Jesús:
—¿Sĩgũ cajea macure ito yicõri gãji cajea macu mucana, cajea macure tũa wa masiguĩjida? Meje, ito bajirojua meje bajia. Cajea tibicu ñari ĩre tũa wabojagu rãcati gojeju quedi sãjacõarãji ĩna. Dios oca riojo ñasarisere mani tuo suyabeja cajea mana robo bajiro bajirãji mani, yiyiju Jesús ĩnare.
40 'Ĩnare riasori masu rẽto busaro masirã meje ñama ĩ riasorã. Ito bajibojarocati ĩna queno riasoti jeocõja, ĩnare riasori masu bajiroti masirãji ĩna cuni, yiyiju Jesús.
41 Iti oca goti tĩocõri mucana ado bajiro gaje oca gotiyiju Jesús:
—Mua babare cajeaju sũjuriacã iti ñaja, ti buja masia mua. Ito bajibojarocati mua ya cajeaju sita jaje iti sãña biaja ti buja masibea mua. 42 Ado bajiro mua babare yiboja mua: "Yu baba mu ya cajeaju sita aje ña. Yu iti ajere ãmicãcuja yu", yibojarãti mua ya cajeaju sita jaje iti sãñajama, ãmicã masibea mua. "Queno yirã ña guama", yirã ñabojarãti, ñeñaro yirã ña mua cuni. Mua ya cajeaju sãñarisere ãmicãña. Itire ãmicãcõri queno ti masirã yirãji mua. Ito yicõri mua babare cajeaju sita ajere ãmicã masirã yirãji mua, yiyiju Jesús.
'Iti yireoni ña, mani baba ĩ ñeñaro yija ti masibojarãti, manimasiti ñeñaro yirisereama ti masibea mani, yiyiju Jesús.

Ricana suori yucugure ti masia mani, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

43 Ito yicõri mucana ĩnare goti masiore ocana gotiyiju Jesús:
—Yucugu queno wanuricu, ñeñarise rica cutibetoja. Ito yicõri yucugu ñeñaricu, quenarise rica cutibetoja. 44 Iti yucu ricare ticõri, "Itigu rica ña adi", yi ti masia mani. Jotagujju higos rica mani ãmaja bujamenaji mani. Ito yicõri yusigure uyé mani ãmabojaja, bujamenaji mani. 45 Ito bajiro queno usi cutigu, gãjerãre cuni queno yiguĩji ĩ. Ito yicõri ñeñaro usi cutigu, gãjerãre cuni ñeñaro yigu yiguĩji ĩ. Mani ya usiju mani tuoĩaro bajiroti busibua mani, yiyiju Jesús ĩnare.

Yure queno tuorũnurã sita butiroju wi menirã bajiro bajirã ñama, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 7.24-27)

46 Gaje ado bajiro yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre: —"Gua Uju ña mu", yibojarãti, yu rotirisere cudibea mua. 47-48 No yu tuju ejarã yu rotirisere ĩna cudija, sĩgũ queno butiroju wi menigũ bajiro bajirã ñama ĩna. Tite. Sĩgũ butiroju jubeju ĩ botari juja, jue iti buto sẽoro ejaja jujabetoja iti wi. Ito bajiro bajirã ñama yure queno cudirã. Gãjerã ĩnare ñeñaro yi josabojarocati yure tuorũnu jidicãmenaji ĩna. 49 Ito bajibojarocati, no yu rotirise queno cudimena, ĩnare bajiro bajibeama ĩna. Sĩgũ sita jidiroju wi menigũ bajiro bajirã ñama ĩnama. Tite. Sĩgũ sita jidiroju ĩ botari juja, jue iti buto sẽoro ejaja iti wi jujacoaro yiroja. Ito bajiri tudi ruyubetoja ĩ ya wi ĩja. Ito bajiro bajirã ñama yure queno cudimena. Gãjerã ĩnare ñeñaro yija ticõri, yure jidicãrã yirãji, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Surara uju ya moari masure Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.5-13)

7 1 Masare ĩ riaso ãmorise riaso tĩocõri Capernaumju wayiju Jesús. 2 Iti cuto ñayiju surara uju. Ĩre moa ĩsiri masu buto cõyiju. Ito bajiri usi jedi

warʉti ñayijʉ ĩ. Ito ĩ bajija ticõri, bʉto ĩre ti maiyijʉ surara ʉjʉ. 3 Ito bajiri Jesús cõrãre ĩ yisiore gaye tʉocõri, judio masa bʉcʉrãre, Jesure ji rotiyijʉ ĩ. Ĩ ya moari masʉre Jesús ĩ yisiore ãmoyijʉ ĩ. 4 Ito ĩ yija tʉocõri, Jesure jirã wayijarã ĩna. Jesús tʉjʉ ejacõri ado bajiro ĩre seniĩa josayijarã:

—“Ĩre jitẽña”, gʉare yi ñucagʉ̃, queno yigʉ ñami ĩ. Ito bajiri ĩre ejabʉarʉja mʉ. 5 Romano masʉ ñabojagʉti mani ñarãre queno rʉ̃cʉbʉoami ĩ. Ito yicõri minijuara wi gʉa meni masitoni gʉare niyeru ĩsiquĩ ĩ. Ito bajiri ĩre ejabʉarʉja mʉ, yi josayijarã ĩna Jesure.

6 Ĩna ito yija tʉocõri, ĩna rãca sʉya wayijʉ Jesús. Ito wi ejarã wana ĩna yiroca surara ʉjʉ ĩ baba mesare Jesure oca goti boca rotiyijʉ. “Ado bajiro Jesure gotiba”, yi roticõayijʉ ĩ:

—Yʉ Ʉjʉ mʉre ʉsirioro yi remo ãmobea yʉ. Rẽtoro quenagʉ̃ ña mʉ. Yʉjʉa quenagʉ̃ meje ña. Ito bajiri, yʉ ñeñaro yirisere bojogʉ, “Yʉ ya wijʉ sãja waya, yi masibea yʉ mʉre”, yi gotiba ĩre, yi roticõayijʉ surara ʉjʉ.

7 Gaje ado bajiro yi roticõayijʉ ĩ:

—Ñeñaro yigʉ ñari, mʉ tʉjʉ wa masibea yʉ. Mʉ masirisena mʉ yisio ñucaja, yʉ ya moari masʉ caticoagʉ yiguĩji mʉcana. 8 Gãji ʉjʉ bero gagʉ ña yʉ. Ito yicõri yʉ berojʉa ñama gãjerã surara. Ĩnare roti masia yʉ. Ito bajiri sĩgʉ̃re, “Wasa”, yʉ yija, wami. Ito yicõri gãjire, “Waya”, yʉ yija, wadiami. Ito yicõri yʉre moa ĩsiri masʉre yʉ moa rotija, moami. Ito bajiri rẽtoro queno roti masigʉ̃ mʉ ñajare, “Mʉ yisio ñucaja, yʉ ya moari masʉ tujacoagʉ yiguĩji mʉcana”, yi tʉoĩa yʉ, yi gotiba Jesure, yi roticõayijʉ surara ʉjʉ.

9 Ito ĩ yi ñucare tʉocõri, tʉo ʉcayijʉ Jesús. Ito yicõri jʉda rʉ̃gʉ̃cõri ĩre sʉyarãre ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Ĩ surara ʉjʉ yʉre queno tʉorʉ̃nʉñi. Mani masa wato ĩre bajiro tʉorʉ̃nʉrã mama, yi gotiyijʉ Jesús ĩnare.

10 Ito ĩ yija tʉocõri, tʉdi wasʉoyijarã oca goti bocari masa. Tʉdi ejacõri ĩna tija ñarise cõbojarʉ tujarʉ ñayijʉ ĩ ĩja.

Wajeago macʉre Jesús ĩ masore gaye

11 Ito bajiro ĩ yija bero Naín wame cʉtiri cʉtojʉ wayijʉ Jesús, ĩ rãca riasotirã rãca. Ito yicõri masa jãjarã wayijarã ĩ rãca. 12 Iti cʉtojʉ ĩna ejaroca sĩgʉ̃ godarʉre ĩna yujerã waja tiyijʉ Jesús. Wajeago macʉ ñayijʉ ĩ, ĩna yujerocʉ. Ito yicõri ĩ sĩgʉ̃ti ñabojayijʉ iso macʉ. Jãjarã iti cʉto gãna ĩre yujerona wayijarã ĩna. 13 Wajeago iso bojori bʉjaja ticõri, bʉto ti maiyijʉ Jesús isore. Ito bajiro ti maicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:

—Otibesa, yiyijʉ ĩ.

14 Ito bajiro ĩ yija bero ĩ ya masari cumajʉ moaĩayijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ yija ticõri, ĩre yujerã wabojarã tuja rʉ̃gʉ̃coayijarã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna tuja rʉ̃gʉ̃roca godarʉre ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Wʉmʉña mamʉ mʉ, yiyijʉ Jesús godarʉre.

15 Ito bajiro ĩ yirocati, jãja rʉjʉyijʉ godarʉ ñabojagʉti. Ito bajiro bajirʉ ñabojagʉti bʉsiyijʉ mʉcana. Ito ĩ bajija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ jacore: “Ĩmo, ãni ñami mʉ macʉ”, yiyijʉ Jesús isore. 16 Ito bajiro ĩ yi masoja ticõri, ti güiyijarã ĩna, ito ñarã. Ito yicõri ado bajiro Diore rʉ̃cʉbʉo bʉsiyijarã ĩna:

—Sĩgʉ̃ Diore goti ĩsiri masʉ mani tʉjʉ ejami ĩja, yiyijarã ĩna.

Gaje ado bajiro bʉsiyijarã ĩna:

—Dios ñarã mani ñajare manire ejabuarocu ejami adoju, yi wanurã rũcubuoyijarã ĩna Diore.

17 Ito yicõri Jesús godarure ĩ masore gaye tuo jedicoayijarã Judea sita gãna. Ito yicõri iti sita tu gãna cuni tuo jedicoayijarã ĩna.

"Jesure titẽña", Juan idé guri masu ĩ yi ñucare gaye
(Mt 11.2-19)

18 Juan rãca riasotiri masa, Jesús ĩ yigore ticõri goti jeocõyijarã ĩna Juanre. Ĩna ito yija tuocõri, jũarãre jiyiju Juan. 19 Ito bajiri ĩna jũarãre, "Ado bajiro Jesure seniĩama mua", yi ñucayiju Juan ĩnare: "¿Riti Dios ĩ cõaru, Cristo ñati mu? Ĩ meje mu ñajama, ¿gãjire bocatirã yirãjida gua maji? yiba", yi roti ñucayiju Juan ĩna jũarãre. 20 Ito ĩ yija tuocõri, wayijarã ĩna. Jesús tuju ejacõri ado bajiro ĩre yi gotiyijarã ĩna:

—Juan, masare idé guri masu, guare seniĩa roti ñucami mure. ¿Riti, Dios ĩ cõaru, Cristo ñati mu? Ĩ meje mu ñajama, ¿gãjire bocatirã yirãjida gua maji? yiyijarã ĩna Jesure.

21 Ito bajiro ĩna seniĩa ñaroca, jãjarã masa cõrãre yisioyiju Jesús. Ito yicõri ĩna ya usiju rũmúa sãja ecoana, cajea mana, ito yicõri gãjerã jeyaro ñarise cõrãre cuni masoyiju Jesús. Ito bajiro ĩ yija Juan oca ĩ seniĩa roti ñucana cuni tiyijarã ĩna. 22 Ito yicõri ado bajiro Juan ĩ cõanare gotiyiju Jesús:

—Wasa. Mua tirise ito yicõri mua tuogorise cuni Juanre gotiba. Cajea mana ĩna tiroca yu yirise, ruduana ĩna waroca yu yirise, wiro joganare yu yisiorise gaye, gãmo goje tuomena ĩna tuoroca yu yirise, godana ñabojarocati ĩna catiroca yu yirise, ito yicõri bojoro bujarãre Dios ĩ masoroti oca yu goti masiorisere cuni, gotiba Juanre. 23 Ito yicõri, no yure tuorũnusotiguti, queno wanugũ yiguĩji ĩ, yiyiju Jesús, Juan ĩ oca seniĩa roti ñucanare.

24 Ito ĩ yija tuocõri, tudi wayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna tudi waja bero, Juan ĩ bajigore gaye masare gotiyiju Jesús:

—¿Yucu manoju warã, ñimure tuoĩa wacati mua? ¿Sĩgũ ũmugũ mino iti waja, ue rũgõgũre tuoĩa wacatite mua? yi seniĩayiju Jesús masare. Yucugu cogu mino wẽaja wãrericu bajiro meje ñami Juan. Queno tuoĩagũ ñami ĩ. 25 ¿Ĩre mua ti bujaja yutabuju quenarise sãñagũ ñacati ĩ? Yutabuju quenarise sãñarã bajiro bajigu meje ñami ĩ. Yutabuju quenarise sãñarã ujarã ya wiju ñarãona ñarãji ĩna. Ĩna robo bajigu meje ñaguĩji Juan. 26 Yucu manoju warã, ¿Diore goti ĩsiri masure tirã wasotiri mua? Itoju ejacõri, "Diore goti ĩsiri masu ñami", yi masiyija mua. Riti ña, gãjerã Diore goti ĩsiri masa rẽtoro ñasagu ñami Juan. 27 Jane mejeju Juanre ado bajiro yi goti yucãyiju Dios oca:

> Mu waroto riojua sĩgũ masu cõa yu. Masa mure bocati ñaroca, yirocure cõa yu, yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús.

28 'Sĩgũ adi tutiju, Juan masare idé guri masu rẽtoro ñasagu mami. Ito bajibojarocati Dios ĩ rotiroju ñarã Juan ĩ ñasado bajiro rẽto busaro ñasarã yirãji ĩna, yiyiju Jesús ĩnare.

29 Juan Dios oca ĩ gotija tuogoana, "Riti, Dios rotirise quenarise ña. Itire cudi ãmoa gua", yicõri, Juanre idé gu rotiyijarã ĩna. Ito yicõri ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa cuni, ito bajiroti yiyijarã ĩna. 30 Ito bajibojarocati fariseo gaye tuoĩarãma ito yicõri judio masa rotirise riasori masama, Dios rotirisere te ñayijarã. Ito bajiri Juanre idé gu rotibisijarã ĩna.

31-32 Gaje ado bajiro gotiyiju Jesús:

—Adi rumuri gãna Juanre teama, ito yicõri yure cuni teama ĩna. Rĩaca minijuacõri ĩna awasã aje cũñaro bajiro bajirã ñama ĩnaõna. Tite. Ado bajiro awasã ajeama rĩaca: "Gua seru juti ajeroca, muama juti ãmobiju. Ito yicõri masa godaroca ĩna otirise gua oti queso aje ãmoja, muama gua rãca oti queso aje ãmobiju", yi awasã ajeama rĩaca. Ito bajiro bajiama Juanre terã ito yicõri yure terã cuni. Tite. 33 Babicuti Diore rũcubuogu seniquĩ Juan. Ito yicõri uyé ide idibitiquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, "Rũmú sãja ecoru ñami", yicu mua ĩre. 34 Ĩ bero yu, Masa Rĩjoru, ejacu. Ba, idi yigu ña yuama. Yu ito bajiro yija ticõri, ado bajiro ya mua yure: "Jairo bagu ña mu. Idire cugu ña mu. Ñeñaro yi jairã rãca baba cutigu ña mu. Ito yicõri ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa rãca baba cutigu ña mu", ya mua yure. 35 Sĩgũ Dios robo bajiro queno tuoĩare cutigu ĩ ñaja, jeyaro ĩ yirisere ticõri, "Ĩ ñami Dios robo bajiro tuoĩare cutigu", yi tuoĩa mani. Ito bajiri yu yirise ticõri, "Dios robo bajiro tuoĩare cutigu ñami", yi masi ñarã yirãji mua yure, yiyiju Jesús ĩnare.

Simón fariseo gaye tuoĩagũ ya wiju Jesús ĩ ñare gaye

36 Ito ĩ yija bero sĩgũ fariseo gaye tuoĩagũ Jesure jiyiju ĩ ya wiju, bagu watoni. Ito ĩ yija tuocõri, ĩ ya wiju wayiju Jesús. Iti wiju sãjacõri bara mesa tuju eja rũjũyiju Jesús. 37 Ito bajiro ĩ bagu waja tuocõri, iti cuto gago sĩgõ wedi maso ĩ tuju wayijo iso. Itoju waco queno sutirise úye, coga dajaro ãmi wayijo iso. Itiga ñayiju gũta alabastro wame cutirisena ĩna meniraga. 38 Ito Jesús tuju sãja ejacõri ĩ ya gubo tuju eja rũjũyijo iso. Ito yicõri iso ya yago idena Jesús ya gubore coesuoyijo iso. Ĩ ya gubore coe tĩocõri iso ya joanati Jesús ya gubore weja caroyijo iso. Ito yicõri ĩre wanugõ ĩ ya gubore usuyijo iso. Gajanoa ito bero úye queno sutirise ĩ ya guboju tuyijo iso. 39 Iso ito yija ticõri, Jesure jigoru fariseo gaye tuoĩagũ ado bajiro tuoĩayiju: "Riti Diore goti ĩsiri masu ĩ ñajama, adio ĩ ya gubo coegore ti masiboru. Ito yicõri, 'Wedi maso ñamo', yi masiboru ĩ", yi tuoĩayiju fariseo gaye tuoĩagũ Jesure jiru. 40 Fariseo gaye tuoĩagũ ĩ tuoĩarisere tuo masicõri, ado bajiro yiyiju Jesús ĩre:

—Simón, mure jabeto goti ãmoa yu, yiyiju Jesús ĩre.

—Bau, gotiya yure riasogu mu, yiyiju Simón Jesure.

41 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro goti masiore ocana gotiyiju Jesús ĩre:

—Jũarã ũmua ñayijarã, niyeru wasoari masure waja ruyuriorã. Sĩgũ quinientos niyeru cujiri waja ruyurioyiju. Ito yicõri gãji cincuenta niyeru cujiri waja ruyurioyiju. 42 Ito bajibojarocati ĩna waja ruyuriogure waja yi masibisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna waja ruyuriobojarocati ĩnare niyeru wasoagoru tudi seni uyabisiju ĩja, yi gotiyiju Jesús Simónre.

Gaje ado bajiro Simónre seniĩayiju Jesús:

—¿Nijua buto busa ĩnare niyeru wasoagorure mairãjida ĩna? yi seniĩayiju Jesús Simónre.

43 Ito bajiro ĩ seniĩaja, tuocõri:

—Yu tija, jai busaro waja ruyuriogujua ĩre buto maiguĩji, yiyiju Simón.

Ito ĩ yija tuocõri:

—Riti ya mu, yiyiju Jesús ĩre.

44 Ito yicõri ĩre gubo coegojuare ticõri, busiyiju Jesús Simónre:

—Adiore tiya. Mu ya wiju yu sãjaroca yure ide ĩsibiju mu, yu ya gubo coeroti. Ito bajibojarocati adiojuama iso ya yago idenati yu ya gubore coemo

iso. Ito yicõri iso ya joanati yure weja caromo iso. 45 Yure wanugũ, yure usubiju mu. Ito bajibojarocati adioama, yure wanugõ queno guboju usumo iso.

46 Ito yicõri yu ya rijogaju úye tubiju mu. Ito bajibojarocati adioama úye queno sutirise yu ya guboju tumo iso. 47 Ito bajiri ado bajiro mure gotia Simón yu: Ñeñaro yi jaigo ñabojarocati, yure buto iso maija ticõri, iso ñeñaro yirisere ãcabojoa yu. Sĩgũ jabetacã busa ñeñaro yigure, ĩre yu ãcabojaja, jabetacã busa yure maigũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri buto ñeñaro yigure yu ĩ ñeñaro yirisere ãcabojaja buto busa yure ti maigũ yiguĩji ĩ. Iti tuo masiña, yiyiju Jesús Simónre.

48 Ito yicõri romiore ado bajiro yiyiju Jesús:

—Mu ñeñaro yirisere ãcabojacõa yu, yiyiju Jesús isore.

49 Ito ĩ yija tuocõri, gãjerã iti wiju ĩna rãca bari masa, ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã ĩna:

—¿Ñimu ñati ãni, masa ĩna ñeñaro yirisere ãcabojagu? yi gãmeri seniĩayijarã ĩna.

50 Ito bajiro ĩna yiroca, romiore ado bajiro gotiyiju Jesús:

—Yure queno tuorũnua mu. Ito bajiri mure masorocu mu ñeñaro yirisere ãcabojocõa yu. Usirioro yibecoti wasa mu, yiyiju Jesús isore.

Jesure romia ĩna ejabuare gaye

8 1 Ito yija bero gaje cutoriju Dios oca goti ucugu wayiju Jesús. "Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios", yire gaye goti ucugu wayiju ĩ. Ito yicõri ĩ rãca riasotirã, jua gubojeno ñarã rãca wayiju ĩ. 2 Romia cuni ĩna rãca wayijarã. Ĩna ñayijarã ĩna ya usiju rũmúa sãja ecoanare Jesús ĩ bucõagoana. Ito yicõri ñarise cõana ĩ masogoana cuni wayijarã ĩna rãca. Sĩgõ María Magdalena wame cutigo ĩna rãca wayijo. Iso ñayijo jua ãmojeno rũmúa ñarãre Jesús ĩ bucõagoro. 3 Ito yicõri gajeo Juana wame cutigo ñayijo. Iso ñayijo Cuza manojo. Herodes ya moari masa uju ñayiju Cuza. Ito yicõri gajeo Susana wame cutigo ñayijo. Ito yicõri gãjerã cuni jãjarã Jesús rãca romia wayijarã ĩna. Ĩna ejabua masiro bajiro ejabuayijarã ĩna.

Oteri masu gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

4 Ito bajiro Jesús ĩ wa ucuroca co cuto gãna meje ĩ tu minijuayijarã, ĩre ti ãmorã. Ito bajiro ĩna ejaja ticõri, goti masiore ocana gotiyiju Jesús ĩnare:

5 —Sĩgũ weseca ĩ ya ote ajeri otegu wayiju ĩ. Wesecaju ejacõri, iti ajerire ĩ wẽjabateroca gaje ajeri maju quedi queayiju. Ito bajiro quedi quearisere gãjerã itire cudabia rojocõyijarã. Ito yicõri minia cuni bayijarã, iti ajerire. 6 Gaje ajeri gũta watoju quedi queayiju. Iti gũta wato quedi queara ajeri nocõ mejeti judibojayiju. Ito bajibojarocati yoari mejeti siniacoayiju sita iti ide manijare. 7 Gaje ajeri jota watoju quedi sãja wayiju. Ito quedi sãjacõri, iti judi muja waroca jota mari durea sĩacõyiju itire. 8 Ito yicõri gaje ajeri sita quenarise joeju quedi queayiju. Ito bajiri iti ajeri judi bucuacõri quenarise rica cutiyiju. Ito yicõri coria sarari cien ñari ajeri rica cutiyiju, yiyiju Jesús ĩnare.

Ito bajiro iti goti tĩocõri mucana ado bajiro yiyiju Jesús ĩnare:

—No gãmo goje cutirã tuoya, yiyiju Jesús oca sẽoro ĩnare.

¿No yija goti masiore ocana riasoati mʉ? ĩna yi seniĩare gaye
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

9 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩ rãca riasotiri masa:
—¿Ñe yireoni ñati iti goti masiore oca? yiyijarã ĩna.
10 Ĩna ito yija:
—"No ĩre tʉorʉ̃nʉrã ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yi gãjerã ĩna tʉo masibiti gaye mʉa tʉo masiroca yami Dios mʉareama. Gãjerãma iti oca tʉobojarãti queno tʉo masimenaji ĩna. Ito bajiroti yi gotiyijarã Diore goti ĩsiri masa. Tite mʉa. "Tʉobojarãti, tʉo masimenaji ĩna. Ito yicõri tibojarãti, ti masimenaji ĩna", yi goticãyijarã jane mejejʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia oteri masʉ ye, yi Jesús ĩ goti quenore gaye
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

11 Ito yicõri mʉcana tʉdi riasoyijʉ Jesús ĩnare:
—"Oteri masʉ sĩgʉ̃ ado bajiro bajiyijʉ", yirocʉ mʉare gotibʉ yʉ. Ito bajiri adocãta mʉare goti rẽtobugʉ ya yʉ, mʉa queno tʉo masitoni. Oteri masʉ, Dios oca goti ucuri masʉ robo bajigʉ ñami ĩ. Ito yicõri ĩ oteri ajerioniti ña Dios oca mani tʉorise. Tite mʉa. Ado bajirojʉa bajia iti oca. 12 Coriarã masa Dios ocare tʉorãji tʉorea. Ito bajibojarocati ĩna ãcabojaroca yigʉ yiguĩji rʉ̃mʉ́. Ito bajiri Diore tʉorʉ̃nʉmenaji ĩna. Ito bajiri ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉbejare ĩnare masobiquĩji Dios. Dios ocare ĩna ãcabojaja, majʉ ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ĩnaõna. 13 Gãjerãma Dios ocare tʉocõri queno wanʉ quenare rãca boca ãmirãji ĩna. Ito bajibojarocati ĩnare oca ñaja, ito yicõri gãjerã ĩnare ti teja, Diore tʉorʉ̃nʉmenaji ĩna. Ito yicõri nocõ mejeti ĩ oca ĩna tʉobojarere jidicãrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija, gʉ̃ta wato quedi queara ajeri bajiro queno ñe mari mana robo bajirã yirãji ĩnaõna. 14 Gãjerãma Dios ocare tʉobojarãti adi macãrʉcʉ̃ro gayere bʉto tʉoĩarã yirãji ĩna. Ito bajiro tʉoĩacõri adi macãrʉcʉ̃ro ñeñarise gajeonire cʉni jidicã ãmomenaji ĩna. Ito bajiro ĩna jidicã ãmobeja jota mari wato ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ĩnaõna. Ĩna ñama Diore queno moa ĩsimena. 15 Gãjerãma Dios oca tʉocõri, ĩre queno tʉorʉ̃nʉrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩre queno tʉorʉ̃nʉrã ñari ĩre jidicãmenaji ĩna. Ito yicõri ĩ ãmoro bajiro yirã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija sita quenarise joejʉ ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ĩnaõna. Ĩna ñama Diore queno moa ĩsirã, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia sĩabusuoraga, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 4.21-25)

16 Mʉcana tʉdi goti masiore ocana gotiyijʉ Jesús:
—Mujura jãi sĩacõri riri sotʉ rocajʉ mucũmenaji mani. Ito yicõri gaje mujura jãi sĩacõri canira casabo rocajʉare sĩa cũmenaji mani. Ado bajirojʉa yirãji mani. Mujura jãi sĩasuara tutujʉ sĩasuarã yirãji mani. Ito bajiro mani sĩasuaja, masa sãja wadirã ti masirã yirãji ĩna. 17 Ado bajirojʉa bajia iti yireoni. Masa ĩna tʉo masibitire ija tʉo masicoarã yirãji ĩna. Ito yicõri yeyoro masa ĩna tʉoĩabojarisere masa jeyaro masicõrã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús.
18 'Queno tʉoya mʉa, yʉ gotirisere. Sĩgʉ̃ Diore queno tʉorʉ̃nʉgʉ̃re bʉto bʉsa Dios oca ĩ tʉo masiroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati gãjiama

Diore queno tʉorʉ̃nʉbicʉ ĩ ñajare Dios oca ĩ masibojarisere ĩ ãcabojaroca yigʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Jesús ĩ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

19 Ito ĩ yija bero ĩ jaco, ĩ ocabajirã ĩre ti ãmorã ejabojayijarã ĩna. Jãjarã masa ĩna ñajare ĩ tʉjʉ eja masia mañijʉ ĩnare. 20 Ito bajiro ĩna bajija ticõri, sĩgʉ̃ ado bajiro Jesure gotiyijʉ:

—Mʉ jaco, mʉ ocabajirã mʉre tirã wadiana macʉ̃jʉ ñama, yi gotiyijʉ ĩ Jesure.

21 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre cʉdiyijʉ Jesús:

—No Dios oca tʉorãti, ito yicõri itire cʉdirãti, ĩna ñama yʉ jaco robo, yʉ ocabajirã robo bajiro bajirã, yiyijʉ Jesús.

Minore, jacũrisere cʉni Jesús ĩ rẽtore gaye

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22 Co rʉmʉ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca cumajʉ sãjayijʉ. Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ:

—Ita, sidʉjajʉ wea jẽa wato, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ito ĩ yija tʉocõri, gaje dʉjajʉ jẽa wayijarã ĩna. 23 Ito bajiro jẽa wacʉjʉ, canicoayijʉ Jesús. Ĩ canigoja bero bʉto mino wẽayijʉ. Ito yicõri itira itajura bʉto jacũyijʉ. Iti jacũrise cumajʉ jairo ruja sãjayijʉ. Ito bajiri jabeto rʉyabojayijʉ cuma iti rujaroto. 24 Ito bajija ticõri, bʉto güiyijarã ĩ rãca riasotiri masa. Ito bajiri Jesure yujioyijarã ĩna. Ado bajiro yi yujioyijarã ĩna Jesure:

—Jesús, gʉare riasogʉ, yujiya mʉ. Canibesa. Rujarã ya mani, yiyijarã ĩna Jesure.

Ĩna ito yija tʉocõri, yujiyijʉ Jesús. Ito yicõri jacũrisere ado bajiro yiyijʉ Jesús: “Itocõti jacũña. Mino cʉni itocõti wẽaña”, ĩ yirocati, rẽtacoayijʉ ĩja. 25 Mino iti rẽtaja bero ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ ĩ ĩja:

—¿Ñe rẽtati, yʉre tʉorʉ̃nʉbeati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ito bajiro iti rẽtaja, mano ti ʉcayijarã ĩna, ĩ rãca riasotiri masa. Ito yicõri ĩnamasiti ado bajiro gãmeri bʉsiyijarã ĩna:

—¿Ñimʉõcʉ̃ ñati ãni? Ĩ bʉsirocati mino cʉni rẽtacoajʉ. Jacũrise cʉni tʉjacoajʉ, yi gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

Gerasa gagʉ rʉ̃mʉ́ sãñagʉ̃ oca

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26 Gaje dʉja Galilea wame cʉtiri dʉjajʉ ñana jẽa wa, Gerasa wame cʉtiri sitajʉ ejayijarã ĩna. 27-29 Cumana jẽa warʉ jẽa ejacõri maja wayijʉ Jesús. Ito bajiro waroca sĩgʉ̃ iti cʉto gagʉ rʉ̃mʉ́a sãja ecorʉ bocayijʉ Jesure. Ĩ ʉ̃mʉgʉ̃ yoari yutabuju sãñare mejeti ña ucuyijʉ ĩ. Ito yicõri wijʉ ña masibisijʉ ĩ. Ito bajiri gʉ̃ta gojerijʉ ñayijʉ ĩ ñaro. Iti gʉ̃ta gojeri ñayijʉ masa ĩna yujerise. Itojʉ ñasotiyijʉ rʉ̃mʉ́a sãja ecorʉ, ĩ ñaro.

Ito ĩ ñaroca coji meje rʉ̃mʉ́a sãjayijarã ĩre. Ito yicõri gãjerã ito gãna coji meje ĩ ya ãmori ĩ ya gʉbori cʉni come mana ĩre siasotibojayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna siabojarocati, bʉto tunu ruacõsotiyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩ ya ʉsijʉ ñarã rʉ̃mʉ́a yucʉ manojʉ wa rotiyijarã ĩre. Ito bajiro yucʉ manojʉ waca yigʉjʉ

Jesure bocayiju ĩ. Ĩre bocacõri Jesús riojo ñini rũjũyiju rũmúa sãja ecoru. Ito yicõri buto awasãyiju ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, ĩ ya usiju ñarã rũmúare budi rotiyiju Jesús. Ĩ budi rotija tuocõri, ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna rũmúa:

—¿Mu ũmacũju gagu Dios Macu, guare no bajiro yigu yigujada mu? Buto ñeñaro gua tõbujaroca yibesa, yiyijarã rũmúa Jesure.

30 Ĩna ito bajiro josaja tuocõri, ado bajiro seniĩayiju Jesús ĩnare:

—¿Ñimu wame cutiati mu? yiyiju Jesús.

Ito bajiro ĩ seniĩaja tuocõri:

—Legión wame cutigu ña yu, yiyiju rũmú.

Jãjarã yireoni ña Legión. Ito bajiri ito bajiro wame cutiyiju ĩ rũmú. Jãjarã rũmúa ñayijarã ĩ ũmugũre.

31 Ĩna rũmúa Jesure ado bajiro yi seniyijarã:

—"Sõju wasa", yibesa guare, yiyijarã rũmúa Jesure.

32 Ito yiroca turia joeju jãjarã ecana yesea ba rũgõ ucuyijarã. Ito bajiro bajija ticõri, Jesure buto seni josayijarã ĩna:

—Yeseare gua sãjatoni guare sãja rotiya mu, yiyijarã rũmúa Jesure.

Ĩna ito yija tuocõri:

—Bau, yeseare sãjaña mua, yiyiju Jesús ĩnare. 33 Ito ĩ yija tuocõri, masu ya usiju sãñabojana budi jedicoayijarã, yeseare sãjarona. Ito yicõri yesea rũmúa sãja ecocõri buto sẽoro ũmaquedi wayijarã ĩna. Ito bajiro buto ũmaquedi jati wacõri, turia joejuna bubu jati waca yirãju, itajuraju quedi roa goda jedicoayijarã yesea.

34 Iti ito bajiro rẽtaja ticõri, yeseare coderi masa ũmaquedi wayijarã cutoriju goti ucurona. Iti ito bajiro rẽtagorere jaibiti cuto cuni, jaja cuto cuni goti ucuyijarã ĩna. 35 Ito bajiro ĩna gotija tuocõri, "Ita mani cuni. Tito", yiyijarã gãjerã. Ito yicõri Jesús tuju ejacõri rũmúa sãja ecogorure ti bujayijarã ĩna. Queno usi cutigu rujiyiju ĩ ĩja, Jesús tuju. Ito yicõri yutabuju sãñaru ñayiju ĩ ĩja. Ito bajiro ĩ bajija ticõri, ti ucacoayijarã ĩna. 36 Ĩ ito bajija ticõri:

—Rũmúa sãja ecoru ñabojaru rũmúare budi rotiñi Jesús, yiyijarã ĩna. 37 Itire tuocõri Gerasa gãna, ito yicõri ito tu gãna cuni buto güicõri Jesure wa rotiyijarã ĩna. Ĩna ito yija tuocõri, cumaju sãjayiju Jesús. 38 Ito bajiro cumaju ĩ sãjaroca rũmúa ĩ bucõagoru, ado bajiro seni josayiju Jesure:

—Yu cuni mu rãca wa ãmoa yu, yi seniyiju ĩ. Ito bajiro ĩ yija tuocõri:

39 —Mu ya wiju tudi wasa. Ito yicõri ado bajiro yi gotiba, "Jesús yu ya usiju rũmúa sãñabojanare bucõacõquĩ", yi gotiba mu, yiyiju Jesús rũmúa ĩ bucõagorure.

Ito ĩ yija tuocõri, cutoriju wayiju rũmúa budigoru. Ito yicõri jeyaro ĩre rẽtagorere goti ucuyiju, Jesús ĩ rotiado bajiroti.

Jairo macore Jesús ĩ yisiore gaye

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

40 Ito bajiro ĩ yi ucuja bero, tudi jẽa wayiju Jesús mucana. Ito bajiro ĩ jẽa ejaroca wanu quenare rãca ĩre boca ãmiyijarã masa. 41-42 Ito bajiro ĩ jẽa ejaroca, ĩna masa jãjarã wato sĩgũ judio masa ĩna minijuari wi uju Jairo wame cutigu wadiyiju. Wadicõri Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũyiju Ĩ. Ĩ maco jua gubojeno rodori tujago ñayijo iso. Sĩgõti ñayijo ĩ maco, ito yicõri buto cõyijo iso. Goda waroti ñayijo iso. Ito bajija ticõri, Jesure ĩ ya wiju ĩ

watoni ĩre jigʉ ejayijʉ Jairo. Ito bajiro ĩ senija tʉocõri, Jairo ya wijʉ wayijʉ Jesús.

Ito Jairo ya wi ĩ waroca masa jãjarã ñayijarã. Ito bajiri masa jãjarã gãni bia wayijarã ĩre.

43 Ito yicõri ĩna masa rãca sĩgõ romia ñarise cõgõ ñayijo. Jʉa gʉbojeno rodori cõ tʉjayijo iso. Ito yicõri isore ʉco yigoanare iso rʉcorise ñarocõti waja yi jeocõyijo iso. Ĩna ito bajiro ʉco yibojarocati rẽta masibisijʉ isore. **44** Ito bajiro masa jãjarã wato Jesús ya yutabuju gaja moaĩayijo iso. Iso ito bajiro ĩ ya yutabujure moaĩarocati iso ñarise cʉtibojarise rẽtacoayijʉ isore ĩja. **45** Ito bajiro ĩ ya yutabujure iso moaĩaja tʉo masicõri ado bajiro seniĩayijʉ Jesús:

—¿Noa yʉ ya yutabujure moaĩari? yi seniĩayijʉ ĩ.

Ito bajiro ĩ seniĩaja tʉocõri: "Moaĩabijʉ gʉa cʉni", yiyijarã ĩna ñarocõti Jesure. Ito bajiro ĩnare ĩ seniĩaja bero, ado bajiro cʉdiyijʉ Pedro:

—Gʉare riasogʉ, mʉ tʉjʉ masa jãjarã ñama. Jãjarã mʉre gãni bia wama. Ito yicõri jãjarã mʉ ya yutabujure cʉoama. No yigʉ ito yiri mʉ, "¿Ñimo yʉ ya yutabujure moaĩari?" yibʉ mʉ, yiyijʉ Pedro Jesure.

46 Ito yija Jesús ado bajiro yiyijʉ ĩnare:

—Sĩgõ yʉre moaĩamo. Ito bajiro iso moaĩaja, yʉ masirise rãca isore ñarise rẽtomʉ yʉ, yiyijʉ Jesús.

47 Ĩre yutabuju moaĩare ĩ masija tʉocõri, bʉto güiyijo iso. Ito yicõri iso ya rujʉ nʉrʉogõti Jesús riojo iso ya rijomunigãna ñini rũjũyijo iso. Ito yicõri masa jãjarã ĩna tʉoroca Jesure iso moaĩagorere gotiyijo iso: " 'Ĩ ya yutabujure yʉ moaĩajama, yʉ cõrise rẽtacoaro yiroja', yi tʉoĩacõri, mʉ ya yutabujure moaĩamʉ yʉ. Ito yicõri yʉ moaĩarocati yʉ rujʉ ñarise rẽtacoajʉ ĩja", yi gotiyijo iso, masa ĩna tʉoro riojo. **48** Iso ito yija tʉocõri:

—Maco, tʉoya mʉ. Yʉre mʉ tʉorũnʉrise mʉre yisiocõa. Ito bajiri wanʉ quenagõ, cati quenagõ wasa mʉ, yiyijʉ Jesús isore.

49 Ito bajiro isore ĩ goti ñaroca Jairo ya wi ñarã ejayijarã Jairore gotirã:

—Mʉ maco godacoamo. Ito bajiri mʉcana tʉdi ʉsirioro yibesa ãni riasogʉre, yiyijarã ĩna Jairore.

50 Ĩna ito yija tʉocõri, Jairore ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Güibesa. Diore mʉ rũcʉbʉoja, mʉ maco mʉcana tujacoago yigõji iso, yiyijʉ Jesús ĩre. Ito yicõri Jairo ya wijʉ wayijarã ĩna.

51 Ĩ ya wijʉ ejacõri Pedro, Santiago ito yicõri Juanre cʉni sãja rotiyijʉ Jesús. Ito yicõri cõgõ jacʉsabatiare cʉni sãja rotiyijʉ ĩ. Gãjerãre sãja rotibisijʉ Jesús. **52** Iti wi ñarã masa, macoacã iso godaja ticõri, bʉto otiyijarã ĩna. Ĩna ito bajiro otija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Otibesa, Adio macoacã cõgõ meje yamo iso. Canigõ yamo, yiyijʉ Jesús.

53 Ito ĩ yija, ito oti ñarã bʉto ĩre aja tudiyijarã ĩna. "Godasacoamo iso", yi tʉoĩayijarã ĩna. **54** Ito bajiro ĩna yibojarocati godaro iso ñari sãnimʉjʉ sãjacõri iso ya ãmore ñiayijʉ Jesús. Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:

—Macoacã, wʉmʉ rũgʉ̃ña, yiyijʉ Jesús isore.

55 Ito ĩ yirocati cojisiti tujacoayijo iso, godaro ñabojagoti. Ito yicõri godaro ñabojagoti wʉmʉ rũgʉ̃yijo iso. Ito iso bajija ticõri, "Bare ecaya isore", yiyijʉ Jesús. **56** Ito bajiro iso tujaja ticõri, ti ʉcacoayijarã iso jacʉsabatia. Ito bajibojarocati iso jacʉsabatiare oca goti bato rotibisijʉ Jesús, iso tujarise gayere.

Dios oca īna goti ucutoni ĩ rãca riasotirãre Jesús ĩ cõare gaye
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 [1]Co rumu ĩ rãca riasotirã, jua gubojeno ñarãre miojuyiju Jesús. Ito bajiro īna minijuaja ticõri, ĩ masirise īsiyiju Jesús īnare, rũmúa sãja ecoanare rũmúare īna bucõa masitoni. Ito yicõri cõrãre cuni īna maso masitoni, ĩ masirise īsiyiju Jesús īnare. [2]Ito yicõri, "Īre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios", yire oca goti ucu rotiyiju Jesús īnare. Ito yicõri, "Cõrãre cuni yisiorã yirãji mua", yi roti ñucayiju Jesús īnare. [3]Gaje ado bajiro īnare gotiyiju Jesús:

—Iti mua oca goti ucurã waja gajeoni ãmimenati waja. Ito yicõri mua ya turigu cuni ãmi wabeja. Ito yicõri tura baju, naju, niyeru cuni ãmi wabeja. Ito yicõri yutabuju mua sãñarise rãca riti waja. Wasoa sãñado ãmimenati waja, yiyiju Jesús. [4]Ito yicõri cuto mua ejaja mua sãja ejari witi ñacõama. Iti wi ñarãti mucana gaje cutoju warã yirãji mua. [5]Gaje cutoju mua ejaroca iti cuto gãna muare īna boca ãmibeja riojoti rẽtacoaja. Ito yicõri iti cuto rẽta warãti mua ya guboju sita wãrisere ja bateba. Ito bajiro mua yija ticõri, "Īnare queno boca ãmibiju mani", yi tuoĩarã yirãji iti cuto gãna, yiyiju Jesús īnare.

[6]Ito bajiro ĩ yija tuocõri, jeyaro cutoriju Dios oca goti ucurã wayijarã īna. Ito yicõri cõrãre cuni maso ucurã wayijarã īna.

Herodes ĩ tuoĩa oca jaire gaye
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

[7]Ito bajiro īna yi ucuroca, Herodes Galilea sita uju, jeyaro Jesús ĩ yigore tuoyiju ĩ. Gãjerã Herodesre ado bajiro yi gotiyijarã īna: "Godaru ñabojagu̇ti mucana catiami Juan", yiyijarã gãjerã īre. Īna ito yija tuocõri, no bajiro yi tuoĩa masibisiju Herodes. [8]Gãjerãma, Herodesre ado bajiro yiyijarã īna: "Elías goaĩoru", yiyijarã gãjerã. Ito yicõri gãjerãma, "Jane mejeju Diore goti īsiri masu godacõri mucana catiru", yiyijarã īna. [9]Īna ito bajiro gotirise tuocõri, ado bajiro yiyiju Herodes:

—Yumasiti Juanre īna rijoga jatatoni roti ñucacu yu. ¿Ñimuõcũ ñati ito bajiro jaje oca ruyugu? yiyiju Herodes.

Ito bajiro iti buto oca ruyuja tuocõri, buto ti ãmoyiju Herodes Jesure.

Cinco mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

[10]Jesús ĩ oca īna goti ucutoni ĩ cũana tudi ejarã īnare rẽtagore Jesure goti jeocõyijarã īna. Ito bajiro īna gotija bero ricati busa Betsaida wame cutiri cuto tuju īnare ãmi wayiju Jesús. [11]Ito bajibojarocati "Ito warãji īna", yi masicõri īnare suya wayijarã masa jãjarã. Ito bajiro īna suya ejaja ticõri, wanure rãca īnare boca ãmiyiju Jesús. Ito yicõri, "Īre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios", yire oca gotiyiju Jesús īnare. Ito yicõri cõrãre cuni masoyiju ĩ.

[12]Rãiocũro ña wadiroca ĩ oca goti ucutoni ĩ cũana ĩ tuju minijuacõri ado bajiro yiyijarã īna īre:

—Buto cuto meje ña ado. Ito bajiri queno bare buja masiña ma ado. Ito bajiri masare cutoju wa rotiya, bare īna buja masitoni, ito yicõri īna cani masitoni, yiyijarã īna Jesure.

[13]Ito īna bajiro yibojarocati:

—Mʉati ĩnare bare ecaya, yiyiju Jesús.

Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna Jesure:

—Najuro co dʉjamocõ, ito yicõri wai jʉ̃arãti ñama gʉare. ¿Ĩna ñarocõti masa ĩna barotire gʉa waja yirã ware ãmoati mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.

14 Cinco milcõ ñayijarã ĩna ʉ̃mʉa. Romia ito yicõri rĩaca cʉni ñayijarã ĩna wato. Ito bajiro jãjarã ĩna ñaja ticõri, ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiyiju Jesús:

—Rujariaburi ruji rotiya masare. Cobu rujirãre jʉ̃arã masacõ gãji ye jʉa dʉjamocõ ruji rotiya, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

15 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ito bajiro masare ruji rotiyijarã ĩna. 16 Ito bajiro ĩna rujija ticõri, co dʉjamocõ naju ñarisere, wai jʉ̃arãre cʉni ãmi rʉcoyiju ĩ ya ãmona. Ito yicõri macãrʉcʉ̃roju ti mʉocõri Diore, “Queno ya mʉ”, yiyiju Jesús. Ito yicõri iti najurore igata batoyiju, waire cʉni. Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ĩsiyiju, masare ĩna batotoni. 17 Ito bajiro ĩna batoja boca ãmicõri masa ñarocõti jediyijarã ĩna. Ito yicõri yaji quenaro ñayijarã ĩna. Ito bero ĩna yaji rẽtagore jʉa gʉbojeno jibʉri miosã dajoyijarã ĩna.

Cristore “Dios ĩ cõarʉ ña mʉ”, yi Pedro ĩ goti quenore gaye

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

18 Co rʉmʉ Diore bʉsirocʉ gajeju bʉsa wayiju Jesús. Ito ĩ Jacʉre bʉsi ñaroca, ĩ rãca riasotirã ejayijarã ĩna. Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro ĩnare seniĩayiju Jesús:

—¿No bajiro yi bʉsiri masa yʉre? yiyiju Jesús.

19 Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:

—Gãjerãma mʉre, “Masare idé guri masʉ, Juanti ñami”, yama ĩna mʉre. Gãjerãma, “Elías ñami”, yama ĩna mʉre. Ito yicõri gãjerãma, “Jane mejeju Diore goti ĩsiri masʉ godacõri mʉcana catirʉ ñami”, yama ĩna mʉre, yiyijarã ĩna Jesure.

20 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro seniĩayiju Jesús:

—Mʉama, “Ñimʉ ñaguĩji”, ¿yi tʉoĩati yʉre? yiyiju Jesús.

Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyiju Pedro:

—Cristo Dios ĩ cõarʉ ña mʉ, ya yʉ mʉre, yiyiju Pedro Jesure.

Yʉre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 16.20-28; Mr 8.30–9.1)

21 Ito ĩ yija tʉocõri, gãjerãre goti bato yibesa, yiyiju Jesús Pedrore. 22 Ito yicõri ĩnare ado bajiro yiyiju Jesús:

—Yʉ Masa Rĩjorʉ ñeñaro tõbʉjagʉ yigʉja yʉ. Ito bajiri judio masa bʉcʉrã, paia ʉjarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cʉni yʉre ti tudirã yirãji ĩna. Ito bajiri yʉre sĩarã yirãji masa. Ito bajiro yʉre ĩna yibojarocati yʉ godaja bero, ʉdia rʉmʉ bero mʉcana tʉdi yʉ catiroca yigʉ yiguĩji Dios, yiyiju Jesús ĩnare.

23 Ito bero ĩna ñajedirore ado bajiro gotiyiju Jesús:

—Sĩgʉ̃ yʉre ĩ sʉya ãmoja, ĩ ye ñaroti tʉoĩabiticõri yʉjʉare tʉo mai sʉyagʉ yiguĩji. Yucʉtẽo gajagʉ robo bajiro tõbʉjabojagʉti yʉre riti sʉyagʉ yiguĩji ĩ. 24 No ĩ catirise maibojagʉti godagʉ yiguĩji. Ito bajibojarocati yʉre tʉorʉ̃nʉgʉ̃, yʉ oca ĩ gotija tʉo junisinicõri ĩna sĩagʉ̃ama catitĩñare gaye bʉjagʉ yiguĩji. 25 Sĩgʉ̃ adi macãrʉcʉ̃ro gaye gajeoni jeyaro ĩ bʉjabojarocati ĩ godari rʉmʉ,

catitĩñare ĩ bujabeja, ito yicõri Dios ĩre ruyurioja ñejua waja mano yiroja ĩre.
26 Yu Masa Rĩjoru uju ñacõri tudi ejagu yiguja yu mucana. Rẽtoro ñasarise yu
Jacu yure ĩ ĩsijare ito yicõri ángel mesa ĩna ñasaro bajiro yure ĩ jidicãjare, co
rumu ñasari masu uju tudi ejagu yiguja yu. No yure masigũ ñabojaguti, yure
ĩ bojoja ito yicõri yu oca masibojaguti ĩ bojoja yu tudi ejari rumu ito bajiroti
ĩre bojogu yiguja yu cuni. 27 Riti ya yu muare. Mua wato coriarã, ado ñarã ĩna
godaroto riojua, "Ĩre tuorũnurãre miojusuogu yami Dios", yi ti masirã yirãji
ĩna, yiyiju Jesús ĩnare.

Ĩna tiro riojo Jesús ĩ godo wedire gaye

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

28 Ito bajiro ĩ yija bero, udia ãmojeno rumuri berocõ, gũtagũju muja wayiju
Jesús ĩ Jacu Diore busirocu. Ito yicõri Pedro, Santiago, Juanre cuni ãmi
wayiju ĩ. 29 Gũtagũ joeju ejacõri Diore busiyiju Jesús. Ito bajiro Diore ĩ busi-
roca ĩ ya rio gajero bajiro godo wediyiju. Ito yicõri ĩ ya yutabuju cuni buto
boticõri yoro ñayiju. 30 Ito ĩ yi ñaroca, ũmua jũarã ĩ rãca busirã goaĩoyijarã.
Ĩna jũarã ñayijarã Elías, Moisés ñayoana. 31 Ito bajicõri Dios ĩ yorise watoju
ñayijarã ĩna. Ito bajiro Jesure busirã, Jerusalénju ñeñaro tõbujacõri ĩ goda-
roti gayere ĩre busiyijarã ĩna. 32 Ito bajiro ĩna yiroca, Pedro mesa buto cani-
bojarãti, ito bajijare yujiyijarã. Yujicõri Jesús ĩ yorise, ito yicõri ĩ rãca ñarã
yorisere tiyijarã ĩna. 33 Ĩna jũarã Jesús rãca busiana, ĩna ĩre wagoja ticõri, ado
bajiro yiyiju Pedro:

—Guare riasogu, iti rẽtaroca gua ti ñaja quena ña guare. Mure yiari udia
wi meni ĩsiruja gua. Mure co wi, Moisésre gaje wi, ito yicõri Elíasre gaje wi,
yiyiju Pedro Jesure.

Ito bajiro busibojaguti, ĩ busirisere tuo masibisiju Pedro. 34 Ito bajiro ĩ busi-
roca, ide bueri ruji wadiyiju. Ide bueri ĩnare quedi jea biajare güiyijarã ĩna.
35 Ito yicõri ide bueri wato ado bajiro oca ruyuyiju ĩnare:

—Ãni ñami yu Macu yu maigũ. Ĩre queno tuorũnuña mua, yi ruyuyiju oca
ĩnare.

36 Ito bajiro oca ĩna tuoja bero Jesús sĩgũti ĩ ñaja tiyijarã ĩna. Iti rẽtaja
ticõri, ito bajia yibisijarã ĩna. Ito yicõri gãjerãre cuni goti bato yibisijarã.

Rũmú sãñagũre rũmúre Jesús ĩ bucõare gaye

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

37 Ito bajiri gaje rumu gũtagũ joeju ñana ruji wayijarã ĩna. Ĩna ruji ejaja
ticõri, masa jãjarã Jesure bocatiyijarã. 38 Masa jãjarã wato sĩgũ oca seoro
Jesure busiyiju:

—Yure riasogu mure josa yu, yu macure mu ti maitoni. Ĩ sĩgũti ñami yu
macu. 39 Biyaro rũmú ĩre sãjacõri, ĩ usi jediroca yami. Ĩ awasãroca ito yicõri ĩ
ya rise somo budiroca yami. Ito bajiro ñeñaro ĩre yicõri ĩre budigo ãmobeami
rũmú. 40 Mu rãca riasotirãre rũmú bucõa rotibojacu yu. Ito yu yibojarocati,
rũmúre bucõa masibiticã ĩna, yiyiju ĩ Jesure.

41 Ito ĩ yija tuocõri, Jesús ado bajiro cudiyiju:

—Ba, ya yua. Queno yure tuorũnurã meje ña mua. Ito yicõri yure rũcubuorã
meje ña mua. Yoari muare yu riasobojarocati yure tuorũnubea mua
maji, yiyiju Jesús ĩnare.

Ito yi tĩocõri rũmú sãja ecoru jacure:
—Adojua mu macure ãmi wadite maji mu, yiyiju ĩ.
42 Ito bajiro macuacãre ĩ ãmi waroca mucana tudi rũmú quedi sãjayiju ĩre. Ito yicõri jacaju ĩ quedi quearoca yicõri ĩ usi jediroca yiyiju rũmú ĩre. Ito bajiro ĩ yija ticõri, rũmúre budi rotiyiju Jesús. Rũmúre Jesús ĩ bucõaja bero queno cati quenayiju macuacã mucana. Ito yicõri macuacãre ĩ jacure judacõayiju Jesús mucana. 43 Dios ĩ masirisena ito bajiro Jesús ĩ yija ticõri, ito ñana ti ucayijarã masa.

Yure sĩarã yirãji, yi mucana Jesús ĩ tudi gotire gaye

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Ito bajiro ĩ yirise masa ĩna ti wanuroca, ado bajiro yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre:
44 —Ado yu gotirise queno tuoya mua. Ito yicõri ãcabojabeja. Yu ña Masa Rĩjoru Dios ĩ cõaru. Yure ñiacõri gãjerãre ĩsirã yirãji ĩna, yure ĩna sĩatoni, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.
45 Ito bajiro ĩ yibojarocati, ĩnare tuo masi rotibisiju Dios maji. Ito bajiro ĩ yijare Jesús ĩ gotirisere tuo masibisijarã ĩna. "Mu gotirisere mucana guare goti quenoña", yi güi ñayijarã ĩna.

¿Ñimu ñati ñasagu ñarocu? ĩna yi seniĩare gaye

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46 Ito bajiro ĩna baji ñaroca:
—¿Ñimujua ñagũ yiguĩjida ñasagu? yi gãmeri busiyijarã ĩna Jesús rãca riasotiri masa.
47 Ito bajiro ĩna gãmeri busirisere, tuo masicõyiju Jesús. Ito yicõri sĩgũ macuacãre ĩ tu tũami rũgõyiju Jesús.
48 Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiyiju Jesús:
—No yure rũcubuocõri ãni macuacãre boca ãmiro bajiro, yure cuni boca ãmigũ ñami ĩocũ. Ito yicõri yure boca ãmigũ, yure cõarure boca ãmigũ ñami ĩ. No mua rãca gagu, "Gãjerã rẽto busaro tuoĩagũ ña yu", yibicu ĩ ñagũ yiguĩji ñasagu, yiyiju Jesús ĩnare.

Manire tuo tudibicu ĩ ñaguĩji mani baba, Jesús ĩ yire gaye

(Mr 9.38-40)

49 Ito ĩ yija bero ado bajiro yiyiju Juan ĩre:
—Guare riasogu, sĩgũ mu wamena rũmúare bucõagũ ticu gua. Gua rãca gagu meje ĩ ñajare rẽocu gua ĩre, yiyiju Juan Jesure.
50 Ito ĩ yija tuocõri:
—Rẽobeja mua. No manire tuo tudibicu ĩ ñaguĩji mani baba, yiyiju Jesús ĩnare.

Santiago, Juanre cuni Jesús ĩ goti quenore gaye

51 Ũmacũju Jesús ĩ waroto iti cõñajare, "Yure ĩna sĩa ãmobojarocati Jerusalénjua wasagu yigu̇ja yu", yi oca sẽoyiju Jesús. 52 Ito bajiro tuoĩacõri ĩ riojua queno yuronare cõayiju Jesús. Samaria sita cutoju canirajuri ãmarã wayijarã ĩna. 53 Jerusalénju warã yama yi ti masicõri, boca ãmi ãmobisijarã Samaria

sita gãna ĩnare. 54 Ito bajiro ĩna yija ticõri, Jesús rãca riasotirã Santiago, Juan ado bajiro yiyijarã Jesure:

—¿Gʉa ĩnare ruyuriorona Diore jea queo rotire ãmoati mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.

55 Ĩna ito yija tʉocõri, oca sẽoro ĩnare ticõri ado bajiro ĩnare tudiyijʉ Jesús:

—Ito bajiro mʉa tʉoĩaja, rʉ̃mʉ́ bajiro tʉoĩarã ña mʉa. 56 Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Masare ruyuriorocʉ meje wadicʉ yʉ. Ĩnare masorocʉ wadicʉ yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ĩ ito yija bero gaje cʉtojʉ wayijarã ĩna mʉcana.

Jesure tʉo sʉya ãmorã
(Mt 8.19-22)

57 Ito ma ĩna waroca sĩgʉ̃ ʉ̃mʉgʉ̃ ado bajiro yiyijʉ Jesure:

—Yʉ Ʉjʉ, no mʉ waroti mʉ rãca wa ãmoa yʉ, yiyijʉ ĩ Jesure. 58 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩre:

—Buyairo mesa totijʉ canicã ĩna. Ito yicõri minia ĩna ya jibʉrijʉ canicã ĩna. Ito bajibojarocati yʉ Masa Rĩjorʉ, dijʉ yʉ canirijʉ ma yʉre. Ito bajiri yʉre mʉ sʉyaja josari ñaroja mʉre, yiyijʉ Jesús ĩre.

59 Ito yicõri gãjire ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Yʉ rãca waya, yiyijʉ Jesús.

Ito ĩ yijare:

—Yʉ Ʉjʉ, yʉ jacʉ rãca ñagʉ̃ ya maji. Ĩ godaja bero mʉ rãca wacʉja yʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.

60 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Yʉre masimena moajaro itirea. Mʉáma, “Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca goti ucuya mʉáma, yiyijʉ Jesús ĩre.

61 Ito yija ado bajiro yiyijʉ gãji Jesure:

—Yʉ Ʉjʉ, mʉ rãcati wa ãmoa yʉ. Cajero maji yʉ ya wi gãnare ware gotigʉ wacʉ ya yʉ maji, yiyijʉ ĩ Jesure.

62 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Sĩgʉ̃ yʉ rãca wasʉogʉ, iti rʉmʉjʉ ĩ yigore mʉcana tʉdi ĩ tʉoĩaja, Dios masa jeyaro ʉjʉre queno moa ĩsi masibeami ĩocʉ̃, yiyijʉ Jesús ĩre.

Setenta y dos ñarãre Jesús ĩ cõare gaye

10 1 Ito ĩ yija bero setenta y dos ñarã beseyijʉ mʉcana. Ito yicõri ĩ waroti cʉtoricõti jʉ̃arã, jʉ̃arã, jʉ̃arã ĩ riojʉa wa yu rotiyijʉ.

2 Ĩnare wa yu rotigʉ ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:

—Riti ya yʉ. Ote jaje iti bʉcʉabojarocati moari masajʉa jaibeama. Ito bajiri ote ʉjʉre ĩ ya moari masare ote ãmi rotija quena. Riti ya yʉ. Jãjarã ñama yʉ oca masimena. Ito bajibojarocati coriarã ñama yʉ oca ĩnare goti ucurona. Ito bajiri Diore seniña ĩ oca goti ucuronare ĩ cõatoni. 3 Wasa mʉa. Guijorojʉ mʉare cõa yʉ. Ito bajiri queno tʉoĩaña. Oveja yaia tʉ ĩna ejarã waro bajiro mʉare cõa yʉ. 4 Gajeoni sãra buju ãmi wabeja. Niyeru sãra buju cʉni ãmibesa. Ito yicõri gaje gʉboco mʉa wasoaroti ãmi wabeja. Ma masa mʉa bocaja yoari bʉsi rʉgõ yibeja mʉa. 5 Cʉto ejacõri co wi mʉa sãjaja, iti wi gãnare ado bajiro yiba: “Dios queno yijaro mʉare ito yicõri queno ñaña mʉa”, yiba mʉa. 6 Ĩna mʉare queno ĩna cʉdija, quena ñaro yiroja ĩnare. Ito

bajibojarocati queno mʉare ĩna cʉdibeja quenabeto yiroja ĩnare. 7Ĩna cʉdija
ticõri, iti wi tujacõri, ĩna ecaro bajiroti baba mʉa. Diore moa ĩsirã mʉa ñajare
mʉa riasorãjʉa mʉare bare ecarã yirãji ĩna. Gaje wi, gaje wi, sãja ucu yibeja
mʉa. 8Cʉto mʉa ejaja ĩna mʉare boca ãmija ĩna ecaro bajiroti baba. 9Ito
gãna cõrã ĩna ñaja, ĩnare yisioba. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiba: "Yoari
mejeti ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre mani
tʉorʉ̃nʉja quena", yi gotiba. 10Gaje cʉto mʉare ĩna boca ãmibeja, majʉ wija
rʉgʉ̃cõri ado bajiro ĩnare gotiba: 11"Mʉ ya cʉto gaye sita gʉa ya gʉboco
wãrisere jacãcõa gʉa mʉa gʉare boca ãmibejare. Masiña mʉa. 'Ĩre tʉorʉ̃-
nʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios', yire gaye mʉare gotirona ejaboja gʉa", yiba
ĩnare, yiyijʉ Jesús.

12'Gaje ado bajiro mʉare gotia yʉ. Iti cʉto gãna mʉare boca ãmimena,
Sodoma cʉto gãna rẽto bʉsaro ñeñaro tõbʉjarã, yirãji ĩna, Dios ĩ waja seniri
rʉmʉ, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Cʉtori gãna riojo cʉdimena oca

(Mt 11.20-24)

13Gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Bʉjato bajia ĩnare. Bʉto ñeñaro tõbʉjarã yirãji Corazín gãna, ito yicõri
Betsaida gãna cʉni. Ito bajiroti tõbʉjarã yirãji. Jaje tiyamani ĩnare ĩobo-
jacʉ yʉ. Ito yʉ yibojarocati ĩna ñeñaro yirise jidicã ãmobiticã ĩna. Ĩnare
yʉ ĩocato bajiroti Sidón, ito yicõri Tiro gãna yʉ ĩoja, ĩna ñeñaro yirise
iti rʉmʉjʉ jidicãboana. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise tʉoĩa bojori bʉjarã,
saya wanʉre gaye meje sãñaboana ĩna. Ito yicõri "Bʉto bojori bʉja gʉa",
yirona õja tuboana ĩna ya riojʉ. 14Dios ĩ waja seniri rʉmʉ Tiro, Sidón
gãna rẽtoro ñeñaro tõbʉjarã yirãji Betsaida gãna, Corazín gãna cʉni. 15Ito
yicõri, "Ũmacʉ̃jʉ Dios tʉjʉ ejarã yirãji mani", yi tʉoĩabojarãji Capernaum
gãna. Ito bajiro tʉoĩabojarãti jeame ʉ̃jʉrojʉ warã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩ
rãca riasotirãre.

16'No mʉare tʉogʉti, yʉre cʉni tʉogʉ ñami. No mʉare ãmobea yirã, yʉre
cʉni ãmorã meje ñama ĩna. No yʉre ãmobea yigʉ, yʉre cõarʉre cʉni ãmogʉ̃
meje ñami ĩocʉ̃, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Setenta y dos ñarã ĩna tʉdi ejare gaye

17Mʉcana ĩ tʉ tʉdi ejarã bʉto wanʉ tʉdi ejayijarã Jesús ĩ cũana setenta y
dos ñarã. Ito yicõri Jesure ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Gʉa Ʉjʉ, rʉ̃mʉ́a sãja ecoana rʉ̃mʉ́are gʉa budi rotija, ñaro bajiroti gʉare
cʉdicã ĩna, yiyijarã ĩna Jesure.

18Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás rẽtoro masigʉ̃ ña yʉ. Ũmacʉ̃jʉ bʉjo ĩ jarise robo
bajiro Satanás ĩ quedi wadija ticʉ yʉ. 19Cotiwãja, ãñare cʉni cʉdaboja-
rãti mʉa cuni ecobe yirocʉ, yʉ masirise mʉare jidicãcʉ yʉ. Ito yicõri mʉa
wajacʉre rẽtocũma yirocʉ, cũcʉ yʉ mʉare. Yʉ masirise mʉare yʉ jidicãjare
ñejʉa mʉare junibetoja. 20"Rʉ̃mʉ́re gʉa budi rotija ñaro bajiroti cʉdiquĩ
gʉare", yi masibojarãti bʉto wanʉ quenasaroti meje ña itiama. "Ũmacʉ̃jʉ yʉ
warotojʉ yʉ wame wõre ñacãroja", mʉa yi masija, iti ña bʉto wanʉ quenare
gaye, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jesús ĩ wanure gaye
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Ito ĩ yirocati Jesús ĩ wanu quenaroca yiyiju Espíritu Santo. Ito bajiri ado bajiro yiyiju Jesús Diore:

—Cuna mure buto rũcubuoa yu. Mu ña adi tuti gagu Uju, macãrucũro jeyaro Uju. Ado gãna buto riasotiana, ito yicõri buto masirã, mu oca ĩna tuo masibitire oca, ñasari masa mejejuare mu oca ĩna tuo masiroca yicu mu. Mu ãmoro bajiroti bajicu. Iti ya yu Cuna mure, yiyiju Jesús Diore.

22 'Jeyaro uju yu ñatoni yure cũquĩ yu Jacu. Yu Jacu sĩgũti queno yure masiguĩji. Ito yicõri yu sĩgũti yu Jacure queno masia. Gãjerã cuni yu Jacure masiroca, yu yi ãmoja, yu jacure masirã yirãji ĩna cuni, yiyiju Jesús masare.

23 Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre riti ado bajiro yiyiju Jesús:

—Yu ĩorise ticõri buto wanu quenare ña muare. 24 Ado bajiro muare ya yu. Jane meje gãna Dios oca goti ĩsiri masa, ito yicõri ujarã masa cuni adocãta mua tirise buto ti ãmobojayijarã ĩna. Ito bajibojarãti itire ti bujabisijarã ĩna. Ito yicõri adocãta mua tuorise buto tuo ãmobojayijarã. Ito bajibojarãti itire tuobisijarã ĩna, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Samaria sita gagu gãjire ĩ queno yire gaye

25 Ito bajiro yi ñaroca sĩgũ judio masa rotirise riasori masu, wadiyiju Jesús rãca busirocu: "Riti masiati Jesús", yi tuoĩacõri seniĩagũ ejayiju ĩ. Ado bajiro ĩre seniĩayiju:

—¿Yu Uju, catitĩñare gaye yu buja ãmoja no bajiro yigujada yu? yiyiju ĩ Jesure.

26 Ito ĩ yija tuocõri:

—¿No bajiro wãñati ucare, Dios ĩ rotire gaye? Ito yicõri, ¿itire mu tija no bajiro tuoĩati mu? yiyiju Jesús ĩre.

27 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju judio masa rotirise riasori masu:

—"Mani Uju Diore buto maija quena. Mani tuoĩa oca sẽorisena, ito yicõri mani ya usina cuni buto Diore mani maija quena. Ito yicõri manimasi mani mairo bajiroti mani ñarãre cuni mani maija quena", yi gotia Dios oca, yiyiju ĩ Jesure.

28 Ito ĩ yija tuocõri:

—Ñaro bajiroti cudia mu. Ito bajiroti ya Dios oca. Ito bajiro mu yija, catitĩñagũ yiguja mu, yiyiju Jesús judio masa rotirise riasori masure.

29 —"Yu ñarãre queno yigu meje ña yu", yi tuo masicõri, "¿Noajua ñati yu ñarã?" yi seniĩayiju ĩ Jesure.

30 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, ado bajiro gotiyiju Jesús ĩre:

—Sĩgũ Jerusalénju ñagũ Jericóju roja wayiju. Ma ĩ waroca riniri masa ĩre ñiacõri jeyaro ĩ gajeoni cutirise ĩre ẽmayijarã. Ĩ ya yutabujuri cuni ĩre ẽma jeocõyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre buto janugã cũcõri, ĩre wagoyijarã ĩna. 31 Ito ĩ baji cũñaroca pai cuni iti mati wayiju. Ĩre ti bujabojaguti riojoti rẽtacoayiju ĩ. 32 Ĩ bero gãji Levita masu ejayiju ĩ tu. Ĩre ti buja wacuti riojo rẽtacoayiju ĩ cuni. 33 Ito bajiro ĩre ĩna ti rẽtaja bero sĩgũ Samaria sita gagu iti ma wacuju ti bujayiju ĩre. Ito yicõri ĩre ti maiyiju. 34 Ito bajiri ĩ tu ejacõri ĩre cami uco

yiyiju ĩ. Iti cami uco yigu úyena ito yicõri uyé idena uco yiyiju ĩre. Ito yicõri ĩ ya camire wõbiayiju. Ito bajiro ĩre yicõri ĩ ya burro joeju ĩre muojeoyiju. Ito yi tĩogũ, canira wiju ĩre ãmi wacõri ñamiasaro ĩre tirũnuyiju. 35 Samaria sita gagu busuri wacu canira wi ujure juati niyeruti ĩsiyiju. Iti ĩsi wacu ado bajiro yiyiju ĩ ĩre: "Ãni cõgũre tirũnuña. Jairo waja mure iti godaja, tudi ejagu mure wa yicuja yu mucana", yiyiju ĩ canira wi ujure, yi oca gotiyiju Jesús judio masa rotirise riasori masure. Iti oca goti tĩogũ ado bajiro ĩre seniĩayiju mucana Jesús: 36 "¿Ĩna udiarã wato ñimujua ñaruda riniri masa ĩna jasĩa cũrure, ti mairu?" Yi seniĩayiju Jesús judio masa rotirise riasori masure.

37 Ito ĩ yija tuocõri:

—Samaria sita gagu ĩre ti mairu. Ĩ ñaru ĩ yagu, yiyiju ĩ Jesure.

Ito bajiro ĩ yija ado bajiro yiyiju Jesús ĩre:

—Wasa, ĩ yiado bajiroti yiba mu cuni, yiyiju Jesús ĩre.

Marta mesa ya wiju Jesús ĩ ejare gaye

38 Ito ma wacuju cuto ejayiju Jesús. Iti cuto ejacõri Marta wame cutigo, ya wi wayiju ĩ. Ĩ ejaja ticõri, queno boca ãmiyijo iso ĩre. 39 Iso ocabajio María wame cutigo ñayijo. Iso Jesús ya gubo tu rujicõri, ĩ gotirisere tuo rujiyijo. 40 Martama iso moarise gaye tuoĩagõ usirioro tõbujayijo. Ito bajiri Jesús tu eja rũgũcõri, ado bajiro busiyijo iso:

—¿Yu Uju, no yibeati mure yu ocabajio yure ejabuabecoti mu tu iso rujija? "Mu rĩjorore ejabuaya maji", yiya isore, yiyijo Marta Jesure.

41 Ito bajiro Marta iso yibojarocati ado bajiro cudiyiju Jesús isore:

—Marta mu moare cutirise usirioro bajia mure. Ito bajiri usirioro tõbuja mu. 42 Buto ñasarise gaye cojiti ña. Yu busirise tuocõri, mu ocabajio María, ñasarisere bujamo. Nijua iso tuo ãmisãrise isore ãmicãbiquĩji yiyiju Jesús Martare.

Diore mani seniroti Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 1 Co rumu Diore busiyiju Jesús. Ĩ busi tĩoroca ĩ rãca riasotigu sĩgũ ado bajiro busiyiju:

—Yu Uju, Juan rãca riasotiana ĩ riasoado bajiro guare cuni riasoya, Diore gua busi masitoni, yiyiju ĩ Jesure.

2 Ito ĩ yija tuocõri:

—Diore mu busija ado bajiro yiba:

Gua Jacu, ũmacũju gagu ña mu. Mu wame masicõri masa jeyaro rũcubuojaro ĩna. Masa jeyaro Uju mu ñaroti rumu ejare ãmoa gua. Ũmacũjuga tuti cuni mu ãmoro bajiroti ñayija. Ito bajiri adi sitaju cuni mu ãmoro bajiro riti ñare ãmoa gua.

3 Co rumu ruyabeto gua baroticõti guare naju ĩsiña.

4 Gua ñeñaro yirisere ãcabojoya. Gua cuni guare ñeñaro yirãre ãcabojoa. "¿No bajiro yure cudirã yirãjida ĩna?" yi tuoĩabesa guare. Gua ñeñaro yibititoni guare ejabuaya. Itocõ ña. Amén, yiba. Ito bajiro Diore mua busija quena, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

5-7 Gaje ado bajiro ĩnare gotiyiju Jesús:

—Sĩgũ mua baba ñami gudareco mua ya wi ejacõri ado bajiro ĩ yija, "Yu baba, gãji yu baba wa ucuri masu yu ya wiju ejami. Ñe ecare ma yure. Ito

bajiri yure naju wasoaya mu", ĩ yija, mua wi toti ado bajiro cudirã yirãji mua: "Usirioro yibesa yure. Soje cuni biado ña. Ito yicõri yu rĩa rãca canigu ya yu. Ito bajiri ñejua ĩsirocu wagãdo ma yu", yi cudirã yirãji mua. 8 Ito bajiro mua babare mua ĩsi ãmobitibojaja cuni, ĩre ĩsirã yirãji mua, mucana ĩ usirioro seni uyabe yirona. Ito yicõri ĩ ãmorocõ ĩsirã yirãji mua, ya yu muare. 9 Ado bajiroti yire ña Diore mani senija. Mani Diore senija manire ĩsigu yiguĩji. Ĩre mani ãmaja bujarã yirãji mani. "Mure busi ãmoa yu", mani yija, busi rotigu yiguĩji manire. 10 No senigũti boca ãmiguĩji. No ãmagũti bujagu yiguĩji. "Busi ãmoa yu", yigureti busi rotigu yiguĩji Dios.

11 'Adocãta mua rĩa ĩna naju senija, ¿Gũtagã ĩsire ñarojada muaca? Ito yicõri wai ĩna senija, ¿Ãña ĩsire ñarojada muaca? 12 Ito yicõri cara ria ĩna senija, ¿cotiwãja ĩsire ñarojada muaca? Ĩsimenaji mua, yi tuoĩa yu. 13 Ñeñaro yirã ñabojarãti, mua rĩa ĩna senija quenarise yirã yirãji mua. Mani rĩare quenarise riti mani ĩsija, Dioama mani Jacu ũmacũju gagu, ĩre mani senija, yiro bajiroti Espíritu Santo manire queo sãguĩji, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Rũmúa uju rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ĩna yire gaye
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

14 Sĩgũre rũmú quedi sãjacõri, ĩ busibeto yiyiju. Ito ĩ baji ñaroca rũmúre bucõayiju Jesús. Rũmúre ĩ bucõaja beroti busicoayiju ĩ busibicu ñabojaru. Ito bajiro iti rẽtaja ticõri, ucayijarã masa. 15 Ito bajibojarocati coriarã ado bajiro tuoĩayijarã:

—Ãni ũmugũ rũmúare ĩ bucõarise, rũmúa uju Beelzebú wame cutigu masirisenati bucõami, yi tuoĩayijarã coriarã.

16 Gãjerãma, "Dios cõaru ñami ĩ", gua yi tuoĩatoni, ũmacũju gaye tiyamani guare ĩogũ yiguĩji ĩ, yi tuoĩayijarã ĩna. 17 Ito bajiro ĩna tuoĩarisere masicõyiju Jesús. Ito bajiri ado bajiro gotiyiju ĩ ĩnare:

—Co sita gãna ñabojarãti ricati riti ĩna tuoĩaja, ito yicõri ĩna gãmeri jaja, queno ña masimenaji ĩna. Co wi gãna ñabojarãti ricati riti ĩna tuoĩaja queno corocõ ña masimenaji ĩna. 18 Ito bajiroti rũmúa uju Satanás, ĩ ñarãre ricati riti tuoĩaroca ĩ yija, ĩna uju queno ña masibiquĩji. Ado bajiro muare gotia yu. "Rũmúa uju Beelzebú ĩ masirisena rũmúare bucõami", yiboja mua yure. 19 Rũmúa uju masirisena yu rũmúare bucõaja, ¿mua rãca gãnama ñimu masirisena rũmúare bucõati ĩna? "Gua rãca gãnama rũmú masirise gayena meje rũmúare bucõama ĩna", yi tuoĩa mua. Ito bajiri itire ti masicõri, "Rũmú masirisena meje rũmúare bucõami ĩ cuni", yi tuoĩa masia mua yure cuni. 20 Ado robojua bajia. Dios ĩ masirisena rũmúare bucõa yu. Ito bajiro yu yija ticõri, "Mani wato ñacãguĩji Dios. Ĩre tuorũnurãre miojusuogu yami Dios", yi masiruja muare.

21 'Ũmugũ sẽogũ, ito yicõri queno bisu cutigu, ĩ ya wiju ĩ tirũnuja, iti wiju gaye quenoti ñacõaroja. 22 Ito yibojarocati gãji ĩ rẽto busaro sẽocõri rẽtocũgũ yiguĩji ĩre. "Adi yu bisu cutija ñimujua yure rẽtocũbiquĩji", yi ĩ tuoĩabojarocati ĩre rẽtocũgũ yiguĩji. Ito yicõri ĩ gajeoni cutibojarise ĩre ẽmagũ yiguĩji. Rũmúa uju rẽtoro masigũ ña yu. Ito bajiri rũmúare bucõa masia yu, yi oca gotiyiju Jesús ĩnare.

23 'No yu rãcaju ñabicu, yu rãca gagu meje ñami ĩocũ. No yure ejabuabicu, gãjerãre Diore masiroca yu yi ãmobojarocati yure ñeñaro yi codegu ñami ĩ, yiyiju Jesús ĩnare.

Masure budigocõri mucana tudi rũmú ĩ sãjare gaye
(Mt 12.43-45)

24 'Sĩgũ masure rũmú ĩ budigoja, yucu manoju wa ucuguĩji tujaraju ãma
ucugu. Ĩ bujabeja ado bajiro tuoĩagũ yiguĩji ĩ: "Yu budigorure mucana tudi
sãjacuja yu", yi tuoĩagũ yiguĩji ĩ. 25 Mucana tudi ejagu ĩ budigorure quenora
wi, ueri mani wi robo bajiro, ti ejagu yiguĩji ĩ. 26 Ito bajiro ti ejacõri gãjerã
rũmúa jua ãmojeno ñarã ĩ rẽtoro ñeña busarã jigu yiguĩji ĩ, ĩ rãca ñatoni.
Ito yicõri ĩna ñarocõti ĩ ũmugũre sãjarã yirãji. Ito bajicõri ĩ ũmugũ, cajero
ĩ bajiado rẽto busaro bajigu yiguĩji. Ito bajiri, rũmú mucana tudi sãjame
yirocu, Diore ĩ tuorũnu suyaja quena, yiyiju Jesús ĩnare.

Dios oca mani tuorũnuja wanu quenarã yirãji mani, Jesús ĩ yire gaye

27 Ito bajiro Jesús ĩ busiro toto ĩre tuorã wato sĩgõ oca sẽoro ado bajiro
busiyijo:
—Mu jaco mure rucocõri, mure ũjugõ buto wanuyijo iso, yiyijo iso Jesure.
28 Ito bajiro iso yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Jesús isore:
—Yu jaco rẽtoro wanurã yirãji, Dios rotirise tuocõri ĩna cudija, yiyiju Jesús
isore.

Tiyamani mu ĩore ãmoa gua, yi ĩna senire gaye
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Ito bajiro Jesús ĩ busiroca jãjarã busa masa ĩ tu minijua wayijarã. Ito
yicõri ado bajiro ĩnare gotiyiju ĩ:
—Adi rumuri gãna ñeñaro yi jairã ña mua. Ado bajiro ya mua yure: "Tiya-
mani mu ĩoja ticõri, 'Dios ĩ cõarути ñami ãni', yiana gua", ya mua yure. Ito
mua yibojarocati tudi muare ĩobicuja yu. Diore goti ĩsiri masu, Jonás ñayoru,
ĩre rẽtagore riti muare goticuja yu. 30 Jonásre rẽtare ticõri, "Ãniti ñami Dios
ĩ cõaru", yiyijarã Nínive cuto gãna. Yure cuni ito bajiroti yirã yirãji mua. Yu
ña Masa Rĩjoru. Yure rẽtare masicõri, "Ĩ ñami Dios ĩ cõaru", yirã yirãji mua
cuni yure. 31 Dios masare ñeñaro ĩna yirise waja ĩ waja seniri rumu ado bajiro
rẽtaro yiroja. Sheba cuto gago ujo ñayoro, mua adi rumuri gãnare, "Muare
seti ña", yigo yigõji iso. Jane mejeju sõju wayoyijo iso, queno tuoĩagũ rãca
Salomón wame cutigu rãca riasotiroco. Adocãta sĩgũ mua rãca ñami Salomón
ñajacu rẽtoro tuo masigũ. Ito ĩ bajibojarocati queno ĩre tuorũnubea mua.
32 Nínive cuto gãna cuni ado bajiro yirã yirãji muare Dios ĩ waja seniri rumu:
"Jaje seti ña muare", yirã yirãji ĩna. Jane mejeju Nínive cuto gãnare Dios oca
gotiyoyiju Jonás ñayoru. Jonás ĩ gotija tuocõri, ñeñaro ĩna yirise jidicãñi
ĩna. Ito bajiri quenarise riti tuoĩañi ĩna. Adocãta sĩgũ ñami mua rãca Jonás
ñayoru rẽtoro ñasagu. Ito ĩ bajibojarocati queno ĩre tuorũnubea mua, yiyiju
Jesús ĩnare.

Mani ya cajea busurica robo bajiro bajia, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 5.15; 6.22-23)

33 'Noaju sĩabusuoraga sĩayocõri ruyubetoju, jacaju cuni cũmenaji mani.
Ito yicõri rujajedo totiju cuni cũmenaji mani. Ruyubeto cũrãonati gujе tutuju
jeobusuorãji mani, ejari masa queno tijaro yirona. 34 Rãitĩarise iti godaroca

ya busurica. Mani ya cajea cuni busurica robo bajiro bajia. Ito bajiri cajeana suoriti mani ya usi queno tuo masiro yiroja. Tite mua. Quenarise mani tija queno tuoĩarã yirãji mani, mani ya usiju. Ito bajibojarocati ñeñarise mani tija ñeñaro tuoĩarã yirãji mani, mani ya usiju. Ito bajiro mani yija busurouju meje ñarã yirãji mani. Rãitĩarouju ñarã bajiro ñarã yirãji mani ñeñarise mani tuoĩa uyaja. 35 Ito bajiri quenarise riti tuoĩarujа manire, ñeñarise riti mani tuoĩa uyabe yirona. 36 Mare sĩaticõri, “Adi majua ña quenari ma. Adi majua ña ñeñari ma”, yi ti masia mani. Ito bajiroti bajia mani ya usiju cuni. Mani ya usiju quenarise riti mani tuoĩa ñaja, “Iti ña quenarise. Iti ña ñeñarise”, yi ti masia mani, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Mua fariseo gaye tuoĩarãre seti ña, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

37 Jesús ĩ busi tĩoroca sĩgũ fariseo gaye tuoĩagũ, “Yu ya wiju bato mani”, yiroc Jesure baba cutiyiju. Ito ĩ yija tuocõri, ĩ ya wiju sãja wacõri badoju eja rũjũyiju Jesús. 38 Ĩna baroto riojua judio masa ĩna ãmo coesotiro bajiro Jesús ĩ ãmo coebeja ticõri, ti ucayiju fariseo gaye tuoĩagũ. 39 Ĩ ti ucaja ticõri, ado bajiro yiyiju mani Uju Jesús ĩre:

—Mua fariseo gaye tuoĩarã, joeti coeboja mua. Somotẽro idira tẽrori cuni joejua riti coea mua. Totijuama ñarocõti ueri cuticõa. Mua guaja cuni, joe ruju riti coea mua. Jubejuama ñeñaro tuoĩa mua maji. Ito bajiri gãjerã ĩna rucorise ti uorã ĩnare ruoa mua. 40 Queno tuoĩarã meje ña mua. Dios mua ya ruju rujeoru, mua ya usi cuni meniñi. ¿Itire masibeati mua? 41 Mua ya usiju queno tuoĩacõri bojoro bujarãre ejabuarujа muare. Ito bajiro mua yija queno usi cuti ñarã yirãji mua.

42 ’Bujato bujarã yirãji mua, fariseo gaye tuoĩarã. Dios ĩ rotiado bajiroti jeyaro mua bujarise ĩre jabeto judacõa mua. Ito bajiro mua yiriseama quena ña. Ito bajiro queno yirã ñabojarãti gãjerãre queno yibea mua. Ito yicõri Diore maibea. Ito bajiro yibitirujа muare.

43 ’Bujato bujarã yirãji mua, fariseo gaye tuoĩarã. Minijuara wiju sãja wacõri rũcubuoraju riti ruji ãmoboja mua. Ma warã cuni gãjire mua bocaja, rũcubuore rãca ĩ seniĩare ãmoa mua. Mua ñaroti gaye riti tuoĩa mua.

44 ’Bujato bujarã yirãji mua. Gãjerã ĩna tiro riojo queno yirã ña mua. Ito bajibojarocati ĩna tibetoju ñeñaro yirã ña. Ito bajiro mua yija ticõri, “Queno yirã ñama ĩna”, yibojama gãjerã. Ito bajiro ĩna tuoĩabojarocati queno yirã meje ña mua, yiyiju Jesús ĩnare.

45 Ito bajiro ĩ busija tuocõri, sĩgũ judio masa rotirise riasori masu ado bajiro cudiyiju ĩre:

—Yure riasogu, ito bajiro mu busija queno ejabea guare, yiyiju ĩ Jesure.

46 Ito ĩ yija tuocõri, Jesujua ado bajiro yiyiju ĩre:

—Bujato bujarã yirãji mua judio masa rotirise riasori masa cuni. Gãjerãre jaje ũma rotia mua. Ñimujua muo yiado ma itire. Ito bajiro yicõri ĩnare ũma ejabua ãmobea mua. Jaje rotia mua. Jaje mua rotibojaja ñimujua muare cudi masibiquĩji. Ito bajiro rotirã ñabojarãti mua rotiro bajiroti yibea mua cuni.

47 ’Bujato bujarã yirãji mua. Mua ñicusabatia Diore goti ĩsiri masare sĩañi. Ĩnare bajiroti bajia mua cuni. 48 Ito bajiro mua bajija ti masicõri, “Ĩna ñicusabatia robo bajiro tuoĩarã ñama ĩna cuni”, yi tuoĩama masa muare.

49 'Ito bajiro ĩna yiroto riojʉa masi yucãyijʉ Dios. Jane mejejʉ queno tʉoĩagʉ̃ ñari, ado bajiro yiyijʉ Dios mʉare tʉoĩa yugʉ: "Yʉre goti ĩsiri masa, ito yicõri yʉ oca goti ucuri masare cʉni, ĩna tʉ yʉ cõaja, coriarãre sĩarã yirãji ĩna. Ito yicõri gãjerãre ĩna tõbʉjaroca yirã yirãji ĩna", yi gotiyijʉ Dios jane mejejʉ. 50-51 Jane mejejʉ adi macãrʉcʉ̃ro ĩ rujeoja bero ĩre goti ĩsiri masare sĩasʉoñi mʉa ñicʉsabatia. Tite mʉa. Abel ñayorʉre sĩañi ĩna. Ĩ bero gãnare cʉni jãjarãre sĩañi ĩna. Ito yicõri Zacarías wame cʉtigʉre Dios ya wi gʉdareco rʉ̃gõgʉ̃re ĩre sĩasʉsañi mʉa ñicʉsabatia. Ito bajiri ĩna sĩare waja, waja senigʉ̃ yiguĩji Dios, ya yʉ mʉare adi rʉmʉri gãnare cʉni, yiyijʉ Jesús.

52 'Bʉjato bʉjarã yirãji mʉa judio masa rotirise riasori masa. Dios oca riasotirã ñabojarãti, ĩ ocare queno tʉorʉ̃nʉbea mʉa. Ito yicõri Dios ocare gãjerã ĩna tʉorʉ̃nʉ ãmobojarocati rẽoa mʉa ĩnare, yiyijʉ Jesús ĩnare.

53 Ito bajiro Jesús ĩ bʉsi waja tʉocõri, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarã bʉto junisiniyijarã ĩna Jesure. Ito bajiro junisinicõri ʉsirioro ĩre jeyaro seniĩayijarã ĩna. 54 Ito bajiro ʉsirioro seniĩa codeyijarã ĩna, ĩ queno cʉdi masibeja ticõri, "Ĩre seti ña", yirona.

"Queno yirã ña gʉa", yibojarãti ñeñarise yija quenabea, yi Jesús ĩ riasore gaye

12 1 Ito baji ñaroca jãjarã bʉsa masa minijuarã, bidi warã gãmeri cʉdayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna baji ñaroca ĩ rãca riasotirãre ado bajiro gotiʉoyijʉ Jesús:

—Fariseo gaye tʉoĩarãre queno tʉoĩa masima. Mʉa tiro riojo queno yirãji ĩna. Ito bajibojarãti mʉa tibetojʉ ñeñaro yirãji ĩna. "Queno yirã ña gʉa", yirã ñabojarãti ñeñaro yama ĩna. 2 Jeyaro mani yeyo bʉsibojarise gayere masi jeorã yirãji masa. Ito yicõri no mani yeyobojarise cʉni bʉjacõrã yirãji ĩna. 3 Mʉa yeyo bʉsibojarisere masa jeyaro tʉorã yirãji ĩna. Ito yicõri sojere biatucõri mʉa yeyo bʉsibojarisere cʉni masa jeyaro ĩna tʉo jeditoni ũmacʉ̃jʉ oca ruyuro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Diore mani güija quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.26-31)

4 Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Yʉ baba mesa ado bajiro mʉare gotia yʉ. Rujʉre sĩarãre güibitirʉja manire. Ĩna sĩaja bero ñejʉa gaje ñeñaro manire yi masimenaji ĩna ĩja. 5 "¿Ñimʉjʉare mani güija quenati?" yirocʉ mʉare gotigʉ ya yʉ. Diore mani güija quena. Dios ĩ sĩaja bero jeame ʉ̃jʉrojʉ mani ya ʉsire ĩ cõa ãmoja, cõagʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajiri ĩjʉare mani güija quena.

6 'Co dʉjamocõ minia mani ĩsija niyeru jʉatiacã senirã yirãji mani. Queno waja mama ĩnaõna. Queno waja mana ĩna ñabojarocati sĩgʉ̃ ĩnare ãcaboja yibiquĩji Dios. Ĩnare queno tirʉ̃nʉgʉ̃ yiguĩji Dios. 7 Manire cʉni queno tirʉ̃nʉami Dios. Mani ya joare cʉni, "Itocõ joa cʉtiami ĩ", yi masiami manire. Ito bajiri tʉoĩa oca jaibitirʉja manire. Minia rẽtoro ñasarã ña mani, Dios ĩ tija, yiyijʉ Jesús ĩnare.

"Jesure masigʉ̃ ña yʉ", mʉa yi bojobeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 'Ado bajiro mʉare gotia yʉ: No masa riojo, "Jesure masia yʉ, ito yicõri ĩre rʉ̃cʉbʉoa yʉ", yigʉre, yʉ Masa Rĩjorʉ cʉni, "Masia yʉ ĩre", yigʉ yigʉja yʉ

ángel mesa ĩna tiro riojo. 9No “Jesure masibea yʉ”, ĩ yija, “Masibea yʉ cʉni ĩre”, yigʉ yigʉja yʉ ángel mesa tiro riojo.

10’No yʉ Masa Rĩjorʉre, bʉsitugʉ ñabojagʉti, “Ñeñaro yʉ yirise yʉre ãcabojoya”, ĩ yija tʉocõri, ĩre ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati no Espíritu Santore bʉsitugʉreama ĩ ñeñaro yirisere ãcabojo masibiquĩji Dios.

11’Minijuara wijʉ mʉare ãmi warã yirãji, ʉjarã riojo, “Ãnare seti ña”, yirona. Ito bajiro ĩna yibojarocati, “Ado bajiro cʉdicʉja yʉ”, yi tʉoĩa ʉsirio yibeja. 12Mʉa bʉsiroti iti eja waja, Espíritu Santo mʉare ejabʉagʉ yiguĩji mʉa queno bʉsi masitoni, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Gajeonire mani seobeja quena, Jesús ĩ yire gaye

13Ito bajiro ĩna baji ñaroca masa wato gagʉ sĩgʉ̃ ado bajiro yiyijʉ Jesure:

—Yʉre riasogʉ, gʉa jacʉ ĩ rʉcogore gʉdarecona jidicãjaro yʉ rĩjorʉ yʉre, ĩre gotiya yiyijʉ ĩ Jesure.

14Ito bajiro ĩ yija Jesujʉama ado bajiro cʉdiyijʉ ĩre:

—Ito bajiro yirocʉre meje ado yʉre cũñi yʉ jacʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.

15Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Queno tʉoĩaña mʉa gãjerã ya gajeoni ʉobe yirona. Gajeoni jairo mani rʉcoja, jabetacã mani rʉcoja cʉni no yibea. Bʉto ñasarise meje ña gajeoni, yiyijʉ Jesús ĩnare.

16Ito bajiro ĩnare goticõri ado bajiro ĩnare oca goti masioyijʉ Jesús:

—Sĩgʉ̃ gajeoni jaigʉ ñayijʉ. Ĩ ñari sita gaye ote queno rica cʉtiyijʉ. 17Ito bajiro ĩ ya ote rica cʉtija ticõri, ado bajiro tʉoĩayijʉ ĩ: “¿Yʉ ya ote jaje bʉcʉarisere no bajiro cũgʉ̃ yigʉjada yʉ?” yi tʉoĩayijʉ ĩ. 18Gajereama ado bajiro tʉoĩayijʉ ĩ: “Mʉtari wiri seora wiri jana batecʉja yʉ. Ito yicõri cʉri wiri menicʉja. Ito bajiro cʉri wiri menicõri yʉ ya ote seocʉja yʉ, ito yicõri yʉ gajeoni cʉtirise cʉni. 19Iti gajeoni yʉ seorise jaje rodori ñagʉ̃ yigʉja yʉ itina. Ito yicõri queno ñacõagʉ̃ yigʉja yʉ ĩja. Yʉmasiti queno bacʉja yʉ. Idicʉja yʉ”, yi tʉoĩayijʉ ĩ. 20Ito bajiro yi ĩ tʉoĩabojarocati, ado bajiro yiyijʉ Dios ĩre: “Queno tʉoĩabicʉ ña mʉ. Adi ñamiti godagʉ ya mʉ. Ito bajiri jeyaro mʉ seobojarise gãji ye ñaro yiroja”, yiyijʉ Dios ĩre, yi gotiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre. 21Ito bajiro rẽtaro yiroja sĩgʉ̃ ĩ gajeoni cʉtirise ĩ seomʉcʉtija. Ito bajiro ĩ yija Dios tʉjʉ ñe bʉjabiquĩji ĩocʉ̃. Dios ĩ tija waja mami, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ĩ rĩa masare tirʉ̃nʉgʉ̃ yiguĩji Dios, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 6.25-34)

22Mʉcana tʉdi ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre:

—“¿Mani catirã baroti, no bajiro bʉjarãti mani?” yi tʉoĩa ʉsirio yibesa. Ito yicõri, “¿No mani sãñaroti bʉjarãti mani?” yi tʉoĩa ʉsiriobesa. 23Bare rẽto bʉsaro ñasarise ña mani catirise. Ito yicõri yutabujuri rẽto bʉsaro ñasarise ña mani ya rujʉ. Ito bajiri manire rujeorʉ ñari mani ña masitoni bare, yutabujuri cʉni ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. 24Ãiriare tʉoĩate mʉa. Weseca menicõri ote otecõri babiticã ĩna. Ito yicõri ote rica bʉjacõri ĩna seoroto manoja ĩnare. Ito bajibojarocati Dioama queno ecaguĩji ĩnare. Dios ĩ tija wʉtirã rẽto bʉsaro ñasarã ña mani. 25“Yoari cati ãmoa yʉ”, yi mani tʉoĩabojaja cʉni, “Itocõ catigʉ yigʉja yʉ”, yi masibea mani. 26“Itocõ catigʉ yigʉja yʉ”, mani yi masibeja gaje gaye cʉni tʉoĩa ʉsiriobiticõrʉja manire, yiyijʉ Jesús ĩnare.

27 'Gaje, go iti judi mɯjarise tɯoĩate mɯa. Judi mɯjacõri moabetoja iti. Ito
yicõri iti sãñaroti cɯni ãmabetoja. Ito bajibojarocati ɯjɯ Salomón ñayorɯ
seyorise ĩ sãñare rẽtoro seyorise ña go. 28 Nocõ mejeti ñacɯ go. Gaje rɯmɯti
ũmacañi ĩ asirisenati siniacoacɯ. Ito bajibojarocati seyorise cũñi Dios itire.
Go rẽtoro ñasarã ña mani. Ito bajiri ĩre queno tɯorũnɯrã meje ñabojarocati
queno tirũnɯgũ ñari mɯa sãñarotire mɯare jidicãgũ yiguĩji Dios. 29 Ito bajiri,
"¿Gɯa sãñaroti, gɯa baroti no bajiro bɯjarɯjati?" yi tɯoĩa ɯsiriobiticõrɯja
mɯare. 30 Ito bajiro tɯoĩa ɯsirio ñama adi macãrɯcũro gãna. Manireama mani
jacɯ sĩgũti ñami. "Adi ma ĩnare. Adire ãmoama ĩna", yi masiguĩji ĩ. 31 "Dios
masa jeyaro Ɯjɯ ĩ rotiro bajiro yicɯja yɯ", mani yija, iti ña ñasarise gaye. Ito
bajiro mani yija mani ãmorise ĩsigũ yiguĩji Dios manire.

Ũmacɯ̃jɯ Dios tɯ quenarise mani bɯjaroti gaye
(Mt 6.19-21)

32 'Güibesa yɯ coderã mɯa. Coriarãti ña mɯa. Ito bajibojarocati ĩ rotirojɯ
mɯa ejare bɯto ãmoami ĩ mani Jacɯ. 33 Mɯa rɯcorise gãjerãre ĩsima. Iti waja
bɯjacõri bojoro bɯjarãre ĩsima mɯa. Ito bajiro mɯa yija jai bɯsaro Dios tɯ
bɯjarã yirãji mɯa. Itojɯ mɯa bɯjaroti jogarise meje ñaroja. Ito yicõri itojɯ
mɯa bɯjarise ñimɯjɯa rinibiquĩji. Ito yicõri mɯa bɯjarisere butua bamenaji.
34 No mani gajeoni cɯtirojɯ iti tɯ ñarona bɯto tɯoĩarã yirãji mani, yiyijɯ Jesús
ĩnare.

Quenaro ña yucãña mɯa, Jesús ĩ yire gaye

35 'Quenaro ña yucãña mɯa, jeyaro mɯa rẽtaroti gaye yiari. 36 Ĩna ɯjɯ ãmo
siare basa ti tĩo, budi wadicõri ĩna bocati ñado robo bajiro ña yucaña mɯa.
Soje tɯ ĩ ejaroca jana yucãdo bajiro ñacãña mɯa. 37 Queno ña yucõri ĩna ɯjɯ ĩ
ejaja ticõri, queno wanɯrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, "Rujiya mɯare
ecagɯ ya yɯ", yigɯ yiguĩji ĩ, ĩnare wanɯgũ. 38 Ñami gɯdareco, busurijɯa cɯni,
ĩ ejaroto riojɯa ĩna ña yucãja wanɯrã yirãji ĩna. 39 Adi yɯ gotirisere ãcabojа-
beja mɯa. Sĩgũ wi gagɯ, "Itocõ tɯjaroca ejagɯ yiguĩji riniri masɯ", ĩ yi masija,
ña yucãborɯ ĩocũ, riniri masɯ sãjacõri rinime yirocɯ. 40 Itioni bajiroti queno
ña yucaña mɯa cɯni. "Adocõ ejagɯ yiguĩji Masa Rĩjorɯ", mɯa yi masibiti
rɯmɯ ejagɯ yiguĩji. Ĩti ña yɯ Masa Rĩjorɯ, yiyijɯ Jesús ĩnare.

¿No bajiro bajiguĩjida queno tɯoĩagũ? yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 24.45-51)

41 Ito ĩ yija tɯocõri, Pedro ado bajiro ĩre seniĩayijɯ:
—Yɯ Ɯjɯ, ¿ito bajiro oca mɯ goti masiorise, gɯa ye riti ñati? ¿Masa jeyaro
ye ñatite? yiyijɯ ĩ Jesure.
42-44 Ito bajiro ĩ yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ mani ɯjɯ ĩre:
—¿No bajigɯ ñati tɯo masicõri ĩ ɯjɯre queno moa ĩsigũ? Tite mɯ. Ado baji-
rojɯa bajiami ĩocũ. Ĩ ɯjɯ ĩre wijɯ cũgũ yiguĩji ĩ codetoni, ito yicõri gãjerã
ĩre moa ĩsiri masare bare ĩ ecatoni. Sĩgũ moa ĩsiri masɯ, ĩ rotiado bajiroti
ĩ moagore ti ejacõri wanɯgũ yiguĩji Ɯjɯ ĩre. Ɯjɯ ĩ rotiado bajiroti ĩ moaja
ticõri, jeyaro tirũnɯri masɯ cũgũ yiguĩji ĩ ito bero. 45 Ito bajibojarocati, "Coji
ejabiquĩji yɯ ɯjɯ maji", yi tɯoĩacõri ĩre queno moa ĩsibiquĩji. Ado bajiro
yigɯ yiguĩji. Gãjerã ĩ rãca moari masare sẽoro ĩnare rotigɯ yiguĩji. Ũmɯare

romiare cuni, ito bajiro yigu yiguĩji ĩ. Ito yicõri bare ba, idi mecu yigu yiguĩji.
46 Ito bajiri, "Jane ejagu yiguĩji yu uju", ĩ yibiti rumu ĩre ejabiagu yiguĩji ĩ uju.
Ĩ ito yire waja buto waja senigũ yiguĩji ĩre. Ito yicõri queno cudimenare ĩ moa
rotiado bajiro ĩre cuni moa rotigu yiguĩji ĩ.
47 'Ĩ uju rotirise yiro robo yi masibojagu ti ĩ ña yucãbeja, ito yicõri yiro
robo ĩ yibeja ĩ uju buto bajegu yiguĩji ĩre. 48 "Ado bajiro ãmoami yu uju",
yi masibicu ñari, ĩ ujure queno ĩ cudi masibeja, ito yicõri yiro robo ĩ yibeja
buto bajebiquĩji ĩ uju ĩre. No Diore ĩ cudiroca yigu buto busa ĩ cudire ãmogũ
yiguĩji Dios. No ĩre tuorũnuroca ĩ yigu buto busa ĩ tuorũnure ãmogũ yiguĩji
Dios, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Yure mua tuorũnuja ticõri, muare ti junisinirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.34-36)

49 'Masa yure ĩna tuorũnutoni adi macãrucũroju wadiru ña yu. Coriarã
yure tuorũnurã yirãji. Gãjerã tuorũnumena yirãji. Sĩgũre bajiro tuoĩamena
ñarã yirãji ĩna. Yure rẽtaroti ñabojarocati iti rẽtaja quena yure. 50 Jaje que-
nabeto tõbujagu yiguja yu. Iti rẽtaroto riojua buto tuoĩa usirioa yu. 51 "Masa
jeyaro, sĩgũ ruyabeto oca mano ĩna ñatoni wadiru ñami ĩ", yi tuoĩaboja mua
yure. Bajibea. Yu oca tuocõri sĩgũre bajiro tuoĩamena yirãji masa. 52 Jane adi
rumuna ado bajirojua ñarã yirãji masa. Co dujamocõ ñarã udiarã yure tuorũ-
nurã yirãji. Gãjerã tuorũnumena yirãji. Yibeja, udiarã yure tuorũnubiticõri
jũarã yure tuorũnurã yirãji gajea. 53 Jacu yure ĩ tuorũnuja, macu tuorũnubicu
yiguĩji. Macu ĩ tuorũnuja, jacu tuorũnubicu yiguĩji. Jaco iso tuorũnuja, maco
tuorũnubeco yigõji. Maco iso tuorũnuja jaco tuorũnubeco yigõji. Mañicõ iso
tuorũnuja, jẽjo tuorũnubeco yigõji. Jẽjo iso tuorũnuja, mañicõ tuorũnubeco
yigõji. Yu oca tuocõri sĩgũre bajiro tuoĩamena yirãji masa, yiyiju Jesús ĩ rãca
riasotirãre.

"Queno yirã ña gua", yibojarãti mua tuoĩaro bajiro yibea mua, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

54 Gaje ado bajiro goti remoyiju Jesús masare:
—Ũmacañi ruji waro ide bueri iti muja wadija ticõri, "Ide quediro wadia",
yi masia mua. Mua yiro bajiroti quedia iti. 55 Wesicajuare mino iti wẽa
muocõaja ticõri, "Asiro wado ya", yi masia mua. Mua yiro bajiroti bajia iti.
56 Macãrucũro gaye ticõri, "Ado bajiro rẽtaro yiroja", yi masia mua. ¿No yija
ito bajiro ti masirã ñabojarãti, "Gua ñeñaro yirise gua jidicãbeja quenabeto
tõbujarã yirãji gua", yi masibeati mua? "Queno yirã ña gua", yibojarãti mua
tuoĩaro bajiro yibea mua, yiyiju Jesús ĩnare.

Gãji rãca mua oca josaja, oca quenoja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 5.25-26)

57 '"Ado bajiro yija quena manire", yi tuoĩa mua. Ito bajibojarocati "Que-
narise riti yiruja mani", yibea mua. 58 Gãji muare ĩ seti yija, oca quenori
masu tuju mua waroto riojua oca quenoña. Oca quenori masu tu ejamenati
mua oca queno masibeja porecia tu muare ãmi wacu yiguĩji. Ĩna poreciaju
muare tubiarã yirãji. 59 Ñeñaro mua yigore mua waja yibeja, budimena yirãji

mua. Ito bajiroti bajia. Ito bajiri Dios ĩ waja seniri rumu ejaroto riojua ĩ rãca oca quenoña. Mua quenobeja ĩ waja seniri rumu muare jeame ũjuroju cõagũ yiguũji. Ito yicõri ĩ cõaja bero mucana tudi budire ma, ya yu muare, yi gotiyiju Jesús ĩnare.

Diore mani tuorũnuja iti ña ñasarise, Jesús ĩ yire gaye

13 [1]Iti rumuriti ado bajiro Jesure gotirã ejayijarã masa:
—Galilea gãna Diore rũcubuorona waibucurã sĩacã ĩna. Ito bajiro waibucurãre ĩna sĩaja bero Pilatojuama ĩnareti sĩa rotiquĩ ĩ ĩja. Ito bajiro yicõri waibucurã ya rí rãca ĩna ya ríre wuoquĩ ĩ ija, yi goti ejayijarã ĩna Jesure.

[2]Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Jesús:
—¿No bajiro tuoĩati mua? "Gãjerã Galilea gãna rẽtoro ñeñaro yirã ñacã ĩna. Ito bajiri goda jediyijarã ĩna", ¿yire masiati mua? [3]Meje ito bajiro meje bajia. Ado bajiro ya yu muare: Muare cuni mua ñeñaro mua yirise mua jidicãbeja, ito bajiroti godarã yirãji mua cuni. [4]"Jerusalénju ũmari wi Siloé wame cutiri wi dieciocho ñarã ĩna juja quedi godaja, gãjerã Jerusalén gãna rẽtoro seti ñadoja ĩnare", ¿yi tuoĩati mua? [5]Meje, ito bajiro meje ya yu. Mua ñeñaro yirise mua jidicãbeja, ito bajiro rẽtaro yiroja muare cuni, yiyiju Jesús masare.

Higueragu rica manigũ gaye Jesús ĩ gotire

[6]Ito bero masare goti masiore ocana ado bajiro gotiyiju Jesús:
—Sĩgũ higuera wame cutiricu ĩ oteragu tigu wayiju, "¿Rica cuticuati?" yirocu. Rica manigũti ti ejayiju ĩ itigure. [7]Ito bajija ticõri, ĩ ya wese coderi masure ado bajiro yiyiju: "Tite. Udia rodoju coji ruyabeto rica ãmigũ ejasotiboja yu. Rica ma itigu. Quẽacãcõña. Rica cutia yiro meje ña ajea itigu", yiyiju ĩ, ĩ ya wese coderi masure. [8]Ito bajiro ĩ yija tuocõri: "Yu uju, ito ñacõato maji. Sita seacũgũ ya maji. Ito yicõri quenarise itigure tucuja yu. [9]Ito yija rica cutiro yiroja gajea. Iti rica manija, quẽacõre ñaro yiroja", yiyiju ĩ, ĩ ujure. Ito bajiroti bajia. Sĩgũ, "Diore tuorũnugũ ña yu", yibojaguti ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãbeja ticõri, ĩre waja senigũ yiguĩji Dios, yi gotiyiju Jesús ĩnare.

Tujacãra rumu cõgõre Jesús ĩ yisiore gaye

[10]Co rumu tujacãra rumu judio masa ĩna minijuasotiri wiju riaso ñayiju Jesús. [11]Ito ĩ yiroca sĩgõ ñayijo dieciocho rodori cõ tujago. Ito bajiri isore ruja mutĩgũ ñaroca yiyiju rũmú. Ito bajicõri riojo rũgõ masibisijo iso. [12]Isore ticõri isore busirocu ji ñucayiju Jesús:
—Romio mure quenoa yu. Mu ñarise cutirise ma mure ĩja, yiyiju Jesús isore.

[13]Ito yicõri isore ãmo moa jeoyiju Jesús. Ito ĩ yirocati riojo rũgũcoayijo iso ĩja. Ito bajiri Diore rũcubuogo wanure ocana ĩre busisuoyijo iso. [14]Tujacãra rumu Jesús isore yisioja ticõri, iti wi minijuara wi uju Jesure junisiniyiju. Ito bajiri ado bajiro yiyiju ĩ masare:
—Co ãmojeno rumuri ña moaroti rumuri. Mua yisio roti ãmoja iti rumuri wadija quena, tujacãra rumu meje, yiyiju ĩ masare.

[15]Ito bajiro ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju mani Uju ĩre:
—"Tujacãra rumu moare ma", yi bojarãti moarãji mua. Tite. Tujacãra rumu ñabojarocati mua ya wecu mua ya burro ide iditoni õja mua. [16]Adio ñamo

mani ñicʉ Abraham janerãbatia janeño. Dieciocho rodori iso cõ ñaroca yiñi rʉmʉa ʉjʉ Satanás. ¿Tujacãra rʉmʉ ñabojarocati isore yʉ yisioja quenabetojada? yiyijʉ Jesús ĩre.

17 Ito bajiro Jesús ĩ bʉsija tʉocõri, ĩ wajana ĩre bojo tiyijarã ĩna. Masama jeyaro tiyamani Jesús ĩ ĩoja ticõri, bʉto wanʉ quenayijarã ĩna.

Ado bajiro bajia mostaza ajeri, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

18 Ito yija mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús masare:

—Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ Dios ĩ miojuja, ¿no bajirojada? ¿Ñe goti masiore ocana mʉare goti rẽtobugʉjada yʉ? Baʉ, ado bajirojʉa mʉare goticʉja yʉ. 19 Mostaza ajerire tʉoĩate mʉa. Sĩgʉ̃ ĩ ya weseca mostaza ajeri oteyijʉ. Gaje ote ajeri rẽtoro mʉtacã bʉsa ña iti mostaza ajeri. Ito bajiro mʉtacã ñabojaroti bʉcʉa wato gaje ote yucʉri rẽto bʉsaro jajocʉ ñaroja itigʉ. Jajocʉ itigʉ ñajare itigʉ rʉjʉrijʉ minia jibʉ menirãji ĩna. Itire bajiroti Dios mani Ʉjʉ ĩ ñaja, gãjerãre goti ãmorãji mani, jãjarã bʉsa ĩre masirã ĩna ñatoni, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia naju wadarise ʉco, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 13.33)

20 Gajereama ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ Dios ĩ miojuja, ¿no bajirojada? Ado bajiro goti masiorena mʉare gotia yʉ. 21 Romio pan menigõ waco ʉdia coacõ pan menire gaye ãmiyijo iso. Ito yicõri wadarise ʉco wʉoyijo iso. Ito bajiri iso wʉoja jairo wadayijʉ iti. Itire bajiroti bajiro yiroja, “Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, masare mani yi riaso ucuja. Ito bajiri jãjarã bʉsa ĩre tʉorʉ̃nʉ warã yirãji ĩja, yi riasoyijʉ Jesús masare.

Eyabiti soje ña Dios tʉ sãjara soje, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 7.13-14,21-23)

22 Ito yija Jesús Jerusalénjʉ wasʉoyijʉ mʉcana mana. Wacʉ riti cʉtori ĩ ejaja masare riaso rẽta wayijʉ ĩ. 23 Ito bajiro ĩ riaso rẽta waroca sĩgʉ̃ ĩre seniĩayijʉ:

—Yʉ Ʉjʉ, ¿coriarãreti, masogʉ̃ yiguĩjida Dios? yiyijʉ ĩ Jesure.

Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

24 —Masa jeyaro meje Dios ĩ ñarojʉ sãjarã yirãji ĩna. Ito bajiri ñeñaro mʉa yirise jidicãña mʉa, “Dios ñarojʉ sãjana gʉa”, yirona. Jãjarã sãja ãmobojarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati coriarãti sãjarã yirãji. 25 Ado robojʉa bajia. Dios ĩ ñarojʉ ĩ biaja, macʉ̃jʉjʉ mʉa ñaja, sãja masimena yirãji mʉa. “Gʉa Ʉjʉ, gʉare soje jana ĩsiña”, yibojarã yirãji mʉa. “Meje yʉ ñarã meje ña mʉa. Mʉare masibea yʉ”, yigʉ yiguĩji Dios. 26 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdibojarã yirãji mʉa: “Mʉ rãca bacʉ gʉa. Mʉ rãca ñacʉ gʉa. Ito yicõri gʉa ya cʉtorijʉ masare riaso ucucʉ mʉ”, yibojarã yirãji mʉa. 27 Ito bajiro mʉa yibojarocati ado bajiro mʉare cʉdigʉ yiguĩji ĩ: “Mʉare masibea yʉ. Yʉ tʉ ñabesa mʉa. Ñeñaro yi jairã ña mʉa”, yigʉ yiguĩji ĩ, ya yʉ mʉare. 28 Dios ĩ rotirojʉ sãja masimena yirãji mʉa. Abraham, Isaac, Jacob, ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ñayoana ĩ tʉ ĩna ñaja tibojarã yirãji mʉa. Ito bajibojarocati ĩna tʉjʉ eja masimena yirãji mʉa. Mʉare cõacõgʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri sãja masibiticõri ruje

otirã yirãji mʉa. Ito yicõri bʉto tõbʉjarã ñari mʉa ya guji cuni canamʉorã yirãji. 29 Co sita gãna rʉyabeto Dios ĩ rotirojʉ ejacõri minijua barã yirãji. Ĩna rãca sãja masibiticõri ti bʉjatomena yirãji mʉa. 30 Adojʉ coriarã ñasari masa ñarã, itojʉ ñasari masa meje ñarã yirãji ĩna. Ito yicõri adojʉ coriarã ñasari masa meje ñarã itojʉ ñasari masa ñarã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jerusalén gãnare tʉoĩa maigʉ̃ Jesús ĩ otire gaye

(Mt 23.37-39)

31 Iti rʉmʉti Jesure oca gotirã ejayijarã fariseo gaye tʉoĩarã:

—Rudi wasa adijʉre. Herodes mʉre sĩa ãmoami, yiyijarã ĩna Jesure.

32 Ĩna ito bajiro yija tʉocõri:

—Ĩ ñeñaro yi jaigʉre ado bajiro gotitẽña mʉa: “Tʉoya jane, jane busuri cʉni cõrãre yisiocʉja yʉ. Rʉ̃mʉ́ sãñarãre cʉni rʉ̃mʉ́are bucõacʉja yʉ. Ito yicõri, ija sõjʉa moa tĩogʉ̃ yigʉja yʉ, yimi”, yi gotitẽña mʉa Herodesre, yiyijʉ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre. 33 Jane, jane busuri, gaje rʉmʉ cʉni Jerusalénjʉ ware ña yʉre. Jerusalénjʉ godagʉ yigʉja, jãjarã Diore goti ĩsiri masa ĩna godado bajiroti, yiyijʉ Jesús ĩnare.

34 Jerusalén gãnare tʉoĩagʉ̃, ado bajiro bʉsiyijʉ Jesús:

—Diore goti ĩsiri masare sĩayija mʉa. Mʉare oca gotitoni Dios ĩ cõanare cʉni gʉ̃ta reayija mʉa. Coji meje mʉare mioju ãmobojacʉ yʉ. Cara iso rĩare caero rocajʉ iso miojuro bajiro, mʉare yi ãmobojacʉ yʉ. Ito bajiro yʉ yi ãmobojarocati ãmobiticʉ mʉa. 35 Queno tʉoĩaña mʉa. Mʉa wiri wagora wiri bajiro tujaro yiroja. Ito yicõri mʉare jidicãgʉ̃ yiguĩji Dios. Riti ado bajiro mʉare gotia yʉ. “Gʉare yiari Dios ĩ cõarʉ ña mʉ. Mʉre queno yiñi Dios”, mʉa yiroto riojʉa mʉcana jʉaji yʉre timena yirãji mʉa, ya yʉ mʉare, yiyijʉ Jesús masare.

Rujʉri mijigʉ̃re Jesús ĩ yisiore gaye

14 1 Co rʉmʉ tujacãra rʉmʉ fariseo gaye tʉoĩarã ʉjʉ tʉ bagʉ wayijʉ Jesús. Gãjerã fariseo gaye tʉoĩarã, “¿No bajiro yigʉ yiguĩjida Jesús?” yi tʉoĩayijarã ĩna. 2 Ito bajiro Jesús ĩ baji ñaroca, sĩgʉ̃ rujʉri mijigʉ̃ ejayijʉ ĩ tʉ. 3 Ĩ ejaja ticõri, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarãre ado bajiro seniĩayijʉ Jesús ĩnare:

—¿Cõgʉ̃re tujacãra rʉmʉ ñaroca mani yisioja quenati? yiyijʉ Jesús ĩnare.

4 Ĩnama cʉdibisijarã. Ĩna cʉdibeja ticõri, cõgʉ̃re moaĩacõri ĩre yisioyijʉ. Ito yicõri, “Wasa mʉ”, yiyijʉ ĩ ĩre. 5 Ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarãre, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—“Tujacãra rʉmʉ moare ma”, yibojarãti moarãji mʉa. Tite. Sĩgʉ̃ mʉa macʉ, ito yicõri ecarʉ wecʉ ide gojejʉ ĩ quedi sãjaja, yoari mejeti ãmimorãji mʉa ĩre, tujacãra rʉmʉ ñabojarocati, yiyijʉ Jesús ĩnare.

6 Ito ĩ yija tʉocõri, no bajiro cʉdi masibisijarã ĩna.

Ado bajiro bajiama ãmo siare basa tiri masa, yi Jesús ĩ riasore gaye

7 Barã ejari masa cumurori rʉ̃cʉbʉorajʉ riti ĩna ruji ãmoja ticõri, ado bajiro goti masioyijʉ Jesús ĩnare:

8-9 —Sĩgʉ̃ ãmo siare basa titoni ĩ jija, bʉto rʉ̃cʉbʉorajʉ meje rujiba mʉa. Bʉto rʉ̃cʉorajʉ mʉa rujija, gãji mʉa bero ñasari masʉ ĩ ejaja ticõri, mʉare

oca cõari masʉ, ado bajiro yigʉ yiguĩji: “Baʉ wʉmʉña, ãnijʉa ñami ñasari masʉ, ĩjʉa mʉa godo rujijaro”, yigʉ yiguĩji. Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, masa tiro riojo bojo bʉjarã yirãji mʉa, ĩ ito yija. Ito yicõri sʉsari cumurojʉ rʉ̃cʉbʉorajʉ meje masa tʉ rujirã yirãji mʉa. 10 Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Gãji mʉare oca cõaja bʉto rʉ̃cʉbʉorajʉ meje rujiba. Ito bajiro mʉa yija mʉare oca cõari masʉ, ado bajiro yigʉ yiguĩji: “Yʉ baba rʉ̃cʉbʉorajʉ bʉsa rujiya mʉ”, yigʉ yiguĩji ĩ mʉare. Ito bajiro mʉare ĩ yija, mʉa rãca gãna ti rʉ̃cʉbʉorã yirãji ĩna mʉare. 11 “Masa rẽtoro ñasagʉ ña yʉ”, yigʉ, ñasari masʉ meje ĩ ñaroca yigʉ yiguĩji Dios ĩre. Gãjiama, “Gãjerã rẽtoro ñasagʉ ña yʉa”, yibicʉ, Ĩ ñasari masʉ ñaroca yigʉ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri, “Gãjerã rẽtoro ñasagʉ ña yʉ”, yi tʉoĩabitirʉja manire, yiyijʉ Jesús ĩnare.

12 Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre oca cõarʉre:

—Gãjerãre mʉ ba roti ãmoja, mʉ baba mesa, mʉ ocabajirã, mʉ tʉ gãna, ito yicõri gajeoni jairãre, “Barã waya”, yibeja. Ĩnare riti mʉ jija, “Yʉre cʉni bare eca gãmejaro ĩna”, yigʉ bajiro ya mʉ. 13 Ito bajiri ito bajiro tʉoĩabesa itire. Ado bajirojʉa mʉ yija quena. Gãjerãre, “Barã waya mʉa”, mʉ yi ãmoja bojoro bʉjarãjʉare mʉ jija quena. Ruduana, queno wa masimena, ito yicõri cajea timenare cʉni mʉ jija quena. 14 Ito bajiro ĩnare yicõri queno wanʉ quenagʉ̃ yigʉja mʉ, “Yʉre waja yiado mama ĩna”, yirocʉ. “Diojʉa yʉre waja yigʉ yiguĩji ĩre tʉorʉ̃nʉrã tʉdi catiroca ĩ yiri rʉmʉ”, yi tʉoĩacõri wanʉgʉ̃ yigʉja mʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.

Basa bʉcʉ gaye Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 22.1-10)

15 Iti tʉocõri sĩgʉ̃ Jesús rãca ba rujigʉ, ado bajiro yiyijʉ:

—No Dios rotirojʉ ba ejagʉ, wanʉ quenagʉ̃ yiguĩji, yiyijʉ ĩ Jesure.

16 Mʉcana gaje goti masiore ocana ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Co rʉmʉ sĩgʉ̃ basa bʉcʉ menigʉ̃ jãjarã masare, ji ñucayijʉ. 17 Basa ñasʉoroca ĩre moa ĩsiri masʉre, “Masare jitẽña. Itocõ ña wajʉ ĩja”, yiyijʉ ĩ, ĩ ya moari masʉre. 18 Ĩnare ĩ gotibojarocati, “Bʉjato bajia no masia ma gʉare. Wado ma gʉare, moare jaje ña”, yiyijarã ĩna. Sĩgʉ̃ ado bajiro yiyijʉ: “Canʉti sita cojʉ waja yibʉ yʉ. Ito bajiri itire tigʉ wacʉ ya yʉ”, yiyijʉ sĩgʉ̃ ĩre. 19 Gãji ado bajiro yiyijʉ: “Co dʉjamocõ babari wecʉa waja yibʉ yʉ. Ito bajiri ĩnana moaĩasʉogʉ wacʉ ya yʉ. Ito bajiri josabesa yʉre. Wado ma yʉ”, yiyijʉ ĩ. 20 Gãjiama ado bajiro yiyijʉ: “Canʉti manojo bʉjabʉ yʉ. Ito bajiri wa masia ma yʉre”, yiyijʉ ĩ, ĩnare jigʉ ejabojarʉre. 21 Ito bajiro ĩna yija tʉo tʉdi wacõri, ĩ ʉjʉre ñarocõti gotiyijʉ ĩ. Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ ʉjʉ junisiniyijʉ. Ito bajiri gãjerãjʉare ji roti ñucayijʉ ĩ mʉcana ĩre. “Coji wasa cʉtojʉ, cʉri mari mʉtari mari cʉni warã mʉ ti bʉjaro bajiroti ãmi wadiba. Bojoro bʉjarã, ruduana, cajea mana, wa masimenare cʉni ãmi wadiba mʉ”, yiyijʉ ĩ ĩre moa ĩsiri masʉre. 22 Ĩ ʉjʉ rotiro bajiroti yiyijʉ ĩ. Ito yi, ĩnare ãmi tʉdi ejacõri ĩ ʉjʉre gotiyijʉ: “Yʉ ʉjʉ mʉ rotiado bajiroti ya yʉ. Ito bajibojarocati mʉ ya wi masa dajabea maji”, yiyijʉ ĩ, ĩ ʉjʉre. 23 Ito yija ĩ ʉjʉ ado bajiro gotiyijʉ ĩre: “Cʉto tʉnima gãnare, masa mʉ bocaja bʉto adojʉ wadi rotiba, yʉ ya wi iti dajatoni. 24 Cajero yʉ oca cõabojana, yʉ ya wi sãjacõri bamena yirãji ĩna, ya yʉ mʉre”, yiyijʉ ĩ ya moari masʉre. Ito bajiri Dios ñarojʉ mʉa eja ãmoja, mʉa ñaroti gaye riti tʉoĩabiticõri Diore riti mʉa tʉorʉ̃nʉ sʉyaja quena, yi oca goti masioyijʉ Jesús ĩnare.

Yure mua tuorũnu suya ãmoja josari ñaro yiroja muare, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.37-38)

25 Co rumu jãjarã masa Jesure sua wayijarã. Ito bajiro ĩna baji ñaroca ĩnare juda ticõri, ado bajiro yiyiju ĩnare:

26 —Sĩgũ yu rãca ĩ riasoti ãmoja, ĩ jacusabatia, ĩ manojo, ĩ ria, ĩ ñarã rẽto busaro maigũ yiguĩji yure. Ĩ queno catija, ĩ cõja cuni yure maigũ yiguĩji ĩ. 27 Ñeñaro tõbujagu yure ĩ tuorũnubeja yu rãca riasotigu ñabiquĩji ĩ. 28 Ado bajirojua bajia. Ũmari wi mua meni ãmoja, mua meniroto riojua, "¿Waja tĩjacuri seyoati?" yirona cõĩarã yirãji mua. 29 Ito bajiro mua yibeja menisuobojarãti mua tĩobeja, gãjerã muare ticõri ajarã yirãji. 30 Ado bajiro yi ajarã yirãji ĩna muare: "Ãni ũmugũ ũmari wi menisuobojagu ti tĩo masibeami", yi ajarã yirãji ĩna muare. 31 Sĩgũ sita uju, gaje sita gagu rãca ĩ gãmeri sĩa ãmoja, ĩna gãmeri cana muoroto riojua, ado bajiro tuoĩagũ yiguĩji ĩ: "¿Yu ya surara diez mil ñarã, ĩ ñarã veinte mil ñarãre rẽtocũrã yirãjida ĩna?" yi tuoĩagũ yiguĩji. 32 "Ĩnare rẽtocũado ma yu", ĩ yija, gaje sita gagu sõju ĩ tujaroca oca quenori masa cõagũ yiguĩji ĩ. 33 Iti bajiroti, mua rucorise maicõri mua jidicã ãmobeja yu rãca riasoti masimenaji mua. Ito bajiri yure mua suyaroto riojua mua queno tuoĩaja quena, yiyiju Jesús ĩnare.

Moa iti ocabeja ñe waja ma, yire gaye
(Mt 5.13; Mr 9.50)

34 'Moa iti ocaja quenarise ña. Iti ocabeja ñe waja manoja iti. 35 Ocabitireama ñe yiya manoja. Ito bajiri itire cõacõrã yirãji masa, iti ocabejare. Ñe waja manoja itioni. Mua gãmo goje cutirã tuo masiña. Yu sĩgũre mua tuorũnubeja moa ocabiti waja mani robo bajiro ñarã yirãji mua. Ito bajiri yure mua suya ãmoja yure riti tuorũnuja quena, yiyiju Jesús ĩnare.

Oveja wisarure ãmagũ yiguĩji coderi masu, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 18.10-14)

15 1 Jãjarã ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa, ito yicõri ñeñaro yi jairã cuni, Jesús tu minijua wayijarã ĩ busija tuorona. 2 Ĩna rãca Jesús ĩ baba cutija ticõri, fariseo gaye tuoĩarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni Jesure busituyijarã ĩna:

—Ãni Jesús ñeñaro yirãre boca ãmiami. Ito yicõri ĩna rãca bami ĩ, yi busituyijarã ĩna ĩre.

3 Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro oca goti masioyiju Jesús: 4 —Mua wato sĩgũ cien oveja rucogu, sĩgũ ĩ wisaja, gãjerã noventa y nueve ñarãre wago cũgũ yiguĩji ĩ, gãji wisarure ãmagũ wacu. Ĩre ãma bujacõriju susagu yiguĩji ĩ. 5 Ĩre bujacõri wanugũ, gãcojoeju gajagu yiguĩji ĩre. 6 Ĩre buja tudi ejacõri ĩ baba mesare jicõri, ado bajiro yigu yiguĩji ĩ ĩnare: "Yu rãca wanuña mua. Oveja godarure bujacõmu yu", yigu yiguĩji ĩ ĩnare. 7 Sĩgũ ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja ticõri, buto busa wanurã yirãji ángel mesa. Jãjarã queno yirãre wanurã ñabojarãti sĩgũ ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja ticõri, buto busa wanurã yirãji ĩna, yiyiju Jesús ĩnare.

Romio niyeru cuji ruyuriocõri tudi iso bujare gaye

8 Gaje ado bajiro ĩnare goti masioyiju Jesús:

—Sĩgõ jua dujamocõ niyeru tiri rucocõri coti iso ruyurioja, sĩabusuoragu sĩagõ yigõji. Roariti iso ya wi tucãgõ yigõji. Iti cuji bujacõriju ãmasusago yigõji iso. 9 Iti cuji bujacõri iso baba mesare jigo yigõji iso. Ito yicõri ado bajiro yigo yigõji: "Yu rãca wanuña. Niyeruti godarati bujacõmu yu", yigo yigõji iso ĩnare. 10 Ito bajiroti ángel mesa cuni buto wanurã yirãji, sĩgũ ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja ticõri, yiyiju Jesús ĩnare.

Ĩ macu tudi ejaja ticõri, ĩ ñeñaro yigore jacu ĩ ãcabojare gaye

11 Mucana ado bajiro ĩnare goti masioyiju Jesús:

—Sĩgũ ñayiju jũarã rĩa cutigu. 12 Ĩ macu, bero gagu ado bajiro yiyiju ĩ jacure: "Cuna ija yu rucoroti gaye adocãtati ĩsiña yure", yiyiju ĩ. Ito ĩ yija tuocõri, ĩ rĩare, ĩna rucorotire ĩnare batoyiju ĩ. 13 Ĩ batoja bero co rumu ĩ macu, bero gagu ĩ ya gajeoni miojuyiju. Ito yicõri sõju gaje sitaju wayiju. Itoju ejacõri ñeñaro yicõri ĩ ya niyerure jeoyiju ĩ. 14 Ito ĩ baji ñaroca iti sitaju bare queno mañiju. Ito bajijare ruje ñiocõsotiyiju ĩ. 15 Ito bajiri sĩgũ iti sita gagu tu moare ãmagũ wayiju. Moare ĩ bujaja bero, iti sita gagu ĩ ya yeseare code rotiyiju. 16 Ñiocõ wacu ĩna cõareti yesea ĩna bariseti ba ãmobojayiju. Ito ĩ bajibojarocati sĩgũjuama ecabisijarã ĩre. 17 Ito baji ñagũju tuoĩayiju ĩ ĩja: "Yu jacu ya moari masa jãjarã ñabojarocati ĩna ba ruarise ruyaroja ĩnare. Ito ĩna bajiroca yujuama adoju ñiojoga godagu ya yu. 18 Yu jacu tuju tudi wacu yiguja yu. Ĩ tu ejacõri, ado bajiro ĩre yicuja yu: 'Cuna ñeñaro mure yicu yu. Ito yicõri Dios ĩ tiro riojo cuni ñeñaro yicu yu. 19 Ito bajiri, "yu macu", mu yigucõcũ meje ña yu. Mure moa ĩsiri masu bajiroti ñacuja yu', yigu yiguja yu, yu jacure", yi tuoĩayiju ĩ. 20 Ito bajiro tuoĩacõri ĩ jacu tu tudi wasuoyiju ĩ.

'Sõju ĩ tujaroca ĩ jacu ĩre ti bujacõri ĩre ti maiyiju. Ito bajiri ũmaquedi wacõri ĩre jababayiju ĩ. Ito yicõri ĩre wanugũ usuyiju. 21 Ĩ ito yijare ĩ macu ado bajiro yiyiju ĩre: "Cuna ñeñaro mure yicu yu. Ito yicõri Dios ĩ tiro riojo cuni ñeñaro yicu yu. Mu macu bajiro meje bajia yu ĩja", yiyiju ĩ, ĩ jacure. 22 Ito ĩ yibojarocati ĩre moa ĩsiri masare ji ñucacõri ado bajiro yiyiju ĩ: "Yutabuju quenarise ãmi wadicõri, sãña mua ĩre. Ito yicõri ãmo sãñara bedo, sãña. Ito yicõri guboco cuni ĩre sãña. 23 Wecu macu ri jaigure sĩaña mua. Ĩre bacõri basa meni, wanu quena yiana mani. 24 Ãni yu macure 'Godacoaguĩji', yibojacu yu. Catiñi maji. 'Wisa godacoañi', yibojacu mani. Ĩre bujacõa mani", yiyiju ĩ ĩre moa ĩsiri masare. Ito bajiro ĩ rotija tuo wanucõri, basa gaye menisuoyijarã ĩna.

25 'Ito bajiro iti baji ñaroca wesecaju moagũ yiyiju ĩ macu ñasuogu. Tudi wacu wi tu ĩna basaja tuoyiju ĩ. 26 Ito bajiro ĩna basa ñaja tuocõri, sĩgũ moa ĩsiri masure ji ñucayiju, "¿No bajiati?" yirocu. 27 Ĩ seniĩajare ado bajiro gotiyiju ĩ: "Mu ocabaji tudi ejacoami queno cati quenagũ. Ĩ tudi ejajare wecu macu ri jaigure sĩa rotimi mu jacu", yiyiju ĩ ĩre. 28 Ito bajiro ĩ gotija tuocõri, junisiniyiju ĩ. Ĩ sãja ãmobeja ticõri, "Sãjaña mu", yirocu ĩre jigu budi wayiju jacu. 29 Ito bajiro jacu ĩ josaja ticõri, ado bajiro yiyiju ĩ, ĩ jacure: "Mu masia co rodo meje queno cudicõri moa ĩsibojacu yu. Ito yu yibojarocati sĩgũ cabra macu yure ĩsibiticu mu, yu baba mesa rãca basa yu menitoni. 30 Ãni mu macu romia rãca niyeru aje baterureama ĩ ejaja ticõri, wecu macu jaigu sĩayija mua", yiyiju ĩ, ĩ jacure.

31 Ito ĩ yija tuocõri, ĩ jacu ado bajiro yiyiju: "Yu macu, yu rãca riti ñacu mu. Ito bajiri yu rucorise jeyaro mu ye riti ña. 32 Adi rumuri mu ocabaji ĩ tudi ejaja

ticõri, basa menirɯja manire. Ito yicõri wanɯrɯja manire. 'Godacoañi', yi tɯoĩabojacɯ yɯ. Ito yɯ yibojarocati catiñi ĩ. Ito yicõri, 'Wisa godacoañi', yi tɯoĩabojacɯ mani. Ito mani yibojarɯreti bɯjacõa mani", yiyijɯ ĩ, ĩ macɯ ñasɯorɯre. Ito bajiroti manire cɯni boca ãmigɯ̃ yiguĩji Dios. Sĩgɯ̃ ĩ ñeñaro yirise jidicãja ticõri, bɯto wanɯre rãca ĩre boca ãmigɯ̃ yiguĩji Dios, yiyijɯ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ɯjɯre roti ĩsiri masɯ ĩ rotiado bajiro ĩ yibitire gaye

16 [1]Mɯcana ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiyijɯ Jesús:
—Sĩgɯ̃ ñayijɯ niyeru jaigɯ. Ito bajiri sĩgɯ̃re ĩ ya niyeru, ito yicõri ĩ ya moari masare cɯni tirɯ̃nɯ rotiyijɯ. Co rɯmɯ, "Mɯ ya niyeru mɯ tirɯ̃nɯ rotibojarɯ mɯ ya niyeru aje bategɯ yami", yire gaye oca ejayijɯ ĩ ɯjɯre. [2]Ito bajiri, "¿Riti bajiati iti oca?" yirocɯ, ji ñucayijɯ ĩ ɯjɯ ĩre. Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiyijɯ ĩre: "Mɯ moagore, 'Ado bajiro moacɯ yɯ', yiari gotiya mɯ yɯre. Ito bero yɯ rãca moabicɯ yigɯja mɯ ĩja. Ito bajiri yɯ rɯcorisere tirɯ̃nɯbicɯ yigɯja mɯ ĩja", yiyijɯ ĩ ɯjɯ ĩre. [3]Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro tɯoĩayijɯ ĩ, ĩre roti ĩsiri masɯ: "Yɯ ɯjɯ yɯre ĩ bucõaja, ¿no yicɯja yɯa? Weseri moare queno sẽobea yɯ. Gãjerãre bare yɯ seni ruji ucurotire bojo ña yɯ", yi tɯoĩayijɯ ĩ. [4]"Yɯ ɯjɯ yɯre ĩ bucõaja, ado bajiro yɯ yijare ãmirã yirãji gãjerã yɯre", yi tɯoĩayijɯ ĩ. [5]Ito bajiro tɯoĩacõri ĩ ɯjɯre waja ruyuriorãre jiyijɯ ĩ. Ĩna ejaja ticõri, ĩnare seniĩayijɯ: "¿Nocõ yɯ ɯjɯre waja ruyurioati mɯa?" yiyijɯ ĩ. [6]"Cien ú́yegari roa bare gaye waja ruyurioa yɯ ĩre", yi cɯdiyijɯ sĩgɯ̃. Ito ĩ yija tɯocõri, ĩna ɯjɯre roti ĩsiri masɯre ado bajiro yiyijɯ: "Adocãta yoari mejeti cincuenta ú́yegari mɯre waja yigɯ ya yɯ", yi wõña mɯ, yi rotiyijɯ ĩ ĩre. [7]Gãji ĩ ɯjɯre waja ruyuriogɯre, "¿Nocõ waja ruyurioati mɯ?" yi seniĩayijɯ. "Cien jibɯri trigo ajeri ĩre waja ruyurioa yɯ", yiyijɯ ĩ. "Yoari mejeti ochenta jibɯri mɯre waja yicɯja yɯ", yi wõña, yi rotiyijɯ ĩ ĩre. [8]Ito bajiro ĩ yija tɯocõri, "Queno yigɯ meje ñabojagɯti tɯoĩa masigɯ̃ ñami ĩ", yi tɯoĩayijɯ ĩ ɯjɯ ĩre, yi oca gotiyijɯ Jesús ĩ rãca riasotirãre. Ito bajiro tɯoĩama adi macãrɯcɯ̃ro gaye bɯto tɯoĩarã. Adi macãrɯcɯ̃ro gaye bɯto tɯoĩarã, masare rɯocõri waja bɯja masiama ĩnaõna. Yɯre tɯorɯ̃nɯrãma ito bajiro yibeama ĩna. "Waja bɯja masiana mani", yi tɯoĩacõri bɯto rɯo masirã ñama adi macãrɯcɯ̃ro gaye tɯoĩarã, yiyijɯ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

[9]'Ado bajirojɯa mɯa yija quena yɯ tija. Adi macãrɯcɯ̃ro gaye mɯa rɯcorisena gãjerãre ejabɯaya, queno mɯare ĩna baba cɯtitoni. Ito bajiro ĩnare mɯa yija, ũmacɯ̃jɯ catitĩñadojɯ mɯa ejaroca mɯare boca ãmirã yirãji ĩna, yiyijɯ Jesús ĩnare.

[10]'No jabetacã rɯcogɯ yiro robo ĩ yija, jairo ĩ rɯcobojaja cɯni ito bajiroti queno yigɯ ñatĩñagɯ̃ yiguĩji ĩocɯ̃. No jabetacã rɯcogɯ yiro robo yibicɯ, ĩ jairo rɯcobojaja cɯni, yiro robo yigɯ meje ñagɯ̃ yiguĩji ĩocɯ̃ama. [11]Adi macãrɯcɯ̃ro gaye gajeoni jaje rɯcobojarãti yiro robo mɯa yibeja, ũmacɯ̃jɯ gaye quenarise Dios ĩ cõarise cɯni boca ãmimena yirãji mɯa. [12]Gãjerã ye gajeoni queno mɯa tirɯ̃nɯbeja mɯa ye ñarotire cɯni queno tirɯ̃nɯmena yirãji mɯa. Ito bajiri queno mɯare ĩsibicɯ yiguĩji Dios, yiyijɯ Jesús ĩnare.

[13]'Cocati mani ɯjarã jɯ̃arãre cɯdi masibea mani. Jɯ̃arã ĩna ñaja sĩgɯ̃re queno ti maicõri, gãjire ti tudirã yirãji mani. Sĩgɯ̃re queno cɯdirã yirãji mani. Gãjire queno cɯdimena yirãji mani. Iti robo bajiroti Diore mani cɯdija, niyerujɯare bɯto tɯoĩamenaji mani. Niyerure riti mani bɯto tɯoĩaja Diore queno cɯdisabea mani, yiyijɯ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

14 Ito bajiro Jesús ĩ bʉsija, fariseo gaye tʉoĩarã tʉo rujiyijarã. Ĩna ñayijarã
niyerure bʉto mairã. Ito bajiri Jesure aja tudiyijarã ĩna. 15 Ito bajiro ĩna aja
tudi rujija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—Masa ĩna tiro riojo riti, “Queno yirã ña gʉa”, yiboja mʉa. Ito bajiro mʉa
tʉoĩabojarise masicõguĩji Diojʉama. “Ñasarise ña”, masa ĩna yi tʉoĩabojarise,
ñasarise meje ña, Dios ĩ tija, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Dios ĩ rotirise ñatĩñaroti ña, Jesús ĩ yire gaye

16 ’Juan masare ĩ riasoroto riojʉa, Dios ĩ rotirise, ito yicõri ĩre goti ĩsiri
masa ĩna ucare gaye riti ñayijʉ maji masa ĩna tʉoroti. Ito bero adi rʉmʉ-
riama, “No ĩre tʉorʉ̃nʉrãreti ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yi riasore gaye
ña ĩja. Jãjarã ado bajiro tʉoĩabojarãji mʉa: “Yʉrioti ado bajiro yʉ yija Dios ĩ
rotirojʉ ejagʉ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩabojarã jãjarã ñama, yiyijʉ Jesús ĩnare.
17 ’Adi tuti adi macãrʉcʉ̃ro cʉni coji jedibetoja. Ito yicõri Dios ĩ rotirise cʉni
jedibeto yiroja. Ñatĩñaroti ña Dios ĩ rotirise, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Manojore jidicãre ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

18 ’Sĩgʉ̃ ĩ manojo ñasʉogo rãca isore jidicãcõri gajeo rãca ĩ manojo cʉtibo-
jaja isore ajegʉ yiguĩji ĩocʉ̃. Ito yicõri ĩ cõarore gãji ĩ manojo cʉtija, iso rãca
ajegʉ yiguĩji ĩocʉ̃ cʉni, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Niyeru jaigʉ ñabojarʉ jeame ʉ̃jʉrojʉ ñeñaro ĩ tõbʉjare gaye

19 Mʉcana gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Sĩgʉ̃ niyeru jaigʉ quenarise yutabujuri sãñagʉ̃ ñayijʉ. Co rʉmʉ rʉya-
beto ĩ ãmoro bajiro ĩ ya niyerure aje batesotiyijʉ ĩ. 20 Ito ĩ baji ñaroca sĩgʉ̃
Lázaro wame cʉtigʉ ñayijʉ bojoro bʉjagʉ. Bʉto rujʉri cami cʉtigʉ ñayijʉ ĩ.
Ito bajicõri niyeru jaigʉ ya, soje tʉ macʉ̃jʉ rujiyijʉ. 21 Niyeru jaigʉ ĩ bago-
rise barocʉ, ito rujibojayijʉ Lázaro. Ito ĩ rujiroca yaia ejacõri, ĩ ya camire
weroyijarã. 22 Co rʉmʉ bojoro bʉjagʉ godayijʉ. Ĩ godarocati, ángel mesa ãmi
wayijarã ĩre Abraham tʉ Diore tʉorʉ̃nʉrã ĩna ñarojʉ. Ito bero niyeru jaigʉ
cʉni godacoayijʉ ĩja. Ito bajiri ĩre yujeyijarã masa. 23 Diore tʉorʉ̃nʉbicʉ ñari
ñeñaro yigoana ĩna ñarojʉ ejacõri bʉto tõbʉjayijʉ niyeru jaigʉ ñabojarʉ. Ito
bajiro tõbʉja ñagʉ̃ sõjʉ Abraham ñayorʉre ti bʉjayijʉ ĩ. Ito bajiri Lázaro ĩ
rãcajʉ ĩ ñaja ti bʉjayijʉ. 24 Ito bajiri ado bajiro oca sẽoro bʉsibojayijʉ ĩ: “Ñicʉ
Abraham yʉre ti maiña mʉ. Adojʉ jeame ʉ̃jʉrojʉ ñeñaro tõbʉja yʉ. Ito bajiri
Lázarore cõaña, ĩ ya ãmo wãsoa ide yicõri yʉ ya ñemero ide weogʉ wadijaro.
Ito yija jabeto tujari seyoa yʉ”, yibojayijʉ ĩ Abrahamre. 25 Ito ĩ yibojarocati
ado bajiro cʉdiyijʉ Abraham ĩre: “Tʉoya yʉ janami mʉ. Catigʉ queno ñacãcʉ
mʉáma. Lázaroreama ĩ catibojaja queno ejabiticʉ. Ito bajiri adojʉ queno ñagʉ̃
yami ĩ. Mʉáma ñeñaro tõbʉjagʉ ya mʉ itojʉ. 26 Mani watojoe ũmari goje
eyari goje ña. Ito bajiri no yi masia ma manire”, yiyijʉ ĩ, niyeru jaigʉ ñabo-
jarʉre. 27 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ ĩ: “Tʉoya yʉ ñicʉ mʉ.
Lázaro ado ĩ eja masibeja, cʉna tʉjʉ wajaro. 28 Itojʉ ñarãji yʉ ñarã, yʉ ocabaji
mesa. Co dʉjamocõ ñarãji ĩna. Ĩnare gotigʉ wajaro ĩ, ado ñeñaro tõbʉjarajʉjʉ
ĩna ejabe yirocʉ”, yiyijʉ ĩ Abrahamre. 29 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ
Abraham: “Moisés ñayorʉ ĩ ucayore, ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare

ñacã ĩnare. Itiɉua tʉorʉ̃nʉrʉja ĩnare", yiyiɉʉ Abraham ĩre. 30 "Meje ñicʉ, sĩgʉ̃ godana wato gagʉ wacõri ĩ gotija tʉocõri, ñeñaro ĩna yirise jidicãrã yirãji ĩna", yiyiɉʉ ĩ. 31 Ito ĩ yija tʉocõri: "Moisés ñayorʉ ĩ gotire gaye ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare gaye ĩna tʉorʉ̃nʉbeja, godarã wato ñagʉ̃ mʉcana caticõri ĩ gotibojaja, tʉorʉ̃nʉmena yirãji ĩna ĩre cʉni", yiyiɉʉ Abraham niyeru jaigʉ ñabojarʉre. Ito bajiri Dios ñaro mʉa eja ãmoja catirãti ñeñaro mʉa yirise jidicãcõri Diore tʉorʉ̃nʉña, yi gotiyiɉʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ñeñaro mʉa yi ʉyaja guijorise ña, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

17 1 Mʉcana tʉdi bʉsigʉ ado bajiro yiyiɉʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre:

—Co rʉmʉ rʉyabeto mani ñeñaro yitoni ʉsirioro yi codeami rʉ̃mʉ́. Mani ñeñaro yitoni ʉsirioro yigʉ ñeñaro tõbʉjagʉ yiguĩji. 2 Jane yʉre tʉorʉ̃nʉsʉorã ñeñaro ĩna yiroca yigʉ, ñeñaro tõbʉjagʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri ĩ ya ãmʉmajʉ gʉ̃tagã rʉ̃cʉricã sia yocõri riaca jajosajʉ rucõaja quena ĩre. 3 Itire queno tʉoĩa masiña mʉa.

'Sĩgʉ̃ mʉa yagʉ ñeñaro ĩ yija, "Dios tiro riojo queno yibea mʉ", yiba ĩre. Ito bajiro mʉa yija tʉocõri, ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja, "Mʉ ñeñaro yirisere ãcabojoa gʉa", yiba ĩre. 4 Co rʉmʉre jʉa ãmojenocõ mʉare ñeñaro sĩgʉ̃ ĩ yija, "Mʉare ñeñaro yibʉ yʉ", ĩ yija tʉocõri, "Mʉ ñeñaro yirisere ãcabojoa gʉa", yiba ĩre, yiyiɉʉ Jesús.

Yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja mʉa ãmoro bajiro rẽtaro yiroja, yi Jesús ĩ riasore gaye

5 Co rʉmʉ ado bajiro yiyijarã Jesús rãca riasotirã ĩre:

—Mʉre tʉorʉ̃nʉa gʉa. Ito bajibojarocati bʉto bʉsa gʉa mʉre tʉorʉ̃nʉroca yiya, yiyijarã ĩna Jesure.

6 Ĩna ito yija:

—Jabetacã yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja, jaibiti aje mostaza aje robo bajiro yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja, mʉa rotiro bajiroti bajiroja. Ito bajiri, yucʉgʉ Sicómoro wame cʉtiricʉre ado bajiro roti masirãji mʉa: "Mʉmasiti rudu wacõri itajura gʉdarecoɉʉ rʉ̃gõña", yi rotirãji mʉa. Ito bajiro mʉa rotiro bajiroti yiroja itigʉ yucʉgʉ, yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja, yiyiɉʉ Jesús ĩnare.

Ĩ ɉʉ rotiro bajiroti moari masʉ ĩ cʉdija quena, Jesús ĩ yire gaye

7-9 Gaje ado bajiro gotiyiɉʉ Jesús ĩnare:

—Sĩgʉ̃ mʉare moa ĩsiri masʉ ovejare tirʉ̃nʉcõri ĩ tʉdi ejaja, mʉa rioɉʉajʉa basʉobiquĩji. Ado bajiro ĩre rotirã yirãji mʉa: "Bare meni ĩsiña gʉare. Ito yicõri gʉa ba rujiroca gʉare codeya mʉ. Gʉa ba tĩoja berojʉa mʉ baja quena", yi rotirã yirãji mʉa. "Iti ña yʉ ya moare", yi tʉoĩacõri mʉa rotiro bajiroti yigʉ yiguĩji. Ito bajibojarocati biyaro goroama, "Queno ya mʉ", yimena yirãji mʉa ĩre. 10 Ito bajiroti mʉa cʉni Dios ĩ rotirisere cʉdibojarãti, "Ñasarã meje ña mani. Mani ɉʉ ĩ ñaja cʉdirʉja manire. Ititi ña, mani ya moare", yirʉja mʉa, yiyiɉʉ Jesús ĩnare.

Jʉa dʉjamocõ ruɉʉ cami jogarãre Jesús ĩ yisiore gaye

11 Jerusalénɉʉ wacʉ Galilea sita rẽtacõri, Samaria sitaɉʉ ejayiɉʉ Jesús. 12 Iti sita, cʉto ĩ ejaroca jʉa dʉjamocõ ʉ̃mʉa wadicõri sõ bʉsaɉʉ tujayijarã. Ruɉʉ cami jogarã ñayijarã ĩna. 13 Ado bajiro yi awasãyijarã ĩna Jesure:

—Jesús gua Uju, guare ti maiña, yi awasãyijarã ĩna.

14 Ĩnare ticõri ado bajiro yiyiju Jesús:

—Wasa paiare, mua ya rujuri ĩotẽña, yiyiju ĩ ĩnare.

Ito ĩ yijare wayijarã ĩna. Ĩna wasuorocati ĩna ya cami yaticoayiju. 15 Sĩgũ ĩna rãca gagu ĩ ya cami yatija ticõri: "Yure queno yami Dios. Rẽtoro masigũ ñami Dios", yi tudi wayiju ĩ Jesús tujuare. 16 Jesús tu ejacõri rijomunigãna ñini rũjũyiju ĩ. Ito yicõri ĩ ya rio sitaju muquea ruji wayiju, "Queno ya mu", yirocu. Judio masu meje ñayiju ĩ. Samaria sita gagujua ñayiju. 17 Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiyiju Jesús ĩre:

—Jua dujamocõ cami cutirãre yisiobu yu. ¿Noju ñati gãjerã mu rãca gãna? 18 ¿Mu Samaria sita gagu sĩgũti, "Queno yami Dios", yirocu gotigu wadiri mu? yiyiju Jesús ĩre.

19 Ito yicõri gaje ado bajiro yiyiju ĩ:

—Wumuña, wasa. "Jesús yure yisiogu yiguĩji", yi mu tuoĩajare, mu ya cami yaticoaju, yiyiju Jesús ĩre.

¿Nocãta masare Dios ĩ miojuri rumu ejaro yirojada? yi Jesure ĩna seniĩare gaye

(Mt 24.23-28,36-41)

20 Co rumu fariseo gaye tuoĩarã, ado bajiro yi seniĩayijarã Jesure:

—Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju Dios ĩ miojuri rumu, ¿nocãta ejaro yirojada? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Ĩre tuorũnurãre Dios ĩ miojuja, masa jeyaro recoti mani tiriseoni meje ñaroja. 21 Diore tuorũnurã mua ñaja, mua ya usiju ñacãguĩji ĩja. Ito bajiri, "Recoti ado ña. Õju ña ĩ rotiro", yi masiña ma, mani ya usiju ĩ ñajare, yiyiju Jesús fariseo gaye tuoĩarãre.

22 Ĩnare ĩ busija bero ĩ rãca riasotirãre, ado bajiro yiyiju Jesús:

—Yu ña Dios Macu, Masa Rĩjoru. Co rumu yure ti ãmobojarã yirãji mua. Ito bajibojarãti yure ti bujamena yirãji mua. 23 "Ado ñami Jesús", ĩna yija, "Õ ñaguĩji gajea Jesús", yibojarã yirãji masa muare. Ito bajiro ĩna yija ĩna rãca suya wabeja. Macu yiguja yu itoju. 24 Ũmacũju gaye bujo borea yirise iti busu bataja masa jeyaro tirã yirãji. Ito bajiroti bajiro yiroja Masa Rĩjoru ñacõri, yu tudi ejari rumu. Masa jeyaro tirã yirãji ĩna, yu ito bajija. 25 Iti riojua adoju ñagũ, buto ñeñaro tõbujagu yiguja yu. Iti rumuri masa tirã yirãji yure. 26 Noé ñayoru ĩ catiroca masa Diore rũcubuobitiyoñi. Ito bajiro bajirã yirãji masa, yu Masa Rĩjoru yu tudi ejari rumu. 27 Noé ñayoru ĩ ñaroca masa idirãtibe, barãtibe, manojo cutirãtibe ito yicõri ĩna rĩa romiare manuju bosarãtibe yi ñayijarã ĩna. "Manire ruyuriobiquĩji Dios", yi tuoĩa ñayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna baji ñabojaroca riti, cumaju sãjayiju Noé ñayoru. Cumaju ĩ sãjaja bero rujayiju. Ito bajiri ñarocõti goda jedicoayijarã ĩna. 28 Ito bajiroti rẽtayiju Lot ñayoru ĩ ñaroca cuni. Ĩ ñajacu ĩ ñaroca ado bajiro bajiyijarã ĩna. Barã, idirã, waja gãmerã, gãjerãre ĩsirã, ito yicõri wiri meni ñacõayijarã ĩna. "Manire ruyuriobiquĩji Dios", yi tuoĩa ñayijarã ĩna. 29 Ito bajiro ĩna baji ñaroca ĩna ñari cuto Sodoma wame cutiri cutore budigoyiju Lot. Lot iti cuto ĩ budigoja bero ũmacũju gaye jea azufre wame cutirise queoyiju Dios. Ito yicõri gũta ũjurise cuni queoyiju. Ito bajiri ñarocõti ua jedicoayijarã ĩna ĩja. 30 Ito bajiroti bajiro

yiroja, yu Masa Rĩjoru yu goaĩori rumu cuni. Ito bajiro yu goaĩori rumu Diore rũcubuorã meje ñarã yirãji masa, yiyiju Jesús ĩnare.

31 'Yu tudi ejari rumu sĩgũ wi rijogodo ĩ bua ñaja, ĩ ya gajeoni ãmigũ ruji wabitirujaguĩji ĩ. Ito yicõri sĩgũ ĩ ya weseca ĩ moaroca yu tudi ejaja, ĩ ya gajeoni ãmigũ wacu tudi wabitirujaguĩji ĩ cuni. 32 Lot manojo ñayorore bajire gaye tuoĩaña mua. Iso ya gajeonire tuoĩa jidicã ãmobisijo iso. Ito bajiri godayijo iso. 33 No ĩ catirise maibojaguti godagu yiguĩji. Ito bajibojarocati yure tuorũnugũ, yu oca ĩ gotija tuo junisinicõri, ĩna sĩagũama catitĩñare gaye bujagu yiguĩji.

34 'Co rumu yu ejari rumu jũarã ĩna caniroca ejagu yiguja yu. Jũarã ĩna canibojarocati sĩgũre ãmigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gãjire ruacõgũ yiguĩji. 35 Romia jũarã coro tu oe rujirã yirãji. Ĩna ito bajibojarocati sĩgõre ãmigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gajeore ruacõgũ yiguĩji. 36 Jũarã ũmua wesecaju moa ñarã yirãji. Ito bajibojarocati sĩgũre ãmigũ yiguĩji Dios. Gãjire ruacõgũ yiguĩji, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

37 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:

—¿Noju rẽtaro yirojada iti? yi seniĩayijarã ĩna mani Ujure.

Ado bajiro goti masiore ocana cudiyiju Jesús ĩnare:

—Ruju jogarise iti ñaro itoju minijuarã yirãji yuca. No masa ĩna ñeñaro yiroju, ito bajiro rẽtaro yiroja, yiyiju Jesús ĩnare.

Oca quenori masu tu wajeago iso ejasotire gaye

18 1 Diore busi jidicãmenati buto busa oca sẽojaro yirocu, ado bajiro goti masiore ocana gotiyiju Jesús ĩnare:

2 —Cutoju ñayiju sĩgũ oca quenori masu. Diore güibisiju, ito yicõri masare cuni rũcubuobisiju ĩ. 3 Iti cutoju sĩgõ ñayijo manuju godagoro. Coji meje oca quenori masu tu ejasotibojayijo iso, "Mu rãca oca cutigujuare seti ña", ĩ yitoni. 4-5 Biyaro iso ejasotibojarocati, isore boca ãmibisiju oca quenori masu. Biyaro iso ejaja ticõri, ado bajiro tuoĩayiju ĩ. "Yu isore tirũnubeja biyaro ejasotigo yigõji iso. Ito yicõri bogagu yiguja yu. Ito bajiri Diore güibitibojaguti, masare cuni rũcubuobitibojaguti isore ejabuacuja yu, yure iso usirioro yi rẽtocũme yirocu", yi tuoĩayiju oca quenori masu, yi oca gotiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

6 Ito yicõri mucana mani Uju ado bajiro gotiyiju:

—Ñeñaro yigu ñabojaguti isore bogagu ejabuayiju oca quenori masu. 7 ¿Dios ñarãre ũmua, ñami cuni ĩna josaja, ĩnare tirũnubiquĩjida? ¿Ito yicõri yoari ĩnare ejabuabiquĩjida? 8 Ado bajirojua muare ya yu. Yoari mejeti ĩnare ejabuagu yiguĩji. Yu Masa Rĩjoru adi sitaju tudi ejagu yiguja mucana. ¿Adoju yu tudi ejaroca yure tuorũnurã ñarã yirãjida maji? yiyiju Jesús ĩnare.

"Ñasarã ña gua", yibojarãre ñasamena ĩna ñaroca yigu yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

9 "Gãjerã rẽtoro queno yirã ña gua", yi tuoĩacõri, gãjerãre ti tudirãre ado bajiro oca goti masioyiju Jesús ĩnare:

10 —Co rumu ũmua jũarã Dios ya wiju Diore busirã wayijarã. Sĩgũ ĩ rãca gagu fariseo gaye tuoĩagũ ñayiju. Gãji ujarãre yiari waja seni ĩsisotiri masu ñayiju. 11 Fariseo gaye tuoĩagũ rũgõcõri, ado bajiro Diore busiyiju: "Gãjerã

bajiro bajigu meje ña yu. Riniri masu meje ña yu. Ñeñaro yiri masu meje ña yu. Gãji manojo rãca ajegu meje ña yu. Ito yicõri ãni bajiro bajigu meje ña yu. Ĩ ñami ujarãre yiari waja seni ĩsiri masu. Ĩre bajiro bajigu meje ñacõri, 'Queno ya Dios mu', ya yu. 12 Co semana ruyabeto jua rumu mure rũcubuogu babicu riti busisotia yu mure. Ito yicõri jeyaro yu bujarise jabeto mure ĩsisotia yu", yi busiyiju ĩ Diore. 13 Ito bajiro ĩ yiroca ujarãre yiari waja seni ĩsiri masuama bojori bujagu jacajua riti ti wa rũgũcoayiju. Buto bojori bujacõri soje tuju tujayiju ĩ. Diore ado bajiro busiyiju ĩ: "Dios yure ti maiña. Ñeñaro yi jaigu ña yu", yiyiju ĩ, yi gotiyiju Jesús ĩnare.

14 'Ado bajiro muare gotia yu. Ujarãre yiari waja seni ĩsiri masu, ito bajiro Diore ĩ busija, ñeñaro ĩ yirisere ãcabojoyiju Dios. Ito bajibojarocati fariseo gaye tuoĩagũreama ĩ ñeñaro yirise ãcabojobisiju Dios. No, "Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gua", yibojarãre ĩna ñasamena ñaroca yigu yiguĩji Dios. Ito yicõri, "Ñasarã meje ña gua", yirãreama, ñasarã ĩna ñaroca yigu yiguĩji Dios, yiyiju Jesús ĩnare.

Rĩacare queno yijaro Dios, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

15 Ĩna rĩare Jesús ĩ moaĩatoni ãmi ejayijarã masa ĩ tuju. Ito bajiro rĩacare ĩna ãmi ejaja ticõri, "Ãmi wadibesa", yiyijarã Jesús rãca riasotirã. 16 Ito bajiro ĩna yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Jesús:

—Rĩacare rẽobesa, yu tu wadijaro ĩna. Rĩaca ñama yure queno tuorũnurã. Ĩna robo yure queno tuorũnurãre riti ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios. 17 Riti muare gotia yu. Rĩaca queno cudi ãmoama Dios ĩ rotirisere. No rĩaca ĩna cudiro bajiro cudi ãmobicuti Dios ĩ rotiroju ejabiquĩji, yiyiju Jesús ĩnare.

Gajeonire buto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Sĩgũ judio masa uju Jesure ado bajiro seniĩayiju:

—Yu Uju queno yigu, ¿no bajiro yicõri catitĩñare gayere bujagu yiguja-da yu? yiyiju ĩ Jesure.

19 Ito bajiro ĩ yija tuocõri:

—¿No yija queno yigu yati mu yure? Sĩgũ ñami queno yigu. Ĩti ñami Dios. 20 Dios ĩ rotirise masigũ ña mu: "Gãji manojo rãca ajebitiruja mu. Gãjire sĩabitiruja mu, rinibitiruja, gãjerãre ruo gotibitiruja, ito yicõri mu jacusabatiare rũcubuoruja mu", yiyiju Jesús ĩre.

21 Ito bajiro ĩ yija ado bajiro cudiyiju ĩ Jesure:

—Ñarocõti itire macuacã ñagũju cudisuocu yu, yiyiju ĩ Jesure.

22 Ito ĩ yija ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Jabeto ruya maji queno Diore mu cudi jeoroti. Ñarocõti mu cudi jeo ãmoja, ado bajiro yiya. Jeyaro mu rucorise gãjerãre ĩsi jeocõña. Ito yicõri iti waja bujacõri bojoro bujarãre ĩsiña. Ito bajiro mu yija, ũmacũju queno bujagu yiguja mu. Ito bajiri yu gotirise cudiya. Ito yicõri yu rãca waya, yiyiju Jesús ĩre.

23 Ito bajiro Jesús busija tuocõri, buto bojori bujayiju ĩ. Gajeoni jaigu ñacõri itire buto maiyiju. Ito bajiri Jesús busire tuocõri bojori bujaguti wayiju ĩ. 24 Ĩ bojori bujaja ticõri, ado bajiro yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre:

—Niyeru jairã Dios ĩ rotiroju josari bero ejarã yirãji ĩna. 25 Gawa jotaga yuta jiosõrajure, camello queno sãja masibiquĩji. Iti robo bajiroti Dios ĩ rotiroju queno eja masisabiquĩji niyeru jaigu, yiyiju Jesús ĩnare.

26 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:

—¿Ito yija noajua Dios ĩ ñaroju ejarã yirãjida? Riti mu yijama sĩgũ ejabiquĩji gajea, yiyijarã ĩna Jesure.

27 Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Jesús mucana:

—Masamasiti yiado ma itire. Dios sĩgũti jeyaro yi masiguĩji. Ñejua josarise manoja ĩre, yiyiju Jesús ĩnare.

28 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Pedro Jesure:

—Gua Ujũ, mu rãca warona jeyaro gua rucorisere jidicãcu gua, yiyiju ĩ Jesure.

29-30 Ito yija Jesujuama ado bajiro cudiyiju:

—Riti ya yu muare. “Dios ñami mani Ujũ”, yi goti ucurona, ĩna ya wi, ĩna jacusabatia, ĩna manojosãromia, ito yicõri ĩna rĩare cuni ĩna cũ waja, queno waja bujarã yirãji ĩna. Ito yicõri ũmacũju Dios tuju catitĩñarã yirãji ĩna, yiyiju Jesús ĩre.

Yure sĩarã yirãji, Jesús ĩ yi busisusare gaye
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 Ito ĩ yija bero jua gubojeno ñarã, ĩ rãca riasotirãre ricati busa ji wayiju Jesús ĩnare busirocu. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ĩ ĩnare:

—Adocãta Jerusalénju warã ya mani. Itoju mani ejaroca jane mejeju Diore goti ĩsiri masa ĩna ucado bajiroti rẽtaro yiroja Masa Rĩjorure. 32 Gaje masa ĩre ĩna ñiatoni, mani masati ĩre oca menirã yirãji. Ĩre ñiacõri aja tudirã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩre tiborã yirãji ĩna. Ĩre go ide eobate gurã yirãji ĩna. 33 Ĩre jarã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩre sĩarã yirãji. Ĩre ĩna sĩabojarocati udia rumu bero godana wato ñabojagu mucana tudi catigu yiguĩji ĩ, yiyiju Jesús ĩnare, ĩre rẽtaroti gaye tuoĩa yugu.

34 Ito bajiro ĩ gotibojarocati tuo masibisijarã ĩna. “Iti gayere busiguĩji”, yi masibisijarã ĩna. Ito bajiri ĩ busirise queno tuo masibisijarã ĩna.

Cajea macure Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

35 Jericó ejagu wagu ĩ yiroca ma tu sĩgũ cajea macu rujiyiju. Ito ma tu rujicõri masa ĩre ti maitoni masare josayiju. 36 Jãjarã masa ĩna rẽtaja tuocõri, “¿No bajiati?” yirocu seniĩayiju ĩ.

37 Ito ĩ yija:

—Jesús Nazaret gagu rẽtagũ wagu yami, yiyijarã ĩna.

38 Ĩna ito yija tuocõri, awasãyiju ĩ:

—Jesús, David ñayoru janerãbatia janami, yure ti maiña mu, yi awasãyiju.

39 Ĩre rẽtasuorã, “Awasãbesa mu”, yibojayijarã ĩna ĩre. Ito yibojarocati buto busa awasãyiju ĩ:

—David ñayoru janerãbatia janami yure ti maiña mu, yi awasãyiju ĩ.

40 Iti tuocõri tuja rũgũyiju Jesús. Ito yicõri, “Cajea tibicure ãmitẽña”, yi ñucayiju. Ĩ tu ĩ ejagu wagu yiroca, ado bajiro seniĩayiju Jesús cajea macure.

41 —¿No bajiro mure yu yire ãmoati mu? yiyiju ĩ ĩre.

—Yu Ujᵘ mucana tudi cajea ti ãmoa yu, yiyijᵘ ĩ Jesure.

42 Ito ĩ yija tuocõri:

—Mucana tiya mu. “Jesús yure yisiogu yiguĩji”, mu yi tuoĩajare, tudi mu cajea tiroca ya yu, yiyijᵘ Jesús ĩre.

43 Ito ĩ yirocati cajea macu ñabojaru ticoayijᵘ ĩja. Ito yicõri Jesús rãca wacu, “Buto rẽtoro masigũ ñami Dios”, yi wanu quena wayijᵘ ĩ. Jãjarã masa ito bajiro iti rẽtaja ticõri, “Queno yigu ñami Dios”, yi wanu quena wayijarã ĩna cuni.

Jesure Zaqueo ĩ ti ãmore gaye

19 1 Ito yija bero Jericójᵘ ejayijᵘ Jesús ĩja. Ito yicõri iti cutojᵘ wa ucuyijᵘ Jesús. 2 Iti cuto gagu sĩgũ niyeru jaigu ñayijᵘ, Zaqueo wame cutigu. Ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa ujᵘ ñayijᵘ ĩ. 3 Ĩ Zaqueo Jesure buto ti ãmoyijᵘ. Ito bajibojarocati ũmabicu ñari, masa ĩna jãjarã ñajare Jesure ti bujabisijᵘ ĩ. 4 Ito bajiri masa riojua ũmaquedi wacõri, ma tu rũgõricure Sicómoro wame cutiricure muja jeayijᵘ Zaqueo Jesús ĩ rẽtaja tirocu. 5 Ito rẽta wacu ti muocõri ado bajiro yiyijᵘ Jesús Zaqueore:

—Zaqueo coji ruji waya mu. Jane mu ya wi tuja ãmoa yu, yiyijᵘ Jesús ĩre.

6 Jesús ito bajiro ĩ yija tuocõri, ejoriti ruji wayijᵘ ĩ. Ito yicõri wanure rãca Jesure boca ãmicõri, ĩ ya wijᵘ ãmi wayijᵘ. 7 Zaqueo rãca Jesús ĩ waja ticõri, ĩre busituyijarã masa. “Ñeñaro yi jaigu ya wi tujagu wami”, yirona busiyijarã ĩna. 8 Ĩ ya wijᵘ Jesús ĩ ñaroca, ado bajiro yiyijᵘ Zaqueo Jesure:

—Yu Ujᵘ, tite mu. Bojoro bujarãre gudarecona yu rucorisere ĩnare ĩsi batogu yigᵘja yu. Yu ruo ãmigoanare juariajiricõ ĩnare judacõagũ yigᵘja yu, yiyijᵘ ĩ Jesure.

9 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiyijᵘ Jesús:

—Mu ñeñaro yirise mu jidicãja ticõri, mu ñarãre, mure cuni masogũ yiguĩji Dios, ya yu mure. Ñeñaro yigu ñari mu ñicu Abraham ñayoru Diore ĩ rũcubuoado bajiro yibiticu mu maji. 10 Mure bajiro jeame ũjuroju waboanare masori masu wadia yu. Yu ña Masa Rĩjoru, yiyijᵘ Jesús ĩre.

Moa ĩsiri masa gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Mt 25.14-30)

11 Ito bajiro Jesús ĩ yi ñaroca ĩ busirise tuo ñayijarã masa. “Yoari mejeti Jerusalénjᵘ mani ejaja beroti, ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojusuogu yiguĩji Dios”, yi ĩna tuoĩabojarisere masicõyijᵘ Jesús. 12 Ito bajiri goti masiore ocana ado bajiro yiyijᵘ Jesús ĩnare:

—Sĩgũ ñasari masa rãca gagu ñayijᵘ. Sõjᵘ gaje sitaju wayijᵘ ĩ, “Mu ya sita ujᵘ ñama mu”, gãji ĩre yitoni. 13 Ĩ waroto riojua jua dujamocõ ĩre moa ĩsiri masare jiyijᵘ ĩ. Sĩgũ ruyabeto ĩnare niyeru tiri buto waja cutirise ĩsiyijᵘ ĩ. Ito yicõri ado bajiro rotiyijᵘ ĩ ĩnare: “Ito yu waroca riti adi niyeruna moacõri jai busaro niyeru buja ĩsiña mua yure”, yiyijᵘ ĩ ĩnare. 14 Ĩ ya sita gãna ti teyijarã ĩre. Ito bajiri ĩ beroti masa cõayijarã ĩna. “Ãni gua ujᵘ ñare ãmobea gua”, ĩna yi gotitoni ĩnare cõayijarã ĩna. 15 Ito bajiro ĩna yibojarocati gaje sita gagu ujᵘ ĩre wame yiyijᵘ. “Mu ya sita ujᵘ ñama”, ĩ yija bero, ĩ ya sitaju tudi wayijᵘ ĩ mucana. Itoju tudi ejacõri, ĩ ya moari masare jiyijᵘ ĩ. “¿Yu niyeru cũ warena, nocõ jairo niyeru buja remoyijari ĩna?” yirocu, ĩnare jiyijᵘ ĩ. 16 Ĩna ejaja ticõri,

cajero gagᵾre seniĩasᵾoyijᵾ ĩ: “¿Nocõ jairo niyeru bᵾja remori mᵾ?” yiyijᵾ ĩ ĩre. Ito ĩ yija tᵾocõri: “Yᵾ ᵾjᵾ mᵾ ya niyeruna jᵾa dᵾjamocõti mᵾcana tᵾdi bᵾja remomᵾ yᵾ”, yiyijᵾ ĩ. 17Ito yija tᵾocõri, ado bajiro cᵾdiyijᵾ ĩ ᵾjᵾ ĩre: “Queno yiyija mᵾ. Queno yᵾre moa ĩsigᵾ ña mᵾ. Jabetacã yᵾ mᵾre rotija, ñaro bajiroti yᵾre cᵾdiyija mᵾ. Ito bajiri jᵾa dᵾjamocõ cᵾtori tirᵾnᵾrocᵾre cũa yᵾ mᵾre”, yiyijᵾ ĩ ĩre. 18Ĩ bero gãji ado bajiro yiyijᵾ ĩ ᵾjᵾre: “Yᵾ ᵾjᵾ, mᵾ ya niyeruna co dᵾjamocõti bᵾja remomᵾ yᵾ”, yiyijᵾ ĩ ĩre. 19Ito ĩ yija tᵾocõri, ado bajiro yiyijᵾ ĩ ᵾjᵾ: “Mᵾ yᵾre queno cᵾdire waja co dᵾjamocõ cᵾtori tirᵾnᵾgᵾ ya mᵾ”, yiyijᵾ ĩ ĩre. 20Ĩ bero gãji mᵾcana ĩ tᵾ ejayijᵾ. “Yᵾ ᵾjᵾ, ado ña mᵾ ya niyeru. Resurona gũmacõri seocᵾ yᵾ itire. 21Mᵾre tᵾo güicᵾ yᵾ. Oca sẽogᵾ ña mᵾ. Gãjerã ĩna otebojareti ẽmagᵾ ña mᵾ. Ito yicõri gãjerã ĩna bᵾjaboreti ẽmagᵾ ña mᵾ. Ito bajiri mᵾre masicõri mᵾre tᵾo güicᵾ yᵾ”, yiyijᵾ ĩ, ĩ ᵾjᵾre. 22Ito bajiro ĩ yija tᵾocõri, ado bajiro yiyijᵾ ĩ ᵾjᵾ: “Yᵾre queno moa ĩsigᵾ meje ña mᵾ. Janeti yᵾre mᵾ bᵾsigorisenati, mᵾre sẽoro yigᵾ ya yᵾ. ‘Sẽoro yigᵾ ña mᵾ. Ito yicõri gãjerã ya otere ẽmagᵾ ña mᵾ. Ito yicõri gãjerã ye ñaboreti ẽmagᵾ ña mᵾ’, yiyija mᵾgo yᵾre. 23Ito bajiro yi masibojagᵾti, ¿no yija yᵾ ya niyerure jai bᵾsaro bᵾja remora wijᵾ cũbiticati mᵾ? Mᵾcana yᵾ ya wijᵾ tᵾdi ejacõri jai bᵾsaro niyeru ti tᵾdi eja ãmobojacᵾ yᵾ”, yiyijᵾ ĩ ᵾjᵾ ĩre. 24Ito yicõri gãjerã itijᵾ ñanare ado bajiro rotiyijᵾ ĩ: “Ĩ rᵾcoriti niyerutire ẽmaña mᵾa. Ito yicõri jᵾa dᵾjamocõ rᵾcogᵾre ĩsiña mᵾa”, yiyijᵾ ĩ ĩnare. 25Ĩ ito yija tᵾocõri: “Tite gᵾa ᵾjᵾ. Jᵾa dᵾjamocõ niyeru ñacã ĩre”, yiyijarã ĩna ĩre. 26Ito yija ĩna ᵾjᵾ ado bajiro cᵾdiyijᵾ: “Tite. Ado bajiro mᵾare gotia yᵾ. No yᵾre queno moa ĩsigᵾre jai bᵾsaro ĩre ĩsi remogᵾ yigᵾja yᵾ. Ito bajibojarocati no queno yᵾre moa ĩsibicᵾreama ĩ rᵾcoriseacãti ẽma jeocõcᵾja yᵾ. Ĩre ẽmacõri gãji yᵾre queno moa ĩsigᵾre ĩsigᵾ yigᵾja yᵾ. 27Ito yicõri ᵾjᵾ yᵾ ñare ãmobitianare, adojᵾa ãmi waya ĩnare. Ito yicõri, yᵾ tiro riojo ĩnare sĩaña”, yiyijᵾ ᵾjᵾ ĩ ya moari masare. Ito bajiri iti oca tᵾocõri Diore mani queno moa ĩsija quena, yi oca goti masioyijᵾ Jesús masare.

Jerusalénjᵾ Jesús ĩ ejare gaye

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28Ito ĩ yija bero, Jerusalénjᵾ wayijᵾ Jesús mᵾcana. 29Ĩ waro riojo Olivos wame cᵾtiri tᵾria ñayijᵾ. Iti tᵾria jᵾdo jᵾa cᵾto ñayijᵾ. Betfagé, ito yicõri Betania wame cᵾtiri cᵾtori ñayijᵾ iti. Ĩ ejaroto riojᵾa jᵾarã ĩ rãca riasotirãre cõayijᵾ ĩ. 30Ado bajiro yiyijᵾ ĩ ĩnare:

—I cᵾtojᵾ wasa. Ito ejacõri burro, ĩna sia rᵾgõgᵾre bᵾjarã yirãji mᵾa. Sĩgᵾ masᵾ mᵾja jeaĩaña macᵾ ñaguĩji maji. Ĩre õjacõri ãmi wadiba. 31Sĩgᵾ mᵾare ĩ seniĩaja: “¿No yirã ĩre õjati mᵾa?” ĩ yija, ado bajiro gotiba ĩre: “Mani Ʉjᵾ ĩre ãmoami”, yiba ĩre, yiyijᵾ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

32Ito ĩ yija tᵾocõri, wayijarã ĩna. Ito ejacõri Jesús ĩ gotiado bajiroti bᵾjayijarã ĩna ĩja. 33Burrore ti bᵾjacõri õjayijarã ĩna. Ĩre ĩna õjaroca ado bajiro seniĩayijarã ĩ ᵾjarã:

—¿No yija ĩre õjati mᵾa? yiyijarã ĩna.

34Ĩna ito yija tᵾocõri:

—Mani Ʉjᵾ ĩre ãmoami. Ito bajiri ĩre õja gᵾa, yiyijarã ĩna.

35Ito yicõri Jesús tᵾjᵾ ĩre ãmi wayijarã ĩna ĩja. Jesús tᵾ ejacõri ĩna ya yutabuju ruacõri burro joe jidi jeoyijarã ĩna. Ito yicõri Jesús ĩ mᵾja jeatoni ĩre

ejabʉayijarã ĩna. 36 Ĩ joe jesa wayijʉ Jesús ĩja. Ito bajiro ĩ jesa waroca jãjarã ĩna ya yutabujuri ruacõri ĩ waro riojo eyocũ yuyijarã ĩna. "Gʉa Ʉjʉ ña mʉ", yirona ito bajiro yiyijarã masa, ĩre rʉ̃cʉbʉorã. 37 Ito bajiro wacʉjʉ tʉria jʉdo ejayijʉ, Jerusalén roja wara majʉ. Ito ĩ ejaroca ĩre rʉ̃cʉbʉorã ado bajiro yi awasã wanʉyijarã masa: "Rẽtoro quenagʉ̃ ñami Dios. Jaje tiyamani manire ĩoami", yi awasã wanʉyijarã ĩna, Diore rʉ̃cʉbʉorã:

38 —Quenarise ñajaro mani Ʉjʉre. Ĩ ñami Dios ĩ cũrʉ. Ũmacʉ̃jʉ gãna cʉni wanʉ quenare rãca ñajaro ĩna. Masa jeyaro Diore queno rʉ̃cʉbʉojaro, yiyijarã ĩna Jesure wanʉrã.

39 Jesure sʉyarã ĩna rãca ñabojayijarã fariseo gaye tʉoĩarã cʉni. Masa ĩna ito bajiro wanʉ bʉsija tʉocõri, Jesure ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Gʉare riasogʉ, ito bajiro mʉre bʉsi sʉyarãre, "Bʉsibesa mʉa", yiya, yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã Jesure.

40 Ito bajiro ĩna yibojarocati:

—Riti ado bajiro mʉare gotia yʉ. Yʉre ĩna awasã wanʉbeja, masa ĩna awasã wanʉro bajiro gʉ̃ta cʉni awasã wanʉro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

41 Ito bajiro wacʉti Jerusalénjʉ ticõyijʉ ĩ. Iti cʉto gãnare tʉoĩacõri otiyijʉ Jesús. 42 Tʉoĩa oticõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Wanʉ quenatĩñare bʉja masibojarãti ãmobisijarã ĩna. Ito bajiri adocãta bʉja masiña ma ĩnare. 43 Quenabiti rʉmʉri ejaro yiroja ĩnare. Ito bajiri ĩna wajana rujabedo ĩnare camotarã yirãji. Ito yicõri cojʉ rʉyabeto camotarã yirãji ĩnare sĩarona. 44 Ito bajiro yicõri ĩnare ruyurio jeorã yirãji. Ito yicõri ĩnare sĩarã yirãji. Ĩnare sĩacõri ĩna cʉto Jerusalénre dara baterã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩna camotabojare gʉ̃ta ñarocõti quedicoaro yiroja. Ito bajiro rẽtaro yiroja, ĩnare Dios boca ãmi ãmobojarocati ĩna ãmobitire waja, yiyijʉ Jesús.

Dios ya wijʉ niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

45 Ito bajiro Jerusalénjʉ ejacõayijʉ Jesús ĩja. Ito bajiro ejacõri Dios ya wijʉ sãjayijʉ ĩ. Ito sãjacõri waja gãmeri masare ti bʉjayijʉ Jesús. Ĩnare ti bʉjacõri ĩnare bucõayijʉ ĩ. 46 Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ ĩ:

—Dios oca tuti ado bajiro gotia: "Yʉre rʉ̃cʉbʉorona yʉ ya wi sãjarã yirãji masa", yi gotia Dios oca tuti. Mʉa ito bajiro niyeru gãmeri waja yija, riniri masa ĩna rudirijʉ robo bajiro ya mʉa, yi tudiyijʉ Jesús waja gãmeri masare.

47 Jerusalén ñagʉ̃ co rʉmʉ rʉyabeto Dios ya wijʉ masare riasosotiyijʉ Jesús. Ito bajibojarocati paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri cʉto ʉjarã cʉni ti tujabisijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yi tʉoĩayijarã ĩna: " 'Ĩre seti ña', mani yija, ĩre sĩarã yirãji mani", yi tʉoĩayijarã ĩna. 48 Ito bajibojarocati masama Jesure wanʉcõri bʉto bʉsa ĩre tʉorʉ̃nʉyijarã ĩnama. Ito bajiri, "Seti ña ĩre", yi masibisijarã ʉjarã mesa.

¿Ñimʉ ĩ rotijare ito bajiro yati mʉ? yi Jesure ĩna seniĩare gaye
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 1 Co rʉmʉ Dios ya wijʉ masare riaso ñayijʉ Jesús. Masare Dios ĩ masore gayere ĩnare riaso ñayijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ riaso ñaroca paia ʉjarã ejayijarã. Ito yicõri judio masa rotirise riasori masa, judio masa bʉcʉrã cʉni ejayijarã. 2 Jesús tʉ ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:

—¿Waja gãmeri masare mʉ bucõaja ñimʉ rotirisena ĩnare bucõati mʉ? Ito yicõri, ¿ñimʉ mʉre cũcati ito bajiro mʉ yitoni? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

3 Ĩna ito yija tʉocõri:

—Yʉ cʉni mʉare ado bajiro seniĩa yʉ. Cʉdiya mʉa cʉni yʉre. 4 ¿Ñimʉ masare Juan ĩ idé gutoni cõayijari? ¿Dios ĩre cõayijarite? ¿Masa ĩre cõayijarite? yi seniĩayijʉ Jesús ĩnare.

5 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ĩnamasiti gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna:

—¿No bajiro ĩre cʉdirʉjati mani? "Dios cõayijʉ ĩre", mani yija, "¿No yija ito bajibojarocati ĩre tʉorʉ̃nʉbiticati mʉa?" yigʉ yiguĩji ĩ manire, yi tʉoĩayijarã ĩna. 6 " 'Masa cõarʉ ñami Juan', mani yija, masa manire junisinicõri gʉ̃tagãna manire rea sĩarã yirãji. 'Diore yiari bʉsiñi Juan', yi tʉoĩacõri gʉ̃tagãna rea sĩarã yirãji ĩna manire", yi tʉoĩa gãmeri bʉsiyijarã ĩna. 7 Ito bajiro tʉoĩacõri ado bajiro cʉdiyijarã ĩna Jesure:

—"Ĩ ñañi masare idé gutoni cõarʉ", yi masibea gʉa, yiyijarã ĩna Jesure.

8 Ĩna ito yija tʉocõri:

—"Ĩ rotirisena ya yʉ", yi gotibicʉja yʉ cʉni, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Queno moare rujeo masimena Jesús ĩ yire gaye
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Ito yicõri masare bʉsisʉoyijʉ Jesús mʉcana. Ado bajiro goti masiore ocana gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Sĩgʉ̃ ñayijʉ ʉyé wese, rʉcogʉ. Gaje sita yoari warocʉ ĩ ya ʉyé wesere gãjerã moari masare wasoayijʉ ĩ. Ito yicõri yoari gaje sitajʉ ñayijʉ ĩ. 10 Ʉyé iti rica cʉtiroca sĩgʉ̃ ĩ ya moari masʉre cõayijʉ ĩ, ĩ ya ote ãmitoni. Iti ote coderi masa ĩ wadija ticõri, ĩre jaĩosãcõyijarã ĩna. Ito bajiri ñe macʉti tʉdi wayijʉ ĩ. 11 Ito bajiro ñe macʉti ĩ ejaja ticõri, gãji ĩre moa ĩsiri masʉre cõayijʉ ĩ. Iti ote coderi masa ĩ ejaja ticõri, ĩre tiboyijarã ĩna. Ito yicõri jaĩosãcõyijarã ĩna. Ito bajiri ĩ cʉni ñe macʉti tʉdi wayijʉ. 12 Ĩ ito bajija ticõri, gãjire cõayijʉ mʉcana. Ĩ ejaja ticõri, ito bajiroti ĩre cʉni jaĩosãcõyijarã ĩna mʉcana.

13 'Iti jeyaro bajija ticõri, ado bajiro tʉoĩayijʉ iti sita ʉjʉ: "¿No bajiro yirʉjati yʉ? Ado bajiro yicʉja yʉ. Yʉ macʉ, yʉ maigʉ̃re cõagʉ̃ ya yʉ. Ĩre ĩna tija rʉ̃cʉbʉorã yirãji gajea", yi tʉoĩabojayijʉ ĩ. 14 Ĩ macʉ ejaja ticõri, ado bajiro ĩnamasi gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna, ote coderi masa: "Ãni ñami adi sita ʉjʉ ĩ godaja bero boca ãmirocʉ. Ĩre sĩacãcõrʉja, manijʉa bʉjana yirona", yi tʉoĩa gãmeri bʉsiyijarã ĩna. 15 Ito bajiri ĩre tucõa wacõri sĩayijarã ĩna, yi oca goti masioyijʉ Jesús masare. Ito yicõri ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ Jesús:

—Ĩna ito bajiro yija, ¿no bajiro yigʉ yiguĩjida iti sita ʉjʉ? 16 Ado bajirojʉa yigʉ yiguĩji. Ote coderi masa tʉ ejacõri ĩnare sĩagʉ̃ yiguĩji. Ito yicõri ĩ ya sita gãjerãre wasoagʉ yiguĩji. Dios cʉni ito bajiroti yigʉ yiguĩji. No ĩ cõarʉre boca ãmimenareti ruyuriogʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Iti ito bajiro rẽtame yirocʉ camotajaro Dios, yiyijarã ĩna.

17 Ĩnajʉare ticõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—¿Ñe yireoni ñati adi Dios oca tuti gaye mʉa tʉoĩaja?

Gʉ̃ta wi meniri masa coga gʉ̃tagã cõayijarã ĩna. Ito bajibojarocati gaje gʉ̃ta rẽto bʉsaro quenarica ñayijʉ itiga ĩna cõabojaraga. Itiga

gũtagãna sʉoriti quenari wi menigũ yiguĩji Dios. Itiga gũtagã manija, ñe menire manoja ĩja, yi gotia Dios oca tuti.

18 No gũtagã joe quedi jeagʉre ĩ ya gõari jearo yiroja. Ito yicõri itiga gũtagã sĩgũre iti quedi jeaja mano abocõro yiroja. Ado bajiro bajia iti oca. No Dios ĩ cõarʉre tʉorũnʉbicʉ catitĩñabicʉ yiguĩji ĩocũ. Ito yicõri jeame ũjʉrojʉ ĩ cõa ãmorãre ruyuriorocʉ cõagũ yiguĩji ĩ, yi gotiyijʉ Jesús masare.

19 Ito bajiro Jesús ĩ oca goti masioja tʉocõri, "Manireti bʉsiami", yi tʉo masiyijarã paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni. Ito bajiri Jesure ñia ãmoyijarã ĩna. Ito bajibojarocati masare güirã ñia masibisijarã ĩna maji.

ʉjarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

20 Ĩre ñia masibiticõri coriarã Jesús rãca baba cʉti rʉoronare cõayijarã ĩna: "Titẽña. Sita ʉjarãre ĩ bʉsituja tʉoba. Ĩ bʉsituja tʉocõri, 'Ĩre seti ña', yirã yirãji mani. Ito yicõri adi sita ʉjʉ tʉjʉ ĩre ãmi warã yirãji mani", yiyijarã ĩna. 21 Jesús rãca baba cʉti rʉoana ĩ tʉ ejacõri, ado bajiro ĩre gotiyijarã ĩna:

—Gʉare riasogʉ, jeyaro mʉ riasorise, mʉ bʉsirise riti ñasarise ña, yi tʉoĩa gʉa. Masa ñasari masa, ñasamenare cʉni corocõti ti maia mʉ. Dios ĩ ãmoro bajiro masa ĩna yitoni, queno riasoa mʉ. 22 Ito bajiri ado bajiro mʉre seniĩa gʉa: "¿Roma cʉto gagʉ ʉjʉre ĩ rotiado bajiroti ĩre gʉa waja yija quenati? ¿Ĩre gʉa waja yibeja cʉni quenatite?" yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

23 Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩna ñeñaro tʉoĩarisere tʉo masicõyijʉ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:

24 —Adi sita gaye niyeru cuji ĩsiña yʉre, yiyijʉ Jesús.

Iti cuji niyeru cuji boca ãmicõri ado bajiro seniĩayijʉ Jesús ĩnare:

—¿Ñimʉ ya rio ito yicõri ñimʉ wame wãñati adi cujijʉ? yi seniĩayijʉ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija tʉocõri:

—Adi sita ʉjʉ rioti ña, ito yicõri ĩ wame cʉni, yiyijarã ĩna Jesure.

25 Ĩna ito yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩnare:

—Sita ʉjʉ gaye iti ñajama ĩreti ĩsija quena. Ito yicõri Dios ye iti ñaja Diore ĩsija quena, yiyijʉ ĩ ĩnare.

26 Ito bajiro queno Jesús ĩ cʉdija tʉocõri, masa tʉoro riojo oca meni masibisijarã ĩna. Ĩ queno cʉdi masija ticõri, mano ʉcayijarã ĩna. Ito bajiri ĩre oca meni ãmobojarãti bʉsibisijarã ĩna ĩja.

¿Godacõri tʉdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ĩna seniĩare gaye

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Ito ĩ baji ñaroca coriarã saduceo gaye tʉoĩarã, Jesure ti ãmorã ejayijarã. Saduceo gaye tʉoĩarã, "Godabojarãti mʉcana tʉdi catire manoja", yi tʉoĩarã ñayijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna:

28 —Gʉare riasogʉ, Moisés ñayorʉ ado bajiro ucayoñi: "Rĩjorʉ ñasʉogʉ rĩa macʉti manojore ĩ godagoja ĩ ocabaji manojo cʉti wasoaja quena. Ito bajiro yigʉti ĩ rĩjorʉ ñabojarʉre rĩa cʉti ĩsigũ yiguĩji", yi ucañi Moisés ñayorʉ, yiyijarã ĩna Jesure.

29 Gaje ado bajiro gotiyijarã ĩna Jesure:

—Mʉre oca gotia gʉa. Sĩgʉ̃ rĩa ado bajiro rẽtayijarã. Jʉa ãmojeno ñayijarã ĩna. Ñasʉogʉ manojo cʉtibojagʉti rĩa macʉti godagoyijʉ. 30 Ĩ bero gagʉ manʉjʉ godagoro rãca manojo cʉtibojayijʉ. Ĩ cʉni rĩa macʉti godagoyijʉ. 31 Ito yicõri ĩna bero gagʉ cʉni manʉjʉ godagoro rãca manojo cʉtibojayijʉ. Ĩ cʉni rĩa macʉti godacoayijʉ. Ĩ bero gãna cʉni isore manojo cʉticõri, rĩa manati goda jediyijarã ĩna. 32 Ĩna goda jedija berojʉ goda sʉyayijo ĩna manojo ñabojaro cʉni. 33 ¿Ũmacʉ̃jʉ mʉcana tʉdi ĩna catija ñimʉ manojojʉa ñasagõjida ĩna jeyaro manojo iso ñaja bero? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

34 Ito yija Jesús ado bajiro cʉdiyijʉ ĩnare:

—Adi tutijʉ masa ĩna ñaja, manojo cʉti, manʉjʉ cʉti yama ĩna. 35 Adi tutijʉ ito bajiro ĩna yi ñabojarocati mʉcana tʉdi caticõri, Dios tʉjʉ ĩna ejaja manojo cʉtire manoja itojʉama. Ito yicõri ĩna rĩa romiare manojo cʉti rotimenaji ĩna. 36 Dios rĩa ñari mʉcana tʉdi catirã yirãji ĩna. Ito yicõri jʉaji godamenaji ĩna. Ángel mesa robo bajiro bajirã yirãji ĩna ĩja. 37 Gaje Moisés ñayorʉ ĩ ucare ticõri, “Godana mʉcana tʉdi catirã yirãji”, yi tʉoĩa mani. Yucʉ tutu ʉ̃jʉrise wato Dios oca ruyurisere ucayoyijʉ Moisés. Ado bajiro gotiyijʉ Dios Moisésre: “Yʉ ña Abraham ʉjʉ, Isaac ʉjʉ, ito yicõri Jacob ʉjʉ cʉni”, yiquĩ Dios yʉre, yi ucayijʉ Moisés ñayorʉ. 38 Iti oca tʉocõri, “Godana Ʉjʉ meje ñami Dios. Catirã Ʉjʉjʉa ñami”, yi tʉoĩa mani. Godana ñabojarãti Dios ĩ tija catirã riti ñarãji masa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

39 Ito ĩ yija tʉocõri, judio masa rotirise riasori masa, ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Queno ñaro bajiroti tʉo masia, gʉa Ʉjʉ mʉ, yiyijarã ĩna Jesure.

40 Ito yicõri queno masigʉ̃ ĩ ñajare ñejʉa gaje seniĩa ʉya masibisijarã ĩna.

¿Ñimʉ janami ñayijari Cristo mʉa tija? yi Jesús ĩ seniĩare gaye

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41 Ito bero ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ Jesús:

—¿No yija, “David ñayorʉ janerãbatia janami ñami Cristo”, yati masa? 42 David ñayorʉ ĩmasiti, Salmos wame cʉtiri tutijʉ ucagʉ ado bajiro yiñi:

> Yʉ Ʉjʉre ado bajiro yiñi Dios: “Yʉ ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ, rujiya mʉ.
>
> 43 Mʉ wajanare mʉ rẽtocũroca yigʉ yigʉja yʉ”, yiñi Dios yʉ Ʉjʉre, yi ucayoñi David.

44 ¿No yija, “Yʉ Ʉjʉ ñami Cristo”, yiyijari David ñayorʉ? Cristo David janerãbatia janami ñacõri, ¿no bajiro David ʉjʉ bajiyijari Cristo? Ĩ janerãbatia janami ĩ ñaja, “Yʉ Ʉjʉ”, yibitiborʉ David ñayorʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

“Seti ña mʉare”, judio masa rotirise riasori masare, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

45 Ĩ rãca riasotirãre, Jesús ĩ bʉsi ñaroca jãjarã masa tʉo ñayijarã. Ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

46 —Judio masa rotirise riasori masa bajiro mʉa yibe yirona queno tʉoĩaña mʉa. Tite. Ado bajiro yama ĩna. Yutabujuri quenarise yoarise sãñacõri masa ĩna tiro riojo wa ucu ãmorãji ĩna. Ito yicõri cʉto gʉdareco gãjire ĩna canamʉoja, rʉ̃cʉbʉore rãca seniĩare ãmorãji ĩna. Minijuara wijʉ sãjacõri rʉ̃cʉbʉora cumuro ruji ãmorãji ĩna. Ito yicõri basari rʉmʉ cʉni ñasari masa tʉ riti ba ruji ãmorãji ĩna. 47 Manʉjʉ godagoana romiare cʉni ĩna ya wiri ẽmarãji

ĩna. Ito yicõri masa ĩna tiro riojo yoari Diore bʉsirãji ĩna. “Queno yirã ñama ĩna”, masa yi tʉoĩajaro yirona yoari Diore bʉsirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija quenabetoja. Ito bajiri ñeñaro ĩna yirise waja, waja yirã bʉto bʉsa quenabeto tõbʉjarã yirãji ĩna. Ĩnare bajiro mʉa yibe yirona queno tʉoĩaña mʉa, yiyijʉ Jesús masare.

Wajeago bojoro bʉjago Diore niyeru iso ĩsire gaye
(Mr 12.41-44)

21 [1]Dios ya wijʉ Jesús ĩ ñaroca masa Diore yiari niyeru ĩna sãri jedore ĩna niyeru sãja ti codeyijʉ ĩ. Ito bajiri niyeru jairãre cʉni ĩna sãja tiyijʉ ĩ. [2]Ito yicõri manʉjʉ godagoro bojoro bʉjago ñabojagoti jʉati niyeruti waja mani iso sãja tiyijʉ Jesús. Cobre ñayijʉ iso sãrise. [3]Ito bajiro iso yija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Riti mʉare gotia yʉ. Niyeru jairã rẽto bʉsaro ĩsiamo adio bojoro bʉjago. [4]Ĩna niyeru jairã jaje rʉcocõri rẽtarisere ĩsiama ĩna. Iso bojoro bʉjagoama ñarocõti, iso rʉcobojariseti ĩsiamo, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Dios ya wi õjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

[5]Ado bajiro bʉsiyijarã coriarã, Dios ya wire ti tʉoĩacõri:

—Queno seyo quenari wi ña adi wi. Adi wi gʉ̃ta quenarisena ĩna menira wi ña. Ito yicõri jãjarã Diore yiari iti wire rʉ̃cʉbʉorã, iti wi ñarotire ĩsiñi ĩna, yiyijarã ĩna.

Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

[6]—Co rʉmʉ ado jeyaro mʉa ti ñabojarise gãjerã ruyuriorã yirãji. Ito bajiri adi wi gaye gʉ̃tagã gajega joe jesabeto yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Adi ʉ̃mʉari jediroto riojʉa ado bajiro rẽtaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

[7]Ito ĩ yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna ĩre:

—Gʉare riasogʉ, ¿nocãta rẽtaro yirojada iti gʉare mʉ bʉsirise? ¿no bajiro ti masicõri, “Ito bajiro rẽtaro ya”, yi masirã yirãjida gʉa? yiyijarã ĩna Jesure.

[8]Ito bajiri Jesús ado bajiro yiyijʉ:

—Queno tʉoĩaña mʉa, gãjerã ĩna mʉare rʉobe yirona. Jãjarã mʉare rʉorona ejarã yirãji ĩna. “Yʉti ña Cristo”, yirã yirãji ĩna. Ito yicõri, “Adi rʉmʉriti ña, sʉsari rʉmʉri”, yi rʉorã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩnare tʉorʉ̃nʉbeja mʉa. [9]Masa ĩna gãmeri sĩarise gaye mʉa tʉoja, ito yicõri ʉjarãre, masa ĩna queno tʉo ãmobeja, ĩna oca meni ãmoja cʉni güibeja mʉa. Ito bajiro rẽtaro yiroja cajero sʉsari rʉmʉ iti ejaroto riojʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

[10]Ito yicõri mʉcana ado bajiro goti remoyijʉ:

—Co masa ñabojarãti gãmeri sĩarã yirãji ĩna. Ito yicõri co sita gãna gaje sita gãna rãca gãmeri sĩarã yirãji. [11]Co cʉto meje sita bʉto ʉero yiroja. Ñiocõrã yirãji masa. Ñarise ñaro yiroja. Ito yicõri ũmacʉ̃jʉ gaye guijorise tiyamani goaĩoro yiroja.

[12]’Iti jeyaro rẽtaroto riojʉa, yʉre tʉorʉ̃nʉrã mʉa ñajare mʉare ñiarã yirãji. Ito yicõri mʉa tõbʉjaroca yirã yirãji ĩna. Minijuara wijʉ ʉjarã riojo, “Ãnare seti ña”, yirona mʉare ãmi warã yirãji ĩna. Yʉre tʉorʉ̃nʉrã mʉa ñajare

tubiara wijʉ mʉare cũrã yirãji ĩna. Masa ʉjarã, sita ʉjarã riojo cʉni, “Ĩnare seti ña”, yirona ãmi warã yirãji ĩna mʉare. 13 Ito bajiro mʉare ĩna yija, “Jesure rʉ̃cʉbʉorã ña gʉa”, yi gotirã yirãji mʉa. 14 “Mʉare seti ña”, ĩna yija, “Ado bajiro cʉdiana mani”, yi tʉoĩa ʉsiriobeja. 15 Mʉa queno cʉdi masitoni tʉo masire gaye mʉare jidicãgʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiri queno mʉa bʉsi masijare, mʉa wajana sĩgʉ̃jʉa mʉare bʉsi rẽtocũ yimena yirãji. 16 Mʉa jacʉsabatia, mʉa baba mesa, mʉa ñarã, ito yicõri mʉa co masi, mʉare gãjerã ñiatoni gotirã yirãji. Ito yicõri mʉa coriarãre sĩarã yirãji ĩna. 17 Ito yicõri yʉre tʉorʉ̃nʉrã mʉa ñajare masa jeyaro mʉare ti tudirã yirãji. 18 Queno mʉare tirʉ̃nʉgʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiri cora joara godabeto yiroja mʉare. 19 Yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉrise mʉa jidicãbeja catitĩñarã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

20 Mʉcana ado bajiro goti remoyijʉ Jesús:

—Jerusalénjʉ surara ĩna gãni biaja tʉocõri, “Nocõ mejeti adi cʉtore ruyuriorã wana yama”, yi tʉoĩarã yirãji mʉa. 21 Ito bajiri Judea sita gãna, gʉ̃ta yucʉrijʉ rudirʉjarãji ĩna. Ito yicõri Jerusalén cʉtojʉ ñarã, iti cʉtore budigorʉjarãji ĩna. Ito yicõri joajʉ ñarã cʉtojʉare wija wadibitirʉjarãji ĩna. 22 Iti rʉmʉri bʉto ñeñaro tõbʉjarã yirãji masa. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti, rẽtaro yiroja. 23 Bʉjato bʉjarã yirãji iti rʉmʉri macʉ sãñarã ñarã. Ito yicõri macʉacãre ũjurã cʉni bʉjato bʉjarã yirãji. Iti rʉmʉri iti sitare ñarise jaje ñaro yiroja. Ito yicõri ñeñaro tõbʉjarã yirãji ĩna. 24 Masa jãjarã godarã yirãji ĩna gãmeri sĩaroca. Ito yicõri gãjerãre ñiacõri jaje cʉtorijʉ tubiarã yirãji ĩna. Ito yicõri gaje sita gãna gãjerã ñabojarãti Jerusalén cʉtojʉ ejacõri ñarã yirãji ĩna. Dios ĩ ãmorocõti iti sitare ñarã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Yʉ Masa Rĩjorʉ tʉdi ejagʉ yigʉja, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

25 Mʉcana ado bajiro goti remoyijʉ Jesús:

—Sʉsari rʉmʉri ejaroto riojʉa ũmacañi ʉ̃mʉa gagʉ, ñami gagʉ, ito yicõri ñocõare cʉni, tiyamani jaje goaro yiroja. Ito yicõri adi tutijʉ ñarã, sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩacõri ña masimena yirãji ĩna. Ide jacũrise bʉto iti ruyuja tʉocõri, bʉto tʉoĩa oca jairã yirãji ĩna. 26 Adi macãrʉcʉ̃ro gaye rẽtaroti tʉoĩa güirã, ʉsi jedirã yirãji masa. Ñocõa cʉni quedicoarã yirãji. 27 Ito yicõri yʉ Masa Rĩjorʉre tirã yirãji masa. Ide buerina wadigʉ yigʉja yʉ. Dios ĩ rotirisena queno ruyugʉ yigʉja yʉ, masa ĩna tija. 28 Iti ito bajiro rẽtaro wado yiroca wanʉ oca sẽocõri ti mʉorã yirãji mʉa. Yoari mejeti masogʉ̃ yiguĩji Dios mʉare, yiyijʉ Jesús masare.

29 Gaje goti masiore ocana ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Higueragʉre tʉoĩate mʉa. 30 Itigʉ jũ buja ticõri, “Jabeto rʉya cʉma ejaroto”, yi ti masia mʉa. 31 Iti bajiroti, jĩjʉ yʉ gotirise bajiro iti rẽtaja ticõri, “Jabeto rʉya ĩre tʉorʉ̃nʉrãre Dios ĩ miojuroto”, yi masirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

32 ’Riti mʉare gotia yʉ. Adi macãrʉcʉ̃ro gãna ĩna goda jediroto riojʉa, yʉ bʉsiro bajiroti rẽtaro yiroja. 33 Adi sita macãrʉcʉ̃ro cʉni jedicoaro yiroja. Ito bajibojarocati yʉ ya ocama jedibeto yiroja. Yʉ gotiado bajiroti rẽtaro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

34 ’Queno tʉoĩaña mʉa. Basa gaye riti tʉoĩa rẽtocũ yibeja. Ito yicõri mecʉbeja. Ito yicõri adi macãrʉcʉ̃ro gaye riti tʉoĩabeja. Iti gaye riti mʉa tʉoĩaja,

yu tudi ejari rumu mano ucarã yirãji mua. Ñacãmena yirãji mua. 35 Adi macãrucũro gãna jeyaro yu tudi ejari rumu mano ucarã yirãji. Yu tudi ejari rumu yure bocati ñamena yirãji ĩna. Ito bajiri mano ucarã yirãji ĩna. 36 Ĩnare bajiro bajibeja muama. Queno ña yucãña mua, yu ejaroto riojua. Ija iti rẽtaroti gayere muare rẽtame yirona Diore busitĩñasotiba mua. Ito yicõri yu Masa Rĩjoru riojo mua ña masitoni Diore busitĩñasotiba mua, yiyiju Jesús ĩnare.

37 Co rumu ruyabeto minijuara wiju masare Dios oca gotisotiyiju Jesús. Ito yicõri ñamijua Olivos wame cutiri turiaju canigũ wasotiyiju ĩ. 38 Co rumu ruyabeto busuri jĩju ejasotiyijarã masa ĩ busirisere tuorona.

¿No yicõri Jesure ñiarujati mani? ĩna yi tuoĩare gaye

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

22 1 Iti rumuriti cõña wayiju naju wadarise uco wuoya mani bare basa. Gaje Pascua wame cutiyiju iti basa. 2 Jesure siarona, ¿no bajiro yicõri sĩarujati mani? yi tuoĩayijarã paia ujarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa. Ĩre sĩa ãmobojarãti masajuare tuo güiyijarã ĩna.

3 Iti rumuriti Judas Iscariotere rũmúa uju Satanás wame cutigu quedi sãjayiju. Judas ñayiju jua gubojeno ñagũ Jesús rãca riasotigu. 4 Paia ujarã ito yicõri minijuara wi ujarãre cuni busigu wayiju ĩ. ¿No bajiro muare Jesure gotiguti yu? yirocu, ĩnare busigu wayiju ĩ. 5 Ito ĩ yija tuocõri, wanuyijarã ĩna. Ito bajiri, "Mure niyeru ĩsiana gua", yiyijarã ĩna Judasre. 6 Ĩna ito yija tuocõri, ñaro bajiroti cudiyiju ĩ. "¿Nocãta masa mano ĩnare ĩogũ yigujada yu?" yi tuoĩa ñayiju ĩ.

Jesús ĩ basusare gaye

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Ito yija naju wadarise uco wuoya mani bare basa ejayiju. Iti rumu Pascua ñaroca Diore rũcubuorã oveja macu sĩacõri ĩna soera rumu ñayiju. 8 Ito bajiri Pedro, Juanre ado bajiro gotiyiju Jesús ĩnare:

—Mani Pascua basa mani baroti quenotẽña, yiyiju Jesús ĩnare.

9 Ito ĩ yija tuocõri, ĩre seniĩayijarã ĩna:

—¿Noju gua quenore ãmoati mu? yiyijarã ĩna.

10 Ado bajiro ĩnare cudiyiju Jesús:

—Cutoju mua ejaja ide gõna wacure ti bujarã yirãji mua. Ito bajiri ĩre suya warã yirãji mua. Ĩ bero wacõri ĩ sãjari wiju ejaba mua. 11 Iti wi ujure ado bajiro gotiba mua. "¿Di sõa ñati yu riasorã rãca Pascua basa baroti sõa?" yimi mani Ujus, yi gotiba ĩre. 12 Ito bajiro mua yija tuocõri, co tuti weca ñari sõa, jaja sõa, quenocãra sõa muare gotigu yiguĩji. Muare ĩ gotija bero iti sõaju bare menima mua, yiyiju Jesús ĩnare.

13 Ito ĩ yija tuocõri, wayijarã ĩna. Itoju ejacõri ĩ gotiado bajiroti bujayijarã ĩna. Ito yicõri bare meniyijarã Pascua basa ñaroca ĩna baroti.

14 Bare tĩjaroca Jesús ĩ rãca riasotirã rãca bare jeoado tu rujiyijarã ĩna. 15 Ito yija ado bajiro ĩnare gotiyiju Jesús:

—Yure ĩna sĩaroto riojua adi Pascua basa mua rãca basusarocu ruje tuoĩacu yu. 16 Itire mucana tudi mua rãca babicu yiguja yu, Dios rotiroju ĩre tuorũnurãre ĩ miojuroto riojua, yiyiju Jesús ĩnare.

17 Ĩ ito yija bero rujatẽro ãmi rucocõri, "Queno ya Dios mu", yiyiju ĩ. Ito yicõri ĩnare ado bajiro yiyiju Jesús:

—Ĩmo adi mʉamasiti bato idiya. 18 Dios rotirojʉ ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ miojuroto riojʉa, mʉa rãca jʉaji ʉyé ide idibicʉja yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

19 Ito bero ĩ ya ãmona naju ãmi rʉcocõri, “Queno ya Dios mʉ”, yiyijʉ. Ito bero igata batocõri ado bajiro yiyijʉ ĩnare:

—Adi ña yʉ ya rujʉ robo bajiro bajirise. Mʉare yiari goda ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiri iti bacõri yʉre tʉoĩama mʉa, yiyijʉ ĩ ĩnare.

20 Ĩna baja bero ito bajiroti yiyijʉ ʉyé ide tẽrona. Ado bajiro yiyijʉ ĩnare:

—Yʉ ya rí mʉare yiari iti budija ticõri, “Riti ña Dios ĩ gotire. Bʉcʉ oca jidicãcõri mame oca wasoañi Dios”, yirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

21 Mʉcana bʉsigʉ ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Gãjerã yʉre ĩna ñiatoni gotirocʉ ado mani rãca ñaguĩji. 22 Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Dios ĩ ãmoro bajiroti rẽtaro yiroja yʉre. Ito bajibojarocati masa yʉre ñiatoni gotirocʉ bʉjato bʉjagʉ yiguĩji, yiyijʉ Jesús ĩnare.

23 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã ĩna:

—¿Ñimʉ ñaguĩjida ñiatoni gotirocʉ? yiyijarã ĩna.

¿Ñimʉ ñaguĩjida ñasagʉ ñarocʉ? yi Jesure ĩna seniĩare gaye

24 Ito yija ado bajiro gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna:

—¿Ñimʉ ñaguĩjida mani wato rẽtoro ñasagʉ ñarocʉ? yi tʉoĩayijarã ĩna.

25 Ito bajiro ĩna tʉoĩaja ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Adi macãrʉcʉ̃ro gãna ʉjarã ñasarã ĩna ya moari masare rotirãji. Ito bajiri ĩna moa ĩsiri masajʉa ñe gaje yire manijare, riojoti “Baʉ, quena ña”, yicõrãji ĩna. 26 Mʉama ito bajiro meje bajirʉja. Ñasari masa mʉa ña ãmoja, “Ñasarã meje ña gʉa”, yi tʉoĩarã yirãji mʉa. Ito yicõri no rotiri masʉ ña ãmogʉ̃, mʉare ĩ moa ĩsija quena. 27 Mʉa tija ¿ñimʉjʉa ñati ñasari masʉ ba rujigʉjʉa, ecari masʉjʉa? Yʉ tʉoĩaja, ba rujigʉjʉa ñami ñasagʉ. Ito bajiri mʉa Ʉjʉ ñabojagʉti, mʉare moa ĩsiri masʉ robo bajiro ado mʉa watojʉ ña yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

28 ’Coji rʉyabeto yʉ tõbʉjaja yʉ rãca ñatĩñacʉ mʉa. Gãjerã yʉre ti tudibojarocati mʉama yʉre jidicãbiticʉ. 29 Yʉ rotirotojʉ yʉre cũgʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri mʉa cʉni yʉ rotirojʉ yʉ rãca ñarã yirãji mʉa. 30 Yʉ rãca barã yirãji mʉa. Itojʉ yʉ rãca ñarã ʉjarã ĩna rujiri cumurojʉ rujirã yirãji mʉa cʉni. Ito yicõri Israel sita gãna jʉa gʉbojeno masa buturi gãnare yʉ rãca beserã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

“Jesure masibea yʉ”, yigʉ yigʉja mʉ, Pedrore Jesús ĩ yire gaye

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

31 Gaje ado bajiro gotiyijʉ mani Ʉjʉ:

—Simón tʉoya mʉ. Trigo ajeri ĩna sĩguẽ bateado bajiro mʉare yi ãmoami rʉ̃mʉ́a ʉjʉ. Mʉre rʉcocõri mʉ ʉjʉ ña ãmoguĩji Satanás wame cʉtigʉ. 32 Ito ĩ yi ãmobojarocati mʉre yiari Diore bʉsisotia yʉ, Diore mʉ tʉoĩa jidicãbititoni. Mʉcana yʉre mʉ tʉorʉ̃nʉ quenoja mʉ ñarã yʉre ĩna tʉorʉ̃nʉ oca sẽotoni ĩnare ejabʉaba, yiyijʉ Jesús Simón Pedrore.

33 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Simón Pedro:

—Yʉ Ʉjʉ mʉre ĩna tubiaja, mʉre ĩna sĩaja cʉni mʉ rãca warocʉ ñacã yʉ. Mʉre jidicãbicʉja yʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.

34 Jesujʉa ado bajiro yiyijʉ Pedrore:

—Riti mure gotia yu. Adi ñamiti busurijua cara ĩ yujiroto riojua udiaji, “Jesure masibea yu”, yigu yiguja mu, yiyiju Jesús Simón Pedrore.

Jesure ĩna sĩaroti cõña ware gaye

35 Ito ĩ yija bero ado bajiro yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre:

—Yu oca goti ucurona cõacu yu muare. “Niyeru sãra buju, guboco cuni ãmima”, yibiticu yu muare. Ito bajiro yu yibojarocati disejua muare ruyabiticu, yiyiju Jesús ĩnare:

—Ri ya mu, ruyabitibojacu guare, yiyijarã ĩna Jesure.

36 Ĩna ito yija ado bajiro cudiyiju Jesús ĩnare:

—Adocãtamuri ĩja muare rotia yu. No niyeru rucogu, niyeru sãra buju rucogu cuni ãmi waja quena. Sarera jãi rucobicu ĩ ya camisa ĩsicõri wasoa ãmija quena. 37 “Ñeñaro yirãre ĩna sĩado bajiro sĩarã yirãji ĩre”, yi gotia Dios oca yure rẽtaroti gaye. Ito bajiroti rẽtaro yiroja iti, yiyiju Jesús ĩnare.

38 Ito ĩ yija tuocõri:

—Gua Uju ado ña jua jãi sarera jãiri, yiyijarã ĩre.

—Itocõ ñajaro maji, yiyiju Jesús ĩnare.

Getsemaní wame cutiri wesejũ Jesús ĩ Diore rũcubuore gaye

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

39 Ito ĩ yija bero ĩ yisotiro bajiro yigu Olivos wame cutiri turiaju wayiju ĩ. Ito bajiri ĩ rãca riasotirã ĩre suya wayijarã. 40 Diore ĩ busisotiroju ejacõri ado bajiro gotiyiju Jesús ĩnare:

—Diore seniña mua ñeñaro yibe yirona, yiyiju Jesús ĩnare.

41 Ito yicõri ĩnare cũcõri gũtagã rea ñucaja quedirocõ wayiju Jesús. Ito yicõri ñini rũjũcõri Diore busiyiju Jesús. 42 Ado bajiro yiyiju ĩ Diore:

—Cuna mu ãmoja ija yu tõbujaroti gaye camotaya. Ito bajibojarocati yu ãmoro bajiro meje mu yija quena. Mu ãmoro bajirojua mu yija quena, yiyiju Jesús Diore.

43 Ito ĩ yija bero sĩgũ ángel ĩre goaĩocõri ĩ oca sẽoroca yiyiju. 44 Buto tuoĩa oca jaicõri tõbujayiju ĩ. Ito yicõri buto oca sẽocõri Diore busiyiju. Buto oca sẽocõri ĩ busiroca riti asi budirise bajiro rí budiyiju ĩre.

45 Diore busi tĩogũ wumu rũgũcõri mucana ĩ rãca riasotirã tu wayiju ĩ. Ĩna tu ejacõri tiyiju ĩ. Buto tuoĩa oca jaicõri caniana ñayijarã ĩna. 46 Ito yija ado bajiro yiyiju ĩ:

—¿No yija caniati mua? Diore seniña mua ñeñaro yibe yirona, yiyiju Jesús ĩnare.

Jesure ĩna ñiare gaye

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

47 Jesús ĩ busiroca riti, masa jãjarã ejayijarã. Ĩnare ũmatã wacu Jesús tu eja rũgũyiju Judas wame cutigu. Ĩ ñayiju Jesús rãca riasotigoru jua gubojeno ñarã rãca ñagoru. Jesús tu ejacõri wayugaju muwãcõri usuyiju ĩre. 48 Ĩ ito yija ado bajiro yiyiju Jesús ĩre:

—Judas, yu ña Masa Rĩjoru. ¿Gãjerã yure ñiatoni yure usu ĩoati mu? yiyiju Jesús ĩre.

49 Ito gãna Jesús rãca ñarã, iti ito bajija ticõri, ado bajiro seniĩayijarã Jesure:

—¿Gʉa Ʉjʉ sarera jãina ĩnare gãmeri jarʉjabeati mani? yiyijarã ĩna.
50 Ĩna rãca gagʉ sĩgʉ̃ paia ʉjʉre moa ĩsiri masʉre riojocadʉja gãmoro
jatayijʉ. 51 Ito bajiro ĩ yija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Ito mʉa yirise itocõ jidicãña, yiyijʉ Jesús.
Ito bajiri gãmoro moaĩacõri ĩre yisioyijʉ Jesús. 52 Ito yicõri ĩre ãmi warona
paia ʉjarã, minijuara wi ʉjarã ito yicõri judio masa bʉcʉrãre cʉni, ado bajiro
yiyijʉ Jesús:
—Riniri masʉ meje ña yʉ. ¿No yirã yʉre ãmirona sarera jãiri rʉcocõri,
yucʉ rʉcocõri ejati mʉa? 53 Co rʉmʉ rʉyabeto minijuara wijʉ yʉ ñaja yʉre
ñiabiticʉ mʉa. Adocãta rʉ̃mʉ́a ʉjʉ ĩ ãmoro bajiro, bajiro yiroja. Ito bajiri ĩre
cʉdirã mʉa ãmoro bajiro ya mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jesure masibea yʉ, Pedro ĩ yire gaye
(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

54 Ito ĩ yija bero paia ʉjʉ ya wijʉ ĩre ãmi wayijarã ĩna. Pedro sõ bʉsajʉ
sʉyayijʉ. 55 Paia ʉjʉ ya wi soje riojo jea riocõri sũma rujiyijarã ito gãna. Pedro
ĩna tʉ ejacõri ĩna wato jea sũma rujiyijʉ ĩ cʉni. 56 Sĩgõ iti wi moari maso ĩ
sũma rujija ticõri, ĩre riti tiyijo. Ito yicõri ado bajiro yiyijo iso:
—Ãni cʉni Jesús rãca gagʉ ñami, yiyijo iso.
57 Ito bajiro iso yija tʉocõri, goti ãmobisijʉ Pedro.
—Ĩre masibea yʉ, yiyijʉ ĩ isore.
58 Ito bero yoa bʉsari gãji ĩre ticõri ado bajiro yiyijʉ:
—Jesús rãca gagʉti ña mʉ cʉni yiyijʉ ĩ Pedrore.
Ito ĩ yija tʉocõri:
—Bʉgʉti ya mʉ. Meje ña yʉama, yiyijʉ Pedro.
59 Coji cõre berocõ gãji, ado bajiro ĩre yisayijʉ:
—Riti ya yʉ, Jesús rãca gagʉti ñami ãni. Galilea gagʉti ñami ĩ. Ito bajiroti
bʉsiami, yiyijʉ ĩ gãjerãre.
60 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Pedro:
—Mʉ bʉsirisere masibea yʉ, yiyijʉ Pedro.
Ito bajiro ĩ bʉsiroca riti cara yujicoayijʉ ĩja. 61 Ito ĩ bajiroca riti mani Ʉjʉ jʉda
tiyijʉ Pedrore. Ito ĩ yija ticõri, mani Ʉjʉ ĩ gotire tʉoĩa bʉjayijʉ Pedro. Cara ĩ
yujiroto riojʉa ʉdiaji, “Jesure masibea yʉ”, yigʉ yigʉja mʉ, Jesús ĩ yire gaye
tʉoĩa bʉjayijʉ Pedro. 62 Ito bajiri gajero bʉsa wacõri bʉto tʉoĩa otiyijʉ Pedro.

Jesure ĩna aja tudire gaye
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

63 Jesure ñiacõri ĩre coderi masa aja tudiyijarã. Ito yicõri ĩre jayijarã. 64 Ĩ ya
cajea moabiacõri ĩ ya riojʉ jayijarã ĩna. Ito yicõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna ĩre.
—Queno tʉoĩagʉ̃ mʉ ñaja, “Ĩ yʉre jami”, yi masigʉ̃ja mʉ, yiyijarã ĩna ĩre.
65 Gaje jaje ĩre aja tudiyijarã ĩna.

Ʉjarã ñasarã, “Seti ña mʉre”, Jesure ĩna yire gaye
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

66 Gaje rʉmʉ busuri, judio masa bʉcʉrã, paia ʉjarã, ito yicõri judio masa
rotirise riasori masa cʉni, minijuayijarã. Minijuacõri Jesure ʉjarã ñasarã
riojo ãmi wayijarã ĩna. Ito ejacõri ĩre seniĩayijarã ĩna:

67—¿Mʉti ñati Cristo Dios ĩ cõarʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
—“Ĩti ña yʉ”, yʉ yibojaja cʉni tʉomena yirãji mʉa yʉre. 68 Mʉare yʉ seniĩabojaja cʉni cʉdimena yirãji mʉa. Ito yicõri yʉre jidicãmena yirãji mʉa. 69 Jane adi rʉmʉna rẽtoro masigʉ̃ Dios ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ rujigʉ yigʉja yʉ. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.
70 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro seniĩa jediyijarã ĩna:
—¿Dios Macʉ mʉ ñarise riti ñati? yiyijarã.
—Ĩti ña yʉ. Mʉa yiro bajiroti bajia, yiyijʉ Jesús ĩnare.
71 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri:
—“Ĩti ñami ñeñaro bʉsigʉ”, gãjerã ĩna yire ãmobea ĩja. Manimasiti ĩ bʉsija tʉoa mani, yiyijarã ĩna.

Pilato tʉjʉ Jesure ĩna ãmi ejare gaye

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 1 Ito yija Pilato riojo Jesure ãmi wa jediyijarã ĩna. 2 Ʉjʉ riojo ãmi ejacõri, “Ãni ñami seti cʉtigʉ”, yirona bʉsisʉoyijarã ĩna:
—Ãni ñami gʉa masa ricati riti tʉoĩaroca yigʉ. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ĩ gʉa masare. “Roma gagʉ ʉjʉre ĩ rotiro bajiro niyeru ĩsibitirʉja mʉare”, yiquĩ ãni. Ito yicõri, “Yʉti ña Cristo Dios ĩ cõarʉ mʉa ʉjʉ”, yiquĩ ĩ, yiyijarã ĩna Pilatore gotirã.
3 Ĩna ito yijare ado bajiro seniĩayijʉ Pilato Jesure:
—¿Judio masa ʉjʉ ñati mʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
—Aʉ ĩti ña yʉ. Mʉ yiro bajiroti bajia, yiyijʉ Jesús.
4 Ito ĩ yija tʉocõri, paia ʉjarã, masare cʉni ado bajiro yiyijʉ Pilato.
—Yʉ tija ñejʉa seti ma ãnire, yiyijʉ Pilato ĩnare.
5 Ito ĩ yibojarocati ĩre seti ñasameti, yi bʉsiyijarã ĩna:
—Ĩ riasorise tʉocõri, sĩgʉ̃ bajiro meje tʉoĩama Judea sita gãna ĩja. Galileajʉ cajero riasosʉoñi ĩ. Ito bajiro riaso wadicõri adojʉ ejami ĩ, yiyijarã ĩna.

Herodes tʉjʉ Jesure ĩna ãmi ejare gaye

6 Ĩna ito yija tʉocõri:
—¿Galilea gagʉ ñati ãni? yi seniĩayijʉ Pilato ĩnare. 7—Galilea gagʉti ñami ĩ, yiyijarã ĩna.
Ĩna ito yija tʉocõri:
—Adi rʉmʉriti ejami Galilea gagʉ ʉjʉ Herodes wame cʉtigʉ. Ito bajiri ĩ tʉ ãmi wasa mʉa, yiyijʉ Pilato ĩnare. 8 Jesús rãca ĩna ejaja ticõri, bʉto wanʉyijʉ Herodes. Yoari ĩ oca tʉocõri ruje ĩre ti ãmoyijʉ Herodes. Tiyamani Jesús ĩ yija ti ãmoyijʉ Herodes. 9 Jesure ticõri jaje ĩre seniĩabojayijʉ ĩ. Ito bajibojarocati Jesús coji cʉdibisijʉ ĩre. 10 Paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni ito ñayijarã. “Seti ñasacõa ĩre”, yiyijarã ĩna. 11 Ito yija bero, Herodes ĩ ya surara rãca Jesure aja tudiyijarã ĩna. Ĩre tudisarã ñarã ʉjarã mesa ĩna sãñarise ĩre sãyijarã ĩna, ĩre aja tudirã. Ito bajiro ĩna yija bero mʉcana tʉdi Jesure Pilato tʉjʉ cõayijʉ Herodes. 12 Ito bajiro ĩna yira rʉmʉti Herodes Pilato rãca queno gãmeri baba cʉtiyijarã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna bajiroto riojʉa bʉto gãmeri ti tudirã ñayijarã ĩna maji.

Jesure sïarɯja mani, ïna yire gaye
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39–19.16)

13 Mɯcana Jesure ïna ãmi ejaja ticõri, paia ɯjarã ñasarã ɯjarã, ito yicõri masare cɯni miojuyijɯ Pilato. 14 Ado bajiro yiyijɯ ĩ:

—“Gɯa masare sïgɯre bajiro gɯa tɯoïaroca yibeami ãni”, yirona yɯre ãmi ejacɯ mɯa. Ãnire, “¿Riti mɯre seti ñati?” yirocɯ seniïabojacɯ yɯ, mɯa tiro riojo. Ito bajibojarocati, “Ĩre seti ña”, mɯa yibojarocati disejɯa seti ma ïre yɯ tija. 15 Ito yicõri, Herodes cɯni, “Iti seti ña ïre”, yi masibisĩ ĩ cɯni. Ito bajiri, “Iti seti ña ïre”, yi masibiti wacɯ gɯajɯare jɯdacõañi ĩ. “Ito bajiro seti cɯtiami ãni”, yi masibea mani. Ito bajiri ĩre sïado ma mani. 16 Ĩre baje rotigɯ ya yɯ. Ito yicõri ĩre bucõacɯja yɯ, yiyijɯ Pilato.

17 Pascua basa ñaroca, “Ãnire mɯ bucõare ãmoa gɯa”, masa ïna yigɯreti bucõasotiyijɯ Pilato. Ito bajiri ado bajiro ïnare seniïayijɯ ĩ: 18 “¿Ñimɯjɯare yɯ bucõare ãmoati mɯa?” ĩ yiroca masajɯa ado bajiro awasã bɯsiyijarã:

—Sïacõña ãni ɯ̃mɯgɯ̃re. Ito yicõri, Barrabás wame cɯtigɯre jidicãña, yi awasãyijarã ïna.

19 Cɯto gãnare oca menicõri sïari masɯ ĩ ñajare ïna tubiarɯ ñayijɯ Barrabás. 20 Jesujɯare jidicã ãmobojayijɯ Pilato. Ito bajiri mɯcana masare bɯsibojayijɯ. 21 Ito bajiro ĩ bɯsibojarocati bɯto bɯsa awasãyijarã ïna:

—Sïacõrɯja ïre. Sïacõrɯja ïre, yiyijarã ïna.

22 Mɯcana tɯdi ɯdiaji bɯsigɯ ado bajiro yiyijɯ Pilato ïnare:

—¿Ñeoni ñeñaro yicati ãni? Yɯ tija, “Itina godarɯjami ĩ”, yi masibea yɯ ïre. Ito bajiri ïre bajecõri jidicãcɯja yɯ, yibojayijɯ ĩ masare.

23 Bɯto awasã bɯsirã, “Yucɯtẽojɯ ïre jaju sïaña”, yiyijarã ïna. Bɯto masa ïna awasãja, paia ɯjarã ïna awasãja tɯocõri, “Ïna ãmoro bajiroti yijaro no cɯni”, yi tɯoïayijɯ Pilato. 24 Ito bajiri, “Ïna ãmoro bajiroti yicɯja no cɯni”, yi tɯoïayijɯ Pilato ïja. 25 Ito bajiro tɯoïacõri, masare oca menicõri sïari masɯre bucõayijɯ Pilato. Ito yicõri Jesure ïnare ïsiyijɯ Pilato, ïna ãmoro bajiro ïna yitoni.

Yucɯtẽojɯ Jesure ïna jaju sïare gaye
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Ito bajiri Jesure yucɯtẽojɯ jaju sïarona ïre ãmi wayijarã ïna. Ito bajiro ïna waroca Cirene gagɯ Simón wame cɯtigɯ joajɯ wadicõri ejayijɯ. Ïre ti bɯjacõri yucɯtẽo ïre gaja rotiyijarã surara. Ito bajiri Jesús bero yucɯtẽo gaja sɯyayijɯ ĩ.

27 Masa jãjarã ĩ bero sɯya wayijarã. Ito yicõri romia jãjarã awasã otiyijarã ïre tɯo mairã. 28 Ito bajiro ïna otiroca ïnare jɯda ticõri ado bajiro yiyijɯ Jesús:

—Jerusalén gãna romia yɯre otibesa mɯa. Mɯamasiti, ito yicõri mɯa rïare rẽtarotire tɯoïa otiya mɯa. 29 Ado bajiro yirã yirãji masa bɯto ïna tõbɯjari rɯmɯ: “Romia rïa mana queno wanɯ quenama ïna. Ito yicõri rïa rɯcomena, ũjumena cɯni wanɯama ïna”, yirã yirãji masa. 30 Gɯare Dios tibe yirona ado bajiro yirã yirãji masa: “Gɯa joe juja biaya”, yirã yirãji gũta yucɯrire. Ito yicõri, “Gɯare õjea biaya”, yirã yirãji tɯriare. 31 Yɯjɯare tõbɯjaroca ïna yija, yɯ rẽto bɯsaro mɯa tõbɯjaroca yirã yirãji ïna, yiyijɯ Jesús romiare jɯda ticõri.

32 Ñeñaro yi jairã jũarãre ãmi wayijarã Jesús rãcati ïnare jaju sïarona. 33 Calavera wame cɯtirijɯ ejacõri Jesure jajuyijarã ïna. Ito yicõri ĩ rãca gãna

jũarãre cuni, sĩgũ Jesús ya riojocaduja, ito yicõri gãji ĩ ya gãcodujare jajuyijarã ĩna cõtoni. 34 Ĩre ĩna jajuroca ado bajiro yiyiju Jesús Diore:

—Cuna, yure ĩna ñeñaro yirisere ĩnare ãcabojoya, "Buto ñeñaro ya mani", yi masibeama surara, yiyiju Jesús Diore.

"¿Jesús ĩ sãñagorere ñimujua bujagu yiguĩjida?" yirona gũta ajeri rea ajeyijarã surara. 35 Ito bajiro yi ajecõri ĩ ya yutabujuri gãmeri batoyijarã ĩna ĩja. Ĩ godaroca jãjarã masa ti ñayijarã ĩre. Ito ñarã ujarã Jesure aja tudiyijarã. Ado bajiro aja tudiyijarã ĩna:

—Gãjerãreama masoñi ĩ. Riti Cristo Dios cõaru ĩ ñaja ĩmasiti masogũ yiguĩji, yi aja tudiyijarã ĩna.

36 Surara cuni ito ñarã, ito bajiroti ĩre aja tudiyijarã. Ĩ tu eja rũgũcõri uyé ide sũerise ĩre iobojayijarã ĩna. 37 Ito yicõri ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Riti judio masa uju mu ñaja, mumasiti masogũ yiguja mu, yiyijarã ĩna.

38 Jesús ya rijoga weca udiaji gaye oca ucare wãñayiju. Griego, Latín, Hebreo ocana cuni ucare ado bajiro ñayiju: "Ãni ñami judio masa uju", yi busiyiju iti ĩna ucare.

39 Sĩgũ ñeñaro yi jaigu ĩ rãca godarocu ado bajiro yiyiju:

—Riti Cristo mu ñaja mumasiti masoña. Ito yicõri guare cuni masoña mu, yi aja tudiyiju ĩre.

40 Gãji gaje duja gagu Jesús rãca godarocu, ado bajiro yiyiju Jesure aja tudigujuare:

—¿Diore güire mati mure? Mani ñeñaro yirise waja godarã ya mani. 41 Ñeñaro yicu mani. Ito bajiri iti waja quenabeto tõbujarã ya mani. Mani ñeñaro yiado bajiroti itire waja yirã ya mani. Ito bajibojarocati ãniama ñeñaro yibicu ñabojagu ti mani rãca godagu yiguĩji, yiyiju ĩ Jesure aja tudigure.

42 Ito yija Jesure ado bajiro yiyiju ĩ:

—Mu rotiroju ejacõri mure tuorũnurãre mu miojusuoja yure ãcabojabeja, yiyiju ĩ Jesure.

43 Ito bajiro ĩ yija tuocõri:

—Jane adi rumuti ñe ñeñarise manoju yu rãca ñagũ yigu ja mu, ado yu yirise riti mure gotia yu, yiyiju Jesús ĩre.

Jesús ĩ usi jedire gaye

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 Ito bajiro iti baji ñaroca ũmua gudarecocõ tujayiju. Ito yija bero macãrucũro ñarocõti rãiocoayiju. Yucu weca ũmacañi tujarocacõ rãitĩayiju. 45 Ũmacañi ũmua gagu cuni busubisiju. Ito yicõri minijuara wi yobiado saya webutiro gudarecona ñigãyiju. 46 Ito bajiroca Jesús ado bajiro awasãyiju:

—Cuna, yu ya Usi ãmiña mu ĩja, yiyiju Jesús Diore.

Ito yi tĩogũti usi jedicoayiju.

47 Surara uju Roma gagu ito bajiro iti rẽtaja ticõri, Diore rũcubuo busiyiju:

—Riti seti manibojañi ãni, yiyiju surara uju.

48 Masa ito ti ñana ito bajiro iti rẽtaja ticõri, bojori bujarã ĩna ya usi riojo jatu wayijarã. 49 Jesús rãca baba cutigoana Galilea gãna romia ĩre suya wana cuni sõ busaju ti rũgõyijarã ĩna, ito iti bajijare.

Jesure ĩna yujere gaye
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

50 Sĩgũ ñayijʉ ĩ yiro bajiroti queno yigʉ. José wame cʉtigʉ ñayijʉ ĩ. Judea sitajʉ Arimatea wame cʉtiri cʉtojʉ gagʉ ñayijʉ ĩ. Judio masa ʉjarã ñasari masa rãca gagʉ ñayijʉ ĩ. 51 "Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa yugʉ ñayijʉ ĩ. Ito bajiri ʉjarã ñasarã ĩna yirisere queno ĩna robo tʉoĩabisijʉ ĩ. 52 Ito bajiri Pilatore bʉsirocʉ wayijʉ ĩ. Itojʉ ejacõri Jesús ya rujʉre seniyijʉ ĩ. 53 "Baʉ", ĩ yija tʉocõri, Jesús ya rujʉre yucʉtẽojʉ ñagũre rujiogʉ wayijʉ ĩ. Ĩre rujiocõri saya botirona ĩre gũmayijʉ. Ito yicõri gũta tʉriajʉ ĩna goje meniadojʉ Jesús ya rujʉre cũyijʉ ĩ. Yujeĩaña mani goje ñayijʉ iti goje. 54 Tujacãra rʉmʉ riojʉa ĩna queno yuri rʉmʉ ñayijʉ José Jesure ĩ yujera rʉmʉ. Ito bajiri jabetoti rʉyayijʉ tujacãra rʉmʉ iti busuroto.

55 Cajero Galilea gãna romia Jesure sʉya wadiana gũta gojejʉ ĩre ĩna cũja, "¿Ado bajiro cũati ĩna?" yi tiyijarã ĩna. 56 Ĩna cũja bero wijʉ tʉdi wayijarã ĩna. Wijʉ tʉdi ejacõri queno sʉtirise, ito yicõri rujʉ ture gaye quenoyijarã ĩna. Ito yija judio masa ĩna rotiado bajiroti tujacãra rʉmʉ ñacõayijarã ĩna.

Jesús ĩ tʉdi catire gaye
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 1 Tujacãra rʉmʉ bero busuri jĩjʉ tʉdi tirã wayijarã ĩna. Sʉtirise rujʉ ĩna turotire ĩna moa quenorere ãmi wayijarã ĩna. Gãjerã romia cʉni ĩna rãca wayijarã. 2 Itojʉ ejacõri ĩna tija gũta goje biado gajerojʉ iti cũ ñaja tiyijarã ĩna. 3 Ito bajija ticõri, sãjayijarã ĩna. Sãjacõri mani Ʉjʉ ya rujʉre ti bʉjabisijarã ĩna. 4 Ito bajija ticõri, ʉcayijarã ĩna. Ito yicõri, "Ito yirʉja manire", yi masibisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna baji ñaroca ʉmʉa jʉarã ĩna tʉ rʉgõja tiyijarã. Saya yorise sãñarã ñayijarã ĩna. 5 Ĩnare güirã jacajʉ muqueayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna güija ticõri, ado bajiro yiyijarã ĩna ʉmʉa:

—¿No yija ĩ catibojaroti godanare ĩna yujerojʉ ãmati mʉa? 6 Mami ĩ adojʉ. Catigʉ ñami ĩ. Mʉcana tʉdi catirʉ ñami ĩ. Galilea ñagũ mʉare ĩ bʉsire tʉoĩate mʉa. Ado bajiro mʉare gotiñi ĩ: 7 "Yʉ Masa Rĩjorʉre ñeñaro yirã yʉre ñiacõri yʉ tõbʉjaroca yirã yirãji ĩna. Ito yicõri yʉre yucʉtẽojʉ sĩarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati mʉcana ʉdia rʉmʉ bero catigʉ yigʉja yʉ", yi gotiñi Jesús mʉare, yiyijarã ĩna romiare.

8 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, Jesús ĩ bʉsire gaye tʉoĩa bʉjayijarã ĩna. 9 Ito yija bero iti tʉo tʉdi wacõri Jesús rãca riasotigoana coga gʉbojeno ñarã, ito yicõri ito ñarãre cʉni jeyaro ĩna tigorere gotiyijarã ĩna. 10 Ĩna romia Jesús rãca riasotigoanare oca ãmi wana ñayijarã María Magdalena, Juana, María Santiago jaco cʉni. Ito yicõri gãjerã romia cʉni ñayijarã iti oca gotiana. 11 Ito bajiro romia gotija tʉocõri, "Bʉrãti yama", yi tʉoĩayijarã Jesús rãca riasotigoana. Ito bajiri ĩnare tʉorũnʉbisijarã ĩna.

12 Ito bajibojarocati Pedroama ũmaquedi wacõri masari cuma tigʉ wayijʉ. Ito totijʉ ĩ tija gũmado riti gajerojʉ iti cũ ñaja tiyijʉ ĩ. Ito bajija ti ʉcacõri ĩ ya wijʉ tʉdi wayijʉ ĩ.

Jũarã ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Mr 16.12-13)

13 Iti rumu riti jũarã Jesús rãca riasotigoana Emaús wame cutiri cutoju
wasuoyijarã. Jerusalén sõjua once kilómetrocõ ñayiju Emaús cuto. 14 Jeyaro
ĩna tigore gaye warãti busi wayijarã ĩna. 15 Ito bajiro ĩna tuoĩa busi waroca
Jesuti mucana ĩna tu ejacõri ĩna rãca wayiju. 16 Ĩre tigoana ñabojarãti "Jesuti
ñami ĩ", yi masibisijarã ĩna. 17 Ito bajiro ĩna waroca Jesús ado bajiro ĩnare
seniĩayiju:

—¿Ma warã ñe gaye tuoĩa busiati mua? Ito yicõri, ¿no yija bojori bujati
mua? yiyiju Jesús ĩnare.

18 Ito ĩ yija tuocõri, Cleofas wame cutigu, ado bajiro cudiyiju:

—Masa jeyaro Jerusalénju rẽtare gayere masiama ĩna. ¿No yija Jerusalénju
ñaru ñabojaguti itire masibeati mu? yiyiju ĩ Jesure.

19 Ito bajiro ĩ yija tuocõri:

—¿Ñe rẽtacati? yiyiju Jesús.

Ito ĩ yija ado bajiro yiyijarã ĩna Jesure:

—¿Jesús Nazaret gagure rẽtare masibeati mu? Ado bajiro bajia iti. Diore
goti ĩsiri masu ñaquĩ ĩ. Jaje tiyamani yiquĩ ĩ. Ito yicõri Dios ĩ masirisena
masare riasoquĩ ĩ. Dios cuni ĩre rũcubuoñi. 20 Paia ujarã, gua ujarã cuni ĩre
sĩa rotirã gãjerãre ĩsicã ĩna. Ito yicõri yucutẽoju ĩre sĩa roticã ĩna. 21 "Ĩ ñagũ
yiguĩji gua masa Israel gãna uju. Guare masorocu ñaguĩji ĩ", yi tuoĩabojacu
gua. Ito bajibojarocati udia rumu tuja ĩre ĩna sĩaja bero. 22 Jĩju gua rãca gãna
romia masari cuma tirã wabojana. Ñe manoti ti ejayijarã ĩna. Ito bajiri guare
ĩna goti tudi ejajare ucabu gua. 23 Gua tu ejacõri ado bajiro goticã ĩna: "Dios
ñaro gãna ángel mesare jũarã tibu gua. 'Mami Jesús. Catigu ñami', yi gotima
ĩna guare", yi goti tudi ejacã guare romia. 24 Gua rãca gãna coriarã wacõri
masari cuma tirã ejañi. Ito bajiri romia ĩna gotiado bajiroti ti ejayijarã ĩna.
Itoju Jesure ti bujabisijarã ĩna cuni, yiyijarã ĩna Jesure.

25 Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Jesús ĩnare:

—Queno tuoĩa masimena ña mua maji. Ito bajicõri, Diore goti ĩsiri masa ĩna
gotija tuorã ñabojarãti ĩ ocare tuorũnu jeobea mua maji. 26 Yure tuoĩa yurã ado
bajiro yi ucayoñi Diore goti ĩsiri masa: "Dios ĩ ñaroju ĩ ejaroto riojua tõbujagu
yiguĩji Cristo Dios ĩ cõaru", yi ucayoñi Diore goti ĩsiri masa, yiyiju Jesús ĩnare.

27 Ito ĩ yija bero Dios oca tuti ĩ oca gaye iti busija ĩnare goti rẽtobuyiju
Jesús. Cajero Moisés ĩ ucara tuti gaye ĩnare goti rẽtobuyiju ĩ. Ito yicõri Diore
goti ĩsiri masa ĩna ucare cuni goti rẽtobuyiju Jesús ĩnare.

28 Ĩna wara cutoju ejacõri gaje maju riojoti rẽta wacu bajiro yiyiju Jesús. 29 Ĩ
rẽta wabe yirona ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Ado gua rãca tujaya mu. Ũmacañi quedi sãjacoami. Rãio wato ya ĩja,
yiyijarã ĩna Jesure.

Ĩna ito yija tuocõri, ĩna rãca wiju sãjayiju Jesús ito canirocu. 30 Bara casabo
tu ĩna rujiroca naju ãmi rucoyiju Jesús. Ito yicõri, "Queno ya Dios mu", yiyiju
ĩ. Ito ĩ yija bero igata batocõri ĩnare ĩsiyiju ĩ. 31 Ito bajiro ĩ yirocati ĩna ya
cajeari titãcãdo robo bajiro ejayiju ĩnare. Ito bajiri Jesure ti masiyijarã ĩna
ĩja. "Jesuti ñami ãni", ĩna yirijuti godacoayiju Jesús mucana. 32 Ĩna jũarã ado
bajiro gãmeri busiyijarã ĩna:

—Ma manire ĩ bʉsi wadija queno ʉsi quedi sãjamʉ manire. Ito yicõri Dios oca tuti gaye manire ĩ goti rẽtobuja queno ʉsi quedi sãjamʉ manire, yi gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

33 Ito bajija bero yumenati riojoti Jerusalénjʉ tʉdicoayijarã ĩna ĩja. Jerusalénjʉ ĩna ejaroca coga gʉbojeno Jesús rãca riasotigoana, ito yicõri ĩna rãca gãna cʉni minijua ñayijarã ĩna. 34 Ĩna jʉ̃arã tʉdi ejaja ticõri, ado bajiro goti bocayijarã ĩna.

—Riti mʉcana mani Ʉjʉ caticoañi. Simón ĩmasiti ĩre tiñi, yi goti bocayijarã ĩna.

35 Ito yija ĩnajʉa cʉni ĩna ma waroca ĩnare bajire gayere gotiyijarã ĩnajʉa cʉni mʉcana: “Ma gʉa waroca sĩgʉ̃ sʉaquĩ gʉare. Wijʉ ejacõri naju ĩ bato ĩsija ticõri, ‘Jesuti ñami ãni’, yi ti masicʉ gʉa cʉni”, yi gotiyijarã ĩna, ito minijua ñanare.

Ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

36 Ito bajiro ĩna bʉsi ñarocati ĩna wato goaĩoyijʉ Jesús mʉcana.

—Ñati mʉa. Ñe mano queno ñaña mʉa, yi ejayijʉ Jesús ĩnare.

37 Ito bajija ti ʉcacõri güiyijarã ĩna, “Wʉjo ñaroja”, yirona. 38 Ĩna güijare ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—¿No yija ti ʉcati mʉa? ¿No yija, “Jesuti ñami. Jesuti ñaguĩji gajea”, yi tʉoĩati mʉa? 39 Yʉ ya ãmo tiya mʉa. Ito yicõri yʉ ya gʉbori cʉni tiya mʉa. Yʉti ña yʉ. Yʉre queno ticõri moaĩaña mʉa. Wʉjo ñajama yʉ robo bajiro gõa cʉti, ri cʉti yibetoja, mʉa tija, yiyijʉ Jesús ĩnare.

40 Ito yicõri ĩ ya ãmori ĩ ya gʉbori cʉni ĩnare ĩoyijʉ ĩ. 41 Wanʉbojarãti, “Ĩ meje ñaguĩji”, yirona ʉcayijarã ĩna. Ito bajija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—¿Bareoni jabeto ñacʉati mʉare? yiyijʉ Jesús ĩnare.

42 Ito yija wai jʉ̃ora cuji co cuji ĩre ĩsiyijarã ĩna. 43 Itire boca ãmicõri ĩna tiro riojo bayijʉ ĩ. 44 Iti bacõri ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Canʉti yʉre rẽtacati gayere mʉa rãca ñagʉ̃jʉ, “Ado bajiro rẽtaro yiroja yʉre”, yi goticãcʉ yʉ mʉare. Ado bajiro mʉare yicʉ yʉ: Moisés ĩ ucare, Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare, David ñayorʉ ĩ ucarena cʉni, “Ado bajiro rẽtaro yiroja Dios ĩ cõarʉre”, yi ucañi ĩna. “Ĩna ucado bajiroti yʉre rẽtaro yiroja”, yi mʉare goticãcʉ yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

45 Ito ĩ yija bero Dios oca tuti gaye ĩna tʉo masitoni ĩnare goti rẽtobuyijʉ ĩ. 46 Ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:

—Cristo Dios ĩ cõarʉ quenabeto tõbʉjacõri godagʉ yiguĩji. Ito yicõri mʉcana godana wato ñabojacõri tʉdi catigʉ yiguĩji mʉcana. 47 Iti oca masa jeyarore goti ucure ñaro wado yiroja. “Mʉa ñeñaro yirisere jidicãña. Ito yicõri Jesucristore tʉorʉ̃nʉña ñeñaro mʉa yirise Dios ĩ ãcabojotoni”, yi goti ucure ñaro wado yiroja. Jerusalén gãnare goti tĩocõri masa jeyarore goti ucure ñaro wado yiroja, yi gotia Dios oca. 48 Ito bajiro iti rẽtaja tigoana ña mʉa. 49 Yʉ Jacʉ ĩ rotiado bajiroti mʉare Espíritu Santo queo sãgʉ̃ yigʉja yʉ. Espíritu Santona sʉoriti Dios ĩ masirise mʉare ĩ queo sãroto riojʉa ado Jerusalénjʉti ñacõaña maji, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Macãrʉcʉ̃rojʉ Jesús ĩ mʉja ware gaye

(Mr 16.19-20)

50 Ito bajiro ĩ yija bero Betaniajʉ ĩnare ãmi wayijʉ. Ĩ ya ãmori ñu mʉocõri, “Mʉare queno yijaro Dios”, yiyijʉ ĩ. 51 Ito bajiro ĩnare ĩ yija bero ũmacʉ̃jʉ

ãmi wayiju Dios ĩre. 52 Buto ĩre rũcubuo wanu quenacõri Jerusalénju tudi wayijarã ĩna. 53 Ito yicõri co rumu ruyabeto rũcubuorã Dios ya wiju minijuasotiyijarã ĩna. Itocõ ña.

El santo evangelio según

San Juan

Dios oca gotirocu masa rãca Cristo ĩ ñare gaye

1 [1]Cajero ñe manirajuti Cristo, Dios oca goti rẽtoburocu ñacãyiju. Ĩ Dios rãcati ñayiju. Ito yicõri ĩti ñayiju Dios. [2]Adi macãrucũro ĩ rujeoroto riojuaju Dios rãca ñacãyiju Cristo. [3]Ína suoriti macãrucũro gaye jeyaro rujeoyiju Dios. Ñejua gaje Cristo manoti rujeobisiju Dios. [4]Ĩti ñami catitĩñare rucogu. Ito yicõri ĩti ñami busurise rucogu. Ito bajigu ñari masa ĩna tuo masiroca yi masiami ĩ. [5]Rãitĩarogu masa ĩna ñeñaro yibojaja cuni busu masiguĩji Cristo. “Ñeñaro yirã ña mani”, ĩna yi masiroca, yigu yiguĩji Cristo. Ito bajiri ĩre rẽtocũ masibicu yiguĩji rãitĩaro ñagũ rũmúa uju.

[6]Sĩgũ ũmugũ ñaquĩ gua masare ĩ riasotoni Dios ĩ cũru. Ĩ wame cutiquĩ Juan idé guri masu. [7]“Cristo ñami busurise rucogu”, masare yi riasorocu wadiñi Juan idé guri masu. Cristore masa ĩna tuorũnutoni Dios ocare gotigu wadiñi Juan idé guri masu. [8]Ĩ meje ñañi busurise rucogu. Cristo, busurise rucogure busi ĩsigũ wadiru ñañi Juan. [9]Busurise rucosagu ĩ ñaquĩ Cristo. Jeyaro masa ĩna tuo masitoni wadiru ñaquĩ Cristo. Ito bajigu ñari ñajediro masa ĩna tuo masitoni wadiñi ĩ.

[10]Adi macãrucũro rujearoto riojuaju ñacãyiju ĩ Dios oca gotiri masu. Ína suoriti adi macãrucũroju Dios ĩ menire ñabojarocati adi macãrucũro gãna masa ĩre ti masibisijarã maji. [11]Adi macãrucũro ĩ rujeore ñabojarocati ĩ ñarãjua ĩre boca ãmibisijarã. [12]Gãjerã coriarãma ĩre queno boca ãmiyijarã. Ito yicõri ĩre tuorũnuyijarã ĩna. Ito bajiri ĩre ĩna tuorũnujare Dios rĩa ĩna ñaroca yiyiju Cristo. “Yure masogũ yiguĩji Cristo”, yi tuorũnurãre Dios rĩa ĩna ñaroca yiyiju Cristo. [13]Ito bajiri Dios rĩati ñama ĩna ĩja. Ĩre boca ãmicõri ĩ rĩa ñama ĩja. Masa ĩna rĩa cutirona ĩna yiro bajiro meje ña. Dios rĩati ĩna ñaroca Cristo ĩ yiana ñama ĩna. Ito bajiri Dios rĩati ñama ĩna ĩja. Ito yicõri Dioti ñami ĩna Jacu.

[14]Dios oca gotiri masu manire bajiroti ruju cuticõri, mani wato ña ucuquĩ. Ĩti ñami masare ti maigũ, ito yicõri riojo gotigu. Ĩ, Dios Macu sĩgũ ñagũre ticõri, “Ĩti ñami busurise rucogu. Ĩ Jacure bajiroti rẽtoro ñasagu ñami ĩ cuni”, yi tuoĩa mani. [15]Juan idé guri masu, Cristore busi ĩsigũ ado bajiro masare gotiquĩ ĩ ejaroca:

—Ãni gaye gotisuogu, ado bajiro muare goticu yu. “Yu berojua sĩgũ ejagu yiguĩji. Yu berojua ejagu ñabojaguti, yu rẽtoro ñasagu ñagũ yiguĩji ĩ. Yu riojuaju ñacãñi ĩ”, yi goticu yu, yiquĩ Juan idé guri masu, masare gotigu.

16 Mani jeyaro queno ĩ yirise boca ãmisotia mani. Manire ĩ queno yiado
bajiroti manire queno yitĩñami maji. 17 Moisés ñayorɯna sɯoriti bɯcɯrã ĩna
rotire gaye manire ejayija. Dios manire ĩ ti mairise gayeama, ĩ oca riojo
ñasarise cɯni, Cristona sɯoriti manire ejayija. 18 Sĩgɯ̃jɯa Diore tigɯ maquĩji.
Ĩ Macɯ sĩgɯ̃ti ĩre tiguĩji. Ĩ ñaguĩji ĩ Jacɯ robo bajiroti corocõ tɯoĩagɯ̃. "Ito
bajiro bajigɯ ñami Dios", mani yi masitoni, manire riasogɯ ñami Cristo.

Jesucristore Juan ĩ bɯsi ĩsire gaye

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Paia mesare ito yicõri levita masare cɯni cõañi judio masa Jerusalén
gãna. "¿Ñimɯ ñati mɯ?" Juan idé guri masɯre ĩna yi seniĩatoni ĩnare cõañi ĩna.
20 Ito bajiro ĩre ĩna seniĩaja tɯocõri, riojo ĩnare cɯdiquĩ Juan idé guri masɯ:

—Yɯ, Cristo Dios ĩ cõarɯ meje ña yɯ, yiquĩ Juan ĩnare.

21 Mɯcana tɯdi ĩre seniĩa quenocã ĩna:

—¿Ito yijama ñimɯjɯa ñasati mɯ? ¿Elías, Diore goti ĩsiri masɯjɯa ñatite
mɯ? yi seniĩacã ĩna ĩre.

—Ĩ meje ña yɯ, yiquĩ ĩ ĩnare.

Ito yija mɯcana tɯdi ĩre seniĩacã ĩna:

—¿Mɯti ñati Diore goti ĩsiri masɯ, "Ejagɯ yiguĩji", ĩna yicacɯ? yi seniĩacã
ĩna Juan idé guri masɯre.

—Ĩ meje ña yɯ, yiquĩ ĩ.

22 Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro yicã ĩna:

—¿Ñimɯjɯa ñasati mɯ? yicã ĩna. Gɯare roticõarãre oca ãmi tɯdi wa ãmoa
gɯa. Mɯmasiti mɯ gaye, ¿no bajiro gɯare gotiati mɯ? yi seniĩacã ĩna Juan idé
guri masɯre.

23 Ĩna ito yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiquĩ ĩ ĩnare:

—Yɯti ña, yucɯ manojɯ masare oca sẽoro goti ucugɯ: "Mani Ɯjɯ ĩ ejaroto
riojɯa, mɯa ñeñaro yirise jidicãcõri ĩre ña yucãña", yi goti yuri masɯ ña yɯ.
Isaías ñayorɯ, Diore goti ĩsiri masɯ, ĩ yiado bajiroti yi gotia yɯ cɯni, yiquĩ
Juan idé guri masɯ ĩre oca seniĩacãnare.

24 Juan idé guri masɯ tɯ oca seniĩarã ejacãna, ĩna ñañi fariseo gaye tɯoĩarã
ĩna cõana. 25 Mɯcana tɯdi ĩre seniĩacã ĩna:

—Ito yija, Cristo meje ñabojagɯti, Elías meje ñabojagɯti, Diore goti ĩsiri
masɯ meje ñabojagɯti, ¿no yija masare idé guati mɯ? yi seniĩacã ĩna Juan
idé guri masɯre.

26 Ĩna ito yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiquĩ ĩ:

—Yɯ masare idé guja, idenagoti idé gua yɯ. Sĩgɯ̃ ñami ado mani wato mɯa
masibicɯ. 27 Yɯ rẽtoro ñasagɯ ñami ĩ. Yɯ bero ejarɯ ñabojagɯti, yɯ rẽtoro
ñasagɯ ñami ĩ. Ĩre bajiro bajigɯ meje ña yɯama. Yɯ rẽtoro quenagɯ̃ ĩ ñajare
ĩ rãca corocõ ñado ma yɯ. Ito bajiro quenagɯ̃ meje ñacõri ĩ ya gɯboco õja
masibea yɯ, yiquĩ Juan idé guri masɯ ĩre seniĩacãnare.

28 Jordán wame cɯtirisa tɯjɯ masare Juan idé guroca ito bajiro rẽtacɯ.
Betania wame cɯtirijɯ ñacɯ itijɯ, Jordán tɯnima.

Oveja Macɯ robo bajigɯ ñami Jesús, yire gaye

29 Ito bero gaje rɯmɯ, Jesús gɯa tɯjɯ ĩ wadija tiquĩ Juan idé guri masɯ. Ito
bajiri masare ado bajiro gotiquĩ ĩ:

—Tiya mʉa, ãniti ñami Dios yagʉ, Oveja Macʉ robo bajigʉ. Masa ĩna ñeñaro yirise waja yi ĩsirocʉ ñari Oveja Macʉ robo bajiro bajigʉ ñami ĩ. Ĩti ñami adi macãrʉcʉ̃ro gãnare ĩna ñeñaro yirisere waja yi ĩsiri masʉ. 30 Ĩ gaye gotisʉogʉ, ado bajiro mʉare goticʉ yʉ: “Yʉ berojʉa sĩgʉ̃ ejagʉ yiguĩji. Yʉ berojʉa ejagʉ ñabojagʉti yʉ rẽtoro ñasagʉ ñagʉ̃ yiguĩji ĩ. Yʉ riojʉajʉ ñacãñi ĩ”, yi goticʉ yʉ mʉare. 31 Yʉ cʉni, “Ĩ ñaguĩji”, yi masibiticʉ maji. Ado ña yʉ masare idé gugʉ. “Ãni ñami Dios ĩ cõarʉ”, mani ñarã cʉni ĩna yi masitoni, yi gotia yʉ, yiquĩ Juan idé guri masʉ Israel sita gãnare.

32 Gaje ado bajiro masare gotiquĩ ĩ:

—Espíritu Santo bujare bajigʉ ruji wadicõri, ĩ joejʉre ĩ quedi jeaja ticʉ yʉ. 33 Ĩre tibojagʉti, “Ĩti ñaguĩji Cristo”, yi masibiticʉ yʉ maji. Yʉre masare idé gu roticacʉ, yʉre ĩ gotigore tʉoĩa bʉjacõri, “Ãniti ñami Cristo”, yi masicʉ yʉ ĩja. Ado bajiro yʉre gotiquĩ ĩ yʉre idé gu roticacʉ: “Sĩgʉ̃re Espíritu Santo ĩ quedi jeaja, mʉ tija, Ĩti ñami masare Espíritu Santo queo sãgʉ̃”, yiquĩ yʉre idé gu roticacʉ. 34 Ĩre tigorʉ ña yʉ. Ito bajiri, “Dios Macʉ ñami ĩ”, yi masia yʉ, yi gotiquĩ Juan idé guri masʉ, masare gotigʉ.

Jesús rãca riasotisʉoana gaye

35 Ito bero gaje rʉmʉ ito ñacʉ gʉa mʉcana. Jʉ̃arã ñacʉ gʉa Juan idé guri masʉ rãca riasotirã. 36 Jesús ĩ rẽta waja ticõri, ado bajiro gʉare gotiquĩ Juan idé guri masʉ:

—Tiya, ãniti ñami Dios yagʉ Oveja Macʉ robo bajiro bajigʉ, mani ñeñaro yirise waja yi ĩsiri masʉ, yiquĩ Juan gʉare.

37 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, Jesure sʉya wacʉ gʉa ĩja. 38 Ito bajiro gʉa ĩre sʉya waja jʉda ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—¿Ñere ãmarã yati mʉa? yiquĩ Jesús gʉare.

—Riasori masʉ, ¿nojʉ ñati mʉ ñaro? yi seniĩacʉ gʉa Jesure.

39 —Adojʉ tirã waya maji, yi cʉdiquĩ Jesús gʉare.

Ito ĩ yijare ĩre sʉya wacõri, ĩ ñarojʉ ticʉ gʉa ĩja. Ito bajiri iti rʉmʉ ĩ rãcati ñarã rãiocoacʉ gʉa. Yucʉ wecacõ tʉjaquĩ ũmacañi.

40 Juan idé guri masʉre tʉocõri, yʉ rãca Jesure sʉya wacʉ ñaquĩ Andrés. Ĩ ñaquĩ Simón Pedro ocabaji. 41 Jesure ti masicõri, ĩ rĩjorʉ Simónre gotirocʉ ãmagʉ̃ waquĩ ĩ. Ĩ rĩjorʉ tʉ ejacõri, ado bajiro gotiyijʉ Andrés:

—Dios ĩ cõarʉ Cristore bʉjacõa yʉ, yi ejayijʉ ĩ.

42 Ito yija, Simónre gʉa tʉjʉ ãmi wadiquĩ Andrés. Simónre ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Mʉ ña Simón, Jonás macʉ. Ito bajibojarocati Pedro wame cʉtigʉ yigʉja mʉ ĩja. Gʉ̃tagã yireoni ña iti, yiquĩ Jesús Simónre.

Natanael, Felipere cʉni Jesús ĩ jire gaye

43 Ito bero gaje rʉmʉ, Galilea wame cʉtirita tʉjʉ waquĩ Jesús. Itojʉ ejacõri, Felipe wame cʉtigʉre bʉjaquĩ. Ito yicõri ado bajiro ĩre yiquĩ Jesús:

—Yʉ rãca waya, yiquĩ Jesús ĩre.

44 Betsaida wame cʉtiri cʉto gagʉ ñaquĩ Felipe. Pedro ocabaji Andrés cʉni ĩna ñaro ñacʉ ito. 45 Jesure tʉocõri, Natanaelre ãmagʉ̃ waquĩ Felipe. Ĩre bʉjacõri, ado bajiro ĩre gotiyijʉ ĩ:

—Moisés ñayoru Dios ĩ rotire ucagu, ĩ uca gotirure bujacõmu yu ĩja. Diore goti ĩsiri masa ĩna ucarure bujacõmu yu ĩja. Ĩ ñami Jesús, Nazaret gagu, José wame cutigu ĩ masoru, yiyiju ĩ Natanaelre gotigu.

46 Ĩ ito yija tuocõri, ado bajiro seniĩayiju Natanael:

—¿Nazaret gagu ĩ ñaja quenagũ ñaguĩjida muca? yi seniĩayiju ĩ Felipere.

—Waya tito, yiyiju Felipe Natanaelre. Ito bajiro yicõri gua tuju ejacã ĩna ĩja.

47 Natanael ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Sĩgũ Israel sita gagugoro ejaquĩ ado. Ĩre ruore ma, yiquĩ Jesús, Natanaelre ticõri.

48 Ito ĩ yijare:

—¿No bajiro yure ti masiati mu? yi seniĩaquĩ ĩ Jesure.

—Felipe mure ĩ jiroto riojua, higuera wame cutiricu roca mu rũgõroca tibu yu mure, yiquĩ Jesús ĩre.

49 Ito ĩ yija tuocõri:

—Yure Riasogu, muti ña Dios Macu, ito yicõri gua Israel sita gãna Uju ña mu, yiquĩ Natanael Jesure.

50 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús ĩre:

—Higuera wame cutiricu roca mu rũgõroca mure tibu yu, ¿mure yu yija, yure tuorũnuati mu? Gaje iti rẽto busaro bajirise tigu yiguja mu, yiquĩ Jesús ĩre.

51 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús guare:

—Riti muare gotia yu. Macãrucũro soje iti janaroca, Yu Masa Rĩjoru tuju, ángel mesa yu tuju ĩna rujija, ĩna mujaja cuni tirã yirãji mua, yiquĩ Jesús guare.

Caná wame cutiri cutoju ĩna ãmo siare gaye

2 1 Jua rumu bero Galilea sita Caná wame cutiri cutoju ãmo siare ñaro wado yicu. Jesús jaco cuni ñacõ itoju. 2 Gua Jesús rãca riasotirãre cuni basa guare goticã ĩna. Ito bajiri gua cuni Jesús rãca ñacu itoju. 3 Ito bajiro gua idi ñaroca, uyé ide jedicoacu. Ito bajija ticõri, Jesús jaco ado bajiro yicõ ĩre:

—Uyé ide jedicoaju ĩja, yicõ iso Jesure.

4 Iso ito yija tuocõri:

—¿Cana, no yija yure iti gotiati mu? Tiyamani yu ĩoroti ejabea maji, yiquĩ Jesús isore.

5 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, iori masare ado bajiro yicõ iso:

—Jeyaro ĩ rotiro bajiroti cudiya, yicõ iso ĩnare.

6 Itoju ñacu ide gõnaraduri, gũtana ĩna menira soturi. Coga ãmojeno soturi ñacu. Ide gõnacõri bucurã ĩna rotiado robo bajiro ĩna coesotiri soturi ñacu iti soturi. Cincuenta, setenta cuni ide coari dajarise ñacu iti soturi. 7 Iori masare ado bajiro rotiquĩ Jesús:

—Adi soturire ide jio dajoya, yiquĩ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija tuocõri, iti soturi ñarocõti jio dajocã ĩna. 8 Ĩna cudija ticõri, ado bajiro rotiquĩ Jesús ĩnare:

—Jabeto gõnacõri, basa ujure ĩsitẽña mua, yiquĩ ĩ ĩnare.

Ĩ rotiro bajiroti yicã ĩna. Basa ujure ide iocã ĩna. 9 Iti ide ĩ boca idija, uyé ideti ñacoacu iti ĩja. “Ito gaye ñaroja”, yi masibitiquĩ ĩ. Iori masa riti

masicã ĩna ãmiadore. Iti idicõri, mame manojo cutigure ji ñucaquĩ basa uju.
10 Ĩ ejaroca ado bajiro ĩre yiquĩ ĩ:
—Gãjerãma, basa ĩna menisuoja, quenarise iosuocã. Jairo masa ĩna idija bero quenasabiti ide iocã ĩna. Muáma gaje idire rẽtoro quenarise seoyija mu. Adocãta mu iorise quenarise ña, yiquĩ basa uju mame manojo cutigure.
11 Iti ñacu tiyamani Jesús ĩ ĩosuore Galilea sita, Caná wame cutiri cutoju. Iti ticõri, rẽtoro ĩ masirise ĩ ĩoja, ticu gua, ĩ rãca riasotirã. Ito bajiri ĩre tuorũnucu gua ĩja.
12 Iti basa rẽtaja bero Capernaum wame cutiri cutoju wacu gua Jesús rãca. Ĩ jaco, gua ĩ rãca riasotirã, ĩ ñarã cuni ĩ rãca wacu gua. Itoju yoa busari ña ucucu gua.

Niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Judio masa pascua basa ĩna meniroti rumu riojuaca rumu Jerusalénju wacu gua Jesús rãca. 14 Itoju Dios ya wi ejacõri, ta wecua, oveja, buja ĩsiri masare ti bujaquĩ Jesús. Ito yicõri niyeru wasoari masa ĩna rujiadoju, ĩna rujija ti bujaquĩ ĩ. 15 Ito bajiro ĩna yi ñaja ticõri, bajera ma meniquĩ Jesús. Ito bajiro yicõri, ĩna ya wecua rãca, ĩna ya oveja rãca Dios ya wi ñarãre bucõaquĩ Jesús. Niyeru wasoari masa ya niyeru cujirire ware batecõquĩ ĩ. Ĩna ya casabori gaye tujuda queoquĩ Jesús. 16 Ito yicõri, buja ĩsiri masare ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Ãna mua ĩsironare ãmi budi wasa mua. Yu Jacu ya wire gajeoni ĩsira wi godo weobesa mua, yiquĩ Jesús ĩnare.
17 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, Dios oca tuti gotire tuoĩa bujacu gua ĩ rãca riasotirã: “Buto mu ya wire tuoĩa rũcubuoa yu”, yi Dios oca tuti gotire gaye tuoĩa bujacu gua.
18 Ito yija ito ñarã judio masa Jesure seniĩacã:
—¿No bajiro ĩogũ yigujada mu, “Dios ĩ rotirena waibucurã ĩsiri masare bucõa mu”, gua yitoni? yi seniĩacã ĩna Jesure.
19 Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús ĩnare:
—Adi Dios ya wire mua ruyurioja, udia rumu beroti mucana tudi iti wire jõrojogu yiguja yu, yiquĩ Jesús ĩnare.
20 Ito ĩ yija tuocõri:
—Cuarenta y seis rodori sejayijarã ĩna adi wi menirã. Muáma, “Udia rumu beroti jõrojoguja”, ¿yire masiati mu? yicã ĩna Jesure.
21 Ito bajiro Dios ya wire Jesús ĩ tuoĩa busija, ĩ ya ruju gayere busigu yiñi Jesús. 22 Iti Jesús ĩ busigore mucana tudi Jesús ĩ catirocaju, ĩ busigore tuoĩa bujacu gua, ĩ rãca riasotigoana. Ito bajiri Dios oca ĩ busigore cuni tuorũnucu gua ĩja.

Mani tuoĩarise masi jeogu ñami Jesús, yire gaye

23 Jerusalén ñacõri, pascua basa ĩna meniroca jaje tiyamani masare ĩoquĩ Jesús. Ito bajiro ĩ yijare, jãjarã masa ĩre tuorũnucã ĩna ĩja. 24 “Masa jeyaro ñeñaro yirã ñama”, yi ti masicõri, ĩnare queno tuorũnusabitiquĩ Jesús.
25 Masa jeyaro ĩna ya usiju ĩna tuoĩarise ti masigũ ñaquĩ Jesús. “Ito bajiro bajirã ñama masa”, yi tuoĩa masicãñi Jesús.

Nicodemo Jesús tu ĩ ejare gaye

3 1 Sĩgũ fariseo gaye tuoĩagũ, Nicodemo wame cutigu ñayiju. Judio masa
rãca ñasagu ñayiju ĩ. 2 Ĩ Nicodemo, ñamiju Jesure tigu ejayiju. Ĩ tu
ejacõri, ado bajiro yiyiju ĩ Jesure:

—Riasori masu, "Guare riasotoni mure cõañi Dios", yi tuoĩa gua mure.
Mu rãca Dios ĩ ñajare tiyamani ĩo masia mu. Ñimujua gãji tiyamani mu ĩoro
bajiro yibiquĩji, Dios ĩ rãca ñabeja, yiyiju ĩ Jesure.

3 —Riti mure ado bajiro gotia yu. No mucana tudi rujea quenobicu Dios ĩ
rotiroju tibiquĩji, yiyiju Jesús Nicodemore.

4 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro Jesure seniĩayiju Nicodemo:

—¿No bajiro ũmugũ jaigu ñacãbojaguti mucana tudi rujea quenoguĩjida?
¿Jacore sãjacõri, mucana tudi rujea quenoguĩjida? yi seniĩayiju ĩ Jesure.

5 —Riti mure gotia yu. Masa jeyaro jacona rujearãji. Ito bajibojarocati Espí-
ritu Santona rujeabicu Dios ĩ rotiroju ejabiquĩji. 6 Masana rujeana, masati
ñarãji. Espíritu Santona rujeana ĩ ya usina catitĩñarã yirãji ĩna. 7 "No Dios
tuju eja ãmoja, mucana tudi rujea quenoja quena", ya yu mure. Ito bajiro yu
yija, tuo ucabesa mu. 8 Mino iti ãmoro bajiroti wẽa ñucaro yiroja. Mino iti
udija tuoa mani. Ito bajibojarocati, "Ito gaye wadiroja, ito waroja", yi masibea
mani. Ito bajiroti bajigu ñami Espíritu Santo cuni. "Ñimujuare itocõ rujea
quenogũ yiguĩji Espíritu Santo", yi masibea mani, yiyiju Jesús Nicodemore.

9 Ito yija mucana tudi seniĩa quenoyiju Nicodemo:

—¿No bajiro bajirojada iti? yi seniĩayiju ĩ Jesure.

10 Ado bajiro ĩre cudiyiju Jesús:

—Israel sita gãnare riasori masu ñasagu ña mu. ¿Ito bajibojaguti adi
gayeama masibeati mu? 11 Riti mure gotia yu. Yu masirisere busia yu. Ito
yicõri yu tigore mure gotia yu. Ito bajibojarocati yu gotirisere queno tuorũ-
nubea mu. 12 Adi sitaju gaye yu busirise mu tuorũnubeja, Dios ĩ ñaroju gaye
yu busija cuni, tuorũnubicu yiguja mu, yiyiju Jesús ĩre.

13 Gaje ado bajiro gotiyiju Jesús:

—Sĩgũ ũmacũju mujagoru maquĩji. Yu sĩgũti ña ũmacũjuna ruji wadi-
cõri mucana tudi itoju muja warocu. Yu ña Masa Rĩjoru. Yuti ña itoju muja
warocu. 14 Jane mejeju Moisés ñayoru yucu manoju ĩna ña ucuroca yucu joe
ãñare jeoyiju, masa ĩna ti muotoni. Ãñare ti muocõri ãña cuni ecoana ñabo-
jarãti godabisijarã ĩna. Ito bajiroti yu cuni Masa Rĩjoru, yucuna muo ecogu
yiguja. 15 No yure tuorũnugũti godabicu yiguĩji catitĩñagũ yiguĩji, yiyiju Jesús
Nicodemore gotigu.

Ñajediro masare Dios ĩ maire gaye

16 'Ñajediro masare buto maiyiju Dios. Ito bajiri ĩ Macu sĩgũ ñagũre cõayiju,
masare ĩ goda ĩsitoni. No Jesure tuorũnugũti godabiquĩji, catitĩñagũ yiguĩji.
17 Adi macărucũro gãnare ĩ ruyuriotoni meje ĩ Macure cõayiju Dios. Ado
robojua bajiyiju. Masare masojaro yirocu ĩ Macure cõayiju Dios.

18 'No ĩ Macure tuorũnugũre waja senibicu yiguĩji Dios. No Dios Macu sĩgũ
ñagũre tuorũnubicu, ĩ tuorũnubitire waja ĩre ruyuriogu yiguĩji Dios. 19 "Yu
Macure tuorũnumenare ĩnare ruyuriogu yiguja yu", yicãñi Dios. Ado bajiro bajia:
Busurise rucogu ñari masa ĩna tuo masiroca yi masiami Jesús. Ito bajiri adi tuti

ejacõri, “Ñeñaro yirã ña mani”, masa ĩna yi masiroca yiñi Jesús. Bʉto ñeñaro yi jairã ñari busurise rẽtoro rãitĩarisere ãmoyijarã ĩna. Quenarise yi ãmobiticõri ñeñarisejʉare riti bʉto yi ãmoyijarã ĩna. Ito bajiri Jesure ĩna tʉorʉ̃nʉbitire waja jeame ʉ̃jʉroju ĩnare cõagʉ̃ yiguĩji Dios. 20 Ñeñaro yirã ñarocõti busurise ti teama ĩna. Ito bajiri busurise rʉcogʉ yʉ ñajare, yʉre boca ãmimenaji ĩna. Ĩna ñeñaro yirise goabe yirona yʉre boca ãmimenaji ĩna. 21 Oca riojo gotire cʉdirãma, yʉ busurise rʉcogʉre boca ãmirã yirãji ĩnama. Ito bajiri ĩna queno cʉdija ticõri, “Ĩna queno yiroca yami Dios”, yi ti masirã yirãji gãjerã, yiyijʉ Jesús Nicodemore.

Juan idé guri masʉ Jesús gayere ĩ gotire gaye

22 Ito yija bero, gʉa Jesús rãca riasotirã ĩ rãca Judea sitajʉ wacʉ. Itojʉ yoa bʉsari ĩ rãca masare idé gu ñacʉ gʉa. 23 Juan idé guri masʉ cʉni Salim cʉto sõjʉa Enón wame cʉtiri cʉtojʉ masare idé gu ñayijʉ ĩ cʉni. Itojʉ ide jairo iti ñajare, masa jãjarã idé gu rotirã ejayijarã. Ito bajiri ĩnare idé guyijʉ Juan. 24 Ito bajiro rẽtayijʉ, Juan idé guri masʉre ĩna tubiaroto riojʉa.

25 Ito baji ñaroca coriarã Juan idé guri masʉ rãca riasotirã, sĩgʉ̃ judio masʉ rãca gãmeri bʉsi ñayijarã ĩna. “Bʉcʉrã ĩna rotiado bajiro mani cʉdija ticõri, mani ñeñaro yirisere coegʉ yiguĩji Dios”, yi gãmeri bʉsi ñayijarã ĩna. 26 Ĩna gãmeri bʉsija bero Juan tʉ ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:

—Gʉare riasogʉ, ¿Jordán wame cʉtirisa sidʉja mʉ tigorʉre masiati mʉ? Ĩ gayere gʉare bʉsibʉ mʉ. Adi rʉmʉri bʉto masare idé guguĩji. Ito bajiri masa ĩre riti sʉyarãji ĩna, yi gotiyijarã ĩna Juan idé guri masʉre.

27 Ĩna ito yija tʉocõri:

—Ñe manoti ñarãji masa, Dios ĩ ĩsibeja. Dioti ñami masa ĩna moaroti cũri masʉ. 28 “Yʉ meje ña Cristo. Ĩ ejaroto riojʉa Dios ĩ cõa yurʉ ña yʉ”, yiari mʉare goticãcʉ yʉ. “Ito bajiro gotiquĩ Juan gʉare”, yi masirã ña mʉa, yiyijʉ Juan ĩ rãca riasotirãre. 29 Goti masiore ocana ado bajiro gotiyijʉ Juan: “Ãmo siari rʉmʉ isore ñiagʉ̃, iso manʉjʉ ñarocʉ ñaguĩji ĩ. Ĩ, ãmo siagʉ baba, ĩ ãmo siare gaye ĩ tʉoja bʉto wanʉ quenagʉ̃ yiguĩji ĩ. ‘Masare idé gugʉ yiguĩji’, mʉa yija tʉocõri, itire bajiroti wanʉ quena yʉ cʉni. 30 Yʉ rẽtoro ñasagʉ ĩ ñare ãmoa yʉ. Yʉre ĩna rʉ̃cʉbʉoro rẽto bʉsaro masa ĩre rʉ̃cʉbʉore ãmoa yʉ”, yiyijʉ Juan ĩ rãca riasotirãre.

Ũmacʉ̃jʉ wadirʉ ñami Cristo, yire gaye

31 Ũmacʉ̃jʉ gagʉ wadirʉ, ĩ ñami ñasagʉ. Ñimʉ gãji ĩ rẽtoro ñasagʉ maquĩji. Adi macãrʉcʉ̃rojʉ rujearʉ ĩ ñami adi macãrʉcʉ̃ro gagʉ. Ito bajiri adi macãrʉcʉ̃ro gaye bʉsiami ĩ. Ũmacʉ̃jʉ gagʉ wadirʉama ĩ ñami ñasagʉ. 32 Ĩ tigore, ĩ tʉogore cʉni bʉsiami ĩocʉ̃. Ito bajibojarocati, noajʉa queno tʉorʉ̃nʉbeama ĩ bʉsirisere. 33 No ĩre tʉorʉ̃nʉgʉ̃ti, “Queno riojo yigʉ ñami Dios”, yi masiguĩji ĩocʉ̃. 34 Dios ĩ cõarʉama Dios ocareti gotiguĩji. Jabetacã meje ĩ ya ʉsi queo sãgʉ̃ yiguĩji Dios ĩre. 35 Ĩ Macʉre maigʉ̃, “Jeyaro rotijaro ĩ”, yirocʉ Cristore cũñi mani Jacʉ Dios. 36 No Dios Macʉre tʉorʉ̃nʉgʉ̃ti catitĩñagʉ̃ yiguĩji. Ĩ Macʉre tʉorʉ̃nʉbicʉama catitĩñare bʉjabicʉ yiguĩji. Ĩocʉ̃reama bʉto ñeñaro ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios.

Samaria sita gago rãca Jesús ĩ bʉsire gaye

4 1 “Juan rẽto bʉsaro masare idé guami Jesús, ito yicõri ĩre jãjarã bʉsa sʉyama ĩna”, yire gaye masiñi fariseo gaye tʉoĩarã. 2 Quenogoroama

Jesús meje masare idé guquĩ. Gʉa Jesús rãca riasotirãjʉ masare idé gucʉ gʉa.
3 Fariseo gaye tʉoĩarã ĩna masija tʉocõri, Judea sitare wacoacʉ gʉa Jesús
rãca. Ito yicõri Galilea sitajʉ wacʉ gʉa mʉcana.
4 Ito warã riti Samaria sitajʉ ejacʉ gʉa. 5 Ito rẽta wacõri, Sicar wame cʉtiri
cʉtojʉ ejacʉ gʉa. Iti cʉto Jacob ñayorʉ ĩ macʉ Josére ĩsira sita tʉ ñacʉ iti
cʉto. 6 Itojʉ ñacʉ Jacob ñayorʉ ya ide goje. Boga wadirʉ ñari iti goje tʉ eja
rʉ̃jʉ̃quĩ Jesús. Ʉ̃mʉa gʉdareco ejarecõro ñacʉ. 7-8 Gʉama ĩ rãca riasotirã
cʉtojʉ wacʉ bare waja yirã warã. Itojʉ Jesús ĩ rujiroca, sĩgõ Samaria sita
gago ide gõnagõ ejayijo. Iso ejaja ticõri, isore ado bajiro ide seniyijʉ Jesús:
—Ide ioya yʉre, yiyijʉ ĩ isore.
9 Ide ĩ senija tʉocõri, ado bajiro yiyijo Samaria sita gago:
—¿Mʉ no yija judio masʉ ñabojagʉti, yʉ Samaria sita gagore ide seniati
mʉ? yiyijo iso Jesure. Samaria sita gãna rãca judio masa rãca queno baba
cʉtibiticõri, ito bajiro yiyijo iso.
10 Iso ito bajiro yija tʉocõri:
—Dios ĩ ĩsiroti mʉ masija, ito yicõri, “Ĩ ñami yʉre ide senigʉ̃”, mʉ yi
masija, yʉjʉare ide seniboroja mʉ. Ito bajiro mʉ yija, ide catitĩñare gaye mʉre
ĩsiborʉja yʉ, yiyijʉ Jesús isore.
11 Ito ĩ yijare:
—Ñena ide gõnare ma mʉre. Jubejʉ ña ide goje. ¿Nojʉ gaye yʉre ide cati-
tĩñare gaye ĩsigʉ̃ yigʉjada mʉ? 12 Mani riojʉa gagʉ Jacob ñayorʉ adi goje ide
gojere cũñi ĩ. Ĩ cʉni idiñi iti goje gaye. Ĩ rĩa cʉni idiñi. Ĩ ya ecana cʉni idiñi.
¿Ĩ rẽto bʉsaro ñasagʉ ñati mʉ? yiyijo iso Jesure.
13 Ito bajiro iso yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús isore:
—No adi goje gaye ide idibojarãti, mʉcana tʉdi idi ãmocoarã yirãji. 14 No
ide catitĩñare gaye yʉ ioana, mʉcana tʉdi idi ãmomena yirãji. Yʉ ĩnare ide
iorise ide ũmaburi goje robo bajiro ũmabato ñaro yiroja, ĩna catitĩñatoni,
yiyijʉ Jesús isore.
15 Ito ĩ yija tʉocõri:
—Yʉ Ʉjʉ, iti gaye ide ãmoa yʉ cʉni, mʉcana tʉdi ide yʉ idibe yiroco. Ito
yicõri mʉcana tʉdi adi goje gõnagõ wadibe yiroco, yiyijo iso Jesure.
16 Ito yija, ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:
—Wasa, mʉ manʉjʉre jitẽña, ito yicõri adojʉ waya, yiyijʉ Jesús isore.
17 Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyijo iso:
—Manʉjʉ maco ña yʉ, yi cʉdiyijo iso.
—“Manʉjʉ maco ña yʉ”, mʉ yirise riti ya mʉ. 18 Co dʉjamocõ ũmʉa rãca
ñagoro ña mʉ. Ito bajicõri adocãta mʉ rãca ñagʉ̃, mʉ manʉjʉ meje ñami ĩ.
Ito bajiri, “Manʉjʉ maco ña yʉ”, mʉ yiriseama riti ya mʉ, yiyijʉ Jesús isore.
19 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijo iso ĩre:
—Yʉ Ʉjʉ, jeyaro masigʉ̃ocʉ̃ ña mʉ. “Diore goti ĩsiri masʉ ñami ãni”, ya
yʉ mʉre. 20 Gʉa Samaria sita gãna ñicʉsabatia, adi burojʉ Diore rʉ̃cʉbʉoñi.
Mʉa judio masama, “Jerusalénjʉ Diore rʉ̃cʉbʉoja quena”, ya mʉáma, yiyijo
iso Jesure.
21 Iso ito yijare:
—Yʉre tʉorʉ̃nʉña romio mʉ. Co rʉmʉ Diore mʉa rʉ̃cʉbʉoroti rʉmʉ ejaro
yiroja. Adi buro meje, ito yicõri Jerusalénjʉ wamenati Diore rʉ̃cʉbʉo ñarã
yirãji mʉa. 22 Mʉa Samaria sita gãna, mʉa rʉ̃cʉbʉorocʉre queno masibea

mua maji. Guama, gua rũcubuorocure queno masia. Gua judio masana suoriti masare masogũ yiguĩji Dios. 23 Ija ñaro yiroja, ito yicõri adocãta cuni ña, riojo Diore masa ĩna rũcubuo ãmosaja, ĩna ya usiju ĩre rũcubuorã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩre rũcubuore ãmoami mani Jacu. 24 Ruju meje ñami Dios. Usiti ñami ĩ. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiro riti Espíritu Santo ĩ ejabuarisena Diore mani rũcubuoja quena, yiyiju Jesús isore.

25 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiyijo iso:

—Dios ĩ cõaru, Mesías ejagu yiguĩji, yi tuoĩa yu. Ĩ ñaguĩji Cristo ĩna yigu. Ĩ ejaguju, guare queno goti rẽtobugu yiguĩji, yiyijo iso Jesure.

26 Iso ito yija:

—Yu adocãta mure busigu, ĩti ña, yiyiju Jesús isore.

27 Ito bajiro ĩ yi ñaroca, tudi ejacu gua ĩ rãca riasotirã. Romio rãca ĩ busija ticõri, jabeto ti ucacu gua. Ito bajibojarocati, "¿Ñe gaye ĩre ãmoati mu? ¿Ñe gaye isore seniĩati mu?" yi seniĩabiticu gua. 28 Ito yirocati ide gõnaradu jidi rojocõri cutoju wacõ iso. Cutoju ejacõri, masare ado bajiro gotiyijo iso:

29 —Jeyaro yu yigore, "Ado bajiro yicu mu", yi gotigure tirã waya mua cuni. ¿Cristo meje ñaguĩjida muaca? yiyijo iso masare.

30 Ito bajiro iso yija tuocõri, Jesure ti ãmorã gua tu ejacã iti cuto gãna. 31 Ito bajiroca riti:

—Guare riasogu, jabeto baya maji, yi josa ñacu gua.

32 Ito gua yibojarocati, ado bajiro cudiquĩ Jesús:

—Mua masibiti, yu baroti ñacã yure, yiquĩ Jesús guare.

33 Ito bajiro ĩ yija tuocõri:

—¿Sĩgũ ĩre bare cũgũ ejaruda? yi gãmeri seniĩasuocu guamasiti.

34 Ito bajiro gua gãmeri busija tuo masicõri, ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Yure cõaru ĩ ãmoro bajiro yu yija, ito yicõri iti moare yu gajanoaja, iti ña yu ya bare bajiro bajirise. Masama bare ba wanusotiama. Yuama yure cõaru ĩ ãmoro bajiro yicõri wanua yu. 35 "Juariarã ũmacañi ruya maji, ote iti bucuaroto", ote wese uju ĩ yiado bajiro yi tuoĩabesa mua. "Masare Dios oca mani riasoriju ejabea maji", yi tuoĩabesa mua. Yuama ado bajiro ya: Ote bucuacoaju ĩja, adocãta ãmija quena. Tiya, masa jãjarã yure tuorũnurona ñacãma ĩja. Adocãta ĩnare riasoja quena. 36 No ote miojuguti, waja boca ãmigũ yiguĩji. Itire bajiroti, no yure masa ĩna tuorũnuroca yigure ĩre queno waja yigu yiguja yu. Ĩ ñami catitĩñare gaye masa ĩna buja masiroca yigu. Ito bajiri yu oca masare riasogu cuni, yure masa ĩna tuorũnuroca yigu cuni corocõti wanurã yirãji ĩna. 37 Riti bajia bucurã ĩna busigore: "Sĩgũ ñaguĩji otegu. Gãji ñaguĩji itire miojugu", yiyijarã bucurã. Riti bajia iti. Tuote. Coriarã ñama yu oca masare riasorã. Gãjerã ñama yure masa ĩna tuorũnuroca yirã. 38 Ote wese uju ricare mioju rotigu yiguĩji ĩ ya moari masare, otegoana meje ĩna ñabojarocati. Yu cuni ito bajiroti muare cõa, yure masa ĩna tuorũnuroca mua yi masitoni. Yu oca ĩnare riasosuoana meje ñabojarocati muare cõa yu. Mua riojua gãjerã ĩnare riasosuoñi. Ito bajiri josari mejeti yure ĩna tuorũnuroca yi masirã yirãji mua, yiquĩ Jesús guare.

39 "Jeyaro yu yigore yure gotiquĩ ĩ", romio iso yi gotija tuocõri, jãjarã iti cuto gãna Samaria sita gãna Jesure tuorũnucã ĩna ĩja. 40 Ito bajiri iti cuto gãna Jesure ti wanucõri guare tuja roticã ĩna. Ito bajiri ĩna rãca jua rumu ñacu gua. 41 Jesumasiti ĩ riasoja tuocõri, jãjarã busa ĩre tuorũnucã ĩna. 42 Jesure tuorũnucõri, ado bajiro busicã ĩna romiore:

—Mure gua tuogore gaye riti meje, ĩre tuorũnua gua. Adocãta guamasiti ĩre tuocõri, tuorũnua gua ĩja. “Ĩti ñami Cristo, adi macãrucũro gãnare masorocu”, yi ti masia gua ĩja, yicã iti cuto gãna romiore.

Ñasagu macure Jesús ĩ yisiore gaye

43 Ito yija bero, jua rumu beroti Samaria sitana ñacõri, Galilea sitaju wasuocu gua mucana Jesús rãca. 44 Riti bajia Jesús ĩ busigore: “Diore goti ĩsiri masure ĩ ya sita gãna ĩre queno rũcubuomenaji”, yi gotiquĩ Jesús guare. 45 Galilea sitaju Jesús rãca gua ejaroca, queno boca ãmicã ito gãna. Ĩna cuni Jerusalénju pascua basa ti tudi ejana ñañi. Ito yicõri iti basa rumuri jeyaro Jesús ĩ yigore tiana ñari seyoñi ĩna cuni.

46 Ito yija bero, Galilea sitaju Caná wame cutiri cutoju tudi wacu gua Jesús rãca. Ito ñacu idena uyé ide ĩ godo weogoraju. Itoju ñaquĩ sĩgũ ujure moa ĩsiri masu ñasagu. Ĩ macu Capernaum wame cutiri cutoju cõ ñañi. 47 “Judea sitana wacõri, Galilea sitaju ejayiju Jesús”, yija tuocõri, ĩre tigu ejaquĩ uju ya moari masu ñasagu. Jesús tu ejacõri ado bajiro josaquĩ ĩ ĩre:

—Yu ya wiju waya. Yu macu cõ wacu yiguĩji. Yu macure yisiogu waya, yiquĩ ĩ Jesure.

48 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Tiyamani mua tibeja, yure queno tuorũnubea mua, yiquĩ Jesús ĩre.

49 Ito bajiro ĩ yibojarocati:

—Yu Ũju coji waya, yu macu ĩ godare ãmobea yu, yiquĩ moa ĩsiri masu ñasagu Jesure.

50 Ito ĩ yija tuocõri:

—Mu ya wiju tudi wasa. Mu macu catiguĩji, yiquĩ Jesús ĩre.

Ito bajiro Jesús ĩ yija tuocõri, “Riti gotiami Jesús”, yi tuorũnuquĩ ĩ. Ito bajiri ĩ ya wiju tudi wasuoquĩ ĩ ĩja. 51 Ĩ ya wiju ejagu wagu ĩ yiroca ĩre ejabuari masa ado bajiro ĩre goti bocayijarã ĩna:

—Mu macu caticoami ĩja, yiyijarã ĩna.

52 Ĩna ito yija tuocõri:

—¿Nocãta catisuori yu macu? yi seniĩayiju ĩ ĩnare.

—Ñamica, ũmacañi ĩ juja rũgũriju, ĩre ñiotarojobu, yiyijarã ĩna, ĩna ujure.

53 Ito bajiro ĩna yija tuocõri, tuoĩa bujayiju ĩ. “Itocõ ũmacañi ĩ juja rũgũrijuti, ‘Mu macu catiguĩji’, yi gotimida Jesús yure”, yi tuoĩa bujayiju ĩ. Ito bajiri ĩ, ĩ ñarã cuni Jesure tuorũnuyijarã ĩna ĩja.

54 Iti ñacu bero gaye tiyamani Jesús ĩ ĩore, Judea sitana, Galileaju tudi ejacõri, ĩ ĩore gaye.

Cõ ñarure Jesús ĩ yisiore gaye

5 1 Ito bajija bero mucana tudi basa menicã judio masa. Ito bajiri itire tigu waquĩ Jesús mucana Jerusalénju. Ĩ rãca wacu gua cuni. 2 Iti cuto Oveja wame cutiri soje tu ñacu masa ĩna guarita. Hebreo ocana Betzata wame cuticu itira. Itira tu co dujamocõ juri ñacu ide ñura juri. 3 Iti roca cõrã jãjarã jacaju cũñacã. Cajea mana, queno wa masimena cuni, ito yicõri ruduana cuni ñacã itoju. “¿Nocãta iti jacũja tiana?” yirona bocati cũñacã ĩna. 4 Co rumurea ángel ruji ejacõri, ide jacũroca yiñi. Ito ĩ yija bero, no itira cajero quedi roasuogureti ĩ ñarise cutirise rẽtacoayiju ĩja. 5 Itoju cõrã wato sĩgũ ñaquĩ treinta

y ocho rodori cõ ñaru. 6 Ĩ cũñaja ticõri, “Yoariguti cõri seyoñi ãni”, yi tiquĩ
Jesús ĩre. Ito bajiri ado bajiro ĩre seniĩaquĩ Jesús:
—¿Mucana tudi cati quenagũ ña ãmoati mu? yiquĩ Jesús ĩre.
7 Ito bajiro ĩ yija tuocõri:
—Yu Ũju, sĩgũjua yure ideju queo roagu mami, iti jacũroca. Coji ruyabeto
yu ide cũo ãmobojarocati, gãjerã riti yu riojua ide cũosotiama, yiquĩ ĩ Jesure.
8 Ito ĩ yija:
—Wumuña, mu ya cama ãmi wasa, yiquĩ Jesús ĩre.
9 Ito ĩ yirocariti, queno cati quenagũ ñacõaquĩ ĩ mucana. Ĩ ya cama ãmicõri,
wasuoquĩ ĩ. Iti rumuti gua judio masa ya tujacãra rumu ñacu. 10 Ito bajiri ĩ ya
camare ĩ gajaja ticõri, ado bajiro yicã judio masa ĩre:
—Jane tujacãra rumu ña. Ito bajiri mu ya camare gajare ma mure, yicã
judio masa.
11 Ado bajiro cudiquĩ ĩ cõgoru:
—Mucana tudi cati quenaroca yure yigu, ado bajiro yimi yure: “Mu ya
camare ãmi wasa”, yimi ĩ yure, yiquĩ ĩ judio masare.
12 Ito ĩ yija tuocõri:
—¿Ñimu ñari, “Mu ya camare ãmi wasa”, mure yigu? yi seniĩacã ĩna ĩre.
13 Ito bajiro ĩna seniĩabojarocati, “Ĩ ñami”, yi masibitiquĩ ĩ. Itoju masa jãjarã
ñacã. Ito bajicõri Jesuama masa jãjarã watoju wa godacoaquĩ ĩ. 14 Mucana ito
bero Dios ya wiju gua ñaroca, ti bujaquĩ Jesús mucana ĩ yisiorure. Ĩre ti bujacõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:
—Tuoya, queno tudi mucana catia mu. Mucana tudi ñeñaro yibeja, buto
busa mu tõbujabe, yiquĩ Jesús ĩre.
15 Ito ĩ yibojarocati mucana tudi judio masa tu wacõri, “Jesuti ñami,
mucana tudi yu cati quenaroca yigu”, yi judio masare gotiñi ĩ. 16 Ito bajiro ĩ
yija tuocõri, Jesure sĩa ãmorã usirio codecã ĩna. Tujacãra rumu ñabojarocati
cõgũre ĩ yisioja ticõri, ĩre sĩa ãmocã ĩna. 17 Gua tuju ĩna ejaja ticõri, ado bajiro
yiquĩ Jesús ĩnare:
—Moatĩñagũ ñami yu Jacu. Ito bajiri yu cuni moatĩña, yiquĩ Jesús ĩnare.
18 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, buto busa ĩre sĩa ãmocã ĩna. Tujacãra rumu
ñaroca cõgũre ĩ yisiorena suori meje, ĩre junisinicã ĩna. “Dios ñami yu Jacu”,
Jesús ĩ yija tuocõri, “Dios robo bajiro ñasagu ña yu”, yirocu yami ĩ, yi tuoĩacã
ĩna. Ito bajiri buto busa ĩre sĩa ãmocã ĩna ĩja.

Dios Macu ñari ĩ rotirisena suori Jesús ĩ ñare gaye

19 Ito bajiro ĩna tuoĩaja ti masicõri, ado bajiro yiquĩ Jesús, ĩnare:
—Riti muare gotia yu. Yu, Dios Macu, yu ãmoro bajiro riti meje ya yu. Yu
Jacu ĩ yirise ticõri, ito bajiro ya yu. Jeyaro yu Jacu ĩ yiro bajiroti yu ĩ Macu
cuni ito bajiroti ya. 20 Yu Jacu yure maicõri, jeyaro ĩ yirise yure ĩoami ĩ. Ito
yicõri buto busa ñasarise yure ĩogũ yiguĩji maji. Ito bajiro yure ĩ ĩoja ticõri,
ti ucarã yirãji mua. 21 Godarãre mucana ĩna tudi catiroca yami yu Jacu. Ito
bajiri yu, ĩ Macu cuni ĩna catiroca yu yi ãmoja, ĩna catiroca yigu yigija yu.
22 Masa ĩna ñeñaro yirise cõĩagũ meje ñami yu Jacu. Yujuare cũñi ĩ, masa ĩna
ñeñaro yirise yu cõĩatoni. 23 Ito bajiro yiñi yu Jacu, ĩre ĩna rũcubuoro bajiroti
yure cuni ĩna rũcubuotoni. Yure rũcubuobicu, yu Jacu, yure cõarure cuni
rũcubuobiquĩji, yiquĩ Jesús judio masare.

24 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Riti mʉare gotia yʉ. No yʉ bʉsirisere tʉorʉ̃nʉgʉ̃, yʉre cõarʉre cʉni tʉorʉ̃nʉgʉ̃ti catitĩñagʉ̃ yiguĩji ĩ. Ĩocʉ̃re ruyuriobicʉ yiguĩji Dios. Godabojagʉti catitĩñagʉ̃ yiguĩji ĩocʉ̃. Ito bajiri catitĩñagʉ̃ yiguĩji ĩ ĩja. 25 Riti mʉare gotia yʉ. Yʉre tʉorʉ̃nʉmena godacãna robo bajiro bajirã ñama ĩna. Ija ñaro yiroja, adocãta cʉni ña, yʉ Dios Macʉ bʉsirisere tʉorã yirãji ĩna. Yʉre ĩna tʉorʉ̃nʉja, catitĩñarã yirãji. 26 Catitĩñare gaye rʉcogʉ ñami yʉ Jacʉ. Ito bajiri masa ĩna catiroca yi masiami ĩ. Masa ĩna catitĩñaroca yʉ yitoni, yʉre cũquĩ Cʉna. 27 Masa Rĩjorʉ, yʉ ñajare masare ĩna ñeñaro yirise yʉ waja senitoni, yʉre cũquĩ Cʉna, ya yʉ mʉare. 28 Ito bajiro yʉ yija tʉocõri, tʉo ʉcabesa mʉa. Ija yʉ bʉsirise godana jeyaro tʉo jedirã yirãji. 29 Yʉ oca tʉocõri, masari cuma ñana budirã yirãji ĩna. Queno yigoana, tʉdi caticõri, Dios rãca catitĩñarã yirãji ĩna. Ñeñaro yigoanama, tʉdi ĩna catiroca ĩnare waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri jeame ʉ̃jʉrojʉ ĩnare cõagʉ̃ yiguĩji ĩ, yiquĩ Jesús judio masare.

Ĩ rotirise yʉre cũñi Dios, Jesús ĩ yire gaye

30 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús ĩnare:
—Yʉ ãmoro bajiro riti yirocʉ meje wadicʉ yʉ. Masare ĩna ñeñaro yirise waja yʉ senija, Dios ĩ rotiro bajiroti ya yʉ. Masare ĩna ñeñaro yirise yʉ waja senija, ñeñaro ĩna yiadocõti senia yʉ. Yʉ ãmoro bajiro meje ya yʉ. Yʉre cõarʉ ĩ ãmoro bajirojʉa ya yʉ. 31 "Yʉti ña Dios ĩ cõarʉ", yʉ yibojaja, "Ĩti ñami", yi masimenaji gãjerã. 32 "Ĩti ñami Dios ĩ cõarʉ", yʉre yi ĩsigʉ̃ ñami gãji. Yʉre ĩ bʉsi ĩsirise, oca riojo ñasarise ña. Ito bajiri ĩre tʉorã yirãji masa. 33 "¿Ĩti ñati Dios ĩ cõarʉ?" yi Juan idé guri masʉre seniĩa rotiyija mʉa. Mʉare ĩ cʉdire, riti ña. 34 "Riti, Dios ĩ cõarʉ ñami Jesús", Juan idé guri masʉ yʉre ĩ bʉsi ĩsija, ĩ bʉsi ĩsibeja cʉni no yibea, Dios ĩ cõarʉti ña yʉ. Juan idé guri masʉ gaye mʉare gotia yʉ, Dios ĩ masoana mʉa ñatoni. 35 Mʉa tʉo masijaro yirocʉ, busurica yocõri yigʉre bajiro yiñi Juan. Ito bajiri ĩre tʉocõri, wanʉyija mʉa. 36 Juan yʉre ĩ bʉsi ĩsigore rẽto bʉsaro ñasarise ña yʉre. Tiyamani yʉ ĩorise, iti ña yʉ Jacʉ ĩ rotire. Itire ticõri, "Riti Dios ĩ cõarʉ ñami", yi masirãji mʉa yʉre. 37 Yʉ Jacʉ yʉre cõarʉ cʉni, "Riti ãni ñami yʉ cõarʉ", yi yʉre bʉsi ĩsiquĩ. Ĩreama tʉogoana meje, tigoana meje ña mʉa. 38 Ĩ ocare tʉo ãmorã meje ña mʉa. Yʉre ĩ cõarʉre cʉni tʉorʉ̃nʉbea mʉa. Ito bajiri mʉa ya ʉsijʉ ĩ ocare queno tʉo masibea mʉa. 39 Dios oca tutire queno ticõri rẽoariti riasotia mʉa. Catitĩñare gaye bʉja ãmorã, itire riasotia mʉa. Yʉ gayereti gotia Dios oca. 40 Ito bajibojarocati yʉre boca ãmi ãmobea mʉa. Yʉre mʉa boca ãmija, catitĩñare gaye bʉjarã yirãji mʉa.

41 'Masa yʉre ĩna rʉ̃cʉbʉotoni meje wadicʉ yʉ. 42 Mʉare ti masia yʉ. Ito bajiri, "Diore mairã meje ña mʉa", yi ti masia yʉ mʉare. 43 Yʉ Jacʉ ĩ rotirisena wadirʉ ña yʉ. Ito bajibojarocati yʉre boca ãmibea mʉa. Sĩgʉ̃ ĩ ãmoro bajiro ĩ wadija, ĩreama boca ãmirã yirãji mʉa. 44 Mʉamasi gãmeri rʉ̃cʉbʉorejʉa ãmoboja mʉa. Dios sĩgʉ̃ti ñami mani ʉ̃jʉ. Ito bajibojarocati ĩre cʉdibiticõri mʉare ĩ wanʉroca yibea mʉa. Ito bajiro bajirã ñari yʉre cʉni tʉorʉ̃nʉbea mʉa. 45 Yʉ Jacʉ riojo, "Ĩnare seti ña", yibicʉja yʉ mʉare. Moisés ñayorʉti ñaguĩji, "Mʉare seti ña", yigʉ. Moisés ñayorʉ ĩ rotirisena sʉoriti, "Dios tʉ ejarã ya mani", yi tʉoĩaboja mʉa. 46 Yʉ gaye ucayoñi Moisés ñayorʉ. Ĩ ucarisere mʉa tʉorʉ̃nʉja, yʉre cʉni tʉorʉ̃nʉboana mʉa. 47 Ĩ ucagore gaye mʉa tʉorʉ̃nʉbeja, yʉre cʉni tʉorʉ̃nʉmena yirãji mʉa, yiquĩ Jesús judio masare.

Cinco mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 [1] Ito bajiro ĩ yija bero, itajura Galilea wame cutirita sidʉja jẽa wacu gua Jesús rãca. Tiberias wame cuticu gaje itira wame. [2] Cõrãre Jesús ĩ yisioja ticõri, ito yicõri tiyamani ĩ ĩoja ticõri, jãjarã masa suyacã guare. [3] Gaje dujaju ejacõri, gaje buro maja wacu gua Jesús rãca. Itoju Jesús rãca rujicu gua ĩ rãca riasotirã. [4] Pascua basa judio masa ĩna meniroti nocõ mejeti ruyacu. [5] Jãjarã masa Jesure ĩna suyaja ticõri, ado bajiro yiquĩ ĩ Felipere:

—Ãna masa jeyarore yiari, ¿no bare waja yirã yirãjida mani? yiquĩ Jesús Felipere.

[6] "Ado bajiro yigu yigʉja yu", yi masibojaguti, "No bajiro Felipe ĩ cudija, tuocʉja", yirocu seniĩari seyoquĩ Jesús. [7] Ito yijare Felipe ado bajiro cudiquĩ:

—Doscientos niyeru cujirina naju yu waja yibojaja cuni, masa jeyarore tĩjabetoja, yiquĩ ĩ Jesure.

[8] Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ gua rãca gagu, Andrés wame cudigu. Ĩ cuni Jesús rãca riasotiguti ñaquĩ. Ĩti ñaquĩ Simón Pedro ocabaji. Ado bajiro yiquĩ ĩ:

[9] —Ado ñami sĩgʉ macuacã, co dujamocõ cebada wame cutirise naju rucogu ito yicõri wai jʉarã rucogu. Masa jãjarã ĩna ñajare tĩjado ma adi, yiquĩ Andrés.

[10] Ito ĩ yija:

—Masa jeyarore ruji rotiya, yiquĩ Jesús.

Ta quenarise jaje ñacu itoju. Ito bajiri cinco milcõ ʉmua rujicã ĩna. [11] Ĩna rujija ticõri, ĩ ya ãmona naju ãmiquĩ Jesús. "Queno ya Dios mu", yicõri, gua ĩ rãca riasotirãre ĩsiquĩ ĩ. Guajua ito rujirãre batocu ĩja. Waire cuni ito bajiroti batocu gua. Masa ĩna ãmorocõti ĩsicu gua. [12] Masa ĩna yajija ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Ruyarise miojuya, iti godabe yirona, yiquĩ Jesús guare.

[13] Cebada wame cutirise naju ruyarise jua gubojeno jiburi dajacu, gua bato ruarise. [14] Ito bajiro tiyamani Jesús ĩ ĩoja ticõri, ado bajiro yicã masa:

—Riti, Diore busi ĩsiri masu ñami ãni, adi macãrucʉrojure mani bocatiru, yicã masa.

[15] "Yu ãmobitibojarocati yure ãmi wacõri, cuto ʉju yure cũ ãmoama ãna", yi tuoĩacõri, sĩgʉti turia joeju maja waquĩ Jesús.

Ide joe Jesús ĩ ware gaye
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

[16] Iti rãioja ticõri, gua Jesús rãca riasotirã itajuraju roja wacu. [17] Iti rãitĩaja tibojaguti gua tu tudi ejabitiquĩ Jesús maji. Ito bajiri cumaju sãjacõri jẽa wasuocu gua, Capernaum wame cutiri cutoju ejarã warã. [18] Ito bajiro gua jẽa waroca buto mino wẽasuocu. Ito yicõri jacũrise bucu, curise jacũcu. [19] Cinco, seis kilómetrocõ gua wa tujaroca, ide joe cuda wadicõri cuma tuju Jesús ĩ wadija ticu gua. Ito bajijare ti ʉcacu gua ĩja. [20] Gua ti ʉcaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Yuti ña. Güibesa, yiquĩ Jesús guare.

[21] Ito ĩ yija tuocõri, wanure rãca boca ãmicu gua ĩre ĩja. Ito yija bero yoari mejeti gaje duja jẽa ejacu gua, gua tuoĩa waroju.

Jesure masa īna āmare gaye

22 Ito bero gaje rumu itajura gaje duja tujana, “Ñari cumanati wañi īna. Ito
bajibojarocati Jesuama wabisĩ īna rãca”, yicã īna. 23 Ito bajiro īna baji ñaroca
Tiberias cuto gãna gaje cumarina ejayijarã īna tu. “Queno ya Dios mu”, yi
Jesús ĩ gotiraju tu, ito yicõri masa īna bagoraju tu ejayijarã īna. 24 Itiju Jesús
ĩ manija ticõri, gua ĩ rãca riasotirã gua manija ticõri, iti cumarina Caper-
naumju īre āmarã wayijarã īna.

Jesuti ñami catitĩñare gaye rucogu, yire oca

25 Itajura sidujaju ejacõri guare ti bujacã īna ĩja. Jesure ti bujacõri ado
bajiro īre seniĩacã īna:
—Guare riasogu, ¿nocãta ado ejari mu? yi seniĩacã īna Jesure.
26 Ito bajiro īna yija tuocõri:
—Riti muare gotia yu. Yaji quenaro babu mua, ito bajiri yure ãma mua.
Tiyamani yu ĩorise gaye ti masicõri meje yure ãma mua. 27 Bare jedirise gaye
bujarona meje moaña mua. Bare jogarise gaye meje, catitĩñare gaye bujarona
moaña mua. Yu ña Masa Rĩjoru, bare jogabiti gaye muare ĩsirocu. “Ito bajiro
ĩ yitoni īre cũñi Dios”, yure mua yi masiroca yami Dios, yiquĩ Jesús masare.
28 Ito ĩ yija īre seniĩacã īna:
—¿No bajiro Dios ĩ ãmoro bajiro yirãjida gua? yicã īna Jesure.
29 Īna ito yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús:
—Dios ĩ cõarure mua tuorũnure ãmoami Dios, yiquĩ Jesús masare.
30 Ito ĩ yijare:
—¿Ñe tiyamani guare ĩogũ yigujada mu, itire ticõri mure gua tuorũnutoni?
¿Ñe gaye guare ĩogũ yigujada mu? 31 Mani ñicusabatia ñayoana yucu manoju
ña ucurã, maná wame cutirise bayijarã īna maji. Itire gotia Dios oca cuni.
Tuote: “Ũmacũju gaye naju īnare ecarocu queoñi Dios”, yi gotia Dios oca,
yicã masa Jesure.
32 Īna ito yija tuocõri, cudiquĩ Jesús:
—Riti muare gotia yu. Moisés ñayoru meje ũmacũju gaye naju īnare ecañi.
Yu Jacuti ñañi ũmacũju gaye naju ñasarise īnare ecaru. 33 Naju ũmacũju gaye
ñasarise rucogu ñaguĩji Dios ĩ cõaru. Naju ñasarise rucocõri, masare catitĩ-
ñare īsigũ yiguĩji ĩ, yiquĩ Jesús masare.
34 Ito ĩ yija:
—Gua Ũju, iti naju catitĩñare gaye riti guare ecasotiya, yicã īna Jesure.
35 Ito īna yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús īnare:
—Yuti ña naju ñasarise rucogu, ito yicõri catitĩñare īsigũ. No yure boca
ãmigũti juaji ñiocõbicu yiguĩji ĩ. Najuro babojarãti mucana tudi ñiocõrã
yirãji mua. Ide idibojarãti mucana tudi idi ãmorã yirãji mua. No yure boca
ãmigũti ñe gaje ãmobicu yiguĩji. No yure tuorũnugũti ñe gaje ãmobiticõri
queno wanu quenagũ yiguĩji. 36 “Yure tibojarãti, yure tuorũnubea mua”, yiari
muare goticu yu. 37 No yure boca ãmirãti, īna ñama yu Jacu yure ĩ ĩsiana. No
yure boca ãmi ãmogũre, īre rẽobicuja yu. “Yure boca ãmibesa mu”, yibicuja
yu. 38 Ũmacũjuna wadicõri, yu ãmoro bajiro yigu meje wadicu yu. Yure cõaru
ĩ ãmoro bajiro yirocu wadicu yu. 39 Ado bajiro ãmoami yu Jacu yure cõaru.
Yure ĩ ĩsiana, sĩgũ ĩ godare ãmobeami ĩ. Susari rumu īna tudi catiroca yu yire

ãmoami ĩ. 40 No yure boca ãmicõri, yure turũnugũ ĩ catitĩñare ãmoami yu Jacu Dios. Ito bajiri yure turũnurãre ĩna tudi catiroca yigu yiguja yu susari rumu, yiquĩ Jesús masare.

41 Ito ĩ yija bero, ĩre busitusuocã judio masa. "Yu ña naju ñasarise rucocõri, ũmacũjuna wadiru", Jesús ĩ yija tuocõri, ĩre busitusuocã ĩna. 42 Ito yicõri, ado bajiro gãmeri busicã ĩna:

—¿Ãni Jesús, José macu meje ñati? Ĩ jacure, ĩ jacore cuni ticu mani. ¿No yija ito bajibojagu ti, "Ũmacũju gagu wadiru ña yu", yati ĩ? yicã ĩna.

43 Ito bajiro ĩna yija masicõri:

—Itocõ busitu jidicãña mua. 44 Noa yure boca ãmimenaji, Yu Jacu yure cõaru yure ĩna boca ãmiroca ĩ yibeja. No yure boca ãmirãre susari rumu ĩna tudi catiroca yigu yiguja yu. 45 Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare ado bajiro gotia: "Masa jeyarore riasogu yiguĩji Dios", yi gotia iti. Ito bajiri no yu Jacu riasorise gaye tuorũnurã, yure cuni boca ãmirã yirãji, yiquĩ Jesús judio masare.

46 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús:

—No yu Jacure tigu maquĩji. Yu sĩgũti ĩ tu wadiru ñari, ĩre tigoru ña yu. 47 Riti muare gotia yu. No yure turũnugũti catitĩñagũ yiguĩji. 48 Yu ña naju ñasarise rucogu, ito yicõri catitĩñare gaye rucogu. 49 Mani ñicusabatia yucu manoju maná wame cutirise naju babojarãti goda jediñi ĩna. 50 Muare yu busiriseama, naju ũmacũju gaye ruji wadirise gaye, muare busia yu. Yu rucorise najure bacõri, godamena yirãji. 51 Yuti ña, naju catitĩñare gaye rucocõri, ũmacũjuna ruji wadiru. No iti gaye naju bagu catitĩñagũ yiguĩji. Muare yu naju ĩsirise, yu ya rujuti ña. Masa jeyarore yiari yu ya ruju ĩsigũ yiguja yu, yiquĩ Jesús judio masare.

52 Ito ĩ yija tuocõri, ĩnamasiti gãmeri busisuocã judio masa:

—¿No bajiro ĩ ya rujure manire ecagu yiguĩjida ĩ? yicã ĩna.

53 Ado bajiro cudiquĩ Jesús ĩnare:

—Riti muare gotia yu. Yu Masa Rĩjorure yu ya ruju mua babeja, ito yicõri yu ya rí mua idibeja, catimena yirãji mua. 54 No yu ya rujure bacõri, ito yicõri yu ya ríre idigu catitĩñagũ yiguĩji. Susari rumu tudi ĩ catiroca yigu yiguja yu. 55 Yu ya ruju iti ña bare ñasarise. Ito yicõri yu ya rí iti ña idire ñasarise. 56 Yu ya rujure bagu, ito yicõri yu ya ríre idigu, ĩ ya usijure ñagũ yiguja yu. Ito bajiri yure bajiroti usi cutigu yiguĩji ĩ. 57 Yu Jacu yure cõaru, catire rucogu ñami ĩ. Ito bajiri ĩna suoriti catia yu. Ito bajiroti, no yure boca ãmigũ, yuna suoriti catigu yiguĩji ĩ. 58 Ũmacũju gaye naju wadire gaye busia yu. Iti gaye naju maná wame cutirise robo bajirise meje ña. Mani ñicusabatia maná wame cutirisere babojarãti goda jediñi ĩna. No naju ñasarisere baguama catitĩñagũ yiguĩji ĩocũ, yiquĩ Jesús judio masare.

59 Capernaum wame cutiri cuto minijuara wiju ito bajiro riasoquĩ Jesús masare.

Jesús ocare mani tuorũnuja catitĩñarã yirãji mani, yire gaye

60 Ito bajiro riasore gaye Jesús ĩ busija tuocõri, jãjarã ĩre suyarã ado bajiro gãmeri busicã ĩna:

—Ito bajiro ĩ riasorise josari ña. Itire queno tuo masibea mani. Sĩgũjua itire boca ãmigũ mami, yicã ĩna.

61 "Yu riasorise tuocõri, tuoĩa bujatobeama ĩna", yi masiri seyoquĩ Jesús. Ito
bajiri ado bajiro ĩnare yiquĩ ĩ:
—¿Ito bajiro muare yu riasorise tuoĩa bujatobeati mua? yiquĩ Jesús ĩnare.
62 Yu Masa Rĩjoru, ũmacũju yu ñagoado mucana yu tudi muja waja, ¿no
bajiro tuoĩarã yirãjida mua? 63 Espíritu Santo ñami masa ĩna catitĩñaroca
yigu. Masama gãjerã ĩna catitĩñaroca yi masimenaji ĩna. Jĩju muare yu goti-
rise Espíritu Santo riojo ĩ goticãrise ña. Itire mua tuorũnuja, mua catitĩña-
roca yigu yiguĩji ĩ. 64 Mua coriarã, yure tuorũnumena ñarãji maji, yiquĩ Jesús
ĩnare.
Cajerojuti, "Ĩna ñarã yirãji yure tuorũnumena. Ito yicõri ĩ ñagũ yiguĩji, yu
wajanare yure ĩna ñiatoni gotiri masu", yi masi yucãri seyoñi Jesús cajerojuti.
65 Ado bajiro masare goti quenoquĩ Jesús:
—Espíritu Santo ñami masa ĩna catitĩñaroca yigu. Itire masicõri jĩju ado
bajiro muare gotibu yu: Noa yure boca ãmimenaji, yu Jacu yure ĩna boca
ãmiroca ĩ yibeja, yibu yu, yiquĩ Jesús masare.
66 Ito ĩ yija tuocõri, jãjarã ĩre suyabojarã ĩre jidicãcã ĩna. Ito bajiri gua rãca
wa ucubiticã ĩna ĩja. 67 Ito bajiro ĩna bajija ticõri, gua ĩ rãca riasotirã jua gubo-
jeno ñarãre seniĩaquĩ Jesús:
—¿Mua cuni yure jidicã ãmoati? yiquĩ Jesús guare.
68 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Simón Pedro:
—Gua Ujũ, mure gua jidicãja, ¿ñimu tu warã yirãjida gua? Mu ya oca
ña catitĩñare oca. 69 Mure tuorũnucãcu gua. "Mu ña Cristo, Dios catitĩñagũ
Macu", yi masia gua mure, yiquĩ Simón Pedro Jesure.
70 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús guare:
—Mua jua gubojeno ñarãre besecãcu yu. Ito bajibojarocati mua wato sĩgũ
ñami rũmú yagu, yiquĩ Jesús, guare.
71 Ito bajiro ĩ busija, Judas Iscariote Simón macure, yi tuoĩa busiquĩ Jesús.
Jesús rãca riasotigu ñabojagu ti Judas ñaquĩ Jesús wajana ĩre ñiatoni gotiri
masu. Gua jua gubojeno ñarã rãca gagu ñabojaquĩ Judas.

Jesús ocabajirã ĩre ĩna tuorũnubitire gaye

7 1 Ito yija bero mucana Galilea sitaju wa ucucu gua Jesús rãca. Judea
sitaju ña ãmobitiquĩ Jesús, iti sita gãna judio masa ĩre ĩna sĩa ãmojare.
2 Chozas basa, judio masa ĩna meniroti jabeto ruyacu. 3 Ito bajiri Jesús ocabaji
mesa ado bajiro yicã ĩre:
—Judea sitaju mure suyarã jãjarã busa ñarãji. Ito bajiri ado tujabesa. Itoju
wasa. Itoju tiyamani gaye mu ĩoja, tirã yirãji ĩna cuni. 4 No masa ĩre ti masire
ĩ ãmoja, yeyoroju tiyamani yi ĩobiquĩji ĩ. Masa tiro riojo ĩogũ yiguĩji ĩ. Tiya-
mani gaye mu yiado bajiroti masa jeyaro tiro riojo ĩoja quena, yicã Jesús
ocabaji mesa ĩre.
5 Ĩ ocabaji mesa cuni queno ĩre tuorũnubiticã ĩna. 6 Ito bajiri ado bajiro
yiquĩ Jesús ĩnare:
—Judea sitaju yu waroto ejabea yure maji. Adocãta cuni mua waja que-
nacõa muareama. 7 Adi macãrucũro gãna muare ti tudimenaji. Yureama ti
tudirã yirãji. "Ñeñaro yirã ña mua", yu yijare, yure ti terã yirãji ĩna. 8 Basa
titẽña muama. Yureama yu waroto ejabea maji, yiquĩ Jesús ĩ ocabajirãre.
9 Ito bajiro Jesús ĩ yija bero Galilea sitaju jabeto tujacu gua ĩ rãca maji.

Ĩna basaroca Jesús ĩ riasore gaye

10 Ĩ ocabajirã waja bero Jesús cuni basa tigu waquĩ. Ĩre baba cuti wacu gua
cuni. Buto masa ĩna tiro riojo meje ña ucuquĩ Jesús, basa tigu. 11 Basa rumu
ñaroca Jesure ãmabojacã judio masa. Ado bajiro yicã ĩna:
—¿Noju ñaguĩjida ĩ? yi busicã ĩna.
12 Basa rumu ñaroca, jãjarã masa Jesús gaye busicã ĩna. Coriarã ado bajiro
yicã: “Queno yigu ñaguĩji ĩ”, yicã coriarã. Gãjerãma ado bajiro yicã: “Queno
yigu meje ñaguĩji ĩ. Masare ruogu ñaguĩji ĩ”, yicã gãjerã.
13 Judio masa ujarãre güirã, recoti ĩ gaye busi joeobiticã ĩna.
14 Basa gudareco iti tujaroca Dios ya wi sãjacu gua Jesús rãca. Iti wiju sãja-
cõri, masare riasosuoquĩ Jesús. 15 Ĩ riasoja tuo ucacõri, ado bajiro yicã judio
masa ujarã:
—Riasotibitigoru ñabojaguti, ¿no yija queno masiati ãni? yicã ĩna.
16 Ito bajiro ĩna tuoĩaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Yu riasorise yu ye meje ña. Yure cõaru gaye ña iti. 17 Dios ĩ ãmoro bajiro
mua yi ãmoja, “Dios gaye riasoami ĩ, ĩ gayeti riasoami ĩ”, yi masirã yirãji mua
yure. 18 No ĩ gayeti ĩ busija, masa ĩna ĩre rũcubuore ãmoguĩji. No ĩre cõaru
gaye ĩ busija, ĩre cõarujuare masa ĩna rũcubuore ãmoguĩji ĩ. Ĩ busirise riti
ñaroja. Ñejua ruore oca manoja ĩre, yiquĩ Jesús masare.
19 “Moisés ñayoru ĩ rotire gaye muare cũñi. Ito bajibojarocati mua sĩgũjua
iti rotire gaye cudi jeobea mua. ¿No yija yure sĩa ãmoati mua?” yiquĩ Jesús
masare.
20 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudicã masa ĩre:
—Rũmú sãñagũ ña mu. Ñimujua mure sĩa ãmogũ maquĩji, yicã ĩna Jesure.
21 Ĩna ito yijare:
—Tujacãra rumu ñaroca sĩgũ cõgũre yu yisioja ticõri, itire ti ucabu mua.
22 Moisés ñayoru rĩacare wiro tare gaye muare rotiñi ĩ. Ĩna suori meje iti
rotire ñasuoyija. Ĩ riojua gãna cuni ito bajiroti yiyijarã ĩna. Iti rotire muare
ñajare, tujacãra rumu ñabojarocati rĩacare wiro ta mua. 23 Moisés ñayoru ĩ
rotirise cudirona tujacãra rumu ñabojarocati rĩacare wiro ta mua. Ito bajiri
tujacãra rumu ñabojarocati sĩgũ cõgũre yu yisioja, ¿no yija yure junisiniati
mua? 24 Rocati queno tuoĩa jeobitibojarãti, “Ĩre seti ña”, yibesa mua. “Ĩre seti
ña”, mua yi ãmoja, cajero queno tuoĩa jeocõri, “Ĩre seti ña”, yija quena, yiquĩ
Jesús masare.

Dios ĩ cõaru ña yu, Jesús ĩ yire gaye

25 Ito ĩ yija tuocõri, Jerusalén gãna ĩnamasiti gãmeri seniĩasuocã:
—¿Ãni meje ñati sĩarona ĩna ãmagũ? 26 Ado mani jeyaro tiro riojo busi
ñami ĩ. Ito bajibojarocati sĩgũ ĩre rẽogũ mami. Ado gãna ujarã mesa, “Cristo
Dios ĩ cõaru ñaguĩji ãni”, ¿yi tuoĩarãjida ĩna? 27 “Iti cuto gagu wadiñi ĩ”, yi
masia mani. Cristoreama, ĩ ejaja, “Ito gagu wadiñi ĩ”, yi masimena yirãji
mani.
28 Ĩna ito yija tuocõri, Dios ya wiju riaso ñabojaru, oca sẽoro ado bajiro
busiquĩ Jesús:
—¿Yure ti masiati mua? “Ito gagu wadiru ñami ĩ”, ¿yure yi masiati mua?
Yumasi meje wadicu. Dios yure ĩ cõajare wadicu yu. Riojo gotigu ñami yure

cõaru. Ĩre ti masirã meje ña mua maji. 29 Yuama, ĩre masia. Ĩ cõaru ña yu. Ito yicõri, ĩ tu wadiru ña yu, yiquĩ Jesús ĩnare.

30 Ito ĩ yija tuocõri, ĩre buto ñia ãmocã judio masa ujarã. Ito bajibojarocati sĩgũ ĩre ñiagũ maniquĩ. Dios ĩ ñiarotiraju ejabiticu maji. Ito bajiri ñia masibiticã ĩna maji. 31 Gãjerãma jãjarã ĩre tuorũnucã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yicã ĩna:

—Cristo Dios ĩ cõaru ñaguĩji ãni. Ĩ rẽtoro tiyamani yigu maquĩji, yicã ĩna ĩre tuorũnurã.

Fariseo gaye tuoĩarã Jesure ĩna ñia ãmore gaye

32 Jesús gaye masa ĩna busija, tuoñi fariseo gaye tuoĩarã. Ito bajiri porecia masare, Jesure ñia rotiñi fariseo gaye tuoĩarã, ito yicõri paia ujarã cuni. 33 Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Yure cõaru tu tudi wacu yiguja yu. Ito bajiri yoari mejeti masa tu ñagũ yiguja yu maji. 34 Yure ãmabojarãti tudi yure bujamena yirãji mua. Yu ñaroju wa masimena yirãji mua, yiquĩ Jesús masare.

35 Jesús ito ĩ yija tuocõri, judio masa ĩnamasiti gãmeri seniĩacã ĩna:

—¿Noju wacu yiguĩjida ãni, ĩre mani ti bujabetoju? Mani masa sõju wacõri griego masa rãca wusarã tu, wacu yiguĩji gajea. Ito yicõri, ĩnare riasogu wacu yiguĩji gajea. 36 "Yure ãmabojarãti yure bujamena yirãji mua. Ito yicõri yu ñaroju wa masimena yirãji mua", ito bajiro ĩ yija, ¿no yireoni ñati iti? yi gãmeri busicã ĩna.

No yure senirãti catitĩñare bujarã yirãji, yi Jesús ĩ riasore gaye

37 Basa ñasusari rumu, iti rumu ñacu ñasari rumu. Iti rumu wumu rũgũcõri, oca sẽoro busiquĩ Jesús:

—Sĩgũ ĩ idi ãmoja, ide senigũ yiguĩji. Iti bajiroti, no catitĩñare gaye ĩ buja ãmoja, yu tu wadicõri seni ejagu yiguĩji. 38 Ado bajiro gotia Dios oca. Tuote mua: "Sĩgũ yure ĩ tuorũnuja, ĩ ya usiju ide catitĩñare gaye ide goje robo bajiro ĩ ya usiju ũmabato ñaro yiroja", yi gotia Dios oca, yi gotiquĩ Jesús masare.

39 Iti gaye Jesús ĩ busija, "Yure tuorũnurãre ĩna ya usiju, Espíritu Santo quedi sãjagũ yiguĩji ĩnare", yigu yiquĩ Jesús, ito bajiro ĩ busija. Jesús ũmacũju rũcubuoraju ĩ tudi ejabeja, Espíritu Santore adi sitaju cõabisĩ Dios maji.

Ricati riti masa ĩna tuoĩare gaye

40 Jesús ĩ busija tuocõri, ado bajiro yicã coriarã:

—Riti Diore goti ĩsiri masu wadiru ñami ãni, yicã coriarã.

41 Gãjerãma ado bajiro yicã ĩna:

—Cristo Dios ĩ cõaru ñami ãni, yicã ĩna.

Gãjerãma ado bajiro yicã:

—¿Galilea gagu Cristo no bajiro ñaguĩjida? 42 Dios oca iti gotija, "David uju ñayoru, janerãbatia janami, ñagũ yiguĩji Cristo. Ito yicõri David ñayoru robo bajiro Belén gaguti ñagũ yiguĩji ĩ cuni", yi gotia Dios oca, yicã ĩna.

43 Ito bajiro Jesús gaye ĩna busija tuocõri, ricati riti tuoĩacã masa. 44 Coriarã ĩre ñia ãmobojacã. Ito bajibojarocati sĩgũ ĩre ñiagũ maniquĩ.

Ujarã Jesure ĩna tuorũnubitire gaye

45 Jesure ñia masibiticõri, fariseo gaye tuoĩarã ito yicõri paia ujarã tu cuni tudi wacã porecia. Ñe manati ĩna ejaja ticõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijarã ĩna:

—¿No yija ĩre ãmi wadibiti mua? yiyijarã ĩna.

46 Ado bajiro cudiyijarã porecia:

—Sĩgũjua ĩ robo bajiro busirã masa manicã, yiyijarã ĩna.

47 Ito yijare, fariseo gaye tuoĩarã ado bajiro yiyijarã:

—¿Ĩ ruorisere ĩre tuori mua? 48 Mua ujarã ña gua. Guama sĩgũ ĩre tuorũnugũ ma. 49 Ado gãna masa Moisés ñayoru ĩ rotire gaye masibiticõri Jesure tuorũnurãji ĩnaõna. Ito bajiro ĩna bajijare ĩnare ruyuriogu yiguĩji Dios, yiyijarã fariseo gaye tuoĩarã.

50 Nicodemo ñamiju Jesure tigu ejaru, fariseo gaye tuoĩagũ ñayiju ĩ cuni. Ĩ baba mesare ado bajiro yiyiju ĩ:

51 —Ado bajiro bajia mani rotirise: Cajero seti cutigure mani seniĩa tuobeja, “Ĩre seti ña”, yi masibea mani, yi gotia mani rotirise, yiyiju Nicodemo ĩ baba mesare.

52 Ito ĩ yijare:

—¿Galilea sita gagu ñati mu cuni? Dios oca tutire riasotiĩate mu. Itire mu riasotija bero, “Diore goti ĩsiri masu Galilea wadiru macu yiguĩji”, yire gaye masigũ yiguja mu cuni, yiyijarã ĩna, Nicodemore tudirã.

53 Ito yija bero batacõri ĩna ya wiriju wasosayijarã ĩna.

Romio gajeo manuju rãca ajegore gaye

8 1 Cutoju gua tujaroca Jesuama Olivos wame cutiri buroju maja waquĩ. 2 Gaje rumu busuri, Dios ya wiju gua ñaroca tudi ejaquĩ Jesús mucana. Ĩ ejaja ticõri, jãjarã masa ĩ tu minijuacã. Ĩna minijuaja ticõri, eja rũjũquĩ ĩ ĩnare riasorocu. 3 Ito bajiro ĩ yiroca fariseo gaye tuoĩarã, bucurã rotirise riasori masa cuni ejacã. Sĩgõ romio gajeo manuju rãca ajegorore ĩna bujarore ãmi ejacã ĩna. Isore ãmi ejacõri, gua riojo isore rojocã ĩna. 4 Ito yicõri, ado bajiro Jesure yicã ĩna:

—Riasogu, adio romiore gajeo manujũ rãca iso ajeroca ti bujabu gua. 5 Moisés ñayoru ĩ rotire, ado bajiro rotia: Ito bajiro yigore gũtana rea sĩaña, ya iti. ¿Muáma no bajiro tuoĩati? yicã ĩna Jesure.

6 “No bajiro manire ĩ cudija tuona” yirona ito bajiro seniĩari seyocã ĩna. “Manire ĩ cudi masibeja, ĩre seti ña”, yi masirã yirãji mani, yi tuoĩari seyocã ĩna. Ĩna ito yija masicõri, jacaju ñini rũjũcõri, ĩ ya ãmo wãsoana ucasuoquĩ Jesús. 7 Ĩre ĩna seniĩa uyamucutija tuocõri, wumu rũgũquĩ Jesús ĩja. Ito yicõri ado bajiro ĩnare yiquĩ:

—Mua sĩgũ ñeñaro yiĩamena ñajama, isore cajero gũtana reaja quena, yiquĩ Jesús ĩnare.

8 Ito bajiro yi tĩogũ ñini rũjũquĩ Jesús mucana. Ito yicõri, mucana jacaju ucaquĩ ĩ. 9 Ito ĩ yija tuocõri, “Mani sĩgũ ruyabeto ñeñaro yirã riti ña mani”, yi tuoĩa masicã ĩna. Ito bajiri bucurã budi wasuocã ĩna. Ito yicõri, ĩna ñarocõti budi jedicoacã ĩna ĩja. Ĩna budi jedija bero, romio riti ito tujacõ Jesús tu. 10 Ito yija Jesús wumu rũgũquĩ mucana. Romio sĩgõreti ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús isore:

—Nomi, ¿nojʉ ñati, “Isore seti ña”, mʉre yirã? ¿Sĩgʉ̃jʉa, “Mʉre seti ña”, yigʉ mati? yiquĩ ĩ isore.

11 Ito ĩ yija bero cʉdicõ iso:

—Yʉ Ujʉ, sĩgʉ̃ mami, “Mʉre seti ña”, yʉre yigʉ, yicõ iso Jesure.

Iso ito yija tʉocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Yʉ cʉni, “Mʉre seti ña”, yibea. Wasa, mʉcana tʉdi ñeñaro yibeja ĩja, yiquĩ Jesús isore.

Yʉti ña adi macãrʉcʉ̃rore busurise rʉcogʉ, Jesús ĩ yire gaye

12 Mʉcana masare gotigʉ, ado bajiro bʉsiquĩ Jesús:

—Yʉ ña busurise rʉcogʉ, ito yicõri, adi macãrʉcʉ̃rore busugʉ. Busurise rʉcogʉ ñari adi macãrʉcʉ̃ro gãna ĩna tʉo masiroca ya yʉ. No yʉre sʉyagʉti rãitĩarojʉ wa ucubicʉ yiguĩji. Ĩre sĩatitĩñagʉ̃ yigʉja yʉ, ĩ queno tʉo masitoni. Ito bajiri yʉre boca ãmicõri catitĩñagʉ̃ yiguĩji ĩ, yiquĩ Jesús.

13 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yicã fariseo gaye tʉoĩarã:

—“Riti gotia yʉ”, ya mʉ, masa mʉre ĩna rʉ̃cʉbʉotoni. Ito bajiro mʉ yibojaja, ñe waja ma iti. Rʉogʉ ya mʉ, yicã ĩna Jesure.

14 Ĩna ito yijare ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:

—Yʉmasiti yʉ gotirise ñabojarocati, riti ña yʉ gotirise. Iti ña oca riojo ñasarise. Yʉ masia yʉ wadigoadojʉ. Ito yicõri yʉ warotojʉ masia yʉ. Mʉama yʉ wadigoadojʉ masibea. Ito yicõri, yʉ warotojʉ cʉni masibea mʉa. 15 “Mʉre seti ña”, yʉre mʉa yija, adi macãrʉcʉ̃ro gãna ĩna tʉoĩado robo bajiro ya mʉa. Yʉama, “Mʉare seti ña”, yibea yʉ. 16 “Mʉare seti ña”, yʉ yija, riojo mʉare gotibogʉja yʉ. Masare ĩna ñeñaro yirise yʉ waja senija, yʉ sĩgʉ̃ meje senia yʉ. Yʉ Jacʉ yʉre seni rotigʉ, yʉ rãcati senigʉ̃ yiguĩji ĩ. 17 Mʉa bʉcurã rotirise ado bajiro ucare ña: “Ĩre seti ña”, jʉ̃arã ĩna yija, ĩnare tʉorʉ̃nʉja quena, ya mʉa bʉcurã rotirise. 18 “Riti gotia yʉ”, ya yʉ yʉmasi cʉni. Yʉ Jacʉ yʉre cõarʉ cʉni, “Riti gotiami ãni”, yi goti ejabʉami ĩ yʉre yiari, yiquĩ Jesús ĩnare.

19 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre seniĩacã ĩna:

—¿Nojʉ ñati mʉ Jacʉ? yicã ĩna Jesure.

Ito yijare cʉdiquĩ Jesús:

—Yʉre ti masibea mʉa. Ito yicõri yʉ Jacʉre cʉni ti masibea mʉa. Yʉre mʉa ti masija, yʉ Jacʉre cʉni ti masiboana mʉa, yiquĩ Jesús ĩnare.

20 Dios ya wijʉ ñacõri ito bajiro masare riasoquĩ Jesús. Masa ĩna niyeru sãra jedori tʉjʉ rʉ̃gõcõri ito bajiro masare riasoquĩ Jesús. Ĩre ĩna ñiarotijʉ ejabiticʉ maji, ito bajiri sĩgʉ̃jʉa ĩre ñiagʉ̃ maniquĩ.

Yʉ warotojʉ wa masimenaji mʉa, Jesús ĩ yire gaye

21 Mʉcana masare gotigʉ, ado bajiro bʉsiquĩ Jesús:

—Wacʉ ya yʉ. Yʉre ãmabojarã yirãji mʉa. Mʉa ñeñaro yirise jidicãmenati godarã yirãji mʉama. Ito bajiri yʉ warojʉ wa masimena yirãji mʉa, yiquĩ Jesús ĩnare.

22 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yicã judio masa:

—¿Ĩmasiti sĩa godagʉ yati ãni? Ito bajiri, “Yʉ warotojʉ wamena yirãji mʉa”, yami ĩ, yi gãmeri seniĩari seyocã ĩna.

23 Ĩna ito yija tʉocõri:

—Mua ado jaca gãna ña. Yuama ũmacũju gagu ña. Adi sita gãna ña mua. Yuama adi sita gagu meje ña. 24 Ito bajiri, “Mua ñeñaro yirise jidicãmenati godarã yirãji mua”, yibu yu muare. “Ĩti ña yu”, yu yiro bajiro yure mua tuorũnubeja, mua ñeñaro yirise jidicãmenati godarã yirãji mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

25 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro ĩre seniĩacã ĩna:

—Ito yijama, ¿ñimujua ñasati mu? yicã ĩna Jesure.

Ĩna ito yija:

—“Ĩti ña yu”, yiari muare goticãbojabu yu. 26 Jaje muare gotiroti ñaboja yure. Ito yicõri, “Muare seti ña”, yu yi ãmoja, jaje gotiroti ñaboja yure. Yure cõaru ĩti ñami riojo gotigu. Adi sita gãna masare yu gotirise, ĩre tuocõri gotia yu, yiquĩ Jesús ĩnare.

27 Ito bajiro ĩnare ĩ busibojarocati, “Mani Jacu Dios gaye busiami ĩ”, yi masibiticã ĩna. 28 Ito bajiri ado bajiro ĩnare gotiquĩ ĩ:

—Yu ña Masa Rĩjoru. Yucutẽona yure mua muoja, “Dios Macu ña yu”, yu yiado bajiroti yure ti masirã yirãji mua. “Ĩmasirio tuoĩacõri meje busiñi. Ĩ Jacu ĩ riasoado bajiro riti busiñi”, yi masirã yirãji mua yure. 29 Yure cõaru yu rãcati ñami. Yu Jacu ĩ wanurise gaye riti ya yu. Ito bajiri yure wagobitisotiami ĩ, yiquĩ Jesús masare.

30 Ito bajiro Jesús ĩ yija tuocõri, jãjarã masa ĩre tuorũnucã.

Dios rĩa meje ñama ñeñaro yirã, yire gaye

31 Ito bajiri, ado bajiro gotiquĩ Jesús, judio masare ĩre tuorũnurãre:

—Yu busirise mua jidicãbeja, riti yu rãca riasotirã ñarã yirãji mua. 32 Ito bajiro yicõri, oca riojo ñasarise masirã yirãji mua. Oca riojo ñasarise tuocõri, mua ñeñaro yirisere jidicãrã yirãji mua. Ito bajiri rũmúre moa ĩsiri masa meje ñarã yirãji mua ĩja, yiquĩ Jesús.

33 Ito ĩ yija tuocõri:

—Abraham ñayoru janerãbatia ña gua. Rũmúre moa ĩsiri masa ñabiti wadicu gua. ¿No yija, “Rũmúre moa ĩsiri masa meje ñarã yirãji mua”, yati mu guare? yicã ĩna Jesure.

34 Ĩna ito yija tuocõri:

—Riti muare gotia yu. No ñeñaro yirã rũmúa ujure moa ĩsiri masa ñama ĩnaõna. 35 Sĩgũ macuacã ĩ jacusabatia rãca ñaguĩji. Sĩgũ ĩre moa ĩsiri masuama, ĩ rĩa rãca ñagũ meje ñaguĩji. Sĩgũ macu ĩ jacu robo bajiro roti masigũ yiguĩji. 36 Dios Macu ñari roti masigũ ña yu. Ito bajiri rũmúa ujure moa ĩsiri masa ñabitiroca muare yu yija, riti ĩre moa ĩsiri masa meje ñarã yirãji mua. 37 “Abraham ñayoru janerãbatia ña mua”, yi masia yu muare. Ĩ janerãbatia ñabojarãti yu busirise tuorũnubiticõri, yure sĩa ãmoa mua. 38 Cuna yure ĩ ĩogore muare busia yu. Mua jacu ĩ rotiado bajiro riti ya muama, yiquĩ Jesús ĩnare.

39 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudicã ĩna:

—Gua ñicusabatia ñicu ñayoñi Abraham, yicã ĩna, Jesure.

Ĩna ito yija:

—Riti Abraham janerãbatia mua ñajama, ĩ yiado bajiro yiboana mua. 40 Oca riojo ñasarise, Dios yure ĩ riasoado bajiroti muare yu riasobojarocati, yure sĩa ãmoa mua. Abraham ñayoruama ito bajiro yibitiyoñi. 41 Yure mua sĩa ãmoja, mua jacu ĩ rotiado bajiroti ya mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija tuocõri:

—Jacu manoti gua jacosaromia bujana meje ña gua. Sĩgũ ñami gua jacu. Ĩ ñami Dios, yicã ĩna Jesure.

42 Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús:

—Dios tu wadicõri ado ña yu. Riti mua jacu Dios ĩ ñaja, yure maiboana mua. Yumasi meje wadicu yu. Dios yure ĩ cõajare wadicu yu. 43 ¿No yija yu busirise tuo masibeati mua? Yu busirise tuo ãmobea mua. Ito bajiri itire tuo masibea mua. 44 Mua jacu rũmúa uju ñami ĩ. Ito yicõri ĩ ría ña mua. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiroti yi ãmoa mua. Cajerojuti masare sĩari masu ñañi rũmú. Oca riojo gotire wanugũ meje ñami ĩ. Ito yicõri, cojirea riojo gotigu meje ñami ĩ. Ruore oca ĩ gotija socagu ñari, ito bajiroti ruo gotiguĩji ĩ. Ĩ ñami ruore jaigu, ito yicõri ruore jacu. 45 Mua jacu ĩ ñajare, oca riojo ñasarise yu muare gotibojaja, yure tuorũnubea mua. 46 "Ado bajiro ñeñaro yicu mu", yure yigu sĩgũ mami mua rãca. Oca riojo ñasarise muare yu gotibojaja, ¿no yija yure tuorũnubeati mua? 47 Dios ñarã mua ñaja, recoti Dios ocare tuorũnurã yirãji mua. Dios ñarã meje ñari, yure tuo ãmobea mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

Abraham ñayoru riojujuti Cristo ĩ ñacãre gaye

48 Ito yija ado bajiro cudicã judio masa:

—"Samaria sita gagu, rũmú sãñagũ ña mu", mure gua yija, riti ya gua, yicã judio masa Jesure.

49 Ĩna ito yija tuocõri:

—Ñejua rũmú sãñagũ meje ña yu. Yu Jacu Diore rũcubuoa yu. Muama yure rũcubuobea. 50 Masa ĩna yure rũcubuotoni wadiru meje ña yu. Sĩgũ ñami masa ĩna yure rũcubuore ãmogũ. Ĩ ñami yure rũcubuomenare ti masigũ, ito yicõri ĩna ñeñaro yirise waja senigũ. 51 Riti muare gotia yu. No yu busirise tuorũnugũ godabicu yiguĩji. Dios rãca catitĩñagũ yiguĩji, yiquĩ Jesús.

52 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yicã judio masa:

—Iti mure gua tuoja, "Riti rũmú sãñagũ ñami", yi masia gua, mure ĩja. Abraham ñayoru, Diore goti ĩsiri masa ñayoana cuni goda jediñi ĩna. "Yure tuorũnurã godamenaji", yiboja mu. 53 ¿Gua ñicusabatia ñicu, Abraham ñayoru rẽtoro ñasagu ñati mu? Ĩ cuni, Diore goti ĩsiri masa cuni goda jedicoañi ĩna. ¿Ñimu ña yu yati muáma? yicã ĩna Jesure.

54 Ĩna ito yija tuocõri:

—Yumasiti, "Masa ĩna rũcubuogu ña yu", yu yibojaja, ñe waja ma iti. Yu Jacu ñami yure rũcubuogu, "Ĩti ñami gua yagu Dios", mua yibojagu. 55 Ĩre queno masibea mua. Yuama ĩre queno masia. "Ĩre masibea yu", yu yibojaja, mua robo bajiroti socagu ñaboruja yu cuni. Yuama, queno masisacõa ĩre. Ĩ yiro bajiroti cudia yu. 56 Mua ñicusabatia ñicu Abraham ñayoru, "Co rumu ejagu yiguĩji Cristo", yirocu wanu yuñi. Adi sitaju yu ejaja ticõri, wanusacõquĩ ĩ, yiquĩ Jesús judio masare.

57 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yicã ĩna Jesure:

—Bucugu meje ña mu maji. Cincuenta rodori tujabea mu maji. Ito bajibojarocati, ¿no yija, "Abraham ñayorure ticu yu", yati mu? yicã ĩna.

58 Ĩna ito yijare:

—Riti muare gotia yu. Abraham ñayoru ĩ ñaroto riojuaju, ñacãcu yu, yiquĩ Jesús ĩnare.

59 Ito ĩ yija tʉocõri, gʉ̃ta ãmicã ĩre rearona. Ĩna ito yijare, “Ito bajia”, yi masia manoti ĩna watoti budicoaquĩ Jesús, Dios ya wire budigo wacʉ.

Cajea macʉ rujearʉre Jesús ĩ yisiore gaye

9 1 Ito yija bero bʉsa Jesús rãca gʉa rʉ̃gõ ucuroca sĩgʉ̃ cajea macʉ rujearʉre ti bʉjaquĩ Jesús. 2 Gʉa Jesús rãca riasotirã ado bajiro seniĩacʉ Jesure:

—Gʉare riasogʉ, ¿no yija cajea macʉ rujeayijari ãni? ¿Ĩ jacʉsabatia ĩna ñeñaro yire waja ito bajiro rujeayijari ĩ? ¿Ĩmasi ñeñaro yire wajati bajiyijarite? yicʉ gʉa Jesure.

3 Ito bajiro gʉa yijare:

—Ĩmasi ñeñaro yire waja meje, ito yicõri ĩ jacʉsabatia ĩna ñeñaro yire waja meje ito bajiro rujeañi ãni. Dios ĩ masirise masa ĩna titoni, ito bajiro rujeañi ãni. 4 Ʉ̃mʉa ña maji. Ito bajiri yʉre cõarʉ ĩ rotiado bajiroti moagʉ̃ ya yʉ. Yoari mejeti rãioro yiroja. Noajʉa moa masimena yirãji itocõ. 5 Busurise rʉcogʉ ña yʉ. Ito bajiri adi macãrʉcʉro yʉ ñaroca, masa ĩna tʉo masiroca ya yʉ maji, yiquĩ Jesús.

6 Ito bajiro yi tĩocõri, jacajʉ go eocũquĩ ĩ. Sitare jabeto ide yiquĩ ĩ itina. Ito yicõri, cajea macʉre itina tuquĩ ĩ, ĩ ya cajeare. 7 Ito bajiro yi tĩocõri, ado bajiro rotiquĩ cajea macʉre:

—Siloé wame cʉtirita masa ĩna guaritajʉ wasa. Itojʉ ejacõri, mʉ ya cajeare gõna coeba, yiquĩ Jesús cajea macʉre. “Cõarʉ”, yireoni ña Siloé wame.

Jesús ĩ gotija tʉocõri, ĩ gotiro bajiroti coegʉ waquĩ cajea macʉ. Ĩ coe tĩoja bero tʉdi ejagʉ ticoaquĩ ĩ ĩja. 8 Ĩ ñarã, ĩre tigoana cʉni ado bajiro yicã ĩna:

—“Yʉre ti maicõri, yʉre jabeto ĩsiña”, ¿yi rujicacʉ meje ñati ãni? yicã ĩna.

9 —Ĩti ñami, yicã coriarã.

—Ĩ meje ñami. Ĩ robo bajigʉti ñami ñarea, yicã gãjerã.

Ĩna ito yija tʉocõri, ĩmasiti ado bajiro yiquĩ:

—Ĩti ña yʉ, yiquĩ ĩ.

10 Ito ĩ yijare, ado bajiro ĩre seniĩacã masa:

—¿No bajiro yicõri, cajea tiati mʉ? yicã ĩna ĩre.

11 Ĩna ito yijare:

—Sĩgʉ̃ Jesús wame cʉtigʉ ĩ ya go idena sita ide yicõri, yʉre cajea tumi ĩ. Iti tucõri, ado bajiro rotimi yʉre: “Siloé wame cʉtirita wacõri, coeba”, yimi yʉre. Itira ejacõri yʉ ya cajea gõna coebʉ yʉ. Ito bajiro yʉ yirocati ruyucoajʉ yʉre, yiquĩ ĩ.

12 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre seniĩacã masa:

—¿Nojʉ ñaguĩjida mʉre ito bajiro yirʉ? yicã ĩna.

Ĩna ito yija tʉocõri:

—Ba, masibea yʉ, yiquĩ cajea macʉ ñagorʉ.

Cajea macʉre ĩna seniĩa josare gaye

13 Ito ĩ yija tʉocõri, fariseo gaye tʉoĩarã tʉre cajea macʉ ñabojarʉre ãmi wacã ĩna. 14 Ĩ ya go idena cajea macʉre Jesús ĩ yisiora rʉmʉ, tujacãra rʉmʉ ñacʉ. 15 Cajea macʉ ñabojarʉre ĩna ãmi ejaja ticõri, ado bajiro ĩre seniĩayijarã fariseo gaye tʉoĩarã:

—¿No yicõri cajea tiati mʉ mʉcana? yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã.

Ito bajiro ĩna seniĩaja tʉocõri:

—Go idena sitare ide yicõri, yʉ ya cajeare tuquĩ ĩ. Iti yʉ coeja bero tia yʉ ĩja, yiyijʉ ĩ.

16 Ito ĩ yija:

—Mʉre ito bajiro yirʉ, Dios yagʉ meje ñañi. Tujacãra rʉmʉre rʉ̃cʉbʉobisĩ ĩ, yiyijarã ĩna.

Gãjerãma ado bajiro yiyijarã:

—Ñeñaro yigʉ ĩ ñaja, tiyamani yibitiborʉ ĩ, yiyijarã gãjerã.

Ito bajiri ricati riti tʉoĩayijarã ĩna fariseo gaye tʉoĩarã. 17 Ito yijare mʉcana tʉdi seniĩayijarã ĩna, cajea macʉ ñagorʉre:

—¿Mʉáma no bajiro tʉoĩati, mʉ cajea tiroca yirʉre? yiyijarã ĩna.

Ĩna ito yija tʉocõri:

—Diore goti ĩsiri masʉ ñaguĩji, ya yʉama, yiyijʉ ĩ.

18 “Cajea macʉ rujearʉ mʉcana tʉdi cajea tirʉ ñami”, yi ãmobisijarã ĩna judio masa ʉjarã. Ito bajiri cajea macʉ jacʉsabatiare ji ñucayijarã ĩna. 19 Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijarã ĩna:

—¿Mʉ macʉti ñati ãni, cajea macʉ rujearʉ? ¿No yija cajea macʉ ñabojarʉti adocãta tiati? yiyijarã ĩna, ĩ jacʉsabatiare.

20 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:

—Gʉa macʉ, cajea macʉ rujearʉti ñami ãni. 21 Ito bajiro ĩ tija, ito yicõri ĩre cajea tiroca yirʉre masibea gʉa. Ĩre seniĩaite mʉa. Bʉcʉgʉ ñami ĩja, ĩmasiti gotigʉõcʉ̃ ñami, yiyijarã ĩ jacʉsabatia.

22 Judio masa ʉjarãre güirã, ito bajiro yiyijarã ĩ jacʉsabatia. “Jesús ñami Cristo, Dios ĩ cõarʉ”, yirãre rẽorã ya mani mʉcana minijuara wijʉ ĩna sãjame yirona, yi tʉoĩa yucãyijarã judio masa. 23 Ito bajiri ĩnare güirã, “Bʉcʉgʉ ñami, mʉamasiti ĩre seniĩaña”, yiyijarã cajea macʉ ñabojarʉ jacʉsabatia.

24 Ĩna ito yija tʉocõri, cajea macʉ ñabojarʉre ji ñucayijarã judio masa ʉjarã mʉcana:

—Dios ĩ tiro riojo, riojo gʉare gotiya. “Mʉre yisiorʉ, ñeñaro yi jaigʉ ñañi”, yi masia gʉa, yiyijarã ĩna.

25 Ĩna ito yija tʉocõri:

—“Ñeñaro yigʉ, ñeñaro yigʉ meje ñaguĩji”, yi masibea yʉ. Adi riti masia yʉ, cajea macʉ ñacʉ yʉ maji. Adocãtama yʉ cajea tia ĩja, yiyijʉ ĩ.

26 Ito ĩ yija tʉobojarãti mʉcana tʉdi seniĩayijarã ĩna:

—¿No bajiro mʉre yicati ĩ, mʉ titoni? yiyijarã ĩna ĩre.

27 Ĩna ito yijare:

—Mʉare goticãbojabʉ yʉ. Yʉre tʉorʉ̃nʉbea mʉa. ¿No yija mʉcana tʉdi gotire ãmoati mʉa? ¿Mʉa cʉni ĩre oca tʉo sʉya ãmoati? yiyijʉ ĩ judio masa ʉjarãre.

28 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ĩre bʉsi tudiyijarã ĩna:

—Ĩre oca sʉyagʉ ya mʉ. Moisés ñayorʉ ocare sʉya gʉama. 29 “Moisés ñayorʉre bʉsiñi Dios”, yi tʉoĩa gʉa. Mʉre yisiorʉreama masibea gʉa. “Ito gagʉ ñaguĩji ĩ”, yi masibea gʉa ĩreama, yiyijarã ĩna.

30 Ĩna ito yija tʉocõri, cʉdiyijʉ ĩ:

—Yʉ ya cajea ĩ yisiore ñabojarocati, “Ito wadirʉ ñaguĩji ĩ”, yi masibea mʉa. Mʉa ĩre ti masibeja bʉjatobea yʉ. ¿No yija ĩre ti masibeati mʉa? Mʉa ĩre ti masibeja queno tʉo masire ma yʉre. 31 “Ñeñaro yirãre tʉobiquĩji Dios.

Ĩre rũcubuocõri, ĩ ãmoro bajiro yirãre riti tuogu yiguĩji Dios", yi tuoĩa mani.
32 "Cajea macu rujearure ĩ tiroca yiñi sĩgũ", yire gaye tuoya manicu.
33 Ãni yure yisioru, Dios tu wadiru meje ĩ ñaja, yure no yibitioru, yiyiju ĩ.
34 Ito ĩ yijare:
—Ñeñaro yi jaigu rujearu ña mu. "Ĩnare riasocuja yu", ¿yi tuoĩati mu, guare? yiyijarã ĩna cajea macu ñabojarure.
Ito yicõri, ĩre bucõayijarã ĩna, ĩna minijuari wiju ñagũre.

"Dios oca tuorũnumena cajea mana robo bajirã ñama", yire gaye

35 Cajea macu ñabojarure ĩna bucõare gaye tuo bujacu gua Jesús rãca. Ito bajiri ĩre ti bujacõri, ado bajiro ĩre yiquĩ Jesús:
—¿Dios Macure tuorũnuati mu? yiquĩ Jesús ĩre.
36 Ito ĩ yija:
—Yu Uju, yure gotiya. "Ĩ ñami", yiya yure, ĩre tuorũnurocu ya, yiquĩ ĩ Jesure.
37 Ito ĩ yija, ado bajiro ĩre cudiquĩ Jesús:
—Ĩre ticãcu mu. Adocãta mu rãca busigu, ĩti ña yu, yiquĩ Jesús ĩre.
38 Ito ĩ yija tuocõri, Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũquĩ ĩ, ĩre rũcubuogu. Ito bajiro yicõri:
—Mure tuorũnua yu Uju yu, yiquĩ ĩ.
39 Ito yija bero, ado bajiro yiquĩ Jesús masare:
—"Ãna ñama yure cudirã. Ãna ñama yure cudimena", yi busirocu wadiru ña yu. Cajea mana robo bajirã ñama Dios oca tuo masimena. Ito bajiri ĩnare ĩna tuo masiroca yigu yiguja yu. "Queno masirã ña gua", yibojarãreama, ĩna tuo masibitiroca yigu yiguja yu. Ito bajiri tuo masibiticõri, cajea manare bajiro bajirã ñarã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús ĩnare.
40 Ito ĩ yija tuocõri, ito ñarã coriarã fariseo gaye tuoĩarã seniĩacã ĩna Jesure:
—"Tuo masibiticõri, cajea manare bajiro bajirã ña mua", ¿yati mu guare? yicã ĩna Jesure.
41 Ĩna ito yija:
—Tuo masimena mua ñaja, seti cutirã meje ñaboana mua. "Queno masirã ña gua", mua yire waja, seti cutirã ña mua, yiquĩ Jesús ĩnare.

Ovejare coderi masa oca

10 1 Mucana masare riasosuogu ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Riti muare gotia yu. No oveja ĩna ñari sãnimu ĩna ya soje sãjabicu, gaje duja jore sãjagũ ruocõri rinigũ ñami ĩocũ. 2 Ĩna ya soje sãjagũama, ĩnare tirũnucõri codegu ñami. 3 Ovejare tirũnuri masu ĩ sãjatoni ĩre soje jana ĩsigũ yiguĩji soje coderi masu. Ĩ sãjaroca ĩ ya ocare tuo masirã yirãji ĩ ya oveja. Ĩ ya ovejajuare ti masicõri, wamena ĩnare ji bucõagũ yiguĩji ĩ. 4 Ĩnare bucõa jeocõri, ĩna riojua ĩnare tũa ũmatãgũ yiguĩji ĩ. Ĩ ya ocare tuo masicõri, ĩre suyarã yirãji ĩna. 5 Ĩ oca ĩna tuo godo weobejama ĩre suyamena yirãji ĩna. Ĩ ya ocare tuo masibiticõri, ĩre rudirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús masare.
6 Riasore oca ĩnare goti masioquĩ Jesús. Ito bajibojarocati itire tuo masibiticã ĩna.

Buto masare codegu ñami Jesús, yire gaye

7 Ito yija mucana tudi gotiquĩ Jesús ĩnare:

—Riti mʉare gotia yʉ. Yʉ ña soje, oveja ĩna sãjari soje bajiro bajigʉ. 8 Yʉ
riojʉa wadiana ñarocõti, rʉori masa ito yicõri riniri masa cʉni ñañi ĩna. Ito
bajiri yʉ ya oveja mesare tʉorũnʉbisijarã. 9 Yʉ ña soje bajiro bajigʉ. No yʉna
sʉoriti sãjagũ, ĩre masogũ yigʉja yʉ. Ado bajiro bajigʉ yiguĩji ĩocũ: Oveja ĩna
ñari sãnimʉjʉ sãjacõri, mʉcana tʉdi, budi, yi ñagũ, ñagũ yiguĩji ĩocũ. Queno
wanʉ quenagũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, quenari wese ĩ baroti bʉjagʉ yiguĩji ĩ. Ito
bajiro bajirã ñarã yirãji yʉre boca ãmirã. Ĩnare tirũnʉgũ yigʉja yʉ.
10 'Riniri masʉ ĩ ejaja, rinicõri sĩagũti ejagʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, ruyurioguti
ejagʉ yiguĩji ĩocũ. Yʉama masa ĩna catitĩñaroca yigʉ wadirʉ ña yʉ. Ito yicõri,
ñe rʉyabeto queno ĩna ñaroca yigʉ wadirʉ ña yʉ. 11 Yʉ ña ovejare queno
coderi masʉ. Yʉre tʉorũnʉrãma yʉ ya oveja bajiro bajirã ñarã yirãji. Yʉ ya
oveja bajiro bajirãre goda ĩsirocʉ ñacã yʉ. 12 Sĩgũ waja bʉjarocʉ ĩ moaja,
queno oveja coderi masʉ meje ñaguĩji ĩocũ. Buyairo ĩ ejaja ticõri, ovejare
wagogʉ yiguĩji ĩ. Ĩ ya oveja meje ĩna ñajare, ĩnare wagogʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri
buyairo ejacõri, ovejare ñiagũ yiguĩji, ito yicõri ĩnare ĩo bategʉ yiguĩji ĩ.
13 Waja bʉjarocʉ riti sĩgũ ĩ moaja, ovejare wagogʉ yiguĩji ĩ, ĩ ñarã meje ĩna
ñajare. Ĩnare maigũ meje ñari ĩnare ĩ wagoja no yimenaji ĩre, yi riasoquĩ
Jesús masare.
14-15 'Yʉ ña ovejare queno coderi masʉ. Yʉ Jacʉ yʉre ĩ masiro bajiroti, yʉ
cʉni ito bajiroti ĩre masia. Ito bajiroti yʉ ya ovejare ti masia yʉ. Ĩnajʉa cʉni
ito bajiroti yʉre ti masiama ĩna. Yʉ ya ovejare goda ĩsirocʉ ñacã yʉ. 16 Adi
sãnimʉ gãna meje ñama gãjerã yʉ ya oveja. Ĩna ñama gãjerã masa. Ĩnare cʉni
ãmigũ yigʉja yʉ. Ĩna cʉni yʉre cʉdirã ñama ĩna. Co rʉmʉ co sãnimʉti ñarã
yirãji ĩna. Ito yicõri, yʉ sĩgũti ñagũ yigʉja ĩnare coderi masʉ, yiquĩ Jesús
masare.
17 'Godagʉ yigʉja yʉ, mʉcana tʉdi catirocʉ. Ito bajiro yʉ yijare yʉ ñarã
catitĩñarã yirãji Dios rãca. Ito bajiri yʉ Jacʉ bʉto yʉre maiami. 18 Masama
yʉre sĩamena yirãji. Yʉmasiti yʉ ãmoro bajiroti masare yiari goda ĩsigũ
yigʉja yʉ. Masare yiari yʉ goda ĩsi ãmoja, iti ña yʉ ãmoro bajiro yʉ yiroti.
Ito yicõri, mʉcana tʉdi yʉ cati ãmoja cati masigũ ña yʉ. Ito bajiro yʉ yi masi-
toni yʉre cũquĩ yʉ Jacʉ, yiquĩ Jesús masare.
19 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, judio masa ʉjarã ricati riti tʉoĩacã ĩna ĩja.
20 Coriarã jãjarã ado bajiro yicã:
—Rũmʉ́ sãñagũ, mecʉri masʉ ĩ ñabojarocati, ¿no yija masa ĩre tʉorũnʉati?
yicã ĩna.
21 Gãjerãma ado bajiro yicã ĩna:
—Rũmʉ́ sãñagũ ĩ ñaja, ito bajiro bʉsibitiborʉ ĩ. Ito yicõri, rũmʉ́ sãñagũ ĩ
ñaja, cajea mana ĩna tiroca yibitiborʉ, yicã ĩna.

Jesure judio masa ĩna ãmobitire gaye

22 Iti rʉmʉri juebʉcʉ ñacʉ. Jerusalénjʉ Dios ya wi cajero ĩna cʉdabiare
basa, mʉcana tʉdi tʉoĩarã basa menicã ĩna. 23 Ide ñurajʉ roca, Salomón
wame cʉtiri dʉjajʉare Dios ya wijʉ sãja wacʉ gʉa Jesús rãca. 24 Ito bajiro gʉa
baji ñaroca Jesure gãni biacõri, ĩre seniĩacã judio masa:
—¿Nocãta, "Ĩ meje ñami ĩ. Ĩti ñami", mʉre yi masirã yirãjida gʉa? Cristo
Dios ĩ cõarʉ mʉ ñaja, adocãtati riojo gʉare gotiya, yicã ĩna Jesure.
25 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:

—Muare goticãbojacu yu. Ito bajibojarocati yure tuorũnubiticu mua. Yu Jacu ĩ rotirisena jaje muare ĩobojacu yu. Itire ticõri, “Ĩti ñami”, yi masiruja-bojacu muare. 26 Yu ya oveja meje ñari, yure tuorũnubea mua. Canu muare yu goticato bajiroti bajia. Yu ñarã meje ñari, yure tuorũnubea mua, ya yu muare. 27 Oveja ĩna uju ocare ĩna tuo masiro robo bajiro, yu ñarã yure tuo masiama ĩna. Yu cuni ĩnare ti masia. Ito yicõri yure suyarã yirãji ĩna. 28 Ĩna catitĩñaroca ya yu. Ito bajiri coji godacoa yimenaji ĩna. Sĩgũjua yu rucorãre ẽmabicu yiguĩji. 29 Ĩnare yu rucotoni yure cũquĩ Cuna. Nijua ĩ rẽtoro sẽogũ maquĩji. Ito bajiri sĩgũjua yu rucorãre ẽma masigũ maquĩji ĩja. 30 Yu, ito yicõri yu Jacu rãca riti ña gua, yiquĩ Jesús judio masare.

31 Ito yija mucana ĩre rearona gũta ãmicã ĩna. 32 Ĩna ito yija ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:

—Yu Jacu ĩ masirisena suoriti jaje mua tiro riojo quenarise yibojacu yu. ¿Disejua queno yu yire waja yure gũta rearã yirãjida mua? yiquĩ Jesús ĩnare.

33 Ĩ ito yijare ado bajiro cudicã judio masa:

—Mu queno yire wajare meje mure gũta rearã yirãji gua. Mu ya ocana Diore mu busiture waja mure rearã yirãji gua. Gua robo ũmugũ ñabojaguti, “Dios ña yu”, yiboja mu, yicã ĩna Jesure.

34 Ĩna ito yijare Jesús ado bajiro yiquĩ:

—“Yu bajiroti bajirã ña mua cuni”, yiñi Dios, yi ucare ña mua ñicusabatia ĩna rotire. 35 “Dios oca riojo ñasarise ña”, yi tuoĩa mani. Ĩ oca tuorũnuanare, “Yu bajiroti bajirã ña mua cuni”, yiñi Dios ĩ oca tutina. 36 Yure besecõri adi sitaju yure cõaquĩ Dios. Ito bajiri, “Dios Macu ña yu”, yu yijare, ¿no yija, “Diore busitua mu”, yati mua yure? 37 Yu Jacu ĩ yiro bajiro yu yibeja, yure tuobesa. 38 Yu Jacu ĩ yiro bajiro yu yija, yure tuorũnubitibojarãti, yu yigore ticõri, “Riti gotiami”, yi tuoĩaruja muare. Ito bajiri, “Yure bajiroti usi cutigu ñami yu Jacu. Yu cuni ĩre bajiroti usi cutia”, yu yija, “Riti gotiami”, yi masiruja muare coji busati, yiquĩ Jesús ĩnare.

39 Ito ĩ yija tuocõri, mucana ĩre ñia ãmobojacã ĩna. Jesujuama rudicoaquĩ.

40 Rudi wacõri, Jordán wame cutirisa siduja waquĩ Jesús mucana. Ĩre baba cuti wacu gua cuni. Itoju ejacõri, Juan ĩ idé gu ñacatiju tujaquĩ Jesús. 41 Jãjarã masa ĩre tirã ejacã. Ĩre ticõri, ado bajiro yicã ĩna:

—Tiyamani ĩobitibojaguti, ãni gaye ĩ gotire gaye, riti gotiñi Juan, yicã masa.

42 Itoju Jesús ñaroca jãjarã ĩre tuorũnucã masa.

Lázaro ĩ godare gaye

11 1 Sĩgũ ñañi ñarise cõgũ. Ĩ wame cutiquĩ Lázaro. Ĩ ñarã romia ñacã María, gajeo Marta. Ĩna ñacã Betania gãna. 2 Iso María ñacõ Jesús ya gubore queno suti quenarise jio gugoro. Jiocõri iso ya joana weja carogoro ñacõ iso, Lázaro ocabajio. 3 Lázaro ĩ cõja ticõri, ĩ ñarã romia Jesure oca cõañi ĩna:

—Gua Ujų, mu baba Lázaro cõ ñami, yi oca cõañi ĩna Jesure.

4 Iti oca tuocõri ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Adi ñarise ĩre ruyuriobetoja. Godarocu meje cõ ñaguĩji ĩ. Ado robojua bajia. “Rẽtoro ñasagu ñami Dios, ito bajiroti rẽtoro ñasagu ñami Dios Macu cuni”, masa ĩna yi rũcubuotoni, cõ ñaguĩji Lázaro, yiquĩ Jesús.

5 Lázaro, ĩ ocabajirã romia María, Martare cuni tuo maiñi Jesús. 6 "Cõ
ñami Lázaro", yire oca tuobojaguti wabitiquĩ Jesús maji. Gua ñariju jua rumu
ñacõacu gua Jesús rãca maji. 7 Jua rumu bero gua ĩ rãca riasotirãre ado bajiro
yiquĩ Jesús:
—Ita mucana Judea sitaju. Lázaro ĩ ñaroju wato mani, yiquĩ Jesús guare.
8 Ito ĩ yija tuocõri:
—Canu busati itoju gãna judio masa mure gũtana rea sĩa ãmobojañi ĩna.
¿Itoju tudi ware tuoĩati, guare riasogu mu? yi seniĩacu gua Jesure.
9 "Yure ĩna sĩarotiju ejabea maji", yirocu ado bajiro cudiquĩ Jesús guare:
—Ũmua co ũmua doce hora busurise ña. Ito bajiri sĩgũ ĩ wa ucuja juatabi-
quĩji iti busujare. Macãrucũro busurise iti ñajare ti masigũ yiguĩji. Ito bajiri
juatabiquĩji ĩ ũmua ñajare. 10 Ñami ĩ wa ucuja juatagu yiguĩji, busurise iti
manijare, yiquĩ Jesús guare.
11 Itire goticõri mucana gaje gotiquĩ Jesús guare:
—Mani baba Lázaro canicoaguĩji. Ito bajiri ĩre yujiogu waju yu, yiquĩ Jesús.
12 Ito ĩ yija tuocõri:
—Gua Uju, ĩ canija quena ña ĩre. Tujacoagu yiguĩji ĩ, yicu gua Jesure.
13 "Canigũ yiguĩji", Jesús ĩ yija, "Wujore, yiguĩji Jesús", yire masicu gua.
Ito bajiro gua tuoĩabojarocati, Jesuama, "Godacoami", yireoni yigu yiñi ĩ.
14 "Yure queno tuo masibeama ĩna", yi tuoĩacõri, riojo guare gotiquĩ Jesús ĩja:
—Lázaro godacoami ĩja. 15 Queno yiguti ĩ tuju ñabisija yu. Ito bajicõri yure
tuorũnurã yirãji mua. "Riti Dios Macu ña mu", yure yi rũcubuorã yirãji mua.
Ĩ tu ita ĩja, yiquĩ Jesús guare.
16 Sĩgũ Jesús rãca riasotigu, gua rãca gagu Tomás wame cutiquĩ. "Sũrũaru",
yicu gua ĩre. Ado bajiro yiquĩ ĩ, gujaju are:
—Ita mani cuni. Jesús rãcati godana mani cuni, yiquĩ Tomás gua ĩ baba
mesare.

Yu ña masa tudi catiroca yigu, Jesús ĩ yire gaye

17 Betaniaju gua ejaroca, "Juaria rumuri tuja Lázarore ĩna yujeja bero",
yicã masa, guare gotirã. 18 Jerusalén rocaju busa ñacu Betania. Coji cõre
gudarecocõ ñacu Betania. 19 Ito bajiri jãjarã Jerusalén gãna judio masa ejacã
Lázaro ĩ godaja otirã. "Bujato bajia, mua rĩjoru ĩ godaja", yi María, Martare
cuni guañagõ otirã ejacã ĩna. 20 "Wadiami Jesús", yire oca tuocõri, ĩre bocago
ejacõ Marta. Maríama ejabiticõ. Wiju ñacõañi iso. 21 Jesús tuju ejacõri ado
bajiro yicõ Marta:
—Yu Uju, mu iti rumu busa ado mu ñajama, bai godabitioru ĩ. 22 "Ĩ godaja
bero ñabojarocati, no Diore mu senija, ito bajiroti mure ĩsigũ yiguĩji Dios", yi
tuoĩa yu, yicõ Marta Jesure.
23 Iso ito yija tuocõri:
—Mu rĩjoru tudi catigu yiguĩji, yiquĩ Jesús isore.
24 Ito ĩ yija:
—Riti gotia mu. Susari rumu masare tudi ĩna catiroca Dios ĩ yiri rumu,
tudi catigu yiguĩji bai, yi tuoĩa yu, yicõ Marta Jesure.
25 Iso ito yija tuocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Yu ña tudi masa ĩna catiroca yigu. Ito yicõri yuti ña catitĩñare rucogu.
No yure tuorũnugũti catitĩñagũ yiguĩji. Godabojaguti tudi catigu yiguĩji ĩocũ

ĩja, yiquĩ Jesús isore. 26 Mucana tudi yu ejari rumu, yure tuorũnu ña yucãrã catitĩñarã yirãji ĩna. Godamenaji ĩna. ¿Itire tuorũnuati mu cuni? yi seniĩaquĩ Jesús Martare.

27 Ito ĩ yija tuocõri:

—Yu Uju, mu yiro bajiroti bajia. Muti ña Cristo, Dios ĩ cõaru. Muti ña Dios Macu, adi macãrucũroju wadiru. Itire tuorũnua yu, yicõ iso Jesure.

Lázaro ya masari cuma tu Jesús ĩ otire gaye

28 Iso ito yija bero iso rĩjoro Maríare jigo wacõ Marta. Iso tu ejacõri, ado bajiro Maríare goti rudiyijo iso:

—Manire riasori masu ito ñami. “Wadijaro”, yimi mure, yiyijo Marta iso rĩjorore.

29 Iso ito yiroca riti wumucõri, Jesure tigo wadiñi María. 30 Cutoju ejabiticu gua Jesús rãca maji. Marta iso bocacatojuti ñacu gua maji. 31 María rãca ñañi judio masa, iso yagu godajare otirã. Ejori iso wumu waja ticõri, isore suya wadiñi ĩna cuni. “Masari cumaju otigo wagõji”, yi tuoĩari seyoñi ĩna.

32 Gua tu ejacõri Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũcõ María. Ito yicõri ado bajiro ĩre busicõ iso:

—Yu Uju, mu iti rumu busa mu ado ñajama, bai godabitioru, yicõ iso Jesure.

33 María iso otija ticõri, iso rãca wadiana judio masa ĩna otija ticõri, bojori bujaquĩ Jesús cuni. Ito bajiri ĩ ya usiju buto bojori buja ñaquĩ Jesús. 34 Ado bajiro ĩnare seniĩaquĩ Jesús:

—¿Noju ĩre yujeri mua? yi seniĩaquĩ Jesús.

Ito ĩ yija tuocõri:

—Adojua tigu waya mu, yicã ĩna Jesure.

35 Ĩna ito yija tuocõri, otiquĩ Jesús ĩja. 36 Jesús ĩ otija ticõri, ado bajiro yicã judio masa:

—Tite mua. Lázarore buto tuo mairi seyoami ĩ, yicã ĩna.

37 Gãjerã coriarãma ado bajiro yicã ĩna:

—Cajea tibicure yisiogu ñabojagути, ¿no yija Lázaro ĩ godabitiroca yibisijari ĩ? yicã ĩna coriarã.

Lázarore tudi ĩ catiroca Jesús ĩ yire gaye

38 Mucana Jesús bojori bujagути eja rũgũquĩ, masari cuma tuju. Gũta toti ñacu godarure ĩna cũraju. Iti soje gũtana biare cuticu. 39 Ito yija ado bajiro rotiquĩ Jesús:

—Itiga gũtagã ãmigoya, yiquĩ Jesús.

Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yicõ Marta, godaru ocabajio:

—Juaria rumuri tuja ĩ godaja bero. Buoro ũniguĩji ĩja, yicõ iso Jesure.

40 Iso ito yibojarocati:

—Yure mu tuorũnuja, rẽtoro ñasarise Dios gaye tigo yigoja mu, mure gotibu yu, yiquĩ Jesús isore.

41 “Gũtagã ãmicãña”, Jesús ĩ yija tuocõri, gũtagãre ãmigocã masa. Ito yija macãrucũrojuare ti muocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Cuna, queno ya mu. Yure tuoa mu. 42 Yu masia, coji ruyabeto yure tuosotia mu. Ito bajibojarocati adi sita gãna mure ĩna tuorũnutoni, ĩna tiro riojo

mu rãca busia yu. “Dios ĩ cõaru ñami ãni”, ĩna yitoni, mu rãca busia yu, yiquĩ Jesús, Diore busigu.

43 Iti goti tĩogũti awasãquĩ Jesús ĩja:

—Lázaro, budi waya adoju, yiquĩ Jesús.

44 Ĩna yujebojaruti budiquĩ Lázaro ĩja. Ĩ ya ricari, ito yicõri ĩ ya rujure cuni sayana durea biaru ñaquĩ ĩ. Gubori cuni, ĩ ya rijoga cuni saya werona biaru ñaquĩ. Ruyubicu ñaquĩ ĩ. Ito bajiri ado bajiro masare rotiquĩ Jesús:

—Ĩre õjaña, ĩ watoni, yiquĩ Jesús.

Jesure ñiarona ĩna cuníre gaye

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Ito bajiro Jesús ĩ yija ticõri, jãjarã judio masa Maríare baba cutiana Jesure tuorũnucã ĩna ĩja. “Riti Dios ĩ cõaru ñami ãni”, yi tuorũnucã ĩna ĩja. 46 Gãjerãma fariseo gaye tuoĩarãre tirã wacã ĩna. Ĩna tuju ejacõri, Jesús ĩ ĩogore ĩnare gotiyijarã ĩna. 47 Ĩna ito yijare, fariseo gaye tuoĩarã, paia ujarã rãca, ujarã ñasarã rãca minijuayijarã. Ito yicõri ado bajiro busiyijarã ĩna:

—¿No bajiro yirujati mani? Jaje tiyamani ĩogũ ñami ãni. 48 Ĩre mani camotabeja, masa jeyaro ĩre tuorũnurã yirãji. Ĩna ito yija ticõri, mani ya minijuara wire ruyuriorã wadirã yirãji romano masa. Ito yicõri manire cuni ruyuriorã wadirã yirãji ĩna, yi gãmeri busiyijarã ĩna.

49 Iti rodore paia uju Caifás wame cutigu ñaquĩ. Ĩnare ado bajiro gotiyiju ĩ:

—Masirã meje ña mua. 50 Sĩgũ mani jeyarore yiari ĩ goda ĩsija quena. Mani jeyarore ĩna ruyurioja quenabetoja, yiyiju Caifás.

51 Paia uju ñari, ĩmasirio tuoĩacõri meje yiyiju Caifás. Ĩ masia mani ito bajiro ĩ busiroca yiyiju Dios ĩre. Ito bajiro ĩ busija, ijaju bajiroti gaye busiyiju ĩ. “Judio masa ñajedirore goda ĩsigũ yiguĩji Jesús. 52 Ĩnare riti meje goda ĩsigũ yiguĩji ĩ. Dios ĩ beseana di sita gãna ruyabeto manire goda ĩsigũ yiguĩji ĩ. Sĩgũ rĩare bajiro mani ñatoni manire goda ĩsigũ yiguĩji Jesús”, yigu bajiro yiyiju ĩ Caifás. 53 Iti rumurinati, “¿No bajiro Jesure sĩarujati mani?” yi busi ñayijarã judio masa ujarã.

54 Ito bajiri masa ĩna tiro riojo wa ucubitiquĩ Jesús ĩja. Judea sita Jesús ĩ wagoja, ĩre suya wacu gua cuni. Efraín wame cutiri cuto wacu gua. Yucu mano tuju ñacu iti cuto. Itoju tujacu gua Jesús rãca.

55 Yu ñarã judio masa pascua basa ĩna meniroto jabeto ruyayiju. Ito bajiri masa jãjarã wayijarã Jerusalénju. Pascua basa riojua ĩna ñeñaro yirise coe rotirã ejayijarã ĩna. 56 Itoju ejacõri, Jesure ãmabojayijarã ĩna. Dios ya wiju ejacõri ado bajiro gãmeri seniĩayijarã ĩna:

—¿No bajiro tuoĩati mua? ¿Basa tigu ejagu yiguĩjida muaca? Ejabicu yiguĩji gajea, yi gãmeri busiyijarã ĩna.

57 Fariseo gaye tuoĩarã, paia ujarã cuni, “Jesure mua ti bujaja, guare gotiba. Ĩre ñiarona ya gua”, yi gotiyijarã ĩna masare.

Jesús ya gubore sutirise María iso jio gure gaye

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 1 Coga ãmojeno rumuri pascua basa ĩna meniroto riojua Betania wame cutiri cutoju wacu gua Jesús rãca. Iti cuto ñacu Lázaro ĩ ñaro. Ito ñacu Lázarore mucana tudi ĩ catiroca Jesús ĩ yiraju. 2 Jesús ĩ ejaja

ticõri, ĩre rũcubuorã ĩre bare meni ĩsicã Lázaro ĩ ocabajirã romia. Marta ñacõ guare bare jeogo. Lázaro cuni gua rãca ba rujiquĩ ĩ. 3 Gua baroca úye queno suti quenarise nardo wame cutirise ãmi ejacõ María. Co coacõ ñacu iti. Buto waja cutirise ñacu. Itina Jesús ya gubore jio gucõ iso. Ito yicõri iso ya joana weja carocõ iso. Wi dajaroti suti dajacoacu iti sutirise. 4 Itoju ñaquĩ Judas Iscariote. Ĩ cuni guare bajiroti Jesús rãca riasotigu ñabojaquĩ. Ĩ ñaquĩ Jesús wajana ĩre ñiatoni gotiri masu. Jesús ya gubore iso jio guja ticõri, ado bajiro yiquĩ Judas:

5 —Iti úye queno suti quenarise ĩsicõri, trescientos niyeru cujiri ãmirujaboyija mu. Iti waja bujacõri bojoro bujarãre ejabuarujaboyija mu, yiquĩ Judas.

6 Bojoro bujarãre tuo maigũ meje yiquĩ ĩ, ito ĩ yirise. Riniri masu ñari ito bajiro yiquĩ ĩ. Ĩ ñaquĩ gua ya niyeru awiruca seori masu. Iti awiruca gua sãrisere ãmisotiñi ĩ. 7 Ito yija ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:

—Usirio codebesa isore. Yure ĩna yujerotire tuoĩa yugo ito bajiro yamo iso. 8 Mua rãca riti ñatĩñarã yirãji bojoro bujarã. Ito bajiri ĩnare ejabuatĩñarã yirãji mua. Yuama mua rãca ñatĩñabicu yiguja. Ito bajiri mua rãca yu ñaroca maji yujuare ejabuaja quena, yiquĩ Jesús ĩre.

Lázarore sĩa ãmorã ĩna cuníre gaye

9 "Betaniaju ñaguĩji Jesús", yire oca, jãjarã tuoñi judio masa. Jesure riti tirã meje ejacã ĩna. Lázarore tudi ĩ catiroca Jesús ĩ yirure tirã rãcati wadiñi ĩna. 10 Ito bajiro masa ĩna yija ticõri, Lázarore cuni sĩare cunícã paia ujarã. 11 Lázaro ĩ tudi catija ticõri, paia ujarãre jidicã wacã masa. Ito yicõri Jesure tuorũnucã ĩna ĩja. Ito bajijare Lázarore cuni sĩa ãmoñi paia ujarã.

Jerusalénju Jesús ĩ ejare gaye

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Ito bero gaje rumu, "Ado ejagu yiguĩji Jesús", yire oca tuo jedicã masa. Ĩna ñacã Jerusalénju pascua basa tirã ejana. 13 Ito bajiri Jesure boca ãmirona rujaño caeri ãmicã ĩna. Ito yicõri ado bajiro awasãcã ĩna, ĩre wanurã:

—Rẽtoro ñasagu ñami Dios. Ĩ cõarure queno yijaro Dios. Gua Israel gãna Uju ñarocure queno yijaro Dios, yi awasãcã ĩna, ĩre wanurã.

14 Burro wame cutigure bujacõri, muja jeaquĩ Jesús. Ito bajiroti yi gotia Dios oca cuni. Tuote mua:

15 Mua Sión cuto gãna, güibesa. Mua Uju ñarocu burro joe jesa wadiami,
yi gotia Dios oca.

16 Cajero queno tuo masibiticu gua Jesús rãca riasotirã maji. Ũmacũju Jesure rũcubuoraju ĩ mujaja bero, "Riti gotia Dios oca. Jeyaro iti gotiado bajiroti rẽtacu", yi masicu gua ĩja.

17 Masa jãjarã ticã masari cumaju ñagũ Lázarore tudi ĩ catiroca Jesús ĩ yija. Ĩ catija tigoana ñari masa jeyarore goti batoñi ĩna. 18 Ito bajiri, "Tiyamani gaye, ĩoami Jesús", yire oca tuocõri, Jesure tirã masa jãjarã ejacã. 19 Ito bajiro masa ĩna yija ticõri, fariseo gaye tuoĩarã ĩnamasiti gãmeri busiyijarã:

—Tiya, masa jeyaro ĩ ocare tuo suya wama ĩja. No yiado ma manire, yiyijarã fariseo gaye tuoĩarã.

Griego masa Jesure ĩna ãmare gaye

20 Basa ñaroca Jerusalénjʉ Diore rʉ̃cʉbʉorã wana rãca wʉsayijarã coriarã
griego masa. 21 Felipere oca seniĩarã wayijarã ĩna. Galilea sita Betsaida wame
cʉtiri cʉto gagʉ ñaquĩ Felipe. Ado bajiro Felipere yiyijarã ĩna:
—Jesure ti ãmosacõa gʉa, yi josayijarã ĩna Felipere.
22 Ĩna ito yija tʉocõri, Andrésre gotigʉ wayijʉ Felipe. Ito bajiri ĩna jʉ̃arã
Jesure gotirã ejacã gʉa tʉjʉ. 23 Ĩna oca gotija tʉocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús
ĩnare:
—Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Ũmacʉ̃jʉ rʉ̃cʉbʉorajʉ yʉ tʉdi mʉjarotijʉ ejacoajʉ ĩja.
Yʉre ĩna sĩarotijʉ ejacoajʉ ĩja. 24 Riti mʉare gotia yʉ. Trigo aje queno carabe-
toti jacajʉ iti quedija, judibetoja. Queno caracõri iti quedija, jaje judiro yiroja
mʉcana. Godacõri mʉcana tʉdi catiado bajiro bajia iti. 25 No ĩ catirise mai-
bojagʉti godagʉ yiguĩji. Ito yicõri Dios tʉ ejabiquĩji ĩ. No adi macãrʉcʉ̃rojʉ ĩ
ñarise maibicʉama godabicʉ yiguĩji. Catitĩñare gaye bʉjagʉ yiguĩji ĩocʉ̃ama.
26 No yʉre moa ĩsi ãmogʉ̃, yʉre sʉyaja quena. No yʉ ñaroti, ito ñagʉ̃ yiguĩji
yʉre moa ĩsigʉ̃ cʉni. No yʉre moa ĩsigʉ̃re rʉ̃cʉbʉogʉ yiguĩji yʉ Jacʉ, yiquĩ
Jesús ĩnare.

Yʉre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yi gotire gaye

27 Ĩ Jacʉre bʉsigʉ ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Bʉto tʉoĩa oca jaia yʉ. “Cʉna adocãta yʉre rẽtaroti gaye, iti yʉre rẽtame
yirocʉ yʉre masoña”, ¿yirʉjati yʉ? Meje ito bajiro yibicʉja yʉ. Itire tõbʉja-
rocʉ wadirʉ ña yʉ. 28 Cʉna, mʉ ãmoro bajiroti rẽtajaro, masa mʉre ĩna rʉ̃cʉ-
bʉotoni, yiquĩ Jesús, Diore bʉsigʉ.
Ito ĩ yirocati, ũmacʉ̃jʉ oca ruyucʉ:
—Masa yʉre ĩna rʉ̃cʉbʉoroca yicãcʉ yʉ. Mʉcana tʉdi ĩna rʉ̃cʉbʉoroca
yigʉ ya yʉ, yire oca ruyucʉ ũmacʉ̃jʉ.
29 Gʉa iti oca tʉocõri:
—Bʉjo ñarʉ, yicʉ gʉa coriarã. Gãjerãma:
—Ángel bʉsirʉ, yicã ĩna.
30 Ito bajiro masa ĩna yija tʉocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Yʉre yiari meje oca ruyubʉ. Mʉare yiari, mʉa tʉotoni oca ruyubʉ.
31 Adocãta adi macãrʉcʉ̃ro gãnare Dios ĩ beserotijʉ ejacoajʉ ĩja. Ito yicõri,
adi macãrʉcʉ̃ro gãnare ñeñaro yi rotigʉre, ĩre bucõagʉ̃ yiguĩji Dios. 32 Masa
yucʉtẽojʉ yʉre ĩna mʉo rʉ̃gõja, jãjarã yʉre ĩna boca ãmiroca yigʉ yigʉja yʉ,
yiquĩ Jesús masare.
33 “Ito bajiro godagʉ yiguĩji”, masa ĩna yi tʉo masitoni, ito bajiro gotiquĩ
Jesús ĩnare. 34 Ito ĩ yijare, ado bajiro cʉdicã masa:
—Gʉa masa bʉcʉrã papera tuti iti gotija, “Catitĩñagʉ̃ yiguĩji Cristo”, yi
gotia iti. ¿No yija, “Masa Rĩjorʉre mʉorã yirãji ĩna”, yati mʉ? ¿Ñimʉ ñati
Masa Rĩjorʉ? yicã ĩna Jesure.
35 Ĩna ito yijare ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:
—Yʉ ña busurise rʉcogʉ, mʉa tʉo masiroca, mʉa ti masiroca cʉni yigʉ.
Yoari mejeti mʉare wagogʉ yigʉja yʉ. Yʉ waroto riojʉa mʉare riasogʉ ya
yʉ maji. Ito bajiri mʉa rãca yʉ ñaroca riti queno riasotiya mʉa. Ito bajiro
mʉa yija queno tʉo masirã yirãji mʉa. Ito yicõri ñeñaro yimenaji mʉa. No

rãitĩarojʉ wacʉ, “Ito wagʉja yʉ”, yi masibicʉ yiguĩji. Ito bajiro yibojama ñeñaro yirã. 36 Yʉ ña busurise rʉcogʉ. Yʉre tʉorũnʉña mʉa, mʉa rãca yʉ ñaroca riti maji. Yʉre mʉa tʉorũnʉja, queno tʉo masirã yirãji. Ito yicõri yʉ ñarã ñatĩñarã yirãji, yiquĩ Jesús masare.

Ito bajiro masare ĩ gotija bero, gʉa masibetojʉ wa godacoaquĩ Jesús ĩja.

Judio masa Jesure ĩna tʉorũnʉbitire gaye

37 Jaje tiyamani masa ĩna tiro riojo ĩ ĩobojarocati, ĩre tʉorũnʉbiticã masa. 38 Ĩna Jesure tʉorũnʉbeja, Isaías ñayorʉ ĩ ucado bajiroti rẽtacʉ. Ado bajiro ucayoñi ĩ:

Gʉa Ʉjʉ, gʉa gotirise sĩgʉ̃ tʉorũnʉgʉ̃ mami. Ito yicõri, mʉ ĩorisere sĩgʉ̃ tʉorũnʉgʉ̃ mami, yi ucañi Isaías ñayorʉ.

39 “Dios ĩ cõarʉre tʉorũnʉmena yirãji masa”, yirocʉ ado bajiro ucañi Isaías ñayorʉ:

40 Ĩna tibitiroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩna ya ʉsijʉ ĩna tʉo masibitiroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩna ya cajeana ti masimena yirãji ĩna. Ĩna ya ʉsina queno tʉo masimena yirãji ĩna. Ito yicõri, Dios ĩ cõarʉre tʉdi yisio rotimena yirãji ĩna, yi ucañi Isaías ñayorʉ.

41 Isaías ĩ cãirojʉ, bʉto Cristo ĩ ñasarise tiyijʉ ĩ. Ito bajiri iti gaye ucayoñi ĩ.

42 “Ito bajiro bajirã yirãji”, Isaías ĩ yire ñabojarocati jãjarã judio masa Jesure tʉorũnʉcã. Ĩna ʉjarã cʉni coriarã Jesure tʉorũnʉcã. Masa ĩna tʉoro riojo, “Jesure tʉorũnʉgʉ̃ ña yʉ cʉni”, yibiticã ĩna. “Fariseo gaye tʉoĩarã manire bucõarã yirãji ĩna”, yirona gotibiticã ĩna. 43 Dios gaye rẽto bʉsaro, masa gaye rʉ̃cʉbʉore ãmocã ĩna.

Yʉ ocare tʉorũnʉbitianare ruyuriogʉ yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

44 Gʉa tʉ tʉdi ejacõri, ado bajiro masare oca sẽoro bʉsiquĩ Jesús:

—Yʉre tʉorũnʉrã, yʉre riti meje tʉorũnʉrã yirãji. Yʉ Jacʉ yʉre cõarʉre cʉni tʉorũnʉrã yirãji. 45 Yʉre mʉa tija, yʉre cõarʉre cʉni tia mʉa. 46 Yʉ ña busurise rʉcogʉ. Yʉre tʉorũnʉrã rãitĩarojʉ ĩna ñame yirocʉ, adi macãrʉcʉ̃rojʉre wadicʉ yʉ. 47 Yʉ ocare tʉobojagʉti, yʉre ĩ tʉorũnʉbeja, yʉ meje ña ĩre ruyuriorocʉ. Adi macãrʉcʉ̃ro gãnare ruyuriorocʉ meje wadicʉ yʉ. Masare masorocʉjʉa wadicʉ yʉ. 48 Yʉre rʉ̃cʉbʉobiticõri, yʉ ocare tʉorũnʉbicʉre, ruyuriorocʉ sĩgʉ̃ ñacãguĩji. Yʉ ocare ĩ tʉorũnʉbiti waja sʉsari rʉmʉ ĩre ruyuriogʉ yiguĩji Dios. 49 Yʉmasirio meje bʉsia yʉ. Yʉ Jacʉ yʉre cõarʉ, yʉ bʉsiroti, yʉ riasoroti cʉni yʉre cũcãquĩ ĩ. 50 “Yʉ Jacʉ ĩ rotirise gaye ĩna tʉorũnʉja, catitĩñarã yirãji ĩna”, yi tʉoĩa yʉ. Yʉ bʉsija, yʉ Jacʉ ĩ rotiado bajiroti bʉsia yʉ, yiquĩ Jesús masare.

Ĩ rãca riasotirã ya gʉbori Jesús ĩ coere gaye

13 1 Pascua basa ñaroto riojʉa, “Yʉ adi macãrʉcʉ̃rore wagocõri yʉ Jacʉ tʉ yʉ waroto ejacoajʉ ĩja”, yi tʉoĩari seyoñi Jesús. Adi macãrʉcʉ̃ro gãnare ĩ ñarãre maisotiquĩ Jesús. “Riti mʉare bʉto maisacõa yʉ”, yi ĩorocʉ, goda ĩsirocʉ ñacãñi Jesús.

2 Gʉa basʉsaroca Judas Iscariote Simón macʉre ĩ ya ʉsijʉ ñacãri seyoñi rʉ̃mʉ́. Judas ya ʉsijʉ ñacõri, “Jesús wajana ĩre ĩna ñiatoni gotiba”, yi ñari seyoñi rʉ̃mʉ́ Judasre. 3 Ado bajiro yi tʉoĩari seyoñi Jesús, “Dios yagʉ wadirʉ

ña yʉ, ito yicõri ĩ tʉ tʉdi wacʉ yigʉja yʉ. Yʉ roti masitoni yʉ Jacʉ ĩ cũrʉ ña yʉ", yi tʉoĩari seyoñi Jesús. 4 Gʉa basʉsa ñaroca bare jeoado tʉ rujigʉ wʉmʉ rʉgʉquĩ Jesús. Joegado ĩ sãñaro ruacõri, toallana ĩ ya jeragajʉ wẽo taquĩ. 5 Ito yicõri rujatẽrojʉ ide jioquĩ. Ito yicõri gʉa ya gʉbori coesʉoquĩ Jesús. Coe tĩocõri toalla ĩ wẽo tarona gʉa ya gʉbori caroquĩ ĩ.

6 Simón Pedrore gʉbo ĩ coegʉ wagʉ yiroca ado bajiro yiquĩ Simón Pedro ĩre:

—¿Yʉ Ujʉ, yʉ ya gʉbore coegʉ yati mʉ? yiquĩ Pedro.

7 Ito ĩ yijare cʉdiquĩ Jesús:

—Adocãta mʉa ya gʉbori yʉ coerise queno tʉo masibea mʉa maji. Ija co rʉmʉ masirã yirãji mʉa itire, yiquĩ Jesús.

8 Ito ĩ yibojarocati:

—Yʉ ya gʉbore coebicʉ yigʉja mʉ, yiquĩ Pedro Jesure.

Ito ĩ yijare:

—Mʉ ya gʉbori yʉ coebeja yʉ rãca gagʉ meje ñagʉ̃ yigʉja mʉ, yiquĩ Jesús Pedrore.

9 Ito ĩ yija tʉocõri, cʉdiquĩ Pedro:

—Mʉ ito yija, yʉ ya gʉbori riti meje coeya. Yʉ ya ãmo cʉni, yʉ ya rijoga cʉni coeya, yiquĩ Pedro Jesure.

10 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:

—Gua tĩocãrʉre jeyaro rujʉri coere ma. Gʉbori riti coeja quena. Ʉeri mana bajiro bajirã ña mʉa. Ito bajibojarocati sĩgʉ̃ ñami mʉa rãca gagʉ ʉeri jaigʉ bajiro bajigʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

11 "Ĩ ñami yʉre ĩna ñiatoni gotiri masʉ", yi masicõri, "Mʉa jeyaro meje ʉeri mana ña mʉa", yiquĩ Jesús gʉare.

12 Gʉa ya gʉbori coe tĩogʉ̃ joe ĩ sãñaro sãñaquĩ Jesús mʉcana. Bare jeoado tʉ rujicõri ado bajiro yiquĩ ĩ mʉcana gʉare:

—¿Mʉare gʉbori yʉ coerise tʉo masiati mʉa? 13 "Gʉare riasogʉ, gʉa Ujʉ", ya mʉa yʉre. Ĩti ña yʉ. Ito bajiro yʉre mʉa yija quena ña. Riojo ya mʉa. 14 Yʉ mʉa Ujʉ, mʉare riasogʉ ñabojagʉti mʉa ya gʉbori yʉ coeja, mʉamasi cʉni gãmeri gʉbori coeja quena. 15 Yʉ yiro bajiro mʉa yitoni mʉare ĩocãmʉ yʉ. 16 Riti mʉare gotia yʉ. Sĩgʉ̃ moa ĩsiri masʉ ĩ ʉjʉ rẽtoro ñasabiquĩji ĩ. Sĩgʉ̃ gãji cõarʉ ĩ ñaja ĩre cõarʉ rẽtoro ñasabiquĩji ĩ. 17 Iti yʉ bʉsirise tʉocõri, ito yicõri itire mʉa queno cʉdija, wanʉ quenarã yirãji mʉa, yiquĩ Jesús, gʉare.

18 Mʉcana gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús gʉare:

—Mʉa jeyarore tʉoĩagʉ̃ meje bʉsia yʉ. "Ĩna ñama yʉ beseana", yi masia yʉ. Dios ĩ bʉsigore rẽtaro ya. Ado bajiro gotia iti ĩ oca tutina: "Yʉ rãca bagʉ ñabojagʉti yʉre jidicãgʉ̃ yiguĩji", yi gotia Dios oca. 19 Iti rẽtaroto riojʉa mʉare gotia yʉ. Ito bajiri iti rẽtaja ticõri, "Dios cõarʉ ña yʉ", yʉ yiro bajiroti yʉre tʉorʉ̃nʉrã yirãji mʉa. 20 Riti mʉare gotia yʉ, Yʉ cõanare boca ãmirã yʉre cʉni boca ãmirã yirãji. Noa yʉre boca ãmirã yʉre cõarʉre cʉni boca ãmirã ñama ĩnaõna, yiquĩ Jesús gʉare.

Yʉre ĩna ñiatoni yʉ wajanare gotigʉ yiguĩji Judas, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Ito bajiro ĩ yija bero, ĩ ya ʉsijʉ bʉto tʉoĩa bojori bʉjaquĩ Jesús. Queno riojo gʉare gotigʉ ado bajiro yiquĩ ĩ:

—Riti mʉare gotia yʉ. Yʉre ĩna ñiatoni yʉ wajanare gotigʉ yiguĩji mʉa rãca gagʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

22 Ito ĩ yija tʉocõri, gʉa ĩ rãca riasotirã gʉamasiti gãmeri ticʉ. “Ĩre bʉsiguĩji”, yi masiboticʉ gʉa. 23 Yʉ ĩ rãca riasotigʉre bʉto maiquĩ Jesús. Ito bajiri gʉa basʉsacati rʉmʉ ĩ tʉ ba rujicʉ yʉ. 24 ¿Ñimʉre tʉoĩagʉ̃ bʉsiati mʉ? yi Jesure yʉ seniĩatoni yʉre ti ñucaquĩ Simón Pedro. 25 Ito ĩ yija ticõri, Jesús tʉ bʉsa eja rũjũcõri, ĩre seniĩacʉ yʉ:

—Yʉ Ʉjʉ, ¿ñimʉjʉa ñati mʉre oca menirocʉ? yicʉ yʉ Jesure.

26 Ado bajiro cʉdiquĩ Jesús yʉre:

—Najuro yosecõri, yʉ ĩsigʉ̃, ĩ ñagʉ̃ yiguĩji, yiquĩ Jesús yʉre.

Ito bajiro ĩ yija bero, Judas Iscariote Simón macʉre ĩsiquĩ ĩ. 27 Iti naju ĩ boca ãmirocati rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás sãjacoari seyoquĩ Judas ya ʉsijʉ. Ito bajijare ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:

—Yʉre mʉ oca meni ãmorise cojisiti wacõri oca meniña, yiquĩ Jesús Judasre.

28 Ĩ rãca ba rujicãna gʉa sĩgʉ̃jʉa ito bajiro ĩ bʉsirisere tʉo masiboticʉ gʉa. 29 Gʉa ya niyeru awirucare tirʉ̃nʉgʉ̃ ñaquĩ Judas. Ito bajiri, “Basa rʉmʉ ñaroca mani baroti waja yitẽña”, yiguĩji Jesús, yire masicʉ gʉa. “Bojoro bʉjarãre niyeru ĩsitẽña”, yiguĩji gajea, yire masicʉ gʉa.

30 Naju Jesús ĩ ĩsirise boca bacõri, wacoaquĩ ĩ ĩja. Ito bajiro ĩ yiroca ñamijʉ ñacoacʉ ĩja.

Mame rotire gaye

31 Judas ĩ wagoja bero ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:

—Ũmacʉ̃jʉ, yʉ Masa Rĩjorʉ, yʉre rʉ̃cʉbʉorojʉ ware ejacoajʉ ĩja. Yʉre rẽtaroti gaye ticõri, Diore rʉ̃cʉbʉorã yirãji masa. 32 Diore masa ĩna rʉ̃cʉbʉoroca yʉ yija, yʉre cʉni ĩna rʉ̃cʉbʉoroca yigʉ yiguĩji Dios. Yoari mejeti ito bajiro yigʉ yiguĩji Dios. 33 Yʉ rĩa robo bajirã ña mʉa. Mʉa rãca yoari ñabicʉja yʉ ĩja. Yʉre ãmabojarã yirãji mʉa. Canʉ gãjerã judio masare yʉ goticato bajiroti adocãta mʉare cʉni gotia yʉ. “Yʉ waroto wa masimenaji mʉa”, ya yʉ mʉare cʉni. 34 Adocãta mame rotire gaye mʉare gotigʉ ya yʉ. Ado bajiro bajia iti. Gãmeri ti maima mʉa. Mʉare yʉ ti mairo bajiroti mʉa cʉni gãmeri ti maija quena. 35 Mʉa gãmeri ti maija ticõri, “Jesús rãca riasotirã ñama ĩna”, yirã yirãji masa jeyaro.

“Jesure masibea yʉ”, yigʉ yigʉja mʉ, Pedrore Jesús ĩ yire gaye

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Ito ĩ yija tʉocõri, Jesure seniĩaquĩ Simón Pedro:

—Yʉ Ʉjʉ, ¿nojʉ wacʉ yati mʉ? yiquĩ Pedro ĩre.

Ito bajiro ĩ yijare:

—Adocãta yʉ warotojʉ wa masibicʉja mʉáma maji. Ija yʉre sʉyagʉ yigʉja mʉcana, yiquĩ Jesús Pedrore.

37 Ito ĩ yija tʉocõri:

—Yʉ Ʉjʉ, ¿no yija adocãta mʉ rãca wa masibicʉjada yʉ? Gãjerã yʉre ĩna sĩabojarocati mʉre jidicãbicʉja yʉ. Mʉre goda ĩsirocʉ ñacã yʉ, yiquĩ Pedro Jesure.

38 Ito ĩ yijare cʉdiquĩ Jesús:

—¿Riti yure goda ĩsirocu ñacãti mu? Riti mure gotia yu. Cara ĩ yujiroto riojua udiaji, “Jesure masibea yu”, yigu yiguja mu, yiquĩ Jesús Pedrore.

Yuna suoriti mani Jacu tu ejarã yirãji mua, Jesús ĩ yire gaye

14 [1]Mucana gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús guare:
—Buto tuoĩa usirio yibeja mua. Diore tuorũnucõri, yure cuni tuorũnuña. [2]Cuna ya wi mua ñarotijuri jaje ñaroja. Ito bajiro iti bajibeja muare gotibitiboa yu. Itoju mua ñarotiju queno yugu waju yu. [3]Ito wacõri mua ñarotijuri queno tĩogũ mucana tudi wadigu yiguja yu. Ito yicõri yu ñaroju mua ñatoni muare ãmigũ ejagu yiguja yu. [4]Yu warotiju masia mua. Ito yicõri itoju wara mare masia mua, yiquĩ Jesús guare.

[5]Ito ĩ yibojarocati ado bajiro yiquĩ Tomás:
—Gua Uju, mu warotore masibea gua. ¿No bajiro ito wara mare masirã yirãjida gua? yiquĩ Tomás Jesure.

[6]Ito ĩ yijare ado bajiro cudiquĩ Jesús:
—Yu ña ito wara ma bajiro bajigu. Yuti ña riojo gotigu. Yuti ña catitĩñare rucogu. Yu sĩgũna suoriti yu Jacu tu ejare ñaro yiroja. [7]Yure mua ti masija yu Jacure cuni ti masirã yirãji mua. Yure ticõri ĩre ticã mua. Ito bajiri ĩre ti masirã ña mua ĩja, yiquĩ Jesús guare.

[8]Ito ĩ yijare ado bajiro yiquĩ Felipe ĩre:
—Gua Uju, mu Jacure gua tiroca yiya. Ito bajiro mu yija quena ñaroja guare. “Riti gotia mu”, yi masirã yirãji gua ĩja, yiquĩ Felipe Jesure.

[9]Ito ĩ yijare:
—Iti rumuju mua rãca ñasuocu Felipe yu. ¿No yija ito bajibojarocati yure ti masibeati mu maji? Noa yure tigoana yu Jacure cuni tirã ñama. Ito bajiri, ¿no yija ĩre tigoana ñabojarãti, “Mu Jacure gua tiroca yiya”, yati mua yure? [10]“Yu Jacu rãca ña yu. Ĩ cuni yu rãca ñami”, yu yija, ¿yure tuorũnubeati mua? Yu muare busirise yumasi tuoĩa rujeocõri meje busia yu. Yu Jacu yu rãca ñagũ, yuna suoriti ĩ moarise yami ĩ. [11]“Yu Jacu rãca ña yu. Ĩ cuni yu rãca ñami”, yu yija yure tuorũnuña. Yu busirise mua tuorũnu ãmobeja, tiyamani yu ĩorise ticõri, yure tuorũnuña. [12]Riti muare gotia yu. No yure tuorũnugũ, yu yiro bajiroti yigu yiguĩji. Yu Jacu tu wacu ya yu. Dios tu yu tudi wajare, tiyamani yu ĩogore rẽto busaro tiyamani ĩorãji mua cuni. [13]Yure mua tuorũnuja, no mua seniro bajiroti muare ĩsigũ yiguja yu. Ito bajiro yu yijare, yu Jacure rũcubuorã yirãji masa. [14]Yure mua tuorũnuja, no mua seniro bajiroti cudigu yiguja yu, yiquĩ Jesús guare.

Espíritu Santore cõagũ yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

[15]’Yure mua maija yu rotirisere cudirã yirãji mua. [16]Ito bajiro mua yija yu Jacure senigũ yiguja yu, yure wasoarocu ĩ cõatoni. Ĩ cõarocu ĩ ñagũ yiguĩji Espíritu Santo riojo gotigu. Mua rãca ñatĩñagũ yiguĩji muare ejabuarocu. Ito yicõri mua bojori bujaja muare baba cutigu yiguĩji. [17]Adi macãrucũro gãna ĩre ti masibeama ĩna. Ito bajiri ĩre boca ãmi masimenaji ĩna. Mua rãca ĩ ñajare, ĩre masirã ña muama. Mua ya usiju ñatĩñagũ yiguĩji ĩ. [18]Muare jidicãbicu yiguja yu. Mucana mua rãca ñarocu ejagu yiguja yu. [19]Yoari mejeti wacu ya yu ĩja. Ito bajiri yure tuorũnumenama yure timenaji ĩja. Muama tudi yure tirã yirãji. Tudi catigu yiguja yu. Ito bajiri mua cuni catirã yirãji.

20 "Yu Jacu rãca ña yu. Ito yicõri mua rãca ña yu, muajua cuni yu rãca ña", yu
yicato bajiro, tudi yu catiri rumu, "Riti gotiñi Jesús", yi tuoĩarã yirãji mua.
21 Yu rotirise masicõri cudigu ĩocũti ñami yure maigũ. Yure maigũre maigũ
yiguĩji yu Jacu cuni. Yu cuni ĩre maigũ yigujа. Ito yicõri yure ĩ ti masiroca
yigu yigujа yu, yiquĩ Jesús guare.
22 Ito ĩ yija tuocõri, Judas Iscariote meje, gãji Judas wame cutigu ado bajiro
ĩre cudiquĩ:
—Gua Uju, ¿no yija adi macãrucũro gãnare ĩobicuti, guare riti goaĩogũ
yigujada mu? yi seniĩaquĩ ĩ Jesure.
23 Ito ĩ yijare:
—No yure mairã, yu busirise tuorũnurã yirãji. Ito bajiri yu Jacu ĩnare
maigũ yiguĩji. Ito bajiri yu cuni yu Jacu rãca ĩna tu ñarã wadirã yirãji gua.
24 No yure ti maibicu yu busirise tuorũnubiquĩji. Yu busija mua tuorise
yumasi tuoĩa rujeocõri busire meje ña.
25 'Mua rãca yu ñarijugoti itire muare gotia yu. 26 Yure wasoarocure Espí-
ritu Santo cõagũ yiguĩji yu Jacu. Muare ejabuagu yiguĩji ĩ. Ito yicõri mua
bojori bujaja muare baba cutigu yiguĩji ĩ. Jeyaro muare riasogu yiguĩji ĩ.
Jeyaro muare yu gotirise mua tuoĩa bujaroca yigu yiguĩji ĩ, yiquĩ Jesús guare.
27 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús guare:
—Muare ware gotigu, "Ñe oca mano queno ñama mua", ya yu muare. Mua
queno ñaroca ya yu. Adi macãrucũro gãnama queno mua ñaroca yi masime-
naji. Yu ña mua tuoĩa usiriobeto ñaroca yigu. Ito bajiri tuoĩa usirio yibesa. Ito
yicõri güibesa. 28 "Wacu ya yu, ito bajibojarocati mua rãca ñagũ ejagu yigujа
mucana", yu yija tuobu mua. Riti yure mua maija, "Yu Jacu tu wacu ya yu",
yu yija, queno wanu quenaboa mua. Ĩ ñami yu rẽto busaro ñagũ. 29 Jeyaro iti
rẽtaroto riojua iti muare gotia yu. Ito bajiri iti rẽtaja ticõri, yure tuorũnurã
yirãji mua.
30 'Yoari mejeti muare busigu ya yu. Adi macãrucũro gãnare ñeñaro yi
rotigu wadicõaguĩji rũmúa uju. Yure roti masigũ meje ñami ĩ. 31 Yu Jacu ĩ
rotiado bajiroti ya yu. Ito bajiro yu yija ticõri, "Ĩ Jacure maigũ ñami ĩ", yi
yirãji adi macãrucũro gãna, yiquĩ Jesús guare. Ito bajiro ĩ yija bero:
—Ita, adijure wagoto mani, yiquĩ Jesús guare.

Uyégu ñasaricu robo bajigu ña yu, Jesús ĩ yire gaye

15 1 Mucana gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús guare:
—Uyégu ñasaricu robo bajigu ña yu. Uyégure tirũnugũ robo bajiro
bajigu ñami yu Jacu. 2 Yu ya rujuri iti rica manija jatagu yiguĩji ĩ. Yu ya rujuri iti
rica cutija, queno tirũnugũ yiguĩji, jai busaro iti rica cutitoni. Yu ya rujuri gaja
iti siniaja itire bejagu yiguĩji ĩ. Ito yicõri gajeoni iti judija itire ãmicãgũ yiguĩji,
jai busaro iti rica cutitoni. 3 Yu riasorise tuorũnucõri queno ña mua. Ueri mana
bajiro bajia mua. 4 Yure bajiroti usi cutisotiya mua cuni. Ito bajiro mua yija, mua
rãca ñatĩñagũ yigujа yu. Yucu ruju rujagure iti wãñabeja rica mano yiroja. Iti
bajiroti yure mua tuorũnubeja yure queno moa ĩsimenaji mua. Yure moa ĩsibiti-
cõri, uyégu rica manigũ bajiro bajirã yirãji mua, yiquĩ Jesús guare.
5 Gaje guare ado bajiro riasoquĩ ĩ:
—Yu ña rujagu robo bajigu. Yu ya rujuri robo bajirã ña mua. No yure bajiro
usi cutirã ĩna rãca yu ñajare, yure queno moa ĩsirã yirãji ĩna. Ito yicõri rica

cutirã bajiro bajirã yirãji ĩna. Yu manija no yi masimenaji ĩna. 6 No yu rãca sĩgũre bajiro usi cutibicure ĩre cõagũ yiguĩji yu Jacu. Siniara rujurire ãmicõri, jeamejᵘ soeado bajiro yigu yiguĩji yu Jacu ĩocũre.

7 'Yure bajiro usi cutisoticõri yu riasorise ãcabojabiticõri mua ãmoro bajiro mua senija, mua ãmoro bajiroti cudigu yiguja yu. 8 Yure mua queno moa ĩsija ticõri, yu Jacure queno rũcubuorã yirãji masa. Ito yicõri, "Riti Jesús rãca queno riasotiana ñama ãna", yi masirã yirãji masa muare. 9 Yu Jacu yure ĩ mairo bajiroti muare maia yu. Yu mairã ña mua. Ito bajiri ito bajiroti ñaña mua. 10 Yu rotirise mua cudi ñasotija, yu mairã ñatĩñarã yirãji mua. Ito bajiroti yu Jacu ĩ rotirise cudisotia yu cuni. Ito bajiri yure maisotiami Cuna.

11 'Yu rãca mua wanu quenatoni itire muare gotia yu. Ito yicõri mua ya usiju queno mua wanu quenatoni, itire muare gotia yu. 12 Ado bajiro bajia yu rotirise: Yu muare mairo bajiroti, mua gãmeri ti maija quena. 13 Sĩgũ ĩ baba mesare maigũ, ĩnare ĩ goda ĩsija iti ña buto maire gaye. 14 Yu rotiro bajiroti mua cudija, yu baba mesa ñarã yirãji mua. 15 Ito bajiri, "Yure moa ĩsirã ña mua", yibea yu ĩja muare. Moa ĩsiri masama ĩna uju yirisere masimenaji ĩna. "Yu baba mesa ña mua", ya yu muare adocãta. Jeyaro yu Jacu yure ĩ gotire mua masiroca yicãcu yu. Ito bajiri yu baba mesa ña mua. 16 Mua meje ña yure beseana. Yuja muare besecu. Muare cũa yu, yu ocare gãjerãre mua riasotoni. Ito bajiro mua yija coriarã queno yure tuorũnusotirã yirãji ĩna. Iti ña rica jogabiti robo bajirise. Ito bajiro masare mua riasoja ticõri, yure mua seniro bajiroti ĩsigũ yiguĩji yu Jacu. 17 Ado robojua ña muare yu rotirise: "Gãmeri ti maiña mua", yi rotia yu muare, yiquĩ Jesús guare.

Adi macãrucũro gãna manire ti tudirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye

18 Gaje guare ado bajiro riasoquĩ Jesús:

—Adi macãrucũro gãna muare ĩna ti tudija, "Manire ĩna ti tudiroto riojua Jesure ti tudisuoñi ĩna", yi tuoĩarã yirãji mua. 19 Adi macãrucũro gãna ĩna ñarãre mairãji. Adi macãrucũro gãna ĩna tuoĩaro bajiro mua tuoĩaja, muare cuni maiboana ĩna. Adi macãrucũro gãna wato ñarãre muare besecu yu. Adocãta ĩna bajiro tuoĩarã meje ña mua. Ito bajiri muare ti tudiama ĩna. 20 Yu busirise tuote mua: "Moa ĩsiri masa ĩna uju rẽto busaro ñasarã meje ñama ĩna", yiari muare gotibu yu. Adi macãrucũro gãna yure usirio codeama. Ito bajiri muare cuni usirio coderã yirãji ĩna. Yu riasorisere cudibiticã ĩna. Ito bajiri muare cuni cudimena yirãji ĩna. 21 Yure cõarure masibeama adi macãrucũro gãna. Ito bajiri yu ñarã mua ñajare, muare usirio coderã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús guare.

22 Gaje guare ado bajiro riasoquĩ Jesús:

—Adi macãrucũro gãnare busirocu yu wadibeja ĩnare seti maniboadoja. Yu ĩnare gotija bero ñajare, "Guare seti ma", yi masibeama ĩna ĩja. 23 No yure ti tudirã yu Jacure cuni ti tudirã ñama ĩna. 24 Ĩna tiro riojo tiyamani yu ĩobeja seti maniboadoja ĩnare. Tiyamani yu ĩoja tigoana ñama ĩna. Tigoana ñabojarãti yure ti tudiama ĩna. Ito yicõri yu Jacure cuni ti tudiama ĩna. 25 Ĩna ya papera tuti ucare gaye iti gotiado bajiroti rẽta adocãta. Ado bajiro gotia iti: "Ñe manoti yure ti tudiama ĩna", yi gotia iti oca.

26 'Espíritu Santo riojo gotigure mua tu cõagũ yiguja yu. Muare ejabuagu yiguĩji ĩ. Ito yicõri mua bojori bujaja muare baba cutigu yiguĩji. Yu Jacu tu

wadiru ñagũ yiguĩji ĩ. Yu gaye muare gotigu yiguĩji ĩ. 27 Cajerojuti yu riasosuorocajuti yu rãca ñasuocu mua. Ito bajiri masare mua riasoja mua cuni yu gaye busirã yirãji mua, yiquĩ Jesús guare.

16 1 Gaje guare ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Adi oca muare gotia yu, ija iti rẽtaroca yure mua jidicãme yirocu. 2 Ija ĩna ya minijuara wiju mua ñaroca muare bucõarã yirãji ĩna. Ito yicõri muare ĩna sĩaja, "Diore cudirã sĩa mani", yi tuoĩabojarã yirãji ĩna. 3 Ito bajiro yirã yirãji ĩna, yure cuni yu Jacure cuni masimena ñari. 4 Iti oca muare gotia yu. Ija ito bajiro iti rẽtaroca, "Ito bajirogo yiquĩda Jesús", yi mua tuoĩa bujatoni, muare gotia yu.

Espíritu Santo ĩ moarise

'Cajero muare riasogu iti oca gotiticu yu maji. "Ĩna rãca ñagũ yiguja yu maji", yi tuoĩagũ iti oca muare gotiticu yu maji. 5 Yure cõaru tu ñagũ wacu ya yu adocãta. Ito bajibojarocati, "¿No wati mu?" yi seniĩabea mua yure. 6 Iti oca muare yu gotijare mua ya usiju bojori buja mua. 7 Riti muare gotia yu. Yu waja quena ñaro yiroja muare. Yu wabeja, muare ejabuarocu, mua bojori bujaja muare baba cutirocu mua rãca ñagũ wadibiquĩji Espíritu Santo. Yu wajama ĩre cõagũ yiguja yu. 8 Ĩ wadija, "Ñeñaro yirã ña mani", adi macãrucũro gãna yi ĩna tuoĩaroca yigu yiguĩji ĩ. "Quenarise mani yija, Diore cudirãji mani", ĩna yi masiroca yigu yiguĩji Espíritu Santo. "Diore mani cudibeja manire waja senigũ yiguĩji", ĩna yi masiroca yigu yiguĩji Espíritu Santo. 9 Adi macãrucũro gãna yure tuorũnubitiana ñari seti cutirã ñama ĩna ĩja. 10 Yu Jacu ĩ ñaroju yu wajare, "Quenarise mani yija, Diore cudirãji mani", yi masirã yirãji masa. Yu Jacu tu yu wajare, yure timena yirãji mua. 11 Adi macãrucũro gãnare ñeñaro yi rotigu Satanásre ruyuriogu yiguĩji Dios. Ito bajiri, "Diore mani tuorũnuja ĩ yiro bajiroti jeame ũjuroju cõabicu yiguĩji Dios, manire", masa ĩna yi masiroca yigu yiguĩji Espíritu Santo.

12 'Jaje gotiroti ñaboja yure maji. Ito bajibojarocati adocãta yu goti jeoja itire tuo masimenaji mua maji. 13 Espíritu Santo riojo gotigu ĩ ejaroca riojo oca ñasarise muare riasogu yiguĩji ĩ. Ĩmasirio meje busigu yiguĩji. Ĩ tuogore muare gotigu yiguĩji. Ija rẽtaroti gaye mua masiroca yigu yiguĩji ĩ. 14 Yu riasorise gaye boca ãmicõri mua masiroca yigu yiguĩji Espíritu Santo. Ito bajiro yicõri masa yure ĩna rũcubuoroca yigu yiguĩji Espíritu Santo. 15 Ñarocõti yu Jacu ĩ gotiro bajiroti gotia yu cuni. Ito bajiri, "Yu riasorise boca ãmicõri, mua masiroca yigu yiguĩji Espíritu Santo", yibu yu muare, yiquĩ Jesús guare.

16 Gaje guare ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Yu Jacu tu wacu ya yu. Ito bajiri nocõ mejeti yure timena wana ya mua. Ito bajibojarocati mucana yoari mejeti tudi yure tirã yirãji mua, yiquĩ Jesús gua ĩ rãca riasotirãre.

Bojori bujabojana tudi wanu quenarã yirãji mua mucana, Jesús ĩ yire gaye

17 Ito ĩ yija tuocõri, gua coriarã ado bajiro gãmeri seniĩacu gua:
—¿No yireoni ñati iti? yicu gua. "Yu Jacu tu wacu ya yu, ito bajiri yure timena wana ya mua. Ito bajibojarocati mucana yoari mejeti yure tirã wana ya mua", yami manire. ¿No yireoni ñati iti? yicu gua. 18 "Yoari mejeti", manire ĩ yija, ¿no yireoni ñarojada? "Iti gaye busiguĩji, yi masibea mani", yi gãmeri busicu gua Jesús rãca riasotirã.

19 "Yure seniĩa ãmoama ãna", yi tuoĩari seyoquĩ Jesús. Ito bajiri ado bajiro
yiquĩ ĩ guare:
—Yoari mejeti yure timena wana ya mua. Ito bajibojarocati mucana nocõ
mejeti yure tirã wana ya mua, yibu yu muare. Ito bajiro yu yirise, ¿mua-
masiti gãmeri seniĩati mua? 20 Riti muare gotia yu. Oticõri, buto bojori
bujarã yirãji mua. Adi macãrucũro gãnama wanurã yirãji ĩna. Bojori bujarã
ñabojarãti yoari mejeti mucana tudi wanurã yirãji mua. 21 Ado bajiro bajia:
Sĩgõ romio macu rucogo wago iso yija, tuoĩa oca jaigo yigõji, "Yure juniro
yiroja", yiroco. Iso macu rucoja bero junirise gaye tudi tuoĩabeco yigõji iso.
Adi macãrucũrojure macuacã ĩ rujeajare buto wanu quenagõ yigõji iso. 22 Ito
bajiroti mua cuni adocãta tuoĩa oca jaia. Mucana muare tigu ejagu yiguja yu.
Yure mua tija mua ya usiju buto wanurã yirãji mua. Ito bajiro mua wanuja,
ñimujua muare camota masibiquĩji.
23 'Iti rumu iti ejaja ñejua yure senimena yirãji mua. Riti muare gotia yu.
Yure tuorũnucõri, yu wamena yu Jacure mua senija, mua seniro bajiroti
ĩsigũ yiguĩji ĩ. 24 Adi riojua yu wamena senibiticu mua maji. Adi rumuna yu
wamena senisuorã ya mua. Ito bajiri queno mua wanu quenatoni mua boca
ãmiroca yigu yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús guare.

Adi macãrucũro ñeñaro yirã ujure rẽtocũcu yu, Jesús ĩ yire gaye

25 Gaje guare ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Iti muare yu gotirise goti masiore ocana gotibu yu. Ija ñaro yiroja goti
masiore ocana meje muare yu busiri rumu. Recoti mua tuoro riojo yu Jacu
gaye muare busigu yiguja yu. 26 Iti rumuri yu wamena yu Jacure senirã
yirãji mua. Ito bajiri muare yiari yu Jacure busi ĩsire mano yiroja. Muamasiti
busirã yirãji ĩja. 27 Muare yiari yu Jacure busi ĩsibicuja yu ĩja. Yu Jacuma-
siti muare maicãmi. Yure mua maijare yu Jacu muare maicãmi. "Dios yagu
wadiru ñami Jesús", mua yijare muare maicãmi ĩ. 28 Yu Jacu tu wadicõri, adi
macãrucũroju ejacu yu. Adi macãrucũro gãnare wagocõri, yu Jacu tu wacu
ya yu mucana, yiquĩ Jesús gua ĩ rãca riasotirãre.
29 Ito ĩ yija tuocõri, cudicu gua:
—Goti masiore ocana meje, queno riojo gotia mu adocãta. 30 "Jeyaro
masigũ ña mu", yi ti masia gua ĩja. "¿Riti gotiati mu?" yi seniĩare ma ĩja.
"Dios tu wadiru ña mu", yi tuorũnua gua mure ĩja, yicu gua Jesure.
31 Gua ito yijare, ado bajiro cudiquĩ Jesús:
—¿Riti adocãta yure tuorũnuati mua? 32 Batacõri, yure mua wagoroto eja-
coaju. Riti gotia yu. Yure mua wagoroto ejacoaju ĩja. Ito bajibojarocati sĩgũ
meje ña yu. Yu Jacu yu rãcati ñami. 33 Iti jeyaro muare gotia yu, yure tuorũ-
nucõri, mua ya usiju usiriore mano mua ñatoni. Adi macãrucũroju mua ñaja,
jeyaro tõbujarã yirãji mua. Oca sẽoña mua, adi macãrucũro gãnare ñeñaro
yi rotigure rẽtocũcu yu, yiquĩ Jesús gua ĩ rãca riasotirãre.

Ĩ rãca riasotirãre yiari Jesús Diore ĩ seni ĩsire gaye

17 1 Ito bajiro ĩ yija bero macãrucũroju ti muocõri, ado bajiro yiquĩ
Jesús:
—Cuna mu tu yu tudi ejaroti ejacoaju ĩja. Yu ña mu Macu. Masa yure ĩna
rũcubuoroca yiya. Ito bajiroti yu cuni mure ĩna rũcubuoroca yigu yiguja.

2 Yu ña mu Macu. Masare yu roti masitoni yure cũyija mu. Yure mu ĩsiana ĩna
catitĩñaroca yu yi masitoni yure cũyija mu. 3 Ado bajiro bajia catitĩñare gaye:
Mu sĩgũti riojo oca ñasarise gotigure masicõri, ito yicõri yu Jesucristo mu
cõarure tuorũnucõri, catitĩñarã yirãji masa. Ito bajiro bajia catitĩñare gaye.
4 'Adi macãrucũro yu ñaja mure masa ĩna rũcubuoroca yicu yu. Yure mu
roti ñucacato bajiroti itire gajanoa yu. 5 Adi macãrucũro iti ñaroto riojuaju
mu rãca rũcubuogu ñacu yu. Cuna, ito bajiroti adocãta mu tiro riojo masa
yure ĩna rũcubuoroca yiya.
6 'Yu rãca riasotirã adi macãrucũro gãna wato mu beseana ñama. Ĩnare
besecõri, yure ĩsiyija mu. Mure ĩna masiroca yicu yu. Mu ñarã ñañi ĩna. Ĩnare
yure ĩsiyija mu. Mu ocare cudisotirã ñama ĩna. 7 No yure mu ĩsirise, "Dios ye
wadire ña", yi tuo masiama ĩna. 8 Mu ocare yure mu goticato bajiroti ĩnare
goticu yu. Iti ocare tuocõri, boca ãmicã ĩna. "Dios tu wadiru ñami ãni", yi
masiama ĩna, yure ĩja. "Dios ĩ cõaru ñami ãni", yi yure tuorũnuama ĩna ĩja.
9 'Ĩnare yiari mure busia yu. Adi macãrucũro gãnare yiari meje mure busia
yu. Yure mu ĩsiana, mu ñarã ĩna ñajare, ĩnare yiari busia yu. 10 Yu ñarã jeyaro
mu ñarãti ñama ĩna. Ito yicõri mu ñarã yu ñarãti ñama ĩna. Yu rãca riasotirã
mu ñarã ñama. Ĩna queno yirise ticõri, yure rũcubuorã yirãji masa.
11 'Mu rãca ñagũ wacu ya yu. Ito bajiri adi macãrucũrore wagogu ya yu ĩja.
Yu rãca riasotirãma adi macãrucũroju tujarã yama. Cuna, ñeñarise yiĩabicu
ña mu. Ãna yure mu ĩsianare mu masirisena ĩnare tirũnuma. Mani sĩgũre
bajiro tuoĩarã ña. Manire bajiroti ĩna cuni sĩgũre bajiro ĩna tuoĩatoni ĩnare
tirũnuña. 12 Adi macãrucũroju yure mu ĩsiana rãca yu ñaroca mu masiri-
sena queno ĩnare tirũnucu yu. Sĩgũ yure godagobe yirocu queno ĩnare tirũ-
nucu yu. Ito bajibojarocati sĩgũ ñaquĩ yure godagocacu. Ĩ ñaquĩ jeame ũjuroju
warocu. Mu oca iti gotiro bajiroti iti rẽtatoni yure godagoquĩ ĩ.
13 'Adocãta mu tu wacu ya yu. Adi macãrucũroju ñagũ maji adi oca ĩnare
gotia yu. Yu wanuro bajiroti ĩna cuni wanu quena jeditoni iti oca ĩnare gotia
yu. 14 Mu ocare ĩnare goticu yu. Adi macãrucũro gãna bajiro meje tuoĩa
yu. Yu rãca riasotirã cuni adi macãrucũro gãna bajiro tuoĩarã meje ñama
ĩna. Ito bajiri adi macãrucũro gãna ĩnare ti tudiama. 15 Adi macãrucũrojure
ĩnare mure ãmigo rotibea yu. Ado bajirojua mure senia yu: "Ĩnare camotaya
rũmú usirioro ĩnare yibe yirocu", ya yu mure. 16 Adi macãrucũro gãna bajiro
tuoĩagũ meje ña yu. Ito bajiri yu rãca riasotirã cuni adi macãrucũro gãna
bajiro tuoĩarã meje ñama ĩna. 17 Mu oca ña oca riojo ñasarise. Mu ñarã queno
yirã riti ĩna ñatĩñatoni mu oca ñasarisere ĩna masiroca yiya. 18 Adi macãruc-
ũro gãna wato yure cõayija mu. Yu cuni ito bajiroti adi macãrucũro gãna
wato yu rãca riasotirãre cõa yu. 19 Ĩnare yiari, mure riti cudigu yiguja yu.
Ito yicõri mu yagu riti ñagũ yiguja yu. Ito bajiro yu yija ticõri, mu oca riojo
ñasarise cudicõri, mu ñarã riti ñarã yirãji ĩna cuni, yiquĩ Jesús Diore busigu.
20 Gaje Diore ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Ĩnare riti yiari meje mure busia yu. Ĩna riasorise tuocõri, yure tuorũnurã
yirãji gãjerã. Ĩnare yiari cuni mure busia yu. 21 Ĩna jeyaro sĩgũre bajiro ĩna
usi cutitoni mure busia yu. Manire bajiroti ĩna usi cutire ãmoa yu. Cuna yure
bajiroti usi cutigu ña mu. Yu cuni mure bajiro usi cutia. Ito bajiro manire
bajiro sĩgũ bajiro riti ĩna usi cutire ãmoa yu. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, "Riti
Dios ĩ cõaru ñañi Jesús", yirã yirãji adi macãrucũro gãna. 22 Yure masa ĩna

rũcubuoroca mu yiado bajiroti ĩnare masa rũcubuoroca yicu yu cuni. Sĩgũre bajiro usi cutirã ĩna ñatoni ito bajiro ĩnare yicu yu. Mani cuni ito bajiroti sĩgũre bajiro bajia mani. 23 Yu bajiroti usi cutirã ñama ĩna. Yu cuni mu bajiroti usi cutigu ña yu. Ito bajiri sĩgũ bajiro riti tuoĩa jedirã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, "Dios ĩ cõarути ñañi Jesús", yi masirã yirãji adi macãrucũro gãna. "Ĩ Macure ĩ mairo bajiroti ĩnare cuni maiami Dios", yi masirã yirãji adi macãrucũro gãna.

24 'Cuna, yu rãca riasotirã yure mu ĩsiana ñama ĩna. No yu ñarоju yu rãca ĩna ñare ãmoa yu. Ito bajicõri, masa ĩna yure rũcubuoroca mu yire ti masirã yirãji ĩna. Ito yicõri, "Adi macãrucũro iti ñaroto riojuaju Jesure maiñi Dios", ĩna yi masire ãmoa yu. 25 Cuna ñeñarise macu ña mu. Adi macãrucũro gãna mure ti masibeama ĩna. Yuama mure ti masia. Ãna yu rãca riasotirã, "Dios ĩ cõaru ña mu", yi masiama ĩna, yure. 26 Mure ĩna ti masiroca yicu yu. Ito bajicõri, mure ĩna masitĩñaroca yigu yiguja yu. Ito bajiro yigu yiguja yu, yure mu mairo bajiro ĩna gãmeri maitoni. Ito yicõri ĩna rãca ñatĩñagũ yiguja yu, yiquĩ Jesús Diore busigu.

Jesure ĩna ñiare gaye

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 1 Ito bajiro Jesús ĩ busija bero Cedrón wame cutiri jaribu sidujaju wacu gua ĩ rãca. Ito wacõri ote wese wijacu gua, Jesús rãca. 2 Coji meje iti ote wesеju minijuasoticu gua. Ito bajiri Judas, Jesure oca menirocu cuni tisotiquĩ iti wesere. 3 Ito bajiri iti wesere masicõri, surarare, porecia masare cuni ãmi ejaquĩ Judas. Paia ujarã, fariseo gaye tuoĩarã cuni ĩna cõana ñañi ĩna. Sarera jãirina bisu cuticã ĩna. Sĩabusuoragari, ito yicõri mujura jãiri cuni rucocã ĩna. 4 "Ado bajiro yure rẽtaro yiroja", yigu ĩnare boca ãmigũ waquĩ Jesús. Ĩnare boca ãmicõri, ado bajiro ĩnare seniĩaquĩ ĩ:

—¿Ñimure ãmati mua? yiquĩ Jesús ĩnare.

5 Ito ĩ yijare:

—Jesús Nazaret gagure ãma gua, yicã ĩna.

Ĩna ito yija tuocõri:

—Ĩti ña yu, yi cudiquĩ Jesús.

Ĩna rãca ñaquĩ Judas, Jesure oca menirų cuni. 6 "Ĩti ña yu", Jesús ĩ yirocati judojuana juja quedicoacã ĩna. 7 Ito yi mucana tudi ĩnare seniĩaquĩ Jesús:

—¿Ñimure ãmasati mua? yiquĩ ĩ ĩnare.

Ito ĩ yija tuocõri:

—Jesús Nazaret gagure ãma gua, yicã ĩna.

8 Ĩna ito yija tuocõri:

—"Ĩti ña yu", yicãmu yu, muare. Yure riti mua ãmajama, yu rãca gãnama wacoajaro, yiquĩ Jesús ĩnare.

9 Ito bajiro yiquĩ Jesús, iti rumuju ĩ gotigoado bajiro iti rẽtatoni. Iti rumuju ado bajiro gotiquĩ ĩ: "Yu Jacu yure ĩ ĩsicãna sĩgũjua yure godabiticã", yiquĩ Jesús iti rumuju. 10 Ito bajiro Jesure ĩna ñia ãmoja ticõri, ĩ ya sarera jãi ãmiquĩ Simón Pedro. Iti jãina paia ujure moa ĩsiri masu, Malco wame cutigure ĩ ya gãmoro riojocadujare jataquĩ Pedro. 11 Ito ĩ yijare:

—Mu ya sarera jãire seoya mucana. Yu tõbujaroti Dios ĩ ãmoja, camotabicuja yu. "Itire camotagu yiguĩji", ¿yire masiati mu? yiquĩ Jesús Pedrore.

Anás tʉ Jesure īna āmi ejare gaye

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Ito yija surara īna ʉjʉ rãca, judio masa porecia cʉni Jesure ñiacã īna. Ĩre
ñiacõri, ĩ ya ãmori siacã īna. 13 Ito yicõri Anás ya wijʉ ãmicoacã īna, ĩre ĩja.
Caifás mañicʉ ñayijʉ Anás. Iti rodori paia ʉjʉ ñayijʉ Caifás. 14 Ĩ Caifás ñayijʉ,
“Mani ñarocõti godaja quenabetoja. Manire yiari sĩgʉ̃ ĩ goda ĩsija quena”, yi
ĩ ñarã judio masare gotigorʉ ñayijʉ ĩ.

Jesure masibea yʉ, Pedro ĩ yire gaye

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Simón Pedro, gãji gʉa rãca gagʉ, Jesure īna ãmi waja sʉya wacã īna.
Simón Pedro rãca wacacʉ paia ʉjʉre baba cʉtigʉ ñasotiyijʉ ĩ. Ito bajiri josari
mejeti paia ʉjʉ ya wi sabiara cʉní rẽta sãjacoayijʉ ĩ. 16 Pedroama sabiara
cʉní jʉdojʉa sãjabicʉti tujacoayijʉ. Ito bajiri gãji Jesús rãca riasotirʉ paia ʉjʉ
baba sabiara cʉní coderi maso rãca bʉsigʉ wayijʉ. Ito yicõri Pedrore jisõyijʉ
ĩ baba. 17 Iti cʉní coderi maso ado bajiro seniĩayijo Pedrore:

—¿Jesús rãca riasotigorʉ meje ñati mʉ cʉni? yiyijo iso Pedrore.

Iso ito yijare:

—Meje ña yʉ, yiyijʉ Pedro.

18 Iti ʉsajare moa ĩsiri masa, porecia masa cʉni jea riocõri, suma ñayijarã
īna. Pedro cʉni īna rãca suma ñayijʉ.

Paia ʉjʉ Jesure ĩ seniĩare gaye

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Jesure īna ãmi ejaja ticõri, paia ʉjʉ Anás wame cʉtigʉ Jesure ado bajiro
seniĩasʉoyijʉ:

—¿Noa ñati mʉ rãca riasotiana? Ito yicõri, ¿ñe gaye īnare riasocati mʉ?
yiyijʉ ĩ Jesure. 20 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Masa jeyaro tiro riojo bʉsisoticʉ yʉ. Dios ya wijʉ, mani masa judio masa
minijuara wijʉ cʉni masare riasocʉ yʉ. Ito bajiri yʉ goti rudire ma. 21 ¿No
yija yʉre itire seniĩati mʉ? Yʉre tʉogoanare seniĩate mʉ. Yʉ bʉsigore gaye
mʉre gotirã yirãji īna. Yʉ bʉsigore masirãji īna, yiquĩ Jesús paia ʉjʉre.

22 Jesús ito bajiro ĩ yija tʉocõri, sĩgʉ̃ porecia masʉ, Jesús ya riojʉ jayijʉ.

—¿Paia ʉjʉre, no yija ito bajiro cʉdiati mʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.

23 Ito ĩ yija cʉdiyijʉ Jesús:

—Riojo meje yʉ gotija, “Ado bajiro rʉo gotia mʉ”, yiya yʉre. Yʉ gotirise
riojo gotia yʉ. Ito yibojarocati, ¿no yija yʉre jati mʉ? yiyijʉ Jesús ĩre.

24 Ito ĩ yija bero paia ʉjʉ Caifás wame cʉtigʉ tʉ Jesure siarʉreti cõayijʉ
Anás maji.

Jesure masibea yʉ, mʉcana Pedro ĩ yire gaye

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Ito baji ñaroca jea suma ñayijʉ Pedro maji. Ĩ rãca jea suma ñarã ado
bajiro ĩre seniĩayijarã:

—¿Ĩ rãca riasotigorʉ meje ñati mʉ cʉni? yiyijarã īna Pedrore.

Ĩna ito yijare:

—Meje, ĩ rãca riasotigoru meje ña yu, yiyiju Pedro.

26 Ito ĩ yija, sĩgũ paia uju moa ĩsiri masu ado bajiro seniĩayiju Pedrore:

—Ote wese ĩ rãca mu ñaroca, ¿tibiticati yu mure? yiyiju ĩ Pedrore. Pedro gãmoro ĩ jataru oca busigu ñayiju ĩ.

27 Ito bajiro ĩ seniĩaja tuocõri: "Jesure masibea yu", yiyiju Pedro mucana. Ito bajiro ĩ yirocati, cara yujicoayiju ĩja.

Pilato tuju Jesure ĩna ãmi ejare gaye

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Ito yija bero Caifás ya wina romano masa uju ya wiju Jesure ãmi wayijarã ĩre ñiana. Ito ĩna yiroca riti busu muja wadicoayiju ĩja. Ĩna judio masa romano masa uju ya wiju sãjabisijarã ĩna. "Gaje masa ya wi mani sãjaja pascua basa bare bamenaji mani", yi tuoĩarã sãjabisijarã ĩna. 29 Ito bajiri Pilato ĩmasiti ĩnare busirocu budi wayiju:

—¿Ñe seti cutiati ãni, mua tija? yiyiju Pilato judio masare.

30 Ito ĩ yijare cudiyijarã ĩna:

—Ĩ seti macu ñaja, mu tu ĩre ãmi ejabitiboana gua, yiyijarã ĩna Pilatore.

31 Ĩna ito yijare:

—Ĩre ãmi wasa mua. Mua masa bucurã rotirena, "Ado bajiro seti cutia mu", yiba mua ĩre, yiyiju Pilato judio masare.

Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyijarã ĩna:

—Ĩre sĩa ãmoboja gua. Ito bajibojarocati gua judio masa bucurã rotirena ĩre sĩa masibea gua, yiyijarã ĩna Pilatore.

32 "Yucutẽoju yure jaju sĩarã yirãji masa", Jesús ĩ yicãdo bajiroti rẽtayiju ito bajiro ĩna yija. 33 Mucana ĩ ya wi tudi sãjacõri, ado bajiro Jesure seniĩayiju Pilato:

—¿Judio masa uju ñati mu? yiyiju Pilato Jesure.

34 Ito ĩ yijare, ado bajiro cudiyiju Jesús:

—¿Mumasi tuoĩacõri, ito bajiro yi seniĩati mu? ¿Gãjerã mure ĩna gotijare ito bajiro yure seniĩati mu? yiyiju Jesús Pilatore.

35 Ito ĩ yijare:

—¿Judio masu ñati yu, mu tija? Mu ñarãti, paia ujarã cuni yu tu ãmi ejama ĩna mure. ¿No bajiro yicati mu? yiyiju Pilato Jesure.

36 Ito ĩ yija cudiyiju Jesús:

—Adi macãrucũro uju meje ña yu. Adi macãrucũro uju yu ñaja yure suyari masa gãmeri jaboana judio masa yure ñiame yirona. Adi macãrucũro uju meje ña yu. Adi macãrucũroju meje ña yu rotiroto, yiyiju Jesús Pilatore.

37 Ito ĩ yijare:

—¿Ito yicõri, uju ñati mu? yiyiju Pilato.

Ito ĩ yija cudiyiju Jesús:

—Mu yiro bajiroti uju ña yu cuni. Adi macãrucũroju wadicõri, rujeacu yu, riojo oca ñasarise gotirocu. Riojo oca ñasarise cudirã ĩna ñama yure tuorũnurã, yiyiju Jesús Pilatore.

38 Ito ĩ yija:

—¿Ñe ñati oca riojo ñasarise? yiyiju Pilato Jesure.

Jesure sĩarʉja mani, ĩna yire gaye
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Ito bajiro Jesure seniĩacõri, ĩ ya wi budi wacõri, judio masare bʉsigʉ wayijʉ Pilato mʉcana:

—Yʉ tija ñe seti macʉ ñami ãni. 39 Co rodo rʉyabeto pascua basa mʉa menija sĩgʉ̃ tubiarʉre bucõasotia yʉ mʉare yiari. ¿Mʉa judio masa ʉjʉre yʉ bucõare ãmoati mʉa? yiyijʉ Pilato judio masare.

40 Ito ĩ yijare, ado bajiro awasã cʉdiyijarã ĩna:

—Ĩre meje bucõaña mʉ. Barrabásjʉare bucõaña, yiyijarã ĩna Pilatore.

Riniri masʉ ñayijʉ Barrabás.

19 1 Ĩna ito yija tʉocõri, Jesure baje rotiyijʉ Pilato ĩja. 2 Jesús ya rijoga joe jota bedo seara bedo jeoyijarã surara. Ito yicõri ʉjarã ĩna sãñaro bajiro sũaro sãyijarã ĩna Jesure. 3 Ito yija bero ĩ tʉ bʉsa eja rʉ̃gʉ̃cõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Judio masa ʉjʉ catijaro, yi aja tudiyijarã ĩna Jesure.

Ito yicõri riojʉ ĩre jayijarã ĩna.

4 Mʉcana budi wacõri, judio masare gotigʉ ejayijʉ Pilato:

—Tiya mʉa. Ĩ seti manijare ĩre bucõagʉ̃ ya yʉ, yiyijʉ Pilato judio masare.

5 Ito ĩ yija, jota bedo jesarʉ, sũaro sãñarʉ budiyijʉ Jesús. Ito yija ado bajiro yiyijʉ Pilato masare:

—Tiya, ãni ñami ʉ̃mʉgʉ̃, yiyijʉ Pilato.

6 Jesús ĩ budija ticõri, ado bajiro awasãsʉoyijarã paia ʉjarã, porecia cʉni:

—Yucʉtẽojʉ ĩre jaju sĩaña, ĩre sĩaña, yi awasãyijarã ĩna.

Ĩna ito yija tʉocõri:

—Mʉamasi ĩre ãmi wacõri, yucʉtẽojʉ jaju sĩatẽña mʉa. Yʉ tijama, ñe seti ma ĩre, yiyijʉ Pilato judio masare.

7 Ito ĩ yijare ado bajiro cʉdiyijarã judio masa:

—Gʉa bʉcʉrã masa ĩna rotirena ĩ godaja quena. “Dios Macʉ ña yʉ”, ĩ yire waja ĩ godaja quena, yiyijarã ĩna Pilatore.

8 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, bʉto bʉsa güiyijʉ Pilato. 9 Tʉdi wi toti Jesure ãmi sãcõri, ado bajiro seniĩayijʉ Pilato ĩre:

—¿Nojʉ gagʉ ñati mʉ? yiyijʉ Pilato ĩre.

Ito bajiro ĩ yibojarocati ĩre cʉdibisijʉ Jesús.

10 Mʉcana tʉdi ĩre seniĩayijʉ Pilato:

—¿Yʉre cʉdibeati mʉ? Gãjerã mʉre yucʉtẽojʉ yʉ jaju roti ãmoja jaju roti masia yʉ. Mʉre yʉ bucõa ãmoja, bucõa masia yʉ. ¿Itire masibeati mʉ? yiyijʉ Pilato Jesure.

11 Ito ĩ yijare:

—Mʉ rotiroca Dios ĩ mʉre yibeja, yʉre roti masibitiboa mʉ. Mʉ rẽto bʉsaro seti cʉtigʉ ñami yʉre ĩna ñiatoni gotirʉ, yiyijʉ Jesús Pilatore.

12 Ito ĩ yija tʉocõri, “¿No bajiro yicõri Jesure bucõarʉjati yʉ?” yi tʉoĩayijʉ Pilato. Ito bajiro ĩ tʉoĩabojarocati judio masa ado bajiro awasãyijarã:

—Ĩre mʉ bucõaja mʉa romano masa ʉjʉ ñasagʉ baba meje ñagʉ̃ yigʉja mʉ. No, “Ʉjʉ ñagʉ̃ yigʉja yʉ”, yigʉ, ĩ ñami masa ʉjʉ wajacʉ, yiyijarã ĩna Pilatore.

13 Ĩna ito yija tʉocõri, Jesure ãmi rotiyijʉ Pilato ĩja. Ito yicõri ʉjarã ĩna rujirijʉ rujiyijʉ Pilato ĩja. Itijʉ Gabata wame cʉtiyijʉ hebreo ocana. “Gʉ̃tana

bʉorajʉ", yireoni ñayijʉ itijʉ. 14 Pascua basa riojʉa ʉ̃mʉa gʉdareco ñayijʉ iti rʉmʉ. Ito yija Pilato ado bajiro yiyijʉ judio masare:

—Ãni ñami mʉa ʉjʉ, yiyijʉ Pilato.

15 Ito bajiro ĩ yibojarocati bʉto awasãyijarã ĩna:

—Sĩacõrʉja ĩre. Sĩacõrʉja ĩre. Yucʉtẽojʉ ĩre jaju sĩaña, yiyijarã ĩna Pilatore.

Ĩna ito yijare:

—¿Mʉa ʉjʉre jaju sĩagʉ̃ yigʉjada yʉ? yiyijʉ Pilato ĩnare.

Ito ĩ yijare, ado bajiro cʉdiyijarã paia ʉjarã:

—Romano masa ʉjʉ riti ñami gʉa ʉjʉ. Ñimʉjʉa gãji mami, yiyijarã ĩna Pilatore.

16 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, yucʉtẽojʉ Jesure ĩna jaju sĩatoni ĩnare ĩsiyijʉ Pilato. Ito bajiri Jesure ãmicoayijarã ĩna ĩja.

Yucʉtẽojʉ Jesure ĩna jaju sĩare gaye

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Ĩre ĩna ãmi waja, sʉya wacʉ gʉa cʉni. Ĩre ãmi wacõri, yucʉtẽo ĩre gaja roticã ĩna. Hebreo ocana Gólgota wame cʉtiri burojʉ ĩre ãmi wacã ĩna. "Rijoga gõari ñaro", yireoni ñacʉ itijʉ. 18 Itojʉ ãmi ejacõri, Jesure yucʉtẽojʉ jajucã ĩna. Gãjerã jʉ̃arã jʉa dʉja gãna yucʉtẽojʉ yosacã ĩna. Ĩna gʉdareco ñaquĩ Jesús. 19 Jesús ĩ wãñaritẽojʉ ĩ ya rijoga weca wame wõ rotiquĩ Pilato. Ado bajiro goticʉ iti: "Jesús Nazaret gagʉ, judio masa ʉjʉ", yi wãñacʉ iti. 20 Judio masa jãjarã ticã iti ucarere. Jesure yucʉtẽojʉ ĩna jajucati cʉto tʉti ñacʉ. Ĩ ya rijoga weca wame wãñarise griego oca, hebreo oca, latín oca cʉni ñacʉ iti. 21 Ito bajiri judio masa paia ʉjarã ado bajiro yicã Pilatore:

—"Judio masa ʉjʉ ñami", yi ucabesa. "Judio masa ʉjʉ ña yʉ", yibojarʉ, yi ucaja quena, yicã ĩna Pilatore.

22 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro cʉdiquĩ Pilato:

—Yʉ ucare ito bajiroti tujaro ya, yiquĩ Pilato ĩnare.

23 Surara yucʉtẽojʉ Jesure jaju tĩorã ĩ ya yutabujurire ãmicã ĩna. Itire ãmicõri, jʉariarori batocã ĩna. Ito yicõri ĩnacõti gãji coro, gãji coro ãmicã ĩna. Jesús ĩ sãñado joegadoama jioya mano ñacʉ. Riojoti sua mʉja, gajanoado ñacʉ. 24 Ito bajiri ado bajiro yicã surara:

—Itore ñigãmena mani. Ñimʉjʉa itore ĩ bʉjaja tiana yirona, gʉ̃tana rea ajecã ĩna.

Ito bajiro ĩna yija Dios oca tuti iti gotiado bajiroti rẽtacʉ. Ado bajiro gotia ĩ oca: "Yʉ ya yutabujurire batocã ĩna. Ñimʉjʉa adore ĩ bʉjaja tiana yirona, gʉ̃ta ajerã yirãji", yi gotia Dios oca. Ito bajiroti yicã surara.

25 Jesús ĩ yucʉtẽojʉ wãñaro roca adocõ jãjarã ñacʉ gʉa. Ĩ jaco, Cleofas manojo María, María Magdalena, ito yicõri yʉ cʉni ñacʉ ĩna rãca. 26 Jesús ĩ jacore, ito yicõri yʉ ĩ maigʉ̃re ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩ jacore:

—Cana ĩ ñagʉ̃ yiguĩji mʉ macʉ, yiquĩ Jesús ĩ jacore.

27 Ito yicõri yʉjʉare ado bajiro yiquĩ:

—Iso ñagõ yigõji mʉ jaco, yiquĩ Jesús yʉre.

Ito ĩ yija bero isore boca ãmicõri, yʉ ya wijʉ isore codecʉ yʉ ĩja.

Jesús ĩ ʉsi jedire gaye
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Ito ĩ yija bero, “Dios ĩ ãmoro bajiroti yʉre rẽta jedicoajʉ ĩja”, yi tʉoĩaquĩ Jesús. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti iti rẽtatoni:
—Idi ãmoa yʉ, yiquĩ Jesús.
29 Ito ñacʉ ʉyé ide jiaradʉ. Ide udi ãmirisena itire udi ãmicã ĩna surara. Ito yicõri hisopo wame cʉtiricʉ rʉjʉ gaja siacã ĩna itire. Ito yicõri Jesús ya rise tʉ ñutucã ĩna. 30 Ʉyé ide jiare weroĩacõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Dios ĩ goticãdo bajiroti rẽta jedicoajʉ ĩja. Itocõ ña, yiquĩ Jesús.
Ito yija ĩ ya rijoga queo yocõri, ʉsi jedicoaquĩ Jesús ĩja.

Jesús ya warubʉ surara ĩ sare cudare gaye

31 Iti rʉmʉ pascua basa riojʉa ñacʉ. Busuri gʉa judio masa ya tujacãra rʉmʉ ñaro yicʉ. Ito bajiri yucʉtẽojʉ godana ya rujʉ wãñare ãmobiticã ĩna tujacãri rʉmʉ ñajare. Tujacãra rʉmʉ guijori rʉmʉ ñacʉ gʉa judio masare. Ito bajiri Pilatore ado bajiro senicã ĩna: “Yucʉtẽojʉ wãñarãre sagaro gõare jajea rotiya. Ito yicõri ĩna ya rujʉri rujio rotiya”, yicã ĩna Pilatore. 32 Pilato ĩ rotija tʉocõri, ĩ ya surara wacõri, yucʉtẽojʉ wãñarãre ĩna ya sagaro gõarire jajeacã ĩna. Jesús tʉ jʉarã yucʉtẽojʉ wãñarãre ĩna ya gõarire jajeacã ĩna. 33 Jesús tʉjʉ eja rʉgʉcõri, “Ʉsi jedicoañi ãni”, yi ti masicã ĩna. Ito bajiri ĩ ya sagaro gõare jajeabiticã ĩna.
34 Ito bajibojarocati Jesús ya warubʉ sare cudaquĩ sĩgʉ surara masʉ. Ito ĩ yirocati rí ide wʉsarise budicʉ. 35 Yʉ itire gotigʉ, itire tigorʉ ña yʉ. “Riti gotia yʉ itire”, ya yʉ. Mʉa cʉni itire tʉorʉ̃nʉtoni, riojo itire gotia yʉ. 36 Iti jeyaro rẽtacʉ Dios oca tuti iti goticato bajiroti. Tʉote. Ado bajiro gotia Dios oca: “Ĩre co gõa jajeamena yirãji ĩna”, yi gotia Dios oca. 37 Gajejʉ Dios oca iti gotija ado bajiro gotia: “Sare cuda ecorʉre tirã yirãji masa”, yi gotia Dios oca.

Jesure ĩna yujere gaye
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Ito bajija bero José Arimatea gagʉ Jesús ya rujʉre ãmirocʉ Pilatore seniyijʉ ĩ. Jesús ocare tʉo sʉyagorʉ ñayijʉ ĩ, ito bajibojagʉti gãjerãre goti batobisijʉ ĩ, judio masare güigʉ. “Ãmiña”, Pilato ĩ yija tʉocõri, Jesús ya rujʉre rujiogʉ wayijʉ José. 39 Nicodemo ñamijʉ Jesús rãca bʉsigʉ ejagorʉ cʉni ejayijʉ. Treinta kilos rʉ̃cʉrisecõ queno sʉti quenarise ãmi ejayijʉ ĩ. Mirra wame cʉtirise, áloes wame cʉtirise wʉore ñayijʉ iti sʉtirise. 40 Ito bajiri José, Nicodemo rãca Jesús ya rujʉ ãmicõri saya botirona sʉtirise tucõri, ĩre gũmayijarã ĩna. Judio masa, masa yujerã ĩna yisotirise ñayijʉ iti. 41 Jesure yucʉtẽojʉ ĩna jaju sĩarajʉ ote wese tʉ ñayijʉ. Iti wesejʉ masari cuma mama goje ñayijʉ. Gãjerãre yujeĩaña mani goje ñayijʉ iti goje. 42 Jabeto rʉyayijʉ tujacãra rʉmʉ iti busuroto. Ito bajiri iti gojejʉ Jesús ya rujʉre sãyijarã ĩna, sõjʉ meje iti goje ñajare.

Jesús ĩ tʉdi catire gaye
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 1 Gʉa masa ya moasʉora rʉmʉ busuri jĩjʉ rãitĩa bʉsaroca wayijo María Magdalena. Jesús ya masari cuma tʉ ejacõri, iso tija gʉ̃ta biaraga

mañijʉ. 2 Ito iti bajija ticõri, ũmaquedi wacõri, gʉa tʉ ejacõ iso. Simón Pedro, ito yicõri yʉ Juan Jesús ĩ bʉto maicana ñacʉ gʉa. Gʉa tʉ ejacõri, ado bajiro yicõ iso:

—Mani Ʉjʉ ya rujʉre ãmicoañi ĩna. "Itojʉ ĩ ya rujʉre cũana ĩna", yi masibea yʉ, yicõ iso gʉare.

3 Iso ito yija tʉocõri, yʉ Pedro rãca masari cumajʉ tirã wacʉ gʉa. 4 Gʉa jʉarã cocati ũmaquedi wacʉ. Pedro rẽto bʉsaro ũmaquedicʉ yʉ. Ito bajiri yʉjʉa cajero masari cuma ejasʉocʉ. 5 Muqueacõri, ito tisõcʉ yʉ. Ĩre ĩna gũmagore riti ticʉ yʉ. Itojʉ sãjabiticʉ yʉ maji. 6 Yʉ bero ejaquĩ Simón Pedro. Ĩama masari cumajʉ sãjacoaquĩ ĩja. Ĩ cʉni Jesure ĩna gũmagore riti tiquĩ. 7 Jesús ya rijoga gũmado gajerojʉ iti jesaja tiquĩ. Dʉreare rujajucu gajerojʉ iti jesaja tiquĩ ĩ. 8 Ito yija yʉ cajero ejacacʉ cʉni sãjacoacʉ. Iti rẽtare ticõri, "Tʉdi caticoañi Jesús", yi tʉoĩacʉ yʉ ĩja. 9 Iti riojʉa, "Godabojagʉti tʉdi catigʉ yiguĩji Jesús", Dios oca iti yire gaye tʉo masibiticʉ gʉa maji. 10 Ito yija bero gʉa ya wijʉ tʉdi wacʉ gʉa.

María Magdalenare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Mr 16.9-11)

11 María Magdalenama masari cuma tʉ oti tujacõ. Otigoti masari cumajʉ tisõyijo iso. 12 Ito iso tisõja jʉarã ángel mesa botirise sãñarã rujiyijarã. Sĩgʉ Jesús ya rijoga ñagoadojʉa rujiyijʉ. Gãji ĩ ya gʉbori ñagoadojʉa rujiyijʉ. 13 Ito yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna María Magdalenare:

—¿No yija otiati mʉ? yiyijarã ángel mesa isore.

Ĩna ito yija:

—Yʉ Ʉjʉ ya rujʉre ãmicoañi ĩna. "Itojʉ ĩ ya rujʉre cũana ĩna", yi masibea yʉ, yiyijo iso ángel mesare.

14 Ito bajiro yigoti, Jesure jʉda ti bʉjayijo iso. Ito bajibojarocati, "Jesuti ñami ãni", yi masibisijo iso. 15 Ito yija ado bajiro seniĩayijʉ ĩjʉa isore:

—¿No yija otiati romio mʉ? ¿Ñimʉre ãmati mʉ? yiyijʉ Jesús isore.

"Adi wese coderi masʉ ñaguĩji", yire masiyijo iso. Ito bajiri ado bajiro ĩre yiyijo iso:

—Ĩ ya rujʉre mʉ cũja, "Ito cũmʉ yʉ", yiya yʉre. Ãmigõ waroco ya yʉ, yiyijo ĩre.

16 Iso ito bajiro yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:

—María, yiyijʉ Jesús isore.

Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijo iso hebreo ocana:

—Rabuni, yiyijo iso. "Yʉre riasogʉ", yireoni ñayijʉ iti.

17 Ito yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Yʉre moaĩabesa maji. Yʉ Jacʉ tʉ mʉjabea yʉ maji. Wasa yʉ ñarãre ado bajiro gotitẽña: "Dios sĩgʉti ñami mani Jacʉ. Ito yicõri ĩ sĩgʉti ñami mani Ʉjʉ. Ĩ ñarojʉ wacʉ wagʉ ya yʉ", yi gotitẽña, yimi Jesús yʉre, yi rotiyijʉ Jesús María Magdalenare.

18 Ito yija gʉare gotigo ejacõ iso. "Mani Ʉjʉre tibʉ yʉ", yicõ iso. Ito yicõri Jesús ĩ gotiado bajiro gʉare goticõ iso.

Ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Gʉa masa ya moasʉora rʉmʉ ñacʉ iti rʉmʉ. Iti ñami gʉa Jesús rãca riasotigoana wijʉ minijua ñacʉ. Gʉa ñarã judio masare güirã soje biacõri, ñacʉ gʉa. Ñajasaroti gʉa wato goa rʉgʉquĩ Jesús.

—Ñati mua, ñe oca mano queno ñaña mua, yiquĩ Jesús guare.
20 Ito ĩ yija bero ĩ ya ãmori, ito yicõri ĩ ya warubu ĩoquĩ guare. Gua ĩ rãca riasotigoana gua Ujure ticõri, buto wanucu gua. 21 Mucana tudi ado bajiro gotiquĩ Jesús guare:
—Ñe oca manoti queno ñaña mua. Yu Jacu yure ĩ cõado bajiroti yu cuni muare cõa yu ĩja, yiquĩ Jesús guare.
22 Ito yija guare juti jeocõri, ado bajiro yiquĩ ĩ:
—Mua ya usiju Espíritu Santo ĩ quedi sãjaroca ya yu. 23 Ĩre boca ãmicõri, gãjerã ĩna ñeñaro yirise mua ãcabojaja, ĩnare seti mano yiroja. Ĩna ñeñaro yirise mua ãcabojabeja, seti cutirãti ñarã yirãji ĩnaõna, yiquĩ Jesús guare.

Tudi Jesús ĩ catija bero Tomás ĩ tire gaye

24 Ito bajiro guare Jesús ĩ goaĩoroca Tomás gua rãca gagu maniquĩ. Ĩ ñaquĩ "Sũrũaru", gua yicacu. 25 Tomásre ti bujacõri:
—Mani Ujure tibu gua, yibojacu gua ĩre.
Ito bajiro gua yibojarocati Tomás ado bajiro yiquĩ:
—Ĩ ya ãmo ĩna ja cudaraju yu tibeja, ito yicõri ĩre ĩna ja cudaraju yu ya ãmo wãsoana yu ñusõĩabeja, ito yicõri ĩ ya warubu ĩre ĩna sare cudadoju yu ya ãmona yu moaĩabeja, "Ĩti ñami", yi masibicuja yu, yiquĩ Tomás guare.
26 Udia ãmojeno rumuri bero mucana tudi minijuacu gua. Iti rumu gua minijuacati rumu Tomás cuni ñaquĩ ĩja. Soje biado ñabojarocati gua wato goa rũgũquĩ Jesús.
—Ñati mua, ñe oca mano queno ñaña mua, yiquĩ Jesús guare.
27 Ito yicõri Tomásre ado bajiro yiquĩ ĩ:
—Yu ya ãmore ticõri, mu ya ãmo wãsoana yure ñusõĩaña. Mu ya ãmona yu ya warubu susuro yure moaĩaña. "Ĩ meje ñaguĩji", yibeja ĩja. "Ĩti ñami", yi masiña mu ĩja, yiquĩ Jesús ĩre.
28 Ito ĩ yijare:
—Yu Uju, Dioti ña mu, yiquĩ Tomás Jesure.
29 Ito ĩ yijare Jesús cudiquĩ:
—Tomás yure ticõri, yure tuorũnua mu. Gãjerãma yure tibitibojarãti yure ĩna tuorũnuja, queno wanu quenarã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús Tomásre.

Cristore tuorũnuña mua cuni, yirocu adi uca yu, San Juan ĩ gotire gaye

30 Gaje jaje tiyamani ĩoquĩ Jesús gua ĩ rãca riasotirã tiro riojo. Iti ñarocõti ña jedibea adi papera tutiju. 31 Adi yu ucarise, "Jesuti ñañi Cristo, ito yicõri Dios Macu ñañi", yi mua tuorũnutoni uca yu. Ĩre tuorũnucõri, catitĩñare mua bujatoni itire uca yu.

Jua ãmojeno ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye

21 1 Ito bajija bero mucana tudi goaĩoquĩ Jesús, guare ĩ rãca riasotigoanare. Tiberias wame cutirita tunimaju guare goaĩoquĩ Jesús. Ado bajiro bajicu ĩ goaĩoja. 2 Adocõ jãjarã ñacu gua minijuacana, Simón Pedro, Tomás "Sũrũaru", gua yigu, Natanael Galilea sita Caná wame cutiri cuto gagu, gua Zebedeo rĩa, ito yicõri gãjerã juarã Jesús rãca riasotigoana ñacu gua. 3 Gua ito baji ñaroca ado bajiro yiquĩ Simón Pedro:
—Wai jogu wacu ya yu, yiquĩ Pedro.

Ito ĩ yijare:

—Gʉa cʉni mʉ rãca wajʉ, yicʉ gʉa.

Ito yicõri wacʉ ĩja. Cumajʉ sãjacõri, ñamiasaro wai jobojacʉ gʉa. 4 Iti busu mʉja wadiroca itajura tʉnima gʉare goaĩoquĩ Jesús. Ito bajibojarocati, “Ĩti ñaguĩji”, yi masibiticʉ gʉa. 5 Ado bajiro gʉare yi ruyuquĩ ĩ:

—¿Wai sĩabeati mʉa? yiquĩ Jesús gʉare.

Ito ĩ yijare:

—Sĩabea, joboja gʉa, yicʉ gʉa ĩre.

6 Gʉa ito yijare:

—Cuma riojocadʉjare yorigʉ cõa roaya mʉa. Ito bajiro mʉa yija wai sĩarã yirãji mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

Ĩ roticato bajiroti yicʉ gʉa. Wai jãjarã ĩna ñajare, yorigʉre mosã masibiticʉ gʉa, wai jãjarã ĩna ñajare. 7 Ito baji ñaroca, yʉ Jesús ĩ maigʉ̃ ado bajiro yicʉ yʉ Pedrore:

—Mani Ʉjʉti ñami ĩ, yicʉ yʉ Pedrore.

“Mani Ʉjʉ ñami”, yʉ yija tʉocõri, wasoro yosagʉ ñari joegado sãñaquĩ ĩ. Ito yicõri itajurajʉ quedi roacoaquĩ ĩ. Ito yicõri Jesús tʉjʉ bati waquĩ. 8 Cien metrocõ tʉnima sõjʉa jayacʉ gʉa. Ito warãti jajʉ tʉnima ejacʉ gʉa. Wai yorigʉ rãca weja jãjã ejacʉ gʉa. 9 Cuma majacõri, jeame weca wai jʉ̃oana ti ejacʉ gʉa. Ito yicõri naju cʉni iti ñaja ti ejacʉ gʉa. 10 Gʉa ejaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús, gʉare:

—Wai jane mʉa sĩana ʉdiarãcõ ãmi waya, yiquĩ Jesús gʉare.

11 Ito ĩ yija tʉocõri, cumajʉ mʉja sãjaquĩ Simón Pedro, ito yicõri wai cʉrã yorigʉjʉ ñarã jajʉjʉ waire weja mocũquĩ ĩ. Ciento cincuenta y tres ñarã ñacã wai jeyaro. Jãjarã ĩna ñabojarocati cudubiticʉ yorigʉ. 12 Ito yija Jesús ado bajiro yiquĩ gʉare:

—Ba yujirã waya maji, yiquĩ Jesús gʉare.

“¿Ñimʉ ñati mʉ?” yi seniĩabiticʉ gʉa, “Mani Ʉjʉti ñami”, yi masicõri. 13 Ito yicõri gʉa tʉjʉ eja rʉ̃gʉ̃cõri, naju gʉare batoquĩ ĩ. Waire cʉni ito bajiroti yiquĩ.

14 Itina ʉdiaji goaĩoquĩ Jesús gʉare, godacõri tʉdi ĩ catija bero.

Simón Pedro rãca Jesús ĩ bʉsire gaye

15 Gʉa ba yuji tĩoja bero ado bajiro seniĩaquĩ Jesús Simón Pedrore:

—¿Mʉ rãca gãna rẽtoro yʉre maiati Simón, Jonás macʉ mʉ? yiquĩ Jesús Simón Pedrore.

Ito ĩ yijare:

—Mʉre maia yʉ Ʉjʉ yʉ. “Yʉre maiami”, yi masia mʉ, yiquĩ Pedro Jesure.

Ito ĩ yijare:

—Oveja rĩare ĩna ecasotiado bajiro yʉre yiari yʉ ñarãre riaso ĩsima mʉ, yiquĩ Jesús ĩre.

16 Mʉcana tʉdi jʉaji seniĩaquĩ Jesús Simón Pedrore:

—¿Yʉre maiati Simón, Jonás macʉ mʉ? yiquĩ Jesús Pedrore.

—Mʉre maia yʉ Ʉjʉ yʉ. “Yʉre maiami”, yi masia mʉ yiquĩ Pedro Jesure.

Ito ĩ yijare:

—Ovejare ĩna codeado bajiro yʉre yiari yʉ ñarãre code ĩsima mʉ, yiquĩ Jesús Pedrore.

17 Ito yija mucana tudi udiaji seniïa quenoquĩ Jesús ĩre:
—¿Yure maiati Simón, Jonás macu mu? yiquĩ Jesús Pedrore.
Udiajiju, "¿Yure maiati mu?" Jesús ĩ yija tuocõri, bojori bujaquĩ Pedro. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure:
—Jeyaro masigũ ña, yu Uju mu. Yu mure mairise masia mu, yiquĩ Pedro Jesure.
Ito ĩ yijare:
—Ovejare ĩna ecasotiado bajiro yure yiari yu ñarãre riaso ĩsima mu. 18 Riti mure gotia yu. Iti rumuju mamu mu ñaja yutabuju sãñacõri, mu ãmoro bajiroti wa ucusotiyija mu maji. Mu bucugu ñaja mu ya ãmo siacõri, mu wa ãmobetoju mure ãmi warã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús Pedrore.
19 "Ito bajiro mu godaja ticõri, Diore rũcubuorã yirãji masa", yirocu ito bajiro gotiquĩ Jesús Pedrore. Ito ĩ yija bero:
—Waya yu rãca. Yu oca tuo suyagu waya, yiquĩ Jesús ĩre.

Yu Juan ĩ rãca riasotigorure Jesús ĩ buto maire gaye

20 Juda ticõri, ĩnare yu suyaja tiquĩ Pedro. Yu ña Jesús rãca riasotigoru buto ĩ maicacu. Yu ña Jesús rãca basusacati rumu ĩ tu rujicacu. Yu ña Jesure seniïacacu, "¿Ñimu ñati mure ĩna ñiatoni gotiri masu?" yi seniïacacu ña yu.
21 Yure ticõri, ado bajiro Jesure seniïaquĩ Pedro:
—Yu Uju, ¿ãniama no bajiro godagu yiguĩjida? yiquĩ Pedro Jesure.
22 Ito ĩ yija ado bajiro cudiquĩ Jesús:
—Mucana tudi yu ejarijuju ĩ catire yu ãmoja, catigu yiguĩji maji. Iti mu masibeja, no yibea mure. Muáma yure suyaba, yiquĩ Jesús Pedrore.
23 Ito ĩ yija tuocõri: "Juan godabicu yiguĩji", yire masicã ĩna. Jesuama, "Godabicu yiguĩji", yibitiquĩ. Ado bajirojua yiquĩ ĩ: "Yu tudi ejarijuju ĩ catire yu ãmoja, catigu yiguĩji maji. Iti mu masibeja, no yibea mure", yigu yiquĩ Jesús. Iti oca queno tuo masibiticõri, "Godabicu yiguĩji Juan", yire oca batobojañi ĩna.
24 Yu ña Juan, Jesús rãca riasotigoru. Yuti ña adi paperare ucaru. "Riojo gotiami", yi masia mua yure.
25 Gaje jaje ña Jesús ĩ yigore. Jeyaro Jesús ĩ yigore mani uca jeobojaja cuni, adi macãrucũrore daja rẽtacoabodoja papera tutiri. Itocõ ña.

Los Hechos

de los apóstoles

Espíritu Santo mʉare queo sãgʉ̃ yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

1 [1]Yʉ baba Teófilo, ñati mʉ. Iti rʉmʉjʉ mʉre papera yʉ cõasʉocati Jesús ĩ yigore, ito yicõri ĩ riasore gaye mʉre papera cõacʉ yʉ. [2]Ñajediro ĩ yigore mʉre gotigʉ macãrʉcʉ̃ro ĩ mʉja warajʉna ucasʉsacʉ yʉ. Ũmacʉ̃jʉ ĩ mʉjaroto riojʉa ĩ oca goti ucuronare beseyijʉ Jesús. Apóstoles wame cʉtiyijarã ĩna. Espíritu Santore tʉocõri, “Adi ña mʉa moaroti”, yiyijʉ Jesús ĩnare. [3]Jesús ĩ godaja bero mʉcana tʉdi caticõri ĩ oca goti ucutoni ĩ cũanare goaĩoyijʉ Jesús. Jʉ̃arã masacõ rʉmʉri goa ñayijʉ Jesús, coji meje. Ĩ tʉdi catire gaye queno ĩna masisatoni biyaro goaĩoyijʉ Jesús, ĩ cũanare. Ĩnare goaĩocõri, “No ĩre tʉorʉ̃nʉrãreti ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca riasoyijʉ Jesús ĩnare.

[4]Ĩna rãca ñagʉ̃jʉ, ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare maji:

—Ado Jerusalénre wagobeja mʉa. Mani Jacʉ Dios ĩ gotiado bajiroti Espíritu Santo ĩ ejarotire bocatiya mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare. Ito yicõri, coji meje mʉare goticʉ yʉ itire, yiyijʉ Jesús ĩnare. [5]Iti rʉmʉjʉ ñeñaro mʉa yirise jidicãja bero mʉare idé guñi Juan. Ito bajiri nocõ mejeti Espíritu Santo queo sãgʉ̃ yiguĩji Dios mʉare, yiyijʉ Jesús ĩ cũanare.

Macãrʉcʉ̃rojʉ Jesús ĩ mʉja ware gaye

[6]Jesús rãca minijuacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna ĩre:

—Jane mejejʉ romano masa gʉa ya sita ẽmacõri gʉare moa rotiyoñi ĩna. ¿Adocãta ĩnare bucõagʉ̃ yigʉjada mʉ? Ito yicõri, ¿ado gʉa rotigorajʉ mʉcana gʉare jʉdacõa rotigʉ yigʉjada mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.

[7]Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩnare:

—No yicõri masire ma mʉare. Mani Jacʉ Dios, ĩ masirisena ĩ yirotire, ĩ sĩgʉ̃ti masiami itire. Masibea mʉa. Di rʉmʉ, di rodo, di ʉ̃mʉa, yi masibea mʉa. Dios sĩgʉ̃ti masiami ĩ yirotire. [8]Adijʉa ña mʉa masiriseoni. Espíritu Santo ĩ wadiroca, oca sẽorise ejaro yiroja mʉare. Ito yicõri gãjerã cʉtorijʉ wacõri, ĩnare yʉre bʉsirã yirãji mʉa. Jerusalénjʉ, Judea sitajʉ cʉni, Samaria sitajʉ cʉni, macãrʉcʉ̃ro ñarocõjʉti, yʉre bʉsirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús apóstol mesare.

[9]Iti ĩnare goti tĩocõri, ĩre ĩna tibojaroca riti ũmacʉ̃jʉ mʉja wasʉoyijʉ Jesús. Ito bero ide bueri iti ejarocati, ruyubiticoayijʉ Jesús ĩja. Ito bajiri tʉdi tibisijarã ĩna Jesure. [10]Ĩ mʉjagorajʉ macãrʉcʉ̃rojʉ ti mʉo ñayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna ti mʉo ñaroca ñajasaroti Dios ñaro gãna jʉ̃arã ángel mesa goa rʉ̃gʉ̃yijarã ĩna tʉ. Yutabuju bʉto yorise sãñarã ñayijarã ĩna. [11]Ado bajiro gotiyijarã ĩna:

—Mua Galilea gãna, macãrucũroju ti muo rũgõbesa. Ãni Jesuti, macãrucũroju muja wacu, mucana ĩ muja waja, mua tiado bajiroti mucana tudi ejagu yiguĩji ĩja, yiyijarã ángel mesa Jesús ĩ cũanare.

Judas ñajacure wasoarona Matíasre ĩna besere gaye

12 Olivos wame cutiri turiaju ñayijarã Jesús ĩ cũana. Ito bero Jerusalénju tudicoayijarã ĩna ĩja. Sõju meje ñayiju iti cuto. Coji cõrecõ ñayiju iti cuto. 13 Cutoju ejacõri ĩna ñari wiju muja wacõri, co sãnimu weca sãjayijarã ĩna. Ĩna ñayijarã ado bajiro wame cutirã: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, ito yicõri Alfeo macu Santiago. Ito bero gãjerã ñayijarã Simón celote gaye tuoĩagoru, ito yicõri Santiago macu Judas. Itocõ ñayijarã ĩna. 14 Sĩgũre bajiro usi cuticõri minijuasotiyijarã ĩna Diore busirona. Jesús ocabajirã, ito yicõri Jesús jaco María, gãjerã romia cuni cojuti minijuacõri Diore busiyijarã ĩna.

15 Iti rumuriti Jesure masirã minijuayijarã. Co ãmojeno masa ñayijarã ĩna. Ĩna wato wumu rũgũcõri, ado bajiro gotiyiju Pedro ĩnare:

16 —Tuoya yu ñarã mua. Jane mejeju mani ñicu David ñayoru, Espíritu Santo ĩ rotija ucayoñi, Judas ĩ ñarotire. “Jesure ĩna ñiatoni gotigu yiguĩji Judas wame cutigu”, yi tuoĩa yugu ito bajiro ucañi David ñayoru. Iti ĩ ucayore bajiroti rẽtacu. Ado bajiro rujeayiju Dios ĩ busire. Tuote mua, yiyiju Pedro ĩnare.

17 ’Judas cuni mani rãca cocati Jesús rãca riasotiquĩ. Ito yicõri mani rãca moaquĩ. 18 Mani rãca moacacu ñabojagu ti Jesure ĩna ñiatoni oca meniñi ĩ. Ito bajiro ñeñaro ĩ yija bero yucugu ũmacũju muja wacõri ĩ ya ãmumaju jũgubo siayiju. Ito bajiro yicõri bubu quedi yojayiju. Ito bajicõri godacoayiju ĩja. Ito bero ũmacũju wada yojacõri ĩ ya jeraga joto watoju ĩ ya gudamisi budi yojayiju. Ĩ ñajacu ñeñaro yire wajana suori ĩ ñajacu ya niyeru ãmicõri coju sita waja yiyijarã gãjerã. 19 Jerusalén gãna itire tuobujacõri, “Acéldama”, wame yiyijarã iti sitare. Ĩna ocanama, “Sĩare waja ĩna waja yira sita ña”, yireoni ñayiju. 20 Jane mejeju David ñayoru ado bajiro ucañi:

> Wagoado ñaro yiroja ĩ ya wi. Masa ñamenaji ĩ ya wire. Ito yicõri gãji moa wasoagu yiguĩji ĩ ya moare, yi ucañi David ñayoru, yiyiju Pedro ĩnare.

21-22 ’Ito bajiri Judasre wasoato mani. “Jesús ĩ godaja bero mucana tudi catiami”, yi masigũre mani beseja quena. Ito yicõri Juan Jesure ĩ idé guroca tiru, ito yicõri Jesús ĩ mujaja tigorure mani beseja quena. Gãjire beseruja manire, mani rãca ñacacure. Ito yicõri Jesús ĩ wa ucuroca wa ucurure beserujarãji mani. Ito bajigure ãmarujarãji mani, yiyiju Pedro ĩnare.

23 Pedro ĩ busija bero, ito ñarã jũarã ũmuare beseyijarã ĩna. “José Justo Barsabás wame cutigu quenami”, yiyijarã ĩna. “Matías ĩ cuni quenami”, yiyijarã ĩna. 24 Ito bajiro yicõri, Diore ado bajiro seniyijarã ĩna:

—Dios gua Ujᵾ, mu masia masa jeyaro ĩna tuoĩarise gaye. Ito bajiri guare ĩoña mu beserure. 25 Judasre wasoarocu ito yicõri gua rãca riasotirocure ĩoña guare. Judas guare wagoquĩ ñeñaro yi ãmogũ. Ito bajiri adocãta ñeñaro yirise waja, waja yiadoju ñaguĩji ĩ, yiyijarã ĩna Diore senirã.

26 Ito yija José Justo wame gũtagãju uca wõyijarã ĩna, ito yicõri Matías wame gajegaju. Itigari gũtagãri queocõri, “Tito maji, ñimu ñati Dios ĩ beseru”,

yiyijarã ĩna. Gũtagã iti quedija ticõri, “Matías ñami Dios ĩ beserʉ”, yi masiyijarã ĩna. Ito bajiro bajicõri ĩna rãca ñasʉoyijʉ Matías coga gʉbojeno ñarã tʉ. Jʉa gʉbojeno ñarocʉ ñayijʉ ĩ.

Espíritu Santo ĩ quedi sãjare gaye

2 [1]Pentecostés ñari rʉmʉ ejaroca Diore masirã ñarocõti cojʉti minijua ñayijarã. [2]Ñajasaroti oca sẽoro ruyuyijʉ ũmacũjʉ. Bʉto mino iti wẽaro bajiro bajiyijʉ. Ĩna ñari wijʉ sãjacõri bʉto bʉsiyijʉ iti. [3]Ito yicõri jea ũjʉ mʉjarise bajirise goayijʉ. Ito yicõri sĩgũ rʉyabeto quedi jeayijʉ iti. [4]Ito yija, Diore riti tʉorũnʉjaro ĩna yirocʉ, Espíritu Santo quedi sãjayijʉ ĩnare. Itijʉnati ricati riti ĩna masibiti oca ñabojareti bʉsisʉoyijarã ĩna, Espíritu Santo ĩ rotiro bajiroti.

[5]Iti rʉmʉriti Jerusalénjʉ judio masa gaje cʉtori gãna wadiana ñayijarã ĩna. Diore rũcʉbʉorona wadiana ñayijarã ĩna. [6]Ĩna bʉsirise iti ruyuja tʉocõri, minijuayijarã masa. Sĩgũ rʉyabeto ĩnarioti ĩna oca tʉoyijarã ĩna. Ito bajiri, no yi masia mañijʉ ĩnare. [7]Ito bajicõri mano ʉcayijarã ĩna. Ito yicõri ado bajiro ĩnamasiti gãmeri bʉsiyijarã ĩna:

—¿Galilea sita gãna meje ñati, mʉa tija? [8]Jeyaro ricati ĩna bʉsija, ¿no yija mʉa oca, yʉ oca cʉni jeyaro oca ĩna bʉsija tʉoati mani? Gaje cʉtori gãna ña mani. [9]Jeyaro gãna ña mani. Tite mʉa. Ado ñama Partia gãna, Media gãna, Elam gãna, Mesopotamia gãna, Judea gãna, Capadocia gãna, Ponto gãna, Asia gãna, [10]Frigia gãna, Panfilia gãna, Egipto gãna, ito yicõri Cirene cʉto sõjʉa Africa gãna, ito yicõri adijʉ gãna Roma gãna. Adijʉ rujeanati ñama judio masa coriarã. Gãjerãma judio masa ĩna tʉoĩare gayere boca ãmigoana ñama ĩna. [11]Ito yicõri Creta gãna, ito yicõri Arabia gãna, adocõ jãjarã ña mani. ¿No yija mani jeyaro gãna ñabojarãti, Dios ĩ queno yirise ĩna bʉsija tʉoati mani? yiyijarã ĩna.

[12]Mano ĩna rujʉ ʉcaja, no yi masia mañijʉ ĩnare. Ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã:

—¿No yireoni ñati adi? yiyijarã ĩna.

[13]Coriarã ado bajiro bʉsiyijarã:

—Mecʉrã yama, yi aja tudiyijarã ĩna, Espíritu Santo sãjagoanare.

Masare Pedro ĩ gotire gaye

[14]Ĩna aja tudija tʉocõri, ĩ baba mesa apóstol mesa rãca wʉmʉ rũgũyijʉ Pedro. Ĩna ito yija ticõri, oca sẽoro bʉsiyijʉ Pedro, minijua ñarã jeyaro ĩna tʉotoni:

—Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa, yʉ bʉsirise. Adijʉ Jerusalén gãna mʉa, queno tʉoya mʉa cʉni. [15]“Mecʉrã ya mʉa”, yibojarãji mʉa gʉare. Mecʉrã meje ya gʉa. Busuri jĩjʉ ña maji. Mecʉrajʉ meje ña maji. [16]Ado robojʉa bajia. Gʉare mʉa tirise, “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, yiyijʉ Dios oca goti ĩsiri masʉ, Joel wame cʉtigʉ. Jane mejejʉ ado bajiro ucayoñi Joel, Diore yiari:

[17]Sʉsari rʉmʉri Espíritu Santo masa jãjarãre queo sãgũ yigʉja yʉ. Yʉ yerioti bʉsirã yirãji mʉa rĩa masa. Yʉ ye gaye tireti goaro yiroja mamarãre cʉni. Bʉcʉrãreama cãirijʉ ĩnare bʉsicʉja yʉ.

[18] Sʉsari rʉmʉri Espíritu Santo sãcʉja yʉ, yʉre ejabʉari masare. Ito bajiri yʉ yerio bʉsirã yirãji ĩna.

19 Ũmacũjʉ macãrʉcũrojʉ tiyamani mʉare ĩogũ yigʉja yʉ. Mʉa ñari tuti,
adi sita cʉni, tiyamani ĩogũ yigʉja yʉ. Rí ñaro yiroja, ito yicõri jea
ũjʉrise, ito yicõri bueri bue dajaro yiroja.
20 Ũmacañi cʉni yaticoagʉ yiguĩji. Ũmacañi ñami gagʉ cʉni, rí robo
bajiro sũagũ yiguĩji. Iti jeyaro baji jediroca, Jesús ñeñaro yiri masare
waja seniri rʉmʉ ejaro yiroja. Ñasari rʉmʉ ñaro yiroja Jesús ĩ ito
bajiro ĩ ĩori rʉmʉ. Guijori rʉmʉ ñaro yiroja.
21 "Yʉ Ʉjʉ, ñeñaro yigʉ ña yʉ. Yʉ ñeñaro yirisere ãcabojoya mʉ", yʉre
yirãreama jeame ũjʉrojʉ ĩna wabore ñaroca ĩnare masogũ yigʉja yʉ,
yiyijʉ Dios, Joelre gotigʉ, yiyijʉ Pedro masare.
22 Ito yija mʉcana tʉdi bʉsi remoyijʉ ĩ:
—Tʉoya yʉ ñarã ado yʉ gotiroti. Nazaret gagʉ Jesús ĩ masiro robo yicõri
mʉare ĩoñi. "Dios ĩ rotiro bajiroti yiñi Jesús", yi masiarãji mʉa itire tigoana
ñari. 23 Ito bajibojarocati, Jesure ñiacõri, masa quenamenare ĩsiyija mʉa
yucʉtẽojʉ ĩna jajutoni. Iti mʉa yiroto riojʉajʉ masi yucãrʉ Dios. Ito baji-
bojarocati mʉare camotabitirʉ Dios. Jesure sĩatoni gãjerãre mʉa ĩsire waja
mʉareti seti ña. 24 Dioama Jesús ĩ godaja bero mʉcana tʉdi ĩ catiroca yicõñi.
Ito bajiri godagoana ʉjʉ Satanás, Jesure ñiacũ masibisijʉ. Ito bajiri mʉcana
tʉdi caticoañi ĩ. 25 Jane mejejʉ mani ñicʉ David ñayorʉ Jesús ĩ Jacure ĩ bʉsi-
gore ucañi. Tite mʉa. Ado bajiro bʉsiyijʉ Jesús Diore:
Cʉna yʉ rãcati ña mʉ. Ito bajiri ñejʉa güire ma yʉre.
26 Yʉ tʉoĩaja queno sosa yʉre. Ito bajiri bʉto wanʉcõri mʉre bʉsia yʉ. Ito
bajiri yʉ ya rujʉ godaja bʉjatobiti yibicʉja yʉ.
27 Cʉna yʉ masia godarã watojʉ yʉre wagobicʉja mʉ. Mʉ Macʉ ña yʉ.
Mʉre rũcʉbʉoa yʉ. Ito bajiri yʉ ya rujʉ jogaroca yibicʉja mʉ.
28 Ito bajiri mʉcana tʉdi yʉ catiroca yigʉ yigʉja mʉ. Bʉto wanʉ quenagũ
yigʉja yʉ, mʉ rãca yʉ ñaja mʉcana, yiyijʉ Jesús Diore, yi ucañi
David ñayorʉ, yiyijʉ Pedro masare.
29 'Ito yicõri gaje ña. Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Mani ñicʉ David ñayorʉ ĩ cõja
adoti yuje ecoñi. "Ado ña ĩre yujeado", ya mani. Ito bajiri ĩ tʉoĩarise gaye
meje bʉsiyorʉ ĩ. 30 David catigʉjʉ, ija bajirotire goti yuri masʉ ñayoyijʉ. "Ija
yʉ janerãbatia Dios ĩ cõarʉ sĩgũ ñagũ yiguĩji. Yʉ robo Ʉjʉ ñagũ yiguĩji ĩ", yi
tʉoĩayijʉ David, Dios ĩ gotija tʉocõri. Tite mʉa. 31 Ado bajiro ucañi David:
"Cristo mʉcana tʉdi catigʉ yiguĩji. Ito yicõri ĩ ya rujʉ godana watojʉ joga-
beto yiroja", yiñi David. Ito ĩ yirisere, ija bajirotire gotigʉ yiñi ĩ, yiyijʉ Pedro.
32 Mʉcana tʉdi bʉsi remoyijʉ Pedro:
—Jesús ĩ godaja bero, mʉcana tʉdi ticʉ gʉa. Ito bajiri, "Ĩre tʉdi catioñi
Dios", ya gʉa. 33 Dios ũmacũjʉna ñacõri Jesure jiyijʉ. Dios tʉ ejacõri ĩ ya rio-
jocadʉja, rũcʉbʉorajʉ, rujiguĩji Jesús. Dios ĩ goticãdo bajiroti Jesure cũñi,
Espíritu Santore gʉare ĩ queo sãtoni. Jĩjʉ mʉa tirise, ito yicõri mʉa tʉorise,
Espíritu Santo ĩ ejaja ito bajiro rẽtamʉ. Ititi ña ĩ wadire gaye. 34 David ñayorʉ
ĩmasire rẽtaroti meje ucayoñi ĩ. Jesús ĩ mʉjado bajirogoroama, ĩ ya rujʉ rãca
ñarocõti ũmacũjʉ mʉjabitiyoyijʉ David. Ito bajiri ado bajiro ucayoñi David:
Mani Ʉjʉ Cristore ado bajiro yiñi Dios: "Yʉ tʉ riojocadʉja rujiya,
rũcʉbʉorajʉ.
35 Mʉ wajana queno mʉre ĩna cʉdiroca yigʉ yigʉja yʉ", yiyijʉ Dios mani
Ʉjʉre. Ito bajiro ucayoñi David, yiyijʉ Pedro.

36 'Yu ñarã, ito bajiri ĩja, "Riti ña", yi masitoni muare busia yu. Cristore,
yucutẽoju mua sĩarureti, mani Uju ñarocure, manire masorocure cũñi Dios.
Ĩti ñami mucana, yiyiju Pedro masare.
37 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, buto tuoĩa usi bata bujatobisijarã ĩna. Ito bajiri
Pedro mesare seniĩayijarã ĩna:
—¿No yirujati gua ĩja? yiyijarã ĩna.
38 Ĩna ito yija tuocõri, Pedro ado bajiro cudiyiju ĩnare:
—Ñeñaro mua yirise jidicãña, mua ñeñaro yirisere Dios ĩ ãcabojotoni. Ito
yicõri, "Jesucristore masirã ñama", gãjerã ĩna yi masitoni, idé gu rotiya mua.
Ito yija Espíritu Santo queo sãgu yiguĩji Dios muare. 39 Dios, Espíritu Santo
sã ãmoguĩji muare, ito yicõri mua rĩare, mua janerãbatiare, ito yicõri sõju
gãnare cuni. Ĩ beserã ñajedirore Espíritu Santo sã ãmoguĩji Dios, yiyiju Pedro.
40 Iti riti busigu meje yiyiju Pedro. Ito yicõri masare riaso busiyiju ĩ. Gaje
ado bajiro ĩnare riaso busiyiju Pedro:
—Masa ñeñarã rãca wusabesa mua. Camotadiya mua, ĩna rãca jeame ũjuroju mua wabe yirona, yiyiju Pedro.
41 Ito bajiro Pedro ĩ gotija tuo wanucõri, udiaji mil masa ñarã Jesure boca
ãmiyijarã. Ito yicõri yoari mejeti idé gu rotiyijarã ĩna. 42 Ito bajiro yicõri
apóstol mesa rãca ĩna riasorise tuorona ĩna tu minijuasotiyijarã. Ĩna riasorisere tuo ñiacõri itire tuorũnu jidicãbisijarã ĩna. Ito bajiri sĩgũ bajiro riti usi
cutiyijarã ĩna ĩja. Ito bajiro tuoĩacõri ĩna rucorisere maimenati bojoro bujarãre ĩsiyijarã ĩna. Coji ruyabeto minijuacõri Diore busiyijarã ĩna. Ito yicõri,
"Iti ña Jesús ya ruju robo bajirise", yi tuoĩacõri naju bato bayijarã ĩna. Manire
yiari Jesús ĩ goda ĩsire tuoĩarã ĩ rotiro bajiro najure bato bayijarã.

Cajero Jesure tuorũnusuoana ĩna ñare gaye

43 Apóstol mesa jaje tiyamani ĩoyijarã, Dios ĩna rãca ĩ ñajare. Itire ticõri
mano ucayijarã masa ito gãna. 44-45 Sĩgũ ruyabeto Jesure masirãma sĩgũ
bajiro riti usi cutiyijarã ĩna. Gãjerã bojoro bujaja ticõri, ĩna ya gajeoni ĩsicõri
waja ãmiyijarã ĩna, bojoro bujarãre niyeru ĩsirona. 46-47 Co rumu ruyabeto,
sĩgũ bajiro riti tuoĩarã ñari, Dios ya wiju minijuasotiyijarã ĩna Diore busirona. "Ñasagu ña Dios mu", yi busiyijarã ĩna, Diore rũcubuorã. Ito yi tudi
wacõri ĩna ya wiriju naju bato bayijarã ĩna. Buto wanu quenayijarã ĩna, ĩna
baba mesa rãca bare bato barona. "Gãjerã rẽtoro tuoĩa masirã ña mani", yi
tuoĩabisijarã ĩna. Queno ĩna yirise ti masicõri, "Queno yirã ñama", yiyijarã
cuto gãna. Co rumu ruyabeto iti cuto gãna coriarã Jesure boca ãmiyijarã.
Jesure boca ãmicõri Jesure masirã tu minijuayijarã ĩna. Ito bajiri jãjarã busa
Jesure masirã buju wayijarã ĩna.

Rudurure yisiore gaye

3 1 Co rumu ruyabeto tres ñaroca riti Diore busisotiyijarã ĩna. Ito bajiri itocõ
tujaroca Dios ya wiju muja wayijarã ĩna, Pedro, Juan rãca jũarã, Diore
busirona. 2 Soje tu sĩgũ masu rujiyiju. Cajerojuti wa masibicu rujearu ñayiju ĩ.
Ito bajiri wa masibisiju ĩ. Co rumu ruyabeto ĩ baba mesa ĩre ãmi wasotiyijarã.
Ito yicõri soje tu ĩre jidi rojosotiyijarã ĩna. Iti soje ado bajiro wame cutiyiju.
Seyori soje ñayiju iti soje. Iti soje tu rujicõri ito ejarãre, "Yure ti maiñame,
jabeto niyeru yure ĩsiña mua", yi rujiyiju ĩ. 3 Pedro mesare sãjarã wana yiroca:

—Yure jabeto ti maiñame mua, yiyiju ruduru.

4 Ito ĩ yija tuocõri, queno tisayijarã ĩna ĩre. Ado bajiro yiyiju Pedro ĩre:

—Adojua tiya mu, yiyiju ĩre.

5 "Yure jabeto ĩsirã yirãji", yirocu queno tuoĩabojayiju ĩ. 6 Ito yija Pedro ado bajiro yiyiju ĩre:

—Niyeru ma yure, manirea. Gaje ñasarisejua mure ejabuacuja yu. Jesucristo Nazaret gagure tuorũnucõri, "Wumuña mu, wasa", ya yu mure yiyiju Pedro rudurure.

7 Ito bajiro yicõri ĩ ya riojocaduja ñiacõri tũa wumuo rũgõyiju Pedro. Ito ĩ yirocati, ĩ ya ñicuri sẽocoayiju ĩre, ruduru ñabojarure. 8 Ito bajiri bubu quedi rũgũcõri, wasuoyiju ĩ. Pedro mesa rãca sãja wayiju ruduru ĩja, Dios ya wijure. "Dios queno yami yure. Yu ñarise cutirise yure yisioami ĩ", yi wanu quena wayiju ĩ. 9 Iti wiju Dios ya wiju ñarã ĩ waja tiyijarã ĩna. "Queno yami Dios yure", ĩ yi busija tuoyijarã ĩna. 10 Ito bajiri ĩre ti masicõri ucayijarã ĩna. "Soje tu rujigu, ruduru, niyeru seni rujigu, ¿meje ñati ĩ?" yiyijarã ĩna ucare rãca.

Pórtico de Salomón wame cutiriju masare Pedro ĩ gotire gaye

11 Ruduru ñabojaru, Pedro mesa watoje ñayiju ĩ. Ĩnare jidicãbisiju ĩ. Dios ya wi tu, Pórtico de Salomón wame cutiriju rũgõyijarã ĩna Pedro mesa. Iti ito bajiro rẽtaja ti ucacõri, masa jãjarã ũma minijuayijarã ĩna. 12 Masa ĩna minijuaja ticõri, ado bajiro busiyiju Pedro ĩnare:

—¿No yija ti ucati, yu ñarã mua? Sõco busa tiya guare. Ãni ruduruure guamasiti yisiobiju. Gua masiro robo yija meje, Diore queno gua cudija meje wami ãni ruduru. 13 Ado robojua bajia. Jesús ũmacũju gagu ĩre yisioñi. Mani ñicusabatia Abraham, Isaac, ito yicõri Jacob cuni Diore riti rũcubuoyijarã ĩna. Dios ĩna rũcubuoru mucana ĩti ñami ĩja. Godarure tudi catiocõri, masa ĩna rũcubuoroti gayere jidicãyiju Dios ĩ Macu Jesure. Ĩ Jesureti ñiacõri ĩsiyija mua, ñari masa ujarãre, ĩre ĩna sĩatoni. Uju Pilato, Jesure ĩ bucõa ãmobojarocati, muajua bucõare ãmobisija. 14 Pilatore, Jesús quenagũre bucõa rotiado õno yirã, sĩari masure bucõa rotiyija mua Pilatore. 15 Ito yirã riti masare catire gaye ĩsigũre sĩa rotiyija mua. Ito bajibojarocati, Dioama godarure tudi catiocõñi. Ĩre ticõri, "Mucana tudi catiami", yi masia gua, yiyiju Pedro.

16 Ito yicõri mucana ado bajiro busi remoyiju Pedro:

—Ãni ruduru ñabojacacure ti masia mua. "Jesús yure yisio masiami", ĩ yi tuoĩajare, yoari mejeti ĩ ya ñicuri sẽocoayiju ĩre. Ñaro bajiroti ĩre yisioñi Jesús. Itire ti masia mani, yiyiju Pedro.

17 'Masia yu ñarã yu ĩja. Mani ujarã rãca Jesure sĩa rotiyija mua. "Buto ñeñaro ya gua", yi tuoĩa masibitibojarãti ito bajiro yiyijari yu ñarã, ya yu muare. 18 Jesure mua sĩacatiju, "Ito bajiro yiroja", Dios ĩ yire ñaro bajiroti bajicu iti. Dios ĩ oca gotiri masa ĩre yiari ado bajiro gotiyijarã jane mejeju: "Cristo quenabeto tõbujacõri, godagu yiguĩji", yiyijarã Dios oca gotiri masa. 19 Ito bajiri iti oca tuocõri ñeñaro mua yirisere jidicãña mua. Ito yicõri Dios ĩ usi cutiro bajiro tuoĩaña mua, ñeñaro mua yirise ĩ ãcabojotoni. Ito yija Dios mua ya usiju usirioya mani muare jidicãguĩji. 20 Ito yija mucana tudi cõagũ yiguĩji Dios, Cristore. Jane mejeju besecãñi Dios, Cristore mani Uju ñarocure. 21 Adocãta ũmacũju ñaguĩji Cristo. Co rumu adi macãrucũrore mucana quenogũ yiguĩji Dios, ĩ goticãdo bajiroti. Dios ĩ queno tĩori rumu bocatigu yiguĩji

Jesucristo. Adi ña Dios oca goti ĩsiri masa, Diore rũcubuorã ĩna ucare. 22 Sĩgũ Dios oca goti ĩsiri masu, Moisés wame cutigu, ado bajiro gotiyoñi mani ñicusabatiare: "Dios mani Uju yure ĩ cõado bajiroti, gãji ĩ oca gotirocu cõagũ yiguĩji. Dios ĩ cõarocu mani comasiti ñagũ yiguĩji. 23 Jeyaro ĩ yirise yiro bajiroti cudiba mua. Yiro robo cudimenare, mani Israel gãnare gajeroju ãmicõa ruyuriocõgũ yiguĩji", yiyiju Moisés ñayoru. Adi ña mani ñicusabatiare, ĩ gotire, yiyiju Pedro masare.

24 Mucana tudi busi remoyiju Pedro:

—Samuel bero gãna cuni Dios oca goti ĩsiri masa, adi rumuri bajiroti gayere, ñaro bajiroti gotiyoyijarã ĩna cuni. 25 Jane mejeju, mani ñicusabatiajuare Dios ĩ goticãrere gotiyijarã ĩna Dios oca gotiri masa. Dios mani ñicusabatiajuare, ĩ goticãre ñajare quenarise ejaro yiroja manire. Ado bajiro mani ñicu Abraham ñayorure goticãyiju Dios: "Queno masa jeyaro wanu quenare gaye ejaro yiroja, mu rĩa janerãbatiana suoriti ĩ rujeajare", yiyiju Dios mani ñicu ñayorure gotigu. 26 Ĩ Macure tudi catiocõri, cajero mani rãca ñarocure ĩre cõañi Dios, mani queno wanu quenatoni. Ito yicõri mani ñeñaro yirisere jidicãtoni, ĩ Macure cõañi Dios, yiyiju Pedro masare gotigu.

Ujarã ñasarã riojo Pedro mesa ĩna busire gaye

4 1 Pedro, Juan rãca jũarã masare ĩna riaso ñaroca paia ejayijarã, saduceo gaye tuoĩarã, ito yicõri Dios ya wi coderi masa uju cuni. 2 Pedro ito bajiro masare ĩ riasoja tuocõri, buto junisini ejayijarã ĩna. Ado bajiro riasoyiju Pedro ĩnare: "Jesús ĩ godaja bero mucana tudi catiñi. Ito bajiri mani cuni tudi catirã yirãji, yi tuoĩa mani", yiyijarã Pedro mesa masare. 3-4 Coriarã jãjarã Jesús oca tuo ãmisãcõri Jesure boca ãmiyijarã ĩna. Ito bajirã riti jãjarã ũmua co dujamocõ mil masacõ ñarã, buju wayijarã ĩna, Jesure masirã. Ito bajiri paia, saduceo gaye tuoĩarã, Dios ya wi coderi masa uju cuni buto junisiniyijarã iti tuocõri. Ito bajiri Pedro mesare ãmi wacõri tubiayijarã ĩna, ñamicaju iti ñajare.

5 Busuri itiju, Jerusalénti, mucana minijuayijarã judio masa ujarã, gãjerã bucurã, ito yicõri bucurã rotirise riasori masa cuni minijuayijarã ĩna. 6 Paia uju Anás wame cutigu cuni ito ñayiju. Ito yicõri Caifás, Juan, Alejandro, gãjerã paia ujarã ñajediro minijua ñayijarã itoju. 7 Ito bero Pedro mesa tubiara wiju ñarãre, ãmi wadi rotiyiju Anás. Pedro mesa ĩ tu ĩna ejaroca, ado bajiro seniĩayiju Anás:

—¿Ñimu muare masare riaso roticati? Ito yicõri, ¿ñimu ĩ rotija ruduruure yisiocati mua? yiyiju Anás Pedro mesare.

8 Ĩ seniĩaja tuocõri, ado bajiro cudiyiju Pedro, Espíritu Santo ĩ masirisena:

9 —Tuoya mua. Ruduruure gua queno yire, ito yicõri ĩre gua yisiore, ¿itire guare tuo tudiati mua? yiyiju Pedro, masa ujarãre ito yicõri bucurãre cuni. 10 Mua queno masitoni, ito yicõri Israel sita gãna ñarocõti ĩna masitoni, muare ñasarise gotia yu. Ãni ruduru ñabojaru mua riojo rũgõgũre yisioñi Jesús Nazaret gagu. Jesús, yucutẽoju mua sĩaruti, Dios tudi catioruti, ĩti ruduruure yisioñi. 11 Jane mejeju David ñayoru ado bajiro ucayoñi: "Mua wi meniri masa gũtagãre cõabojayija mua. Ito bajibojarocati mua cõaraga ñasarica ñaroja gũtagã", yi ucañi David ñayoru, Jesure tuoĩa yugu. Ado bajiro bajia yireoni ña adi. Mua judio masa ujarã, Jesure ãmomena yirãji. Ito bajibojarocati

ñasagu ñagũ yiguĩji ĩ. 12 Jesucristo sĩgũti ñami adi macãrucũrojų masare masorocu Dios ĩ cõaru. Jesús sĩgũti manire maso masiguĩji. Ñimųjua gãji ĩ robo bajigu maquĩji, yiyijų Pedro ųjarãre.

13 Pedro, Juan rãca ĩna oca sẽoro busija tuocõri, buto tuoĩa oca jaiyijarã ųjarã. "Buto papera riasotibitiana ñabojarãti queno busiama ĩna. Jesús rãca ñagoanati ñari seyoama ãna. Ito bajiri ĩre bajiroti riasoama", yi tuoĩayijarã ųjarã. 14 Ruduru ñabojaru, Pedro mesa rãca ĩ ñajare, "Rudurure yisiobisija mua", yi masibisijarã ųjarã ĩnare. 15 Ito bajiri macũjų budi wa rotiyijarã ųjarã, Pedro mesare. Ito yicõri ĩnamasiti gãmeri busi ñayijarã ĩna ĩja:

16 —¿No yiana mania Pedrore, Juanre cuni? Jerusalén gãna ñarocõti masiama rudurure ĩna yisiore. Ito bajiri, "Burãti yama ĩna", yi masia ma. 17 Ado bajiro ĩnare gotirųja mani: "Jesús gaye tudi mua busi remoja, quenabeto tõbųjarã wana ya mua. Ito bajiro mani ĩnare gotija, gãjerãre Jesús oca gotimena yirãji ĩna", yi tuoĩayijarã ĩna.

18 Ito yija mucana tudi jisõyijarã ĩna Pedro mesare. Ĩna sãja ejaroca, "Masare riasobesa mua, ito yicõri Jesús gayere busi ųyabesa mua", yibojayijarã ųjarã Pedro mesare. 19 Ito bajiro ųjarã ĩna busija tuocõri, ado bajiro cudiyijarã Pedro mesa:

—Muare gua cudijama, Diore cudimena robo bajiro bajia gua. Diore cudiado õno yirã, ¿muare cudirųjati gua? yiyijarã ĩna. Dios ĩ tiro riojo, ¿no bajiro quenaroja, yire masiati mua? Diore cudirã yirãji, ya gua muare. 20 Jesure gua tuogore, gua tigore cuni, itire busi jidicãdo ma gua, yiyijarã Pedro mesa.

21 Itire tuocõri:

—Tudi busi ųyabesa Jesús gayere. Jesús gayere mua riasoja, quenabeto tõbųjarã yirãji mua, yiyijarã ųjarã mucana.

Ruduru ñabojaru ĩ waja ticõri, Diore rũcubuoyijarã masa. "Quenoguti yigu ñami Dios", yiyijarã masa. Ito ĩna yija masicõri, masare buto güiyijarã ųjarã. Ito bajiri Pedro mesare quenabeto tõbųjaroca yibisijarã ĩna. Ito bajiri riojoti bucõacõyijarã ųjarã Pedro mesare. 22 Ruduru ñabojaru, ĩna yisioru, jũarã masacõ rẽto busaro rodori tųjagu ñayijų ĩ.

Gua oca sẽoroca yiya, yi Diore ĩna senire gaye

23 Budi warãjuama ĩna baba mesa tųjų wacoayijarã Pedro mesa. Ĩna baba mesa tu ejacõri jeyaro ųjarã ĩna busigore gotiyijarã ĩna. 24 Itire tuocõri sĩgũ bajiro riti usi cutirã ñari Diore busiyijarã ĩna:

—Dios gua Jacu, mu sĩgũti ña buto masigũ. Macãrucũrore meniyija mu, sita cuni, ito yicõri riari. Macãrucũro gaye jeyaro meniyija mu. Ito yicõri adi macãrucũro jeyaro ñarotire rujeoyija mu. 25 Jane mejeju, Espíritu Santore cõayija mu gua ñicu David ñayoru, mu oca ĩ busitoni. Ado bajiro ucayoñi David, mure queno moa ĩsigũ ñari:

> ¿No yija Cristore junisiniati judio masa meje ñarã cuni? ¿No yija judio masa rocati ñasarise meje tuoĩati?
>
> 26 Adi macãrucũro gãna ųjarã minijuacõri ña yucãma, mure ñeñaro yirona, ito yicõri Cristore cuni ñeñaro yirona, yi ucañi David ñayoru.

27 'Riti yiñi David. Ĩ gotiado bajiroti bajicu gua ya cuto. Ujų Herodes, ito yicõri Poncio Pilato, judio masa meje cuni, ito yicõri Israel sita gãna cuni

cojʉti minijua ñañi ĩna. Mʉ Macʉ, ñeñarise yibicʉre ñeñaro yirona minijuañi ĩna, masare masotoni mʉ cõarʉre. 28 Mʉ Macʉre sĩañi ĩna. Jane mejejʉ, ado bajiro rẽtaro yiroja, yiyija mʉ, mʉ masirisena. 29 Dios gʉa Jacʉ, gʉare tʉoya. "Quenabeto tõbʉjarã yirãji mʉa", gʉare ĩna yirise ãcabojabesa mʉ. Gʉare ejabʉaya mʉ. Ñaro bajiroti mʉre cʉdi ãmoa gʉa. Ñe guijobeto, Jesús oca quenarise gʉa bʉsitoni gʉare ejabʉaya mʉ. 30 Mʉ masirisena masa cõrãre masoña mʉ. Ito yicõri tiyamani cʉni yiya mʉ, "Jesuna sʉoriti bajia adi", masa ĩna yitoni, yiyijarã ĩna Diore bʉsirã.

31 Diore ĩna bʉsi tĩoroca, ĩna minijua ñarijʉ sita ʉeyijʉ. Sita ʉerijʉ tototi, Espíritu Santo quedi sãjayijʉ ĩnare. Espíritu Santore queno cʉdicõri, ñe güire mejeti Dios oca masare gotisʉoyijarã ĩna.

"Yʉ sĩgʉ ye ña gajeoni", yimena ñari gãjerãre batore gaye

32 Jesure masirã sĩgʉ bajiro riti tʉoĩa ñayijarã ĩna. Ĩna rʉcorise, "Yʉ sĩgʉ ye ña", yibisijarã ĩna. Ĩna baba mesare sĩgʉ rʉyabeto batoyijarã ĩna. 33-35 Sita rʉcorã, ito yicõri wiri rʉcorã, gãjerãre ĩsiyijarã ĩna. Iti ĩsicõri niyeru bʉjayijarã ĩna. Niyeru bʉjacõri apóstol mesare ĩsiyijarã ĩna, bojoro bʉjarãre ĩna ĩsitoni. Ito bajiri ĩna rãca gãna sĩgʉjʉa bojoro bʉjarã mañijarã ĩja. Jesús oca quenarise riaso jidicãbisijarã apóstol mesa. "Jesús ĩ godaja bero, mʉcana tʉdi caticõri, ñami mʉcana", yi queno sẽo quenaro gotiyijarã ĩna masare. Ito bajiroca Jesure masirã ñarocõreti queno ĩna wanʉ quenatoni, ĩnare ejabʉayijʉ Dios. 36 Jesure masirã wato ñayijʉ sĩgʉ levita masʉ. José wame cʉtigʉ ñayijʉ ĩ. Chipre wame cʉtiri yogajʉ rujearʉ ñayijʉ ĩ. Apóstol mesa, Josére gaje wame wõyijarã, Bernabé. Griego ocama, "Wanʉ quenare gaye riasogʉ", yireoni ñayijʉ iti wame. 37 Josére sita ñayijʉ. Itire gãjire ĩsiyijʉ ĩ. Iti waja niyeru bʉjacõri apóstol mesare ĩsiyijʉ, bojoro bʉjarãre ĩna batotoni. Queno yigʉ ñayijʉ José.

Ananías ĩ manojo Safira rãca ĩna ñeñaro yire gaye

5 1 Gãjijʉama, Ananías wame cʉtigʉ ĩ manojo Safira rãca, queno yirã meje ñayijarã ĩna. Ananías ĩ manojo rãca ĩna ya weseca gãjerãre ĩsiyijarã. Ito yicõri niyeru bʉjayijarã ĩna. 2 Ananías ĩ manojo rãca coro bajiro tʉoĩayijarã ĩna. Ito bajiri niyeru jabeto yeyoyijarã ĩna. Ito yicõri apóstol mesare ĩsigʉ wayijʉ rʉyarise. Ĩnare ĩsi wacʉ, "Adi riti bʉjabʉ yʉ", yiyijʉ Ananías ĩnare. 3 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro bʉsiyijʉ Pedro ĩre:

—Ananías, ¿no yija rʉ̃mʉ́a ʉjʉre cʉdiati mʉ? Mʉ ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a ʉjʉ sãjañi mʉre. "Adi riti bʉjabʉ yʉ", mʉ yija, Espíritu Santore rʉo ãmogʉ ya mʉ. 4 Weseca mʉ ya weseti ñabojadoja, mʉ ĩsi ãmoja, mʉ ĩsi ãmobeja cʉni. Mʉ ãmoro bajiro yirʉjaboyija mʉre. Weseca waja mʉ bʉjarise cʉni mʉ yeti ñabojadoja. Mʉ ĩsirotocõti, "Adocõti ĩsicʉja yʉ", yirʉjabojayija mʉre. ¿No yija ñeñaro tʉoĩacõri rʉori mʉ? Mʉ rʉobojaja cʉni, gʉare riti meje rʉogʉ ya mʉ. Diore cʉni rʉogʉ ya mʉ, yiyijʉ Pedro Ananíasre.

5 Ito bajiro ĩ yiroca cojisiti cõ quedicoayijʉ Ananías. Ito bajija tʉocõri, ito gãna ruje güiyijarã. 6 Ito yija coriarã mamarã Ananías ya rujʉre gũmacõri ĩre yujerã wayijarã ĩna.

7 Ito bero ʉdiaji cõrecõ ejayijo Ananías ñabojarʉ manojo. "Ito bajiroja", yibisijo iso.

8 —¿Adi ñarocõti ñati weseca waja, mɯa bɯjare? yiyijɯ Pedro isore.
—Ñarocõti ña, yi rɯoyija iso.
9 Ito iso yija tɯocõri, ado bajiro yiyijɯ Pedro isore:
—¿No yija mɯ manɯjɯ rãca sĩgɯ̃re bajiro ɯsi cɯticõri, Espíritu Santore rɯo ãmori mɯa? Macɯ̃jɯ tɯjama mɯ manɯjɯre yujerã ejana. Mɯcana mɯre ãmi warã yirãji, mɯre yujerona, yiyijɯ Pedro isore.
10 Ito ĩ yirijɯti, cojisiti cõ quedicoayijo iso cɯni. Sãja wacõri cõrore ti bɯjayijarã mamarã. Ito bajiri isore ãmi budi wacõri manɯjɯ ñabojarɯ tɯjɯ yujeyijarã ĩna mɯcana. 11 Jesure masirã ñarocõti, ito yicõri masa jeyaro, “Ito bajiyijɯ”, yija tɯocõri, bɯto güiyijarã ĩna.

Jaje tiyamani ĩna ĩore gaye

12 Iti rɯmɯri Jesure masirã sĩgɯ̃ rɯyabeto sĩgɯ̃ bajiro riti ɯsi cɯticõri, Dios ya wi tɯ, Pórtico de Salomón wame cɯtirijɯ minijuasotiyijarã ĩna. Jerusalén gãna ĩna tiro riojo Dios ĩ masiro bajiro ĩ ejabɯarisena jaje tiyamani ĩoyijarã apóstol mesa. 13 Jesure masirãre queno rɯ̃cɯbɯoyijarã Jerusalén gãna. Ito bajibojarocati Jesure masirã tɯ ware güiyijarã ĩna. 14 Coriarã bɯto güiyijarã, ito bajibojarocati jãjarã Jesús oca tɯo ãmisãyijarã. Romia cɯni, ɯ̃mɯa cɯni Jesús oca tɯo ãmisãyijarã ĩna. Ito bajiri jãjarã bɯsa bɯjɯ wayijarã Jesure masirã. 15 Tiyamani Pedro ĩ ĩogore tɯocõri, cõrãre ma tɯ ĩna cani jesari cumuro rãcati cũyijarã masa. Pedro ĩ rẽtaja tiana yirona, bocatiyijarã cõrã. Manire moaĩajaro yirona, bocatiyijarã ĩna ĩre. Manire ĩ moaĩabeja cɯni, ĩ rɯ̃mɯ́goti mani joe rẽtajaro yirona, bocatiyijarã. Tɯdi cati ãmorã ĩre bocatiyijarã ĩna. 16 Jãjarã masa, Jerusalén tɯ gãna wija wayijarã Jerusalénjɯ cõrãre ãmi warã. Ĩna ya ɯsijɯ rɯ̃mɯ́a sãñarãre cɯni ãmi wayijarã. Cõbojana ñajediro tuja jedicoayijarã ĩna. Ito yicõri rɯ̃mɯ́a sãñabojana cɯni rɯ̃mɯ́a budicoayijarã ĩja.

Apóstol mesare ĩna ɯsirio codere gaye

17 Iti tɯocõri paia ɯjɯ ito yicõri ĩ baba mesa saduceo gaye tɯoĩarã bɯto ti tudiyijarã apóstol mesare. 18 Ito bajiri ñia roticõri Jerusalén ga wijɯ, tubiara wijɯ tubia rotiyijarã ĩna, apóstol mesare. 19 Tubia ecoana ĩna ñabojarocati iti ñamiti iti wijɯ ángel goayijɯ ĩnare. Ito bajiri sojeri janacõri ĩnare tɯ̃a ãmi wayijɯ ĩ:
20 —Dios ya wijɯ wasa mɯa. Ito ejacõri masare gotiba, ĩna cɯni catitĩñare gaye ĩna bɯjatoni, yiyijɯ ángel ĩnare.
21 Ito bajiri busuri jĩjɯ, Dios ya wi sãjacõri masare riasoyijarã ĩja.
Ito bajiro ĩna riasoroca ricati paia ɯjɯ ĩ baba mesa rãca Israel sita gãna ɯjarãre jiyijarã, minijuatoni. Ito yicõri, “Tubiara wijɯ ñarãji”, yirona apóstol mesare ĩna ãmitoni surarare cõayijarã ĩna. 22 Tubiara wijɯ ĩna ejaja, mañijarã ĩna. Ito tiboja, tɯdi wacõri, ɯjarãre gotirã wayijarã surara:
23 —Tubiara wi queno soje biara wi ñaroca ejabojabɯ gɯa. Coderi masa cɯni itoti ñabojama. Ito bajibojarocati soje janacõri, gɯa tija, apóstol mesa mama, yiyijarã ĩna.
24 Iti oca tɯocõri, paia ɯjɯ ito yicõri Dios ya wi coderi masa ɯjɯ, no yimena bɯjayijarã ĩna. Iti tɯocõri, “¿No bajiro yirojada ĩja?” yiyijarã ĩna. 25 Ĩna bɯjatobiti ñaroca sĩgɯ̃ ejayijɯ ĩna tɯ. Ado bajiro gotiyijɯ ĩ ĩnare:

—Tubiara wijʉ mʉa bia cũbojana, Dios ya wijʉ masare riasorã yama ĩna, yiyijʉ ĩ ĩnare.

26 Ito yija Dios ya wi coderi masa ʉjʉ, ito yicõri ĩ ya moari masa rãca apóstol mesare ãmirã wayijarã ĩna. Bʉto sẽoro yimenati ãmi wayijarã ĩnare. “Masa jãjarã gʉ̃ta reaborãji manire, mani sẽoro yija”, yi tʉo güirã sẽoro yibisijarã ĩna. 27 Ĩnare ãmi wacõri, ʉjarã riojo ĩnare jidi rʉ̃gõyijarã ĩna. Ito yija paia ʉjʉ ĩnare ticõri ado bajiro yiyijʉ ĩnare:

28 —Jesús gayere mʉa riasorisere, mʉare rẽobojacʉ gʉa. Ito yibojarocati Jerusalén gãna ñarocõreti masare riaso ucuyija mʉa. Ito bajiri sĩgʉ̃ rʉyabeto masiama mʉa riaso ucurisere. “Jesús ĩ godare gaye ĩnare seti ña”, yiyija mʉa gʉare, yiyijʉ paia ʉjʉ apóstol mesare.

29 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre cʉdiyijarã apóstol mesa.

—Diojʉare cʉdisʉorʉja mani, masare mani cʉdiroto riojʉa. Dios rotirisejʉa ñasa masa rotirise rẽtoro, yiyijʉ Pedro ĩ baba mesa rãca. 30 Jesús yucʉtẽojʉ mʉa sĩa rotirʉreti, Dios mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiñi. Ĩ Dioti ñami, jane mejejʉ mani ñicʉsabatia ĩna rʉ̃cʉbʉogorʉ. 31 Dios ũmacʉ̃jʉna ñacõri, Jesure jiñi. Ito bajiri ĩ ya riojocadʉja, rʉ̃cʉbʉorajʉ rujiguĩji Jesús adocãta. Jesús mani Ʉjʉ ñarocʉ, ito yicõri ñeñaro mani yirise waja yi ĩsirocʉre cũñi Dios. Mani Israel gãna ñeñaro mani yirise jidicãtoni, ito yicõri, “Jesús ñeñaro yʉ yirise itire ãcabojoya”, mani yi senitoni cũñi Dios Jesure. 32 Espíritu Santo sãñagoana gʉa ñajare, ína sʉoriti Dios ĩ jeyaro yigorere gotia gʉa. No Dios ĩ yiro bajiro cʉdigʉ, Espíritu Santo ĩre sãgʉ̃ yiguĩji Dios, yiyijʉ Pedro ʉjarãre.

33 Pedro ito ĩ yija tʉocõri, bʉto junisiniyijarã ĩna. Ito yicõri Pedro mesare sĩa ãmoyijarã ĩna. 34 Ʉjarã rãca sĩgʉ̃ fariseo gaye tʉoĩagʉ̃ ñayijʉ ĩ. Gamaliel wame cʉtigʉ, judio masa ĩna rotirise riasori masʉ ñayijʉ ĩ. Masa ruje rʉ̃cʉbʉoyijarã ĩre. Gãjerã ʉjarã rãca bʉsirocʉ wʉmʉ rʉ̃gʉ̃cõri, Pedro mesare bucõa rotiyijʉ Gamaliel. 35 Ito yija ado bajiro bʉsiyijʉ ĩ baba mesa ʉjarãre:

—Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa. Ãna masare mʉa yi ãmorisere, queno tʉoĩaña mʉa. 36 ¿Teudas ĩ yigorere ãcabojati mʉa? Nocõ rodori mejeti rẽta, “Ñasagʉ ña yʉ”, ĩ yija bero. Iti oca tʉocõri, “Riti bajiroja”, yirona cuatro cientocõ ʉ̃mʉa sʉyabojayijarã Teudas ñabojarʉre. Ito bero yoa bʉsari gãjerã ĩre sĩacõyijarã. Ito bajiri ĩre sʉyabojana ĩna ãmoroti batacoayijarã. Ĩ riasobojare cʉni jedicoayijʉ. 37 Ito bero mʉcana masare ĩna cõĩari rʉmʉri Galilea gagʉ, Judas wame cʉtigʉ ñayijʉ. Ĩre cʉni ĩ bʉsirise tʉocõri masa jãjarã sʉyabojayijarã. Ito bero ĩre sĩacõyijarã gãjerã. Ito yija ĩre sʉyabojana ĩna ãmoroti batacoayijarã ĩna. 38 Ito bajiri mʉare gotia yʉ. Ʉsirioro yibesa ãnare. Ĩna ãmoro wacõato. Ĩna riasorise gaye masa ye iti ñaja jedicoaro yiroja. 39 Dios ye ĩna riasojama, no yicõri camota masimenaji mʉa. Queno tʉoĩaña mʉa Dios rãca mʉa ñeñame yirona, yiyijʉ Gamaliel, ĩ baba mesa ʉjarãre. Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, “Ri ya mʉ”, yiyijarã ĩna.

40 Ito yija Pedro mesare jisõyijarã ĩna mʉcana. Ito yicõri ĩnare baje rotiyijarã ĩna. Ito yicõri Jesús gaye bʉsirere ĩnare rẽoyijarã ĩna. Ito yija ĩnare jidicãyijarã. 41 Godoti wanʉ budiyijarã Pedro mesa ʉjarã tʉ ñabojana. “Jesús oca gotitoni Dios ĩ manire cũja quenasacõa, quenabeto mani tõbʉjabojarocati”, yiyijarã Pedro mesa. 42 Ʉjarã ĩna Jesús gaye ĩna rẽobojarocati masare riaso jidicãbisijarã ĩna Pedro mesa. Dios ya wijʉ Jesucristo gaye masare riasoyijarã ĩna. Ito yicõri masa ya wirijʉ cʉni riasoyijarã ĩna.

Jua ãmojeno ejabuari masare ĩna cũre gaye

6 1 Iti rodoriti Jesure masirã jãjarã busa bujũ wayijarã. Griego oca busirã-
jua, Hebreo oca busirãre busitusuoyijarã. Griego oca busirãjua, ado bajiro
busituyijarã Hebreo oca busirãre: “Co rumu ruyabeto mua bare batobojaja,
corocõ batobea mua. Mua rãca gãna wajeagoana romiare riti jairo ĩsia mua.
Gua rãca gãna wajeagoanareama queno ĩsibea mua”, yiyijarã ĩna. 2 Ito bajiro
ĩna gãmeri busituja tuocõri, Jesure masirã ñarocõreti miojuyijarã apóstol mesa:

—Dios oca gua riasorise jidicã masibea gua. Guareama gua riasorisejua
ña, naju batore gaye rẽtoro ñasarise. 3 Ito bajiri jua ãmojeno masa cũrujа-
rãji mua guare ejabuarona. Ado bajirãre ũmuare beserujarãji mua. Queno
tuoĩarã, queno rũcubuoana, ito yicõri Espíritu Santore queno cudirã, mua
beseja quena. Ito bajirãre guare ejabuarona cũrujarãji mua. 4 Guama ado
bajiro yisotirã yirãji. Diore riti busisotirã yirãji, ito yicõri masare riasorã
yirãji guama, yiyijarã apóstol mesa ito ñarãre.

5 Ito bajiro apóstol mesa ĩna busija tuocõri, sĩgũ bajiro riti tuoĩa jediyijarã
ĩna, Jesure masirã. Ito yicõri sĩgũre beseyijarã ĩna. “Esteban ĩ ñami Jesure
queno tuorũnucõri Espíritu Santore queno cudigu”, yi tuoĩacõri ĩre beseyi-
jarã ĩna. Ito yicõri Esteban bajiro tuoĩarãre cuni beseyijarã ĩna. Adocõ ñayi-
jarã ĩna Esteban baba mesa: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ito
yicõri Antioquía gagu Nicolás. Judio masu meje ñabojagũti ĩna queti ocare
rũcubuogu ñayiju ĩ. Itocõ ñayijarã bare batotoni ĩna cũana. 6 Ito bajiro ĩnare
bese tĩocõri, “Ãna ñama iti masa, gua cũrona”, yiyijarã Jesure masirã, apóstol
mesare. Ito yicõri ĩna joe ãmo moa jeocõri Diore busiyijarã apóstol mesa,
quenaro Dios ĩnare ejabuatoni.

7 Masa jãjarã busa tuo wayijarã Dios ocare. Ito yiroca riti Jerusalénju
Jesure masirã jãjarã busa bujũ wayijarã. Ito yija Paia masa cuni jãjarã Jesús
ocare queno tuorũnuyijarã.

Estebanre ĩna ñiare gaye

8 Estebanre queno yiyiju Dios. Ito yicõri ĩ masirisere Estebanre jidicãyiju.
Ito bajiri Esteban tiyamani ruje ĩoyiju masa tiro riojo. 9 Ito yija co rumu
Esteban rãca gãmeri tuoĩa busiyijarã coriarã. Minijuara wiju wasotirã ñayi-
jarã ĩna. Moa ĩsiri masa ñagoana ya wi wame cutiyiju iti wi. Moa ĩsiri masa
ñagoana co cuto gãna meje ñayijarã ĩna. Cirene gãna, Alejandría gãna,
ito yicõri Cilicia sita gãna, ito yicõri Asia sita gãna ñayijarã ĩna. Ĩna ruje
tuoĩa busiyijarã Esteban rãca. 10 Ito bajibojarocati Estebanjuama queno busi
masiyiju, Espíritu Santo queno ĩre ĩ ejabuajare. Ito bajiri busi rẽtocũ masibi-
sijarã ĩna, ĩre busibojana. 11 Ito bajiri busi masibiticõri, gãjerãre niyeru ĩsiyi-
jarã ĩna, Estebanre ĩna oca menitoni. “Diore cuni, Moisésre cuni quenabeto
busituami Esteban”, yi ruo gotiyijarã ĩna gãjerãre, niyeru boca ãmianajua.
12 Ĩna ruore ocare tuorũnucõri, cuto gãna Estebanre ruje junisiniyijarã. Iti tuo
junisinicõri bucurã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni Estebanre
ñiayijarã, uju tu ãmi warona. 13 Estebanre uju tu ĩna ãmi ejaroca niyeru boca
ãmigoana ado bajiro ruo gotiyijarã:

—Coji meje Esteban Dios ya wire ĩ busituja, ito yicõri Moisés ĩ rotirisere ĩ
busituja tuocu gua, yiyijarã ĩna. 14 Ito yicõri Esteban ado bajiro ĩ busija tuocu

gua. “Jesús Nazaret gagu Dios ya wire jana batecõgũ yiguĩji, ito yicõri Moisés ĩ rotire mani usi cutibojarise, itire cuni cõacõgũ yiguĩji”, ito bajiro Esteban ĩ yija tuocu gua, yi ruo gotiyijarã ĩna.

15 Ito yija ujarã tisayijarã Estebanre. Ĩre ĩna tija, rio yori rio ñayiju. Dios ñaro gagu ángel rio robo bajiro bajiyiju.

Seti ma yure, Esteban ĩ yire gaye

7 1 Ito yija paia uju ado bajiro seniĩayiju Estebanre:
—¿Riti ñati mu ito yire? yiyiju Estebanre.

2 Ito ĩ yija tuocõri, cudiyiju Esteban:

—Yu ñarã tuoya mua. Jane mejeju Dios oca goayiju mani ñicu Abraham ñayorure. Mesopotamia ĩ ñarocaju rẽtoro masigũ Dios oca ruyuyiju, Haránju ĩ waroto riojuaju. 3 Ado bajiro ruyuyiju Dios oca: “Mu ya sitare wagoya, ito yicõri mu ñarãre cuni wagoya, gaje sitaju yu mure cũrotoju”, yiyiju Dios mani ñicu ñayorure. 4 Ito yija, Dios ito bajiro ĩ yija tuocõri, Caldea sitare wagoyiju ĩ. Ito yicõri Haránju ñagũ wayiju. Itoju Haránju ĩna ñaroca mani ñicu jacu ñayoru itoju godagoyiju ĩre. Ito bero adoju mani ya sitaju Abraham ĩ ñatoni ĩre cõañi Dios. 5 “Adi sitaju ñaña”, yibojaguti, “Jabeto adi ña mu ya sita”, yibisĩ Dios ĩre. Ito bajiri, “Adi ña yu ya sita”, yi masibisiju Abraham. Cojisiti ado robo, bajiro yiroja yiari goticãñi Dios Abrahamre. “Iti sita mure ĩsicuja yu. Mu godagoja bero mu janerãbatia ya sita ñaro yiroja iti”, yiyiju Dios Abrahamre, rĩa macu ĩ ñarocaju maji. 6 Iti wato gaje gotiyiju Dios Abrahamre. “Ija co rumu adi sitare wagorã yirãji mu janerãbatia. Ito bajiri adi sitare wagocõri gãjerã ya sitaju ñabojarã yirãji mu janerãbatia. Gãjerãre moa ĩsiri masa ñarã yirãji ĩna. Gãjerã quenabeto ĩna tõbujaroca yirã yirãji. Yoari sĩgũ masucõ masacõ rodori itire tuoĩarã yirãji ĩna. 7 Ito bajibojarocati mu janerãbatiare ñeñaro yirãre quenabeto ĩna tõbujaroca yigu yiguja yu cuni. Iti cutore wagocõri adi sitaju tudi ejarã yirãji mucana. Adoju ñacõri yure rũcubuorã yirãji”, yiyiju Dios, mani ñicu Abraham ñayorure. 8 Ado bajiro rotiyiju Dios Abrahamre: “Yu mure gotire mu tuo masija, ‘Dios yagu ñagũ yiguĩji ãni’, yirocu mu macu ñarocure pĩ gaja wiro tagu yiguja mu”, yiyiju Dios Abrahamre. Ito bajiri ĩ macu Isaac ĩ rujearoca udia ãmojeno rumuri bero ĩre wiro tayiju. Ito bajiri Isaac, Jacobre ĩ macu cutija wiro tayiju. Jacob cuni ito bajiroti yiyiju ĩ rĩare mani ñicusabatia ñayoanare. Jua dujamocõ jua gubojeno ñarã ñayijarã ĩna. Ado bajiro yiñi mani ñicusabatia ñayoana, yiyiju Esteban ujarãre.

9 ’Mani ñicusabatia ñayoana, Jacob rĩa rãca José wame cutigu ñayiju. Josére ruje ti tudiyijarã ĩ rĩjoru mesa. Ito bajiri ĩna ocabaji ñabojarureti gãjerã masare ĩsicõri waja seniyijarã ĩna. Ito bero ĩre bujacõri, Egiptoju ĩre ãmi wayijarã ĩna. Ito ĩna yibojarocati Dios queno tirũnuyiju ĩre. 10 José quenabeto ĩ tõbujabojarocati Dios queno ejabuayiju ĩre. Egipto gagu uju, Faraón wame cutigu Josére jiyiju. Uju Faraón ĩ tiro riojo queno tuoĩare gaye jidicãyiju Dios Josére. Faraón Josére ĩ baba bujatoni queno ejabuayiju Dios. Ito bajiri Faraón ado bajiro gotiyiju Josére: “Yure ejabuari masu ñasagu ñagũ ya mu. Egipto gãna ñarocõreti mu rotire ãmoa yu. Ito yicõri yu ya wi gãnare cuni mu rotire ãmoa yu”, yiyiju Faraón Josére.

11 ’Iti rodoriti Egipto sitaju bare jedicoayiju. Ito yicõri Canaán sita cuni jedicoayiju. Masa ruje ñio jogayijarã. Ito yicõri quenabeto tõbujayijarã ĩna.

Mani ñicusabatia no õno bare bujа masibisĩ ĩna. 12 Ito bajiri mani ñicu ñayoru Jacob, “Egiptoju bare seore ñayiju”, yija tuocõri, ĩ rĩare cõayiju ĩna bare waja yirã watoni. 13 Egiptoju bare ãmirã ejayijarã ĩna maji. Bare iti jedija itojuti mucana ãmirã wayijarã ĩna. Mucana tudi ĩna ejaroca ado bajiro gotiyiju José ĩnare: “Yure ti masibea mua. Mua ocabajiti ña yu”, yiyiju José ĩnare. Ito bajiro José ĩ yija tuocõri, gãjerã ĩ ñarã ñare gayere tuo bujayiju Faraón. 14 Ito yija José ĩ ñarã ñarocõreti ito yicõri ĩ jacure cuni ji rotiyiju Egiptoju ĩna ñatoni. Udiarã masacõ gãji ye co duja gubocõ ñarã ñayijarã ĩna, ĩ ñarã. 15 Ito bajiro bajijare Egiptoju ñagũ wayiju Jacob. Egiptoju yoari ñacõri itoju godacoayiju Jacob. Ito yicõri ĩ rĩa ñana, mani ñicusabatia ñayoana godañi itojuti. 16 Egiptoju ĩna cõbojarocati ito gãna Siquemju yujerã wayijarã. Siquemju ãmi ejacõri, mani ñicu Abraham ñayoru, Hamor rĩare masari cuma goje ĩ gãmecarajure yujeyijarã ĩna.

17 ’Mani ñicusabatia ñayoana, Egipto sitaju jãjarã masa bujuri cuti ñayijarã. Ito ĩna baji ñaroca riti jabeto ruyayiju ĩnare Dios Canaán wame cutiri sita ĩsiroto, “Mu janerãbatiare sita ĩsigũ yiguja yu”, yi Abraham ñayorure Dios ĩ goticãdo bajiroti. 18 Iti rodoriti gãji uju Egiptoju rotisuoyiju. José mesa mani ñicusabatia ñayoanare rũcubuogu meje ñayiju ĩ. 19 Ĩ ujuti mani ñicusabatia ñayoanare ruoñi. Ito yicõri quenabeto yiyiju. Mame joearã rĩacare cõa rotiyiju ĩ. 20 Iti rodoti rujeayiju Moisés cuni. Dios ĩ tija quenagũ ñayiju ĩ macuacã. Iti sita uju ĩ rotire masibojagoti Moisés jaco udiarã ũmacañicõti ruco ñayijo ĩre. 21 Macuacãre yeyo masibiti wacoti, iso macure maibojagoti, uju ĩ rotiado bajiroti ĩre cõabojayijo iso. Ito iso yija bero uju Egipto gagu maco ĩre ti bujacõri, ĩre masoyijo iso macu robo bajiro. 22 Ito bajiri uju maco rãca ñagũ riti Egipto gãna ĩna masirisere queno riasotiyiju ĩ, Moisés. Ĩ busija, tuo masire rãca busiyiju ĩ. Ito yicõri ñasarisere moa quenoyiju.

23 ’Moisés jũarã masacõ rodori tujagu, “Ado bajiro bajicuja yu”, yi tuoĩayiju ĩ. “Yu ñarãre tigu wacuja yu, no bajiro ĩna ñaja”, yi tuoĩayiju. 24 Ĩna tu ĩ ejaroca, mani yagure, Egipto gagu ĩ bajeja tiyiju, Moisés ñayoru. Ito bajija ticõri, ĩre gãme ĩsiyiju. Ito yicõri ĩre sĩa ruyuriocõyiju Moisésjua. 25 “Egipto sitaju guare bucõa ejabuarocu cũyijari Dios, yure yi masirãji yu ñarã”, yi tuoĩabojayiju Moisés. Ito bajiro ĩ tuoĩabojarocati, ĩre bajiro meje tuoĩayijarã ĩna. 26 Gaje rumu mucana mani ñarãre ti quenogũ wayiju Moisés. Ito ejacõri ĩna comasiti ĩna gãmeri jaroca ejayiju ĩ. Ĩnare oca queno ãmoyiju ĩ. Ito bajiri ado bajiro ĩnare busibojayiju ĩ maji: “Adojua tuoya. ¿No yija comasi ñabojarãti gãmeri jati mua?” yiyiju Moisés ĩnare. 27 Sĩgũ ĩ babare jagu, ito bajiro Moisés ĩ busija tuocõri, junisinigũ Moisésre tucõayiju. “¿Ñimu gua uju ñarocure cũcati mure? 28 ¿Ñamica mu Egipto gagure mu sĩado bajiro yure sĩarocu yati mu?” yiyiju ĩ Moisésre. 29 Iti tuo ucacõri, güigu rudi wayiju Moisés. “Yu sĩare gaye Egipto gãnare gotirã yirãji”, yi tuoĩayiju Moisés. Ito bajiri Madián wame cutiri sitaju rudi wayiju ĩ, gaje masa ya sitaju. Itoju manojo bujacõri jũarã rĩa cutiyiju ĩ.

30 ’Jũarã masacõ rodori bero, co rumu wa ucugu wayiju Moisés. Sinaí wame cutiricu gũtagũ judoju, yucu manoju wa ucugu wayiju Moisés. Ito yija ĩ tu rujatutu jea ũju rũgõri tutu robo bajiro wato Dios ñaro gagu ángel goayiju ĩre. 31 Itire ticõri ucayiju Moisés. Queno tisarocu ito tu ĩ waroca Dios oca ruyuyiju: 32 “Yu ña Dios. Mu ñicusabatia Abraham, Isaac, Jacob cuni yure

rũcubuocã", yiyijʉ Dios Moisésre. Iti oca tuocõri güigʉ nurʉoyijʉ Moisés. Ito bajiri iti tuture ti queotu ãmobisijʉ ĩ. 33 Ito yija mucana tudi busi remoyijʉ Dios: "Ado jacajʉti ña yʉ. Mʉ tuti ña yʉ. Ito bajiri mʉ ya gubоco ruacõña mʉ. Ito bajiro yicõri yure rũcubuogʉ yigʉja mʉ. 34 Yʉ ya masa Egiptojʉ quenabeto ĩna tõbʉjaja ticʉ yʉ. Ito yicõri ĩna awasãja tuocʉ yʉ. Ito bajiri Egipto gãnare ĩna camotaditoni ĩnare ejabuagʉ wadibʉ yʉ. Wasa Egiptojʉ, yʉ mure tudi wa rotia yʉ", yiñi Dios Moisésre gotigʉ, yiyijʉ Esteban ʉjarãre.

35 'Ĩ Moisésti ñami, mani ñicusabatia ĩna tuo ãmobitirʉ. "¿Ñimʉ gua ʉjʉ ñarocure cũcati mure?" yiyijarã mani ñicusabatia Moisésre. Ito bajibojarocati Dioti ĩre judacõañi ĩna masa tʉjʉ ĩna ʉjʉ robo bajiro ñarocure. Mani ñicusabatia Egiptojure ĩna budigotoni ejabuarocure cũñi Dios Moisésre. Ángelna suoriti ito bajiro gotiyijʉ Dios Moisésre, rujatutujʉna ĩre goaĩocõri. 36 Moisésti mani ñicusabatia ñayoanare Egipto sitajʉ ĩnare ũmatã wayijʉ ĩ. Egiptojʉ tiyamani yi ĩoyijʉ Moisés, ito yicõri riaca jajosa Ide Sũarise wame cutirisa tunimajʉ cuni ĩoyijʉ ĩ. Ito bajiri yucʉ manojʉ ñagʉ̃ cuni, jʉ̃arã masacõ rodori ñagʉ̃ tiyamani ĩoyijʉ Moisés. 37 Moisésti ñami mani ñicusabatia ñayoanare gotirʉ: "Mani Jacʉ Dios yure ĩ cõado bajiroti, gãji ĩ oca gotirocure cõagʉ̃ yiguĩji. Dios ĩ cõarocʉ mani comasiti ñagʉ̃ yiguĩji. Yiro bajiroti cudiba mua ĩre", yiyijʉ Moisés mani ñicusabatia ñayoanare. 38 Ĩ Moisésti mani ñarã rãca gʉ̃tagʉ̃ judojʉ Sinaí wame cutiricʉ judojʉ minijuañi yucʉ manojʉ. Ito yija ĩ sĩgʉ̃ti gʉ̃tagʉ̃jʉ mʉja wayijʉ. Itojʉ ĩ mʉja ejaroca Dios ñaro gagʉ, ángel ĩre busiyijʉ. Ito yicõri Moisés mani ñicusabatia ñayoanare oca jedibitirotire gotiyijʉ. Ito bajiri ĩ gotiado bajiroti ejayija manire cuni.

39 'Mani ñicusabatia ñayoana, Moisésre ñaro bajiroti cudibitiyoñi. Ĩre tujamena Egiptojʉ tudi wa ãmoyijarã ĩna. 40 Ito yicõri Moisés gʉ̃tagʉ̃ joejʉ ĩ ñaroca riti, ĩ rĩjorʉ Aarón wame cutigure ado bajiro gotiyijarã ĩna: "¿Nojʉ ñati mʉ ocabaji? Egipto sitajʉ gua ñaroca guare bubojacacure mʉ ocabajire masibea gua ĩja. Ito bajiri guare gua ʉjʉ ñaroti, gua rũcubuoroti guare meni ĩsiña. Iti gua rucoja, gua wa ãmoro riojo ĩo waroja iti", yiyijarã ĩna Aarón ñayorure. 41 Ito yija wecʉ macuacã robo bajigʉ meni rujeoyijarã ĩna. Ito yicõri waibucurã sĩa ĩsiyijarã ĩna, ĩna meni rujeorure yiari. Ito yicõri basa meni jeobuayijarã ĩna, ĩna menirʉ wecʉ macʉ bajigure rũcubuorã. 42 Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare jidicãcõyijʉ Dios. Ĩna ãmoro robo ĩna yi ãmojare ĩnare camotabisijʉ Dios. Ito bajiri ñocõa, ũmacañi, ñami gagure cuni rũcubuoyijarã ĩna. Diore goti ĩsiri masʉ Amós ñayorʉ ĩ ucare ado bajiro gotia:

Israel sita gãna tuoya mua. Mua waibucurã, mua sĩare yure rũcubuorã
meje sĩacʉ mua, jʉ̃arã masacõ rodori yucʉ manojʉ mua ñare.
43 Yure rũcubuomenati mua ya ãmonati mua meni rujeorureti rũcubuocʉ
mua. Jaibiti wiacã menicõri, iti wi totijʉ Moloc wame cutigʉ sãcõri
gajasoticʉ mua. Ito yicõri ñocõa robo bajigʉ mua meni rujeorure,
Refán wame cutigure rũcubuocʉ mua. "Ãna ñama mani rũcubuorã
ito yicõri mani ʉjarã", yibojacʉ mua. "Ito bajiri Babilonia sõjʉajʉ
muare cõagʉ̃ ya yʉ", yiyijʉ Dios ĩnare. Ado bajiro bajiatoja iti, Dios ĩ
yirere ucañi Amós ñayorʉ, yiyijʉ Esteban ʉjarãre gotigʉ.

44 Mucana tudi busi remoyijʉ Esteban ʉjarãre:

—Mani ñicusabatia yucʉ manojʉ ĩna waja Dios ya wire menirotire saya webutirise ãmi wayijarã ĩna. Iti wijʉ Dios ĩ rotirise ucaraga gʉ̃tagãri seoyijarã

ĩna. Moisésna sʉoriti wiri rujeayijʉ iti. Moisés ĩ cãirojʉ Dios ĩ gotiado bajiroti, iti wire moa rujeoyijarã ĩna. No ĩna warojʉ iti wire ãmi wayijarã ĩna.
45 Moisés ĩ godaja bero Josué wame cʉtigʉ ĩre wasoayijʉ. Iti wire ãmicõri Canaán wame cʉtiri sitajʉ wayijarã ĩna. Canaán wame cʉtiri sitajʉ gaje masa ñayijarã. Ito bajiri Dios ejabʉayijʉ mani ñicʉsabatiare. Iti cʉto ñanare bucõa jeocõyijʉ Dios. Mani ñicʉ ñayorʉ David, ĩ catija ñayijʉ iti wi maji, saya webʉtirisena ĩna menira wi.
46 Queno yiyijʉ Dios, mani ñicʉsabatia ʉjʉ David ñayorʉre. Ĩre bʉto wanʉyijʉ Dios. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ David ñayorʉ Diore: "Yʉ ñicʉ Jacob ñayorʉ queno mʉre rʉ̃cʉbʉoñi. Yʉ cʉni queno mʉre rʉ̃cʉbʉoa. Ito bajiri wi queno bʉti quenari wi meni ĩsi ãmoa yʉ. Yʉre meni rotiya mʉ", yiyijʉ David, Diore bʉsigʉ. Ito ĩ yibojarocati wi meni rotibisijʉ Dios ĩre.
47 "David ĩ macʉ Salomónjʉa Diore wi meni ĩsiyijʉ ĩja", yiyijʉ Esteban, ʉjarãre gotigʉ.
48 Ito bajibojarocati rẽtoro ñasagʉ Dios, masa ĩna menira wi meje ñaguĩji Dios. Jane mejejʉ sĩgʉ̃ Diore goti ĩsiri masʉ, Dios oca tʉocõri ado bajiro ucañi:

49 Ũmacʉ̃jʉ ñabojagʉti macãrʉcʉ̃ro jeyaro ʉjʉ ña yʉ. Wi mʉa meni
ĩsibojaja ña masibicʉja yʉ. Wi ñagʉ̃ meje ña yʉ.
50 Yʉti ña jeyaro rujeocacʉ. Ito bajiro gotiñi Dios, yiyijʉ Esteban ʉjarãre
gotigʉ.

51 'Dios oca queno cʉdibea mʉa. Dios oca tʉo ãmobea mʉa. Jesure masimena robo bajiro ʉsi cʉtia mʉa. Mani ñicʉsabatia bajiroti Espíritu Santore cʉdi ãmobea mʉa cʉni.
52 Mani ñicʉsabatia ñayoana queno yibisĩ Diore goti ĩsiri masare. Ito yicõri Cristo ñeñaro yibicʉ, ĩ ejaroti gayere gotirãre sĩayoñi mani ñicʉsabatia. Ito yija canʉ bʉsati ĩ ejaroca ĩre ĩna sĩatoni gãjerãre ĩsiyija mʉa.
53 Dios ĩ rotirise queno cʉdibea mʉa, ángel mesa queno cʉdire gaye mʉare ĩna jidicãbojarocati, yiyijʉ Esteban ʉjarãre.

Estebanre ĩna sĩare gaye

54 Iti tʉocõri, yaire bajiro guji ĩoyijarã ĩna, Estebanre bʉto junisinirã ñari.
55 Ito bajiro ĩna yibojarocati Espíritu Santo ñayijʉ Esteban rãca. Esteban ĩ ti mʉoja Dios ĩ yorise ruyuyijʉ. Dios ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ, Jesús ĩ rʉ̃gõja tiyijʉ Esteban.
56 Ito yija ado bajiro bʉsiyijʉ Esteban ʉjarãre:

—Tite mʉa cʉni. Macãrʉcʉ̃ro soje janacoajʉ. Masa Rĩjorʉ, Dios ya riojocadʉja ñami, yiyijʉ Esteban.

57 Mʉcana tʉdi ĩ bʉsija, tʉo ãmomena ĩna ya gãmo gojeri biayijarã ĩna. Ĩna ñarocõti bʉto awasãcõri ĩre quedi wãyijarã ĩna.
58 Ito yicõri cʉto sõjʉajʉ ãmi wacõri, ĩre gʉ̃ta reasʉoyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna ya yutabujuri ruacũcõri, Saulo wame cʉtigʉ ĩ tirʉ̃nʉroca riti, Estebanre reayijarã ĩna.
59 Ĩna gʉ̃ta rearotototi, Jesure ado bajiro bʉsiyijʉ Esteban:

—Jesús, yʉ Ʉjʉ yʉ ya ʉsire boca ãmiña mʉ, yiyijʉ Esteban.

60 Ito bero rijomunigãna ñini rũjũcõri, bʉto awasãyijʉ Esteban:

—Yʉre ĩna ñeñaro yirisere waja senibesa ĩnare, yiyijʉ Esteban Jesure.

Ito bajiro bʉsi tĩocõri ʉsi jedicoayijʉ Esteban ĩja.

Jesure masirãre Saulo ĩ ñeñaro yi ãmore gaye

8 1-3 Saulo ĩna ya yutabujuri coderʉ, "queno Estebanre sĩajaro", yi tʉoĩayijʉ ĩ cʉni.

Coriarã judio masa Diore queno rũcubuorã Estebanre yujeyijarã ĩna. Ito yicõri ruje otiyijarã ĩna Estebanre. Iti rumuriti Jesure masirãre Jerusalénju ñeñaro yisuoyijarã iti cuto gãna. Gãjerã rẽto busaro ñeñaro yiyiju Saulo, Jesure masirãre. Co wi ruyabeto ĩnare ãma wayiju ĩ. Ĩ bujaro bajiroti ũmua, romiare cuni ĩnare ñia ãmi budi wacõri tubiayiju ĩ. Ito bajiri ñarocõti Jesure masirã apóstol mesa rãca ñabojarã rudi wayijarã Judea sitaju, ito yicõri Samaria sitaju cuni. Apóstol mesama Jerusalénti ñacõayijarã ĩna.

Samaria sita gãnare Jesús oca ĩna gotire gaye

4 Jerusalén gãna rudi wana ñabojarãti gajeroju ejacõri Jesús oca quenarise
gaye riasoyijarã ĩna. 5 Sĩgũ Jerusalén gagu rudi waru Felipe wame cutiyiju.
Ĩ Samaria sita cutoju wayiju. Ito ejacõri: "Jesús ñami Cristo Dios ĩ cõaru",
yiyiju Felipe masare. 6 Masa jãjarã minijuayijarã Felipe tuju ĩre tuorona. Ito
yicõri, tiyamani ĩ ĩoja tiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩ busirisere queno tuoyijarã ĩna.
7 Jãjarãre ĩna ya usiju rũmúa sãñarãre bucõayiju Felipe. Ĩ ito yija masa usiju
rũmúa sãñabojarã awasã budiyijarã ĩna. Jãjarã ruduanare yisioyiju ĩ. Ito
yicõri rujayuriri warãre cuni quenoyiju ĩ. 8 Ito bajiri iti cuto gãna masa queno
wanu quena ñayijarã ĩna.

9-11 Iti cutoju sĩgũ Simón wame cutigu ñayiju. Co rodo meje ĩ masirise
ĩoyiju ĩ cumu ñari. Tiyamani ĩ ĩojare ti ucayijarã iti cuto gãna. "Yu ña ũmugũ
ñasagu", yiyiju ĩ ĩnare. Masa sĩgũ ruyabeto ĩre tuorũnuyijarã. Bucurã, rĩaca
cuni queno tuorũnuyijarã ĩre:

—Dios robo bajiroti masiami ãni. Dios ĩ cõaru ñaguĩji ãni, yiyijarã masa.
12 Ito ĩna yibojarocati Felipeama Jesucristo oca quenarise gaye masare
gotiyiju. "Masa jeyaro Uju ñami Dios", yire oca masare gotiyiju Felipe. Ito
bajiro ĩ gotija tuorũnucõri, idé gu rotiyijarã ũmua, romia cuni. 13 Simón cuni,
cumu ñabojagu ti, Jesús oca quenarise gayere tuorũnuyiju. Ito yicõri idé gu
rotiyiju ĩ cuni. Ito yija Felipe rãca baba cutisuoyiju ĩ. Ito yicõri Felipe ĩ tiya-
mani ĩ ĩojare ti ucayiju Simón.

14 Apóstol mesa Jerusalénju ñacõri, "Samaria sita gãna jãjarã Dios oca
tuorũnuyijarã ĩna", yire gaye tuoyijarã ĩna. Ito bajiri Samariaju jũarã cõa-
yijarã ĩna, Pedro ito yicõri Juanre. 15 Samariaju ejacõri Diore busiyijarã ĩna,
mame Jesure boca ãmirãre Espíritu Santo ĩ quedi sãjatoni. 16 Idé guana ñabo-
jarocati ĩna ya usiju Espíritu Santo mañiju maji. Ito bajiri, ĩnare Espíritu
Santo queo sãjaro yirona, Diore busiyijarã ĩna. 17 Ito yicõri mame Jesure masi-
rãre Pedro mesa ĩna ya ãmona moa jeoyijarã Diore busirã. Ĩna ito yirocaju ti
Espíritu Santo quedi sãjayiju ĩnare.

18 Pedro mesa Jesure masirãre ĩna ya ãmo moa jeorocati Espíritu Santo
quedi sãjaja tiyiju Simón, cumu ñagoru. Ito bajiri iti ticõri ĩnare niyeru ĩsi
ãmogũ, 19 ado bajiro yiyiju Simón:

—Ĩmo. Gãjerãre yu moa jeoroca Espíritu Santo sãjare ãmoa yu cuni, yiyiju
Simón, Pedro mesare.

20 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Pedro ĩre:

—Dios ĩ waja mano ĩsirisere, waja gãmere ñaroja, ¿yire masiati mu? Ito
bajiro mu tuoĩare waja, mu ya niyeru rãca godacoagu yigu ja mu, yiyiju Pedro
Simónre. 21 Dios ĩ tiro riojo queno tuoĩagũ meje ña mu. Ito bajiri gua rãca
mu moariseoni meje ña iti. 22-23 Mu tuoĩarisere ti masia yu. Buto uoa mu, yu

tija. Ñeñaro yi jaigu ña mu. Ito bajiri mu ñeñaro yirisere jidicã masibea mu. Ñeñaro mu tuoĩarisere, itocõ jidicãña mu. Ito yicõri mani Ujure seniña mu ñeñaro tuoĩarisere ĩ ãcabojotoni, yiyiju Pedro Simónre.

24 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Simón:

—Mani Ujure busiya mua yure yiari. "Ito bajiro bajigu yiguja mu", mu yirise yure rẽtare ãmobea yu, yiyiju Simón, Pedro mesare.

25 Ito yija bero Pedro mesa Jesure ĩna tigore gaye iti cuto gãnare gotiyijarã. Ito yicõri Jesús oca quenarise riasoyijarã ĩna. Masare riaso tĩocõri, "Jerusalénju tudi wana mani", yi tuoĩayijarã ĩna. Tudi warã, Samaria sita cutori gãnare Jesús oca quenarise riaso rẽta wayijarã ĩna.

Etiopía gagure Felipe ĩ idé gure gaye

26 Felipereama ado bajiro gotiyiju Dios ñaro gagu ángel:

—Jerusalénju wasa. Ito ejacõri Gaza wame cutiri cuto ña wari ma roja waja mu. Yucu mano rẽtari ma ña iti ma, yiyiju Felipere. 27 Ito bajiri Felipe josari mejeti wacoayiju, ángel ĩ gotiado bajiroti. Ma wacuju Etiopía gago ujore ejabuari masu ñasagure ti bujayiju Felipe. Ĩ ujo ya niyeru coderi masu ñayiju ĩ, Etiopía gagu. Iti ñayiju ĩ moarise. Jerusalénju Diore rũcubuo tĩocõri tudi wacu ito tujayiju ĩ, Etiopía gagu. 28 Cabaru ĩ tũa waroca ĩ ya tunuricoroju Dios ocare ti sãñayiju ĩ. Diore goti ĩsiri masu, Isaías ñayoru ĩ ucara tutire ti sãñayiju ĩ. 29 Ito yija ĩre ti bujaroca ado bajiro gotiyiju Espíritu Santo Felipere:

—Ĩre suacõri, mua corocõ wasa mua, yiyiju Espíritu Santo Felipere.

30 Ito bajiri Felipe ũmaquedi wacõri Etiopía gagure suayiju. Suacõri, Isaías Diore goti ĩsiri masu ĩ ucare ĩ ti busija, tuoyiju Felipe:

—¿Ito mu ti busirisere tuo masiati mu? yiyiju Felipe Etiopía gagure.

31 —Sĩgũ yure gotigu manija, ¿no bajiro tuo masigũjada yu? yiyiju ĩ Felipere. Ito yija, yu tu muja wadicõri, ado rujigu waya mu, yiyiju Etiopía gagu. 32 Dios oca ĩ tiriju ado bajiro bajiyiju:

Ovejare sĩarona ĩna ãmi waro bajiro ãmi warãji ĩna sĩgũ ũmugũre.
Ovejare joa suaroca ĩ oca mano robo bajiro oca maquĩji ĩ cuni ĩre ĩna ja ajebojarocati.

33 Masa jãjarã riojo quenabeto bojorise tõbujaguĩji ĩ. Ñeñaro ĩ yibitibojarocati ĩre yiari busi ĩsirocu maquĩji. Ĩ ñarã ĩnamasiti ĩre ĩna sĩaja, "Ĩna ñama ĩ janerãbatia", yi masia manoja, yi wãñayiju Etiopía gagu ĩ tira tuti.

34 Ito yija ĩ tu muja sãjacõri rujiyiju Felipe.

—Isaías ĩ ucare gaye yure ti gotiya mu. ¿Ĩmasi gayeti ucayijari ĩ? ¿Gãji gayere tuoĩagũ ito bajiro ucayijarite ĩ? yiyiju Etiopía gagu Felipere.

35 Ito yija iti tuti Isaías ĩ ucare gayere ĩre ti gotiyiju Felipe. "Jesús oca quenarise ña", yirocu Jesús ocare goti jeoyiju Felipe Etiopía gagure. 36 Warã riti ma tu itajura ñaroju ejayijarã ĩna:

—Tite, ado ña ide. ¿Adocãta yu mure idé gu rotija quena ñati? yiyiju Etiopía gagu Felipere.

37 —Dios Macu ñami Jesús, mu yi tuoĩaja mure idé gucuja yu, yiyiju Felipe ĩre.

—Dios Macuti ñami Jesucristo, ya yu, yiyiju Etiopía gagu.

38 Ito yija tunuricoro tuja quea roticõri, itajuraju roja rũgũyijarã ĩna. Ito yicõri idé guyiju Felipe Etiopía gagure. 39 Itajuraju ĩna maja rũgũ waroca,

ñajasaroti Espíritu Santo ãmicoayiju Felipere. Ito bajiri juaji tibisiju Etiopía gagu ĩre. Ito bajibojarocati queno wanu quena wayiju Etiopía gagu ĩ warouju.
40 Felipere ãmicõri Azoto wame cutiri cutoju ĩ goaroca yiyiju Espíritu Santo. "¿Azotoju ñati yu?" yi tuoĩayiju Felipe. Azotoju ñacõri wayiju ĩ. Co cuto ruyabeto Jesús oca quenarise masare riaso ucuyiju ĩ. Susari ĩja Cesarea wame cutiri cutoju ejayiju Felipe.

Jesure Saulo ĩ tuorũnusuore gaye

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

9 1 Jesure masirãre sĩa ãmogũju ĩnare buto junisini tiyiju Saulo. Ito bajiri paia ujure busigu wayiju ĩ. 2 Damasco cutoju minijuara wiriju Jesure masirãre ãmagũ sãjarocu papera seniyiju Saulo paia ujure: "Ĩnare yu ti bujaro bajiroti ũmua, romiare cuni ĩnare Jerusalénju tubiarocu ãmi wacuja yu", yiyiju Saulo, ujure. 3 Ma ĩ waroca riti Damasco cutoju ĩ ejagu wagu yiroca, ñajasaroti macãrucũro gaye busurise sĩatiyiju ĩre. 4 Ĩre ito bajiro sĩatirocati jacaju quedi queacoayiju Saulo. Ito yicõri ado bajiro oca ruyuyiju ĩre:

—Saulo, Saulo, ¿no yija yure ñeñaro yi ãmoati mu? yi oca ruyuyiju ũmacũju.

5 Iti oca tuocõri ado bajiro seniĩayiju Saulo:

—¿Noju gagu yure busiati mu? yiyiju Saulo.

—Yuti ña Jesús, yure ñeñaro yirocu mu suyaguti. Ito mu yirise mumasi ñeña bajiguti ya mu. Adocãta mumasiti jota mu jajuja, juniroja mure. Iti gaye bajiro ya mu yure ñeñaro mu yi ãmoja, yiyiju Jesús ĩre.

6 Ito yija Saulo ĩ ya ruju nurugũti:

—¿Ñe yu yire ãmoati mu? yiyiju ĩ Jesure.

—Wasa Damascoju. Ito mu ejaroca sĩgũ mure: "Adi ña mu moaroti", yigu yiguĩji mure, yiyiju Jesús Saulore.

7 Saulo rãca wana oca iti ruyubojarocati rujure tibiticõri mano ucayijarã ĩna. 8 Ito bero yoa busari wumu rũgũcõri tirocu yibojayiju Saulo. Itocõti cajea macu ñacoayiju ĩ. Ito bajigure ĩ baba mesa Damascoju ĩre tũa wayijarã ĩna.
9 Damascoju ejacõri udia rumucõ ñayiju Saulo cajea tire meje, bare meje, ito yicõri idire mejeti.

10 Damasco wame cutiri cutoju Jesure masigũ sĩgũ ñayiju, Ananías wame cutigu. Ĩ cãiroju ejacõri:

—¿Ñati Ananías mu? yiyiju Jesús ĩre.

—Ado ña yu, yiyiju Ananías.

11 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiyiju mani Uju:

—Coji wasa riojo wame cutiri maju. Itoju Judas wame cutigu ya wi ejagu yiguja mu. ¿Ado ñati Saulo, Tarso gagu? yiba mu ĩre. Adocãta yure busigu yami ĩ. 12 Ĩ cãiroju mu ya rio ĩomu yu ĩre. Ito bajiri ĩ tu sãja ejacõri ĩre moaĩagũ yiguja mu, mucana tudi ĩ cajea titoni. Ito bajirotire ĩ cãiroju ĩomu yu Saulore. Ito bajiri coji ĩ tu wasa mu, yiyiju Jesús Ananíasre ĩ cãiroju.

13 Iti tuocõri ado bajiro yiyiju Ananías, Jesure busigu:

—Jaje oca tuoa yu ĩ ye. Mure masiarãre, Jerusalénju ñeñaro ĩ yigore, jaje oca ña ĩre. 14 Ito yicõri paia ujarã ĩna roti ñucaja ado ejañi Saulo. Ito bajiri mure rũcubuorã gua ñajare, guare tubiarocu ado ejañi Saulo, yiyiju Ananías Jesure.

15 Ito yija Jesujua ado bajiro gotiyiju Ananíasre:
—Yu oca masare riasorocure ĩre cũmu yu. Ujarã, judio masa, ito yicõri judio masa meje ñarãre cuni riasogu yiguĩji Saulo. 16 Yure cudigu ñari jaje ĩ tõbujaroca yirã yirãji gãjerã. Ĩ tu coji wasa mu, yiyiju Jesús Ananíasre.
17 Ito ĩ yija tuocõri, wayiju ĩ ĩja, Saulo tu wacu. Wiju sãja ejacõri ĩ ya ãmona moaĩayiju Ananías Saulore:
—Yure tuoya yu ocabaji mu. Mu wadiroca mure goaĩoruti yure cõami. Jesús mani Uju, ĩti cõami yure, mucana tudi mu cajea titoni, ito yicõri Espíritu Santo mu ya usiju ĩ sãjatoni, yiyiju Ananías Saulore.
18 Ito ĩ yirocati, wai rũtũ robo bajirise ĩ ya cajeaju codo quediyiju Saulore. Ito bajijare mucana tudi tiyiju Saulo. Ito bajija ticõri, "Yure idé guya mu", yiyiju Saulo Ananíasre. 19 Ito yija beroju bayiju Saulo mucana. Ito bajicõriju sẽoyiju ĩ mucana. Ito bajiri Damascoju yoa busari ñayiju Saulo, Jesure masirã rãca.

Damasco cuto gãnare Dios oca Saulo ĩ gotisuore gaye

20 Judio masa ĩna minijuari wiju sãja wacõri, Jesús oca ĩnare riasoyiju Saulo. "Dios Macu ñami Jesús", yiyiju Saulo. 21 Ito ĩ yija tuocõri, tuo ucayijarã masa:
—¿Ãni Saulo Jerusalénju, Jesure masirãre sĩari masu meje ñati ãni? Ito yicõri, ¿Jesure masirãre ñiarocu meje adoju wadiyijari ĩ? ¿Ĩnare ñiacõri paia ujarãre ĩsibiquĩjida ĩ? yiyijarã masa.
22 Ito bajiro ĩna tuoĩabojarocati buto oca sẽocõri, Dios oca gotiyiju Saulo. "Riti ya yu, Cristo ĩti ñami Dios ĩ cõaru", yiyiju Saulo. Queno tuo masire rãca ĩ gotija, no bajiro cudi masibisijarã ĩna, judio masa Damasco gãna.

Judio masare Saulo ĩ rudire gaye

23 Damascoju, Saulo ĩ ñaroca riti, "Ĩre sĩaruja mani", yi tuoĩayijarã judio masa. 24 Ito bajiro ĩna sĩa ãmorã ĩna cuníja, itire masicõyiju Saulo. Ñamiri cuni, ũmuari cuni codeyijarã ĩna cuto sojeri budirajuri. Judio masa sojeri codeyijarã Saulore sĩarona. 25 Ito bajiri Jesure tuorũnurã ĩre ejabuayijarã ĩna, ĩ rudi watoni. Cuto camotara cuní rijogodona jaja jibuna ĩre sãcõri iti cuní gaje dujaju ĩre rujiocõayijarã ĩna. Ñami ito bajiro ĩna yi sẽoja rudiyiju ĩ ĩja.

Jerusalénju Saulo ĩ ñare gaye

26 Ito bajijare Jerusalénju rudi wayiju ĩ. Jerusalénju ejacõri, Jesure masirã rãca minijua ãmobojayiju ĩ. "Jesure masigũ meje ñaguĩji Saulo", yi tuoĩarã ĩre güiyijarã ĩna. 27 Ito bajibojarocati, sĩgũ Bernabé wame cutigu, Saulore ejabuayiju. "Waya, apóstol mesare busito mani", yiyiju Bernabé Saulore. Ĩna tu ejacõri ado bajiro busiyiju Bernabé: "Ãni Saulore ĩ ma waroca Jesús goaĩoyiju ĩre. Ito yicõri ĩre busiyiju Jesús. Damascoju masare güiari meje Jesús oca riasoñi Saulo", yiyiju Bernabé apóstol mesare. 28 Ito ĩ yija tuocõri, Saulore boca ãmiyijarã ĩna. Ito yija Jerusalénju tujacõri ĩna rãca wa ucuyiju Saulo. Güiari mejeti Jerusalén gãnare Jesús oca gotiyiju ĩ. 29 Judio masa ñabojarãti griego oca busirãre ĩna rãca tuoĩa busiyiju Saulo. Ito ĩ yibojarocati Saulore ruje sĩare cuníyijarã ĩna. 30 Iti oca tuocõri, Jesure tuorũnurã Cesareaju Saulore ãmi wayijarã. Itijuna, "Mu cutoju Tarsoju tudi wasa mu", mure ĩna sĩame yirocu, yiyijarã ĩna Saulore.

31 Iti rodoriti Judea sitaju, Samaria sitaju, ito yicõri Galilea sitaju cuni
ñeñarise tõbujabisijarã Jesure tuorũnurã. Ĩnare ñeñaro yibisijarã gãjerã. Ito
bajiri Jesús oca riasocõri buto busa oca sẽoyijarã ĩna, Jesure tuorũnurã. Ĩre
rũcubuorã Diore queno cudiyijarã ĩna. Ito bajiri Espíritu Santo ĩnare ejabuaja
jãjarã busa buju wayijarã ĩna, Jesure tuorũnurã.

Eneasre yisiore gaye

32 Sĩgũ Pedro wame cutigu, Jesure tuorũnurãre co cuto ruyabeto ti ucuyiju.
Co rumu Lida wame cutiri cutoju, Jesure tuorũnurãre ti ucugu wayiju Pedro.
33 Itoju ejacõri sĩgũ ruduru Eneas wame cutigure ti bujayiju ĩ. Ruduru ñari
udia ãmojeno rodori ĩ ya camaju jesasotiyiju Eneas. 34 Ĩre ticõri ado bajiro
yiyiju Pedro:

—Tuoya Eneas mu. Mure quenocõami Jesucristo. Ito bajiri wumuña. Ito
yicõri mu ya cama ãmi wasa mu, yiyiju Pedro ĩre.

Ito bajiro ĩ busirocati, ruduru ñabojaru wumuyiju Eneas ĩja. 35 Ĩ waja tiyi-
jarã Lida gãna, Sarón gãna cuni. Itire ticõri bucurã oca ĩna tuoĩarise jidicã-
cõri, Jesure boca ãmiyijarã ĩna.

Dorcas iso tudi catire gaye

36 Sĩgõ Jope wame cutiri cuto gago, Tabita wame cutigo Jesure tuorũnugõ
ñayijo iso. Griego ocanama, Dorcas wame cutigo ñayijo iso. Queno yigo
ñayijo iso. Ito yicõri bojoro bujarãre queno ejabuasotiyijo iso. 37 Lidaju Pedro
ĩ ñaroca riti, Jope cuto gago cõcoayijo iso. Iso ñarã iso cõja ticõri, godarãre
ĩna yisotiado bajiro iso ya rujure coeyijarã ĩna. Ito yicõri co tuti weca, co
sãnimu ricati isore cũyijarã ĩna. 38 Lida cuto tuti ñayiju Jope cuto. Ito bajiri
Lida cutoju Pedro ĩ ñaja tuocõri, jũarãre Pedrore ĩna jirã watoni cõayijarã
Jesure tuorũnurã. Pedro tu ejacõri:

—Gua rãca coji waya, yiyijarã Jope gãna.

39 Ito ĩna yija tuocõri, ĩna rãca wayiju Pedro Jopeju. Itoju ejacõri Dorcas
ñajaco ya ruju ñaroju ĩre ãmi wayijarã ĩna. Jãjarã manuju godagoana romia
oti ñayijarã iso tu. Pedro ĩ ejaja ticõri, ĩ tu gãni bia rũgũyijarã manuju goda-
goana romia, ĩre busirona. “Tite mu. Dorcas ñajaco iso godaroto riojua saya
jaje jio ĩsicõ guare”, yiyijarã ĩna romia Pedrore. 40 Ito bajijare, “Macũju budi
wasa maji”, yiyiju Pedro ĩna romiare. Ito yicõri rijomunigãna ñini rũjũcõri
Diore busiyiju Pedro. Diore busi tĩogũ, cõrore juda tiyiju:

—Tabita wumuña mu, yiyiju Pedro isore.

Ito ĩ yirocati, cajea titãcãyijo iso. Pedrore ticõri jãja rũjũyijo iso. 41 Ito yija
iso ya ãmo ñiacõri tũa wumuoyiju Pedro. Ito yicõri macũju ñarãre jisõyiju
Pedro. “Mucana tudi iso catija tirã waya mua”, yiyiju Pedro, wajearã romiare,
gãjerã Jesure tuorũnurãre cuni. 42 Mucana tudi iso catire tuoyijarã Jope
gãna. Ito bajiri jãjarã Jesure boca ãmiyijarã ĩna. 43 Yoari Jopeju ña ucuyiju
Pedro. Itoju waibucurã wirori quenori masu, Simón wame cutigu tu yoari
ñayiju Pedro.

Pedrore Cornelio ĩ oca cõare gaye

10 1 Cesarea wame cutiri cutoju, sĩgũ Cornelio wame cutigu ñayiju.
Italia gãna, co dujamocõ masacõ surara uju ñayiju Cornelio. Judio

masu meje ñayiju ĩ. 2 Judio masu meje ñabojaguti Diore rũcubuoyiju ĩ. Ito yicõri ĩ ya wi gãna cuni Diore rũcubuoyijarã. Judio masa bojoro bujarãre ejabuarocu jaje niyeru ĩsiyiju Cornelio. Ito yicõri co rumu ruyabeto Diore busisotiyiju ĩ. 3 Co rumu ñamicaju, tres iti tujaroca, Dios ñaro gagu ángel goaĩoyiju Corneliore. Queno tisacõyiju Cornelio ĩre. Cornelio tu sãja ejacõri ado bajiro yiyiju ángel:

—Cornelio, ¿ñati mu? yiyiju ángel ĩre.

4 Ito ĩ yija tuocõri, ĩre ti ucayiju Cornelio:

—¿Ñe ãmoati mu? yiyiju Cornelio ĩre.

Ito ĩ yija tuocõri:

—Diore mu busija tuoami. Ito yicõri bojoro bujarãre mu ejabuaja tiami. Ito bajiri mure tuoĩa ti ñami Dios, yiyiju ángel Corneliore. 5 Jope cutoju sĩgũ ñaguĩji Simón Pedro wame cutigu. Ĩre jirona ũmua jũarã cõaña mu. 6 Gãji Simón waibucurã wi quenori masu ĩ ya wiju ñaguĩji, riaca jajosa tu. Iti wiju Simón Pedrore bujarã yirãji mu cõana, yiyiju ángel Corneliore.

7 Ito bajiro yi tĩocõri wacoayiju ángel. Ito bajija bero ĩ ya moari masa jũarã jiyiju Cornelio. Ito yicõri surara masu sĩgũ ĩre ejabuari masu jiyiju ĩ. Ĩ surara masu buto Diore rũcubuogu ñayiju. 8 Ĩna ejaja ticõri, ángel ĩ busigore gotiyiju Cornelio. Ito yicõri Jope cutoju ĩnare wa rotiyiju ĩ.

9 Ito ĩ yija tuocõri, wacoayijarã ĩna. Gaje rumu, busuri ũmacañi riojo ñaroca Jope cuto tuju ñayijarã ĩna. Ĩna ejaroto riojua wi rijogodo muja wacõri Diore busi ñayiju Pedro. Rujatutu ñayiju iti wi. 10 Buto ñiocõcõri ba ãmoyiju Pedro. Gãjerã ĩre bare meni ĩsiroca ado bajiro goayiju Pedrore. 11 Ũmacũju macãrucũroju soje janayiju. Saya jajoto bucuro jua duja gaja ñiacõri queoyoado bajiro ruji wadicõri ĩ tu ejayiju. 12 Ito totiju waibucurã jeyaro sãñayijarã. Jenirã, wutirã, ito yicõri ãña cuni sãñayijarã. 13 Ito ũmacũju oca ruyuyiju Pedrore. Ado bajiro gotiyiju iti ĩre:

—Pedro wumuña mu. Ĩnare sĩa baya mu, yiyiju oca Pedrore.

14 Iti oca tuocõri ado bajiro cudiyiju Pedro:

—Meje babicuja yu. Rẽore gaye baĩabiticu yu, yiyiju Pedro.

15 Ito yija mucana oca ruyuyiju ũmacũju:

—Rẽore ña, yibesa, "Baya", yu yiriseama, quenarise ña, yi ruyuyiju oca ũmacũju gaye.

16 Udiajiju oca ruyuyiju Pedrore. Udiaji ĩ busija bero saya totiju wadiana waibucurã, wutirã jeyaro tudi ãmi muocõyiju Dios mucana. 17 Itire ticõri ruje tuoĩayiju Pedro. "¿No yireoni yure bajiatibeti?" yi tuoĩayiju Pedro. Ito ĩ yirocati, Cornelio ĩ cõana ejayijarã Pedro ĩ ñari wi soje tu. 18 Itoju ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:

—¿Adi wiju Simón Pedro wame cutigu ñati? yiyijarã ĩna, Cornelio ĩ cõana.

19 Ĩ tigore ĩ tuoĩaroca riti Espíritu Santo busiyiju Pedrore:

—Tuote. Udiarã ũmua mure ãmarã ejama. 20 Coji ĩna rãca wasa mu. Ñe usiriobicuti wacoasa, yu cõarã ĩna ñajare, yiyiju Espíritu Santo Pedrore.

21 Ito ĩ yija tuocõri, Cornelio ĩ cõana tu udiarã tu ruji wayiju Pedro:

—Yuti ña mua ãmagũ. ¿No yirã wadiri mua? yiyiju Pedro ĩnare.

22 Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyijarã ĩna: —Gua uju Cornelio cõami guare. Queno yigu ñami ĩ. Ito yicõri Diore rũcubuogu ñami Cornelio. Judio masa jeyaro rũcubuocã Corneliore. Ado bajiro gua ujure busiñi Dios ñaro

gagʉ ángel: “Cornelio tʉoya mʉ. Simón Pedrore jitẽña mʉ. Ito yicõri ĩ bʉsirisere queno tʉoba mʉ”, yiñi ángel gʉa ʉjʉre, yiyijarã Cornelio ĩ cõana Simón Pedrore.

23 —Ado sãja waya maji, ʉ̃mʉa jedicoajʉ. Yʉ tʉ caniña maji, yiyijʉ Pedro ĩnare. Gaje rʉmʉ ĩna rãca wayijʉ Pedro ĩja. Coriarã Jope gãna Jesure tʉorʉ̃nʉrã, Pedro mesa rãca baba cʉti wayijarã ĩna.

24 Busuri gaje rʉmʉjʉ, Cesareajʉ ejayijarã ĩna. Ĩna ejaroto riojʉajʉ, ĩ ñarãre ĩ baba mesa rãca minijua ñayijʉ Cornelio. Ito bajiri ĩna ñarocõti minijua ñacõri Pedro mesare bocati ñayijarã ĩna. 25 Wi tʉ ĩna ejaroca Pedrore boca ãmirocʉ budi wayijʉ Cornelio. Ito yicõri rijomunigãna ñini rʉ̃jʉ̃cõri Pedrore rʉ̃cʉbʉoyijʉ Cornelio. 26 Ito ĩ yibojarocati:

—Wʉmʉña. Mʉ roboti masʉ ña yʉ cʉni. Dios meje ña yʉ, yiyijʉ Pedro Corneliore.

27 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, wʉmʉcoayijʉ Cornelio ĩja. Ito bajiri gãmeri bʉsirã riti wijʉ sãjacoayijarã ĩna ĩja. Ito sãja wacõri masa jãjarã minijuanare tiyijʉ Pedro. 28 Ito yija ticõri, ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Pedro:

—Gʉa judio masa gãjerã masa rãca gʉa wʉsaja, ito yicõri gãjerã masa ya wi sãjaja, rẽore gaye ña gʉare. Itire tʉo masia mʉa. Ito bajibojarocati Dioama ado bajiro gotiquĩ yʉre: “Quena ña, yʉ yiriseama quenarise ña. Rẽore ña, yibesa mʉ”, yiquĩ Dios yʉre. Ito bajiri, “Yʉ judio masʉ ñabojagʉti gãjerã masa rãca yʉ wʉsaja rẽore meje ña”, yi masia yʉ. 29 Ito bajiri mʉ ya oca tʉocõri ñe ʉsiriobicʉti wadibʉ yʉ. Ito bajiri, “¿No yirocʉ yʉre oca cõacati mʉ?” yiyijʉ Pedro Corneliore.

30 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre cʉdiyijʉ Cornelio:

—Jʉaria rʉmʉri tʉja yucʉ weca ũmacañi ĩ tʉjaroca, babicʉ riti Diore yʉ bʉsija bero. Ado Diore yʉ bʉsirocati sĩgʉ̃ ángel yutabujuri yorise sãñagʉ̃ yʉre goaĩoquĩ. 31 Ado bajiro yʉre gotiquĩ ĩ: “Diore mʉ bʉsire tʉoami ĩ. Ito yicõri bojoro bʉjarãre mʉ ejabʉare gaye itire cʉni masiami Dios. 32 Ito bajiri Jope cʉtojʉ Simón Pedro wame cʉtigʉre jitẽña. Gãji Simón waibʉcʉrã wi quenori masʉ ya wi ñaguĩji Pedro. Riaca jajosa tʉnima ñaroja iti wi ĩ ñaro”, yiquĩ ángel yʉre. 33 Ito bajiro yʉre ĩ gotija tʉocõri, ejori mʉre oca cõacʉ yʉ, yiyijʉ Cornelio Pedrore. Queno wadiyija mʉ. Ado mʉ ejaja quena gʉare. Adojʉ Dios ĩ tiro riojo minijuabʉ gʉa ĩ oca tʉorona. Ñarocõti Dios ĩ gotire gayere tʉo ãmoa gʉa, yiyijʉ Cornelio Pedrore.

Cornelio ya wijʉ Pedro ĩ riasore gaye

34 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, bʉsisʉoyijʉ Pedro ĩja:

—Tʉo masia yʉ ĩja. “Judio masare riti maia yʉ”, yibeami Dios. Mani jeyarore corocõ ti maiami Dios. 35 Gʉa masare, ito yicõri mʉa masare cʉni corocõti ti maiami Dios. Diore mani rʉ̃cʉbʉoja, ito yicõri ñeñarise mani yibeja, manire boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios. 36 Jane mejejʉ oca quenarise Israel sita gãnare Dios ĩ goticãre gaye masirã ña mʉa: “Yʉ cõarʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja, yʉ rãca queno ʉsi cʉtirã yirãji mʉa”, yiyijʉ Dios Israel sita gãnare. Dios ĩ cõarʉ Jesucristo mani jeyaro Ʉjʉ ñami ĩja. Itire masia mʉa. 37 Israel sitajʉ Jesús quenarise ĩ yigorere masia mʉa. Ito yicõri Galilieajʉ Jesure Juan ĩ idé gurajʉ bero ñasarise yisʉoñi Jesús. 38 Jesús Nazaret gagʉre Espíritu Santo ĩ quedi sãjaroca yiyijʉ Dios. Ito yicõri ĩ masirise jidicãñi Dios Jesure. No ĩ waro bajiro

masare queno yiñi Jesús. Rũmúa sãñarãre ĩ ti bujaja, rũmúare bucõañi Jesús. “Ito bajiro yiñi Jesús, Dios ĩ rãca ñaja”, yi tuoĩa mua. 39 Gua apóstol mesa, judio masa sitaju jeyaro Jesús ĩ yicatire ticu gua. Ito yicõri Jerusalénju yucu-tẽoju ĩre ĩna sĩaja, ticu gua. 40 Udia rumu bero, Dioama Jesure ĩ catiroca yiñi. Jesús guare goaĩaroca yiñi Dios. 41 Masa jeyarore meje goaĩoñi Jesús. Dios guare cajerojuti Jesús oca gotirona ĩ cũcãna ñajare, guare riti goaĩoquĩ Jesús. “Mucana tudi catiami Jesús”, gua yi masitoni, guare ĩ goaĩaroca yiñi Dios. Mucana Jesús ĩ catija bero ĩ rãca bacu gua. 42 Guare ĩ oca masare goti rotiquĩ Jesús. Catirãre ito yicõri godanare cuni, ĩna ñeñaro yirise waja senitoni cũñi Dios Jesure. Itire guare goti rotiquĩ Jesús. 43 No Jesure tuorũnugũti, ĩ ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. Ito bajiroti ucañi Diore goti ĩsiri masa sĩgũ ruyabeto, yiyiju Pedro masare.

Judio masa mejere cuni Espíritu Santo ĩ quedi sãjare gaye

44 Ito ĩ yirocati Espíritu Santo quedi sãjayiju Pedro ĩ busirãre. 45-46 Ito bajiri ricati riti ĩna masibiti oca ñabojareti busisuoyijarã ĩna. Ito yicõri Diore rũcubuoyijarã ĩna. Itire ticõri ruje tuoĩayijarã Pedro rãca ejana judio masa. “Aba, judio masa meje ñabojarãre cuni Espíritu Santo quedi sãjacoami”, yiyijarã ĩna Jesure masirã, Pedro rãca gãna. 47 Ito yicõri ĩ rãca gãnare busiyiju Pedro mucana:

—Tuoya yu ñarã mua. Manire bajiroti Espíritu Santo quedi sãjami ĩnare cuni. Sĩgũ, “Ĩnare idé gubitiruja mani”, yirã wusati mani, yiyiju Pedro ĩnare. “Ĩnare idé gubesa”, yigu mañiju.

48 Ito bajiri, “ ‘Jesure tuorũnurã ña gua cuni’, mua yi masija, ĩ wamena idé gu rotija quena”, yiyiju Pedro ĩnare.

Ĩna idé gu ecoja bero ado bajiro yiyijarã ĩna Pedrore:

—Wabesa maji. Ado gua rãca jabeto ñaña maji, yiyijarã ĩna Pedrore.

Jerusalén gãnare Jesure masirãre Pedro ĩ gotire gaye

11 1 Nocõ mejeti oca tuoyijarã apóstol mesa, Judea gãna Jesure tuorũ-nurã cuni. “Judio masa meje ñabojarãti, Jesure boca ãmiyijarã”, yire gaye oca tuocõri junisiniyijarã coriarã. 2 Ito bajiri Pedro Jerusalénju ĩ muja ejaroca, judio masa Jesure boca ãmisuoana Pedrore busituyijarã ĩna. 3 Ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:

—¿No yija judio masa ya wi meje ñabojarocati, sãjari mu? Ito yicõri, ¿no yija ĩna rãca bari mu? yiyijarã ĩna Pedrore.

4 Ito yija Pedro gotiyiju ĩnare, “Ado bajiro rẽtacu”, yirocu gotiyiju ĩ ĩnare:

5 —Jope cutoju ñacõri, Diore busicu yu. Diore yu busiroca, ado bajiro goacu yure. Ũmacũju saya jajoto bucuro jua duja gaja ñiacõri, ñiado bajiro ruji wadicõri, yu tu ejacu. 6 “¿Ñe ñati totiju?” yirocu, queno ticu yu. Itoju waibucurã jeyaro ĩna sãñaja ticu yu. Gãjerona, jenirã ito yicõri wutirãre cuni ticu yu. 7 Ito bero ado bajiro oca goti ruyucu yure: “Pedro, wumuña mu. Ĩnare sĩa baya mu”, yi ruyucu yure. 8 “Meje, babicuja yu. Rẽore gaye baĩabiticu yu”, yicu yu. 9 Mucana ũmacũju gaye oca ruyucu yure. Ado bajiro ruyucu: “ ‘Baya’, yu yiriseama, ‘Rẽore ña’, yibesa. Quenarise ña”, yi ruyucu ũmacũju gaye Dios oca. 10 Udiajiju ito bajiro ruyucu Dios oca. Udiaji ĩ busija bero, saya totiju wadiana, waibucurã rãcati jeyaro tudi ãmi muocõquĩ Dios mucana.

11 Ito yiroca riti ũmua udiarã ejacã yu ñari wiju. Cesarea gagu Cornelio wame cutigu ĩnare cõañi, yure ĩna ãmatoni. 12 "Ñe usiriobicuti wasa mu", Espíritu Santo ĩ yijare wacu yu. Ito yicõri coga ãmojeno Jesure masirã yure baba cuti wacã ĩna. Yu rãca wacana ñarocõti Cornelio ya wiju sãjacu gua. 13 Ĩ tu gua sãja ejaroca, ado bajiro guare busiquĩ Cornelio:

—Dios ñaro gagu ángel yu ya wi ĩ rũgõja ticu yu. Ĩ ado bajiro busiquĩ yure: "Jope cutoju ũmua cõaña mu, Simón Pedrore jirona. 14 Simón Pedro mu tu ejacõri, 'Jeame ũjuroju mu wabore ñaroca ado bajiro mure masogũ yiguĩji Dios', yire gaye mure gotigu yiguĩji. Mu ya wi gãnare cuni ito bajiroti yigu yiguĩji Pedro", yiquĩ Cornelio guare, ángel ĩ busire guare gotigu. 15 Cornelio ĩ busi tĩoroca, ito gãnare busicu yu. Ĩnare yu busisuorocati, Espíritu Santo sãjaquĩ ĩnare, manire ĩ sãjacato bajiroti. 16 Ito bajiro iti bajija ticõri, mani Uju ĩ goticatire, tuoĩa bujacu yu. Ado bajiro bajia ĩ goticati: "Idena muare idé guquĩ Juan. Dioama muare Espíritu Santo queo sãgũ yiguĩji, 'Dios ñarã ñama ĩna', gãjerã ĩna yitoni". Ito bajiro cajeroju gotiquĩ Jesús manire. 17 Dios, Espíritu Santo sãjaroca yiquĩ ĩnare, judio masa meje ĩna ñabojarocati, mani Jesure boca ãmiroca ĩ quedi sãjacato bajiroti. Ito bajiri Diore rẽo masiado manicu yu, yiyiju Pedro ĩnare.

18 Iti tuocõri Pedrore busitu jidicãyijarã ĩna:

—Queno yigu ñami Dios. Judio masa meje ĩna ñabojarocati, ñeñaro ĩna yirisere jidicãja, catitĩñare gaye ĩna bujatoni ĩnare cũñi Dios, yiyijarã judio masa Jesure boca ãmigoana.

Antioquía gãna Jesure masirã gaye

19 Iti rumuri riojua busa Estebanre sĩayijarã Diore masimena. Ĩre sĩacõri Jesure tuorũnurãre usirioro yi codesuoyijarã ĩna. Ito bajiri coriarã Jesure tuorũnurã Feniciaju, Chipreju, ito yicõri Antioquíaju cuni rudi wayijarã ĩna. Iti cutoriju ejacõri, judio masare riti Dios oca gotiyijarã ĩna. 20 Gãjerãma, Chipre gãna, Cirene gãna wacõri Antioquíaju ejayijarã. Itoju ejacõri judio masa meje ñarãre cuni Jesús oca quenarise gotiyijarã ĩna. 21 Queno ĩna busitoni ĩnare ejabuayiju Dios. Ito bajiri Dios oca tuocõri jãjarã masa, bucurã usi ĩna tuoĩarise jidicãyijarã ĩna. Ito yicõri Jesure boca ãmiyijarã ĩna.

22 Jerusalén gãna Jesure tuorũnurã, "Antioquíaju jãjarã Jesure boca ãmiyijarã", yija tuoyijarã ĩna. Ito bajiri "Titẽña, riti bajiati", yirona Bernabére cõayijarã ĩna. 23 Ito ejacõri, Dios ĩ queno yirere ti ejayiju Bernabé. Ito bajiri buto wanu quenayiju ĩ. Ado bajiro ĩnare riaso busiyiju ĩ:

—Sĩgũ ruyabeto, Jesure queno tuorũnuña mua. Ito yicõri ĩre jidicãbeja, yiyiju Bernabé ĩnare.

24 Quenarise tuoĩagũ ñayiju Bernabé. Espíritu Santo ĩ sãñajare, Diore riti tuoĩayiju ĩ. Ito bajiri masa jãjarã ĩ busija tuocõri, Jesure boca ãmiyijarã ĩna.

25 Ito bero Tarso wame cutiri cutoju wayiju Bernabé, Saulore ãmagũ. 26 Ĩre bujacõri, "Antioquíaju wato mani", yiyiju ĩre. Ito bajiri ĩna jũarãti wayijarã Antioquíaju. Itoju co rodo ñayijarã ĩna, Jesure tuorũnurã rãca. Jãjarã masare Dios oca riasoyijarã ĩna. Iti cutoju cajero, "Cristiano masa ñama ĩna", yire gayere yisuoyijarã ĩna Jesucristore masirãre. "Cristore masirã ñama", yireoni ñayiju iti.

27 Iti rumuriti Jerusalén gãna, Diore goti ĩsiri masa ejayijarã itoju Antioquíaju. Jesure tuorũnurã ĩna minijua ñaroca, ejayijarã ĩna. 28-30 Sĩgũ Agabo

wame cutigu ĩna wato ejacõri wumu rũgũyiju. Espíritu Santore tuocõri ado bajiro busiyiju ĩ: “Judea sita ñarocõti, ñiojuniro yiroja. Bare jedicoaro yiroja iti sita”, yiyiju Agabo. Ito ĩ yija tuocõri: “Judea gãnare ñiojogarã yirãji ĩna. Ĩnare niyeru cõana mani”, yi tuoĩa busiyijarã Antioquía gãna Jesure tuorũnurã. Ito bajiri no ĩna rucorocõ ĩsiyijarã ĩna. Ito bajiro yicõri Bernabé, Saulo ĩna jũarãre niyeru Judeaju cũ rotiyijarã ĩna. “Jesure tuorũnurãre ũmatã ñari masare ĩsitẽña”, yi rotiyijarã ĩna. Jane mejeju Claudio uju ĩ ñaraju ito bajiro rẽtayiju.

Pedrore Herodes ĩ tubia rotire gaye

12 [1]Iti rumuriti uju Herodes, Jesure tuorũnurãre cunísuoyiju. [2]Ito yicõri, Juan ocabaji Santiagore sĩa rotiyiju ĩ sarera jãina. [3]Itire buto wanuyijarã judio masa. Ĩna wanuja ticõri, Pedrore cuni ñiacõri tubia rotiyiju ĩ. Ito bajiro rẽtacu, naju wadarise uco wuoya mani bare basa ĩna menicati rumuri. [4]Pedro rudibe yirocu, code wasoaronare surara cũyiju Herodes. Co gubocõ coga gubojeno ñayijarã ĩna jeyaro. “Pascua basa busuaqueari rumu, masa riojo Pedrore sĩa roticuja yu”, yi tuoĩayiju Herodes. [5]Ito bajiri Pedro quenoguti code ecocõyiju. Ito bajija tuocõri, Jesure tuorũnurã ruje Diore busiyijarã Pedrore yiari.

Tubiara wiju ñagũre Pedrore Dios ĩ bucõare gaye

[6]Tubiara wiju surara jũarã watoje cani cũñayiju Pedro. Busuriti ñabojayiju Herodes ĩre sĩa rotira rumu. Jua ma come mana Pedro ya ãmori siayijarã ĩna. Gãjerã surara soje tu code rũgõyijarã ĩna. [7]Ñajasaroti, ángel goayiju. Ito yicõri tubiara wi busu dajacoayiju. Ito yija ángel Pedrore moaĩayiju ĩ yujitoni. Pedro ĩ yujiroca, ado bajiro gotiyiju ángel:

—Coji wumuña mu, yiyiju Pedrore.

Ito yirocati Pedrore siabojara mari, come mari quedicoayiju.

[8]—Mu ya yutabuju sãñaña mu, ito yicõri mu ya guboco sãñaña, yiyiju ángel Pedrore.

Ĩ guboco sãñaroca riti:

—Mu ya cubija gũmaña. Waya, yure suya waya mu, yiyiju ángel Pedrore.

[9]Ito ĩ yija tuocõri, ĩ bero suya wayiju Pedro. Ito bajia, yi masia mañiju Pedrore. “Riti bajiati iti. Buroti bajiroja gajea”, yi tuoĩayiju Pedro. [10]Warã riti jua soje surara ĩna coderi sojeri rẽtayijarã ĩna. Susari soje come soje ñayiju. Iti soje tu ĩna ejaroca itimasiti janayiju iti soje. Ito bajiri budi wacõri ma ĩna warocati ito bajia yi masia manoti godacoayiju ángel. Ito bajiri Pedro sĩgũti tujayiju ĩja. [11]Ito bajija ticõri, “Riti bajia. Herodes yure sĩame yirocu, ¿Ángel yure ĩ bucõatoni, cõayijari Dios?” yi tuoĩayiju Pedro. “Ito bajiri judio masa yure ĩna ñeñaro, ĩna yi ãmorise rẽtabetoja ĩja”, yi tuoĩayiju Pedro.

[12]Iti tuoĩagũ riti, Juan Marcos jaco, María ya wiju ejayiju ĩ. Iti wiju minijuacõri masa jãjarã ñayijarã, Diore busirã. [13]Soje tu ejacõri, “¿Ñati mua?” yiyiju Pedro. Ito ĩ yija tuocõri, sĩgõ ejabuari maso, Rode wame cutigo, soje tu eja rũgũcõri, tuo rũgõyijo, “¿Ñimu ñati?” yiroco. [14]Ito yicõri iso janaroto riojua, Pedro oca tuo masiyijo iso. Ĩ oca tuo masicõri buto wanu quenacõri soje janabecoti wiju ñarãre gotigo wayijo iso:

—Macũju ñaru Pedro, yiyijo iso ĩnare.

15 Ito bajiro iso yija tʉocõri:
—Mecʉgõ ya mʉ, yiyijarã ĩna.
Ĩna ito yijare:
—Ri ya yʉ, yiyijo iso.
Iso ito yijare:
—Dios ñaro gagʉ ángel ñaguĩji. Pedrore sĩacõana ĩna, yiyijarã ĩna isore.
16 Ito ĩna yiroca riti, "¿Ñati mʉa, ñati mʉa?" yi rʉgõyijʉ Pedro, macʉjʉ. Soje janacõri, Pedrore ti ʉcayijarã ĩna. 17 Ĩna ʉcaja ticõri, ĩnare oca tayijʉ Pedro, "Yʉti ña", yirocʉ:
—Ado bajiro bucõami mani ʉjʉ yʉre, tubiara wijʉ yʉ ñaroca, yi gotiyijʉ ĩnare. Santiagore gotiya adi. Ito yicõri mani ñarãre cʉni gotiya mʉa, yiyijʉ Pedro ĩnare.
Ito yi budi wacõri gajerojʉ wayijʉ Pedro.
18 Iti busuja bero tubiara wi codebojana surara, Pedro ĩ manija ticõri, ruje bʉjatobisijarã ĩna. "¿No bajiyijari Pedro? ¿No wayijari?" yiyijarã ĩna. 19 Ĩ manija ticõri, Pedrore ãma rotibojayijʉ Herodes. Ĩre bʉjabisijarã ĩna. Surarare tubiara wijʉ codebojanare seniĩayijʉ Herodes. No bajiro cʉdi masia mañijʉ ĩnare. Ito bajiri ito codebojanareti, sĩa rotiyijʉ Herodes ĩja. Ito bero Judeajʉ ñabojarʉ wacoayijʉ Herodes, Cesareajʉ ñagʉ wacʉ.

Herodes ĩ godare gaye

20 Tiro gãna ito yicõri Sidón gãnare cʉni ruje junisiniyijʉ Herodes. Sidón gãna, Tiro gãna cʉni canamʉocõri, Herodesre oca quenorã wayijarã ĩna. Ĩ rãca ruje oca queno ãmoyijarã ĩna. Herodes ĩ ñari sita riti bare bʉjasoticõri, "Ĩ junisinija manire bare ecabitiboguĩji", yirona Herodes ʉjʉ tʉjʉ oca quenorã wayijarã ĩna. Herodesre ĩna bʉsiroto riojʉa, ĩre ejabʉari masʉ ñasagʉ, Blasto wame cʉtigʉre bʉsiyijarã ĩna. Ĩnare jabeto ti maicõri ĩnare bʉsi ĩsiyijʉ Blasto. Ĩ bʉsija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Herodes:
—Co rʉmʉ ĩnare bʉsicʉja yʉ, yiyijʉ Herodes. 21 Ĩnare ĩ bʉsiroti rʉmʉ ejaroca, ʉjʉ ñagʉ ĩ sãñarise yutabujuri quenarise sãñayijʉ Herodes. Ito yicõri ʉjʉ ya cumuro ñasari cumuro eja rũjũcõri, masare oca gotiyijʉ ĩ. 22 Herodes ĩ bʉsija tʉocõri:
—Masʉ meje ñami ãni. Dioti ñami ãni, yiyijarã masa ĩre rʉ̃cʉbʉorã.
23 Ito bajiro ĩna bʉsiroca riti, Dios ñaro gagʉ, ángel Herodes ĩ cõroca yiyijʉ. Ito bero yoa bʉsari becoati ba sĩayijarã ĩ ñajacʉre. "Bʉsibesa mʉa. Jidicãña mʉa. Dios meje ña yʉ. Diore riti rʉ̃cʉbʉoya mʉa", ĩ yibitire waja, ito bajiro bajiyijʉ ĩ ñajacʉre.
24 Iti rodoti masa jãjarã tʉoyijarã Dios ocare. Ito yicõri jãjarã Jesure boca ãmiyijarã.
25 Bernabé, Saulo rãca Jerusalén gãnare ĩna ãmi ejarise niyeru ĩsicõri, Antioquíajʉ tʉdi wayijarã ĩna. Juan Marcos wame cʉtigʉ ĩna rãca wayijʉ.

Bernabé, Saulo Dios oca ĩna goti ucusʉore gaye

13 1 Antioquíajʉ Jesure tʉorʉ̃nʉrã rãca ñayijarã Diore goti ĩsiri masa ito yicõri ĩ oca riasori masa cʉni. Ĩna ado bajiro wame cʉtiyijarã: Bernabé, Simón Ñigʉ, Lucio Cirene gagʉ, Manaén Galilea gagʉ ʉjʉ Herodes rãca bʉcʉarʉ, ito yicõri Saulo. Itocõ ñayijarã ĩna. 2 Mani ʉjʉre rʉ̃cʉbʉorona

minijuara wiju minijua ñayijarã ĩna. Ito bajiri Diore tuoĩa ãmorã bamena riti ĩre busi ñayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna bajiroca Espíritu Santo ado bajiro ĩnare gotiyiju:

—Bernabé, Saulore cuni ñasarise yure ĩna moa ĩsitoni besecu yu. Ito bajiri ĩnare wa rotiba gãjerãre yu oca ĩna riasotoni, yiyiju Espíritu Santo.

3 Iti oca tuocõri bamena riti Diore busiyijarã ĩna maji. Ito yi, Diore busirãju Bernabé, Saulore cuni ãmo jidi jeoyijarã ĩna, ĩnare Dios ĩ ejabuatoni. Ito bajiro yicõri ĩnare wa rotiyijarã ĩna. “Wasa, quenajaro”, yiyijarã ĩna.

Chipre wame cutiri yogaju apóstol mesa ĩna ware gaye

4 Ito bajiri Espíritu Santo ĩ wa rotiado bajiroti Seleuciaju wayiju Saulo, Bernabé rãca. Ito ejacõri cumaju sãjayijarã ĩna, Chipre wame cutiri yogaju warona. 5 Ito majado Salamina wame cutiri cuto ejayijarã ĩna. Ito ñacõri judio masa ĩna minijuasotiri wiriju Dios oca riasoyijarã ĩna. Juan Marcos wame cutigu ĩna rãca judayiju. Ĩnare ejabuari masu ñayiju ĩ. 6 Iti yoga ñari cutori jeyaro riaso ucurã wayijarã ĩna. Ito bajirã riti Pafos wame cutiri cuto ejayijarã ĩna. Ito sĩgũ judio masu Barjesús wame cutigure ti bujayijarã ĩna. Cumu ñayiju ĩ. “Diore yiari busigu ña yu”, yi ruoyiju ĩ masare. 7 Ĩ cumu iti yoga uju Sergio Pablo wame cutigu rãca baba cutiyiju ĩ. Queno tuoĩagũ ñayiju Sergio Pabloama. Ito bajiri Dios oca tuo ãmogũ Bernabé, Saulore cuni ji rotiyiju ĩ. 8 Cumuama Bernabé, Saulo ĩna tuoĩaro bajiro meje tuoĩayiju. Ĩ cumu griego ocana Elimas wame cutigu ñayiju ĩ. Ito gagu uju ĩna busirise tuore ãmobisiju cumu. Ito bajiri, “Ĩna busirisere tuorũnubesa mu”, yiyiju cumu iti cuto gagu ujure. 9 Ito yija Espíritu Santo ejabuarena cumure oca sẽoro tijuyiju Saulo. Sĩgũ ñabojagu ti juaji wame cutiyiju Saulo. Gaje ĩ wame Pablo ñayiju. 10 Cumure riti ticõri ado bajiro busiyiju ĩ:

—Ruori masu ña mu. Ñeñaro yi jaigu ña mu. Rũmú macu ña mu. Ito yicõri jeyaro quenarisere tegu ña mu. Mani Uju Diore tegu ña mu. “Ñasarise ña”, Dios ĩ yija, “Ñasarise meje ña”, ya mu, yiyiju Pablo cumure. 11 Adocãta iti waja ñeñaro mu tuoĩaroca yigu yiguĩji Dios mure. Cajea tibicu ñagũ ya mu. Ito yicõri yoa busari ũmacañi ĩ asirise tibicu yiguja mu, yiyiju Pablo cumure.

Ito ĩ yirocati ĩ ya cajea rãitĩa godacoayiju cumure. Ito bajiri cajea tibicu ñari, ĩre tũa watoni gãjire ãmabojayiju ĩ. 12 Ito ĩ bajija ti ucacõri Jesure tuorũnusuoyiju iti yoga gagu uju. “Riti ña ĩna gotirise”, yi tuoĩa rũcubuoyiju ĩ.

Antioquíaju Pablo mesa ĩna ñare gaye

13 Iti rumuriti Pablo ĩ baba mesa rãca Pafos roja ejacõri cumana Panfilia sita, Perge wame cutiri cuto wayijarã ĩna. Itoju ejacõri ĩnare cũ tudiyiju Juan, Jerusalénju tudi wacu mucana. 14 Ito bajibojarocati Pablo, Bernabé cuni Perge ñacõri Antioquía cutoju wayijarã, Pisidia sita tu ñari cutoju. Itona ñacõri tujacãra rumu iti ñaroca, judio masa ĩna minijuari wiju sãja wacõri rujiyijarã ĩna. 15 Itona rujicõri Dios ĩ rotirise ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare busi gotija tuoyijarã ĩna. Sĩgũ ĩ busi gotija bero, minijuara wi gãna ujarã Bernabé, Pablore ado bajiro yiyijarã:

—Yu ñarã, oca gotire gaye muare ñaja, gotiya adocãta, yiyijarã ujarã ĩnare.

16 Ito ĩna yija tuocõri, busirocu wumu rũgũyiju Pablo. “Busimenati tuoya mua”, yirocu ĩ ya ãmo wuamocõri “busibesa mua”, yiyiju ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ĩ ĩnare:

—Yu ñarã Israel sita gãna, queno tuoya mua. Gaje masa ñabojarãti Diore rũcubuorã ñari queno tuoya mua cuni. 17 Dios mani rũcubuogu, mani Israel sita gãna ñicusabatiare beseñi. Ĩnare besecõri queno ĩnare yiñi Dios. Egipto sita gãnare moa ĩsirã ĩna ñabojarocati jãjarã ĩna bujuroca yiñi Dios. Ĩ masirisena Egipto sita gãnare ĩna rudi masitoni ĩnare ĩna ñaroca yiñi Dios. 18 Yucu manoju jũarã masacõ rodori ñayijarã ĩna. Itona ñacõri ñeñaro ĩna yibojarocati, ti usirio yibisiju Dios. Quenoti ñacõayiju. 19 Canaán wame cutiri sita gãna jua ãmojeno butu gãnare ruyurioyiju Dios, mani ñicusabatia ĩna ya sita ñabojare ĩna rucotoni. 20 Ito bajiri mani ñicusabatia cuatrocientos cincuenta rodori ñayijarã itoju, yiyiju Pablo masare.

'Samuel, Dios oca goti ĩsiri masu ĩ ñaroto riojua ĩna tirũnuronare cũyiju Dios. 21 Samuel Dios oca goti ĩsiri masu ĩ ñaroca: "Sĩgũ gua uju ãmoa gua", yiyijarã mani ñicusabatia Diore. Ito bajiro ĩna yija tuocõri, Saúl, Cis macure ĩna uju ñarocu cũyiju Dios jũarã masacõ rodoricõ. Benjamín ñayoru janerãbatia janamiti ñayiju Saúl. 22 Jũarã masacõ rodori bero mucana uju wasoayiju Dios. Ito bajiri Saúlre bucõacõri Davidjuare uju cũyiju Dios mucana. Davidre tuoĩa busigu, ado bajiro busiyiju Dios: "Yu tija David, Isaí macu, yu robo bajiro usi cutigu ñami ĩ. Ito bajiri yu ãmoro bajiro yigu yiguĩji ĩ", yiyiju Dios, Davidre tuoĩa busigu. 23 Ĩ David ñayoru janerãbatia janamiti ñañi Jesús. Jane mejeju Dios ĩ gotiado bajiroti mani Israel sita gãnare masotoni cõañi Dios Jesure. 24 Jesús riojua ĩ yagu Juan mani ñarã Israel sita gãnare Dios oca riasoyiju ĩ. Ado bajiro gotiyiju Juan ĩna jeyarore: "Mua ñeñaro yirisere jidicãcõri idé gu rotiana ñaruja muare", yiyiju Juan mani ñarã Israel sita gãnare. 25 Ito yicõri ĩ godaroto riojua busa bajiroti ado bajiro yiyiju Juan: "Ĩti ñaguĩji Dios ĩ cõaru, ¿yire masiati mua yure? Meje ña yuama. Nocõ mejeti ejagu yiguĩji mani yagu. Ĩ ñagũ yiguĩji ñasagu. Yuama meje ña. Mua robo bajiguti ña yuama. Ĩ ñagũ yiguĩji ñasari masu", yiyiju Juan mani ñarãre, yiyiju Pablo, masare gotigu.

26 'Yu ñarã, Abraham janerãbatia ña mani. Queno tuoya mua. Gaje masa ñabojarãti Diore rũcubuorã ñari queno tuoya mua cuni. "No Jesure tuorũnugũre masogũ yiguĩji Dios", yire oca manire cõañi Dios. 27 Ito bajibojarocati Jerusalén gãna ito yicõri ĩna ujarã cuni, "Ĩ ñami Dios Macu manire masoru", yi masibisijarã ĩna. Ito yicõri co rumu tujacãra rumu ruyabeto Dios oca goti ĩsiri masa ĩna ucare gãjerã ĩna ti gotibojarocati tuo masibisijarã ĩna. Ito bajiri Jesús ĩ ejaja, "Dios ĩ cõaru ñami ĩ", yi masibisijarã ĩna. Ito bajiri Jesure ĩna sĩa rotija, Dios oca goti ĩsiri masa ĩna ucado bajiroti rẽtayiju ĩja. 28 "Seti ña ĩre", yi masimena ñabojarãti, "Sĩa rotiya ĩre", yirona Pilatore josayijarã ĩna. 29 Jesure ĩna sĩaja, Diore goti ĩsiri masa ĩna tuoĩa uca yuado bajiroti rẽtayiju. Jesure ĩna sĩaja bero yucutẽoju ñagũre rujioyijarã gãjerã. Ito yicõri gũta gojeju ĩre yujeyijarã. 30 Ito bajibojarocati Dioama mucana tudi Jesús ĩ catiroca yiñi. 31 Galileana wacõri Jerusalénju ĩre baba cutigoanare co rumu meje goaĩoyiju Jesús. Ito bajiri ĩnati ñama adocãta, "Riti bajia. Tudi caticoami Jesús", yi masare gotirã.

32 'Ito bajiri yu, Bernabé rãca oca quenarise muare goti eja gua. "Masare queno yicuja yu", yi mani ñicusabatiare Dios ĩ gotiado bajiroti gotia gua muare. 33 Mani ñicusabatiare ĩ gotiado bajiroti manire queno yiñi Dios. Ito bajiri mucana tudi Jesús ĩ catiroca yiñi ĩ. Itire gotigu ado bajiro ucañi David

ñayoru, Dios oca gotigu: “Mu ña yu Macu. Adi rumu godaru mu ñabojarocati mu catiroca ya yu”, yiyiju Dios, yi ucañi David, Salmos wame cutiri tuti ucasuogu. 34 “Jesús ĩ godaja bero mucana tudi ĩ catiroca yigu yiguja yu. Ito bajiri tudi godabiquĩji”, Dios ĩ yire gaye ado bajiro gotia ĩ oca tutiju: “Davidre yu goticãdo bajiroti, queno mure yigu yiguja yu ĩja”, yiyiju Dios yi ucare ña papera tutiju. 35 Gaje tutiju cuni ito bajiroti gotia. Tuote: “Queno yigu ñami mu Macu. Ito bajiri ĩ ya ruju jogabe yirocu, mucana tudi catiroca yigu yiguja mu”, yi ucañi David ñayoru. 36 Ĩmasi gaye tuoĩagu meje ito bajiro ucañi David. Catiguju Dios ĩ ãmoro bajiro riti yiyiju David. Ito yicõri ĩ ñarãre queno ejabuayiju. Ito bero co rodo meje ñacõri godañi David. Ito bajiri ĩ ñicusabatia tu ĩre yujeyijarã ĩna. Itoju ĩ ya ruju jogadoja. 37 Jesús ya rujuama jogabisija, mucana Dios ĩ catiroca yijare. 38 Yu ñarã tuoya mua. Jesuna suoriti mani ñeñaro yirisere ãcabojore ña. Iti gayere muare gotia gua. 39 No Jesure tuorũnugũreti ĩ ñeñaro yirise ãcabojoguĩji Dios. Moisés ĩ rotirise riti mani tuorũnujama, mani ñeñaro yirise ãcabojobiquĩji Dios. 40 Queno tuoĩaña mua, jane mejeju Dios oca goti ĩsiri masa, ĩna gotiado bajiroti muare rẽtame. Ado bajiro ucañi ĩna Dios oca gotirã:

41 Queno tuoya yure aja tudirã mua. Yure tuorũnubiticõri jeame ũjuroju warã yirãji mua. Yu ña Dios. Mua tiroca tiyamani ĩogu yiguja yu. Gãjerã muare ĩna goti rẽtobubojarocati tuo masimena yirãji mua. Ito bajiri mua tuorũnubitirena suori, godarã yirãji mua, yiyiju Dios, yi ucañi ĩre goti ĩsiri masu, yi riasoyiju Pablo Antioquía gãna masare.

42 Ito bajiro busi tĩocõri budi wayijarã Pablo mesa, judio masa ĩna minijuari wire. Ĩna budi waroca iti wi minijua ñarã:

—Gaje tujacãre mucana tuo remo ãmoa gua, yiyijarã ĩna.

43 Ĩna minijua jidicãja bero jãjarã judio masa Pablo, Bernabére cuni suyayijarã. Ito yicõri jãjarã judio masa ĩna yire tuoĩa rũcubuobojana cuni Pablo mesare suyayijarã ĩna. Ito yija ado bajiro gotiyijarã Pablo mesa ĩnare:

—Dios queno ĩ yirisere rũcubuo jidicãbesa mua. Ito yicõri Dios bajiro sĩgũ robo usi cutiya mua, yiyijarã Pablo mesa ĩnare.

44 Ito bero gaye tujacãre, iti cuto gãna jãjarã busa minijuayijarã Dios oca tuorona. 45 Ito bajiro jãjarã masa Dios oca tuo ãmorã ĩna ejaja ti teyijarã judio masa. Ito yicõri Pablo ĩ gotibojaja, gajero bajiro riti cudiyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre aja tudiyijarã ĩna. 46 Ito ĩna yija ticõri, buto oca sẽorena busiyijarã Pablo mesa:

—Dios ĩ rotiro bajiro cajero ĩ oca muare riasosuobu yu. Ito bajibojarocati iti ocare queno tuorũnubea mua. Ito bajiro mua yija, “Dios rãca catitĩña ãmobea gua”, yiado bajiro bajicu. Ito bajiri adi rumuri judio masa meje ñarãre Dios oca gotia gua. 47 Ito bajiro rotiñi Dios ĩ oca tutina. Ado bajiro gotia iti:

Judio masa meje ñarãre muare cũcu yu, yu oca mua gotitoni. “No Jesucristore tuorũnugũreti masogũ yiguĩji Dios”, yi masa ñajedirore mua goti batotoni muare cũcu yu, yi gotia Dios oca. Ito bajiro cũñi Dios guare, yiyiju Pablo, masare gotigu.

48 Iti tuocõri judio masa meje ñarã buto wanu quenayijarã. “Dios oca quenariseguti ña”, yiyijarã ĩna. Ito yicõri ĩ rãca catitĩñarona ĩ beseana ĩre tuorũnuyijarã ĩna. 49 Ito bajiri Dios oca tuorũnucõri ĩ oca quenarise masa jeyarore goti batoyijarã ĩna. 50 Ito bajibojarocati judio masama Pablo, Bernabé rãca ĩna

tʉoĩaro bajiro meje tʉoĩa codeyijarã. Ito bajiri oca meni ãmorã, iti cʉto gãna ñasarãre ito yicõri Diore rʉ̃cʉbʉorã romia ñasarãre cʉni gotiyijarã. Bernabé Pablore masa ĩna ʉsirio coderoca yiyijarã judio masa. Ito bajiri judio masare tʉorʉ̃nʉcõri Pablo mesare bucõayijarã iti cʉto gãna. 51 Iti cʉtore budi warã ĩna ya gʉbojʉ sita wãrisere ja batecãyijarã ĩna. "Mʉa adi cʉto gãna ñeñaro yirã ña, ito yicõri seti ña mʉare", yireoni ñayijʉ iti. Ito bajiro yicõri, Iconio wame cʉtiri cʉtojʉ wacoayijarã ĩna. 52 Ito ĩna budigoadojʉ Jesure tʉorʉ̃nʉrã queno ʉsi cʉti quenaro ñayijarã ĩna. Ito yicõri Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñayijarã ĩna.

Iconio wame cʉtiri cʉtojʉ Pablo mesa ĩna ña ucure gaye

14 1 Iconiojʉ ejacõri judio masa ĩna minijuasotiri wijʉ sãja wayijarã Pablo mesa. Ito bajicõri Jesús ocare gotiyijarã ĩna. Iti oca tʉocõri jãjarã Jesure tʉorʉ̃nʉyijarã. Judio masa ito yicõri judio masa meje ñarã cʉni Jesure tʉorʉ̃nʉyijarã ĩna. 2 Ito bajibojarocati coriarã judio masa ñarã Jesure tʉorʉ̃nʉmena, judio masa meje ñarãre Pablo mesare ĩna junisinitoni oca meni codeyijarã ĩna. Ito bajiri Pablo mesare, "Queno yirã meje ñama ĩna", yi tʉoĩayijarã ĩna. 3 Ito bajiro ĩna yi codebojarocati Iconiojʉ yoari ña ucuyijarã Pablo mesa. Itojʉ ña ucurã bʉto oca sẽocõri, "Masare ti maicõri queno yiñi Cristo", yire oca goti ucuyijarã ĩna. "Riti ña iti oca. Riojo Jesús oca gotiama ĩna", masa ĩna yitoni, tiyamani Pablo mesa ĩna ĩoroca yiyijʉ Dios. 4 Iti cʉto gãna ricati riti tʉoĩayijarã. Coriarã judio masa robo bajiro tʉoĩayijarã. Gãjerã Pablo mesa robo bajiro tʉoĩarã ñayijarã. 5 Ito yicõri judio masa, judio masa meje cʉni, ʉjarã robo bajiro tʉoĩacõri Pablo mesare oca menicõri, "Ĩnare gʉ̃tana rea sĩarʉja mani", yiyijarã ĩna. 6-7 Ito bajiro ĩnare bʉsija tʉo masicõri, Licaonia sitajʉ rudi wayijarã Pablo mesa. Iti sitajʉ ejacõri Dios oca quenarise goti ucuyijarã ĩna. Listra wame cʉtiri cʉto ito yicõri Derbe wame cʉtiri cʉtojʉ cʉni goti ucuyijarã ĩna. Ito yicõri iti cʉtori tʉ gãnare cʉni Dios oca goti ucuyijarã Pablo mesa.

Listra gãna Pablore gʉ̃ta ĩna reare gaye

8 Listrajʉ sĩgʉ̃ rudurʉ ñayijʉ. Ito bajiro wabicʉ rujearʉ ñayijʉ ĩ. 9 Ito Pablo masare ĩ bʉsija tʉo rujiyijʉ rudurʉ. Rudurʉre tijucõri, "Yʉre yisioguĩji Dios", yi tʉoĩa masigʉ̃ ñami, yi tʉoĩayijʉ Pablo. 10 Ito bajiri ado bajiro oca sẽoro gotiyijʉ ĩ rudurʉre:

—Wʉmʉña. Riojo rʉ̃gõña mʉ, yiyijʉ Pablo rudurʉre.

Ito ĩ yirocati wʉmʉ rʉ̃gʉ̃ wayijʉ rudurʉ ñabojarʉ. 11 Ito bajiro bajija ticõri, ito gãna ĩna ocana:

—Aba, mani rʉ̃cʉbʉorã masa rujʉ robo bajiro rujʉ cʉticõri ejama mani tʉ, yi awasã bʉsiyijarã ĩna.

12 Bernabére Zeus wame yiyijarã ĩna. "Mʉ ña gʉa rʉ̃cʉbʉogʉ, jeyaro masigʉ̃", yireoni ñayijʉ, "Zeus", yire. Ito yicõri Pablo queno goti masigʉ̃ ñajare Hermes wame yiyijarã ĩna. "Gʉa rʉ̃cʉbʉogʉ, rẽtoro queno goti masigʉ̃ ña mʉ", yireoni ñayijʉ, "Hermes", yire. 13 Iti cʉto tʉnimajʉ Zeusre rʉ̃cʉbʉora wi ñayijʉ. Iti wi gãna ĩnare riasori masʉ rãca Bernabé, Pablore rʉ̃cʉbʉo ãmoyijarã ĩna. Ta wecʉare go bedori jeocõri ĩnare tʉ̃a wayijarã. Cʉto sãjara soje tʉ ejacõri wecʉare sĩa ãmobojayijarã, Pablo mesare rʉ̃cʉbʉorona. 14 Ito

bajiro ĩna yi ãmoja ti masicõri, ĩna ya yutabuju tũa ñigãyijarã Pablo mesa. "Ñeñaro yi ãmoa mʉa", yirona ito bajiro yiyijarã ĩna. Ito bajiro yi ĩocõri, masa wato oca sẽoro ũmajʉdayijarã ĩna bʉsirona:

15 —¿No yija ito bajiro yi ãmoati mʉa? Mʉa robo bajirã, masati ña gʉa cʉni. Dios robo bajirã meje ña gʉa. Mʉare Dios oca quenarise gotirã wadibʉ gʉa. Mʉa meni rujeoanare rũcʉbʉorã yiboja mʉa. Ito bajiri itire jidicãcõri, Dios catigʉjʉare tʉorũnʉña mʉa. Ĩ ñami adi sita, macãrʉcʉro, ũmʉari, riari cʉni menirʉ. Ito yicõri mani tirise, mani tibiti cʉni jeyaro rujeorʉ ñami. 16 Jane mejejʉ gãna bʉcʉrã ĩna yisotiado bajiroti ĩna yi ãmoja, ĩnare ti tujabitibojagʉti, jidicã rotibisijʉ Dios. 17 Diore ĩna rũcʉbʉobitibojarocati ĩnare queno yiyijʉ Dios, "Ito bajiro queno yigʉ ñami Dios", ĩna yi masitoni. "Ñaguĩji Dios", mani yi masitoni manire ĩ queno yirise ĩoami Dios. Tite mʉa. Ide queoami. Queno rica mani bʉjaroca yami. Mani yaji quenaroca yami. Ito yicõri mani ya ʉsijʉ queno mani wanʉ quenaroca yami Dios, yiyijarã Pablo mesa ĩnare.

18 Ito bajiro ĩna yibojaroca riti, wecʉare sĩa ãmobojayijarã masa Pablo mesare rũcʉbʉorona. Ito bajiro ĩna yija ticõri, "Gʉare rũcʉbʉorona wecʉare sĩabesa mʉa", josari yi camotayijʉ Pablo masare.

19 Iti rʉmʉri judio masa Antioquía gãna ito yicõri Iconio gãna ejayijarã. Ito ejacõri iti cʉto gãna Pablore ti junisinijaro yirona, ĩnare oca meni ejayijarã ĩna. Ito bajiri Pablore gũta reayijarã masa ĩre sĩa ãmorã. "Ʉsi jedicoami ĩja", yi tʉoĩacõri cʉto sõjʉajʉ ĩre weja wayijarã ĩna. 20 Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩ tʉ Jesure masirã ĩna minijuaroca tujacoayijʉ Pablo. Tujacõri ĩna rãca cʉtojʉ tʉdi wayijʉ ĩ. Gaje rʉmʉ Derbe wame cʉtiri cʉtojʉ wayijʉ Bernabé rãca.

21 Ito ejacõri Dios oca quenarise masare riasoyijarã ĩna. Ĩna ito bajiro gotija tʉocõri, jãjarã Jesure tʉorũnʉyijarã. Ito yija bero Listrajʉ, Antioquíajʉ, Iconiojʉ tʉdi wayijarã ĩna. 22 Iti cʉtori ejacõri Jesure tʉorũnʉrãre bʉsiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna bʉsija tʉocõri, bʉto bʉsa Jesure tʉoĩa oca sẽoyijarã ĩna iti cʉtori gãna: "Diore tʉorũnʉ jidicãbesa mʉa. Ũmacʉ̃jʉ ĩ rotirojʉ mani ejaroto riojʉa jaje tõbʉja bʉjatobitirã yirãji mani. Ĩ rotirojʉ mani eja ãmoja, ito bajiro rẽtare ñaroja manire", yi goti ucuyijarã ĩna. 23 Cojʉ minijuara wi rʉyabeto Jesure tʉorũnʉrãre ũmatã ñarona bese cũyijarã ĩna. Diore rũcʉbʉorã bamena riti Diore bʉsiyijarã ĩna. "Ado gãna ñama mʉre tʉorũnʉrã. Ĩnare ejabʉa masia mʉ", yiyijarã Pablo mesa Diore.

Antioquíajʉ Pablo mesa ĩna tʉdi ware gaye

24 Ito bajiro ĩna yija bero Pisidia wame cʉtiri sita rẽta wacõri Panfilia sitajʉ ejayijarã ĩna. 25 Perge wame cʉtiri cʉto Dios oca goti tĩocõri, Atalia wame cʉtiri cʉtojʉ wayijarã ĩna. Riaca jajosa tʉnima ñayijʉ iti cʉto. 26 Ito cumana jẽa wacõri Siria sitajʉ Antioquía wame cʉtiri cʉtojʉ wayijarã ĩna. Antioquía ñayijʉ cajero ĩna wasʉoado. Itijʉti Dios oca ĩna goti ucuroto riojʉa, "Mʉ ĩnare moare cũado bajiro riti ĩna moa masitoni ĩnare ejabʉaya", yiyijarã Jesure tʉorũnʉrã Diore. Ito bajiri ĩna rotiado bajiroti moa ucu tĩorã Antioquíajʉ tʉdi ejayijarã ĩna mʉcana Pablo mesa. 27 Itojʉ Antioquíajʉ tʉdi ejacõri Jesure tʉorũnʉrãre miojuyijarã ĩna mʉcana. Ito yicõri jeyaro Dios ĩ ejabʉare gaye gotiyijarã ĩna:

—Queno ejabʉaquĩ Dios gʉare. Ito bajiri judio masa meje ñarã cʉni Dios oca quenarise tʉocõri, Jesure tʉorũnʉama ĩna, yi gotiyijarã ĩna. 28 Itojʉ Jesure tʉorũnʉrã rãca yoari ñayijarã Pablo mesa.

Jerusalénju ĩna minijuare gaye

15 1 Iti rodoriti Antioquíaju ejayijarã Judea sita gãna. Ito ejacõri Jesure
tuorũnurãre judio masa ĩna yisotirere riasoyijarã ĩna:
—Jane mejeju Moisés ñayoru ĩ rotiado bajiro wiro mua tabeja, muare
masobiquĩji Dios, yiyijarã ĩna. 2 Ĩna ito yija tuo tujabiticõri ruje gãmeri busi
tuoĩayijarã Pablo mesa ĩna rãca. Ito bajiri, "¿Riti ñati?" yirona Pablo mesare
Jerusalénju cõayijarã Jesure tuorũnurã:
—Itoju ejacõri Jesús ĩ cũana rãca ito yicõri Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã
rãca cuni busiba mua. Riti iti ñaja, tuoba. Wasa. Quenajaro, yiyijarã itiju
gãna Jesure tuorũnurã.
3 Ito ĩna yija tuocõri, Jerusalénju wasuoyijarã Pablo mesa. Jerusalénju warã
Fenicia sita, Samaria sita cuni Dios oca riaso rẽta wayijarã ĩna, iti cutori
gãna. "Gua riasoja, judio masa meje ñarã, ñeñaro ĩna yirise jidicãcõri Diore
tuorũnucã ĩna. Manire bajiroti Diore tuorũnucã ĩna cuni", yiyijarã Pablo mesa
ĩnare. Ito bajiro ĩna yija tuocõri, buto wanu quenayijarã Jesure tuorũnurã.
4 Jerusalénju ĩna ejaroca queno wanu quenare rãca ĩnare boca ãmiyijarã
Jesús ĩ cũana, Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã ito yicõri Jesure tuorũnurã
ñarocõti. Masa ĩna seniĩaja bero, "Judio masa, judio masa meje ñarãre cuni
gua riasoja, guare queno ejabuañi Dios", yi gotiyijarã Pablo mesa. 5 Ito bajiro
ĩna yija tuocõri, coriarã fariseo gaye tuoĩagoana Jesure tuorũnurã busirona
wumu rũgũyijarã:
—Mani masa meje ñarã Jesure ĩna tuorũnuja, mani yisotiro bajiro ĩna yire
ãmoa gua. Moisés ĩ rotire gaye cudirujama ĩna, ito yicõri wiro tarujama ĩna,
yiyijarã fariseo gaye tuoĩagoana ito gãnare.
6 Ito yija Jesús ĩ cũana, Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã cuni minijuayi-
jarã iti oca bajirisere tuoĩa busirona. 7 Yoari ĩna gãmeri busija bero busirocu
wumu rũgũyiju Pedro:
—Yu ñarã queno tuoya mua. Mua rãca ñagũre yure beseñi Dios, judio masa
mejere cuni ĩ masore oca yu gotitoni. Ito bajiro beseñi Dios yure, Jesure ĩna
tuorũnutoni. Iti gayere queno masia mua. 8 Dios ñami masa ĩna tuoĩarisere
masigũ. Judio masa meje ñarã ĩna ñama yu ñarã, yirocu ĩnare Espíritu Santo
queo sãñi Dios, manire ĩ queo sãdo bajiroti. 9 Manire ĩ ti mairo bajiroti ĩnare
cuni ti maiami Dios. Jesure ĩna tuorũnuja ĩna ñeñaro yirisere ãcabojoñi Dios
ĩnare, manire ĩ ãcabojoado bajiroti. 10 Dios ĩ gotirisere queno tuorũnubea
mua. Ito bajiri Moisés ñayoru ĩ rotirisejuare cudijaro ĩna yirona, Jesure masi-
suorãre buto josa mua. Moisés ĩ rotirisere ñarocõti yiro robo bajiro cudi
jeobisĩ mani ñicusabatia cuni. Ito bajiri mani cuni jeyaro ĩ rotigore cudi
jeoado ma. "Mani ñicusabatia bajiro gãjerã ĩna cudibeja, Jesure masirã meje
ñama ĩna", yi tuoĩaboja mua. 11 Ado bajirojua bajia: Manire ti maicõri manire
goda ĩsiñi Jesucristo. Ito bajiri ĩre mani tuorũnuja ticõri, manire masoñi Dios.
Ito bajiroti Jesure ĩna tuorũnuja ticõri judio masa meje ñarãre cuni masoñi
Dios, yiyiju Pedro ĩnare.
12 Ito ĩ yija tuocõri, busimenati Pablo, Bernabé ĩna busija queno tuoyijarã
ĩna ĩja: "Dios ĩ ejabuarisena judio masa meje ñarãre jaje tiyamani ĩocu gua",
yiyijarã Pablo mesa. 13 Ĩna busi tĩoja bero Santiago wame cutigu ado bajiro
yiyiju:

—Yu busirisere queno tuoya yu ñarã mua. 14 Jĩju ado bajiro gotimi Simón
Pedro manire: “Judio masa meje ñarãre cuni queno yiñi Dios. Ito bajiri ĩnare
besecõri ĩ ñarã ñaroca yiñi Dios”, yi gotimi Pedro manire. 15 Ito bajiroti yi
ucayijarã Diore goti ĩsiri masa jane mejeju. Iti oca ado bajiro gotia:
16-18 Jane mejeju David ñayoru bero gãna masa ujarã ĩna ñarise susayiju. Ito
bajiri ija Davidre yu goticãdo bajiroti yicuja yu. Sĩgũ ĩ janerãbatia
macure uju ñarocu cũgũ yiguja yu. Ito bajiro yu cũja bero judio masa
meje ñarã cuni yure rũcubuorã yirãji ĩna. Yu ñarã ñaroca yigu yiguja
yu ĩnare, yi gotiami mani Uju Dios, yi ucañi Diore goti ĩsiri masa, yi
gotiyiju Santiago ĩnare.
19 ’Ito bajiri ado bajiro tuoĩa yu, yiyiju ĩ mucana: Mani masa meje ñarã
Diore ĩna tuorũnuja, usirioro ĩnare yi codebitiruja mani. Ito yicõri jaje rotire
gaye rotibitiruja manire. 20 Ado bajiro paperana mani goti ucaja quena ĩnare:
“Ĩna meni rujeoru ruju robo bajiro meni rujeocõri ĩna ecabojarisere babi-
tiruja mua. Muamasiti mua ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa.
Ãmuma wãñiatanare babesa. Baroto riojua rí cõaja quena. Ito yicõri rí idibeja
quena”, yi mani goti ucaja quena. 21 Ito bajiro riti coji tujacãre ruyabeto
Moisés ñayoru ĩ rotire gaye riasore ña, mani masa minijuari wiju. Ito bajiro
riasotiyijarã ĩna jane mejeju co cuto ruyabeto, yiyiju Santiago.

Judio masa meje ñarãre ĩna papera cõare gaye

22 Ito ĩ yija tuocõri, Jesús ĩ cũana, Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã, ito
yicõri Jesure tuorũnurã jeyaro ado bajiro yiyijarã: “Santiago ĩ yiro bajiroti
yiana mani. Ito bajiri coriarã mani rãca gãna beseruja mani, Pablo mesa
rãca adi papera ĩna ãmi watoni”, yiyijarã ĩna. Ito bajiri Judas Barsabás wame
cutigu ito yicõri Silas wame cutigure beseyijarã ĩna Antioquíaju Pablo mesare
baba cuti warona. “Ĩna ñama rũcubuoana”, yi tuoĩacõri ĩnare beseyijarã ĩna.
23 Ito bajiro besecõri Antioquíaju ãmi warotire ĩnare papera ĩsiyijarã ĩna. Ado
bajiro yi gotiyiju iti papera:
“Gua Jesús ĩ cũana, Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã, ito yicõri Jesure
tuorũnurã jeyaro adi papera cõa gua. ¿Ñati mua Antioquía gãna, Siria sita
gãna ito yicõri Cilicia sita gãna ñati mua cuni? Jesure tuorũnurã mua ñajare,
judio masa meje mua ñabojarocati, sĩgũ rĩare bajiro bajirã ña mani. 24 Ado
bajiro oca tuocu gua. Coriarã ado gãna mua tu ejacõri usirioro yiñi ĩna. Ĩnare
cõabiticu gua. Riojo gotimenati mua tuoĩarise wisaroca yiñi ĩna. ‘Ũmugũre
mua wiro tabeja, ito yicõri Moisés ñayoru ĩ rotire gaye mua cudi jeobeja,
Jesure tuorũnurã meje ña mua’, yi ruoñi ĩna muare. Ito bajiro ĩna gotibojaro-
cati, ‘Itire gotitẽña mua’, yi cõabiticu gua mua tuju ĩnare. 25 Ito bajiri sĩgũre
bajiro tuoĩacõri busironare besecõri cõamu gua mua tu. Gua mairã Pablo,
Bernabé rãca baba cuti wa rotibu gua ĩnare. 26 Mani Uju Jesure cudirona ĩ
ocare goti ucuyijarã ĩna. Gãjerã ĩna sĩa ãmobojarocati Jesús ocare goti taro-
jobisijarã ĩna. 27 Ito bajiri muare gotironare Judas, Silasre cuni muare cõa
gua. Ĩnamasiti gua ucarisere goti jeorã yirãji ĩna muare. 28 Espíritu Santo
bajiro tuoĩacõri jaje roti masibea gua muare. Ito bajiri adi gua ucaro bajiro
riti muare rotia gua. 29 Ĩna meni rujeorure ĩna ecabojarisere babesa mua. Ríre
cuni idibesa. Ãmuma wãñiatanare babesa. Baroto riojua rí cõaja quena. Ito
yicõri muamasiti mua ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa. Gua

rotiro robo mua cudija, ñaro bajiro cudirã yirãji mua. Itocõ oca goti uca gua muare. Queno ñaña mua", yi ucañi ĩna.

30 Ito yi ucaja bero iti papera ãmi wa rotiyijarã ĩna. Ãmi wacõri Antioquíaju ejacõri Jesure masirãre miojuyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna minijuaja bero papera ĩnare ĩsiyijarã ĩna. 31 Iti papera ticõri buto wanu quenayijarã ĩna ito gãna. Oca riojo gotire gaye iti ñaja wanu quenayijarã ĩna. 32 Ito yija Judas, Silas cuni Dios oca goti ĩsiri masa ñari ito gãna Jesure tuorũnurãre jaje Dios oca goti masioyijarã ĩna. Iti oca tuocõri buto busa Diore tuo oca sẽoyijarã ĩna. 33 Udia rumu berocõti Jesure tuorũnurã rãca ñacõri ware tuoĩayijarã ĩna. "Guare cõacãna tuju tudi warã ya gua mucana", yiyijarã ĩna. "Queno waja mua. Quenajaro muare cõana", yiyijarã ĩna ito gãna Jesure tuorũnurã. 34 Ito ĩna yibojarocati, "Ado tujacuja yuama", yi tuoĩayiju Silas. 35 Pablo mesa cuni, Antioquíaju tujayijarã. Ito gãnare riasoyijarã ĩna, gãjerã Jesure tuorũnurã rãca. Dios oca goti tarojobisijarã ĩna.

Tudi mucana Pablo Dios oca ĩ goti ucure gaye

36 Ito yija co rumu ado bajiro yiyiju Pablo Bernabére:

—Dios oca mani goti ucura cutoriju mucana tudi ti ucuruja mani. Jesure tuorũnurã no bajiro ĩna bajija tito mani, yiyiju Pablo Bernabére.

37 Ĩna rãca warocu Juan Marcosre ji ãmobojayiju Bernabé. 38 Ito bajiro ĩ yibojarocati, Pablojuama ãmobisiju. Panfiliaju ĩna ñaroca Dios oca goti tarojoyiju Juan Marcos. Ito yicõri Jerusalénju tudi wayiju ĩ. Ito bajiri mucana ĩre ji ãmobisiju Pablo. 39 Yoari itire tuoĩa gãmeri busiyijarã ĩna. Ito bajibojarocati sĩgũre bajiro tuoĩa masibisijarã ĩna. Ito bajiri batacõri ricati riti wayijarã ĩna. Ito bajiri Juan Marcosre ãmi wayiju Bernabé. Cuma sãjacõri, Chipre wame cutiri yogaju jẽa wayijarã ĩna. 40 Pablojuama Silasre baba cutiyiju ĩ rãca warocu. Itoju ĩna waroto riojua Dios ĩna rãca ñatoni Diore seniyijarã Jesure tuorũnurã itoju gãna. Ito yija bero ware goticõri wasuoyijarã Pablo mesa. 41 Ito warãju Siria sita, Cilicia sitaju cuni Dios oca goti rẽta wayijarã ĩna. Ito bajiri Jesure tuorũnurã rãca busicõri buto busa Jesure ĩna tuorũnu oca sẽoroca yiyijarã Pablo mesa.

Pablo mesare Timoteo ĩ baba cuti ware gaye

16 1 Itona wacõri Pablo mesa Derbe, Listra wame cutiri cutoriju ejayijarã ĩna. Itoju ejacõri Jesure tuorũnugũre bujayijarã ĩna. Timoteo wame cutiyiju ĩ. Ĩ jaco judio maso ñayijo Jesure tuorũnugõ. Ito yicõri ĩ jacu griego masu ñayiju. 2 Listra gãna, ito yicõri Iconio gãna Jesure tuorũnurã queno tuoĩa busiyijarã ĩna Timoteore. 3 Iti masicõri Timoteo ĩna rãca ware ãmoyiju Pablo. Ito bajiri Timoteore wiro tayiju Pablo. Ĩ wiro tabeja judio masare tegu robo bajiro bajiguĩji yirocu, tayiju Pablo Timoteore. "Griego masu ñami ĩ. Ito bajiri wiro taya macu ñami ĩ", yi masiyijarã judio masa Timoteore. "Manire tegu wiro taya macu ñami", judio masa ĩna yibe yirocu, Timoteore wiro tayiju Pablo. 4 Listraju ĩna ñaja bero gaje cutoriju wayijarã ĩna. Ito yicõri Timoteo ĩna rãca baba cuti wayiju. Iti cutoriju Dios oca goti rẽta wayijarã ĩna Jesure tuorũnurã ĩna cuditoni. Jerusalén gãna apóstol mesa ito yicõri Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã, "Gotiba", ĩna yiado bajiroti co cuto ruyabeto riaso rẽta wayijarã ĩna. 5 Ĩna ito yija tuocõri, Jesure tuorũnurã buto busa Jesure

tuorũnu oca sẽoyijarã, ito yicõri Jesure tuorũnu jidicãbisijarã ĩna. Ito beroca rumuri Jesure masirã jãjarã busa ña wayijarã ĩna.

Cãirijᵘ Pablo Macedonia gagᵘre ĩ tire gaye

6 "Asiajᵘ mani goti ucure ãmobeami Espíritu Santo", yi masicõri itojᵘ wabisijarã ĩna. Ito bajiri Frigia, Galacia sitajᵘ rẽta wayijarã Pablo mesa. 7 Ito rẽta wacõri Misia sita sᵘsarijᵘ ejayijarã ĩna. Itijᵘna Bitinia sitajᵘ ware tᵘoĩabojayijarã ĩna. Ito bajibojarocati Espíritu Santo itojᵘ cõabisijᵘ ĩnare. 8 Misia sita rẽta wacõri Troas wame cᵘtiri cᵘtore roja ejayijarã ĩna. 9 Iti cᵘto ejacõri iti ñami cãitiyijᵘ Pablo. Ado bajiro cãitiyijᵘ ĩ: Sĩgᵘ Macedonia gagᵘ ĩ tᵘ rᵘgõja tiyijᵘ ĩ. "Adojᵘ Macedoniajᵘ waya. Gᵘare ejabᵘagᵘ waya", yiyijᵘ ĩ Macedonia gagᵘ Pablore. 10 "Ito bajiro cãitibᵘ yᵘ", Pablo ĩ yija tᵘocõri, "Macedoniajᵘ ĩ oca riasore ãmoami Dios", yicᵘ gᵘa. Ito bajiri warona gᵘa ye seocᵘ gᵘa. Yᵘ adi papera tuti ucari masᵘ, wacᵘ ĩna rãca.

Filipos cᵘtojᵘ Pablo mesa ĩna ña ucure gaye

11 Troasna cumana wacᵘ gᵘa. Riojoti Samotracia wame cᵘtiri yogajᵘ wacᵘ gᵘa. Gaje rᵘmᵘ Neápolis ejacᵘ gᵘa. 12 Itijᵘna Filiposjᵘ wacᵘ gᵘa. Romano masa meni rujeocõri ĩna ñari cᵘto ñayijᵘ iti cᵘto. Macedonia sitajᵘ ñasari cᵘto ñayijᵘ iti cᵘto. Yoari ñacᵘ gᵘa jabeto iti cᵘtore. 13 Co rᵘmᵘ tujacãra rᵘmᵘ ñaroca cᵘto sõjᵘa riacajᵘ ejacᵘ gᵘa. "Iti cᵘto gãna Diore ĩna bᵘsisotirijᵘ ñaroja", yire masicᵘ gᵘa. Ito ejacõri rujicᵘ gᵘa. Ito rujicõri romia ito minijua ñarãre Jesús oca goticᵘ gᵘa. 14 Sĩgõ ĩna rãca gago Lidia wame cᵘtigo ñacõ. Tiatira wame cᵘtiri cᵘto gago ñacõ iso. Iso ñacõ saya quenarise sũa ñirise ĩsiri maso. Iso romio Diore maigõ tᵘo rujicõ Pablo ĩ bᵘsija. Pablo ĩ bᵘsirisere iso queno tᵘo masitoni isore ejabᵘañi Dios. Ito bajiri Pablo ĩ bᵘsirise queno tᵘo ñiacõ iso. 15 Jesure iso tᵘorũnᵘja ticõri, isore idé gucᵘ gᵘa ito yicõri iso ñarãre cᵘni. Ito yija bero ado bajiro gᵘare bᵘsicõ iso:

—"Riti Jesure tᵘorũnᵘgõ ñamo", mᵘa yija, yᵘ ya wijᵘ waya, yicõ iso gᵘare. Iso ito bajiro yija, iso ya wijᵘ tujarã wacᵘ gᵘa.

16 Co rᵘmᵘ Diore masa ĩna bᵘsisotirijᵘ wacᵘ gᵘa. Itojᵘ warã mamore ti bᵘjacᵘ gᵘa. Rũmᵘ sãñagõ ñañi iso. Ito bajiro rũmᵘ sãñagõ ñari ijarijᵘ bajirotire goti masiyijo iso. Ito bajiri iso ᵘjarã niyeru jairo bᵘjayijarã, ija gaye bajirotire iso goti masigõ iso ñajare. 17 Iso romio gᵘare ũma sᵘyacõri ado bajiro awasãcõ iso:

—Ãna ũmᵘa Dios ũmacũjᵘ gagᵘre cᵘdirã ñama. Jesure mᵘa tᵘorũnᵘja, masoana ñarã yirãji, yi gotiama ĩna mᵘare, yi awasãcõ iso masa jeyarore.

18 Co rᵘmᵘ meje gᵘare awasã sᵘyacõ iso. Ito bajiro ᵘsirioro iso yija tᵘocõri, quenabisijᵘ Pablore. Ito bajiri jᵘda rũgũcõri isore rũmᵘ sãñagũre ado bajiro yiquĩ Pablo:

—Jesucristo masirisena isore mᵘre budigo rotia yᵘ, yiquĩ Pablo rũmᵘre.

Ito ĩ yirocati rũmᵘ budigocoaquĩ isore.

19 Isore rũmᵘ budigoja bero, ijarijᵘ bajirotire goti masibiticõ iso ĩja. Iso ito bajija ticõri, "Jᵘaji niyeru bᵘjado ma mani", yi tᵘoĩacã iso ᵘjarã. Ito bajiri Pablo, Silasre junisinicã ĩna. Ito bajiri ĩnare ñiacõri cᵘto gᵘdareco ñasarijᵘ ᵘjarã riojo ãmi wacã ĩna. 20 Ujarã riojo ãmi ejacõri ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Ãna judio masa mani cᵘto gãnare oca riawᵘso ucurã yama ĩna. 21 Ĩna riasorise mani romano masa mani yisotirise bajiro meje bajia ĩnare. Ito bajiri ĩna riasorise ĩna yiro bajiro yibitirᵘja mani, yicã ĩna, ĩna ᵘjarãre.

22 Ito ĩna yija tʉocõri, Pablo mesare bʉto junisinicã masa cʉni. Ito bajiri
ĩnare yutabujuri ruacã roticã iti cʉto ʉjarã. Ito yicõri ĩnare baje roticã. 23 Ito
bero bʉto ĩnare bajecõri, tubiara wijʉ cũ roticã ĩna. Ito yicõri tubiara wi
coderi masʉre cõacã ĩna. “Queno ĩnare tirʉ̃nʉña”, yicã. 24 Ito bajiro ʉjarã ĩna
yija tʉocõri, ĩna tubiasotirijʉ sõjʉa bʉsa ñari sõa budi masia manijʉ ĩnare
cũyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩna ya gʉbori yucʉ jãina siatu cũyijʉ ĩ.
25 Ito ĩ yibojarocati Pablo, Silas rãca Diore bʉsicõri ñami gʉdareco basayi-
jarã. Gãjerã ito tubiara wijʉ ñarã ĩna basaja tʉo ñayijarã. 26 Ñajasaroti sita
ʉerise ejayijʉ. Ito yicõri tubiara wi cadayijʉ. Iti ito bajiroca riti sojeri jana
jedicoayijʉ. Ito bajicõri tubiara wijʉ ñarãre come mari õjo jedicoayijʉ. 27 Ito
bajijare tubiara wi coderi masʉ yujiyijʉ. Iti sojeri susu jedija ticõri, “Tubiara
wi ñarã wa jedicoana”, yire masiyijʉ ĩ. Ito bajiri ĩ ya sarera jãi ruayijʉ ĩmasi
sĩa godarocʉ yibojayijʉ ĩ. 28 Ito bajiro ĩ yirocati Pablo ado bajiro yiyijʉ ĩre:
—Mʉmasiti sĩa godabesa. Ado ñajedicõa gʉa, yiyijʉ Pablo ĩre.
29 Ito yija busurise seniyijʉ tubiara wi coderi masʉ. Ito yicõri Pablo mesa
tʉ ũmaquedi sãja wayijʉ ĩ. Bʉto nʉrʉoyijʉ ĩ güigʉ. Ito yicõri ĩna riojo rijo-
munigãna ñini rũjũyijʉ ĩ. 30 Ito yija bero ĩnare wiocoacõri, ado bajiro ĩnare
seniĩayijʉ ĩ:
—¿No bajiro yirʉjati yʉ, Dios yʉre ĩ masotoni? yiyijʉ ĩ Pablo mesare.
31 Ito bajiro ĩ yija, ado bajiro cʉdiyijarã ĩnajʉa:
—Mani Ʉjʉ Jesucristore mʉ tʉorʉ̃nʉja, mʉre masogʉ̃ yiguĩji Dios, ito
yicõri mʉ ñarãre cʉni masogʉ̃ yiguĩji ĩ, yiyijarã ĩna tubiara wi coderi masʉre.
32 Ito yicõri mani Ʉjʉ Jesucristo oca bʉsiyijarã ĩna ĩre. Ĩ ya wi gãnare
cʉni goti jeoyijarã ĩna. 33 Iti ñami ñaroca riti maji, ĩna bajere camire coeyijʉ
tubiara wi coderi masʉ Pablo mesare. Ĩnare ito bajiro ĩ yija bero ĩmasi ito
yicõri ĩ ñarãre idé gu rotiyijʉ ĩ Pablo mesare. Ito bajiri Jesure ĩna tʉorʉ̃nʉja
ticõri, ĩnare idé guyijarã Pablo mesa ĩja. 34 Ito yija bero ĩ ya wijʉ Pablo mesare
ãmi wayijʉ ĩ. Ito yicõri ĩnare bare ecayijʉ ĩ. “Diore tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ña yʉ ĩja”, yi
masicõri ĩ ñarã rãca bʉto wanʉ quenayijʉ ĩ.
35 Busuri iti cʉto gãna ʉjarã, poreciare cõayijarã, tubiara wi coderi masʉre,
“Ĩnare bucõaña mʉ”, yirona. 36 Ito yija tubiara wi coderi masʉ ado bajiro
yiyijʉ Pablore:
—Ʉjarã ĩna rotiro bajiroti mʉare bucõare ña yʉre. Ito bajiri ñe godo
manoti budi wasa mʉa.
37 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, Pablo ado bajiro gotiyijʉ porecia mesare:
—Ñe gʉare seti manibojarocati adi cʉto gãna ʉjarã mesa riojo gʉare bajecã
ĩna. Ito yicõri adi wi tubiara wi gʉare cũcã ĩna. Roma gãna gʉa ñabojarocati
gʉare tubiacã ĩna. Ito bajiri adocãta masa ĩna masibetoti gʉare bucõa ãmo-
bojama ĩna. Ito bajiro meje bajiro yiroja. Ĩnamasiti gʉare bucõarã wadijaro,
yiyijʉ Pablo porecia mesare.
38 Ito ĩ yija tʉocõri, ʉjarãre gotirã wayijarã porecia mesa. Ito bajiro porecia
ĩna gotija tʉocõri, roma gãnati Pablo mesa ĩna ñaja, tʉo masicõri tʉo güiyijarã
ʉjarã. 39 Ito bajiri Pablo mesa tʉjʉ oca quenorã wayijarã ʉjarã. Ĩna ito yija bero,
ĩnare ãmi bucõayijarã ĩna. Gaje cʉtojʉ ĩna watoni ĩnare gotiyijarã ĩna. 40 Tubiara
wire budigocõri Lidia ya wijʉ wayijarã ĩna Pablo mesa. Ito ejacõri Jesure tʉorʉ̃-
nʉrãre miojuyijarã ĩna, Jesús oca gotirona. Iti oca tʉocõri bʉto bʉsa Jesure
tʉorʉ̃nʉ oca sẽoroca yiyijarã ĩna. Ĩna ito yija bero gaje cʉto wayijarã ĩna ĩja.

Tesalónica cutoju oca rujeare gaye

17 1 Filiposjure budi wagocõri, Anfípolis ito yicõri Apolonia rẽta wayijarã ĩna Pablo mesa. Ito bero Tesalónica wame cutiri cutoju ejayijarã ĩna. Iti cutoju judio masa ĩna minijuari wi ñayiju. 2 Pablo ĩ yisotiro bajiro yigu ĩna minijuara wiju wayiju. Ito yicõri udiaji tujacãre ĩnare Dios oca gotiyiju ito minijua ñarãre. Diore goti ĩsiri masa ado bajiro yi ucañi ĩna, yi gotiyiju Pablo masare:

3 —Cristo Dios ĩ cõaru ñeñaro tõbujagu yiguĩji. Ito yicõri godagu yiguĩji. Godabojagu ti mucana tudi catigu yiguĩji ĩ, yi ucañi Diore goti ĩsiri masa. Ĩna tuoĩa ucaru, ĩti ñami Jesucristo Dios ĩ cõaru, yiyiju Pablo ĩnare.

4 Ito ĩ yija tuocõri, coriarã judio masa Jesure tuorũnuyijarã ĩja. Ito bajiri Pablo, Silas bajiroti sĩgũ bajiro riti tuoĩayijarã ĩna ĩja. Jãjarã griego masa Diore rũcubuorã ĩ gotija tuocõri, Jesure tuorũnuyijarã ĩna ĩja. Iti cuto gãna romia ñasari masa Jesure tuorũnuyijarã ĩna cuni. 5 Pablo mesare jãjarã masa ĩna cudija ti masicõri, judio masa Jesure tuorũnumena Pablo mesare ti teyijarã. Ito bajiri iti cuto gãna rojorã, ñeñaro yirãre cuni miojuyijarã ĩna. “Adi cuto gãnare oca meniña mua, Pablo mesare ĩna junisinitoni”, yiyijarã judio masa ĩnare. Ito bajiro yicõri Jasón ya wiju Pablo mesare ãmarã wayijarã ĩna. Ĩnare bucõacõri masare ĩsi ãmobojayijarã ĩna. 6 Ĩnare bujabiti warã iti wi gagu Jasónre ito yicõri Jesure tuorũnurãre ujarã tuju ãmi wayijarã ĩna. Ado bajiro ujarãre awasã gotiyijarã ĩna:

—Ãna ũmua gaje cutoriju oca riawuso ucuana ñama. Mucana mani ya cutore oca riawusorona ejama ĩna. 7 Ãni Jasón ĩ ya wiju ĩnare boca ãmiñi. Mani uju César, ĩ rotirise cudirã meje ñama ĩna. Sĩgũ Jesús wame cutigure, “Ĩ ñami Uju ñasagu”, yama ãna, yiyijarã rojorã ñeñaro yiri masa ujarãre.

8 Iti oca tuocõri iti cuto gãna ujarã ito yicõri iti cuto ñari masa jeyaro junisini awasãyijarã. 9 “Gua muare bucõare ãmoja, guare waja yiya mu”, yiyijarã ĩna Jasón mesare. Ito bajiri Jasón mesa ujarãre waja yiyijarã budirona.

Pablo mesa Bereaju ĩna ña ucure gaye

10 Iti rãiorocati ito gãna Jesure tuorũnurã Pablo mesare Berea wame cutiri cutoju wa rotiyijarã ĩna. Ito ejacõri judio masa ĩna minijuari wiju wayijarã Pablo mesa. 11 Ito Berea gãna Tesalónica gãna masa rẽto busaro Pablo mesare queno yiyijarã. Pablo Dios oca ĩ gotija queno wanu quenaro tuoyijarã ĩna. Ito bajiri, “¿Dios oca riti gotiati Pablo?” yirona Dios oca tisotiyijarã ĩna. 12 “Riti gotiami”, yi masicõri jãjarã Jesure tuorũnuyijarã ĩna. Jãjarã griego masa Jesure tuorũnuyijarã. Ĩna rãca gãna romia ñasarã cuni queno Jesure tuorũnuyijarã. 13 “Bereaju Dios oca gotigu yiguĩji Pablo”, yire oca tuoyijarã Tesalónica gãna judio masa. Itire tuocõri junisiniyijarã ĩna. Ito bajiri itoju wacõri masare oca riawusoyijarã ĩna. 14 Ĩna ito yija ticõri, Pablore baba cuti warona rãca, “Wasa”, yiyijarã ito gãna Jesure tuorũnurã. “Coji riaca jajosa roja ejadoju wasa mua”, yiyijarã. Silas, Timoteo rãca tujayijarã. Ĩna rãca ito wabisijarã. 15 Riaca jajosa roja ejacõri cumana ãmi wayijarã ĩna Pablore. Atenas wame cutiri cutoju ĩre ãmi wayijarã ĩna. Itoju ĩre cũ tĩocõri Bereaju tudi wayijarã ĩna mucana. Ĩnanati oca cõayiju Pablo, “Silas, Timoteo ejori busati wadijaro”, yirocu.

Atenasjʉ Pablo ĩ ña ucure gaye

16 Atenasjʉ Silas, Timoteore yu ñagʉ̃jʉ iti cʉtore ti ucugʉ wayijʉ ĩ. Iti cʉtori
gãna meni rujeocõri ĩna rʉ̃cʉbʉorisere jaje ticõri bʉjatobisijʉ Pablo. 17 Ito
bajiri minijuara wijʉ judio masare bʉsiyijʉ Pablo, ito yicõri judio masa robo
bajiro tʉoĩarãre cʉni bʉsiyijʉ ĩ. Ito bajiri co rʉmʉ rʉyabeto cʉto gʉdareco wa
ucurãre Dios oca gotiyijʉ Pablo. 18 Ito gãna epicúreos oca riasotiri masa ito
yicõri estoicos oca riasotiri masa cʉni ruje Pablo rãca bʉsiyijarã. Ĩnare Jesús
oca gotiyijʉ Pablo. Ito yicõri Jesús godabojagʉti mʉcana tʉdi ĩ catire gayere
cʉni gotiyijʉ. Ito bajiri coriarã ado bajiro yiyijarã:

—¿Ñe gaye gotirocʉ ito bajiro bʉsimʉcʉtiati ãni? yiyijarã ĩna.

Gãjerãma:

—Gaje cʉto gãna ĩna rʉ̃cʉbʉorisere bʉsiguĩji gajea, yiyijarã ĩna. 19 Ito yija,
“Areópago wame cʉtirijʉ ita bʉsito”, yi wayijarã ĩna Pablore. Itijʉ minijua
ñarã ʉjarã ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Oca mame mʉ gotire tʉo ãmoa gʉa, yiyijarã Pablore. 20 Gʉa tʉoĩabiti oca
riasoa mʉ. Ito bajiri mʉ gotire tʉo ãmoa gʉa. ¿No bajiro yireoni riasoati mʉ?
Gotiya maji gʉare, yiyijarã ĩna ĩre.

21 Atenas gãna ito yicõri iti cʉto ña ijari masa oca gaje mame riti tʉoĩa
bʉsiyijarã ĩna. Ito bajiri Pablo mame oca ĩ gotija tʉo ãmoyijarã ĩna.

22 Ito bajiri ĩna wato wʉmʉ rʉ̃gʉ̃cõri Areópago wame cʉtirijʉ ado bajiro
gotiyijʉ Pablo ĩnare:

—Tʉoya Atenas gãna ñari masa mʉa. Meni rujeocõri mʉa rʉ̃cʉbʉorisere queno mʉa rʉ̃cʉbʉoja tia yʉ. 23 Rʉ̃cʉbʉorã mʉa minijuasotirijʉri ito ti
ucugʉjʉ ado bajiro ucare cojʉ ti bʉjacʉ yʉ, “Ado ña Dios tiya macʉre rʉ̃cʉbʉorãjʉ”, yicʉ itijʉ. Ãni Dios masibitibojarãti mʉa rʉ̃cʉbʉogʉre ĩti ñami
Dios mʉare yʉ bʉsigʉ, yi gotiyijʉ Pablo ĩnare.

24 ’Dios adi sita, adi macãrʉcʉ̃ro jeyaro ñarotire rujeorʉ, ĩti ñami adi sita,
adi macãrʉcʉ̃ro jeyaro rʉcogʉ. Ito bajiri rʉ̃cʉbʉorona masa ĩna menirʉ meje
ñami ĩ. 25 Ñejʉa rʉyabea ĩre. Mani ĩre meni ĩsi ãmobojarise ñacãroja ĩre. Ñe
rʉyabetoja. Ĩ ñami mani catirise jeyaro ĩsigʉ̃.

26 ’Cajerojʉ ʉ̃mʉgʉ̃ sĩgʉ̃reti menisʉoyijʉ Dios. Ína sʉoriti jãjarã masa buturi
gãna meniñi Dios. Adi macãrʉcʉ̃ro ĩna ña batatoni jeyaro batoyijʉ Dios. Ĩ
ñami, “Itocõ rujearã yirãji, adi sita gãna ñarã yirãji, ito yicõri itocõ catirã
yirãji ĩna”, yiri masʉ. 27 Jeyaro meniñi Dios, itire ticõri mani ĩre rʉ̃cʉbʉotoni. Riojo gotisajama, sõjʉ mejeti ñami Dios. Mani rãcati ñami. 28 Mʉa ñarã
papera menirã ado bajiro yi ucañi: “Diona sʉoriti catirã moa masia mani. Ĩ
manija ñamenaji mani cʉni. Ĩ rĩa ña mani”, yi ucañi mʉa ñarã. 29 “Ĩti ñami
Dios”, yi tʉoĩarã, gʉ̃tana, orona, plata wame cʉtirisena cʉni ĩna rʉ̃cʉbʉorocʉre meni rujeorã yirãji masa. Maniama Dios rĩa ñacõri, “Ito bajiro bajigʉti
ñami Dios”, yi tʉoĩabitirʉja manire. 30 “Ado bajiro ãmoami Dios”, masa ĩna
yi masiroto riojʉajʉ ĩnare waja senibisijʉ Dios maji. Bajibea adi rʉmʉri. Ito
bajiri adocãta jeyaro ñeñaro mani yirise jidicã rotiami Dios manire. 31 Ija
masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ senirotire masicãmi Dios. Queno yigʉ ñari ĩna
yigorecõti waja senigʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, ĩ beserʉna sʉoriti masare waja
senigʉ̃ yiguĩji Dios. “Cristo ñami Dios ĩ beserʉ”, mani yitoni ĩ godaja bero
mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiñi Dios, yiyijʉ Pablo ĩnare.

32 Mucana tudi catire gaye tuocõri coriarã Pablore aja tudiyijarã. Ito bajibojarocati gãjerãjuama ado bajiro yiyijarã:

—Mucana tudi mu itire busija, tuo ãmoa gua, yiyijarã ĩna Pablore.

33 Ito yicõri ĩna minijua ñariju budigoyiju Pablo. 34 Coriarã ĩre bajiro tuoĩacõri Jesure tuorũnuyijarã ĩna. Ĩna rãca gagu sĩgũ Dionisio wame cutigu ñayiju. Ĩ Areópagoju minijuasotirã rãca gagu ñayiju. Sĩgõ Dámaris wame cutigo cuni Jesure tuorũnuyijo. Ito yicõri gãjerã cuni Jesure tuorũnuyijarã.

Corintoju Pablo ĩ ña ucure gaye

18 1 Ito ĩ bajija bero Atenas wame cutiri cutore wacoayiju Pablo ĩja, Corinto wame cutiri cutoju wacu. 2 Ito ejacõri sĩgũ judio masure Aquila, Ponto gagure ti bujayiju Pablo. Aquila ĩ manojo Priscila rãca Italia sitana wacõri Pablo riojua Corintoju ejayijarã ĩna. Roma gagu uju Claudio wame cutigu Italia sitaju judio masa ĩna ñare ãmobicu, ĩnare bucõayiju. Ito bajiri Corintoju ñarã wayijarã ĩna Aquila ĩ manojo rãca. Ito ĩna ñaroca riti Pablo ejayiju ĩnare tigu. 3 Pablo bajiroti saya webutirise gayere wiri meniyiju Aquila ĩ manojo rãca. Ito bajiri ĩna rãca cojuti moarocu tujayiju Pablo. 4 Coji tujacãre ruyabeto minijuara wiju Dios oca gotigu wasotiyiju Pablo. Judio masa ito yicõri judio masa meje ñarãre cuni Dios oca ĩna tuore ãmogũ ĩnare gotiyiju Pablo.

5 Ito yija, ito bero Macedoniaju wadiana Silas Timoteo, Corintoju Pablo tuju ejayijarã. Ĩna ejaroca ĩ moare cutirise jidicãcõri Dios oca riti goti ñayiju Pablo. Ado bajiro judio masare riaso busiyiju ĩ:

—Dios ĩ cõaru Cristo mani bocatigu ĩti ñami Jesús, yiyiju Pablo ĩnare.

6 Ito bajiro ĩ gotibojarocati gãjerã ricati tuoĩacõri ĩre usirioro yi codeyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre busituyijarã ĩna. Ĩna ito yija ticõri, ĩ ya yutabuju jacãyiju. “Yure queno boca ãmibea mua”, yi tuoĩagũ, ito bajiro yiyiju ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ĩ:

—Dios yure ĩ rotiado bajiroti ĩ oca mure gotibojabu yu. Ito bajiri mua godari rumu jeame ujuroju mua waja yure seti mano yiroja. Ĩ oca mua tuorũnubitijare muareama seti ñaro yiroja. Ito bajiri mua tuo ãmobeja ticõri, adi rumuna judio masa meje ñarãre Dios oca gotisuogu ya yu, yiyiju Pablo.

7 Itona budi wacõri Ticio Justo ya wiju wayiju Pablo. Diore rũcubuogu ñayiju Ticio Justo. Ĩ ya wi tu ñayiju minijuara wi. 8 Crispo wame cutigu ñayiju minijuara wi uju. Crispo ito yicõri ĩ ñarã queno Jesure tuorũnurã ñayijarã ĩna. Ito Corinto cuto gãna Dios oca tuocõri, jãjarã Jesure tuorũnuyijarã. Ito yicõri idé gu rotiyijarã ĩna. 9-10 Co ñami ĩ cãiroju Jesús ĩ busija tuoyiju Pablo:

—Mu rãcati ña yu. Ito yicõri yure tuorũnurã jãjarã ñama adi cutore. Ito bajiri güibesa. Gãjerã ñeñaro mure yi masimenaji. Oca sẽocõri yu oca masare gotitĩñaña. Ito yicõri itire goti jidicãbesa, yiyiju Jesús Pablore ĩ cãiroju.

11 Ito bajiri Corintoju co rodo gaje rodo gudareco masare Dios oca goti ñayiju ĩ.

12 Ito bero Galión wame cutigu Acaya sitaju uju sãjayiju. Ito bajiro uju ĩ ñaroca sĩgũ bajiro riti tuoĩacõri Pablore ñiayijarã judio masa. Ito yicõri ujarã riojo ĩre ãmi wayijarã ĩna. 13 Ito yicõri ujure ado bajiro gotiyijarã ĩna:

—Gua masa ĩna rotiado bajiro meje, Diore rũcubuotoni rotiami ãni, yiyijarã judio masa Galiónre.

14 Pablo bʉsigʉ wagʉ yirocati Galión ado bajiro yiyijʉ judio masare:
—Ñeñaro yigʉ ĩ ñajama, ito yicõri gʉa rotirise ĩ cʉdibitija beroti bajijama, mʉa gotirisere tʉobogʉja yʉ. 15 Mʉa masa ocati oca rotire iti ñaja, mʉamasiti oca quenoña. Yʉama iti oca quenori masʉ meje ña ãmoa yʉ, yiyijʉ Galión judio masare.
16 Ito yicõri judio masare bucõayijʉ Galión, iti sõajʉ. 17 Ito yija minijuara wi ʉjʉ Sóstenesre ñiayijarã. Ito yicõri ʉjʉ Galión riojo ĩre jayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati, "¿No yija ĩre jati mʉa?" yibisijʉ Galión. "No yibeati", yi tʉoĩacõyijʉ ĩ.

Antioquíajʉ tʉdi ejacõri mʉcana Pablo Dios oca ĩ goti ucure gaye

18 Corintojʉ yoa bʉsari ñayijʉ Pablo maji. Ito bero ito ñabojacõri, Jesure tʉorũnʉrãre ware gotiyijʉ ĩ. Ito yicõri Aquila ĩ manojo Priscila rãca Siria sitajʉ warona Cencrea cʉtojʉ roja wayijarã ĩna. Cencrea cʉto ñana ĩna waroto riojʉa, "Mʉ tiro riojo ado bajiro yicʉja yʉ", yiyijʉ Pablo Diore. "Yʉ gotiado bajiroti yicʉja", yirocʉ joa sua batecã rotiyijʉ ĩ. 19 Itona cumana wacõri Efeso cʉto jetaca ejayijarã ĩna. Ito ejacõri Aquila ĩ manojo Priscila rãca ito ĩna ñaroca riti maja wacõri minijuara wijʉ judio masa rãca bʉsigʉ wayijʉ Pablo. 20 Yoa bʉsari ĩna rãca ĩ tujare ãmobojayijarã judio masa. Ito yibojarocati Pabloama ãmobisijʉ. 21 Ito bajiri ado bajiro ĩnare ware gotiyijʉ ĩ:
—Jerusalénjʉ Diore basa ĩna meni ĩsija, ĩna rãca ña ãmoa yʉ. Ito bajiri co rʉmʉ Dios ĩ ãmoja, mʉcana mʉare tigʉ ejagʉ yigʉja yʉ, yiyijʉ Pablo judio masare.
Ito yicõri Efesona cumana wayijarã ĩna. 22 Cesarea jetaca ejacõri Jerusalén gãnare Jesure tʉorũnʉrãre maja tigʉ ejayijʉ Pablo. Ĩnare ti rẽta wacõri Antioquíajʉ wayijʉ Pablo mʉcana. 23 Itijʉ yoari ñacõri mʉcana tʉdi wasʉoyijʉ. Ito wacʉjʉ Galacia sita, Frigia sita cʉni rẽta wayijʉ ĩ. Iti sita gãna Jesure tʉorũnʉrãre Dios oca goti ucuyijʉ Pablo. Ito bajiro Dios oca ĩ gotija tʉocõri, tʉoĩa oca sẽo jediyijarã ĩna.

Efesojʉ Dios oca Apolos ĩ riasore gaye

24 Iti rodori sĩgʉ judio masʉ Apolos wame cʉtigʉ Efesojʉ ejayijʉ. Alejandría cʉto gagʉ ñayijʉ ĩ. Masa tiro riojo queno bʉsi masigʉ ñayijʉ ĩ. Ito yicõri Dios oca tuti queno ti masiyijʉ ĩ. 25 Gãjerã Jesús oca ĩna riasoja, queno tʉogorʉ ñayijʉ ĩ. Juan masare ĩ idé gure gaye masiyijʉ ĩ. Ito bajibojarocati Jesús gayere jeyaro rẽtare gaye masi jeobisijʉ ĩ maji. Queno oca sẽo wanʉ quenaro masare bʉsiyijʉ ĩ. Jeyaro Jesús ocare masibitibojagʉti queno Jesús ocare riasoyijʉ ĩ. 26 Co rʉmʉ minijuara wijʉ, ñe tʉo güibicʉti queno masare bʉsiyijʉ ĩ. Aquila ĩ manojo Priscila rãca ĩ bʉsija tʉo ñayijarã ĩna. Ĩ bʉsija bero ricati ĩre bʉsirona ĩre gajero bʉsa ãmi wayijarã ĩna. Dios gaye ĩ queno tʉoĩabitire queno ĩre goti rẽtobuyijarã ĩna. 27 Ito yija bero yoari Acayajʉ Dios oca gotigʉ wa ãmoyijʉ ĩ. "Quena ña. Wasa mʉ", yiyijarã Efeso gãna Jesure tʉorũnʉrã. Ito bajiri, "Apolosre queno boca ãmiña mʉa", yirona papera meniyijarã Acaya gãnare yiari. Acayajʉ ejacõri Jesure tʉorũnʉroca Dios ĩ yianare queno ejabʉayijʉ Apolos. 28 Ĩ queno tʉoĩagʉ ñari, judio masa ĩna bʉsibojarisere, "Ado robojʉa bajia", yiyijʉ ĩ masa tiro riojo. "Ado bajiro bajia", yirocʉ Dios oca ti gotiyijʉ ĩ. "Dios ĩ beserʉ mani bocatigʉ, ĩti ñami Jesucristo", yi riasoyijʉ ĩ. Queno riasogʉ ñajare, "Ito bajiro meje bajia", yi masibisijarã judio masa.

Efesoju Pablo ĩ ña ucure gaye

19 [1]Apolos Corintoju ĩ ñaroca riti Pablojuama gũta yucuri judo ñari cutori rẽta wacõri Efesoju ejayiju. Ito ejacõri Jesure tuorũnurãre coriarã ti bujayiju ĩ. [2]Ito bajiri ado bajiro ĩnare seniĩayiju ĩ:

—¿Jesure mua tuorũnuri rumuti Espíritu Santo quedi sãjacati muare? yiyiju Pablo ĩnare.

Ito ĩ yija ado bajiro cudiyijarã ĩna:

—Espíritu Santo ĩ ñare gayere masibiticu gua, yiyijarã ĩna.

[3]Ito yija Pablo ĩnare seniĩayiju:

—¿No bajiro bajirisere idé gu ecocati mua? yiyiju Pablo ĩnare.

—Juan ĩ riasoado bajiroti idé gu ecocu gua, yiyijarã ĩna Pablore.

[4]Ĩna ito yija ado bajiro yiyiju Pablo ĩnare:

—Masa ĩna ñeñaro yirisere jidicãnare idé guñi Juan. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiñi Juan: "Yu bero ejarocure mua tuorũnuja quena", yi riasoñi Juan. Ito bajiro ĩ busiru ĩti ñami Jesús, yiyiju Pablo.

[5]Ito bajiro Jesure ĩna tuorũnuja ti masicõri Jesús wamena ĩnare idé guyiju Pablo. [6]Ito yicõri Pablo ĩnare ãmo moa jeoroca, Espíritu Santo ĩnare quedi sãjayiju. Ito bajijare ricati riti ĩna masibiti oca ñabojareti busiyijarã ĩna. Diore tuocõri ĩ gotiro bajiroti gotiyijarã ĩna. [7]Jua gubojeno ũmua ñayijarã ĩna.

[8]Disejua ĩ tuo güirise mañiju Pablore. Ito bajiri udiarã ũmacañicõ minijuara wiju masare Dios oca goti ñayiju ĩ. "Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios", yi gotiyiju ĩ masa Diore ĩna tuorũnutoni. [9]Ito bajibojarocati coriarã Pablo ĩ busirisere tuo batecãcõyijarã Diore tuorũnu ãmomena. Masa riojo Jesús ocare ñeñaro busiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩnare camotadiyiju Pablo. Ito yicõri Jesure tuorũnurãre ĩ rãca ãmi wayiju ĩ, Tirano wame cutigu ya riasora wiju ĩna rãca busirocu. Iti wiju co rumu ruyabeto ĩna rãca busisotiyiju. [10]Itiju jua rodo riaso ñayiju ĩ. Ito bajiri iti sita Asia wame cutiri sita gãna, judio masa, judio masa meje ñarã cuni mani Uju Jesús oca tuo jediyijarã ĩna. [11]Pablona suoriti jaje tiyamani ĩoyiju Dios. [12]Ito bajiri Pablo ĩ moaĩagore resurori, yutabujuri ĩ moaĩagore cuni masa cõrã tuju ĩna ãmi waja ĩnare ñarise rẽtayiju. Ito yicõri rũmúa sãñarãre rũmúa budigoyijarã.

[13-14]Iti rodori judio masa jua ãmojeno ñarã masa rũmúa sãñarãre bucõa ucuyijarã ĩna cutorire. Paia uju Esceva wame cutigu rĩa ñayijarã ĩna. Ĩna Efesoju ejayijarã. Jesús masirisena Pablo rũmúa sãñarã ĩ bucõado bajiro yi ãmobojayijarã ĩna. Ito bajiri rũmúare ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Jesús wamena muare budi rotia gua. Pablo ĩ busi ucugu Jesús wamena muare budi rotia gua, yibojayijarã ĩna. [15]Ito bajiro ĩna yibojarocati, ado bajiro ĩnare cudiyiju rũmú:

—Jesure masia yu, ito yicõri Pablore cuni masia yu. Muareama ti masibea yu. ¿Ñimarãona ñati muama? yiyiju rũmú ĩnare.

[16]Ito yicõri rũmú sãñagũ ĩnare bubu quedi jeayiju. Buto sẽorisena ĩnare ñeñaro yi rẽtocũyiju ĩ. Sẽoro ĩ yi rẽtocũjare yutabuju manati cami cutirã ũmaquedi rudi wayijarã ĩna. [17]Efeso ñarã judio masa ito yicõri judio masa meje ñarã cuni ito bajiro iti bajire gayere tuo jediyijarã. Iti oca tuo ucacõri, jãjarã busa, "Sẽogũguti ñami Jesús", yi tuoĩa rũcubuoyijarã masa ĩja.

[18]Iti oca tuocõri jãjarã Jesure tuorũnurã ĩna ñeñaro yirisere goti rẽtobuyijarã. "Rũmú ĩ masirisena masare quenacu gua ito yicõri ĩnare rojacu gua",

yiyijarã ĩna. 19 Ito yicõri ado bajiro yiyijarã cumua queti oca quesoĩari masa. Ĩna ya papera tutiri queti oca gotiri tutiri ãmi wacõri masa riojo soeyijarã. Iti papera tutiri ĩna soe ruyuriore cincuenta mil niyeru cujiri waja cutirisecõ godayiju. 20 Iti ito bajiro rẽtaja bero mani Uju Jesús oca coju ruyabeto bataja tuore ñacu ĩja. Iti oca tuocõri jãjarã Jesure tuorũnuyijarã ĩja.

21 Ito bajiro iti rẽtaja bero Jerusalénju tudi ware tuoĩayiju Pablo. "Macedonia sita, ito yicõri Acaya sita rẽta wacu ya yu", yi tuoĩayiju Pablo. "Jerusalénju yu ejaja bero Romaju ware ña yure", yi tuoĩayiju ĩ. 22 Ito bajiro yi tuoĩacõri Timoteo ito yicõri Erasto rãca ĩre ejabuari masare ĩ riojua cõayiju ĩ, Macedoniaju ĩna wayutoni. Ĩjuama Asia sitaju Efeso wame cutiri cutoju tujayiju maji.

Efesoju ĩna oca riawusare gaye

23 Iti rumuri Pablo Efeso ĩ ñaroca, "Jesús sĩgũti ñami masare maso masigũ", yi masa ĩna tuoĩa masi jedibeja buto oca ñeñasuoyiju iti cutoju. 24 Demetrio wame cutigu ñayiju iti oca ñeñosuori masu. Masa ĩna rũcubuoroti plata wame cutirisena meni rujeori masu ñayiju ĩ. Ĩre moa ejabuari masa cuni ñayijarã. Gãjerã ĩna rũcubuogo Artemisa wame cutigo isore rũcubuorã ĩna minijuari wi robo bajiro mutãri wiri platana meniyijarã ĩna. Iti mutãri wiriacã menicõri gãjerãre ĩna ĩsija jaje niyeru bujayijarã ĩna. 25 Ito yija ĩre ejabuari masare miojuyiju ĩ, ito yicõri ĩna bajiro moarãre cuni. Ito yicõri ado bajiro ĩnare yiyiju ĩ:

—Mani adi moare cutirã queno ñe ruyabeto ña mani. 26 ¿Masare Pablo ĩ gotirise tuoĩabeati mua? Menicõri mani rũcubuorisere, "Rũcubuoreoni meje ña", yami Pablo. Ĩ busirisere tuocõri masa jãjarã tuorũnuama ĩre. Ado mani ñari cuto Efeso gãna riti meje ĩre tuorũnuama. Adi sita ñajediro Asia sita gãna tuorũnuama ĩre. 27 Bujato bajiro yiroja manire. Mani meni rujeorisere ãmimena yirãji masa. Ito bajiri waja buja masimena yirãji mani. Mani rũcubuogo Artemisa isore rũcubuora wire rũcubuomena yirãji masa. Pablore ĩna tuorũnuja, mani rũcubuogore adi sita ĩna yi ñaro bajiro yimena yirãji ĩna, yiyiju Demetrio ĩre bajiro moare cutirãre.

28 Ito ĩ yija tuocõri, buto junisiniyijarã ĩna. Ito yicõri awasãyijarã ĩna:

—Mani rũcubuogo Artemisa quenagõ ñamo. Ñatĩñarujamo, yiyijarã ĩna.

29 Iti cuto gãna jeyaro iti oca gãmeri busicõri jaje oca busi riawusoyijarã ĩna. Ito bajijare Gayo, Aristarcore Pablo rãca baba cutianare ñiayijarã. Macedonia gãna ñayijarã ĩna. Ĩnare ñiacõri buto oca sẽoro, "Ita, ita", yi wayijarã ĩna. Busirona masa ĩna minijuasotiroju ĩnare ãmi wayijarã ĩna. 30 Ĩ baba mesare busi ejabuarocu sãja ãmobojayiju Pablo. Ĩ sãja ãmoja ticõri "Sãjabesa", yiyijarã Jesure tuorũnurã ĩre. 31 Ito gãna ñari masa cuni Pablo baba mesa ñacõri, ĩre oca cõayijarã. "Ĩna rãca coca yibesa", yirona ĩre oca cõayijarã ĩna. 32 Itiju minijuarajuju gãjerã ado bajiro awasãyijarã. Gãjerã ricati awasãyijarã. Sĩgũre bajiro tuoĩabiticõri oca riawusa ñayijarã ĩna. "Ñasariju ñe busirona minijuayijaribe gua", yi masibisijarã ĩna. 33 Judio masa ĩna rãca gagu Alejandro wame cutigure iti oca ĩre goti rẽtobuyijarã ĩna. Ito yicõri "Manire yiari busi ĩsiña mu", yirona masa riojo ĩre busi rotiyijarã. Itiju minijua ñarãre busirocu oca tabojayiju Alejandro. "Ñe seti ma guare", yirocu yibojayiju ĩ. 34 Ito ĩ yija tuo masicõri "Judio masu ñami", yirona buto busa ĩre awasã rẽtocũyijarã ĩna:

—Gua rũcubuogo Artemisa quenagõ ñamo. Ñatĩñarujamo iso, yi awasãyijarã ĩna. Juaji cõrecõ ito bajiro awasã ñayijarã ĩna.

35 Sĩgũ ito gagu uju masare oca tayiju. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ĩ ĩnare:

—Adi cuto Efeso gãna tuoya mua. Mani adi cuto gãna ña mani rũcubuogo Artemisa ya wi coderi masa. Ito yicõri maniti ña iso ya ruju ũmacũju quedi wadire gaye tirũnurã cuni. “Ito bajiro bajiama”, yi masiama masa jeyaro manire. 36 Noajua masa mañno masibeama itire. Ito bajiri itocõ jidicãña mua itire. Queno tuoĩabitibojarãti ñeñaro yibesa mua. 37 Ãna ũmua mua ãmi wadiana mani rũcubuogo Artemisa ya wi gayere rinibeama ĩna. Ito yicõri isore ñeñaro busibeama ĩna. 38 Demetrio ĩ rãca moarã rãca gãjerãre oca ñaja, ĩna ujarã tuju oca quenorona ãmi waja quena. Ĩnare oca ñaja ujarãre gotirujama ĩna. Ĩna ujarã ñama iti oca quenori masa. 39 Mua gaje oca goti ãmoja ujarã riojo ito yicõri adi cuto gãna jeyaro minijuaroca gotija quena. 40 ¿No bajiro tuoĩarã yirãjida Romano masa ujarã ito bajiro masa ĩna oca cutirisere? Ado bajiro tuoĩarã yirãji gajea: “Manire junisinicõri cudi ãmobeama ĩna”, yi tuoĩarã yirãji ĩna. Ñe oca manoti ado itire oca cuti ña mani. Ito bajiri, “¿Ñe oca bajijare ito bajiro oca cuti ñati mua?” Romano masa ĩna yija, no bajiro cudi masia ma manire, yiyiju sĩgũ iti cuto gagu.

41 Ito yi tĩocõri, “Itocõ ñajaro”, yiyiju ĩ.

Macedoniaju Pablo ĩ ware gaye

20 1 Iti oca rẽtaja bero Jesure tuorũnurãre jiyiju Pablo, ĩ waroto riojua ĩnare oca gotirocu. Iti oca goti tĩocõri ĩnare ware gotigu jababayiju. Ito yicõri Macedoniaju wasuoyiju ĩ. 2 Macedoniaju wacu Jesure tuorũnurãre ti rẽta wayiju ĩ. Ĩnare busicõri buto Jesure tuorũnu oca sẽoroca ĩnare yiyiju ĩ. Ito bero Greciaju ejayiju ĩ. 3 Itoju udiarã ũmacañi ñayiju ĩ cumana wasaru tujayiju ĩ, Judio masa sĩa ãmorã ĩna cunija tuo masicõri. Ito bajiri, “Macedonia sita yu wadicatoti tudi wacuja yu”, yi tuoĩayiju Pablo. 4 Ĩ rãca baba cuti wana adocõ ñacu gua, Sópater Berea gagu Pirro macu, Segundo, Aristarco, Tesalónica gãna, Gayo Derbe gagu, Timoteo ito yicõri Tíquico, Trófimo Asia sita gãna, ito yicõri yu Lucas. Itocõ Pablo rãca baba cuti wacu gua. 5 Coriarã gua rãca gãna wayuñi Troasju guare yurona. 6 Gua naju wadarise uco wuoya mani bare basa bero Filiposna cumana wacu gua. Co dujamocõ rumuri bero Troasju ejacu gua. Guare wayuana itoju gua baba mesare suacu gua. Ito jua ãmojeno rumuri ñacu gua.

Troas cutoju Pablo ĩ ña ucure gaye

7 Co semana ñasuori rumu minijuacu gua Jesure masirã rãca. Manire yiari Jesús ĩ goda ĩsire tuoĩarã ĩ rotiro bajiroti najure bato barona minijuacu gua. Gua baroto riojua Dios oca gotiquĩ Pablo guare. Gaje rumu ĩ waroti ñajare yoari busiquĩ ĩ. Ĩ busiroca riti ñami gudareco ejacoacu. 8 Co wi udia tuti ñari wiju co sõa minijua ñacu gua. Iti sõaju jaje sĩabusuore busu ñacu. 9 Sĩgũ mamu Eutico wame cutigu iti sõa ũmacũju ñari soje joe rujiquĩ. Yoari Pablo ĩ busimucutija wujo jujaquĩ ĩ mamu. Buto cani rẽtocũ wacu quedicoaquĩ ĩ mamu. Ruji wacõri ĩre tũa wumuobojacu gua. Cõcoañi ĩ. 10 Ito yija Pablo ruji wacõri ĩ joe jesacõri ĩre wana cuníquĩ ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ guare:

—Ucabesa mua. Cõgũ meje yami ãni. Catiami, yiquĩ Pablo guare.

11 Ito yija bero Pablo rãca mucana muja wacu gua. Iti sõa muja ejacõri naju batoquĩ ĩ. Iti gua baja bero busigu riti busuacoaquĩ Pablo. Ito bero Aso wame cutiri cutoju mana waquĩ ĩ. 12 Mamu ado bajiro bajiquĩ. Queno cati quenacõri ĩ ya wiju tudi waquĩ. Ito yicõri gãjerã cuni ĩna ya wiju tudi wacã. Ito ĩ bajija ticõri, queno wanu quenaro tujacu gua.

Miletoju Pablo ĩ ware gaye

13 Pablo ĩ roticato bajiroti cumana Aso wame cutiri cutoju wacu gua. Itona ĩre cumana sã bocarona ĩre bocaticu gua, mana ĩ wacati ñajare. 14 Asoju ĩ ejaroca ĩre cumana sãcu gua. Ĩre sãcõri Mitilene wame cutiri cutoju wacu gua ĩja. 15 Itona wacõri gaje rumu Quío wame cutiri yoga rẽtacu gua. Gaje rumu Samos wame cutiri yoga ejacu gua. Itona wacõri gaje rumu Mileto cutoju ejacu gua. 16 "Asia sitaju Jesure tuorũnurã tu yu waja yoari sejaboguja yu", Pablo ĩ yija tuocõri, Efeso cutore riojo rẽta wacu gua. "Jerusalén cutoju Pentecostés basa tiana mani", yi tuoĩacõri, "Ejori wana mani", yi usirio waquĩ Pablo.

Efeso gãna ñari masare Pablo ĩ gotire gaye

17 Mileto ñacõri Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarãre oca cõaquĩ Pablo: "Muaju ado waya. Efeju wado ma", yu yiquĩ Pablo ĩnare oca cõagũ. 18 Ito bajiri gua tu ĩna ejaroca ado bajiro yiquĩ Pablo:

—Cajero Asia sita ejagu queno yu yicato bajiroti, adocãta yu yirise cuni masia mua. 19 Mua rãca ñagũ mani Ujure moa ĩsicõri, "Mua rẽtoro masigũ ña yu", yibiticu yu. Masa ĩna Jesure tuorũnubeja ticõri ruje oticu yu. Ito yicõri judio masa yure ĩna ñeñaro yi ãmoja, quenabeto tõbujacu yu. 20 Ito bajiro judio masa yure ĩna cuníbojarocati Jesús oca muare goti tarojobiticu yu. "Dios oca tuocõri queno ñarã yirãji", yirocu iti oca muare goticu yu. Ito bajiri jeyaro muare gotisoticu yu. Mua minijua ñaroju ito yicõri mua ya wiriju cuni muare gotisoticu yu. 21 "Mua ñeñaro yirise tuoĩa bojori bujacõri itire jidicãña mua. Ito yicõri Diore cudi ãmorã mani Uju Jesucristore tuorũnuña mua", yiari gotisoticu yu muare. Judio masa, ito yicõri judio masa meje ñarãre cuni ito bajiroti gotisoticu yu. 22 Espíritu Santo yure ĩ rotiado bajiroti adocãta Jerusalénju wacu ya yu. Itoju yu ñaroca yure rẽtaroti gayere masibea yu. 23 Adi riti muare goti masia yu. Espíritu Santo yure ĩ gotija, "Jeyaro cutori mu riaso ucuroju mure tubiarã yirãji ĩna. Ito yicõri quenabeto tõbujagu yiguja mu", yami yure. 24 Ito bajiro yure ĩna yi ãmobojarocati buto itire tuoĩa usirio yibea yu. Yu catiriseama ñasarise meje ña. Mani Uju yure moare ĩ cũre queno wanu quenacõri ñaro bajiroti itire cudi jeo ãmoa yu. Ĩ oca quenarise gotitoni yure cũñi Jesús. "Masare ti maicõri ĩ Macure goda ĩsi rotiyiju Dios", yu yi gotitoni yure cũñi mani Uju Jesús, yiquĩ Pablo.

25 "Ĩre tuorũnurãre miojugu yiguĩji Dios", yire oca mua ñajedirore goticu yu. "Juaji yure tibabo yimenaji" yi masia yu. 26-27 Jeyaro Dios ĩ yure goti rotiado bajiroti ñajediro muare goticu yu. Jabeto Dios oca goti ruabitisoticu yu. Ñarocõti muare gotisoticu yu. Ito bajiri muare adi gotia yu. Sĩgũjuama Dios tuju mua ejabeja, yure seti mano yiroja. Dios tuju mua ejabeja muareti seti ñaro yiroja. 28 Ito bajiri muamasiti queno tuo masiña. Ito Efesoju tudi ejacõri Jesure tuorũnurãre queno tirũnuma. Espíritu Santo ĩ cũado bajiroti

yiba mua. Mani Uju Jesús manire yiari ĩ goda ĩsirajuna suoriti, Dios ñarã ña mani. Ito bajiroti bajirãji ĩna cuni. Ito bajiri queno tirũnuma ĩnare, oveja coderi masu ĩ tirũnuro bajiro. 29 Yu masia, yu wagoja bero gãjerã ruori oca riasori masa ejarã yirãji. Yaia ĩna ovejare ba ruyurioro bajiro Jesure tuorũnurãre ruyurio ãmorã ruori oca riasorã yirãji ĩna. Jesure tuorũnu jidicãjaro ĩna yirona, ruori oca riasorã yirãji ĩna. 30 Mua rãca gãna coriarã ruori oca riasorã yirãji. Gua robo bajiro tuoĩajaro ĩna cuni yirona, riasorã yirãji ĩna. Jesure tuorũnurã jidicãjaro ĩna yirona, ito bajiro riasorã yirãji ĩna. 31 Ito bajiri queno tuoĩaña ruore oca mua tuorũnume yirona. Udia rodo ñami ũmua cuni yu muare riasocati ãcabojabeja mua. Coji meje muare tuoĩacõri oticu yu.

32 'Yu ñarã, muare yiari Diore busi ĩsigũ ya yu, muare ĩ tirũnutoni. "Manire ti maicõri mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiñi Dios", yi mua tuoĩaja, buto busa ĩre mua tuorũnuroca yigu yiguĩji Dios. "Yu beseanare queno yigu yigija yu", ĩ yiado bajiroti queno muare yigu yiguĩji Dios. 33 Gãjerã ye niyeru ĩna ya yutabujuri cuni uobiticu yu itire. 34 Ado robojua bajia. Yumasiti moacõri bare bujacu, yutabujuri bujacu. Ito yicõri yu rãca gãnare cuni buja ĩsicu yu. Itire masia mua. 35 Ito bajiri coji ruyabeto muare moare riasocu yu. Ito yicõri bojoro bujarãre ejabuare gaye cuni muare gotisoticu yu. Mani Uju Jesús ĩ goticatire ãcabojabeja mua. "Boca ãmigũ rẽto busaro wanu quenami ĩsigũjua", yiyiju Jesús, yiquĩ Pablo Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarãre.

36 Ito ĩ yija bero rijomunigãna ñini rũjũcu gua. Ito bajiro gua baji ñaroca Diore busiquĩ Pablo. 37 Diore ĩ busi tĩoja bero yago rãcati ĩre jababacõri ware goticã ĩna. 38 "Juaji yure timenaji mua", Pablo ĩ yija bero ñajare, buto bojori bujacã ĩna. Ito yija bero jetacaju guare cũ tudicã ĩna.

Jerusalénju Pablo ĩ ware gaye

21 1 Jesure tuorũnurãre ware goticõri cumaju sãjacu gua. Ito yicõri riojoti Cos wame cutiri yogaju wacu gua. Gaje rumu Rodas wame cutiri yogaju wacu gua. Itijuna Pátara majado ejacu gua. 2 Ito bajiri majado gua ñaroca, "Feniciaju waro ya adiga cuma", ĩna yija, itigana wacu gua. 3 Warãju Chipre wame cutiri yoga ti rẽta wacu gua. Gãcodujajuare ñacu iti yoga. Siria sita riojore wacu gua. Tiro jetaca cuma bucua gajeoni iti cũroti ñajare ito ñucũcu gua. 4 Itoju Jesure tuorũnurãre ti bujacu gua. Ito bajiri ĩna rãca jua ãmojeno rumuri tujacu gua. Espíritu Santo ĩnare ĩ gotire masicõri, Jerusalénju Pablore wa rotibiticã ĩna. 5 Ito bajiro ĩna yibojarocati jua ãmojeno jediri rumu wasuocu gua mucana. Ito gãna Jesure tuorũnurã ĩna manojosãromia ĩna rĩa cuni gua rãca cuto sõjuaju baba cuti wacõri jetacaju ejacã ĩna gua rãca. Ito jajuju ejacõri rijomunigãna ñini rũjũcõri cojuti ĩna rãca Diore busicu gua. 6 Ito yija bero ĩnare ware goticu gua. Ito yi tĩocõri cumaju sãjacu gua. Ĩnama tudicoacã.

7 Tirona wacõri Tolemaida jetaca ejacu gua. Itoju ejacõri Jesure tuorũnurãre senicu gua. Ito yicõri co rumu tujacu gua ĩna rãca. 8 Gaje rumu itona wacõri Cesarea wame cutiri cuto ejacu gua. Ito ejacõri Dios oca goti ucuri masu Felipe ya wi wacu gua. Ĩ ñayiju Jerusalénju Jesure tuorũnurãre apóstol mesare eja buarocu ĩna cũru. Ĩ ya wi tujacu gua. 9 Juariarã rĩa romia cutiquĩ Felipe. Manuju mana ñacã ĩna. Dios oca tuocõri gãjerãre goti rẽtori masa ñacã ĩna. 10 Ito co rumu meje gua ñaroca Judea sita gagu Dios oca gotiri masu

Agabo wame cutigu ejaquĩ. 11 Gua tu ejacõri Pablo ya wecu wiro ruaquĩ ĩ. Ito yicõri ĩmasiti gubori, ãmori siatuquĩ. Ito yicõri ado bajiro gotiquĩ ĩ:

—Espíritu Santo yure ĩ gotija, Jerusalénju judio masa ado bajiro siaturã yirãji adi wiro wecu wiro ujure. Ĩre siatucõri judio masa meje ñarãre ĩsirã yirãji, yiari gotiami Espíritu Santo yure, yiquĩ Agabo.

12 Ito ĩ yija tuocõri, gua ito yicõri Cesarea gãna cuni, "Wabesa mu Jerusalénju", yiari goticu gua Pablore. 13 Ito bajiro gua yibojarocati Pablojuama ado bajiro cudiquĩ:

—Otibesa mua. Mua otija ticõri, bojori buja yu. Ito bajibojaguti yu tuoĩarise ñaro bajiroti bajiro yiroja. Yure ĩna sia ãmoja, "Siabesa mua", yibicuja yu. Mani Ujʉ Jesure yu tuorũnugũ ñajare Jerusalénju yure ĩna sĩa ãmoja cuni, wanu quenaro godabogуja yu, yiquĩ Pablo guare.

14 Gua gotiro bajiro ĩ cudibeja, itocõ jidicãcu gua. Ito yicõri ado bajiro ĩre yicu gua.

—Mani Ujʉ ĩ ãmoro bajiroti bajijaro, yicu gua ĩre.

15 Ito yija bero seo tĩorãti Jerusalénju wacu gua. 16 Cesarea gãna coriarã Jesure tuorũnurã guare baba cuti wacã. Sĩgũ Mnasón wame cutigu ya wiju guare ãmi wacã ĩna. Chipre gagu ñagoru ñayiju ĩ. Co rodo meje Jesure tuorũnugũ ñagũ ñayiju ĩ. Ĩ ya wi tujacãrã ejacu gua.

Santiagore Pablo ĩ tigu ejare gaye

17 Jerusalénju gua ejaroca queno wanu quenacõri guare boca ãmicã Jesure tuorũnurã. 18 Gua eja busuari rumu Santiagore gua tirã waja, gua rãca waquĩ Pablo. Jãjarã Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã ñacã Santiago tu. 19 "¿Ñati mua?" yi tĩogũ, "Judio masa meje ñarãre Dios oca yu gotija, jaje quenarise yiñi Dios", yirocu jeyaro rẽtare gaye gotiquĩ Pablo ĩnare. 20 Iti tuocõri queno wanu quenacõri, "Queno yigu ñami Dios", yicã ĩna. Ito yicõri Pablore ado bajiro yicã ĩna:

—Mani masa jãjarã ñama Jesure tuorũnurã. Jesure tuorũnurã ñabojarãti Moisés ĩ rotiado bajiro riti manire rotiama ĩna maji. ¿Itire masibeati mu? 21 Gãjerãjuama ado gãnare ado bajiro ĩnare gotiama: "Mani masa gãjerã cutoriju ñarãre queno riasobisĩ Pablo. Ito yicõri Moisés ñayoru ĩ rotire gayere jidicã rotiñi ĩ. Ĩna rĩa ũmuare wiro ta rotibisĩ ĩ. Ito yicõri mani masa yisotire gayere jidicã rotiñi Pablo", yisotiama coriarã mure busirã, yicã Pablore. 22 Mu ejaja tuocõri, minijuarã yirãji masa. ¿Ĩna ito bajiro yija, no bajiro yigujada mu? 23 Ado bajiro mu yija quenaroja. Ado mani rãca ũmua juariarã ñama, "Mu tiro riojo ado bajiro yiana gua", Diore yiana ñama ĩna. "Gua yiana yiado bajiroti", yiana yirona, Dios ya wiju joa sua rotirã warã yama ĩna. 24 Ĩna rãca wasa mu cuni. Ĩna ñeñaro yirise coe ãmorã ovejare gãme ĩsirã yirãji ĩna. Ito bajiro yicõri Diore rũcubuorã ovejare sĩacõri soerã yirãji ĩna. Ĩnare bajiro yiba mu cuni. Ito yicõri paiare mua jeyaro joa sua roti masitoni mu sĩgũti ovejare waja yiba. Ito bajiro mu yija ticõri, " 'Moisés ĩ rotirise cudigu meje ñami Pablo', gãjerã ĩna yiriseama, buroti bajia. Ñaro bajiroti cudiami Pablo", yirã yirãji mani masa, yicã ĩna Pablore. 25 Judio masa meje ñarã Jesure tuorũnurãre papera cõacu gua. Ado bajiro ĩnare goti ucacu gua: "Gua judio masa bajiro gua yisotirise robo bajiro mua yibeja cuni no yibea muarea. Adi riti muare goti ñuca gua. Ĩna meni rujeorure ĩna ecarise babesa mua. Ríre cuni

idibesa. Ãmuma wãñiatanare babesa. Baroto riojua rí cõaja quena. Ito yicõri muamasiti mua ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa", yi ucacu gua, yicã ĩna Pablore.

Dios ya wiju Pablore ĩna ñiare gaye

26 Ito yija gaje rumu Dios ya wiju ĩna ũmua juariarãre ãmi wayiju Pablo. Ĩna ñeñaro yirisere coe ãmorã Dios ya wi sãja wacõri paia mesare ado bajiro gotiyiju Pablo: "Adocõ ũmuari ruya maji gua ñeñaro yirise coe roti rumuri. Susari rumu ejaroca Diore guare yiari oveja mua soe ĩsire ãmoa gua", yiyiju Pablo paia mesare.

27 Susari rumu ejaroca judio masa Asia sita gãna Dios ya wiju Pablo ĩ ñaja tiyijarã. Ĩre ticõri, Pablore junisinijaro adi cuto gãna yirona, masare oca riawusoyijarã ĩna. Ito yi Pablore ñiacõri ado bajiro masare busiyijarã ĩna:

28 —Guare ejabuaya gua ñarã mua. Ãni ũmugũti ñami manire ñeñaro busi ucuri masu. "Moisés ĩ rotirise gayere quenarise meje ña", yi masare goti batoami ĩ. Ito yicõri adi wi Dios ya wire ñeñaro busitugu ñami ĩ. Judio masa meje ñarãre adi wi Dios ya wi ãmi ejañi ĩ. Ito bajiro ĩ yija adi wi Dios ya wire ñeñogũ yami ĩ, yiyijarã ĩna gãjerãre gotirã.

29 Cuto gudareco Trófimo wame cutigu rãca Pablo ĩ ñaja ticõri, ito bajiro gotiyijarã ĩna. Judio masu meje ñayiju Trófimo. Efeso cuto gagu ñayiju ĩ. Ito ĩnare ti bujacõri, "Judio masu meje ñagũre Dios ya wiju ãmi waru ĩ", yi tuoĩayijarã ĩna. Iti tuoĩa warã, iti cuto gãnare ito bajiro gotiyijarã ĩna.

30 Ĩna ito yija tuocõri, iti cuto gãna gãmeri oca riawusayijarã. Ito bajiri ũmaquedi wacõri Dios ya wiju sãjayijarã ĩna. Pablore ñiacõri weja budi wayijarã ĩna. Ito bajiri ĩ budigorijuti sojeri bia jeocõyijarã, mucana tudi ĩ sãjame yirona. 31 Ĩre sĩaboyijarã ĩna. Ito ĩna yirã wãna yirocati, masa iti cuto gãna oca riawusarise oca ejayiju Romano masa surara ujure. 32 Iti oca tuocõri ĩ ya surara, ito yicõri ĩ roca gãna ujarãre cuni miojuyiju ĩ. Ito bajiri ũmaquedi wacõri, masa ĩna oca riawusa ñaroju ejayijarã ĩna. Surara uju ĩ ya surara rãca ejaja ticõri, Pablore ja jidicãyijarã ĩna. 33 Ito yija surara uju ĩ ya surarare Pablore ñia rotiyiju ĩ. Ñia roticõri jua ma come mana sia rotiyiju. Ito yicõri masare seniĩayiju ĩ:

—¿Ñimuõcũ ñati ãni? ¿Ñeoni seti ñati ĩre? yiyiju ĩ masare.

34 Ricati riti tuoĩa awasã busiyijarã ĩna. Ĩna awasãmucutija tuo masibiticõri, "Iti seti ña", yi masibisiju ĩ. Ito yija Pablore ĩna surara wiju ãmi wa rotiyiju surara uju. 35-36 Surara wiju ĩna ãmi waja ticõri masa jãjarã suya wayijarã. "Ĩre sĩacõña", yi awasã suyayijarã ĩna. Surara ya wi mujado ĩna ejaroca, buto busa junisini oca sẽoyijarã ĩna. Ito bajiri Pablore masa sĩame yirona surara ãmi muja wayijarã ĩre.

Masa tiro riojo, ñe seti ma yure Pablo ĩ yire gaye

37 Surara wiju ĩna ãmi sãjarã wãna yiroca, ado bajiro surara ujure busiyiju Pablo griego ocana:

—Mu rãca busi ãmoa yu, yiyiju.

Iti tuocõri:

—¿Griego oca masiati mu? yiyiju surara uju Pablore. 38 Griego oca mu busijama, Egipto gagu meje ña mu. ¿Masare oca riawusacõri ujarãre rẽtocũ

ãmorã cuatro mil ñarãre baba cʉti wacõri yucʉ manojʉ wa ucurʉ meje ñati mʉ? yi seniĩayijʉ ĩ Pablore.

39 Ito yija ado yiyijʉ Pablo ĩre:

—Ĩ meje ña yʉ. Judio masʉ ña yʉama. Cilicia sita, Tarso wame cʉtiri cʉto ñasari cʉto gagʉ ña yʉ. Masare yʉre bʉsi roticʉati mʉ, yiyijʉ Pablo surara ʉjʉre.

40 Ito ĩ yijare, "Bʉsiya mʉ", yiyijʉ Pablore. Ito bajiri mʉjado rʉ̃gõcõri masare oca tagʉ ãmo wʉamoyijʉ ĩ. Masa ĩna oca tadiroca hebreo ocana bʉsiyijʉ Pablo:

22 1 —Yʉ ñarã tʉoya maji. "Ñe seti mami", mʉa yitoni mʉare oca gotigʉ ya maji, yiyijʉ Pablo.

2 Ĩna oca ĩ bʉsija tʉocõri, bʉto bʉsa oca tadiyijarã ĩna. Ado bajiro gotiyijʉ Pablo ĩnare:

3 —Yʉ cʉni judio masʉti ña. Cilicia sita, Tarso wame cʉtiri cʉto rujearʉ ña yʉ. Ito yicõri ado Jerusalénjʉ bʉcʉarʉ ña yʉ. Gamaliel wame cʉtigʉna sʉoriti papera riasoticʉ yʉ. Mani ñicʉsabatia ĩna rotiyore gayere queno riasoticʉ yʉ. Adi rʉmʉri mʉa Diore cʉdisotiro bajiroti Diore cʉdi ãmosoticʉ yʉ cʉni. 4 "Diore queno cʉdigʉ ña yʉ", yi tʉoĩabojacõri, Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yicʉ yʉ. Sĩacõcʉ gajerea. Ʉ̃mʉa, romiare cʉni ñia wacõri tubiasoticʉ yʉ. 5 Paia ʉjʉ ito yicõri mani ñicʉsabatia ñasari masa, "Ito bajiroti yiquĩ ĩ", yi masiama ĩna yʉre. Ĩnati papera meni ĩsicã yʉre, mani ñarã Damasco gãnare yʉ ĩotoni. Iti papera ãmicõri, Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ãmacʉ yʉ. Ito bajiri Jesure ĩna tʉorʉ̃nʉre waja ĩnare ãmi wadicõri ado Jerusalénjʉ ĩnare tubiarocʉ yibojacʉ yʉ.

Ado bajiro Jesure masisʉocʉ yʉ, Pablo ĩ yi gotire gaye

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

6 'Ma yʉ waroca, Damascojʉ yʉ cõñaroca, ñajasaroti ʉ̃mʉa gʉdareco ʉ̃macʉ̃jʉ gaye bʉto yobusurise yʉre sĩaticʉ. 7 Ito bajijare quedicoacʉ yʉ. Ito bajicõri ado bajiro yʉre sĩgʉ̃ ĩ bʉsija tʉocʉ yʉ: "Saulo, ¿no yija yʉre ñeñaro yi ãmoati mʉ?" 8 Iti tʉocõri ado bajiro cʉdicʉ yʉ: "¿Yʉ Ʉjʉ ñimʉ ñati mʉ?" yicʉ yʉ. Ito yija ĩjʉa ado bajiro cʉdiquĩ: "Yʉti ña Jesús Nazaret gagʉ. Yʉti ña mʉ ñeñaro yi ãmogʉ̃", yiquĩ ĩ yʉre. 9 Iti busurise ticõri yʉ rãca wacana ʉcacã. Busurisere tibojarãti yʉre bʉsicacʉ oca tʉobiticã ĩna. 10 Ito bajiro yʉre bʉsija tʉocõri, ĩre seniĩacʉ yʉ. "¿No bajiro yʉ yire ãmoati yʉ Ʉjʉ mʉ?" yicʉ yʉ. Yʉ ito yija yʉre ado bajiro cʉdiquĩ ĩ: "Wʉmʉña Damascojʉ wasa. Itojʉ sĩgʉ̃ mʉre gotigʉ yiguĩji jeyaro moare yʉ mʉre cũre", yiquĩ ĩ yʉre. 11 Iti busurise yʉ tija cajea godacoacʉ yʉre. Ito bajiri yʉ rãca gãna Damascojʉ yʉre tʉa ejacã ĩna.

12 'Itojʉ sĩgʉ̃ Ananías wame cʉtigʉ ñaquĩ. Moisés ñayorʉ ĩ rotirise gaye ñaro bajiroti cʉdigʉ ñaquĩ ĩ. Ito ñarã judio masa, "Queno yigʉ ñami ĩ", yi bʉsicã ĩna ĩre. 13 Iti cʉto yʉ ejaja bero yʉre tigʉ ejaquĩ Ananías. Yʉ tʉ ejacõri ado bajiro yiquĩ ĩ yʉre: "Yʉ yagʉ Saulo, cajea ruyurise boca ãmiña mʉcana", yiquĩ yʉre. Ito ĩ yirocati cajea ticoacʉ yʉ mʉcana. Ito bajiri ĩre ticʉ yʉ. 14 Ito yija ado bajiro yiquĩ ĩ yʉre: "Dios mani ñicʉsabatia ĩna rʉ̃cʉbʉorʉ ĩ beserʉ ña mʉ. Ĩ ãmorise mʉ masitoni, ĩ macʉ ñeñaro yiĩabicʉre mʉ titoni, ito yicõri ĩ bʉsirisere mʉ tʉotoni mʉre cũñi Dios. 15 Jesús ocare goti ucugʉ yigʉja mʉ. Mʉ tigore, mʉ tʉogore cʉni masa cʉtori jeyaro goti ucugʉ yigʉja mʉ.

16 Sejabesa ĩja. Cojiti Jesure tʉorʉ̃nʉcõri, mʉ ñeñaro yirise ĩ coetoni seniña. Ito yicõri idé gu rotiya", yiquĩ Ananías yʉre.

"Judio masa meje ñarãre goti ucutẽña", yiquĩ Jesús yʉre, Pablo ĩ yire gaye

17 'Ito ĩ yija tʉocõri, ñaro bajiroti yʉ cʉdija bero Jerusalénjʉ tʉdi wacʉ yʉ. Ito ejacõri Dios ya wijʉ Diore bʉsigʉ ejacʉ yʉ. Diore bʉsigʉjʉ mani Ʉjʉ Jesure cãiticʉ yʉ. 18 Ĩ ado bajiro yiquĩ yʉre: "Cojiti adi cʉto Jerusalénre wagoya. Ado gãna masa yʉ ocare ĩnare mʉ gotibojaja, tʉomena yirãji ĩna", yiquĩ ĩ yʉre. 19 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdicʉ yʉ: "Ado gãna jeyaro yʉ yigorere masiama ĩna. Mʉre tʉorʉ̃nʉrã minijuara wijʉ ñarãre ãmi wacõri tubiacʉ yʉ. Ito yicõri ĩnare jasoticʉ yʉ. 20 Mʉ oca gotiri masʉ Estebanre ĩna sĩaja ito ti rʉ̃gõcʉ yʉ. Ĩre sĩarã ĩna yutabuju ruacũrise coderi masʉ ñacʉ yʉ. Ito bajiri ĩre sĩaja ticõri, 'Ito bajiroti ʉja', yi tʉoĩacʉ yʉ cʉni. 'Ito bajiroti yiquĩ Pablo', yi masiama masa ado gãna", yicʉ yʉ mani Ʉjʉre. 21 Ito bajiri, ĩjʉa yʉre ado bajiro gotiquĩ: "Wasa sõjʉ judio masa meje ñarãre mʉ riasotoni. Mʉre sõjʉ cõa yʉ", yiquĩ mani Ʉjʉ Jesús, yiari gotiyijʉ Pablo masare.

Surara ʉjʉ Pablore ñia rotire gaye

22 Ito bajiro ĩ yirocati ĩre tʉosʉsayijarã masa. Mʉcana junisinicõri awasã tudiyijarã ĩna:

—Godacoarʉjami. Catibitirʉjami, yiyijarã ĩna.

23 Tujare mejeti awasãyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna ya yutabujuri ruacõri ũmacʉ̃jʉ cõamʉoyijarã. Ito yicõri sita rũnacõri reamʉayijarã ĩna, ĩna junisinirise ĩorã. 24 Ito ĩna yija tʉocõri, surara ʉjʉ ĩ ya surarare, Pablore ĩna ya wijʉ ãmi sãja wa rotiyijʉ: "¿Ñe seti tudiati masa mʉre?" yirocʉ, "Pablore bajeya", yiyijʉ surara ʉjʉ ĩ ya surarare. 25 Ĩre bajerona ĩna sia rʉ̃gõ tĩorocati ado bajiro bʉsiyijʉ Pablo ito gagʉ ʉjʉre:

—¿Sĩgʉ̃ romano masʉre mʉa bajeja quena ñarojada? "Itocõ seti ña ĩre", ʉjarã ĩna yibitibojarocati, ¿yʉre bajerã yati mʉa? yiyijʉ Pablo ito ñagʉ̃ ʉjʉre.

26 Ito ĩ yija tʉocõri, ʉjʉ tʉ wacõri ado bajiro ĩre gotiyijʉ ĩ:

—Queno tʉoĩaña mʉ yiroto riojʉa. Ãni ʉ̃mʉgʉ̃ mʉ baje rotigʉ romano masʉ ñami, yiyijʉ ĩ surara ʉjʉre.

27 Ito ĩ yija tʉocõri, Pablore seniĩayijʉ surara ʉjʉ:

—¿Riti ñati romano masʉ mʉ ñarise?

—Ĩti ña yʉ, yiyijʉ Pablo.

28 Ito ĩ yija, ado bajiro yiyijʉ surara ʉjʉ ĩre.

—Jairoguti niyeru waja yicʉ yʉ romano masʉ ñarocʉ.

Ito bajiro ĩ yija tʉocõri:

—Romano masʉ rujearʉti ña yʉ, yiyijʉ Pablo.

29 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩre baje ãmobojarã güirã bata rʉ̃gʉ̃yijarã. "Romano masʉ ñami", yi tʉo masicõri, "Bʉjato romano masʉre baje rotiyija yʉ", yi tʉo güiyijʉ ĩ, surara ʉjʉ cʉni.

Ʉjarã ñasarã riojo Pablo ĩ bʉsire gaye

30 Gaje rʉmʉ, "¿Ñe setina Pablore tudiyijari masa?" yirocʉ, paia ʉjarã, judio masa ʉjarã ñasarãre cʉni miojuyijʉ surara ʉjʉ. Ito yicõri Pablore come mari õjacõri, ĩna riojo ãmi wacõri jidi rʉ̃gõyijʉ.

23 [1] Judio masa ujarãre tijucõri ado bajiro yiyiju Pablo:
—Yu ñarã yu catirocõ Dios ĩ ãmoro bajiro yisoticu yu. Ito bajiri ĩ riojo ñe usiriobeto ña yu, yiyiju Pablo ĩnare.

[2] Iti tuocõri paia uju Ananías wame cutigu Pablo tu rũgõrãre: "Ĩre rise jabiatẽña", yiyiju. [3] Ito bajiro ĩ yijare ado bajiro yiyiju Pablo ĩre:

—"Queno yigu ña yu", yigu ñabojaguti, ñeñaro yigu ña mu. Ito bajiri iti waja ñeñaro mu tõbujaroca yigu yiguĩji Dios mure. Dios ĩ rotirisena suoriti, "Cudigu ña mu. Cudigu meje ña mu", yi mu yure bese ãmoja, ¿no yija ĩ rotirise cudibiticõri yure ja rotiati mu? yiyiju Pablo paia ujure.

[4] Ito ĩ yija tuocõri, ito ñarã ado bajiro yiyijarã Pablore:

—Dios ĩ beseru paia uju ñasagure ñeñaro busia mu, yiyijarã ĩna, ito tu ñarã.

[5] Ĩna ito yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Pablo:

—"Paia uju ñasagu ñaguĩji", yibiju yu ñarã yu. Dios oca iti gotija, "Mua ujarãre busitubesa", ya ĩ oca. "Uju ñasari masu ñami ĩ", yu yi masija, ĩre busibitiboruja yu, yiyiju Pablo.

[6] Judio masa ujarã ricati riti tuoĩarã ñayijarã. Gãjerã saduceo gaye tuoĩayijarã. Gãjerã fariseo gaye tuoĩayijarã. Iti masicõri oca sẽo busaro busiyiju Pablo:

—Fariseo gaye tuoĩagũ ña yu cuni. Yu ñarã cuni ito bajiro tuoĩarã ñama. "Masa ĩna godaja bero mucana tudi catirã yirãji", yi tuoĩagũ ña yu. Ito bajiro yu tuoĩagũ ñajare, "Ĩre seti ña", yi ãmoa mua, yiyiju Pablo ĩnare.

[7] Ito ĩ yija tuocõri, saduceo gayere tuoĩarã, fariseo gayere tuoĩarã ĩnamasi tuoĩa gãmeri busiyijarã. Sĩgũre bajiro tuoĩarã ñabojarãti gãmeri bata rũgũcoayijarã ĩna. [8] Saduceo gaye tuoĩarã ado bajiro yi tuoĩama ĩna: "Masa ĩna godaja mucana tudi catimenaji, Dios ñaro gãna ángel mesa manaji, ito yicõri rũmúa cuni manaji", yi tuoĩarã ñama saduceo gaye tuoĩarãma. Fariseo gaye tuoĩarãma ado bajiro tuoĩama ĩna: "Masa ĩna godaja mucana tudi catirã yirãji, Dios ñaro gãna ángel mesa ñarãji, rũmúa cuni ñarãji", yi tuoĩarã ñama fariseo gaye tuoĩarã. [9] Ito bajiri ricati riti tuoĩarã ñari, ruje awasãyijarã ĩna maji. Ito yija judio masa rotirise riasori masa busirona wumu rũgũyijarã. Ĩna cuni fariseo gaye tuoĩarã ñayijarã:

—Ñejua ñeñarise yigu meje ñami ãni. Damascoju ĩ waroca ángel ĩre busiru gajea. "Ito bajiro meje bajiyija", yibitiruja manire, Diore mani cudibitibe maji, yiyijarã ĩna.

[10] Buto ĩna gãmeri tuoĩa busija tuocõri, "Pablore sĩa baterã yirãji ĩna", yi tuoĩayiju surara uju. Ito bajiri ĩ ya surarare jiyiju ĩ. Ĩnare jicõri ado bajiro rotiyiju: "Pablore ĩna watoju ãmi wacõri mucana mua ya wiju cũña", yiyiju surara uju ĩnare.

[11] Iti ñami mani Uju Jesús Pablore goaĩoyiju. Ĩre goaĩocõri, ado bajiro yiyiju Jesús:

—Oca sẽoña Pablo mu. Adiju Jerusalén ñagũ yu gayere mu busiro bajiroti Romaju cuni busigu yiguja mu, yiyiju Pablore.

Pablore sĩarona ĩna cuníre gaye

[12] Gaje rumu coriarã judio masa minijuacõri, "Pablore sĩaruja mani", yi tuoĩayijarã. "Ĩre mani sĩaroto riojua, bamenaji mani, ito yicõri idimenaji

maji", yi tuoĩayijarã ĩna. "Ĩre mani sĩabeja, manijuare Dios ĩ sĩaja quena", yiyijarã ĩna. 13 Sĩgũ robo bajiro ito bajiro yi gãmeri busi ñarã jũarã masacõ rẽto busaro ñayijarã ĩna. 14 Ito bero paia ujarã, judio masa bucurãre cuni busirã wayijarã ĩna. Ĩna tu ejacõri ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Gua sĩgũ bajiro riti tuoĩacõri, "Pablore mani sĩaroto riojua, babiti, idibiti yiana mani. Ĩre mani sĩabeja, manijuare Dios ĩ sĩaja quena", yibu gua. 15 Mua, judio masa ujarã cuni ado bajiro mua yija quena. Adocãta surara ujure oca cõaña, jane busuri Pablore mua tu ãmi wadijaro. "Riti ĩre seti ñaja masi ãmoa gua. Ado ãmi waya Pablore", yi ruo oca cõama surara ujure. Mua ito yija ado Pablo ĩ ejabeto riti ĩre boca sĩana gua, yiyijarã ĩna. Ito bajiri ujarã cuni, "Bau, ito ujaroja maji", yiyijarã.

16 Pablo romio macu iti oca bajirisere masiyiju. Ito bajiri Pablore iti oca, gotirocu surara wiju wayiju ĩ. 17 Itoju ejacõri Pablore gotiyiju ĩ. Ito ĩ yija tuocõri, ito gagu surara masure jiyiju Pablo:

—Ãni mamure mu uju tuju ãmi wasa. Oca gotirocu yiri seyoami ĩ, yiyiju Pablo surara masure.

18 Ito ĩ yija tuocõri, ĩ uju tuju ãmi wayiju ĩ. Ĩ ujure ado bajiro gotiyiju ĩ:

—Gua tirũnugũ Pablo yure ji ñucacõri, "Ãni mamure mu uju tuju ãmi wasa", ĩ yijare ãmi wadibu yu. Mure oca gotirocu yiri seyomi ĩ, yiyiju ĩ, ĩ ujure.

19 Ito ĩ yija tuocõri, gajero busa ĩre tũa wacõri seniĩayiju:

—¿Ñe yure gotirocu yiri mu? yiyiju surara uju.

20 Ito yija Pablo romio macu ado bajiro gotiyiju:

—Judio masa sĩgũ robo tuoĩacõri ĩna ujarã riojo Pablore mu ãmi watoni oca cõarã yirãji. "Riti ĩre seti ñaja masi ãmoa gua", yi ruorã yirãji ĩna. 21 Ĩna ito bajiro mure yija tuobeja mu. Ĩna rãca gãna jũarã masacõ rẽto busaro ma gudareco Pablore sĩarona bocati ñarãji ĩna. "Pablore mani sĩaroto riojua babiti, idibiti yiana mani. Ĩre mani sĩabeja, ito bajiroti quenabeto tõbujacõana mani", yi tuoĩa ñarãji ĩna. Mu gotiroti gayere bocaticãma ĩna, yiyiju Pablo romio macu ujure.

22 —Yure mu gotirise gãjerãre goti bato yibeja, yi tĩogũ, "Wasa", yiyiju surara uju ĩre.

Félix tu Pablore ĩna ãmi wa rotire gaye

23 Ito yija surara uju, ĩ bero ñarã ujarãre jiyiju jũarãre. Ito bero ado bajiro ĩnare rotiyiju ĩ:

—Adi ñami nueve tujaroca Cesareaju Pablore ãmi warã yirãji mua. Adocõ jãjarã ñarã yirãji mua rãca warã: Doscientos ñarã yirãji gubona warã. Ito yicõri setenta ñarã yirãji cabaru joena warã. Ito yicõri doscientos ñarã ñarã yirãji rearebisu yucuri rucorã. 24 Ito yicõri Pablo ĩ jesa warocu cabarure buja yucãña mua. Uju Félix wame cutigu tu catigути Pablo ĩ ejare ãmoa yu, yiyiju surara uju ĩ bero gãna ujarãre.

25 Ado bajiro ĩna rãca Félixre papera cõayiju surara uju:

26 "Yu Claudio Lisias adi papera cõa. ¿Ñati uju ñasagu Félix mu? 27 Judio masa ãni Pablore ñiacõri sĩa ãmoñi ĩna. 'Romano masu ñami ãni', ĩna yija tuo masicõri, ĩre siame yirona yu ya surara rãca camotacu gua. 28 'Iti seti ña ĩre', ĩna yija tuorocu, judio masa ujarã tu ãmi ejacu yu Pablore. 29 'Gua

ñicusabatia ĩna rotire gayere cudibicu ñami ãni', yirã ĩre junisinicã ĩna. Ĩre ĩna sĩa ãmoja, ĩre ĩna tubia ãmoja, ñejua buto seti manicu ĩre. 30 Judio masa Pablore sĩarona ĩna cuníre gaye masicõri, mu tu ĩre cõa yu. Ĩre oca meniri masare cuni cõa yu, 'Ado bajiro seti ña ĩre', mure ĩna yitoni. Itocõ ña", yi ucayiju surara uju Félixre papera cõagũ.

31 Ito bajiri surara uju ĩ rotiro bajiroti Pablore ñami wacõri Antípatris ejayijarã ĩna. 32 Busuri surara gubona wana ĩna ya wiju tudicoayijarã mucana. Cabaru joe wana riti Pablo rãca wayijarã. 33 Cesarea ejacõri uju Félixre papera ĩsiyijarã ĩna. Ito yicõri Pablore ĩ tu cũyijarã ĩna. 34 Iti papera boca ãmi ti tĩocõri ado bajiro Pablore seniĩayiju ĩ:

—¿Noju gagu ñati mu? yiyiju uju ĩre.

Ito ĩ yija:

—Cilicia sita gagu ña yu, yiyiju Pablojua. "Cilicia sita gagu ña yu", ĩ yija tuocõri, 35 ado bajiro yiyiju Félix ĩre:

—"Mure seti ña", yirã ĩna ejaroca ĩnare mu busija tuocuja yu maji, yiyiju Félix.

Ito yija ĩ ya surarare tirũnu rotiyiju ĩ Herodes ñajacu ya wi jaja wiju.

Félix tiro riojo, "Seti ma yure", Pablo ĩ yire gaye

24 1 Co dujamocõ rumuri bero paia uju Ananías wame cutigu, ito yicõri judio masa bucurã rãca Cesareaju ejayijarã. Ĩnare busi ĩsigũ Tértulo wame cutigu ĩna rãca ejayiju. Cesareaju ejacõri uju tuju wayijarã ĩna, "Pablore seti ña", yirã warã. 2 Ito yija uju Félix Pablore jiwio rotiyiju. "Pablore seti ña", yirocu ado bajiro yiyiju Tértulo Félixre:

—Queno ya yu uju mu. Mu masirisena suoriti, oca ma manire. Ito bajiri ñejua tuo güire ma manire. Ito bajiri jeyaro quena ña adi sita. Adi sita gãna masare queno ejabua mu. 3 Ito bajiro mu yisotirise masicõri masa jeyaro mure wanuama. Yu uju buto yu rũcubuogu, queno ya mu, ya gua. 4 Yoari yu busija, mu moaroti mure ruyuriobogуja mucana yu. Ito bajiri yure queno yicõri yoari mejeti yu busija tuoya maji. 5 Ãni ñami masare usirioro yi jaigu. Co cuto ruyabeto wa ucucõri judio masare oca riawuso ucuami ĩ. Jesús Nazaret gagure tuorũnurã uju ñami ãni. 6 Dios ya wi ñeño ãmogũ ito õno sãjarãona meje rãca sãjañi ãni. Ito bajiri ĩre ñiacu gua. Gua ñicusabatia ĩna rotiado bajiro, "Ĩre seti ña", yi ãmobojacu gua. 7 Ito bajiro gua yi ãmobojarocati surara uju Lisias gua tu ejacõri sẽoro yicõri guare, Pablore ẽmagoquĩ. 8 Ado bajiro guare yiquĩ ĩ: " 'Pablore seti ña', mua yi ãmoja, adi sita gagu uju Félix tu wasa", yiquĩ ĩ guare. Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yicu gua: "Mumasiti, ¿ñe seti ñati mure? yi seniĩaite mu. Ito bajiro mu seniĩaja bero gua gotirise, 'Riti ña', yigu yiguja mu", yicu gua Lisiasre, yiyiju Tértulo Félixre.

9 Ito ñarã ĩ rãca gãna judio masa cuni, "Riti ña", yiyijarã ĩna. 10 Ito yija Félix Pablore ãmo buyeyiju, "Busiya", yirocu. Ito ĩ yija ticõri, busisuoyiju Pablo:

—Yu masia, adi sita gagu uju iti rumuju ñasuoru ña mu. Ito bajiri mu riojo wanu quenacõri, "Ñe seti ma yure", yirocu busigu ya yu. 11 Jua gubojeno rumuriti tuja maji Jerusalénju Diore rũcubuogu yu ejaja bero. "¿Riti ñati?" mu yija, gãjerãre seniĩaña mu. 12 Nocãta Dios ya wiju minijuacõri jãjarã rãca yu busi tuoĩaja, tibiticã ĩna. Ito yicõri minijuara wiriju masare yu riawusoja, ito yicõri cutoju yu riawusoja, nocãta yure tibiticã ĩna. 13 Yure tigoana roboti,

"Seti ña ĩre", yi goti masimenaji ãna. 14 Adi ñasarise mure goti rẽtobugu ya yu. Yu ñicusabatia ĩna yiado bajiroti, Jesure tuorũnucõri Diore rũcubuoa yu. Ãna, "Ĩre seti ña", yure yirã, Jesús oca bajirisere, "Buroti bajia ruore gaye ña", yama ĩna. Diore rũcubuogu ñari Moisés ĩ rotirise gaye rũcubuoa yu. Ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare gaye cuni rũcubuoa yu. 15 "Ñeñaro yirã godarã, queno yirã godarãre cuni tudi ĩna catiroca yigu yiguĩji Dios", yama ĩna. Yu cuni ĩnare bajiroti tuoĩa. 16 Ito bajiri quenarise riti ya yu, Dios riojo, masa riojo cuni, "Seti ma yure", yu yija quenaroti, yiyiju Pablo.

17 'Co rodo meje gaje cutoriju wa ucucõri, Jerusalénju tudi ejacu yu. Jerusalénju tudi ejacõri bojoro bujarãre niyeru batocu yu. Ito yicõri Diore rũcubuogu ĩre yiari waibucurã soe ĩsicu yu itoju. 18 Dios ya wiju ito bajiro yu yi ñaroca judio masa Asia sita gãna rãca yure ti bujacã. Gua masa yisotire gaye ñeñaro yirise yu coe tĩoroca, yure ti bujacã ĩna. Dios ya wi totiju jãjarã masa manicã yu rãca. Ito yicõri riawusarã manicã. 19 Asia sita gãna Dios ya wiju yu ñaroca yure tigoana, "Ĩre seti ña", yirã, gotirã wadirujama. 20 Ĩna gotirã wadibeja, ãna ado ñarã, gua judio masa ujarã riojo, "Ado bajiro seti ñacu ĩre", ĩna yi gotija quena. 21 Coji ĩna riojo oca sẽo busaro ado bajiro busicu yu: "Godana mucana tudi catirã yirãji", yicu yu. Ito bajiro yu yicati bero ñajare, "Ĩre seti ña", yirãji mua yicu yu ĩnare, yiyiju Pablo Félixre.

22 Ito ĩ yija bero, "Queno yirã ñama Jesure tuorũnurã", yi tuoĩacõri, ado bajiro yiyiju Félix judio masare:

—Itocõti tuocuja maji yu. Surara uju Lisias ĩ ejaroca, "Seti ña ĩre, seti ma ĩre", yi besecuja yu, yiyiju Félix judio masare.

23 Ito bajiri Félix tubiara wiju Pablo ĩ tujatoni ĩ ya surarare tirũnu rotiyiju. "Tubiara wi tu jabeto ĩ ti ãmoja rẽobeja. Ĩ baba mesa ĩna ejaja, ticõama. Rẽobeja. Gãjerã ĩ baba mesa ĩre ejabua ãmoja, ejabuaja quena", yiyiju Félix. Ito ĩ yija bero wacoayiju ĩ.

24 Ito bero yoa busari ejayiju Félix mucana ĩ manojo Drusila rãca. Judio maso ñayijo iso. Ito ejacõri Pablore ji rotiyiju ĩ. Ĩ ejaja ticõri, "Jesucristore mu tuorũnurise gaye gotiya guare", yiyiju Félix. 25 Pablo ado bajiro gotiyiju ĩre: " 'Queno corocõ ñaña', yire gaye gotiami Dios manire. Manire ñeñaro yiroto ãmobojacati ñeñaro yibitiruja manire. Co rumu mani ñeñaro yigorere waja senigũ yiguĩji Dios manire", yiyiju Pablo. Ito bajiro ĩ yija tuocõri, ucayiju Félix.

—Wasa. Yu no yibitiju mucana mure ji ñucacuja gaje tuo remorocu, yiyiju Félix Pablore.

26 "Ĩ yure niyeru ĩsija, ĩre bucõacuja yu", yi tuoĩa wacu, biyaro Pablore ji ñucayiju ĩ, ĩ rãca busirocu. Ito bajibojarocati ĩ ãmoro bajiro meje yiyiju Pablo. 27 Ito ĩ yiroca riti jua rodo rẽtayiju. Iti jua rodo bero Félix uju ĩ ñarise budiyiju. Ito yicõri Pórcio Festo wame cutigu ĩre uju wasoayiju. Félix uju ĩ ñarise ĩ budiroto riojua judio masa rãca queno ñarocu, Pablore bucõabisiju ĩ maji.

Festo tiro riojo Pablo ĩ busire gaye

25 1 Festo udia rumuti ĩ uju sãjaja bero Cesareana ñacõri Jerusalénju wa ucugu wayiju. 2 Ito ĩ ejaroca paia ujarã ito yicõri, judio masa ujarã ñasarã, "Pablore seti ña", yirona ĩre gotirã ejayijarã:

3 —Gʉare queno yiya mʉ. Pablo ado Jerusalénjʉ ĩ ejatoni ji ñucaña mʉ, yi
josayijarã ĩna Festore.
Ĩnarioti ado bajiro bʉsicãyijarã itiriojʉa: “Pablore ĩ ji ñucaja ma gʉdareco
ĩre sĩacõana mani”, yi tʉoĩabojayijarã ĩna.
4 Ĩna ito yija Festojʉa ado bajiro yiyijʉ ĩnare:
—Itojʉ Cesareajʉ tubiara wijʉ ñacãmi Pablo. Ito bajiri, “Yoari mejeti itojʉ
yʉmasiti wacʉja”, yi tʉoĩa yʉ. 5 Mʉa rãca gãna coriarã ʉjarã ñarã yʉ rãca
warʉjama. Seti ĩre ñajama, yʉ rãca wacõri, “Seti ña ĩre”, yirã warʉjama ĩna,
yiyijʉ Festo ĩnare.
6 Jʉa dʉjamocõ rʉmʉricõ Jerusalénjʉ ñacõri, Cesareajʉ tʉdi wayijʉ Festo
mʉcana. Ĩ eja busuari rʉmʉ ĩna oca gãmeri seniĩari wijʉ wayijʉ Festo. Itojʉ
ejacõri Pablore ji ñucayijʉ ĩ. 7 Pablo ĩ sãja ejaroca judio masa Jerusalén
wadiana ĩ tʉ eja rʉgʉ̃yijarã. “Seti jaje ña ĩre”, yibojarãti, “Iti ña seti ĩre ñasa-
rise”, yi goti rẽtobu masibisijarã ĩna. 8 Ito ĩna yija tʉocõri, “Yʉre seti ma”,
yirocʉ ado bajiro yiyijʉ Pablo:
—Gʉa judio masa rotirise cʉdibicʉ meje ña yʉ. Dios ya wi ñeñogʉ̃ sãja-
biticʉ yʉ. Ito yicõri Roma gagʉ ʉjʉre cʉdibiticõ yibiticʉ yʉ, yiyijʉ Pablo ito
tʉo rʉjirãre.
9 Judio masa rãca queno ñarocʉ, Festojʉa ado bajiro seniĩayijʉ Pablore:
—¿Jerusalénjʉ wa ãmoati mʉ? Jerusalénjʉ masa tiro riojo, “¿Seti ñati
mʉre?” yi yʉ seniĩare, ¿ãmoati mʉ? yiyijʉ Festo Pablore.
10 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Pablo:
—Meje. Adojʉ ña yʉ, “Mʉre seti ña, mʉre seti ma”, ʉjarã ĩna riojo gotirojʉ
ña yʉ. Adojʉ Roma gagʉ ʉjʉ ĩre ejabʉari masa, “Mʉre seti ña, mʉre seti ma”,
yirã tʉjʉ ña yʉ maji. Adojʉ ñarʉja yʉre. “Judio masare ñeñaro yibitiquĩ ĩ”, yi
masia mʉa. 11 “Ĩre bʉto seti ña”, yicõri yʉre mʉa sĩa ãmoja, no yicõri mañobicʉja yʉ. “Ĩre bʉto seti ña”, yi masibitibojarãti judio masa tʉjʉ sĩgʉ̃jʉa yʉre
cũ masibea mʉa. Roma gagʉ ʉjʉmasiti, “Seti ña mʉre, seti ma mʉre”, ĩ yire
ãmoa yʉ quenogoroa, yiyijʉ Pablo Festore.
12 Pablo ito ĩ yija tʉocõri, ĩre bʉsi ejabʉari masa rãca bʉsiyijʉ Festo. Ito
yicõri ado bajiro yiyijʉ Pablore:
—“Roma gagʉmasiti, ‘Ito bajia’, ĩ yire ãmoa yʉ”, mʉ yija tʉocõri, mʉre ʉjʉ
tʉjʉ cũna gʉa, yiyijʉ Festo Pablore.

Ʉjʉ Agripa tiro riojo Pablo ĩ bʉsire gaye

13 Ito bajija bero yoa bʉsari ʉjʉ ñasagʉ Agripa wame cʉtigʉ ĩ rĩjoro Bere-
nice wame cʉtigo rãca, Cesareajʉ ejayijarã ĩna. Festo mamʉ ʉjʉ ĩ wasoare
ñajare, “Queno bajia mʉ”, yirona wayijarã ĩna. 14 Yoa bʉsari ĩ ñaja bero Pablo
gayere bʉsiyijʉ Festo, ʉjʉ Agripare.
—Yʉ ʉjʉ wasoaroca Félix budi wacʉ sĩgʉ̃ ʉmʉgʉ̃ ĩ tubiarʉ ñami ado.
15 Jerusalénjʉ yʉ ñaroca paia ʉjarã ito yicõri judio masa bʉcʉrã, “Ĩre seti ña.
Ito bajiri ĩre sĩaja quena”, yicã ĩna yʉre. 16 Ado bajiro ĩnare cʉdicʉ yʉ: “Gʉa
romano masa gʉa yisotirise ado bajiro bajia. ‘Ĩre seti ña’, yirã riojo, ‘Ado
bajirojʉa bajia, yʉre seti ma’, ĩ yiroto riojʉa sĩare ma gʉare, yicʉ yʉ”, yiyijʉ
Festo Agripare. 17 Ito bajiri judio masa ĩna ejaroca, ʉjʉ yʉ sãjaja bero, “Ĩre
seti ma, ĩre seti ña”, ʉjarã ĩna yirojʉ yoari mejeti wacʉ yʉ. Iti wijʉ ejacõri
Pablore ãmi roticʉ yʉ. 18 Yʉ tʉoĩaja, ado ejarã judio masa, “Ĩre bʉto ñeñarise

seti ña", yirã yirãji, yibojacʉ yʉ. Ito yibojarocati, "Itocõ jaje seti ña", yi masibiticã ĩna. 19 "Gʉa rʉ̃cʉbʉosotirisere rʉ̃cʉbʉobeami ĩ. 'Godabojagʉti mʉcana tʉdi catiami Jesús', yi rʉomi Pablo. Ĩre seti ña", yirona iti riti goticã ĩna. 20 Iti oca bajirisere queno masibiticõri, Pablore ado bajiro seniĩacʉ yʉ: "Jerusalénjʉ, 'Ĩre seti ma, ĩre seti ña', ĩna yi beserojʉ, ¿wa ãmoati mʉ?" yibojacʉ yʉ Pablore. 21 "Meje, Roma gagʉ ʉjʉ Augusto wame cʉtigʉ, 'Ĩre seti ña, ito yicõri ĩre seti ma', Ĩ yire ãmoa yʉ", yiquĩ Pablo. Ito ĩ yija tʉocõri, "No yʉ cõa ãmori rʉmʉ Roma gagʉ ʉjʉ tʉjʉ mʉre cõacʉja. Adocãta tubiara wijʉ ñatĩñagʉ ya mʉ maji. No yʉ cõa ãmori rʉmʉ gajero mʉre cõacʉja yʉ", yicʉ yʉ Pablore, yiyijʉ Festo Agripare.

22 Ito yija Agripa ado bajiro yiyijʉ Festore:

—Yʉ cʉni Pablo ĩ bʉsirere tʉo ãmoa yʉ, yiyijʉ Agripa, Festore:

—Baʉ, jane busu riti Pablo ĩ bʉsirere tʉogʉ yigʉja mʉ, yiyijʉ Festo Agripare.

23 Ito bajiri, busuriti Agripa ĩ rĩjoro Berenice, Pablo ĩ bʉsija tʉorã ejayijarã ĩna. Itojʉ ejacõri sõbajiro ñasagʉ ña yʉ, yi tʉoĩa minijuara wijʉ sãjayijarã ĩna. Surara ʉjarã rãca, ito yicõri iti cʉto ʉjarã ñasarã rãca sãjayijarã ĩna. Ĩna sãjaja ticõri, Pablore ji rotiyijʉ Festo. 24 Pablo ĩ ejaja ticõri, itojʉ minijua ñarãre ado bajiro yiyijʉ Festo:

—Yʉ ʉjʉ Agripa, ito yicõri gʉa rãca minijua ñarã, tiya ãni ñami Pablo. Jãjarã judio masa "Ĩre seti ña", yi bʉsiama ĩna yʉre, Jerusalénjʉ ito yicõri adojʉ Cesareajʉ cʉni. "Ĩ godacoarʉjami", yire gayere bʉsi tarojobeama ĩna. 25 Yʉ tʉoĩaja, seti ñasarise ma ĩre. Ito bajiri, "Godarʉjami ĩ", yi masibea yʉ. "Roma gagʉ ʉjʉ riojo, 'Iti mʉre seti ma, iti mʉre seti ña', ĩ yicato bajiroti ʉjʉ tʉ cõacʉja", yi tʉoĩa yʉ. 26 "Iti ña oca ñasarise Pablore", yi yʉ ʉjʉre papera uca masibea yʉ. Ito bajiri Pablore ji ñucamʉ yʉ, mʉa riojo, quenogorama yʉ ʉjʉ Agripa mʉ seniĩatoni. Ito bajiro mʉ seniĩaja bero iti oca tʉocõri ucagʉ yigʉja yʉ Augustore. 27 Rocati, "Iti seti ña ĩre", yi masibitibojagʉti, yʉ Pablore cõaja, rocati mecʉri masʉre bajiro yigʉja yʉ, yiyijʉ Festo Agripare.

Yʉ gotirise tʉoya, ʉjʉ Agripare Pablo ĩ yire gaye

26 1 Ito ĩ yija tʉocõri, Pablore bʉsi rotiyijʉ Agripa:

—Mʉmasiti, "Iti seti ma yʉre", yi gotiya, yiyijʉ ĩ.

Ito ĩ yija tʉocõri, "Bʉsigʉ wagʉ ya yʉ", yirocʉ ĩ ya ãmo ñumʉoyijʉ Pablo. Ito yicõri bʉsisʉoyijʉ ĩja:

2-3 —Yʉ ʉjʉ Agripa, mʉ tʉoro riojo bʉsigʉ wagʉ queno wanʉ quenacõri bʉsigʉ wagʉ ya yʉ. Gʉa judio masa gʉa yisotirisere queno masia mʉ. Gʉa tʉoĩa bʉsisotirise cʉni queno masia mʉ. Ito bajiri judio masa, "Ĩre seti ña", ĩna yibojarisere mʉ tiro riojo itire gotigʉ ya yʉ. Queno yʉ gotirisere ʉsiriobicʉti tʉo jeoya, yiyijʉ Pablo Agripare.

Jesure yʉ masiroto riojʉa ado bajiro bajicʉ yʉ maji, Pablo ĩ yire gaye

4 'Yʉ ñarã judio masa jeyaro yʉ ñagorere masiama ĩna. Yʉ ya cʉto jaibicʉacã yʉ ñagore ito yicõri Jerusalénjʉ yʉ ñagore cʉni queno masiama ĩna. "Jaibicʉ ñagʉ̃jʉ, mani masa yisotirise gayere cʉdiquĩ ĩ. Ito yicõri iti gayere riasotiquĩ ĩ", yi masirãji ĩna yʉre. 5 Gʉa masa fariseo gaye tʉoĩarã, ĩna ñama bʉto Moisés ñayorʉ ĩ rotirise gaye rʉ̃cʉbʉorã. Macʉacã yʉ ñacatijʉjʉti fariseo

gaye ĩna tʉoĩarise tʉoĩasoticʉ yʉ. “Ito bajiro bajiquĩ ĩ”, ĩna yi ãmoja, riti yirãji ĩna. 6 “Godanare mʉcana tʉdi ĩna catiroca yigʉ yigʉja yʉ”, yi goti yucãñi Dios gʉa ñicʉsabatiare. Ito bajiro yʉ tʉoĩajare, “Ĩre seti ña”, yicõri yʉre ãmi wadiama ĩna. 7 Dios ĩ yicato bajiroti yirotire bocatirã yama gʉa masa jʉa gʉbojeno buturi ñarã. Ito bajiri ñamiri, ʉ̃mʉari Diore rʉ̃cʉbʉo ñama ĩna. Ito yicõri Diore cʉdi ñama ĩna. Yʉ cʉni ĩnare bajiroti rʉ̃cʉbʉoa itire. Iti gaye yʉ tʉoĩajare, “Ĩre seti ña”, yama ĩna. 8 ¿No yija, “Godanare mʉcana tʉdi catiroca yibiquĩji Dios”, yi tʉoĩati mʉa? yiyijʉ Pablo ʉjʉ Agripare.

Jesure masirãre rocati yi ãmocʉ yʉ maji, Pablo ĩ yire gaye

9 Gaje ado bajiro bʉsi remoyijʉ Pablo:

—“Jesús Nazaret gagʉre tʉorʉ̃nʉrãjʉare ñeñaro yisarʉja yʉre”, yi tʉoĩabojacʉ yʉ maji cajero. 10 Ito yʉ tʉoĩacato bajiroti yicʉ yʉ Jerusalénjʉ. Paia ʉjarã ĩna rotirisena, Jesure tʉorʉ̃nʉrãre tubiara wijʉ cũcʉ yʉ. Jesure masirãre ĩna sĩaja, “Ito bajiroti ʉja”, yi tʉoĩacʉ yʉ cʉni. 11 Coji meje Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yicʉ yʉ. Judio masa minijuari wijʉ ĩnare ãmi sãjacõri ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yicʉ yʉ. Ito yicõri, “Jesure masibea gʉa”, ĩna yijaro yirocʉ, ĩnare ʉsirioro yi codecʉ yʉ. Ĩnare bʉto junisinicõri ĩnare sʉyacʉ yʉ, gaje cʉtojʉ sʉacõri, ñeñaro tõbʉjaroca ĩnare yirocʉ.

Ado bajiro Jesure masisʉocʉ yʉ, mʉcana Pablo ĩ yire gaye

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

12 ’Ito bajiro yirocʉ Damasco cʉtojʉ wacʉ yʉ. Paia ʉjarã ĩna rotija tʉocõri, itojʉ wacʉ yʉ. 13 Yʉ ʉjʉ, ma wacʉ, bʉto ʉ̃macañi rẽtoro busurise ticʉ yʉ ʉ̃mʉa gʉdareco tʉjaroca. Iti busurise yʉre sĩaticʉ ito yicõri yʉ rãca wacanare cʉni. 14 Ito bajijare ñarocõti quedicoacʉ gʉa. Ito yija, hebreo ocana ado bajiro yʉre bʉsija tʉocʉ yʉ: “Saulo Saulo, ¿no yija yʉre ñeñaro yi ãmoati mʉ?” yire oca ruyucʉ ʉ̃macʉ̃jʉ. “Ito bajiro mʉ yija mʉmasiti ñeñaro tõbʉjagʉ ya mʉ. Adocãta mʉ ya rujʉ jota mʉ jajuja, juniroja mʉre cʉni. Itioni yigʉ bajiro ya mʉ”, yi ruyucʉ oca yʉre ʉ̃macʉ̃jʉ gaye. 15 Ito yijare, “¿Nojʉ gagʉ yʉre bʉsiati mʉ?” yicʉ yʉ. Ito yija mani Ʉjʉ ado bajiro yiquĩ yʉre: “Yʉ ña Jesús ñeñaro yi ãmogʉ̃ mʉ josagʉti. 16 Wʉmʉ rʉ̃gʉ̃ña. Yʉre moa ĩsijaro ĩ yirocʉ, mʉre goaĩoa yʉ. Ito bajiri yʉ oca masare goti batogʉ yigʉja mʉ. Adocãta mʉ tirise, gotigʉ yigʉja mʉ. Ija mʉre yʉ ĩoroti gaye cʉni goti batogʉ yigʉja mʉ. 17 Judio masa, ito yicõri judio masa meje ñarã cʉni mʉre ĩna sĩa ãmoja mʉ rãca ñacʉja yʉ. Masa jeyarore yʉ oca gotijaro Pablo, yirocʉ ĩna tʉ mʉre cõa yʉ. 18 Ĩna tʉ mʉre cõacʉja yʉ, yʉ oca ĩna tʉo masitoni. Yʉ oca mʉ gotija ñeñaro yi ñabojana, quenarise yi ñarã yirãji ĩja. Rãitĩarojʉ ñabojana busurojʉ ñarã yirãji mʉcana. Yʉ ñagʉ̃ yigʉja ĩna ʉjʉ. Rʉ̃mʉ́ ĩ rotirise cʉdirã meje ñarã yirãji ĩna. Yʉre ĩna tʉorʉ̃nʉja, ñeñaro ĩna yirisere ãcabojocʉja yʉ. Ito bajiri Dios ĩ besecãna rãca catitĩñarã yirãji ĩna”, yi ruyucʉ oca yʉre, yiyijʉ Pablo Agripare.

Jesús ĩ roticatire yiro robo cʉdicʉ yʉ, Pablo ĩ yire gaye

19 ’Ito bajiro ʉ̃macʉ̃jʉ ruyuja tʉocõri, yiro bajiroti cʉdicʉ yʉ Jesure. Yʉ ʉjʉ Agripa, Jesús ĩ roticatire cʉdibiticõ yibiticʉ yʉ. 20 Ĩ “Yiba”, yicato bajiroti Damasco gãnare Jesús oca gotisʉocʉ yʉ. Ito bero Jerusalén gãna Judea sita gãna ñajediro, ito yicõri judio masa mejere cʉni, ĩ ocare goti ucucʉ yʉ.

“Mʉa ñeñaro yirise jidicãcõri, Dios robo bajiro tʉoĩaña mʉa. Ito yicõri quenarise yiba, gãjerã, ‘Diore masirã ñama’, ĩna yi ti masitoni”, yicʉ yʉ ĩnare.
21 Ito bajiro yʉ gotija tʉocõri, judio masa yʉre ñiacã Dios ya wijʉ. Ito yicõri yʉre sĩa ãmocã ĩna. 22 Ĩna ito bajiro yi ãmobojarocati, Dios ejabʉaquĩ yʉre. Adocãta cʉni yʉre ejabʉami Dios. Ito bajiri Dios oca gotia yʉ ñasari masa ʉjarãre ito yicõri ñari masa mejere cʉni. “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, Moisés ñayorʉ ĩ goticãdo bajiroti, ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna goticãdo bajiroti iti gayere mʉare gotia yʉ. 23 Ado bajiro yiñi Moisés ito yicõri Diore goti ĩsiri masa: “Dios ĩ cõagʉ̃ quenabeto tõbʉjagʉ yiguĩji. Ito bero godagʉ yiguĩji. Ĩ ñagʉ̃ yiguĩji godabojagʉti cajero catisʉogʉ. Mʉcana caticõri masa ĩna tʉo masiroca yigʉ yiguĩji. Ito yicõri ĩre tʉorʉ̃nʉrãre masogʉ̃ yiguĩji. Judio masa, judio masa mejere cʉni masogʉ̃ yiguĩji”, yi ucañi ĩna, yiyijʉ Pablo.

Cristore ĩ tʉorʉ̃nʉroca Agripare Pablo ĩ yi ãmore gaye

24 Ito bajiro ĩmasiti Pablo ĩ gotija tʉocõri, Festo oca sẽoro bʉsiyijʉ:

—Tʉo masibea Pablo mʉ. Bʉto mʉ papera riasotija mʉ tʉoĩarise wisacoayija mʉre, yiyijʉ Festo Pablore.

25 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Pablo:

—Meje yʉ ʉjʉ mecʉbesame yʉ. Ado robojʉa bajia. Yʉ bʉsirise queno tʉoĩacõri bʉsia yʉ, ito yicõri riti ña, yiyijʉ Pablo Festore. 26 Ito yija bʉsi remogʉ̃ ado bajiro yiyijʉ Pablo ʉjʉ Agripare: “Yʉ bʉsirisere queno tʉo masia mʉ. Ito bajiri tʉo güibicʉti mʉ tʉoro riojo bʉsia yʉ. Iti jeyaro yʉ bʉsirisere queno masia mʉ. Adi Jesús oca yeyo gotire meje ña. Masa ĩna tiro riojo rẽtare ña.
27 Yʉ ʉjʉ Agripa, ¿Diore goti ĩsiri masa ĩna gotigore tʉorʉ̃nʉati mʉ? Tʉorʉ̃nʉa mʉ, yʉ tija”, yiyijʉ Pablo Agripare.

28 —¿Iti jabetacã yʉre bʉsicõri, “Jesure rʉ̃cʉbʉogʉ yigʉja mʉ”, yati mʉ yʉre? yiyijʉ Agripa Pablore.

29 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Pablo ĩre:

—Oca jairo yʉ bʉsija jabetacã yʉ bʉsija cʉni, mʉre yiari Diore senigʉ̃ ya yʉ. Ito yicõri ado yʉ bʉsija tʉorã jeyarore yiari Diore senigʉ̃ ya yʉ, Jesure yʉ tʉorʉ̃nʉro bajiro mʉa tʉorʉ̃nʉtoni. Yʉ Jesure tʉorʉ̃nʉro bajiroti mʉa tʉorʉ̃nʉre ãmoa yʉ. Ito bajibojarocati yʉ robo bajiro tubiara wijʉ ñacõri meje mʉa tʉorʉ̃nʉre ãmoa yʉ, yiyijʉ Pablo ĩnare.

30-31 Ito bajiro Pablo ĩ yija bero Agripa, Festo, Berenice itijʉ minijua ñana cʉni ricati wacõri oca bajirisere itire bʉsirã wayijarã ĩna. Ito bajiri Ĩnamasiti ado bajiro gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

—Ñe seti ma ãnire. Ito bajiri sĩabitirʉja ĩre. Ito yicõri tubiara wijʉ ñabitirʉja ĩre, yiyijarã ĩna.

32 Ito yija Agripa ado bajiro yiyijʉ Festore:

—Roma gagʉ ʉjʉ, ĩ oca quenore ãmoa yʉ, ĩ yibeto bajija, adocãta jidicã ecocõboñi ĩ ĩja, yiyijʉ Agripa Festore.

Pablore Romajʉ ʉjarã ĩna cõare gaye

27 1 Ito yija, “Pablo ito yicõri ĩ rãca tubiara wijʉ ñarãre cʉni Italia sitajʉ cõarʉja mani”, yiri seyoñi ʉjarã. Ito bajiro yicõri sĩgʉ̃ Julio wame cʉtigʉre gʉare Italiajʉ ãmi wa roticã ĩna. Roma gagʉ ʉjʉ ĩ ya surara coderi masʉ ñaquĩ Julio. 2 Ito bajiri Adramitio wame cʉtiri cʉto gaga cumana

wasʉocʉ gʉa mʉcana. Asia sita cʉtori majadori ti ucuro warica ñacʉ itiga cuma. Sĩgʉ̃ Aristarco wame cʉtigʉ waquĩ gʉa rãca. Macedonia sita Tesalónica wame cʉtiri cʉto gagʉ ñaquĩ ĩ. 3 Cesareana wasʉocʉ gʉa. Ito bajiri gaje rʉmʉ Sidónjʉ ejacʉ gʉa. Itojʉ ejacõri Pablore queno ti maicõri ĩre queno yiquĩ Julio. Iti cʉto gãnare ĩ baba mesare ĩ ti ucu ãmoja ĩre rẽobitiquĩ Julio. Ito yicõri ĩ baba mesa ĩre bare eca ãmoja, ĩre ĩna ejabʉa ãmoja cʉni rẽobitiquĩ Julio. 4 Ito Sidónre wacoacʉ gʉa. Ito gʉa waroca bʉto mino wẽatucʉ gʉare. Ito bajiri riojo wa masibiticʉ gʉa. Chipre wame cʉtiri yoga gaje dʉjare wacʉ gʉa. Ito bajiri gãcodʉjajʉare ñacʉ iti yoga. Itojʉa mino bʉto wasabiticʉ. 5 Cilicia sita, Panfilia sita, riojo rẽtacʉ gʉa. Ito rẽtacõri Licia sita Mira wame cʉtiri cʉto ejacʉ gʉa.

6 Ito ejacõri surara ʉjʉ Julio Italiajʉ warica coga cuma ti bʉjañi ĩ. Itiga cuma Alejandría gaga ñayijʉ. Itiga ĩ bʉjaja bero warona itigajʉ sãjacʉ gʉa mʉcana. 7 Mino bʉto iti wẽajare, co rʉmʉ meje ñacõri, josari Gnido wame cʉtiri cʉto ejacʉ gʉa. Riojo rẽtacʉ gʉa itore. Gʉa waro riojo bʉto mino iti wẽajare, riojo wa masibiticʉ gʉa. Jẽa wacõri Salomón wame cʉtiri cʉto rẽtacʉ gʉa. Ito yicõri Creta wame cʉtiri yoga rʉ̃ja wacʉ gʉa. 8 Ito gãni rʉ̃ja wacõri, josari Lasea wame cʉtiri cʉto tʉ, "Quenari Jetacari", wame cʉtiro ejacʉ gʉa.

9 Gʉa waroca jaje rʉmʉri godacʉ gʉare. Juebʉcʉ iti cõñajare waroto guijo ñacʉ riaca jajosa ĩja. Ito bajiri: "Ado bajiro mʉa yija quena", yiquĩ Pablo ĩnare.

10 —Yʉ ñarã yʉ tija adi mani warise, guijoro rẽtaro yiroja manire. Mani ya cuma rujacoaro yiroja. Ito yicõri gajeoni cʉni rujacoaro yiroja. Mani cʉni godacoarã yirãji gajea. Yʉ tʉoĩaja adoti tujarʉja mani maji, yibojaquĩ Pablo ĩnare.

11 Ito bajiro ĩ yibojarocati Pablore tʉorʉ̃nʉbitiquĩ surara ʉjʉ. Iti cuma ʉjʉ, ito yicõri iti cuma weatugʉre ĩnare riti queno tʉorʉ̃nʉquĩ surara ʉjʉ. 12 "Guijoro ñaroja", yi masicõri, iti jetacajʉ juebʉcʉ rẽta ãmobiticã gãjerã, gʉa rãca warã. Ito bajiri ado bajiro tʉoĩacã ĩna: "Iti yoga rʉ̃ja wacõri Fenice cʉtojʉ juebʉcʉ rẽtorʉja manire. Rujasõa bʉsa ñajare bʉto mino wãbetoja itojʉ", yi tʉoĩacã ĩna.

Ĩnare mino wẽare gaye

13 Iti bʉto mino wẽabeja ticõri, "Fenicejʉ ejarã yirãji mani", yi tʉoĩacã ĩna. Ito bajiro tʉoĩacõri wasʉorãti iti yoga tʉ rʉ̃ja wacʉ gʉa mʉcana. 14 Ito bero nocõ mejeti cumajʉ bʉto mino wãcʉ. Ũmacañi ĩ joejea wadiro gaje dʉjare gãcodʉjare wadicʉ iti mino. 15 Iti cumare bʉto wẽacoacʉ mino. Ito bajiri riojo wa masibiticʉ gʉa. Ito bajiri mino iti ãmi waroti ticõacʉ gʉa ĩja. 16 Ruja yoga jaibiti yoga Cauda wame cʉtiri yoga totojʉ wẽasabitijʉjʉ wacʉ gʉa. Ito bajiri josari cuma mʉtacã gʉa sia yocatire ãmicʉ gʉa. 17 Gʉa mʉojeoja bero jajoca cuma gʉa wacatigare, jũgʉbona siari cũcã moari masa, mino iti wẽaja wadirujabe yirona. Ito bero, "Sirte wame cʉtirijʉ jajʉ mino iti wẽacoaja queditua rujaboroja", yi tʉoĩarã, mino iti wẽaturise saya rujiocã ĩna ĩja. Ito bajiri mino iti wẽacoaro bajiroti wacʉ gʉa ĩja. 18 Ito bajiri gaje rʉmʉ bʉto iti mino wẽa rẽtocũjare, cuma bʉcʉa gaye gajeoni cõaroasʉocã ĩna. 19 Mʉcana gaje rʉmʉ ĩnamasiti cuma bʉcʉa ñarise gajeoni cõaroacã ĩna. 20 Co rʉmʉ meje ide bueri iti bue rẽtocũjare ñocõa cʉni ruyubiti, ũmacañi cʉni ruyubiti bajicã. Ito yicõri

bʉto mino wãcʉ gʉare. Ito bajiri ito bajijare, “Catiado ma mani, catire ma manire”, yi tʉoĩacʉ gʉa.

21 Yoari co rʉmʉ meje babiticʉ gʉa. Ito bajiri iti ticõri wʉmʉ rʉgʉcõri bʉsiquĩ Pablo:

—Creta yogajʉ yʉ bʉsiroca mʉa tʉojama, quenoti ejaboyija, yiquĩ Pablo. Itojʉna mani wadibeto bajijama, cuma bʉcʉa cʉni ñeñabitiboadoja. Ito yicõri gajeoni cʉni godabitiboadoja. 22 Adocãta tʉoĩa oca quedi yibesa. Adi cuma, cuma iti godabojarocati, sĩgʉjʉa goda yimenaji mani. 23 Dios ñami yʉ Ʉjʉ. Ito yicõri ĩre rʉcʉbʉoa yʉ. Jĩjʉ ñami Dios ñaro gagʉ ángel ĩ cõarʉ, yʉre goami. 24 Ĩ ángel ado bajiro gotimi yʉre: “Güibesa. Roma gagʉ ʉjʉre, ‘Seti ma yʉre’, yigʉ yigʉja mʉ. Diore mʉ senija tʉoñi Dios mʉre. Ito bajiri mʉ rãca gãna cuma wãrã ñarocõti cati jedicõrã yirãji”, yimi ángel yʉre. 25 Ito bajiri oca sẽoña yʉ ñarã mʉa. Diore tʉorʉnʉa yʉ. Ito bajiri, “Ángel ĩ gotiro bajiroti rẽtaro yiroja”, yi tʉoĩa yʉ. 26 Gʉdareco yogajʉ queditua rujabojarãti godamenaji mani, yiquĩ Pablo gʉare.

27 Ito bero jʉaji semana bero Adiático wame cʉtirita itajurajʉ ñacʉ gʉa, mino gʉare iti wẽacõajare. Ñami gʉdareco iti cuma moari masa, “Sitajʉ ejarã ya mani”, yicã ĩna. 28 Ito yicõri gʉtagã yutamana cano yicõri ide ʉcãrisere cõĩacã ĩna. Treinta y seis metros ʉcãro ñacʉ ito. Yoa bʉsari mʉcana ĩna cõĩaja veintisiete metros ʉcãro ñacʉ. 29 Gʉta qudituare güirã, jʉariagari come guji cʉtirise come mana cano yicõri cõaroacã ĩna, cuma iti waja tʉatujaro yirona. Cuma ʉsitutujʉre ito bajiro yicã ĩna. Ito bajiri ejori iti busure ãmorã Diore senicã ĩna. 30 Ito bajiroca riti rudire tʉoĩacã iti cuma moari masa. Ito bajiri cuma ĩguẽajʉa, cuma bʉcʉa ñiarotire come cõaroarã yama yiado bajiro cuma jaibitigacã rujiocã ĩna. 31 Ito bajija ti masicõri, surarare ito yicõri ĩna ʉjʉre ado bajiro gotiquĩ Pablo:

—Ĩna adi cuma moari masa ĩna rudija, mani adi cuma tujarã godacoarã yirãji, yiquĩ Pablo surarare.

32 Ito ĩ yija tʉocõri, cuma jaibitiga siara mare yije tacõcã ĩna, “Iti ãmoroti wajaro”, yirona.

33 Busuri jĩjʉ jabeto ba rotiquĩ Pablo gʉare:

—Jʉaji semana rẽta, canimenati, bamenati mʉa ñaroca. 34 Mʉa jabeto bare ãmoa yʉ. “Catiba”, yirocʉ mʉare ba rotia yʉ. Ñejʉa rẽtabetoja mʉare. Catirã yirãji mʉa ñarocõti, yiquĩ Pablo gʉare.

35 Ito yi tĩocõri ĩ ya ãmona naju ãmi rʉcocõri, “Queno ya mʉ”, yiquĩ Diore gʉa tiro riojo. Ito yicõri jabetacã igata ãmicõri baquĩ ĩ. 36 Ito ĩ yija ti wanʉcõri, oca sẽocʉ gʉa. Ito bajiri gʉa ñarocõti bacʉ itire. 37 Doscientos setenta y seis masa ñarã ñacʉ gʉa iti cuma warã. 38 No gʉa ba ãmorocõ bacʉ gʉa. Ba tĩocõri trigo bujuri cõaroacʉ gʉa, cuma bʉcʉa bʉto bʉsa jayajaro yirona.

Cuma bʉcʉa iti rujare gaye

39 Iti busuroca iti cuma moari masa ruja yogajʉ jajʉ iti ruyuja ticã ĩna. “Ito bajiro wame cʉtia”, yi masibisĩ ĩna iti yogare. Iti sita wame masibitibojarãti, “Cuma majado iti quenaja tito maji”, yicã ĩna. 40 Ito bajiri come gujiro ñiaroti ĩna siarere yije tacã ĩna. Ito bajiri ide watojʉti tujacoari seyocʉ iti. Ito bajiri cuma bʉcʉa weatura jãire sã rʉgõcã ĩna mʉcana. Ito yicõri mino tuaroto ũmatʉadojʉ saya wero mʉocã ĩna. Ito bajiri jajʉ tʉjʉare jãja wacʉ cuma ĩja. 41 Ito

wasuoroti ũma gãnioro jajujᵘ sua queacu cuma bucua. Ĩguẽajua jajujᵘ jua rũjũcoacu. No yicõri wa masia mano cuma usitutujua buto iti jacũjare wadisuocu.

42 Ito bajija ticõri, surara tubiarona ĩna ãmi wanare, “Sĩacõrᵘja mani, ĩna bati rudi wabe yirona”, yi tuoĩacã ĩna. 43 Ito bajiro ĩna yibojarocati surara ujuama Pablo ĩ catire ãmoquĩ. Ito bajiri ĩ ya surarare sĩa rotibitiquĩ ĩ: “Mua bati masirã cojiti bati jãjã wasa jajujᵘ ejasuoba”, yiquĩ surara ujᵘ. 44 Ito yicõri gãjerãre bati masimenare, “Cumu jãiri cuma ñagorena wasa mua”, yiquĩ. Ito bajiri sĩgᵘ godabeto ñarocõti jãja ejacu gua jajujᵘ.

Malta wame cutiri yogajᵘ Pablo ĩ wa ucure gaye

28 1 Ito maja rᵘgᵘcõri, “Malta wame cutiri yoga ña adi yoga”, yi masicu gua ĩja. 2 Iti sita gãna queno yicã guare. Ide jairo quedija iti usajare jeame jajame riocã ĩna. Ito bajiro yicõri, “Sumarã waya mua cuni”, yicã guare. 3 Ito yija Pablo jea cararise jabeto mioquĩ. Iti ĩ jea tĩaroca asijua budi wadigujᵘ Pablo ya ãmojᵘ ãña cuni ñia yojaquĩ. 4 Iti sita gãna Pablore ãña cuni ñia yojaja ticõri, ado bajiro ĩnamasi gãmeri busicã ĩna:

—Wajacu seyoami ãni. Riaca jajosajᵘ godabiticõri ĩ ñeñaro yire waja godagu yiguĩji ĩja, yicã ĩna.

5 Ito ĩna yibojarocati Pabloama jeamejᵘ ãñare wẽjata tĩacoquĩ. Ito bajicõri ĩre ñejua rẽtabiticu. 6 Iti sita gãna masa ñarocõti “Mijiro yiroja”, yibojacã ĩna. “Yoari mejeti usi jedi quedigu yiguĩji”, yibojacã ĩna. Ito bero yoari yubojari ĩ godabeja ticõri, ĩna tuoĩarisere gajero bajirojua tuoĩacã ĩna mucana: “Mani rũcubuogu masu ruju, ruju cuticõri ejami ãni”, yicã ĩna.

7 Ito tu iti yoga ujᵘ ñari masu ya sita ñacu. Públio wame cutigu ñaquĩ ĩ. Guare boca ãmicõri udia rumu gua ñacati rumuricõ queno yiquĩ ĩ guare. 8 Ito gua ñaroca Públio jacu, jacũari, ñiori cõ yosaquĩ. Ĩ tu tirã wacu gua Pablo rãca. Ĩ tu ejacõri Diore seniquĩ Pablo. Ito yicõri cõgᵘre ĩ ya ãmo ĩ moa jeorocati ĩ ñarise cutirise iti rẽtaroca yiquĩ ĩ. 9 Ito ĩti bajija tuocõri, iti yoga gãna gãjerã cõrã ĩ tu ejacã. Ito bajiri ĩna ñarise cutirise rẽtacu ĩnare cuni. 10 Guare rũcubuorã ñari guare queno yicã ĩna. Gua waroto riojua gua ba waroti jeyaro ñe ruyabeto guare ĩsicã ĩna.

Romajᵘ Pablo ĩ ejare gaye

11 Udiarã ũmacañi iti yoga gua ñaja bero mucana warona cumajᵘ sãjacu gua. Itiga juebucu rẽtagoraga ñacu. Alejandría wame cutiri cuto wadiraga ñacu itiga. Cuma bucua ũmatᵘadojuare, masa rijogari bajiro ĩna menire ñacu iti cuma ujarã ĩna rũcubuorise. Iti wame cuticu, Cástor, ito yicõri Pólux. 12 Iti cumana wacõri Siracusa wame cutirijᵘ jetaca ejacu gua. Itojᵘ udia rumu tujacu gua. 13 Ito tunima busa warã riti Regio cuto ejacu gua. Gãcõa sojejua wẽarise mino queno ejabuacu guare. Ito bajiri gaje rumuti Puteolijᵘ ejacu gua. Ito majacu gua. 14 Iti cuto gãjerã Jesure masirãre ti bujacu gua. “Gua rãca coji semana tujaya”, yicã ĩna guare. Iti semana bero mucana wasuocu gua, Romajᵘ warã. 15 Roma gãna Jesure masirã gua ware gaye masi yucãri seyoñi. Ito bajiri majᵘ guare bocarã ejacã ĩna. Coriarã, Foro de Apio wame cutiri cutojᵘ guare bocacã. Ito yicõri gãjerã Tres Tabernas wame cutiri cutojᵘ guare bocacã. Ito ĩnare ti bujacõri, “Queno ya muᵘ”, yiquĩ Pablo Diore. Ito bajiri queno wanu quena oca sẽoquĩ

ĩ. 16 Romaju gua ejaja bero tubiarona ãmi wacãnare surara uju gotiquĩ, tubiara wi coderi masu ujure. Pabloreama ricati sĩgũ surara codegu cutiro ĩre cũcã.

Romaju Pablo ĩ ñare gaye

17 Gua ejaja bero udia rumu tujaroca, judio masa ñasari masare ji rotiquĩ Pablo. Ĩna minijua jediroca ado bajiro ĩnare gotiquĩ ĩ:

—Yu ñarã, disejua mani ñarãre ñeñarise yibiticu yu. Mani ñicusabatia ĩna rũcubuore cuni ñeñaro yibiticu yu. Ito yu yibitibojarocati Jerusalénju mani masa yure ñiacõri Romano masare ĩsicã ĩna yure. 18 Yure boca ãmicõri yure jidicã ãmobojacã ĩna. "Ñe setina godado ma mu", yirona yure jidicã ãmobojacã ĩna. 19 Ito bajibojarocati mani masa jidicã ãmobiticã yure. Ito bajiri, "Yu uju Roma gagu, seti ña mure, seti ma mure", ĩ yi besere ãmocu yu. Mani ñarãre junisinicõri meje ito bajiro yicu yu. 20 Ito bajiri iti muare busirocu, muare ji ñucamu yu. Mani judio masa mani bocatigu ejacoami ĩja. Ĩti ñami Jesucristo. Ĩre tuorũnugũ yu ñajare, come mana yure siari seyoama ĩna, yiquĩ Pablo.

21 Ito yija ado bajiro yicã ĩna ĩre:

—Mu oca iti bajirisere Judea sita ĩna papera cõarere boca ãmibiticu gua. Mani ñarã ito wadiana cuni ñejua ñeñarise mu gayere busi ejabiticã ĩna. 22 "Masa Jesure ĩna tuorũnuja quenarise meje ña", yire gaye riti tuoa gua. Ito bajiri adi mame tuoĩare gaye muáma, ¿no bajiro tuoĩati? Iti gayere tuo ãmoa gua, yicã ĩna Pablore.

23 "Ito yija iti rumu minijuana mani", yicã ĩna. Ito yija bero batacã ĩna. Ĩna wara rumu ejaroca jãjarã masa ejacã Pablo ĩ ñaroju. Ĩna minijuaja ticõri, "Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios", yire gayere gotiquĩ Pablo. Busuri jĩju ĩ goticoaja, rãiocũro goti tarojoquĩ. Moisés ñayoru ĩ ucarere gotiquĩ Pablo. Ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare cuni gotiquĩ ĩ. "Jesure tuorũnujaro ĩna", yirocu ito bajiro gotiquĩ Pablo ĩnare. 24 Coriarã Pablo ĩ busirisere queno tuocã. Gãjerãma tuorũnubiticã. 25 Gãjerãma sĩgũre bajiro tuoĩabiticõri wagocoacã. Ito bajijare ado bajiro gotiquĩ Pablo ĩnare:

—Isaíasna suoriti queno gotiñi Espíritu Santo mani ñicusabatiare. "Ado bajiro yami Dios", yi gotiñi Espíritu Santo Isaíasre.

26-27 Wasa, yure yiari judio masare ado bajiro gotiya: Mua ñeñaro yirisere jidicãbiticõri, yure boca ãmi ãmobea mua. Yu gotirise queno tuo masi ãmobea mua. Yu yigore tibojarãti, "Iti ña Dios ĩ yigore", yi ãmobea mua. Ñeñaro mua yirisere jidicã ãmobea mua. Muare yu masotoni, yure boca ãmi ãmobea mua. Ito bajiri yu busirise tuobojarãti tuo masimena yirãji mua. Yu yigore tibojarãti, "Iti ña Dios ĩ yigore", yi masimena yirãji mua, yami Dios ĩ oca tutina, yiquĩ Pablo.

28 Ito bajiri busi tĩogũ ado bajiro gotiquĩ Pablo:

—Ado yu busirisere mua tuorũnure ãmoa yu. Jane adi rumuna Dios ĩ ñarãre ĩ masore gaye oca, judio masa meje ñarãre gotire ñaro wado yiroja. Iti oca tuocõri wanu quenarã yirãji ĩnama, yiquĩ Pablo ĩnare.

29 Pablo ito ĩ yija tuocõri, ĩnamasiti gãmeri busi wacã judio masa.

30 Ĩna wasoara wire jua rodo queno ñañi Pablo itojure. Ĩre tirã ejarãrecõti ĩnare boca ãmiyiju Pablo. 31 Güibicuti oca sẽocõri, "Ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios", yire gaye gotiyiju Pablo. Ito yicõri mani Uju Jesucristo gaye cuni riasoyiju ĩ. Ito bajiro Pablo ĩ goti ñaroca sĩgũjua usirioro yibisijarã ĩre. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los

Romanos

Roma cuto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1] Ñati Roma gãna mua. Yu ña Pablo, adi muare papera cõagũ. Jesucristore moa ĩsiri masu ña yu. Yure besecõri Cristo oca masare yu goti ucutoni yure cũñi Dios. “No Jesucristore tuorũnugũre ĩre masogũ yiguĩji Dios”, yi masare yu goti ucutoni yure cũñi Dios.

[2] Jane mejeju, “Ado bajiro masare queno ejabuagu yiguja yu”, yirocu iti oca goti yucãyiju Dios. Ĩ gotiado bajiroti ĩ ocare uca rotiyiju ĩre goti ĩsiri masare. Ito bajiri iti oca quenarise uca warã ĩ oca tuti ucayijarã ĩna. [3] Iti oca Jesucristo gaye manire riasoa. Ĩti ñami Dios Macu, mani Uju. Adi sitaju masu rujuna rujeayiju ĩ. Ito yicõri David ñayoru janerãbatia janamiti ñayiju Jesucristo. [4] Ito bajibojagu ti Dios Macuti ñayiju Jesucristo. Ĩ godaja bero Espíritu Santo ĩ masirisena, ĩre mucana tudi ĩ catiroca yiyiju. Itire masicõri, “Dios Macuti ñami Jesucristo”, yi tuoĩa mani ĩja.

[5] Jesucristona suoriti queno yiñi Dios yure. Masa jeyaro Jesure ĩna tuorũnutoni, ito yicõri yiro robo ĩna cuditoni, yure cũñi Dios. Ito bajiri, “Rẽtoro quenagũ ñami Dios”, yi ĩre rũcubuorã yirãji masa. [6] Muare cuni beseñi Dios. Jesucristo ñarã mua ñatoni, muare beseñi ĩ. [7] Mua Roma gãna ñarocõreti adi papera cõa yu. Buto maiami Dios muare. Ĩ ñarã mua ñatoni muare beseñi Dios. Mani Jacu Dios ito yicõri Jesucristo mani Uju muare queno yijaro. Ito yicõri mua ya usiju queno mua wanu quenaroca yijaro ĩna.

Roma cuto gãnare Pablo ĩ ti ãmore gaye

[8] Ado bajiro muare gotisuoa yu. Co cuto ruyabeto mua Jesure tuorũnure gayere muare busisotiama masa jeyaro. Ito bajiro ĩna yija tuocõri, “Queno ya Dios mu”, ya yu. Ito bajiro Diore busia yu, Jesús yure ĩ ejabuarisena. [9] Coji ruyabeto Diore yu busija, muare yiari busisotia yu. Buto yu tuoĩarise ñarocõnati ĩ yiro robo Diore cudia yu. Ĩre yiro robo cudigu, ĩ Macu Jesús oca masare goti ucua yu. “Roma gãnare yiari yure senisotiami Pablo”, yi masiguĩji Dios yure. [10] Diore yu busija ito bajiro senisotia yu. Ĩ ãmoja mua tuju co rumu ejabogu ja yu, yirocu ito bajiro senisotia yu. Yoari mua tu warocu tuoĩasotiboja yu. [11] Dios gayere muare riaso ãmoa yu, yure ĩ ejabuado bajiro muare cuni ĩ ejabuatoni. Ito bajiro muare ĩ ejabuaja, ĩ ocare masicõri buto busa tuoĩa oca sẽorã yirãji mua. Ito bajiri buto muare ti ãmoa yu. [12] Jesucristore tuorũnurã ña mani. Ito bajiri mua tu ejacõri mua rãca baba cuti ãmoa yu. “Queno Jesure

tuorũnuama ĩna", yi muare ti masicõri tuoĩa oca sẽogũ yiguja yu. Mua cuni ito bajiroti yu rãca gãmeri busicõri tuoĩa oca sẽorã yirãji.

13 Mua tuo masitoni adi muare gotia, yu mairã yu. Coji ruyabeto mua tuju wa ãmosotiboja yu. Yoari mua tuju wa ãmobojaguti, iti rumuju mua tuju eja masibiticu yu maji. Gaje cuto gãnare yu riasoroca Jesure boca ãmiñi ĩna. Mua bajiroti judio masa meje ñarã ñacã ĩna cuni. Mua tu ñarã cuni Jesure ĩna masitoni ejabuagu wa ãmosotia yu mua tuju. Ito bajibojarocati mua tuju ejabiticu yu maji. 14 Masa jeyarore riasore ña yure, Dios oca quenarise gayere. Yu ya moare ña, yu oca busirãre riosore, ito yicõri yu oca busimenare cuni riasore gaye. Masirãre cuni riasogu yiguja yu, ito yicõri masimenare cuni. 15 Ito bajicõri Romaju ejacõri, mua tu gãnare cuni Jesús gaye oca quenarise riaso ãmosacõa yu.

Jesucristo oca ñasarise ña, yire gaye

16 Iti oca masa ĩna tuorũnuja, jeameju ĩna uabore ñaroca, ĩnare masoguĩji Dios. Iti oca judio masare riti ejasuoyija maji. Ito bajibojarocati adocãtama no itire tuorũnugũreti masogũ yiguĩji Dios ĩja. Ito bajiri itire masicõri, Jesús gayere bojobicuti gotia yu. 17 Ado bajiro ña iti oca: "Jesure mani tuorũnuja, manire boca ãmicõri, 'Queno yirã ñama. Ñe seti ma ĩnare', yiguĩji Dios. Ado bajiro ucare ñayija jane mejeju gaye: No Diore tuorũnugũre, ĩre boca ãmigũ yiguĩji Dios. 'Ñe seti ma ĩre', yi tigu yiguĩji Dios ĩre tuorũnugũre. Ito bajiri catitĩñagũ yiguĩji ĩ", yi gotia Dios oca tuti.

Masa jeyaro seti cutirã ñama, yire gaye

18 Ado bajiro ña. Dios macãrucũroju ñagũ, masa ĩna ñeñaro yirise, ĩna riojo cudibitire cuni, itire buto ti teguĩji Dios. Ito bajiro ĩna ñeñaro yija, Dios oca quenarisere gãjerã ĩna tuobitiroca yirãji ĩna. Itire junisinicõri buto teguĩji Dios. 19 "Ito bajiro bajigu ñaguĩji Dios", yi masi jedirãji masa. Ĩmasiti ito bajiro ĩna masiroca yiñi Dios. "Ñeñaro yu yire waja quenabeto yu tõbujaroca yigu yiguĩji Dios", yi masi jedirãji masa. 20 Diore tibitibojarãti, "Buto masigũ ñami Dios", yi tuoĩa mani. Dios mani masiroca yami, ito bajigu ñari. Macãrucũro ĩ rujeorajuju, jeyaro ĩ rujeore gaye ticõri, "Ito bajigu ñami Dios. Iti ña ĩ rujeogore", yi masirãji masa jeyaro. Ito bajiri, "¿No bajigu ñati Dios? Ĩre ti bujabea yu. Ito bajiri yure seti ma", yi masia ma masare. 21 "Ito bajigu ñami Dios", yi masibojarãti, Diore queno rũcubuobisijarã masa. Ito yicõri, "Queno ya mu", yire gaye yibisijarã ĩre. Ado bajirojua yiyijarã ĩna. Rocati bajiro, tuoĩabojayijarã masa. Ñeñarise riti ĩna tuoĩa rẽtocüja, quenarise ĩna tuoĩabojare gayere ãcabojayija ĩnare. Ito bajiro bajirã ñari rãitĩari usi bajiro usi cutiyijarã ĩna. 22 "Buto masirã ña gua", yibojayijarã ĩna. Ito yibojarãti masimena ñayijarã ĩna. 23 Ito bajiro tuoĩabojarãti, Dios catitĩñagũre queno rũcubuobisijarã ĩna. Gajero bajirojua yiyijarã ĩna. Masu jogaroti ruju robo bajiro meni rujeocõri rũcubuobojayijarã ĩna. Wutirãre, jinoare, ito yicõri waibucu bajirãre cuni rũcubuobojayijarã ĩna.

24 Itire ñeñarise gayere ĩna rũcubuoja, "Yibesa", yibisiju Dios. Riojoti ticõayiju ĩja. "Ĩna ãmoro bajicõato", yiyiju Dios ĩnare. Ito bajiri ĩnamasiti ĩna ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yi uyayijarã ĩna. Ito bajiro yicõri ĩnamasiti gãmeri ñeñaro yiyijarã ĩna. 25 Dios oca ñasarisere tuorũnubiticõri,

ruore ocajuare tuorũnuyijarã ĩna. Diore rũcubuoado õno yirã, Dios ĩ menire gayejuare rũcubuoyijarã masa. “Dise ruyabeto rujeoru ña Dios mu. Mu ña rẽtoro queno yigu”, yi rũcubuotĩñacõruja manire. Ito bajiro riti bajitĩñaja quena.

26 “Ĩna ñeñaro yirisere jidicã ãmobeama”, yi masicõri masare ticõayiju Dios ĩja. Romiaju cuni, ũmua rãca ĩna yibojarere jidicãcõri, ĩna romia comasiti yiyijarã ĩna ĩja. 27 Ito bajiroti ũmua cuni, romia rãca ĩna yibojarere wasoayijarã ĩna. Ito bajiri, ĩna ũmua comasiti, ruje josayijarã ĩna ĩja. Ito bajiri ĩna ũmua comasiti ñeñarise yiyijarã ĩna. Ito bajiri ñeñaro ĩna yirisere ĩna ya rujumasiti quenabisiju ĩnare.

28 Diore ĩna tuo ãmobitiado bajiroti, ñeñarise ĩna yijare, “Yibesa mua”, yibisiju Dios. Riojoti ticõayiju. “Ĩna ãmoro bajicõato”, yiyiju Dios. Ito bajiri ĩna yi ãmoriseti ñeñaro yiyijarã ĩna ĩja. 29 Jeyaro ñeñarise, yi uyarã ñama masa. Jeyaro ñeñarise yirãji ĩna. Ado bajiro bajia. Tuote mua. Dios rotirisere tuo tecõri buto ñeñarise yirãji ĩna. Gãji ya gajeoni ãmotirã yirãji ĩna. Gãjire ñeñaro yirona tuoĩarã yirãji ĩna. Gãji jai busaro ĩ rucoja, ĩre uorãji ĩna. Sĩarãji ĩna. Gãmeri oca josarãji ĩna. Ito yicõri rocati socarãji ĩna. Ti tudirã yirãji ĩna. Gãjerãre oca menirã yirãji ĩna. 30 Busiturãji ĩna. Diore ti terãji ĩna. Junisiorise cudirã yirãji ĩna. “Ñasagu ña yu”, yi tuoĩarã yirãji ĩna. “Buto masigũ ña yu”, yi busirãji ĩna. Ñeñarisere yirã, buto tuoĩa rujeorã yirãji ĩna. Ĩna jacusabatiare yiro robo cudimenaji ĩna. 31 Tuo masimena ñarã yirãji ĩna. Ĩna busisuoado bajiro yimenaji ĩna. Ito yicõri gãjerãre ti maimenaji ĩna. Gãjerã ñeñaro ĩna yirisere, ãcabojomenaji ĩna. 32 “Ito bajiro ñeñaro yirãre jeame ũjuroju cõacuja yu”, yicãñi Dios, yi tuoĩabojarãti ñeñaro ĩna yirisere jidicã ãmomenaji ĩna. Iti ñeñarise yi uyacõrã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna robo bajiro gãjerã cuni ñeñaro ĩna yija ticõri, buto wanurã yirãji. “Quena ña iti”, yi tirã yirãji ĩna.

Masa ñeñaro ĩna yiado bajiroti waja senigũ yiguĩji Dios, yire gaye

2 1 Gãjerãre ti masicõri, “Ĩna ñama ñeñaro yirã”, yibesa. Ĩna robo bajiroti ñeñarise ya mua cuni. Ito bajiri, “Seti ma guare”, yi masia ma muare. “Ĩnare seti ña”, mua yija, “Yure cuni seti ña”, yiado bajiro ya mua. Ĩna yiro bajiroti ya mua cuni. 2 Ñeñaro yirã ñabojarãti, “Ĩna ñama ñeñaro yirã”, mua yija, muare cuni waja senigũ yiguĩji Dios. Masa jeyaro ñeñaro ĩna yirise waja, Dios ĩ senija, yiro robo yigu ñami Dios. “Riti bajia iti”, yi masi jedia mani. 3 Ĩna robo ñeñaro yirã ñabojarãti, “Ĩnare seti ña”, mua yija, ĩna robo bajiro ñeñaro yirãti ya mua cuni. “Dios mani ñeñaro yirise waja, manire waja senibiquĩji”, yi tuoĩabojarãji mua. Ito bajiro yi tuoĩabojarocati mua ñeñaro yirise waja muare waja senigũ yiguĩji Dios. 4 Mua ñeñaro yibojarocati, mua ñeñaro yirise waja senirocu usiriobiquĩji Dios. ¿Ito bajiri, “Yure waja senibiquĩji”, yi tuoĩabojati mua? Ito bajiro meje bajia. Manire ti maicõri, mani ñeñaro yirise waja, waja senirocu usirio yibiquĩji Dios. Ñeñaro yirise mani jidicãre ãmoami ĩ. Itire mani jidicãtoni yugu yami Dios. 5 Diore tuo ãmobea mua. Ito bajiri ñeñaro mua yirisere tuoĩa bojori bujabiticõri itire jidicãbea mua maji. Buto busa ñeñarise mua yi rẽtocũja, buto ñeñarise mua tõbujaroca yigu yiguĩji Dios. Ito bajiro ĩ yija ticõri, “Yiro robo yigu ñami Dios”, yi masi jedirã yirãji masa jeyaro. 6 Masa jeyarore ñeñaro ĩna yirise waja ĩnare waja senigũ

yiguĩji Dios. Ito yicõri quenaro yigoanare, queno yigʉ yiguĩji ĩ. 7 "Yʉ Macʉre tʉorũnʉcõri queno yirã ña mʉa. Ito bajiri yʉ rãca catitĩñarã yirãji mʉa", Dios ĩ yire tʉo ãmorã, quenarise riti yisotirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare catitĩñare gaye ĩsigʉ yiguĩji Dios. 8 Gãjerãma ito bajirã meje ñarãji. Gãjerãre tʉo maibiticõri ĩna rʉcorisere bʉto mairãji ĩna. Ito yicõri Dios oca quenarise tʉorũnʉmena, ñeñarise yi ʉyarãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija bʉto ti junisinicõri, ĩnare waja senigʉ yiguĩji Dios. 9 Ñeñaro yirã jeyaro bʉto tʉoĩa bʉjatobiticõri ñeñaro tõbʉjarã yirãji ĩna. Cajero judio masa ñeñaro ĩna yirise waja tõbʉjasʉorã yirãji ĩna. Judio masa meje cʉni ito bajiroti ñeñaro ĩna yirise waja tõbʉjarã yirãji ĩna. 10 Gãjerã quenaro yigoanareama, "Quenaro yirã ñañi", yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩnareama gãjerã rʉcʉbʉorã yirãji. Ito yicõri ñe ʉsiriobeto ñarã yirãji ĩna. Ĩna ya ʉsijʉ queno wanʉ quenarã yirãji ĩna. Ito bajiro, bajiro yiroja judio masare, ito yicõri judio masa mejere cʉni, Jesucristore tʉorũnʉcõri quenarise riti ĩna yijama.

11 Mani yi ñasotigore ticõri, manire bese masigʉ yiguĩji Dios. Judio masa, judio masa mejere cʉni coro bajiroti ti maiguĩji Dios. 12 Masa jeyaro ñeñaro yirãji ĩna. Coriarã Dios ĩ rotirisere masimenati ñeñaro yirãji ĩna. Ĩna ñeñaro yija, ĩna ñeñaro yirise waja, waja senigʉ yiguĩji Dios, ĩ rotirisere masimena ñabojarocati. Gãjerãma Dios ĩ rotirisere masirã ñabojarãti, ñeñarise yirãji ĩna. Ito bajiri ĩna cʉdibitire waja, ĩnare waja senigʉ yiguĩji Dios. 13 Ĩ rotirise tʉobojarãti ĩna cʉdibeja, "Queno yirã ñama", yibiquĩji Dios. "Quenarã ñama ĩna", yiguĩji Dios, ĩ rotirise yiro robo cʉdirãreama. 14 Judio masa meje cʉni, Dios ĩ rotirisere masibitibojarãti, coriajʉri quenarise yisotirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yisotija, Dios rotirise ucara tuti manibojarocati, ĩna masirisena Dios rotirise ña ĩnare. 15 Ĩna rʉcʉbʉogore ticõri, "Ĩna masirisena Dios ĩ rotirise ña ĩnare", yi tʉoĩa mani. Ñeñaro ĩna yija, yoari meje, "Ñeñaro ya yʉ", yirãji ĩna, ĩna masirisena. "¿No yija ñeñaro yati yʉ?" yi tʉoĩarãji ĩna. Quenarise ĩna yija, "Quenarise yibʉ yʉ", yi masirãji ĩna. 16 Mani tʉoĩarisere masicãguĩji Jesucristo. Ito yicõri yeyorojʉ mani yibojarisere masicõguĩji ĩ. Ito bajiri Dios, Jesure waja senitoni ĩ cõari rʉmʉ, masa quenarãre bese masigʉ yiguĩji Jesús. Ĩ oca quenarise mʉare yʉ riasoja, ito bajiroti iti oca mʉare riasoa yʉ.

Moisés rotirisere cʉdirã ñari Dios ñarã ña gʉa, judio masa ĩna yire gaye

17 Ado bajiro tʉoĩabojarãji judio masa mʉa: "Judio masa ñari Moisés ñayorʉre Dios ĩ rotirise ĩ cũre rʉcʉbʉoa gʉa. Ito bajiri Dios ñarã ña gʉa", yi tʉoĩabojarãji mʉa. 18 Dios ĩ yiro robo yire gayere masirãji mʉa. "Dios ĩ rotirise masicõri, quenarisere yi masia gʉa", yirãji mʉa. 19 Mʉa itire tʉoĩarã, "Dios gaye masimenare riaso masia gʉa", yi tʉoĩarãji mʉa. "Ñeñaro yirãre quenarise gaye riaso masia gʉa", yi tʉoĩarãji mʉa. 20 "Tʉo masimenare, ito yicõri rĩaca bajiro tʉoĩarãre cʉni riaso masia gʉa", yi tʉoĩarãji mʉa. "Dios rotirise masicõri, jeyaro ñasarise masia gʉa", yi tʉoĩabojarãji mʉa. 21 Gãjerãre queno riasobojarãti, ¿no yija ĩnare mʉa riasoado bajiroti yibeati mʉa? "Rinire, quenarise gaye meje ña", yi riasobojarãti, ¿no yija mʉamasiti riniati mʉa? 22 "Manojo cʉtibojarãti, gãjerãre yire meje ñaroja", yibojarãti, ¿no yija mʉamasiti itire yati mʉa? Masa ĩna meni rujeorʉre ti tebojarãti, ¿no yija iti wi gaye gajeoni riniati mʉa? 23 "Dios ĩ rotirisere masia gʉa", yibojarãti, ĩre cʉdibea mʉa. Diore cʉdimena ñari, ĩre rʉcʉbʉorã meje ña mʉa. Ito bajiro mʉa yija ticõri, gãjerã cʉni Diore rʉcʉbʉomena yirãji ĩna. 24 Dios

oca gotirise bajiro bajia mʉare. Ado bajiro goti iti: “Judio masa ñabojarãti, Dios rotirise gayere cʉdibea mʉa. Mʉa ito bajija ti masicõri, judio masa meje cʉni Diore ñeñaro bʉsituama ĩna. Ito bajiri mʉare seti ña”, yi gotia Dios oca tuti.

25 “Dios ñarã ña gʉa”, yi tʉoĩacõri pĩ gaja wiro tasotirãji judio masa. “Diore mʉa cʉdija ĩ ñarã ñarãji mʉa”, ya yʉ. Ito bajibojarocati, wiro tagoana ñabojarãti Diore mʉa cʉdibeja ĩ ñarã meje ña mʉa. 26 No Dios rotirisere cʉdigʉti, wiro taya macʉ ñabojagʉti, “Yʉ yagʉ ñami ĩ”, yigʉ yiguĩji Dios. 27 Mʉa judio masa Dios rotirise ucara tutire rʉcorã ñabojarãti, ito yicõri wiro tagoana ñabojarãti Diore cʉdibea mʉa. Coriarã judio masa meje ñarã, wiro tamena ñabojarãti Dios ĩ rotirisere cʉdirã ñama ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, “Dios ĩ tiro riojo ñeñaro yirã ña gʉa”, yi tʉoĩarã yirãji mʉa. 28 Judio masʉ goro ĩ ñarise mʉare gotigʉ ya yʉ. Sĩgʉ̃ wiro tarʉ ñabojagʉti Diore rʉ̃cʉbʉobicʉ, judio masʉ goro meje ñami ĩocʉ̃. 29 No Dios bajiro ʉsi cʉtigʉ, ito yicõri Dios ĩ rotirise yiro robo cʉdigʉ judio masʉ goro ñaguĩji ĩocʉ̃. Judio masa bajiro wiro tacõacõri, ĩ ñeñaro yirisere jidicãgʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajiro bajigʉ ñaguĩji Dios rotirisere yiro robo cʉdigʉ. Ito bajiro bajigʉre, “Quenagʉ̃ ñami. Ñe seti ma ĩre”, yiguĩji Dios. Masa ĩna, “Quenagʉ̃ ñami”, ĩna yibitibojarocati, “Quenagʉ̃ ñami”, yiguĩji Dioama.

3 1 Itire tʉocõri, ¿no bajiro tʉoĩati mʉa? Judio masʉ ñaja, ¿ñasagʉ ñare ñati? 2 wiro tare gaye, ¿ĩna yiado bajiro yija quenati? “Judio masʉ ña yʉ”, ¿sĩgʉ̃ ĩ yija quenati? ¿No yibeati? 2 “Judio masʉ ña yʉ”, ĩ yi tʉoĩaja quena ña. Jaje gotirena sʉoriti judio masʉ ñasagʉ ñare ña. Cajero goroama judio masare ĩ oca cõañi Dios. 3 Ĩ oca rʉ̃cʉbʉobojarãti judio masa coriarã Diore yiro robo ĩna cʉdibeja, ¿no bajirojada? Yiro robo Dios rotirise ĩna yibitibojarocati Dioama yiro robo yigʉ ñami. “Ĩ yiro robo yibiquĩji Dios”, ĩna yi tʉoĩaja, ¿ĩ yiro robo yibiquĩjida Dios? 4 Meje, bajibea. Ĩ yiro robo yisotigʉ yiguĩji Dios. Masa jeyaro ĩna socabojarocati, Dioama socagʉ meje ñami. Jane mejejʉ Diore goti ĩsiri masʉ ado bajiro ucayoñi:

> Dios mʉ ña coji rʉyabeto yiro robo yigʉ. “Ado bajiro yicʉja yʉ”,
> mʉ yiro bajiroti ya mʉ. Ito bajigʉ mʉ ñajare, “Diore seti ña”, yi
> masimenaji masa. “Socagʉ meje ñami Dios”, yi masi jedirã yirãji
> masa jeyaro, yi ucayoñi Diore goti ĩsiri masʉ.

5 Coriarã ado bajiro tʉoĩabojarãji: “Bʉto ñeñarise yʉ yi rẽtocũja ticõri, ‘Dios sĩgʉ̃ti ñami quenagʉ̃’, yi tʉoĩarã yirãji gãjerã”, yi tʉoĩabojama coriarã. Ito bajiro tʉoĩacõri, “Ñeñaro yʉ yirise waja, waja Dios ĩ senija, ñeñaro yiguĩji ĩ cʉni”, yi tʉoĩabojarãji coriarã. 6 Ito bajiro meje ña. Masa ĩna ñeñaro ĩna yirise waja Dios ĩ senija, ñeñaro yigʉ meje yami Dios. Ñeñarise ma Diore. Ito bajiri masa jeyarore, ñeñaro ĩna yirise waja seni masiguĩji Dios.

7 Gajero bajirojʉa tʉoĩabojarãji masa: “Yʉ rʉoja ticõri, ‘Rʉogʉ meje ñami Dios’, yi rʉ̃cʉbʉorã yirãji gãjerã. Ito bajiri, ¿no yija yʉ rʉojati yʉre waja seniati Dios?” yi tʉoĩabojarãji coriarã. 8 “Ñeñaro mani yija ticõri, ‘Dios sĩgʉ̃ti ñami queno yigʉ’, yi rʉ̃cʉbʉorã yirãji gãjerã. Ito bajiri ñeñaro yito mani”, yi tʉoĩabojarãji coriarã. Gʉare masa tʉorʉ̃nʉme yirona, “Ito bajiroti rʉore gaye riasoama Pablo mesa cʉni”, yi rʉoama gãjerã gʉare. Ito ĩna yire waja, quenabeto ĩna tõbʉjaroca yirʉjami Dios.

Mani ñarocõti seti cʉtirã ña, yire gaye

9 ¿No bajiro tʉoĩati mʉa? Mani judio masa, ¿gãjerã rẽto bʉsaro ñasari masa bajiro bajiati mani? Ñena sʉori bajibea mani. Mani judio masa, judio masa

meje ñarã cuni, seti cutirã riti ña mani. Ito bajiro riti masare riasocu yu.
10 Dios oca tuti ado bajiro gotia:
Sĩgũ quena busagu maquĩji.
11 Ñimujua tuoĩa masigũ maquĩji, ito yicõri Dios robo bajiro usi cuti
ãmogũ maquĩji.
12 Masa jeyaro Dios oca quenarisere jidicãñi, ito yicõri ñeñarise riti yirãji.
Nijua sĩgũ quenarise yigu maquĩji.
13 Ĩna ya riseri, masari cuma janado bajiro bajiroja. Ĩna busija masari
cuma ũniro bajiro bajiroja, ruore oca riti ĩna busija. Ĩna busija, ãña
rima robo bajiro junirise budiroja, ĩna ya oca.
14 Gãjerãre busiturã, oca junisiorise busiturã ñarãji ĩna. Ito bajiro yicõri
gãjerãre rojarã yirãji ĩna.
15 Rocati tuoĩamenati, gãjire sĩarãji ĩna.
16 Ĩna warojų ñeñarise yirãji ĩna. Ñeñaro yicõri, gãjerã bujato mano ĩna
tõbujaroca yirãji ĩna.
17 Gãjerã rãca queno ñare gaye ña masimenaji ĩna.
18 "Sẽogũ ñami Dios", yi tuoĩabojarãti, ĩre rũcubuomenaji ĩna, yi gotia
Dios oca tuti.
19 Dios ĩ rotirise gaye, mani judio masare cũñi, ĩ rotirisere mani cuditoni.
Dios ĩ rotirise masibojarãti, itire mani yibeja, "Yure seti ma", yi masimenaji
mani. Ito bajiri, "Masa jeyarore ĩna ñeñaro yirise waja, waja senigũ yiguĩji
Dios", yi tuoĩa mani. 20 Nijua sĩgũ maquĩji, "Dios ĩ rotirise ñarocõti cudi jeoa
yu", yi tuoĩagũ. Ito bajiri, " 'Queno yigu ña mu', yigu yiguĩji Dios yure", yi
tuoĩagũ maquĩji. Dios ĩ rotirise masicõri, "Ñeñaro yigu ña yu", yi masi jedia
mani ĩja.

Jesucristore mani tuorũnuja ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios, yire gaye

21 "Yu rotirisere masibitibojarãti queno yirã ñama yure tuorũnurã. Ñe seti
ma ĩnare", yi gotiami Dios adi rumuri ĩja. Jane mejeju cuni ito bajiroti goti-
suoyija ĩ rotirise, ĩre goti ĩsiri masa ĩna ucare cuni. 22 "No Jesucristore tuorũ-
nugũ, ĩ ñami quenagũ", yigu yiguĩji Dios. Judio masa, judio masa meje cuni
Jesucristore ĩna tuorũnuja ticõri, coro bajiroti ti maiguĩji Dios. 23 Mani jeyaro
ñeñarise yiana riti ña mani. Ñimujua maquĩji, Dios ĩ ãmorise yigu. 24 Ito baji-
bojarocati manire ti maiguĩji Dios. Jesure mani tuorũnuja, "Yure waja ruyu-
riobeama ĩna, ĩna ñeñaro yirise waja yi jeocõñi yu Macu", yigu yiguĩji Dios.
25 Dios cõayiju Jesucristore, manire ĩ goda ĩsitoni. Mani rũcubuore rãca,
"Ñeñaro yu yirisere waja yi ĩsiñi Jesús ĩ ya rína", mani yija, mani ñeñaro
yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. Iti masicõri, "Yiro bajiroti yigu ñami Dios",
yi tuoĩa mani. Jane mejeju masa ĩna ñeñaro yirisere waja seni usirio yibisiju
Dios. "Ĩna ñeñaro yirise waja goda ĩsigũ yiguĩji yu Macu", yire gaye masi
yucãyiju Dios. 26 Ito bajiro rẽtayija, "Yiro robo yigu ñami Dios", mani yitoni.
No Jesure tuorũnugũreti, "Queno yigu ñami", yigu yiguĩji Dios, ñeñaro mani
yirise Jesús ĩ waja yija bero ñajare.
27 "Queno yigu ña yu", Dios ĩ tiro riojo yi masibea mani. Adocãta Dios roti-
rise yiro robo mani cudija, "Queno yigu ña yu", ¿yi masiati mani? Meje itioni
yi masimenaji mani. Itire mani yi masibitibojarocati Jesure mani tuorũnuja,
"Queno yirã ñama", yi tiguĩji Dios manire. 28 Dios rotirise mani cudi ãmorã

josabojarocati, “Queno yirã ñama”, yibiquĩji Dios. Ito bajibojarocati, “Yʉ ñeñaro yirisere waja yi ĩsiñi Jesús”, mani yi tʉoĩaja, “Ĩna ñama quenarã”, yigʉ yiguĩji Dios.

29 Mani judio masa Ujʉ riti meje ñaguĩji Dios. Judio masa mejere cʉni ĩna Ujʉti ñami Dios. 30 Ito bajiri sĩgʉ̃ ñabojagʉti masa jeyaro Ujʉ ñami Dios. Ito bajiri sĩgʉ̃ judio masʉ, Jesure ĩ tʉorʉ̃nʉja ticõri, “Quenagʉ̃ ñami”, yigʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri judio masʉ meje cʉni Jesure ĩ tʉorʉ̃nʉja ticõri, “Ĩ ñami quenagʉ̃”, yigʉ yiguĩji Dios. Wiro mani tabeja, wiro mani taja cʉni ñasarise meje ña Dios ĩ tija. 31 Itire tʉoĩacõri, ¿Dios ĩ rotirise jidicãrʉjati mani? No yicõri jidicãmenaji mani. Mani Jesure tʉorʉ̃nʉrã bʉto bʉsa Dios ĩ rotirisere cʉdirã yirãji mani.

Ado bajiro bajiyiju Abraham ñayorʉ, yire gaye

4 1 Mani ñicʉ Abraham ñayorʉre tʉoĩacõri, ¿no bajiro yi tʉoĩati mani? Ito yicõri, ¿no bajiro ĩ yija ticõri, ĩre boca ãmiyijari Dios? 2 Queno ĩ yirise ticõri, ¿ĩre boca ãmiyijari Dios? Ito bajiro meje ña. Ito bajiro bajijama, “Queno yigʉ ña yʉ”, yiborʉ Abraham. Dios ĩ tiro riojo, “Queno yigʉ ña yʉ”, yi tʉoĩabisiju Abraham. 3 Dios oca ado bajirojʉa gotia: “Abraham Diore queno tʉorʉ̃nʉyiju. Ito bajiri, ‘Queno yigʉ ñami’, yi boca ãmiyiju Dios Abrahamre”, yi gotia Dios oca. 4 Ado bajiro mʉare goti masiogʉ̃ ya yʉ. Sĩgʉ̃ ĩ moaja, ĩre moare rotigʉ rocati meje waja yiguĩji ĩ. Ĩ moare ticõri waja yiguĩji ĩ. 5 Diore tʉorʉ̃nʉre gayeama, ito bajiro meje bajia. Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre queno boca ãmiguĩji Dios. Ĩna queno yire waja, waja yirocʉ meje ĩnare boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios. Ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉjare, ĩnare boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios. Ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉja ticõri, “Queno yirã ñama”, yigʉ yiguĩji Dios. Ĩna queno yire waja, waja yirocʉ meje ito bajiro yigʉ yiguĩji Dios. Ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉjare, ĩnare boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios. 6 Itire tʉoĩagʉ̃ David ñayorʉ cʉni ado bajiro yiyiju: “Jeyaro ĩna yigore tʉoĩabicʉti, ‘Queno yirã ñama. Ñe seti ma ĩnare’, yigʉ yiguĩji Dios ĩre tʉorʉ̃nʉrãre. Ito bajiro Dios ĩnare ĩ boca ãmija, wanʉ quenarã yirãji ĩna”, yiyiju David ñayorʉ. “Wanʉ quenarã yirãji”, yirocʉ, 7 ado bajiro yiyiju David:

Ñeñaro ĩna yirisere Dios ĩ ãcabojoja, ito yicõri iti ñeñarisere ĩ ruyurioja
bero queno wanʉ quenarã yirãji ĩna.
8 No ñeñaro ĩ yirisere waja Dios ĩ senibeja, queno wanʉ quenagʉ̃ ñaguĩji,
yiyiju David ñayorʉ.

9 Iti wanʉ quenare, judio masa wiro tagoana gaye riti meje ñaroja iti. Judio masa meje ñarã cʉni wiro tabitibojarãti Diore ĩna tʉorʉ̃nʉja wanʉ quenarã yirãji. Abraham ñayorʉre mʉcana tʉdi tʉoĩate mʉa. “Yʉre tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñami Abraham”, yi ticõri, “Queno yigʉ ñami ĩ. Ñe seti ma ĩre”, yiyiju Dios. 10 Dios ito bajiro ĩ yija, ¿Abraham ĩ wiro taja bero ñayijari? Ito bajirojʉa meje bajiyija. Abraham ĩ wiro taroto riojʉa, “Queno yigʉ ñami Abraham”, yiyiju Dios. 11 Abraham ĩ tʉorʉ̃nʉja ticõri, “Queno yigʉ ñami”, yi ĩre boca ãmiyiju Dios. Ĩre ĩ boca ãmija berojʉa ĩre wiro ta rotiyiju Dios. “Riti Dios yagʉ ña yʉ”, yi tʉoĩacõri, Dios ĩ rotiado bajiro yigʉ wiro tayiju Abraham ñayorʉ. Ito bajiri Abrahamre ĩ wiro ta rotiroto riojʉa, “Queno yigʉ ñami Abraham”, yiyiju Dios, yi tʉoĩa masia mani. No Diore tʉorʉ̃nʉgʉ̃, judio masʉ meje ñabojagʉti, wiro ta ecorʉ meje ñabojagʉti, “Ĩ ñami quenagʉ̃”, yigʉ yiguĩji Dios. Dios ĩ boca ãmiana, Abraham janerãbatia robo bajiro bajirã ñarãji ĩna ĩja. 12 Wiro

tagoana ñicʉ cʉni ñaguĩji Abraham. Wiro ĩ taroto riojʉa Diore tʉorʉ̃nʉyijʉ Abraham. Wiro ĩna tarajʉna sʉori meje ĩna ñicʉ ñaguĩji Abraham. Ĩ robo bajiro, Diore ĩna tʉorʉ̃nʉjare, judio masa ñicʉ ñaguĩji Abraham. Judio masa ñicʉ ñaguĩji ĩ. Judio masa ĩna ñare waja meje, Diore ĩna tʉorʉ̃nʉre waja judio masa ñicʉ ñaguĩji Abraham. Ito bajiri Abraham robo bajiro Diore tʉorʉ̃nʉrã, ĩ janerãbatia robo bajirã ñarãji ĩna.

Jesure mani tʉorʉ̃nʉja Dios ĩ goticãdo bajiroti rẽtaro yiroja, yire gaye

13 Jane mejejʉ ado bajiro goticãyijʉ Dios Abrahamre: “Macãrʉcʉ̃ro sita
ñarocõti mʉre, mʉ janerãbatiare cʉni ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ”, yiyijʉ Dios. Ito bajiro
gotiyijʉ Dios Abrahamre ĩ rotirisere yiro robo ĩ cʉdija ticõri meje. “Yʉre
tʉorʉ̃nʉcõri, queno yigʉ ñami Abraham”, yi tʉoĩacõri ito bajiro cũyijʉ Dios
Abrahamre. 14 “Dios ĩ rotirisere gʉa cʉdire waja, ‘Ado bajiro masare ĩsicʉja
yʉ’, ĩ yiro bajiroti gʉare ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩabojama coriarã. Ĩre tʉorʉ̃-
nʉmenareti ĩ rotirise ĩna cʉdire waja Dios ĩ ĩsija ĩre tʉorʉ̃nʉbojarã ya mani.
Ito yicõri, “Yʉre tʉorʉ̃nʉrãre ado bajiro ĩsicʉja yʉ”, yi Dios ĩ goticãre bʉroti
bajiro bajia iti cʉni. 15 Ito bajiro meje ña. “Ĩ rotirisere masibojarãti ĩna cʉdi-
beja ticõri, ĩnare junisinigʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa mani. Dios ĩ rotirise manija,
“Dios ĩ rotirisere cʉdibeama masa”, yi masibitiboana mani.
16 Abrahamre ti maicõri, “Yʉre mʉ tʉorʉ̃nʉja, rocati waja mano mʉre ĩsigʉ̃
yigʉja yʉ”, yiyijʉ Dios Abrahamre. Mani Diore tʉorʉ̃nʉja, mani ñicʉ bajiro
bajigʉ ñaguĩji Abraham. Ito bajiri Dios rotirise cʉdirã riti meje, Abrahamre Dios
ĩ goticãre boca ãmirã yirãji ĩna. No Abraham robo bajiro Diore tʉorʉ̃nʉrã Dios
ĩ goticãre boca ãmirã yirãji ĩna. 17 Dios Abrahamre ĩ goticãdo bajiroti, ucare
ñayijʉ jane mejejʉti. Ado bajiro bajiyijʉ: “Jaje sitari gãna ñicʉ ñarocʉ mʉre cũa
yʉ”, yiyijʉ Dios Abraham ñayorʉre. Ito bajiro Dios ĩ yija tʉocõri, ĩ gotiro baji-
roti rʉ̃cʉbʉoyijʉ Abraham. Ito bajiri mani ñicʉ ñarocʉ cũyijʉ Dios Abrahamre.
Sẽogʉ̃ ñami Dios. Ĩti ñami godanare catiroca yigʉ, ito yicõri jeyaro rujeorʉ.
18 “Mʉ janerãbatia jãjarã ñarã yirãji”, Abrahamre Dios ĩ yiroca, rĩa macʉ
ñayijʉ Abraham maji. “Dios ĩ gotire, rẽtaro yiroja”, yi tʉoĩa ñayijʉ Abraham,
rĩa manibojagʉti. 19 Abraham cien rodoricõ tʉjabojagʉti, ito yicõri ĩ manojo
Sara, bʉco ñabojarocati, “Rĩa macʉja yʉ”, yibisijʉ Abraham. Bʉcʉgʉ rĩa
cʉtiado macʉ ñabojagʉti, “Ija rĩa cʉtibicʉja yʉ”, yi tʉoĩabisijʉ ĩ. “Dios ĩ goti-
rise riti ña”, yi tʉoĩa jidicãbisijʉ Abraham. 20 “Dios ĩ gotirise ñaro bajiroti
rẽtaro yiroja”, yi tʉoĩayijʉ Abraham. “Ĩ gotiado bajiro yibicʉ yiguĩji Dios”,
yire gaye tʉoĩabisijʉ Abraham. Ito bajiri bʉto bʉsa tʉoĩa oca sẽocõri, “Ĩ
rotiado bajiroti yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩayijʉ ĩ. Ito bajiro tʉoĩacõri, “Rẽtoro
masigʉ̃ ñami Dios”, yi rʉ̃cʉbʉoyijʉ Abraham, Diore tʉorʉ̃nʉgʉ̃. 21 “Dios bʉto
masigʉ̃ ĩ ñajare, ĩ goticãdo bajiroti yigʉ yiguĩji”, yi tʉoĩasotiyijʉ Abraham.
22 Ito bajiro ĩ yija ticõri, “Queno yʉre tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñami Abraham, ito yicõri
queno yigʉ ñami ĩ”, yiyijʉ Dios. Ito bajiro gotia Dios oca tuti.
23 Abraham ĩ sĩgʉ̃re yiari meje ucare ñayija iti. 24 Manire yiari cʉni ucare
ñayija iti. Diore mani tʉorʉ̃nʉja manire boca ãmicõri, “Quenarã ñama ĩna.
Ñe seti ma ĩnare”, yigʉ yiguĩji Dios. Ĩ Dioti ñami, mani Ʉjʉ Jesure, ĩ godaroca
mʉcana tʉdi ĩ catiroca yirʉ. 25 Mani ñeñaro yirise ñarocõti waja yi jeorocʉ
godañi Jesús. Ĩ godaja bero mʉcana tʉdi catiñi, “Ñe waja ruyuriobeama ĩna.
Queno yirã ñama ĩna”, Dios ĩ yitoni.

Jesure mani tʉorʉ̃nʉja ñe seti mana ña mani, yire gaye

5 [1]Jesure mani tʉorʉ̃nʉja, “Ĩna ñama quenarã. Yʉre waja ruyuriobeama
ĩna”, yigʉ boca ãmiguĩji Dios manire. Ñarocõreti quenoyijʉ Jesús. Ito
bajiri Dios rãca queno ñare gaye ña manire. [2]Jesure mani tʉorʉ̃nʉja, manire
ti maicõri manire masogʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre tʉorʉ̃nʉcõri queno wanʉ-
rãji mani. “Rẽtoro quenagʉ̃ ñami Dios. Ĩ quenaro yirise manire yiari jidi-
cãgʉ̃ yiguĩji ĩ”, yi wanʉ quenarãji mani. [3]Iti gaye riti meje wanʉ quenarãji
mani. Mani ñeñaro tõbʉjabojarijʉ cʉni wanʉcõrãji mani. “Ñeñaro yʉ tõbʉ-
jabojaja cʉni Jesure masicõri bʉto bʉsa tʉoĩa oca sẽogʉ̃ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩa
mani. [4]Ito bajiro mani bajija ticõri, “Queno yʉre tʉorʉ̃nʉrã ñama ĩna”, yigʉ
yiguĩji Dios. Ito bajiro Dios ĩ yija, “Yʉre masogʉ̃ yiguĩji”, yi tʉoĩa yucãrãji
mani. [5]Ito bajiro tʉoĩa yucõri, bojori bʉjare gayere bʉjamenaji mani. “Dios
manire masogʉ̃ yiguĩji”, yi tʉoĩacõa mani. Manire bʉto maiami Dios. Ito
bajiri manire Espíritu Santore queo sãñi Dios. Espíritu Santo mani rãca ĩ ñatĩ-
ñajare, “Yʉre maiami Dios”, yi tʉoĩa mani ĩja.

[6]Ñeñaro mani yirise mani jidicã masibeto, ito yicõri, “No yi masia ma
yʉre”, mani yi tʉoĩaroca, itocõ Dios ãmoro bajiro ejayija, Cristo manire ĩ
goda ĩsiriju. [7]Sĩgʉ̃ queno yigʉ ñabojarocati, ĩre goda ĩsigʉ̃ queno maquĩji.
Sĩgʉ̃ queno yigʉ ĩre goda ĩsigʉ̃ ñaguĩji gajea. [8]Cristoama mani ñeñaro yirã
ñabojarocati, manire goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiri, “Manire bʉto maiami Dios”, yi
tʉoĩa masia mani. [9]Jesús mani ñeñaro yirise waja, ĩ ya rína waja yi godañi.
Ito bajiri itire ticõri, “Yʉre waja ruyuriobeama ĩna. Ñe seti ma ĩnare ĩja”,
yiguĩji Dios manire. “Yʉre yiari bʉsigʉ yiguĩji Cristo. Ito bajiri, yʉre junisinibicʉ, ñeñaro yʉ tõbʉjaroca yibicʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa masia mani. [10]Diore
mani wajacʉ cʉtibojarocati maji, manire yiari goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiro yiñi
ĩ, Dios rãca mani queno ñatoni. Dios rãca queno mani ñaroca, adocãta Jesús
mʉcana caticõri queno bʉsa manire yigʉ yiguĩji. Jeame ʉ̃jʉrojʉ mani wabore
ñaroca, manire masogʉ̃ yiguĩji Jesús. [11]“Jeame ʉ̃jʉrojʉ wabore gaye manire
masogʉ̃ yiguĩji”, yirona bʉto wanʉrãji mani. Ito yicõri, “Yʉ ñarã ñama. Ñe
seti ma ĩnare”, yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiro yiguĩji Dios, mani Ʉjʉ Jesucristo
manire ĩ goda ĩsire ñajare.

Cristo ito yicõri Adán ñayorʉ ĩna bajire gaye

[12]Dios ĩ cajero rujeosʉorʉ ĩ ñayijʉ Adán wame cʉtigʉ. Ĩ cajero ñeñarise
yisʉoyijʉ. Ĩ ñeñaro yisʉorajʉna, jeyaro macãrʉcʉ̃ro gãna ñeñaro yisʉoyijarã.
Ito yicõri godasʉoyijarã ĩna. Mani ñeñarise yirã ñari, goda jedirã yirãji mani
jeyaro. [13]Dios ĩ rotirise, Moisésre ĩ jidicãroto riojʉa, masa ñeñarise yicãnajʉ
ñayijarã ĩja. Ñeñaro ĩna yibojarocati, Dios ĩ rotirise manijare maji, “Yʉ rotiri-
sere tʉorʉ̃nʉbeama ĩna”, yibisijʉ Dios maji. [14]Dios ĩ rotirise manijare, ñeñaro
yiyijarã masa. Adán ĩ ñaratʉ̃ajʉ, ito yicõri Moisés ĩ ñarajʉjʉ cʉni, ito bajiroti
bajicõyijʉ. Ito bajiri goda jedicoayijarã ĩna ñarocõti. Ĩna ñeñaro yire, Adán
ĩ Diore cʉdibitire gaye bajiro meje yiyijarã ĩna. Adánti ñayijʉ cajero ñeña-
rise yire gayere mʉocõari masʉ. Mani ĩ bero gãna jeyaro ñeñaro yirã riti ña.
Manire ticõri, “Ñeñaro yirã riti ñama”, yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati Adán
ĩ ñaja bero yoari sĩgʉ̃ ĩ robo bajiro bajigʉ meje quenarise riti yigʉ ñayijʉ. Ĩ
ñayijʉ Jesucristo. Ĩ ñayijʉ cajero Dios rotirise cʉdi jeogʉ. Mani ñeñaro yirise

waja ĩ waja yi ĩsirena sʉoriti, “Yʉre waja ruyuriobeama. Ñe seti ma ĩnare ĩja”, yi tisʉoyijʉ Dios manire.

15 Adán ñeñaro ĩ yigore, ito yicõri Dios manire queno ĩ yigore rãca babo masia ma. Masare Dios ĩ ti mairise, iti ña bʉto bʉsa quenarise. Adán sĩgʉ̃ ñabojagʉti ñeñaro ĩ yirajʉna sʉoriti masa jãjarã godayijarã. Dioama manire ti maicõri, Jesucristore cõañi manire ĩ goda ĩsitoni. Jesús sĩgʉ̃ ñabojagʉti jãjarãre jeamejʉ ʉaboanare masoyijʉ ĩ. Ito yicõri Jesús ĩ sĩgʉ̃ti manire ti maicõri, waja senibicʉ yiguĩji ĩ. Ĩama mani catitĩñaroca yigʉ yiguĩji. 16 Dios manire ĩ queno yigore ito yicõri Adán ĩ ñeñaro yigore rãca babo masia ma. Adán sĩgʉ̃ ĩ ñabojarocati ñeñaro ĩ yisʉore ticõri, “Masa jeyaro ñeñaro ĩna yirise waja tõbʉjarã yirãji ĩna”, yiyijʉ Dios. Ito bajibojarocati, masare ti maicõri, Jesure cõañi Dios, masare ĩ goda ĩsitoni. Ito bajiri ĩre mani tʉorʉ̃nʉja, ñeñaro mani yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri ñeñaro yirã mani ñabojarocati, “Queno yirã ñama. Ñe seti ma ĩnare”, yigʉ yiguĩji Dios. 17 Adán sĩgʉ̃ ñabojagʉti, ĩ ñeñaro yijare, masa jeyaro godarã yirãji. Ito bajibojarocati Jesús manire ĩ goda ĩsirena sʉoriti mani ñeñaro yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri manire ti maicõri, “Quenarã ñama ĩna. Ũmacʉ̃jʉ yʉ Macʉ Jesucristo rãca catitĩñarã yirãji ĩna”, yigʉ yiguĩji Dios.

18 Adán sĩgʉ̃ ñabojagʉti, ñeñaro ĩ yijare masa jeyaro ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati Jesús sĩgʉ̃ ñabojagʉti queno ĩ yijare, “Ñeñaro yʉ yirisere itire ãcabojoya Dios mʉ”, yi masirãji masa jeyaro. Ito bajiro ĩna yi rʉ̃cʉbʉoja tʉocõri, “Quena ñama. Catitĩñarã yirãji”, yigʉ yiguĩji Dios. 19 Dios ĩ rotiro bajiro cʉdibisijʉ Adán. Adán sĩgʉ̃ ñabojagʉti, ito bajiro ĩ yija, jãjarã masa ñeñaro yisʉoyijarã ĩja. Ito bajibojarocati, Jesuama ñaro bajiroti cʉdiyijʉ Diore. Ito bajiro ĩ yija jãjarã masa ñeñaro ĩna yirise Dios ĩ cõa ĩsigoana ñama ĩja. Ito bajiri, “Queno yirã ñama”, yicõri ĩnare boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios.

20 Dios ĩ rotirise jidicãñi Moisésre, “Ñeñaro yirã ña gʉa”, mani yi tʉoĩa jeditoni. Ñeñaro mani yibojarocati, “Dioama bʉto bʉsa manire ti maiguĩji”, yi tʉoĩa mani ĩja. 21 Mani ñarocõreti ñeñaro mani yirise waja seti ña. Ito bajiri ñarocõti godarã yirãji mani ĩja. Ito bajibojarocati Dioama manire ti maiguĩji. Dios manire ti maicõri, Jesucristo mani Ʉjʉre cõañi, ñeñarise jeyaro ĩ quenotoni. Ito bajiri Dios manire ti maicõri, “Queno yirã ñama ĩna”, yicõri, manire boca ãmigʉ̃ yiguĩji. Ito bajiri catitĩñarã yirãji mani ĩja.

Ñeñarise jidicãna ñari Cristona sʉoriti catitĩñarã yirãji mani, yire gaye

6 1 Itire masicõri, ¿ñere yirʉja, yi tʉoĩati mʉa adocãta? ¿Ñeñaro yirejʉare yitĩñarʉjati manire, Dios ĩ mairise bʉto bʉsa manire ĩ ĩotoni? 2 Ñena sʉori yimenaji mani. Ñeñarisere jidicãgoana ña mani. Ito bajiri mani Cristo ñarã ñabojarãti, ¿ñeñarise yi ʉyarãjida mani? Meje ñeñarise yi ʉyamenaji mani. 3 ¿Idé gure gayere tʉo masiati mʉa? Idé gu roticʉ mani, “Cristo ñarã ñama”, gãjerã ĩna yi ti masitoni. Riti ĩ ñarã ña mani ĩja. Ito bajiri Cristo ĩ godacãre ñajare, ĩ robo bajiroti godacãna ña mani cʉni. 4 Mani idé gucatijʉ, Cristo rãca yuje cũado bajiro bajicʉ mani. Cristo ĩ godaja bero mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiyijʉ mani Jacʉ Dios ĩ masirisena. Mani ñeñaro yirise jidicãtoni ito bajiro yiyijʉ Dios. Ito yicõri quenarise mani yitoni, ĩ masirisena manire ejabʉagʉ yiguĩji Dios.

5 Cristo ñarã mani ñaja, ĩ godarajʉ ĩ robo bajiro godana ña mani cʉni. Ito yicõri ĩ ñarã mani ñaja, mʉcana tʉdi ĩ catiado bajiroti, mani cʉni tʉdi

caticõri ĩ rãca catitĩñarã yirãji. 6 Cristo yucutẽoju ĩ godado bajiroti, mani ñeñaro yi ãmorise godayija. Ito bajiri ñeñaro yi ãmorã meje ña mani ĩja. Ñeñaro mani yi ãmorisere jidicã masia mani. Ito bajiri ñeñarise yi uyamenaji mani ĩja. 7 Masa godarã, ñeñaro ĩna yibeto bajiro mani cuni ñeñaro yi uyamenaji. 8 Ñeñarise jidicãgoana mani ñaja, Cristo rãca godacãna robo bajiro bajia mani. Ito bajiri, "Ĩ tudi catiado bajiroti, mani cuni tudi catirã yirãji", ya mani. 9 "Godabojaguti mucana tudi ĩ catiroca yiyiju Dios Cristore. Mucana tudi juaji godabiquĩji Cristo", yi tuoĩa mani. Mucana tudi juaji godare manoja ĩre. 10 Cristo cojiti godañi, mani ñeñaro yirisere cõagũ. Mucana tudi caticõri, Dios ĩ ãmoro bajiro yi ñagũ ñami ĩ ĩja. 11 Ito bajiro tuoĩaruja manire cuni. "Yu ñeñaro yirisere jidicãcõri tudi itire yi uyabicuja yu mucana. Cristo yagu ñacõri, Dios ĩ ãmoro bajiro yi ñagũ yiguja yu", yiruja manire.

12 Ñatĩñaroti meje ña mani ya ruju. Ito bajiri mua ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yi uyabesa. Buto ñeñarise yiroto ãmobojarocati ñemecutiruja manire. 13 Mua ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yibitiruja muare. Mua ña, jeame ũjuroju mua wabore ñaroca Jesús ĩ masogoana. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiro riti mua ya rujuna quenarise riti mua yitĩñaja quena. 14 Ĩre cudirã mani ñaja, ñeñarise yire gaye ãmobeto yiroja manire. "Dios ĩ rotirisere yu cudibeja, jeameju yure cõagũ yiguĩji", yi tuoĩa güirã meje ña mani. "Jesure yu tuorũnuja, yure ti maicõri, yure masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩa wanurã ña mani.

Ñeñarise riti mani yi uyaja mani Uju robo bajirise ña, yire gaye

15 "Dios ĩ rotirisere yu cudibeja, jeame ũjuroju yure cõagũ yiguĩji ĩ", yi tuoĩa güicõri, ñeñarise yibitiruja manire. "Yure ti maicõri, yure masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩarã ñari, Dios ĩ ãmoro bajiro riti cudiruja manire. 16 Gãjire mua tuorũnuja, ĩ ñaguĩji mua uju. Ito yicõri ĩre moa ĩsiri masa ñarãji mua. Ito bajiro ñeñarise riti mua yi uyaja, mua uju robo bajiro tujaroja ñeñarise ĩja. Ito bajiro ñeñarise mua yija, ñeñarisere jidicã masimenaji mua. Ito bajiro mua yija, jeame ũjuroju warã yirãji mua. Ito bajibojarocati, Diore mua tuorũnuja, "Queno yirã ñama. Seti ma ĩnare", yigu yiguĩji Dios. Itire masirãji mua. 17 Iti rumuju, ñeñarise mua yija, mua uju robo bajiro bajiyija ñeñarise. Ito bajiri ñeñarise yi uyayija mua maji. Adocãtama Dios ocare riasoticõri itire cudia mua. Ito bajiri ĩre rũcubuorã ña mua ĩja. Iti masicõri, "Queno ya Dios mu", ya yu ĩre. 18 Ñeñaro yire gaye cudirã meje ña mua ĩja. Diore cudirã ñari quenarise riti yi ãmorã ña mua ĩja. 19 Queno cõĩa gotire rãca muare goticu yu, queno mua tuo masitoni. Iti rumuju buto ñeñarise yirã ñayija mua maji. Adocãtama quenarise riti mua yi ñaja quena. Quenarise riti mua yija, Dios ĩ ãmorise yirã yirãji mua.

20 Iti rumuju ñeñarise riti yirã ñari quenarisere yibisija mua maji. Dios ĩ ãmoro bajiro yirã meje ñayija mua maji. 21 Itijuju, ñeñarise mua yirajuju, ¿ñeoni quenarise bujacati mua? Bujabisija mua. Adocãta, iti rumuju ñeñarise mua yigore, mua tuoĩaja, bojoriseti bajia ĩja. No ñeñarise riti yirã, ĩna godaja bero jeame ũjuroju warã yirãji ĩna. 22 Mua adocãta ñeñarisere cudirã meje ña mua ĩja. Ñeñarise jidicãcõri Diore cudirã ña mua ĩja. Dios ĩ ãmoro bajiro riti ĩre cudirã ñari, buto busa ĩre cudi ãmorã yirãji mua. Ito bajiro mani yija, ĩ rãca riti ñatĩñarã yirãji mani. 23 Mani ñeñaro yirise waja, waja yirã bajiro

godarã yirãji mani. Ito bajiri seti cutirã ñari Dios tu queno eja masimenaji mani. Jesucristo mani Ujure mani tuorũnujama, ñe waja manoti catitĩñare gaye ĩsigũ yiguĩji Dios manire.

Romio manuju cutigo, iso manuju rãca riti ñaja quena, yire gaye

7 [1]Yu ñarã, mua ña rotire gaye masirã. Mani catirocõ rotire gaye cudirãona ña mani. Mani godaja berojuama, no yicõri itire cudi masia manoja manire. [2]Rotire gaye ado robojua gotia manire: Romio manuju cutigo, iso manuju rãca riti ñaja quena, ĩ catirocõ. Iso manuju godaja bero, rotire gaye cudibeco meje yamo iso, gãjire iso manuju cutija. [3]Iso manuju ĩ catibojarocati, gãji rãca iso ñaja, manuju cutibojagoti ajeri maso ñamo isoõcõ. Ito bajibojarocati iso manuju godaja bero gãji rãca iso manuju cutija, Dios rotirise cudibeco meje yamo iso. Ito bajiro yigo manuju godagoro ñari ajegoõcõ meje ñamo iso.

[4]Ito bajiroti yu ñarã Cristo ñarã ña mani ĩja. Iti rumu Cristo ĩ godaroto riojua mani uju robo bajirise ñayiju rotire gaye maji. Adocãtama Jesucristo manire ĩ goda ĩsirajuna suoriti mani uju robo bajirise meje ña ĩja. Cristo ĩjua ñami mani Uju ñasagu. Ito yicõri ĩ ñarã ña mani. Cristo ĩ godaja bero ĩ tudi catiroca yiñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios ĩre mani queno moa ĩsi masitoni. [5]Jesure mani masiroto riojuaju, mani ãmoriseti yicu mani maji. Dios ĩ rotirise masibojarãti itire cudi ãmobiticu mani. Ito bajiri mani ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yicu mani maji. Dios ĩ rotirisere cudimena ñari, buto busa ñeñarise yicu mani. Ito bajiri jeame ũjuroju warona ñacu mani maji. [6]Adocãtama, "Dios ĩ rotirisere yu cudibeja, jeameju yure cõagũ yiguĩji ĩ", yi tuoĩa güirã meje ña mani. Cristore buto tuorũnua mani adocãta. "Cristore yu tuorũnuja yure masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩarã ña mani ĩja. Espíritu Santo mani ya usiju ñagũ, ñeñarise yire jidicãroca yami. Ito yicõri, quenarisejua wasoaroca yami ĩ.

Manireti ña ñeñarise, yire gaye

[7]Dios ĩ rotirise, ¿no bajiro yirã yati mani? "Ĩ rotirise ñeñarise ña", ¿yiruja ti mani? Meje yibitiruja manire. Dios ĩ rotirise manire gotia, "Iti ña ñeñaro yire gaye", mani yi masitoni. Dios rotirise iti manija, "Iti ña ñeñaro yire gaye", yi masibitiboana mani. Adi gaye tuoĩate mua: "Gãji ya gajeonireti uobesa", yi gotia Dios rotirise. Ito bajiro ĩ yibeja, "Gãji ya gajeoni ãmotire ñeñarise ñaroja", yi masibitiboruja yu. [8]Ito bajiri iti rotirise masicõri, ñeñaro yigu ñari buto busa gãji ya gajeoni ãmoticu yu. Iti rotire masibiticõri buto gãji ya gajeoni ãmotibiticu yu maji. [9]Dios ĩ rotirise yu masiroto riojua maji, "Buto queno yigu ña yu", yi tuoĩabojacu yu maji. Dios ĩ rotirisere masigũ ñabojaguti, buto busa ñeñarise yi ãmocu yu maji. "Ñeñaro yigu ña yu. Ito bajiri jeame ũjuroju wacu yiguja yu", yi masibojacu yu, yi masirea. Ito bajiri buto bojori buja ñacu yu. [10]Ĩ rotirise cũñi Dios, masa ĩna queno ñatoni. Yuama Dios ĩ rotirise masicõri, buto bojori buja ñacu. Ñeñarise yicõri, "Jeame ũjuroju wacu yiguja yu", yi tuoĩacu yu. [11]Yu ñeñaro yirise tuoĩacõri, buto ñeñaro yi ãmocu yu. Yu ñeñaro tuoĩarise yure ruoyija. Dios ĩ rotirisere cudi ãmobiticu yu. Iti rotirise masicõri, "Jeame ũjuroju wacu yiguja yu", yi masibojacu yu. Ito bajiri buto bojori buja ñacu yu.

12 Iti rumu maji ito bajiro tuoĩabojacu yu. Adi rumuri ado bajiro ya yu
ĩja. Jeyaro Dios ĩ gotirise quenarise ña. Ito bajiri Dios ĩ rotirise riojo gotirise
ñaroja, ito yicõri quenarise. 13 Adi rotirise quenarise ñabojaroti, ¿mani jeame
ũjuroju waroca yirojada? Meje ito bajiro meje bajia. Mani ñeñaro yire, mani
jeame ũjuroju waroca yiroja. Dios ĩ rotirise mani masija bero, ñeñaro mani
yirise, "Ñeñaro ya yu", yi tuoĩa mani. Ñeñaro yire masicõri, "Jeame ũjuroju
wacu yiguja yu, ñeñaro yigu ñari", yi tuoĩa masia mani. Ito yija Dios rotirise
masibojarãti, itire mani cudibeja, iti ña buto busa ñeñarise.
14 Mani masia, Espíritu Santona suoriti ĩ rotirise cũñi Dios Moisés ñayorure.
Manire Espíritu Santo ĩ ejabuabeja, Dios ĩ rotirisere cudi masimenaji mani.
Yu masia, ñeñaro yigu ña yu. Ito bajiri ñeñaro yitĩña yu. 15 ¿No yija, ito bajiro
yiguja yayua yu? Masibea yu itire. Queno yu yi ãmobojarise gaye yibea yu.
Ñeñaro yu yi ãmobitibojarejuare itijuare ya yu. Masibea yu. ¿No yija itire
yiguja yayua yu? 16 Ito yija ñeñaro yi ãmobitibojaguti, ñeñaro ya yu. Ito
bajiro yu yija, "Dios ĩ rotirise quenarise ña", yi tuoĩa yu. 17 Ito bajiri adocãta,
ñeñaro yu yirise yumasi meje ya. Ñeñaro tuoĩare yure ñacõri, iti ña ñeñaro
yiroca yure yirise. 18 Yu masia, yu tuoĩarise quenarise ma yure. Quenarise
yu yi ãmobojarocati, quenarise yire ma yure. 19 Quenaro yu yi ãmorisere,
itire yibea yu. Ito bajibojarocati ñeñarise riti ya yu, yu ãmobitire. 20 Ito yija
ñeñaro yu yi ãmobitire yu yija, yumasi meje ya. Ñeñaro yire gaye yure ñacõri
iti ña ñeñaro yiroca yure yirise.
21 Ito bajiro riti bajisotia yure. Quenarise yu yi ãmobojaja, no masia ma
yure, ñeñarise yureju ñacõri. 22 Yu ya usinama rujeguti Diore cudi ãmoboja
yu. 23 "Queno yu yi ãmoja, ñeñarise yure ñacõri, queno canamuobea iti",
yi tuoĩa yu. Yu ya usinama Diore cudi ãmoboja yu. Ito bajibojarocati yu ya
rujuti ñeñaro ya yure. Ito bajiri ñeñarise jidicã masibea yu.
24 Bujatoguti bajicõa yu. Yu ya rujuna ñeñaro yu yirise waja jeame ũjuroju
wacu yiguja yu. ¿Ñimujua yure masogũ yiguĩji da? 25 Ado robojua bajia. Mani
Uju Jesucristo yure masocãñi. Yure yiari Jesucristore cõañi Dios. Ito bajiri,
"Queno ya mu", ya yu ĩre. Yu ya usi ñarocõnati ruje Diore cudi ãmoa yu. Ito
bajibojarocati ñeñaro tuoĩare yure ñacõri, iti ña ñeñaro yiroca yure yirise.
Queno yiñi Dios. Ñeñaro yu yibititoni Jesucristore cõañi ĩ.

Espíritu Santore mani cudija Dios ñarã ñarã yirãji mani, yire gaye

8 1 Cristo ñarã mani ñaja, ito yicõri ĩ rãca sĩgũre bajiro mani usi cutija,
manire waja senibicu yiguĩji Dios. Cristo ñarã ñari mani ya ruju ñeñaro
iti tuoĩaro bajiroti yi ãmomenaji. Ito yicõri Espíritu Santo ĩ rotiro bajirojua
yisotirãji mani. 2 Mani ñeñaro yirise ñaroja mani godaroca yirise. Ito bajibo-
jarocati Jesucristore mani tuorũnuja, Espíritu Santo mani catitĩñaroca yigu
yiguĩji. Cristo yagu yu ñajare, Espíritu Santo yure ejabuagu yiguĩji, ñeñaro
yu yibititoni. Ito yicõri jeame ũjuroju yu wabore ñaroca yure masocãñi. 3 Dios
rotirise ñarocõti cudi jeo masia ma manire. Ito bajiri, "Dios ĩ rotirisere yu
cudire waja, yure masogũ yiguĩji", yi masibea mani. Ado bajirojua bajia.
Dios ĩ Macugorore adi macãrucũroju cõañi. Mani ñeñaro yiri ruju bajiro ruju
cutiñi. Mani robo ruju cutibojaguti ñeñarise yibisĩ ĩ. Ĩ ya rujuna ñeñaro yiĩa-
bicu ñari, mani ñeñaro yirisere ñarocõti waja yi jeoñi ĩ. Ito bajiri, "Ĩ ejabua-
risena, ñeñaro yibicuja yu", yi masirãji mani. 4 Ito bajiro manire goda ĩsiñi

ĩ, Dios rotirise bajiro quenarise mani yitoni. Adocãta ñeñaro mani tʉoĩarise rãca ñamenaji mani. Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro yirãji mani.

5 Ñeñaro tʉoĩacõri ĩna ñeñaro yirotire tʉoĩasotirã yirãji ĩna. Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro yirãma, ĩ ãmoro bajiro riti yirona tʉoĩasotirã yirãji ĩna. 6 Ĩna ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti tʉoĩasotirã, ĩna godaja bero jeame ʉ̃jʉrojʉ warã yirãji ĩnaõna. Ito bajibojarocati, “Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro yicʉja yʉ”, yirã, catitĩñarã yirãji. Ito yicõri ĩna ya ʉsijʉ queno wanʉ quenarise rãca ñarã yirãji ĩna. 7 Ñeñaro yire tʉoĩarã, Diore tʉo terãji ĩna. Dios rotirise cʉdi ãmomenaji ĩna. Ito yicõri, no masia manoja ĩnare. 8 Ito bajiri, “Yʉ ñeñaro yirise riti yi wanʉ ñacʉja yʉ”, yirã, Dios ĩ ãmoro bajiro yi masimenaji ĩnaõna.

9 Mani ya ʉsijʉ Espíritu Santo ĩ ñaja, ĩ ãmoro bajiroti yirã yirãji mani. Ito yicõri mani ñeñaro tʉoĩarise bajiro meje yirãji mani. Espíritu Santo ĩ ya ʉsijʉ ñabeja Cristo yagʉ meje ñami ĩocʉ̃. 10 Riti ña, mani ñeñaro yiri rujʉ godaro yiroja. Ito bajibojarocati Cristo mani ya ʉsijʉ ĩ ñaja, catitĩñarã yirãji mani. “Quena ñama ĩna. Ñe seti ma ĩnare”, yi boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios manire. Ito bajiri catitĩñarã yirãji mani. 11 Espíritu Santona sʉoriti Cristo godarʉre mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiñi Dios. Mʉcana ĩti ñami mani ya rujʉ godarotire mʉcana tʉdi catiroca yirocʉ. Ito bajiro yigʉ yiguĩji ĩ manire. Espíritu Santo mani ya ʉsijʉ ĩ ñaja, catitĩñare gaye ĩsigʉ̃ yiguĩji ĩ manire.

12 Ito bajiri yʉ ñarã, jʉaji ñeñaro yi ʉyabitirʉja manire, iti rʉmʉ mani yicato bajiro. Espíritu Santo ĩ ãmoro bajirojʉa yirãji mani. 13 Ñeñaro mani tʉoĩarise mani yija, godarã jeame ʉ̃jʉrojʉ warã yirãji mani. Ito bajibojarocati Espíritu Santona sʉoriti mani ñeñaro yirise mani jidicãja, catitĩñarã yirãji mani.

14 No Espíritu Santo ĩ rotiro bajiro yirã, Dios rĩa ñama ĩna. 15 Ado robojʉa bajia. Espíritu Santo manire queo sãñi Dios. Ito bajiri moari masa ĩna ʉjʉre güirã bajiro meje ña mani. Adocãta Dios rĩa ĩre queno cʉdirã ña mani. Ito bajiri, “Yʉ Jacʉ, Cʉna”, ya mani Diore. 16 Espíritu Santo mani masiroca yami, “Dios rĩa ña mani”, mani yitoni. 17 Ĩ rĩati ñacõri, quenarise ĩ goticãre boca ãmirã yirãji mani. Cristo rãca boca ãmirã yirãji mani, Dios ĩ goticãre gaye. Cristo robo mani tõbʉjaja, ĩ rãcati mani wanʉ quenaroca yigʉ yiguĩji Dios manire.

Ija mani boca ãmiroti wanʉ quenare ñaro yiroja, yire gaye

18 Adi rʉmʉri ñeñaro mani tõbʉjaja, “¿No yicõri bʉjato tõbʉjati yʉ?” yi tʉoĩare ma. “Ñeñaro mani tõbʉjagore rẽtoro ñasarise ña ija ũmacʉ̃jʉ mani wanʉ quenaroti gaye”, yi tʉoĩa yʉ. 19 Co rʉmʉ Dios ado bajiro yigʉ yiguĩji: “Ãna ñama yʉ rĩa yʉre queno cʉdirã”, yigʉ yiguĩji Dios. Ĩ rujeore ñarocõti bʉto bocatia, ĩ ito bajiro yirotire. 20 Dios cajero gaye, ĩ rujeore gaye bajiro meje bajia adi rʉmʉri. Adi rʉmʉri jeyaro jogarise riti ña. Ito bajiro rẽtarotire cũsʉoyijʉ Dios, Adán ĩ ñeñaro yirajʉna sʉori. Ito bajiro riti bajitĩña yibetoja. 21 Co rʉmʉ Dios ĩ rujeore ñarocõti quenogʉ̃ yiguĩji ĩ mʉcana. Ito bajiri ĩ rĩa ñari mʉcana tʉdi jʉaji ñeñaro yimenaji mani. Adi rʉmʉri jeyaro jogarise riti ña. Ija ĩ wasoari rʉmʉ mʉcana tʉdi jʉaji jogabetoja iti. 22 Mani masia, adocãta Dios ĩ rujeore ñarocõti ñeñaro tõbʉja iti. Romio iso macʉ cʉtiro robo bajiro ñeñaro tõbʉja iti jeyaro. 23 Mani cʉni Jesure masirã, ñeñarise tõbʉja. Ito bajiri Espíritu Santo Dios manire queo sãre ñajare, “Ito bero jʉaji ñeñarise

tõbʉja yibicʉja ĩja yʉ", yi tʉoĩa mani. Ito bajiri Dios mama rujʉ manire ĩ ĩsiroti rujʉre, yurã yirãji mani. Iti rujʉ jogabeto yiroja, ito yicõri ñeñarise tõbʉjabeto yiroja. Ito bajiro ĩ yiri rʉmʉ, "Ãna ñama yʉ rĩa", yigʉ yiguĩji. 24 Cristore mani tʉorũnʉrajʉna sʉoriti, manire masoñi Dios. Mani tʉoĩa yurise rẽtagore meje ña. Rẽtare gaye tʉoĩa yu masimenaji mani. Rẽtabiti gayereama tʉoĩa yurã yirãji mani. 25 Rẽtabiti gayere tʉoĩa yurã, "Ito bajiro rẽtaro yiroja", yi tʉoĩa yucõri, ñe ʉsirioari meje, bocatirãji mani. Ito yicõri, ñe ʉsirioro meje mani bocatiroca ya iti.

26 Ito bajiroti Espíritu Santo manire ejabʉami, mani queno masimena ñajare. Diore queno seni rũcʉbʉo masibea mani. Ito bajiri Espíritu Santo manire yiari josa ĩsiguĩji Diore. "Diore yʉ seni ãmobojarise queno goti masibea yʉ", yi mani tʉoĩarise masicõri, manire yiari bʉsi ĩsigʉ̃ yiguĩji ĩ Diore. 27 Mani tʉoĩarise tʉo masi jeogʉ ñari, Espíritu Santo gotirisere tʉo masi jeogʉ yiguĩji Dios. Dios ãmoro bajiroti seni masicõri manire yiari Diore senigʉ̃ yiguĩji Espíritu Santo. Ito bajiri Dios sĩgʉ̃ tʉo masire gaye bʉsi masigʉ̃ ñari manire yiari queno Diore bʉsigʉ yiguĩji Espíritu Santo.

Cristore tʉorũnʉrã ñari ñeñarisere rẽtocũrãji mani, yire gaye

28 Riti Diore mani maija, "Ĩ ãmoro bajiro yʉ yisotitoni yʉre beseñi Dios", yi tʉoĩa masia mani. "Jeyaro yʉre rẽtarise quenarise ña. Quenarise riti yʉre rẽtaroca yigʉ ñami Dios", yi tʉoĩa masia mani. 29 Cajerojʉti mani ĩre tʉorũnʉronare masiñi Dios. Manire beseñi ĩ, ĩ Macʉ Jesucristo robo mani bajitoni. Ito bajiroti Dios rĩa ñarã, mani rĩjorʉ ñami Jesús. 30 Cajerojʉti ĩ rĩa ñaronare manire beseñi Dios. Manire besecõri, "Queno yirã ñama ĩna. Ñe seti ma ĩnare", yi boca ãmiñi Dios. Manire boca ãmicõri, ĩ Macʉre ĩ yiado bajiro ñasarã mani ñaroca yigʉ yiguĩji Dios manire.

31 Iti oca quenarisere tʉocõri, ¿no bajiro yirãti mani? Ado bajiro yirʉja manire: "Dios manire ejabʉagʉ yiguĩji, ito yicõri manire jidicãbicʉ yiguĩji. Ito bajiri no yibea gãjerã manire ĩna ti teja", yirʉja manire. 32 Ĩ Macʉre maibojagʉti, manire yiari goda ĩsi rotiñi Dios. Ito bajiri, "Riti ña. Ñe rʉyabeto, jeyaro quenarise manire yi ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa masia mani. 33 Dios manire boca ãmi wacʉ, "Quenarã ñama ĩna. Ñe seti ma ĩnare", yiñi Dios. Ito bajiro ĩ yija, noajʉa gãjerã, "Seti ña ĩnare", yi masimenaji. 34 Nijʉa mami, "Ĩna ñeñaro yirise waja, waja ruyurioama ĩna", yigʉ. Mani ñeñaro yirise waja, waja yi jeoñi Jesús. Ito bajiri, "Ĩnare seti ña", yibiquĩji Jesús. Mʉcana caticõri, Dios ya riojocadʉja rũcʉbʉorajʉ ñaguĩji ĩ. Ito yicõri manire yiari Diore bʉsi ĩsiguĩji ĩ. 35 Manire bʉto maiguĩji Cristo. Ito bajiri ñimʉjʉa manire ĩ mairise jidicãroca yi masibiquĩji. Mani yija, ñeñaro tõbʉjarã yirãji gajea. Mani yija, güirã yirãji gajea. Ĩna yija, gãjerã manire ʉsirioro yi coderã yirãji gajea. Mani yija, ñiojogarã yirãji gajea. Iti yija, sãñare rʉyaro yiroja gajea, manire. Mani yija, guijorojʉ warã yirãji gajea. Ĩna yija, gãjerã manire sĩarã yirãji gajea. Iti jeyaro manire rẽtabojarocati manire jidicãbicʉ yiguĩji Jesús. Manire mai jidicãbicʉ yiguĩji. 36 Ado bajiro gotiyijʉ Dios oca goti ĩsiri masʉ, ĩ oca tuti uca wacʉ:

> Mʉ ñarã gʉa ñajare, co rʉmʉ rʉyabeto gʉare gãjerã sĩa ãmoama.
> Ovejare ĩna sĩarocʉ bajiro gʉare yama, yiyijʉ Dios oca goti ĩsiri masʉ.

37 Ñeñaro gua tõbujabojarocati, guare rẽtocũmena yirãji gãjerã. Cristo manire maigũ ĩ ejabuaja, jeyaro manire rẽtarise ñemecuti sẽorã yirãji mani. Cristore tuorũnucõri buto busa tuoĩa oca sẽorã yirãji mani. 38 Disejua Dios manire ĩ mairise jidicãroca yibetoja. “Riti ñaroja iti”, yi tuoĩa yu itire. Disejua mani catibojaja, mani godabojaja cuni, Dios ĩ mairise manire camotabetoja. Dios ñaro gãna cuni, rũmúa cuni, ũmua ñasari masa cuni, Dios manire ĩ mairise jidicãroca yi masimenaji. Adocãta rẽtarise, ija rẽtaroti cuni, Dios ĩ mairise camotaroca yibetoja manire. 39 Mani jubeju ñabojaja cuni, ũmacũju mani ñabojaja cuni, no mani ñaroti Dios ĩ manire mairise jidicãroca yibetoja. Disejua Dios ĩ rujeore manire ĩ mairise camota masibetoja. “Cristo mani Ujus manire ĩ yi ĩsirajuna suoriti buto maiami Dios manire”, yi tuoĩa mani.

Israel sita gãnare Dios ĩ besere gaye

9 1 Yu gotirise riti ña. Cristore tuorũnugũ ñari ĩ yagu ña yu. Ito bajiri socabea yu. “Espíritu Santo ĩ ejabuarisena riojo oca gotia yu”, yi tuoĩa yu. 2 “Jesucristore tuorũnu ãmobeama yu ñarã”, yi tuoĩacõri buto bojori buja yu. 3 Ĩnare maigũ, jeame ũjuroju ĩna ware ãmobea yu. Ĩnare jeame ũjuroju Dios ĩ cõame yirocu, yujuare ĩ cõa ãmojama camotabitiboguja yu. 4 Ĩna ñama yu ñarã, Israel ñayoru janerãbatia. Jane mejeju ĩnare besebojayiju Dios ñarã ĩna ñatoni. Ĩ masirise, ĩoyiju Dios ĩnare. Ito yicõri ĩ rotirise cuni ĩnare gotibojayiju ĩ. “Ado bajiro yicõri yure mua rũcubuore ãmoa yu”, yiyiju Dios yu ñarã ñasuoanare. “Queno muare yigu yiguja yu”, yiari goti yucãyiju Dios yu ñarãre. 5 Yu ñarã bucurã ñasuoana janerãbatia ñama ĩna. Cristo cuni yu ya butu gaguti rujeañi. Cristoti ñami Dios, masa ñarocõreti rotigu. Coji ruyabeto ĩre rũcubuotĩñaruja manire. Ito bajiro riti bajitĩñajaro.

6 Yu ñarã, judio masare, Dios oca quenarise ĩ gotibojarocati coriarãti ñama ĩre bajiro tuoĩarã. “Judio masare Dios ĩ goticãdo bajiroti yibeami”, yi tuoĩabitiruja manire. Judio masa rujeabojarãti jeyaro Dios ñarã meje ñarãji ĩna. 7 Abraham janerãbatia, ĩna ñarocõti, ĩ janerãbatia goro meje ñama, Dios ĩ tija. Ado bajiro Abrahamre gotiñi Dios: “Mu macu Isaac ĩ rĩa ĩna ñarã yirãji mu janerãbatia goro”, yiyiju Dios Abraham ñayorure. 8 Iti oca tuocõri, “Abraham janerãbatia riti rujearã, Dios rĩa ñama ĩna, yireoni meje ña iti”, yi tuoĩa mani. Ado bajirojua bajia: Dios ĩ goti cũrise tuorũnurã, ĩna ñama mucana tudi rujeana, ito yicõri Dios rĩa. Ito bajicõri Abraham janerãbatia goro bajiro bajiama ĩna ĩja. 9 Ado bajiro goti yucãyiju Dios Abrahamre: “Ijaca rodo adocõ tujarocati wadigu yiguja yu. Ito yicõri mu manojo Sara wame cutigo macu rucogo yigõji iso”, yiyiju Dios Abrahamre.

10 Adiacã riti meje ña. Ado bajiro bajia gaje. Ĩna macu Isaac jai tujacõri, Rebeca rãca manojo cutiyiju ĩ. Rĩa sũrũayijo iso. Ito bajibojarocati jacuama sĩgũti ñayiju. 11-13 Iso rucoroto riojua, ado bajiro gotiyiju Dios isore: “Mu macu ñasuogu ĩ ocabajire moa ĩsiri masu ñagũ yiguĩji ĩ”, yiyiju Dios, Rebecare gotigu. Jane mejeju ito bajiroti gotiyiju Dios ĩ oca tutina. Ado bajiro bajiyiju: “Esaú rẽto busaro maia yu Jacobre”, yiyiju Dios ĩ ocana ĩna jũarã rujearoto riojua. Quenarise, ñeñarise cuni ĩna yibetoju, gotiyiju Dios itire maji. Ito bajiri, “Dios ĩ tuoĩaro bajiro beseami masare. Ĩna yigorena suori meje beseguĩji Dios. Ĩ ãmoro bajiroti beseguĩji”, yi tuoĩa mani.

14 “Gãjerãre bese, gãjerãre besebiti ĩ yija, ñeñaro yami Dios”, yi tuoĩabojama coriarã. Ito bajirojua meje bajia. 15 Dios sĩgũti bese masiguĩji ĩ. Ito bajiri

ado bajiro yiyijʉ Dios, Moisés ñayorʉre: “Yʉ ãmorãrecõti ĩnare ti maigʉ̃ yigʉja yʉ”, yiyijʉ Dios Moisés ñayorʉre. 16 Dios queno yami masare. Ĩ ti mairo roboti yami. Masa ĩna queno yire ãmoja meje, ito yicõri bʉto ĩna moaja meje, ĩ ti mairo bajiro queno yami Dios masare. 17 Ucara tutina ado bajiro yiyijʉ Dios Egipto gagʉ ʉjʉre: “Ʉjʉ mʉre cũcʉ yʉ, mʉna sʉoriti yʉ masirise masare ĩorocʉ. Ito bajiro yicʉ yʉ masa jeyaro yʉ gayere ĩna tʉo jeditoni”, yiyijʉ Dios, Egipto gagʉ ʉjʉre. 18 Iti tʉocõri, “Ĩ ti mairãre riti ti maiguĩji Dios. Ito yicõri, ‘Yʉre cʉdibicʉre ĩre cʉdibitiroca yigʉ yigʉja yʉ’, yicõri, ĩ ãmoro bajiro yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa mani.

19 Ito bajiro bajija tʉocõri, “¿No yija, ‘Mʉare seti ña’, yigʉ yiguĩjida Dios manire?” yirãji mʉa coriarã. “ ‘Dios ĩ ãmoro bajiro yibicʉja yʉ’, yi masigʉ̃ mami”, yirãji mʉa. Ito bajiro yʉre mʉa bʉsija, ado bajiro mʉare cʉdicʉja yʉ: 20 Ito bajiro bʉsibitirʉja mʉare. “Dios ĩ yire quenabea”, yiado ma mʉare. Riri sotʉ, “¿No yija yʉre ito bajiro yʉre meniri mʉ?” yibetoja iti sotʉ menirore. 21 Riri sotʉ meniri maso iso ãmoro bajiroti menigõji. Iti ririnati quenari sotʉ iso meni ãmoja, menigõji. Itinati ejori iso meni ãmoja rocati bʉsa bajiro menigõji iso ãmoro bajiroti.

22 Iso yiado bajiroti ĩ ãmoro bajiro yigʉ yiguĩji Dios cʉni. Ĩ masirise ĩo ãmobojagʉti ito yicõri masa ĩna tõbʉjaroca yi ãmobojagʉti, itire yibisijʉ Dios. Ado robojʉa bajia. “Ĩnare ruyuriorʉja yʉre”, yibojagʉti, ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yi ʉsiriobisijʉ Dios. 23 Ito bajiro yiñi Dios, mani ĩ ti mairãre, “Ĩti ñami rẽtoro masigʉ̃”, mani yi tʉoĩatoni. Cajerojʉti manire ti maicõri beseñi Dios, ĩ masirise manire ĩsirocʉ. 24 Mani ĩre tʉorʉ̃nʉtoni, manire beseñi Dios. Mani coriarã judio masa ña. Gãjerã judio masa meje ñama. Ito bajibojarocati mani ñarocõreti beseñi Dios. 25 Ado bajiro bajia Dios ĩ yire, Oseas ñayorʉ ĩ ucare jane mejejʉ gaye:

> Yʉ ñarã mejere cʉni, “Yʉ ñarã ña mʉa”, yigʉ yigʉja yʉ. “Cajero mʉare ti maibiticʉ yʉ. Adocãta mʉare ti maia yʉ”, yigʉ yigʉja yʉ.

26 “Yʉ rĩa meje ñama”, Dios ĩ yiadojʉ, ĩnati Dios rĩa ñarã yirãji. Dios catitĩñagʉ̃ rĩa ñarã yirãji. Ito bajiro ucayoñi Oseas jane mejejʉ.

27 Isaíasjʉa, ado bajiro bʉsiyoyijʉ, Israel sita gãnare tʉoĩa yugʉ: “Israel gãna jãjarã bʉsa bʉjʉama. Jai rẽtocũcõri, ja sitacõ jãjarã ñama ĩna. Jãjarã ĩna ñabojarocati coriarãreti masogʉ̃ yiguĩji Dios. 28 Dios ĩ goticãdo bajiroti yigʉ yiguĩji. Jãjarã adi macãrʉcʉro gãna masa, ĩna ñeñaro yirise waja, ĩnare waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri cojisiti ĩnare ruyuriogʉ yiguĩji”, yi ucañi Isaías. 29 Ito yicõri, ucagʉti ado bajiro yiyijʉ Isaías:

> Dios masa jeyaro ʉjʉ ñagʉ̃, mani rĩa sĩgʉ̃re ĩ masobeto bajija, mani judio masa jeyaro maniboana mani. Dios Sodoma, Gomorra gãnare ĩ ruyurioado bajiro, manire yiborʉ, manire sĩgʉ̃ ĩ masobeto bajija. Ito bajiro yiari ucañi Isaías.

Cristo ocare judio masa ĩna tʉo ãmobitire gaye

30 Riti ña. Itire tʉocõri ado bajiro yi tʉoĩa masia mani: “¿No bajiro yirʉjati gʉare, Dios riojo, ‘Quena ña mʉa’, ĩ yitoni?” yi tʉoĩabisijarã judio masa meje ñarã. Ito bajibojarocati, “Queno yirã ñama. Ñe seti ma ĩnare”, yigʉ yiguĩji Dios, Cristore ĩna tʉorʉ̃nʉja, yi tʉoĩa masia mani. 31 Yʉ ñarã, judio masama ado bajiro yi tʉoĩabojayijarã: “Queno gʉa yija, ‘Queno yirã ñama’, yigʉ

yiguĩji Dios gʉare", yi tʉoĩabojayijarã ĩna. Dios ĩ rotirise ñarocõti, ĩna cʉdibejare, "Queno yirã ñama ĩna", yi masibisijʉ Dios. 32 Ado bajiro bajia. Judio masa Diore tʉorũnʉrã meje ñayijarã. "Quenaro gʉa yirise ticõri, 'Queno yirã ñama ĩna', yigʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩabojayijarã ĩna. Cristore boca ãmimena ñari, masa ĩna camota cũado bajiro Dios tʉ eja masibisijarã ĩna. Cristore ĩna boca ãmi ãmobeja, gũtagã camotado bajiro bajiami ĩ. 33 Itire ĩ oca tutina ado bajiro bʉsiami Dios:

> Sión wame cʉtiri cʉtojʉ Cristore cũa yʉ. Gũtagã camotado bajiro bajigʉ Cristore cũa yʉ. Ĩre ĩna tʉorũnʉbeja camotagʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri yʉ tʉ eja masimena yirãji ĩna. No Cristore tʉorũnʉgũti bojori bʉjabicʉ yiguĩji. Wanʉ quenagũ yiguĩji ĩ. Ito bajiroti gotiyijʉ ĩ oca tutina, jane mejejʉti.

10 1 Tʉoya, Jesure tʉorũnʉrã mʉa. Gãjerã yʉ ñarã, Dios jeame ũjʉrojʉ ĩ cõabore, ĩ masoja, bʉto itire wanʉ quenagũja yʉ. Iti ña Diore yʉ seni tʉoĩarise. 2 Yʉ ñarã, Israel gãna, Dios ĩ ãmorise ĩna tʉoĩarisena bʉto yi ãmobojama ĩna. Ito bajibojarocati, "Iti ña ĩ ãmorise", yi tʉoĩa masibeama ĩna. 3 "Cristo mani ñeñaro yirise waja yicãñi. Ito bajiri Dios ĩ tija, seti ma manire", yi tʉoĩabeama ĩna. "Ĩ rotirise gʉa cʉdija, 'Queno yirã ñama ĩna', yigʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩabojama ĩna. Ito bajibojarocati Dios ĩ ãmoro bajiro yibeama ĩna. Ito yicõri Diore queno tʉorũnʉbeama ĩna. Ito bajiri, "Queno yirã ñama ĩna", yibiquĩji Dios. 4 Cristo ĩ ejaja bero, ína sʉoriti manire masogũ yiguĩji Dios. Adi rʉmʉri, no Cristore tʉorũnʉgũti, "Ĩ ñami queno yigʉ. Seti macʉ ñami", yiguĩji Dios. Cristo ĩ goda ĩsirajʉna sʉoriti manire masoguĩji Dios. Ito bajiri, "Dios rotirise mani cʉdirajʉna sʉoriti manire masogũ yiguĩji", yire ma ĩja.

5 Moisés ñayorʉ jane mejejʉ ado bajiro bʉsiyijʉ: "No Dios rotirise ñarocõti cʉdigʉ catitĩñare bʉjagʉ yiguĩji", yi ucayijʉ Moisés ñayorʉ. 6 Ito bajibojarocati, sĩgũjʉa mami Dios rotirisere ñarocõti cʉdigʉ. Cristore masa ĩna tʉorũnʉja ticõri, "Queno yirã ñama ĩna. Seti ma ĩnare", yigʉ yiguĩji Dios. Iti ocare ado bajiro gotia manire, Dios oca: "¿Ñimʉ ũmacũjʉ tigʉ ejayijari? 'Itojʉ gagʉ wadirʉ ñami Cristo', yi masiana", yirona. Ito bajiro tʉoĩabitirʉja mʉare. 7 "¿Ñimʉ godana tʉjʉ ejarʉda Cristo ĩ tujaja tirocʉ?" yi tʉoĩabiticõrʉja mʉare. 8 Dios oca ado bajiro gotia: "Dios riasore gaye ñacã mʉare. Ito bajiri iti riasore gaye masicã mʉa. Ĩ riasore gayere bʉsiyija mʉa", yi gotia Dios oca. "Cristore masa tʉorũnʉre ãmoguĩji Dios", yire gaye ña iti oca. Ito bajiro masare riasoa gʉa iti oca. 9 "Jesús ĩ godaja bero mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiñi Dios", mani yi tʉoĩaja, ito yicõri "Jesús ñami yʉ Ʉjʉ", mani yija, jeame ũjʉrojʉ mani wabore ñaroca manire masoguĩji Dios. 10 Cristore mani tʉorũnʉja ticõri, "Queno yirã ñama ĩna. Ĩnare seti ma", yigʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri, "Jesure tʉorũnʉgũ ña yʉ", yi gãjerãre mani goti rẽtobuja, riti Dios ĩ masoana ñarã yirãji mani ĩja.

11 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: "No ĩre tʉorũnʉrã, 'Bʉjato bajia yʉre', yirã mama", yi gotia Dios oca. 12 Dios ĩ tija judio masa, judio masa mejere cʉni, coro bajiroti tiguĩji ĩ. Mani Ʉjʉ ñami ĩ, ito yicõri jeyaro Ʉjʉ. No ĩre senigũre queno yigʉ yiguĩji Dios. 13 Dios oca tuti ado bajiro gotia: "No Jesure, 'Yʉ Ʉjʉ ña mʉ. Yʉ ñeñaro yirisere ãcabojoya. Jeame ũjʉrojʉ yʉ wabore ñaroca yʉre masoña', yirã masoana ñarã yirãji", yi gotia Dios oca. 14 Cristore ĩna tʉorũnʉbeja, ĩre seni masimenaji ĩna. Ito yicõri Cristo gayere ĩna tʉobeja, ĩre tʉorũnʉ masimenaji ĩna. Sĩgũ ĩnare Cristo oca riasobeja, masimena yirãji ĩna.

15 Ĩ oca gotirona mani cõabeja, ĩ oca riasorã manaji. Ado bajiro gotia Dios oca:
"Dios oca quenarise riasorã, no ĩna gotirojʉ masa ĩna tʉoja, wanʉ quenarã
yirãji ĩna". Ito bajiro ucare ñayija jane mejejʉti.
16 Masa jãjarã oca quenarise tʉobojarãti itire tʉorʉ̃nʉbeama ĩna. Jane
mejejʉ Isaías ĩ ucado bajiroti bajia: "Yʉ Ʉjʉ, coriarãti ñama mʉ ocare tʉorʉ̃-
nʉrã", yiyijʉ Isaías Diore gotigʉ. 17 Cristo oca quenarise ĩna tʉobeja, itire
tʉorʉ̃nʉmenaji ĩna. Cristo ocajʉare tʉosʉorʉja, ĩna tʉorʉ̃nʉroto riojʉa.
18 Adire mʉare seniĩagʉ̃ ya yʉ: ¿Israel sita gãna Dios oca tʉobitianada? Tʉo-
bojana tʉorea. Dios oca tuti ado bajiro gotia:

Dios oca gotiri masa, masa jeyarore goti jeoñi. Ito yicõri ĩna oca cojʉ
rʉyabeto, tʉore ña.

19 Mʉcana mʉare jabeto seniĩa tʉogʉ ya yʉ. ¿Dios oca tʉobojarãti, queno tʉo
masibisijari Israel sita gãna? Tʉo masibisijarã ĩna. Moisés ñayorʉ ĩti ñami
cajero iti oca gayere ucasʉorʉ. Dios ĩ gotiro bajiroti ucayijʉ ĩ. Israel sita
gãnare Dios ĩ tʉoĩare gaye gotigʉ ado bajiro ucayijʉ Moisés ñayorʉ:

" 'Tʉo rẽtobubeama ĩna', mʉa yirãre, 'Yʉ ñarã ña mʉa', yigʉ yigʉja
yʉ ĩnare. Ito bajiro yʉ yija, bʉto rorã yirãji mʉa. Ito yicõri bʉto
junisinirã yirãji mʉa", yiyijʉ Dios, yi ucayijʉ Moisés ñayorʉ.

20 Moisés ĩ ucaja bero bʉto oca sẽocõri, ucayijʉ Isaías. Dios ĩ yiro bajiroti
ucayijʉ ĩ cʉni:

"Yʉre ãmabitibojanajʉa yʉre bʉjama. Ito yicõri yʉre masi
ãmomenajʉare, yʉre ĩna masiroca yicʉ yʉ", yiyijʉ Dios judio masa
meje ñarãre cʉni tʉoĩagʉ̃, yi ucayijʉ Isaías ñayorʉ.

21 Israel sita gãna ĩna bajirisejʉa, Dios ĩ gotirisere ucayijʉ Isaías: "Co rʉmʉ
rʉyabeto ĩnare jisotiboja yʉ, ĩna ñeñaro yirisere ĩna jidicãtoni. Ito bajibo-
rocati yiro robo cʉdirã meje ñama ĩna. Ito yicõri yʉre ti terã, tudiama ĩna",
yiyijʉ Dios, yi ucayijʉ Isaías ñayorʉ.

Coriarã Israel sita gãnare Dios ĩ masore gaye

11 1 "Dios ñarã Israel sita gãna ĩnare jidicãcõrʉ", yire ¿tʉoĩati mʉa?
Meje ĩnare jidicãbeami. Israel sita gagʉti ña yʉ cʉni. Ito bajiri yʉ
ñicʉ ñasʉorʉti ñami Abraham ñayorʉ. Ito yicõri Benjamín ya butu gagʉti ña
yʉ. Ito yicõri Benjamín janerãbatia janamiti ña yʉ. 2 Jane mejejʉ gʉa Israel
gãnare beseñi Dios, ĩ ñarã ĩna ñatoni. Ito yicõri gʉare jidicãbeami ĩ. Dios oca
tutijʉ Elías ñayorʉ ĩ oca gayere tiyija mʉa. Dios rãca bʉsigʉ, "Israel gãnare
seti ña", yire gaye yiyijʉ Elías ñayorʉ. Tite. Ado bajiro yiyijʉ ĩ, Diore bʉsigʉ:
3 "Yʉ Ʉjʉ, mʉre goti ĩsiri masare sĩayijarã Israel sita gãna. Mʉre rʉ̃cʉbʉorã
ĩna soe ĩsisotira casabo cʉni ruyurioñi ĩna. Ito yirã ñari, yʉre cʉni sĩa ãmocã
ĩna. Yʉ sĩgʉ̃ti mʉ oca gotiri masʉ catia maji", yiyijʉ Elías Diore. 4 Ito bajiro ĩ
yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Dios: "Mʉ sĩgʉ̃ meje ña. Siete mil ñarã masa
ñama maji yʉre rʉ̃cʉbʉorã. Gãjerã ĩna meni rujeorʉ Baal wame cʉtigʉre ñini
rʉ̃jʉ̃ rʉ̃cʉbʉo yibiticã ĩna", yiyijʉ Dios Elías ñayorʉre. 5 Elías ĩ ñaratʉ̃a, Dios
ĩ beseado bajiroti adocãta cʉni Israel gãna coriarãre beseguĩji Dios, ĩ ñarã
ĩna ñatoni. Ĩnare ti maicõri ĩnare beseñi Dios. 6 Ĩna queno yirena sʉori meje
beseñi Dios. Ĩnare ti maicõri beseñi ĩ. Ĩna queno yirena sʉori ĩ besero bajija,
ĩnare waja yirocʉ robo beseborʉ ĩ. Quenarise ĩna yibitibojarocati, ĩnare ti
maicõri beseñi Dios.

7 Ado robojʉa bajia. Israel sita gãna, “Queno yirã ñama ĩna”, ĩ yire ĩna ãmo-
bojarocati, “Queno yirã ñama ĩna”, yibisijʉ Dios. Coriarãti Dios ĩ beseana,
“Ĩna ñama queno yirã”, yiyijʉ Dios. Gãjerãma Dios oca tʉo ãmomena ñayijarã
ĩna. 8 Ĩna gayere bʉsia Dios oca tuti. Ado bajiro gotia: “Ĩre ãmomenare ĩ oca
ĩna tʉo masibitiroca yiyijʉ Dios ĩnare. Ito bajiri gãjerã ĩ ocare ĩna gotibojaro-
cati tʉo masibisijarã ĩna. Ito bajiroti bajia adi rʉmʉri cʉni”, yi gotia Dios oca
tuti. 9 Ado bajiro yiñi David ñayorʉ Diore:

Israel gãna wanʉ quenarã, basa ĩna menirise bojori bʉjaroca yiya. Ĩna
tʉoĩa bʉjatobitiroca yiya. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise waja, ĩnare
waja seniña.

10 Ĩna tʉo masibitiroca yiya. Sĩgʉ rʉ̃cʉrise ãmi wacʉ robo bajiro, ĩna
ñeñaro yirise tãniroca yiya mʉ, yiyijʉ David ñayorʉ Diore.

Judio masa mejere cʉni Dios ĩ masore gaye

11 ¿No bajiro tʉoĩati mʉa? Dios judio masare, ĩre ĩna ãmobejare, ¿ĩnare
jidicã ruyuriogʉ yiguĩjida? Meje ĩnare jidicã ruyuriobiquĩji Dios. Judio masa
Diore ĩna ãmobeja, judio masa mejereama masogʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiro
gãjerãre ĩ masoja ti masicõri, ãmotirã yirãji judio masa cʉni. 12 Judio masa
Diore ĩna cʉdibejare, jaje quenarise gaye masa jãjarãre ejayijʉ. Judio masa
Cristore ĩna tʉorʉ̃nʉbejare judio masa mejere cʉni jaje quenarise gaye
ejayijʉ. Ito bajiri Cristore tʉorʉ̃nʉsʉoyijarã ĩna cʉni ĩja. Judio masa cʉni
Cristore ĩna tʉorʉ̃nʉja, bʉto bʉsa masa jeyarore quenarise ejaro yiroja.

13 Mʉa judio masa mejere cʉni bʉsigʉ ya yʉ. Mʉare Dios oca gotire ña
yʉre. Mʉare yʉ riasotoni yʉre cũñi Dios. “Iti ña moare ñasarise”, yi tʉoĩa
yʉ. 14 Yʉ ñarã judio masa, mʉare bajiro ĩna bajire ãmogʉ̃, itire gotia yʉ.
Dios mʉare masoja masicõri, ãmotirã yirãji ĩna cʉni. Ito yija Cristore tʉorʉ̃-
nʉrã yirãji gajea. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare masogʉ̃ yiguĩji Dios. 15 Judio
masare Dios ĩ jabeto jidicãrajʉ, masa jeyarore oca quenarise cũyijʉ Dios, ĩ
rãca ĩna queno ñatoni. Ito bajiro ĩ oca cũyijʉ Dios judio masa mejere cʉni.
Ito bajiri Cristore ĩna tʉorʉ̃nʉja Dios ñarã ñarãji ĩna cʉni. Bʉto bʉsa que-
naroja, judio masa cʉni Cristore ĩna tʉorʉ̃nʉja. Jeame ʉ̃jʉroj ĩna wabore
ñaroca ĩnare masogʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri godabojarãti mʉcana tʉdi catirã
robo bajirã yirãji ĩna. 16 Ado bajiro bajia. Jabeto cʉjabʉra gaye, boca ãmicõri,
Dios ĩ quenoja, ñarocõti cʉjabʉra quena jedicoaro yiroja. Yucʉgʉ ñe, jeyaro
iti quenaja, jeyaro rʉjʉri cʉni quena jediroja. Ito bajiro bajiyijʉ Abraham
ñayorʉ. Queno yigʉ ñari, Diore tʉorʉ̃nʉyijʉ ĩ. Ito bajiri ĩ janerãbatia Diore
ĩna tʉorʉ̃nʉja, queno yirã ñarã yirãji ĩna cʉni.

17 Cogʉ yucʉgʉ, olivo wame cʉtiricʉ, rʉjʉ jatacõacõri, rocati judiragʉ rʉjʉ
ãmicõri wõja, cogʉ gaye bajiroti bajiroja. Ito bajiroti Dios cʉni judio masare
cõacõri, judio masa mejere cʉni, mʉare ĩ ñarã ñatoni cũñi ĩ. Ito bajiri Dios
ye quenarise bʉjacõri gʉa judio masa rãca sĩgʉ̃re bajiro bajirã ña mʉa. 18 Ito
bajiro Dios ĩ yija, “Judio masa rẽto bʉsaro queno yirã ña gʉa”, yi tʉoĩabitirʉja
mʉare. “Judio masare mani riojʉajʉ beseñi Dios”, yire gayere tʉoĩaña mʉa.
Cristo judio masʉ ĩ rujearena sʉoriti mʉare masoñi Dios. Ito bajiri, “Judio
masa rẽto bʉsaro queno yirã ña mani”, yiado ma mʉare.

19 Mʉa judio masa meje ñarã, ado bajiro yiborãji gajea: “Judio masare
jidicãyijʉ Dios, ĩ ñarã mani ñatoni. Ito bajiri ñasari masa ña mani”, yi

tuoĩabojarãji gajea mua. 20 Riti ña, judio masare Dios ĩ jidicãre. Cristore ĩna tuorũnubejare, ito bajiro yiñi ĩ, ĩnare. Cristore mua tuorũnubeja, muare cuni cõacõboru ĩ. Ito bajiri, “Judio masa rẽto busaro ñari masa ña mani”, yi tuoĩabesa mua. “Ñasarã meje ña mani”, yi tuoĩaña mua. Ito bajiro tuoĩacõri, “Queno ya Dios mu”, yiya, ĩre rũcubuorã. 21 Dios judio masare, cajero ĩ beseanare ĩ cõaja, muare cuni cõa masiguĩji ĩ. 22 “Jaje quenarise gaye yami Dios masare. Ito yicõri masare buto ĩna tõbujaroca cuni yami Dios”, yi tuoĩaña mua. Ado bajiro bajia. Ĩre rũcubuomenare buto ĩna tõbujaroca yibojaguti muare queno yami. Ito bajibojarocati mua ĩre rũcubuotĩñabeja, muare cuni cõacõboru ĩ. 23 Judio masa ĩ cõana, Cristore ĩna tuorũnuja ĩ ñarã ñaroca yigu yiguĩji ĩ mucana. Ĩ masirisena, ĩ ñarã ñaroca yi masiguĩji mucana. 24 Judio masa meje mua ñabojarocati ĩ ñarã bajiro muare cũñi Dios. Judio masa ñama cajero Dios ĩ beseana. Cajero ĩ beseana meje mua ñabojarocati josari ĩ ñarã mua ñaroca yiñi Dios. Judio masa cajero ĩ beseana mucana ĩ ñarã ñaroca ĩ yija, josari mejeti ñaroja.

Israel sita gãnare Dios ĩ masosusare gaye

25 Yu ñarã, masa ĩna masibiticati gayere, muare gotigu ya yu. Dios ĩ beseana ña mani. “Jeyaro masirã ña mani”, mua yi tuoĩabititoni, iti gaye ocare muare gotia yu. Adocãta judio masa jãjarã ñama Diore tuo ãmomena. Ito bajiro bajitĩñamenaji ĩna. Judio masa meje ñarã, Dios ĩ besecãna, Jesure ĩna tuorũnuja ticõri, judio masa cuni Diore ãmorã yirãji ĩna. 26 Ito bajiro judio masa Diore ĩna ãmoja, jeame ũjuroju ĩna wabore ñaroca ĩnare masogũ yiguĩji ĩ. Ito bajiro ucare ña Dios oca tutiju:

Sión wame cutiri cutoju ejagu yiguĩji masare masori masu. Jacob
janerãbatiare ĩna ñeñaro yirisere coegu yiguĩji ĩ.
27 Ito bajicõri, ñeñaro ĩna yirise yu ãcabojoja, jane mejeju yu goticãdo
bajiroti yigu yiguja yu, yi gotia Dios oca tuti.

28 Adocãta judio masa jãjarã Cristo oca quenarise rũcubuomena jaicoama. Ito bajiri Dios wajana ñama ĩna. Ito bajiro ĩna bajijare, mua judio masa mejeju tuorũnusuoa mua. Judio masa ĩna Diore ãmobitibojarocati, ĩjuama ĩnare ti maiguĩji maji. Ĩna ñicusabatiare cuni ti maiñi ĩ. Ito bajiri adi rumuri gãna judio masare cuni ti maiami ĩ maji. 29 “Ĩnare besecu yu. Ito bajiri ĩnare queno yigu yiguja yu”, yiyiju Dios. Ĩ goticãdo bajiroti yigu yiguĩji ĩ. Ĩ goticãdo bajiroti jidicãbicu yiguĩji Dios. 30 Cajero Diore cudibisija mua. Judio masa Diore ĩna cudibeja ticõri, muajuare maicõri, muare masoñi ĩ. 31 Adocãta judio masa Diore cudirã meje ñama. Ito bajiro ĩna bajibojarocati, muare ĩ ti mairo bajiroti, ija ĩnare cuni ti maigũ yiguĩji ĩ. 32 Mani jeyaro Diore cudimena riti ñacu mani maji. Ñeñaro mani yi ãmoja manire camotabisĩ Dios. Ito bajiro yiñi, ñeñaro mani yija bero, “Buto yure maisacõguĩji Dios. Ĩre yu ñeñaro yirise yu goti rẽtobuja, yure ãcabojogu yiguĩji”, mani yi tuoĩa masitoni.

33 Quenasacõa. Quenoguti yigu ñami mani Jacu Dios. Jeyaro masigũ ñami ĩ, ito yicõri jeyaro tuo masigũ. Ĩ tuoĩarisere masibea mani. Ito yicõri ĩ yirisere ti masibea mani. 34 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Ñimujua Dios ĩ tuoĩarise tuoĩagũ mami. Ñimujua Diore riasogu mami. 35 Ñimujua mami, ‘Diore ĩsicu yu. Ito bajiri yure waja ruyurioami ĩ’, yigu”. Ito bajiro ucare ñayija jane mejejuti. 36 Adi sita ñarotire jeyaro rujeoñi Dios. Ína suoriti jeyaro ña. Ito

yicõri ĩ ye riti ña. Ito bajiro ĩ bajijare ĩre rũcubuotĩñacõruja manire. Ito bajiro riti bajitĩñajaro.

Dios ĩ ãmorise riti mani yija quena, yire gaye

12 [1]Dios manire ti maicõri jaje mani yerotire yiñi. Ito bajiri yu ñarã Dios ĩ ãmorise riti yirã ñaña mua. Quenarise riti yiya, ñeñarise yimenati. Mua ito bajiro yija, Dios wanu quenagũ yiguĩji mua rãca. Diore mani rũcubuorise ĩre ĩorona ito bajiro yiruja mani. Ito bajiro mua yitoni, oca sẽoro muare rotia yu. [2]Diore masimena ĩna yiro bajiro yibesa. Mame tuoĩare gaye wasoacõri, quenarise riti tuoĩaña mua. Ito bajiro tuoĩacõri Dios ĩ ãmorise masirã yirãji mua. "Diore quena ña", yire gaye masirã yirãji mua. Ito yicõri ĩ wanuroti gaye cuni masirã yirãji mua. "Iti ña yure ñasarise", Dios ye yire gaye masirã yirãji mua.

[3]Yure ti maicõri ĩ oca muare gotirocure yure cũñi Dios. Ito bajiri ado bajiro muare gotia yu. Mani ĩre tuorũnurã ñajare manire moare cũñi ĩ. "Ĩre yu moa ĩsi masitoni yure ejabuagu yiguĩji Dios", mani yi tuoĩaroca yami Dios. Ito bajiri, "Yumasi queno Diore moa ĩsia yu", yi tuoĩabitiruja manire. Ado bajirojua mani tuoĩaja quena. "Dios ĩ ejabuarisena riti queno moa masia yu", yi tuoĩaruja manire. [4]Mani ya rujũ jaje ña. Tite mua. Ãmo, cajea, gãmoro, gubo jaje ña mani ya rujũ. Co rujũ gaye ricati riti moare cutia mani ya rujũ. Tite mua. Cajeana ti, gãmorona tuo, ãmona ãmi, gubona wa ya mani. [5]Ito bajiroti bajia mani Jesucristore tuorũnurã. Ĩre tuorũnurã ñari ĩ ya rujũ robo bajirã ña mani. Ito bajiri jãjarã ñabojarãti sĩgũre bajiro tuoĩacõri gãmeri ejabua mani. Ito yicõri mani yagu sĩgũ ĩ manija gãmeri godo cutia mani.

[6]Ĩ ãmoro bajiro mani jeyarore, ricati riti mani moa masirotire jidicãñi Dios. Dios manire jidicãre mani moa masirisena ĩre queno moa ĩsiruja manire. Dios ĩ oca gotiroti gayere muare ĩ jidicãja, Cristore mua tuorũnurocõ gotija quena. [7]Gãjerãre ejabuare gaye manire Dios ĩ jidicãja, gãjerãre queno ejabuaja quena. Ito yicõri, no riasore gaye boca ãmigũ gãjerãre queno riasoja quena. [8]Gãjerã oca sẽoroca yi masigũ, queno yija quena. No gãjerãre ĩ ĩsi ãmoja, queno wanu quenaro jairo ĩsija quena. No rotigu quenoti rotija quena. No bojori bujarãre ejabuagu, wanu quenare rãca ejabuaja quena.

Cristore tuorũnurã ado bajiro ñaja quena, yire gaye.

[9]Buguti gãjerãre mai ruobesa. Gãjerãre maisaguti maija quena. Ñeñaro yirere ti tecõri jidicãña. Quenarise riti yi ãmoña. [10]Cristore tuorũnurã ñari sĩgũ rĩa robo bajiro gãmeri queno ti maiña. Ito bajiro yicõri queno gãmeri rũcubuoya mua.

[11]Dios moare gaye muare ĩ cũre tuoĩa wanucõri moaja quena. Diore wanurã ĩ ãmoro bajiroti ĩre queno moa ĩsiña mua.

[12]"Guare queno yigu yiguĩji Dios", yi tuoĩa yurã ñari, queno wanu quenaro ñaña mua. Mua tõbujaja, ñemecutiya. Muare oca ñaja, usiriobeja. Ito yicõri Diore busi jidicãbeja mua. Ĩre mua busisotija quena.

[13]Cristore masirã ĩna bojoro bujaja, ĩnare ĩsima. Mua ya wi ejarãre queno boca ãmima.

[14]Jesure masirã mua ñajare gãjerã ñeñaro muare ĩna yija, ñeñaro ĩnare busitubeja. Dios ĩnare queno yitoni, Diore senima mua.

15 Gãjerã queno ĩna wanʉ quenaja, queno corocõ ĩna rãca wanʉma mʉa
cʉni. Gãjerã ĩna bojori bʉjaja, cocati bojori bʉjaba mʉa cʉni.
16 Gãjerã jeyarore queno ti mai ñaña mʉa. “Ĩna rẽto bʉsaro queno yirã ña
mani”, yi tʉoĩabesa mʉa. “Ñasamena ñama ĩna”, gãjerã yianare cʉni baba cʉti-
cõri, queno wanʉ quena ña mʉa. “Gãjerã rẽto bʉsaro masia yʉ”, yi tʉoĩabesa.
17 Gãjerã ñeñaro mʉare ĩna yija, ĩnare gãmebeja mʉa. Quenarise riti yiya
mʉa, gãjerã, “Ñeñaro yirã ñama”, ĩna yibititoni. 18 Gãjerã rãca gãmeri ti tudi-
besa mʉa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Queno mʉa yi masirise yiya, masa
jeyaro rãca queno mʉa ñatoni. 19 Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa. Gãjerã ñeñaro
mʉare ĩna yibojarocati ĩnare ñeñaro yibeja mʉa. Mʉare ñeñaro yirãre ñeñaro
ĩna tõbʉjaroca yi masiami Dios, ĩnaõnare. Ĩ oca tutina ado bajiro gotiami
Dios: “Yʉ ña, masa ĩna ñeñaro yire waja, ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yiri masʉ.
Ĩna ñeñaro yire waja, ĩnare waja senigʉ yigʉja yʉ”, yiari gotiami mani Ʉjʉ ĩ
oca tutina. 20 Gaje ado bajiro gotia Dios oca: “Mʉa wajacʉ ĩ ñiocõja, ĩre bare
ecaya. Ĩ idi ãmoja, ĩre ioya. Ito bajiro mʉa yija, mʉa wajacʉ ñeñaro yi ãmogʉ,
mʉare bojobʉja tigʉ yiguĩji”, yi gotia Dios oca tuti. 21 Gãjerã ñeñaro mʉare
ĩna yibojarocati ĩnare ñeñaro yibeja mʉama. Ĩnare quenarise riti yiya mʉa.
Ito bajiro mʉa yija ticõri, ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã yirãji gajea.

13 1 Dioti ñami mani ʉjarãre cũri masʉ. Dios ĩ cũana ñajare, mani
ʉjarãre yiro robo cʉdirʉja manire. 2 Ʉjarãre ti tujabicʉ, ĩna rotitoni
Dios ĩ cũanare cʉdigʉõcʉ meje ñami ĩocʉ. Ito bajiro cʉdimenare, ĩna tõbʉja-
roca yigʉ yiguĩji Dios. 3 Queno yiri masare güiri masa meje ñama rotiri masa.
Ñeñaro yiri masajʉare güiri masa ñama rotiri masa. Ito bajiri quenarise riti
yiya mʉa. Quenarise riti mʉa yija ticõri, mʉare ti wanʉrã yirãji mʉa ʉjarã.
4 Mani queno ñatoni rotiri masare cũñi Dios. Mani ñeñaro yija, güirã yirãji
mani. “Yʉ ñeñaro tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji”, yi tʉoĩacõri güirã yirãji mani.
Ñeñaro yirãre ĩna tõbʉjaroca yironare rotiri masare cũñi Dios. 5 Ito bajiri
jʉaji tʉoĩare gaye tʉoĩacõri rotiri masare ĩna yiro bajiroti cʉdirona ña mani.
“Yʉ cʉdibeja ticõri, yʉ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩarã cʉdija quena.
Ito yicõri, “Yʉ cʉdija iti ña queno yire gaye”, yi tʉoĩacõri, ĩna yiro bajiroti
cʉdirʉja manire. 6 Rotiri masa ĩna moarise yiro robo ĩna moaja, Diore yiari
moa ĩsirã yama ĩna. Ito bajiro ĩna yitoni ĩnare cũñi Dios. Ito bajiri rotiri masa
ĩna waja senija, ĩnare waja yija quena.

7 Mʉa waja ruyuriorãre cʉni waja yiya. Ʉjarã ye niyeru seni ĩsiri masare
waja yiya. Gaje ʉjarã ĩna waja yirotija, ĩna rotiro bajiroti waja yiya. Ito yicõri
ĩna yiro bajiroti yiya mʉa. Mʉa ʉjarã ñarocõreti rʉcʉbʉoya. 8 Gãjerãre waja
ruyuriobesa. Sĩgʉre rʉyabeto gãmeri ti maisotiya. Ito bajiro gãmeri mʉa ti
mairise jidicãbeja mʉa. No ĩ tʉ gãnare ti maigʉ, Dios ĩ rotirise cʉdigʉti ñami
ĩocʉ ĩja. 9 Dios ĩ rotirise ado bajiro gotia: “Gãji manojore ajebesa. Gãjerãre
sĩabesa. Rinibesa. Ito yicõri gãji ya gajeonire ti ʉobesa”, yi gotia Dios ĩ rotire.
Dios ĩ rotirise ñarocõti ado bajiro riti gotia: Gãjerãre mʉa ti maija, ĩnare
ñeñaro yimenaji mʉa. Ito yicõri ĩnare mʉa ti maija, Dios ĩ rotirisere cʉdi
jeorã ñarã yirãji mʉa. Ito bajiri mʉamasiti mʉa mairo bajiroti, mʉa tʉ gãnare
cʉni ti maiña. 10 No ĩ tʉ gãnare ti maigʉ, ĩnare ñeñaro yibicʉ yiguĩji. Ito bajiri
mani tʉ gãnare mani ti maija, ñarocõti Dios ĩ rotirise cʉdirã ñarã yirãji mani.

11 Dios ĩ rotiro bajiro riti yirʉja manire. Ñamicajʉ ña ĩja. Nocõ mejeti mani
Ʉjʉ ejagʉ yiguĩji manire ãmi warocʉ. Ito bajiri ña yucãrʉja manire. Cajero ĩ

oca mani tuorũnuja, “Co rumu tudi ejagu yiguĩji Jesús”, yi tuoĩacu mani. Ito bajibojarocati adi rumu, “Nocõ mejeti ruya manire ĩ masogũ ejaroto”, yi tuoĩa masia mani ĩja. 12 Adocãta ñami bajiro bajia, masa ñeñaro ĩna yija. Ñami rẽta waju, nocõ mejeti mani Uju ĩ tudi ejaroti rumu ejaro yiroja. Itocõti ejagu yiguĩji ĩ. Ito bajiri ñeñaro mani yire gayere jidicãruja manire. Gãjerã rãitĩaroju ñeñaro ĩna yiro bajiro yibitiruja manire. Ado bajirojua yiruja manire. Quenarise riti yiruja, busuro ñarã queno ĩna yiro bajiro. 13 Quenarise riti yiruja manire, masa ĩna tiro riojo queno mani yiro bajiro. Basa ĩna meniroju wabitiruja manire. Ñeñaro ĩna ajeroju mecubitiruja manire. Gãji manojore ajebitiruja manire. Mani ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yibitiruja manire. Gãjerãre tudibitiruja manire. Gãjerã mani rẽtoro ĩna masija ticõri, ĩnare ti junisinibitiruja manire. 14 Ado bajirojua mani yija quena. Mani Uju Jesucristore tuorũnuruja manire. Ĩti ñami manire ejabuagu, mani ñeñaro yibititoni. Ito bajiri ĩ ejabuarisena mani ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti yi uyabitiruja manire.

Cristore tuorũnurãre busitubesa, yire gaye

14 1 Queno Jesure tuorũnusabicu ñabojaguti sĩgũ mua rãca ĩ ña ãmoja, ĩre boca queno ãmiña mua. “Ito bajiro bajigu ñami”, yi ti masicõri ĩ rãca gãmeri busi tuoĩabeja ñasabitire. 2 Ado robojua bajia ñasabiti gaye. Coriarã Jesure masirã, “Jeyaro mani baja cuni quena ña”, yi tuoĩama ĩna. Gãjerã queno Jesure masisamenama, “Waibucu ri ba jidicãruja. Ote gaye riti mani baja quena”, yi tuoĩama ĩna. 3 Ñarocõti jeyaro barã, gãjerã ba jidicãrãre busitubiticõruja ĩnare. Ito bajiroti ba jidicãrãjua cuni, jeyaro barãre busitubiticõruja. Cristore tuorũnucõri, Dios ñarã ñama ĩna ĩja. Ito bajiri ĩnare busiture ma. 4 Jesure tuorũnurã, Diore moa ĩsiri masa ñama ĩnaõna. Ĩna ujarã meje ña mua. Dios ñami ĩna uju. Ito bajiri Dios ĩna uju ñari, “Queno ya mua yure”, ito yicõri, “Queno yibea mua yure”, yiguĩji ĩ. Dios sĩgũti ĩre moa ĩsiri masare ĩna queno yitoni yi masiami.

5 Coriarã Jesure masirã ado bajiro tuoĩama: “Adi rumu Diore rũcubuora rumu ñasari rumu ña gaje rumu rẽtoro”, yi tuoĩama ĩna. Gãjerãma ado bajiro tuoĩama: “Co rumu ruyabeto corocõ Diore rũcubuoruja mani”, yi tuoĩama ĩna. Mani jeyaro sĩgũ ruyabeto, “Yu yisotire, ñeñarise meje ña”, yi masiruja manire. 6 Sĩgũ, “Adi rumu ña ñasari rumu”, yi tuoĩagũ, ito bajiro yami mani Ujure rũcubuogu. Gãji, “Co rumu ruyabeto corocõti ña”, yi tuoĩagũ, ĩ cuni Diore rũcubuore gayeti ito bajiro yami. Gãji jeyaro bagu, Diore rũcubuorocuti bami ĩocũ cuni. Ĩ baja, “Queno ya Dios mu”, yiguĩji ĩ. Gãji waibucu ri ĩ ba jidicãja, ito bajiro yami ĩ cuni Diore rũcubuogu. “Queno ya Dios mu”, yiguĩji ĩ cuni.

7 Mani Cristore masirã, mani tuoĩarise riti yi ãmorã meje ña mani. Ito bajiri, “Yu ãmori rumu godacuja yu”, yimenaji mani. 8 Mani catirocõ, mani Uju Cristo ĩ ãmoro bajiro yirona ña mani. Ito yicõri ĩ ãmorocõ godarãji mani, ĩ rãca ñarona. Ito bajiri mani catija cuni, mani godaja cuni Cristo ñarã ña mani. 9 Ado robojua bajia. Cristo godacõri mucana tudi catiñi godarã uju ñarocu, ito yicõri catirã uju ñarocu cuni.

10 ¿No yija gãjerã Jesure masirãre seti yiati mua? ¿No yija gãjerã Jesure masirãre ñeñaro tuoĩa busiati mua? Mani ñarocõti Cristo riojo ñarã yirãji

mani, mani queno yigore, mani ñeñaro yigore cuni, ĩ cõĩatoni. Iti masicõri mani ñarãre, “Ĩnare seti ña”, yibitiruja manire. 11 Ado bajiro gotia Dios oca tuti:

Catia yu. Ito bajiri yu gotirise riti ña. Masa jeyaro yu riojo,
rijomunigãna ñini rũjũrã yirãji, yure rũcubuorona. Sĩgũ ruyabeto,
“Dios ña mu”, yirã yirãji, yi gotia Dios oca tuti.

12 Iti tuocõri, “Mani jeyaro sĩgũ ruyabeto, jeyaro mani yigorore Diore goti rẽtorã yirãji mani”, yi tuoĩa mani.

Cristore tuorũnurãre ĩna jidicãroca yibesa, yire gaye

13 Ito bajiri gãmeri busitubiticõruja manire. Ado bajirojua quenarise riti yiruja manire. Ito yicõri mani rãca gãna Cristore masirã, ĩna ñeñaro yiroca yimenaji mani. 14 Yuama Cristore masigũ ñari, “Jeyaro yu baja quena ña”, yi tuoĩa yu. “Iti yu baja, ñeñarise ña”, yi tuoĩabojaguti ĩ baja, ñeñaro yigu yami ĩocũ. 15 Sĩgũ Cristore masigũ, “Rẽore gaye ña”, ĩ yi tuoĩarise mani baja ticõri, bojori bujagu yiguĩji gajea. Ito bajiri ĩ bojori bujaroca mani yija, ĩre ti mairã meje ña mani. Ĩnaõnare yiari cuni goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiri sĩgũ Cristore masigũ mani baja ticõri, Cristore ĩ jidicã ãmoja, babiticõruja itire. 16 “Gua yirise quena ña”, yi mua tuoĩabojarocati, “Ñeñaro yama ĩna”, yi gãjerã muare ĩna busituja, yibeja itire. 17 Ĩre tuorũnurãre riti ĩ rotirojo miojugu yiguĩji Dios. Ito bajiri mani barise cuni, mani idirise cuni ñasarise meje ña. Mani Ujo ĩ rotiro bajiro mani cudija, iti ña ñasarise. Ito yicõri gãjerã rãca queno mani ñaja, iti ña ñasarise. Espíritu Santo mani wanu quenaroca ĩ yija, iti cuni ñasarise ña. 18 Cristo ĩ ãmoro bajiroti mani yija, “Queno yirã ñama ĩna”, yigu yiguĩji Dios. Ito yicõri masa cuni ito bajiroti yirã yirãji.

19 Ito bajiro yiruja mani, gãjerã rãca ñe oca manoti queno mani ñatoni. Ito yicõri gãmeri ejabuato mani, Cristore buto busa tuorũnuana yirona. 20 Sĩgũ, “Rẽore gaye bama ĩna”, yi wacu Diore ĩ jidicã ãmoja, babitiruja mani. Bare jeyaro mani baja quenarise ñaroja. Ito bajibojarocati gãji, “Rẽore ña iti”, yi wacu, mani baja ticõri, Cristore ĩ jidicã ãmoja, babitiruja mani itire. 21 Gãji Cristore masigũ, rẽore gaye mani baja ticõri, ito yicõri uyé ide mani idija ticõri, Cristore jidicãgũ yiguĩji gajea. Ito bajiri Cristore ĩ jidicãbititoni, jeyaro rẽore gaye babitiruja manire. Ito yicõri idire idibitiruja manire. Mani yirise ticõri, Cristore ĩ jidicã ãmoja, yibitiruja mani itire. 22 “Jeyaro yu baja quenaroja”, mani yi tuoĩaja, Diore riti gotija quena. No, “Yu yisotirise quena ña Dios ĩ tiro riojo”, yi masigũ, wanu quenagũ ñami ĩocũ. 23 No, “Yu baja quenabetoja iti”, yi masibojaguti, ĩ baja, seti ñaroja ĩre. “Yu baja quenabetoja gajea”, yibojaguti, ĩ bajare seti ñaroja ĩre. “Yu yija quenabetoja gajea”, yibojarãti, mani yija, seti ñaroja manire.

Mani ñaroti gaye riti meje tuoĩaja quena, yire gaye

15 1 Mani Diore queno tuorũnurã, gãjerã queno Diore tuorũnusamenare ejabuaruja manire, ñeñaro ĩna yibititoni. “Rẽore ña”, ĩna yi tuoĩare gaye yibiticõruja mani. Ito yicõri mani wanuroti gaye riti yibitiruja manire. 2 Ado bajirojua yiruja manire. Mani tu ñarãre ĩna wanu quenaroca yiruja manire. Ito yicõri ĩnare queno yiruja mani, Diore buto busa ĩna tuorũnutoni. 3 Cristo cuni ĩ rioti ĩ wanuroti gayere yibisĩ ĩ. Ado robojua bajiyija. Dios oca

tuti ucare bajiroti rẽtayija. Ado bajiro yiyiju Cristo, ĩ Jacure: “Jeyaro ñeñarise mure ĩna busigoreti, yure rẽtacu ĩja”, yi ucare ñayija jane mejeju ti. 4 Jane mejeju Dios ĩ busigore ucare ñayija. Quenarisejua mani yi riasotitoni bajiyija iti. Ito bajiri itire mani riasotija, ñeñaro tõbujabojarãti usiriomenati ñemecuticõrãji mani. Ito yicõri queno wanu quenarã yirãji mani. “Dios ĩ goticãdo bajiroti jeyaro rẽtaro yiroja”, yi tuoĩa yucõri, queno wanu quenarã yirãji mani. 5 Dios ñami mani ñemecutiroca yigu, ito yicõri mani tuoĩa oca sẽoroca yigu. Sĩgũre bajiro mua tuoĩa wanuroca yijaro ĩ, Cristo ĩ ãmoro bajiro. 6 Mani Uju Jesucristo Jacu Diore mua rũcubuotoni, ito bajiro yijaro Dios muare. Ito yicõri sĩgũre bajiro usi cuticõri, “Ĩ ñami rẽtoro masigũ”, mua yi tuoĩatoni, ito bajiro yijaro Dios muare.

Judio masa mejere cuni Pablo Cristo oca ĩ gotire gaye

7 Cristo manire ĩ boca ãmiado bajiroti, gãjerãre boca ãmiña mua cuni. Ito bajiro mua yija, masa muare tirã riti, “Queno yigu ñami Dios”, yirã yirãji ĩna. 8 “Adi macãrucũrojure judio masare ejabuagu wadiñi Cristo”, ya yu muare. Ito bajiro yiñi Cristo, “Jane mejeju gãnare Dios ĩ goticãdo bajiroti yiñi”, mani yi masitoni. 9 Gaje ado bajiro wadiñi Cristo. “Masare ti maigũ ñari rẽtoro queno yigu ñami Dios”, judio masa meje cuni ĩna yi masitoni, ado wadiñi Cristo. Dios oca tuti iti gotiado bajiroti ado bajiro gotiñi Cristo Diore:

> Judio masa meje tuoro riojo, “Mu ña rẽtoro masigũ”, yi mure rũcubuogu yiguja yu. Mure rũcubuogu mu wame basa sẽacuja yu, yiyiju Cristo Diore. Ito bajiro yi ucare ñayija jane mejeju ti.

10 Ito yicõri gaje ado bajiro ucare ña:

> Mua judio masa meje cuni, Dios ñarã judio masa rãca wanu quena ña mua, yiari ucare ñayija.

11 Ito yicõri ado bajiro ucare ñayija gaje:

> Judio masa meje, ito yicõri masa jeyaro, “Rẽtoro queno masigũ ñami Dios, ito yicõri rẽtoro queno yigu ñami Dios”, yi rũcubuojaro ĩna, yi ucare ñayija.

12 Isaías ñayoru ado bajiro ucañi:

> Isaí ñayoru janerãbatia janami sĩgũ rujeagu yiguĩji. Judio masa meje uju ñagũ yiguĩji ĩ. Ĩre tuorũnucõri, “Manire masogũ yiguĩji”, yirã yirãji ĩna, yi ucare ñayija.

13 “Dioti ñami manire masorocu”, yi tuoĩa mani. Ĩre senia yu, mua ĩre tuorũnucõri queno corocõ mua wanu quenatoni, ito yicõri queno corocõ mua ñatoni. Gaje ĩre senia yu. “Espíritu Santona suoriti manire masogũ yiguĩji”, yi mua tuoĩa wanutoni Diore senia yu.

14 Yu ñarã, queno yirã ña mua, ito yicõri Cristo gayere queno masirã ña mua. Ito bajiri gãmeri riaso masia mua. Yi tuoĩasacõa yu itire. 15 Ito bajibojarocati adi paperana muare oca sẽo busaro gotia yu. Ito bajiro muare ya yu, mua tuogore mua tuo bujatoni, ito yicõri mua ãcabojabititoni. Sẽoro muare papera cõa yu, Dios yure ti maicõri ito bajiro ĩ cũjare. 16 Mua judio masa mejere cuni Cristo oca quenarise riasotoni yure cũñi Dios. Cristore tuorũnujaro ĩna, yirocu muare riasocu yu. Adocãta ĩre tuorũnurã ñari Espíritu Santona suoriti Dios ñarã ña mua ĩja. Ito bajiri queno wanu quenacõri muare boca ãmigũ yiguĩji Dios. Itire tuoĩagũ muare riasoa yu.

17 Jesucristore tuorũnucõri Diore moa ĩsia yu. Ito bajiri wanu quenacõri,
"Jesucristo ĩ ejabuarisena Diore queno moa ĩsia yu", yi tuoĩa yu. 18-19 Iti riti
muare gotia yu. Yure ejabuañi Cristo, mua judio masa mejere cuni ĩre mua
cudiroca yu yitoni. Yu riasore gaye tuocõri, queno yu yire gaye ticõri, ito
yicõri Espíritu Santona suoriti tiyamani yu yija ticõri, Cristore tuorũnuyija
mua ĩja. Ñaro bajiroti Cristo oca quenarise riasocu yu. Jerusalénjuna yu goti
wadija, gaje cutori jeyaro goticõri, Iliriaju goti ejacu yu itire. 20 Cristo gaye
ĩna tuoĩamena ñaroju, Cristo masare ĩ masore gaye ĩnare riasogu wasoticu
yu. Gãjerã ĩna riasocãdojure, riasogu wa ãmobiticu yu. 21 Ito bajiro yu yija,
Dios oca tuti iti ucado bajiroti bajicu. Ado bajiro gotia:

Ĩ oca tuobitiana tuorã yirãji. Ito yicõri tuo rẽtoburã yirãji, yi ucare ñayija.

Romaju Pablo ĩ wa ãmore gaye

22 Jaje cutori yu riaso ucure ñajare mua tu wa ãmobojaguti wa masibiticu yu maji. 23 Adi sitajure moare tĩocoa yu ĩja. Canu meje mua tu wa ãmobojaguti, wa masibiticu yu maji. Ito bajiri adocãta mua tu wacu ya yu ĩja.
24 Españaju wacu, muare ti rẽta wacu yiguja yu. Mua rãca yu wanu quenaja
bero yure mua ejabuare ãmoa yu, España yu eja masitoni. 25 Ito bajibojarocati cajero Jerusalénju wacu ya yu maji, Cristore tuorũnuri masare niyeru
ãmi wacu. 26 Macedonia sita gãna, ito yicõri Acaya sita gãna cuni, ado bajiro
tuoĩayijarã ĩna: "Jerusalén gãna Jesure masirã, bojoro bujarã yirãji coriarã.
Ito bajiri niyeruna ĩnare ejabuaruja mani", yi tuoĩayijarã ĩna. Niyeru miojucõri yure ĩsicã ĩna. Ito bajiri iti niyeru Jerusalén gãnare ĩsigũ wacu ya yu.
27 Macedonia sita gãna, ito yicõri Acaya sita gãna, judio masa meje ñabojarãti,
"Jerusalén gãna judio masare, ĩnare ejabuaruja mani", yi tuoĩayijarã ĩna.
Cajero maji judio masa mejere cuni Dios masare ĩ masore gaye riasoyijarã
judio masa maji. Ito bajiri adocãta judio masa meje ñarã judio masa bojoro
bujarãre, ejabuaja quena. 28 Jerusalén gãna Jesure masirãre iti niyeru yu ĩsija
bero, Españaju wacu muare ti rẽta wacu yiguja yu. 29 Mua tu ejacõri Cristo
gayere yu riasoja, mua wanuroca yigu yiguĩji Cristo.

30 Yu ñarã Cristore tuorũnurã ña mua. Ito yicõri Espíritu Santona suoriti
gãmeri ti maia mua. Ito bajiri yure yiari Diore mua senitoni muare usirio
codea yu. 31 Judea gãna Jesure masimena yure ñeñaro ĩna yibititoni, Diore
busi ĩsiña mua, yure yiari. Ito yicõri gaje ado bajiro Diore seniña, Jerusalén
gãna Cristore masirã, buto wanu quenacõri, yu niyeru ãmi warise ĩna boca
ãmitoni. 32 Ito bajiro yure yiari mua busi ĩsija, Dios ĩ ãmoro bajiroti mua tu
wanu ejagu yiguja yu. Ito yicõri queno usi cuticõri gãmeri ejabuarã yirãji
mani. 33 Mani sajari oca cutiroca yigu ñami Dios. Mua rãca ñatĩñajaro Dios,
ya yu. Ito bajiro riti bajitĩñajaro.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

16 1 Mani yago Febe wame cutigo mu tu ejago yigõji. Queno yigo ñamo
iso. Cencrea wame cutiri cuto gãna Jesure masirã rãca Diore yiari
moa ĩsiri maso ñamo iso. 2 Jãjarãre ejabuañi iso. Ito yicõri yure cuni ejabuacõ
iso. Mani Ujure tuo mairã ñari, isore queno boca ãmima mua. Mani Cristore
masirã ñari, gãjerã Cristore masirãre mani gãmeri boca ãmija quena. Ito
bajiri isore boca ãmicõri, jeyaro mua ejabuarocõ isore ejabuaba.

[3] Quenajaro Aquila, ito yicõri ĩ manojo Priscila cuni. Jesucristo gaye yu riasotoni, queno yure ejabuacã ĩna. [4] Yure gãjerã sĩa ãmorã ĩna josaja, yure ejabuabojari godacobocã ĩna. Ito bajiri, "Quenoguti yicã ĩna", ya yu ĩnare. Yu sĩgũ meje, "Queno yicã", ya yu. Judio masa meje cuni Cristore masirã, ito bajiroti yama ĩna cuni. [5] Quenajaro, Diore rũcubuorona Aquila ya wi minijuarã. Quenajaro yu rãca gagu yu baba, Epeneto cuni. Ĩ ñami cajero Asia sita gagu Cristore tuorũnusuoru. [6] Quenajaro mani yago María cuni. Yoari mua rãca moañi iso. [7] Gua comasi ñarã cuni, Andrónico, ito yicõri Junias cuni, Quenajaro. Ĩna rãca tubiara wiju ñacu gua. Ito yicõri yu riojua busa Cristore tuorũnusuoñi ĩna. "Queno yirã ñama Andrónico, ito yicõri Junias cuni", yama Cristo ĩ cũana.

[8] Quenajaro yu baba Ampliato cuni. Mani Uju yagu ĩ ñajare buto ĩre maia yu. [9] Quenajaro Urbano cuni. Mani rãca Cristore moa ĩsigũ ñami ĩ. Quenajaro yu baba yu maigũ Estaquis cuni. [10] Quenajaro Apeles cuni. Jeyaro ĩ moagore ticõri, "Cristore queno tuorũnugũ ñami ĩ", yi tuoĩa mani. Quenajaro Aristóbulo cuni, ĩ ya wi gãna ñarocõti. [11] Quenajaro gua comasi, Herodión cuni. Quenajaro Narciso cuni, ĩ ya wi gãna ñarocõ Cristore masirã cuni. [12] Quenajaro Trifena, ito yicõri Trifosa cuni. Ĩna romia jũarã ruje moacã mani Uju Jesure yiari. Quenajaro mani yago Pérsida cuni. Iso cuni ruje mani Ujure yiari moacõ. [13] Quenajaro Rufo cuni. Masa jeyaro, "Buto Cristore tuorũnugũ ñami ĩ", yama ĩna. Quenajaro ĩ jaco. Yu jacoõcõti ñamo iso cuni yure. [14] Quenajaro Asíncrito, Flegonte cuni, Hermas cuni, Patrobas cuni, Hermes cuni. Ito yicõri ĩna rãca Cristore tuorũnurã ĩnacõti quenajaro. [15] Quenajaro Filólogo, Julia cuni, Nereo cuni, ito yicõri ĩ ocabajio cuni, Olimpas cuni. Ito yicõri ĩna rãca Cristore tuorũnurã ĩnacõti quenajaro.

[16] Mani comasi Cristore masirãre queno wanucõri gãmeri boca ãmima mua. Cristore tuorũnurã ñarocõti, "Quenajaro", yama muare.

[17] Yu ñarã ado bajiro gaje muare gotigu ya yu. Coriarã ñama masa batatoni oca menirã. Ito yicõri Jesús gayere ĩna riasoja, mua tuogore bajiro meje riasoama ĩna. Ĩnare mua tuoja, "Roya", yirocu muare gotia yu. Ĩnare camotadiya mua. [18] Mani Uju Cristore yiari meje moama ĩna. Ĩna tuoĩaro bajiroti yama ĩna. Ĩna busija, buroti quenarise bajiro ruyua. Quenarise meje ña iti. Ito bajiri queno tuo masimena ĩna busirisere tuorũnubojama ĩna. [19] "Dios oca queno cudirã ñama ĩna", yama masa jeyaro muare. Ito bajiri muare wanua yu. Quenarise gaye riti mua yire ãmoa yu. Ito yicõri cojirea ñeñarise mua yimena ñare ãmoa yu. [20] Dioti ñami mani queno corocõ ñaroca yigu. Nocõ mejeti rũmúa uju Satanásre mua rẽtocũroca yigu yiguĩji Dios muare. Mani Uju Jesucristo queno muare yijaro.

[21] Yu rãca moagũ Timoteo, "Quenajaro", yami muare. Ito yicõri gua comasi Lucio, Jasón cuni ito yicõri Sosípater, "Quenajaro", yama ĩna muare.

[22] Yu Tercio, Pablo ĩ rotiro bajiro adi papera menia. Yu Jesure masigũ ñari, mua Jesure masirãre, "Quenajaro", ya yu.

[23] Gayo cuni, "Quenajaro", yami muare. Ĩ rãca ĩ ya wiju ña yu. Ado ĩ ya wiju Jesure masirã minijuasotiama ĩna. Ĩna cuni, "Quenajaro", yama muare. Ito yicõri Erasto, adi cuto gagu niyeru seori masu, "Quenajaro", yami muare. Ito yicõri mani rãca gagu Cristore masigũ Cuarto wame cutigu "Quenajaro", yami muare.

24 Mani Ujʉ Jesucristo, mʉa ñarocõ jeyarore queno mʉa ñaroca yijaro. Ito
bajiro riti bajitĩñajaro.

Diore rʉ̃cʉbʉorʉja manire, Pablo ĩ yisʉsare gaye

25 Diore rʉ̃cʉbʉorã ñari, “Queno yigʉ ñami ĩ. Rẽtoro masigʉ̃ ñami ĩ”, Diore
yi rʉ̃cʉbʉorʉja mani. Ĩ ocare queno mʉa tʉorʉ̃nʉja, mʉa tʉoĩa oca sẽoroca
yi masiguĩji Dios. Iti oca ña, Cristo masare ĩ masore gaye, yʉ riasorise. Caje-
rojʉti jane mejejʉ masare riasore meje ñayija iti. 26 Ito bajibojarocati adocãta
masirãji masa itire, Dios oca gotiri masa itire ĩna ucajare. Masa jeyaro iti oca
tʉorʉ̃nʉcõri ĩna cʉditoni, Dios catitĩñagʉ̃, iti oca riasore gaye cõañi.
27 Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ñari, “Bʉto masigʉ̃ ñami Dios. Ĩ sĩgʉ̃ti ñami
jeyaro masigʉ̃”, yi rʉ̃cʉbʉotĩñarʉja manire. Itocõ ña.

Primera carta de San Pablo a los

Corintios

Corinto cuto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1]Ñati Corinto cuto gãna mua. Yu ña Pablo. Sóstenes mani yagu rãca,
"Quenajaro", ya gua. Dios ĩ ãmoro bajiroti Jesucristo ocare yu riaso
ucutoni yure cũñi ĩ. [2]Mua Corinto cuto gãna cuni Dios ñarã ña mua. Ito bajiri
adi papera cõa yu muare. Jesucristore tuorũnurã ñari Dios ñarã ña mua. Dios
muare beseñi ñeñarise yimenati mua ñatoni. No mani Uju Jesucristore tuorũ-
nurãti ito bajiroti ĩna ñare ãmoguĩji Dios. Mani Uju ñami Jesucristo. No ĩre
tuorũnurãre ĩna Uju ñami Jesucristo. [3]Mani Jacu Dios, ito yicõri mani Uju
Jesucristore cuni seni ĩsia yu muare yiari. Muare ĩna queno yijaro yirocu
ĩnare senia yu. Mua ya usiju queno mua wanu quenatoni muare yiari ĩnare
senia yu.

Cristore tuorũnurãre Dios ĩ queno yire gaye

[4]Jesucristo ĩ goda ĩsirajuna suoriti queno yami Dios muare. Ito bajiro ĩ
yijare, "Queno ya Dios mu", yisotia yu ĩre. [5]Cristore tuorũnurã mua ñajare
queno muare ejabuami Dios. Ĩ gayere queno mua tuo rẽtobutoni ito bajiro
yami Dios. Ito bajiri mua busirise, mua masirise cuni queno mua masi rẽta
budiroca yami ĩ. [6]"Jesucristore mua tuorũnuja, mama usi muare wasoagu
yiguĩji ĩ", yu yiado bajiroti bajia muare. [7]Ito bajiri Jesucristo mani Uju ĩ
ejari rumu mani bocatiroca queno yi ñagũ yiguĩji Dios manire. Ito bajiro
manire queno ĩ yijare ñejua ruyabeto yiroja manire, ĩre mani moa ĩsi masi-
toni. [8]Macãrucũro iti jediroto riojua Jesucristore mani tuorũnu jidicãbiti-
toni manire ejabuagu yiguĩji Dios. Ito bajiri Jesucristo mani Uju ĩ tudi ejari
rumu, "Seti cutirã ñama ĩna", sĩgũjua yi masimena yirãji ĩna manire. [9]"Ado
bajiro yigu yiguja yu", ĩ yiado bajiroti yigu yiguĩji Dios. Dios ĩti ñami manire
beseru. Ĩ Macu Jesucristo mani Uju rãca sĩgũre bajiro mani queno ñatoni
manire beseñi Dios.

Corinto cuto gãna ricati riti ĩna tuoĩare gaye

[10]Tuoya yu ñarã mua. Muare yu gotitoni yure cũñi mani Uju Jesucristo.
Ĩre tuorũnurã ña mua. Ito bajiri sĩgũre bajiro mua tuoĩaja quena. Ricati
riti tuoĩabesa mua. Ado bajirojua mua yija quena. Sĩgũre bajiro tuoĩacõri
oca manoti queno mua ñaja quena. [11]"Ricati riti tuoĩama ĩna", Cloé mesa
ĩna yija tuocõri, iti muare busia, yu ñarã yu. [12]Ado bajiro yure goticã Cloé

mesa: “Ricati riti tuoĩama Corinto cuto gãna. Tite mu. ‘Pablore tuo suyarã ña guama’, yama gãjerã. ‘Apolosre tuo suyarã ña guama’, yama gãjerã. ‘Pedrore tuo suyarã ña guama’, yama gãjerã. ‘Cristore tuo suyarã ña guama’, yama gãjerã”, yi goticã Cloé mesa yure. 13 Ricati riti masa ĩna tuoĩaroca yigu meje ñami Cristo. Muare yiari yucutẽoju goda ĩsibiticu yu. Yure tuorũnucõri meje idé gu rotiyija mua. Cristojuare tuorũnucõri idé gu rotiyija mua. 14-15 Mua wato gãnare jãjarã meje idé gucu yu. Crispore ito yicõri Gayore ĩna jũarãreti idé gucu yu. Ito bajiri, “Pablore tuorũnucõri idé gu roticu gua”, yi tuoĩamenaji mua. Mua jãjarãre idé gubitigoru ñari, “Queno ya Dios mu”, yi tuoĩa yu. 16 Bau, gãjerã Estéfanas ñarãre idé gucu yu. “Iti cuto gãna gãjerãre idé gucu yu”, yi masibea yu. 17 Masare yu idé gutoni meje yure cũñi Cristo. “Masare masogũ yiguĩji Cristo”, yire oca yu gotitoni yure cũñi ĩ. Buto masirena masa ĩna tuo seyotoni busibea yu. Buto tuo seyore oca yu busija, yujuare tuorũnucõri Cristore tuorũnubitiboana masa. “Masare yiari yucutẽoju godañi Cristo”, yi yu masare gotija, iti ña ñasarise.

Dios ĩ masirise rucogu ñami Cristo, yire gaye

18 Adi oca iti gotija, “Manire masorocu yucutẽoju godañi Cristo”, ya iti oca. “Buroti bajia iti, mecure oca ña iti”, yama jeame ũjuroju warona. Mani Dios ĩ masoanareama oca wanu quenare gaye ña. Sẽorise ña Dios oca. Ito bajiri ĩ oca tuorũnucõri, “Cristo ĩ godarena suoriti manire masogũ yiguĩji”, yi tuoĩa mani. 19 Dios oca tuti iti gotija ado bajiro gotia:

> “Adi sita gãna ĩna masirise buto masire gaye meje ña”, masa ĩna yiroca yigu yiguja yu. “Queno masirã ña gua”, yibojarãre, “Queno masirã meje ñama ĩna”, gãjerã ĩna yi ti masiroca yigu yiguja yu, yi gotiami Dios ĩ oca tutina.

20 “Queno masirã ña gua”, yama coriarã adi sita gãna. “Queno riaso masia gua”, yama gãjerã. “Adi macãrucũro gayere queno tuoĩa busi masia gua”, yama gãjerã. Ito bajiro ĩna yibojarocati, “Queno masirã meje ñama ĩna”, gãjerã masa ĩna yi ti masiroca yigu ñami Dios. 21 Jeyaro ñejua ruyabeto tuo masi jeogu ñami Dios. Adi sita gãna ĩna tuo masirena meje ĩre masire ãmoñi Dios. Ĩ ocare tuorũnurena suoriti ĩre masire ãmoñi Dios. Ito bajiri ĩ oca tuorũnurãre riti masoami Dios. “Ito bajiro masare masoami Dios”, yire oca tuocõri, “Buroti bajia, mecure oca ña”, yama Diore masimena.

22 Tiyamani Dios ĩ ĩore ti ãmoama judio masa. Masa ĩna masirisejuare tuo suya ãmoama griego masa. 23 “Masare yiari yucutẽoju godañi Cristo”, yire oca gotia maniama. Iti gayere mani gotija tuo ãmobiticõri, junisiniama judio masa. Judio masa meje cuni iti oca tuocõri, “Buroti bajia, mecure oca ña iti”, yama ĩna cuni. 24 Maniama Dios ĩ beseana ñari Cristore tuorũnua mani. Mani judio masa, ito yicõri judio masa meje cuni Cristore mani tuorũnuja Dios ĩ beseana ña mani. Ito bajiri ĩre tuorũnucõri, “Rẽtoro sẽogũ ñami Dios ito yicõri jeyaro masigũ”, yi tuoĩa mani. Ito bajigu ñari jeame ũjuroju mani wabore ñaroca Cristona suoriti manire masogũ yiguĩji Dios. 25 “Masare yiari goda ĩsi rotiñi Dios Cristore”, yire oca tuocõri, “Queno masigũ meje ñami Dios”, yi tuoĩama ĩre masimena. Ito bajibojarocati Dios ĩ masirise masa ĩna masirise rẽto busaro ñasarise ña. “Yucutẽoju godañi Cristo”, yire oca tuocõri, “Queno sẽogũ meje ñañi Dios”, yi tuoĩama ĩre masimena. Ito bajibojarocati masa ĩna sẽorise rẽto busaro sẽogũ ñami Dios.

26 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Bʉto masirã meje ñabojarãti Dios ĩ beseana ña mani. Diore masimena ĩna tija bʉto masirã meje ña mani. Mani wato coriarãti ñama gãjerãre rotiri masa. Mani wato coriarãti ñama ñasari masa rĩa. Bʉto ñasarã meje mani ñabojarocati manire beseñi Dios. 27 "Bʉto masirã meje ñama ĩna", Diore masimena ĩna yianare beseñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios, masimenare ĩ beseja ticõri, "Masirã ña gʉa", yirã ĩna bojo bʉjatoni. "Queno sẽorã meje ñama", Diore masimena ĩna yianare beseñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios, sẽomenare ĩ beseja ticõri, "Sẽorã ña gʉa", yirã ĩna bojo bʉjatoni. 28 "Ñasarã meje ñama ĩna", Diore masimena ĩna yianare beseñi Dios. Ĩre masimena ĩna ti tudianare beseñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios, "Ñasarã ña gʉa", yirã, "Ñasarã meje ña gʉa", ĩna yi tʉoĩa masitoni. 29 Ito bajiro Dios ĩ yijare, ĩ tiro riojo, "Ñasagʉ ña yʉ", yi tʉoĩa masigʉ̃ mami. 30 Cristore mani tʉorʉ̃nʉre ãmoñi Dios. Ito bajiri ĩre bajiro mani tʉoĩaroca yiñi Dios manire. Jesucristona sʉoriti ĩ oca mani tʉo masiroca yiñi Dios. Jesucristona sʉoriti manire boca ãmicõri mani queno yiroca yiñi Dios. Mani ñeñaro yirisere Cristo ĩ waja yi ĩsicãjare, ñe seti mana ña mani Dios ĩ tija. Ĩ ñarã ña mani ĩja. Cristona sʉoriti manire masoñi Dios. 31 Ito bajiri ĩ oca tuti iti gotija ado bajiro gotia: " 'Ñasarã ña gʉa', yi tʉoĩabitirʉja manire. Ado bajirojʉa yirʉja: 'Manire queno yiñi Cristo. Ĩjʉa ñami ñasagʉ', yi wanʉ quenarʉja manire", yi gotia Dios oca tuti.

Yucʉtẽojʉ godañi Cristo, yire gaye

2 1 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Dios gaye mʉare goti ãmogʉ̃, tʉo seyore oca rãca meje mʉare bʉsi ucucʉ yʉ. Ito yicõri bʉto masire ocana meje Dios oca mʉare goticʉ yʉ. 2 Mʉa tʉ yʉ ejacati coji gaye ñasarise mʉare goti ãmocʉ yʉ. "Yucʉtẽojʉ godañi Cristo masare yiari", yire gaye riti mʉare goti ãmocʉ yʉ. 3 Ñasagʉ meje bajiro mʉa tʉ ejacʉ yʉ. Mʉa tiro riojo güigʉ nʉrʉo bʉsicʉ yʉ. 4 Mʉare yʉ bʉsija, yʉ masirisena meje mʉare bʉsicʉ yʉ. Ito yicõri Dios oca mʉare yʉ riasoja, yʉ masirisena meje mʉare riasocʉ yʉ. Cristore mʉa tʉorʉ̃nʉre ãmogʉ̃, masa ĩna masirisena meje mʉare bʉsicʉ yʉ. Ado robojʉa bajicʉ: Ĩ oca mʉare yʉ riasoroca ĩ masirisena mʉa tʉorʉ̃nʉroca yiñi Espíritu Santo. 5 Ito bajiri masa ĩna masirise tʉo seyocõri meje Jesure tʉorʉ̃nʉyija mʉa. Ĩ ocare mʉa tʉo masiroca yiñi Dios. Ito bajiri ĩ masirisena sʉoriti Jesucristore tʉorʉ̃nʉyija mʉa.

Espíritu Santona sʉoriti Diore masia mani, yire gaye

6 Jesucristore rʉ̃cʉbʉocõri queno ĩre tʉo rẽtoburãre yʉ bʉsija queno masire ocana ĩnare bʉsia yʉ. Ito bajiro yʉ bʉsija, adi sita gãna ĩna masirisena meje bʉsia yʉ. Ito yicõri adi sita gãna ʉjarã ĩna masirisena meje bʉsia yʉ. Adi sita gãna ʉjarã ñabojana ĩna masibojare rãcati godarã yirãji ĩna. 7 Yʉ bʉsija, Dios ĩ masirisena bʉsia yʉ. Ito bajiro yʉ bʉsija, masa ĩna tʉo masiroti gaye ña iti. Adi macãrʉcʉ̃ro ĩ rujeoroto riojʉa, "Ado bajiro masare masogʉ̃ yigʉja yʉ", yi masicãñi Dios. Iti oca masa ĩna masibitire Dios ĩ masirisena masare riasoa yʉ. 8 Sĩgʉ̃jʉa adi sita gãna ʉjarã itire tʉo masirã mama. "Cristona sʉoriti masare masogʉ̃ yiguĩji Dios", yi ĩna tʉo masija, mani Ʉjʉ ñasagʉre yucʉtẽojʉ sĩabitiboana ĩna. 9 Dios oca tuti iti gotiado bajiroti bajia. Tʉote mʉa:

> Ĩre tʉo mairãre yiari quenarise queno yucãñi Dios. Masa ĩna tiĩabiti, ĩna tʉobiti, ĩna tʉoĩabiti cʉni quenarise queno yucãñi Dios, yi gotia Dios oca tuti.

10 Espíritu Santo manire queo sãcõri, “Quenarise queno yicãñi Dios”, yi mani
tuo masiroca yami Dios. Dise ruyabeto masiami Espíritu Santo. Dios ĩ tuoĩa-
rise masi jeoami Espíritu Santo.
11 Mani masamasiti, “Ĩ ito bajiro tuoĩami”, gãmeri yi masibea mani. Ĩmasiti,
“Ito bajiro tuoĩa yu”, yi masiguĩji ĩ. Ito bajiroti Espíritu Santo sĩgũti Dios ĩ
masirisere masiguĩji. 12 Jesucristore tuorũnurã ñari adi sita gãna ĩna masirise
boca ãmiana meje ña mani. Espíritu Santo Dios ĩ cõarureama boca ãmiana
ña mani. Dios queno manire ĩ yire gaye mani tuo masitoni Espíritu Santore
cõañi Dios manire yiari. 13 Ito bajiri mani busija, mani tuoĩa rujeorisena meje
busia mani. Espíritu Santo manire ĩ riasorise busia mani. Mani tuoĩa rujeori-
sena meje busia mani. Espíritu Santore boca ãmigoana ñari, gãjerã ĩre boca
ãmigoanare ĩ gayere goti rẽtobu masia mani.
14 Adi sita gãna Espíritu Santore boca ãmimena Dios gayere tuo masimenaji
ĩna. “Buroti bajia, mecure oca ña”, yi tuoĩarãji ĩna. Ito bajiri itire tuo ãmo-
menaji ĩna. Espíritu Santore boca ãmimena ñari Dios gayere tuo masimenaji
ĩna. Ĩna tuo masiroca Espíritu Santo ĩ yibeja tuo masimenaji ĩna. 15 Espíritu
Santore boca ãmianama Dios gayere tuo masirãji ĩna. Ito bajiri, “Dios gayere
tuo masirã meje ñama ĩna”, sĩgũjua yigu maquĩji ĩnare. 16 Dios oca tuti iti
gotija, ado bajiro gotia: “Mani Ujų ĩ tuoĩarise masigũ maquĩji. Ñimujua Diore
riasogu maquĩji”, yi gotia Dios oca tuti. Ito bajibojarocati Espíritu Santo quedi
sãja ecoana mani ñajare, Cristo tuoĩarise mani tuo masitoni manire ejabuami
ĩ.

Diore mani moa ĩsiroti gaye

3 1 Tuoya yu ñarã mua. Espíritu Santore queno tuorũnusamena mua
ñajare, josari gaye muare busibitiu yu maji. Adi sita gãna Espíritu
Santore boca ãmimena bajiro josarise gaye meje muare busiu yu. Iti rumujų
Cristore boca ãmiana ñabojarãti ĩre mua queno tuo suyabejare, rĩacare
busigu bajiro muare busiu yu. Queno mua tuo masibejare rĩaca robo bajiro
muare busiu yu. 2 Josabitire muare riasou yu. Macuacã ũjugũ, õjegõa riti
ũjuguĩji. Bare butirise ĩre ecamenaji. Iti robo bajiroti Cristore mua tuorũnusa-
mena ñajare, josarise gaye muare busibitiu yu maji. Adocãta cuni josarise
gaye muare riaso masibea yu maji. 3 Adi sita gãna Jesure boca ãmibitiana
bajiro mua ñajare, josarise gaye muare riasobea yu maji. Gãjerãre ti uorã
ña mua maji. Gãmeri busitua mua. Ricati riti tuoĩa mua. Diore masimenare
bajiro tuoĩacõri ĩna yiado bajiroti ya mua maji. 4 Mua coriarã ado bajiro ya:
“Pablore tuo suyagu ña yuama. Ito yicõri Apolosre tuo suyagu ña yuama”,
ya mua. Ito bajiro mua yija, adi sita gãna Diore masimena ĩna yiado bajiroti
ya mua maji.
5 Yu Pablo ñasagu meje ña. Apolos cuni ñasagu meje ñami. Diore moa ĩsirã
ña gua. Gua riasorisere tuorũnucõri Cristore tuorũnuyija mua. Gua Apolos
rãca mani Ujų ĩ moare cũado bajiroti moa gua. 6 Yu muare cajero riasosuocu.
Ito bajiri aje otesuogu robo bajiro bajia yu. Yu bero Apolos jai busaro muare
riaso remoñi. Ĩ ñami aje juditoni ide jio gugu bajiro yigu. Dios ñami Cristore
mua masiroca yigu. Ito bajiri gua otere judiroca yigu bajiro yigu ñami Dios.
7 Aje otesuogu, aje ide jio gugu cuni ñasarã meje ñama ĩna. Dios ñami ñasagu.
Ĩ ñami iti judi mujaroca yigu. Ito bajiroti ĩ oca riasorã, ito bero gãjerã goti

quenorã cuni ñasarã meje ñama ĩna. Dios ñami ñasagu. Ĩ ñami Cristore mani masiroca yigu. 8 Aje oterã, otere ide jio gurã cuni corocõ moama ĩna. Ito bajiroti Dios oca riasorã, ito bero gãjerã goti quenorã corocõti moama ĩna. Ĩna moado bajiroti ĩnare waja yigu yiguĩji Dios. 9 Gua Apolos rãca sĩgũre bajiro tuoĩacõri Diore moa ĩsirã ña gua. Mua ña sita Dios ĩ coderiju robo bajirã. Gaje Dios ĩ wi menisuori wi robo bajirã ña mua, ĩre cudisuorã mua ñajare. 10 Dios oca muare riasosuogu ñari, wi menirotiju wi godo gosuogu robo bajiro bajigu ña yu. Yure ti maicõri muare ĩ oca yu gotitoni yure cũñi Dios. Gãjerã yu bero riasorã wi godo yu goraju wi menisuorã robo bajirã ñama ĩna. Wi queno riojo ñari wi menirã bajiro Dios ocare queno riojo ĩna riasoja quena. 11 Wi meniri masa cajero botari ĩna ãmi cũbeja menimenaji. Ito bajiroti Dios oca gotiri masa cajero Cristo gaye ĩna goti rẽtobubeja tuo masimenaji. "Mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocu godañi Cristo", yi muare riasocãcu yu. Iti ña ñasarise. "Ado bajiro Dios ñarã ñarã yirãji masa", yire gaye oca riojua gaye ñe gaje oca ñasarise gotisuore manoja. 12 Wi menirotiju gorajure quenari wi menirona gũta queno butirisena, orona, plata wame cutirisena menirãji ĩna. Gãjerã buto butiri wi meje ĩna menija, yucu jidirisena, muji yoari meje jogarisena, ito yicõri ñicojãi jidirisena menibojarãji ĩna. Queno Dios oca riojo riasorã ĩna ñama butiri wi bajiro menirã. Riojo ñasarise queno riasomena ĩna ñama jidiri wiacã bajiro menirã. 13 Masa tiro riojo Dios ĩ beseri rumu mani moagoado bajiroti waja senigũ yiguĩji Dios. Iti rumu jea ũjurise ejaro yiroja. Mani moagore quesoĩaro ejaro yiroja iti. Mani moagore quenarise iti ñaja, uabeto yiroja. Ñeñarise iti ñaja, ua jedicoaro yiroja. 14 Dios oca queno riojo riasoanare ĩna moagore jedibeto yiroja. Gũta wi uabeto bajiro, ĩna moagore jedibeto yiroja. Ito bajiri ĩnare waja yigu yiguĩji Dios. 15 Dios oca queno riasobitianare ĩna moabojare jediro yiroja. Yucu wi iti ua godaro bajiroti jediro yiroja. Ĩna ya wi uaja budigoana robo bajirã yirãji ĩna. Jeyaro ĩna moabojare ua godacoaro yiroja. Ito bajibojarocati jeame ũjuroju cõabicu yiguĩji Dios ĩnare. Ĩnare masogũ yiguĩji Dios Jesucristore ĩna tuorũnuja.

16 Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñari Dios ya wi robo bajirã ña mani. ¿Iti gayere masibeati mua? 17 Dios ya wi robo bajirã ñari ĩ ñarã ña mani ĩja. Ito bajiri sĩgũ manire ĩ ñeñoja manire ĩ ñeñore waja ĩre waja senigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩre ruyuriogu yiguĩji Dios.

18 Muamasiti mua rujurire ruobesa. "Adi sita gãna ĩna masirise masi jeocõri buto masigũ ña yu", yibitiruja muare. Ado bajirojua mua yija quena. "Buto ñasagu meje, buto masigũ meje ña yu", yiruja muare. Ito bajiro mua yija queno masirã ñarã yirãji mua. 19 "Queno masirã ña gua", adi sita gãna ĩna yibojarocati ñe ma Dios ĩ tija. Dios oca tuti iti gotija ado bajiro gotia: "Queno masirã ña mani. Ado bajiro yirã yirãji mani", ĩna yi tuoĩabojarocati ĩnare camotagu yiguĩji Dios, yi gotia Dios oca tuti. 20 Gaje iti gotija ado bajiro gotia: Adi sita gãna queno masirã ĩna masirisere masi jeocõami Dios. "Queno masibeama ĩna", yami Dios, yi gotia ĩ oca tuti. 21 Ito bajiri, "Yu tuo suyagujua ñami buto masigũ", yi tuoĩa wanure ma muare. Dios oca muare riasorãre ĩna oca mua tuo masitoni ĩnare cũñi Dios. 22 Gua, yu, Apolos, Pedrore cuni ĩ oca muare riasotoni guare cũñi Dios. Adi sitaju mani catiroti, mani godaroti cuni cũñi Dios. Jane gaye, ija rẽtaroti gaye cuni manire cũ ĩsiñi Dios manire ejabuaroti gaye. 23 Cristo ñarã ña mani. Ĩ Cristo Dios yagu ñami. Ito bajiri mani cuni Dios ñarã ña ĩja.

Jesucristo oca goti ucuri masa ĩna moare gaye

4 [1]Ado bajirojua guare mua tuoĩaja quena: “Cristore moa ĩsira ñama ĩna”, guare mua yi tuoĩaja quena. Guare cũñi Dios ĩ oca masa ĩna masibitire gua riasotoni. [2]Moare cũ ecoana mani ñaja, queno mani moaja quena. Ito bajiro mani queno yija ticõri, manire tuorũnurã yirãji gãjerã. [3]“Cristore queno moa ĩsigũ ñami Pablo”, mua yija, mua yibeja cuni, tuoĩa usirio yibea yu. “Cristore queno moa ĩsigũ ñami Pablo”, masa ujarã ĩna yija, ĩna yibeja cuni, tuoĩa usirio yibea yu. “¿Cristore queno moa ĩsicati yu? Queno moa ĩsibitiruja gajea yu”, yi masibea yu. Cristo sĩgũti “Ĩ ñami queno yure moa ĩsigoru”, yi masiguĩji. [4]Yu tuoĩaja Cristore queno moa ĩsicu yu. Ito bajibojarocati, “Seti macu ñami ĩ”, yireoni meje ña iti. Mani Ujų Cristo riti ñaguĩji, “Queno moa ĩsiquĩ Pablo yure”, yigu. [5]Mani Ujų ĩ ejaroto riojua, gãjerã ĩna yirise ticõri, “Ñeñaro yirã ña mua”, yibitiruja manire. Mani Ujų ĩ tudi ejari rumu, yeyorojua masa ĩna yibojare gãjerã masa ĩna tiro riojo itire gotigu yiguĩji ĩ. “Ado bajiro yi ãmoa yu”, yi masa ĩna tuoĩa ñarise cuni recoti ĩogũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre queno moa ĩsigoana mani ñaja, “Queno yure yicu mua”, yi wanugũ yiguĩji Dios manire.

[6]Tuoya yu ñarã mua. Queno mua ñatoni iti gaye muare busia yu. Yu gaye, Apolos gaye cuni muare gotia yu. “Ado bajiro yami Pablo, Apolos cuni”, mua yi masitoni iti gaye muare gotia yu. Itire masicõri adi tuti iti rotiro bajiro ricati yibitiruja muare. Ito yicõri, “Guajuare riasori masa, muare riasori masa rẽto busaro masirã ñama ĩna”, gãmeri yibitiruja muare. [7]“Gãjerã rẽtoro masirã ña gua”, yire ma muare. Jeyaro mua masirise Dios ĩ muare jidicãre ña. Mua masirise muamasiti mua bujare meje ña. Dios ĩ jidicãre ña. “Dios oca riasoticõri, guamasiti queno tuo rẽtobua gua”, yire ma muare. “Dios ĩ ejabuarisena queno tuo rẽtobua gua”, mua yija quena.

[8]“Dios oca queno masia gua. Dise ruyabeto jeyaro masi jeoa gua”, yi tuoĩa mua, yu tija. “Ujarã robo bajiro bajicã gua ĩja”, yi tuoĩabojacõri guare jidicã mua ĩja. Ito bajiro mua yija, “Queno tuoĩarã meje ñama ĩna”, yi tuoĩa yu muare. Riti ujarã mua ñaja, quena ñaboadoja. Ujarã mua ñaja mua rãcati rotiboana gua cuni. [9]Ado bajiro tuoĩa yuama. Gua Jesucristo ocare riaso ucurã, “Bero gãna manire cũñi Dios”, yiado bajiro tuoĩa gua. “Ĩnare sĩacõrã yirãji mani”, ĩna yiana bajiro tuoĩa gua. “No bajiro ĩnare rẽtaja tiana mani”, yi tiama masa guare. Adi sita gãna, ũmacũju ángel mesa cuni guare rẽtarotire ti ñarãji ĩna. [10]Jesucristo oca gua riasojare, “Mecuri masa ñama ĩna”, yi tuoĩama masa guare. Ito bajiro guare ĩna yiroca, “Queno masirã ña guama”, yi tuoĩa mua. “Dios oca queno goti masirã meje ñama”, yi tuoĩama masa guare. Ito bajiro guare ĩna yiroca, “Dios ocare queno goti masia gua”, ya muama. Guareama masa ti te ñama. “Masa ĩna ti rũcubuoana ña mani”, ya muama. [11]Iti rumuju gua ñiocõcato bajiroti ñiocõa gua adocãta cuni. Ide ma guare. Yutabujuri cuni ma guare. Masa ñeñaro yama guare. Wi ma guare. [12]Ruje moacõri boga gua. Masa ĩna ñeñaro guare ĩna busitubojarocati, “Dios queno yijaro muare”, yire gaye rãca ĩnare cudia gua. Guare ĩna usirioro ĩna yi codebojarocati ĩnare gãmebea gua. [13]Guare ñeñaro ĩna busitubojarocati, usiriomenati ĩnajuare oca goti quenoa gua. Guare ti wanubeama ĩna. Adi sita gãna ĩna ãmobitire, ĩna cõado robo bajiro guare tiama ĩna. Iti rumuju cuni, adocãta cuni ñaro bajiroti guare ti teama ĩna.

14 Mʉa bojo bʉjatoni meje ito bajiro mʉare uca yʉ. Yʉ rĩa yʉ mairã robo
bajiro mʉare tʉoĩa yʉ. Ito bajiri mʉare goti riasogʉ adi mʉare uca yʉ. 15 Diez
mil ñarã Jesús oca riasori masa ñabojarocati sĩgʉ̃ ñami mʉare Jesús oca ria-
sosʉorʉ. Yʉ ña mʉare cajero riasosʉocacʉ. Ito bajiri mʉa jacʉ robo bajigʉ ña
yʉ. "Jesucristore mʉa tʉorʉ̃nʉja, mʉare masogʉ̃ yiguĩji Dios", yʉ yija tʉocõri,
ĩre tʉorʉ̃nʉsʉocʉ mʉa. 16 Yʉ yiado bajiroti mʉa yitoni mʉare josa yʉ.
17 Ito bajiro mʉa yire ãmoa yʉ. Ito bajiri Timoteore mʉa tʉ cõa yʉ. Ĩ ñami
mani Ʉjʉre queno tʉorʉ̃nʉgʉ̃. Ito bajiri yʉ macʉre bajiro ĩre tʉo maia yʉ.
"Cristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñari ado bajiro ñasotiami Pablo", mʉa yi masitoni mʉare
gotigʉ yiguĩji Timoteo. Jesucristore masirãre jeyaro yʉ riaso ucure gaye
mʉare goti rẽtobugʉ yiguĩji ĩ. 18 "Mani tʉ ejabicʉ yiguĩji Pablo. Ito bajiri mani
ãmoro bajiroti yiana", yi tʉoĩa wanʉboja mʉa coriarã. 19 "Dios ĩ ãmoja, yoari
mejeti mʉare tigʉ wacʉ yigʉja yʉ", yi tʉoĩa yʉ. Mʉa tʉ yʉ ejaja, ito bajiro
tʉoĩa wanʉbojarãre tigʉ yigʉja yʉ. Mʉa tʉ ejacõri, no bajiro ĩna yija tigʉ
yigʉja yʉ. Ito yicõri, riti Dios ĩ masirisena ĩna moaja ti ejagʉ yigʉja yʉ. 20 "Ĩre
tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", mani yi masija, oca riti meje
bʉsirãji mani. Ĩ ejabʉarisena queno ĩre moa ĩsirã yirãji mani. 21 ¿No bajiro
ãmoati mʉa? Ñeñaro mʉa yisotire mʉa jidicãbeja, "Quenabea mʉa", ¿yʉ yi
tʉdi ejare ãmoatite mʉa? Ñeñaro mʉa yirise mʉa jidicãja, ¿mʉa tʉ ejacõri yʉ
wanʉrejʉare ãmoatite mʉa?

Rocati romiare ajere quenabea, yi Pablo ĩ gotire gaye

5 1 Sĩgʉ̃ mʉa rãca gagʉ ado bajiro oca ruyuami: "Ĩ jacʉ manojo rãca que-
nabeto aje ñayijʉ", yire oca ruyua. Iti ña bʉto ñeñaro yire. Gãjerãma
Diore masimena ñabojarãti itioniregorama yimenaji. 2 Iti ñeñarise mʉa wato
ĩ yi ñabojarocati, "Queno yirã ña gʉa", ¿yi tʉoĩa wanʉbojati mʉa? Masa
ĩna godaja bojori bʉjaro bajiro bojori bʉja ñarʉja mʉare. Ñeñaro yigʉre ĩre
mʉa bucõaja quena. 3 Reco mʉa rãca ñabitibojagʉti, yʉ tʉoĩarisena mʉa tʉjʉ
ña yʉ. Mʉa rãca ñabitibojagʉti, "Ado bajiro yiroja ĩ ñeñaro yirise waja", yi
masicã yʉ. 4 "Ado bajiro ãmoami mani Ʉjʉ Cristo", yirona mʉa minijuare
ãmoa yʉ. Ito bajiro mʉa minijua ñaroca yʉ tʉoĩarisena mʉa rãca ñagʉ̃ yigʉja
yʉ. Mani Ʉjʉ Jesucristo cʉni ĩ masirisena mʉa rãca ñagʉ̃ yiguĩji ĩ, "Ado bajiro
gʉa yija quena", mʉa yi tʉoĩatoni. 5 Minijuacõri ñeñaro yigʉre bucõaña mʉa,
rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás ĩ ãmoro bajiro ĩre ĩ yitoni. Ito bajiro mʉa yija, ĩ ãmoro
bajiroti ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Satanás ĩre. Ito bajiro mʉa yija ĩ ñeñaro
yirisere jidicãgʉ̃ yiguĩji gajea. Ito bajiro ñeñaro ĩ yirise ĩ jidicãja, mani Ʉjʉ
Jesucristo ĩ tʉdi ejari rʉmʉ ĩre masogʉ̃ yiguĩji.
6 Ito bajiro ñeñarise mʉa wato ĩ yi ñaja, "Queno yirã ña gʉa", yire ma
mʉare. Wadarise ʉco jabeto mani wʉoja, ñarocõti wʉsa jediroja. Ito baji-
roti ñeñaro yigʉ mʉa wato ĩ wʉsaja ñeñaro yirã riti ñarã yirãji mʉa. ¿Iti
gayere masibeati mʉa? 7 Ito bajiri mʉa wato ñeñaro yigʉre bucõaña, gãjerã
cʉni ñeñaro ĩna yibe yirona. Ĩre bajiro ñeñaro yibeama gãjerã maji. Ito bajiri
ñeñaro yisʉogʉre bucõaja quena. Mani ñeñaro yirise waja, waja yirocʉ
manire yiari goda ĩsiñi Cristo. Pascua basa menirã oveja macʉre sĩasotiama
ĩna. Ĩ robo bajiroti manire goda ĩsirʉ ñari, oveja macʉ robo bajiro bajigʉ
ñami Cristo. Ito bajiri mani ñeñaro yirise Cristo ĩ waja yicãre ñajare, mani
wato ñeñaro yirãre bucõaja quena. 8 Ñeñarisere camotadigorʉja manire. Ito

bajiro mani bajija naju wadarise ʉco wʉoya mana robo bajirãji mani. Gãjerãre ti tudibitirʉja manire. Ito yicõri jeyaro ñeñaro yirise jidicãcõri quenarise rioti yisotirʉja manire.

9 Iti rʉmʉjʉ mʉare yʉ papera cõasʉocati ado bajiro mʉare goticʉ yʉ: "Rocati romia ajerã rãca baba cʉtibeja mʉa", yi mʉare goti ñucacʉ yʉ iti rʉmʉjʉ. 10 Ito bajiro yʉ yicati, "Adi sita gãna Jesure masimenare camotadiya mʉa", yirocʉ meje yicʉ yʉ. Ĩna Jesure masimena rocati romiare ajerã ñama ĩna. Jai bʉsaro niyeru bʉja ãmorã rʉorã ñama ĩna. Riniri masa ñama ĩna. Ito yicõri ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉoama ĩna. "Adi sita gãnare camotadiya", yʉ yija, adi sitare wagoboana mʉa. "Ito bajiro yiba", yirocʉ meje yicʉ yʉ. 11 "Ado bajirojʉa yiba mʉa", yirocʉ mʉare goticʉ yʉ. "Jesure tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ña yʉ", yibojagʉti, rocati romiare ajegʉ rãca baba cʉtibeja. Jai bʉsaro bʉjarocʉ rʉogʉre baba cʉtibeja. Ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉorãre baba cʉtibeja. Rocati rʉocõri oca menigʉ̃ rãca baba cʉtibeja. Mecʉ jaigʉ rãca baba cʉtibeja. Ito yicõri, "Jesure tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ña yʉ", yibojagʉti rinire jaigʉre baba cʉtibeja, yirocʉ mʉare gotisʉocʉ yʉ iti rʉmʉjʉ. Ito bajiro ñeñaro yirã rãca baba cʉtibeja. 12-13 Dios riti ñami Jesure tʉorʉ̃nʉmenare ĩna ñeñaro yirise waja, waja seni masigʉ̃. Maniama ĩna ñeñaro yirise waja, waja seniri masa meje ña mani. Ito bajibojarocati mani robo bajiro Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ñabojarãti ñeñaro yirise ĩna jidicã ãmobeja mani bucõaja quena. Dios oca tuti iti gotija ado bajiro gotia: "Mʉa rãca gagʉ ñeñaro yigʉre bucõaña", yi gotia Dios oca tuti.

Gãji Jesure masigʉ̃ rãca mani oca cʉtire gaye

6 1 Gãji Jesucristore masigʉ̃ rãca mʉa oca josaja, iti oca quenorona Jesure masimena oca quenori masa tʉ wabeja. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Jesure masirã oca quenori masa tʉjʉa mʉa waja quena. 2 Mani Dios ñarã ĩ rãcati adi sita gãnare beserã yirãji. ¿Itire masibeati mʉa? Riti ĩ rãca beserã yirãji mani. Ito bajiri Dios rãca adi sita gãnare mani bese masija, oca jabeto iti ñaja queno masirʉja manire. 3 "Ũmacʉ̃jʉ ángel mesare Dios rãca beserã yirãji mani", ¿yi masibeati mʉa? Ĩnare mani bese masija, adocãta mani wato oca jabeto ñarisere queno masirʉja manire. 4 Ito bajiri mʉa wato oca ñaja, Jesure masimena oca quenori masa tʉ wabeja. Ĩnaõna tʉ mʉa waja quenabea. 5 Mʉa bojo bʉjatoni itire mʉare gotia yʉ. ¿Mʉa wato queno tʉo masigʉ̃ Jesure tʉorʉ̃nʉgʉ̃ oca quenori masʉ ñabiquĩjida? Ñaguĩji gajea. 6 Ito bajibojarocati gãji Jesure masigʉ̃ rãca mʉa oca josaja, Jesure masimena oca quenori masa tʉ warãji mʉa. Ito bajiro mʉa yija quenabea.

7 Jesure masirã ñabojarãti mʉa gãmeri tudija, "Jesure queno cʉdirã meje ñama ĩna maji", yi tʉoĩagʉ̃ja yʉ mʉare. Gãjire mʉa seti yija quenabea. Sĩgʉ̃ mʉare ñeñaro ĩ yibojarocati, mʉa gãmebeja, itijʉa ña bʉto bʉsa quenarise. Gãji mʉare ĩ rinija, riojoti tibojaja quena. Ĩre gãmebeja. 8 Ito bajiro yibesa mʉa. Mʉamasiti ñeñaro yicõri mʉa ñarãre rinia mʉa.

9-10 "Dios ĩ rotirojʉ ejamena yirãji ñeñaro yiri masa", yi masicãrã ñaboja mʉa. "Ñeñaro yirã ñabojarãti Dios tʉ ejarã yirãji mani", yi tʉoĩaboja mʉa. Ado bajiro ñeñaro yirã Dios tʉ wamenaji. Tʉote mʉa. Rocati romiare ajerã Dios tʉ wamenaji. Ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉorã cʉni wamena yirãji. Manojo cʉtirã ñabojarãti gãjerã romiare ajerã, ĩna comasiti yirã cʉni, riniri masa cʉni, jai bʉsaro bʉjarona rʉorã cʉni, mecʉ jairã cʉni, rocati socacõri rʉo

gotirã cuni, rini ucurã cuni Dios tu wamenaji. “Ĩna robo bajiro ñeñaro mani yibojarocati Dios tu ejarã yirãji mani”, yi tuoĩabojabesa mua. 11 Iti rumuju ĩna robo bajirã ñayija mua maji. Mua ñeñaro yirisere waja yi ecoana ña mua ĩja. Ito bajiri Jesucristore tuorũnucõri Dios ñarã ña mua ĩja. Espíritu Santona suoriti Dios ĩ boca ãmiana ña mani. “Ĩna ñama quenarã. Yure waja ruyuriobeama ĩna”, Dios ĩ yi tuoĩarã ña mani.

Mani ya ruju Dios yeti ña, yire gaye

12 Ado bajiro yama coriarã: “Rẽore ma guare. Gua ãmoro bajiroti yi masia gua ĩja”, yama coriarã. Riti ña, ito bajibojarocati jeyaro mani yi ãmorise quenarise meje ña. Mani yi ãmorise gãjerãre iti ejabuabeja, yibitiruja manire. Mani ãmoro bajiro yi masirã ñabojarãti, ñeñaro mani yi uyabojarisere yibe yirona, mani ya rujure rẽoja quena. 13 Gãjerã ado bajiro yama: “Jeraga mani sãroti ña bare. Bare sãñariju ña jeraga. Ito bajiro manire meniñi Dios”, yama gãjerã. Ito bajibojarocati, mani ya jeraga, bare cuni ñatĩñaroti meje ña. Mani babojarise, mani ya jeraga cuni jediroca yigu yiguĩji Dios ũmacũju. Gãjerã ado bajiro yibojama ĩna: “Romia rãca mani ajetoni ruju manire ĩsiñi Dios”, yibojama ĩna. Ado robouja bajia: Mani Ujure mani moa ĩsitoni ruju ña manire. Ĩ ñami mani ya rujure tirũnugũ. 14 Mani Uju Jesucristore tudi catiroca Dios ĩ yiado bajiroti mani tudi catiroca yigu yiguĩji Dios. Ĩ masirisena manire ãmi mujagũ yiguĩji Dios.

15 Mani ya usiju quedi sãjacõri mani ya rujuju ñaguĩji Cristo. “Ito bajiro bajiguĩji”, ¿yi masibeati mua? ¿Mani ya usiju ĩ ñabojarocati wedi maso rãca mani waja quenati? Meje, quenabetoja. Ito bajiri itire yibitiruja manire. 16 Sĩgũ wedi maso rãca ĩ ajeja co ruju bajiroti ruju cutirã ñama ĩna. “Ito bajiro bajiroja”, ¿yi masibeati mua itire? Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Manojo cutigu co ruju bajiroti ruju cutirã ñama ĩna”, yi gotia Dios oca tuti. 17 Sĩgũ Cristore boca ãmigũ ĩ ya usiju ĩ quedi sãjaroca sĩgũ robo bajiro bajiama ĩna jũarã.

18 Ito bajiri muamasiti mua ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa. Gaje ñeñaro mani yirise mani ya rujuna meje ya mani. No ĩmasiti ĩ ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro ĩ yija, ĩ ya rujure ñeñogũ yami ĩ. 19 Manire Espíritu Santo queo sãñi Dios. Ito bajiri Espíritu Santo mani rãca ñami ĩja. Manire ĩ quedi sãjaja bero mani ya rujuti ñaroja ĩ ya wi ĩja. Mani ya ruju Dios yeti ña. ¿Itire masibeati mua? Ĩ ñami mani Uju. 20 Ito bajiroti bajia. Ĩ ñarã mani ñatoni waja rũcuro manire waja yi ãmiñi ĩ. Mani ya ruju, mani tuoĩarise cuni Dios yeti ña. Mani ya rujuna, mani ya usina cuni Dios ĩ ãmoro bajiro riti yiruja manire.

Manojo cutire gaye

7 1 Paperana yure mua seniĩa ñucare adocãta itire cudigu ya yu. ¿Sĩgũ manojo macu ĩ ña ãmoja quena ñati? yure mua yi seniĩa ñucare, “Quena ña”, ya yu itire. 2 Ito bajibojarocati, “Ĩna manojo cutibeja rocati ajerã yirãji gajea”, yi masicõri, “Ĩna manojo cutija quena”, ya yu. Romia cuni ĩna manuju cutibeja rocati ajerã yirãji gajea. Ito bajiri ĩna manuju cutija quena. 3 Manojo cuticõri iso ãmoro bajiro cudija quena. Isouja cuni ito bajiroti manuju ĩ ãmoro bajiro cudija quena. 4 Manuju cuticõri, “Yu ãmoro bajiro yicoja yu”,

yire ma romiore. Iso manʉjʉ yago ñamo iso ĩja. Manojo cʉticõri, “Yʉ ãmoro bajiro yicʉja yʉ”, yire ma ʉ̃mʉgʉ̃re cʉni. Ĩ manojo yagʉ ñami ĩ ĩja. 5 Ito bajiri manʉjʉ cʉtirã, manʉjʉ ĩ yi ãmoja, “Yibesa”, yire ma romiore. Ʉ̃mʉgʉ̃re ito bajiroti, manojo iso yi ãmoja, “Yibesa”, yire ma ʉ̃mʉgʉ̃re. Diore rʉ̃cʉbʉorona, “Yibitirʉja mani maji”, yi ĩna jʉ̃arãjʉ ĩna tʉoĩaja, quena ña. Diore rʉ̃cʉbʉo tĩorã ĩna yisotiado bajiroti ĩna yija quena ña mʉcana. “Yoari ĩna yibeja ñemecʉti masimenaji”, yi tʉoĩagʉ̃ ñami Satanás. Ito bajiri yoari ĩna yibeja, gãjerã rãca ĩna aje ãmoroca yi codegʉ yiguĩji rʉ̃mʉ́a ʉjʉ.

6 Itire mʉare rotirocʉ meje ya yʉ. Yʉ gotiro bajiroti mʉa yija, “Quena ña”, yirocʉ mʉare ya yʉ itire. 7 Yʉmasiti yʉ tʉoĩaja, yʉ bajiro riti mʉa bajija quena. Manojo macʉ ña yʉama. Ito bajibojarocati sĩgʉ̃ robo bajirã meje ña mani. Gãjerãre ĩna manojo cʉtiroca yami Dios. Gãjerãre manojo mana ñabojarãti ĩna wanʉroca yami Dios.

8 Mʉa manojo manare, manojo godagoanare cʉni ado bajiro ya yʉ mʉare: Yʉ robo bajiro manojo mana mʉa ñacõaja quena ña. 9 Ito bajibojarocati sĩgʉ̃ ĩ ñemecʉti masibeja, manojo cʉtija quena. Sĩgʉ̃ romiare bʉto ĩ tʉoĩaja, ĩ manojo cʉtija quena ĩocʉ̃re. Romio cʉni ʉ̃mʉgʉ̃re bʉto iso tʉoĩaja, iso manʉjʉ cʉtija quena isore.

10 Ado bajiro rotia yʉ mʉare. Mʉa manʉjʉ cʉticãna gãmeri jidicãre ma. Iti ña mani Ʉjʉ ĩ rotire. Yʉmasiti yʉ tʉoĩa rujeore meje ña iti. 11 Sĩgõ manʉjʉ jidicãro iso ñaja, gãji manʉjʉ cʉtire ma isore. Iso manʉjʉ ñacãrʉ rãca oca quenoja quena mʉcana. Ito bajiroti ʉ̃mʉgʉ̃ cʉni ĩ manojo cʉtija, jidicãre ma.

12 Adocãta yʉ tʉoĩarisere mʉare gotigʉ ya yʉ. Mani Ʉjʉ ĩ gotigore meje ña iti. Ĩ cʉ̃rʉ ñari ado bajiro gotia yʉ: Mʉa coriarã Jesure masimena rãca manojo cʉtirã ñarãji mʉa. Mʉa manojosãromia mʉa rãca ĩna ña jidicã ãmobeja, jidicãre ma mʉare. 13 Mʉa coriarã Jesure masimena rãca manʉjʉ cʉtirãji mʉa. Mʉa manʉjʉsabatia mʉa rãca ĩna ña jidicã ãmobeja, jidicãre ma mʉare. 14 Mʉa manʉjʉsabatia Jesure masimena ñabojarãti mʉare ĩna manojo cʉtija, ĩnare cʉni ti maigʉ̃ yiguĩji Dios. Dios mʉare ĩ queno yiado bajiroti mʉa manʉjʉsabatiare cʉni queno yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiroti mʉa manojosãromiare Jesucristore masimena ñabojarãti ĩnare ti maigʉ̃ yiguĩji Dios. Mʉa rĩare cʉni ti maigʉ̃ yiguĩji Dios. Jesure tʉorʉ̃nʉrã mʉa ñajare, mʉa rĩare cʉni queno yigʉ yiguĩji Dios. “Yʉre tʉorʉ̃nʉmena rĩa meje ñama”, yi tʉoĩacõri mʉa rĩare cʉni queno yigʉ yiguĩji Dios. 15 Sĩgʉ̃ Jesure masigʉ̃ ĩ manojo Jesure tʉorʉ̃nʉbeco ñari iso jidicã ãmogõ iso josaja, jidicãja quena. Sĩgʉ̃ mʉa manʉjʉ Jesure masibicʉ ñari ĩ jidicã ãmogʉ̃ ĩ josaja, jidicãja quena. Ñe oca manoti queno mani ñare ãmoguĩji Dios. Ito bajiri jidicã ãmorã ĩna josaja, ĩnare mai cũbeja quena. 16 “Jesure masigõ yʉ ñajare yʉ rãca ĩ ñaja, Jesure boca ãmigʉ̃ yiguĩji ĩ cʉni”, yi tʉoĩa masibea mʉa. “Jesure masigʉ̃ yʉ ñajare yʉ rãca iso ñaja, Jesure boca ãmigõ yigõji iso cʉni”, yi tʉoĩa masibea mʉa.

17 Mani ñaroto bajiroti manire cũñi Dios. Jesure boca ãmicõri mani ñasʉoado bajiroti mani ñaja quena. No Jesure tʉorʉ̃nʉrã ĩna minijuaja, ito bajiro gotisotia yʉ ĩnare. 18 Sĩgʉ̃ wiro tagorʉ Cristore ĩ boca ãmija, “Bʉjato bajia wiro tagorʉ ña yʉ”, yire ma. Sĩgʉ̃ wiro taya macʉ Jesure ĩ boca ãmija, ĩ ñado bajiroti ĩ ñaja quena. 19 Wiro tana mani ñaja, taya mana mani ñaja cʉni, no yibea. Ñasarise meje ña. Ado robojʉa bajia ñasarise: Dios ĩ ãmoro bajiro mani yija, iti ña ñasarise. 20 Cristore boca ãmicõri mani ñasʉoado bajiroti

mani ñaja quena. 21 Gãjerãre moa ĩsi ñarã Jesure mʉa boca ãmija, “Bʉjato bajia ĩna josʉ ña yʉ”, yire ma mʉare. Ito bajibojarocati mʉajʉare ĩna bucõa ãmoja budija quena. 22 Gãjerãre moa ĩsi ñarã Jesure mʉa boca ãmija, mʉa ʉjʉ josa meje ña mʉa adocãta. Cristo ñami mʉa ʉjʉ adocãta, ito yicõri ĩre moa ĩsirã ña mʉa ĩja. Gãjerãre moa ĩsirã meje mʉa ñaja, Cristore boca ãmicõri, adocãta Cristore moa ĩsirã ña mʉa ĩja. 23 Ĩ ñarã mani ñatoni waja rʉ̃cʉrisena manire waja yi ĩsiñi Dios. Ĩ sĩgʉ̃ti ñami mani Ʉjʉ. Ito bajiri adocãta ĩre moa ĩsia mani. Ĩ ãmoro bajiro riti yirʉja manire. Adi macãrʉcʉ̃ro ñeñaro yire mani yitoni gãjerã ĩna yi codebojaja ĩnare cʉdibitirʉja manire. 24 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Cristore boca ãmicõri, mani ñasʉoado bajiroti mani ñaja quena. Ito yicõri Diore mani tʉorʉ̃nʉsotija quena.

25 “Manʉjʉ mana, manojo manare cʉni, ado bajiro rotiami mani Ʉjʉ”, yire ma yʉre. Ito bajibojarocati yʉ tʉoĩarise mʉare gotigʉ ya yʉ. Yʉre ti maicõri ĩ cũrʉ ñari bʉsia yʉ. Ito bajiri yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja quena. 26 Ado bajiro tʉoĩa yʉ: “Adi rʉmʉri ñare gaye josari ña. Ito bajiri mʉa manojo mana mʉa ñado bajiroti ñaja quena”, yi tʉoĩa yʉ. 27 “Mʉa manojo cʉticãrã jidicãre ma ĩja. Mʉa manojo mana ñarã ãmabeja quena”, ya yʉ mʉare. 28 Ito bajiro yʉ yibojarocati, sĩgʉ̃ ʉ̃mʉgʉ̃ ĩ manojo cʉti ãmoja, ito yicõri romio cʉni iso manʉjʉ cʉti ãmoja, ĩna manʉjʉ cʉtija ñeñaro yirã meje yama ĩna. Manojo cʉtirã bʉto oca ña codero bajiro ʉsirioro bʉjarã yirãji. Iti mʉare bajibe yirocʉ iti mʉare goti camota yʉ. Adi rʉmʉri josari ña manire. Ito bajiri manojo cʉticõri, manʉjʉ cʉticõri bʉto bʉsa josari ñaro yiroja mʉare.

29 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. “Nocõ mejeti rʉya manire”, yirocʉ iti mʉare gotia yʉ. Mʉa manojo cʉtirã, manojo mana bajiro Diore moa ĩsiña. 30 Mʉa godago ecoana, godago ecobitiana bajiro ĩre moa ĩsiña. Mʉa basa ñarã, basamena bajiro Diore moa ĩsiña. Mʉa gajeoni bʉjarã, “Iti ña yʉ ye”, yimenati Diore moa ĩsiña. 31 Mʉa adi sitajʉre queno bʉjarã, queno bʉjamena bajiro Diore moa ĩsiña. Adi sita gaye mani tirise jedi wajʉ.

32 Tʉoĩa ʉsiriomenati mʉa ñare ãmoa yʉ. Sĩgʉ̃ manojo macʉ mani Ʉjʉ ye moarocʉ, tʉoĩagʉ̃ yiguĩji ĩ. Mani Ʉjʉ ĩ wanʉtoni tʉoĩagʉ̃ yiguĩji ĩ. 33 Manojo cʉtigʉ ĩ manojo queno ñatoni adi sita gayere tʉoĩagʉ̃ yiguĩji. Ito yicõri ĩ manojo wanʉtoni tʉoĩa ʉsiriogʉ yiguĩji. 34 Diore moa ĩsire, manojore moa ĩsire jʉaji tʉoĩare gaye ñaroja ĩre. Manʉjʉ cʉtigo, manʉjʉ maco cʉni ito bajiroti bajirãji ĩna cʉni. Manʉjʉ maco ito bajiroti mani Ʉjʉre moa ĩsiroco tʉoĩa ʉsiriogo yigõji. “Yʉ ya rujʉna, yʉ ya ʉsina cʉni Diore moa ĩsigõ yigoja yʉ”, yi tʉoĩagõ yigõji iso. Manʉjʉ cʉtigoama iso manʉjʉ queno ñatoni adi ʉ̃mʉari gayere tʉoĩa ʉsiriogo yigõji. Ito yicõri iso manʉjʉ wanʉtoni tʉoĩa ʉsiriogo yigõji.

35 Mʉare rẽorocʉ meje iti gotia yʉ. Mʉa queno ñatoni itire gotia yʉ. Mʉa queno yi ñare ãmoa yʉ. “Mani Ʉjʉ Jesucristore riti moa ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ”, yi mʉa rʉ̃cʉbʉore ãmoa yʉ.

36 “Yʉ manojo ñaroco bʉcʉacoamo ĩja. Bʉtoguti isore ãmocõa yʉ. Ito bajiri ñemecʉti masibea yʉ”, yi tʉoĩacõri sĩgʉ̃ ĩ manojo cʉtija quena. Ito bajiro ĩ ãmogõre ĩ manojo cʉtija, ñeñaro yigʉ meje yami ĩ. 37 Gãjiama, “Manojo macʉ ñagʉ̃ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩacõri ĩ tʉoĩaro bajiro ĩ manojo cʉtibeja quena. “Manojo macʉ ñabojagʉti ñemecʉti masia yʉ”, ĩ ya ʉsijʉ ĩ yi tʉoĩa masija, manojo macʉ

ĩ ñaja quenaña ĩocũre. 38 Sĩgũ ito bajiro bʉto ĩ ãmogõre ĩ manojo cʉtija queno yami. Ito bajibojarocati gãjiama ĩ manojo cʉtibeja queno bʉsa yami ĩ.

39 Sĩgõ manʉjʉ cʉticãro, manʉjʉ ĩ catiroca riti gãji rãca manʉjʉ cʉtire ma isore. Iso manʉjʉ godagoja, gãji iso ãmogũ rãca iso manʉjʉ cʉtija quena ña. Gãji Jesure masigũ rãca iso manʉjʉ cʉtija quena. 40 Ito bajibojarocati mʉcana tʉdi iso manʉjʉ cʉti ãmobeja, “Bʉto bʉsa wanʉgõ yigõji iso”, yi tʉoĩa yʉ. “Espíritu Santo yʉre ĩ ejabʉajare, ito bajiro bʉsia yʉ”, yi tʉoĩa yʉ.

Ĩna meni rujeoanare ecare gaye

8 1 Ĩna meni rujeoanare rũcʉbʉorã waibʉcʉrã sĩacõri ecare gaye mʉare bʉsigʉ ya yʉ adocãta. “Itire mani baja, quena ña. Ñeñaro yibea mani”, yi masi jedirãji mʉa. Ito bajibojarocati, “Gãjerã rẽtoro masirã ña gʉa”, mʉa yibojaja, masirã meje ña mʉa. Gãmeri mani ti maija itijʉa ña ñasarise. Gãmeri mani ti maija, gãmeri tʉoĩa oca sẽoroca yirãji mani. 2 “Queno masigũ ña yʉ”, sĩgũ ĩ yibojaja, queno masigũ meje ñami ĩocũ. Ĩ masiriseonijʉare masibeami ĩ. 3 No Diore ti maigũre, ĩre ti masicõri ĩre maigũ yiguĩji Dios.

4 Ĩna meni rujeoanare waibʉcʉ sĩacõri ĩna ecare gaye mʉare bʉsigʉ ya yʉ. “Masa ĩna meni rujeoana ñasarã meje ñama”, yi tʉoĩa mani. “Dios sĩgũti ñami ñasagʉ”, yi tʉoĩa mani. 5 Adi sita gãna Diore masimena ĩna gotija, “Ũmacũjʉ, jacajʉ cʉni mani rũcʉbʉorona ñama ĩna. Jãjarã ñarãji mani rũcʉbʉorona, mani ʉjarã”, yi tʉoĩabojama Diore masimena. 6 Ito bajiro ĩna yi tʉoĩabojarocati, jãjarã meje ñama mani rũcʉbʉorona. Dios mani Jacʉ sĩgũti ñami mani rũcʉbʉosarocʉ. Ĩti ñami jeyarore rujeorʉ. Ĩre moa ĩsirona ña mani. Sĩgũ ñami mani Ʉjʉ. Ĩ ñami Jesucristo. Ína sʉoriti jeyaro ña. “Mani cʉni ína sʉoriti ña”, yi tʉoĩa mani.

7 Ito bajiro mani yi tʉoĩabojarocati gãjerã Jesure masirã ñabojarãti masimenaji iti gayere. Jesure ĩna masiroto riojʉa ĩna meni rujeoanare rũcʉbʉorã ñayijarã ĩna maji. Ito bajiri, “Masa ĩna meni rujeorʉre bare ĩna ecare mani baja, quenabetoja manire, ñeñaro ya mani”, yi tʉoĩarãji ĩna. Ito bajiro tʉoĩabojarãti ĩna baja, tʉoĩa oca sẽomena yirãji ĩna. Ito yicõri queno Diore cʉdimenaji ĩna. 8 Mani baja, mani babeja cʉni ñasarise meje ña iti Dios ĩ tija. “Itire mani babeja, manire ti wanʉgũ yiguĩji Dios”, yire ma. Ito yicõri, “Itire mani baja, manire ti wanʉbicʉ yiguĩji Dios”, yire cʉni ma. 9 “Mani baja, mani babeja cʉni no yibea”, yi masibojarãti mani baroto riojʉa queno tʉoĩaja quena. Itire mani baja ticõri, “Diore masibojarãti queno cʉdibeama ĩna”, yi tʉoĩagũ yiguĩji Jesure tʉorũnʉsʉogʉ gajea. Ito bajiro tʉoĩa wisacõri Jesure tʉoĩa jidicãgũ yiguĩji. 10 Ado bajiro rẽtaroja gajea. Sĩgũ Jesure tʉorũnʉsʉogʉ ĩna meni rujeorʉre ĩna ecare mani baja tigʉ yiguĩji gajea. Itire mani baja, “Quena ña. No yibea”, yi tʉoĩa mani. Ito bajibojarocati ĩjʉama masibiquĩji itire. Mani baja ticõri, “Yʉ baja quenabetoja”, yi tʉoĩabojagʉti bagʉ yiguĩji ĩ cʉni. 11 “Rẽore ma”, yi masibojarãti mani baja, Jesure tʉorũnʉsʉogʉ ĩ tʉoĩa jidicãroca yirã yirãji gajea mani. Ĩre yiari cʉni goda ĩsiñi Cristo. Mani baja ticõri, Jesucristore jidicãgũ yiguĩji. Ito bajiri, “Rẽore ma”, yi masibojarãti babitirʉja manire. 12 Itire mani baja ticõri, sĩgũ Jesure tʉorũnʉsʉogʉre ĩ tʉoĩa wisaroca yirãji mani. Ito bajiro mani yija ĩre riti meje ñeñaro ya mani. Cristore cʉni ñeñaro yirã ya mani. 13 Ito bajiri waibʉcʉ yʉ baja ticõri sĩgũ Jesure tʉorũnʉsʉogʉ ĩ tʉoĩa wisaroca yʉ yija, waibʉcʉ ri babitirʉja yʉre. Jesure ĩ tʉoĩa jidicãroca yibe yirocʉ itire babitirʉja yʉre.

Jesucristo ĩ cũana ñari, "Ado bajiro yiana mani", ĩna yire gaye

9 [1] Yʉ ãmoro bajiro yi masibojagʉti Jesucristo ãmoro bajiro cʉdirocʉ ña yʉ. Ĩ oca yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Dios. Ĩre moa ĩsigʉ̃ mʉare riasocʉ yʉ. "Pablo ĩ riasorisere tʉocõri, Jesure tʉorʉ̃nʉsʉocʉ mani", yi tʉoĩarãji mʉa. [2] "Jesús ĩ cũrʉ meje ñami Pablo", yirã yirãji gajea gãjerã. Yʉ riasorisere tʉocõri Jesure tʉorʉ̃nʉcʉ mʉa. Ito bajiri itina, "Jesús ĩ cũrʉ ñami Pablo", yi tʉoĩarã yirãji mʉa.

[3] "Jesús ĩ cũrʉ meje ñami Pablo", ĩna yija, ado bajiro cʉdia yʉ: [4] Jesús ĩ cũrʉ ña yʉ. Ito bajiri yʉ riasore waja yʉre ĩna ecaja, yʉre ĩna ioja cʉni boca ãmire ña yʉre. [5] Gãjerã Jesús ĩ cũana masare riaso ucurã ĩna waja, ĩna manojosãromia rãca wa ucuama. Ito bajiroti ĩna manojosãromia rãca riaso ucurã wama Jesús ocabaji mesa, ito yicõri Pedro cʉni. Ĩna manojo cʉtiado bajiroti sĩgõ Jesure tʉorʉ̃nʉgõ rãca yʉ manojo cʉti ãmoja, manojo cʉti masia yʉ cʉni. [6] Jesucristo oca goti ucuri masa ĩna ña masitoni jeyaro ejabʉa mʉa ĩnareama. "Bernabé, Pablo rãca Jesucristo oca goti ucurã ĩna ña masitoni ĩna moaja quena", ¿yi tʉoĩati mʉa gʉareama? [7] Gãjerãre moa ĩsirã ñari waja bʉjarã yirãji surara. Rocati ñamena yirãji. Ʉyé otegʉ iti ricare bagʉ yiguĩji. Oveja coderi masʉ cʉni ĩna ya õjegõa bijecõri idigʉ yiguĩji ĩ. [8] Iti yʉ gotirise, "Ĩ tʉoĩarise bʉsiami Pablo", ¿yi tʉoĩati mʉa yʉre? Bajibea. Ito bajiroti gotia Moisés ñayorʉ ĩ rotire cʉni. [9] Dios rotirise ucagʉ ado bajiro ucañi Moisés ñayorʉ: "Ta wecʉ trigo ajere ĩ wi cʉda codaja, 'Bajaro ĩ cʉni jabeto', yirona ĩ ya rise sia biabesa", yi gotia Dios oca tuti. Ta wecʉ ĩ batoni tʉoĩa ʉsiriogʉ meje itire yiñi Dios. [10] Gʉa ĩ oca riaso ucurãre tʉoĩacõri ito bajiro gotiñi Dios. Gʉare masa ejabʉatoni itire gotiñi ĩ. Weseca moagʉ̃, trigo ajeri codagʉ cʉni, "Ito bajiro bʉjagʉ yigʉja yʉ", yi tʉoĩa wanʉcõri moama ĩna. [11] Dios oca mʉare riasosʉorã, wesecajʉ oterã bajiro moacʉ gʉa. ¿Weseca oteri masa ĩna bʉjado bajiro mʉare gʉa bʉjaja, no bajirojada? ¿Gʉa riasore waja gʉare mʉa ejabʉaja, no bajirojada? [12] Gãjerã Dios oca mʉare riasoanare ĩna ñatoni ĩna ãmorise ĩsiyija mʉa. Ĩnare mʉa ĩsija, gʉa mʉare riasosʉoanajʉare queno bʉsa mʉa ĩsija quena. "Mʉare riasocʉ gʉa. Ito bajiri gʉa ñatoni gʉa bojoro bʉjarise ĩsiña", yi tʉoĩabojarãti mʉare senibiticʉ gʉa.

Ado robojʉa bajicʉ gʉa. Gʉare bare manija, yutabujuri manija, riojoti ñemecʉticʉ gʉa. "Cristo oca mani riasoroca ĩnare mani senija, ĩ ocare boca ãmimenaji ĩna", yi tʉoĩacõri mʉare senibiticʉ gʉa. Riojoti ñemecʉticʉ gʉa. [13] Judio masa ĩna minijuara wi ĩna moaja iti wi gayeti bocatirãji. Ado bajiro bajia iti. Diore rʉ̃cʉbʉorona ĩna menira casabo waibʉcʉrã sĩacõri ĩna soeriseti bama itijʉ moari masa. Itire masia mʉa. [14] Ito bajiroti bajia Cristo oca riasorãre cʉni. Ĩna riasore waja ĩna riasoana ĩnare ejabʉaja quena. Ito bajiro rotiñi mani Ʉjʉ Cristo. [15] Mʉare seni masibojagʉti coji mʉare senibiticʉ yʉ. Adi yʉ mʉare ucarise cʉni yʉre mʉa ĩsitoni meje uca yʉ. Ñiocõ goda wabojagʉti mʉare senibicʉ yigʉja yʉ. "Senibicʉti masare riasocʉ yʉ", yi tʉoĩacõri wanʉa yʉ.

[16] "Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre masogʉ̃ yiguĩji Cristo", yʉ yi masare riasoja, "Queno yigʉ ña yʉ", yi tʉoĩabea yʉ. Ito bajiro yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Jesucristo. Masare ĩ oca yʉ riasobeja, quenabeto rẽtaroja yʉre. Iti yʉ riasobeja, wanʉbicʉ yigʉja yʉ. [17] Waja bʉjarocʉ yʉ riasoja, "Waja bʉjagʉ yigʉja yʉ", yibogʉja

yu. Ito bajiro meje bajia. Yu tuoĩarise meje riasoa yu. Dios ĩ yure cũado bajiroti riasoa yu. 18 Ado robojua bajia yu waja bujarise. Masare waja senibicuti, "Ĩre tuorũnurãre masogũ yiguĩji Dios", yi riasoa yu. Waja bujarocu meje ĩ ocare riasoa yu. Itire masicõri wanua yu. Iti ña yu bujarise. "Muare yu riasore waja yure mua ĩsija quena", yi masibojaguti muare senibiticu yu.

19 Gãjire moa ĩsiri masu meje ña yu. Ito bajibojarocati mua jeyarore moa ĩsigũ bajiro ña yu. Jãjarã busa Jesucristore tuorũnujaro, yirocu ito bajiro moa yu. 20 Judio masa rãca yu ñaja, ĩnare bajiroti ña yu cuni. Jesure ĩna tuorũnure ãmogũ ito bajiro ya yu. Moisés ñayoru rotire cudirã rãca yu ñaja, ĩna robo bajiroti ña yu. Itire cudibitirocu ñabojaguti Jesure ĩna tuorũnure ãmogũ ĩna bajiroti ña yu. 21 Gãjerã Moisés ñayoru rotire cudimena rãca yu ñaja, ĩna bajiroti ña yu. Ito bajibojarocati, "Dios ĩ rotire cudigu meje ña yu", yibea yu ĩnare. Jesure ĩna tuorũnure ãmogũ ito bajiroti ya yu. Cristore cudigu ñari Dios ĩ rotire ña yu cudiroti. 22 Jesucristore tuorũnusuorã rãca yu ñaja, ĩna bajiroti ña yu. Ito bajiro ya yu buto busa Jesucristore ĩna tuorũnutoni. No masa rãca yu ñaja, ĩna rãca gagu bajiro ya yu. Ito bajiro ya yu, "Ĩre tuorũnurãre masogũ yiguĩji Cristo", yi yu riasore tuocõri Cristore ĩna boca ãmitoni. 23 "Ĩre tuorũnurãre masogũ yiguĩji Cristo", yire gaye masa ĩna tuo jeditoni iti gayere moa yu. Jesucristore boca ãmicõri masa ĩna wanure ti ãmogũ itire moa yu.

24 Masa ĩna ũmaquedija, sĩgũ ruyabeto ũmaquedicã. Ito bajibojarocati sĩgũti ñaquĩ ejasuogu. Ĩ ñaquĩ ejasuore waja, waja bujagu. Itire masia mua. Cajero ejasuorocu ĩ ũmaquedisuoado bajiro Diore queno moa ĩsiña mua. Dios tu bujarona ĩre queno moa ĩsiña mua. 25 No cajero ũmaquedi rẽtocũ ãmorã dise ĩna ya rujuri ñeñorise gayere rẽoama ĩna. Ito bajiro josari moama ĩna jũ suara bedo nocõ mejeti jogari bedore bujarona. Maniama jogabiti gayere bujarona buto Diore moa ĩsia. 26 "Ado bajiro yu yire ãmoguĩji Dios", yi tuoĩa masicõri, Diore moa ĩsia yu. Sĩgũ rocati ĩ roca wuebojaro bajiro meje ya yu. "Ado bajiro ãmoguĩji Dios", yi masibiticõri meje ĩre moa ĩsia yu. 27 Ado robojua bajia. Diore moa ĩsi ãmogũ ñari, yu ãmorise meje ya yu. Yu ya ruju ñeñaro iti tuoĩabojarocati ito bajiro yibea yu. Yu ya rujure rẽocõri Diore riti moa ĩsia yu. Ito bajiro yu ya rujure yu rẽobeja, masare Dios oca riasoru yu ñabojarocati, "Queno yicu mu", yi boca ãmibiquĩji Dios yure.

Masa ĩna meni rujeorure rũcubuobesa, yire gaye

10 1 Tuoya yu ñarã mua. Mani ñicusabatiare ĩna wa masi jeditoni ide buerina ĩnare ĩoyiju Dios. Riaca jajosa Ide Sũarise wame cutirisa ĩna jẽa masi jediroca yiyiju Dios. Itire tuoĩa ãcabojabesa mua. 2 Moisés ñayorure tuorũnucõri ide buerire suya wayijarã ĩna. Ito yicõri riaca jajosa jẽayijarã ĩna. Moisés ñayorure tuorũnucõri ĩre suya jediyijarã ĩna. 3 Ũmacũju gaye maná wame cutirise Dios ĩ queore ba jediyijarã ĩna. 4 Ĩna idi catitoni gũtagã ide budiroca yiyiju Dios. Iti gũtana suoriti meje catiyijarã ĩna. Cristo ĩnare tirũnujare catiyijarã ĩna. No ĩna waroti ĩnare tirũnusotiyiju Cristo. 5 Ito bajibojarocati ĩna jãjarã Diore cudibisijarã. Ĩna cudibeja ticõri, ĩnare wanubisiju Dios. Ito bajiri Diore ĩna cudibitire waja yucu manoju goda jediyijarã ĩna.

6 " 'Ito bajiro rẽtayiju ĩnare', yi masibojarãti mani ñeñaro yi ãmoja, ito bajiroti rẽtaroja manire cuni", mani yi tuo güija quena. 7 Ito bajiri ĩna meni

rujeoana ĩna rũcubuoado bajiro rũcubuobesa mua. Jeyaro ĩnare bajigore gaye Dios oca tuti iti gotija, ado bajiro gotia: “Ba rujiyijarã. Ito yicõri jiarise idiyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna meni rujeorure rũcubuorona basayijarã ĩna”, yi gotia Dios oca tuti. 8 Rocati romiare ĩna ajeado bajiro yibitiruja manire. Ito bajiro ñeñaro yicõri veintitrés mil ñarã co rumuti goda jediyijarã ĩna. 9 “Mani ñeñaro yibojarocati manire waja senibiquĩji Dios”, yi mani ñicusabatia ĩna yibojado bajiro yibitiruja manire. Ito bajiro ñeñaro yicõri ãña ocana jãjarã godayijarã ĩna. 10 Diore ĩna busitu ñado bajiro yibitiruja manire. Ito bajiro ĩna yijare, sĩgũ ángel jãjarãre ĩ sĩa batetoni cõayiju Dios.

11 Jeyaro mani ñicusabatiare rẽtagore oca ña jedia Dios oca tutiju. Mani Jesús ĩ ejarotire tuoĩa yurã, mani tiroti ña iti oca. Ĩnare bajiro ñeñaro mani yibititoni, Dios oca tutiju ña iti oca. Ĩnare bajiro mani yija, tõbujarã yirãji mani cuni. 12 No “Ñeñaro yibicuja yu”, yi tuoĩabojagu ti, ñeñaro yigu yiguĩji gajea. Ito bajiri ñeñaro yibe yirocu queno ĩ tuoĩaja quena. 13 Manire riti mani ñeñaro yitoni meje usirioro yi codeami rũmúa uju. Mani riojua gãnare cuni, masa jeyarore cuni usirioro yi codeami ĩ. Manire ĩ usirioro yi codebojarocati, mani ñeñaro yibititoni Diore mani tuorũnuja, manire ejabuagu yiguĩji ĩ. “Mua ñeñaro yibititoni muare ejabuagu yiguja yu”, Dios ĩ yiado bajiroti manire ejabuagu yiguĩji ĩ. Rũmúa uju Satanás buto usirioro manire ñeñaro ĩ yi rotibojarocati, Diore mani tuorũnuja, itire mani ñemecutiroca yigu yiguĩji Dios manire. Mani ñeñaro yi ãmorise mani yibititoni manire ejabuagu yiguĩji Dios.

14 Ito bajiri yu ñarã mua, ĩna meni rujeorure rũcubuobesa mua. 15 Yu busirisere tuo masirã ña mua. “Riti gotiami Pablo”, yi tuoĩarã ña mua. 16 “Queno ya Dios mu. Gua ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocure mu Macu Cristore cõayija mu”, yicõri uyé ide bato idia mani. Itire tuoĩarã, “Yucutẽoju manire yiari goda ĩsiñi Cristo”, yi tuoĩa jedia mani. Cristo ya rujure tuoĩarã, najure bato ba mani. “Yucutẽoju manire yiari goda ĩsiñi Cristo”, yi tuoĩa jedicõri bato ba mani. 17 Jãjarã ñabojarãti sĩgũre bajiro riti tuoĩarã ña mani. Jesure tuoĩarã najuro corona bato ba mani. Ito bajiro yicõri Cristore riti tuorũnua mani. Sĩgũre bajiro riti tuoĩarã ña mani. Ito bajiri jãjarã ñabojarãti co ruju robo bajiro bajirã ña mani.

18 Israel sita gãnare tuoĩate mua. Ĩna ñeñaro yirise waja, waja yirona waibucu ri soerãji ĩna Diore rũcubuorã. Sĩgũre bajiro riti tuoĩacõri ĩna soe ĩsirere barãji ĩna. 19 “Masa ĩna meni rujeorure rũcubuoja quena ña”, yirocu meje ya yu itire. Ito yicõri, “Ĩna meni rujeorure waibucu ri ĩsire gaje waibucu ri rẽtoro ñasarise ña”, yirocu meje ya yu itire. 20 Ado bajirojua muare yirocu ya yu: Diore masimena ĩna meni rujeorure ĩna ecaja, Diore ecarã meje yama ĩna. Rũmúare ecarã yama ĩna. Ito bajiri ĩna rãca baba cuticõri mua baja rũmúare rũcubuorã bajiro yirãji mua. Ito bajiro mua yire ãmobea yu. 21 Rũmúare mani cudija, Jesús mani Ujure cudirã meje ña mani. Ito bajiro mani yija, Jesure tuoĩarã idisusare gaye uyé ide idibitiruja manire. Ito yicõri Jesure tuoĩarã basusare gaye babitiruja manire.

22 “Yu ñarã ñabojarãti rũmúre cudiama ĩna”, Jesús ĩ yi junisiniroca yibitiruja manire. Ĩ rẽtoro masirã meje ña mani.

Mani gãmeri ti maija quena, yire gaye

23 “Dios ĩ rẽobeja mani ãmoro bajiro mani yija quena”, yi tuoĩama gãjerã. Ito bajiro ĩna yi tuoĩabojarocati ado bajirojua ya yuama. Jeyaro mani yi

ãmoro bajiro mani yibojarocati queno ejabuabetoja manire. Mani ãmoro bajiro mani yija, Jesure tuorũnusuogu ĩ tuorũnu jidicãroca yirã yirãji gajea mani. 24 Mani queno ñaroti gaye riti tuoĩabitiruja manire. Gãjerã ĩna queno ñatoni, ĩnare ejabuarona tuoĩaruja manire. Jesure tuorũnu jidicãbitijaro ĩna, yirona tuoĩaruja manire.

25 Waibucu ri ĩna ĩsiriju waja yicõri mua baja quena. "¿Ĩna meni rujeorure ecagore meje ñati adi?" yi seniĩabesa. Riojoti waja yicõri mua baja quena. 26 Adi sita gaye jeyaro Dios ĩ rujeore ña. Ito bajiri disejua ruyabeto ĩ ye riti ña. Ĩ rujeore iti ñajare, mani baja quena.

27 Sĩgũ Jesure tuorũnugũ meje ñagũ, "Yu tu barã waya", ĩ yija, ĩ ecaro bajiroti baja quena. "¿Ĩna meni rujeorure ĩna ecagore meje ñati?" yi seniĩamenati baja quena. 28 Gãji itire ba güigu, "Ĩna meni rujeorure ĩna ecagore ña adi", ĩ yi goti masioja, babeja itire. Itire mua baja ticõri, ĩ tuoĩariseju tuoĩa bujatobicu yiguĩji ĩ. "Ñeñaro yama ĩna", yi tuoĩacõri bujatobicu yuguĩji. Ito bajiri Jesure ĩ jidicãme yirona, babeja itire. 29 "Jeyaro waibucu ri mani baja quena ña", yi tuoĩabojarãti, "Iti gaye mani baja quenabea", gãjerã ĩna yi tuoĩarisere babitiruja manire.

Mua coriarã ado bajiro yirã yirãji gajea: "Itire baja quenabea", gãjerã ĩna yi tuoĩabojarocati, ¿itire ba jidicãgũ yigujada yu? yi tuoĩarãji mua coriarã. 30 Gaje ado bajiro yirãji mua: Yu baroto riojua, "Queno ya Dios mu", yu yibojarocati gãjerã, "Babitiruja muare", yi codebitiruja ĩnare, yirãji mua. 31 Ado robojua bajia: No mani bariseti, mani idirise, mani moarise cuni Diore masa ĩna rũcubuoroca yiruja manire. 32 Gãjerã ĩna ñeñaro yi ãmoroca yibe yirona, quenarise riti yiruja manire. Judio masa, judio masa meje cuni Jesure tuorũnurãre cuni ĩna ñeñaro yi ãmoroca yibitiruja manire. 33 Yuama ado bajiro tuoĩa yu: Jeyaro yu yirise masa ĩna ti wanu jedire ãmoa yu. Sĩgũti queno yu ñaroti gayere tuoĩabea yu. Jesure ĩna tuorũnure ãmogũ ĩna queno ñaroti gayejuare tuoĩa yu. Jeame ũjuroju ĩna wabore ñaroca ĩnare Dios masore ãmoa yu.

11 1 Cristo ĩ yiado bajiroti ya yu cuni. Ito bajiri yu yiro bajiroti yiya mua cuni.

Mani minijuaja romia ado bajiro ĩna yija quena, yire gaye

2 Tuoya yu ñarã mua. Muare yu riasocatire yiro robo yirã ña mua. Ito bajiri yure mua ãcabojabejare muare queno wanua yu. 3 Gaje mua tuo masire ãmoa yu. Ado bajiro bajia iti. Manojo cutigu ĩ manojo rijoga ñami ũmugũ. Mani ũmua rijoga ñami Cristo. Ito bajiroti Cristo rijoga ñami Dios. 4 Sĩgũ minijuara wiju ĩ ya rijoga buagu Diore ĩ senija, Dios oca ĩ busija cuni, Diore rũcubuobicu bajiro yami ĩocũ. 5 Minijuara wiju sĩgõ rijoga buabeco Diore iso senija, Dios oca iso riasoja cuni, iso manujure rũcubuobeco bajiro yamo iso. Rijoga iso buabeja, joa suagoro bajiro bajigõji iso. 6 Sĩgõ iso rijoga bua ãmobeja, cojisiti joa sua jeocõja quena isoõcõreama. "Rijoga joa suagoja bojo ña yu", yi iso tuoĩaja, rijoga iso buaja quena. 7 Mani ũmuare minijuara wiju rijoga buare ma manire. Ĩ robo bajigu manire rujeoñi Dios. Manimasi gãmeri ticõri, "Queno masigũ ñami Dios", yi tuoĩa mani. Ito bajiri ĩre wanucõri ĩre rũcubuoa mani. Romiama mani ũmuare rũcubuorã ñama. Ito bajiri, "Ũmuare rũcubuoa gua", yirona rijoga ĩna buaja quena. 8 Ado robojua bajia: Ũmugũre rujeogu romio

ya gõana meje rujeoyiju Dios. Romiare rujeogu ũmugũ ya gõana rujeoyiju.
9 Romiore ejabuarocure meje ũmugũre rujeoñi Dios. Ũmugũjuare ejabuarocore romiore rujeoñi Dios. 10 Ito bajiri, "Yure ũmatã ñagũ ñari yu ya rijoga bajiro bajigu ñami yu manuju", yiroco iso ya rijoga buaja quena romiore. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare ti wanurã yirãji ángel mesa. 11 Ũmua cuni, romia cuni ĩna ñare ãmoñi Dios. Romia ĩna manija, queno ña masimenaji ũmua. Romia ito bajiroti ũmua ĩna manija, queno ña masimenaji romia. Ito bajiri mani Jesús ñarã, "Ñe waja mama ũmua, ñe waja mama romia", yire ma manire. 12 Ado robojua bajia: Ũmugũ ya gõana romiore rujeoñi Dios. Ito bajibojarocati romiana rujeana ñama ũmua. Mani ũmua, romia cuni Dios ĩ rujeoana riti ña mani.

13 Adi muare yu gotirise queno tuoĩaña mua. Minijuara wiju rijoga buabecoti, ¿Diore iso senija quenati? Quenabea. 14 "Ũmua joa yoarise ĩna ũmaja, bojorise ña", yi tuoĩa jedia mani. 15 Romiareama joa yoarise ĩna ũmaja, queno ti wanua mani. Joa yoarise iso ũmaja, iso ya rijoga buago bajiro yamo iso. 16 Sĩgũ adi yu gotirisere ĩ tuoĩa busi ãmoja, ado bajiro ĩre gotija quena: "Gua, gãjerã Jesure tuorũnurã cuni, ito bajiro riti yisotia gua", yi gotija quena ĩre.

Jesús ĩ basusare gaye barã queno ĩna yibitire gaye

17 Adocãta muare yu ucarise, muare wanugũ meje uca yu. Jesús basusare gaye minijua barona queno yibea mua. Mani Uju ĩ basusare gayere ñeñoa mua. 18 "Ĩna minijuaja, ricati riti tuoĩama", yire gaye tuoa yu muare. "Riti bajiroja", yi tuoĩa yu itire. 19 "Mani tuoĩa busija, 'Ĩnati ñama Jesure tuorũnusarã', yi tuoĩarã yirãji gãjerã manire", yi tuoĩa busiboja mua. 20 Ricati riti tuoĩa busicõri, Jesús basusare gaye mua minijua baja, mani Ujure rũcubuorã meje yirãji mua. 21 Baraju iti ejaroca mua ãmoro bajiroti ba ãmorãji mua yajirona. Cocati bare bato bamenaji mua. Ito bajiro mua yija, gãjerã ñiocõrãji. Gãjerãma idi mecurãji ĩna. 22 Wiri cutirã ña mua. Mua ya wiriju mua ba, idi, yija quena. Ito bajiro queno mua yibeja, Jesús basusare gaye barã gãjerã queno ba bujamena, bujato ĩna bujaroca ya mua. Ito bajiro mua yija gãjerã Jesure tuorũnurãre ti tudirã bajiro ya mua. "Queno ya mua", ¿yiguti yu muare? Meje yi ãmobea yu. Muare wanubea yu.

Mani Uju ĩ basusare gaye

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23 Adi muare yu riasorise mani Uju ĩ basusare gaye muare yu riaso masitoni yu masiroca yiñi ĩ. Ado bajiro bajia: Mani Ujure ĩ wajana ñiatoni Judas ĩ gotira ñami, ĩ ya ãmona naju ãmi rucoyiju Jesús. 24 Ãmi rucocõri, "Queno ya Dios mu", yiyiju ĩ. Igata batocõri ado bajiro yiyiju ĩ, ĩ rãca riasotirãre: "Ĩmo baya. Adi ña yu ya ruju robo bajiro bajirise. Muare yiari goda ĩsigũ yiguja yu. Yu godaja bero yu muare ĩogore tuoĩacõri yure rũcubuorã ado bajiroti minijua basotiba", yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre. 25 Ĩna baja bero uyé ide tẽro ãmi rucoyiju Jesús. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiyiju ĩ: "Ĩmo idiya. Muare yiari yu ya rí budiro yiroja yure. Yu ya rína suoriti, 'Ado bajiro masare queno yigu yiguja yu', Dios ĩ yiado bajiroti ñasuoro yiroja ĩja. Yu godaja bero yu muare ĩogore tuoĩacõri, yure rũcubuorã ado bajiroti minijua idisotiba", yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre. 26 Mani Uju ĩ rotiado bajiroti mani baja, mani idija

cuni, “Manire yiari goda ĩsiñi Cristo”, yirona ito bajiro basotia mani. Mani Ujʉ ĩ ejarocajʉ ito bajiro yisʉsarã yirãji mani.

Mani Ujʉ ĩ basʉsare gaye mani baja, ado bajiro mani baja quena, yire gaye

27 Ado robojʉa bajia: No Diore rũcʉbʉobicʉti rocati mani Ujʉ ĩ basʉsare gaye ĩ baja, ĩ idija cʉni ñeñaro yigʉ yiguĩji ĩocʉ̃. Ito bajiro ĩ yija, “Ñe waja ma Jesús ya rujʉ, ĩ ya rí cʉni”, yigʉre bajiro yami ĩocʉ̃. No ito bajiro yigʉ seti cʉtigʉ yiguĩji. 28 Ito bajiri mani Ujʉ ĩ basʉsare gaye ba ãmorã, mani baroto riojʉa, mani idiroto riojʉa cʉni ado bajiro mani yija quena: Mani ñeñaro yirise tʉoĩa bojori bʉjacõri Diore mani goti rẽtobuja quena. Ito bajiro mani yija bero mani Ujʉ godare tʉoĩacõri mani baja quena. 29 “Yʉ ñeñaro yirisere yʉre waja yi ĩsirocʉ godañi Cristo”, yi mani tʉoĩaja quena. Jesure tʉoĩamenati rocati mani baja, mani tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios manire. 30 Ito bajiro rocati bacõri jãjarã ñarise cʉtia mʉa. Gãjerã wisia mʉa. Ito bajicõri gãjerã godañi ĩna. 31 Mani baroto riojʉa queno mani tʉoĩaja, mani tõbʉjaroca yibicʉ yiguĩji Dios. 32 Mani ñeñaro yirise waja mani tõbʉjaroca Dios ĩ yija, mani queno yitoni ito bajiro yami ĩ. Ĩre masimena jeame ʉjʉrojʉ wana rãca mani ware ãmobeami Dios. Ito bajiri ñeñaro mani yirisere jidicãtoni mani tõbʉjaroca yami ĩ.

33 Ito bajiri Jesús ĩ basʉsare gaye barã wana mʉa minijuaja, sĩgʉ̃ rʉyabeto corocõ barona ejori mejeti baya yʉ ñarã mʉa. 34 Mʉa ñiocõja, mʉa minijuaroto riojʉa mʉa ya wijʉ baja quena. Ito bajiri minijuara wijʉ mʉa baja, jairo ba yajirona meje barã yirãji mʉa. “Ito bajiro mʉa yijare mʉa tõbʉjaroca yibicʉ yiguĩji Dios”, yi gotia yʉ mʉare. Gaje oca ñarisere mʉa tʉ ejacõri quenogʉ̃ yigʉja yʉ.

Jeyaro mani moa masitoni Espíritu Santo manire ĩ jidicãre gaye

12 1 Queno tʉoĩaña yʉ ñarã mʉa. Ricati riti mani moa masi sosatoni Espíritu Santo ĩ cũre gaye mʉa masire ãmoa yʉ.

2 “Jesure mani masiroto riojʉa mani meni rujeoana bʉsimenare rũcʉbʉocʉ mani”, yi tʉoĩarãji mʉa. Gajero bajiro tʉoĩacõri jãjarã mʉa meni rujeoanare rũcʉbʉobojayija mʉa maji. 3 Ito bajiri, “Ĩna ñama Espíritu Santo rotirise meje bʉsirã. Ĩ ñami Espíritu Santo rotirise bʉsigʉ”, mʉa yi tʉoĩare ãmoa yʉ. No Jesure bʉsitugʉ, Espíritu Santo ĩ rotirise meje bʉsiami ĩocʉ̃. No, “Rẽtoro masigʉ̃ ñami Jesús yʉ Ujʉ”, yi bʉsigʉ, Espíritu Santo rotirise bʉsiami ĩocʉ̃.

4 Diore mani moa ĩsitoni, ricati riti mani moa masiroca yami Espíritu Santo. Ricati riti mani moa masiroca yibojagʉti sĩgʉ̃ti ñami Espíritu Santo. 5 Ricati riti mani Ujʉre moa ĩsia mani. Ricati riti moabojarãti ĩ sĩgʉ̃reti moa ĩsia mani. 6 Ricati riti moare cũñi Dios manire. Ito yicõri ĩ sĩgʉ̃ti ñami mani moa masiroca yigʉ. 7 Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñari, Diore mani moa ĩsi masiroca yami ĩ. Ito bajiri, “Espíritu Santo quedi sãja ecorʉ ña yʉ”, yi tʉoĩa mani. Gãmeri mani ejabʉatoni ricati riti moare cũñi Espíritu Santo manire. 8 Coriarã Espíritu Santona sʉoriti queno tʉoĩacõri goti masiama ĩna. Gãjerã cʉni Dios oca josarise gaye riasoticõri goti masiama ĩna, Espíritu Santo ejabʉarisena. 9 “Yʉ seniro bajiroti cʉdigʉ yiguĩji Dios”, gãjerã ĩna queno tʉorũnʉroca yami Espíritu Santo. Cõrãre ĩna yisio masiroca yami Espíritu Santo gãjerãre. 10 Tiyamani ĩna ĩo masiroca yami Espíritu Santo gãjerãre. Gãjerãre

Dios oca ĩna goti masiroca yami Espíritu Santo. “Ĩ ñami Espíritu Santo rotirise bʉsigʉ. Ĩna ñama Espíritu Santo rotirise meje bʉsirã”, ĩna yi masiroca yami Espíritu Santo gãjerãre. Ĩna bʉsi masibiti oca ñabojareti ĩna bʉsi masiroca yami Espíritu Santo gãjerãre. Iti gaye oca ĩna bʉsigore ĩna rogoti masiroca yami Espíritu Santo gãjerãreama. 11 Ricati gaye riti manire moare cũrʉ sĩgʉ̃ti ñami Espíritu Santo. Ĩ ãmoro bajiro riti ricati mani moa masiroca yami Espíritu Santo.

Co rujʉ bajiroti rujʉ cʉtirã ña mani, yire gaye

12 Mani ya rujʉ jeyaro ñabojarocati co rujʉti ña. Tite mʉa. Ãmo, cajea, gãmoro, gʉbo jaje ña mani ya rujʉ. Ito bajiro bajirã ña mani Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã cʉni. Jãjarã ñabojarãti Cristore riti tʉorʉ̃nʉrã ñari co rujʉ bajiro bajirã ña mani. Ĩre tʉorʉ̃nʉrã ñari gãmeri ejabʉa mani. 13 Jeyaro ña mani. Tʉote mʉa. Judio masa, judio masa meje cʉni, gãjerãre moa ĩsirã, gãjerãre moa ĩsimena cʉni ña mani. Jesucristore tʉorʉ̃nʉcõri idé gu roticʉ mani. Mani sĩgʉ̃ rʉyabeto Espíritu Santo quedi sãja ecoana riti ña mani. Ĩ sĩgʉ̃ti ñami mani ya ʉsijʉ quedi sãjarʉ. Ito bajiri ĩna sʉoriti co rujʉ bajiroti rujʉ cʉtia mani.

14 Co rujʉ ñabojaroti jeyaro ña mani ya rujʉ. Cojʉ gaye meje ña mani ya rujʉ. Jeyaro ña. 15 Gʉbo iti bʉsija, “Ãmo meje ña yʉa, ito bajiri rujʉ gaye meje ña”, yibojarocati rujʉ gayeti ña. 16 Gãmoro iti bʉsija, “Cajea meje ña yʉ, ito bajiri rujʉ gaye meje ña”, yibojarocati rujʉ gayeti ña iti. 17 Mani ya rujʉ cajea bʉcʉagoti iti ñaja, ¿ñena tʉoboanada mani? Mani ya rujʉ gãmoro bʉcʉrogoti iti ñaja, ¿ñena wĩjiboanada mani? 18 Meje ado robojʉa bajia. Mani ya rujʉ iti ñaroto bajiroti ĩ ãmoro bajiro rujeoñi Dios manire. 19 Mani ya rujʉ cojʉ gaye iti ñaja, jeyaro ñabitiboadoja. 20 Ado robojʉa bajia: Mani ya rujʉ jeyaro ñabojarocati co rujʉti ña. Ito bajiro bajirã ña mani Jesure tʉorʉ̃nʉrã. Jãjarã ñabojarãti sĩgʉ̃re bajiro riti tʉoĩacõri gãmeri ejabʉa mani.

21 Mani ya cajea iti bʉsija, “Ñe waja ma ãmo”, yi masibitiboadoja. Mani ya rijoga iti bʉsija, “Ñe waja ma gʉbori”, yi masibitiboadoja iti. 22 Ado robojʉa bajia: Mani ya rujʉ gaye, “Adi gaye queno waja ma yʉre”, mani yi tʉoĩabojarocati ñasarise ña iti cʉni. 23 Mani ya rujʉ gaye, “Adi gaye queno waja ma yʉre”, mani yibojarise cʉni queno tirʉ̃nʉa mani. Gaje mani ya rujʉ gaye masa jeyarore mani ĩobiti yutabujuna sãña bia mani. 24 Gajejʉri mani ya rujʉri bojobea mani. Ito bajiri itire bʉabea mani. Mani ya rujʉre ĩ ãmoro bajiroti quenoñi Dios. Mani ya rujʉ gaye, “Ñasarise meje ña”, mani yirise itijʉa ña bʉto bʉsa ñasarise. 25 Mani ya rujʉ jeyaro ñabojarocati corocõti ñasarise ña. Mani Jesure tʉorʉ̃nʉrã ito bajiro bajirãti ña. Jãjarã ñabojarãti ñasarã riti ña mani. Ito bajiri wanʉre rãca gãmeri ejabʉa mani. 26 Mani ya rujʉ cojʉ iti junija, rujʉ ñarocõti juni wisia. Mani ya rujʉ cojʉ masa ĩna ti wanʉja, mani ya rujʉ ñarocõreti wanʉjeacoa mani. Iti gaye robo bajiroti bajia mani Jesure tʉorʉ̃nʉrã cʉni. Mani wato sĩgʉ̃ ĩ bojori bʉjaja, mani ñarocõti ĩ rãca bojori bʉjarãji mani. Ito yicõri sĩgʉ̃ mani wato ĩ wanʉ quenaja, mani ñarocõti wanʉ quenarãji mani.

27 Ado robojʉa bajia: Mani Jesure tʉorʉ̃nʉrã ĩre moa ĩsirã ñari ĩ ya rujʉ robo bajirã ña mani. Mani sĩgʉ̃ rʉyabeto ñasarã ña mani. Mani rãca gagʉ sĩgʉ̃ ĩ manija, ĩre godo cʉtia mani cocati Jesure moa ĩsirã ñari. 28 Mani Jesure

tuorũnurã ñaja sĩgũ ruyabeto moare cũñi Dios manire. Cajero mani coriarãre Jesús oca goti ucuronare cũñi ĩ. Ito bero gãjerã ĩre goti ĩsironare cũñi. Gãjerã ĩ oca riasoronare cũñi. Gãjerãre tiyamani ĩna ĩorotire cũñi. Gãjerã cõrãre yisioronare cũñi. Gãjerã ejabuaronare cũñi. Gãjerã tirũnuronare cũñi. Ito bero gãjerã ĩna busi masibiti oca ñabojareti busi masironare cũñi Dios. 29 Corocõti ĩre moa ĩsirona meje cũñi Dios manire. Mani jeyaro Jesucristo oca gotirona ĩ cũana meje ña mani. Mani jeyaro Diore goti ĩsiri masa meje ña mani. Mani jeyaro ĩ oca riasori masa meje ña mani. Mani jeyaro tiyamani ĩori masa meje ña mani. 30 Mani jeyaro cõri masare yisiori masa meje ña mani. Mani jeyaro mani busi masibiti oca ñabojareti busi masirona meje ña mani. Mani jeyaro ĩna busija tuocõri, "Ado bajiro busiru ĩna", yi masirã meje ña mani. Mani jeyaro ĩna busirisere rogoti masirã meje ña mani. 31 "Ñasarise yu yiroca, Dios ĩ yire ãmoa yu", yiruja muare. Ito bajiro mua yijama quena ña. Ito bajiro mua yibojarocati adocãta buto ñasarisejuare muare riasogu ya yu.

Gãjerãre mani ti maija, iti ña ñasarise, yire gaye

13 1 Co oca ruyabeto mani busi masibojarocati, ito yicõri ángel mesa oca mani busi masibojarocati, gãjerãre mani ti maibeja, ñe waja mana ña mani. Gãjerãre mani ti maibeja, jeyaro busirã ñabojarãti, rocati yucu toti iti busiro bajiroti, ito yicõri cometiro iti busiro bajiro, rocati oca godacoaju. Gãjerãre ti maimenati mani busibojaja manire tuomenaji ĩna. 2 Diore goti ĩsiri masa ñabojarãti, ito yicõri goti rudire jeyaro masibojarãti, gãjerãre mani ti maibeja, ñe waja mana ña mani. Jeyaro tuo masirã ñabojarãti, ito yicõri " 'Gũta yucurire cũo rũgõña Dios mu', yu yija, ñaro bajiroti cudiguĩji ĩ", yi tuoĩa masirã ñabojarãti, gãjerãre mani ti maibeja, ñe waja mana ña mani. 3 Mani rucorise ñarocõti batorã ñabojarãti, gãjerãre mani ti maibeja ñe waja bujamenaji mani. "Yure ĩna soe ãmobojarocati Dios oca goti jidicãbicuja yu", yi tuoĩarã ñabojarãti gãjerãre mani ti maibeja ñe waja bujamenaji mani.

4 Gãjerãre mani ti maija, ado robojua bajirã yirãji mani: Gãjerãre usirioro yimenaji mani. Gãjerãre queno yirã yirãji mani. Gãjerãre ti uomena yirãji mani. Gãjerãre rũcubuorã yirãji mani. "Gãjerã rẽtoro ñasagu ña yu", yimenaji mani. 5 Mani queno ñaroti gaye riti tuoĩamena yirãji mani. Gãjerãjuare ĩna queno ñaroti gaye tuoĩarã yirãji mani. Gãjerãre ti junisinimena yirãji mani. Gãji manire ñeñaro ĩ yibojarocati yoari junisinimenaji mani. Itire ãcabojorã yirãji mani. 6 Gãji ĩ ñeñaro yija, ti wanumenaji mani. Gãji ĩ queno yijaja ĩre ti wanurã yirãji mani. 7 Gãjerãre mani ti maibojarocati ñeñaro manire ĩna yija, ĩnare ti mai jidicãmenaji mani. Ito yicõri ĩnare busitumenaji mani. Ĩnare mani ti maija, ĩnare tuorũnurã yirãji mani. Gãjerãre mani ti maibojarocati, manire ĩna ñeñaro yija, ĩnare usiriomenaji mani. Ito yicõri ĩnare ti mai jidicãmenaji mani.

8 Gãjerãre mani ti maija, ĩnare ti mai jidicãre ma manire. Ĩnare ti maisotirã yirãji mani. Gãjerãre mani ti mairise jedirise meje ña. Co rumu Dios ĩ manire moare cũre jediro yiroja. Iti rumu iti ejaja Diore queno masirã yirãji mani. Ito bajiri ĩre goti ĩsire mano yiroja ĩja. Ito yicõri mani masibiti oca jeyaro mani busiroca yibicu yiguĩji Dios. Gaje ĩ oca josarisere mani goti masiroca yibicu yiguĩji ĩ ĩja. 9 Ado robojua bajia: Adocãta jeyaro Dios ye masi jeobea mani. Dios ocare goti jeo masibea mani. 10 Ija co rumu Dios gayere masi jeocõrã

yirãji mani maji. Ito bajiri iti rumu ejaroca ĩ oca manire goti rẽtoburi masa mana yirãji ĩja. Manimasiti tuo masi jeocõrã yirãji.

11 Ado bajiro bajia. Macuacã yu ñaja, macuacã oca busicu yu. Macuacã yu ñaja, macuacã robo riti tuoĩacu yu. Macuacã yu ñaja, macuacã bajiro riti tuoĩa besecu yu. Bucua wacu macuacã yu ñagore gaye jidicãcu yu. 12 Adocãta jeyaro Dios gayere tuo masi jeobea mani. Ẽoro queno ruyubeto bajiro Dios oca queno tuo masi jeobea mani. Ito bajibojarocati co rumu Dios tu ejacõri ĩ gayere tuo masi jeorã yirãji mani. Adocãta coriajuriti ĩ oca masia mani. Ija co rumu Dios ĩ manire ti masi jeoado bajiroti ĩ gaye tuo masi jeorã yirãji mani cuni.

13 Udiaji gaye ña mani yisotiroti: Diore tuorũnusotiruja manire. "Dios ĩ yiro bajiroti yigu yiguĩji", yi tuoĩasotiruja manire. Ito yicõri gãjerãre ti maisotiruja manire. Iti udiaji gaye gãjerãre mani ti mairise iti ña ñasarise.

Oca masibitibojarãti gãjerã oca busire gaye

14 1 Gãjerãre ti maisotiruja manire. Iti ña mani cudiroti ñasarise. Ĩre mani moa ĩsitoni Dios ĩ cũre gayere ãmoana mani. "Yure goti ĩsiri masa ñama mua", manire ĩ yire gaye, ãmoana mani. Iti cuni ñasarise ña. 2 No gãjerã oca ĩ masibiti ĩ busija, Diore rũcubuoguti yami, ito bajiro ĩ yija. Ito bajiro ĩ busija, masa tuomenaji ĩre. Ito bajiri ĩnare meje busiguĩji ĩ. Diojuare busiguĩji. Ito bajiro ĩ busija Espíritu Santo ejabuarisena busiguĩji ĩ. Ito yicõri gãjerã ĩna tuoroti meje busiguĩji ĩ. 3 Gãjiama Diore goti ĩsigũ ĩ busija, masareti busiguĩji. Buto busa Diore ĩna tuorũnutoni ito bajiro busiguĩji ĩ. Ĩna tuoĩa oca sẽotoni ito yicõri ĩna wanutoni ito bajiro busiguĩji ĩ. 4 No gãjerã oca ĩ masibiti Diore ĩ busija, buto busa ĩmasiti Diore masi waguĩji. Ito bajiro tuoyamani ĩ busija, tuobiticõri buto busa Diore masimenaji ĩna ĩja. Gãjiama Dios oca gotigu ĩna tuorisena ĩ gotija tuocõri, gãjerã Jesure tuorũnurã buto busa ĩna tuorũnuroca yami ĩ.

5 Sĩgũ ruyabeto gãjerã oca mua masibiti oca ñabojareti mua busija, quena ñaboroja yure. Ito bajibojarocati ĩ masibiti oca ñabojareti busigu rẽto busaro ñasarise moami Dios oca gotiri masu. Ĩ masibiti oca ñabojare busigu ĩ busirise masa ĩna tuo masitoni ĩ rogotija, ñasarise moami ĩ cuni. Ito bajiro ĩ yija Jesure masirã buto busa ĩre ĩna tuorũnu waroca yami ĩ. Busi tĩocõri ĩ rogotibejama tuo masimenaji ĩna. 6 Tuoya yu ñarã mua. Mua tu ejacõri mua tuobiti yu busija, ñe waja ma. Ñejua ejabuabetoja muare. Yu masiroca Dios ĩ yirise muare yu busija, muare ejabuaroja itiama. Dios oca riojo ñasarise muare yu riasoja, iti cuni muare ejabuaroja.

7 Goti masiore ocana muare gotigu ya yu: Sĩgũ tẽrora ĩ juti masibeja, "Iti basa menigũ yami", yi masimenaji mani. Arpa wame cutirisena queno ĩ basa meni masibeja, "Iti gaye basa menigũ yami", yi masimenaji mani. 8 Surarare jigu trompeta wame cutirica queno ĩ juti masibeja, gãjerã rãca gãmeri sĩarona ña yucãmenaji ĩna. "Wadiru ĩna", yi masibiticõri ña yucãmenaji ĩna. 9 Iti bajiroti bajia, gãjerã oca mua masibiti mua busibojaja. Mua masibiti mua busija tuo masibiticõri, "Ito bajiro yireoni ña", yi masimena yirãji gãjerã. Ito bajiro mua busibojaja, mino bajiroti godacoaro yiroja. 10 Riti ña, adi macãrucũrore jaje oca busia mani. Mani busirisere tuorã yirãji gãjerã. 11 Ito bajibojarocati sĩgũ yu tuobiti yure ĩ busibojaja jua duja gãmeri tuomenaji gua. Ĩre tuo

masibiticõri, “Gaje masʉ ñaguĩji”, yi tʉoĩagʉ̃ yigʉja yʉ. Yʉre tʉo masibiticõri ito bajiroti tʉoĩagʉ̃ yiguĩji ĩ cʉni. 12 Diore moa ĩsiroca Espíritu Santo ĩ yire ãmorã ña mʉa. Ito bajiro ãmorã ñari, “Gãjerã Jesure tʉorʉ̃nʉrãre gʉa ejabʉaroca yiya”, yirona Espíritu Santore seniña.

13 Ito bajiri sĩgʉ̃ gãjerã oca ĩ masibiti ĩ bʉsija, ĩ rogoti masitoni Diore ĩ senija quena. 14 Diore rʉ̃cʉbʉogʉ gaje oca yʉ masibiti yʉ bʉsija, Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena ito bajiro bʉsigʉja yʉ. Ito bajibojarocati, “Iti gayere bʉsia yʉ”, yi masibicʉja yʉ. Ito bajiri gãjerã ĩna tʉo masiroca yi masibicʉ yigʉja yʉ. 15 Ado bajiro jʉaji gayena Diore yʉ bʉsija quena. Espíritu Santona sʉoriti yʉ masibiti oca ñabojareti Diore yʉ bʉsija quena. Ito yicõri gãjerã ĩna tʉotoni ĩna tʉorisena Diore yʉ bʉsija quena. Jʉaji gayena Diore yʉ basaja quena. Espíritu Santona sʉoriti yʉ masibiti oca ñabojareti Diore yʉ basaja quena, ito yicõri gãjerã ĩna tʉorisena Diore yʉ basaja quena. 16 Diore rʉ̃cʉbʉorã Espíritu Santona sʉoriti gãjerã ĩna tʉobiti riti mani bʉsibojaja, “Iti gaye bʉsirãji ĩna”, yi masimenaji ĩna. Ito bajiri ĩna tʉobeja, mani rãca cocati Diore rʉ̃cʉbʉo masimenaji ĩna. 17 Manire tʉobiticõri mani rãca cocati, “Queno ya Dios mʉ”, yi masimena yirãji ĩna. Diore rʉ̃cʉbʉorã, “Queno ya Dios mʉ”, mani queno yibojarocati, manire tʉobiticõri bʉto bʉsa Diore masibiti warã yirãji ĩna. 18 Mʉa rẽtoro gãjerã oca yʉ masibiti bʉsia yʉ. Ito bajiri, “Queno ya Dios mʉ. Yʉ masibiti oca ñabojareti yʉ bʉsiroca ya mʉ”, ya yʉ ĩre. 19 Ito bajibojarocati Dios ya wi minijuacõri jaje mʉa tʉobiti yʉ gotibojaja, ñe waja ma iti. Yʉ gotirisere tʉomenaji mʉa. Mʉa ocana mʉa tʉorise jabetacã yʉ gotibojarocati mʉa tʉoja, iti ña yʉre bʉto bʉsa quenarise.

20 Rĩaca bajiro tʉoĩabesa yʉ ñarã mʉa. Ito bajibojarocati mʉtarãcã ñeñaro yibitiana bajiro mʉa ñaja quena. Bʉcʉrã bajiro queno mʉa tʉoĩaja quena. Bʉcʉrã mʉa ñajare, ito bajiro tʉoĩaja quena. 21 Dios oca tuti iti gotija, ado bajiro gotia: “Yʉ ñarãre gaje ocana ĩnare bʉsigʉ yigʉja yʉ. Gaje masa yʉ ñarãre gaje ocana bʉsironare cõagʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiro yʉ yibojarocati yʉre tʉorʉ̃nʉmena yirãji ĩna”, yi gotia Dios oca tuti. 22 Diore ĩna tʉo ãmobeto bajiroti tʉo ãmomenaji Jesure tʉorʉ̃nʉmena cʉni. Sĩgʉ̃ gãjerã oca ĩ masibiti ĩ bʉsiroca Dios ĩ yija, “Masigʉ̃ ñari manire waja senigʉ̃ yiguĩji Dios”, Jesure tʉorʉ̃nʉmena ĩna yitoni ito bajiro ĩoguĩji Dios. Gãjiama ĩ oca goti masiroca Dios ĩ yija, “Masigʉ̃ ñari manire ejabʉagʉ yiguĩji Dios”, Jesure tʉorʉ̃nʉrã ĩna yitoni ito bajiro ĩoguĩji Dios. 23 Ado robojʉa bajia: Diore rʉ̃cʉbʉorona minijua ñarajʉ, gãjerã oca mʉa masibiti mʉa bʉsi ñaroca Dios ocare riasotimena, ito yicõri Diore tʉorʉ̃nʉmena cʉni ĩna ejaja, “Mecʉri masaguti ñacõyijari ãna”, yirã yirãji ĩna mʉare. 24 Diore rʉ̃cʉbʉorã mʉa minijua ñarijʉ gãjerã Diore masimena ĩna ejaja, Dios oca mʉa gotijama tʉo masirã yirãji. Ito bajiri queno tʉo masicõri, “Ñeñaro yigʉgo ñada yʉ cʉni”, yi tʉoĩarã yirãji ĩna. 25 “Yʉ tʉoĩa rudibojarisere masicõami Dios”, yirã yirãji ĩna. Ito yicõri Diore rʉ̃cʉbʉorona rijomunigãna ñini rũjũrã yirãji ĩna. “Ãna rãca ñasacõami Dios”, yirã yirãji ĩna mʉare.

Minijuacõri ado bajiro queno yirʉja manire, yire gaye

26 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Ado bajiro bajia: Mʉa coriarã minijuacõri basa ãmoa mʉa. Gãjerã riaso ãmoa mʉa. Gãjerã mʉa masiroca Dios ĩ yirere goti ãmoa mʉa. Mʉa coriarã gãjerã oca mʉa masibitire bʉsi ãmoa mʉa. Gãjerãre rogoti

ãmoa mʉa. Quena ña ito bajiro mʉa yija. Dise rʉyabeto mʉa yisotija, Diore tʉorʉ̃nʉrã bʉto bʉsa ĩna tʉorʉ̃nʉ waroca mʉa yija quena. 27 Gãjerã oca mʉa masibiti mʉa bʉsi ãmoja, jʉ̃arãona ʉdiarãonati mʉa bʉsija quena. Sĩgʉ̃ ĩ bʉsija bero, ito bero gãji, ito bero gãji mʉa bʉsija quenaroja. Mʉa bʉsija bero gãji ĩ rogotija quena, gãjerã ĩna tʉotoni. 28 Sĩgʉ̃ rogotigʉ ĩ manija, minijuacõri gãjerã oca mʉa masibiti bʉsibitirʉja mʉare. Sĩgʉ̃ rogotigʉ ĩ manija, masa ĩna tiro riojo meje mʉa bʉsija quena. Mʉa tʉoĩarisena Diore mʉa bʉsija quena. 29 Mʉa masiroca Dios ĩ yire mʉa goti ãmoja, jʉ̃arãona, ʉdiarãonati bʉsija quena. Sĩgʉ̃ ĩ bʉsija bero, ito bero gãji, ito bero gãji bʉsija quena. Gãjerã mʉare tʉo rujirã, “Riti Dios ocare bʉsiama ĩna”, yi tʉoĩa bese rujirã yirãji ĩna. 30 Sĩgʉ̃ ĩ bʉsiroca gãji tʉo rujigʉre ĩ bʉsiroti gaye tʉoĩa bʉjaroca Dios ĩ yija, bʉsisʉogʉ bʉsi jidicãja quena, gãji ĩ bʉsitoni. 31 Queno gãji bero, gãji bero mʉa bʉsija, mʉa Diore goti ĩsiri masa sĩgʉ̃ rʉyabeto bʉsi masirã yirãji mʉa. Ito bajiro mʉa yija, sĩgʉ̃ rʉyabeto bʉsi masirã yirãji mʉa. Ito bajiro mʉa yija, bʉto bʉsa Dios ocare masicõri tʉoĩa oca sẽo wanʉ jedirã yirãji mʉa. 32 Mʉa Dios oca goti ĩsiri masa ĩ oca mʉa gotija, rocati meje gotirã yirãji mʉa. “Ado bajiro goticʉja yʉ”, yi tʉoĩacõri mʉa gotija quena. Gãjerã ĩna bʉsiroca bʉsibitirʉja mʉare. Mʉa yuja quena. 33 Ñe oca manoti mani minijuaja ticõri, manire wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati mani bʉsi riawʉsaja ticõri, wanʉbicʉ yiguĩji Dios.

Ito bajiri gãjerã Jesure tʉorʉ̃nʉrã ĩna minijuado bajiro, ñe oca mano bʉsi riawʉsare mano mʉa minijuasotija quena. 34 Dios ya wi mʉa minijuaroca bʉsire ma romiare. Ĩna ñama ĩna manʉjʉsabatiare cʉdirona. Ʉ̃mʉa ñama ĩnare ʉ̃matãrã. Ito bajiroti gotia Dios oca tuti. 35 Ĩna seniĩa ãmoja, ĩna ya wijʉ tʉdi ejacõri ĩna manʉjʉsabatiare seniĩaja quena. Mʉa minijuari wijʉ romio sĩgõ iso bʉsija, queno ejasabea.

36 “ ‘Ado bajiro gotia Dios oca’, yi goti rẽtobu masirã ña gʉa”, ¿yi tʉoĩati mʉa? Ito bajirojʉa meje bajia. Mʉa riti meje ña Dios oca boca ãmisʉoana. 37 “Diore goti ĩsiri masʉ ña yʉ”, sĩgʉ̃ ĩ yija, “Mani Ʉjʉ ĩ rotiado bajiroti gotiami Pablo”, yi masigʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajiroti yigʉ yiguĩji gãji cʉni, “Espíritu Santo rotirise bʉsia yʉ”, ĩ yi masija. 38 “Dios oca gotigʉ meje ñami Pablo”, sĩgʉ̃ ĩ yija, ĩre cʉni tʉorʉ̃nʉbeja quena.

39 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena: “Dios oca yʉ goti masiroca ĩ yire ãmoa yʉ”, mʉa yija quena. No gãjerã oca ĩna tʉobiti ĩna bʉsija, rẽore ma. 40 Ito bajibojarocati mʉa minijua ñari wijʉ gãjerãre rʉ̃cʉbʉocõri sĩgʉ̃ ĩ bʉsiroca gãjerã bʉsire ma. No mʉa yisotirise dise rʉyabeto queno tʉoĩacõri mʉa bʉsija quena.

Mʉcana tʉdi Cristo catire gaye

15 1 “Masare masorocʉ goda ĩsiñi Cristo”, yi mʉare yʉ riasocatire itire tʉdi mʉa tʉoĩare ãmoa yʉ. Iti ocare iti rʉmʉjʉ boca ãmicãcʉ mʉa. Iti ocare boca ãmicõri Cristore tʉorʉ̃nʉa mʉa. 2 Mʉare yʉ riasocatire mʉa tʉorʉ̃nʉ jidicãbeja, Dios ĩ masoana ña mʉa ĩja. “Dios ocare tʉorʉ̃nʉrã ña gʉa”, yibojarãti iti ocare queno tʉorʉ̃nʉsamena mʉa ñaja, Dios ĩ masoana meje ña mʉa.

3 Oca bʉto ñasarise yʉ masiroca Dios ĩ yirere mʉare riasocʉ yʉ. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti, “Mani ñeñaro yirise waja goda ĩsiñi Cristo”, yi mʉare

riasocu yu. 4 “Ĩre ĩna yujebojarocati udia rumu bero mucana tudi catiñi
Cristo”, yi muare riasocu yu. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti muare riasocu
yu. 5 Tudi caticõri Pedrore goaĩoyiju Jesús. Ito bero ĩ cũana jua gubojeno
ñarãre goaĩoyiju. 6 Ito bero gãjerã quinientos ñarã rẽto busaro ĩre tuorũ-
nurãre goaĩoyiju Jesús. Ĩ goaĩoana jãjarã catiama maji. Gãjerãma godacoañi.
7 Ito bero Santiagore goaĩoyiju. Ito bero ĩ oca goti ucutoni ĩ cũanare ñarocõ-
reti goaĩoyiju.

8 Ĩnare ĩ goaĩoja bero yure cuni susari goaĩoquĩ. Ĩna bajiro ñasagu meje
ña yu. Ñasagu meje yu ñajare ĩna bero yure cuni goaĩosusaquĩ ĩ. 9 Ĩ oca goti
ucurona ĩ cũana rãca corocõ ñasagu meje ña yu. Iti rumu Cristore tuorũ-
nurãre queno yibiticu yu maji. Ĩ ñarãre yu usirioro yi codejama ĩ oca yu goti
ucuroca yibitiboru Dios. “Queno yu yigu ñajare yure beseñi Dios”, yi tuoĩa-
bea yu. 10 Yure ti maicõri yure beseñi Dios, ĩre yu moa ĩsitoni. Quenoguti Dios
ĩ yure yijare ĩre queno moa ĩsia yu. Ito bajiri, “Bujato bajia. Ĩre besebojacu
yu”, yibeami Dios yure. Gãjerã Jesús ĩ cũana rẽto busaro Diore moa ĩsia yu.
Ito bajibojarocati yumasi meje Diore moa ĩsia yu. Yure ti maicõri ĩre yu moa
ĩsi masiroca yami Dios yure. 11 “Gãjerã rẽto busaro Dios oca muare riasocu
yu”, yu yija no yibea iti. Ado robojua ña ñasarise. Dios ocare tuocõri Jesure
tuorũnuyija mua. Itijua ña ñasarise.

Godabojarãti mucana tudi mani catire gaye

12 Gua Jesús ĩ cũana sĩgũ ruyabeto corocõ gotia gua. “Godabojaguti mucana
tudi catiñi Cristo”, yi gotia gua. Muare ito bajiro gua yibojarocati, ¿no yija
mua coriarã, “Godabojarãti mucana tudi catiya ma”, yati mua? 13 Godabo-
jarãti tudi catire iti manija, Cristo cuni tudi catibitiboru. 14 Tudi ĩ catibeja,
ĩ oca gua riasobojarise ñe waja manoja. Ĩ tudi catibeja, ĩre tuorũnubojarãti
ya mua. Ĩ manija ĩ manibojarocati ĩre tuorũnuboana mua. 15 Ĩ tudi catibeja,
burãti Dios oca riasoboyija gua. “Tudi Cristo ĩ catiroca yiñi Dios”, yicãcu gua.
Godana mucana tudi ĩna catibeja, Jesure cuni tudi ĩ catiroca yibitiboru Dios.
16 Godana mucana tudi ĩna catibeja, ito bajiroti Cristo cuni tudi catibitiboru.
17 Cristo tudi ĩ catibeja, ĩre tuorũnubojarãti ya mua. Ĩ manija ĩ manibojarocati
ĩre tuorũnuboana mua. Mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocu godacõri ĩ
tudi catibeja, seti cutirã ñaboana mani maji. 18 Ito bajiro iti bajija, Jesucris-
tore tuorũnucõri godana jeame ũjuroju waboana ĩna. 19 Cristore tuorũnuboja-
rãti tudi mani catibeja, ĩre tuorũnumena rẽtoro bojori bujarã ñaboana mani.

20 Ado robojua bajia: Cristo ĩ godabojarocati mucana tudi ĩ catiroca yiñi
Dios ĩja. Ito bajiri ĩ ñami cajero godabojaguti mucana tudi catisuoru. Ĩna
suoriti godana ñarocõti mucana tudi cati jedirã yirãji. 21 Adán ñayoru ĩ
ñeñaro yirajuna suoriti godasuoñi adi sita gãna. Ito bajibojarocati Cristo tudi
ĩ catirajuna suoriti godabojarãti tudi catirãji mani cuni. 22 Adán ñayoru janerãbatia ñari goda jedirã yirãji mani. Ito bajibojarocati Cristore tuorũnurã
ñari ĩna suoriti mucana mani catiroca yigu yiguĩji Dios. 23 Dios ĩ ãmoro baji-
roti mucana tudi catirã yirãji masa. Cristo ñami cajero godabojaguti mucana
tudi catisuoru. Ija Cristo ĩ tudi ejaroca ĩre tuorũnugoana mucana tudi catirã
yirãji. 24 Ito baji ñaroca adi ũmuari jediro yiroja. Ĩ wajana ñarocõreti rẽto-
cũgũ yiguĩji Cristo. Adi sita gãna ujarã, ito yicõri ũmacũju gãna ujarãre cuni
rẽtocũgũ yiguĩji Cristo. Ito bajiro yicõri ĩre tuorũnurãre miojugu yiguĩji

Cristo. “Ĩna Ujʉ ñasagʉ ñatĩñama mʉ”, yirocʉ ĩ Jacʉ Diojʉare ĩsigʉ̃ yiguĩji Cristo ĩre tʉorʉ̃nʉgoanare. 25 Ĩ wajanare ĩ rẽtocʉ̃roto riojʉa Ujʉ ĩ ñaroca yigʉ yiguĩji Dios Cristore. Ito bajiro ĩ baji ñare ãmoguĩji Dios. 26 Ĩ wajana ñarocʉ̃reti rẽtocʉ̃cʉ̃ri masa ĩna godarise gaye itocʉ̃ti gajanoagʉ̃ yiguĩji Cristo. Ito bajiri mʉcana tʉdi godare mano yiroja. 27 Dios oca tuti iti gotiro bajiroti jeyaro Ujʉ ñarocʉre cʉ̃ñi Dios Cristore. “Ĩ Jacʉ Ujʉ ñami Cristo”, yireoni meje ña iti. Ĩ Jacʉjʉa jeyaro Ujʉ ñarocʉre cʉ̃ñi. 28 Co rʉmʉ ĩ wajana jeyarore, ito yicʉ̃ri ujarã jeyarore cʉni ĩnare rẽtocʉ̃gʉ̃ yiguĩji Cristo. Ito bajiro yicʉ̃ri jeyarore rotigʉ ñagʉ̃ yiguĩji Cristo. Iti rʉmʉti ĩ roti masitoni Dios ĩ jidicãrere tʉdi ĩsigʉ̃ yiguĩji Diore. Ito bajiro ĩ yijare Dios ĩre cʉ̃rʉ jeyaro, dise rʉyabeto Ujʉ ñagʉ̃ yiguĩji.

29 “Godana mʉcana tʉdi catimenaji”, gãjerã ĩna yibojarise gaye mʉare goti masio ãmoa yʉ. ¿No yija, “Godana mʉcana tʉdi catimenaji”, yi tʉoĩabojarãti idé guya mana godanare yiari idé gu ĩsirã yati gãjerã? Godana mʉcana tʉdi ĩna catibejama, rocati bajiro ĩnare idé gu ĩsibojarãji ĩna.

30 Dios oca yʉ riasoja, bʉto guijosotia yʉre, jãjarã yʉre sĩa ãmorã ĩna cʉníjare. “Riti godana tʉdi catirã yirãji ĩja”, yi tʉoĩacõri Dios oca riaso jidicãbea yʉ. 31 Riti mʉare gotia yʉ ñarã yʉ. Co rʉmʉ rʉyabeto yʉre sĩa ãmorã cʉnísotiama ĩna. Riti bajia iti. Gaje riojo gotia yʉ mʉare. “Yʉ riasocatire tʉocõri Cristore tʉorʉ̃nʉñi Corinto cʉto gãna”, yi mʉare tʉoĩacõri wanʉa yʉ. 32 Efeso cʉto gãna yaiare bajiro guacõri yʉ tõbʉjaroca yicã ĩna. Godabojarãti mʉcana tʉdi mani catibeja, rocati Diore moa ĩsibocʉ yʉ. Ito yicõri tõbʉjabojagʉti, ñe bʉjabitibogʉja yʉ. Godana mʉcana tʉdi ĩna catibeja, Jesure tʉorʉ̃nʉmena ĩna tʉoĩado bajiro mani cʉni tʉoĩaja quenaboa. Ado bajiro yi tʉoĩama ĩna: “Yoari mejeti godarã yirãji mani. Ito bajiri mani ãmoro bajiroti wanʉrʉja mani, barʉja mani, idirʉja mani”, yi tʉoĩabojama ĩna.

33 Ito bajiro rʉo gotirãre tʉorʉ̃nʉbesa. Ado bajirojʉa ya yʉ mʉare: “Ñeñaro yirã rãca mʉa baba cʉtija, queno yirã ñabojarãti ĩna bajiroti ñeñaro yirã yirãji mʉa cʉni”, ya yʉ mʉare. 34 Tʉdi queno tʉoĩa quenocõri quenarise riti yiya mʉa. Mʉa ñeñaro yirisere jidicãña. Mʉa coriarã Diore masirã meje ña mʉa. Mʉa bojo bʉjatoni ito bajiro ya yʉ.

Godabojarãti mʉcana tʉdi ĩna catire gaye

35 Ado bajiro yʉre seniĩarã yirãji gajea coriarã: “Godana ñabojarãti, ¿no bajiro tʉdi catirã yirãjida? Ito yicõri, ¿no bajiro rujʉ cʉtirã yirãjida ĩna?” yi yʉre seniĩarã yirãji gajea coriarã. 36 Ito bajiro yʉre seniĩarã queno tʉoĩamena ñama ĩna. Ado robojʉa bajia: Aje mani oteja, joe gayeti jogaro yiroja. Ito bajibojarocati gʉdajubero gaye judi mʉjaroja. 37-38 Trigo ajeri, gaje ote ajeri mani oteja, rujagʉ meje otea mani. Mani oteja bero rujagʉ iti ñatoni Dios ĩ ãmoro bajiroti menigʉ̃ yiguĩji ĩ. Ote ajeri iti ñaro bajiroti iti judiroca yigʉ yiguĩji Dios. Maniama ajerigoti otea mani. Dios ñami iti judiroca yigʉ. 39 Mani catirã jeyaro ricati riti rujʉ cʉtia mani. Tite mʉa. Wai, waibʉcʉrã, wʉtirã, mani masa cʉni ricati riti rujʉ cʉtia. 40 Ito bajiroti ũmacʉ̃jʉ gãna cʉni ricati rujʉ cʉtirãji. Mani adi sita gãna ricati rujʉ cʉtia mani. Mani adi sita ñarã quenari rujʉ, rujʉ cʉtia mani. Ũmacʉ̃jʉ gãna cʉni manire bajiro rujʉ cʉtibitibojarãti quenari rujʉ, rujʉ cʉtirãji ĩna cʉni. 41 Ũmʉa gagʉ ĩ busurise bajirise meje busuami ñami gagʉ cʉni. Ricati busuami. Ito bajiroti ñocõa

cuni ricati busuama. Ĩna ñocõa comasi cuni ricati riti busuama. 42 Ito bajiroti
bajirã yirãji mani. Godabojarãti mucana tudi caticõri ricati ruju cutirã yirãji
mani. Sĩgũ godarure mani yujeja, ĩ ya ruju jogacoaro yiroja. Tudi catiroca
Dios ĩ yija, tudi godare mano yiroja ĩre. 43 Sĩgũ godarure mani yujeja, jogari
rujure yujea mani. Ĩ tudi catiroca Dios ĩ yija, seyori ruju, ruju cutigu yiguĩji.
Queno ruju sẽogũre meje yujea mani. Ruju sẽobiti ruju yujea mani. Ito baji-
bojarocati tudi catiroca Dios ĩ yija, sẽori ruju, ruju cutigu yiguĩji ĩ. 44 Adi sita
ñarã mani ruju cutirisere ĩna yujeja, jogari rujure yujerã yirãji ĩna. Ito baji-
bojarocati mani tudi catiroca Dios ĩ yija, jogabiti ruju bujarã yirãji mani. Adi
sita ñarã jogari ruju, ruju cutia mani. Mani godabojarocati mani ya usiama
godabetoja. Ũmacũju Dios tu ejacõri jogabiti ruju, ruju cutirã yirãji mani.
45 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: "Cajero ũmugũ ñasuoru, Adán ñayoru
Dios ĩ rujeoru ñayiju. Ĩ catiroca yiyiju Dios", yi gotia Dios oca tuti. Adán bero
gagu ñabojagu ĩ rẽtoro ñasagu ñami Cristo. Ĩ ñami mani catitĩñaroca yigu.
46 Adocãta mani ruju cutirise jogari ruju ña. Ito bajibojarocati ũmacũju Dios
tu ejacõri jogabiti ruju bujarã yirãji mani. 47 Ũmugũ ñasuorure sitana rujeo-
yiju Dios. Ito bajiri adi sita gagu ñayiju ĩ. Ĩ bero gagu Cristoama ũmacũju gagu
wadiru ñayiju. 48 Adi sita ñarã cajero ñasuoru sitana rujearu robo bajiro ruju
cutia mani. Ũmacũju Dios tu mani waja ito gagu wadiru Cristo robo bajiro
ruju cutirã yirãji mani. 49 Adi rumuri Adán ñayoru bajiro ruju cutia mani. Ito
bajibojarocati Dios tu ejacõri Cristo bajiroti ruju cutirã ñarã yirãji mani ĩja.
50 Ado bajiro goti ãmoa yu ñarã yu muare: Adocãta mani ya ruju wiro, rí
cuni ña manire. Ito bajiri ruju ũmacũju Dios ĩ rotiroju ña masibetoja. Adocãta
mani ruju cutiri ruju yoari ñabetoja. Ito bajiri Dios rãca catitĩñarona ruju
jogabiti ruju mani ruju cutija quena. 51 Gãjerã ĩna masibitire muare gotigu
ya yu. Jeyaro meje godarã yirãji. Ito bajibojarocati mani sĩgũ ruyabeto ruju
wasoarã yirãji mani. 52 Cajea mani yabi yiro bajiro ejaroti rujure wasoagu
yiguĩji Dios. Ito bajiro bajiro yiroja susari rumu. Trompeta wame cutirica
jutiraga oca ruyuro yiroja. Iti oca ruyuroca godana tudi catirã yirãji. Ito
yicõri tudi godare mano yiroja ĩnare. Iti rumuri cati ruyarãre ĩna ya ruju-
rire wasoagu yiguĩji Dios. 53 Mani ruju cutirise jogarise ña. Ito bajiri Dios
rãca mani catitĩñatoni manire ruju wasoagu yiguĩji Dios. Adocãta mani ruju
cutirise godacoaro yiroja. Ito bajiri tudi mani godabititoni mani ya rujure
wasoagu yiguĩji Dios. 54-55 Adocãta mani ruju cutiri ruju godacoaro yiroja.
Mucana tudi godabiti ruju Dios ĩ manire wasoaja, Dios oca tuti iti gotiado
bajiroti rẽtaro yiroja. Ado bajiro gotia iti: Mani godarise jediroca yami Dios
ĩja. Ito bajiri mucana tudi godamenaji mani. "Tõbujacõri goda wacu ya yu",
yi tuoĩa güire ma ĩja. 56 Ñeñaro yisotirã ñari godarã yirãji mani. Dios ĩ rotiri-
sere cudimena ñari, "Ñeñaro yirã ña gua", yi tuoĩa mani. Ñeñaro mani yiri-
sere mani coe rotibeja godacõri, buto tõbujarã yirãji mani. 57 Ito bajibojaro-
cati mani Uju Jesucristore mani tuorũnuja, ĩ godarena suoriti jeame ũjuroju
mani waborere rẽtogũ yiguĩji Dios. Godabojarãti caticoarã yirãji mani. Itire
tuoĩa wanucõri, "Queno ya Dios mu", ya mani.
58 Ito bajiri Jesucristore tuorũnu jidicãbitiruja yu ñarã manire. Ito yicõri
ĩre moa ĩsi jidicãbitiruja manire. "Ĩre mani moa ĩsija queno manire waja yigu
yiguĩji Dios", yi tuoĩa mani. Ito bajiri mani Ujure mani moa ĩsija rocati meje
moarã yirãji mani.

Gãjerãre ejabʉarona mani niyeru miojure gaye

16 1 Gãjerã Jesure tʉorũnʉrãre ejabʉarona niyeru mʉa miojuroti gaye mʉare bʉsigʉ ya yʉ adocãta. Jesure rũcʉbʉorona ĩna minijua ñaroca, Galacia sita gãnare niyeru yʉ mioju rotiado bajiroti mʉare cʉni niyeru mioju rotia yʉ. 2 Ado bajiro mʉare mioju rotia yʉ: Coji tujacãra rʉmʉ rʉyabeto mʉa bʉja sosaro bajiroti jabetacã ĩsija quena. Itire miojucõri cojʉti seoba. Ito bajiro mʉa yija, yʉ ejari rʉmʉ ñacãro yiroja. 3 Mʉa tʉ ejacõri niyeru ãmi warona mʉa beseanare, "Jerusalén gãnare niyeru ĩsitẽña", yirocʉ ĩnare wa rotigʉ yigʉja yʉ. Ito bajiri mʉa miojure gaye ãmi wacõri ito gãna Jesure tʉorũnʉrã bojoro bʉjarãre ĩsirã yirãji ĩna. "Ãna ñama queno yirã. Ĩnare boca ãmiña mʉa", yi papera uca ĩsigʉ yigʉja yʉ Jerusalén gãnare ĩna ĩo ejatoni. 4 "Ĩna rãca warʉja yʉre", yʉ yi tʉoĩaja, ĩnare ũmatã wacʉ yigʉja yʉ.

Warocʉ Pablo ĩ tʉoĩare gaye

5 Adona wacõri Macedonia sitajʉ ejagʉ yigʉja yʉ. Itona wacõri mʉa cʉto Corintojʉ ejagʉ yigʉja yʉ. 6 Yoari mʉa rãca ñagʉ yigʉja gajea yʉ. Juebʉcʉ ñarocõti mʉa rãca ñagʉ yigʉja gajea yʉ. Ito bero gaje cʉto yʉ wa masitoni yʉre mani gaye yʉre mʉa ĩsi ejabʉaja quena ñaroja yʉre. 7 Ejori oca mʉa tʉ ti rẽta ãmobea yʉ. Mani Ʉjʉ ĩ ãmoja, yoari mʉa tʉ ña ãmoa yʉ. 8 Ito bajibojagʉti coji wabea yʉ maji. Adi cʉto Efeso, iti Pentecostés basa iti rẽtaja bero wacʉ yigʉja yʉ. 9 Ado ñacõa ãmoa yʉ maji. Jãjarã yʉre ti tudirã ñabojarãti, Dios oca yʉ riasoja jãjarã ñama queno tʉo ãmorã.

10 Timoteo mʉa tʉ ĩ ejaja, queno boca ãmima ĩre. Mʉa rãca ĩ wanʉtoni, ĩ tʉoĩa oca jaibe yirona, queno ĩre boca ãmima. Mani Ʉjʉre moa ĩsigʉ̃ti ñami ĩ cʉni, yʉ robo bajiroti. 11 Ito bajiri ĩre mʉa rũcʉbʉore ãmoa yʉ. Ĩre bocatia yʉ, ito yicõri Jesure tʉorũnʉrã ĩ rãca gãnare cʉni. Ito bajiri mʉa tʉ ĩ ejaja, ĩre ejabʉaya, yʉre rẽta tigʉ ĩ ejatoni.

12 Mani yagʉ Apolosre gãjerã Jesure tʉorũnʉrã rãca ĩre josabojacʉ yʉ, mʉa tʉ ĩ tigʉ watoni. Ito bajiro yʉ yibojarocati "Adocãta yʉ ware ãmoguĩji Dios", yi tʉoĩabeami maji. Ito bajiri, "Yʉ ware quena", ĩ yi tʉoĩari rʉmʉ mʉa tʉ tigʉ wacʉ yiguĩji ĩ.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

13 Queno tʉoĩacõri ña yucãña mʉa. Ito yicõri mani Ʉjʉ Jesucristore tʉorũnʉ jidicãbesa mʉa. Ũmʉa seyoro queno mʉa ʉsi cʉti ñaja quena. Ito yicõri tʉoĩa oca sẽoña mʉa. 14 Dise rʉyabeto Diore mʉa moa ĩsisotirise gãjerãre ti maicõri ĩre moa ĩsija quena.

15 Acaya sita gagʉ Estéfanas ĩ ñarã rãca cajero Dios oca yʉ riasocatire boca ãmisʉoquĩ ĩ. "Ito bajiroti bajicʉ", yi tʉoĩarãji mʉa. Adi rʉmʉri gãjerã Jesure tʉorũnʉrãre ejabʉarona Diore moa ĩsirã yama ĩna. 16 Ĩnare mʉa rũcʉbʉo cʉdire ãmoa yʉ. Ito yicõri no ĩna bajiro Diore moa ĩsicõri mʉa rãca moarãre mʉa rũcʉbʉo cʉdire ãmoa yʉ. 17 Mʉa ñarã Estéfanas, Fortunato ito yicõri Acaico ĩna ejaja bʉto wanʉa yʉ. Sõjʉ ñacõri yʉre ejabʉa masibea mʉa. Ito bajiri mʉare yiari yʉ tʉ ejacõri yʉre ejabʉama ĩna. 18 Mʉa oca sẽoroca ĩna yiado bajiroti yʉ tʉ ejacõri yʉ oca sẽoroca yama ĩna. Ito bajiro yirãre mani rũcʉbʉoja quena.

19 Asia sita gãna Jesure tʉorʉ̃nʉrã, “Quenajaro”, yi ñucama mʉare. Aquila
ĩ manojo Priscila ĩna ya wi minijuarã cʉni mani Ʉjʉre tʉorʉ̃nʉrã ñari, “Que-
najaro”, yi ñucama ĩna mʉare. 20 Ado gãna manire bajiro Jesure tʉorʉ̃nʉrã,
“Quenajaro”, yi ñucama mʉare. Diore rʉ̃cʉbʉorã ñari, “¿Ñati mʉa?” yicõri
gãmeri mʉa jababare ãmoa yʉ.

21 Yʉmasiti, “Quenajaro”, yi uca ñuca yʉ mʉare.

22 No mani Ʉjʉ Jesucristore maimena jeame ʉ̃jʉrojʉ warã yirãji. Mani Ʉjʉ
ĩ tʉdi ejare ãmosacõa yʉ.

23 Mani Ʉjʉ Jesure senia yʉ mʉare queno ĩ yitoni. 24 “Jesucristore tʉorʉ̃-
nʉrã mʉa ñajare, mʉare bʉto tʉo maia yʉ”, yi ñuca yʉ mʉare. Itocõ ña.

Segunda carta de San Pablo a los

Corintios

Corinto cuto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1]Ñati yu ñarã mua. Yu robo bajiroti Jesucristore tuorũnurã ña mua cuni. Yu ña Pablo adi papera muare cõagũ. Jesucristo ocare yu goti ucutoni ĩ cũru ña yu. Dios ĩ ãmojare ito bajiro yure cũquĩ Jesucristo. Mua Corinto cuto gãna Diore rũcubuorã minijuasotia mua. Adi papera cõa yu muare. Mua Acaya sita gãnare cuni Diore rũcubuorã mua ñajare adi papera cõa yu. Mani yagu Timoteo rãca adi papera muare cõa yu. [2]Muare yiari mani Jacu Dios, ito yicõri mani Uju Jesucristore cuni seni ĩsia yu. Muare ĩna queno yitoni ĩnare senia yu. Mua ya usiju queno mua wanu quenatoni muare yiari ĩnare seni ĩsia yu.

Pablo ĩ tuoĩa bujatobitire gaye

[3]Mani Uju Jesucristo Jacure rũcubuoruja manire. Mani Jacu ñari manire ti maigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri mani tuoĩa bujatobitibe yirocu mani rãca ñatĩñagũ yiguĩji ĩ. Ito bajiro bajigu ĩ ñajare ĩre rũcubuoa mani. [4]Disejua ruyabeto mani bujatobitija ĩ tuoĩarisena mani rãca ñatĩñagũ yiguĩji Dios. Ito bajiroti manire yigu yiguĩji Dios, “Gãjerã ĩna tuoĩa bujatobitija ĩnare ejabuajaro”, yirocu. Mani tuoĩa bujatobitija manire Dios ĩ ejabuaro robo bajiro gãjerãre mani ejabuaja quena. [5]Mani ye waja buto tuoĩa bujatobisiju Cristo. Manire cuni tuoĩa bujatobitiroca yirã yirãji masa. Ito bajibojarocati Cristo ĩ goda ĩsiana mani ñajare mani tuoĩa bujatobitija, ĩ tuoĩarisena mani rãca ñatĩñagũ yiguĩji Dios. [6]“Jesucristore mua tuorũnuja, muare masogũ yiguĩji Dios”, yi masare yu riasojare buto yu tuoĩa bujatobitiroca yama gãjerã. Ito bajiro yure ĩna yibojarocati masare yu riaso jidicãbititoni yure ejabuami Dios. Ito bajiri tuoĩa bujatobitigoru ñari mua tuoĩa bujatobitija muare ejabua masigũja yu. “Yu ñemecutiroca Dios ĩ yure yiado bajiroti mua ñemecutiroca yigu yiguĩji Dios”, yi tuoĩa yu. [7]“Diore queno tuorũnurã ñama Corinto cuto gãna”, yi tuoĩa yu muare. Yu tuoĩa bujatobitiado bajiroti tuoĩa bujatomena yirãji mua cuni. Ito bajibojarocati, “Yure ĩ ejabuado bajiroti muare cuni ejabuagu yiguĩji Dios”, yi tuoĩa yu. “Diore jidicãmena yirãji ĩna”, yi tuoĩa yu muare.

[8]Tuoya yu ñarã mua. “Asia sitaju ñagũ jaje oca josarise gaye rẽtañi Pablo”, mua yi tuoĩare ãmoa yu. Ado bajiro bajicu. Itoju buto tuoĩa bujatobiticu yu. “Ñemecutiado ma yu”, yi tuoĩacu yu. “Catigu yiguja yu”, yi tuoĩare manicu yure. [9]“Pablore sĩana mani”, ĩna yire masicãcu yu. “Yure ĩna sĩaroti yumasiti

camota masibea yʉ", yi tʉoĩacʉ yʉ. Ito bajiro rẽtacʉ yʉre, Diore riti yʉ tʉorʉ̃-
nʉtoni. "Dios ñami godarãre mʉcana tʉdi catiroca yigʉ. Ito bajiri ĩ sĩgʉ̃ti
ñami yʉre maso masigʉ̃", yʉ yi masitoni, ito bajiro rẽtacʉ yʉre. 10 Yʉre ĩna
sĩa ãmobojarocati yʉre queno ejabʉaquĩ Dios. Ito bajiri yʉre sĩa masibiticã
ĩna. "Ito bajiro riti yʉre ejabʉasotigʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa yʉ. Yʉ tʉoĩarise
Diore riti ña yʉre. "Yʉre ejabʉasotigʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa yʉ. 11 Yʉre yiari
Diore seni ĩsiña. Ito bajiro yʉre mʉa ejabʉare ãmoa yʉ. Ito bajiro mʉa yija
queno yʉre ejabʉagʉ yiguĩji Dios. Mʉa jãjarã yʉre seni ĩsirena sʉoriti yʉre
ejabʉagʉ yiguĩji Dios. "Pablore queno ejabʉami Dios", yi ti masicõri jãjarã
masa, "Queno ya Dios mʉ", yirã yirãji ĩna ĩre.

Corinto cʉtojʉ Pablo ĩ wabitire gaye

12 Gaje gaye tʉoĩacõri wanʉa yʉ. Ado bajiro bajia iti yʉ wanʉrise. "Dios ĩ
ãmoro bajiro masare queno yicʉ yʉ", yi tʉoĩacõri wanʉa yʉ. "Masare rʉogʉ
meje ña yʉ. Corinto cʉto gãna rãca ñagʉ̃ ĩnare queno Dios oca riasocʉ yʉ",
yi tʉoĩa yʉ. Yʉre queno yicõri, gãjerãre yʉ queno yi masiroca yiñi Dios. Yʉ
masirisena meje ito bajiro yicʉ yʉ. Dios ĩ masirisena ito bajiro yicʉ yʉ. 13 Adi
papera yʉ ucarise riojo gotia yʉ. Rʉore ocana meje mʉare uca yʉ. Mʉa tʉo
masirotire uca yʉ. Ito bajiri queno mʉa tʉo masi jeore ãmoa yʉ. 14 Ado yʉ
yirisere queno tʉo masi jeobea mʉa maji. "Ado bajiro bajigʉ ñami Pablo",
queno yi masi jeobea mʉa maji. Yʉre mʉa queno masija, mani Ʉjʉ Jesucristo
ĩ tʉdi ejari rʉmʉ, "Gʉare queno riasoquĩ Pablo", yi tʉoĩa wanʉrã yirã yirãji
mʉa. Mʉare ito bajiroti wanʉgʉ̃ yigʉja yʉ cʉni. "Queno cʉdirã ñama ĩna",
mʉare yi tʉoĩacõri queno wanʉgʉ̃ yigʉja yʉ.

15 "Yʉre wanʉrã yirãji", yi tʉoĩacõri, "Jʉaji ĩna tʉ tigʉ warʉja yʉ", yi tʉoĩa
yʉ mʉare. Ito bajiri jʉaji yʉre ti wanʉrã yirãji mʉa. 16 Ado bajiro tʉoĩacʉ yʉ:
"Macedonia sitajʉ wacʉ, ĩnare ti rẽta wacʉja yʉ. Mʉcana tʉdi wadigʉ ĩnare
ti rẽta wadicʉja yʉ", yi tʉoĩacʉ yʉ. "Ĩna tʉ ejacõri, Judea wame cʉtiri sita yʉ
ejatoni yʉre ejabʉarã yirãji ĩna", yi tʉoĩacʉ yʉ mʉare. Ito bajiro tʉoĩabojagʉti
mʉa tʉ eja masibiticʉ yʉ. 17 Mʉa tʉ yʉ eja masibejare, "Bʉgʉti yami Pablo", yʉre
mʉa yire tʉoa yʉ. Diore masimena ĩna rʉoro bajiro yibea yʉ. "Ito bajiro yigʉ
ya yʉ", yibojagʉti gajero bajiro yigʉ meje ña yʉ. "Ado bajiro yicʉja yʉ", yʉ yija
ñaro bajiroti yigʉja yʉ itire. 18 Mani Jacʉ Dios riojo gotigʉ ñami. Yʉ cʉni riojo
gotigʉ ña. "Ado bajiro yicʉja", yʉ yija, gajero bajiro yibea yʉ. "Ito bajiro bajigʉ
ñami", yi tʉoĩagʉĩji Dios yʉre. 19 Jesucristo Dios Macʉre cʉdigʉ ñari ito bajiro
ya yʉ. Yʉ Pablo, Silvano cʉni, Timoteo cʉni, Jesucristo gayere mʉare goticʉ
gʉa. "Ado bajiro yicʉja yʉ", Cristo ĩ yija, ito bajiroti yiyijʉ. Riojo gotisotiyijʉ ĩ.
20 "Ado bajiro queno masare yicʉja yʉ", Dios ĩ yire, ĩ Macʉ Jesucristona sʉoriti
rẽtayijʉ iti. Itire masicõri, "Ĩ yiro bajiroti yisotigʉ yiguĩji Dios", yi wanʉa mani.
Ito bajiro mani tʉoĩaja, Diore rʉ̃cʉbʉorã ya mani. 21 Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉ
jidicãbeto yigʉ ñami Dios. Ĩ ñarã mani ñaroca yami Dios. Jesucristo oca mani
gãjerãre gotitoni manire cũñi Dios. 22 "Dios ñarã ñama ĩna", gãjerã ĩna manire yi
ti masiroca ĩnare yigʉ ñami Dios. Mani ya ʉsijʉ Espíritu Santo queo sãñi Dios.
Ito bajiro ĩ yija, "Ĩ ñarã ña mani", yi tʉoĩa mani ĩja. " 'Masare queno yicʉja yʉ', ĩ
yiado bajiroti manire queno yigʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa mani.

23 "Yʉ tiro riojo ĩna bojobe yirocʉ ĩna tʉ wabitirʉja yʉre", yi tʉoĩacõri mʉa
tʉ wabiticʉ yʉ maji. "Diore queno cʉdibea mʉa", yi ãmobiticʉ yʉ. Ito bajiri

mиare tigи wabiticи yи maji. Riojo mиare yи gotibeja cиni, “Tиoїa bиjatobitijaro ї”, Dios ї yija cиni quena ñaboroja yиre. 24 “Ado bajiro Diore rцcиbиore ña iti”, mиare yi roti ämobea yи. “Diore queno tиorцnиrã ñama їna”, yi tиoїa yи mиare. Mиa bojori bиjaroca yi ämobea yи. Bиto bиsa wanи quenajaro їna, yirocи mиare riasoa yи.

2 1 Itire tиoїagц, “Їna bojori bиjabe yirocи їna tи tigи wabea yи”, yi tиoїacи yи. 2 Mиa bojori bиjaroca yи yija, mиa sїgцjиama yи wanиroca yigи maniboguїji. Mиa ña yи queno wanи quenaroca yirã. Ito bajiri mиa bojori bиjaroca yi ämobea yи. 3 Mиa bojori bиjabe yirocи mиa tи wabiticи yи. Papera riti mиare cõacи yи maji. Mиa tи yи ejaroto riojиa oca queno ämogц, “Ado bajiro mиa yire ämoa yи”, yi papera cõacи yи mиare. Mиa tи ejacõri mиa bojori bиjare ti ämobea yи. Mиa tи ejacõri mиa wanиre ti ämoa yи. “Yи wanиja ticõri, wanиrã yirãji їna cиni”, yi tиoїa yи. Ito bajiri mиa tи yи waroto riojиa oca quenogц mиare papera cõacи yи. 4 Iti rиmи iti mиare papera cõagц bиto tиoїacи yи. Yи ya иsijи bojori bиjacõri, bиto oticи yи. Mиa bojori bиjajaro, yirocи meje iti mиare papera cõacи yи. “Manire ti mai ñañi Pablo”, mиa yi masitoni mиare papera cõacи yи iti rиmи.

Ñeñaro yire ãcabojoya, Pablo ї yire gaye

5 Mиa wato gagи ñeñaro ї yire tиoїacõri bojori bиjacи yи. Yи sїgц meje bojori bиjacи. Ї ñeñaro yire ticõri bojori bиjana mиa cиni. Bиto bиsa ї bиjatobitiroca mиa yire ämobea yи. 6 Minijuacõri ї ñeñaro yire waja ї tиo bиjatobitiroca yiyija mиa. Ito bajiro yicõri їre bucõayija mиa. Itocõti ї bиjatobitiroca mиa yire ämoa yи. 7 Ito bajiri adocãta ї ñeñaro yirisere mиa ãcabojore ämoa yи. “Mи ñeñaro yirise mиre ãcabojoa gиa. Mиcana gиa rãca mи ñare ämoa gиa їja”, їre yi mиa baba cиtire ämoa yи. Ito bajiro mиa yibeja, yoari bojori bиjacõri Cristore sиya jidicãgц yiguїji gajea. 8 Ito bajiri mиcana їre mиa ti maire ämoa yи. “Gиa rãca mи ñare ämoa gиa”, yi їre mиa baba cиtire ämoa yи їja. 9 Iti rиmиjи iti gaye mиare papera cõacи yи. “Yи rotirise їna cиdi jeoja ticиja yи”, yi tиoїacõri papera cõacи yи mиare. 10 Ї ñeñaro yirise mиa ãcabojoja, yи cиni їre ito bajiroti ãcabojogи yigиja yи. Iti rиmи ї yиre ñeñaro yibojarocati, ito bajiro yicиja yи, sїgцre bajiro mиa tиoїa wanиtoni. Ito bajiro ya yи Cristo ї tiro riojo. 11 “Sїgцre bajiro mani tиoїabitiroca yi ämoami rцmúa иjи Satanás manire”, yi tиoїa mani. Ito bajiri sїgцre bajiro tиoїacõri mani gãmeri ãcabojoja quena. Ito bajiro mani yija, manire rẽtocц masibiquїji Satanás.

Troas cиto ejacõri Pablo ї bиjatobitire gaye

12 Gaje gaye mиare goti ämoa yи. Ado bajiro bajia iti. Troas wame cиtiri cиto ejacõri queno Cristo oca masare riasocи yи. “Gиare gotibesa”, yibiticã masa. Queno yиre boca ämicã їna. Ito bajiri Jesucristo ї ejabиarisena sиoriti masare queno riaso masicи yи. 13 Masare queno riasobojagиti yи ya иsijи bиto tиoїacи yи. Mani yagи Titore ti bиjabiticõri yи ya иsijи bиto tиoїacи yи. Ito bajiri Titore ämarocи їnare ware goticõri Macedonia sitajи wacи yи.

Cristore mani tиorцnиja rẽtocцrã mani ñaroca Dios ї yire gaye

14 Jesucristore tиorцnиcõri yи ñeñaro yirisere rẽtocц masia yи. Ito bajiro yи baji ñaroca Jesucristo rãca yи baba cиti wanиroca yiñi Dios. Ito bajiro

Dios ĩ yijare, “Queno ya Dios mʉ”, ya yʉ ĩre. Adi rʉmʉri no yʉ riaso ucurijʉti, Jesure masa ĩna tʉorʉ̃nʉroca yami Dios. Sʉti quenarise iti sʉti bataro bajiro cojʉ rʉyabeto Dios oca bata ejaro ya. 15 “Masa ĩna ñeñaro yirise waja goda ĩsigʉ̃ yami yʉ Macʉ”, yi ticõri wanʉyijʉ Dios. Jesucristo oca masare mani riasoja ticõri, manire wanʉagʉ̃ yiguĩji Dios. Coji rʉyabeto masare mani Dios oca riasoja, masa jeyaro ĩ oca masirã yirãji. Jeame ʉ̃jʉrojʉ warona cʉni, jeame ʉ̃jʉrojʉ ĩna wabore ñaroca Dios ĩ masoana cʉni ĩ oca masirã yirãji ĩja. Masare Dios oca mani riasoja queno sʉtiro bajiro bajia ĩre. Ito bajiro masare mani gotija ticõri, wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios. 16 Jeame ʉ̃jʉrojʉ waronare Dios oca yʉ riasoja, ʉ̃nirise queno sʉti quenabiti robo bajia ĩnare. Jeame ʉ̃jʉrojʉ ĩna wabore ñaroca Dios ĩ masoana ĩ oca yʉ riasoja, ĩnareama queno sʉti quenaro robo bajiro bajia. “Dios ocare yʉ tʉorʉ̃nʉja catitĩñagʉ̃ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩama ĩnama. Yʉre Dios ĩ ejabʉabejama ĩ oca gotiado ma yʉ. 17 Niyeru bʉjarona riti masare Dios oca riasorã jãjarã ñama ĩna. Dios oca ñasarise meje riasoama ĩnaõna. Riojo meje riasoama ĩna. Ĩna ãmoro bajiroti riasobojama. Ĩnare bajiro meje riasoa yʉama. Dios ĩ tiro riojo queno tʉoĩacõri masare riasoa yʉ. Cristo oca yʉ riasotoni Dios ĩ cũrʉ ña yʉ. Ĩ oca queno masare riasoa yʉ. “Queno masare riasoami Pablo”, yi tiguĩji Dios yʉre.

Ado bajiro bajia mame oca, Pablo ĩ yire gaye

3 1 Yʉre queno bʉsijaro, yirocʉ meje iti gotia yʉ mʉare. “Ãni ñami queno Dios oca riaso masigʉ̃”, yi gãji ĩ papera ucaja, “Gʉare ĩogʉ̃ yiguĩji Pablo”, ¿yire masiati mʉa? Yʉre masicã mʉa. Ito bajiri mʉare ĩoado ma yʉ. Gãjerã ĩre boca ãmitoni, “ ‘Ãni ñami queno Dios oca riaso masigʉ̃’, manire yi uca rotigʉ yiguĩji Pablo”, ¿yire masiati mʉa? “Queno Dios oca riaso masiami”, yi masicãrãji masa yʉre. 2 Ado bajiro bajia: Mʉa ñeñaro yirisere jidicãcõri gaje mʉa wasoaja ticõri, “Dios oca ĩnare queno riasoñi Pablo”, yi tʉoĩarã yirãji masa jeyaro. “Pablo ĩ riasore tʉorʉ̃nʉcõri gaje wasoañi ĩna”, yi ti masirã yirãji masa mʉare. 3 Mʉa tʉ gãna masa, “Ito bajiro bajirã ñama ĩna”, yi ti masirã yirãji ĩna mʉare. “Pablo ĩ riasore tʉorʉ̃nʉcõri gaje tʉoĩare wasoañi ĩna”, yi masa ĩna tire ãmoguĩji Cristo. Ito bajiro ĩna yi masitoni papera cõabisĩ Cristo ĩnare. Gʉ̃ta jãina ucacõri cʉni ĩnare cõabisĩ ĩ. Ado bajirojʉa bajia: Mʉa ya ʉsijʉ Espíritu Santo queo sãñi Dios catitĩñagʉ̃. Ito yicõri gaje tʉoĩare wasoañi Dios mʉare. Ito bajiro yiñi Dios, “Cristo ñarã ñama ĩna”, yi masa ĩna mʉare ti masitoni.

4 Masare Dios oca yʉ riasoja, Jesucristo ĩ ejabʉarisena ito bajiro riasoa yʉ. Ito bajiri, “Masare queno riasoa yʉ”, yi tʉoĩa yʉ Dios ĩ tiro riojo. 5 Ito bajiro yibojagʉti, “Yʉrio yʉ masirise masare riasocʉ yʉ”, yibea yʉ. Ado robojʉa bajia: Dios ĩ ejabʉarisena riti masare queno riaso masicʉ yʉ. 6 Dios ñami ĩ ye yʉ tʉo masiroca yigʉ. Ito bajiri Dios oca ĩ mame wasoare goti rẽtobu masia yʉ. “No yʉ rotirisere cʉdi jeobicʉti ĩ godaja jeame ʉ̃jʉrojʉ wacʉ yiguĩji”, yi gotia bʉcʉ oca. Mame oca ĩ wasoare bʉcʉ oca ucare bajiro meje bajia. Mame oca ĩ wasoareama ado bajiro bajia: “No Espíritu Santore boca ãmirã yʉre cʉdi masirã yirãji ĩna”, yi gotia Dios oca mame ĩ wasoare. “Espíritu Santona sʉoriti catitĩñarã yirãji ĩna”, yi gotia Dios oca.

7 Jane mejejʉ ĩ rotirise jidicãyijʉ Dios Moisés ñayorʉre. Ĩ rotirise gʉ̃ta jãirijʉ ucare ñayijʉ. Iti ĩ ĩsiri rʉmʉ bʉto guijorise rãca ejayijʉ. Ado bajiro bajiyijʉ iti:

Dios rotirise boca ãmicõri Moisés ya rio bʉto yoyijʉ. Bʉto ĩ ya rio iti yojare ĩ ya rio ti masia mano bajiyijʉ Israel sita gãnare. Ĩ ya rio bʉto yobojagʉti yoari mejeti mʉcana yo jidicãsʉoyijʉ. Dios rotirisere cʉdi jeo masibiticõri bojori bʉjayijarã ĩna. “Goda warã ya mani”, yire masiyijarã ĩna. 8 Espíritu Santo quedi sãja ecoana mani ñajare ñeñaro mani yirisere ãcabojorʉ Dios. Ito bajiri, “Bʉcʉ oca rẽto bʉsaro ñasarise ña mame oca Dios ĩ wasoare”, yi tʉoĩa mani. 9 Bʉto guijorise rãca bʉcʉ oca iti ejabojarocati iti oca queno cʉdi jeo masibisijarã masa. Itire cʉdi jeo masibiticõri, “Godarã ya mani”, yiyijarã ĩna. Bʉcʉ oca rẽto bʉsaro ñasarise ña mame oca Dios ĩ wasoare. Mame oca ĩ wasoarena ado bajiro gotiami Dios: “No Espíritu Santo quedi sãja ecogʉ ñe seti macʉ ñami ĩ”, yi gotiami Dios ĩ ocana. 10 Jane mejejʉ Moisés ñayorʉ ĩ rotirise bʉto rʉ̃cʉbʉoyijarã masa. Bʉto iti rʉ̃cʉbʉore ñabojarocati, rẽtoro rʉ̃cʉbʉore ña mame oca Dios ĩ wasoare. Moisés ñayorʉ ĩ rotigore jedi wayijʉ ĩja. Ito bajiri mame oca Dios ĩ wasoare ña bʉto mani rʉ̃cʉbʉoroti. 11 Moisés ñayorʉ ĩ rotirise bʉto rʉ̃cʉbʉore ñabojaroti yoari sejabisijʉ. Mame oca Dios ĩ wasoareama jedibeto yiroja. Ñatĩñaro yiroja. Mame oca Dios ĩ wasoare mani tʉorʉ̃nʉja, catitĩñarã yirãji mani. Ito bajiri bʉcʉ oca rẽtoro ñasarise ña mame oca Dios ĩ wasoare.

12 “Bʉto ñasarise ña Dios oca”, yi tʉoĩa yʉ. Ito bajiri güigʉ meje Dios oca masare bʉto riasoa yʉ. 13 Moisés ñayorʉ bajiro meje bajia yʉ. Dios rãca ĩ bʉsija bero ĩ ya rio sayana camotayijʉ Moisés ñayorʉ. Ĩ ya rio yorise iti jedi waja tibe yirocʉ camotayijʉ Moisés ñayorʉ. 14 Jane mejejʉ cʉni Dios oca tʉorʉ̃nʉ ãmobisijarã judio masa. Ito bajiri ĩ oca tibojarãti tʉo masibisijarã. Adi rʉmʉri cʉni ito bajiroti bajicõama ĩna. Moisés ñayorʉ ĩ ucare ĩna tibojaja cʉni tʉo masibeama ĩna. Cristore tʉorʉ̃nʉrã riti Dios oca ticõri ti masiama ĩna. 15 Ito bajiri Cristore tʉorʉ̃nʉbiticõri Dios ocare tʉo masibeama judio masa. Ito yicõri Moisés ñayorʉ ĩ ucare riasotibojarãti itire tʉo masibeama ĩna maji. 16 No mani Ʉjʉ Jesucristore boca ãmigʉ̃ti, Dios ocare tʉo masigʉ̃ yiguĩji. 17 Jesucristo mani Ʉjʉ, ito yicõri Espíritu Santo cʉni coro bajiroti bajirã ñama ĩna. Ito bajiri Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñari, “Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja, catitĩñarã yirãji”, yi tʉoĩa mani. “Moisés ñayorʉ ĩ rotirise yʉ cʉdija, yʉre masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩabea mani. 18 Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ñari, “Ĩti ñami rẽtoro quenagʉ̃”, yi tʉo masia mani. Itire tʉo masicõri ĩre riti tʉoĩa mani. Ito bajiro ĩre tʉoĩasoticõri co rʉmʉ rʉyabeto bʉto bʉsa ĩre bajiro baji wajʉ mani. Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñari Jesucristo bajiro mani baji waroca yami.

4 1 Yʉre ti maicõri ĩ oca masare yʉ riasotoni yʉre cũñi Dios. Ito bajiro yʉre ĩ yija, oca sẽoa yʉ. Ito bajiri ĩ oca riaso jidicãbea yʉ. 2 “Rʉore ocana meje masare Dios oca ñasarise riasocʉja yʉ”, yicãcʉ yʉ. Yʉmasi yʉ tʉoĩa rujeore meje riasoa yʉ. Dios oca iti riasoro bajiroti riasoa yʉ masare. Dios ĩ tiro riojo ñasarise riti riasoa yʉ masare. Ito bajiri, “Riojo ñasarise masare riasoami Pablo”, yi masi jedirãji masa yʉre. 3 Jãjarã ñama Cristo oca yʉ riasoja, tʉo masimena. Ĩ oca ĩna tʉo ãmobejare, ĩna tʉo masiroca yibeami ĩ. Ito bajiri ĩ oca tʉorʉ̃nʉbiticõri jeame ʉ̃jʉrojʉ warona ñama ĩna. 4 Cristore ĩna tʉorʉ̃nʉbeja, ĩna tʉoĩa wisaroca yami Satanás wame cʉtigʉ. Ĩ ñami adi macãrʉcʉro ñeñaro yirã ʉjʉ. Cristo rʉ̃cʉbʉorʉ ĩ oca quenarisere ĩna tʉorʉ̃nʉre ãmobeami Satanás. Dioti ñami Cristo. Ito bajiri ĩ ocare ĩna tʉo masime

yirocu ĩna tuoĩa wisaroca yiñi Satanás. 5 Masare yu riasoja, yumasi gaye meje riasoa yu. “Jesucristo ñami mani Uju”, yire oca riasoa yu masare. Cristore tuo maicõri ĩre moa ĩsigũ ña yu. Ĩre cudicõri ĩ oca muare riasoa yu, quenarise muare ejatoni. 6 Adi macărucũro rujeo wacu, “Rãitĩarouju busuya”, yigoru ñami Dios. Ĩti ñami ĩ ocare mani ya usiju tuo masiroca yigu. Ito bajiri, “Rũcubuoru ñami Cristo”, yi tuoĩa mani. Cristore ti masicõri, “Ĩ robo bajiro rũcubuogu ñami Dios”, yi tuoĩa mani.

Cristore tuorũnucõri queno ñare gaye

7 Gua ĩ cũana ñasarã meje ña. Ĩ ocaju ña rẽtoro ñasarise. Yu masirisena meje masare ĩ oca riasoa yu. Buto tuoĩa masigũ meje ña yu. Ito bajiri yu riasoja tuocõri, “Dios ĩ masirisena queno riasoami Pablo”, yi ti masiama masa yure. 8 Masare Dios oca yu riasoja, coji meje tuoĩa bujatobiticu yu. Ito bajiro tuoĩa bujatobitibojaguti Dios ocare riaso jidicãbea yu. “¿Disejua yisagu yigujada yu?” yi tuoĩare jaia yu cojirea. Ito bajibojaguti bojori bujabea yu. 9 Jãjarã yure ti tudirã ñabojarocati Dioama yure jidicãbeami. Coji meje yure ñeñaro yicã masa. Ito yicõri yure jacaju tumecãcõacã masa. Ito bajiro yure ĩna yibojarocati mucana tudi wumu rũgũcõri masare Dios oca riaso ucucu yu. 10 No yu wa ucuroju ñama masa coriarã yure sĩa ãmorã. Jesure ĩna sĩado bajiroti yure cuni sĩa ãmoama masa. Yure ĩna sĩame yirocu tirũnusotiami Jesús yure. Yure ĩ tirũnuja ticõri, “Catigu ñami Jesús. Ĩ ñarãre queno tirũnuami”, yi tuoĩama masa. 11-12 Jesús oca yu riasojare, coriarã masa sĩa ãmosotiama yure. Yure ĩna sĩa ãmobojarocati Jesuama yure tirũnuami. “Catigu ñami Jesús. Ito bajiri ĩ ñarãre tirũnuami ĩ”, yi muare yu riasojare, yure sĩarona cuníama masa. Ito bajiro ĩna yibojarocati Dios oca riaso jidicãbea yu. Jesure tuorũnucõri, mua catitĩñare ãmogũ muare riasoa yu.

13 Dios oca tutiju ado bajiro gotiami sĩgũ: “Diore tuorũnua yu. Ito bajiri ĩ oca masare gotia yu”, yi gotiami sĩgũ Dios oca tutiju. Ito bajiro tuoĩa yu cuni. Diore tuorũnucõri ĩ oca riaso jidicãbea yu. 14 Yure masa ĩna sĩa ãmoja güibea yu. Mani Uju Jesucristo ĩ godabojarocati mucana tudi ĩ catiroca yiñi Dios. Ito bajiri Jesús yagu ñari, “Yu tudi catiroca yigu yiguĩji Dios”, yi tuoĩa yu. “Mua rãca cocati ĩ ñaroju ũmacũju manire ãmi wacu yiguĩji Dios”, yi tuoĩa yu. 15 Quenarise gaye mua boca ãmitoni ito bajiro jeyaro rẽtacu yure. Jãjarã Jesucristore tuorũnujaro, yirocu ĩ oca riasoa yu. “Manire ti maicõri manire queno yami Dios”, yi warã yirãji masa jãjarã busa. “Mu ña rẽtoro rũcubuoru”, yi rũcubuo warã yirãji masa jãjarã busa Diore.

16 Itire masicõri oca sẽoa yu. Jesús oca riaso jidicãbea yu. Yu ya ruju bucua jedi wabojarocati yu ya usijuama oca sẽo ña yu. Co rumu ruyabeto yu oca sẽoroca yami Dios. 17 Adi sita ñagũ yu bujatobitire ñabojarocati yoari mejeti tuoĩa wanu quenagũ yiguja yu. Yu tuoĩa bujatobitire ñaja yure queno yigu yiguĩji Dios. Ĩ rãca yu catitĩñaroca yure queno yisotigu yiguĩji Dios. Masare riasogu yu tuoĩa bujatobitire waja yure queno yigu yiguĩji Dios. 18 Ito bajiri yu tuoĩa bujatobitire itire buto tuoĩa yibea yu. Ũmacũju Dios queno ĩ yirotijuare buto tuoĩa yu. Mani ya ruju ñatĩñaroti meje ña. Ito bajibojarocati mani ya usijuama ñatĩñaroti ña. Ito bajiri ũmacũju Dios queno ĩ yirotijuare buto tuoĩa yu.

5 1 “Ado mani reco ñari ruju godaroca gaje mama ruju wasoagu yiguĩji Dios”, yi tuoĩa yu. Ĩ masirisena mama ruju wasoagu yiguĩji manire.

Mama ruju manire ĩ wasoaja, tudi godabiti ruju ñaro yiroja iti ruju. Ito bajiri catitĩñarã yirãji mani, manire ĩ queno yurajuju. 2 Adi sita ñarã buto Dios tu ware tuoĩa mani. “Mama ruju Dios ĩ wasoara rujuna ña ãmoa yu”, yi tuoĩa yua mani adi sita ñarã. 3 Co rumu Dios tu ejacõri mama rujuna ñarã yirãji mani. Ito bajiri, “Yu ya usi mama ruju ña yure”, yirã yirãji mani Dios tu ejacõri. 4 Adi sita ruju cuti ñarã tuoĩa oca jaia mani. Ito yicõri tuoĩa bujatobea mani. Goda ãmobitibojarãti ũmacũju ñari rujure ãmoa mani. Dios ĩ ñaro godaya manoju ña ãmoa mani. 5 Queno tuoĩacõri manire queno rujeoñi Dios. Gaje ruju wasoarã mani ñatoni manire rujeoñi ĩ. Espíritu Santo queo sãñi Dios mani ya usiju. Ito bajiro ĩ yijare, “Jeyaro Dios ĩ gotire ito bajiro riti rẽtaro yiroja”, yi tuoĩa mani.

6 Itire masicõri oca sẽosotia yu. Adi sita ruju, ruju cutigu ñari mani Uju Jesucristo tu wa masibea yu maji. Ito bajiri ija rẽtaroti gayere tuoĩa yugu wanua yu. 7 Ija rẽtaroti gaye tibitibojagũti, Cristore tuorũnucõri, “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, yi tuoĩa yu. 8 Ito bajiro tuoĩagũ ñari oca sẽoa yu. Yu godarotire güibea yu. Yu godaroti gaye tuoĩagũ wanua yu. Mani Uju Jesucristo tujua ñagũ wa ãmoa. 9 Adi sita yu ñaja cuni, ũmacũju yu ñaja cuni Dios ĩ ti wanurise riti yi ãmoa yu. Disejua gaje ñasarise ma yureama. Dios ĩ ti wanurise riti yi ãmoa yu. 10 Ado bajirojua bajia: Co rumu rotira cumuro Cristo ĩ rujiro riojo masa jeyaro rũgõrã yirãji ĩ riojo. Iti rumu mani ñeñaro yigore, mani quenaro yigore cuni manire waja yigu yiguĩji Cristo. Ito bajiro yicõri manire besegu yiguĩji Cristo.

Cristona suoriti oca ma manire, yire gaye

11 Itire masicõri ĩre güi rũcubuoa yu. Ito bajiri Cristore masa ĩna tuorũnure ãmogũ ĩnare gotisotia yu. “Yure rũcubuocõri queno masare riasoami Pablo”, yi masiguĩji Dios yure. Mua cuni ito bajiro mua yi masire ãmoa yu. 12 Iti muare yu gotija, yure ti wanure ãmogũ meje ya yu itire. Ado bajirojua bajia: Yure busituräre mua cudi masitoni, yu yigore muare queno goti rẽtobua yu. Yure oca menirã ĩna ñama, “Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gua”, yibojarãti quenarise tuoĩamena. “Ñasarise masare oca riasoñi Pablo”, yure mua yire ãmoa yu. 13 “Queno tuo masibicu ñami Pablo”, masa ĩna yure yibojaja cuni, no yibea yure. Diore rũcubuojaro ĩna, yirocu masare riasoa yu. “Buto masigũ ñami Pablo”, masa ĩna yure yibojaja cuni, no yibea yure. Mua queno ñatoni muare Dios oca riasoa yu. 14 “Yure maiami Cristo”, yicõri ĩre cudi ãmoa mani. Manire buto ti maiami Cristo. Ito bajiri mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsigũ godañi ĩ. Mani ñeñaro yirise waja tuoĩa bujatobisĩ Cristo. Ito bajiri mani ãmorise yirãona Cristo ĩ ãmorisejuare yiruja manire. 15 Yure cudijaro ĩna, yirocu manire goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiri adi rumuri cuni Cristo ĩ ãmoro bajiroti yi ñasotia mani. Ĩti ñami godabojagũti mucana tudi catiru. Manire yiari ito bajiro yiñi ĩ. 16 Gãjire tibojarãti, “Ito bajiro tuoĩami ĩ ya usiju”, yi masibea mani. Ito bajiri Diore masimena gãjerã ñeñaro ĩna tuoĩaro bajiro tuoĩabea maniama. Cristore yu masiroto riojua, “Yu roboti adi sita gagu ñaguĩji ĩ cuni”, yi tuoĩabojacu yu. Ĩre masicõri gajero bajiro tuoĩa yu ĩja Cristore. 17 No Cristore tuorũnugũti ĩ ñeñaro tuoĩarise jidicãcõri gaje tuoĩare wasoagu yiguĩji. Ĩ ñeñaro yirisere jidicãcõri mucana itire yi ãmobiquĩji ĩ. Gaje ĩ tuoĩarise wasoacõri quenarise riti yi ãmoguĩji ĩja.

18 Dios ñami mani tʉoĩarise wasoagʉ. Iti rʉmʉjʉ ĩ wajana ñabojarocati
Jesucristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti ĩ ñarã mani ñaroca yiñi Dios. “Dios rãca oca
quenocõri ĩ rãca baba cʉtiya mʉa”, masare mani yitoni manire cũñi Dios.
19 Ado bajiro bajia: Jesucristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti mani ye waja oca quenoñi
Dios. Ĩ ñarã mani ñaroca yiñi ĩ. Mani ñeñaro yirise ãcabojacõri, “Ñe seti
mana ñama ĩna ĩja”, yiyijʉ Dios. “Oca quenoñi Dios”, yʉ yitoni yʉre cũñi ĩ.
20 Mʉare yʉ goti rẽtoburisena sʉoriti mʉare bʉsiami Dios. Cristo oca goti
ĩsiri masʉti ña yʉ. Cristore goti ĩsiri masʉ ñari, ado bajiro mʉare josa yʉ:
“Dios rãca oca quenoña mʉa”, yi josa yʉ mʉare. 21 Cojireama ñeñaro yiĩabicʉ
ñami Cristo. Cojireama ñeñaro yiĩabicʉ ñari ĩ sĩgʉ̃ti mani ñeñaro yirise waja,
waja yi masigʉ̃ ñami. Ito bajiro bajigʉ ĩ ñajare manire goda ĩsi rotiñi Dios.
Ito bajiri Cristore mani tʉorʉ̃nʉja, “Ñe seti mama ĩna”, yi tiami Dios manire.

6 1 Diore moa ĩsigʉ̃ ñari ado bajiro goti josa yʉ: Mʉare ti maicõri mʉare
maso ãmoami Dios. Mʉare ĩ maso ãmoja rẽobesa. “Yʉre masoña”, mʉa
yijaro yirocʉ ito bajiro mʉare goti josa yʉ. 2 Ĩ oca tutijʉ ado bajiro gotiami
Dios:

> Mʉare yʉ maso ãmori rʉmʉ yʉre mʉa senija, cʉdicʉja yʉ. Ito bajiri
> yʉre mʉa senija, mʉare masocʉja yʉ. Ito yicõri mʉare ejabʉacʉja, yi
> gotiami Dios ĩ oca tutijʉ.

Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Adocãta ña mʉare Dios ĩ maso ãmori rʉmʉ. Ito bajiri
mʉa ĩre senija, mʉare masogʉ̃ yiguĩji ĩ.

3 Quenarise riti yiĩasotia yʉ. Dios oca riasogʉ ñabojagʉti ñeñarise yʉ yija,
yʉre tʉorʉ̃nʉmena yirãji masa. Ito bajiri ñeñarisere yi ãmobiticõri quenarise
riti yiĩasotia yʉ. 4 Ado bajirojʉa ya yʉ. “Diore queno moa ĩsigʉ̃ ñami Pablo”,
yʉre masa yijaro yirocʉ quenarise riti yiĩasotia yʉ. Ito bajiri tʉoĩa bʉjatobiti-
bojagʉti ñemecʉtia yʉ. Yʉre masa ĩna ñeñaro yi codebojarocati ñemecʉtia yʉ.
Diore tʉorʉ̃nʉcõri ĩ ocare jidicãbea yʉ. 5 Coji meje yʉre bajecã ĩna. Coji meje
yʉre tubia, yʉre tudi yicã ĩna. Bogabojagʉti ito bajiroti moa ñacõa yʉ maji.
Cojireama ñami canibicʉti, busuasoticʉ yʉ. Ito yicõri coji meje ñiocõsoticʉ
yʉ. 6 Yʉ queno yirise ticõri, “Diore queno moa ĩsigʉ̃ ñami Pablo”, yirãji masa
yʉre. Quenarise tʉoĩagʉ̃ ñari ñeñaro yibea yʉ. Dios ocare riasoticõri ñasari-
sere masia yʉ. Masa ĩna yʉre ñeñaro yibojarocati tudibea yʉ ĩnare. Masare
ʉsirioro yigʉ meje ña yʉ. Gãjerãre ejabʉa yʉ. Espíritu Santo quedi sãjacõri
yʉre ejabʉami ĩ, Diore yʉ cʉdi masitoni. Gãjerãre bʉto maia yʉ. 7 Oca ñasarise
riasogʉ ña yʉ. Quenarise yʉ yija, Dios ĩ ejabʉarisena ya yʉ itire. Jesucristore
tʉorʉ̃nʉcõri quenarise riti yiĩasotia yʉ. Yʉ ñeñaro yijaro yirocʉ rʉ̃mʉ́ ĩ yibo-
rocati yʉ ñeñaro yiroca yi masibeami ĩ. 8 Coriarã ñama yʉre rʉ̃cʉbʉorã. Gãje-
rãma rʉ̃cʉbʉobeama. Yʉre queno bʉsirã ñama coriarã. Gãjerãma yʉre bʉsiturã
ñama. “Socari masʉ ñami Pablo”, masa ĩna yʉre yitubojarocati, oca ñasarise
riti riasoa yʉ. 9 “¿Ñimʉ ñaguĩjida Pablo? Ĩre masibea gʉa”, yama coriarã.
“Ñasagʉ ñami Pablo. Ĩre masia gʉa”, yirã ñama gãjerã. Coji meje yʉre masa
ĩna sĩaboroca, catia yʉ maji. Jãjarã yʉre ñeñaro ĩna yi codebojarocati, Dios
yʉre ĩ ejabʉarisena catia yʉ maji. 10 Cojireama bʉto bojori bʉja yʉ. Ito bajibo-
jarocati Jesucristore yʉ tʉorʉ̃nʉjama wanʉsotia yʉ. Bojoro bʉjagʉ ña yʉ. Ito
bajibojarocati masare Dios oca yʉ riasoja, ĩna queno ñaroca ya yʉ. “Ñe macʉti
ñami Pablo”, yama gãjerã yʉre. Ito bajibojarocati yʉ wanʉ quenaroca yami
Dios yʉre. Ititi ña yʉ ãmorise. Ito bajiri disejʉa gaje yʉ ãmorise rʉyabea yʉre.

11 Corinto cuto gãna tuoya yu ñarã mua. Yu ya usiju yu tuoĩarise goti jeoa
yu muare. Muare buto tuo maia yu. 12 Muare yu buto tuo maibojarocati mua-
juama yure tuo maimenaji. Sĩgũ robo bajiro mani baba cutibeja yure seti ma.
Muaju a yure tuo maimenaji. Yuama buto mua baba ña ãmoboja. 13 Jacu ĩ
rĩare maigũ busiado bajiro muare busia yu. Muare yu tuo mairo bajiroti yure
tuo maiña mua cuni.

Mani ya usiju Dios ĩ ñajare ĩ ya wi robo bajirã ña mani, yire gaye

14 Cristore tuorũnumena rãca baba cutibesa mua. Diore tuorũnurã bajiro
meje tuoĩama Diore masimena. Sĩgũre bajiro tuoĩarã meje ñama ĩna. Quenaro
yirã, ñeñaro yirã ĩna tuoĩaro bajiro meje tuoĩama ĩna. Busurise robo baji-
rise meje ña rãitĩarise. Iti bajiroti Diore tuorũnurã cuni Diore tuorũnumena
bajiro tuoĩarã meje ñama ĩna. 15 Cristo, Satanás rãca coro bajiro tuoĩarã meje
ñama. Ito bajiro bajiama Cristore tuorũnurã. Ĩre tuorũnumena rãca coro
bajiro tuoĩabeama ĩna. Ito bajiri coro bajiro tuoĩabiticõri gãmeri baba cuti
masimenaji ĩna. 16 Dios catitĩñagũ ya wi ejacõri ĩre riti rũcubuorã yirãji. Ito
bajiri masa ĩna meni rujeoanare mani rũcubuoja quenabetoja. Masa ĩna meni
rujeoanare Dios ya wiju mani ãmi sãjaja buto quenabetoja. Ito bajiroti Diore
tuorũnumena rãca mani baba cutija quenabetoja. Mani ya usiju Dios ĩ ñajare
ĩ ya wi bajiro bajia mani. Ito bajiroti gotiami Dios ĩ oca tutiju. Ado bajiro
gotia iti:

Yu ñarã ya usiju ñasotigu yiguja yu. No ĩna ñariju ĩna ñaja, ĩna rãca
ñagũ yiguja yu. Ĩna rũcubuogu ñagũ yiguja yu. Yu ñarã ñarã yirãji
ĩna, yi gotiami Dios ĩ oca tutiju.

17 Gaje ado bajiro gotiami mani Uju:

Ñeñaro yirãre baba cutibesa. Ĩna tu ñabojarãti sõ busa ñacõaña. Ĩna
ñeñaro yiro robo yibesa mua. Yu yiro bajiro mua yija, muare boca
ãmigũ yiguja yu, yi gotiami mani Uju.

18 Mua Jacu ñagũ yiguja yu. Yu rĩa ñarã yirãji mua, yi gotiami rẽtoro
masigũ mani Ujũ, ĩ oca tutina.

7 1 Tuoya yu ñarã mua. Adi muare yu gotirise Dios ĩ gotire ña. Ĩ yiro bajiro
riti yisotiami Dios. Ito bajiri ñeñarise jeyaro jidicãruja manire. Manima-
siti mani ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiro yibitiruja manire. Mani ya usiju
mani ñeñaro tuoĩarise cuni jidicãruja manire. Diore rũcubuocõri ĩ ãmorise
riti yiruja manire. Quenarise riti yiruja manire.

Ñeñarisere jidicãcõri quenarisejua tuoĩaja quena, Pablo ĩ yire gaye

2 Gaje ado bajiro muare gotia yu. Yure ti tebesa. Tuo maiña yure. Ñimu-
juare ñeñaro yibitiu yu. Ñimujuare ñeñarise yi rotibitiu yu. Yumasirio
bujarocu ruobitiu yu masare. Ito bajiri yure tuo maiña. 3 Adi muare yu
gotija, muare busituroc meje ya yu. Muare buto tuo maia yu. Mani catija,
mani godaja cuni Jesucristo ñarã ñari sĩgũre bajiro riti tuoĩarã yirãji mani.
Muare yu gotiado bajiroti tuo mai jidicãbicuja yu. 4 "Yu gotiro bajiroti cudirã
yirãji", yi tuoĩa yu muare. Ito bajiri muare buto wanua yu. "Queno yirã ñama
Corinto cuto gãna", muare yi tuoĩacõri buto wanua yu. "Ito bajiro bajirã
ñama Corinto cuto gãna", muare yi tuoĩacõri oca sẽoa yu. Tuoĩa bujatobiti-
bojaguti mua queno yirisere tuoĩacõri wanua yu ĩja.

5 Ado Macedonia sita yu ejaja tujacãre manicu yure. Oca jaje ñacu ado.
Jãjarã ñacã yure ti tudirã. Adi cuto gãna sĩgũ robo bajiro ĩna tuoĩabeja, jaje
gãmeri tudire ñacu. "Dios ocare queno cudibeama ĩna", yi tuoĩacõri yu ya
usiju bojori bujacu yu. 6 Oca sẽomenare oca sẽoroca yigu ñami Dios. Ito bajiri
yu bojori bujabojarocati yu oca sẽoroca yiquĩ ĩ. Tito ĩ ejaja ticõri, yu oca
sẽoroca yiquĩ Dios. 7 Tito ĩ ejare gayena riti meje wanua yu. Mua gaye ĩ gotija
tuocõri, wanua yu itire cuni. "Yure tuorũnucã Corinto cuto gãna, ito yicõri
yu oca sẽoroca yicã", ĩ yija tuocõri wanua yu. Gaje ado bajiro gotiquĩ Tito
yure: "Mure buto ti ãmoama Corinto cuto gãna. Ĩna ñeñaro yirisere tuoĩa-
cõri buto bojori bujama ĩna. Mure rũcubuocõri buto tuo maiama ĩna", yi goti
ejaquĩ Tito yure. Ito bajiro ĩ yija tuocõri, buto busa muare wanucu yu.

8 Iti rumu muare papera cõagũ, "Iti papera ticõri jabeto bojori bujarã yirãji
ĩna", yi tuoĩacõri bojori bujacu yu. "Ñeñaro yirã ña mani", mua yijaro yirocu, iti
papera muare cõacu yu. Ito bajiri, "Iti papera cõabitirujabojayija yure", yi tuoĩa-
bea yu. 9 Iti papera muare yu cõacati tuoĩacõri wanua yu ĩja. Iti papera ticõri
mua bojori bujare gaye meje wanua yu. Ado robojua bajia: "Ĩna ñeñaro yirise
jidicãcõri gaje tuoĩare wasoama ĩna ĩja", yure ĩ yija tuocõri, wanucu yu muare. Iti
papera yu cõare ticõri bojori bujayija mua. Ĩna ñeñaro yirisere jidicãjaro yirocu,
mua bojori bujaroca yiñi Dios. Ito bajiri iti rumu muare yu papera cõacati quena-
rise gaye ñacu iti. 10 Mani ñeñaro yirise mani tuoĩaja, mani bojori bujaroca yami
Dios. Gaje tuoĩare mani wasoaja ticõri, manire wanugũ yiguĩji Dios. Ito yicõri
manire masogũ yiguĩji. "Yu ñeñaro yirisere tuoĩacõri yu bojori bujaroca yibitiru-
jabojañi Dios", yibea mani. "Ito bajiro yi masigũ ñami Dios", yi tuoĩacõri, buto
wanua mani. Ĩna ñeñaro yirise tuo bojori bujabojarãti itire jidicã ãmobeama
gãjerãma. Ito bajiri goda warã jeame ũjuroju warã yirãji ĩna. 11 Mua bojori buja-
roca Dios ĩ yija, muare queno yigu yiñi ĩ. Tuoĩate mua: Ito bajiro muare Dios ĩ
yija, rũcubuo quenaro tuoĩasuoyija mua ĩja. "Oca ña mani wato. Itire quenoruja
manire", yi tuoĩana mua. "Iti mani oca quenobeja mani tuoĩa bujatobitiroca yigu
yiguĩji Dios", yi tuoĩa güiana mua. Ito bajiro tuoĩacõri, ñeñaro yigu ĩ tuoĩa bujа-
tobitiroca yiana mua, itire jidicãjaro yirona. Ito bajiro yicõri oca quenoyija mua.
Ito bajiri, "Queno yama ĩna. Ñe seti ma ĩnare", yi tuoĩa yu muare. 12 Iti rumu
muare papera yu cõacati, "Ĩna wato ñeñaro yigu ĩ tuoĩa bujatobitiroca yijaro",
yirocu meje papera cõacu yu. Ito yicõri, "Ĩ ñeñaro yirure ejabuaya mua", yirocu
meje papera cõacu yu muare. Ado bajirojua yicu yu. Pablore tuo mairã ña mani.
Ito bajiro Dios ĩ tiro riojo Pablore cudiruja manire yijaro ĩna, yirocu iti papera
cõacu yu muare. 13 Ito bajiri queno mua yire tuoĩacõri oca sẽoa yu.

"Queno yama ĩna", Tito ĩ yija tuocõri, buto busa wanua yu muare. Ado
bajiro yure yiquĩ ĩ: "Corinto cuto gãna queno ĩna yija ticõri, oca sẽocu yu", yi
goti ejaquĩ Tito yure. Ito bajiro ĩ wanuja ticõri, yu cuni muare buto wanua.
14 Mua tu Titore yu cõaroto riojua ado bajiro yicu yu ĩre: "Ĩnare yu oca cõaja,
queno cudirã yirãji Corinto cuto gãna", yicu yu Titore. Ĩre yu yicato baji-
roti queno cudiyija mua. Ito bajiri Tito tudi ejacõri ĩ tiro riojo bojobea yu.
"Cudirã yirãji ĩna", yu yiado bajiroti cudiyija mua. Coji ruyabeto ñasarise
muare busicu yu. 15 Ĩre mua cudigore tuoĩa bujacõri buto busa tuo maiami
Tito muare. "Yure tuocõri rũcubuore rãca cudicã ĩna", yi masicõri muare
buto wanuami Tito. 16 "Yu gotirise jeyaro cudi jeorã yirãji ĩna", yi tuoĩa yu
muare. Ito bajiri mua rãca buto wanua yu.

Bojoro bʉjarãre wanʉre rãca ejabʉaja quena, yire gaye

8 1 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Ado Macedonia sita gãna Jesucristore tʉorũnʉrã Dios ĩ queno yire gaye mʉare goti ãmoa yʉ. Ĩnare ti maicõri queno yiñi Dios. 2 Jaje oca tʉoĩa bʉjatobitibojarãti wanʉama ĩna. Bojoro bʉjarã ñabojarãti gãjerãre ejabʉarona jaje niyeru miojuama ĩna. 3 Ĩna miojuja ticõri, “Maibiticõri queno wanʉre rãca ĩsiama ĩna”, yi tʉoĩa yʉ. Ĩna rʉcorocõ ĩsibojarãti bojoro bʉjarãre tʉo maicõri, jai bʉsaro ĩsiama ĩna mʉcana. Yʉ senibitibojarocati queno ĩsiama ĩna. 4 “Jerusalén gãna Jesure tʉorũnʉrã bojoro bʉjarãre ejabʉa ãmoa gʉa. Ito bajiri adi niyeru ãmi wa ĩsiña ĩnare”, yi josama ĩna yʉre. 5 “Adocõ queno yirã yirãji ĩna”, yi yʉ tʉoĩa yuado rẽtoro queno yama ĩna. “Dios ĩ ãmoro bajiro riti yi ãmoa gʉa”, yama ĩna. “Diore cʉdicõri mʉre cʉni cʉdi ãmoa gʉa”, yama ĩna yʉre. “Niyeru miojucõri Jerusalén gãna bojoro bʉjarãre ejabʉa ãmoa gʉa”, yama ĩna yʉre. 6 Ĩna ito yija ticõri, “Corinto cʉto gãna tʉjʉ tʉdi wasa mʉ”, ya yʉ Titore. “Mʉ ña bojoro bʉjarãre yiari niyeru mioju rotirʉ. Itojʉ tʉdi wacõri ito bajiroti niyeru mioju ñama mʉ”, ya yʉ Titore. 7 Gãjerã rẽtoro masirã ña mʉa. Jesucristore queno tʉorũnʉrã ña mʉa. Queno masirã ñari Dios oca goti rẽtobu masia mʉa. Gãjerãre bʉto ejabʉa ãmorã ña mʉa. Yʉre bʉto ti mairã ña mʉa. Ito bajiri bojoro bʉjarãre ejabʉarona gãjerã rẽtoro niyeru mʉa miojuja quena. Ito yicõri wanʉ quenaro mʉa miojuja quena.

8 Ito bajiro mʉare yʉ yija, rotigʉ meje ya yʉ. Queno wanʉ quenaro bojoro bʉjarãre ejabʉarona niyeru ĩsiama coriarã. “¿Riti gãjerãre tʉo maiati ĩna?” yirocʉ ya yʉ mʉare. Bojoro bʉjarãre mʉa tʉo maija, ĩnare ejabʉarona niyeru miojurã yirãji mʉa. 9 “Manire ti maicõri manire goda ĩsiñi mani Ʉjʉ Jesucristo”, yi tʉoĩarã ña mʉa. Dise rʉyabeto rʉcogʉ ñabojagʉti manire ti maicõri ĩ rʉcorise jidicãyijʉ. Adi sita ejagʉ bojoro bʉjagʉ robo bajiro ñayijʉ ĩ. Ito bajiro ĩ bajijare catitĩñarã yirãji mani. Manire ĩ queno yirajʉna sʉoriti ñejʉa rʉyabetoja manire.

10 Mʉa queno ñare ãmogʉ̃ yʉ tʉoĩarise mʉare gotigʉ ya yʉ. Iti rʉmʉca rodo mʉa yisʉore mʉa tʉoĩare ãmoa yʉ. Iti rʉmʉca rodo bojoro bʉjarãre ejabʉarona niyeru miojusʉoyija mʉa. Mʉa miojusʉore mʉa tĩore ãmoa yʉ. “Bojoro bʉjarãre ejabʉarona niyeru miojuto mani”, yirã, wanʉre rãca niyeru miojusʉoyija mʉa. 11 Adocãta cʉni ito bajiroti niyeru miojutĩñacõña mʉa. Mioju tĩocõri mʉa cõaja quena. Iti rʉmʉ wanʉ quenaro mʉa miojuado bajiroti yija quena adocãta cʉni. Maimenati mʉa ĩsija quena. 12 Ado robojʉa bajia: Jairo mʉa rʉcoja jairo ĩsija quena. Jabeto mʉa rʉcoja jabetoti ĩsija quena. Maimenati wanʉre rãca mʉa ĩsi ãmoja mʉare wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios.

13 “Bojoro bʉjarãre ejabʉaya”, yʉ yija, “Ĩsi jeocõña”, yigʉ meje ya yʉ mʉare. “Bojoro bʉjarãre niyeru ĩsi jeocõri, bojoro bʉjaya mʉa”, yigʉ meje ya yʉ mʉare. 14 Coro bajiro ñarejʉa mʉa ñaja quena. Mʉa ña jaje rʉcorã. Ito bajiri, “Bojoro bʉjarã ñama ĩna”, yi ti masicõri ĩnare mʉa ĩsija quena. Mʉa ãmorise iti manija, mʉare ĩsirã yirãji ĩna cʉni. Ito bajiri ñejʉa rʉyabetoja ĩnare, mʉare cʉni. Ito yija corocõ ñarã yirãji mʉa. 15 Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Jairo mioju ãmorã ñabojarãti ĩna ãmoro rẽtoro bʉjabisijarã ĩna. Gãjerãma jabetacã miorã ñabojarãti ĩna ãmorocõ bʉjayijarã ĩnama”, yi gotia Dios oca tuti.

Tito mesare queno boca ãmiña mʉa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

16 Mʉare yʉ tʉo mairo bajiroti mʉare tʉo maiami Tito cʉni. Mʉare ejabʉa ãmoami ĩ cʉni. Mʉare ĩ tʉo mairoca yiñi Dios. Ito bajiro ĩ yija, “Queno ya

Dios mu", ya yu ĩre. 17 "Corinto cuto gãnare ejabuatẽña", yu yi gotija, queno wanu quenaro cudiquĩ Tito. "Bau, wacuja yu", yi cudiquĩ ĩ. Muare buto tuo maigũ ñari ĩmasiti, "Ĩna tu wacuja yu", yi tuoĩaquĩ ĩ.

18 Titore baba cuti warocu mani bajiro Cristore tuorũnugũre mua tu cõa yu. Masa jeyaro ĩna rũcubuogu ñami ĩ. "Dios ocare queno goti rẽtobu masigũ ñami ĩ", yi gotiama jeyaro Jesure tuorũnurã. 19 Ĩnare niyeru mioju ejabuajaro yirona, ĩre besecã Jesure tuorũnurã. "Bojoro bujarãre niyeru ĩsi ejabuatẽña", yicã ĩna ĩre. Bojoro bujarãre ĩsirona niyeru ĩna miojure gua ĩsi bateja ticõri, "Bojoro bujarãre queno ejabuama Jesure tuorũnurã", yi tuoĩarã yirãji masa jeyaro. Ito yicõri mani Ujų Jesucristore rũcubuorã yirãji ĩna. 20 "Adi gayeti niyeru ãmi ruoguĩji Pablo", yi masa ĩna yure busiture ãmobea yu. Ito bajiro ĩna tuoĩame yirocu queno tuoĩacõri niyeru ĩsi ñuca yu. 21 "Niyerure ãmi ruobiquĩji Pablo. Ñarocõti bojoro bujarãre ĩsi ñucacõgũ yiguĩji", yi tiguĩji Dios yure. "Niyeru ñarocõti ĩsi ñucacõñi Pablo", masa ĩna yijaro yirocu, masa ĩna rũcubuogu Titore baba cuti ware ãmoa yu.

22 Ito yicõri ĩna rãca ado gãna ĩna beseru, gãji mua tu cõagũ ya yu. Cristore tuorũnugũ ñari mani yagu ñami ĩ cuni. Ĩre ti masigũ ñari, "Queno yigu ñami ĩ", yi tuoĩa yu ĩre. Coji ruyabeto ejabua ãmosotiami ĩ. "Corinto cuto gãna queno cudiama ĩna", yu yija tuocõri, muare ejabua ãmoami ĩ. 23 Mua tu gãna, "¿Ñimu ñaguĩjida Tito?" ĩna yi seniĩaja, ado bajiro mua cudija quena: "Pablo baba ñami ĩ. Pablo robo bajiro manire Dios oca goti rẽtobugu ñaguĩji ĩ cuni", mua yija quena. Gãjerã jũarã Titore baba cuti warã Jesucristore tuorũnurã ñama ĩna cuni. Ito bajiri mani ñarã ñama ĩna. Ĩna queno yire ticõri, "Queno yirã ñama Jesucristo ñarã", yi tuo masiama ado gãna ĩnare. Ado gãna Jesucristore tuorũnurã mua tu ĩna watoni ĩnare besecã. 24 Mua tu ĩna ejaja, rũcubuore rãca ĩnare boca ãmiña. "Queno yirã ñama Corinto cuto gãna. Gãjerãre rũcubuorã ñama ĩna", ya yu masa jeyarore. "Riti yami Pablo", gãjerã Jesucristore tuorũnurã ĩna yi masitoni, yu gotiro bajiroti rũcubuore rãca ĩnare boca ãmiña mua.

Mani ñarã bojoro bujarãre ejabuaja quena, yire gaye

9 1 "Mani ñarã bojoro bujarãre ejabuarona niyeru miojuja quena", yi tuoĩarã ña mua. Ito bajiri, "Masicãrãji ĩna", yibojagũti uca yu muare. 2 "Bojoro bujarãre ejabua ãmoama ĩna", yi tuoĩa yu muare. Ado Macedonia sita yu wa ucuja, "Iti rumuca rodo bojoro bujarãre ejabuarona niyeru miojusuoñi Corinto cuto gãna", ya yu masare. Muare wanugũ ito bajiro masare ya yu. Ito bajiro yu yija tuo oca sẽocõri, "Mani cuni ito bajiroti bojoro bujarãre yiari niyeru miojuto mani", yama adi cuto gãna cuni. 3 Yu waroto riojua Tito mesare cõa yu. "Yu ejari rumu niyeru rãca minijua yucãrã yirãji ĩna", yirocu cõa yu ĩnare. "Niyeru mioju yucãrãji ĩna", ya yu ado gãnare. Ito bajiri mua tu ejacõri, "Niyeru mioju tĩobeama ĩna maji", ĩna yire tuo ãmobea yu. "Niyeru mioju yucãrã yirãji", yi tuoĩa yu muare. 4 Ado gãna Macedonia sita gãna yure ĩna baba cuti waja, niyeru manoti muare ĩna ti bujare ãmobea. "Corinto cuto gãna bojoro bujarãre ejabuarona niyeru mioju tĩocãrã yirãji ĩna", ya yu ado gãnare. Ito bajiri mua ruco yubeja, bojori bujagu yiguja yu. Mua cuni bojori bujarã yirãji mioju tĩobiticõri. 5 Ito bajiri mani ñarã Tito mesa yu waroto riojua mua tu ĩna waja quena yure. "Adocõ ĩsiana gua", mua yire mioju tĩo

masitoni mʉare ejabʉarã yirãji ĩna. Ito bajiri yʉ ejaroca tĩjacãre ñaro yiroja iti mʉa miojure. Ito bajiri yʉ ejaroto riojʉa sĩgʉ̃ rʉyabeto mʉa ĩsi ãmorocõ ĩsirã yirãji mʉa. Ito bajiri, "Pablo ĩnare ĩ josajare ĩsiñi ĩna", yi tʉoĩamenaji gãjerã.

6 Ado yʉ bʉsirise tʉoya mʉa. No jabeto otegʉ ĩ oterocõti bʉjagʉ yiguĩji. Jairo otegʉama jairo bʉjagʉ yiguĩji. No jabeto ĩsigʉ̃ itocõti boca ãmigʉ̃ yiguĩji. Jairo ĩsigʉ̃ jairo bʉjagʉ yiguĩji. 7 "Adocõ ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ", mʉa ya ʉsijʉ yi mʉa tʉoĩadocõ mʉa ĩsija quena. Maibojarãti mʉa ĩsija quenabea. Ĩsi ãmobitibojarãti gãji ĩ josaja tʉocõri, mʉa ĩsija quenabea. Mʉamasiti ĩsi ãmorã mʉa ĩsija quena. Wanʉ quenaro ĩsirãre ti wanʉami Dios. 8 Ito bajiro mʉa yija ticõri, mʉare queno yigʉ yiguĩji Dios. Mʉa ãmoro rẽto bʉsaro ĩsi remogʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri ñejʉa rʉyabetoja mʉare. Ito bajiro mʉare yigʉ yami Dios, bojoro bʉjarãre mʉa ejabʉatoni. 9 Ado bajiro gotia Dios oca tuti:

Maibicʉti bojoro bʉjarãre ĩsigʉ̃ yiguĩji Diore rʉ̃cʉbʉogʉ. Ito bajiri ĩ queno yigore ãcabojobicʉ yiguĩji Dios, yi gotia Dios oca tuti.

10 Dios ñami, otejaro yirocʉ, aje ĩsigʉ̃. Ĩti ñami, bajaro yirocʉ, bare ĩsigʉ̃. Mʉa ãmorise ñarocõti mʉare ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. Gãjerãre mʉa ejabʉatoni mʉare ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. 11 Jairo mʉare ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios, bojoro bʉjarãre mʉa ejabʉatoni. Ito bajiro mʉa yijare, "Queno ya Dios mʉ", yi rʉ̃cʉbʉorã yirãji masa ĩre. Jerusalén gãna Jesucristore tʉorʉ̃nʉrãre mʉa miojure yʉ ãmi ejaja ticõri, "Queno ya Dios mʉ", yi rʉ̃cʉbʉorã yirãji ĩna ĩre. 12 Mani ñarã bojoro bʉjarãre adi mʉa ĩsija, queno ejabʉaro ya ĩnare ĩna queno ñatoni. Ito bajiro mʉa yija, "Queno ya Dios mʉ", yi rʉ̃cʉbʉorã yirãji ĩna. 13 Ĩnare mʉa ĩsijare, "Cristo ocare queno cʉdiama Corinto cʉto gãna", yirã yirãji ĩna mʉare. Ito yicõri Diore rʉ̃cʉbʉorã yirãji ĩna. "Manire ejabʉacõri gãjerãre cʉni bʉto ejabʉama ĩna", yirã yirãji ĩna. Ito bajiri Diore rʉ̃cʉbʉorã yirãji ĩna. 14 "Manire ĩna queno ejabʉaroca yiñi Dios", yirã yirãji mʉare tʉo wanʉcõri. Ito mʉa yire tʉoĩacõri mʉare yiari bʉto Diore seni ĩsirã yirãji ĩna. 15 "Queno ya Dios mʉ", yirʉja manire. Rẽtoro quenarise manire ĩsiñi Dios. Ĩna ñeñaro yirise waja yi ĩsijaro yirocʉ, ĩ Macʉre cõañi Dios. Iti ña rẽtoro ñasarise. Ito bajiri, "Queno ya Dios mʉ", yirʉja manire.

Dios ĩ rotirisena riasoa yʉ, Pablo ĩ yire gaye

10 1 Yʉ ña Pablo. Yʉre jabeto ña mʉare yʉ gotiroti. Ado bajiro bajia iti: Masare bʉsigʉ ĩnare ti maicõri quenoti bʉsiyijʉ Cristo. Ĩre bajiro mʉare goti ãmoa yʉ cʉni. Ito gãna coriarã yʉre bʉsituyijarã. "Mani rãca ĩ ñajama quenoti manire bʉsiami Pablo. Sõjʉ ĩ ñajama manire oca sẽoro bʉsiami", yiyijarã mʉa coriarã yʉre bʉsiturã. 2 Ñeñaro yirãre goti queno masia yʉ. Ito bajibojarocati mʉa tʉ yʉ ejaja, sẽoro bʉsi ãmobea yʉ. Ito bajiri ñeñaro mʉa yirise jidicãña, mʉa tʉ ejacõri yʉ oca sẽoro bʉsibe yirona. "Adi sita ñeñaro yirã robo yigʉ ñami Pablo", yi yʉre bʉsiturãreama oca sẽoro bʉsicʉja yʉ. 3 Ito bajiroti bajia. Mʉare bajiroti masʉ ña yʉ cʉni. Ito bajibojarocati Dios oca yʉ riasoja ĩ masirisena riasoa yʉ. 4 Yʉmasi tʉoĩarisena yʉ riasojama, queno riasobitibogʉja yʉ. Dios ĩ masirisena riasoa yʉ. Ito bajiro bajigʉ ñari ñeñaro yirãre rẽtocũ masia yʉ. 5 Jesure gãjerã tʉorʉ̃nʉme yirona, "Ñasarise riasobea mʉ", yʉre ĩna yija, Dios ĩ ejabʉarisena ĩnare bʉsi rẽtocũa yʉ. Cristo oca yʉ riasorise gãjerã ĩna riasobojarise rẽto bʉsaro ñasarise ña.

Ito bajiri Cristo oca yu riasoja tuorũnucõri, ĩre cudi ãmorãji ĩna ĩja. Dios ĩ masirisena ito bajiro ya yu. 6 Ito bajigu ñari mua wato yu riasorisere cudimenare goti queno masia yu. Sĩgũ ruyabeto mua cudija, gãjerã cudimenare riasogu yigуja yu.

7 Yure tibojarãti yu tuoĩarise masibea mua. Ito bajiri queno tuoĩaña mua, "Riti Cristo ñarã ña gua", mua yijama, "Riti Cristo yagu ñami Pablo", yi ti masiborãji mua yure. 8 Muare yu riasotoni yure cũñi Dios. Muare biyaro yu gotija cuni, bojobea yu. "Mani Uju, 'Yu oca riasojaro ĩnare', yirocu yure cũñi ĩ", yi tuoĩa yu. Bojori bujajaro ĩna, yirocu meje yure cũñi Dios. Ado bajirojua bajia: Oca sẽoro mua ñatoni yure cũñi Dios. 9 "Manire papera ĩ cõaja, 'Sẽoro busiami Pablo mani güijaro', yirocu", yi tuoĩabitiruja muare. Ito bajiro mua tuoĩare ãmobea yu. 10 Mua coriarã yure busiturã, ado bajiro ya mua: "Papera jũjuna oca sẽoro busibojagu ti mani tu ĩ ejajama oca sẽoro busibiquĩji ĩ. Oca sẽogũ meje ñami ĩ. Rojogu ñami. Ñe waja ma ĩ busirise", yi yure busiturãji mua coriarã. 11 Ito bajiro yure ĩna yibojarocati ito bajiro bajigu meje ña yu. Papera jũjuna oca sẽoro yu busiro bajiroti busigu yigуja yu, yure busiturã tu ejagu cuni. "Iti masi yuya mua", ya yu muare.

12 Ado bajiro yirãji mua rãca gãna coriarã: "¿Ñimu ñati mani wato buto busa tuoĩagũ? Yu ña buto busa tuoĩagũ", yi gãmeri busirãji ĩna. "Gãjerã rẽtoro masirã ña mani", yi tuoĩarãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija, tuoĩa wisarã yirãji ĩna. Ĩna robo bajiro tuoĩagũ meje ña yu. 13 "Masigũ ña yu", yibea yu. Ado bajirojua ya yu: Mua Corinto cuto gãnare yu riasotoni yure cũñi Dios. Ito bajiri, "Ĩ masirisena muare riasoa yu", yu yija, riti muare gotia yu. 14 Gãjerã riojua Cristo oca quenarise muare riasocu yu. Iti oca yu muare riasotoni yure cũñi Dios. Yumasi tuoĩa rujeocõri meje muare riasocu yu. 15 Gãjerã riasoanare, "Yu riasoana ñama ĩna", yibea yu. Yumasi yu moagore riti muare busia yu. Ado bajiro bajia: Buto busa Jesucristore mua tuorũnure ãmoa yu. Ito bajiri jai busaro muare riaso ãmoa yu. Riasojaro yirocu, Dios yure ĩ cũre riti riaso ãmoa yu. 16 Ito bajiro yicõri mua sõjua ñarãre riasogu wa ãmoa yu mucana. Ĩna tu ejacõri Jesucristo oca quenarise ĩnare riaso ãmoa yu. Gãjerã ĩna riasogobitianare riaso ãmoa yu. Ito bajiro yu yija, gãjerã riasogoana ñabojarocati, "Yu riasoana ñama ãna", yi goti wanu ãmobea yu.

17 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: "Diore rũcubuojaro masa yirocu, 'Dios ĩ masirisena yicu yu' ", mani yija quena. "Yumasi tuoĩarisena yicu yu", yibitiruja manire, yi gotia Dios oca tuti. 18 Sĩgũ ĩmasiti "Queno yigu ña yu", ĩ yibojaja, waja ma iti. Dios ĩ boca ãmirocu meje ñami ĩ. "Ãni ñami queno yigu", Dios ĩ yijama, ĩ ñami ĩ boca ãmirocu.

Ruore oca riasorã Dios ĩ cũana meje ñama, Pablo ĩ yire gaye

11 1 Tuo masibicure bajiro yu busibojarocati yure mua tuorũnure ãmoa yu. Adi yu busirise tuoya mua. 2 Romio gãji rãca ajebeco iso manuju ñarocure riti tuoĩagõ yigõji. Isore bajiro Cristore riti mua tuorũnure ãmoa yu. Yu ña cajero muare riasosuocacu. Cristore tuorũnujaro ĩna, yirocu muare riasocu yu. Ito bajiri buto muare Dios ĩ tuoĩaro bajiroti tuoĩa yu cuni. Cristore tuoĩa jidicãme ĩna, yirocu muare buto tuoĩa yu. 3 Jane mejeju rũmúa uju jinona quedi sãjacõri Eva ñayorore ruoyiju ĩ. "Ito bajiroti ĩnare ruogu yiguĩji ĩ", yi tuoĩa yu muare. "Buto Cristore masirã ñabojarãti rũmú ĩ ruorise

tuorũnucõri Cristo oca jidicãrã yirãji ĩna", yi tuoĩa yu. Ito bajiri buto tuoĩa yu muare. 4 Ado bajirojua bajia: Gãjerã ricati riasorã ĩna ejaja, wanure rãca ĩnare boca ãmirãji mua. Jesús oca yu riasoado bajiro meje ĩna riasobojarocati ĩnare tuorũnurãji mua. "Ado bajiro bajiami Espíritu Santo", yu yiado bajiro meje ĩna riasobojarocati ĩnare tuorũnurãji mua. "Ado bajiro masare masogũ yiguĩji Dios", yu yiado bajiro meje ĩna riasobojarocati ĩnare tuorũnurãji mua. Ito bajiro ĩnare mua tuorũnuja quenabea. 5 "Dios ĩ cũana ña gua. Gãjerã rẽtoro masirã ña gua", yirãji ĩna. "Dios ĩ cũru ña yuama. Ĩna ruja busaro meje ñagũja yu ñarea", yi tuoĩa yu. 6 Queno busi masibitibojaguti Dios ocare queno masia yu. Ito bajiri ĩ ocare queno muare goti rẽtobucu yu. Coji meje yure tuogoana ñari, "Queno Dios ocare masiami Pablo", yi tuoĩarãji mua yure.

7 Dios oca quenarise yu muare riasoja, waja senibiticu yu. Bojoro bujagu ñabojaguti, Dios ocare riti tuorũnujaro ĩna, yirocu muare waja senibiticu yu. ¿Quenabisijari ito bajiro yu yija? Meje, queno yicu yu. 8 Gãjerã Jesure tuorũnurã yure niyeru ĩsi ñucañi. Ĩna ejabuarise boca ãmicõri mua tu riaso ñacu yu. Yure mua ĩsi ãmobejare ĩnajua yure ĩsi ñucañi. 9 Mua tu ñagũ bojoro bujacu yu. Ito bajiro bajibojaguti mua tu yu ña masitoni, "Yure ejabuaya mua", yibiticu yu. Macedonia sita gãna ejacõri mua tu yu ña masitoni yu bojoro bujarise yure ĩsicã ĩna. Mua tu ñagũ, "Yure ejabuaya", yibiticu yu. Coji muare niyeru senibiticu yu. Ija cuni senibicuja yu. 10 Cristo oca yu riojo gotiado bajiro muare riojo gotigu yiguja yu. "Yu ña masitoni yure niyeru ĩsiña mua", yibicuja yu. "Guare niyeru seniĩabeami Pablo", yi tuoĩarã yirãji mua Acaya sita gãna jeyaro. 11 Ado bajiro yu busija, ¿muare maigũ meje yati yu? Bajibea. Muare buto maia yu. "Ĩnare buto maiami Pablo", yi tuoĩaguĩji Dios yure.

12 Muare waja senibicuti riasosotigu yiguja yu. "Pablore bajiro Dios ĩ cũana ña gua cuni", yirã muare ĩna riasoja, waja senirã yirãji ĩna. "Pablore bajiro waja senia gua", ĩna yibe yirocu, muare waja senibicuja yu. 13 Diore moa ĩsirã meje ñama ĩnaõna. "Dios ĩ cũana ña gua", yibojama ĩna. Ruo jairã ñama ĩna. "Cristo oca riasotoni ĩ cũana ña gua", yi ruoama ĩna. 14 Ito bajiro ĩna yija tuo ucabea yu. Rũmúa uju Satanás cuni cojireama ángel queno yigure bajiro godo wediguĩji. 15 Satanásre cudirã ĩna ñama ĩ ñarã. "Muare ejabua ãmoa gua", yi ruoama ĩna. Ĩna uju Satanás masare ruorocu queno yigure bajiro ĩ godo wedi ruoado robo bajiro yirãji ĩna cuni. Ĩna ñeñaro yire waja yirãonati co rumu tuoĩa bujatomena yirãji ĩna.

Cristore moa ĩsigũ ñari ñeñaro tõbujacu yu, Pablo ĩ yire gaye

16 Ito bajiro yu yibojarocati, "Queno tuo masibicu ñami Pablo", yi tuoĩabesa mua yure. "Mecuri masu bajiro busiami Pablo", yure yibojarãti, "Busijaro maji", yiya yure, yumasi gaye yu busitoni. 17 Adocãta yu muare gotiroti mani Uju Jesucristo ĩ goti rotire meje ña. Yu gaye riti busigu yiguja yu. Mecuri masa ñama ĩna ye riti busirã. 18 Mua wato gãna coriarã ĩnamasiti, "Queno yirã ña gua", yirãji ĩna. Ĩnare bajiro yigu yiguja yu jabeto. 19 "Queno masirã ña gua", yirãji mua. Ito yibojarãti mecuri masa ĩna busirisere tuorũnurãji mua. Ĩna ñarãji, "Dios ĩ cũana ña gua", yi ruorã. 20 Ĩna josare bajiro muare ĩna yibojarocati ĩnare boca ãmirã yirãji mua. Mua ye rucorona muare ruorãji ĩna. Manire moa ĩsijaro ĩna yirona, muare ruorãji. Mua ya riojų jarãji. Ito bajiro

ĩna yibojarocati ĩna yirisere tuorũnurã yirãji mua. 21 Muare ñeñaro ĩna yiado bajiro yi masibea yu. ¿Ito bajiro muare yu yibeja quenabeati? Meje, muare queno ya yu.

Mucana queno tuo masibicure bajiro busigu ya yu. Yumasi gaye muare gotigu ya yu. "Jaje quenarise yicu gua", ĩna yi masija, "Ito bajiro jaje quenarise yicu yu cuni", yi tuo masia yu. 22 "Hebreo oca busirã ñari gãjerã rẽtoro ñasarã ña gua", yama ĩna. Hebreo oca busiguti ña yu cuni. "Israel sita gãna ñari gãjerã rẽtoro ñasarã ña gua", yama ĩna. Yu cuni Israel sita gaguti ña. "Abraham ñayoru janerãbatia ñari gãjerã rẽtoro ñasarã ña gua", yama ĩna. Abraham ñayoru janerãbatia janamiti ña yu cuni. 23 "Cristore moa ĩsirã ñari gãjerã rẽtoro ñasarã ña gua", yama ĩna. Ĩna rẽto busaro Cristore moa ĩsigũ ña yu. Yumasi gaye busigu queno tuo masibicure bajiro busia yu. Ito bajibojarocati yu gaye yu gotija quena. Ĩna rẽto busaro moasotia yu. Coji meje yure tubiacã masa, Dios oca yu riasoja ticõri. Coji meje yure bajecã. Coji meje yure sĩabocã ĩna. 24 Co rumu treinta y nueve jiri yure bajecã ĩna. Mucana yure ñiacõri juaria rumuri ito bajiro bajecã ĩna. 25 Udiaji yucu jãina yure jacã ĩna. Yure sĩarona coji gũtana reacã ĩna. Yu wabojacati cuma, cuma bucua udiaji rujacu. Coji rujagu ũmuasaro, ñamiasaro baticu yu riaca jajosaju. 26 Dios oca riasogu sõju wa ucucu yu. Ito bajiro wa ucugu guijorise ticu yu. Riaca guijoro wa ucucu yu. Riniri masa ĩna guijoro, yu ñarã ñabojarãti guijoro, ito yicõri gãjerã masa guijoro wa ucucu yu. Cuto jaja cuto guijori cuto, cuto meje cuni guijoro riaca jajosa cuni, ito yicõri "Cristore tuorũnurã ña gua", yibojarãti guijorã wato wa ucucu yu. 27 Josari moacõri tuoĩa bujatobiticu yu. Coji meje canibicuti busuasoticu yu. Coji meje bare, ide cuni manicu yure. Ito yicõri coji meje ñiocõcu yu. Coji meje usarise tuoĩa bujatobiticu yu, yutabujuri yure iti manijare.

28 Iti riti meje tuoĩa bujatobiticu yu. "¿No bajiro ñarãjida gaje cuto gãna Jesure tuorũnurã?" yi tuoĩacõri ruje tuoĩasotia yu. 29 Jesucristore tuorũnurã ñabojarãti ñeñaro yicõri bojori bujarãre yu ti bujaja, ĩna rãca bojori buja yu cuni. Jesure tuorũnugũre gãjerã ĩ ñeñaro yiroca ĩna yija, bojori buja yu. Ito bajiro ĩna ĩre yija, ĩna rãca junisinia yu. 30 Yu gaye masijaro yirocu, muare busia yu. "Buto sẽogũ meje ñami Pablo", mua yi tuoĩatoni yu gaye muare busia yu. 31 Adi yu muare gotirise, "Riojo gotiami Pablo", yi masiami mani Uju Jesucristo Jacu Dios yure. Ĩti ñami mani rũcubuotĩñarocu. 32 Damasco wame cutiri cuto yu ñaroca, "Pablore ñiacõri tubiajaro", yirocu iti cuto tunima ñari sojeriju surara cũquĩ, iti cuto uju. Iti sita uju Aretas wame cutigu roca gagu ñaquĩ ĩ iti cuto uju. 33 Yure tubia ãmobojaguti yure ñia masibitiquĩ ĩ. Ito cuto tunima ñari cuníju ñari sojena jibuju sãcõri yure rujiocã ĩna. Ito bajiro yure ĩna ejabuajare rudicu yu.

Dios ñaroju Pablo ĩ cãire gaye

12 1 Yumasi gaye yu busijama, "Quenabea iti. Rocati busiboja yu", yi tuoĩa yu. Ito bajibojarocati mani Uju yure ĩ ĩogore busicuja yu. Ito yicõri yu cãiroju ĩ gotire cuni muare goticuja yu. 2 Iti rumuju Jesucristore tuorũnusuocu yu. Ũmacũju susari tutiju Dios ñaroju yure ĩ ãmi ejaja bero catorce rodori tuja adocãta ĩja. Yure ito ĩ ãmi ejaja, "Ito bajiro ãmi ejaru", yibea yu. Yu ya rujuti, yu ya usigoti ãmi ejaru gajea. Dios sĩgũti masiami

itire. 3 Riti, “Quenari cutoju Dios ĩ ñaro yure ãmi ejañi”, ya yu mucana. Ito bajibojarocati, “Ito bajiro ejacu yu”, yi masibea yu. Yu ya usigoti, yu ya ruju cuni ãmi mujari seyoñi Dios gajea. Ĩ sĩgũti masiami itire. 4 Ito ejacõri masare Dios ĩ gotibitire tuocu yu. Ito yu tuogore goti rotibeami Dios yure. 5 Iti gaye yure Dios ĩ gotija, “Ñasagu ña yu”, yiboguja yu. Ito bajibojarocati itire yibicuja. Yumasi gaye yu busija, “Buto sẽogũ meje ña yu. Yu cuni tuoĩa bujatobea yu”, yicuja yu. 6 “Queno yigu ña yu”, yu yi ãmoja, yi masia yu itire. Riojo yu gotigu ñajare, “Bugu ti yami Pablo”, yi masimenaji gãjerã. Ito bajibojarocati, “Queno yigu ña yu”, yi ãmobea yu. Yu yigore tibojarãti, ito yicõri yu busigore tuobojarã cuni, “Queno yigu ñami Pablo”, mua yi masibeja, “Queno yigu ñami Pablo”, mua yire ãmobitiboruja yu. 7 Yu cãirouju Dios yure ĩ ĩocati quenarise ñacu. Ito bajiro ĩobojagu ti, “Gãjerã rẽtoro ñasagu ña yu”, yu yire ãmobeami Dios. Ito bajiri yu ya ruju, yu ñarise cutiroca yiñi Dios. Jota iti juniro bajiro bajia iti yure. Yure iti ñaja ticõri, “Gãjerã rẽtoro ñasagu meje ña mu”, yami Satanás yure. 8 Yu ñarise cutirise yisijaro yirocu, udiaji Diore senibojacu yu. 9 Ito bajiro ĩre yu senibojarocati ado bajiro yure cudiquĩ ĩ: “ ‘Yure ti maiami Dios’, mu yi masija, ñe ruyabea mure. Rojo busagu mu ñaja ticõri, ‘Dios ĩ masirisena, riasoguĩji Pablo’, yi tuoĩarã yirãji masa”, yiquĩ mani Ujuyure. Ito bajiri ñarise cuticõri wanua yu. Ito bajigu yu ñaja ticõri, “Cristo masirisena riasoñi Pablo”, yure yi tuoĩarã yirãji masa. 10 Ito bajiri yu ñarise cutija, wanua yu. Coji meje yure busitucã masa. Coji meje yu ãmorise ruyasotucu yure. Coji meje usirioro yi codecã masa yure. Cristo oca yu riasojare coji meje yu tuoĩa bujatobitiroca yicã masa yure. Ito bajibojarocati wanua yu. Yu tuoĩa bujatobitija, Cristore riti tuoĩa yu. Ito bajiri, “Ĩ masirisena ña yu”, yi tuoĩa yu.

Corinto cuto gãnare Pablo ĩ tuoĩa oca jaire gaye

11 Yumasi gaye gotigu, queno tuo masibicure bajiro busia yu. “Queno yigu ñami Pablo”, mua yibejare, yumasiti ito bajiro ya yu. Ito bajibojarocati, “Queno yigu ñami Pablo”, yiruja boja muare. Mua tu gãna, “Dios ĩ cũana ñasarã ña gua”, yirã rẽtoro ñasagu ña yu. No yigu meje ñabojagu ti ĩna rẽtoro ñasagu ña yu. 12 Dios ĩ cũru ñami Pablo, yijaro ĩna yirocu, tiyamani jaje yi ĩocu yu muare mua tu ñagũ. Mua yure ñeñaro yibojarocati usiriobicuti Dios oca muare goti rẽtobucu yu. Jaje tiyamani muare ĩocu yu. “Riti Dios ĩ cũru ñami Pablo”, yi tuoĩaruja mua yure. 13 “Gãjerã Jesucristore tuorũnurãreama buto rũcubuoami Pablo. Manireama rũcubuobeami”, ¿yi tuoĩati mua? Corocõti muare rũcubuoa yu. Gãjerã Jesucristore tuorũnurãre, “Yure ejabuaya mua, yu ña masitoni”, ĩnare yu yiado bajiro yibiticu yu muare. Ito bajiro muare yibiticõri, “Yu ñeñaro yirisere ãcabojoya”, ¿yigu yigujada yu muare? Yibicuja. Ñeñaro yibiticu yu muare.

14 Juaji mua tu ejasuocu yu. Ito bajiri udiaji mua tu ejagu warocu jane quenosuoa yu mucana. Mua tu yu ñaja, muare josabicu yigu ja yu. Mua yure ti maire ãmoa yu. Mua ya niyeru ãmogũ meje mua tu ejagu yigu ja yu. Ado bajirojua bajia: Ĩna rĩare ejabuarona niyerure ãmoama ĩna jacusabatia. Rĩa meje ñama ĩna jacusabatiare ejabuarona niyeru ãmarã. Yu rĩare bajiro bajia mua. Ito bajiri muare josabicu yigu ja yu. 15 Muare ti maicõri muare ejabua ãmoa yu. Cristore tuorũnujaro ĩna, yirocu yu rucorise ñarocõti wanure rãca

jidicãcuja yu. Cristore tuorũnujaro Corinto cuto gãna, yirocu bucua wabojaguti muare ejabuasoticuja yu. Muare yu buto ti maibojarocati yu tuoĩaja yure queno ti maibea mua.

16 "Mani rãca ñagũ manire josabitiquĩ Pablo", yi tuoĩarãji mua yure. Ito bajibojarocati, "Queno tuoĩagũ ñari manire ruoñi Pablo", yirãji mua coriarã. 17 "Manire ĩ oca cõana rãca manire ruoñi Pablo", ¿yi tuoĩati mua? Ruobiticu yu muare. 18 "Ĩnare titẽña", yirocu iti rumu Titore cõacu yu mua tu. Gãji ĩ rãca Cristore tuorũnugũ cõacu yu. "Manire ruoñi Tito", ¿yi tuoĩati mua? Ruobitiru ĩ. "Queno yiquĩ Tito", yi tuoĩarãji mua. Yure bajiro Espíritu Santo quedi sãja ecogu ñari, muare ejabua ãmogũ Dios oca queno riasoñi ĩ. Muare niyeru josabisĩ ĩ.

19 "Ĩre wanujaro ĩna, yirocu iti manire gotiami Pablo", ¿yi tuoĩati mua? Ito bajiro meje bajia. Ado bajirojua bajia: Muare yu busija, Cristo ĩ ãmoro bajiro muare busia yu, Dios ĩ tiro riojo. Tuoya yu mairã yu ñarã mua. Jeyaro yu muare gotirise, "Cristore tuorũnu wajaro ĩna", yirocu muare ya yu. 20 "Mua tu ejacõri, Cristore cudibiticõri ñeñarise riti mua yi ñaroca ti ejagu yiguja yu gajea", yi tuoĩa yu muare. "Mua tu ejacõri mua oca josa ñaroca ti ejagu yiguja yu gajea. Gãjerã ya gajeoni mua uoroca, mua junisini ñaroca ito yicõri gãmeri queno mua baba cuti ñabitiroca, oca menirã cuni, busiturã, gãmeri tãrã, ito bajiro yibojarãti, 'Gãjerã rẽtoro tuoĩarã ña gua', mua yi ñaroca ti ejagu yiguja yu gajea", yi tuoĩa yu muare. Ito bajiro mua yi ñaroca yu ti ejaja, mua ãmoro bajiro muare wanu ejabicuja yu. Ito bajiro mua ñeñaro yirise ticõri muare junisini tigu yiguja yu. Ito bajiri yu junisinija ticõri, wanumenaji mua. 21 "Mua tu ejagu mua ñeñaro yire ticõri yu bojo bujaroca yigu yiguĩji Dios", yi tuoĩa güia yu. Iti rumu mua ñeñaro yiado bajiroti mua yija ticõri, mua tiro riojo otigu yiguja yu. Itire ãmobea yu. Mua tu ejacõri, "Ĩna ñeñaro yirisere jidicã ãmobeama ĩna. Rocati romiare ĩna ajerise jidicã ãmobeama ĩna. Ĩnamasiti ĩna ya rujũ ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yi uyarãji maji", yi yu ti ejaja, otigu yiguja yu. Itire ãmobea yu.

Pablo ĩ goti quenosusare gaye

13 1 Adi yu warisena udiaji muare tigu yiguja yu. Yu ejaroti bocati yucãña mua. Ado bajiro gotia Dios oca tuti: Gãjire sĩgũ ĩ seti yi ãmoja, ĩre busi ejabuarã, "Riti yami. Ticu gua cuni. Ito bajiroti bajicu", yirã jũarã, udiarã ñaja cuni quena, yi gotia Dios oca tuti. 2 Iti rumu mua tu ñagũ ñeñaro yirãre goti quenocu yu, ĩna ñeñaro yirise jidicãjaro yirocu. Mua tu ñabitibojaguti gãjerã ñeñaro yirãre cuni goti quenoa yu, jidicãjaro yirocu. Ñeñaro yirã ĩna ñaja ti ejacõri, buto ĩna tuoĩa bujatobitiroca yigu yiguja yu. 3 Ĩnare ito bajiro yu yija ticõri, "Cristo ĩ ãmoro bajiro gotiami Pablo", yi tuoĩarãji mua. Ĩna ñeñaro yirise jidicãjaro yirocu, oca sẽoro yigu yiguĩji Cristo. Ito yicõri ĩ masirise muare ĩogũ yiguĩji. 4 Manire bajiro rujũ cuticõri yucutẽoju ĩna jajuja godañi Cristo. Ito bajiro ĩna yibojarocati adocãta Dios ĩ masirisena ñami ĩ ĩja. Cristore yu tuorũnuja ticõri, "Rojogu ñami Pablo", yama masa yure. Ito bajiro ĩna yibojarocati Cristore tuorũnugũ yu ñajare, yu oca sẽoroca yigu yiguĩji Dios. Ito bajiri mua tu ejacõri, ĩna ñeñaro yirisere jidicãjaro yirocu, oca sẽoro muare goti quenocuja yu.

5 "¿Riti Cristore tuorũnugũ ñati yu?" yi tuoĩaña mua. "¿Riti Cristo yu ya usiju quedi sãja ecoru ñati yu?" yi tuoĩaña mua. "Cristo yu ya usiju quedi sãja

ecoru ña yu", mua yi tuoĩabeja, Cristore tuorũnurã meje ña mua. 6" 'Riti Cristore tuorũnugũ ñami Pablo', yure yirãji mua", ya yu. 7Mua ñeñaro yibititoni mure yiari Diore seni ĩsisotia yu. "Ĩnare queno Dios oca riasoñi Pablo", yure ĩna masa yi wanujaro yirocu meje Diore senia yu. Quenarise riti mua yire ãmoa yu. Ito bajiri mua queno yitoni Diore seni ĩsia yu. "Ĩnare queno riasobisĩ Pablo", masa ĩna yibojaja cuni, no yibea yure. 8Oca ñasarise tuorũnujaro ĩna yirocu, Dios oca riasoa yu. Oca ñasarise ĩna tuorũnu jidicãroca yi ãmobea yu. 9Ito bajiri mua tu ejacõri, "Queno Cristore tuorũnurã ñama ĩna", yi yu ti masija, sẽoro muare busibicuja yu. Ito bajiro iti bajija, ticõri buto wanugũ yiguja yu. Cristore tuorũnucõri ĩ ãmoro bajiro riti yijaro ĩna, yirocu muare Diore seni ĩsia yu. 10Mua tu ejacõri sẽoro muare busi ãmobea yu. Ito bajiri yu waroto riojua adi papera muare cõa yu. Mua oca sẽoroca yu yitoni yure cũñi mani Uju. Oca sẽobitijaro ĩna, yirocu meje yure cũñi ĩ. Ito bajiri mua tu ejacõri mua oca sẽoroca yi ãmoa yu.

11Itocõ uca yu ñarã yu muare. Queno ñaña mua. Cristo ĩ ãmoro bajiro riti yiya mua. Yu muare gotirise tuorũnuña. Sĩgũre bajiro tuoĩacõri ñaña mua. Oca ñaja itire quenoña. Ito bajiro mua yija, muare ti maicõri mua rãca ñatĩñagũ yiguĩji Dios. Ito yicõri mua ya usiju queno mua wanu quenaroca yigu yiguĩji ĩ. 12Cristore tuorũnurã ñari queno wanure rãca gãmeri seniĩa ñasotiya mua. 13Ado gãna Cristore tuorũnurã, "Quenajaro", yi ñucama muare.

14"Ĩnare queno yiya Cristo mu", yirocu muare yiari mani Uju Jesucristore senia yu. "Ĩnare maiña Dios mu, ito yicõri ĩna rãca ñaña Espíritu Santo mu", yi seni ĩsisotia yu ñarã yu, mua jeyarore yiari. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los

Gálatas

Galacia sita gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1-2] Ñati Galacia gãna mʉa. Jesucristore tʉorʉ̃nʉ sʉyarã ñari, ĩ ocare riasotirona minijuasotirã yirãji mʉa. Yʉ ña Pablo adi papera mʉare cõagʉ̃. Ĩ oca yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Jesucristo. Masa ĩna cũrʉ meje ña yʉ. Dios oca yʉ goti ucutoni yʉre cũbiticã masa. Dios, Jesucristo Jacʉjʉa yʉre cũñi. Ĩti ñami Jesús ĩ tʉdi catiroca yirʉ. Yʉ sĩgʉ̃ meje adi papera mʉare cõa yʉ. Yʉ rãca gãna, adojʉ Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã cʉni, "Quenajaro", yi ñucama ĩna mʉare. [3] Queno mʉare yijaro mani Jacʉ Dios. Mani ʉjʉ Jesucristo cʉni queno mʉare yijaro ĩ. Ito yicõri mʉa ya ʉsi queno wanʉ quenaroca yijaro ĩna. Ito bajiro mʉare yijaro yirocʉ Diore seni ĩsia yʉ. [4] Mani Jacʉ Dios ĩ ãmoro bajiro yigʉ ñari, mani ñeñaro yirise waja, waja yirocʉ manire goda ĩsiñi Jesucristo. Ito bajiri adi rʉmʉri cʉni ñeñaro yirã robo bajiro mani bajibe yirocʉ, manire ejabʉa masiguĩji Jesús. [5] "Ito bajiro yami ĩ", yi masicõri, Diore rʉ̃cʉbʉotĩñarʉja manire. "Rẽtoro quenagʉ̃ ñami Dios", yi tʉoĩarʉja manire. Ito bajiroti tʉoĩatĩñarʉja manire.

Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉrena sʉoriti manire masogʉ̃ yiguĩji Dios, yire oca

[6] Manire ti maicõri manire beseñi Dios. Cristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire masoñi ĩ. Ito bajiro manire ĩ yire ñabojarocati, yoari mejeti ĩre jidicã ãmoa mʉa. Ito yicõri gaje ocajʉare tʉorʉ̃nʉa mʉa. "Ito bajiro bajicã Galacia gãna", masa ĩna yija tʉocõri, ʉcacʉ yʉ jabeto. [7] Dios oca riti ña riojo gotire gaye. Ñe gaje oca bʉto bʉsa quenasarise manoja. Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉrena sʉoriti manire masogʉ̃ yiguĩji Dios. Ñejʉana gaje manire maso masibiquĩji Dios. Ito bajibojarocati mʉa tʉ gãna ricati mʉare oca riasorã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna robo bajiro mʉa tʉoĩajaro yirona, mʉare ʉsirio coderã yirãji ĩna. [8] Mʉa tʉjʉ yʉ ñaja, quenarise Dios ocare, ñaro bajiroti mʉare riasocʉ yʉ. Ricati rʉore oca mʉare yʉ riasoja, jeame ʉ̃jʉrojʉ yʉre cõa masiguĩji Dios. No adi tuti gagʉ, ito yicõri ũmacʉ̃jʉ Dios ñaro gagʉ cʉni ricati rʉore oca ĩna riasoja, jeame ʉ̃jʉrojʉ ĩnare cõaguĩji Dios. [9] Yʉ gotisʉoro bajiroti mʉcana jʉaji goti quenogʉ̃ ya yʉ. No Dios oca quenarisere jidicãcõri gaje oca ĩna riasoja, jeame ʉ̃jʉrojʉ ĩnare cõa masiguĩji Dios.

[10] Ito bajiro yʉ riasoja, masa yʉre ĩna wanʉtoni meje riasoa yʉ. Yʉre Dios wanʉjaro yirocʉ, ito bajiro riasoa yʉ. Iti rʉmʉjʉ masa yʉre ĩna wanʉtoni

gaje oca riasocʉ yʉ maji. Iti rʉmʉjʉ masa ĩna wanʉtoni yʉ goticato bajiro yʉ gotibojaja, Cristo ĩ ãmoro bajiro meje yigʉ ñabogʉja yʉ. Ito yicõri ĩre moa ĩsiri masʉ meje ñabogʉja yʉ.

Ado bajiro apóstol ñasʉocʉ yʉ, Pablo ĩ yire gaye

11 Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa. Riti mʉare gotia yʉ. Jesucristo oca yʉ riasorise masa ĩna tʉoĩa rujeore meje ña. 12 Iti oca quenarise yʉ masiroca yibiticã masa. Ito yicõri iti oca yʉre riasobiticã masa. Jesucristoama ĩmasiti yʉ masiroca yiquĩ ĩ.

13 Iti rʉmʉjʉ gʉa judio masa tʉoĩare gaye riti rʉ̃cʉbʉocʉ yʉ maji. Ito yʉ bajigore tʉogoana ña mʉa. Iti rʉmʉjʉ Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yicʉ yʉ. Ito bajiri ĩnare ti maicõri meje, ĩnare sʉyacʉ yʉ. Ito yicõri ĩnare ruyurio ãmogʉ̃ yibojacʉ yʉ. 14 Yʉ mamʉ ñagʉ̃, gʉa judio masa tʉoĩare gaye queno rʉ̃cʉbʉocʉ yʉ. Gʉa masa bʉcʉrã ĩna rotire gayere yʉ rãca corocõ tʉjarã rẽto bʉsaro queno cʉdicʉ yʉ. 15 Ito bajiro yʉ bajibojarocati, yʉre ãmogʉ̃ beseñi Dios. Iti rʉmʉjʉ yʉ rujearoto riojʉajʉ yʉre beseñi Dios. Yʉre ti maicõri, "Ãni Pablo ĩ bʉcʉaja, yʉ yagʉ ñagʉ̃ yiguĩji ĩ", yi tʉoĩacõri yʉre beseñi Dios. 16 Ito bajiroti Dios ĩ ãmori rʉmʉ, ĩ Macʉ Cristore yʉ masiroca yiñi ĩ ĩja. Ito bajiri adocãta, "Dios Macʉti ñami Cristo", yi tʉoĩa masia yʉ ĩja. Ito bajiro yʉ masiroca yiñi Dios, judio masa mejere cʉni ĩ oca yʉ goti ucutoni. Iti tʉo masicõri, "¿No bajiro yigʉ yigʉjada yʉ?" yi seniĩabiticʉ yʉ gãjerãre. 17 Ito yicõri yʉ riojʉa Jesucristo ĩ cũanare cʉni seniĩarocʉ, Jerusalénjʉ wabiticʉ yʉ. Ado bajirojʉa yicʉ yʉ. Yoari mejeti Arabia wame cʉtiri sitajʉ masa manojʉ tʉoĩarocʉ wacʉ yʉ. Ito bero Damasco cʉtojʉ tʉdi ejacʉ yʉ.

18 Itojʉ ʉdia rodo ñacõri, Pedro rãca bʉsirocʉ Jerusalénjʉ wacʉ yʉ ĩja. Itojʉ ejacõri quince rʉmʉri ĩ rãca ñacʉ yʉ. 19 Itojʉ ñagʉ̃ gãjerã Jesús ĩ cũanare tibiticʉ yʉ. Pedro, mani Ʉjʉ ocabaji Santiagore cʉni, ĩna jʉ̃arãti ticʉ yʉ. 20 Dios ĩ tiro riojo adire uca yʉ. Rʉobea yʉ mʉare. Ado yʉ ucarise riti ña.

21 Jerusalénjʉ yʉ ñaja bero Siria wame cʉtiri sitajʉ wa ucucʉ yʉ. Ito yicõri Cilicia wame cʉtiri sitajʉ cʉni wa ucucʉ yʉ. 22 Yoari mejeti Judea sitajʉ yʉ ñajare, yʉre queno masi jedibiticã ito gãna maji. Ito bajiri ito gãna Jesure tʉorʉ̃nʉrã, yʉre queno masibiticã ĩna maji. 23 Gãjerã ĩna bʉsire riti tʉori seyoñi ĩna. "Manire ñeñaro ĩ yi ãmorise jidicãcõri gaje mame tʉoĩare ña ĩre ĩja. Iti rʉmʉjʉ Jesure mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire sĩa ãmoñi ĩ maji. Adi rʉmʉriama manire bajiroti Jesucristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃ yiguĩji ĩ cʉni", masa ĩna yija, tʉori seyoñi Judea sita gãna. 24 "Jesucristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñami Pablo ĩja", masa ĩna yija tʉocõri, Diore queno rʉ̃cʉbʉore ocana bʉsiñi ĩna.

Apóstol mesa Pablore ĩna boca ãmire gaye

2 1 Catorce rodori bero mʉcana Jerusalénjʉ wacʉ yʉ, Bernabé rãca. Ito yicõri Tito wame cʉtigʉ cʉni baba cʉti waquĩ gʉa rãca. 2 Dios yʉre ito bajiro ĩ wa rotijare Jerusalénjʉ wacʉ yʉ. Itojʉ ejacõri Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ũmatã ñarã rãca riti bʉsirocʉ, ĩna rãca minijuacʉ yʉ. Ado bajiro ĩnare goticʉ yʉ: "Masa ñajedirore maso ãmoguĩji Dios. Ito bajiri judio masa mejere cʉni ĩ oca quenarise goti ucua yʉ", yicʉ yʉ Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ũmatã ñarãre. Ito bajiro goticʉ yʉ ĩnare, yʉ tʉoĩaro bajiro tʉoĩacõri, "Riti oca quenarise goti ucuami Pablo", yʉre ĩna yitoni. 3 Ito bajiro yʉ gotija bero sĩgʉ̃re bajiro riti

tʉoĩacʉ gʉa ĩja. Ito bajiri sĩgʉ̃re bajiro tʉoĩacõri, yʉ rãca gagʉ Titore wiro ta rotibiticã ĩna ĩja. Judio masʉ meje Tito ĩ ñabojarocati, “Gʉa judio masa yisotiro bajiro wiro tarʉja mʉre”, yibiticã ĩna ĩre. 4 Gãjerãma, “Jesure tʉorʉ̃nʉrã ña gʉa”, yi rʉorã Titore wiro ta rotibojacã ĩna. “¿No bajiro yati, Jesure tʉorʉ̃nʉrã? Ito yicõri, ¿bʉcʉrã masa rotire cʉdiati ĩna?” yi seniĩarona, gʉare rʉorã gʉa rãca minijuacã ĩna. Gʉa rãca minijuacõri, “Bʉcʉrã masa ĩna yisotiro bajiro yirʉja manire”, yibojacã ĩna gʉare. 5 Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩnare cʉdibiticʉ gʉa. Ito yicõri ĩna rotibojarisere cʉni cʉdibiticʉ gʉa. Jesure riti mani tʉorʉ̃nʉja manire masogʉ̃ yiguĩji ĩ. “Bʉcʉrã rotirisere mani cʉdija, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios”, mʉa yi tʉoĩabititoni, gʉare ĩna rotibojarocati cʉdibiticʉ gʉa.

6 “Ito bajiro riasoami Pablo”, yicõri, “Gaje ado bajiro mʉ riasoja quena”, yʉre yibiticã Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ũmatã ñari masa. “Ʉjarã ñasarã ñarãji ĩna”, yi tʉoĩa güibiticʉ yʉ. Ĩnare ĩ beseado bajiroti yʉre cʉni beseñi Dios. Coro bajiroti manire ti maiami Dios. 7 Ʉjarã ado bajiro yicã yʉre: “Dios ĩ cũrʉ ña mʉ cʉni. Judio masa mejere cʉni Jesús oca quenarise mʉ goti ucutoni mʉre cũri seyoñi Dios”, ya gʉa. “Iti rʉmʉjʉ Pedrore cũñi Dios, judio masare oca quenarise ĩ gotitoni. Ito bajiroti mʉre cʉni cũri seyoñi Dios, judio masa mejere cʉni mʉ goti ucutoni”, yi tʉoĩa gʉa, yicã ʉjarã yʉre. 8 Riti ña. Pedrore cũñi Dios, judio masare oca quenarise ĩ goti ucutoni. Ito bajiroti cũñi Dios yʉre cʉni, judio masa mejere yʉ riaso ucutoni.

9 Ito gãna Jesure tʉorʉ̃nʉrã ʉjarã Santiago, Pedro, Juan cʉni ado bajiro yicã ĩna yʉre: “Dios ĩmasiti mʉre queno yirocʉ cũri seyoñi, ĩ oca judio masa mejere cʉni mʉ riaso ucutoni. Ito bajiri ĩnare riaso ucurʉja mʉ. Gʉareama judio masare ĩ oca riasotoni gʉare cũñi Dios. Ito bajiri ĩnare riasorãona ña gʉa. Ito yicõri coro bajiroti Diore moa ĩsirʉja mani”, yicã ĩna yʉre. Ĩna ito yija tʉocõri, sĩgʉ̃re bajiro riti tʉoĩacʉ gʉa ĩja. Ito bajiri yʉre, yʉ rãca gagʉ Bernabére cʉni ãmo ñia wanʉcã ĩna. 10 “Bojoro bʉjarãre queno ejabʉaya mʉa”, yicã ĩna gʉare. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, wanʉre rãca cʉdicʉ gʉa ĩja. Iti riti roticã ĩna gʉare.

Pedrore Pablo ĩ goti quenore gaye

11 Antioquíajʉ yʉ ñaroca Pedro cʉni ejaquĩ. Itojʉ ejacõri queno yibitiquĩ ĩ. Ito bajiri “Iti seti ña mʉre”, yirocʉ masa tiro riojo ĩre goticʉ yʉ. 12 Ado bajiro bajicʉ ĩre seti. Cajero Antioquíajʉ ejacõri queno yiquĩ Pedro maji. Judio masa meje ñarã rãca baba cʉticõri, ĩna rãca baquĩ Pedro. Ito bajiro ĩ yi ñaroca Jerusalén gãna Santiago ĩ cõana ti ucurã ejacã ĩna cʉni. “Judio masa meje ñarã rãca babitirʉja mani. Ito yicõri Diore mani cʉdi ãmoja, wiro tarʉjarãji mani”, yi tʉoĩarã ñacã ĩna. Ĩna ejaja ticõri, güiquĩ Pedro. “Yʉre tudirã yirãji”, yirocʉ judio masa meje ñarã rãca tʉdi babitiquĩ Pedro ĩja. 13 Gãjerã judio masa ñarã, Pedro ĩ güija ticõri, ĩre bajiroti judio masa meje ñarã rãca jʉaji babiticã ĩna cʉni. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, “Ĩnare bajiroti yirʉja yʉre cʉni”, yi tʉoĩaquĩ Bernabé. 14 “Jesure riti mani tʉorʉ̃nʉja manire masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa masibojarãti, bʉcʉrã rotirisejʉare rʉ̃cʉbʉorã bajiro yicã ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, gãjerã Jesure tʉorʉ̃nʉrã ĩna tiro riojo Pedrore tudicʉ yʉ. Ado bajiro ĩre tudicʉ yʉ: “Judio masʉ ñabojagʉti, Jesure mʉ tʉorʉ̃nʉja bero, mani bʉcʉrã ĩna yisotirere jidicãyija mʉ. Ito bajiro mʉ yijama queno tʉoĩayija

mʉ maji. Ito bajibojarocati mʉcana adocãta bʉcʉrã ĩna yisotire gayere rʉ̃cʉbʉogʉ bajiro ya mʉ. Ito yicõri judio masa mejere cʉni rotiboja mʉ. 'Bʉcʉrã masa yisotire bajiro yiya mʉa cʉni', yirocʉ ito bajiro ĩnare rotiboja mʉ. Ito bajiro yibitirʉja mʉre", yi goticʉ yʉ Pedrore. Gaje ado bajiro ĩre goticʉ yʉ:

Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, mani jeyarore masogʉ̃ yiguĩji Dios, yire gaye

15 "Mani jʉ̃arã judio masa rujeana ña mani. Gãjerã masa, mani bʉcʉrã rotire gayere ñeñaro aja tudiama ĩna. Ĩna robo ñeñaro yirã meje ña maniama. 16 Ito bajibojarocati, Moisés ñayorʉ rotire ñarocõti mani cʉdija cʉni, 'Queno yirã ñama. Seti ma ĩnare', yibiquĩji Dios manire. Jesucristore riti mani tʉorʉ̃nʉjama, 'Queno yirã ñama ĩna', yigʉ yiguĩji Dios manire. Itire masicõri Dios manire ĩ boca ãmitoni Jesucristore riti tʉorʉ̃nʉa mani. 'Jeyaro bʉcʉrã rotirise mani cʉdi ñabojarocati, Jesure mani tʉorʉ̃nʉbeja, manire boca ãmibiquĩji Dios', yi tʉoĩa mani. No bʉcʉrã rotire riti cʉdigʉre, 'Queno yigʉ ñami ĩ', yibiquĩji Dios. Ito yicõri ĩre boca ãmibiquĩji Dios", yi goticʉ yʉ Pedrore.

17 "Mani Jesure riti tʉorʉ̃nʉja, manire boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios", mani yija tʉocõri, "Ñeñaro ya mʉa", yirã yirãji mani masa. "Mani bʉcʉrã rotire gayere mʉa cʉdibeja, gaje masa ñeñaro ĩna yiro bajiro ya mʉa cʉni", yirã yirãji mani masa. Ado bajiro mʉre seniĩa ãmoa yʉ. ¿Mani ñeñaro yiroca, yigʉ yiguĩjida Cristo? "Yibiquĩji", yi tʉoĩa yʉama. Ĩre riti mani tʉorʉ̃nʉja, Dios rotirisere mani cʉdiroca yigʉ yiguĩji Jesucristo. 18 Ado robojʉa bajia. "Jesure riti mani tʉorʉ̃nʉja, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa yʉ. Ito bajibojarocati, iti ocare jidicãcõri, "Mani bʉcʉrã ĩna rotire gayere mani rʉ̃cʉbʉoja, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios", yʉ yi gotija, ñeñaro yiborʉja yʉ. 19 Iti rʉmʉjʉ ado bajiro tʉoĩabojacʉ yʉ maji. "Mani bʉcʉrã ĩna rotirisere ñarocõti mani cʉdija, yʉre boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios", yi tʉoĩabojacʉ yʉ maji. Ito bajiro tʉoĩabojagʉti, ñarocõti cʉdi jeo masibiticʉ yʉ. Adocãta, "Jesure riti yʉ tʉorʉ̃nʉja, yʉre boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa yʉ ĩja. 20 Adi rʉmʉriama Jesucristo, ĩti ñami yʉ Ʉjʉ ĩja. Ito bajiri ĩ ãmorise yʉ yi ñatoni yʉre gotiami ĩ. Adocãta yʉ ãmoro bajiro meje ya yʉ. Jesucristo, Dios Macʉ yʉre ti maicõri, yʉ ñeñaro yirise waja, waja yirocʉ yʉre goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiri adi rʉmʉri ĩre tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñari, ĩ ãmoro bajiro riti yi ñasotia yʉ ĩja. 21 "Rocati masare yiari ĩ Macʉre cõabojañi Dios", yi tʉoĩagʉ̃ meje ña yʉama. "Rẽtoro ñasarise ña iti", yi tʉoĩagʉ̃ ña yʉ. Bʉcʉrã ĩna rotirise mani cʉdire waja Dios ĩ masoja, Cristo goda ĩsibitiborʉ manire.

Diore tʉorʉ̃nʉre meje ña bʉcʉrã ĩna rotire gaye

3 1 Tʉoya Galacia gãna mʉa. Jesucristore jidicãcõri gaje ocajʉa tʉorʉ̃nʉrã ñari queno tʉoĩamena ña mʉa ĩja. ¿Ñimʉ rʉore oca goticati mʉare? Yʉ goroama mʉare gotibiticʉ yʉ. Iti rʉmʉjʉ mʉa rãca ñagʉ̃, yucʉtẽojʉ Jesucristo godare gaye oca mʉare queno goticʉ yʉ. Iti oca tʉocõri queno rʉ̃cʉbʉocʉ mʉa maji. Ito bajibojarocati rʉore oca riasori masare tʉorʉ̃nʉcõri, Jesucristore jidicã ãmoa mʉa. Ito bajiro mʉa yija, queno tʉoĩamena ña mʉa. 2 Coji gaye mʉare seniĩa ãmoa yʉ: ¿Moisés ñayorʉ ĩ rotire gaye mʉa cʉdija ticõri, Espíritu Santo quedi sãjacati mʉare? Ito bajirojʉa meje bajia. Jesucristo oca tʉocõri, ĩre mʉa tʉorʉ̃nʉja bero, mʉare quedi sãjañi Espíritu Santo. 3 ¿No

bajiati, mʉa tʉoĩarise jedicoati mʉare? Iti rʉmʉjʉ Jesucristore mʉa tʉorʉ̃nʉja ticõri, mʉa ya ʉsijʉ quedi sãjañi Espíritu Santo. Ito bajibojarocati, "Bʉcʉrã rotire gaye mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios", yi tʉoĩaboja mʉa adi rʉmʉri. Itire tʉoĩabesa mʉa. 4 ¿Mʉare rẽtagore ñajediroti ãcabojocoati mʉa? Ito yicõri, ¿Mʉa tõbʉjare gaye cʉni ãcabojocati mʉa? "Itire ãcabojamenaji ĩna", yi tʉoĩa yʉ mʉare. Itire tʉdi tʉoĩacõri queno tʉoĩarã yirãji mʉa mʉcana. 5 Espíritu Santo queo sãñi Dios mʉare. Ito yicõri jaje tiyamani, mʉa tiro riojo ĩoñi Dios. Judio masa bʉcʉrã ĩna rotire gaye mʉa tʉorʉ̃nʉjare ¿ito bajiro yicati Dios? Ito bajiro meje bajia. Jesucristo oca mʉa tʉorʉ̃nʉjare, ito bajiro yiñi Dios.

6 Abraham ñayorʉre tʉoĩate mʉa. Ĩama Dios bʉsirisere tʉorʉ̃nʉyijʉ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, "Queno yigʉ ñami Abraham", yiyijʉ Dios. 7 Iti ocare tʉocõri, ado bajiro yi tʉoĩa mani: "Mani Abraham ñayorʉ bajiro Diore tʉorʉ̃nʉrã ñari, ĩ janerãbatia robo bajirã ña mani ĩja", yi tʉoĩa mani. 8 Jane mejejʉ iti gaye gotisʉoyijʉ Dios ĩ oca tutina. Ito yicõri judio masa meje ñarã Diore ĩna rʉ̃cʉbʉoroti gaye gotisʉoyijʉ Dios. "Judio masa mejere cʉni masogʉ̃ yigʉja yʉ", yirocʉ ado bajiro yiyijʉ Dios Abrahamre: "No gãji mʉ robo bajiro yʉre ĩ tʉorʉ̃nʉja ticõri, ñeñaro ĩ yirisere ãcabojogʉ yigʉja yʉ", yiyijʉ Dios Abraham ñayorʉre. 9 Diore queno tʉorʉ̃nʉyijʉ Abraham. Ito bajiri ĩre queno yiyijʉ Dios. Adi rʉmʉri cʉni, no Jesucristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃re queno yigʉ yiguĩji Dios.

10 "Moisés ñayorʉ ĩ rotirisere yʉ cʉdi jeoja ticõri, yʉre masogʉ̃ yiguĩji Dios", yi tʉoĩabojagʉre, seti ña ĩre maji. Ito bajiri ĩre masobiquĩji Dios. Ito yicõri ĩre waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Ado bajiro yi ucañi Moisés ñayorʉ: "No adi papera tuti rotirisere cʉdi jeobicʉre, seti ña ĩre maji. Ito bajiri ĩre waja senigʉ̃ yiguĩji Dios", yi ucañi Moisés ñayorʉ. 11 Iti oca tʉocõri, "Judio masa bʉcʉrã rotire gaye cʉdi jeo masibea mani. Ito bajiri, 'Queno cʉdi jeorã ña mʉa', yibiquĩji Dios manire. Sĩgʉ̃ ñarocõti cʉdi jeogʉ maquĩji", yi tʉoĩa masia mani. Ado bajiro yi gotia Dios oca tuti: "No Diore tʉorʉ̃nʉgʉ̃re, 'Queno yigʉ ña mʉ', yigʉ yiguĩji Dios ĩre. Ito yicõri ĩ catitĩñaroca yigʉ yiguĩji Dios", yi gotia Dios oca tuti. 12 Ito bajibojarocati, "Bʉcʉrã rotire gaye yʉ cʉdi jeoja, yʉre seti manoja", yirã, Diore tʉorʉ̃nʉrã meje ñama ĩnaõna. Diore tʉorʉ̃nʉre meje ña bʉcʉrã rotire gaye mani tʉorʉ̃nʉja. Ado bajiro yi ucañi Moisés ñayorʉ: "No adi tuti rotirise cʉdi jeogʉti, seti manicõri Dios rãca queno ñagʉ̃ yiguĩji ĩ", yi ucañi Moisés ñayorʉ.

13 Ito bajibojarocati ñarocõti bʉcʉrã rotire gaye cʉdi jeo masibea mani. Ito bajiri seti jaje ña manire. Ito yicõri jairo ñeñaro yirise waja, waja ruyurioa mani. Itire masicõri, mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocʉ goda ĩsiñi Cristo. Ado bajiro yi gotia Dios oca: "Yucʉgʉjʉ sĩgʉ̃re ĩna sĩa yoja, seti cʉtigʉ ñaguĩji ĩocʉ̃", yi gotia Dios oca tuti. Mani ñeñaro yirise waja, manire waja yi ĩsirocʉ yucʉtẽojʉ goda ĩsiñi Cristo. 14 Jane mejejʉ ado bajiro goticãyijʉ Dios Abraham ñayorʉre: "No mʉre bajiro yʉre tʉorʉ̃nʉrãre, queno yigʉ yigʉja yʉ", yiyijʉ Dios Abraham ñayorʉre. Judio masa mani ñaja, judio masa meje mani ñaja cʉni, Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja manire masogʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩ goticato bajiroti Espíritu Santo queo sãgʉ̃ yiguĩji Dios manire.

Ado bajiro yicʉja yʉ, Dios ĩ yire gaye

15 Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa. Goti masiore ocana mʉare gotigʉ ya yʉ. "Ĩ yiro robo yibisĩ ĩ", gãjerã yibe yirona, "Ado bajiro yicʉja yʉ", yi ucasotia

mani. Ito bajiro mani yi ucajare, “Meje ĩ yiro bajiro yibisĩ ĩ”, yi masimenaji gãjerã. Mani ucacãre ñajare, bʉsi remo masimenaji ĩna ĩja. 16 Jane mejejʉ cʉni, “Ado bajiro yicʉja yʉ”, Abrahamre Dios ĩ yija, ucare ña iti cʉni. Ado bajiro Abraham ñayorʉre goticãñi Dios: “Sĩgʉ̃ mʉ janamina sʉoriti masa jeyarore queno yigʉ yigʉja yʉ”, yiñi Dios Abraham ñayorʉre. “Mʉ janerãbatiana sʉoriti masa jeyarore queno yigʉ yigʉja yʉ”, yibisĩ Dios. “Sĩgʉ̃ mʉ janamina sʉoriti”, ĩ yija, “Jesucristona sʉoriti”, yireoni ña iti. 17 Mʉa queno tʉo masitoni mʉare goti rẽtobugʉ ya yʉ. Ado bajiro goticãñi Dios Abrahamre. “No mʉ robo yʉre tʉorʉ̃nʉgʉ̃re, ĩre masogʉ̃ yigʉja yʉ”, yi goticãñi Dios ĩre. Ito yija cuatrocientos treinta rodori bero ĩ rotirise Moisésna cũyijʉ Dios, judio masa ĩna cʉdijaro yirocʉ. Ito bajiro yigʉ, “Jane mejejʉ Abrahamre yʉ gotiyocatire jidicãcõri gaje wasoagʉ ya yʉ”, yirocʉ meje yiyijʉ Dios itire. Ito bajiri, “Abrahamre ĩ gotiyorere jidicãcõñi Dios”, yi tʉoĩabea mani. 18 Moisés rotirise mani cʉdi jeore waja meje manire masogʉ̃ yiguĩji Dios. Ñarocõti Moisés rotirise cʉdi jeo masibea mani. Ĩ rotirise mani cʉdire wajana sʉoriti manire Dios ĩ masoja, Abraham ñayorʉre Dios ĩ goticãre rocati bajiro ñaboroja iti. “Yʉre mʉ tʉorʉ̃nʉja, mʉre queno yicʉja yʉ”, yicãñi Dios Abrahamre. Ito bajiri Abraham ñayorʉ robo bajiro Diore mani tʉorʉ̃nʉja manire masogʉ̃ yiguĩji ĩ.

19 Ito bajicõri, ¿no yija ĩ rotirisere cũyijari Dios manire? Ado robojʉa bajia. “Dios rotirisere cʉdi jeo masibea yʉ. Ñeñaro yi jaigʉ ña yʉ”, mani yitoni ĩ rotirisere cũñi Dios manire. Ito bajiri, “Sĩgʉ̃ mʉ janamina sʉoriti masare masogʉ̃ yigʉja yʉ”, Abrahamre yirʉ ĩ ejaroto riojʉa ĩ rotire ñacãyijʉ manire. Dios ĩmasiti, Moisésre gotibisijʉ ĩ rotirise. Ĩ ñaro gãna ángel mesare Moisésre goti rotiyijʉ Dios. Ĩna gotija tʉocõri, judio masajʉare gotiyijʉ Moisés mʉcana. 20 “Sĩgʉ̃ mʉ janamina sʉoriti masare masogʉ̃ yigʉja yʉ”, Dios ĩ yija, ĩmasiti Abrahamre gotiyijʉ. Iti gayereama ángel mesare goti rotibisijʉ Dios. Ĩmasiti Abraham ñayorʉre gotiyijʉ Dios.

“Ñeñaro yigʉ ña yʉ”, mani yi tʉoĩatoni, ĩ rotirise manire cũñi Dios, yire gaye

21 ¿Moisésre ĩ rotire gaye ĩ cũroca Abrahamre ĩ goticãrere jidicãyijari Dios? Meje ĩ goticãrere jidicãbisijʉ Dios. Ado robojʉa bajia. Catitĩñare gaye mani bʉjatoni meje ĩ rotirise cũyijʉ Dios. Ĩ rotirisere cʉdi jeo masibea mani. Ito bajiri, “Cʉdi jeorã ña mʉa. Queno yirã ña mʉa”, yibiquĩji Dios manire. Ĩ rotirise mani cʉdi jeoja ticõri, “Queno yirã ña mʉa”, yiboguĩji gajea. 22 Ito bajibojarocati cʉdi jeo masibea mani. Dios oca tuti gotiado bajiroti bajia iti. “Masa jeyaro ñeñaro yama ĩna. Sĩgʉ̃ rʉyabeto seti cʉtirã ñama ĩna”, yi gotia Dios oca. Ĩ rotirise cʉdi jeo masibea mani. Ito bajibojarocati jane mejejʉ Abrahamre Dios ĩ goticãrena sʉoriti manire maso masiguĩji Dios. Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios, ĩ goticãdo bajiroti.

23 Iti rʉmʉ, “Jesucristore yʉ tʉorʉ̃nʉja ticõri, yʉre masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi masibiticʉ mani maji. Itire mani masiroto riojʉa, “Dios ĩ rotirise riti ña mani cʉdiroti”, yi tʉoĩacʉ mani maji. Ito bajibojarocati Dios ĩ rotirise cʉdi ãmobojarãti, cʉdi jeo masibiticʉ mani. 24 Jesucristo ejaroto riojʉa Dios ĩ rotirisere riasoticʉ mani. Itire riasoticõri, “Ñeñaro yigʉ ña yʉ. No bajiro ñeñaro yʉ yirise jidicã masibea yʉ”, yi tʉoĩacʉ mani maji. Ito bajiro tʉoĩacʉ mani maji Jesucristo ĩ ejaroto riojʉa. Adi rʉmʉriama, “Jesucristore yʉ tʉorʉ̃nʉja,

yure masogü yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩ rãca queno wanu catitĩñagü yigüja yu", yi tuoĩa mani ĩja. 25 Adi rumuriama Jesucristore riti tuorünurüja manire. Ito bajiri, "Judio masa bucurã rotire gaye yu cudi jeoja, yure masogü yiguĩji Dios", yi tuoĩabitirüja manire ĩja.

26 Tuoya mua. Jesucristore tuorünurã ñacõri adocãta Dios rĩa ña mua cuni ĩja. 27 Jesucristore tuorünucõri, idé gu rotiyija mua cuni. Ito bajiro mua yija ticõri, Jesucristo queno ĩ yi ñado bajiro mua queno yi ñaroca yami Dios muare. 28 Sĩgü robo bajiro ti maiguĩji Dios manire. Sĩgüre bajiro tuoĩacõri Jesucristore tuorünua mani. Ito bajiro mani yija ticõri, itina suoriti manire masoñi Dios. Co masa bajiroti masoñi Dios manire. Tite mua, jeyaro ña mani. Judio masa, judio masa meje cuni ña mani. Moa ĩsiri masa, moa ĩsiri masa meje cuni ña mani. Romia, ümua cuni ña mani. Jeyaro mani masa wusa-bojarocati Jesucristore mani tuorünuja ticõri, co masa bajiroti masoñi Dios manire. 29 Ito yicõri, judio masa meje ñabojarãti, Jesucristore mua tuorünuja Dios ñarã ña mua cuni ĩja. Ito bajiri ĩ ñarã mua ñaja, yu bajiroti, Abraham ñayoru janerãbatia ña mua cuni ĩja. Ito bajiri, "Mu janerãbatiare queno yigu yiguja yu", Dios Abrahamre ĩ goticãdo bajiroti muare cuni queno yigu yiguĩji Dios ĩja.

4 1 Mucana gaje muare goti remoa yu. Coriarã ado bajiro yama ĩna macu ñasuogure: "Macu, mu jai tujaroca jeyaro yu rucorise mu yeti ñaro yiroja", yama coriarã, ĩna macu ñasuogure. Macuacã ñagü, jai tujabicu ĩ jacu ye gajeonire ruco masibiquĩji maji. Ito bajiri ija rucorocu ñabojaguti, ĩ rucoroto riojua ĩ jacure moa ĩsiri masu bajiro bajiami ĩ maji. 2 Macuacã ĩ ñaroca ĩ jacure moa ĩsiri masa ĩre coderã yirãji. Ito yicõri ija ĩ rucorotire cuni coderã yirãji ĩna. "Yu macu ĩ jai tujaroca jeyaro yu rucorise ĩre ĩsima", jacu ĩ yiri rumu ejaroca ĩre ĩsirã yirãji ĩna. Ito bajiri moa ĩsiri masu bajiro meje bajigu yiguĩji ĩ ĩja. 3 Mani cuni Jesucristore mani tuorünuroto riojuaju ito bajiroti bajibojacu maji. "Bucurã rotire yu cudi jeobeja quenabeto tõbujagu yigüja yu", yi tuoĩabojacu mani. Ito bajiri Cristore masibiticõri rümúare moa ĩsirã bajiro bajirã ñacu mani maji. 4 Ito bajiro mani bajibojarocati, "Masare yiari yu Macure cõagü yigüja yu", Dios ĩ yiri rumu ejayija ĩja. Ito bajiri Dios Macu ñabojaguti, romiona rujeañi Jesucristo. Ito yicõri judio masu rujeañi ĩ. 5 "Bucurã masa ĩna rotire gaye yu cudibeja, quenabeto tõbujagu yigüja yu", yi gua masa tuoĩabojarocati, manire yiari ĩ Macure cõañi Dios. Ĩ rĩa mani ñatoni manire masorocu ĩ Macure cõañi Dios.

6 Ito bajiri Jesucristore mani tuorünuja, Dios rĩa ña mani ĩja. Ĩ rĩa mani ñajare ĩ Macu Jesucristona suoriti, manire Espíritu Santo queo sãñi Dios. Ito bajiri, "Cuna, yu Jacu", ya mani Diore. 7 Diore tuorünucõri, "Bucurã rotire gaye yu cudibeja, quenabeto tõbujagu yigüja yu", yi tuoĩabea mani ĩja. Dios rĩa ña mani ĩja. Ito bajiri, Abraham ñayorure, Dios ĩ gotiado bajiroti manire masocõri, manire queno yigu yiguĩji Dios.

Jesure masirãre Pablo ĩ tuoĩa oca jaire gaye

8 Tuoya mua. Iti rumuju Diore masibisija mua maji. Diore masibiticõri, bucurã masare rũcubuoyija mua. Dios meje ĩna ñabojarocati bucurã ñayoanare rũcubuobojayija mua. "Ĩna rotirise mani cudibeja, quenabeto tõbujarã yirãji mani", yi tuoĩa güiyija mua maji. 9 Adi rumuriama Diore masirã ña

mua cuni ĩja. Ito bajijare Dios ĩmasiti muare ti masiami ĩja. Diore tuorũnucõri bucurã rotire gaye jidicãcu mua. Ito bajibojarocati yu tuoja, bucurã ĩna rotire gaye rũcubuoyija mua mucana. "Bucurã rotire gaye mani cudibeja, quenabeto tõbujarã yirãji mani", ¿yi tuoĩa güi ãmoati mua mucana? 10 Ado bajiro tuoĩabojarãji mua mucana: "Judio masa ĩna rotirere mani rũcubuoja, manire masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩabojarãji mua. Ito bajiro tuoĩabojacõri, "Adi rumu rũcubuora rumu ña, adocõ ñami gagu ĩ tujaroca adocõ jue iti tujaroca, ito yicõri adocõ cuma iti tujaroca rũcubuoroti ña", yi tuoĩabojarãji mua. 11 "Muare riasobojacu yu", yiadoti bajia yure ĩja. Ito bajiro mua bajija tuocõri, bojori buja yu.

12 Yu mairã, muare queno gotia ãmoa yu. Jesucristore tuorũnucõri, gua judio masa bucurã tuoĩare gaye jidicãcu yu. Yu robo yiya mua cuni. Jesucristore riti tuorũnuña mua. Ito yicõri bucurã tuoĩare gaye jidicãña mua. Iti rumuju ito bajiro muare yu riasoja, queno yure boca ãmicu mua maji. 13 Mua masia, cajero Jesucristo oca muare yu riasoja cõ ñacu yu. 14 Cõgũ, yu ñabojarocati, yure ti tebiticu mua. "Cõgũ wadiami", yibojarãti, queno yure boca ãmicu mua. Ado bajiro yicu mua. Dios ñaro gagu ángelre boca ãmirã robo bajiro, queno yure boca ãmicu mua. Ito yicõri Jesucristore boca ãmirã robo bajiro queno yure boca ãmicu mua. 15 Mua tuju yu ñaroca queno wanu quenacu mani maji. "Queno wanumenaji ĩna", yi tuoĩa yu muare. Iti rumuju yure ti maicõri, queno yure ejabua ãmocu mua maji. "Mua ya cajea mua rua masija, yure ĩsibocu mua", yi tuoĩa yu muare. 16 Oca quenarise riti riojo muare goticu yu. Iti yu gotijare ¿yure ti teati mua ĩja?

17 Judio masa rotire gaye oca muare riasoana, muare queno yi ãmorã meje ñarã yirãji ĩna. Muare queno yirona meje baba cutirãji ĩna. Ito bajiro muare ruorãji ĩna, yure mua jidicãtoni. Ito yicõri ĩnare riti mua tuorũnure ãmorãji ĩna. 18 Riti, muare queno yi ãmorã ĩna ñajama, muare baba cutirona wanure oca rãca ĩna busija, quena ñaroja. Ito bajirojua yiruja ĩnare. Mua tuju yu ñaja, mua tuju meje yu ñaja cuni, ito bajiro riti yiruja ĩnare. 19 Yu mairã, yu rĩa robo bajirã ña mua. Muare buto tuoĩa ña yu. Romia ĩna rucoroto riojua buto tuoĩa bujatomenaji ĩna. Ito bajiroti muare tuoĩacõri, bujato bajia yu cuni. Gaje mua tuoĩasuore jidicãcõri, Jesucristore riti mua tuorũnuroto riojua, muare tuoĩa ñagũ yiguja yu. 20 Mua tuju oca quenorocu mua rãca ña ãmoboja yu. Muare buto tuoĩa usirioa yu. Ito bajibojarocati sõju ñacõri ñe gaje muare goti ejabua masibea yu ĩja.

Sara, Agar ĩna bajire gaye

21 Tuoya yu ñarã mua. "Moisés ñayoru ĩ rotire mani cudija, manire masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩabojarãji mua. Ĩ rotiyorere queno tuo masibea mua. 22 Ado bajiro yi ucare ña: "Ũmua jũarã rĩa cutiyiju Abraham ñayoru. Ĩ manojore moa ĩsiri maso, Agar wame cutigo, sĩgũ macu cutiyijo iso. Ĩ manojo ñasago cuni sĩgũ macu cutiyijo iso", yi ucare ña iti gaye. 23 Romia gãjerã ĩna macu rucoro bajiroti macu cutiyijo Agar cuni. Sara bucojuama, Dios ĩ gotiado bajiroti, rĩa mani waro ñabojagoti, sĩgũ macu cutiyijo iso cuni ĩja. 24-25 Iti oca muare goticõri, iti oca gayere queno muare goti masio ãmoa yu. Ado bajiro bajia iti oca. Ĩna romia jũarãre rẽtare gaye tuoĩacõri, juaji Dios ĩ goticãre gaye cuni tuoĩarã yirãji mani. Arabia sitaju, Sinaí wame cutiricu

gũtagũ joejʉ Moisés ĩ rotirotire ĩsiyijʉ Dios. Iti gũtagũ jʉdo gago ñayijo Agar ñayoro. Gãjerãre moa ĩsiri maso ñayijo iso. Iso janerãbatia cʉni gãjerãre moa ĩsiri masa riti ñayijarã ĩna. Noa, "Moisés ĩ rotirere mani cʉdi jeoja, manire masogũ yiguĩji Dios", yi tʉoĩarã ĩna ñama Agar janerãbatia ñayoana robo bajiro tʉoĩarã. Rũmʉ́are moa ĩsiri masa bajiro bajiama ĩna. Ito bajiro bajibojama yʉ ñarã judio masa. Moisés rotirisere cʉdi ãmobojarãti, cʉdi jeo masibeama ĩna. Ito bajiri Diore tʉorũnʉmena ñari, Agar janerãbatia ñayoana robo bajirã ñama, yʉ ñarã Jerusalén gãna. 26 Maniama Sara janerãbatia ñayoana robo bajirã ña mani. Gãjerãre moa ĩsiri maso meje ñayoyijo Sara. Jesucristore tʉorũnʉcõri, rũmʉ́are moa ĩsirã meje ñarãji mani ĩja. "Judio masa bʉcʉrã rotire gaye yʉ cʉdi jeobeja, yʉre masobiquĩji Dios", yi tʉoĩa güirã meje ña mani ĩja. "Jesucristore yʉ tʉorũnʉja, yʉre masogũ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa wanʉrã ña maniama ĩja. 27 Sarare tʉoĩa yugʉ ado bajiro ucañi Diore goti ĩsiri masʉ:

> Rĩa mani waro tʉoya mʉ. Rĩa maco ñabojagoti, queno wanʉ quenaña mʉ. Junirise tʉoĩabiticõri, wanʉ quenaña mʉ. Jãjarã mʉ janerãbatia cʉtiroca yigʉ yigʉja yʉ. Mʉre moa ĩsiri maso rẽtaro janerãbatia cʉtigo yigoja mʉ, yiyijʉ Dios ĩ oca tutina.

28 Yʉ ñarã, Dios ĩ gotiado bajiroti macʉ cʉtiyijo Sara, Abraham manojo. Isaac wame cʉtigʉ ñayijʉ iso macʉ. Mani cʉni Jesucristore tʉorũnʉcõri, Dios rĩa ña mani ĩja. Abrahamre Dios ĩ gotiado bajiroti ĩ rĩa ña mani cʉni ĩja. 29 "Espíritu Santona sʉoriti macʉ cʉtigo yigõji Sara", Dios ĩ gotiado bajiroti Isaac wame cʉtigʉ macʉ cʉtiyijo iso. Isore moa ĩsiri maso macʉ bʉto ti tudiyijʉ Isaacre. Adi rʉmʉri ito bajiroti bajia manire cʉni. Jesucristore mani tʉorũnʉja ticõri, manire ti tudirã yirãji Moisés rotiyore rũcʉbʉorã. 30 Abrahamre Dios ĩ bʉsiyore gotia Dios oca tuti. Abrahamre ado bajiro yiyijʉ Dios: "Mʉ manojore moa ĩsiri masona mʉ macʉ cʉtirʉ mʉ ya gajeonire rʉcobicʉ yiguĩji ĩ. Mʉ manojona mʉ macʉ cʉtirʉjʉa ĩ ñagũ yiguĩji mʉ ya gajeoni rʉcorocʉ. Ito bajiri mʉ manojore moa ĩsiri maso, iso macʉre cʉni bucõaña mʉ", yi gotiyijʉ Dios Abrahamre. 31 Yʉ ñarã, moa ĩsiri maso janerãbatia meje ña mani. "Judio masa bʉcʉrã rotire gaye yʉ cʉdi jeobeja, yʉre masobiquĩji Dios", yi tʉoĩa güirã meje ña mani ĩja. "Jesucristore yʉ tʉorũnʉja, yʉre masogũ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa masirã ña mani ĩja. Ito bajiri Sara ñayoro janerãbatia robo bajirã ña mani cʉni.

Ñeñarise mano quenarisena riti ñaña mʉa, yire gaye

5 1 Iti rʉmʉjʉ rũmʉ́re moa ĩsiri masare bajiro mani bajibojarocati, manire masoñi Cristo. Ĩre mani tʉorũnʉja ticõri, manire masoñi ĩ. Ito bajiri bʉto bʉsa ĩre tʉorũnʉrʉja manire. Ito yicõri, "Bʉcʉrã ĩna rotire gaye yʉ cʉdi jeobeja, yʉre masobiquĩji Dios", yi tʉoĩa güibitirʉja manire. Ito bajiro mani tʉoĩabojaja, mʉcana rũmʉ́re moa ĩsiri masa bajiro bajirã ñarã yirãji mani.

2 Tʉoya mʉa. Mʉare ado bajiro gotisagʉ ya yʉ: "Bʉcʉrã rotiro bajiro, wiro yʉ ta rotija, yʉre masogũ yiguĩji Dios", ¿yi tʉoĩati mʉa? Ito bajiro mʉa tʉoĩabojaja mʉare maso masibiquĩji Cristo. 3 Mʉcana mʉare goti quenogũ ya yʉ. No, "Bʉcʉrã rotiro bajiro wiro yʉ ta rotija, yʉre masogũ yiguĩji Dios", yi tʉoĩagũ, ñarocõti rotirise gaye cʉdi jeorʉjami ĩocʉ. Ito bajibojarocati ñimʉjʉa cʉdi jeogʉ maquĩji. 4 "Yʉ ñeñaro yirise waja, waja yirocʉ judio masa bʉcʉrã

rotire gaye cudicuja yu", yi tuoĩabojarãji coriarã. Ito bajiro tuoĩarã, Jesucristore jidicãcõri ĩre tuorũnurã meje ñama ĩnaõna. Ito yicõri Dios ĩnare masorocu, ĩ queno yi ãmobojarisere boca ãmimenaji ĩna. 5 Espíritu Santo ĩ ejabuarisena Jesucristore tuorũnua maniama. Ito bajiro Jesucristore mani tuorũnuja ticõri, "Queno yirã ña mua", yigu yiguĩji Dios manire. Ito bajiro ĩ yija, "Manire masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩa mani ĩja. 6 Wiro mani taja, mani tabeja cuni ñasarise meje ña iti. Itina suori meje manire masogũ yiguĩji Dios. Cristore mani tuorũnuja, ito yicõri gãjerãre mani ti maija, iti ña ñasarise. Ito bajiro mani yija ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios.

7 Jesucristore tuorũnusuocõri, ĩ ãmoro bajiroti queno cudiyija mua maji. Adi rumuriama ĩja, ĩ oca ñasarisere queno cudibea mua. ¿Ñimu Jesucristo ocare mua jidicãroca yicati muare? 8 "Dios meje ĩ ocare ĩna jidicãroca yiñi", ya yu muare. Dioti ñami manire besecõri Jesucristo ocare mani tuorũnuroca yiru. 9 Naju wadarise uco gayere tuoĩate mua. Naju cujare jabeto uco mani wuoja, queno wusa quenaroja. Ito bajiroti bajia ruore oca cuni. Ruore ocare tuorũnucõri, jãjarã itire tuorũnurã yirãji. Ito bajiri ruore ocare tuorũnucõri jãjarã busa cudi warã yirãji masa. 10 "Gãjerã muare ruore oca ĩna gotija, ĩnare mua tuorũnume yirocu, muare ejabuagu yiguĩji Cristo. Ito bajiri ĩ oca muare yu riasorisere jidicãmenaji ĩna", yi tuoĩa yu muare. "No muare ruore oca gotirãre waja senigũ yiguĩji Dios ĩnare", yi tuoĩa yu.

11 Ado bajiro ruorãji ĩna muare: "Dios rãca queno mani ña ãmoja, judio masa ĩna rotiado bajiro wiro taruja mani", yami Pablo manire, yi goti ruorãji ĩna muare. Ito bajiro masare riasobea yu. Ito bajiro yu riasoja, yure ti tudibitiboana judio masa. Yuama ado bajirouja riasoa: "Mani ñeñaro yirise waja, waja yigu yucutẽoju godañi Cristo. Ĩre mani tuorũnuja ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios", yi riasoa yuama. Ito bajiro yu riasoja ticõri, yure ti tudiama judio masa. 12 Muare ruore oca gotirã, buoro usirioro muare wiro ta rotirãji ĩna. Yu tuoĩaja, ĩnamasiti rutaja quenaboyija yureama. Ito yicõri, "Gajeroju ĩna waja, quena ñaboroja", yi tuoĩa yu.

13 Yu ñarã, muare beseñi Dios, ĩ ñarã mua ñatoni. Judio masa bucurã rotire gaye muare cudi rotibisiju Dios. Ĩ rotibitibojarocati, "Yu ya ruju iti tuoĩaro bajiro yicuja yu", yi tuoĩabitiruja muare. Ado bajirouja mua yi ñaja quena. Gãjerãre ti maicõri ĩnare ejabuaya mua. 14 Jaje rotire gaye ñabojarocati coji gayeti ña buto busa ñasarise. Ado bajiro bajia iti. "Mu ya rujure mu ti mairo bajiroti mu ñarãre cuni ti maiña", yi gotia iti. Disejua gaje Dios ĩ rotirise rẽtocũrise manoja. 15 Mua ñarãre mua ti tudija, ito yicõri ĩnare mua oca menija, queno ĩna rãca ña masimenaji mua. Ito bajiri ruore oca riasorãre tuorũnubesa. Mua ñarã rãca queno mua ña masitoni queno tuoĩaña.

Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani cudija quena, yire gaye

16 Ado bajiro gotia yu muare. Manire Espíritu Santo ĩ rotiro bajiroti mani cudija quena. Ito bajiro mani yija, manimasiti mani ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiro yimenaji mani. 17 Mani ya rujuna ñeñaro mani yi ãmorise ito yicõri Espíritu Santo ĩ tuoĩarise rãca corocõ meje ñaroja iti. Mani ya rujuna buto ñeñaro yi ãmoa mani. Ito bajibojarocati mani queno yire ãmoguĩji Espíritu Santo. Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani yija, mani ya ruju ñeñaro yire gaye yimenaji mani ĩja. Ito bajiri mani queno yijaro yirocu, manire ejabuagu

yiguĩji ĩ. 18 Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani yi ñaja, “Judio masa bʉcʉrã rotire gaye mani cʉdija manire masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩamenaji mani.

19 “Ito bajiro ñeñaro yama ĩna ñeñaro tʉoĩaro bajiro yirã”, yi ti masirã yirãji mani. Ado bajiro yirãji ĩna. Tite. Manojo cʉtirã ñabojarãti, gãji manojore ajerãji ĩna. Romia cʉni ito bajiroti yirãji. Manʉjʉ cʉtirã ñabojarãti, gajeo manʉjʉre ajarãji ĩna. Jaje ñeñarise tʉoĩarãji ĩna. Ito bajiri jeyaro ñeñaro ĩna yi ãmorise yisotirãji ĩna. 20 Ito bajicõri ĩna meni rujeoanareama rʉ̃cʉbʉorãji ĩna. Gãjerãre rojarãji ĩna. Gãjerãre terãji ĩna. Gãmeri tudirãji ĩna. Ito yicõri gãjerãre ti tudirãji ĩna. Junisinirãji ĩna. Ĩna ãmoro bajiro riti yirãji ĩna. Sĩgʉ̃re bajiro tʉoĩa ãmomenaji ĩna. Rocati oca rujeocõri, gãjerã ĩna ña masibeto yirãji ĩna. 21 Gãjerã ya gajeonire ti ʉorãji ĩna. Gãjerãre sĩarãji ĩna. Idire idicõri mecʉrãji ĩna. Mecʉcõri rocati yirãji ĩna. Ito yicõri jeyaro ñeñarise yirãji ĩna. Iti rʉmʉjʉ mʉare yʉ goticato bajiro mʉare gotisagʉ ya yʉ. No ito bajiro ñeñaro yi ʉyagʉ, ũmacʉ̃jʉ Dios ĩ rotirojʉ ejabicʉ yiguĩji ĩ.

22 Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani yija, ñeñarise yi ʉyamenaji mani. Ado bajirojʉa yirãji mani. Gãjerãre ti mairãji mani. Diore tʉoĩacõri queno wanʉ quenarãji mani. Ito yicõri mani ya ʉsi queno ñaroja manire. Gãjerã manire ñeñaro ĩna yibojarocati ĩnare tudimenaji mani. Ĩnare queno yirãji mani. Ito yicõri Dios ĩ ãmoro bajiroti yirãji mani. “Ado bajiro yicʉja yʉ”, mani yicãre ñajare ito bajiroti yirãji mani ĩja. 23 “Gãjerã rẽtoro queno yigʉ ña yʉ”, yi tʉoĩamenaji mani. Ito yicõri mani ya rujʉ ñeñaro yi ãmorisere yimenaji mani. Ito bajiro yirãji mani, Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani tʉoĩaja. Ito bajiro mani yija ticõri, “Rotirisere cʉdirã meje ña mʉa”, yimenaji gãjerã manire. 24 Jesucristo ñarã ñari ado bajiro yi tʉoĩarãji mani. “Yʉ ñeñaro yirise waja, waja yigʉ godañi Cristo. Ito bajiri yʉ ya rujʉ ñeñaro yi ãmorisere jidicãcʉja yʉ. Ito bajiri ĩ ejabʉajare, mʉcana ñeñarisere yi ʉyabicʉja yʉ”, yi tʉoĩarãji mani. 25 Catitĩñare mani bʉjatoni, Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉroca yiñi Espíritu Santo. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiro yirʉja manire.

26 “Gãjerã rẽtoro masigʉ̃ ña yʉ”, yibitirʉja manire. Ito bajiro mani yibeja, manire ti tudimenaji gãjerã. Ito yicõri mani rãca junisinimenaji ĩna.

Gãmeri ejabʉaja quena, yire gaye

6 1 Yʉ ñarã, Espíritu Santo ĩ quedi sãjana ña mʉa. Ito bajiri sĩgʉ̃ mʉa rãca gagʉ ĩ ñeñaro yija, ĩre ejabʉaya, ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãtoni. Ĩre ti maicõri, ĩre ejabʉarʉja mʉare. Ito yicõri queno tʉoĩaña mʉa, ĩre bajiro mʉa ñeñaro yibe yirona. 2 Mʉa rãca gãnare oca iti ñaja, ĩnare ejabʉaya mʉa. Ito bajiro mʉa yija, Jesucristo ĩ rotiro bajiroti cʉdirã yirãji mʉa.

3 Sĩgʉ̃ “Ñeñaro yigʉ meje ña yʉama. Ñasari masʉ ña yʉ”, ĩ yi tʉoĩaja, ĩmasiti rʉoami ĩocʉ̃. 4 Ado bajiro mani tʉoĩaja quena: “¿Yʉ yirise quena ñarojada? Quenabetojada gajea”, yi tʉoĩarʉja manire. Ito bajiro tʉoĩacõri, “Yʉ yirise quena ñaroja, Dios ĩ tija”, mani yi masija, wanʉrã yirãji mani. “Yʉ sĩgʉ̃ti ña queno yigʉ. Ĩnama queno yirã meje ñama”, yi tʉoĩabitirʉja manire. 5 Masa jeyarore ĩna ñeñaro yirise waja, waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri ñeñaro mani yija iti waja manimasiti quenabeto tõbʉjarã yirãji mani.

6 No Jesucristo oca mʉare riasogʉre ĩre ejabʉarʉja mʉare. Ito yicõri mʉa rʉcorise ĩre cʉni jabeto ĩsiña.

7 Queno tʉoĩaña mʉa. Jeyaro mani yirise masiguĩji Dios. “Ñeñaro yʉ yija, masibiquĩji Dios”, mani yi tʉoĩabojarocati, masi jeocõguĩji Dios. Ñe ĩ masibiti

manoja. Queno tuoya. Goti masiore ocana muare gotigu ya yu. Bia aje mani oteja, bia judiro yiroja. Mani otero bajiroti judiro yiroja. 8 Ito bajiroti bajia mani yirise cuni. Mani ya ruju ñeñaro yi ãmorise mani yija, itire waja yirãonati jeame ũjurouju warã yirãji mani. Gajereama, Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani yija, mani wanuroca yigu yiguĩji ĩ. Ito yicõri Dios rãca catitĩñarã yirãji mani ĩja. 9 Ito bajiri quenarise yi jidicãmenati itire yitĩñaruja manire. Quenarise mani yi jidicãbeja, Dios ĩ ãmori rumu ĩ goticato bajiroti manire queno yigu yiguĩji ĩ. 10 Ito bajiri mani queno yi masirocõ, masa jeyarore queno ejabuaruja manire. Ito yicõri manire bajiro Jesucristore tuorũnurãre cuni buto busa mani ejabuaja quena.

Pablo ĩ goti quenosusare gaye

11 Adi yu gotisusarise, yumasiti uca yu. Tiya, wame curisena uca yu. 12 Wiro muare ta rotirã, gãjerã judio masa rãca queno ñarona, muare rotirãji ĩna. “Jesucristona suoriti masare masogũ yiguĩji Dios, yi gua riasoja, guare ti tudirã yirãji gãjerã judio masa. Ito bajiri gua tõbujaroca yirãji ĩna”, yi tuoĩa güirã ñama, muare wiro ta rotirã. Itire güirã ito bajiro muare wiro ta rotirãji ĩna. 13 Wiro tagoana ñabojarãti, judio masa bucurã ĩna rotire gaye queno cudi jeomenaji ĩna. Cudi jeomena ñabojarãti muare wiro ta rotirãji ĩna. “Galacia gãnare wiro gua ta rotija tuocõri, guare wanurã yirãji masa”, yi tuoĩacõri, ito bajiro muare rotibojarãji ĩna. 14 Ĩna robo riasobea yuama. Yucutẽoju Jesucristo ĩ godare oca yu riasoja, iti gayere riti wanua yu. Yure ĩ ejabuarisena suoriti adi macãrucũro gaye gajeonire buto tuoĩabea yu ĩja. Ito yicõri, ĩre masicõri adi macãrucũro gaye ñeñarise yi ãmobea yu. 15 Mani wiro taja, mani tabeja cuni ñasarise meje ña iti. Itina suori meje manire masogũ yiguĩji Dios. Jesucristore tuorũnucõri mani ñeñaro yirise mani jidicãja, mame tuoĩare gaye ñaroja manire. Iti ña ñasarise. 16 Ñeñaro mani yirise jidicãcõri, Jesucristore mani tuorũnuja, Dios ñarã ñarãji mani ĩja. No ito bajiro tuoĩagũre yiari Diore busi ĩsia yu. Ĩna ya usiju queno wanu quenajaro, yirocu muare yiari Diore senisotia yu. Ito yicõri muare ĩ ti maitoni, muare yiari ĩre busia yu.

17 Jesucristo oca yu goti ucujare yure ñeñaro yicã masa. Ito bajiro yure ĩna yigore jaje camigodo ña yure. Ito bajiri itire ticõri, “Jesucristo oca goti ucuri masu meje ñami Pablo”, yibeja mua ĩja.

18 Yu ñarã bajiroti muare maia yu. Mua ya usiju ñacõri muare queno yijaro mani Uju Jesucristo, yisusa yu. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los

Efesios

Efeso cuto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1]Ñati Efeso gãna mua. Yu ña Pablo adi papera muare cõagũ. Jesucristore queno tuorũnucõri ĩre jidicãrã meje ña mua. Jesucristo oca yu goti ucure ãmoñi Dios. Ito bajiri masare yu riaso ucutoni yure cũñi ĩ. [2]Muare yiari mani Jacu Diore, ito yicõri Jesucristore cuni senia yu. Muare ti maicõri queno yijaro Dios. Ito yicõri mua ya usiju queno sajari oca cuti quenaro ñajaro, yirocu Diore senia yu muare yiari.

Cristona suoriti quenarise manire cõañi Dios, yire gaye

[3]"Rẽtoro queno yigu ña Dios mu", mani Uju Jesucristo Jacure yi rũcubuoruja manire. Cristo ñarã mani ñajare, quenoguti yiñi Dios manire. Ito bajiro yicõri jeyaro ũmacũju gaye mani tuoĩa wanuroca yami Dios, mani ya usiju queno mani ñatoni. [4]Adi macãrucũro ĩ rujeoroto riojua manire beseñi Dios, ĩ ñarã mani ñatoni. "Cristore tuorũnurã yirãji ĩna", yi tuoĩa masicõri, manire beseñi Dios. Ito bajiri manire ti maicõri, "Ñe seti ma ĩnare. Yu ãmoro bajiro queno yirã ñama ĩna", yi tiguĩji Dios manire. [5]Jane mejeju manire ti maicõri, manire beseñi Dios. "Yu ñarã ĩna ñatoni, yu Macu Jesucristore cõagũ yiguja yu", yi tuoĩayiju Dios. Ito bajiro yi tuoĩacõri ĩ rĩa mani ñaroca yiñi Dios manire. [6]Ito bajiro manire ĩ queno yijare, ado bajiro ĩre yi rũcubuoruja manire: "Guare quenoguti ya Dios mu. Mu Macu Jesure buto maibojaguti gua ñeñaro yirise waja, ĩ waja yi ĩsitoni ĩre cõayija mu. Ito bajiro yicõri guare masoyija mu. Rẽtoro queno yigu ña mu", Diore yi rũcubuoruja manire. [7]Manire ti maicõri ado bajiro quenoñi Dios. "Mu ya rínati masa ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsigũ yiguja mu", yigu ĩ Macure cõayiju Dios. Ito bajiri Cristore mani tuorũnuja ticõri, mani ñeñaro yirisere ãcabojoñi Dios. Ito yicõri manire masoñi ĩ. [8]Manire ti maicõri buto queno yiñi Dios manire. Ĩ gaye queno mani tuo masiroca yiñi. Ito bajiri ĩ ejabuarisena ĩ ocare queno tuo masirã yirãji mani. [9]Jane mejeju, "Ado bajiro yigu yiguĩji Dios", yi masibisijarã masa maji. Adi rumuriama Jesucristo ñarã mani ñajare, "Ado bajiro queno yigu yiguĩji Dios", mani yi tuo masiroca yigu yiguĩji Dios. Ado bajiro yigu yiguĩji ĩ. [10]Dios ĩ ãmori rumu, manire miojugu yiguĩji ĩ. No mani ñaroti, manire ãmigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ũmacũju gãna, jaca gãna jeyaro adi sita gaye cuni Jesús sĩgũti ĩ rotiroca yigu yiguĩji Dios. Ito bajiro yigu yiguĩji Dios, Jesús sĩgũti Uju ĩ ñatĩñatoni.

11 Dios ĩ tʉoĩaro bajiroti jeyaro rẽtaro yiroja. Cristo ñarã mani ñatoni, jane
mejeju ĩ ãmoro bajiroti manire beseñi Dios. “Ado bajiro yigu yiguja yu”, yi
tʉoĩacõri, ito bajiro yiyiju Dios. Ito bajiri Cristo ñarã mani ñaja ticõri, wanugũ
yiguĩji Dios ĩja. 12 Gua judio masama, mua riojuaju Cristore tʉorũnusʉocu
gua. Guare besecõri, Jesucristore gua rũcubʉoroca yiñi Dios. “Rẽtoro queno
yigu ñami Dios. Ĩre mani tʉorũnuja manire masogũ yiguĩji ĩ”, gua yi rũc-
ubʉotoni guare cũñi Dios. 13 Jesucristore tʉorũnurã ña mua cuni. Ĩ oca que-
narise tʉocõri, “Cristore mani tʉorũnuja, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi
tʉorũnuyija mua cuni. Ito bajiri Dios ĩ goticãdo bajiroti, Espíritu Santo queo
sãyiju Dios mua ya usiju. Ito bajiro ĩ yijare, “Dios ñarã ña mani”, yi tʉoĩa
masia mua cuni ĩja. 14 Mani ya usiju ĩ ñaja, ado bajiro ya mani: “Yu ñeñaro
yirise waja, waja yi ĩsicãñi Dios. Ito bajiri ĩ rãca catitĩñagũ yiguja yu. Ito
yicõri jeyaro ũmacũju ĩ goticãdo bajiroti bʉjagu yiguja yu”, yi tʉoĩa mani. Ito
bajiri, “Rẽtoro queno yiñi Dios”, yi rũcubʉoariti ñaruja manire.

Diore tʉorũnurãre ĩ masirise ĩsijaro yirocu, Pablo Diore ĩ seni ĩsire gaye

15 “Mani Ujʉ Jesure tʉorũnucõri gãjerã Jesure tʉorũnurãre tʉo mairã ñama
Efeso gãna”, muare masa ĩna yija tʉocu yu. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, wanua
yu. 16 Muare wanucõri, “Queno ya Dios mu”, yisotia yu Diore. Ito bajiri muare
tʉoĩacõri muare yiari Diore seni jidicãbea yu. 17 Rẽtoro ñasagu ñami mani
Jacu Dios. Ĩti ñami mani Ujʉ Jesucristo Jacu. Ĩre senisotia yu, muare yiari. Ĩ
gaye queno mua tʉo masitoni, muare yiari Diore busi ĩsisotia yu. Ito yicõri ĩre
mua queno masitoni ĩre senisotia yu. 18 Manire besecõri mani ñeñaro yirisere
coe jeoñi Dios. Ito yicõri ĩ ñarã mani ñatoni, manire cũñi Dios. Ĩ ñarã ñacõri,
ũmacũju catitĩñare gaye boca ãmirã yirãji mani. Iti ña oca rẽtoro quenarise.
Itire queno mua tʉo masitoni, Diore bʉsisotia yu. 19-20 Ado bajiro manire ĩ
masirise ĩoñi Dios. Ĩ masirise ĩogũ, Jesús ĩ godaja bero mucana tudi ĩ cati-
roca yiñi Dios. Ito bajiro yicõri ĩ ya riojocaduja, rũcubʉoraju, Jesús ĩ rujiroca
yiyiju Dios. Rẽtoro masigũ ñami ĩ. Ito bajiri queno manire ejabʉaguĩji, ĩre
mani tʉorũnuja. Itire mua tʉo masitoni muare yiari Diore bʉsisotia yu. 21 Ito
bajiro rũcubʉoraju Cristore ruji rotiyiju Dios adi macãrucõro rotiri masu ĩ
ñatĩñatoni. Ito bajiri Ujʉ ñasagu ñami ĩ. Gãjerã rotiri masa rẽtoro roti masigũ
ñami Jesús. Ñimu gãji ĩ robo roti masigũ maquĩji. Ĩ ñami ñari masa rẽtoro
mani rũcubʉorocu. Ito bajiro cũyiju Dios Jesucristore Ujʉ ñasagu ĩ ñatĩña-
toni. Ito bajiri adi macãrucõro iti jedija bero Ujʉ ñasagu ñatĩñacõgũ yiguĩji
ĩ. Ito bajiroti ñatĩñacõgũ yiguĩji Cristo. 22 Adi macãrucõro jeyaro ĩ rotirotire
cũyiju Dios Jesucristore. Ito bajiri Cristore mani tʉorũnuja, ĩti ñami mani
Ujʉ. Manire ũmatã ñagũ ñari mani rijoga ñami ĩ. 23 Cristore tʉorũnucõri sĩgũ
bajiro riti usi cuti ñarã ña mani ĩja. Mani ya usiju ñaguĩji Cristo. Ito bajiri ĩ
ya ruju robo bajirã ña mani cuni ĩja. No mani ñarijuti mani rãca ñagũ yiguĩji
Cristo. Cristo ĩ manija ñe gaje manoja. Ito bajiri mani rãca ĩ ñajare ñe ruyabea
manire.

Manire ti maicõri manire Dios ĩ masore gaye

2 1 Iti rumuju Diore tʉorũnubiticõri, ñeñaro yirã ñacu mani maji. Ito bajirã
ñari jeame ũjuroju warona ñabojacu mani. Ito bajiri godacãna robo
bajirã ñacu mani maji, Diore masibiticõri. 2 Iti rumu adi macãrucõro gãna

ñeñaro yirã bajiro yibojacʉ mani cʉni maji. Ito yicõri rʉ̃mʉ́a ʉjʉre cʉdibojacʉ mani maji. Ĩti ñami Diore cʉdimena ʉjʉ, Satanás wame cʉtigʉ. Ĩ ñami ñeñaro ĩna yiroca yigʉ. 3 Iti rʉmʉ Diore cʉdibitiana ñeñaro ĩna yiado bajiro yibojacʉ mani cʉni maji. Mani tʉoĩaro bajiroti ñeñaro yicʉ mani maji, Diore masibiticõri. Manimasiti mani ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiro ñeñaro yibojacʉ mani maji. Diore cʉdirã meje ñacʉ mani. Mani ñeñaro yirise waja Diore waja ruyuriocʉ mani maji. Ito bajiri jeame ʉ̃jʉrojʉ warona ñabojacʉ mani maji. 4 Ito bajibojarocati manire bʉto ti maicõri, manire ãmosacõyijʉ Dios. Ito bajiri manire yiari queno yiñi ĩ. 5 Ñeñaro yirã mani ñaja, Dios ĩ tija, godacãna bajiro bajirã ñacʉ mani. Ito bajibojarocati Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, Cristore mʉcana tʉdi ĩ catiroca Dios ĩ yiado bajiroti, tʉdi mani catiroca yiyijʉ Dios. Mani queno yirise ticõri meje manire masoñi Dios. Manire ti maicõri, "Yʉ Macʉre tʉorʉ̃nʉrã ñama ĩna", yicõri manire masoñi Dios. 6 Cristo ĩ godaja bero mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiyijʉ Dios. Ito yicõri ʉ̃macʉ̃jʉ ĩre ãmi mʉja wacõri ĩ tʉjʉ rʉ̃cʉbʉorajʉ Cristore ruji rotiyijʉ Dios. Ito bajiri Cristo ñarã ñacõri rʉ̃mʉ́a ʉjʉre cʉdirã meje ña mani ĩja. Ʉ̃macʉ̃jʉ Cristo rãca rujirã bajiro tiguĩji Dios manire. 7 Ito bajiro yiyijʉ Dios, queno ĩ yirise manire ĩorocʉ. "Jesucristo ñarã mani ñajare, manire ti maicõri quenoguti yiñi Dios", mani yi tʉoĩatĩñatoni, manire ĩ queno yirise ĩoñi Dios. 8 Manire ti maicõri quenoguti yiñi Dios. Ĩ Macʉ Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire masoñi Dios. Mani queno yigorise waja yirocʉ meje manire masoñi ĩ. Manire ti maicõri rocati waja senibicʉti manire masoñi Dios. 9 Mani queno yigorise ticõri meje manire masoñi Dios. Ito bajiri, "Yʉ queno yigorise ticõri, yʉre masoñi Dios", yi masibea mani ĩja. 10 Dios ĩ rujeoana ña mani. Jane mejejʉ ĩ tʉoĩa yucãdo bajiroti meniñi Dios manire. Ĩ Macʉ Jesucristo ñarã mani ñatoni manire rujeoñi Dios. "Yʉ Macʉre ĩna tʉorʉ̃nʉja, ĩ ejabʉarisena quenarise riti yirãji ĩna", yi tʉoĩacõri, manire rujeoñi Dios.

Dios rãca mani oca cʉtirise quenoñi Cristo, yire gaye

11 Iti rʉmʉ Diore masirã meje ñayija mʉa maji. Ito bajiri mʉare ti tudicʉ gʉa masa. "Judio masa meje ñama ĩna. Ito bajiri Diore cʉdibiticõri, gʉa yisotiado bajiro wiro tabeama ĩna", yicʉ gʉa masa mʉare. "Diore cʉdirã ñari wiro tagoana ña gʉama", yi ti tudicʉ gʉa mʉare. "Ito bajiro yi tʉoĩayijarã judio masa gʉare", yi ãcabojabesa mʉa. 12 Iti rʉmʉjʉ Jesucristore masirã meje ñayija mʉa maji. Dios ñarã meje ñari ĩ rãca sĩgʉ̃re bajiro tʉoĩabisija mʉa maji. Ito bajiri, "Ĩ ñami mani wajacʉ", yiado bajiro tʉoĩayija mʉa maji, ĩre masibiticõri. "Dios ñarã mani ñajare ĩ yiado bajiroti manire masogʉ̃ yiguĩji ĩ", yi tʉoĩa yurã meje ñayija mʉa maji. "Ito bajiro yigʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩabisija mʉa. Adi macãrʉcʉ̃ro gaye ñeñaro yire tʉoĩa wanʉcõri, Diore masirã meje ñayija mʉa maji. "Ito bajirã ñabojacʉ gʉa maji", yi tʉoĩaña mʉa. 13 Adi rʉmʉriama Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ñari Dios ñarã ña mʉa ĩja. Manire goda ĩsicõri, Dios ñarã mani ñaroca yiyijʉ Cristo. Ito bajiri ĩ rãca sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩarã ña mani ĩja. 14 Cristo ñami oca quenori masʉ. Iti rʉmʉjʉ sĩgʉ̃re bajiro meje tʉoĩacʉ mani maji. Iti rʉmʉjʉ gʉa judio masa rãca oca ñacʉ maji. Ito bajibojarocati mani jeyarore goda ĩsicõri oca quenoñi Cristo. Ito bajiri sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩarã ña mani ĩja. Cristo oca ĩ quenoja bero wajana robo bajirã meje ña mani ĩja. 15 Manire Cristo goda ĩsijare, "No Moisés ñayorʉ rotirisere

cudi jeobicuti jeame ũjurojų wacu yiguĩji", yire ma ĩja. Manire goda ĩsicõri mani gãmeri ti tudirise jediroca yiñi Cristo. Jua butu mani ñabojarocati, co masa bajiroti mani ñaroca yiñi Cristo. Ito bajiri gãmeri mani ti tudirise ma ĩja. Oca quenoñi Cristo ĩja. 16 Yucutẽojų manire goda ĩsicõri, Dios rãca mani queno ñaroca yiyijų Cristo. Ito bajiri, "Ñe seti ma ĩnare. Yure waja ruyuriobeama ĩna ĩja", yi tiguĩji Dios manire. Manire goda ĩsicõri, mani gãmeri ti tudirise jediroca yiñi Cristo. Ito bajiri jua butu gãna mani ñabojarocati, Cristore tuorũnucõri, co masa bajiroti ña mani ĩja.

17 Oca quenarise gotirocu adi macãrucũrojų wadiyijų Cristo. Dios ñarã meje mua ñabojarocati Dios rãca mua oca cutirise quenorocu adi sitajų wadiyijų Cristo. Gua judio masa, Dios ñarã ñabojarãti ĩ rãca oca cuticu gua cuni. Ito bajiri Dios rãca gua oca cutirise quenorocu adi sitajų wadiyijų Cristo. 18 Mani ñajedirore goda ĩsiyijų Cristo. Ito bajiri judio masa mani ñaja, mani ñabeja cuni, Espíritu Santo ĩ ejabuarisena Diore busi masia mani ĩja. 19 Ito bajiri judio masa meje mua ñabojarocati, "Yu ñarã ñama ĩna", yigu yiguĩji Dios muare. "Yu Macu Jesucristore tuorũnucõri yu ñarã ñama ĩna ĩja", yi tiguĩji Dios muare. Ito bajiri Cristore tuorũnucõri co masa ña mani ĩja. Dios ñarã riti ñacõri cojuti ñatĩñarona warã ya mani. 20 Gũta wi masa ĩna meni ãmoja, sita butirise ãmarã yirãji ĩna, wi iti jujabe yirona. Sita quenarise bujacõri, gũta ajeri quenarise ãmarã yirãji ĩna, yoari iti wi ñatoni. Jesucristo ĩ cũana ito yicõri Diore goti ĩsiri masa, sita queno buti quenarise robo bajirã ñama ĩna. Ĩna riasorisere tuocõri, Cristore tuorũnu jidicãmenaji mani ĩja. Gũta wi meniroti bajiro bajirã ña mani. Ito yicõri gũtagã ñasarica ĩna cõĩaraga robo bajigu ñami Jesucristo. Ĩ ñami manire ũmatã ñagũ. Ĩre mani tuorũnuja, catitĩñarã yirãji mani. 21 Cristore tuorũnucõri, sĩgũ robo bajiro riti tuoĩarã yirãji mani. Ito bajiri Dios ñarã ñari queno ĩre moa ĩsirã yirãji mani. Ito bajiro mani yija ticõri, gãjerã cuni Diore rũcubuorã yirãji. Jesure tuorũnucõri, ĩ rãca Diore wi meni ĩsirona bajiro bajirã yirãji mani. Mani ya usiju Dios ĩ ñaja, ĩ ya wi robo bajiro yiroja mani ya ruju. Ito bajiri Jesure riti mani tuorũnuja, quenari wi Diore meni ĩsiado bajiro bajirã ñarã yirãji mani. 22 Gua masa meje ñabojarãti Jesucristore tuorũnucõri Dios ñarã ña mua cuni ĩja. Ito bajiri cocati ĩre moa ĩsicõri, ĩ ñarã riti ña mani. Ĩ ya Usi manire ĩ queo sãjare, ĩ ya wi robo bajirã ña mani ĩja.

Judio masa mejere cuni Dios oca Pablo ĩ gotire gaye

3 1 Yu ña Pablo, Jesucristore moa ĩsiri masu. Mua judio masa meje ñarãre Jesucristo oca yu riasoja ticõri, ado tubiara wiju yure cũama ĩna. Adocãta Dios ñarã mua ñajare muare yiari Diore seni ĩsisotia yu. 2 "Judio masa meje mua ñabojarocati, muare ti maicõri, muare queno yiñi Dios", yi riasoa yu muare. Yure queno yijaro yirocu, ito bajiro muare riasorocu yure cũñi Dios. "Itire masirãji ĩna", yi tuoĩa yu muare. 3 "Judio masa meje ñarãre cuni ti maicõri, ĩnare masogũ yiguĩji Dios", yi yu tuoĩa masiroca yiñi Dios yure. Iti rumuju iti ocare masibisijarã masa. Ito bajiri iti paperana jabeto muare gotisuoa yu itire 4 Yu ucare ticõri, "Guare cuni goda ĩsiñi Cristo. Iti oca gãjerã ĩna masibitire, queno masiami Pablo", yirãji mua yu ucare ticõri. 5 Bucurã ñayoana iti ocare masibisijarã ĩna. Adi rumuriama gua Jesús ĩ cũana, Diore goti ĩsiri masare cuni, ĩ ya Usi ĩnare queo sãcõri iti ocare ĩna

masiroca yiyiju Dios. 6 Ado bajiro bajia iti oca: Judio masa, judio masa mejere cuni, Cristo oca quenarisere mani tuorũnuja, manire masogũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩ ñarã ñacõri, co masa bajiroti ñarã yirãji mani. Ito bajiro Cristore tuorũnucõri Dios ĩ goticãdo bajiroti ĩ ĩsirotire boca ãmirã yirãji mani.

7 Yure ti maicõri, iti oca quenarise masare yu goti ucutoni yure cũñi Dios. Ito yicõri ĩ oca queno yu goti masitoni yure ejabuami Dios ĩ masirisena. 8 "Queno yigu meje yu ñabojarocati yure beseñi Dios", yi tuoĩa yu. Gãjerã Cristore masirã berojua gagu ña yu. Yu tija ñasagu meje ña yu. Ito bajibojarocati yure ti maicõri, yure beseñi Dios. Yure besecõri, judio masa meje ñarãre cuni Cristo oca yu gotitoni yure cũñi Dios. "Cristore mua tuorũnuja, rẽtoro queno yigu yiguĩji Dios muare", yu yi goti ucutoni yure cũñi Dios. 9 "Judio masa meje ñarãre cuni masogũ yiguĩji Dios", yu gotire ãmoguĩji Dios, ñajediro masa ĩna masitoni. Adi macãrucũro ĩ rujeoroto riojua, "Yu Macure ĩna tuorũnuja, judio masa meje ñarãre cuni masogũ yigуja yu", yi tuoĩayiju Dios. Ito bajibojarocati iti oca masa ĩna masiroca yibisiju Dios maji. 10 Judio masa meje ñarãre cuni masocõri, ĩ masirise ĩoyiju Dios. Ito bajiri adi rumuri ĩja ángel mesa, ũmacũju rotiri masa cuni ado bajiro yirã yirãji ĩna: "Jeyaro masigũ ñami Dios. Quenarise riti tuoĩagũ ñami ĩ. Judio masa, judio masa mejere cuni ĩ masoja bero, sĩgũ bajiro riti tuoĩarã ñama ĩna ĩja", yirã yirãji ũmacũju gãna. 11 Jane mejeju adi macãrucũro ĩ rujearoto riojua, "No yu Macu Jesucristore tuorũnurã yu ñarã riti ñarã yirãji ĩna", yi tuoĩasotiyiju Dios. Ĩ tuoĩasotiro bajiroti rẽta adi rumuri ĩja. No mani Uju Cristore tuorũnugũti Dios yagu ñaguĩji. 12 Jesucristore tuorũnucõri, "Yure masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩa mani ĩja. Ito bajiri ĩre masicõri güimenati Diore busia mani. 13 Mua judio masa meje ñarãre Cristo oca yu riasoja ticõri, tubiara wiju yu ñeñaro tõbujaroca yama ĩna. Itire masicõri, "Bujato bajia", yi tuoĩa bojori bujabesa mua. "Pablo gotija tuocõri, Jesucristore tuorũnusuocu gua. Ito bajiri Dios ñarã ña gua ĩja", yi wanurуja muare.

Cristo manire ĩ maire gaye

14 Rẽtoro queno tuoĩagũ ñari judio masa mejere cuni masogũ yiguĩji Dios. Ito bajiri itire tuoĩacõri, rijomunigãna ñini rũjũa yu, Mani Jacu Diore rũcubuorocu. 15 Jeyaro Dios ñarã, ũmacũju cuni, adi sitaju cuni ĩ rujeoana riti ña mani. Ito bajiri ĩti ñami mani Jacu ñasagu. 16 Rẽtoro masigũ ñari, manire queno ejabua masiguĩji Dios. Ito bajiri muare yiari ado bajiro Diore senia yu, "Mu ya usi ĩnare queo sãcõri queno ĩna tuoĩa oca sẽoroca yiya", yi senia yu Diore muare yiari. 17 "Jesucristore tuorũnurã ĩna ñajare ĩre riti ĩna cudiroca yiya", ya yu Diore muare yiari. Manire ĩ maiado bajiroti gãjerãre mua maire ãmoa yu. 18 No mani ñaroti manire tuo maigũ yiguĩji Cristo. Ũmacũju, jacaju cuni no mani ñaroti manire maigũ yiguĩji ĩ. Wesicaju, rocaju cuni no mani ñaroti manire maigũ yiguĩji Cristo. "Manire maisaguĩji Cristo", yi tuoĩarã rãca sĩgũre bajiro mua tuoĩare ãmoa yu. Ito bajiro mua tuoĩatoni muare yiari Diore senia yu. 19 Manire maisacõami Cristo. "Adocõ manire maiguĩji", yi mani tuoĩaro rẽto busaro manire maiguĩji Cristo. "Riti bajia iti", mua yitoni, Diore senia yu. Ito bajiri Diore tuorũnu rẽtocũcõri ĩ ãmoro bajiro riti mua yire ãmoa yu.

20 Mani ya usiju Dios ĩ ñajare, ĩ masirisena manire queno ejabua masiguĩji Dios. Ĩre mani seniro rẽto busaro ejabuaguĩji Dios manire. Ito yicõri

mani tʉoĩaro rẽto bʉsaro ejabʉa masiguĩji ĩ manire. Itire tʉocõri, “Rẽtoro queno yigʉ ña Dios mʉ”, yi ĩre rʉ̃cʉbʉotĩñarʉja manire. 21 Jesucristona sʉoriti manire masoñi Dios, ĩ ñarã mani ñatoni. Ito bajiri ĩre rʉ̃cʉbʉotĩñarʉja manire. “Rẽtoro masigʉ̃ ña Dios mʉ”, yi rʉ̃cʉbʉotĩñarʉja mani ĩre. Ito bajiro riti bajitĩñajaro.

Sĩgʉ̃re bajiro mani tʉoĩaroca yigʉ ñami Espíritu Santo, yire gaye

4 1 Mani Ʉjʉ Jesucristo oca masare yʉ riasoja ticõri, adojʉ tubiara wi yʉre tubiacã ĩna. Mʉare yʉ riasogore tʉoĩacõri ado bajiro mʉare riasoa yʉ mʉcana. “Quenarise riti mani yi ñatoni manire beseñi Dios”, yi tʉoĩarã ña mʉa. Ito bajiri, “Ĩ ãmoro bajiro riti cʉdisotiya mʉa”, yi josa yʉ mʉare. 2 “Gãjerã rẽtoro ñasagʉ ña yʉ”, yi tʉoĩabesa mʉa. Quenoti gãjerãre mʉa rotija quena. Ito yicõri gãjerãre ʉsirioro yi codebesa. Gãjerã ĩna mʉare ñeñaro yija, ĩnare ti tudibesa. Ĩnare ti maicõri, ĩnare ejabʉaya mʉa. 3 Gãmeri ejabʉacõri oca mano ñaña mʉa. Sĩgʉ̃ bajiro riti mani tʉoĩaroca yigʉ ñami Espíritu Santo. Ito bajiri wanʉre rãca ĩre cʉdisotiya mʉa. Ito bajiro mʉa yija ticõri, sĩgʉ̃re bajiroti mʉa tʉoĩaroca yigʉ yiguĩji ĩ. 4 Sĩgʉ̃ ñabojagʉti mani jeyarore quedi sãjañi Espíritu Santo. Ito bajiri Jesucristore tʉorʉ̃nʉcõri sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩarã ña mani ĩja. Ito yicõri co masa bajiro ña mani ĩja. Dios ĩ beseana ñari, “Dios rãca catitĩñagʉ̃ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩa mani. 5 Sĩgʉ̃ti ñami Jesucristo mani Ʉjʉ. Ito bajiri ĩ sĩgʉ̃reti tʉorʉ̃nʉa mani. “Cristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñaguĩji ĩ cʉni”, yi gãjerã ĩna ti masitoni idé gu rotia mani. 6 Mani Jacʉ Dios sĩgʉ̃reti rʉ̃cʉbʉoa mani. Ĩ sĩgʉ̃ti ñami mani jeyarore roti masigʉ̃. Mani ya ʉsijʉ ñacõri, manire ejabʉaguĩji Dios. Ito bajiri ĩre mani moa ĩsi masitoni mani jeyarore ejabʉagʉ yiguĩji ĩ.

7 Ĩre mani moa ĩsisosatoni mani masiroca yigʉ ñami Cristo. Manire ti maicõri, ĩ ãmoro bajiro mani moa ĩsisosaroca yami Cristo. 8 Ito bajiri ado bajiro gotia Dios oca tuti:

> Ũmacʉ̃jʉ ĩ tʉdi waroto riojʉa ĩ wajanare rẽtocũgʉ̃ yiguĩji Cristo. Ito bajiro yicõri jaje quenarise ĩ ñarãre ĩsigʉ̃ yiguĩji Cristo, yi gotia Dios oca tuti.

9 Tite mʉa: “Ũmacʉ̃jʉ tʉdi wacʉ yiguĩji ĩ”, yi gotia Dios oca. “Ũmacʉ̃jʉ ĩ tʉdi waroto riojʉa, cajero jacajʉ adi sitajʉ ruji ejañi ĩ”, yi tʉoĩa mani. 10 Adi sita rocajʉga tuti ejarʉ ĩti ñami mʉcana ũmacʉ̃jʉga weca tuti mʉja warʉ. “Cojʉ rʉyabeto roticʉja yʉ”, yirocʉ ito bajiro yiyijʉ Jesucristo ĩ masirisena. Ito bajiri jeyaro roti masiguĩji Cristo. 11 Ĩti ñami queno mani moa masiroca yigʉ. Tite mʉa. Mani coriarãre ĩ oca mani goti ucutoni cũñi. Gãjerã Diore goti ĩsiri masa mani ñatoni cũñi Cristo. Gãjerã ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉtoni, ejabʉa masiama ĩna. Gãjerã queno Jesucristore masirãre ũmatã ña masiama ĩna. Ito yicõri gãjerã queno masare ĩna riaso masiroca yiñi Cristo. 12 Ito bajiro mani masiroca yiñi Cristo, Diore yiari queno mani moa ĩsitoni. Ito yicõri mani oca sẽotoni, cocati mani gãmeri ejabʉa masiroca yiñi Cristo. Ito bajiro ĩ yijare ĩ ñarã ñari, sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩarã ña mani ĩja. 13 Ito bajiri sĩgʉ̃re bajiro tʉoĩacõri coro bajiroti Cristore tʉorʉ̃nʉrã yirãji mani. Ito bajiro yicõri, Dios Macʉre queno masirã yirãji mani. Mani ya ʉsijʉ ĩ ñajare, ĩre bajiroti tʉoĩarã yirãji mani cʉni. Yoari ĩre masicõri, queno cʉdirã yirãji mani. 14 Rĩaca bajiro mani tʉoĩare ãmobiquĩji Cristo. Biyaro mani tʉoĩarise wasoare ãmobiquĩji Cristo. Ĩ

sĩgũreti mani tʉorũnʉre ãmoguĩji ĩ. Ito bajiri gãjerã ricati tʉoĩarã, queno oca ĩna gotibojarocati, ĩnare tʉorũnʉmenaji mani. 15 Ado bajirojʉa yirãji mani. Gãjerãre ti maicõri, riojo oca gotirã yirãji mani. Ito yicõri, bʉto bʉsa Cristore tʉorũnʉcõri, ĩ ãmoro bajiro riti cʉdirã yirãji mani. Ĩti ñami mani Ʉjʉ. Ito yicõri, ĩ ñarã ña mani. 16 Jãjarã mani ñabojarocati sĩgũre bajiro tʉoĩacõri ĩre mani moa ĩsiroca yami Cristo. Manire ũmatã ñagũ ñari, mani rijoga ñami Cristo. Ito yicõri ĩre moa ĩsirã ñari ĩ ya rujʉ robo bajirã ña mani. Riojo ĩre mani cʉdija, cocati queno moarã yirãji mani. Gãmeri ti maicõri, gãmeri queno ejabʉarã yirãji mani. Ito yicõri bʉto bʉsa Cristore tʉorũnʉrã yirãji mani.

Cristona sʉoriti mame tʉoĩare ña manire, yire gaye

17 Mani Ʉjʉ Cristo ĩ yʉre rotijare, ado bajiro bʉsia yʉ mʉare: Diore masimena ĩna yiro bajiro mʉcana tʉdi ñeñaro yibesa mʉa. Ĩna tʉoĩaro bajiroti yibojama ĩna. Ĩnare bajiro yibesa mʉama. 18 Dios ocare tʉo ãmobiticõri, "Ado bajiro yʉ yi ñare ãmoguĩji Dios", yi masimenaji ĩna. Ito bajiri Dios ñarã meje ñari ĩ rãca sĩgũ bajiro tʉoĩamenaji ĩna. Ito bajiro bajirã ñari Dios ocare tʉo masimena yirãji ĩna ĩja. Ĩ ocare tʉo masibiticõri, rãitĩarojʉ ñarã bajiro bajirãji ĩna. 19 "Iti ña ñeñarise", yi masibojarãti ñeñaro yi ʉyacõrãji ĩna. Ito yicõri ñeñaro ĩna yija bero ñabojarocati, "No yibea", yirãji ĩna. Ĩna ãmoro bajiroti romia rãca, ũmʉa rãca cʉni jeyaro ñeñaro ĩna yirise yirãji ĩna. Ĩna tʉoĩaro bajiroti bʉto ñeñarise yi ʉyarã yirãji ĩna. 20 Jesucristo ocare masibojarãti, "Ĩre masimena bajiro ñeñaro gʉa yire, ãmobiquĩji Cristo", ¿yi masibeati mʉa? 21 Jesucristo oca quenarise ĩ riasore gaye tʉogoana ña mʉa. Ĩ ocare tʉorũnʉrã mʉa ñaja, "Ĩ oca ñasarise ña", yi tʉoĩarã yirãji mʉa. 22 Iti rʉmʉ Jesucristore mʉa masiroto riojʉa, ñeñarise yi ñayija mʉa. Ñeñaro tʉoĩacõri, bʉto bʉsa ñeñaro yi ñayija mʉa maji. Ito bajiri ñeñaro tʉoĩarisere mʉcana itire tʉdi tʉoĩabesa mʉa. Itire jidicãña mʉa ĩja. 23 Ñeñaro tʉoĩarise jidicãcõri, Dios ĩ tʉoĩaro bajirojʉa mame tʉoĩare wasoaya mʉa. 24 Mame tʉoĩare wasoacõri, Dios ĩ ãmoro bajiro yiya mʉa. Ĩre bajiro quenarise riti mani yitoni mame tʉoĩare gaye manire wasoacõañi Dios. Ito bajiro ĩ yijare ñeñarise tʉoĩamenati quenarise riti mani yija quena.

25 Ito bajiri mʉa socare oca cʉni jidicãña. Ñasarise riti gãmeri oca gotiya mʉa. Cristo ñarã ñari, co masa robo bajirã ña mani ĩja.

26 Gãjire junisinibojarãti, ĩre ñeñaro yibesa mʉa. Ito yicõri ũmacañi ĩ quedi sãjaroto riojʉa oca quenocõri, mʉa junisinirise jidicãma. 27 Mʉa junisinirise mʉa jidicãbeja, rũmʉ́a ʉjʉre cʉdirã yirãji mʉa. Ito bajiri itire yibesa mʉa.

28 Rinigoana mʉa ñaja, tʉdi mʉcana rinibesa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Waja bʉjarona queno moaña. Waja bʉjacõri, bojoro bʉjarãre ejabʉaya.

29 Oca ñeñarise bʉsibesa mʉa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Gãjerãre ejabʉarona oca quenarise riti bʉsiya. Ito bajiro mʉa bʉsija tʉocõri, tʉoĩa oca sẽorã yirãji ĩna. Ito yicõri bʉto bʉsa Diore tʉorũnʉ ãmorã yirãji ĩna. 30 Ñeñaro mani yija ticõri, bojori bʉjagʉ yiguĩji Espíritu Santo. Ito bajiri itire yibitirʉja manire. Ĩ ñami mani ya ʉsijʉ quedi sãjarʉ. Manire ĩ quedi sãjaja bero, "Dios yagʉ ña yʉ. Ito bajiri masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ waja seniri rʉmʉ yʉre masogũ yiguĩji ĩ", yi tʉoĩa mani.

31 Gãjire ñeñaro mʉa tʉoĩaja, jidicãña itire. Gãjire mʉa ti tudija, jidicãña. Gãjerãre mʉa junisinirise jidicãña. Gãjerãre ñeñaro bʉsitubesa. Gãjire oca

menibesa. Gãmeri tudirisere jidicãña mʉa. Ito yicõri gãjerãre ti tudibesa mʉa. 32 Ado bajirojʉa mani yija quena. Gãjerãre ti maicõri, ĩnare queno yirʉja manire. Manire ñeñaro ĩna yibojarocati, ĩnare mani ãcabojoja quena. Dios cʉni mani ñeñaro yirisere ãcabojoñi ĩ, Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã mani ñajare. Ito bajiri gãjerã ñeñaro manire ĩna yibojarocati itire mani ãcabojoja quena.

Dios rĩa mani ñaja ado bajiro ñarʉja, yire gaye

5 1 Dios rĩa, ĩ mairã ñari, queno ĩ yiado bajiroti queno yiĩana mani cʉni.
2 Manire Cristo ĩ mairo bajiro gãjerãre cʉni mairʉja manire. Manire ti maicõri, mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocʉ goda ĩsiñi Cristo. Manire Cristo ĩ queno yigore ticõri, bʉto wanʉyijʉ Dios.

3 Dios ñarã ña mani ĩja. Ito bajiri mani ʉ̃mʉa romiare ajebitirʉja manire. Ʉ̃mʉare ajebesa romia mʉa cʉni. Ñeñarise ñarocõti yibitirʉja manire. Ito yicõri gãji ya gajeonire ti ʉobitirʉja manire. Ñeñaro yibitirʉja manire, "Ñeñaro yirã ñama ĩna", gãjerã ĩna yibe yirona. 4 Oca ñeñarise bʉsibitirʉja manire. Tʉoĩamenati bʉsibitirʉja manire. Ito yicõri romia rãca ajere gaye bʉsibitirʉja manire. Quenarise meje ña iti. Ado bajirojʉa bʉsirʉja manire. "Manire queno yami Dios", yi gãmeri bʉsi wanʉrʉja manire. 5 Tʉoya mʉa. Riti mʉare gotia yʉ. Ñeñaro yirã Cristo ñarã meje ñama ĩna. Ito bajiri Dios ĩ rotirojʉ ejamenaji ĩna. No rocati romiare ajegʉ, Dios tʉjʉ ejabiquĩji ĩ. Coriarã Diore mairo rẽto bʉsaro gajeonire mairãji ĩna. Dios ĩ tija ĩre rʉ̃cʉbʉorã meje ñarãji ĩna. Ito bajiri ĩnaõna Dios ĩ rotirojʉ ejamenaji. 6 "Ñeñarise meje ña iti", yi rʉorãre tʉobesa mʉa. Ñeñaro yirãre ti tudiguĩji Dios. Ĩna cʉdibitire waja tõbʉjarã yirãji ĩna. 7 Ito bajiri ĩnare bajiro yibe yirona, ĩna rãca baba cʉtibesa mʉa.

8 Iti rʉmʉ ñeñaro yisoticõri, rãitĩarojʉ ñarã robo bajiro ñayija mani maji. Adi rʉmʉriama Jesucristore masicõri, busurojʉ ñarã robo bajiro ña mani ĩja. "Iti ña ñeñarise. Iti ña quenarise", mani yi masiroca yami mani Ʉjʉ Jesucristo. Ito bajiri ĩ ñarã ñari queno yi ñarʉja manire. 9 Mani ya ʉsijʉ Espíritu Santo ĩ ñajare, busurojʉ ñarã bajiro ña mani ĩja. Ito bajiri quenarise riti yirʉja manire. Ñeñarise yimenati, Dios ĩ ãmoro bajiro riti yirʉja manire. Mani bʉsija ñasarise gotirʉja manire. 10 "Ado bajiro yʉ yija, wanʉgʉ yiguĩji Dios", yi masirona, quenarise riti yiĩarʉja manire. 11 Diore masimena, rãitĩarojʉ ñarã bajiro ñarãji ĩna. Ĩna ñeñaro yirisere ti wanʉbiquĩji Dios. Ĩ tʉ waja bʉjamenaji ĩna. Ito bajiri ĩna rãca ñeñaro yibesa mʉa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Ñeñaro yirãre Dios oca ĩnare goti masioña, "¿Ñeñaro yirã ñayijari gʉa?" ĩna yi tʉo masitoni. 12 Masa gãjerã ĩna tibeto bʉto ñeñarise yirã ñarãji ĩna. Ĩna ñeñaro yigore mani bʉsija, bʉto bojorise ña. Ito bajiri itire bʉsibitirʉja manire. 13 Ado robojʉa mani yija quena. Dios oca ĩnare mani goti masioja, busuro queno ruyurojʉ ñarã bajiro ñacõri, ĩna ñeñaro yirisere ti masirã yirãji ĩna. "¿Ñeñaro yirã ñayijari gʉa?" yi tʉo masirã yirãji ĩna ĩja. Ito bajiro tʉoĩacõri, coriarã Jesucristore boca ãmirã yirãji gajea. 14 Ito bajiri ado bajiro gotia Dios oca:

> Caniana, godacãna bajiro bajirã ña mʉa. Ñeñaro yibojarãti, "Ñeñaro yirã ña gʉa", yibea mʉa. Ito bajiri yujiya, Cristore tʉorʉ̃nʉña mʉa. Busurojʉ ñarã bajiro mʉa ñaroca yigʉ yiguĩji Cristo, yi gotia Dios oca.

15 Diore masirã ñari, queno tuoĩaña, Dios ĩ ãmoro bajiro mua yi ña masitoni. Diore masimena bajiro yi ñabesa mua. Diore masirã ñari ĩ ãmoro bajiro riti yi ñaña mua. 16 Adi rumuri buto ñeñarise yama masa. Ito bajiro ĩna yibojarocati quenarise yi ñaña muama. "Tudi ejagu yiguĩji Cristo", yi tuoĩacõri, Diore moa ĩsiña mua. 17 Rocati queno tuoĩamena bajiro bajibesa mua. Dios ocare queno tuo masiña, ĩ ãmoro bajiro mua yi masitoni. 18 "Idire queacõri, wanugũ yigujа yu", yi tuoĩabesa mua. Ito bajiro mua queaja, ñeñaro yirã yirãji mua. Ado bajirojua yiya. Espíritu Santo mua ya usiju ĩ ñajare, ĩ robo tuoĩacõri ĩ ãmoro bajiroti yiya. 19 Espíritu Santo rãca sĩgũ bajiro riti tuoĩacõri, mani Uju Jesucristo ocare gãmeri busi wanuña mua. Ito bajiro busi wanucõri, ĩ ocare basa sẽaña. Ito yicõri ĩre wanurã, mua ya usina ĩre basa rũcubuoya mua. 20 Cristo ñarã mani ñajare, "Queno ya Dios mu", yirуja manire mani Jacure. "Queno ya Dios mu. Dise ruyabeto mu yisotirise quenarise riti ña", mani yija, mani Uju Jesucristo wamenati yisotirуja manire.

Cristore tuorũnurã ñari ado bajiro mani ñaja quena, yire gaye

21 Cristore rũcubuorã ñari, gãjerã ĩre masirãre cuni rũcubuoja quena. Ito yicõri rũcubuore rãca gãmeri cudiya mua.

22 Tuoya romia mua, muare busigu ya yu. Mani Uju Cristore mani cudiro bajiroti mua manujusabatiare queno cudija quena. 23 Mua manuju cutija bero, ĩti ñami mua uju. Ito bajiroti Cristo ñarã mani ñaja, ĩti ñami mani Uju. Manire ũmatã ñagũ ñari mani rijoga bajiro bajigu ñami Cristo. Ito yicõri ĩre moa ĩsirã ñari ĩ ya ruju robo bajirã ña mani. Manire masorocu manire goda ĩsiñi ĩ. 24 Ito bajiri mani Cristo ñarã, ĩre mani cudiro bajiroti mua manujusabatiare cuni cudisotiya mua.

25 Tuoya ũmua mua, muare busigu ya yu. Mua manojosãromiare buto maiña mua. Manire cuni buto maiguĩji Cristo. Ito bajiri ĩ ñarã mani ñatoni, manire yiari goda ĩsiñi ĩ. Manire ĩ mairo bajiroti mua manojosãromiare maiña mua cuni. 26 Manire goda ĩsiñi Cristo mani ñeñaro yirise coerocu. Ito yicõri manire beseñi ĩ ñarã riti mani ñatoni. Dios ocare mani tuorũnuja ticõri, mani ñeñaro yirise coeñi Cristo. Mani ñeñaro yirise jidicãcõri, idé gu roticu mani. Ito bajiro ĩre mani tuorũnuja ticõri, mani ñeñaro yirise coeñi Cristo. 27 Ito bajiro manire coeñi Cristo, ĩ riojo seti mana mani ejatoni. Ito bajiro manire ĩ yicãre ñajare, ĩ riojo ñeñaro yimena bajiroti ejarã yirãji mani. Ito yicõri seti mana bajiro ejarã yirãji mani, ĩ riojo. "Queno yirã ña mua", yi manire boca ãmigũ yiguĩji ĩ. 28 Mua manojo cutirã ito bajiroti mua manojosãromiare queno tuoĩaja quena. Mua ya rujuri mua mairo bajiroti mua manojosãromiare cuni maiña. Mua manojo cutija bero, jũarã ñabojarãti co ruju bajiroti ruju cutirã ña mua. Ito bajiri mua manojosãromiare mua maija, mua ya rujuri mairo bajiroti maia mua. 29-30 Mani ya rujure ti tebea mani. Mani ya rujure maicõri, itire queno tirũnurã yirãji mani. Ito bajiroti Cristo cuni queno tirũnugũ yiguĩji ĩ ñarãre. Ĩ ñarã ñari, ĩ ya ruju robo bajirã ña mani. Ito bajiri manire queno tirũnugũ yiguĩji Cristo. 31 Ado bajiro gotia Dios oca: "Sĩgũ manojo cuticõri jũarã ñabojarãti, co ruju bajiroti ruju cutirã ñarãji ĩna. Ĩ manojo cutija, ĩ jacu ĩ jaco rãca cuni ñabiquĩji ĩja. Ito yicõri jũarã ñabojarãti co ruju bajiroti ruju cutirã yirãji ĩna", yi gotia Dios oca. 32 Iti ocare mani tuo masi ãmoja, josari ña. Ito bajibojarocati iti oca queno manire goti

masioa. “Cristo ñarã ĩ ya rujʉ robo bajirã ñama”, yi riasoa iti oca. 33 Manojo cʉtire gaye cʉni queno riasoa iti oca. Ito bajiri mʉcana mʉare gotia yʉ. Mʉa manojosãromiare queno maiña. Mʉa ya rujʉre mʉa mairo bajiroti queno mʉa manojosãromiare maiña. Romia mʉa cʉni, queno rʉ̃cʉbʉocõri, mʉa manʉjʉsabatiare cʉdiya.

6 1 Rĩaca tʉoya mʉa cʉni, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa jacʉsabatiare yiro robo cʉdiya. Mani Ʉjʉ Jesucristo ñarã ñari, mʉa jacʉsabatiare queno cʉdirʉja mʉare. Ito bajiro mʉa yija Cristo ãmoro bajiro queno yirã yirãji mʉa. 2-3 “Yʉre mʉa cʉdija ado bajiro yicʉja yʉ”, yi tʉoĩa wacʉ ado bajiro rotisʉoyijʉ Dios. “Mʉa jacʉ, mʉa jacore cʉni rʉ̃cʉbʉoya”, yi gotiyijʉ Dios. Ito bajiro ĩ rotija bero, gaje ado bajiro goticãyijʉ Dios: “Mʉa jacʉsabatiare mʉa queno rʉ̃cʉbʉoja, adi sita ñarã yoari wanʉ quena cati ñarã yirãji mʉa”, yi goticãyijʉ Dios.

4 Rĩa cʉtirã tʉoya mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Biyaro mʉa rĩa junisiniroca yibesa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Mani Ʉjʉ ĩ ãmoro bajiro ĩnare ti maicõri, queno ĩnare masoña. Ñeñaro ĩna yija, ĩnare gotiya ĩna tʉo masitoni. Ito yicõri queno ĩnare riasoya mʉa, Cristore queno ĩna tʉorʉ̃nʉtoni.

5 Gãjerãre moa ĩsiri masa tʉoya mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Wanʉre rãca mʉa ʉjarãre queno cʉdiya mʉa. Ito yicõri ĩnare güi rʉ̃cʉbʉoya. Cristore tʉorʉ̃nʉcõri, ĩre queno cʉdia mʉa. Ito bajiroti mʉa ʉjarãre cʉni queno cʉdija quena. 6 “Yʉ ʉjarã yʉre ĩna wanʉtoni ĩna tiroca riti queno moagʉ̃ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩabesa mʉa. Ĩna tiroca, ĩna tibeja cʉni queno ĩnare moa ĩsija quena. Cristore mʉa moa ĩsiro bajiroti queno mʉa ʉjarãre cʉni moa ĩsija quena. Mʉa ya ʉsina Diore maicõri, ĩ ãmoro bajiro queno moa ĩsiña mʉa ʉjarãre. 7 Wanʉre rãca queno mʉa ʉjarãre moa ĩsiña mʉa. “Ĩnare yʉ queno cʉdija, Cristore cʉni queno cʉdia yʉ”, yi tʉoĩacõri, mʉa ʉjarãre cʉni queno moa ĩsiña. 8 “Mani yiro bajiroti, manire waja yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa mani. Moa ĩsiri masa mani ñaja, moa ĩsiri masa meje mani ñaja cʉni, mani queno yiro bajiroti manire waja yigʉ yiguĩji Dios.

9 Moari masa ʉjarã tʉoya mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉare moa ĩsiri masare queno yiya mʉa. Ĩnare cʉni queno mʉare cʉdi rotibʉ yʉ. Mʉare moa ĩsiri masare ʉsirioro yicõri, ĩna güiroca yibesa. Sĩgʉ̃ ñami ũmacʉ̃jʉ gagʉ mani Ʉjʉ. Mʉare moa ĩsiri masa Ʉjʉ cʉni ñaguĩji ĩ. “Mani yigore ti cõĩacõri, ito bajiroti manire waja senigʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa masiña mʉa.

Rʉ̃mʉ́re mani rẽtocʉ̃toni manire ejabʉagʉ yiguĩji Cristo, yire gaye

10 Yʉ ñarã sʉsari mʉare ado bajiro gotisʉsa yʉ. Mani Ʉjʉ rãca sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩacõri, ĩ masirisena bʉto bʉsa ĩre tʉorʉ̃nʉña mʉa. Ito bajiro yicõri bʉto oca sẽoña mʉa. 11 Surarare tʉoĩate mʉa. Ĩna ya rujʉre camotarona ĩna sãñarise gaye sãñarã yirãji ĩna. Mʉa cʉni ito bajiroti Dios ocare queno tʉorʉ̃nʉcõri, tʉoĩa oca sẽoña, rʉ̃mʉ́a ʉjʉ mʉare rʉobe yirona. Ito bajiro mʉa yija, mʉare rʉo masibiquĩji rʉ̃mʉ́a ʉjʉ. 12 Mani bajiro rujʉ cʉtirã rãca meje gãmeri tãrã ya mani. Rʉ̃mʉ́a tiyamana rãca gãmeri tãrã ya mani. Ĩnati ñama adi macãrʉcʉ̃ro rãitĩarojʉ ñeñaro yirã ʉjarã. Ĩna ña ñeñaro mani yitoni manire ʉsirioro yi coderã. 13 Ija bʉto ñeñari rʉmʉri ejaro yiroja. Mani ñeñaro yitoni, ruje manire ʉsiriogʉ yiguĩji rʉ̃mʉ́a ʉjʉ. Manire ĩ ʉsirio codebojarocati, mani oca sẽotoni ado bajiro yirʉja manire. Ñeñari rʉmʉ iti ejaroto riojʉa,

Dios ocare queno riasotiruja manire iti ejaroca oca sẽorona. Ito bajiri oca sẽocõri, Jesure jidicãmenaji mani. Ito bajiro mani yija, surara ĩna ya rujuri ĩna camotado bajiro bajirã yirãji mani ĩja.

14 Jesucristore tuorũnucõri, oca sẽoña. Ito yicõri ñasarise riti busisotiba. Ito bajiro mua yija, sĩgũ surara masu wecu wiro wẽñucõri, ĩ ñacãdo bajiroti ñacãrã yirãji mua cuni. Quenarise riti yisotiba. Ito bajiro mua yija, surara masu usi riojo camotaro bajiro bajirã yirãji mua. 15 "Dios rãca mani oca cutirise quenoñi Cristo. Iti ña oca quenarise", yi masare gotirona masi yucãña. Ito bajiro mua yija, surara masu ĩ ya guboco sãñacõri, ĩ ñacãro bajiro ñarã yirãji mua. 16 Queno Jesucristore tuorũnuña mua. Iti ña ñasarise. Ito bajiro mua yija, camotare gaye rucorã bajiro ñarã yirãji mua. Mani tuoĩa oca sẽome yirocu, yirugu ũjuricu manire jatucõagũ bajiro yami rũmúa uju. Ito bajiro manire ĩ yi codebojarocati Cristore mani tuorũnuja manire rẽtocũ masibiquĩji rũmú. 17 "Jesucristore yu tuorũnuja ticõri, yure masoñi Dios", yi tuoĩacõri, oca sẽoña mua. Ito bajiro mua oca sẽoja, surara masu ĩ jesari coro jesarã bajiro ñarãji mua cuni. Dios oca Espíritu Santo mani masiroca ĩ yirisere queno tuo masiña mua. Ito bajiro mua tuoĩaja, sĩgũ sarera jãi rucogu bajiro ñarã yirãji mua. Ito bajiri rũmúa uju muare ĩ usirioro yi codebojarocati Dios ocare masicãcõri ĩjuare rẽtocũrã yirãji mua. 18 Ito bajiro yirona Diore busisotiya mua. Coji ruyabeto Espíritu Santo ĩ ejabuarisena, Diore busisotiya mua. Ĩ ãmoro bajiro yirona queno oca sẽoro ña yucãña. Ito yicõri ĩre busi jidicãbesa. Ito bajiro yicõri ĩ ñarãre yiari, Diore senisotiya mua. 19 Yure yiari cuni Diore senisotiya. Dios oca yu gotiroca, Diore busiya mua, ĩ oca queno yu goti masitoni. "Masa jeyarore maso ãmoguĩji Dios", yi masibisijarã masa maji. Güibicuti iti oca masare yu gotitoni yure yiari Diore busiya mua. 20 Iti oca yu gotitoni yure cũñi Dios. Iti oca masare yu gotija ticõri, ado tubiara wiju yure tubiacã ĩna. Dios ĩ ãmoro bajiro güibicuti iti oca yu gotitoni, yure yiari Diore seniña mua.

Queno ñaña mua, Pablo ĩ yi ñucare gaye

21 Tíquico, mani yagu, mua tu wacu yami. Ĩ ñami mani Uju gaye yu moaroca queno ejabuagu. Mua tu ejacõri, yu gaye, yure rẽtagore, muare goti jeogu yiguĩji ĩ. Ito yicõri ado yu moarise gaye muare gotigu yiguĩji ĩ. 22 Ito bajiri ĩre cõa yu, yu gaye muare ĩ gotitoni. "Queno ñaguĩji Pablo", yi tuo masicõri mua ya usiju tuoĩa oca sẽorã yirãji mua. Ito bajiro mua oca sẽotoni mua tuju ĩre cõa yu.

23 Mani Jacu Dios, ito yicõri mani Uju Jesucristore cuni queno tuorũnurã ña mua. Ito bajiri mua ya usiju queno mua wanu quenaroca yijaro ĩna. Ito yicõri mua gãmeri ti mairoca yijaro ĩna. 24 Mani Uju Jesucristore mai jidicãmenare queno yijaro Dios muare. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los

Filipenses

Filipos cuto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1]Ñati Filipos gãna mua. Yu Pablo Timoteo rãca adi papera uca gua.
Jesucristore moa ĩsiri masa ña gua. Cristore tuorũnucõri Dios ñarã ña
mua cuni. “Queno ñaña mua”, yi ñuca gua muare. Dios oca riasori masa ito
yicõri ĩnare ejabuari masare cuni, “Quenajaro”, yi ñuca gua. [2]Muare queno
yijaro mani Jacu Dios. Ito yicõri mua ya usiju sajari oca cutiroca yijaro ĩ. Ito
bajiro muare yijaro yirocu, Diore ito yicõri mani Uju Jesucristore cuni muare
yiari seni ĩsisotia yu.

Jesucristore rũcubuorãre yiari Pablo ĩ seni ĩsire gaye

[3]Muare tuoĩa wanucõri, “Queno ya Dios mu”, yisotia yu. [4]Muare yiari
Diore yu busisotija, yu ya usiju queno wanu quenasotia yure. [5]Cajero Cristo
ocare boca ãmisuorãti yure ejabuasuocu mua. Adocãta cuni yure ejabua-
cõa mua maji. Ito bajiri muare yiari Diore yu senisotija yu ya usiju queno
wanu quenasotia yure. [6]Jesucristore mua tuorũnusuorajuti queno mua yi
ñaroca yisuoñi Dios. Mani Uju Jesucristo ĩ tudi ejaroti rumujuti, “Queno
yi masijaro ĩna”, yirocu manire ejabuagu yiguĩji Dios. Ĩ ñarã mani ñatĩ-
ñatoni ito bajiro manire yigu yiguĩji ĩ. “Riti bajia iti”, yi masia yu. [7]Yure
ti maicõri ĩ oca gãjerãre yu goti ucutoni yure cũñi Dios. Ĩ ocare yu riaso
ucuroca queno yure ejabuasoticu mua. Jesucristo oca masare yu riasoja
ticõri, yure tubiacã ĩna. Ito bajiro yure ĩna yibojarocati, “Ĩna cuni Cristore
tuorũnujaro”, yirocu, “Ñasarise ña Cristo oca”, yi jidicãbea yu. Tubia ecoru
yu ñabojarocati queno yure ejabuasotia mua. Ito bajiri yu ya usiju muare
tuo maia yu. Ito bajiro muare yu tuoĩaja quena ña yure. [8]Jesucristo muare
ĩ tuo mairo bajiroti buto muare tuo maia yu cuni. “Ĩnare buto ti ãmoami
Pablo”, yi masiami Dios yure. [9]Gãjerãre buto busa ti maijaro ĩna, yirocu
Diore seni ĩsisotia yu muare yiari. Queno tuoĩare gaye Dios muare jidi-
cãjaro, yirocu ĩre senisotia yu. Ito yicõri ĩ ãmorise mua tuo masi jeotoni
muare yiari Diore seni ĩsisotia yu. [10]Ñasarise riti mua tuoĩa besere ãmoa
yu. Ito bajiro mua yija, queno yirã ñari Cristo ĩ tudi ejari rumu ñe seti mana
ñarã yirãji mua. [11]Jesucristo sĩgũti ñami quenarise riti mani yi masiroca
yigu. Quenarise riti yisotijaro ĩna, yirocu muare yiari ĩre seni ĩsisotia yu.
Ito bajiro queno mua yija ticõri, “Rẽtoro masigũ ñami Dios”, yi rũcubuorã
yirãji gãjerã cuni.

Cristore riti mani moa īsi sʉyaja quena, Pablo ĩ yire gaye

12 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. “Quenabiti jaje Pablore rẽtabojarocati jãjarã bʉsa
Jesucristo oca tʉorʉ̃nʉ wama masa”, mʉa yire ãmoa yʉ. 13 “Cristore ĩ tʉorʉ̃-
nʉja ticõri, ĩre tubiayijarã ĩna”, yi masiama adi cʉto gagʉ ʉjʉ ya wi coderi
masa. Ito bajiro riti yi masi jediama ado gãna yʉre. 14 “Tubia ecorʉ ñabojagʉti
Cristore jidicãbeami Pablo”, yi tʉoĩacõri ado gãna mani ñarã jãjarã, bʉto bʉsa
Cristore tʉorʉ̃nʉ wama. Ito bajiri oca sẽocõri güimenati Dios ocare riasoama
ĩna.

15 Cristo ocare queno yʉ riaso masijare, yʉre ti ʉoama coriarã. “Pablo rẽto
bʉsaro queno riasorãji gʉama”, yicõri riasobojama ĩna. Gãjerãma Dios oca
tʉorʉ̃nʉrã ñari, wanʉre rãca riasoama. 16 Yʉre tʉo maicõri Cristo oca masare
riasoama ĩna. “Tubia ecoanare cʉni Cristo oca ñasarise gotijaro Pablo, yirocʉ
Pablore tubiaroca yiñi Dios”, yi masiama ĩna yʉre. Ito bajiri yʉre tʉoĩacõri
Cristo oca masare riasoama ĩna. 17 Yʉ riasorise ti ʉocõri, “Manire cʉni ti
wanʉjaro masa”, yirona riasobojama yʉre ti tudiri masa. Dios ocare tʉorʉ̃-
nʉrã meje ñabojarãti ĩ oca masare riasoama ĩna. “ ‘Ĩnajʉare tʉorʉ̃nʉ wama
masa’, yire oca Pablo ĩ tʉoja, bʉto bʉsa bojori bʉjagʉ yiguĩji ĩ tubiara wi
ñagʉ̃”, yi tʉoĩabojarãji ĩna yʉre. 18 Ito bajiro ĩna yibojaja cʉni no yibea yʉre.
Cristo oca masare ĩna riasoja iti ña yʉre quenarise. Yʉre ĩna ti maija, ĩna ti
maibeja cʉni Cristo oca masare ĩna riasoja iti ña yʉ ya ʉsijʉ yʉ wanʉroca
yirise. Ito bajiri bʉto bʉsa wanʉ wacʉ yigʉja yʉ.

19 “Yʉre yiari Diore senirã yama ĩna”, yi tʉoĩa yʉ mʉare. “Yʉre ejabʉarocʉ
Espíritu Santore cõañi Jesucristo”, yi tʉoĩa yʉ. Ito bajiri tubia ecorʉ yʉ ñabo-
jarocati, “Quenarise rẽtaro yiroja yʉre”, yi tʉoĩa yʉ. 20 Jesucristo ĩ cũrʉ ñari,
ija ĩ tiro riojo bojo ãmobea yʉ. Yʉ tʉoĩa yurise, yʉ ãmorise cʉni yʉ tʉoĩa
yuja, ado bajiro bajia. Oca sẽocõri Cristo ocare riti riasosoti ãmoa yʉ. Tubia
ecorʉ yʉ ñaja, tubia ecorʉ meje yʉ ñaja cʉni, yʉre ticõri Cristore masa ĩna
rʉ̃cʉbʉore ãmoa yʉ. Yʉre ĩna bucõaja cʉni yʉre ĩna sĩaja cʉni no yibea yʉre.
Cristore masa ĩna rʉ̃cʉbʉoja iti ña yʉre ñasarise. 21 Cristore riti moa ĩsirocʉ
ña ãmoa yʉ. Iti ña yʉre ñasarise. Yʉ godaja, bʉto bʉsa quenarise bʉjagʉ
yigʉja yʉ. 22 Adi sita ñagʉ̃, Cristore tʉorʉ̃nʉjaro masa, yirocʉ ĩnare riasoa yʉ.
Catigʉ yʉ ñaja, quena ña yʉre. Yʉ godaja cʉni quena ña. Ito bajiri, “Godare-
jʉa ãmoa yʉ, catirejʉa ãmoa yʉ”, yi bese masibea yʉ. Jʉaji gayejʉti quenacõa
yʉre. 23 Ito bajiri josari ña yʉre iti jʉaji gaye yʉ beseja. Cristo rãca ña ãmogʉ̃,
godare ãmoa yʉ. Ĩ tʉ yʉ waja, bʉto bʉsa wanʉ quenaro ñagʉ̃ yigʉja. 24 Ito
bajibojarocati adi sita yʉ ñaja bʉto bʉsa mʉare riasogʉ yigʉja yʉ. Mʉare yʉ
riasoja iti ña bʉto bʉsa ñasarise. 25 “Riti bajia iti”, yi tʉoĩa yʉ. Ito bajiri, bʉto
bʉsa Cristore tʉorʉ̃nʉ wajaro ĩna, yirocʉ, “Mʉa rãca ñagʉ̃ yigʉja yʉ maji”, yi
tʉoĩa yʉ. Cristore tʉorʉ̃nʉcõri bʉto bʉsa wanʉjaro ĩna, yirocʉ mʉa rãca ñagʉ̃
yigʉja yʉ maji. 26 Ito bajiri mʉcana yʉre mʉa tija, wanʉrã yirãji mʉa. Cristo
yʉre ĩ codeja ticõri, “Queno ya Dios mʉ”, yi rʉ̃cʉbʉorã yirãji mʉa.

27 Cristo oca iti gotiro bajiroti mʉa cʉdija iti ña ñasarise. Mʉa tʉjʉ yʉ waja,
yʉ wabeja cʉni yʉ yiro bajiroti mʉa yire ãmoa yʉ. “Cristore tʉorʉ̃nʉcõri
sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩarã ñama ĩna. Ito yicõri, Cristore tʉorʉ̃nʉjaro gãjerã cʉni
yirona, ĩ oca riti riasoama ĩna”, masa ĩna mʉare yire, tʉo ãmoa yʉ. 28 Mʉa
wajana Dios oca ti terã ĩna ñaja, güibesa ĩnare. Oca sẽoña. Ito bajiro mʉa

yija ticõri, “Jeame ũjuroju cõagũ yiguĩji Dios manire”, yi masirã yirãji ĩna. Gaje gaye cuni ado bajiro muare tuoĩarã yirãji ĩna. “Ĩnare ejabuami Dios. Ito bajiri ĩnare masogũ yiguĩji ĩ”, yi tuoĩarã yirãji ĩna, mua queno yirise ticõri. 29 Manire ti maicõri Cristore mani tuorũnuroca yiñi Dios. Iti ña mani wanurise. Ito bajibojarocati Cristore mani tuorũnuja ticõri, quenabeto mani tõbujaroca yirã yirãji gãjerã. Ito bajiro cũñi Dios manire. Ito bajiri mani wanuroti ña iti cuni. 30 Sĩgũre bajiro tuoĩacõri, Cristore tuorũnujaro masa yirona, josari moa mani. Iti rumu Cristo oca yu riasoja ticõri, quenabeto yu tõbujaroca yure masa ĩna yija ticu mua. “Adocãta cuni ñeñaro tõbujagu yiguĩji”, yire oca tuorãji mua.

Buto ñasagu ñabojaguti, “Ñasagu ña yu”, yibisiju Cristo yire oca

2 1 Cristoti ñami mani tuoĩa oca sẽoroca yigu. Manire ti maigũ ñari mani bojori bujaja, “Bojori bujabesa mua”, yigu yiguĩji ĩ. Espíritu Santo rãca mani baba cutiroca yami ĩ. Gãjerãre mani ti mairoca ito yicõri ĩnare queno mani yiroca yami Cristo. 2 Ito bajiri, “Queno wanu quenaro ñajaro ĩ”, yirona sĩgũ bajiro riti tuoĩaña mua. Sĩgũre bajiro gãmeri ti maiña. Sĩgũ bajiro riti tuoĩacõri Cristore moa ĩsiña mua. 3 “Yumasi bujagu yiguja yu”, yi oca jaimenati mua moaja quena. “Yure ti seyojaro gãjerã”, yi tuoĩamenati moaja quena. “Gãjerã rẽtoro ñasagu ña yu”, yi tuoĩabesa. “Ĩnama yu rẽtoro ñasarã ñama”, mua yi tuoĩaja quena. 4 Mua ñaroti riti meje tuoĩaña. Gãjerã ĩna queno ñaroti gaye cuni tuoĩaja quena.

5 Jesucristo ĩ tuoĩado bajiroti mua tuoĩaja quena. 6 Ũmacũju ñagũ, Diocõ masigũ ñabojaguti adi sitaju wadigu ĩ masirise jidicãyiju Cristo maji. 7 Dios ñabojaguti ĩ masirise jidicãcõri manire bajiroti rujeayiju Cristo. Ito bajiro rujeacõri bucua wacu masare moa ejabuagu ñasotiyiju ĩ. 8 Adi sita wadicõri, “Gãjerã rẽtoro ñasagu ña yu”, yi tuoĩabisiju ĩ. Ĩ Jacu Diore cudigu yucutẽoju masa ĩre jaju sĩabojarocati ĩnare camotabisiju ĩ. Ñeñaro yiri masure ĩna sĩaro bajiro ĩna sĩabojarocati camotabisiju ĩ. 9 Ito bajiri ĩ tudi catiroca yicõri buto rũcubuoru ĩ ñaroca yiñi Dios. Ñimu gãji ĩ robo rũcubuoru maquĩji. Ito bajiri wame ñasarise ĩre wõñi Dios. 10 Jesús wame tuocõri ĩre rũcubuorã, rijomunigãna ñini rũjũ jedijaro masa, yirocu wame ñasarise ĩre wõñi Dios. Ito bajiri ĩ wame tuocõri ũmacũju gãna, adi sita gãna, ito yicõri adi sita rocaju gãna cuni rijomunigãna ñini rũjũ jedirã yirãji. 11 “Jesucristo ñami Uju ñasagu”, yi jedirã yirãji masa. Ito bajiro ĩna yija, mani Jacu Diore cuni rũcubuorã yirãji ĩna.

Quenarise mani yi ãmoroca yigu ñami Dios, Pablo ĩ yire gaye

12 Tuoya yu mairã mua. Yu mua rãca ñaroca yure cudisoticu mua. Mua tu yu ñabitibojarocati buto busa mua yure tuorũnure ãmoa yu. “Dios ĩ masoana ña mani”, yi masicõri ĩre buto rũcubuoya mua. “Ĩre yu cudibeja, yure ti wanubicu yiguĩji Dios”, yi tuoĩa güirã ĩre riti cudiya. 13 Quenarise mani yi ãmoroca yigu ñami Dios. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiro mua yi masi jeotoni muare ejabuaguĩji Dios.

14 Dise ruyabeto mua moaja wanure rãca riti moaja quena. Ito yicõri gãmeri oca josamenati moaña. 15 Ito bajiro mua yija ticõri, “Ñeñaro yirã ñama ĩna. Seti cutirã ñama”, ñimujua muare yi masibiquĩji ĩja. Dios ñarã ña mua. Ito bajiri adi sita gãna Diore ti tecõri ñeñaro yirã ĩna tiro riojo, quenarise riti

mua yija quena. Diore mua cudija ticõri, “Ñeñaro yirã ña guama”, yi tuoĩarã yirãji ĩna. 16 Catitĩñare gaye Dios tujũ ĩna buja masitoni Jesucristo oca ĩnare gotiya. Ito bajiro mua yija ticõri, Cristo ĩ tudi ejari rumũ buto muare wanugũ yiguja yu. “Ĩnare riasobojabisija yu. Yu ĩnare riasocato bajiroti yama ĩna”, yi tuoĩagũ yiguja yu muare. Ito bajiro wanure rãca yigu yiguja yu. 17 Cristore tuorũnujaro yirocu, muare riasocu yu. Ito bajiro muare yu riasoja ticõri, yure sĩarã yirãji gajea. Ito bajiro yure ĩna sĩabojarocati wanu quenaro ñagũ yiguja yu. “Cristore tuorũnucõri wanurã yirãji yu riasogoana”, yi tuoĩacõri wanua yu cuni. 18 Ito bajiroti mua cuni itire wanuja quena. “Quenabeto tõbujabojaguti wanuami Pablo”, yi tuoĩa wanuña mua cuni.

Timoteo, Epafrodito oca

19 Mani Ujũ Jesús ĩ ãmoja yoari mejeti mua tu Timoteore cõare tuoĩa yu. Mua tu ejaru ĩ tudi ejaroca mua oca tuocõri wanugũ yiguja yu. 20 Ĩ sĩgũti ñami yu tuoĩaro bajiro tuoĩagũ. Yure bajiroti mua queno ñaroti gaye tuoĩa usirioami Timoteo cuni. 21 Gãjerãma ĩna queno ñaroti riti tuoĩama. “¿No bajiro Jesucristore yu moa ĩsija quenati?” yi tuoĩabeama ĩnaõna. 22 “Queno yigu ñami Timoteo”, yi masia mua ĩre. Ito yicõri, “Pablo rãca queno Jesucristo oca riasoami Timoteo”, yi tuoĩa masia mua. Riti bajia. Yu macu bajiroti queno yure ejabuami ĩ. 23 Ito bajiri, “Ado bajiro rẽtaro yiroja yure”, yu yi masija, mua tu ĩre cõagũ yiguja yu. 24 Mani Ujure riti tuorũnua yu. Ito bajiri, “Ĩ ãmoja yoari mejeti muare tigu wacu yiguja yu”, yi tuoĩa yu.

25 “Mani bajiro Cristore tuorũnugũ Epafroditore mucana cõagũ yiguja mua tu”, yi tuoĩa ña yu. Yure ĩ ejabuatoni, ĩre cõayija mua. Ado ejacõri yu rãca moami ĩ. Quenabeto tõbujabojarãti Jesucristo oca riaso jidicãbea gua. 26 Mua ñajedirore buto ti ãmoami ĩ. “Epafrodito cõgũ ñami”, mua yija tuo masicõri, tuoĩa oca jaiquĩ ĩ. 27 Riti bajiquĩ, buto cõquĩ ĩ. Goda waru ñaquĩ. Ĩre ti maiñi Dios. Ito bajiri godabitiquĩ. Tuoĩa bujatobicu ñari, ĩ godaja buto busa bojori bujaboruja yu. Ito bajiri yure ti maicõri ĩre yisioñi Dios, yu buto bojori bujare ãmobicu. 28 Epafrodito sẽo quenagũ ĩ ñaja ticõri, wanurã yirãji mua. Ito bajiri, wanujaro ĩna, yirocu mua tu buto ĩre cõa ãmoa yu. “Wanurã yirãji ĩna”, muare yi tuoĩacõri wanugũ yiguja yu cuni. 29 Ĩre bajiro mani Ujure tuorũnurã ñari ĩ ejaja wanure rãca boca ãmiña ĩre. Ĩre bajiro bajirãre rũcubuoya mua. 30 Yure ejabua ñagũ Cristore moa ĩsiquĩ ĩ. Yure ejabuaguti bujato tõbujaquĩ ĩ cuni. Ito yicõri godaboquĩ. Sõjũ ñacõri yure mua ejabua masibitire yure ejabuaquĩ ĩ.

Cristore mani tuorũnuja iti ña ñasarise, yire gaye

3 1 Tuoya yu ñarã mua. Ado bajiro gotisusa yu muare. Mani Ujũ Jesucristore tuorũnurã ñari wanuña mua. Iti rumũ yu gotigore mucana yu muare gotija, quena ña yure. Mucana tudi itire mua tuoja, quena ñaro yiroja muare. 2 Ecaru yai cunigũre güi ña mani. Ito bajiroti ricati riasorãre cuni mani güija quena. Ĩna ñama ñeñaro yirã. “Dios rĩa mani ña ãmoja, wiro tarã yirãji mani”, yi riaso ruorãre cuni mani cudibeja quena. 3 Diore mani tuorũnujare mani ya usijũ Espíritu Santo queo sãñi Dios. Ito bajiri manire ticõri, “Dios ñarã ñama ĩnama”, yi masirã yirãji gãjerã. “Wiro mani taja ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi tuorũnurã meje ña mani. “Cristore

mani tuorũnuja, ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani", yi tuoĩa wanu quenarãji mani. 4 "Ñasarã ña mani. Mani queno yigore ticõri manire masogũ yiguĩji Dios", gãjerã ĩna yi masija, ĩna rẽto busaro yiboruja yu. "Ñasagu ñami Pablo", yire gaye ĩna rẽto busaro buto busa ña yure. Tite mua: 5 Udia ãmojeno rumuri yu rujeaja bero yure wiro tañi ĩna. Judio masu ña yu. Benjamín ñayoru janerãbatia janami ña yu. Judio masu rujearu hebreo oca busigu ña yu. Fariseo gaye tuoĩagoru ñari, ĩna robo buto judio masa rotirise rũcubuocu yu cuni maji. 6 Judio masa rotirise buto cudi ãmogũ, Jesucristore tuorũnurãre usirioro yi codecu yu. "Bucurã rotire cudibeami ĩ. Seti cutigu ñami ĩ", yure yirã manicã. 7 "Iti gaye ña ñasarise", yirocu itire buto rũcubuocu yu maji. "Ñe waja ma iti", yi tuoĩa yu ĩja adocãta. Jesucristore riti rũcubuoa yu adi rumuri ĩja. 8 "Bucurã rotire ñasarise ñaroja", yigobojaru ñari, mani Uju Jesucristore yu masija bero, "Ñasarise ña iti", yi tuoĩabea yu adocãta ĩja. Ĩre mani tuorũnuja, ñejua gaje ñasarise ma. Iti rumu yu tuorũnubojare jidicã jeocõcu yu. "Jesucristore riti tuorũnucuja yu ĩja", yirocu iti rumu yu tuorũnubojare jidicãcu yu. 9 Ĩ yagu ña ãmogũ ĩre riti tuorũnua yu ĩja. "Judio masa rotirise yu cudija ticõri, yure masogũ yiguĩji Dios", yi tuoĩabojacu yu maji. Cristore yu tuorũnuja ticõri, yu ñeñaro yirise ãcabojoñi Dios. Ito bajiri adi rumuri ĩ tiro riojo ñe seti macu ña yu ĩja. Ado bajiro bajia iti. No Cristore tuorũnugũreti ĩ ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre riti tuorũnua yu ĩja. 10 Buto busa Cristore masi ãmoa yu. Iti ña yure ñasarise. Ĩ godaja bero mucana tudi ĩ catiroca yicõri, ĩ masirise ĩoñi Dios. Yu ĩre cudi masitoni, ĩ masirisena yure ĩ ejabuare ãmoa yu. Diore cudi ãmogũ, ĩ tuoĩa bujatobitiroca masa ĩna yibojarocati, ĩnare camotabisiju Jesucristo. Ĩre ĩna sĩabojarocati, camotabisiju. Diore riti cudi ãmoyiju ĩ. Ito bajiri masa yure ĩna sĩa ãmobojarocati, ĩre bajiro Diore riti cudi ãmoa yu cuni. 11 Ito bajiro ya yu, "Godanare mucana tudi catiroca Dios ĩ yiri rumu, yure cuni yu catiroca yigu yiguĩji Dios", yi tuoĩacõri wanua yu.

Mani moaroti Cristo ĩ cũre mani jeoja quena, Pablo ĩ yire gaye

12 "Jeyaro masigũ ña yu. Quenarise riti yigu ña yu", yi masibea yu. Yu masibiti jaje ruya maji. Ito bajibojarocati Jesucristo yagu yu ñaroca yicãñi ĩ. Ito bajiri yu moaroti ĩ cũre, itire jeorocu ĩre moa ĩsisotia yu. 13 Tuoya yu ñarã mua. "Cristo ĩ ãmoro bajiro quenarise riti yigu ña yu", yibea yu. Ado bajirojua bajia yu yirise. Iti rumuju rẽtagore gaye buto tuoĩabea yu. Yu moaroti Cristo ĩ cũcãja bero ñajare, "Itire yicuja yu", yirocu josa yu ĩja. 14 Cristore tuorũnurã mani ñajare, ũmacũju manire ãmi wacõri waja yigu yiguĩji Dios. Mani catitĩñaroca yigu yiguĩji ĩ. Ito bajiri moare ĩ cũre ñajare, itire jeo ãmoa yu maji.

15 Mani Cristore tuorũnusuoana itire sĩgũ bajiro riti tuoĩa mani. "Mani moaroti Dios ĩ cũrere jeoana mani", yi tuoĩarã ña mani. Ito bajibojarocati coriarã mua yu bajiro tuoĩabeja, mua tuo masibitire mua tuo masiroca yigu yiguĩji Dios. 16 Dios oca ñarocõ tuo masi jeobitibojarãti mani tuo masiriseti mani cudi ñaja quena.

17 Tuoya yu ñarã mua. "Ado bajiro ñami Pablo", yi tuoĩacõri, yu yiado bajiroti yiya mua cuni. Yu yiado bajiro yirãre tuorũnuña mua. 18 Adocãta yu muare gotirise coji meje muare goticu yu. "Cristore tuorũnurã ña gua",

yibojarãti, “Yucutẽoju ĩ godaja, ñe waja ma”, yirã jãjarã ñama maji. “Ito bajiro yama ĩna”, yi tuoĩacõri oti ãmoa yu. Ito bajiro tuoĩarã Cristo wajana ñama ĩnaõna. 19 Ito bajiro yirã jeame ũjuroju warã yirãji. Ĩna ya usiju maquĩji Dios. Adi sita gaye riti tuoĩarãji ĩna. Ĩna ñeñaro yi ãmoriseti tuoĩa wanuama ĩna. Ĩna ñeñaro yija, bojo bujaro õno yirã itire wanuama ĩna. 20 Maniama ũmacũju Dios tuju warona ña. Dios ĩ ñarojũ ña mani ñatĩñaro. “Manire masorocu tudi ejagu yiguĩji Jesucristo”, yi tuoĩacõri ĩre bocatia mani. 21 Mani ya ruju godari rujure gaje ruju godabiti rujuna manire wasoagu yiguĩji Cristo. Ĩ ya ruju ñasari ruju bajiri rujuna manire wasoagu yiguĩji ĩ. Buto masigũ ñari, ñejua ĩ roti masibiti ma ĩre. “Ĩ masirisena mani ya rujure wasoagu yiguĩji ĩ”, yi tuoĩacõri wanua mani.

Mani Ujure tuorũnurã ñari wanu quenatĩñaja quena, Pablo ĩ yire gaye

4 1 Tuoya yu ñarã mua. Muare buto tuo maia yu. Muare tuoĩagũ, buto ti ãmoa yu muare. Muare tuoĩacõri buto wanua yu. “Yu riasorise tuocõri Diore cudiama ĩna”, yi tuoĩacõri wanua yu muare. Ito bajiri mani Uju Jesucristore tuorũnurã ñari, ito bajiroti ĩre tuorũnu jidicãbesa mua.

2 Evodia ito yicõri Síntiquere cuni busi ãmoa yu adocãta. Mani Ujure tuorũnurã ñari, sĩgũ rĩa robo bajiro bajia mua. Ito bajiri, “Sĩgõ robo bajiroti mua tuoĩaja quena”, yi goti queno ãmoa yu muare. 3 Ito gagu queno yu rãca moare baba cutigorure busigu ya yu adocãta. Ĩna romia jũarãre ĩna ya oca queno ejabuaya. Ito yu ñaroca queno ejabuacã ĩna Cristo oca yu riasoroca. Clemente wame cutigure cuni ejabuacã ĩna. Gãjerã yu rãca cocati Jesucristo oca riasorãre cuni ejabuacã ĩna. Yu rãca moagoanare, “Adocõ ñama yu rãca catitĩñarona”, yirocu ĩ ya papera tutiju ĩna wame wõcãyiju Dios.

4 Mani Ujure tuorũnurã ñari, wanu quenatĩñaña mua cuni. “Wanu quenaña mua”, ya yu mucana. 5 “Ĩna ñama rũcubuorã”, gãjerã muare ĩna yijaro yirona, quenarise riti gãjerãre yisotiya mua. Mani Uju yoari mejeti tudi ejagu yiguĩji. Itire ãcabojabesa mua.

6 Ñejuare tuoĩa usirio yibesa. Muare oca iti ñaja, Diore gotiba. Gaje muare iti ruyaja, Diore gotija quena. Ñajediro Diore mua gotija, quenaro yiroja. Ito bajiri ĩ cudija ticõri, “Queno ya Dios mu”, yi jidicãbesa mua. 7 Ito bajiro mua yija tuocõri, mua ya usiju queno mua wanu quenaroca yigu yiguĩji Dios. Mani queno wanu quenaroca ĩ yija, iti ña rẽtoro quenarise. “Ito bajiro mani queno wanu quenaroca yami Dios”, yi tuoĩa masibea mani. Jesucristo ñarã mani ñaja ticõri, mani ya usiju queno wanu quenaroca yami Dios. Ito yicõri mani tuoĩa güibitiroca yami ĩ.

Quenarise riti tuoĩaja quena, Pablo ĩ yire gaye

8 Ado bajiro gotisusa, yu ñarã yu muare. Quenarise gaye riti mani tuoĩaja quena. Rũcubuore gaye, riojo ñasarise, queno yire gaye, seyorise gaye, ito yicõri gãjerã queno ĩna yigore cuni mani tuoĩaja quena. Quenarise riti mani tuoĩaja quena. Ito yicõri, “Iti ña quenarise”, Dios ĩ yirise, mani yi tuoĩaja quena.

9 Muare yu riasocato bajiroti yisotiba mua. Yure mua tuogore, mua tigore cuni ito bajiro mua yija quena. Ito bajiro mua yija ticõri, mua rãca ñatĩñagũ yiguĩji Dios mani queno wanu quenaroca yigu.

Filipo cuto gãna Pablore niyeru ĩna ĩsi cõare gaye

10 Yure tudi tuoĩacõri yu ãmorise yure cõayija mua. Ito bajiri muare wanu-
cõri, "Queno ya Dios mu", ya yu mani Uju re. Ñeju a yoari mua yure cõabitibo-
jarocati, "Yure jidicãbeama ĩna maji", yi masicu yu. "Ñeju a yure ĩna cõabeja,
cõa ãmobojarãti cõa masimenaji ĩna", yi tuoĩacu yu. 11 "Jai busaro ãmoa yu",
yigu meje ya yu. No yu ñaro bajiroti yu ña a quena. Yu rucoja, yu rucobeja
cuni, "Quena ña", yi tuoĩacõri wanua yu. 12 Cojireama bojoro bujagu ñacu
yu. Cojireama jaje rucocu yu. No yu ñaro bajiroti yu rucoja, yu rucobeja
cuni, "Quena ña", yi tuoĩa wanua yu. Yu yajija, yu yajibeja cuni wanusotia
yu. Jaje yu rucoja, ñe yu rucobeja cuni, "Quena ña", yi tuoĩacõri wanua yu.
13 Yu sẽoroca Cristo ĩ yijare no ñarijuti moare yure Dios ĩ cũja, moagu yigu a
yu. Ito bajiri yure rẽtaroti gaye cuni güibea yu. 14 Ito bajibojarocati yu bojoro
bujaroca mua yure ejabua a queno yiyija mua.

15 Macedonia sita ñacõri Cristo oca yu riaso ucugu waroca, mua Filipos
cuto gãna riti niyeru miojucõri, yure ĩsi ñucayija mua. Muare yu riasogore
ña a re wanurã, niyeru ĩsi ñucayija mua. Gãjerãma Jesure tuorũnurã
ña abojarãti, yure ĩsi ñucabisĩ ĩna. "Riti bajia", yirãji mua. 16 Tesalónica cuto yu
ña aroca maji, "Pablo ĩ ãmorise bujajaro", yirona coji meje niyeru miojucõri,
yure ĩsi ñucayija mua. 17 Yu ãmorise mua ĩsi ñucare riti meje muare wanua
yu. Ado roboju a bajia: "Mua queno yirise ticõri, buto busa queno muare waja
yigu yiguĩji Dios", yi tuoĩacõri, wanua yu muare. 18 Epafrodito rãca mua yure
cõare ña arocõti boca ãmicu yu. Yure queno ĩsiyija mua. Ito bajiri yu ãmorise
rẽto busaro rucoa yu. Yure mua ĩsi ñucare quenarise ña. Diore rũcubuorã
queno sutirise masa ĩna soe muore bajiro bajia, ito bajiro mua yure yija. Yure
mua queno yirise ticõri, muare ti wanugũ yiguĩji Dios. 19 Mua ãmorise ña a-
diro ĩsigũ yiguĩji mani Uju Dios. Jeyaro rucogu ña ari, Jesucristo ña ã mani
ña a ticõri, manire queno yisotigu yiguĩji Dios. 20 "Mu ña rẽtoro masigũ", yi
mani Jacu Diore rũcubuosotiru a manire. Ijariju cuni ito bajiroti ña tiñajaro,
yi gotia yu muare. Itocõ ña.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

21 "Quenajaro Dios ña ã Jesucristore tuorũnurã", yi ñuca yu. Ado gãna
Jesure tuorũnurã yu rãca gãna, "Quenajaro", yi ñucama muare. 22 Ado gãna
Dios ña ã ña ediro "Quenajaro", yi ñucama muare. Jesure tuorũnurã, "Buto
quenajaro", yi ñucama Roma cuto gagu ujure moa ĩsiri masa.

23 Queno yijaro ĩna ña edirore, yirocu mani Uju Jesucristore muare yiari
seni ĩsia yu. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los

Colosenses

Colosas cuto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 1-2 Ñati Colosas cuto gãna mua. Yu ña Pablo. Adi papera muare cõa yu. Jesucristo ocare yu riaso ucutoni ĩ cũru ña yu. Ito bajiro yure ĩ cũre ãmoñi Dios. Adoju mani yagu Timoteo rãca tubia ecoana ña gua. "Quenajaro", yami ĩ cuni. "Dios rĩa ña mua, ito yicõri Jesucristore queno tuorũnurã ña mua", yi masia gua muare. Muare queno ĩ yitoni, mani Jacu Diore seni ĩsisotia gua. Mua ya usiju queno sajari oca cuti quenaroca Dios ĩ yire ãmoa gua.

Cristore tuorũnurãre yiari Diore Pablo ĩ seni ĩsisotire gaye

3-4 "Jesucristore queno tuorũnurã ñama ĩna, ito yicõri Dios ñarãre queno ti mairã ñama ĩna", muare masa ĩna yija tuocu gua. Ito bajiro ĩna yija tuocõri, wanua gua. Ito bajiri muare yiari Diore gua senija, "Queno ya Dios mu", yisotia gua, mani Uju Jesucristo Jacure busirã. 5 "Ũmacũju Dios tuju ejacõri queno wanu quenarã yirãji mani", yi tuoĩa wanu yurã ña mua cuni. Ito bajiro tuoĩasuoyija mua cajero Cristo oca mua tuorũnusuora rumu. Cristo oca iti ña oca riojo ñasarise. 6 Cristo oca tuo masisuocõri, "Iti ña oca riojo ñasarise", yiyija mua. "Ñeñaro yirã ñabojarãti manire ti maicõri manire queno yiñi Dios", yi tuorũnuyija mua. Ĩ oca quenarise mua tuogore masa jeyaro tuorã yirãji adi rumuri ĩja. Ito yicõri mua yiado bajiroti ĩna ñeñaro yirise jidicãcõri mama usi wasoarã yirãji ĩna cuni. 7 Mani yagu Epafras wame cutigu, ĩ ñami mani maigũ. Muare Dios oca riasoñi ĩ. Jesucristore moa ĩsigũ ñari queno adoju guare ejabuami ĩ. 8 "Espíritu Santona suoriti gãmeri ti maiama ĩna Colosas cuto gãna", yi goti ejaquĩ Epafras guare.

9 Ito bajiro ĩ yija tuocõri, muare yiari Diore seni ĩsisuocu gua. Ñaro bajiroti muare yiari Diore senisusabea gua. Ĩ ocare queno mua tuo masi jeotoni, ĩre senia gua. Ito yicõri ĩ masirise muare jidicãtoni Diore senia gua. "Ado bajiro mani yire ãmoguĩji Dios", mua yi masitoni, ĩre seni ĩsisotia gua. 10 Ito bajiro mua yi masija, mani Uju ĩ ãmoro bajiro yi ñarã yirãji mua. Ito yicõri ĩ wanutoni ĩre cudisotirã yirãji mua. Ĩre moa ĩsirã gãjerãre queno ejabuarã yirãji mua, ĩna Diore masitoni. Ito bajiro yirã Dios gaye masi remocõri buto busa ĩre tuorũnu warã yirãji mua. 11 Rẽtoro masigũ Dios ĩ ñajare, ĩre senia gua ĩ masirise muare ĩ jidicãtoni. Ito bajiro muare ĩ yirise ñajare, ñeñaro mua tõbujabojaja cuni ñemecuti masirã yirãji mua. Ito yicõri tuoĩa usirio yimenati wanu quenarã yirãji mua. 12 Mani Jacu Diore wanucõri ado bajiro

ĩre bʉsisotirã yirãji mani ĩja. “Queno ya Dios mʉ. Mʉ ñarã gʉa ñatoni gʉare masoyija mʉ. Ito bajiri mʉ ñaro queno busurojʉ ejacõri, gãjerã mʉ ñarã rãca mʉ ĩsiroti bʉjarã yirãji gʉa cʉni”, yi wanʉrã yirãji mani, Diore bʉsirã. 13 Ñeñaro yirã ʉjʉ ĩ ñarã mani ñame yirocʉ manire masoñi Dios. Manire masocõri ĩ Macʉ ĩ maigʉ̃ ñarã mani ñatoni manire cũñi Dios. 14 Manire yiari ĩ Macʉ godarena sʉoriti manire masoñi Dios. Ito bajiro yicõri mani ñeñaro yirise ãcabojoñi Dios.

Cristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti Dios rãca oca mano queno mani ñare gaye

15 Ñimʉjʉa Diore tigorʉ maquĩji. Ruyugʉ meje ñami Dios. Ito bajibojarocati Cristore mani masija, “Ito bajigʉti ñaguĩji Dios”, yi masirãji mani. Ñatĩñagʉ̃ ñami Cristo. Adi macãrʉcʉ̃ro Dios ĩ rujeoroto riojʉa ñacãyijʉ Cristo. 16 Ĩna sʉoriti dise rʉyabeto ũmacʉ̃jʉ gaye cʉni, adi sita gaye cʉni rujeoyijʉ Dios. Ruyubiti cʉni, ruyurise cʉni ĩ Macʉ rãcati rujeoyijʉ Dios. Ruyumenare, ĩna ʉjarãre cʉni rujeoyijʉ Dios, ĩ Macʉ rãcati. Ito bajiri ĩnare rujeorʉ ñari, ĩna ʉjʉ ñami Dios Macʉ. Ito bajiro yicõri ĩna Ʉjʉ ñasagʉ ĩ Macʉre cũyijʉ Dios. 17 Adi macãrʉcʉ̃ro Dios ĩ rujeoroto riojʉa ĩ Macʉ ñacãyijʉ. Ĩna sʉoriti jeyaro ña. Ĩ manijama disejʉa maniboadoja. 18 Jesucristo sĩgʉ̃ti ñami ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ũmatã ñari masʉ. Ĩ ñarã mani ñajare ĩ ñami mani rijoga. Ĩ godarena sʉoriti ĩ ñarã mani ñasʉoroca yiyijʉ Dios. Ĩ ñami cajero godabojagʉti mʉcana tʉdi catirʉ. Ito bajigʉ ñari, manire cʉni tʉdi catiroca yi masiguĩji ĩ. Ĩti ñami masa jeyaro Ʉjʉ ñasagʉ. 19 Ĩ Jacʉ Dios robo bajiro bajigʉti ñami Jesucristo cʉni. Ito bajiro ĩ bajijare ãmoyijʉ Dios. 20 Masa jeyaro adi sita gãna, ũmacʉ̃jʉ gãna cʉni ñeñaro yirã ñayijarã. Ito bajiri masa ĩna oca cʉtirise oca queno ãmogʉ̃ ĩ Macʉre waja yi ĩsi rotiyijʉ Dios. Yucʉtẽojʉ ĩ Macʉ ya rí budirena sʉoriti masa rãca oca quenoyijʉ Dios.

21 Iti rʉmʉjʉ ñeñaro tʉoĩarã ñabojacʉ mani maji. Ñeñarise yisoticʉ mani maji. Diore ti tudirã ñari, mani wajacʉre bajiro ĩre tʉoĩacʉ mani maji. 22 Adi rʉmʉriama mani wajacʉre bajiro ĩre tʉoĩabea mani ĩja. Ĩjʉa oca quenoñi. Ñeñaro mani yirise waja, waja yirocʉ manire goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiro ĩ yijare Dios ĩ tiro riojo ñe seti mana ña mani ĩja. Ñeñaro yiĩamena robo bajirã ña mani ĩja, Dios ĩ tija. “Ĩna ñama yʉ waja yi ĩsiana, ito bajiri seti ma ĩnare”, yigʉ yiguĩji Cristo, Diore gotigʉ. 23 Ito bajiro manire yiari Diore bʉsi ejabʉagʉ yiguĩji Cristo, Dios oca mani tʉorʉ̃nʉ jidicãbeja. Ĩ oca mani tʉosʉocatire tʉorʉ̃nʉsotirã yirãji mani. Gaje oca manire gãjerã ĩna gotibojaja cʉni, ĩnare tʉorʉ̃nʉmenaji mani. “Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja, manire masogʉ̃ yiguĩji”, yire oca jidicãmenaji mani. Iti ña oca quenarise. Adi rʉmʉri co sita gãna rʉyabeto iti ocare tʉorãji. Yʉ Pablo Diore moa ĩsigʉ̃ ñari iti oca riaso ucuri masʉ ña yʉ.

Diore tʉorʉ̃nʉrãre Pablo ĩ ejabʉare gaye

24 Dios oca riaso ucuri masʉ ñari, bʉto wanʉa yʉ. Ito bajibojarocati ĩ oca yʉ mʉare riasoja, yʉ tʉoĩa bʉjatobitiroca yama gãjerã. Tʉoĩa bʉjatobitibojagʉti wanʉa yʉ. Manire yiari tʉoĩa bʉjatobisĩ Cristo cʉni. Ito bajiri Dios oca Cristore tʉorʉ̃nʉrãre riasogʉti yʉ tʉoĩa bʉjatobitibojaja, no yibea yʉre. Tʉoĩa oca jaibea yʉ. Wanʉa yʉ. Mani ĩ ñarãre yiari tʉoĩa bʉjatobisĩ Cristo cʉni. 25 Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ oca riaso ucutoni yʉre cũñi Dios. Mʉa oca sẽotoni yʉre

cũñi Dios. Co masa ruyabeto ĩ oca ĩna tuobitire riaso ucutoni yure cũñi Dios.
26-27 "Judio masa mejere cuni masogũ yiguĩji Cristo", yire gaye gotibisiju Dios
maji jane mejeju. Ito bajiri mani riojua gãna iti ocare masibisijarã maji. Adi
rumuriama ĩ ñarã ñarocõti ĩ oca quenarise mani tuo jedire ãmoguĩji ĩ. Ado
bajiro bajia iti oca wanu quenarise. Tite. Mani ya usiju quedi sãjacõri mani
rãcati ñatĩñagũ yiguĩji Cristo. Ito bajiri, "Ũmacũju Dios ĩ ñaroju Cristo rãca
catitĩñagũ yiguja yu", yi tuoĩacõri wanua mani.

28 No yu wa ucurijucõ masa jeyarore Cristo oca yu masiadocõ riaso ucua
yu. "Cristore mua tuorũnubeja muare masobicu yiguĩji ĩ", yi goti quenoa yu
masare. Ito bajiro masare riasoa yu, Dios ĩ tiro riojo, Cristore tuorũnucõri
ñe seti mana ĩna ñatoni. 29 Jesucristore queno masa masitoni josari moa yu.
Yumasirio meje moasotia yu. Cristo yure ĩ ejabuarisena moasotia yu.

2 1 Muare yiari ruje Diore seni ĩsisotia yu. Laodicea cuto gãna, yure tiĩa-
menare yiari ito bajiroti Diore seni ĩsia yu. "Manire yiari ruje Diore seni
ĩsisotiami Pablo", mua yi tuoĩare ãmoa yu. Ito bajiri adi papera muare cõa
yu. 2-3 Muare yiari ito bajiro Diore seni ĩsisotia yu, mua ya usiju tuoĩa oca
sẽotoni. Sĩgũ usi bajiro riti tuoĩacõri mua gãmeri maitoni muare yiari Diore
seni ĩsisotia yu. Ĩ ocare queno tuo masicõri, "Riti ña iti. Jesucristo masoana
ña gua", yi mua tuoĩare ãmoa yu. Iti rumuju Jesucristo gaye ñarocõti goti
jeobisiju Dios maji. Adi rumuri ĩja ĩ goti jeobitire gotigu yami Dios manire.
Cristo sĩgũti ñami jeyaro tuo masire rucogu. Dise ruyabeto tuo masigũ ñami
ĩ. Ĩre mani tuorũnuja queno tuo masirã ñarã yirãji mani cuni. 4 Queno goti
ruorãre mua tuorũnume yirocu, adi muare gotia yu. 5 Mua tu ñabitibojagu-
ti muare tuo maicõri mua tu ñagũ bajiro bajia yu. "Sĩgũre bajiro riti usi cu-
ticõri, queno Jesucristore tuorũnurã ñama Colosas cuto gãna", muare masa ĩna
yija tuocõri, buto wanua yu.

Cristore boca ãmigoana ñari, ĩ ãmoro bajiro riti yija quena, yire gaye

6 Cristore boca ãmicõri, "Ĩti ñami yu Uju ĩja", yigoana ña mua. Ito bajiro
yiana ñari, ĩ ãmoro bajiro riti yi ñasotiya mua. 7 Buto busa Cristore tuorũnu
warona Dios ocare riasotiya mua. Ĩre queno tuorũnucõri ĩre cudisotiya mua.
Muare riasogoana yiado bajiroti buto busa Jesucristore tuorũnuña mua. Ito
yicõri, "Queno ya Dios mu", yi wanusotiba mua.

8 "Oca ñasarise riasoa gua", Jesure masimena ĩna yibojaja, ĩnare tuorũ-
nubesa mua. Jesucristo oca meje ña ĩna riasorise. Ĩna riojua gãna ĩnamasi
tuoĩa rujeore gaye riasoama ĩna. "Ado bajiro bajia adi macãrucũro", ĩna yi
tuoĩa rujeore gaye riasoama ĩna. Cristo oca meje ña ĩna riasorise.

9 Riojo muare oca gotia yu. Cristo sĩgũti ñami jeyaro Dios gaye rucogu.
Dios ĩ masirise, ĩ sẽorise, ĩ ñasarise Dios gaye disejua ruyabeto rucogu ñami
Cristo. Manire bajiro ruju cutibojagu-ti Dioti ñami Cristo. 10 Ito bajiri Cris-
tore boca ãmigoana ñari queno usi cutia mani ĩja. Ĩre boca ãmicõri Diore
cuni boca ãmigoana ña mani ĩja. Cristoti ñami Uju ñasagu. Ñimujua ĩre roti
masigũ maquĩji. Ĩti ñami ũmacũju gãna ujarãre, adi sita gãna ujarãre cuni
roti masigũ. 11 Dios ñarã ñarona judio masa wiro tabojare bajiro yibisija mua.
Dios ñarã ñarona Cristore tuorũnuyija mua. Ito bajiri mua ñeñaro yi uyari-
sere mua jidicãtoni, muare ejabuañi Cristo. 12 "Riti bajia. Cristo ĩ godabo-
jarocati tudi ĩ catiroca yiñi Dios. Ito bajiroti yure cuni tudi catiroca yigu

yiguĩji Dios", yi tuorũnuyija mua. Ito bajiro yi tuorũnucõri idé gu rotiyija mua. "Cristore tuorũnurã ñari gua ñeñaro yirisere jidicã ãmoa gua. Mama usi wasoa ãmoa gua", yi tuoĩacõri idé gu rotiyija mua. 13 Iti rumujũ ñeñaro yirã ñari, ito yicõri ñeñaro yirise jidicã ãmomena ñari, godana robo bajirã ñabojacu mani maji. Diore masirã meje ñacu mani. Cristore mani tuorũnujare manire masoñi Dios. Ito yicõri mani ñeñaro yirise ãcabojo jeoñi ĩ. 14 Dios ĩ rotirise cudibiticõri seti cutirã ñacu mani maji. Yucutẽojũ masare yiari Cristo ĩ goda ĩsirena suoriti mani ñeñaro yirise ãcabojo jeoñi Dios. Ito yicõri mame oca gotirocu cajero ĩ rotisuore jidicãcõri gaje wasoayijũ Dios ĩja. 15 Ito bajiro Dios ĩ yijare, "Seti cutirã ñama ĩna", yi masibeami rũmúa ujũ Satanás ĩja. Yucutẽojũ manire yiari goda ĩsicõri, rũmúare ruyumena ñarocõreti rẽtocũyijũ Cristo. Ito bajiro ĩ yijare, "Rẽtoro masigũ ñami Cristo. Ĩ masirise ĩorocu, rũmúa ujũ ĩ ñarãre cuni rẽtocũyijũ Cristo", yi tuoĩa mani.

Dios ĩ ãmoro bajiro riti mani yija quena, Pablo ĩ yire gaye

16 Ito bajiri, "Rẽore ña, babesa, idibesa", yire ma ĩja. "Bucurã rotire cudibea mua", muare ĩna yibojaja, bojori bujare ma muare. "Gua ya basa rumu, gua ya tujacãra rumu cuni rũcubuobea mua. Mamu ũmacañi ĩ joeari rumu rũcubuobea mua", muare ĩna yibojaja bojori bujare ma muare. 17 Cristo ĩ godaroto riojua jaje rotire gaye ñayijũ maji. "Cristo ĩ ejaja queno manire ejabuagu yiguĩji ĩ", judio masa ĩna yitoni jaje rotire gaye cũyijũ Dios maji. Manire Cristo ĩ goda ĩsija bero bucurã ĩna yisotire mani yiroti meje ña ĩja. Adi rumuri Cristo ĩ rotiro bajiro riti cudi warã yirãji mani ĩja. 18 Coriarã ado bajiro goti ruoama muare: "Gua cãiroju ticõri queno Dios ĩ rotirise goti masia gua. Manimasiti mani ya rujure cami menija quena", yi goti ruoama ĩna muare. "Ángel mesare gua rũcubuoado bajiro mua rũcubuobeja, muare masobiquĩji Dios", yi goti ruoama ĩna muare. Ĩnamasiti tuoĩa rujeocõri, ito bajiro goti ruoama ĩna. "Gua robo bajiro mua yibeja, muare masobicu yiguĩji Dios", yi ruoama ĩna. Ito bajiro muare ĩna yibojarocati, ĩnare tuorũnubeja. 19 Mani Ujũ Cristo bajiro tuoĩarã meje ñama ĩnaõna. Mani Ujũ ñari, Cristo sĩgũti ñami mani rijoga bajiro bajigu. Ĩre boca ãmigoana ñari ĩ ya rujũ robo bajirã ña mani. Ĩre riti mani tuorũnuja, sĩgũ bajiro riti tuoĩarã yirãji mani. Ito yicõri Dios ĩ ãmoro bajiroti buto busa Cristore tuorũnu warã yirãji mani ĩja.

20 Manire goda ĩsicõri bucurã rotire jidicãcõri mame oca wasoayijũ Cristo. Ito bajiri adi sita gãna ĩna tuoĩa rujeore mani cudiroti meje ña. "Bucurã masa ĩna rotire mani cudija, manire masogũ yiguĩji Dios", ĩna yibojaja, mani cudiroti meje ña. ¿No yija ito bajibojarocati adi sita gãna ĩna tuoĩa rujeorise cudiati mua maji? 21 Ado bajiro rotiama ĩna. Tite: "Itire bare meje ña. Babesa, moaĩabesa", yama ĩna. 22 Ito bajiro ĩna riasoja, adi macãrucũro gãna ĩna tuoĩa rujeorise ña. Bare jedirise ña, ito yicõri mani ba jeoroti ña iti. 23 Ĩna tuo seyorise ĩna riasoja tuocõri, "Queno tuoĩarã ñama", yi tuoĩabojama coriarã. Ito bajibojarocati queno tuoĩarã meje ñama ĩna. Ado bajiro riasobojama ĩna. Tite: "Gua rũcubuoanare rũcubuoja quena. 'Masigũ meje ña yu', mani yija quena. Mani tuoĩa bujatobeja quena. Manimasiti mani ya rujure cami menija quena. Ito bajiro mani yija, mani ñeñaro yirise jidicã masirã yirãji mani", yi tuoĩabojama. Ito bajiro meje bajia.

3 1 Cristore ĩna sĩabojarocati tudi ĩ catiroca yiñi Dios. Ĩre mucana tudi catiroca yicõri ũmacũjũ ĩ ya riojocaduja rũcubuorajũ ruji rotiyijũ Dios.

Cristore mani tuorũnuroto riojua Diore masibiticõri godacãna robo bajirã ñacu mani maji. Ito bajiri ñeñaro yirise jidicãcõri Cristore mani tuorũnusuocati rumu tudi catirã robo bajiro mani bajiroca yiyiju Dios manire. Ito bajiri ũmacũju Dios rãca catitĩñarã yirãji mani. Ito bajiri ĩre wanurã ũmacũju ĩ gaye mani tuoĩaja quena. 2 Adi sita gayere tuoĩa wanusabitiruja manire. Ũmacũju Cristo gaye buto busa mani tuoĩa wanuja quena. 3 Jesucristo ĩ goda ĩsirena suoriti mani ñeñaro yirise ãcabojoñi Dios. Ito bajiri mucana tudi ñeñaro yi uyabitiruja manire. Mucana tudi mani ñeñaro yi uyabe yirocu, manire tirũnugũ yiguĩji Cristo. Ito yicõri ũmacũju Dios rãca mani catitĩñatoni manire tirũnugũ yiguĩji Cristo. 4 Mani ya usiju Cristo ĩ quedi sãjagoana ñari ína suoriti catia mani. Ĩti ñami catitĩñare ñasarise rucogu. Tudi ĩ goaĩori rumu masa jeyaro ĩre rũcubuorã yirãji. Ĩ ñarã ñari, ũmacũju ĩ rãcati wanurã yirãji mani cuni.

Cristore boca ãmicõri mama usi wasoare gaye

5 Ito bajiri adi macãrucũro ñeñaro mani yirise jidicãgoruja manire. Rocati romiare yibitiruja manire. “Isore ãmoa yu”, yi tuoĩabitiruja manire. Mani ya rujuna ñeñaro mani yirise jidicãruja manire. Gãji ya gajeonire uobitiruja manire. Gajeonire mani tuoĩa wanuja, Diore rũcubuorã meje ña mani. 6 Ito bajiro ñeñaro yirãre junisinicõri, ĩna cudibitire waja, ĩnare buto waja senigũ yiguĩji Dios. 7 Iti rumuju adi sita gãna bajiro tuoĩacõri ĩnare bajiroti ñeñaro yicu mani cuni maji. 8 Adi rumuri jeyaro mani ñeñaro yirise jidicãja quena. Junisinibitiruja manire. Ti tebitiruja manire. Ti tudibitiruja manire. Gãjerãre busitubitiruja manire. Mani ya risena oca ñeñarise busibitiruja manire. 9-10 Ñeñaro mani yi uyarise jidicãcõri mama usi wasoana ña mani ĩja. Ito bajiri mucana tudi gãjerãre socabitiruja manire. Dios manire rujeoru ejabuasotiami manire ĩ ãmoro bajiro mani yitoni. Buto busa ĩre mani masiroca yami Dios, Cristo ĩ queno yiado bajiro mani yitoni. 11 Cristo ĩ quedi sãjana ñari sĩgũ rĩa ña mani ĩja. Ito bajiri, “Judio masa ña gua. Judio masa meje ña muama”, yire ma ĩja. “Wiro tagoana ña gua. Wiro tagoana meje ña muama. Riasotigoana ña gua. Riasotigoana meje ña muama. Gãjerãre moa ĩsirãona meje ña gua. Gãjerãre moa ĩsirãona ña muama”, yire ma ĩja. Sĩgũti ñami mani Ujuu, ĩ ñami Cristo. Ito bajiri Dios ĩ tija sĩgũ rĩa bajiro bajirã ña mani.

12 Dios ñarã ña mani ĩja. Manire ti maicõri, manire beseñi Dios, ĩ ñarã mani ñatoni. Ito bajiri mani cuni gãjerãre mani ti maija quena. Ito yicõri ĩnare mani ejabuaja quena. “Gãjerã rẽtoro quenagũ ña yu”, yi tuoĩabitiruja manire. Gãjerãre sẽoro rotibitiruja manire. Manire gãjerã usirioro ĩna yibojarocati junisinibitiruja manire. 13 Mani gãmeri ejabuaja quena. Manire gãjerã ĩna ñeñaro yibojarocati ĩnare junisinibitiruja manire. Itire mani ãcabojoja quena. Mani ñeñaro yirise Jesucristo ĩ ãcabojado bajiroti gãjerãre cuni mani ãcabojoja quena. 14 Gãmeri mani ti maija, iti ña rẽtoro ñasarise. Dise gaje rotire rẽtoro ñasarise manoja. Mani gãmeri ti maija, sĩgũ bajiro riti tuoĩarã yirãji mani, Dios ĩ ãmoro bajiroti. 15 Cristo ĩ ãmoro bajiro riti mani yija, ñe oca manoti mani ya usiju queno wanu quenarã ñarã yirãji mani. “Ĩre cudia yu”, yi masicõri, mani ya usiju queno wanu quenarise rãca ñarã yirãji mani. Ito bajiro mani ñatoni ĩ ñarã sĩgũre bajiro mani tuoĩaroca yicãñi Dios. Ito bajiri, “Queno ya Dios mu”, yitĩñaruja manire, Diore rũcubuorã.

16 Mani ya ʉsina Cristo ocare tʉorʉ̃nʉcõri wanʉre rãca ĩre cʉdi ñasotirʉja manire. Ĩ ocare queno masicõri gãmeri mani riasoja quena. Ito yicõri mani goti rẽtobuja quena. Diore wanʉrã, ĩre basa sẽato mani. Ĩ oca tutire ticõri sẽato mani. “Queno ya Dios mʉ”, ĩre yi rʉ̃cʉbʉo sẽato mani. 17 Dise rʉyabeto mani bʉsija cʉni, mani moaja cʉni, “Jesucristo ñami yʉ Ʉjʉ”, yi tʉoĩacõri, ito bajiro yirʉja manire. Cristore tʉorʉ̃nʉcõri ĩ ejabʉarisena, “Queno ya Dios mʉ”, mani Jacʉ Diore yi rʉ̃cʉbʉorʉja manire.

Cristore tʉorʉ̃nʉrã ñari mani bajire gaye

18 Tʉoya romia mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa manʉjʉsabatia yiro bajiroti cʉdiya. Mani Ʉjʉ Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ñari, ito bajiroti mʉa yija quena.

19 Tʉoya ʉ̃mʉa mʉa, mʉare cʉni bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa manojosãromiare queno ti maiña. Ito yicõri sẽorise rãca rotibesa mʉa. Quenoti ĩnare rotija quena.

20 Tʉoya rĩaca mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa jacʉsabatia yiro bajiroti cʉdisotiba mʉa. Ito bajiro mʉa yija ticõri, wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios.

21 Tʉoya rĩa cʉtirã mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa rĩare ʉsirioro tudibesa mʉa. Biyaro ĩnare mʉa tudija tʉocõri, tʉo oca sẽomenaji ĩna. Ito bajiri mʉare cʉdi ãmomenaji ĩna.

22 Tʉoya gãjerãre moa ĩsirã mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa ʉjarãre queno cʉdiya mʉa. Ĩna tiroca cʉni, ĩna tibeto cʉni ĩnare queno cʉdisotiba mʉa. Mʉa ʉjarã ĩna tiroca riti mʉa moaja, “Gʉare ti wanʉjaro ĩ”, yi tʉoĩa mʉa. Ito bajiro mʉa yija queno moa ĩsirã meje ña mʉa. Mani Ʉjʉ Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ñari, mʉa ʉjarãre queno moa ĩsija quena. 23 Dise rʉyabeto mʉa ʉjarã ĩna rotirise wanʉre rãca moa ĩsija quena. Temenati moaja quena. “Yʉ moarise tiami Cristo”, yi tʉoĩacõri, ĩre moa ĩsirã robo bajiro mʉa ʉjarãre cʉni queno moa ĩsiña mʉa. 24 Cristo sĩgʉ̃ti ñami mani Ʉjʉ ñasagʉ. Ĩre moa ĩsirã ya mani. Itire ãcabojabesa. Manire queno waja yigʉ yiguĩji. Mani catitĩñaroca yigʉ yiguĩji Cristo. 25 No ñeñaro yigʉreti waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Queno ti bese masigʉ̃ ñari, masa ĩna ñeñaro yigoadocõti waja senigʉ̃ yiguĩji Dios.

4 1 Tʉoya moa ĩsiri masa cʉtirã mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa ya moari masare quenoti rotiya. Ito yicõri ĩna moaro bajiroti ĩnare queno yiya. Ado bajiro mʉa tʉoĩaja quena, “Ũmacʉ̃jʉ ñami yʉ Ʉjʉ, yʉre queno yigʉ. Ito bajiri yʉ ya moari masare queno yicʉja yʉ cʉni”, yi tʉoĩaja quena.

2 Diore bʉsi jidicãbeja. Ĩre mʉa bʉsisotija quena. Ĩ cʉdija ticõri, “Queno ya Dios mʉ”, yi ñaña mʉa. 3 Diore mʉa bʉsija gʉare yiari seni ĩsisotiya mʉa. Ito bajiro mʉa senija tʉocõri, gʉare queno ejabʉagʉ yiguĩji Dios, gaje masare Cristo oca gʉa riaso ucu masitoni. Cristo oca masa ĩna masibitire yʉ riasojare ado tubia ecorʉ ña yʉ. 4 Yʉre yiari Diore seni ĩsiña, masare yʉ riasoja queno ĩna tʉo masitoni. Ito bajiro ĩna queno tʉo masiroca ĩnare riasorʉja yʉre.

5 Jesucristore tʉorʉ̃nʉmena tʉ mʉa waja, rocati ñacõabesa. Ĩ ocare ĩna tʉo ãmoja ĩnare gotiba. “Queno yirã meje ña mʉa”, mʉare ĩna yibe yirona, queno tʉoĩacõri ĩnare ĩ oca goti rẽtobuja quena. 6 Queno tʉoĩacõri ĩnare Cristo oca gotirʉja mʉare. Queno wanʉ quenacõri mʉa bʉsija quena, Cristo ocare ĩna boca ãmitoni. Dios ocare queno riasotiya, gãjerã mʉare ĩna seniĩaja, riojo mʉa cʉditoni.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

7 Adoju yu rãca mani Ujure moa ĩsigũ ñami Tíquico wame cutigu. Manire
bajiroti Jesucristore tuorũnugũ ñami ĩ cuni. Ito bajiri mani rãca gagu mani
maigũ ñami ĩ. Mua tu ejacõri yure rẽtare gaye muare gotigu yiguĩji ĩ. 8 Mua
tuju ĩre wa rotigu, ado bajiro ĩre gotia yu: "Ĩna ya usiju ĩna tuo oca sẽotoni,
'Queno ñama Pablo mesa', yi gotitẽña", yi gotia yu Tíquicore. 9 "Tíquicore
baba cuti wasa", yi gotia yu Onésimore. Manire bajiroti Jesucristore queno
tuorũnugũ ñami Onésimo cuni. Ĩ ñami mani rãca gagu, mani maigũ. Mua
rãca ñagoru ñami Onésimo. Mua tu ejacõri guare rẽtare gaye gotirã yirãji
ĩna jũarã.

10 Adoju yu rãca tubia ecoru ñami Aristarco wame cutigu. "Quenajaro",
yami muare. "Quenajaro", yami Marcos cuni. Ĩ ñami Bernabé teñu. "Mua tu
Marcos ĩ ejaja, wanure rãca ĩre boca ãmiña", muare oca goti ñucacãcu yu.
11 Jesús Justo wame cutigu cuni, "Quenajaro", yami. Ĩna udiarãti ñama judio
masa yu rãca Diore moa ĩsirã. Jesucristore boca ãmicõri Diore moa ĩsirã
ñama ĩna cuni. Ĩna yure ejabuajare, queno wanu quenacõri oca sẽoa yu ĩja.
12 Mua yagu Epafras wame cutigu, "Quenajaro", yami. Jesucristore moa ĩsigũ
ñami ĩ cuni. Co rumu ruyabeto muare yiari Diore seni ĩsisotiami ĩ. Queno
Diore tuorũnurã ĩre mua cudi ñatoni muare yiari Diore seni ĩsisotiami ĩ.
Ito yicõri ĩ ãmoro bajiro mua cudi jeotoni muare yiari Diore seni ĩsisotiami
ĩ. 13 "Riti muare yiari Diore senisotiami Epafras", ya yu, ĩre tisotigu ñari.
Laodicea cuto gãnare, Hierápolis cuto gãnare yiari cuni Diore senisotiami ĩ.
14 Lucas uco yiri masu mani maigũ, "Quenajaro", yami. Demas wame cutigu,
"Quenajaro", yami ĩ cuni.

15 "Quenajaro Laodicea cuto gãna", ya yu. "Quenajaro Ninfa. Quenajaro
Cristore tuorũnucõri iso ya wiju minijuasotirã cuni", ya yu. 16 Adi papera
muare yu cõare mua ti jeoja bero Laodicea cuto gãna Jesure tuorũnurãre
wasoaba, ĩna titoni. Ito yicõri ĩnare yu papera cõacatijuare wasoacõri tiba
mua cuni. 17 Ado bajiro Arquipore mua gotire ãmoa yu: "Mani Uju Jesucristo
mure ĩ rotiado bajiroti queno gajanoaña", yiya Arquipore.

18 "Quenajaro", yi uca yu, yumasiti. Adoju tubia ecoru ña yu. Yure ãcabojabesa. Yure yiari Diore seni ĩsisotiya mua. Muare yiari Dios ĩ queno yitoni ĩre
seni ĩsisotia yu cuni. Itocõ ña.

Primera carta de San Pablo a los

Tesalonicenses

Tesalónica cuto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1]Ñati Tesalónica gãna mua. Yu ña Pablo. Mani ñarã Silvano, Timoteo
mesa rãca adi papera uca gua. Mani Jacu Dios ñarã ña mani. Mani Uju
Jesucristo ñarã cuni ña mani. Ĩnare tuorũnurã ñari minijuasotia mani, ĩnare
rũcubuorona. Mani Jacu Dios queno yijaro muare ito yicõri mua ya usiju
queno sajari oca cuti quenaroca yijaro ĩ.

Tesalónica gãna queno Jesure ĩna tuorũnure gaye

[2]Muare tuoĩacõri, "Queno ya Dios mu", yisotia gua. Muare yiari coji ruya-
beto Diore busisotia gua. [3]Mani Jacu Diore gua busija, "Cristore tuorũnurã
ñari queno ĩre moa ĩsiama Tesalónica gãna", yi tuoĩa gua. "Gãmeri ti mairã
ñari queno gãmeri ejabuama ĩna", yi tuoĩa gua muare. "Mani Uju Jesucris-
tore tuorũnusarã ñari, 'Riti mucana tudi ejagu yiguĩji', yi tuoĩarã ñama ĩna",
yi tuoĩa gua muare. [4]Tuoya gua ñarã mua. Dios ĩ ti mairã ña mua. "Dios ĩ
beseana ñama ĩna", ya gua muare. [5]Jesucristo oca gua muare riasosuoja,
rocati goti ajere gaye meje muare riasocu gua. Dios ĩ rotirise rãca muare
riasocu gua. "Riti bajia iti oca", mua yi masiroca yiñi Espíritu Santo. Mua
tu gua ñacatiju, "Ito bajiro ñacã ĩna", yi masirãji mua guare. Ito bajiro gua
ñacatire ticõri, "Mani queno ñatoni mani tu ejañi ĩna", yi masirãji mua guare.

[6]Guare ticõri, gua ñado bajiroti ñacu mua cuni. Jesucristo ocare boca
ãmicõri, ĩ queno yigoado bajiroti queno yi ãmocu mua cuni. Muare tuoĩa
bujatobitiroca gãjerã ĩna yibojarocati, wanure rãca Jesucristo ocare boca
ãmicu mua. Espíritu Santoti ñañi mua tuoĩa wanu quenaroca yigu. [7]Ito bajiro
muare ĩ yijare Macedonia sita gãna ito yicõri Acaya sita gãnare ĩna tiro riojo
queno ĩoyija mua. Ito bajiro queno mua yi ĩoja ticõri, "Ĩna robo bajiro queno
yiruja manire cuni", yi tuoĩa jedirã yirãji ito gãna Cristore tuorũnurã. [8]Jesu-
cristo ocare boca ãmicõri Macedonia sita gãna, Acaya sita gãnare riti meje
goti batoyija mua. Masa jeyarore Cristo ocare goti batoyija mua. Queno mua
yigore tuocõri, "Cristore queno tuorũnurã ñama Tesalónica cuto gãna", yama
masa jeyaro muare. Ito bajiri gua wa ucuja mua gayere masare gotibea gua.
Muare masicãma ĩna. [9]"Oca mua riasorise gayere queno boca ãmiyijarã Tesa-
lónica gãna", yire gaye tuoa gua, yama ĩna guajuare. "Diore queno tuorũ-
nucõri ĩnamasi meni rujeoanare rũcubuo jidicãma ĩna", yama ĩna guare.
"Dios ñasagu catitĩñagũre moa ĩsirã yama Tesalónica gãna", yama ĩna guare

muare tuoĩarã. 10 Gaje mua gaye ado bajiro gotiama ĩna guare: “Dios Macu
ũmacũju gagu ĩ tudi ejare bocatirã yama Tesalónica gãna”, yama ĩna guare.
Jesuti ñami Dios Macu. Masa ĩre ĩna sĩabojarocati mucana tudi ĩ catiroca yiñi
Dios. Mani ñeñaro yirisere buto ti teami Dios. Ito bajiri mani ñeñaro yirise
waja yigu, manire goda ĩsiñi Jesucristo. Masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ
seniri rumu Jesucristo ñami manire masorocu.

Tesalónica cutoju Pablo ĩ moare gaye

2 1 “Riasobojarã meje yicã Pablo mesa. Mani tu ĩna ñaja jãjarã Jesucristo
ocare boca ãmicã”, yi tuorãji mua guare. 2 Filipos cuto gua ñaroca ĩna
guare busĩture, gua tuoĩa bujatobitiroca guare ĩna yire, masirãji mua. Mua ya
cuto gua ejaja ito bajiroti yicã masa guare. Ito bajiro guare ĩna yibojarocati
ĩ oca gua goti güibititoni gua oca sẽoroca yiñi Dios. 3 Muare gua riasocati
wisare oca meje muare riasocu gua. Queno ñajaro ĩna yirona, muare riasocu
gua. Muare ruorona meje muare riasocu gua. Muare gua riasocati ñasarise
queno riojo muare riasocu gua. 4 Jesucristo oca riasorona yiari guare cũñi
Dios. Ito bajiri ĩ oca ñasarise riti ĩ ãmoro bajiro riasoa gua. Masa guare ti
seyojaro yirona meje Dios ocare riasoa gua. Dios sĩgũti ĩ guare wanure ãmoa
gua. Dios sĩgũti ñami gua tuoĩarisere ti masigũ. 5 Tuo seyore bajiro bajijaro
yirã meje muare goticu gua. “Riti bajia iti”, yi tuoĩarãji mua. “Niyeru bujа-
rona meje yu ocare riasoama ĩna”, yiguĩji Dios guare. 6 Gua muare riasogoa-
nare buto rũcubuojaro yirona meje riasocu gua. Diore rũcubuojaro yirona
muare goticu gua. Gãjerãre cuni guare ĩna rũcubuotoni meje ĩnare riasocu
gua. Ito bajibojarocati Cristo ĩ cũana ñari, “Guare rũcubuoya”, gua yi ãmoja
yiboana gua. 7 Ado bajirouja yicu gua. Sĩgõ jaco iso rĩare tirũnu masoado
bajiro yicu gua, muare ti maicõri. 8 Muare buto tuo maia gua. Muare ti mairã
ñari Dios oca muare riaso ãmocu gua. Muare ti maicõri queno mua ñare
ãmocu gua. Ito bajiri muare yiari godarona ñacãcu gua. Muare masicõri buto
muare ti maia gua. 9 Tuoya gua ñarã mua. Mua tu ñarã gua buto moagorere
ãcabojabeja mua. Dios oca muare riasorã ñami, ũmua cuni moasoticu gua.
Sĩgũjua mua guare yiari mua waja yi ĩsire ãmobiticu gua. Ito bajiri queno ña
masirona guamasiti moacu gua.

10 Mani Cristore tuorũnurã ñari mua rãca gua ñaja ñeñaro yiĩabiticu gua
muare. Dios ĩ ãmoro bajiro riti yisoticu gua. Ito bajiro gua bajija ticõri, “Ñe
seti mana ñama ĩna”, yi tuoĩacu mua guare. Dios cuni ito bajiroti masiguĩji
guare. 11 “Manire goti quenocã ĩna”, yi masirãji mua guare. “Mani bojori
bujaja mani oca sẽoroca yicã ĩna”, yi masirãji mua guare. Sĩgũ ĩ rĩare maigũ ĩ
goti quenoado robo bajiro muare goti quenocu gua. 12 Mua oca sẽojaro yirona
ado bajiro muare goticu gua. “Dios ĩ ãmoro bajiro riti yisotiya, Dios muare
ĩ wanutoni”, yi goti quenocu gua muare. Muare beseñi Dios ĩ rotirouju ĩ rãca
mua ñatĩñatoni.

13 Dios oca muare gua goti rẽtobuja, “Ĩna tuoĩa rujeoreti gotiama ĩna”, yi
tuoĩabiticu mua. “Riti Dios ocare riasoama ĩna”, yi tuoĩacõri itire boca ãmicu
mua. Dios ocare mua tuorũnujare mua ñeñaro yirisere mua jidicãroca yiñi
Dios muare. Ĩre mua cuditĩñaroca yami Dios. Ito bajiri iti gaye tuoĩacõri,
“Queno ya Dios mu”, yisotia gua ĩre. 14 Mua ya cuto gãna muare usirioro yi
codejare tuoĩa bujatobisija mua. Judea sita gãnare cuni ito bajiroti rẽtayiju.

Ĩna comasiti ʉsirioro ĩnare yi codeyijarã. Ĩna tʉoĩa bʉjatobitiado bajiroti tʉoĩa bʉjatobisija mʉa cʉni. 15 Judio masati ñama mani Ʉjʉ Jesucristore sĩana. Diore goti ĩsiri masare cʉni ito bajiroti sĩayijarã ĩna. Ĩnati ñama gʉare bucõana. Ito bajiro ĩna yijare ĩnare ti wanʉbeami Dios. Ĩna ñama masa jeyarore ti terã. 16 "Mʉare cʉni maso ãmoami Cristo", judio masa mejere cʉni gʉa goti ãmobojarocati gʉare camotacã judio masa. Ito bajiro ĩna yija bʉto bʉsa seti cʉtirã ñama ĩna. Ito bajiro ĩna yija ti junisinicõri, "Ĩna ñeñaro yirise waja, waja yirã tʉoĩa bʉjatomena yirãji ĩna", yi tʉoĩacãguĩji Dios.

Tesalónica gãnare mʉcana tʉdi Pablo ĩ ti ãmore gaye

17 Tʉoya gʉa ñarã mʉa. Mʉare gʉa wagoja bero nocõ mejeti mʉare tʉoĩa riocʉ gʉa mʉcana. Mʉa tʉ ñabitibojarãti gʉa tʉoĩarisejʉ mʉa tʉjʉ ñacʉ gʉa. Mʉare tʉdi ti ãmorã ruje josabojacʉ gʉa. 18 Bʉto mʉare ti ãmosabojacʉ gʉa. Yʉ Pablo coji meje mʉare tigʉ wa ãmobojacʉ yʉ. Coji rʉyabeto mʉa tʉ yʉ tigʉ wa ãmoja, rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás camotasotiñi yʉre. 19 Gãjerã rẽtoro mʉare tʉoĩa wanʉa gʉa. "Tesalónica cʉto gãna mʉ oca gʉa riasoja, queno boca ãmicã ĩna", wanʉ quenare rãca gotirã yirãji gʉa mani Ʉjʉ Jesucristore ĩ ejaroca. 20 "Ĩna ñama mani riasogoana", yi tʉoĩarã, mʉare wanʉ ñuca gʉa. Riti ña iti gaye.

3 1-2 Mʉare bʉto ti ãmorã ñemecʉti masibiticʉ gʉa. Ito bajiri mani yagʉ Timoteore mʉare ĩ titoni cõacʉ gʉa. Gʉama Atenas wame cʉtiri cʉtojʉ tujacʉ. Gʉare bajiro Diore moa ĩsigʉ̃ ñari Jesucristo oca masare goti rẽtobuami ĩ cʉni. Mʉa oca sẽoroca ĩ yitoni ĩre mʉa tʉjʉ cõacʉ gʉa. Ito yicõri Jesucristo ocare mʉa tʉorʉ̃nʉ waroca ĩ yitoni ĩre mʉa tʉjʉ cõacʉ gʉa. 3 Tʉoĩa bʉjatomena mʉa ñajare Cristo ocare mʉa tʉorʉ̃nʉ jidicãre ãmobiticʉ gʉa. Ito bajiri mʉa oca sẽotoni Timoteore mʉa tʉjʉ cõacʉ gʉa. "Cristore mani tʉorʉ̃nʉrã ñajare gãjerãma mani tʉoĩa bʉjatobitiroca yirã yirãji. Ito bajiro manire rẽtare ãmoguĩji Dios bʉto bʉsa ĩre mani tʉorʉ̃nʉtoni", yi tʉoĩa jedia mani. 4 Mʉa rãca ñarãjʉ maji mʉare goti cũcãcʉ gʉa. "Mʉa tʉoĩa bʉjatobitiroca yirã yirãji gãjerã", yi goti cũcãcʉ gʉa mʉare. Mʉare gʉa gotiado bajiroti rẽtayija. 5 Ito bajiri mʉare bʉto ti ãmorã ñemecʉti masibiticʉ gʉa. Ito bajiri Timoteore cõacʉ gʉa, "¿Jesucristore tʉorʉ̃nʉcʉati ĩna maji?" yirona. "Ñeñaro ĩna yitoni ĩnare ʉsirioro yi rẽtocũguĩji gajea rʉ̃mʉ́a ʉjʉ", yi tʉoĩacʉ gʉa. "Ĩnare ĩ rẽtocũja mani moagorere ñeñogʉ̃ yiguĩji gajea", yi tʉoĩacʉ gʉa. Ito bajiro tʉoĩacõri Timoteore ti roti ñucacʉ gʉa.

6 Mʉa tʉ ejarʉ adojʉ tʉdi ejacoami Timoteo mʉcana. Adojʉ ejacõri mʉa gayere oca quenarisere goti tʉdi ejami ĩ. "Cristore queno tʉorʉ̃nʉrã ñama ĩna, ito yicõri gãmeri ti mairã ñama ĩna", yi goti ejami ĩ. "Mʉare queno tʉoĩa gʉa", yima ĩna, yi goti ejami gʉare. "Gʉare mʉa ti ãmoro bajiroti mʉare cʉni ti ãmoboja gʉa", yima ĩna, yi goti ejami ĩ. 7 Ito bajiro ĩ gotija tʉocõri, tʉoĩa bʉjatobitibojarãti gʉa ya ʉsijʉama queno tʉoĩa oca sẽoa gʉa. "Cristore tʉorʉ̃nʉ jidicãbeama ĩna", ĩ yija tʉocõri, queno mʉare wanʉ ñuca gʉa ñarã gʉa. 8 "Cristore tʉorʉ̃nʉ warã yama ĩna", ĩ yija tʉocõri, tʉoĩa oca sẽoa gʉa, ito yicõri mama ʉsi bʉja gʉa. 9 Mʉare tʉoĩacõri, "Queno ya Dios mʉ", yi jidicã masibea gʉa. Diore gʉa bʉsija, "Cristore queno tʉorʉ̃nʉama ĩna", yi tʉoĩa masicõri bʉto wanʉa gʉa. 10 Ñami, ʉ̃mʉa cʉni Diore senisotia gʉa, mʉa tʉjʉ gʉa ejaroca ĩ yitoni. Bʉto bʉsa Cristore mʉa tʉorʉ̃nʉtoni mʉa masibitire mʉare riaso ãmoa gʉa maji.

11 Mua tu gua tirã watoni mani Jacu Dios, ito yicõri mani Uju Jesucristo guare ejabuajaro. 12 Muare buto ti mai waju gua. Muare gua ti mairo bajiroti buto busa mua gãmeri ti mairoca yijaro mani Uju muare. Ito yicõri buto busa masa jeyarore mua ti mairoca yijaro ĩ. 13 Mua ya usiju mua oca sẽo waroca yijaro mani Uju. Ñeñarisere jidicãcõri quenarisejua riti mua yiroca yijaro ĩ. Ito bajiro muare ĩ yija bero mani Uju ĩ ñarã rãca ĩ tudi ejari rumu mani Jacu Dios ĩ tiro riojo ñe seti mana ñarã yirãji mua.

Dios ĩ ti wanure gaye

4 1 Gua ñarã gaje muare goti ãmoa gua. "Ado bajiro mua ñaja muare ti wanugu yiguĩji Dios", yi muare riasocu gua. "Ito bajiro ñama ĩna", yi tuoĩa gua muare. Dios muare ti wanujaro yirona, ĩ ãmorise riti buto busa mua yire ãmoa gua. Ito bajiro josa gua, muare riasotoni mani Uju cũana ñari.
2 "Cristo ĩ riaso rotiado bajiroti guare riasocã ĩna" yi masirãji mua guare.
3 Ado bajiro bajia mua yiroti Dios ĩ ãmorise. Dios ñarã mua ñajare quenarise riti mua yire ãmoami ĩ. Mua manojo mana gãjerã romia rãca ajere ãmobeami ĩ. 4 Mua manojo bujaroto riojua romiare ajeĩamena mua ñare ãmoami Dios. Ito bajiri isore bujacõri Dios ĩ ãmoro bajiro isore mua rũcubuoja quena. Mua manojosãromiare riti ti maicõri gãjerã romiare ajebeja quena. 5 Isore ti seyocõri isore ajerocu meje manojo cutija quena. Gãjerã Dios gayere masimena ñari ito bajiro yi ãmorãji ĩnaõna. Ĩna robo bajiro yibitirуja manire. 6 Gãji manojo rãca ajebeja. Gãji manojore ti uobeja mua. "Ito bajiro yirãre buto ĩna tuoĩa bujatobitiroca yigu yiguĩji Dios", sẽoro muare goti cũcãcu gua. 7 Quenarise mani yitoni manire beseñi Dios. Ñeñaro mani yitoni meje manire beseñi ĩ. 8 Adi gua riasorisere ti terã guare riti meje ti terã yama ĩna. Diore cuni ti terã yama ĩna. Ñeñaro mani yirisere jidicãtoni Espíritu Santo manire queo sãgu ñami Dios.
9 Tuoya, gãmeri ti maire gaye muare busigu ya yu. "Gãmeri ti mairuja manire", mua yi masiroca yicãñi Dios muare. Ito bajiri guama, "Gãmeri ti maiña mua", yi ucabea gua muare. 10 Riti queno yirã ña mua. Macedonia sita gãna Cristore masirãre ti maisotirã ña mua. "Ĩnare ti maicõri buto busa ĩnare ti mairuja mua", sẽoro muare gotia gua. 11 Ado bajiro mua yi josaja quena. Ñe oca manoti queno ñaña mua. Gãjerã ĩna busirise tuocõri coca oca cutibeja. Mua ña masitoni muamasiti moaña. Gua rotiado bajiroti yisotiba mua. 12 Ito bajiro queno mua moaja, ñejua ruyabeto yiroja muare. Ito bajiri gãjerãre josamena yirãji mua. Ito bajiro queno mua moaja ticõri, Jesure tuorũnumena cuni queno muare rũcubuorã yirãji.

Mani Uju ĩ tudi ejare gaye

13 Tuoya gua ñarã mua. Jesure tuorũnurã godana ĩna bajire gaye muare goti ãmoa gua. Ĩna bajire gaye muare goti rẽtobu ãmoa gua, mua bojori bujabe yirona. "Godabojana mucana tudi caticoarã yirãji", yi tuoĩa yurã meje ñama Diore tuorũnumena. Ĩnare bajiro tuoĩarã meje ña mua. "Godabojana caticoarã yirãji", yi tuoĩarã ña mani. 14 "Godacoabojañi Cristo. Ito bajibojarocati mucana tudi ĩ catiroca yiñi Dios", yi tuoĩa masirã ña mani. Iti masicõri gaje ado bajiro yi tuorũnua mani: "Jesús ĩ tudi ejari rumu ĩre tuorũnugoana ĩ rãcati baba cuti ejaroca yigu yiguĩji Dios ĩnare", yi tuoĩa mani.

15 Iti mʉare gʉa gotirise mani Ʉjʉ gʉare masiroca ĩ yirise gayere mʉare
gotia gʉa. Mani Ʉjʉ ĩ tʉdi ejari rʉmʉ godanajʉa mʉjasʉorã yirãji. Ĩna riojʉa
mʉjamena yirãji adi sita gãna cati ñarã. 16 Ado bajiro rẽtaro yiroja. Dios ĩ
rotirisena sẽoro bʉsi ruji wadigʉ yiguĩji ũmacʉ̃jʉana. Dios ñaro gãna ángel
mesa ʉjʉ ĩ bʉsirise cʉni sẽoro ruyuro yiroja. Dios yaga jutiraga cʉni sẽoro
ruyuro yiroja. Ito yija Jesure tʉorʉ̃nʉgoana tʉdi caticõri mʉja ejasʉorã yirãji.
17 Ito bajiro iti ruyuroca riti Jesure tʉorʉ̃nʉ ñarãre miojugʉ yiguĩji Dios. Ĩnare
miojucõri tʉdi catisʉoana rãca ide buerina ĩna mʉja waroca yigʉ yiguĩji Dios.
Mʉja wacõri mani Ʉjʉre canamʉorã yirãji mani. Ito bajiri ĩ rãca catitĩñarã
yirãji mani ĩja. Ito bajiroti bajiro yiroja. 18 Iti gaye gãmeri bʉsicõri oca sẽoña
mʉa.

Jesús ĩ ejarotire mani bocatija quena, yire gaye

5 1 "Iti rʉmʉ ejagʉ yiguĩji mani Ʉjʉ. Itocõ tʉjaroca ejagʉ yiguĩji", yi
ucabea gʉa mʉare. 2 "Iti rʉmʉ ejagʉ yiguĩji Jesús", yi masibea mani, yi
tʉoĩa masirãji mʉa cʉni. "Iti rʉmʉ ejagʉ yiguĩji", masa ĩna yi masibiti rʉmʉ
ejagʉ yiguĩji ĩ. Riniri masʉ ñami ĩ ejaja cʉni, "Itocõ ejagʉ yiguĩji", yi masibea
mani. Ito bajiroti, "Iti rʉmʉ ejagʉ yiguĩji Cristo", yi masimena yirãji mani.
3 "Ñe oca mano queno ñacã mani", yi masa ĩna tʉoĩari rʉmʉ ñajasaroti guijo-
rise ejaro yiroja ĩnare. Iti guijorisere sĩgʉ̃jʉa rudi masimena yirãji masa. Cojʉ
rudirajʉ mano yiroja ĩnare. Romio macʉ rʉcoroco ñajasaroti iso cõro robo
bajiro bajiro yiroja iti. 4 Iti ocare tʉo masimena meje ña gʉa ñarã mʉa. Ito
bajiri mani Ʉjʉ ĩ tʉdi ejari rʉmʉ ti ʉcamena yirãji mani. Riniri masʉ ĩ ejaja
masa ĩna ʉcaro bajiro ʉcamena yirãji mani. Mani Ʉjʉ ĩ ejarotire bocaticãrã
yirãji mani. 5 Mani ña Dios ñarã. Ito bajiri tʉo masirã ñari quenarise yi ãmoa
mani. Mani ñeñaro yirisere jidicãna ñari rãitĩarise ʉjʉ ñarã meje ña mani.
6 Ito bajiri queno tʉoĩacõri mani Ʉjʉ ĩ ejaroti gaye bocaticãrʉja manire. Ĩ tʉdi
ejaroti rʉmʉ canicãna robo bajiro bajibitirʉja manire. 7 Ñamire canicã masa.
Ñamijʉati idire idi mecʉcã ĩna. 8 Queno tʉoĩacõri mani Ʉjʉ ĩ tʉdi ejarotire
bocaticãrʉja manire. Cristo ñarã mani ñajare mani tʉo masiroca yami ĩ. Ito
bajiri ñeñaro yi ãmomena quenaro tʉoĩarʉja manire. Cristore mani tʉorʉ̃-
nʉja ito yicõri gãmeri mani ti maija rʉ̃mʉ́a ʉjʉ manire ejabe yirocʉ, manire
camotagʉ yiguĩji ĩ. "Cristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire masogʉ̃ yiguĩji
Dios", yi tʉoĩa yucãrʉja manire. 9 "Ĩna tʉoĩa bʉjatobitiroca yigʉ yigʉja yʉ",
yirocʉ meje manire beseñi Dios. Ito bajiro meje bajia. Mani Ʉjʉ Jesucristo
ĩ godarisena sʉoriti manire masorocʉ manire beseñi Dios. 10 Manire yiari
godañi ĩ, ĩ rãca mani ñatĩñatoni. Ito bajiri tʉdi ĩ ejaja mani catija cʉni, mani
godaja bero cʉni manire ãmi wacʉ yiguĩji ĩ, ĩ rãca mani ñatĩñatoni. 11 Itire
gãmeri bʉsicõri wanʉ oca sẽoña mʉa. "Ito bajiro yirã yirãji ĩna", yi tʉoĩa masi
ña gʉa mʉare.

Pablo ĩ goti quenore gaye

12 Tʉoya gʉa ñarã mʉa. Mʉa wato gãna Diore moa ĩsirãre queno mʉa rʉ̃cʉ-
bʉore ãmoa gʉa. Mʉare riasorona ito yicõri mʉare goti quenoronare cʉni
cũñi Dios. Ito bajiri ĩnare rʉ̃cʉbʉoya mʉa. 13 Queno ĩna mʉare ejabʉaja ticõri,
queno rʉ̃cʉbʉoya mʉa ĩnare. Mʉa ya ʉsina ĩnare tʉo maiña mʉa. Ñe oca
mano gãmeri baba cʉtiya mʉa.

14 Gua ñarã gaje ado bajiro muare rotia gua. Mua tu gãna moamenare queno ĩnare gotiya. Mua tu gãna tuoĩa oca sẽomenare ĩna oca sẽoroca yiya mua. Cristore queno tuorũnusamenare queno ejabuaya mua. Ĩna jeyarore usirioro yimenati ñacõaña mua.

15 Queno tuoĩaña mua. Gãjerã ĩna muare ñeñaro yibojarocati ĩnare gãmebeja mua. Ado bajirojua yiba. Coji ruyabeto queno gãmeri yisotiba mua. Masa jeyarore ito bajiro riti yiba.

16 Diore tuoĩacõri wanusotiba mua. 17 Diore busi jidicãbeja. Ĩre busitĩñasotiba. 18 Quenarise, quenabiti cuni muare rẽtaja, “Queno ya Dios mu”, yisotiba mua. Jesucristore mua tuorũnurã ñajare ñajediro muare rẽtarise, “Queno ya Dios mu”, yire ãmoami ĩ.

19 Diore mani cudi masitoni manire ejabua ãmoami Espíritu Santo. Ito bajiri ĩre tuo tebesa mua. 20 Dios gaye busirã ĩna busija ĩnare tuo tebesa. 21 “¿Dios gayere busirã ñati ĩna? Ĩnamasi tuoĩa rujeocõri busirãji gajea”, yirona queno tuoya maji. Dios gayere ĩna busija itire boca ãmicõri tuorũnuma mua. 22 Jeyaro ñeñarisere tuoĩa jidicãña mua.

23 Dioti ñami ñe oca mano mani ñaroca yigu. “Mure riti rũcubuorã mu ñarã ĩna ñaroca yiya mu”, muare yiari Diore seni ĩsisotia gua. “Quenarise riti tuoĩajaro, Cristore riti tuorũnujaro, quenarise riti yijaro”, yirona Diore senia gua, muare yiari. Mani Uju Jesucristo ĩ tudi ejari rumu ñe seti mana mua ñare ãmoa gua. Ito bajiri muare yiari Diore seni ĩsisotia gua. 24 Ĩ ñarã mani ñatoni manire beseñi Dios. Jidicãre mano manire tirũnugũ yiguĩji ĩ. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiro mani yi masitoni manire ejabuagu yiguĩji.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

25 Guare yiari Diore seni ĩsiña gua ñarã mua cuni.

26 Guare yiari gãjerã Jesure tuorũnurãre jababa ĩsiña mua.

27 Mani Uju ĩ cũana ñari ado bajiro muare rotia gua. Ito gãna Jesure tuorũnurã ñarocõti minijuacõri adi paperare tiya gua ñarã mua.

28 Mani Uju Jesucristo queno yijaro muare. Itocõ ña.

Segunda carta de San Pablo a los

Tesalonicenses

Tesalónica cuto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1]Ñati Tesalónica cuto gãna mua. Yu Pablo mani ñarã Silvano, Timoteo mesa rãca adi papera muare uca yu. Mani Jacu Dios ñarã ña mani, ito yicõri mani Ujũ Jesucristo ñarã cuni ña mani. Ĩnare tuorũnurã ñari minijuasotia mua cuni, ĩnare rũcubuorona. [2]Muare queno ĩ yitoni Mani Jacu Diore senisotia gua. Ito yicõri ñe oca manoti mua ya usijũ queno mua wanu quenaroca ĩ yitoni ĩre senisotia gua. Mani Ujũ Jesucristore cuni ito bajiroti seni ĩsisotia gua muare yiari.

Cristo ĩ tudi ejari rumu ñeñaro masa ĩna yire waja Dios ĩ seniroti gaye

[3]Tuoya yu ñarã mua. Coji ruyabeto gua muare tuoĩasotija, "Queno ya Dios mu", yisotia gua ĩre. Queno busa Jesucristore tuorũnu warã ya mua, ito yicõri buto busa gãmeri ti mai warã ya mua. Itire tuoĩacõri, "Queno ya Dios mu", yisotia gua ĩre. [4]Ito bajiro bajirã mua ñajare gãjerã Jesucristore tuorũnurãre mua gaye gua busija, wanure rãca busia gua. Ado bajiro wanure rãca busia gua ĩnare: "Tesalónica cuto gãna Diore queno tuorũnucõri, tuo jidicãbeama ĩna. Tuoĩa bujatobitibojarãti ñemecutiama ĩna. Gãjerã ĩnare usirioro yi codebojarocati ñemecutiama ĩna", yi gotia gua gãjerã Jesucristore tuorũnurãre. [5]Mua Dios ocare cudija ticõri, mua tuoĩa bujatobitiroca yama gãjerã. Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩ rotiroju mua eja masiroca quenarise mua yi masitoni muare yigu yiguĩji. Itire masicõri, "Masa ĩna yigoado bajiroti ĩnare ti besegu yiguĩji Dios. Quenarise riti yigu ñami ĩ", yi tuoĩa masia mani.

[6]Mua tuoĩa bujatobitiroca yirãre ĩna tuoĩa bujatobitiroca yigu yiguĩji Dios. Ito bajiro ĩnare ĩ yija, ĩna ñeñaro yirise waja senigũ yigu yiguĩji. Ĩ ito bajiro yija quena. [7]Adocãta tuoĩa bujatobitibojarãti itire ito bajiro bajitĩñamenaji mani. Co rumu mua tujacãroca yigu yiguĩji Dios. Guare cuni ito bajiroti yigu yiguĩji. Ito bajiro yigu yiguĩji mani Ujũ ũmacũjũ ĩ goaĩori rumu. Ũmacũjũ goaĩocõri jãjarã ángel mesa rãca wadigu yiguĩji ĩ. Jea ũjuro yorise bajiro buto busurise wato wadirã yirãji ĩna. [8]Diore tuorũnubitigoanare mani Ujũ Jesucristo gaye oca cudimenare waja senigũ wadigu yiguĩji ĩ. [9]Jesucristore ĩna tuorũnubitire waja, jeame ũjurojũ tuoĩa bujatobiti ñasotirã yirãji. Ito yicõri wisa godana bajiro ñatĩñarã yirãji ĩna. Mani Ujũ ñaro camotado ñatĩñaro yiroja ĩnare. Ĩ masirise ĩ ĩorijũ timena yirãji ĩna. [10]Iti rumu Jesucristo ĩ tudi ejari rumu ĩ ñarã ĩre tuorũnurã ĩre ti wanurã yirãji ĩna. Ito yicõri, "Ĩ ñami

rẽtoro masigũ", ĩre yi rũcubuorã yirãji ĩna. Muare gua riasorise tuorũnurã ñari ĩna rãca ĩre ti wanurã yirãji mua cuni.

11 Itire tuoĩarã, muare yiari Diore seni ĩsisotia gua. Ĩ ñarã mua ñatoni muare beseñi mani Uju Dios. Ito bajiri, Tesalónica cuto gãna mu ãmorise yi masijaro yirona, Diore senisotia gua. Gaje muare yiari ado bajiro Diore seni ĩsisotia gua: "Quenarise ĩna yi ãmorise ĩna yi masitoni mu masirisena ĩnare ejabuaya", yi seni ĩsisotia gua. "Cristore tuorũnurã ñari ñajediro moare ĩ cũre gayere ito bajiroti yijaro ĩna", yirona Diore senia gua muare yiari. 12 Ito bajiri queno mua yirise ticõri, mani Uju Jesucristore rũcubuorã yirãji masa jeyaro. Ĩ ñarã mua ñajare muare cuni rũcubuorã yirãji ĩna. Manire ti maicõri Jesucristore Dios ĩ goda ĩsi rotijare, ito bajiro rẽtaro yiroja.

Jesucristo ĩ tudi ejaroto riojua bajiroti gaye

2 1 Tuoya yu ñarã mua. Mucana mani Uju Jesucristo ĩ tudi wadiroti rumu gaye muare busi ãmoa yu. Manire miojucõri ĩ rãca mani ñatĩñatoni manire ãmi wadigu yiguĩji ĩ. 2 "Ejacãñi Jesús", gãjerã ĩna yibojaja, güibesa mua. Ĩnare tuocõri, tuoĩa wisabesa. "Riti ña, yu cãirojᵘ ito bajiro gotiquĩ Dios yure", ĩna yibojaja cuni ĩnare tuorũnubesa. "Ejacãñi Jesús, yi gotiami Pablo yure paperana", ĩna yibojarocati ĩnare tuorũnubesa. 3 Jãjarã ĩna muare ruobojaja cuni tuorũnubesa. Jesús ĩ tudi wadiroto riojua, juaji gaye rẽtaro yiroja. Ĩ wadiroto riojua Diore buto ti tecõri cudimenaji masa. Ito bajiro ĩna baji ñaroca rẽtoro ñeñaro yigu goaĩogũ yiguĩji. "Jeame ũjuroju ĩre cõagũ yiguja yu", Dios ĩ yicãru ñami ĩ. 4 Jeyaro masa ĩna rũcubuorise ti tegu ñagũ yiguĩji ĩ. Dios gayere ti tegu ñari ĩ wajacu ñami ĩ. "Yu sĩgũti ña masa jeyaro uju", yigu yiguĩji ĩ. Diore rũcubuorã masa ĩna minijuari wiju rujigu yiguĩji ĩ. Dios robo bajiro ña ruogu yiguĩji. "Dios ña yu", yi ruogu yiguĩji ĩ.

5 Iti rumu mua rãca ñagũ iti goti jeocu yu muare. ¿Itire masibeati mua? 6 "Rẽtoro ñeñaro yigu ĩ goaĩome yirocu, ĩre camotami Dios maji", yi tuoĩarã ña mani. Dios ĩ rotibetoti goaĩobiquĩji ĩ. 7 Jeyaro ñeñaro ĩ yiroti masibitibojarãti, "Masa ĩna ñeñaro yiroca yicãmi ĩ", yi tuoĩarã ña mani. Dios ĩre camotagu ĩ rotibetoti goaĩobicu yiguĩji ĩ. 8 Dios ĩ camotabeja goaĩogũ yiguĩji rẽtoro ñeñaro yigu. Ito bajibojarocati Jesús ĩ tudi ejari rumu ĩ jutirisenati sĩacõgũ yiguĩji ñeñaro yigure. Rẽtoro masigũ ñari josari mejeti ĩre ruyuriogu yiguĩji Jesús ĩ tudi ejari rumu. Ito bajiro ĩ yija ticõri, "Rẽtoro masigũ ñami Jesús", yi masirã yirãji masa jeyaro. 9 Rẽtoro ñeñaro yigu ĩ goaĩoja rũmúa uju Satanás ĩ masirise jidicãgũ yiguĩji ĩre. Ito bajiri buto ĩ masirisena ejagu yiguĩji ĩ. Tiyamani ĩocõri masare ruogu yiguĩji ĩ. 10 Wisa godasotianare ruorocu dise ruyabeto ñeñaro yigu yiguĩji ĩ. Ĩnare Dios ĩ maso ãmobojarocati ĩ oca ñasarise boca ãmimenaji ĩna. Ito bajiri wisa godana ñatĩñarã yirãji ĩna. 11 Ĩ oca riojo ñasarise ĩna boca ãmibitire waja ĩna tuoĩa wisaroca yigu yiguĩji Dios. Ito bajiri ruore gaye oca tuorũnurã yirãji ĩna. 12 Ito bajiro yigu yiguĩji Dios, ĩ oca ñasarisere tuorũnubiticõri ñeñarise yi wanurãre jeame ũjuroju ĩna watoni.

Manire masorocu Dios ĩ besere gaye

13 Tuoya yu ñarã mua. Mani Uju buto manire tuo maiami. Jane mejeju muare masorocu muare beseñi Dios. "Ñeñaro yirã ña mani, mani ñeñaro yirise jidicãruja manire", mua yi tuoĩa masiroca yiñi Dios Espíritu Santona

suoriti. Ito bajiro ĩ yija, ĩ oca ñasarisere tuorũnuyija mua. Itire tuoĩacõri "Queno ya Dios mu", yi jidicãbitiruja guare. 14 Ĩ ñarã mua ñatoni ĩ oca ñasarise gua muare goti rẽtobujaro yirocu, guare cũñi Dios. Ĩ ocare mua tuorũnuja ticõri, Cristore ĩ tudi catiroca ĩ yiado bajiroti mua tudi catiroca yigu yiguĩji muare cuni.

15 Jesucristore tuorũnu jidicãbesa yu ñarã mua. Muare oca riojo ñasarise gua riasogocatire itire jidicãbesa. Iti oca mua tiro riojo goticu gua. Paperana cuni muare goticu. 16-17 Manire ti maicõri queno yiñi Dios manire. Mani tuo wanujaro yirocu, manire baba cutitĩñagũ yiguĩji ĩ. "Ĩ rãca catitĩñagũ yiguja yu", mani yi tuoĩa wanu yuroca yigu ñami ĩ. Mani Jacu Dios, mani Uju Jesucristo cuni queno yitĩñajaro muare. Mua ya usiju oca sẽoroca yijaro Dios. Quenarise riti mua busitoni, ito yicõri quenarise riti mua moatoni muare ejabuajaro Dios.

Guare yiari Diore seni ĩsiña, Pablo ĩ yire gaye

3 1 Susari coji gaye muare goti ãmoa yu ñarã yu maji. Guare yiari Diore seniña. Coju ruyabeto mani Uju oca iti bata watoni Diore seniña. Ĩ oca tuo wanucõri mua boca ãmiado bajiro jãjarã ĩna boca ãmitoni Diore seniña. 2 Guare ñeñaro yi ãmorãre ĩnare camotajaro Dios yirona, ĩre seniña. Gua riasorise ocare tuorũnu ãmomena jãjarã ñama. 3 Ito bajibojarocati guare jidicãbicu yiguĩji Dios, muare cuni ito bajiroti. Mua oca sẽoroca yicõri queno busa Cristore mua tuorũnuroca yigu yiguĩji ĩ. Rũmúa uju muare ñeñaro yibe yirocu, muare camotagu yiguĩji Dios. 4 Cristore tuorũnucõri, "Tesalónica cuto gãnare ĩna queno yi masitoni ejabuagu yiguĩji ĩ", yi tuoĩa gua. Ito bajiri, "Gua rotirise cudirã yirãji ĩna. Ito yicõri ñaro bajiroti yisotirã yirãji", yi tuoĩa gua muare. 5 "Queno manire ti maiami Dios", mua yi masijaro yirona, Diore senia gua. Tuoĩa bujatobitibojaguti ñemecutiñi Cristo. Ĩ ñemecutiado bajiroti muare cuni ñemecuti masiroca yijaro Dios.

Sĩgũ ruyabeto moaja quena, yire gaye

6 Tuoya yu ñarã mua. Adi muare rotijaro yirocu, guare cũñi mani Uju Jesucristo. Sĩgũ Jesure tuorũnugũ ñabojaguti ĩ moa ãmobeja, ito gua riasoado bajiro ĩ yi ãmobeja ĩ rãca baba cutibeja. 7 Mua tu gua ñaja rocati ñacõabiticu gua, moacu. Guare tigoana ñari, "Ĩnare bajiro mani yija quena", yiruja muare. 8 Mua tu gua ñaja waja yimenati mua ya najure babiticu gua. Ado robojua yicu gua. Ũmuari ñami cuni josari moacu gua. Ito bajiro yicu gua bare waja yirona. Muare usirioro yibe yirona, mua guare waja yi ĩsire ãmobiticu gua. 9 Muare riasori masa ñari, "Guare ejabuaya mua", gua yija quena ñaboadoja. Ito bajibojarocati muare josabiticu gua. Ado robojua yicu. Moacu gua, "Ĩna robo bajiro yiruja manire cuni", mua yi masitoni. 10 Mua rãca ñarã ado bajiro roticu gua: "No moa ãmobicu babitijaro", yicu gua muare. 11 "Ĩna wato coriarã moamenati ñama", yire oca tuoa gua muare. "Coriarã moamena ĩna wato gãjerã ye oca tuocõri rocati busi batorã yirãji", yire oca tuoa gua muare. 12 Mani Uju Jesucristo ĩ cũana ñari, ado bajiro rocati moamena ñarãre rotisotia gua: "Moaña, queno ñana yirona. Ito yicõri gãjerã ye oca tuocõri busi batobesa", yi rotisotia gua.

13 Tuoya yu ñarã mua. Queno yirã ñari queno mua yirise jidicãbesa. 14 Sĩgũ adi papera gua ucarise tuorũnubicure ti masicõri ĩre baba cutibesa. Ito bajiro

mʉa yija ĩ ñeñaro yirise tʉoĩabojogʉ yiguĩji ĩ. 15 Ñeñaro ĩ yibojarocati ĩre ti tebesa. Mani yagʉ ĩ ñajare ĩre goti quenoña mʉa.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

16 Mani Ʉjʉ ĩ ñami ñe oca manoti mani ñaroca yigʉ. Ñe oca manoti mʉa ya ʉsijʉ queno wanʉ quenaroca yitĩñajaro Dios. Dise rʉyabeto mʉare iti rẽtabojarocati ñe oca manoti mʉa ñaroca yijaro Dios. Mʉa ñarocõ rãca ñatĩñajaro mani Ʉjʉ.

17 “ ‘Quenajaro’, yami Pablo”, yi uca yʉ, yʉmasiti. Ito bajiro riti gajanoa papera yʉ ucarise. Ito bajiro ya yʉ, “Riti ucañi Pablo”, mʉa yi masitoni. 18 Mani ñajediroreti queno yitĩñajaro mani Ʉjʉ Jesucristo. Itocõ ña.

Primera carta de San Pablo a

Timoteo

Timoteore Pablo ĩ papera cõare gaye

1 1-2 Ñati yʉ baba Timoteo mʉ. “Quenajaro”, ya yʉ mʉre. Yʉ ña Pablo adi papera mʉre uca ñucagʉ̃. “Yʉre masogʉ̃ yiguĩji Jesucristo”, yi mani tʉoĩa yugʉ, ĩ cũrʉ ña yʉ. Dios yʉre ĩ rotijare Jesucristo ocare goti ucuri masʉ ña yʉ. Tʉoya Timoteo mʉ. Jesucristore tʉorʉ̃nʉjaro yirocʉ, mʉre riasocʉ yʉ. Ito bajiri yʉ macʉ robo bajiro bajia mʉ. Mani Jacʉ Diore mʉre yiari senia yʉ. “Ĩ queno ñaroca yiya. Ĩre ti maiña. Ito yicõri ñe oca manoti ĩ ñaroca yiya”, yi Diore seni ĩsisotia yʉ mʉre yiari. Mani Ʉjʉ Jesucristore cʉni ito bajiroti seni ĩsisotia yʉ mʉre yiari.

Rʉore oca riasorãre tʉorʉ̃nʉbesa, Pablo ĩ yire gaye

3 Macedonia sita wacʉ, “Ado Efeso cʉto tujaya mʉ”, yicʉ yʉ mʉre. Ito gãnare oca riojo riasomenare, “ ‘Jidicãña mʉa’, yiya”, yirocʉ ito mʉ tujare ãmoa yʉ. Ĩna ñama, “Dios oca ñasarise riasorã ña gʉa”, yibojarãti ĩ oca riojo riasomena. 4 “Bʉcʉrã oca riaso jidicãña mʉa”, yiya mʉ ĩnare. Ito yicõri, “ ‘Ado bajiro yiyijarã mani ñicʉsabatia’, mʉa yi gotirisere jidicãña mʉa”, yi gotiya mʉ ĩnare. Iti oca ĩna gotija jaje ñacõri jedirise meje ña. Ito bajiri iti oca masare ĩna riasoja ricati riti ĩna tʉoĩaroca yirãji ĩna. “Cristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi masare mani riasore ãmoami Dios.

5 Ito gãna gãmeri ĩna ti maire ãmogʉ̃ ito bajiro rotia yʉ. Mani ñeñaro yirise jidicãcõri Cristo sĩgʉ̃reti mani bʉto tʉorʉ̃nʉja, “Ñe seti ma yʉre”, yi masirãji mani. Ito bajiro mani yi masija gãmeri ti mairã yirãji mani. 6 Dios oca ñasarisere jidicãrã ñari, ñe waja mani gayejʉare tʉoĩa bʉsiama ĩna. Ito bajiro yicõri tʉoĩa wisama. 7 Moisés ñayorʉ rotirise riasori masa ña ãmoama ĩna. Ito bajibojarãti ĩnamasi ĩna tʉoĩa bʉsirise, ĩna oca riasorise cʉni tʉo masibeama. “Queno riasorã ña gʉa”, yibojarãti ĩnamasi ĩna riasorisere tʉo masibeama ĩna.

8 “Moisés ñayorʉ ĩ rotirise quenarise ña”, yi tʉoĩa mani. Ĩ rotirisere masicõri, “Queno Diore cʉdibea yʉ”, yirãji mani. 9 Queno yisotirãre meje ĩ rotirise cũñi Dios. Ñeñaro yirãjʉare ĩ rotirise cũñi. Cʉdimenare, Diore ti terã, ñeñaro yirã, ñeñaro bʉsirã, jacʉsabatiare sĩarã, ito yicõri sĩari masare cʉni ĩ rotirise cũñi Dios. “Ñeñaro yirã ña mani”, ĩna yi masijaro yirocʉ, ĩ rotirise cũñi Dios. 10 Romiare ajerãre, ʉ̃mʉa comasiti ñeñaro yirã, gãjerãre ñiacõri ãmi warãre

cuni, ito yicõri ruori masa, “Dios ĩ tiro riojo riojo gotia gua”, yi ruorã, ito yicõri oca ñasarise cudi ãmomenare cuni ĩ rotirise cũñi Dios, “Ñeñaro yirã ña mani”, ĩna yi masitoni. 11 Jesucristo oca quenarise iti ña ñasarise. Iti oca yu riaso ucutoni yure cũñi mani Uju Dios. Ĩ sĩgũti ñami rẽtoro rũcubuoru.

Yure queno yiñi Cristo, Pablo ĩ yire gaye

12 Ĩ oca yu riasotoni yu oca sẽoroca yami mani Uju Jesucristo. “Yure tuorũnugũ ñami Pablo”, yicõri “Yure moa ĩsijaro”, yirocu yure cũñi Cristo. Ito bajiri, “Queno ya mu”, ya yu ĩre. 13 Iti rumuju yu ñeñaro ĩre busibojarocati yure beseñi ĩ, ĩre yu moa ĩsitoni. Iti rumuju Jesure tuorũnurãre usirioro yisoticu yu maji, ito yicõri Jesure busitusoticu. Ito bajiro ĩre yu yibojarocati yure ti maiñi Dios. “Yu Macure tuorũnubicu ñari ĩre ĩ ñeñaro yirisere masibeami Pablo maji”, yi masiñi Dios yure. Ito bajiro yi masicõri yure ti maiñi Dios. 14 Yure ti maicõri jaje queno yiñi mani Uju yure. Ĩre yu tuorũnuroca yiñi ĩ. Gãjerãre yu ti mairoca yiñi. Riti yure queno yiñi ĩ.

15 Ado yu muare gotiroti riti bajia. Ito bajiri mua tuorũnuja quena. Ado bajiro bajia. Ñeñaro yirãre masorocu adi sita wadiñi Cristo. Yu ñacu gãjerã ñeñaro yirã rẽtoro ñeñaro yicacu. 16 Ito bajiro yu bajibojarocati yure ti maicõri yure masoñi Dios. Ito bajiro yure yiñi Dios. “Gãjerã rẽtoro ñeñaro yigu Pablo ĩ ñabojarocati ĩre ti mai jidicãbisiju Cristo. Ĩre ti maicõri ĩre masoñi ĩ”, masa jeyaro ĩna yi masitoni yure masoñi ĩ. Ito bajiro ĩ yijare, “No Cristore tuorũnurãreti ĩna ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. Ĩnare masocõri ĩna catitĩñaroca yigu yiguĩji Dios”, yi tuoĩa mani. 17 Ito bajiri ĩre rũcubuotĩñaruja manire. Ado bajiro ĩre yi rũcubuoruja manire: “Muti ña gua Uju catitĩñagũ. Godarocu meje ña mu. Sĩgũ mure tigoru maquĩji. Ñimu mu robo bajigu maquĩji. Mu sĩgũti ña rẽtoro masigũ”, yi rũcubuotĩñaruja mani Diore. “Ito bajiro bajitĩñajaro”, ya yu.

18 Tuoya yu maigũ Timoteo mu. Yu macu robo bajiro tuoĩa yu mure. Ado bajiro rotia yu mure: Ñarocõti Dios ĩ mure cũre ito bajiroti yiya mu itire. “Diore queno cudigu yiguĩji”, yiyijarã Diore goti ĩsiri masa mure tuoĩa yurã. Ĩna goti yuado bajiroti rũmúre cudibe yirocu, Diore queno moa ĩsiña. 19 Diore tuorũnu jidicãbesa. Mu tuoĩarise quenarise mure iti gotija, tuorũnuña mu itire. Coriarã ñama ĩna tuoĩarise iti gotibojarocati tuorũnumena. Ito bajiro yicõri Diore tuorũnu jidicãma ĩna. 20 Ito bajiro yicã Himeneo ito yicõri Alejandro cuni. Diore tuorũnu jidicãcõri ñeñaro busicã ĩna ĩre. Ito bajiri, Diore ñeñaro ĩna busirise jidicãjaro yirocu, rũmú ĩnare usirioro ĩ yi codeja camotaboticu yu.

Mani Diore senire gaye

2 1 Cajero ado bajiro mure rotia yu. Masa jeyarore yiari Diore seni ĩsiña. “Masare ti maiña”, yirocu Diore seniña. Ĩ masare queno yija ticõri, “Queno ya Dios mu”, yiya. 2 Gobierno masare yiari Diore seni ĩsiruja manire. Ito yicõri ujarã jeyarore Diore seni ĩsiruja manire. Ito bajiro mani yija queno ñe oca mano ñarã yirãji mani. Ito yicõri Diore cudi ãmorã ñari quenarise riti yirã yirãji mani. 3 Masa jeyarore yiari Diore seniruja manire. Iti ña quenarise. Ito bajiro mani yija, manire ti wanugũ yiguĩji Dios, manire masoru. 4 Masa jeyarore maso ãmogũ ĩna ñeñaro yirisere jidicãre ãmoami Dios. “Riojo

ñasarise ña Dios oca", masa jeyaro ĩna yire ãmoami Dios. [5] Sĩgũti ñami Dios. Ñimu gãji ĩ robo bajigu mami. Sĩgũti ñami manire yiari Diore busi ĩsigũ. Ĩti ñami Jesucristo. Ĩ sĩgũti ñami Dios ñarã mani ñaroca yi masigũ. [6] Jesús godañi mani ñeñaro yirise waja yi ĩsirocu, mani jeyaroreti. Ito bajiro ĩ yijare, "Masa jeyarore maso ãmoami Dios", yi tuoĩa masirã ña mani. [7] Iti oca yu masare riaso ucutoni yure cũñi Dios. Iti Cristo oca ñasarise judio masa mejere cuni yu riasotoni yure cũñi Dios. Cristore tuorũnujaro yirocu, ĩnare yu riasotoni yure cũñi Dios. Cristore tuorũnugũ ñari riojo gotia yu. Socabea yu.

[8] Coju ruyabeto masa Diore ĩna busire ãmoa yu. Diore rũcubuorã ãmo ĩna ñumuoja, ĩna ya usiju Diore tuoĩa rũcubuocõri ĩna yija quena. Ĩna ya usiju gãjerãre tuoĩa junisinicõri meje yija quena. [9] Queno tuoĩacõri romia ĩna saya sãñare ãmoa yu. "¿No bajirojua yu sãñaja yure ti seyorã yirãjida ũmua?" yirã mejeti ĩna sãñaja quena. Jaje ti seyore gaye busabitiruja ĩnare. "¿No bajirojua yu joa quenoja ti seyorã yirãjida ũmua?" yimenati ĩna joa quenoja quena. Yure ti seyojaro yirona, perla wame cutirise, oro wame cutirise cuni busabitiruja ĩnare. Yure ti seyojaro yirona meje, saya buto waja cutirise ĩna sãñaja quena. [10] No romia quenarise yirã riti gãjerã ĩna tiro riojo seyorã ñarã yirãji ĩna. Romia Diore tuorũnurã quenarise riti yirã ñari seyorã ñarã yirãji ĩna. [11] Dios oca tuorona mua minijuaja romia busimenati ĩna tuo rujija quena. Riasori masure ĩna rũcubuoja quena. [12] Mua minijuari wi ũmuare romia ĩna riasore ãmobea yu. Mua minijuaja romia busimenati ĩna ñaja quena. Romia ũmuare rotimenati rũcubuoja quena. [13] Ado bajiro bajia. Cajero Adán ñayorure rujeosuoyiju Dios. Ito bero ĩ manojo Evare rujeoyiju. [14] Adán meje ñayiju rũmú ĩ ruorisere tuorũnusuoru. Ĩ manojojua ñayijo rũmúre tuorũnusuoro. Rũmú ĩ ruorise tuorũnucõri ñeñaro yiyijo iso. [15] Ito bajiri romia ĩna macu cutija ĩna tuoĩa bujatobitiroca yami Dios. Ito bajibojarocati sĩgõ Jesucristore tuorũnu jidicãbeco gãjerãre iso ti maija, Dios ãmoro bajiro iso yija, ito yicõri ñeñarise iso ñemecutija isore masogũ yiguĩji Dios.

Dios oca riasori masa bajire gaye

3 [1] Ado yu muare gotiroti, riti ña. No Dios oca riaso ãmorã ito bajiro ĩna yija quena ña. [2] Sĩgũ Dios oca riasori masu ĩ ña ãmoja ñe seti macu ĩ ñaja quena. Sĩgõti ĩ manojo cuti, ñeñaro yire ñemecuti, queno tuoĩagũ ĩ ñaja quena. Ejarãre boca ãmi tebicu ĩ ñaja quena. Ito yicõri queno riaso masigũ ĩ ñaja quena. [3] Idire queagu meje, gãjerã rãca gãmeri tã ãmogũ meje, ito yicõri niyerure tuorũnugũ meje ĩ ñaja quena. Ado robojua ĩ bajija quena: Gãjerãre queno yigu, oca queno masigũ, ito yicõri niyerure tuo maibicu ĩ ñaja quena. [4] Ĩ ñarãre queno goti masigũ, ĩ rĩa queno cudiroca ĩ yi masigũ ñaja, ito yicõri ĩ rĩa gãjerãre ĩna rũcubuoroca ĩ yija quena. [5] Sĩgũ ĩ ñarãre ĩ tirũnu masibeja, Diore rũcubuorã minijuarãre cuni tirũnu masibicu yiguĩji ĩ. [6] Gãjerãre Dios oca riaso ñarocu mame Cristore tuorũnusuogu meje ĩ ñaja quena. Cristore tuorũnusuogureti mani cũjama, "Yu sĩgũti ña gãjerã rẽtoro masigũ", yi tuoĩaguĩji ĩocũ. Ito bajiro ĩ yija ĩ tuoĩa bujatobitiroca yigu yiguĩji Dios. Ito bajiro Satanás ĩ tuoĩa bujatobitiroca yiyiju Dios, "Dios rẽtoro ñasagu ña yu", yi ĩ tuoĩare waja. [7] Dios oca riasori masure masa ĩna tuorũnure ãmobeami Satanás. Ito bajiri gãjerã Jesure tuorũnumena cuni ĩna rũcubuogu ĩ ñaja quena. Ito bajiro bajigu ĩ ñaja gãjerã busitu masimenaji ĩre.

Dios oca riasori masure ejaburi masa bajire gaye

8 Dios oca riasori masure ejaburarã cuni ito bajiroti gãjerã ĩna rũcuburorã ñaja quena. “Ado robojua yiana mani”, ĩna yiro bajiroti ĩna yirã ñaja quena. Idire quearã meje, niyerure tuo mairã meje ñaja quena. 9 Iti rumuju Cristo oca masa ĩna masibitire queno ĩna tuorũnuja quena. Ito bajiro tuorũnucõri, “Dios ãmoro bajiro mani yijare ĩ tiro riojo ñe seti mana ña mani”, ĩna yija quena. Ito bajiro bajirã ñacõri Dios oca riasori masure ejaburarã ĩna ñaja quena. 10 Ĩnare mu beseroto riojua, “Ãna ñama queno yirã. Ñe seti ma ĩnare”, mu yi ti masija quena. Queno ĩna yija ticõri, ĩnare besegu yiguja mu ĩja. 11 Romia cuni Dios oca riasori masure ejaburarã gãjerã rũcuburorã ĩna ñaja quena. Ñeñarise ñemecutirã oca menimena, idire queamena ĩna ñaja quena. Ito yicõri, “Ado bajirojua yiana mani”, ĩna yiro bajiroti ĩna yirã ñaja quena. 12 Dios oca riasori masure ejaburarã sĩgõreti ĩna manojo cutija quena. Ĩna rĩa queno cudiroca ĩna yija quena. Ito yicõri ĩna ñarãre cuni queno ĩna goti masirã ĩna ñaja quena. 13 Ĩna moarise queno ĩna yija gãjerã rũcuburorã yirãji. “Jesure tuorũnurã ña mani”, yirã ñari oca sẽorã yirãji ĩna. Ito bajiri Jesucristore ĩna tuorũnure gaye, güimenati gãjerãre gotirã yirãji ĩna.

Gãjerã ĩna tuo masibiti gaye

14 “Yoari mejeti mu tu wacu yiguja yu”, yi tuoĩacõri adi papera mure cõa yu. 15 Ito bajibojarocati coji mu tu yu ejabeja, Dios ñarãre ado bajiro mu yi goti masitoni adi papera mure cõa yu. Mani minijuaja Dios catitĩñagũre rũcuburorona minijua mani. Dios oca ñasarisere rũcuburorã ñari, “Riojo gotia Dios oca”, yirã ña mani. 16 Ñasarise ña Dios oca gãjerã ĩna tuorũnubitibojarocati mani tuorũnusotirise. Ĩ oca mani tuo masiroca yiñi Dios. Ado bajiro bajia:

> Manire bajiro ruju cuticõri adi sitaju wadiñi Cristo. Espíritu Santo ĩ rotiro bajiro riti yisotiyiju Cristo. Ito bajiri, “Ñeñaro ĩ yire ma ĩre”, masa ĩna yiroca yiñi Espíritu Santo. Ángel mesa cuni ĩre ti rũcuburoyijarã. Co sita ruyabeto ĩ ocare riasoyijarã ĩna. Ito yicõri co sita ruyabeto ĩre tuorũnuyijarã coriarã. Ito bajiro bajija bero ũmacũju ĩre boca ãmiyiju Dios. Itire mani tuo masiroca yiñi Dios.

Jesure tuorũnu jidicãre gaye

4 1 “Adi macãrucũro iti jedi wari rumuri coriarã Jesucristore tuorũnurã ñabojarãti ĩre tuorũnu jidicãrã yirãji”, recoti manire gotiami Espíritu Santo. Ado bajiro ñaro yiroja: Cristore tuorũnu jidicãcõri rũmú ĩ ruorise riasorãre tuo suyarã yirãji ĩna. 2 Ĩnare riasori masa ado bajiro bajirã ñarã yirãji ĩna. “Ruorã ya mani”, yi masibojarãti ĩnare ruorã yirãji ĩna. “Ñeñaro yirã ña mani”, yi masibojarãti itire tuoĩacõri bojori bujamenaji ĩna. 3 Manojo cutire gaye rẽorã yirãji ĩna. Coji gaye bare rẽorã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati Jesure tuorũnurã mani baroti bare cũñi Dios. Dios oca ñasarise tuorũnucõri, “Queno ya Dios mu”, mani yijaro yirocu barere cũñi Dios. 4 Ado robojua bajia: Ñarocõti Dios ĩ rujeore quenarise ña. Ito bajiri, “Adijua ña bare. Adi ña bare meje”, yi rẽobitiruja manire. Ado bajirojua mani yija quena: Bare bujacõri, “Queno ya Dios mu”, yiruja manire. 5 “Bare dise ruyabeto ña mani baroti”, yi gotia

Dios oca tuti manire. Ito bajiri, mani baroto riojua “Queno ya Dios mu”, mani ĩre yija, “Baya quenarise ña”, yigu yiguĩji Dios.

Queno Jesucristore moa ĩsire gaye

6 Iti oca gãjerã Jesucristore tuorũnurãre mu gotija, queno ĩre moa ĩsigũ ñagũ yiguja mu. Dios oca ñasarise mani tuorũnurisere mu riasoti jidicãbeja buto busa Jesucristore tuorũnu wacu yiguja mu. 7 Bucurã oca ĩna tuoĩa rujeorere tuorũnubesa. Dios ĩ cũre meje ña iti. Ito bajiri waja ma. Diore queno cudi ãmogũ ĩ gayere riasotiya. 8 Mani moaja mani ya ruju sẽoroca ya mani. Ito bajibojarocati Dios gaye mani riasotija rẽto busaro quena iti. Ĩ gaye riasoticõri mani ĩre cudija adi sita mani ñaroca, ito yicõri ũmacũju ĩ tu mani ñaroca cuni manire queno yigu yiguĩji Dios. 9 Adi mure yu gotirise riti ña. Ito bajiri masa jeyaro ĩna tuorũnuroti ña adi. 10 “Catitĩñagũ ñami Dios”, yicõri ĩre tuorũnua mani. Masa jeyarore maso masigũ ñami Cristo. No ĩre tuorũnurãre masogũ yiguĩji. Ito bajiri gãjerã ĩna manire usirioro yi codebojarocati mani moaroti Dios ĩ cũre moaruja manire.

11 Adi oca yu busirise masare riasocõri ĩnare cudi rotiya. 12 Mu tu ñarã Jesure tuorũnurã ĩna queno yitoni ĩna tiro riojo quenarise riti yiya. Quenarise riti busiya. Gãjerãre ti maiña. Cristore queno tuorũnuña. Queno tuoĩacõri quenarise riti yiya. Ito bajiro mu yija ticõri, mamu mu ñabojarocati mure rũcubuorã yirãji ĩna. 13 Yu ejaroto riojua masa ĩna tuoro riojo Dios oca tuti ti gotiya ĩnare. Ito yicõri ĩna oca sẽoroca yirocu Dios oca riasoya masare. 14 Mu queno yi masiroca Dios ĩ mure yire itire jidicãbesa mu. Ito yu ñaroca ĩna ya ãmo moa jeocõri, “Adi ña mu moaroti Dios ĩ cũre”, yicã Jesure tuorũnusuoana. Ito bajiri mu masiroca Dios ĩ mure yire gaye yiya mu.

15 Adi oca yu mure gotirise cudirocu tuorũnuña. Ito bajiro mu yija ticõri, “Dios ocare buto busa cudi masi wacu yami ĩ”, yirã yirãji ĩna mure. 16 Dise ruyabeto mu yiroto riojua queno tuoĩacõri mu yisotija quena. Queno riasorocu queno tuoĩaña. Dios ocare jidicãbesa mu. Ito bajiro mu yija mure masogũ yiguĩji Dios. Ito yicõri mu riasorise tuorũnurãre cuni masogũ yiguĩji Dios.

Jesure tuorũnurãre ũmatã ñare gaye

5 1 Sĩgũ bucugu ñeñaro ĩ yibojarocati buto sẽoro yicõri goti quenobesa. Ado bajirojua mu yija quena: Rũcubuore rãca ĩre goti quenoma. Mu jacure bajiro ĩre rũcubuoba. Mamarãre mu ocabaji mesa bajiroti tuoĩama. 2 Romia bucurãre mu jacore bajiro rũcubuoba. Ito yicõri mamarã romiare cuni mu ocabajio mesa bajiroti tuoĩama. Quenarise riti tuoĩacõri ĩnare rũcubuoba.

3 Manuju godagoanare rũcubuoba. Ĩna bojoro bujaja gãjerã Jesure tuorũnurã ĩnare ejabuaja quena. 4 Ito bajibojarocati sĩgõ manuju godagoro iso rĩa ñaja, ito yicõri janerãbatia ñaja cuni ĩna isore ejabuaja quenaro yiroja. Ito bajiro rotiyiju Dios. Mani jacusabatia manire ti maicõri ĩna masore waja ĩnare mani ejabuaja quena. Iti ña quenarise, ito yicõri Dios ĩ ti wanurise. 5 Manuju godagoro sĩgõti iso ñaja ito yicõri isore ejabuarã manija gãjerã Cristore tuorũnurã ejabuaja quena. Diore riti tuorũnucõri ũmua, ñami cuni ĩre senigõ yigõji iso. Ito bajiri gãjerã Jesucristore tuorũnurã isore ejabuaja quena.

6 Manuju godagoro iso tuoĩa wanu quenarise riti yigo ñajama, ejabuare ma
isoõcõre. Catigo ñabojagoti godacãro bajiro bajiamo iso ñeñaro yigo ñari.
7 Adi yu mure rotirise mu tu ñarã Jesure tuorũnurãre gotiya. Ĩna cudija ticõri,
"Ñeñaro yama ĩna", yi busitu masimenaji gãjerã. 8 Sĩgũ ĩ ñarãre, ĩ jacusa-
batiare cuni ĩ ejabuabeja, "Diore tuorũnugũ ña yu", yibojaguti ĩre tuorũnu
jidicãru ña mi ĩocũ. Gãjerãma Diore tuorũnumena ñabojarãti ĩna ñarãre
ejabuarãji.
9 Sĩgõ manuju godagoro Dios oca riasori masure gãjerã romia rãca iso ejabua
ãmoja sesenta rodori rẽto busaro iso tujago ñaja quena. Sĩgũti manuju cutigoro
iso ñaja quena. 10 "Queno yigoro ñamo iso", masa jeyaro ĩna yigo ñaja quena.
Iso rĩare queno masogoro ñaja quena. Iso ya wi ejarãre queno boca ãmigoro iso
ñaja quena. Gãjerã Jesure tuorũnurãre wanure rãca iso ejabuagoro ñaja, bojoro
bujarãre cuni ejabua, ito yicõri quenarise riti iso yigo ñaja quena.
11 Dios oca riasori masure ejabuarona mamarã busa manuju godagoanare
cũbesa. Mamarã busa mu cũja mucana tudi buto manuju cuti ãmobojacõri
ĩna moaroti Cristo ĩ cũrere jidicã ãmorã yirãji gajea. 12 Ito bajiro ĩna yija,
"Dios oca riasori masure ejabua ãmosotia gua", ĩna yiro bajiro yi tĩomenaji
ĩna. 13 Gaje mure gotia yu. Jãjarã masa tu ña ucucõri teri jairã ñarã yirãji ĩna.
Iti riti meje yirã ñarãji ĩnaõna. Oca socari masa cuni ñarã yirãji. Gãjerã ĩna
busija tuocõri, rocati busi bato ãmorã yirãji ĩna. Ĩna busirotioni meje busirã
yirãji. 14 Ito bajiri mamarã busa manuju godagoana mucana ĩna tudi manuju
cutire ãmoa yu. Rĩa cuti, ĩna ya wi tirũnu, ĩna yi ñare ãmoa yu. Ito bajiro
ĩna bajija ticõri, gãjerã manire busitu ãmorã, "Ñeñaro yirã ñama Cristore
tuorũnurã", yi masimenaji ĩna manire. 15 Coriarã manuju godagoana Cristore
tuorũnu jidicãcõri Satanásjuare tuorũnu suyama ĩna.
16 Jesure tuorũnurã ĩna ñarã wato manuju godagoro iso ñaja ĩna isore eja-
buaja quena. Gãjerã Jesure tuorũnurã ejabuamenaji isore iso ñarã ĩna ejabua-
cãjare. Manuju godagoana bojoro bujarãre ito yicõri ĩnimujua ĩnare ejabuagu
manija ticõri, ĩnare ejabuarã yirãji gãjerã Jesure tuorũnurã.
17 Ito mu tu ñarã bucurã queno Jesure masirãre buto rũcubuoja quena. Ito
yicõri gãjerã Jesure masirãre ĩna queno ũmatã ñaja ticõri, ĩnare rũcubuocõri
waja yija quena. 18 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: "Ta wecu trigo ajere ĩ wi cuda
codaja, 'Bajaro ĩ cuni jabeto', yirona ĩ ya rise sia biabesa", yi gotia Dios oca tuti.
Gaje ado bajiro gotia: "No moarãti waja bujarã yirãji", yi gotia Dios oca tuti.
19 Jesure tuorũnurãre ũmatã ñagũre gãji ĩ oca menija, gãjerã ĩ baba mesa ĩ
robo yirã manija cudibeja quena. 20 No ñeñaro yisotirãreama gãjerã ĩna tiro
riojo oca sẽoro yicõri jidicã rotiya. Ito bajiro mu yija ti güicõri ñeñaro yime-
naji ĩna cuni. 21 Ado bajiro mure rotia yu Dios ĩ tiro riojo, Jesucristo, ito yicõri
ángel mesa cuni ĩ beseana rãca: Sĩgũ mu baba ĩ ñabojarocati ñeñaro ĩ yija oca
sẽoro yicõri ĩre jidicã rotiya. Masa jeyarore coro bajiro mu rũcubuoja quena.
22 Dios oca riaso ñarocu mu cũ ãmoja usiriobicuti mu beseja quena. Queno
yigu ĩ ñaja tirocu usiriobesa mu maji. Ñeñaro yigure mu cũjama, "Ñeñaro ĩ
yigu ñabojarocati ĩre cũami Timoteo", yirã yirãji masa mure. Ñeñaro yibe
yirocu, ñeñaro yirã rãca baba catibesa mu. Gãjerã ñeñaro ĩna yibojarocati
coca ĩna rãca ñeñaro yibeja mu.
23 Tuoya Timoteo mu. "Coji meje jeraga juni cõsotigu mu ñajama ide goti
idibesa. Uyé ide cuni jabeto idiya", ya yu mure.

24 Coriarã ñeñaro ĩna yirise recoti tia mani. “Masa ĩna ñeñaro yirise waja
Dios ĩ seniri rumu ĩnare waja senigü yiguĩji”, yi tuoĩa mani. Gãjerãreama
ñeñaro yirã ĩna ñabojarocati recoti ĩna ñeñaro yija tibea mani. Ito bajibojaro-
cati masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ seniri rumu, “Ñeñaro yirã ñama ĩna”,
yi ti masirã yirãji masa jeyaro. 25 Coriarã queno ĩna yirise recoti tia mani.
Gãjerãma queno ĩna yibojarocati recoti tibea mani. Ito bajibojarocati masare
Dios ĩ waja yiri rumu “Queno yirã ñama ĩna”, yi masirã yirãji masa jeyaro.

Gãjerãre moa ĩsirã bajire gaye

6 1 Jesucristore tuorũnurã gãjerãre moa ĩsirã ñari ĩna ujarãre ĩna rũcu-
buoja quena. Ĩna ujarãre rũcubuobeja ticõri, “Ñeñaro yirã ñama Jesure
tuorũnurã. Ñe waja ma ĩna riasorise”, yirã yirãji gãjerã. 2 Cristore tuorũ-
nurãre moa ĩsiri masa ñari ĩna ujarãre ĩna rũcubuoja quena. “Mani robo baji-
rãti ñama ĩna. Ĩnare rũcubuomena mani”, yibitiruja ĩnare. Ado bajirojua ĩna
yija quena. Ĩna uju Jesucristore ĩ tuorũnugü ñajare buto busa ĩna moa ĩsija
quena. Jesucristore tuorũnugü ĩ ñajare ĩ ñarã bajiroti ĩna ĩre ti maija quena.
Ito bajiri buto busa ĩna ĩre moa ĩsija quena. Adi ito mu tu ñarãre mu riasore
ãmoa yu.

Niyerure tuo maire gaye

Ado bajiro ĩnare mu cudi rotire ãmoa yu: 3 Mani Uju Jesucristo oca ñasa-
rise iti ña mani tuorũnusotirise. Mu tu gãna coriarã manire bajiro tuoĩarã
meje ñama ĩna. Ricati tuoĩama. Ito bajiro tuoĩacõri ruore gaye oca riasoama.
4 Ito bajiro riasorã ñama, “Gãjerã rẽtoro masirã ña gua”, yirã. Ito bajiboja-
rocati masirã meje ñama ĩna. Cristo gaye gãmeri busi tobua ãmosotiama.
Gãmeri oca josama ĩna. Ito bajiro ĩna yija, masa ricati tuoĩaroca yama. Masa
ĩna gãmeri ti tudiroca yama. Masa ĩna gãmeri busituroca yama. Ito yicõri
masa ĩna gãmeri tuo rũcubuobitiroca yama. 5 Ñeñarise tuoĩarã ñari masa
rãca oca josasotiama ĩnaõna. Oca riojo ñasarisere masirã meje ñama ĩna.
“Dios oca masare mani riasoja niyeru jairo bujarã yirãji mani”, yi tuoĩama
ĩna. Ito bajiro yirã rãca baba cutibesa. 6 Jesucristore mani tuorũnurise buto
ñasarise ña. Jairo rucomena ñabojarãti Cristore tuorũnucõri mani wanuja
gajeoni jairã robo bajiro bajia mani. 7 Adi sita mani rujeaja ñe rucomenati
rujeayija mani. Ito bajiroti mani godaja cuni ñe ãmi wamenaji mani. 8 Mani
bare cuti, yutabuju cuti, mani yijama, “Ñejua ruyabea”, yi tuoĩacõa mani.
Ito bajiri wanu quena mani. 9 Gãjerãma niyeru jairo bujarona ñeñarisere
ñemecuti masibeama ĩna. “Ado bajiro ñeñaro yicuja yu”, yi tuoĩabitiboja-
rãti ñeñaro yisuoama ĩna. Ito bajiri ñeñaro yisuocõri rocati quenabiti yi uya
ãmorãji ĩna. Ñeñaro yi uyacõri itire jidicã masimenaji ĩna. Ito bajiri jeame
ujurojũ warã yirãji. 10 Niyerure riti tuo mairã ñeñaro yirã yirãji itire bujа-
rona. Niyerure mani tuo maija dise ruyabeto ñeñarise yisuorã yirãji mani.
Coriarã ñama buto niyerure buja ãmocõri Jesucristore tuorũnu jidicãrã. Ito
bajiro yicõri ĩna ya usiju bojori bujama ĩna.

Timoteore Pablo ĩ rotire gaye

11 Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩna robo yibesa muáma. Dios yagu ñari que-
narise riti buto yiya mu. Diore riti rũcubuoya. Ito yicõri ĩre riti tuorũnuña.

Gãjerãre tuo maiña. Tuoĩa bujatobitibojaguti Cristore tuorũnu jidicãbesa. Gãjerãre rũcubuocõri ĩnare quenoti yiya. 12 Ñeñaro yijaro yirocu, rũmú ĩ mure usirioro yibojarocati Jesucristore tuorũnucõri quenarise riti yiya. Ito bajiro mu yija ticõri, mure waja yigu mu catitĩñaroca yigu yiguĩji Dios. Dios oca riasori masu mure ĩ cũri rumu gua jãjarã tuoro riojo, "Cristore tuorũnugũ ñari quenarise riti yi ãmoa yu", yicu mu. 13 Dios dise ruyabeto iti ñasotiroca yigu mure yu rotirise tuoguĩji ĩ. Jesucristo mani Uju cuni yu mure rotirise tuoguĩji ĩ. Ĩ ñami güibicuti Poncio Pilato wame cutigu ĩ tiro riojo, "Dios ĩ cõaru ña yu", yigu. Ado bajiro mure rotia yu: 14 Yu mure rotirise ñarocõti cudiya. "Ñeñaro yami ĩ", gãjerã mure yi busitube yirocu, yu rotirise ñarocõti cudiya. Ito bajiro yisotiba mani Uju Jesucristo ĩ ejarocõjuti. 15 Dios ĩ ãmori rumuti tudi ejagu yiguĩji Cristo. Rẽtoro rũcubuogu ñami Dios. Rẽtoro masigũ ñami ĩ. Ñimu gãji ĩ robo bajigu uju mami. Ñimu gãji ĩ robo rũcubuoru mami. 16 Ĩ sĩgũti ñami godabicu. Buto busuroju masa ĩna ejabetoju ñasotiami ĩ. Sĩgũ ĩre tigoru maquĩji. Ito yicõri sĩgũ ĩre tibicu yiguĩji. Ĩre rũcubuotĩñaruja manire. Ñimu gãji ĩ robo rẽtoro masigũ mami. Ito bajiro riti bajitĩñajaro ijariju cuni.

17 Adi sita gaye gajeoni jairo rucorãre, " 'Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gua', yibesa", yiya ĩnare. " 'Jaje niyeru rucoa yu. Ito bajiri ñe rẽtabetoja yure', yi tuoĩabesa mua", yiya ĩnare. Yoari mejeti jedirise ña niyeru. Dios catitĩñagũre tuorũnucõri, "Ĩti ñami manire tirũnugũ", yiruja ĩnare. Mani queno wanu quena ñatoni manire queno yigu yiguĩji Dios. 18 Gajeoni jairãre, "Quenarisejua yiya mua", yi rotiya ĩnare. Gajeoni buja ãmore rẽto busaro quenarise ña queno yire. Ĩna ya niyerure tuo maimenati gãjerãre ejabuarona ĩna ĩsija quena. 19 Ito bajiro ĩna yija ticõri, masare Dios ĩ waja yiri rumu ĩnare queno waja yigu yiguĩji ĩ. Jogabiti gaye ĩnare ĩsigũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri ĩna catitĩñaroca yigu yiguĩji.

Timoteore Pablo ĩ rotisusare gaye

20 Tuoya Timoteo mu. Ĩ oca riasojaro yirocu, mure cũñi Dios. Ito bajiri ĩ mure cũru ñari queno riasoya. Rocati masa ĩna tuoĩa rujeorere tuorũnubesa. Ñe waja ma iti. Ito bajiro busirã rãca gãmeri tuoĩa busibesa. "Buto masire gaye riasorã ya gua", yirãre tuorũnubesa. Ito bajiro yibojarãti oca ñasarise meje riasoama ĩna. 21 "Buto masire gaye riasoa gua", yirãre tuo suyama coriarã. Ito bajiri ĩnajuare tuo suyacõri Diore tuorũnubeama ĩna.

Dios queno yisotijaro mure. Itocõ ña.

Segunda carta de San Pablo a

Timoteo

Timoteore Pablo ĩ papera cõare gaye

1 1-2 Ñati yʉ baba Timoteo mʉ. “Quenajaro”, ya yʉ mʉre. Yʉ ña Pablo. Adi papera mʉre cõa yʉ. Jesucristo ĩ cũrʉ ña yʉ. Jane mejejʉ ado bajiro yicãyijʉ Dios: “No yʉ Macʉre tʉorũnʉrãreti ĩna catitĩñaroca yigʉ yigʉja yʉ”, yicãyijʉ Dios. Iti oca yʉ riaso ucutoni yʉre cũñi Dios, ĩ ãmoro bajiroti. Tʉoya Timoteo mʉ. Mʉre bʉto tʉo maicõri yʉ macʉre bajiro mʉre tʉoĩa yʉ. Mani Jacʉ Diore mʉre yiari seni ĩsisotia yʉ. “Ĩ queno ñaroca yiya. Ĩre ti maiña ito yicõri ñe oca manoti ĩ ñaroca yiya”, yi Diore seni ĩsisotia yʉ mʉre yiari. Ito bajiroti mani Ʉjʉ Jesucristore cʉni seni ĩsisotia yʉ mʉre yiari.

Masare Cristo oca goti batoya, Pablo ĩ yire gaye

3 Yʉ ñicʉsabatia Diore ĩna rʉ̃cʉbʉoado bajiroti rʉ̃cʉbʉoa yʉ cʉni. “Yʉ ñeñaro yirisere coe jeoñi Dios”, yi tʉoĩacõri ĩ tiro riojo queno ĩre moa ĩsia yʉ. Ʉ̃mʉa ñami cʉni mʉre yiari Diore seni ĩsisotia yʉ. Mʉre tʉoĩa bʉjacõri, “Queno ya Dios mʉ”, yisotia yʉ ĩre. 4 Yʉ wacati rʉmʉ mʉ oticati masia yʉ. Mʉcana mʉre bʉto ti ãmoa yʉ queno wanʉ quenarocʉ. 5 “Cristore queno tʉorũnʉgʉ̃ ñami Timoteo”, yi tʉoĩa yʉ mʉre. Mʉ ñico Loida, mʉ jaco Eunice cʉni mʉ riojʉajʉ ito bajiro Cristore tʉorũnʉyijarã ĩna. “Mʉ cʉni ito bajiroti Cristore tʉorũnʉgʉ̃ ñagʉ̃ja mʉ”, yi tʉoĩa yʉ mʉre.

6 Ito bajiri yʉ ãmo mʉre moa jeocati rʉmʉ mʉcana mʉ tʉdi tʉoĩare ãmoa yʉ. Ito bajiro yʉ yicati rʉmʉ Diore mʉ moa ĩsi masiroca yiñi ĩ. Itire ãcabojabesa. Wanʉcõri queno bʉsa ĩre mʉ moa ĩsire ãmoa yʉ. 7 Mani ya ʉsijʉ mani tʉoĩa güi ñatoni meje yiñi Dios. Ado bajirojʉa yiñi. Mani tʉoĩa oca sẽoroca yiñi ĩ. Espíritu Santo manire queo sãcõri queno mani ĩre moa ĩsiroca yiñi. Gãjerãre mani ti mairoca yiñi. Ito yicõri ñeñarise mani ñemecʉti masiroca yiñi Dios. 8 Mani Ʉjʉ Jesucristore bʉsi ejabʉagʉ, “Masare masogʉ̃ ñami ĩ. Ĩre riti tʉorũnʉa yʉ”, yibojobesa. Masare Jesucristo oca yʉ riasore waja ado tubia ecorʉ ña yʉ. Ito bajiro yʉ bajibojarocati, “Pablo ñami yʉ baba”, yibojobesa. “Pablo ĩ tʉoĩa bʉjatobitiro bajiro bʉjagʉ yigʉja yʉ cʉni”, yi tʉoĩa güibesa. Jesucristo oca quenarise mʉ masare riasobojarocati co rʉmʉ mʉ tʉoĩa bʉjatobitiroca yirã yirãji gãjerã. Ito bajiro ĩna yibojarocati mʉ ñemecʉti masitoni mʉre ejabʉagʉ yiguĩji Dios. 9 Manire masoñi Dios. Ĩ ñarã queno yirã mani ñatoni manire beseñi ĩ. Mani queno yirise ticõri meje manire masoñi Dios. Ñeñaro yirã mani ñabojarocati manire masoñi ĩ. Manire ti maicõri ĩ

ãmoro bajiroti manire masoñi Dios. Adi macãrucũro ĩ rujeoroto riojua manire masi yucõri manire ti maiyiju Dios. “Yu Macu Jesucristo ĩ godarotina suoriti ĩnare masogũ yiguja yu”, yi tuoĩa yucãyiju Dios. 10 Adi sitaju wadicõri mani Ujju Jesucristo ĩ manire goda ĩsirena suoriti, “Manire ti maiami Dios”, yi tuoĩa masia mani, adi rumuri ĩja. Godabojaguti tudi Jesucristo catijare, ija mani godarotire güibea mani. “Cristo oca quenarise mani tuorũnuja mani catitĩñaroca yigu yiguĩji”, mani yi masiroca yami ĩ.

11 Iti oca yu masare goti rẽtobutoni yure cũñi Dios. Judio masare meje Cristo oca yu riaso ucutoni yure cũñi ĩ. 12 Iti oca yu riasore waja ado tuoĩa bujatobiti ña yu. Yu tuorũnugũre ĩre queno masia yu. Ito bajiri ado tubia ecobojaguti bojori bujabea yu. Yure tirũnugũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, “Masa ñeñaro yirise waja ĩ seniri rumu yure masogũ yiguĩji”, yi masia yu.

13 Oca ñasarise muare riasocu yu. Iti oca yu muare riasocati riaso jidicãbesa masare. Jesucristore tuorũnu jidicãbesa. Jesucristo ñarã ñacõri ĩre tuo mairuja manire. Ito bajiroti gãjerã ĩre tuorũnurãre cuni mani maija quena. 14 Ĩ oca masare mu riasotoni mure cũñi Dios. Mani ya usiju quedi sãjaru Espíritu Santo ĩ ejabuarisena masare riasoya.

15 “Asia sita gãna Pablore jidicãñi ĩna”, yi masigũja mu. Ĩna wato ñama yure jidicãrã Figelo ito yicõri Hermógenes. 16 Yure ĩna jidicãbojarocati Onesíforo wame cutiguama yure ejabuaquĩ. Ito yicõri yu oca sẽoroca yiquĩ ĩ. Tubiara wi yu ñabojarocati “Ĩre ti ãmobea yu”, yibitiquĩ yure. Ito bajiri ĩre mani Ujju Dios queno ĩ yire ãmoa yu. Ĩ ñarãre cuni ito bajiroti Dios ĩ yire ãmoa yu. 17 Ado Roma wame cutiri cuto ejacõri yure bujarocu ãma jidicãbisĩ ĩ. 18 “Ado Efesoju Pablo ĩ ñaroca queno ejabuaquĩ Onesíforo”, yi masigũja mu. Yure ĩ queno yire waja ĩre queno yijaro mani Ujju. Masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ seniri rumu ĩre ti maijaro Dios.

Ñemecutiya Timoteo mu, Pablo ĩ yire gaye

2 1 Tuoya yu macu Timoteo mu. Manire ti maicõri ĩ ñarã mani ñaroca yiñi Jesucristo. Ito bajiri itire tuoĩacõri oca sẽoña mu. 2 Jãjarã masare oca yu riasoroca tuogocacu ñacu mu. Ito bajiri yu mure riasogocati Jesure masirãre riasoya, gãjerãre ĩna riaso masitoni. Ito bajiro mu yija gãjerãre Cristo oca ñasarise riasorã yirãji ĩna cuni.

3 Jesucristore queno tuorũnugũ ña mu. Ito bajiri tuoĩa bujatobitibojaguti surara masu bajiro ñemecutiya mu. 4 Ĩna uju rotirise riti tuorũnurãji surara. Gãjerã ĩna yisotiriseama tuorũnumenaji ĩna. Ĩna uju rotirise riti cudi ãmorãji ĩna. 5 Ito bajiroti no ajere gaye rẽtocũ ãmogũ, ajere ujarã ĩna rotiro bajiro ĩ cudija quena. Itire ĩ cudibeja ĩ ajere waja bujabiquĩji ĩ. 6 Ito bajiroti no weseca moagũ ĩ moare waja cajero iti wese rica bujagu yiguĩji ĩ. Gãjerã riojua bujasuogu yiguĩji ĩ. Ito bajiroti bajija quena. 7 Iti oca mure yu gotirise queno tuoĩaña. Itire mu queno tuoĩaja mu tuoĩa masiroca yigu yiguĩji mani Ujju.

8 Jesucristo ĩ ñare gaye tuoĩate mu. Uju ñayoru David wame cutigu janerãbatia janami ñayiju ĩ. Ĩre ĩna sĩabojarocati ĩ tudi catiroca yiyiju Dios. Iti ña oca quenarise. Ito yicõri iti ña masare yu oca goti rẽtobure. 9 Iti oca masare yu riasore waja ado tubiara wiju tuoĩa bujatobiti ña yu. Ñeñaro yigure bajiro come mana yure siacã ĩna. Come mana yure ĩna siabojarocati Dios ocareama camota masimenaji ĩna. 10 Ito bajiri ado robojua bajia. Dise ruyabeto yu tuoĩa

bʉjatobitiroca ĩna yibojarocati ñemecʉtigʉ yigʉja yʉ. Dios ĩ beseana Jesucristore ĩna tʉorʉ̃nʉre ãmoa yʉ. Ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉja ĩnare masogʉ̃ yiguĩji. Ito bajiri ĩ rãca ʉ̃macʉ̃jʉ catitĩñarã yirãji ĩna. Itire tʉoĩacõri yʉ tʉoĩa bʉjatobitiroca masa ĩna yibojarocati itire ñemecʉtigʉ yigʉja yʉ.

11 Oca riojo ñasarise ado bajiro gotia:
Cristore tʉorʉ̃nʉrã ñari mani godaja ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani.
12 Tʉoĩa bʉjatobitibojarãti mani ñemecʉtija, co rʉmʉ ĩ rãca rotirã yirãji
mani cʉni. “Masibea yʉ Jesure”, mani yija co rʉmʉ, “Masibea yʉ
mʉre”, yigʉ yiguĩji ĩ cʉni manire.
13 “Ado bajiro yiana mani”, mani yiro robo yi jeobitibojarocati ĩjʉama,
“Ado robo yicʉja yʉ”, ĩ yiado bajiroti yi jeogʉ yiguĩji. Riojo gotisotigʉ
ñari rʉore oca goti masibeami ĩ.

Queno Diore moa ĩsiña, Pablo ĩ yire gaye

14 Mʉre yʉ gotirise ito gãna mʉcana tʉdi ĩna tʉoĩaroca yiya. Ado bajiro ĩnare mʉ gotire ãmoa yʉ: “Biyaro mʉa oca josarise jidicãtoni yʉre cũñi Dios. Ito bajiri ñasabitire mʉa tʉoĩa jidicãja quena. Ñasabiti mʉa tʉoĩa bʉsija, ñe waja ma iti. Ito bajiro mʉa bʉsija tʉocõri, tʉo wisarã yirãji mʉare tʉo coderã cʉni”, yiya ito gãnare. 15 Dios ĩ mʉre ti wanʉtoni yiro robo queno ĩre moa ĩsiña Timoteo mʉ. Ito bajiro mʉ yija ticõri, queno mʉre wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios. Ĩ ocare queno riasotiya, masare queno mʉ goti rẽtobu masitoni. “Diore queno moa ĩsia yʉ”, mʉ yi masija ĩ tiro riojo bojobicʉ yigʉja mʉ. 16 Adi sita gaye riti tʉoĩacõri rʉore oca riasorã rãca tʉoĩa bʉsibesa. Ito bajiro masare riasocõri bʉto bʉsa ĩna ñeñaro yi waroca yirã yirãji ĩna. 17 Rʉore oca riasorã ĩna rʉorise cami jogare robo bajiro bajia. Ĩna rʉorise cami joga waro bajiro baji wajʉ iti. Gãjerãre ĩna tʉoĩa wisaroca ya iti. Jʉarã rʉore oca riasorã ado bajiro wame cʉtirã ñama, Himeneo, ito yicõri Fileto. 18 Oca riojo ñasarisejʉa jidicãcõri rʉore ocajʉa riasoama ĩna. “Godarãre mʉcana tʉdi catiroca Dios ĩ yiri rʉmʉ rẽtacoajʉ”, yi riasoama ĩna. Ito bajiro ĩna riasoja tʉocõri, coriarã Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã tʉoĩa wisama ĩna. 19 Ito bajiro ĩna riasobojarocati Dios ocama ñeñabetoja iti. Ĩ oca ito bajiro ñatĩñaro yiroja. Ĩ oca ado bajiro gotia: “Ĩ ñarãre ti masiami mani Ʉjʉ”, yi gotia Dios oca. Gaje ado bajiro gotia iti: “No, ‘Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ña gʉa’, yirã, ĩna ñeñaro yirisere jidicãja quena”, yi gotia Dios oca.

20 Queno tʉoya, goti masiore ocana mʉre gotigʉ ya yʉ. Wi jajo wijʉ somotẽrori jaje ñaro yiroja. Quenari tẽrori ñaro yiroja. Oro wame cʉtirisena ito yicõri plata wame cʉtirisena ĩna menire ñaro yiroja iti somotẽrori. Somotẽrori gaje bʉto quenarise meje ñaro yiroja. Yucʉna, ririna ĩna menire ñaroja gaje. Iti wi ʉjʉ ñasari masa ĩna ejaja ticõri, somotẽrori quenarisena bare jeogʉ yiguĩji ĩnare. Iti tẽrorire wanʉgʉ̃ queno codegʉ yiguĩji ĩ. Gaje somotẽrorireama quenasabitire co rʉmʉ rʉyabeto bare jeo bagʉ yiguĩji. 21 No ñasarise Diore moa ĩsi ãmogʉ̃ ñarocõti ñeñaro ĩ yirise jidicãja quena. Ñeñarise jidicãcõri Diore riti ĩ rʉ̃cʉbʉoja quena. No ito bajiro yigʉti quenarise Diore moa ĩsigʉ̃ ña yucãgʉ̃ yiguĩji.

22 Mamʉ ñabojagʉti gãjerã mamarã ĩna ñeñaro yi ʉyarisere ti cũbesa mʉáma. Quenarisejʉa riti yisotiya mʉ. Diore riti tʉorʉ̃nʉ ñasotiya. Gãjerãre ti maicõri queno ñe oca manoti, ñaña mʉ. Ĩna ñeñaro yirise jidicãnajʉa

Cristore riti tuorũnurã rãcajua baba cutiya. 23 Ñeñaro tuoĩa busirã rãca baba cutibesa. Ĩna tuoĩa busirise rocati gaye ñacõri ñe waja ma. “Masa ĩna oca josaroca yama ĩna”, yi masigũja mu ĩnare. Mure ĩna seniĩa josabojarocati ĩnare tuorũnubesa. 24 No mani Ujure moa ĩsi ãmogũti oca josagu meje ĩ ñaja quena. Ado robojua ĩ bajija quena: Masa jeyarore queno yigu ñaja quena. Queno riasogu ñaja quena. Ĩre bajiro ĩna tuoĩabitibojarocati usirioro ĩnare yi codebicu ĩ ñaja quena. 25 Dios oca ti tudirãre quenoti ĩ goti quenoja quena. Ito bajiro ĩnare ĩ gotija ĩna ñeñaro yirise jidicãroca yigu yiguĩji Dios gajea. Ito bajiri Dios oca ñasarise tuorã yirãji gajea. 26 Oca ñasarisere tuorũnucõri quenarisere tuoĩarã yirãji ĩna. Ĩna ñeñaro yirisejuare jidicãcõri rũmúa ujure rẽtocũrã yirãji ĩna. Rũmúa ujure cudigoana ñabojarãti ĩre rẽtocũrã yirãji.

Adi macãrucũro iti jedi warijũ gaye

3 1 “Adi macãrucũro iti jedi warijũ buto josari rumuri ñaro yiroja”, mu yi masire ãmoa yu. 2 Ado bajiro bajiro yiroja. Ĩna ya rujure maicõri ĩna ya gajeonire cuni tuo mairã ñarã yirãji adi sita gãna. Ito bajiroti ĩna ya niyerure cuni tuo mairã yirãji. “Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gua. Ñejua ruyabea guare”, yi tuoĩarã yirãji masa. Gãjerãre busiturã yirãji. Ĩna jacusabatiare cudimena yirãji. Ĩnare queno gãjerã yibojarocati, “Queno ya mua”, yimenaji ĩna. Ñeñaro yirã ñari Dios ocare cuni rũcubuomena yirãji ĩna. 3 Gãjerãre ti maibiticõri ĩnare ñeñaro yirã yirãji ĩna. Gãmeri ti tudirã yirãji. Oca ruo gotiri masa ñarã yirãji ĩna. Ĩna ñeñaro yi ãmorise ñemecutimenaji. Gãjerãre ñeñaro yi coderã yirãji. Queno yirãre ti tudirã yirãji. 4 “Mu babaguti ñagũ yigũja yu”, yi ruocõri, oca menirã yirãji ĩna. Ĩna ãmoro bajiroti ñeñaro yirã yirãji ĩna. “Gãjerã rẽtoro ñasarãguti ña gua”, yirã yirãji ĩna. Dios ĩ ãmorisejua yiro õno yirã ĩna yi ãmorisejua yirã yirãji ĩna. 5 “Dios ocare rũcubuorã ña gua”, yirã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati, “Dios sĩgũti ñami rẽtoro masigũ”, yi rũcubuomenaji ĩna.

Ito bajiro yirã rãca baba cutibesa. 6 Romia queno tuoĩamenare, “Dios oca muare goti rẽtobuana gua”, yama ĩna coriarã. “Bujato bajia ñeñaro yirã romia ña gua”, yibojarãti ñeñaro ĩna yirise jidicã masimena romiare ãmarã yirãji ruori masa. Ito bajiro bajirã romiare ruorona ãmarã yirãji ĩna. 7 Dise ruyabeto gãjerã ĩna riasobojarisere tuorũnu ãmoama romia ĩnaõna. Ito bajiro yicõri Dios oca ñasarisere tuo masibeama ĩna. 8 Jane mejeju Janes wame cutigu ito yicõri Jambres wame cutigu cuni Moisés ñayorure ti tudicõri ĩre cudi ãmobisijarã ĩna. Ito bajiro bajirã ñama ruori masa. Dios oca riojo ñasarisere ti tudiama ĩna. Ñeñarise riti tuoĩama ĩna. “Diore tuorũnurã ña gua”, yibojarãti ĩre tuorũnurã meje ñama ĩna. 9 Ito bajiro ĩna bajijare, “Rocati ruore oca riasoama ĩna”, yi masirãji masa jeyaro. Jane mejeju Janes ito yicõri Jambres cuni ĩna ruore ti masiado bajiroti adi rumuri ruorãre cuni ti masirã yirãji masa.

Timoteore Pablo ĩ rotire gaye

10 Ĩna robo bajigu meje ña Timoteo muáma. Masare yu riasorise gaye queno masia mu. “Ito bajiro ñasotigu ñami Pablo”, yure yi masia mu. “Jesucristore tuorũnugũ ñari ĩ ãmorise riti yi ãmoami Pablo”, yi masigũja mu yure. “Masare usirioro yigu meje, ĩnare ti maigũ ñami Pablo”, yure yigũja mu.

“Tuoĩa bujatobitibojagutiDios oca masare riaso jidicãbisĩ Pablo”, yure yi masigũja mu. 11 Cristo oca yu riasojare masa ĩna yure usirioro yi codeja ticu mu. Yu tuoĩa bujatobitija ticu mu. Antioquía, Iconio ito yicõri Listra wame cutiri cutoju cuni yure rẽtare ñarocõti masigũja mu. Iti cutorijuyu tuoĩa bujatobitiroca masa ĩna yure yire masigũja mu. Ito bajiro ĩna yibojarocati mani Ujuyure codeñi ĩ. 12 No Jesucristore tuorũnurã queno yi ãmorãre usirioro yi coderã yirãji gãjerã. 13 Ñeñaro yirã ito yicõri ruo jairã cuni buto busa ñeñaro yi warã yirãji. Ruore oca gotisotirã yirãji. Gãjerã cuni ito bajiroti ruorã yirãji ĩna ruorã ñajare.

14 Ĩna bajiro yibesa muáma. Dios oca mu riasotire tuorũnu jidicãbesa. “Yure riasogoana oca riojo ñasarise riasocã ĩna”, yi masigũja mu. 15 Dios oca tutire macuacã ñagũju riasotisuoyija mu. Dios oca riasotigu ñari, “No Jesucristore tuorũnugũti, ĩre masogu yiguĩji Dios”, yi masigũja mu. 16 Dios oca tuti ucagoana ĩna tuoĩa rujeore meje ucayijarã ĩna. Ĩna tuoĩarisejuDios ĩ gotire riti ucayijarã. Ĩ oca tuti ña mani riasotiroti. Itire riasoticõri oca riojo ñasarise masia mani. Itire riasoticõri, “Ñeñaro yigu ña yu cuni”, yi masia mani. “Yu ñeñaro yirise jidicãcõri, queno ñagu yiguja yu”, yi masia mani. Ĩ ocare riasoticõri Dios ĩ ãmorise quenarise moa masia mani. 17 “Ado bajiro Diore mani moa ĩsija quena”, mani yi masire ãmoami Dios. Gãjerãre quenarise yirona mani ña yucãre ãmoami Dios. Ito bajiri ĩ ãmorise mani yi masitoni ĩ oca tuti manire cũñi ĩ.

Timoteore Pablo rotisusare gaye

4 1 Tuoya Timoteo mu. Yu mure rotirise tuoami Dios. Cristo masa jeyarore ti beserocu cuni yu mure rotirise tuoami. Jesucristo ĩ tudi ejari rumu catirãre, godanare cuni ti besegu yiguĩji. Ñeñaro yigoana tuoĩa bujatomena yirãji ĩna. Jesucristore tuorũnurãma ĩ rotirojuĩ rãca ñatĩñarã yirãji mani. Itire masigũja mu. Ito bajiri ado bajiro mure rotia yu. 2 Dios oca masare riaso ñasotiya. Masa ĩna tuo ãmoja, ĩna tuo ãmobeja cuni oca ñasarise riaso jidicãbesa. “Ñeñaro yirã ña gua”, masa ĩna yi masitoni ĩnare riasoya. Ĩna ñeñaro yirise jidicã ãmomenare goti quenoña. Dios oca masare riasocõri ĩna oca sẽoroca yiya. Coji Dios ocare ĩna tuo masibitibojarocati ĩnare junisinibesa mu. Usiriobicuti ĩnare Dios oca riasosotiya. 3 Oca riojo ñasarisere ti tecõri itire masa ĩna tuo ãmobiti rumu ejaro yiroja co rumu. Ĩna ñeñaro yi ãmorise riti yirã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩna tuo ãmorise riasorãre riti ãmarã yirãji ĩna. Oca riojo ñasarise riasorãjuare tuo ãmomenaji ĩna. 4 Oca riojo ñasarisere jidicãrã yirãji ĩna. Masa ĩna ruo gotirisereama tuorũnurã yirãji ĩna. 5 Muáma ĩna bajiro yibeja mu. Queno tuoĩarise jidicãbesa mu. Tuoĩa bujatobitibojagutiñemecutiya mu. Cristo oca tuoĩamenare riaso ucuya mu. Mu moaroti Dios ĩ cũre ñaro bajiroti yiya.

6 Yure ĩna sĩaroti rumu jabeto ruya. Jesucristo oca masare yu riasojare yure sĩarã yirãji ĩna. Ito bajiri yoari mejeti Dios tu wacu yigu ja yu. 7 “Ĩna ñeñaro yirise jidicãjaro”, yirocu Cristo oca masare riaso josacu yu. Jeyaro moare yure Dios ĩ cũre ito bajiroti jeoa yu. Diore tuorũnu jidicãbiticu yu. 8 Ito bajiri ĩre yu tuorũnu jidicãbitire waja yure queno yigu yiguĩji Dios. Queno yigoana ĩna jesari bedo bujagu yigu ja yu cuni. Masare ĩ ti beseri rumu yure waja yigu yiguĩji ĩ. Masa ĩna yigoado bajiroti ĩnare ti besegu yiguĩji ĩ. Yure riti meje

waja yigu yiguĩji ĩ. No Jesucristore tuo maicõri ĩ tudi ejari rumu bocatirãre cuni queno waja yigu yiguĩji ĩ.

Timoteore Pablo ĩ ti ãmore gaye

9 Tuoya Timoteo mu. Yoari mejeti yure tigu waya. Sejabesa mu. 10 Yu rãca ñabojagu yure jidicãquĩ Demas wame cutigu. Dios gaye rẽtoro adi sita gayejuare ãmoquĩ ĩ. Ito bajiri yure jidicãcõri Tesalónica wame cutiri cutoju waquĩ ĩ. Galacia sita gãnare Dios oca riasogu waquĩ Crescenteama. Ito yicõri Dalmacia sita gãnare riasogu waquĩ Tito cuni. 11 Lucas sĩgũti ñami yu rãca. Ito bajiri Marcosre ãmacõri ĩre ãmi waya. Yu moarise yure ejabua masiguĩji ĩ. 12 Tíquico wame cutigure Efeso cutoju cõacu yu. 13 Wadigu joe sãñado yu yaro ãmi wadiba. Troas gagu Carpo wame cutigu ya wiju cũcu yu. Ãmi wadi ĩsiña yure. Papera tutiri cuni ãmi wadiba. Yu ya papera tunare mu ãmi wadisacõre ãmoa yu.

14 Alejandro come moari masu jaje ñeñaro yiquĩ yure. Yure ĩ ñeñaro yiadocõti ĩre waja senigũ yiguĩji mani Uju. 15 Roya ĩre, mure cuni ñeñaro yigu yiguĩji gajea. Oca ñasarise mani riasorisere buto ti teami ĩ.

16 Oca quenori masa tiro riojo, “Ñe seti ma yure”, yu yi ejasuocati rumu sĩgũ yure busi ejabuagu maniquĩ. Yu rãca ñabojarã yure jidicãcã. Ito bajiro yure ĩna ñeñaro yibojarocati, “Ĩnare waja senibitijaro Dios”, yi tuoĩa yu. 17 Yu baba mesama ĩna yure jidicãbojarocati mani Ujuama yure jidicãbisĩ. Yu oca sẽoroca yiñi. Ito bajiro yure ĩ yijare judio masa meje ñarãre oca riojo ñasarise goti rẽtobu jeocu yu. Yure ĩna sĩa ãmobojarocati camotañi Dios. 18 Ũmacũju Dios ĩ rotiroju yu ejare ãmoami ĩ. Ito bajiri ñeñarise yu yibe yirocu yure ejabuagu yiguĩji ĩ. Ito yicõri yure masa ñeñaro yi ãmobojarocati yure codegu yiguĩji ĩ. Ĩre rũcubuotĩñaruja manire, “Rẽtoro masigũ ñami”, yirã. Ito bajiro riti ñatĩñajaro.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

19 Quenajaro Aquila ĩ manojo Priscila cuni. Quenajaro Onesíforo ñarã cuni. 20 Mani yagu Erasto Corinto cutoju tujacoami. Mileto wame cutiri cutoju mani yagu Trófimore cũcu yu, ĩ cõja ticõri. 21 “Juebucu riojua busa ĩ tu ejacuja”, yirocu ejori busa waya. Eubulo, Pudente, Lino ito yicõri Claudia cuni, “Quenajaro”, yi ñucama mure. Ado gãna mani ñarã Jesucristore tuorũnurã cuni, “Quenajaro”, yi ñucama.

22 Mu rãca ñatĩñajaro Jesucristo. Mu ya usiju oca sẽoroca yijaro ĩ. Mu rãca ñarã ñarocõreti queno yijaro Dios. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a

Tito

Titore Pablo ĩ papera cõare gaye

1 [1]Ñati Tito mʉ. Yʉ ña Pablo. Adi mʉre papera cõa yʉ. Diore moa ĩsiri masʉ ña yʉ. Ito yicõri Jesucristo oca riaso ucutoni ĩ cũrʉ ña yʉ. Ito bajiri Dios ñarã ĩ beseanare riasogʉ ya yʉ, Jesure bʉto bʉsa tʉorʉ̃nʉ wajaro, yirocʉ. “Iti ña oca riojo ñasarise”, mani yi tʉo rʉ̃cʉbʉorise masare yʉ riasotoni yʉre cũñi Dios. [2]Ito bajiri “Diore mani tʉorʉ̃nʉja, catitĩñarã yirãji mani”, masa ĩna yi tʉoĩa wanʉ yutoni ĩnare Dios oca riasoa yʉ. Jane mejejʉ adi macãrʉcʉ̃ro ĩ rujeoroto riojʉa ado bajiro yicãyijʉ Dios: “No yʉre tʉorʉ̃nʉrãti catitĩñarã yirãji”, yicãyijʉ Dios, socabicʉ ñari. [3]Adi rʉmʉri ĩja ĩ oca masare ĩna masiroca yi ãmoguĩji Dios. Ito bajiri ĩ oca masare riaso ucu rotiñi Dios yʉre. Ĩti ñami jeame ʉ̃jʉrojʉ mani wabore ñaroca manire masorʉ. [4]Tʉoya Tito mʉ. “Yʉ macʉ robo bajigʉ ñami”, yi tʉoĩa yʉ mʉre. “Yʉ riasocatina sʉoriti Jesure tʉorʉ̃nʉami Tito”, yi ticʉ yʉ mʉre. Ito bajiri, “macʉ”, ya yʉ mʉre, adi papera cõagʉ̃. Sĩgʉ̃re bajiro tʉoĩarã ña mani ĩja. Mani Jacʉ Diore, ito yicõri Jesucristo manire masorʉre cʉni senia yʉ, mʉre ĩna queno yitoni. Ñe oca manoti mʉ ya ʉsijʉ queno wanʉ quenaroca ĩna yire ãmoa yʉ. Ito bajiroti ĩnare senisotia yʉ mʉre yiari.

Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ũmatã ñarãre Tito ĩ besere gaye

[5]Iti rʉmʉjʉ Creta wame cʉtiri yogajʉ mʉre cũcʉ yʉ. “Adojʉ yʉ riasobore Jesure tʉorʉ̃nʉrãre yʉre riaso ĩsima”, yicõri ware goticʉ yʉ mʉre. Yʉ waroto riojʉa ado bajiro gaje mʉre roticʉ yʉ: “Co cʉto rʉyabeto Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ũmatã ñarona bʉcʉrãre beseya mʉ”, yi roticʉ yʉ mʉre. [6]Ito bajiri, “Ãni ñagʉ̃ yiguĩji ĩnare ũmatã ñagʉ̃”, mʉ yi bese masitoni adi mʉre gotia yʉ. Sĩgʉ̃ mʉ besegʉre ado bajiro ĩ ñaja quena: Ñe seti macʉ ĩ ñaja quena. Manojo cʉticõri gãjerã romiare ajebicʉ ĩ ñaja quena. Ĩ rĩa cʉni Jesure tʉorʉ̃nʉrã ĩna ñaja quena. Jesure tʉorʉ̃nʉrã ñari, ñeñaro yimenati, ĩna jacʉsabatiare queno cʉdirã yirãji ĩ rĩa. Ito bajiro bajigʉ ĩ ñaja quena, Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ũmatã ñarocʉ mʉ besegʉ. [7]Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ũmatã ñagʉ̃ Diore moa ĩsigʉ̃, ñe seti macʉ ĩ ñaja quena. “Gãjerã rẽtoro masigʉ̃ ña yʉ”, yi tʉoĩagʉ̃ meje ĩ ñaja quena. Gãjerãre ejori tʉo junisinigʉ̃ meje ĩ ñaja quena. Idire cʉni queagʉ meje ĩ ñaja quena. Gãjerã rãca ĩ gãmeri jagʉ meje ĩ ñaja quena. Niyerure tʉoĩa ãmosabicʉ ĩ ñaja quena. [8]Ado bajirojʉa bajigʉ ñaguĩji mʉ besegʉ: Wa ucurã ejarãre wanʉ quenaro ĩ boca ãmija quena. Quenarise tʉoĩagʉ̃ ñari,

quenarise riti ĩ yi ñaja quena. Queno tʉoĩagʉ̃ ñari, ñeñaro yire ñemecʉtigʉ ĩ ñaja quena. Gãjerãre queno yigʉ ĩ ñaja quena. Diore queno tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ĩ ñaja quena. Ñeñarise yi ãmobicʉ ñari, ñeñaro yire ñemecʉtigʉ yiguĩji ĩ. 9 Dios oca riojo ñasarise yʉ riasocatire tʉorʉ̃nʉ jidicãbicʉ ĩ ñaja quena. Ito bajigʉ ñari gãjerãre riasocõri ĩna oca sẽoroca yigʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri gãjerã Dios oca tʉo terã ñabojarãti ĩ queno gotija tʉocõri, “Wisa mani. Diore mani tʉorʉ̃nʉja quena”, yi tʉoĩarã yirãji ĩna cʉni.

10 “Jãjarã ñarãji mʉa tʉ ricati riti tʉoĩacõri mʉre cʉdi ãmomena”, yi tʉoĩa yʉ. Rocati bʉsicõri gãjerãre rʉorãji ĩna. “Judio masa bʉcʉrã rotire mani cʉdija, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩarã ñama bʉto bʉsa masare rʉorã. 11 Ito bajiro rʉore oca riasocõri, jãjarã co wi gãna ñabojarãti ĩna gãmeri tudiroca yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija quenabea. “Waja bʉjarãji mani”, yi tʉoĩacõri masare riasorãji ĩna. Rʉore oca riasorãji ĩna. Ito bajiri ĩna bʉsirisere mʉ bʉsi camotare ãmoa yʉ.

12 “Ñeñaro yama ĩna”, yʉ yiado bajiroti, yi gotiyijʉ Creta wame cʉtiri yoga gagʉ cʉni. Ĩna rʉ̃cʉbʉogʉ ñayijʉ ĩ. Ĩ ñarãre bʉsigʉ ado bajiro yiyijʉ ĩ: “Mani Creta gãna jãjarã ña soca jairã, ito yicõri rocati ñeñaro yirã. Mani wato jãjarã ñama moamenati rocati jairo barã”, yi gotiyijʉ Creta wame cʉtiri yoga gagʉ, ĩ ñarãre. 13 Riti gotiñi ĩ itire. Ito bajiri mʉ tʉ gãna ricati riti tʉoĩarãre oca sẽoro goti quenoña, itire ĩna jidicãtoni. Ito bajiro mʉ yija tʉocõri, queno Dios ocare tʉorʉ̃nʉrã yirãji ĩna. 14 Judio masa ĩna tʉoĩa rujeoyorere mʉ tʉ gãna ĩna tʉorʉ̃nʉbititoni, ĩnare oca sẽoro goti quenoña mʉ. Ito yicõri Jesure tʉorʉ̃nʉmena ĩna rotirisere mʉ tʉ gãna ĩna tʉorʉ̃nʉbititoni, ĩnare oca sẽoro bʉsiya mʉ.

15 Mʉ tʉ yʉ ñaja, ricati riti tʉoĩarãre ado bajiro gotiborʉja yʉ: No quenarise riti yigʉ quenarise riti tʉoĩagʉ̃ yiguĩji ĩ. No Diore tʉorʉ̃nʉbicʉ ñeñarise riti yigʉama quenarise ĩ tibojaja cʉni ñeñarise riti tʉoĩagʉ̃ yiguĩji ĩ. Ñeñarise riti tʉoĩagʉ̃, ito bajiro riti ñeñarise tʉoĩagʉ̃ yiguĩji ĩ. 16 “Diore masirã ña gʉa”, yibojarãti, gãjerãre ti terãji ĩna. Diore cʉdimenaji ĩna. Ito bajirã ñari disejʉa quenarise yimenaji ĩna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, “Diore masirã meje ñama ĩna”, yi ti masia mani.

Oca riojo ñasarise gaye

2 1 Tʉoya Tito mʉ. Dios yere queno riasoticõri riojo ĩnare riasoya mʉ, queno yijaro ĩna yirocʉ. 2 Ado bajiro ʉ̃mʉa bʉcʉrãre mʉ gotire ãmoa yʉ: Idire idi mecʉbesa mʉa. Gãjerã ĩna rʉ̃cʉbʉorã ñaña mʉa. Queno tʉoĩacõri ñeñarisere ñemecʉtiya mʉa. Dios oca riti tʉorʉ̃nʉrã ñaña mʉa. Gãjerãre ti maicõri ejabʉarã ñaña mʉa. Dios ocare riasoticõri itire jidicãmena ñaña mʉa, yi mʉ gotire ãmoa yʉ ʉ̃mʉa bʉcʉrãre. 3 Romia bʉcʉrãre cʉni ado bajiro mʉ gotire ãmoa yʉ: Diore tʉorʉ̃nʉrã ñari, queno yirã ñaña mʉa. Gãjerãre bʉsitubesa. Idire rĩarise idi mecʉbesa. Quenarise gãjerãre riasoya. 4 Ito bajiro yirã riti ado bajiro mame manʉjʉ cʉtirã romiare mʉa riasoja quena: Mʉa manʉjʉsabatiare queno maiña mʉa, mʉa rĩare ito bajiroti. 5 Queno tʉoĩacõri, ñeñarisere ñemecʉtiya mʉa. Quenarise riti tʉoĩacõri, ʉ̃mʉa rãca ajebesa. Mʉa rãca gãnare queno tirʉ̃nʉña. Masa jeyarore queno yiya. Mʉa manʉjʉsabatiare tʉo rʉ̃cʉbʉoya. Ito bajiro yiba mʉa, Dios ocare gãjerã ñeñaro bʉsibe yirona. Ito bajiroti mʉa rĩa romiare riasoya mʉa, mʉ yi gotire ãmoa yʉ romia bʉcʉrãre.

6 Mamarã ũmuare cuni ado bajiro mu gotire ãmoa yu: Queno tuoĩacõri,
ñeñarisere ñemecutiya mua, yi gotiya mu ĩnare cuni. 7 Mureama ado bajiro
gotia yu: Quenarise riti yisotiya. Ito bajiro mu yija ticõri, "Ĩre bajiro yiruja
mani cuni", yirã yirãji mu tu gãna. Gaje tuoĩa wanubicuti Dios oca riojo
gotiya mu. Rũcubuore rãca ĩnare mu riasoja quena. 8 Yu mure riasocato baji-
roti ĩnare gotiya. Ito bajiro riojo Dios oca mu gotija tuocõri, bojorã yirãji mu
wajana. Ito bajiri, "Socagu ñami", yi masimenaji ĩna mure. Ito yicõri mure
busitu masimena yirãji ĩna.

9 Jesure tuorũnurã gãjerãre moa ĩsirãre ado bajiro mu gotire ãmoa yu:
Mua ujarãre queno cudisotiya. "Dise ruyabeto mani moa ĩsirise ticõri wanu
quenajaro", yi tuoĩarã moa ĩsija quena. Mua ujarãre tudibesa. 10 Mua ujarã
yere ãmi rudibesa. Ito bajiro mua yija muare queno tuoĩa wanurã yirãji ĩna.
Mua ujarãre rũcubuocõri queno ĩnare cudisotiya mua. Muare queno masicõri,
"Dios oca queno tuorũnurã ñama ĩna", yirã yirãji ĩna muare. Ito bajiri Dios
jeame ũjuroju mani wabore ñaroca manire masoru ĩ gayere queno rũcubuorã
yirãji mua ujarã cuni, yi gotiya mu tu gãna gãjerãre moa ĩsiri masare.

11 Jeame ũjuroju mani wabe yirocu ĩ oca mani masiroca yiñi Dios. Ito bajiro
ĩ yijare, "Masa jeyarore ti maigũ ñari manire maso ãmoguĩji Dios", yi tuoĩa
mani. 12 Itire masicõri ado bajiro yiruja manire: Ñeñarisere ñarocõti mani
jidicãja quena. Adi sita gãna ñeñaro ĩna yiado bajiro yibitiruja manire. Ado
bajirojua mani yija quena: Queno tuoĩacõri, ñeñarisere ñemecutiruja manire.
Gãjerãre queno yiruja manire. Ito yicõri Dios ñarã ñari ĩ yiro bajiroti cudirã
yirãji mani. 13 Co rumu mani Uju Jesucristo tudi ejagu yiguĩji. Ĩ goticato baji-
roti tudi ejagu yiguĩji. Ito bajiri ĩ tudi ejaroti rumu tuoĩa wanu yurã, quena-
rise riti yi ñaruja manire. Ĩ tudi ejaroti rumu, "Ĩti ñami Dios mani rũcubuogu,
ito yicõri manire masoru", yi wanurã yirãji mani. 14 Manire yiari goda ĩsiñi
Jesucristo. Ñeñarisere mani ñemecuti masitoni, ito yicõri quenarise mani yi
masitoni, manire yiari ito bajiro godañi ĩ. Ito bajiro yicõri mani ñeñaro yiri-
sere coe jeoñi ĩ. Ĩ ñarã mani ñatoni, ito yicõri quenarisejua mani yi ãmotoni,
manire yiari ito bajiro godañi Cristo.

15 Ito bajiro mure yu gotirisere queno masare riasosotiya mu. Dios ocare
queno cudijaro ĩna yirocu, oca sẽoro gotisotiya. "Dios ĩ cũru ña yu", yicõri,
"Ado bajiro ñeñaro ya mua", yi goti quenoña ĩnare. Ito bajiro gotiya ĩnare, "Ĩ
riasobojarise ñasarise meje ña", mure ĩna yi tuoĩame yirocu.

Jesure tuorũnurãre ado bajiro yi ñaruja, Pablo ĩ yire gaye

3 1 Mu tu gãna Jesure tuorũnurãre ado bajiro tudi mucana goti quenoña,
ĩna ãcabojabititoni: Mua ujarã ñarocõreti, gobierno masare cuni queno
ĩnare tuo rũcubuoya. Ĩna rotirise masicõri queno cudiya mua. "Disejua ruya-
beto quenarise yiana mani", yirona ña yucãña mua. 2 Gãjerãre ñeñaro busitu-
besa. Gãjerãre tuo junisinibesa, mua oca josabe yirona. "Gãmeri tudi ãmobea
gua", yirã, ado bajirojua mua yija quena: Gãjerãre corocõ ti maicõri queno
yiya. Muare ñeñaro ĩna yibojaja cuni muajuama queno ĩnare yiba, yi gotiya
Tito mu, mu tu gãna Jesure tuorũnurãre.

3 Jesure mani masiroto riojua, ñeñaro yirã bajiroti ñabojacu mani cuni
maji. Tite. Tuoĩa masimena ñabojacu mani maji. Diore cudimena ñabojacu
mani. Ito bajiro bajirã ñari socarãre tuorũnubojacu mani. Ñeñarise riti yi

ãmosotibojacʉ mani maji. Ito bajiro yirã riti, “¿Ñe ñeñarise yirãti mani?” yi tʉoĩacʉ mani. Gãjerã ĩna rʉcorise ticõri ʉocʉ mani. Gãjerãre ti tecʉ mani. Ito yicõri manimasi cʉni gãmeri ti terã ñabojacʉ mani maji. 4-6 Ito bajirã mani ñabojarocati Dioama quenarise manire yi ĩsiñi, manire ti maicõri. Ito bajiro quenarise manire yi ĩsigʉ̃ ñari, mani Jesure tʉorʉ̃nʉrã jeame ʉ̃jʉrojʉ mani wabore ñaroca manire masoñi ĩ. Ĩre mani tʉorʉ̃nʉjare jeame ʉ̃jʉrojʉ mani wabore ñaroca manire masoñi Dios. Quenarise mani yirã meje ñabojarocati manire masoñi ĩ. Ĩjʉama masare ti maigʉ̃ ñari, Jesure mani tʉorʉ̃nʉjare manire masoñi ĩ. Manire queno yigʉ, Espíritu Santo manire queo sãñi Dios. Jesuna sʉoriti ito bajiro Espíritu Santo manire queo sãñi Dios. 7 Ito bajiroti manire ti maicõri mani Jesure tʉorʉ̃nʉrãre jeame ʉ̃jʉrojʉ mani wabore ñaroca manire masoñi ĩ. Ito bajiro manire ĩ yicãre ñajare, manire ticõri, “Ñe seti mana ñama ĩna”, yi tigʉ yiguĩji ĩ manire. Ito bajiro manire ĩ yicãre ñajare, mani godaja bero wanʉ quena ñarã yirãji mani. “Ĩ robo catitĩñarã yirãji mani”, yi tʉoĩa wanʉ yua mani.

8 Iti mʉre yʉ gotirise riojo gotia Tito yʉ mʉre. Ito bajiri ito gãna Diore tʉorʉ̃nʉrã adi ocare ĩnare mʉ cʉdi rotire ãmoa yʉ. Quenarise ña adi oca. Itire tʉorʉ̃nʉcõri, quenarise yi ãmorã yirãji ĩna. Iti oca mʉa cʉdija, quena ñaro yiroja mʉare. Ejabʉatĩñarise ña iti oca. 9 Rocati masa ĩna tʉoĩa bʉsirisere coca tʉoĩa bʉsibitirʉja manire. “Ado bajiro wame cʉtiyijarã bʉcʉrã masa, ito yicõri ado bajiro yisotiyijarã ĩna”, yi tʉoĩa bʉsibitirʉja manire. “Ado bajiro rotiyoyijʉ Moisés ñayorʉ”, yi tʉoĩa gãmeri bʉsibitirʉja manire. Ito bajiro mani tʉoĩa bʉsibojaja, oca ñasarise meje ña iti. Itioni mani tʉoĩa bʉsibojaja, quenabetoja manire.

10 Sĩgʉ̃ Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ricati ĩna tʉoĩa batoroca yigʉre oca sẽoro, “Yibesa”, yiya ĩre. Jʉaji mʉ gotibojaja bero, ĩ cʉdibeja, ĩre bucõama. 11 Ito bajiro mʉ gotiroca cʉdibicʉre, “Ñeñaro yigʉ ñami”, yi masigʉ̃ yigʉja mʉ ĩre. Ito yicõri ĩmasiti, “Ñeñaro yigʉ ña yʉ”, yi tʉoĩa masigʉ̃ yiguĩji ĩ cʉni. Ito bajiri ĩre waja senigʉ̃ yiguĩji Dios.

Titore Pablo ĩ goti ñucare gaye

12 Nicópolis wame cʉtiri cʉtojʉ juebʉcʉ rẽtare tʉoĩa yʉ. Sĩgʉ̃ mʉre ãmirocʉ Artemasre cõagʉ̃ yigʉja, yʉ yija, Tíquicojʉare cõagʉ̃ yigʉja gajea. Mʉ tʉ ĩ ejaja cojiti ĩ rãca wadiba. Nicópolisjʉ canamʉorã yirãji mani. 13 Apolosre ito yicõri masare oca quenori masʉ Zenasre mʉ masirocõ ĩnare ejabʉaba. Ĩna rẽta wa masitoni ĩnare rʉyarise ejabʉaba. 14 Mʉ tʉ ñarã Jesure tʉorʉ̃nʉrã gãjerãre ĩna ejabʉare ãmoa yʉ. Ito yicõri gãjerã ĩna bojoro bʉjaja ticõri, ĩnare ejabʉaja quena. Gãjerãre mani ejabʉaja, iti ña queno ñare gaye.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

15 Yʉ rãca gãna ñarocõti, “Quenajaro”, yi ñucama mʉre. Mʉ tʉ ñarã Jesure tʉorʉ̃nʉcõri gʉare tʉo mairãre, “Quenajaro”, ya yʉ. Mʉacõreti Dios ĩ queno yitoni mʉare yiari seni ĩsisotia yʉ. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a

Filemón

Filemónre Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati gʉa baba Filemón mʉ. Mʉ ña gʉa queno maigʉ̃, ito yicõri mʉ ña gʉa
robo bajiro Diore moa ĩsigʉ̃. Yʉ Pablo, mani yagʉ Timoteo rãca adi papera
mʉre cõa gʉa. Manire bajiro Jesucristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñari mani yagʉ ñami
Timoteo. Masare Jesucristo oca yʉ riasojare ado tubiara wijʉ ña yʉ. 2 "Cris-
tore rʉ̃cʉbʉorona mʉ ya wi minijua ñarã, quenajaro", ya yʉ. "Mani yago
Apia, quenajaro. Arquipo cʉni quenajaro", ya yʉ. Mani bajiroti Diore queno
moa ĩsisotigʉ ñami ĩ cʉni. 3 Mʉre yiari mani Jacʉ Diore, mani Ʉjʉ Jesucris-
tore cʉni seni ĩsisotia yʉ. "Filemónre queno yiya, ito yicõri ĩ ya ʉsijʉ ñe oca
mano ĩ ñaroca yiya", ya yʉ Diore. Ito bajiroti ya yʉ Jesucristore cʉni, mʉre
yiari.

Jesucristore queno tʉorʉ̃nʉgʉ̃ Filemón ĩ ñare gaye

4 Yʉ baba Filemón mʉre yiari Diore seni ĩsisotia yʉ. Co rʉmʉ rʉyabeto
Diore bʉsisotia yʉ. Ĩre bʉsigʉjʉ, "Filemónre queno yiñi Dios", yi tʉoĩa bʉja-
cõri, "Queno ya Dios mʉ", yisotia yʉ ĩre. 5 "Mani Ʉjʉ Jesucristore queno
tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñami Filemón. Dios ñarãre bʉto tʉo maigʉ̃ ñami ĩ", yama masa
mʉre. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, wanʉa yʉ. Ito bajiri, "Queno ya Dios mʉ", ya
yʉ. 6 "Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja quena", yi masare mʉ riaso masitoni, mʉre
yiari Diore senisotia yʉ. Ito yicõri, "Cristore mani tʉorʉ̃nʉja, ĩ ñarãre ĩ queno
yiado bajiroti manire cʉni queno yigʉ yiguĩji", mʉ riasoana ĩna yi masitoni
Diore senia yʉ. 7 Dios ñarãre bʉto ti maigʉ̃ mʉ ñajare, yʉ ya ʉsijʉ oca sẽocõri
wanʉsacoa yʉ. Dios ñarã jeyaro mʉ queno yirise tʉoĩacõri ĩna ya ʉsijʉ oca
sẽoama ĩna cʉni. Itire tʉocõri bʉto wanʉa yʉ mʉre.

Onésimore yiari Pablo ĩ bʉsi ejabʉare gaye

8 Ito bajigʉ mʉ ñajare yʉre mʉ queno yitoni mʉre senigʉ̃ ya yʉ. Cristo ĩ cũrʉ
ña yʉ. Ito bajiri mʉre yʉ roti ãmoja mʉre roti masia yʉ. Mʉre roti masigʉ̃
ñabojagʉti bʉto mʉre roti ãmobea yʉ. 9 Mʉre tʉo maicõri mʉre senia yʉ, yʉre
mʉ queno yitoni. Bʉcʉgʉ ña yʉ ĩja. Ito yicõri masare Jesucristo oca yʉ riaso-
jare ado tubiara wijʉ ña yʉ. 10 Ado bajiro mʉre senia yʉ. Queno tʉoya Filemón
mʉ. Onésimo mʉ moa ĩsiri masʉ ñabojarʉre tʉdi mʉ ãmire ãmoa yʉ mʉcana.
Adojʉ tubiara wi ñagʉ̃re Dios oca goticʉ yʉ ĩre. Dios oca tʉorʉ̃nʉcõri Jesucris-
tore boca ãmiquĩ ĩ ya ʉsijʉ. Ito bajiri yʉ macʉ bajiro bajigʉ ñami ĩ ĩja.

11 Iti rumujᵘ mure moa ĩsiri masᵘ ñabojaguti mure queno moa ĩsibisĩ ĩ.
Adi rumuriama mani jũarãre queno ejabuagᵘ yiguĩji ĩ. 12 Mᵘ tᵘ ĩre tudi wa
rotia yᵘ. Ĩ ñami buto yᵘ maigũ. Mᵘ tᵘ ĩ waja bero, ĩre tuoĩagũ yigujᵃ yᵘ.
Yure mᵘ boca ãmiro bajiroti ĩre boca ãmiña mᵘ. 13 Masare Dios oca riasocõri
tubiara wijᵘ tuoĩa bujatobea yᵘ. Yure Onésimo ĩ ejabuatoni ado yᵘ tᵘ ĩ tujare
ãmoboja yᵘ. Mᵘ tᵘ ĩre yᵘ cõabeja adojᵘ yure ejabuaboguĩji. Sõjᵘ ñacõri yure
ejabua masibea mᵘ. Onésimore mᵘ tᵘ yᵘ cõabeja ĩjua yure ejabuaboguĩji.
14 Ito bajibojarocati, "Quena ña. Mᵘ tᵘ ĩ tujare ãmoa yᵘ cuni", mᵘ yiroto
riojua, "Adojᵘ tujaya Onésimo mᵘ", yi masibea yᵘ. Ito bajiri ĩre ãmogũ ñabo-
jaguti, mᵘ tᵘ ĩre tudi wa rotia yᵘ. Mᵘ tᵘ ĩ tudi ejaroca, "Pablore ejabuatẽña",
mᵘ yi tuoĩaja, quena ñaro yiroja yure. 15 Iti rumujᵘ Onésimo mure ĩ rudire
ñabojarocati, quenarise rẽtacᵘ. Tite mᵘ. Ado bajiro bajia: Adocãta Jesucristore
tuorũnugũ ñari tudi mure rudibiquĩji. Mure ejabuatĩñagũ yiguĩji ĩ.
16 "Yure moa ĩsigoru ñami ĩ", yi tuoĩabesa mᵘ Onésimore ĩja. "Yᵘ ocabaji robo
bajiro bajiami ĩ", mᵘ yi tuoĩaja quena. Ĩre buto maia yᵘ. Mure moa ĩsigoru
ñabojaguti Jesucristore ĩ tuorũnujare sĩgũ rĩa robo bajirã ña mua ĩja. Ito bajiri
buto busa ĩre mᵘ maija quena.
17 Ĩre mᵘ tudi boca ãmire ãmoa yᵘ. "Yᵘ baba ñami Pablo", mᵘ yi tuoĩaja,
yure mᵘ boca ãmiro bajiroti ĩre boca ãmiña. 18 Iti rumᵘ mure ñeñaro ĩ yija,
ito yicõri mure ĩ waja ruyurioja cuni, yujuare waja seniña. 19 Yumasiti adi
uca yᵘ. "Yᵘ Pablo, mure waja yicuja yᵘ", ya yᵘ. Yᵘ ña, "Jesucristore mᵘ
tuorũnuja, mure masogũ yiguĩji Dios", mure yi gotigoru. Mure Dios oca
riasoru ñari, yure cuni waja ruyurioa mᵘ. "Itire ãcabojabesa mᵘ", yi josabea
yᵘ mure. 20 Jesucristore tuorũnurã ñari sĩgũ rĩa robo bajirã ña mani. Ĩre mᵘ
tuorũnujare yᵘ ocabaji robo bajigᵘ ña mᵘ. Mᵘ cuni Cristore cudi ãmogũ ñari
yure queno yiya mᵘ. Wanure rãca Onésimore boca ãmiña. Ito bajiro mᵘ yija
tuocõri, yᵘ ya usijᵘ oca sẽo wanugũ yigujᵃ yᵘ.
21 "Yᵘ seniro bajiroti cudigᵘ yiguĩji Filemón", yi tuoĩacõri adi papera mure
cõa yᵘ. "Yᵘ seniro rẽto busaro yure queno yigᵘ yiguĩji Filemón", yi tuoĩa
masia yᵘ mure. 22 Mᵘ tᵘ warocᵘ tuoĩasotia yᵘ. Yure yiari Diore mᵘ senija mᵘ
tᵘ ejagᵘ yigujᵃ yᵘ. Ito bajiri yᵘ caniroti sõa queno yuya.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

23 Mani yagᵘ Epafras cuni ado tubiara wijᵘ ñami. Masare Jesucristo oca
ĩ riasore waja tubia ecoru ñami ĩ cuni. "Quenajaro", yami mure. 24 Yᵘ rãca
masare riasorã adocõ jãjarã ñama, Marcos, Aristarco, Demas, ito yicõri Lucas.
"Quenajaro", yama ĩna cuni.
25 Mure yiari mani Ujᵘ Jesucristore seni ĩsisotia yᵘ, mure ĩ queno yitoni.
Itocõ ña.

La carta a los

Hebreos

Ĩ Macuna suoriti ĩ oca cõayiju Dios, yire gaye

1 [1] Jane mejeju mani jacusabatiare ĩ oca goti ĩsiri masana suoriti coji meje
oca cõayiju Dios. Jeyaro ĩ ãmoro bajiro ĩ oca goti ĩsiri masana suoriti ĩ
oca cõayiju Dios masare. [2] Ito bero canu busati ĩ Macuna suoriti ĩ oca manire
cõayiju Dios. Ũmacüjuga tuti, jacajuga tuti cuni meniyiju Dios. Ito yicõri ĩ
Macuna suoriti jeyaro adi sita gaye rujeoyiju Dios. Jeyaro dise ruyabeto ĩ
rucotoni cũyiju Dios ĩ Macure. [3] Ũmacañi ĩ busuja ticõri, “Ito bajigu ñaguĩji
ũmacañi”, yirãji mani. Iti bajiroti, Dios Macu ñasagure mani tija, “Ito bajiguti
ñaguĩji Dios cuni”, yirãji mani. Ĩ Jacu robo bajiguti ñami Jesús. Ĩ oca buto
masire gaye ña. Ito bajiri ĩ ocana suoriti adi macãrucũro gaye jeyaro ña jedia
ĩja. Ĩti mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiyiju. Ito bajiro ĩ yija bero, ũmacüju
muja wacõri Dios ya riojocaduja rũcubuoraju rujiyiju ĩ.

Ángel mesa rẽtoro ñasagu ñami Dios Macu, yire gaye

[4] Dios rãca rotigu ñari, ángel mesa rẽtoro ñasagu ñami Dios Macu. Ángel mesa
rẽto busaro ĩ ñatoni ĩ Macure cũyiju Dios. Ito yicõri ĩna wame rẽto busaro wame
ñasarise ĩ Macure wõyiju Dios. [5] Ito bajiri ĩ Macure riti ado bajiro gotiyiju Dios:

> Yu Macu ña mu. Adi rumu masa ĩna tuoro riojo, “Ãni yu Macu mua Uju
> ñami”, yigu yiguja yu, yiyiju Dios ĩ Macure.

Ángel mesareama, “Ito bajiro bajirã yirãji mua”, yibisiju Dios. Ĩ Macure riti
tuoĩagũ mucana ado bajiro gotiyiju Dios:

> Ĩ Jacu ñagũ yiguja yu. Ito yicõri yu Macu ñagũ yiguĩji ĩ, yi gotiyiju
> Dios, ĩ Macure tuoĩagũ. Ángel mesareama ito bajiro yibisiju Dios.

[6] Ĩ Macu ñasagure ĩ cõara rumu ado bajiro busiyiju Dios mucana:

> Ángel mesa ñarocõti mure rũcubuo jedicoajaro, yi gotiyiju Dios.

[7] Ángel mesare tuoĩagũ ado bajiro busiyiju Dios:

> Ángel mesare yu rotija, ejori mino iti wẽaro bajiro ejori yure cudirã
> yirãji. Jea queno ũjurise bajiro sẽo quenaro yure moa ĩsirã yirãji ĩna,
> yi gotiyiju Dios, ángel mesare tuoĩagũ.

[8] Ĩ Macure busigu ado bajiro yiyiju Dios:

> Dios ña mu. Masare rotitĩñagũ yiguja mu. Ĩnare mu rotija queno yigu
> ñari riojo rotigu yiguja mu.
>
> [9] Queno yire gayere riti queno wanua mu. Ñeñarisereama tuo te ña mu.
> Ito bajigu mu ñajare Uju ñasagu mure cũa yu. Mu baba mesa rẽtoro

rũcuƀuoru mu ñaroca ya yu. Ito yicõri ƀuto mu wanuroca ya yu, yi gotiyiju Dios ĩ Macure.
10 Gaje ado bajiro ƀusiyiju Dios ĩ Macure:
Yure bajiroti Uju ñasagu ña mu cuni. Cajerojuti adi sita ñarocõti rujeocu mu. Ito yicõri ũmacũju gãna jeyarore rujeocu.
11 Iti mu rujeore ñarocõti jedicoaro yiroja. Yutabuju iti ƀucuaro bajiro, bajiro yiroja iti ñarocõti. Ito bajibojarocati muáma ñatĩñacõgũ yiguja.
12 Yutabuju ruacũcõri gaje ĩna wasoaro bajiro iti jeyarore wasoagu yiguja mu. Muáma ñaro bajiguti ñagũ yiguja. Mureama godare gaye mano yiroja. Ito bajiri ñatĩñacõgũ yiguja mu, yi gotiyiju Dios ĩ Macure.
13 Ĩ Macure riti ado bajiro gotiyiju Dios:
Ado yu ya riojocaduja rũcuƀuoroju rujiya. Mu wajanare mu roti masiroca yigu yiguja yu, yi gotiyiju Dios ĩ Macure. Ángel mesareama ito bajiro yibisiju Dios.
14 Ĩ Macu bajiro roti masirã meje ñama ĩna. Usire bajiro ruyumena ñama ángel mesa. Diore moa ĩsiri masa ñama ĩna. Ĩ masoana mani ñajare jaje quenarise manire yigu yiguĩji Dios. Ito bajiri manire ĩna ejabuatoni ángel mesare cõayiju Dios.

Ñasarise ña masare Dios ĩ maso ãmorise, yire gaye

2 1 Ito bajiri ángel mesa rẽtoro ñasagu Dios Macu ĩ ñaja, ĩ gotirise ƀuto ƀusa mani tuorũnuja quena. Ĩre mani queno tuobeja, ãcabojarã yirãji mani. Ito yicõri Dios ĩ rotiro bajiro cudibiticõri ĩre jidicãrã yirãji mani. 2 Jane mejeju Dios ĩ rotirise Moisés ñayorure gotiyijarã ángel mesa. Mani ñicusabatia ĩna cudiroti ñayiju Dios rotirise. Ĩ ocare cudibiticõri ñeñaro yirãreama ĩna tõƀujaroca yiyiju Dios, ĩ goticãdo bajiroti. 3 Manire ti maicõri ƀuto manire maso ãmoguĩji Dios. Ito bajiri ĩ oca ñasarisere mani tuorũnuƀeja, mani tõƀujaroca yigu yiguĩji Dios. “Ĩre tuorũnurãre masogũ yiguĩji Dios”, yire oca cajerojuti goticãñi mani Uju Jesucristo. Ĩre tuogoana, “Riti bajia iti oca”, yirona manire goticã ĩna. Ito bajiri, “Riti bajia iti oca”, yi tuoĩa mani cuni. 4 “Riti bajia iti oca”, mani yitoni, jaje tiyamani ĩoyiju Dios manire. Espíritu Santona suoriti jaje quenarise mani yi masiroca yami Dios. Ĩ ãmoro bajiro ricati riti ĩre mani moa ĩsi masiroca yami Dios.

Dios rĩa mani ñajare, “yu ocabajirã”, yami Jesús manire, yire gaye

5 Ijariju bajiroti gaye muare ƀusigu ya yu. Ijariju gayere ángel mesare rotibisiju Dios. Ado bajirojua yiyiju Dios. Ijariju masa ĩna rotirotire cũñi Dios. 6 Tite mua. Dios oca tutiju ado bajiro ucañi sĩgũ:
¿Dios, no yija gua ñasamena ñabojarocati, guare ãcabojabeati mu? Ito yicõri, ¿no yija ñasamena gua ñabojarocati, guare tirũnuati mu? Ñasamena gua ñabojarocati guare ƀuto tuoĩa mu.
7 Adi sita gua ñaroca ángel mesa bero gãnajuare cũyija mu maji. Ito bajibojarocati ija rũcuƀuore gaye ujarãre bajiro guare cũgũ yiguja mu.
8 Jeyaro mu rujeore gaye, jeyaro mu rujeoanare cuni gua roti masiroca yigu yiguja mu, yi ucañi sĩgũ Diore goti ĩsiri masu.

Ito bajiri, “Yʉ rujeore masa ĩna rotiroca yigʉ yigʉja yʉ”, Dios ĩ yija tʉocõri, “Dise rʉyabeto gʉa rotiroca yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa masia mani. Ito bajibojarocati jeyaro goroama manire cʉdi jedibea maji. 9 Jesure masia mani. “Ito bajiro bajiñi Jesús”, yi tʉoĩa mani. Adi sita Jesús ĩ ñaroca maji ángel mesa berojʉa ĩre cũñi Dios. Manire ti maicõri ĩ Macʉre goda ĩsi rotiyijʉ Dios. Manire yiari tõbʉjacõri ĩ goda ĩsire ñajare, Ʉjʉ ñasagʉ ĩre cũñi Dios. Ito yicõri masa jeyaro ĩre rʉ̃cʉbʉotoni ĩ Macʉre cũñi Dios.

10 Ito bajiro Dios ĩ yija queno yiñi. Ĩ ãmoro bajiroti yiñi ĩ. Jeyaro Dios ĩ menire ña. Jeyaro ĩ wanʉtoni ña iti ĩ rujeore. Mani Dios ñarã ĩ rãca mani roti ñare ãmoñi Dios. Ito bajiri ĩ tʉ mani eja masitoni ĩ Macʉ Jesucristore goda ĩsi rotiyijʉ Dios. Jesucristo ñami manire masori masʉ. Ñimʉ gãji manire maso masigʉ̃ maquĩji. Ito bajiri ína sʉoriti ũmacʉ̃jʉ ejarã yirãji mani. 11 Dios Macʉ ñami mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiri masʉ. Dios ñarã mani ñaroca yigʉ ñami Jesús. Ito bajiri Jesús rãca sĩgʉ̃ rĩa ña mani. Dios rĩa mani ñajare, “yʉ ocabajirã”, yi bojobeami Jesucristo. 12 Ito bajiro yiñi Jesús Dios oca tutina. Ado bajiro bajia iti. Tʉoĩate mʉa:

Mʉ ñarise gayere yʉ ocabajirãre gotigʉ yigʉja yʉ. Ĩna minijuaroca
mʉre wanʉgʉ̃, mʉre basa sẽa ñucagʉ̃ yigʉja yʉ, yiñi Jesús, Dios oca
tutina

13 Gaje ado bajiro yiñi Jesús:

Yʉ cʉni Diore riti bʉto tʉorʉ̃nʉcʉja yʉ, yiñi Jesús, Dios oca tutina.

Gaje ado bajiro yiñi Jesús:

Ĩ rĩare yʉre ĩsiquĩ Dios. Ito bajiri ado ĩna rãca ña yʉ, yiñi Jesús, Dios
oca tutina.

14 Dios ñarã ñari, sĩgʉ̃ rʉyabeto rujʉ cʉtirã ña mani. Mani rãca ña ãmogʉ̃, manire bajiroti rujʉ cʉtiñi Jesús cʉni. Ito bajigʉ ñari manire goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiri rʉ̃mʉ́a ʉjʉ manire ruyurioborʉre ruyuriogʉ yiguĩji Jesús. 15 Ito bajiro Jesús ĩ yijare, mani godaroti güire ma manire. Ito bajiri ĩre mani tʉorʉ̃nʉja, “Yʉ ñeñaro yirise waja yʉ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa güirã meje ña mani ĩja. 16 Riti bajia. Adi sita Jesús ĩ wadija, ángel mesare ejabʉarocʉ meje wadiñi ĩ. Mani Abraham ñayorʉ bajiro Diore tʉorʉ̃nʉrãre ejabʉagʉ wadiñi ĩ. 17 Ito bajiri mani ĩ ocabajirãre ejabʉarocʉ Dios ĩ rotiro bajiroti yiñi Jesús. Manire bajiro rujʉ rujeacõri, manire goda ĩsiñi Jesús. Ito bajiri manire ti maicõri manire yiari Diore bʉsi ĩsisotiguĩji ĩ. Masare yiari paia mesa ĩna bʉsirise rẽtoro manire yiari bʉsi ejabʉasotigʉ yiguĩji Jesús. Mani ñeñaro yirisere Dios ĩ ãcabojatoni, manire yiari bʉsi ĩsisotiguĩji Jesús. 18 Mani robo rujʉ cʉticõri tõbʉjañi Jesús. Ĩre cʉni, ñeñaro ĩ yitoni ĩre rotiĩabojañi rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás. Ito bajiro ĩ yibojarocati ñeñaro yibisijʉ Jesús. Ito bajiri mani tõbʉjaja manire ejabʉaguĩji Jesús. Ito yicõri mani ñeñaro yitoni rʉ̃mʉ́ manire ĩ roti ãmoja manire ejabʉaguĩji Jesús.

Moisés ñayorʉ rẽtoro ñasagʉ ñami Jesús, yire gaye

3 1 Yʉ ñarã, Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ñari Dios ñarã ña mani ĩja. Ĩ ñarã mani ñatoni manire beseñi Dios. Ito bajiri Jesucristore riti mani tʉorʉ̃nʉja quena. Dios oca goti ucurona ĩ cõarã rẽtoro ñasagʉ ñami Jesucristo. Ito yicõri paia ʉjarã masare yiari Diore ĩna bʉsi ĩsire rẽtoro manire bʉsi ĩsigʉ̃ ñami Jesucristo. Ito bajiri Jesucristore riti tʉorʉ̃nʉrʉja manire. 2 Dios ĩ beserʉ ñari ĩ rotiado

bajiroti yi ñañi Jesús. Dios ñarãre queno ejabuañi ĩ. Moisés ñayoru cuni Dios ĩ rotiado bajiroti yiyiju. Dios ñarãre queno ejabuayiju ĩ. 3 Ito bajibojarocati Moisés ñayorure rẽto busaro Jesure mani rũcubuoja quena. Ado bajiro bajia. Sĩgũ ĩ wi menija, ĩ menira wi rẽtoro ĩre rũcubuorã yirãji mani. Ito bajiri Moisés ñayorure rẽto busaro Jesús manire rujeorure rũcubuoja quena. 4 Wigoti iti ñaja, sĩgũ iti wire meniru ñaguĩji. Dios sĩgũti ñaguĩji jeyarore rujeori masu. 5 Diore queno cudigu ñayiju Moisés ñayoru. Diore moa ĩsigũ, Dios ñarãre queno ejabuayiju Moisés ñayoru. Moisés ñayorure tuocõri, "Ito bajiro yigu yiguĩji Dios", yi tuoĩayijarã masa. Diore moa ĩsiri masu ñayiju Moisés ñayoru. 6 Cristoama Diore moa ĩsiri masure bajiro meje bajiñi ĩ. Ĩ ñami Dios Macu, queno ĩre cudigu. Ito bajicõri Dios ñarã Uju ñami Jesucristo. "Tudi ejagu yiguĩji Cristo", yi mani tuoĩa wanuja, ĩre tuorũnucõri mani ĩre jidicãbeja, Dios ñarã, ñarã yirãji mani ĩja.

Yure mua tuorũnubeja quenari cutoju ware ma muare, Israel sita gãnare Dios ĩ yire gaye

7 Ito bajiri Jesucristore jidicãbitiruja manire. Ito yicõri Espíritu Santo ĩ gotirere tuorũnuruja manire. Ado bajiro gotiami ĩ, Dios oca tutina:

Adocãta muare Dios ĩ busija, ĩ yiro bajiroti cudija quena.

8 Mua ñicusabatia ĩna ya usiju Diore junisinicõri, ĩna cudibitiado bajiro bajibeja. Yucu manoju ñarã, "Mani ñeñaro yija, ¿no bajiro yigu yiguĩjida Dios manire?" yi tuoĩa ñayijarã ĩna.

9 Mua ñicusabatiare jũarã masacõ rodori jaje quenarise yicu yu. Ito yu yibojarocati, "Mani ñeñaro yija, ¿no bajiro yigu yiguĩjida Dios manire?" yi tuoĩañi ĩna.

10 Ito bajiri ĩnare junisinicu yu. Ado bajiro yicu yu ĩnare. "Mua ya usiju yure bajiro tuoĩabitisotia mua. Ito yicõri yu rotiro bajiro cudi ãmobea mua", yicu yu ĩnare.

11 Ito bajiri ĩnare junisinigũ ado bajiro yicu yu: "Quenari cutoju yu muare ĩsi ãmobojacatoju juaji ejare ma muare. Yu rãca tujacãre mano yiroja muare", yiari goticu yu ĩnare, yure ĩna tuobejare, yi gotiami Espíritu Santo, Dios oca tutina.

12 Queno tuoĩaña yu ñarã mua. Ĩna bajiro ñeñaro mua yibe yirona, queno tuoĩaña. Mua ya usiju queno tuoĩaña mua. Mua ya usiju ñeñaro tuoĩaja, Dios ñatĩñagũre jidicãrã yirãji mua. Ito yicõri ĩre tuorũnumenaji mua. 13 Ado bajirojua mani yija quena. Dios oca mani gãmeri gotija, corocõ oca sẽorãji mani ĩja. Co rumu ruyabeto ito bajiro riti yitĩñaruja manire. Dios gayere mani busija, mani ñeñaro yitoni rũmú ĩ rotibojaja, ĩre tuorũnumenaji mani. Ito yicõri, "Yu ãmoro yicuja yu. Diore cudibicuja yu", yimenaji mani. Dios oca mani gãmeri busija, oca sẽocõri corocõ wanurã yirãji mani. 14 Cajerouju Jesucristore mani tuorũnucato bajiroti, mani godaroto riojua ĩre tuorũnutĩñaruja manire. Ito bajiro mani yija ũmacũju Cristo rãca wanu quenarã yirãji mani.

15 Tite mua. Ado bajiro gotia Dios oca:

Adocãta muare Dios ĩ busija, ĩ yiro bajiroti cudija quena. Mua ñicusabatia ĩna ya usiju Diore junisinicõri, ĩna cudibitiado bajiro bajibeja, yi gotia Dios oca.

16 Mua tija, ¿noa ñayijari Dios oca tuoana ñabojarãti ĩna ãmoro bajiro yi ãmorã Diore cudibitiana? Ĩna ñayijarã Egipto sitaju ñarãre Moisés ĩ tũa wana.

17 Diore cudi ãmobiticõri ñeñarise riti yiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yijare jũarã masacõ rodori ĩnare junisiniyiju Dios. Ito bajiri yucu manoju ĩna ña ucuroca yiyiju Dios. Itoju ña ucurã riti goda jedicoayijarã ĩna. 18 Ĩre ĩna cudibejare, ado bajiro yiyiju Dios. "Quenari cutoju muare yu ĩsi ãmobojacatoju juaji ejare ma muare. Yu rãca tujacãre mano yiroja muare", yiyiju Dios mani ñicusabatiare. 19 Itire tuocõri, "Diore ĩna tuorũnubitire waja, quenari cuto ĩnare ĩ cũ ãmobojara cuto ejabisĩ ĩna", yi tuoĩa mani.

4 1 "Mua tujacãroto muare meni ĩsicu yu", mani ñicusabatiare Dios ĩ yiado bajiroti yami Dios adi rumuri cuni. Adi rumuri manire cuni tujacãre ñaroja. Ito bajiri itoju mani ejaroto riojua queno tuoĩaruja manire, mani eja jeditoni. Mua coriarã ĩre queno tuorũnubiticõri queno ejamenaji. 2 "Ĩre tuorũnurãre riti masogũ yiguĩji Dios", yire oca tuogoana ña mani. Mani tujaroto mani eja ãmoja, ĩre queno tuorũnurãji mani. Itire tuogoana ñayijarã mani ñicusabatia cuni. Itire tuogoana ñabojarãti queno tuorũnubisijarã ĩna. Ito bajiri Dios ĩ tuja rotiadoju ejabisijarã ĩna. 3 Ĩre tuorũnurã riti, Dios ĩ tujacã rotiadoju ejarã yirãji mani. Ado bajiro gotiñi Dios mani ñicusabatiare tuoĩa yugu:

> Yure ĩna tuorũnubejare ĩnare junisinicu yu. "Ĩnare yu tujacãrotirajau ejamena yirãji ĩna", yi goticã yu, yiñi Dios, mani ñicusabatiare tuoĩa yugu.

Adi macãrucũro meni wacu, coju tujacãraju meniñi Dios. Ito ĩ yija bero mucana tudi gaje rujeobisiju Dios ĩja. Tujacãraju ĩ menicãre ñabojarocati, ĩnare sãja rotibisiju ĩ, ĩre ĩna tuorũnubejare. 4 Dios oca ado bajiro gotia, jua ãmojeno ñari rumu gaye:

> Co ãmojeno ñari rumuri moacõri, jua ãmojeno ñari rumuna tujacãyiju Dios, yi gotia Dios oca.

5 Mucana gaje ado bajiro gotia Dios oca:

> Yu rãca tujacãdoju tujacãmenaji ĩna, yiñi Dios, mani ñicusabatiare tuoĩagũ.

6 "Ĩre tuorũnurãre riti masogũ yiguĩji Dios", yire oca tuosuogoana ñabojarãti ĩre tuorũnubiticõri tujacãdoju ejabisijarã mani ñicusabatia. Diore tuorũnurã riti ejarã yirãji. Tujacãdoju ejarona eja jedibeama maji. 7 Ito bajiri adocãta ĩre tuorũnurãre ãmagũ yiguĩji Dios maji. Adocãta mani ĩre tuorũnuja, iti ña ñasarise. Yoari mani ñicusabatia ĩna cudibitija bero, Diore tuocõri ucañi David ñayoru. Jĩju yu muare gotigoriseti, David ñayoru ĩ ucare mucana muare gotia yu:

> Adocãta muare Dios ĩ busija, ĩ yiro bajiroti cudija quena. Mua ñicusabatia ĩna ya usiju Diore junisinicõri, ĩna cudibitiado bajiro bajibeja, yi ucañi David ñayoru.

8 Mani ñicusabatia rĩa masa ñayoanare tujacãraju tũa wayiju Josué ñayoru. Ito bajiri tujacãre gaye Dios ĩ busija, Josué ñayoru mani ñicusabatia rĩare ĩ tujacãre ãmi ejare gaye meje busiguĩji ĩ. Ito bajiro iti bajijama, "Jane adi rumu yu tuju tujacãrã ejarã ya mua", yibitiboru Dios. 9 Ito bajiri Diore mani tuorũnuja, ĩ ñarã ñacõri, ĩ tuju ñaroja mani tujacãrotiju. 10 No Diore tuorũnurãti adi macãrucũrore meni tĩo wacu ĩ tujacãdo bajiroti ĩ rãca tujacãrã yirãji ĩna cuni. 11 Ito bajiri buto busa oca sẽocõri Diore tuorũnuruja manire, tujacãdo mani eja masitoni. Mani ñicusabatiare bajiro Diore cudimena robo bajiro bajimenaji mani.

12 Sẽorise ña Dios oca. Ito yicõri adi rɯmɯri mani tɯoroti ña Dios oca.
Sarera jãi jɯa dɯja odiri jãi robo bajiro bajia Dios oca. Ito bajicõri, “Mani
ya ɯsijɯ quedi sãjaroja Dios oca mani tɯorũnɯja. Jeyaro mani ya ɯsijɯ mani
tɯoĩarisere masiguĩji Dios. Mani yeyoro mani tɯoĩarisere cɯni masiguĩji Dios.
‘Ija ito bajiro yicɯja yɯ’, mani yirise cɯni masi jeoguĩji Dios. Dios ocare mani
tɯorũnɯja, ‘Ito bajiro bajia yɯ’ ”, yi tɯoĩa mani. 13 Disejɯa Dios ĩ rujeore yeyo
masiña ma. Dise ĩ ti masibiti rɯyabetoja Diore. Ñe mani yigore ĩ masibiti ma.
Ito yicõri ñe mani tɯoĩagore ĩ masibiti ma. Ito bajiri jeyaro masiguĩji ĩ. Dios
ĩ tiro riojo, “Adocõ jaje ñeñarise yicɯ yɯ”, yi goti rẽtobu jedirã yirãji mani.

Paia ɯjɯ rẽtoro ñasagɯ ñami Jesús, yire gaye

14 Paia ɯjɯ rẽtoro ñasagɯ ñami Jesús, Dios Macɯ. Ũmacɯ̃jɯ Dios tɯ ñaguĩji ĩ,
manire yiari ĩre bɯsi ĩsisotigɯ. Ito bajiri, “Diore tɯorũnɯgɯ̃ ña yɯ”, mani yija,
bɯto bɯsa ĩre mani tɯorũnɯja quena. Ĩre jidicãbitirɯja manire. 15 Ĩ ñami paia
ɯjɯ rẽtoro manire ejabɯa masigɯ̃. Mani tõbɯjaja, manire ti maiguĩji ĩ. Mani
ñeñaro yija, “Yɯre queno masibeama. Ito bajiri ñeñaro yama maji”, yi tɯoĩa-
cõri, manire ti maiguĩji Jesús. Mani ñeñaro yitoni, rɯ̃mɯ́ ɯsirioro ĩ yi codero
bajiro, Jesucristore cɯni ito bajiroti yibojayijɯ. Ito bajibojarocati ñeñarise
yibisijɯ Cristo. Ito bajiri manire rɯ̃mɯ́ ɯsirioro yija, manire ejabɯa masiguĩji
Cristo. 16 Ito bajiri Diore mani bɯsija, güire mano bɯsirãji mani. Manire bɯto
ti maiguĩji Dios. Ito bajiri mani ĩre bɯsija, manire ti maiguĩji ĩ. No mani eja-
bɯare ãmorijɯ manire queno ejabɯagɯ yiguĩji Dios.

5 1 Masare yiari paia ɯjɯ Diore ĩ bɯsi ĩsiado bajiro manire bɯsi ejabɯarocɯ
Cristore cũñi Dios. “Riti bajia iti”, mɯa yi tɯoĩatoni adi mɯare gotia yɯ.
Mani ñicɯsabatia ñayoana ĩna rãca gagɯ sĩgɯ̃re besecõri, “Mɯ ñagɯ̃ yigɯja
pai gɯare bɯsi ĩsiri masɯ”, yi cũñi ĩna ĩre. Ĩ ya moare ado bajiro bajiyijɯ.
Masa Diore ĩna ĩsiroti boca ãmicõri, itire Diore soe ĩsiyijɯ ĩ, masa ĩna ñeñaro
yire waja, waja yi ĩsirocɯ. 2 Pai mani robo bajigɯ ñari, Dios ĩ rotirise ñaro-
cõti cɯdi jeo masibiquĩji ĩ cɯni. Ito bajiri queno tɯoĩamenati ñeñaro masa ĩna
yija, ĩnare junisinibiquĩji ĩ. Quenoti ĩnare goti quenogɯ̃ yiguĩji ĩ. 3 Ito bajiri
Diore masa ĩna ĩsiroti soe ĩsi wacɯ, “Masa ĩna ñeñaro yirise ĩnare ãcabojaya”,
yiguĩji ĩ Diore. Ito bajiroti yigɯ yiguĩji ĩ cɯni, ñeñaro ĩ yirise waja.

4 No paia ɯjɯ ña ãmobojagɯ ĩmasiti ña masibiquĩji ĩ. Dios sĩgɯ̃ti ñami,
sĩgɯ̃re ti besecõri, “Mɯ ñama paia ɯjɯ”, ĩre yigɯ. Ito bajiroti Aarón ñayorɯre
cũñi Dios. 5 Ito bajiroti bajiyijɯ Cristore cɯni. Ĩmasiti, “Paia ɯjɯ rẽtoro ñasagɯ
ñacɯja yɯ”, yibisijɯ ĩ. Dioti ĩre cũyijɯ, ito bajigɯ ĩ ñatoni. Ado bajiro ĩre
gotiyijɯ Dios:

> Yɯ Macɯ ña mɯ. Adi rɯmɯ masa ĩna tɯoro riojo, “Ãni yɯ Macɯ mɯa ɯjɯ
> ñami”, yigɯ yigɯja yɯ, yiyijɯ Dios ĩ Macɯ Cristore.

6 Ĩ oca tutina gaje ado bajiro gotiñi Dios ĩ Macɯre:

> Masare yiari mɯ bɯsi ĩsitoni mɯre cũa yɯ. Paia ɯjɯ Melquisedec
> ñayorɯre bajiro ñasagɯ mɯre cũa yɯ, yiyijɯ Dios ĩ Macɯre.

7 Adi macãrɯcũro Jesús ĩ ñaroca ĩre ĩna sĩaroti ñami riojɯa Diore bɯsigɯ josayijɯ.
Yago rãca oca sẽoro bɯsiyijɯ ĩ Jacɯre. “Cɯna, goda wacɯ ya yɯ. Yɯ catire mɯ
ãmoja, camota masigɯ̃ja mɯ. Ito bajibojarocati mɯ ãmoro bajiro bajiatoja”, yiyijɯ
Jesús ĩ Jacɯre. “Mɯre cɯdi ãmoa yɯ”, Jesucristo ĩ yijare tɯoyijɯ Dios. 8 Dios Macɯ
ñabojagɯti tõbɯjayijɯ Cristo. Tõbɯja wacɯ jeyaro Dios ĩ rotiado bajiroti yiyijɯ

Cristo. Ĩ Jacure queno cudigu ñari, manire yiari tõbuja ĩsiyiju Cristo. [9]Ĩ Jacu ĩre rotiado bajiroti manire yiari goda ĩsiyiju Cristo. Ñimu gãji manire goda ĩsigũ maquĩji. Ito bajiri ĩre mani tuorũnuja ticõri, manire masogũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri mani catitĩñaroca yigu yiguĩji ĩ. [10]Paia uju ñasagu Melquisedec ñayoru ĩ ñado bajiro ĩ Macu Jesucristore cũyiju Dios. Ito bajiri manire maso masiguĩji Cristo.

Jesucristore masirã ñabojarãti ĩre mani jidicãja guijo ña, yire gaye

[11]Iti oca gotiroti jaje ruya maji. Ito bajibojarocati iti ocare tuo masi ãmobea mua. Ito bajiri josari ña iti muare gua goti rẽto ãmobojaja. [12]Yoari Cristore mua tuorũnuja bero ĩ oca riasori masa ñaboyija mua. Ito bajibojarocati Dios oca josari meje busa gayere mucana tudi muare goti rẽtoburuja gua. Waibucu ri ba masi wana ñabojarãti, mucana tudi ũjurãre bajiro bajirã ña mua. Macuacã ũjugũre bajiro waibucu ri ĩ ba masibeto bajiro Dios oca josari ñarisere tuo rẽtobu masibea mua. [13]Õjegõa idirã, macuacã ũjugũre bajiro bajirã ña mua. Dios ocare queno masirã meje ña mua. Ĩ oca masibiticõri Dios ĩ ãmoro bajiro queno yire gayere masibea mua. [14]Bare jeyaro buti quenarise ña bucurã bare. Ĩna ñama queno sẽo quenarã. Ito bajiroti bajiama Dios oca queno tuo masirã cuni. Dios oca queno masicõri, "Iti ña ñeñarise, iti ña quenarise", yi ti beserã yirãji ĩna.

6 [1]Bucurãre bajiro Cristore mani queno masi ãmoja, ĩ oca josari ñarisere mani riasotija quena. Josabiti gayere riasoticãcu mani. "Ñeñarise jidicãcõri, quenarise tuoĩaruja manire", yire gaye riasoticãcu mani. "Queno yibojarãti Diore mani tuorũnubeja jeame ũjuroju warã yirãji mani", yire gaye riasoticãcu mani. [2]Idé gure gaye cuni riasoticãcu mani. Gãjerã Diore masirãre yiari Diore busirã wana ĩnare ãmo moa jeore gaye riasoticãcu mani. "Godabojarãti mucana tudi catirã yirãji mani", yire gaye riasoticãcu mani. "Ñeñaro yirã ĩna ñeñaro yirise waja, tõbujatĩñarã yirãji ĩna", yire gayere riasoticãcu mani. [3]Dios ĩ ejabuarisena, josari gayere riasoti ũmatũarã yirãji mani.

[4]Dios oca tuogoana ña mani, ito yicõri Jesucristo ũmacũju wadirure boca ãmiana ña mani. Espíritu Santo ĩ queo sãna ña mani ĩja. Ito bajiri Dios oca mani riasoti ũmatũabeja ãcabojarã yirãji mani. Ĩ ocare ãcabojacõri tudi ñeñaro yirãji mani. Ito bajiri mucana tudi ĩre tuorũnu ãmomenaji mani. [5]Dios oca quenarise tuogoana ña mani. Tiyamani Dios gayere tigoana ña mani. "Adi sita tudi ejagu yiguĩji Jesús", yi tuoĩarã ña mani. [6]Iti jeyarore masi jedirã ñabojarãti, Jesucristore mani jidicãja, tudi mani ñeñaro yirisere jidicã masimenaji mani. Dios Macure tuorũnubojarãti mani jidicãja mucana tudi yucutẽoju ĩre jajurãre bajiro ya mani. Ito yicõri masa tiro riojo ĩre aja tudirãre bajiro ya mani. [7]Ado bajiro bajira sitare tuoĩate mua. Sita joe ide iti quedija, sitajuare ide sãjaroja. Iti sita ote queno judi, iti rica cutija ticõri, "Quenari sita ña adi sita", yirã yirãji ĩna iti sita moari masa. "Queno yiñi Dios iti sitare", yirã yirãji ĩna. Ito bajiroti Diore jidicãmenare cuni queno yigu yiguĩji ĩ ĩnare. [8]Iti sita jota, ito yicõri ta widirise jeyaro iti judija, ñe waja ma iti wese. Ito bajiri sita iti ujarã itire soecõrã yirãji ĩna. "Adi sitare queno yibisĩ Dios", yirã yirãji ĩna. Ito bajiroti ĩre jidicãrãre jeame ũjuroju cõagũ yiguĩji Dios.

"Yure masogũ yiguĩji Cristo", mani yi tuoĩaja oca sẽoa mani, yire gaye

[9]Yu mairã, "Mua ña Jesucristore jidicãrã", yirocu meje muare itire busia yu. "Mua ña Jesucristo ĩ masoana", ya yu muare. Mua ña Dios ĩ ãmoro bajiro

yirã. Ito bajiri, “Queno yami Dios mʉare”, yi tʉoĩa yʉ. 10 Riojo yigʉ ñami
Dios, ito bajiri mʉa queno yigorere ãcabojabicʉ yiguĩji ĩ. Gãjerã Jesure tʉorʉ̃-
nʉrãre ti maicõri, ĩnare mʉa ejabʉagorisere ãcabojabicʉ yiguĩji ĩ. Ñaro baji-
roti gãjerãre ejabʉarãji mʉa maji. Ito bajiro mʉa yirisere ãcabojabicʉ yiguĩji
Dios. 11 Mʉa sĩgʉ̃ rʉyabeto wanʉ oca sẽocõri Diore mʉa cʉditĩñare ãmoa gʉa.
Mʉa catirocõ mʉa ito bajiro yi ñaja, mʉa bocatirisere ñarocõti boca ãmirã
yirãji mʉa. 12 Jesure mʉa tʉorʉ̃nʉ jidicãre ãmobea gʉa. Ito yicõri Dios oca
tutire mʉa jidicãre ãmobea gʉa. Yoari Jesucristo ĩ tʉdi ejaroti bocaticõri, ĩre
jidicãbisĩ coriarã. Ito bajiri ĩnare bajiro mʉa bajire ãmoa gʉa. Ĩnare bajiro
mʉa yija, Dios ĩ goticãdo bajiro ñarocõti boca ãmirãji mʉa.
13-14 Abraham ñayorʉre tʉoĩate mʉa. Ado bajiro ĩre goti yucãyijʉ Dios: “Riti
queno mʉre yisacõgʉ̃ yigʉja yʉ. Jãjarã mʉ janerãbatia cʉtiroca yigʉ yigʉja
yʉ. ‘Ito bajiroti yicʉja yʉ’, yirocʉ yʉ wamena ya yʉ”, yiyijʉ Dios Abraham
ñayorʉre. Ĩ wamenati yiyijʉ Dios. Gãji wamena meje ito bajiro yiyijʉ Dios
Abrahamre. Ñimʉjʉa gãji Diore rẽtocũgʉ̃ maquĩji. Ito bajiri ĩ wamenati yiyijʉ
Dios. 15 “Ĩ yiro robo bajiro yigʉ yiguĩji Dios”, yirocʉ ʉsirioro meje yuyijʉ
Abraham ñayorʉ. Ito bajiri Dios ĩ goticãdo bajiroti rẽtayijʉ Abrahamre.
16 “Ado bajiro yicʉja yʉ”, ĩna yija, Dios wamena yama coriarã masa. Ĩ wamena
yama ĩna, masa rẽtoro ñasagʉ ĩ ñajare. “Riti mʉare Dios wamena gotia yʉ”,
ĩna yija, nojʉa gãjerã, “Bʉrãti yama”, yi masimenaji. 17 Ito bajiroti mani ñicʉ-
sabatiare, “Ito bajiro yicʉja yʉ”, ĩ yire ñajare, yisacõyijʉ Dios. “Riti manire ĩ
goticãdo bajiro ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. Ĩ goticãdo bajiroti gajero bajiro wasoabicʉ
yiguĩji ĩ”, ĩna yi masitoni, ĩnare yisacõyijʉ Dios. “Mʉare socabea yʉ. Riojo
yʉ wamena mʉare gotia yʉ”, yiyijʉ Dios mani ñicʉsabatiare. 18 “Riti mʉare
queno yisagʉ yigʉja yʉ”, yiyijʉ Dios. Gaje ado bajiro yiyijʉ Dios: “Ito bajiroti
yicʉja yʉ, yirocʉ yʉ wamena ya yʉ”, yiyijʉ Dios. Jʉaji Dios ĩ yijare, gajero
bajirojʉa wasoabicʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri, “Ado bajiro yicʉja yʉ”, ĩ yicãre ñajare
manire masogʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, “Ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani”, yi tʉoĩa
mani. Ĩ goticãre mani tʉorʉ̃nʉja wanʉ oca sẽorã yirãji mani. 19 Dios ĩ goticãre
ñarocõti tʉorʉ̃nʉrʉja manire. “Mʉare masogʉ̃ yigʉja yʉ”, yiñi Dios manire.
“Ĩ rãca catitĩñagʉ̃ yigʉja yʉ”, yi mani tʉo masija, mani ya ʉsi güibeto yiroja
manire. Ito yicõri oca sẽorã yirãji mani. Jane mejejʉ masare yiari Diore seni-
rona Dios ñari wi yobiado wajajʉa Dios ñari sõa wasotiyijarã paia mesa.
20 Ito bajiro yiñi Jesús cʉni. Ũmacʉ̃jʉ mʉjacõri manire yiari Diore bʉsiñi ĩ.
Ito bajiri, “Manire masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa mani. Paia ʉjʉ Melquisedec
ñayorʉ ĩ ñasado bajiro ñasagʉ ñatĩñagʉ̃ yiguĩji Jesús. Manire yiari Diore bʉsi
ĩsitĩñagʉ̃ yiguĩji Jesús. Ito bajiro ĩ bʉsi ĩsitĩñatoni cũñi Dios ĩre.

Paia ʉjʉ Melquisedec bajiro bajigʉti ñami Jesús cʉni, yire gaye

7 1 Ĩ Melquisedec, Salem cʉto gagʉ ʉjʉ ñayijʉ. Ito yicõri Dios ũmacʉ̃jʉ gagʉre
moa ĩsiri masʉ ñayijʉ ĩ pai. Abraham ñayorʉ gaje cʉtori gãna ʉjarãre rẽto-
cũcõri, tʉdi wayijʉ ĩ ya cʉtojʉare. Ito bajiri ĩ tʉdi waroca ĩre boca wayijʉ Mel-
quisedec. Ĩre bocacõri ĩre yiari Diore bʉsigʉ, “Dios queno yijaro mʉre”, yiyijʉ
Melquisedec Abrahamre. 2 Gãjerã ʉjarãre rẽtocũcõri, ĩ bʉjare gayere cõĩacõri
Dios ĩ rotiado bajiroti Melquisedecre jabeto ĩsiyijʉ Abraham. “Ʉjʉ queno yigʉ”,
yireoni ña iti Melquisedec yire. Salem cʉto gagʉ ʉjʉ ñayijʉ Melquisedec. Ñe oca
mani cʉto, yireoni ñayijʉ Salem yireoni. Ñe oca mana ʉjʉ ñayijʉ Melquisedec.

3 Melquisedec jacusabatia wame, ĩ ñarã wame cuni ucare ma Dios oca tutiju. Ito
yicõri ĩ rujeare, ĩ godare cuni ucare goabea. "Ĩ godaja bero masare yiari Diore
busi jidicãyiju", yire ma. Melquisedecre mani tuoĩaja, "Masare yiari Diore ĩ busi
ĩsiado bajiro masare yiari Diore busi ĩsitĩñagũ yiguĩji Cristo cuni", yi tuoĩa mani.
4 Mani ñicu Abraham ñayoru rẽtoro ñasagu ñayiju Melquisedec. Tuoĩate
mua. Gaje cuto gãna ujarãre rẽtocũcõri, ĩ bujarere cõĩacõri jabeto ĩsiyiju
Abraham Melquisedecre. 5 Ito bajiroti Abraham janerãbatia judio masa jeyaro
ĩna rucorisere cõĩacõri jabeto ĩsiyijarã paiare. Leví wame cutigu janerãbatia
ñayijarã ĩna paia mesa. Ĩna ñarã judio masare jeyaro ĩna rucorisere cõĩacõri
jabeto ãmiyijarã ĩna, Moisés ĩ rotiado bajiroti. Ĩna ñarã ñabojarocati ito bajiro
yiyijarã ĩna, Moisés ĩ rotijare. 6 Leví janami meje ñabojagu ti, Abraham bujа-
rere jabeto seniyiju ĩ Melquisedec. Itire boca ãmicõri ĩre yiari Diore busiyiju
Melquisedec. Abraham ñayiju, "Queno mure yigu yiguja yu", Dios ĩ yiru.
Ñasagu ñayiju Abraham ñayoru. 7 "Dios mure queno yijaro", yi ecoru rẽtoro
ñami, "Dios mure queno yijaro", yiru. Melquisedec ĩ, "Queno Dios mure
yijaro", yi ecoru ñayiju Abraham. Ito bajiri, "Abraham rẽtoro ñasagu ñayiju
Melquisedec", yi tuoĩa mani. 8 Mani wato ñarã paia gãjerã rucorisere cõĩacõri
jabeto ãmirã, manire bajiroti godarãji ĩna cuni. Melquisedecreama Dios oca
tuti iti gotija, "Itocõ godañi Melquisedec", yire oca ma. Ito bajiri godabicu
robo bajiro bajiguĩji ĩ. 9-10 Melquisedecre jabeto ĩsiroca ĩ janerãbatia ñarona
ĩna rujeabitibojarocati ĩ ya rujuju ñayijarã ĩna maji Abrahamre. Abraham
janami Leví wame cutigu janerãbatia ñayijarã, masa ĩna rucorisere cõĩacõri
jabeto ãmirã. Abraham ya rujuju ñacõri Melquisedecre Abraham ĩ waja yija,
ĩna cuni waja yirãre bajiro yiyijarã, Abraham ya ruju ñacõri. Ito bajiri, "Ĩna
ñarocõ rẽto busaro ñasagu ñañi Melquisedec", yi tuoĩa mani.
11 Leví janerãbatiana suoriti ĩ rotirise cũyiju Dios, judio masare. Leví jane-
rãbatiare paia ĩna ñaroca yiñi Dios. Sĩgũ Leví janami ñayiju pai ñasagu,
Aarón wame cutigu. Aarón ĩ janerãbatia rãca masa ĩna Diore ĩsiroti boca
ãmiyijarã ĩna. Boca ãmicõri Diore soe ĩsiyijarã ĩna, masa ĩna ñeñaro yirise
waja yirã. Ito bajiro ĩna yibojarocati, "Seti ma muare. Queno yirã ña mua",
yibisiju Dios ĩnare. Ito bajiri Melquisedec ñasagure bajiro bajigure cõayiju
Dios, masare ĩ goda ĩsitoni. Aarón mesa waibucurãre soe ĩsicõri, masa ĩna
ñeñaro yirise waja, waja yi jeocõajama gãji masare busi ĩsirocu cõabitiboru
Dios. 12 Masare busi ĩsirocu Jesure Dios ĩ cõaja bero mucana tudi paia mesare
masare yiari busi ĩsi rotibisiju Dios. Ito yicõri bucu oca jidicãcõri ĩ oca mame
wasoa rotiyiju Dios paia mesare. 13 Mani Uju Jesucristore cũñi Dios, paia uju
ñasagu ĩ ñatoni. Ito bajiri ĩ ñami manire yiari Diore busi ĩsigũ. Leví janerã-
batia janami meje ñayiju Cristo. Judá janerãbatia janami ñayiju Cristo. Judá
janerãbatia Cristo riojua sĩgũ pai mañiju. 14 Mani Uju Jesucristo, Judá janerã-
batia janami ñayiju ĩ. Leví janerãbatiare paia cũ wacu Judá janerãbatiareama
ito bajiro yibisiju Moisés ñayoru. Itire queno tuo masia mani.
15 Itire tuocõri, "Bucu oca jidicãcõri oca mame wasoacõñi Dios", yi tuoĩa
mani. Paia uju Melquisedec ñasagu ĩ ñado bajiro manire yiari busi ĩsigũre
cũñi Dios. 16 Leví janerãbatiare riti, "Paia ñarã yirãji ĩna", yi rotiyiju Moisés.
Ito bajiri Moisés ĩ rotirena meje paia uju Cristo ĩ ñaroca yiñi Dios. Tudi ĩ
catija ticõri, ĩ Macure cũñi Dios manire yiari ĩ busi ĩsitoni. Buto masigũ ñari
juaji godabicu yiguĩji Cristo. 17 Ado bajiro gotiyiju Dios ĩ Macure:

Masare mʉ bʉsi ĩsitĩñatoni mʉre cũa yʉ. Paia ʉjʉ Melquisedec ñasagʉ ĩ
ñado bajiro ñatĩñagʉ̃ yigʉja mʉ, yiyijʉ Dios ĩ Macʉre.
18 Bʉcʉ oca iti rotiro bajiro queno cʉdi jeo masibisijarã mani ñicʉsabatia. Ito
bajiri ĩnare seti ñayijʉ maji. Ito bajija ticõri, "Bʉcʉ oca quenabea. Ñe waja
ma iti", yi tʉoĩa wacʉ itire jidicãyijʉ Dios. 19 Bʉcʉ oca ĩna cʉdi jeoja ticõri,
"Ĩnare seti ña maji", yiyijʉ Dios. Ito bajiri bʉcʉ oca jidicãcõri, mame oca
cũyijʉ Dios ĩja. Ado bajiro yiyijʉ Dios. Ĩ Macʉ Cristore cõayijʉ, mani ñeñaro
yirisere ĩ waja yi ĩsitoni. Ito bajiri Cristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, "Ñe seti ma
mʉare", yigʉ yiguĩji Dios ĩ tʉ mani ejari rʉmʉ. Iti mame oca tʉocõri, "Bʉcʉ
oca ñasʉore rẽtoro quena mame oca", yi tʉoĩa mani.
20 "Yʉ Macʉre cũa yʉ, masare yiari ĩ bʉsi ĩsitĩñatoni. Riti ya yʉ", yi goti-
cãyijʉ Dios. 21 Cristore Dios ĩ cũroto riojʉa, gãjerã paiare ĩ cũja, "Ñasagʉ ãnire
cũa yʉ", yibisijʉ Dios. Ĩ Macʉreama paia ʉjʉ cũ wacʉ, "Riti, ãni ñasagʉre cũa
yʉ", yiyijʉ Dios. Ĩ Macʉre ado bajiro gotiyijʉ Dios ĩ oca tutina:
Yʉ ña Dios mʉ Ʉjʉ. "Ado bajiro yigʉ yigʉja yʉ", yicõri yʉ tʉoĩarise tʉo
riawʉsobicʉja yʉ. Masare yiari mʉ bʉsi ĩsitĩñatoni mʉre cũa yʉ. Paia
ʉjʉ Melquisedec ñasagʉ ĩ ñado bajiro ñatĩñagʉ̃ yigʉja mʉ cʉni, yiñi
Dios ĩ Macʉre, yi gotia Dios oca tutijʉ.
22 Iti mani tʉoja, "Riti manire masogʉ̃ yiguĩji Jesucristo. Bʉcʉ oca rẽtoro
quenarise ña iti mame oca", yi tʉoĩa mani. 23 Bʉcʉ oca iti ñaroca jãjarã paia
ñayijarã. Ĩna godaja gãjerã ĩnare wasoarona ñayijarã. 24 Ito bajiro ĩna goda-
bojarocati, Jesuama godagʉ meje ñami. Ñimʉjʉa gãji Jesure wasoarocʉ
maquĩji. 25 Catitĩñagʉ̃ ñari manire yiari Diore bʉsi ĩsitĩñagʉ̃ yiguĩji ĩ. "Mʉ
Macʉ yʉre goda ĩsiñi. Ito bajiri ĺna sʉoriti mʉ yagʉ ña ãmoa yʉ", Diore mani
yija, manire masogʉ̃ yiguĩji Cristo. Manire ĩ masoja bero ĩ rãca catitĩñarã
yirãji mani.
26 Jesucristo rʉyabojañi maji, manire bʉsi ĩsirocʉ. Manire yiari Diore ĩ bʉsi
ĩsibeja, Dios tʉ ejamenaji mani. Dios ĩ ñajare, ñeñarise ma ĩre. Ñeñaro yigʉ
meje ñayijʉ ĩ. Ñe seti macʉ ñayijʉ ĩ. Masa ñeñaro yirãre bajiro meje bajigʉ
ñami ĩ. Ũmacʉ̃jʉ gãna rẽtoro ñasagʉ ĩ ñaroca yiyijʉ Dios Jesure. 27 Gãjerã
paia ʉjʉre bajiro bajigʉ meje ñaguĩji ĩ. Co rʉmʉ rʉyabeto waibʉcʉrãre sĩayi-
jarã ĩna, Diore soe ĩsirona. Ito bajiro yicõri, "Gʉa ñeñaro yirisere ãcabojoya.
Ito yicõri masa ĩna ñeñaro yirisere cʉni ãcabojoya", yiyijarã ĩna. Coji meje ito
bajiro yiyijarã ĩna. Jesuama cojiti godañi, masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja
yi ĩsigʉ̃. Mʉcana tʉdi waja yibicʉ yiguĩji ĩ, ĩ ya rína ĩ waja yi tĩocãre ñajare.
28 Moisés ñayorʉ ĩ rotirena sʉoriti manire bajirãreti paia ʉjarã ña rotiyijarã
ĩna. Bʉcʉ oca jidicãcõri mame oca cũyijʉ Dios. "Riti ado bajiro yicʉja yʉ",
yirocʉ mame oca cũyijʉ Dios. "Yʉ Macʉ ñeñaro yibicʉre cũa yʉ, masare yiari
ĩ bʉsi ĩsitoni", yiyijʉ Dios ĩ oca tutina.

Mame oca goticõri manire bʉsi ĩsiri masʉ ñami Jesús, yire gaye

8 1 Yʉ gotisʉorise ado bajiro bajia ñasarise. Sĩgʉ̃ ñami manire yiari Diore
bʉsi ĩsigʉ̃. Ĩ ñami ñasagʉ. Ũmacʉ̃jʉ Dios ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ
rujiguĩji ĩ. 2 Dios ya wi ñasari wi ñacõri manire yiari bʉsi ĩsigʉ̃ yiguĩji ĩ. Masa
ĩna menira wi meje ñaroja iti wi. Dios ĩ menira wi ñaroja iti wi.
3 Masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yirona Diore waibʉcʉrã soe ĩsiri masa
ñama paia ʉjarã. Ito bajiro ĩna yitoni ĩnare cũrã yirãji masa. Manire yiari ito

bajiro yiñi mani Uju Jesucristo cuni. Mani ñeñaro yirise waja, waja yirocu manire goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiro yicõri Diore busi wacu ĩ ya ruju ĩsigüre bajiro yiñi ĩ. 4 Adi tuti ñarã paia, Moisés ñayoru ĩ rotiado bajiroti soe ĩsiama maji. Ito bajiri Cristo adi sita ĩ ñajama ĩnare bajiro yibitiboguĩji. Adocãta manire yiari ũmacüju Diore busi ĩsigü yiguĩji ĩ. 5 Adoju paia ĩna moari wi ũmacüju gagu Dios ya wi robo bajiro bajia. Moisés ñayoru Dios ya wi ĩ menigü wagu yiroca, ado bajiro rotiyiju Dios ĩre: "Gütagü joeju yu mure goticato bajiroti tuoĩacõri, ito bajiro menima", yiyiju Dios Moisés ñayorure. Adi sita gãna paia ĩna moaja ũmacüju gagu Dios ya wi robo bajiro quesoĩarã yirãji ĩna. 6 Cristo manire busi ĩsiri masure moare ñasarise cũñi Dios. Paia ñayoana bucurã rotirere cudigoana ĩna yiado rẽtoro yigu ñami Cristo. "Masa yu Macure ĩna tuorünuja, ĩnare queno yigu yiguja yu. Ĩna ñeñaro yirisere ãcabojocõri, ĩnare masogü yiguja yu", yami Dios ĩ oca tutina.

7 Bucu oca rẽtoro ñasarise ña mame oca. Bucu oca tuo suyacõri Dios ñaro mani ejajama gaje mame oca cũbitiboru ĩ. 8 Bucu ocare masa ĩna cudi jeo masibeja tiyiju Dios. Ito bajiri ado bajiro yiyiju ĩ:

> Israel sita gãna rãca, Judá gãna rãca ija mame oca quenogü yiguja yu maji.

9 Ĩna ñicusabatiare yu goticato bajiro meje bajiro yiroja. Egiptoju ĩna ñaroca gajeroju ĩnare cũ wacu ĩnare gotibojacu yu. Yu goticato bajiro cudibiticã ĩna. Ito bajiri ĩnare tuorünubiticu yu.

10 Ija Israel sita gãnare yu oca quenoja, ado bajiro yigu yiguja yu: Yu rotirise ĩna tuoĩaroca yigu yiguja yu. Ito bajiri ĩna ya usiju yu rotirisere cudi ãmorã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna uju ñagü yiguja yu. Ito bajiri ĩna ñarã yirãji yu ñarã.

11 Yu ñarã ñari ñarocõti yure ti masirã yirãji ĩna. Ito bajiri yure masirã riti ĩna ñajare ĩna baba mesare cuni yure ĩna ti masitoni riasomena yirãji ĩna. Ĩna jeyaro yure ti masirã yirãji ĩna. Mutarã cuni, bucurã cuni yure ti masirã yirãji ĩna. Ito bajiri yure ĩna ti masitoni riasomena yirãji ĩna.

12 Ĩnare ti maicõri ĩna ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguja yu. Ito yicõri juaji ĩna ñeñaro yirisere tuobicu yiguja yu ĩja, yami mani Uju Dios ĩ oca tutina.

13 Mame oca Dios manire ĩ busija, "Bucu ocare jidicãcõgü yiguĩji", yi tuoĩa mani. Bucua warise jedi wato ya. Ito bajiroti manire mame oca ĩ gotija, "Iti rumu gaye bucu oca jedi waro ya", yi tuoĩa masia mani.

Diore rücubuorã ado bajiro yiyijarã bucurã, yire gaye

9 1 Cajero Dios Moisés rotirotire cũgü masa ĩre rücubuoroti gayere ĩre cũyiju Dios. "Adi sitaju yure rücubuorona mua minijuaroti wi menire ãmoa yu", yi rotiyiju Dios Moisésre. 2 Ito bajiri ĩ rotiado bajiroti wi jua sõa, sõa cutiri wi meni ĩsiyijarã ĩna. Wi gudareco saya webutirona yobiara wi ñayiju iti wi. Cajero ejasuoraju Diore rücubuora sõa ñayiju iti sõa. Iti sõaju jeobusuora tutu ñayiju. Ito yicõri casabo ñayiju, naju Diore ĩsiroti jesari casabo. 3 Yobiado gaje duja ñari sõa, Dios ĩ ñasari sõa wame cutiyiju iti sõa. 4 Itoju orona ĩna menira casabo ñayiju. Iti ñayiju Diore yiari queno suti quenarise ĩna soe ĩsisotira casabo. Ito yicõri orona ĩna menira jedo ñayiju. Dios

ĩ bʉsigore ñari jedo ñayijʉ iti jedo. Iti jedo totijʉ adocõ jaje ñayijʉ. Iti jedojʉ oro sotʉ sãñayijʉ. Iti sotʉjʉ bare maná wame cʉtirise sãñayijʉ. Ito yicõri iti jedojʉ Aarón ñayorʉ ya turigʉ ñasãturagʉ sãñayijʉ. Ito yicõri iti jedojʉ gʉ̃ta jãiri Dios ĩ rotirise ucare ñayijʉ. 5 Iti jedo joe ángel mesa bajirã ĩna meni rujeoana jesayijarã. Ĩna ñayijarã masa ĩna ñeñaro yirise waja soe ĩsirajʉ weca caero ñujeorã. Ĩnare ticõri, “Adi sõa ña Dios ĩ ñasari sõa”, yi tʉoĩayijarã paia. Adocãta iti gaye ñarocõti goti masia ma maji.

6 Ito bajiro bajiyijʉ mani ñicʉsabatia Diore ĩna rʉ̃cʉbʉore gaye. Co rʉmʉ rʉyabeto ĩna moasotire ñajare, Diore rʉ̃cʉbʉorajʉ ñasʉori sõa ejasotiyijarã ĩna. 7 Ito bajibojarocati Dios ĩ ñasari sõareama paia ʉjʉ co rodo rʉyabeto cojiti sãjayijʉ ĩ co rodore. Itojʉ ĩ sãja waja, waibʉcʉrã rí rãca ãmi sãja wayijʉ ĩ. Iti ñayijʉ ĩ ñeñaro yirise waja, waja yiroti, ito yicõri masa ñeñaro yirise waja, waja yiroti. 8 “Mani ñicʉsabatia cajero Dios ĩ rotisʉore ĩna rʉ̃cʉbʉosʉoroca paia ʉjʉ sĩgʉ̃ti Dios ĩ ñasari sõa sãjasotiyijʉ. Masama ejasʉora sõa riti sãjasotiyijarã ĩna. Ito bajiri Dios ĩ ñarojʉ eja masibisijarã masa maji”, mani yi masiroca yami Espíritu Santo. 9 “Ricati bajia adi rʉmʉri”, mani yi tʉoĩaroca yami Espíritu Santo. Mani ñicʉsabatia Diore rʉ̃cʉbʉorona waibʉcʉrãre soe ĩsiyijarã ĩna. Ito bajiro yibojarãti ĩna tʉoĩarise, “Seti cʉti ña yʉ maji”, yi tʉoĩayijarã ĩna. 10 Bʉcʉrã rotire gaye ado bajiro bajiyija: “Adi ña bare, adi ña bare meje. Adi ña idiroti, adi ña idire meje. Ado bajiro guaja quena. Ado bajiro coeja quena. Ito yicõri ado bajiro rujʉre tirʉ̃nʉja quena”, yire gaye ñayijʉ bʉcʉrã ĩna rotire. Mani ñicʉsabatia itire cʉdi ãmorã ñabojarãti, ñarocõti cʉdi jeo masibisijarã ĩna. Mame oca Dios ĩ wasoaroto riojʉa bʉcʉ oca ñasarise ñayijʉ maji.

11 Ĩjama Cristo ejacoami. Ĩti ñami manire yiari Diore bʉsi ĩsigʉ̃ ñasagʉ. Ĩti ñami manire quenarise rẽtaroca yigʉ. Manire ĩ goda ĩsija bero ʉ̃macʉ̃jʉ Dios ya wijʉ mʉja wayijʉ ĩ. Itojʉ Dios ya wi ñacõri manire yiari bʉsi ĩsisotiguĩji ĩ. Ʉ̃mʉa ĩna menira wi rẽtoro quenari wi ñaroja Dios ya wi. Adi sitaga wi meje ñaroja Dios ya wi. 12 Ʉ̃macʉ̃jʉ Dios ĩ ñasari sõajʉ ñaguĩji Cristo adocãta. Itojʉ sãjacõri cabra macʉ rí, ta wecʉ macʉ rína Diore ĩsirocʉ meje sãjarʉ ĩ. Ĩ ya rínati Diore ĩsirocʉ sãjarʉ ĩ. Manire goda ĩsicõri mani ñeñaro yirise waja, waja yi tĩorʉ ĩ. Ito bajiri mʉcana jʉaji ĩ ya ríre Diore ĩsibiquĩji ĩ. Ĩ rãca mani ñatĩñatoni ñarocõti waja yiñi ĩ. 13 Ado bajiro bajiyijʉ Dios ĩ rotisʉore: Sĩgʉ̃ godarʉre ĩ moaĩaja ito yicõri rẽore gayere ĩ moaĩaja, ĩ ya rujʉ ʉeri jaigʉre bajiro bajiyijʉ ĩ. Ito bajiri itire coerona ta wecʉ rí, cabra macʉ rí cʉni, ito yicõri ta wecʉ macʉ rí ĩna soe abore rĩti ĩna ya rujʉre paiare wẽjabate gu rotiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija joe ʉeri coero bajiro bajiyijʉ iti. 14 Waibʉcʉrã rí rẽto bʉsaro ñasarise ña Cristo ya rí. Waibʉcʉrã ríama joe gayeti coeroja. Jesús ya ríama mani ñeñaro yirisere coe jeocõroja. Cojirea ñeñaro yiĩabicʉ ñari manire goda ĩsiñi ĩ, mani ñeñaro yirisere waja yi ĩsirocʉ. Ito bajiro yiñi Cristo manire, Espíritu Santo ñatĩñagʉ̃re tʉocõri. Jesús ya rína sʉoriti mani ñeñaro yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri, “Yʉ queno yirise ticõri yʉre masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩabea mani. “Jesús ya ríre ticõri yʉ ñeñaro yirisere ãcabojoñi Dios”, yi tʉoĩa mani. Ito bajiri Dios catitĩñagʉ̃re wanʉrã ĩre moa ĩsitĩñarã yirãji mani.

15 Ito bajiri iti oca tʉocõri, “Jesucristo ĩti ñami mame oca manire gotitoni Dios ĩ cõarʉ”, ya mani. Cajero Dios ĩ rotisʉore gaye cʉdi jeo masibisija

mani. Ito bajiri Dios ĩ rotisuore mani cudi jeo masibejare, itire waja yi ĩsirocu manire yiari goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiro Cristo ĩ yija ticõri, Dios ĩ goticãdo bajiroti yigu yiguĩji ĩ. Mani ñeñaro yirisere ãcabojocõri, ĩ rãca mani ñatĩñatoni manire ãmigũ yiguĩji Dios. 16 Ado robojua bajia. Tite. Sĩgũ ĩ godaroto riojua, "Yu ya gajeoni ruco wasoarã yirãji yu ñarã", yi menigũ yiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ yija bero, "Riti ña. Adi papera ĩ ucaja bero godacoañi", oca quenori masu ĩ yiroto riojua, godaru ya gajeonire boca ãmi masimenaji ĩ ñarã. 17 Iti papera ucaru ĩ catija maji, ĩ ñarã ĩ ya gajeonire boca ãmi masimenaji maji. Ĩ godaja bero riti, ĩ uca gotiado bajiro boca ãmirã yirãji ĩna. 18 Ito bajiroti cajero ĩ rotire gotigu, Moisés ñayorure waibucu rí wẽjabate rotiyiju Dios. "Iti ríre ticõri, 'Ija sĩgũ manire goda ĩsigũ yiguĩji', yi tuoĩarã yirãji masa", yiñi Dios Moisésre. 19 Ito bajiro ĩ gotija tuocõri, ñarocõti Dios ĩ rotire gaye masare goti jeoyiju Moisés ñayoru. Itire goti tĩocõri cabra macu rí, ta wecu macu rí idena jabeto wuoyiju. Ito yicõri oveja joa sũarise ãmicõri hisopo wame cutiricu rujure siayiju. Iti gocore ríju yosecõri, Dios ĩ rotira tutire ito yicõri masare cuni rína wẽjabate guyiju Moisés ñayoru. 20 Ito yicõri masare ado bajiro yiyiju ĩ: "Adi ríre ticõri, 'Ito bajiro yicuja yu', Dios ĩ yiado bajiroti yigu yiguĩji, yi tuoĩa mani", yiyiju Moisés masare. 21 Ĩna minijuara wiju cuni rína wẽjabate guyiju Moisés ñayoru. Ito yicõri itiju minijuara wi ñarise ñarocõreti rína wẽjabate guyiju ĩ. 22 Ado bajiro gotia bucu oca: "Ueri cutirise jeyaro, rína coeja quenaroja. Sĩgũ ĩ rí budibeja mani ñeñaro yirise coeya maniboadoja", yi gotia bucu oca.

Cristo ĩ godarena suoriti mani ñeñaro yirise coeyiju, yire gaye

23 Ito bajiri mani ñicusabatia Dios ya wiju ĩna sãjaroto riojua, ĩna ya rujure ĩna ya gajeonire cuni rí wẽjabate guyijarã ĩna. Rí wẽjabatecõri, "Ueri ma manire. Sãjaruja manire", yiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija, ũmacũju Dios ĩ ñaro bajiro quesoĩayijarã ĩna. Ĩna yisotiado bajiro waibucurã rẽtoro ñasagu manire goda ĩsiñi Cristo. Ĩ ya rína suoriti Dios ya wiju ejarã yirãji mani. 24 Mani ñicusabatia ĩna menira wiju sãjabisiju Cristo. "Ado bajiro bajiroja Dios ya wi", yiariti ĩna menira wi ñayiju iti wi. Cristoama ũmacũju Dios ĩ ñaroju sãjañi. Ito bajiri adocãta itona ñacõri, manire yiari Diore busi ĩsiguĩji ĩ. 25 Judio masa paia uju co rodo ruyabeto cojiti sãjayiju ĩ co rodore. Itoju sãjacõri, Diore yiari waibucu rí wẽjabateyiju ĩ. Cristoama cojiti ĩ ya rí ĩsiyiju Diore, masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocu. 26 Co rodo ruyabeto Cristo godare Dios ĩ ãmoja, biyaro godaboru, adi macãrucũro iti rujearocajuti. Ado bajirojua bajia. Adocãta macãrucũro iti jediroto riojua, manire yiari cojiti goda ĩsiñi Cristo. Mani ñeñaro yirisere goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiri ĩre mani tuorũnuja, manire ĩ yi ĩsigore ticõri, mani ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. 27 Sĩgũ ruyabeto cojiti godarã yirãji mani. Ito yicõri mani queno yire, mani ñeñarise yire cuni cõĩagũ yiguĩji Dios. 28 Cristo cuni masa jeyarore ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocu cojiti godañi. Mucana tudi ĩ goaja, masa ĩna ñeñaro yirisere waja yi ĩsirocu meje ejagu yiguĩji. Ĩre bocatirãre masorocu ejagu yiguĩji ĩ.

10 1 Bucu ocana suoriti quenaro ĩnare Cristo ĩ yiroti gayere masisuoyijarã masa. Ñarocõti ĩ queno yiroti masi jeobisijarã ĩna maji. Bucu oca cudirã co rodo ruyabeto waibucurã sĩacõri Diore soe ĩsisotiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati, "Yu tija, seti ma ĩnare", yibisiju Dios. Ito bajiri bucu

ocare mani tuo suyabojaja Dios tu ejamena yirãji mani. 2 Diore yiari waibucurã ĩna soe ĩsija bero ĩna ñeñaro yirisere ĩ coe jeoja, mucana waibucurã soe ĩsibitiboana ĩna. "Waja yi tĩomu yu. Yure seti ma ĩja", yiboana. 3 Ito bajiro meje bajiyija. Co rodo ruyabeto Diore waibucurã ĩna soe ĩsija, "Ñeñaro yigu ña yu", yi tuoĩa bujayijarã ĩna. 4 Ta wecu rí, cabra rí, masa ĩna ñeñaro yirisere coeroti meje ñaroja.

5 Ito bajiri adi sitaju wadigu, ado bajiro yiyiju Cristo Diore:

Masa ĩna waibucurã soe ĩsire ãmobea mu. Ito bajiri ĩna ñeñaro yirise
yu waja yi ĩsitoni, ĩna tu yu ruju cutiroca ya mu.

6 Masa ĩna ñeñaro yirise waja yirona waibucurã ĩna soe ĩsija queno
wanubea mu, ya yu.

7 Gaje ado bajiro mure gotia yu: Dios mu ãmoro bajiro yirocu masa
tuju wacu ya yu. "Dios ĩ rotiro bajiro yigu yiguĩji ĩ", mu oca tuti iti
gotiroto bajiroti, masa tuju wacu ya yu, yiyiju Cristo Diore.

8 Queno tuoya yu ñarã mua. Ado bajiro gotiyiju Cristo: "Masa ĩna ñeñaro yirise waja yirona Diore yiari waibucurã ĩna soe ĩsi ãmobojaja, queno wanubeami. Moisés ñayoru ĩ rotire ñabojarocati, queno wanubeami Dios", yi gotiyiju Cristo. 9 Gaje ado bajiro gotiyiju Cristo: "Dios, mu ãmoro bajiro yirocu, masa tuju wacu ya yu", yiyiju Cristo Diore. Ĩ ito yija tuocõri, "Bucurã waibucurã soe ĩsire jidicãcõri, ĩmasiti manire goda ĩsiñi", yi tuoĩa mani. 10 Dios ĩ ãmoro bajiro yiñi Jesucristo. Cojiti manire yiari goda ĩsiñi ĩ, ĩ ya rína mani ñeñaro yirisere waja yirocu. Ito bajiro ĩ yire ñajare, mani ñeñaro yirisere ãcabojocõri, "Seti ma muare", yigu yiguĩji Dios manire.

11 Judio masa paia co rumu ruyabeto ĩna ya moare ñajare, biyaro Diore waibucurã soe ĩsisotiama ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati masa ĩna ñeñaro yirisere coebetoja. 12 Cristoama cojiti mani ñeñaro yirisere waja yi tĩorocu manire yiari goda ĩsiñi ĩ. Mani ñeñaro yirise waja yi tĩocõri ũmacũju Dios ya riojocadaja rũcubuoraju rujiguĩji ĩ ĩja. 13 Itoju ñacõri ĩ wajanare rẽtocũroca Dios ĩ yitoni bocatigu yiguĩji maji. 14 Manire yiari cojiti goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiro ĩ yijare manire ticõri, "Seti ma muare", yigu yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani. 15 "Riti bajia iti oca", mani yi masitoni, ado bajiro gotiñi Espíritu Santo:

16 Masa rãca mame oca quenogũ yigaja yu. Ado robojua bajiro yiroja:
Yu rotirise ĩna tuoĩaroca yigaja yu. Ito bajiri ĩna ya usiju yu rotirisere
cudi ãmorã yirãji ĩna.

17 Cristore ĩna tuorũnaja ticõri, ĩna ñeñaro yirise, ĩna seti cutirise juaji
tudi tuoĩabicuja yu, yi gotiñi Espíritu Santo Dios oca tutina.

18 Ito bajiri mani ñeñaro yirisere Dios ĩ ãcabojoja bero, juaji mani ñeñaro yirisere waja yi masia ma.

Diore mani tuorũnuja quena, yire gaye

19-20 Ito bajiri yu mairã, ado robojua bajia mame oca, adi rumuri. Mani ñeñaro yirise waja, waja yi tĩoñi Cristo, ĩ ya rína. Godaru ñabojaguti mucana caticõri ũmacũju Dios ĩ ñaroju ñaguĩji manire yiari. Ito bajiri ĩre mani tuorũnuja ũmacũju Dios ĩ ñasari sõaju güimenati sãjarã yirãji mani. Mani ñicusabatia Dios ĩ ñasari sõa yobiadore rẽta masibisijarã ĩna. Ito bajiro meje bajia adocãta. 21 Jesucristo sĩgũti ñami paia uju ñasagu. Manire yiari Diore busi

ĩsisotigu yiguĩji. Ito bajiro yisotiguĩji Cristo, Dios ya wina ñacõri. 22 Ito bajiri
güimenati Diore rũcubuorona ĩ tu waruja manire. Ito yicõri, "Yure boca
ãmigũ yiguĩji", yi tuoĩa rũcubuoruja manire. Mani ñeñaro yirisere coeñi Dios,
Jesucristo ya rína. Ado bajiro bajia iti. Ide quenarisena mani guaja bero mani
ya ruju ueri manoja ĩja. Iti bajiroti Jesucristo ya rína suoriti mani ñeñaro
yirise Dios ĩ coeja bero, ueri mana bajiro ñarãji mani ĩja. Ito bajiri, "Ñeñaro
ya yu. Seti ña yure", yi tuoĩabea mani. 23 Ĩre tuorũnucõri, "Yure masogũ
yiguĩji ĩ", yirã ñari, ĩre tuorũnu suyaruja manire. Gajero bajiro tuoĩabitiruja
manire. Dios manire ĩ goticãdo bajiroti yigu yiguĩji ĩ. 24 Gãjerãre mani queno
yitoni, ito yicõri ĩnare mani ti maitoni, gãmeri ejabuaruja manire. 25 Jesucristore tuorũnurã ñari, ĩre rũcubuorona minijuatĩñaruja manire. Coriarã
minijua jidicãñi ĩna. Ĩnare bajiro yibitiruja manireama. Jesucristore mani
jidicãbititoni, buto busa gãmeri oca sẽo rotiruja manire. Ito bajiri adi rumuri
buto busa oca sẽoruja manire, yoari mejeti mani Ujų ĩ ejaroti ñajare.

26 Dios ocare masirã ñabojarãti, ñeñaro mani yi uyaja ñe waja yi remore
manoja. Waja yicãñi Cristo. Ito bajiri ĩre mani tuorũnubeja, tudi waja yibiquĩji ĩ ĩja. 27 Ito bajiri Cristore mani tuorũnubeja ticõri, guijorise riti manire
waja senigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri jeame ũjuroju ĩ wajanare ruyuriorijuju
manire cõagũ yiguĩji Dios. 28 Moisés ñayoru ĩ rotire gayere sĩgũ ĩ cudibeja ado
bajiro bajiyiju. Jũarã, udiarã, "Riti cudibeami ĩ", ĩre yi coderã ñaja, jabeto
ĩre ti mairã mejeti ĩre sĩacõyijarã ĩna. 29 Iti gayere mani tuoĩaja, "Sĩgũ Dios
Macure ti tecõri ĩ rũcubuobeja, buto busa ĩ tõbujaroca yigu yiguĩji Dios ĩre",
yi tuoĩa mani. Masa jeyaro yiari Jesucristo ya rí budiyiju. Ĩ ya rína suoriti
mani ñeñaro yirisere ãcabojoguĩji Dios. Iti ña oca mame Dios ĩ cũre. Ito bajiri,
"Masare yiari ĩ goda ĩsibore ñe waja ma ĩ ya rí", yigure buto ĩ tõbujaroca yigu
yiguĩji Dios. Manire ti maigũ ñari queno manire ejabuami Espíritu Santo. Ito
bajiri no Espíritu Santore busitugureti buto ĩ tõbujaroca yigu yiguĩji Dios.
30 Ado bajiro yiñi Dios: "Yu ña masa ĩna ñeñaro yirisere waja senirocu. Ito
yicõri yuti ña ĩna tõbujaroca yirocu", yiñi Dios. Itire masia mani. Gaje ado
bajiro gotia Dios oca: "Dios ñami ĩ ñarãre ĩna ñeñaro yirise waja, waja senirocu", yi gotia Dios oca. 31 Ñeñaro yirãre ñiacõri Dios catitĩñagũ ĩ waja senija,
buto guijorise ñaroja.

32 Ito bajiri, "Ĩre jidicãgũ yiguja yu", yi tuoĩabesa mua. Jesucristo oca
tuocõri ĩre mua boca ãmicato bajiroti ĩre riti mua tuorũnu suyaja quena. Ĩre
mua tuorũnuja ticõri, muare tudiñi gãjerã. Mua tõbujaroca ĩna muare yibojarocati Cristore tuorũnu jidicãbisija mua. 33 Mua coriarãre masa busi tudiñi.
Ito yicõri mua coriarãre masa ĩna tiro riojo ñeñaro yiñi ĩna. Mua baba mesare
ñeñaro ĩna yija ticõri, ĩna rãca tõbujayija mua cuni. 34 Mua baba mesare ĩna
tubiaja ĩnare tuo maiyija mua. Mua ya gajeonire ĩna ẽmabojaja cuni buto
bojori bujabisija mua. "Ũmacũju Dios ĩ ñaroju jogabitire boca ãmirã yirãji
mani. Ĩna manire ẽmarise rẽtoro quenarise bujarã yirãji mani", yi wanure
rãca tuoĩayija mua. 35 Ito bajiro ñeñaro tõbujabojarãti Diore tuorũnu jidicãbeja mua. Oca sẽoro wanure rãca buto busa Diore tuorũnuña mua. Ito bajiro
mua yija, iti waja queno yigu yiguĩji Dios muare. 36 Dios ĩ ãmoro bajiro mua
yi ãmoja, usiriobeja mua. Ito bajiro mua yija ticõri, ĩ gotiado bajiroti muare
ĩ ĩsiroti ĩsigũ yiguĩji Dios. 37 Yoari goroama bocati yimenaji mua. Ado bajiro
gotiami Dios ĩ oca tutina:

Yoari mejeti yu cũru ejagu yiguĩji. Yoari goroama godabetoja ĩ ejaroti.
38 No ĩ ñeñaro yirisere jidicãcõri Cristore tuorũnugũreti ti wanugũ yiguja
yu. Ito bajiri ĩ catitĩñaroca yigu yiguja yu. Yure jidicãrãreama ĩna
rãca wanubicu yiguja yu, yiñi Dios ĩ ocana.
39 Diore jidicãrã meje ña mani. Ito yicõri ĩ ruyuriorona meje ña mani. Diore
tuorũnurã ña mani. Ito bajiri ĩ masoana ñari ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani.

Diore mani tuorũnuja catitĩñarã yirãji mani, yire gaye

11 1 Diore mani tuorũnuja ado bajiro tuoĩarã yirãji mani. "Dios ĩ yiro
bajiroti yure masogũ yiguĩji ĩ. Ija yure ĩ ĩsiroti itire tibitibojagu-
ti boca ãmigũ yiguja yu", ya mani Diore mani tuorũnuja. 2 Jane mejeju ĩre ĩna
tuorũnuja ticõri, mani ñicusabatiare wanuyiju Dios.
3 "Ĩ ya ocanati adi macãrucũrore rujeoñi Dios", ya mani, ĩre mani tuorũ-
nuja. "Rocati mani tigorena meje adi macãrucũrore rujeoñi Dios. Ĩ ya ocanati
adi macãrucũrore rujeoñi Dios", ya mani, ĩre mani tuorũnuja.
4 Mani ñicusabatia Diore ĩna tuorũnugore gaye muare gotigu ya yu. Abel
ñayoru Diore tuorũnucõri ĩ rĩjoru Caín, Diore ĩ ĩsiroti rẽtoro quenarise ĩsiyiju
Abel ñayoru. Ito bajiri, "Yu rotiro bajiroti yami", yicõri ĩ ĩsiro bajiroti boca
ãmiyiju Dios. Jane mejeju Abel ñayoru ĩ godabojarocati Diore ĩ tuorũnure
mani tuoĩaja, buto busa Dios gayere tuo masirã yirãji mani.
5 Enoc ñayoru Diore ĩ tuorũnujare ĩre wanuyiju Dios. Ĩre ti wanucõri,
catigureti ĩre ãmicoayiju Dios. Ito bajiri ĩre ãmabojarãti bujabisijarã masa,
Dios ĩre ãmire ñajare. Dios oca tuti iti gotija, "Enoc ñayoru ĩ ãmi ecoroto
riojua, ĩre queno wanuyiju Dios", yi gotia Dios oca tuti. 6 Diore mani tuorũ-
nubeja, manire wanubiguĩji ĩ. Dios rãca mani baba cuti ãmoja, ado bajiro
tuoĩaruja manire: "Riti bajia, ñasacõguĩji Dios. No Diore masi ãmogũ ĩ
ãmaja, ĩre boca ãmigũ yiguĩji Dios", yiruja manire, Dios rãca mani baba
cuti ãmoja.
7 Noé ñayoru cuni Diore tuorũnuyiju. "Mu tiĩabiti rẽtaro yiroja mure", Dios
ĩ yija tuocõri, Dios ĩ yiro bajiroti cudiyiju Noé ñayoru. Ito bajiri cuma bucua
jajoca meniyiju Noé ñayoru, ĩ ñarã rãca rujabe yirocu. Diore tuorũnucõri adi
macãrucũro gãna Diore tuorũnubitianare bajiro meje yiyiju ĩ. Ito bajiro Noé
ĩ yija ticõri, "Manire waja senigũ yiguĩji Dios", yi tuoĩayijarã masa. "Yure ĩ
tuorũnujare seti ma Noére", yi wacu ĩre masoyiju Dios.
8 Abraham ñayoru cuni Diore tuorũnuyiju. Dios ĩ busija tuocõri, ĩ yiro
bajiro cudiyiju Abraham ñayoru. "Gaje sita mure ĩsigũ yigu ja yu", Dios ĩ yija
tuocõri, ĩ ya sitare wagoyiju Abraham. "Itoju ejagu yiguja yu", yi masibicuti
wayiju Abraham cajero wasuogu. 9 Diore tuorũnucõri, Dios ĩre ĩsiroti sita
ñagũ wayiju Abraham, gãjerã ya sita ñabojarocati. Wijãi menicõri, ito yicõri
waibucu wirorina wi menicõri ñayiju ĩ. "Yoari mejeti ñagũ yiguja yu", yirocu
itina meniyiju ĩ. Ito bajiro yiyiju ĩ macu Isaac cuni, ito yicõri ĩ janami Jacob
cuni. "Adi sita manire ĩsigũ yiguĩji Dios", yi tuoĩa masirã ñayijarã ĩna cuni.
10 Diore tuorũnucõri, Dios ĩ ñasari cutore tuoĩayiju Abraham ñayoru. Iti cuto
Dios ĩ menicãra cuto ñaroja. Ito bajiri iti cuto gajanoabeto yiroja.
11 Abraham manojo Sara ñayoro Diore tuorũnugõ ñayijo. Buco rĩa mani
waro ñabojarocati iso macu cutiroca yiyiju Dios isore. Ito bajiri, "Dios ĩ yiro
bajiro yigu yiguĩji", yi waco macu cutiyijo iso. 12 Ito bajiroti Abraham ñayoru

cuni ĩ godaroto riojuati macu cutiyiju ĩ. Ĩ ñayiju jãjarã janerãbatia cutirocu. Jãjarã ñocõa, jaje ja sitacõ janerãbatia cutirocu ñayiju ĩ, cõĩado mana.

13 Ãna muare yu gotirã ĩna godaroto riojua, "Adi sita muare ĩsigũ yiguja yu", Dios ĩ yira sitare boca ãmibisijarã ĩna maji. "Ito bajiro yigu yiguĩji Dios manire", yi jidicãbisijarã ĩna. "Adi macãrucũro ñatĩñarona meje ña mani. Adoju ña ucurãre bajiro bajirã ña mani. Ũmacũju ñaroja mani ñatĩñaroti cuto", yi tuoĩayijarã ĩna. 14 Iti gayere mani tuoja, "Ũmacũju Dios tuju ĩna catitĩñaroti cutoju tuoĩa ñayijarã ĩna", yi tuoĩa mani. 15 Ĩna ya sita ĩna wagoraju ĩna tuoĩaja, iti sitaju mucana tudi waboana ĩna. 16 Ĩna wagora sita rẽtoro quenarise sita ũmacũju Dios ĩ ñaroju tuoĩa ñayijarã ĩna. Ĩna ñaroti cuto meni yucãñi Dios. Ito bajiri ĩnare cuto queno ĩsicõri, bojobicuti, "Yu ñarã ñama ĩna. Ĩna Uju ña yu", yi wanugũ yiguĩji Dios.

17 "Yure ĩ tuorũnuja ticuja yu", Dios ĩ yiro bajiroti cudiyiju Abraham ñayoru. Ito bajiri Diore tuorũnucõri, ĩ macu Isaacre Diore soe ĩsirocu ãmi wayiju. Ĩ macu sĩgũ ñagũre sĩagũti yibojayiju Abraham. 18 "Isaacna suoriti jãjarã janerãbatia cutigu yiguja mu", Dios ĩ yicãre ñabojarocati, ĩre sĩaboyiju Abraham, Diore tuorũnucõri. 19 "Godarãre mucana tudi ĩna catiroca yi masiguĩji Dios", yi tuoĩayiju Abraham ñayoru. Ĩ macure ĩ sĩabore ñabojarocati, mucana ĩ macure judacõayiju Dios. Ito bajiri, "Mu macure sĩabesa", yicõri ĩ macure judacõagũ robo bajiro yiñi Dios Abrahamre. "Yure queno tuorũnuami ĩ", yi tuoĩacõri Abrahamre ti wanuyiju Dios.

20 Isaac ñayoru cuni Diore tuorũnugũ ñayiju. Diore tuorũnucõri, "Ado bajiro queno yigu yiguĩji Dios muare", yiyiju Isaac, ĩ rĩare Jacob, Esaúre cuni. 21 Jacob ñayoru cuni Diore tuorũnuyiju. Ĩ godaroto riojua, "Ado bajiro queno yigu yiguĩji Dios muare", yiyiju ĩ, ĩ janerãbatia José rĩare. Bucugu ñari ĩ ya turigũna tue wacuti Diore rũcubuoyiju maji. 22 José ñayoru cuni Diore tuorũnugũ ñayiju. Ĩ godaroto riojua, Israel sita gãnare ado bajiro gotiyiju José: "Ija adi sita Egipto sitare wagorã yirãji mua. Ito mua waja, yu ya gõarire ãmi warã yirãji mua", yiyiju ĩ.

23 Moisés ñayoru jacusabatia Diore tuorũnucõri, ĩ rujeaja bero udiarã ũmacañi ĩre yeyoyijarã. "Quenagũ ñami mani macuacã", yiyijarã ĩna. Ito bajiri iti sita gagu uju ĩ sĩa rotibojarocati, ĩre güibiticõri cudibisijarã ĩna. Diojuare tuorũnuyijarã ĩna. 24 Moisés ñayoru cuni Diore tuorũnugũ ñayiju. Egipto gagu uju maco iso masoru ñabojagũti bucua wacu, "Iso macu ñami", masa ĩna yire ãmobisiju ĩ. 25 "Egipto gãna rãca ñeñaro yu yija, wanutĩñabicuja yu. Ito bajiri Dios ñarã rãca baba cutigu yiguja yu, Egipto gãna ñeñaro yure ĩna yibojarocati", yiyiju Moisés ñayoru, Diore tuorũnucõri. 26 "Egipto sitaju gajeoni jeyaro yu rucoja, ñasarise meje ña. Dios cõarocu ĩ tõbujaroto bajiro yu tõbujaja, iti ña ñasarise", yi tuoĩayiju Moisés ñayoru. "Yu tõbujabojarocati, ija queno yigu yiguĩji Dios yure", yi tuoĩacõri Diore tuorũnuyiju ĩ. 27 Diore tuorũnugũ ñari Egipto gagu ujure güibiticõri, gaje sita wacu ĩ ñarãre ji wayiju Moisés ñayoru. Diore tibitibojagũti, "Yu rãca ñaguĩji ĩ", yi tuoĩacõri Diore cudiyiju Moisés.

28 Diore tuorũnucõri ĩ ñarã Israel sita gãnare pascua basa meni rotiyiju Moisés. Ado bajiro masare gotiyiju ĩ: "Sĩgũ ángel cõagũ yiguĩji Dios, co wi ruyabeto macu ñasuogure ĩ sĩatoni. Dios ĩ rotiro bajiro soje weca mani rí tuja, ángel rẽtagũ yiguĩji", yi rotiyiju Moisés Israel sita gãnare. Ito bajiro Moisés

ĩ rotire ñajare Israel sita gãnare sĩgũ macure sĩabisiju ángel. 29 Diore tuorũnucõri Israel sita gãna Ide Sũarise wame cutirisa ĩna jẽatoni ide jua duja bata rũgũyiju. Ito bajiri sita butirise cudado bajiroti cuda jẽacoayijarã ĩna ĩja. Egipto gãna ĩnare suyarã ĩnare bajiroti jẽa ãmorã, yibojayijarã ĩna. No bajiro jẽa masibiticõri ruja godacoayijarã ĩna.

30 Diore tuorũnucõri Israel sita gãna jua ãmojeno rumuri gãni biayijarã Jericó wame cutiri cutore. Jua ãmojeno rumuri ĩna rũja gãni biaja bero, iti cutore ĩna camotara cuní juja quediyiju. 31 Rahab wedi maso ñagoro Diore tuorũnugõ ñayijo iso cuni. Israel gãna jũarã gãnitirã ejarãre queno boca ãmiyijo iso. Ito bajiri Israel sita gãna iso ya cuto gãna Diore cudimenare ĩna sĩaja, isore sĩaruayijarã ĩna.

32 Jaje muare goti ãmoboja yu. Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna jeyaro gayere goti jeo masibea yu adocãta. 33 Diore tuorũnucõri coriarã gaje sita gãnare rẽtocũyijarã ĩna. Gãjerã queno masare roti masiyijarã. Dios ĩ gotiado bajiroti ĩ ĩsire boca ãmiyijarã ĩna. Gãjerã yaia riserire biayijarã. 34 Gãjerã jeame buto ũjuroju cõa tĩabojaja uabisijarã ĩna. Gãjerã ĩna wajana sarera jãina sĩa ãmoja, rudi masiyijarã. Gãjerãre ĩna bogaja mucana tudi ĩna sẽoroca yiyiju Dios ĩnare. Ito bajiri ĩna wajanare surarare rẽtocũ masiyijarã ĩna. 35 Coriarã romia cuni Diore tuorũnurã ñayijarã. Ito bajiri Diore tuorũnucõri ĩna ñarã godabojanare tudi ĩna catija tiyijarã ĩna.

Gãjerã Diore tuorũnurã ado bajiro bajiñi. Coriarã ñeñaro tõbujacõri godayijarã ĩna. “Diore mani jidicãja manire bucõarã yirãji ĩna. Ito yicõri manire sĩamenaji”, yi tuoĩabojarãti Diore tuorũnu jidicãbisijarã ĩna. “Mucana tudi caticõri Dios tuju buto busa queno ñarã yirãji mani”, yi tuoĩayijarã ĩna. 36 Gãjerãma ĩnare aja tudicõri baje ecoyijarã. Gãjerã ĩna ya ãmori come misina siacõri tubia ecoyijarã. 37 Gãjerã gũtana rea sĩa ecoyijarã. Gãjerãma ĩna ya ruju gudareco yijeta ecoyijarã. Gãjerã ñeñaro yi ecoyijarã. Gãjerã sarera jãina sĩa ecoyijarã. Gãjerã queno cuto bujamenati wa ucuyijarã. Waibucu wirona riti wasoyoyijarã ĩna. Bojoro bujarã ñayijarã ĩna. Gãjerã usirio code ecoyijarã. Ĩnare queno yibisijarã gãjerã. 38 Ĩna ñaro queno buja masimenati yucu manoju, ito yicõri gũta yucuri watoju gãni sãjayijarã ĩna. Gũta gojeriju, sita gojeriju cuni caniyijarã ĩna. Diore tuorũnumena rẽtoro queno yirã ñayijarã ĩna. Ito bajiri adi macãrucũro rẽtoro quenari cuto ĩna ñatĩñarotiju meniyiju Dios ĩnare yiari. 39 Ĩre ĩna tuorũnuja ticõri, ĩnare ti wanuyiju Dios. Adi sita ĩna ñaroca, “Ado bajiro muare ĩsigũ yiguja yu”, Dios ĩ yirere boca ãmibisijarã ĩna maji. 40 Buto busa quenarise ĩsirocu ĩna yure ãmoyiju Dios. Dios quenarise ĩ quenocãre mani rãca boca ãmirã yirãji ĩna cuni.

Jesure riti mani tuorũnuja quena, yire gaye

12 1 Itire mani tuoja, “Mani riojua gãna jãjarã Diore tuorũnurã ñañi”, ya mani. Josari ñabojarocati Dios ĩ ãmoro bajiro yiyijarã ĩna. Ĩnare tuoĩarã, Dios ĩ ãmoro bajiro yiruja manire cuni. Diore mani tuorũnu ãmoroca gaje mani usirioro iti camotaja itire jidicãruja manire. Mani ñeñaro yiroca tuoĩa wisarisere cuni jidicãruja manire. Josare ñabojarocati usiriomenati Dios ãmoro bajiro yiruja manire. Ado robojua bajia. Sĩgũ ũmaquediri masu gãjerãre ĩ rẽtocũ ãmoja, rũcurisere cũcõgũ yiguĩji ĩ. Ito bajiroti yiruja manire

cuni. Diore mani tuorũnuroca gaje usirioro ñeñaro manire iti camotaja, itire jidicãruja manire. 2 Jesure buto tuoĩaruja manire. Manire goda ĩsicõri, ĩti ñami mani tuorũnuroca yigu. Ĩ godare gaye bojobiticõri, yucutẽoju tõbujayiju Jesús. "Yu tõbujaja bero buto busa wanugũ yiguja yu", yicõri ñeñaro yirã ĩna godado bajiro godagu bojobisiju ĩ. Mucana tudi caticõri Dios ya riojocadu rũcubuoraju rujiyiju ĩ. Adocãta cuni itoti rujitĩñaguĩji ĩ.

3 Mani bogaja mani oca sẽobeja, manire Jesús ĩ goda ĩsire gayere tuoĩaruja manire. Ñeñaro yirã Jesure ĩna ti tudibojarocati ĩ tõbujaroca ĩna yibojarocati ñemecutiyiju ĩ. Ito bajiri ĩre mani tuoĩaja, ñemecuti masirã yirãji mani cuni. 4 Cristo ĩ tõbujado bajiro goroama tõbujabea mani. "Mua ñeñaro yirisere jidicãña", masare mani yibojarocati manire sĩabiticã ĩna. 5 ¿Ĩ rĩa bajiro ñarãre, muare ĩ goti quenore ãcabojati mua? Ado bajiro gotiñi Dios ĩ oca tutina:

Yu macu, mu masitoni yu mure gotirisere ti tebesa. Yu mure goti
quenojare oca sẽo jidicãbeja mu.

6 Yu mairãre ĩnare oca quenocuja yu. Ito yicõri yu rĩa ñarãre ĩna
tõbujaroca yiguja yu, ĩna masitoni, yi gotiñi Dios ĩ oca tutina.

7 Ito bajiri mua tõbujaja ñemecutiba. Ĩ rĩa mani ñajare ito bajiro yigu yiguĩji ĩ. Sĩgũ ruyabeto jacusabatia ĩna rĩare goti quenorãji ĩna masitoni. 8 Dios cuni ĩ ñarã ñarocõreti goti quenoguĩji, ĩna queno yitoni. Muare Dios ĩ goti quenobeja ĩ rĩa meje ñarãji mua. Ĩ rĩa meje mua ñaja, gãji rĩa ñarãji mua. 9 Mani rĩaca ñaroca mani jacusabatia manire goti quenoñi. Ito bajiro ĩna yijare ĩnare rũcubuoyija mani. Ito bajiri mani Jacu ũmacũju gagure buto busa rũcubuoruja manire. Ito bajiro mani yija catitĩñarã yirãji mani. 10 Yoari mejeti ĩna ãmorocõ manire riasoñi mani jacusabatia. Dioama manire queno yirocu sẽoro riasogu yiguĩji. Ĩre bajiro mani queno yi ñatoni, ito bajiro yami ĩ. 11 Mani tõbujaroca Dios ĩ yija, queno wanumenaji mani. Manire juniro yiroja iti. Mani tõbujarisena suoriti mani riasotija, queno yirãji mani. Ito yicõri oca mano queno ñarã yirãji mani.

Dios ocare mani tuorũnubeja guijorise ña, yire gaye

12 Ito bajiri tõbujabojarãti oca sẽoma mua. Diore tuorũnu jidicãbeja mua. 13 Dios ĩ ãmoro bajiro yirona queno tuoĩama mua. Mua baba mesare Diore masisuorãre queno ejabuaya. Ĩnare mua ejabuaja buto busa Diore tuorũnu oca sẽorã yirãji ĩna. Ito yicõri Dios ĩ ãmoro bajiro yirã yirãji ĩna.

14 Gãjerã rãca queno oca mano corocõ ñama mua. Mani Ujũ queno ĩ yiado bajiroti queno yi ñama mua cuni. Mani Ujũ Dios ĩ queno yi ñado bajiro yirã riti ĩ tu ejarã yirãji mani. 15 Muare Dios ĩ ĩsirotire boca ãmirona sĩgũ ruyabeto gãmeri mua ejabuaja quena. Sĩgũ mua rãca gagu ñeñaro ĩ yija, gãjerãre ñeñogũ yiguĩji ĩocũ. Ote quenarise wato widirise iti judija, biaro yiroja iti. Ito yicõri sĩaro yiroja. Ito bajiro bajigu ñami ĩocũ, gãjerãre ñeñogũ. 16 Mua manojo cutiroto riojua cuni romiare ajebeja. Ito yicõri Dios jeyaro ĩ yire gayere ti tebesa. Esaú ñayoru ñañi itire ti tudiru. Esaú ba ãmogũ ado bajiro yiyiju ĩ ocabajire: "Yure mu ecaja, mu ñagũ yiguja, 'Yu macu ñasuogu yu maigũ', cuni ĩ yiru", yiyiju Esaú ĩ ocabajire. 17 Ito bajiri ĩ jacu ĩ godaroto riojua, "Ado bajiro queno yigu yiguĩji Dios mure", jacu ĩ yire gaye tuo ãmobojarocati gotibisiju jacu Esaúre. Ĩ ocabajijuare ito bajiro queno gotiyiju ĩna jacu. "Queno yibiticu yu", yi tuoĩa otiyiju Esaú ñayoru. Ito bajibojarocati jacu ĩ gotigoja bero ñajare, no robojua ĩ gotigore wasoa masibisiju Esaú ñayoru.

18 Diore mua rũcubuoja, Israel sita gãna ñayoanare bajiro meje ya mua
adocãta. Gũtagũ Moisésre Dios ĩ rotire ĩ ĩsiragu judoju ejayijarã ĩna, Diore
rũcubuorona. Itoju ejacõri guijorise tiyijarã ĩna. Iti gũtagũ buto ũjuyiju. Ide
bueri buto iti ñajare, buto rãitĩayiju. Ito yicõri mino buto wẽayiju. 19 Ito yicõri
trompeta iti ruyuja tuoyijarã ĩna. Ito yicõri Dios ĩnare ĩ busirise ruyuyiju. Gui-
jorise oca iti ruyuja tuocõri, ĩ busi jidicãre ãmoyijarã ĩna. 20 Güirã ñemecuti
masibisijarã ĩna. Ado bajiro ĩ rotirise ruyuyiju: "Sĩgũ masu, waibucu cuni
gũtagũre ĩ cũoja, gũtagãrina rea sĩacõruja ĩocũre", yire oca ruyuyiju. 21 Buto
guijorise iti ñajare, Moisés cuni ado bajiro yiyiju: "Iti guijojare nuruoa yu",
yiyiju Moisés.
22 Gajero bajirojua bajia adocãta Diore mua rũcubuoja. Mani ñicusabatia
ñayoanare bajiro guijoro tõbujabea mua adi rumuri gãnama. Dios catitĩñagũ
tuju ejacõri busirã bajiro Diore busia mua adi rumuri. Ĩ cutoju ũmacũju Jeru-
salén wame cutiri cuto ña. Itoju Sión wame cutiricu gũtagũ ñaroja. Itoju
ejacõri busirã bajiro busia mua, Diore mua busija. Diore rũcubuorona jãjarã
ĩ ñarã minijua ñarãji. 23 Ito yicõri ĩ ñarã ĩre rũcubuorona minijua ñarãji
itoju. Itoju ĩ ñarã wame wõñi Dios. Itoju ĩna rãca minijua ñarãre bajiro Diore
busia mua adocãta. Masa jeyarore bese masigũre busirã ña mua adocãta.
Itoju ñarãji queno yigoana. Ito bajiri, "Mua ñama seti mana", yiguĩji Dios
ĩnare. Ĩna rãca ñacõri Diore busirã bajiro busia mua. 24 Mua ña Jesure masirã.
Ĩ ñami mame oca quenoru. Mua ña, "Yu ñeñaro yirisere mu ya rína yure
coeya", yiana. Abel ñayoru ya ríre mani tuoĩaja, "Ĩ rĩjoru ĩre sĩayiju", yi tuoĩa
mani. Jesús ya ríre mani tuoĩaja, "Ĩ ya rína suoriti mani ñeñaro yirisere ãca-
bojoñi Dios", yi tuoĩa mani.
25 Ito bajiri Dios manire ĩ busija, queno tuorũnuruja manire. Ito yicõri ĩ
gotiro bajiro cudija quena manire. Moisés ñayoru adi sita gagu Dios ĩ rotirise
masare ĩ goti ãmobojaja, ĩre cudibisijarã ĩna. Ito bajiri ĩna tõbujaroca yiyiju
Dios ĩnare. Jesuama ũmacũju wadicõri manire oca quenarise ãmi wadiñi.
Ĩre mani tuorũnubeja, Moisés ñayorure tuorũnubitiana rẽtoro tõbujarã yirãji
mani. 26 Jane mejeju mani ñicusabatiare ĩ busija sita ueroca yiyiju Dios.
Mucana ado bajiro gotiami Dios ĩ oca tutina: "Mucana tudi iti ueroca yu yija,
sita riti ueroca yibicuja yu. Ũmacũju cuni ueroca yigu yiguja yu", yi gotiami
Dios ĩ oca tutina. 27 "Ito bajiro, bajiro yiroja", Dios ĩ yija, "Ija bajiroti gayere
busiami Dios", yi tuoĩa mani. Adi macãrucũro gaye jeyaro ĩ rujeore ruyu-
riogu yiguĩji ĩ. Ito bajibojarocati mani ya usi, mani tuoĩarise, ito yicõri mani
catitĩñarotijure ruyuriobicu yiguĩji Dios. 28-29 Dios ĩ rotirojuu mani catitĩñaro-
tiju jediroto meje ñaroja. Itire masicõri, "Queno ya Dios mu", yiruja manire.
Ito yicõri ĩre tuo güirã ĩre rũcubuoruja manire. Yiro bajiro cudiruja manire
ĩ wanutoni. Jeame iti ũju ruyurioro bajiro guijoro ruyuriogu yiguĩji Dios, ĩre
cudimenare. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiro cudicõri ĩre rũcubuoruja manire.

Gãjerãre mani maija ticõri, manire wanugũ yiguĩji Dios, yire gaye

13 1 Jesure tuorũnurã ñari, sĩgũ rĩare bajiro mua gãmeri ti mairisere
jidicãbeja mua. 2 Mua tu gãjerã Jesure masirã ĩna ejaja, wanure rãca
ĩnare boca ãmiña. "Ángel mesa ñarãji ĩna", yi tuoĩabitibojarãti ĩnare boca
ãmiñi gãjerã. Mua masibiti rumu mua tu cuni ángel mesa ejarã yirãji gajea.
Ito bajiri mua tu ejarãre wanure rãca boca ãmija quena.

3 Gãjerã Jesure masirã tubiara wijʉ ñarãre ãcabojabesa. Ĩna rãca tubiara
wijʉ ñarã bajiro, ĩnare tʉo maiña mʉa. Gãjerã ñeñaro tõbʉjarãre mʉa tʉoĩaja,
ĩna rãca ñeñaro tõbʉjarã bajiro, ĩnare tʉo maiña mʉa. Mʉare cʉni rujʉ ña. Ito
bajiri ñeñaro tõbʉjarãona ña mʉa cʉni.
4 Manojo cʉtirã gãmeri rũcʉbʉoya. Manojo cʉtirã gãjerã rãca ajebesa.
Manojo mana gãjerãre ĩna ajeja, ito yicõri manojo cʉtirã cʉni ĩna ajeja, ĩna
tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios ĩnare.
5 Niyerure bʉto tʉo maibesa mʉa. Mʉa rʉcorocõacãti wanʉña mʉa. Dios ĩ
gotigore tʉoĩaña mʉa. Ado bajiro gotiñi ĩ: “Mʉare jidicãbicʉja yʉ. Ito yicõri
mʉare wagobicʉja yʉ”, yi gotiñi Dios ĩ oca tutina. 6 Itire tʉocõri, wanʉre rãca
ado bajiro ya mani:

Dios yʉ Ʉjʉ, ĩti ñami yʉre ejabʉagʉ. Ito bajiri gãjerã ñeñaro yʉre ĩna yi
ãmobojaja cʉni, ñe guijobea yʉre, ya mani, Diore tʉorũnʉcõri.

7 Cajero Dios oca mʉare riasoanare ãcabojabesa. Diore tʉorũnʉrã ñari, ĩna
queno yigore gaye tʉoĩaña mʉa. Diore queno ĩna tʉorũnʉro bajiroti mʉa cʉni
queno Diore tʉorũnʉña.
8 Jesucristo ñami tʉoĩa wasoabicʉ. Cojire bajiro queno yitĩñagʉ̃ ñami ĩ. Iti
rʉmʉ ĩ ñado bajiroti adi rʉmʉ cʉni, ija cʉni ito bajiro riti ñatĩñagʉ̃ yiguĩji ĩ.
9 Gãjerã mʉare ricati ĩna riasoja, ito yicõri rʉore oca ĩna riasoja, queno ĩnare
tʉorũnʉbeja mʉa. Ĩnare mʉa tʉorũnʉja, Jesús ocare jidicãrã yirãji mʉa. Ado
bajiro gotibojama coriarã: “Rẽore gayere mʉa babeja, mʉa ya ʉsina queno
tʉoĩarã yirãji mʉa”, yibojama coriarã. Iti ocare tʉorũnʉbojarãre queno eja-
bisija ĩna tʉoĩabojarise. Ito bajiri iti gaye ĩna riasobojaja, tʉorũnʉbeja mʉa.
Dios ĩ queno yire gaye mani tʉoĩaja, mani ya ʉsina queno ʉsi cʉtirã yirãji
mani. Manire ti maicõri mani ya ʉsijʉ mani oca sẽoroca yami Dios.
10 Manire masorocʉ manire yiari goda ĩsiñi Cristo. No bʉcʉ oca cʉdi
ãmogʉ̃, “Waibʉcʉ ri Diore yʉ soe ĩsija, yʉre masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩabo-
jagʉre masobiquĩji Dios. Ito bajiro tʉoĩañi paia bʉcurã iti rʉmʉ gãna. 11 Bʉcʉ
oca cʉdirocʉ, ado bajiro yiyijʉ paia ʉjʉ. Masa ĩna ñeñaro yirise waja yigʉ
Dios ĩ ñasari sõajʉ sãjacõri waibʉcʉ rí wẽjabateyijʉ ĩ. Waibʉcʉ rujʉreama
cʉto sõjʉa soeyijarã ĩna. 12 Ito bajiroti Jerusalén wame cʉtiri cʉto sõjʉa Cris-
tore sĩayijarã ĩna. Mani ñeñaro yirisere waja yigʉ, ĩ ya rína waja yi ĩsiyijʉ ĩ.
13 Adi macãrʉcʉro gãna ĩna tʉoĩarise bajiro tʉoĩamenati mani Jesure sʉya-
rãma ricati bajiro tʉoĩarã yirãji mani. Jesucristore ĩna aja tudiado bajiroti
manire ĩna aja tudibojarocati Jesucristore rũcʉbʉoana mani. 14 Adi sita mani
ñaja queno cʉto mana bajiro bajirã ña mani. Cʉto manare bajiro ña ucurã
ya mani. Adi tuti gaye cʉtori ñabojarise jediro yiroja. Ija Jesús ĩ ñarojʉ cati-
tĩñarã yirãji mani. 15 Mani ñeñaro yirise waja Jesucristo ĩ waja yire ñajare,
wanʉre rãca Diore rũcʉbʉotĩñarʉja manire. Dios ĩ wanʉtoni waibʉcurã soe
ĩsimena yirãji mani. Manire wanʉjaro yirona, mani ya risena ĩre rũcʉbʉorã
yirãji mani. “Mʉ sĩgʉ̃ti ña rẽtoro quenagʉ̃. Mʉ sĩgʉ̃ti ña gʉa Ʉjʉ”, Diore yi
rũcʉbʉorã yirãji mani. 16 Gãjerãre queno yire gayere jidicãbeja mʉa. Ito yicõri
mʉa rʉcorise gãjerãre batoba. Ito bajiro mani yija ticõri, itire wanʉgʉ̃ yiguĩji
Dios.
17 Mʉare Jesucristo oca riasoanare rũcʉbʉoba. Ito yicõri ĩna rotiro bajiroti
cʉdiba mʉa. Cristore mʉa tʉorũnʉtĩñatoni mʉare tirũnʉronare ĩnare cũñi
Dios. “¿No bajiro tirũnʉri mʉa, yʉ ñarãre?” yi seniĩagʉ̃ yiguĩji Dios ĩnare. Ĩna

yiro bajiroti cudiba mua. Ito bajiro mua yija ti wanucõri, bojori bujamenati muare tirũnurã yirãji ĩna. Ĩnare mua cudibeja, Dios tiro riojo bojori bujarã yirãji mua.

18 Ñeñaro yu yibejare, yu tuoĩarise quena ña yure. Ito bajiri ñeñaro yi ãmobea yu. Quenarise yu yitoni, yure yiari Diore seni ĩsiña mua. 19 Yure yiari buto Diore mua busire ãmoa yu. Yoari mejeti mucana mua tu yu tudi ejaroca Dios ĩ yitoni, ĩre busiya mua.

Muare queno yijaro Dios, yisusare gaye

20 Sĩgũ ovejare tirũnugũre bajiro, manire queno tirũnuami mani Uju Jesucristo. Manire yiari oca quenocãñi Jesucristo, Dios rãca. Ĩ ya rína mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiñi Jesús. Ĩ godabojarocati mucana tudi ĩ catiroca yiñi Dios ĩre. 21 Dios mani oca mano queno ñaroca yigure, muare yiari ĩre busia yu. Quenarise riti mua yitoni, ĩre senia yu. Ito yicõri ĩ ãmoro bajiro mua yitoni, ĩre senia yu. "Jesucristona suoriti mua jeyaro queno ya yure", Dios ĩ yi wanutoni, ĩre senia yu. "Ĩti ñami rẽtoro ñasagu", yi wanucõri, Jesucristore rũcubuotĩñarują manire.

22 Jabetoti muare papera uca yu. Ito bajiri yu muare goti quenorise usiriomenati tiba yu ñarã mua. 23 "Mani yagu Timoteo tubiara wi meje ñami ĩja", yire oca tuocõri gotia yu. Yoari mejeti ĩ ejaja, ĩre ãmi wacu yigują yu, mua tu wacu.

24 Muare riasori masa, "Quenajaro", ito yicõri Jesucristore tuorũnurã cuni. Ado Italia gãna, "Quenajaro", yama muare.

25 Mua jeyarore queno yijaro Dios. Itocõ ña.

La carta de

Santiago

Wa bateanare Santiago papera ĩ cõare gaye

1 [1] Ñati yʉ ñarã mʉa. Yʉ ña Santiago adi papera mʉare cõagʉ̃. Diore moa ĩsiri masʉ ña yʉ. Ito bajiroti mani Ʉjʉ Jesucristore cʉni moa ĩsia yʉ. Adi macãrʉcʉ̃rojʉ ña bate jedicoajʉ mani. Co masa ñabojanati, jãjarã masa bʉjʉcõri jʉa gʉbojeno masa buturi ña mani ĩja.

Diore mani senija ĩ masirise manire jidicãgʉ̃ yiguĩji, yire gaye

[2] Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Bʉto quenabeto mani tõbʉjaja cʉni wanʉ quenarʉja manire. [3] Quenabiti manire ejabojarocati Diore mani tʉorʉ̃nʉjama queno ña masicõri ʉsirio yimenaji mani. [4] Quenabeto mʉa tõbʉjaja cʉni bʉto ʉsiriobeja. Mani ʉsiriobeja bʉto bʉsa Diore masi warã yirãji mani. Ito bajiro ĩre masicõri, “Dise rʉyabea manire”, yi tʉoĩacõri queno wanʉ quenarã yirãji mani ĩja.

[5] Mʉa masibiti iti rʉyaja Diore seniña. Ito mʉa yija tʉocõri, ĩsigʉ̃ yiguĩji ĩ. Rẽobicʉti masa jeyarore ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. [6] Ito bajibojarocati Diore mʉa senija, “Gʉareama ĩsibiquĩji”, yi tʉoĩabesa mʉa. “Ĩsibiquĩji”, mʉa yi tʉoĩa wʉoja jeyaro tʉoĩarise wisaroja mʉare. Ide jacũrisere bajiro bajiroja mʉa tʉoĩarise. [7-8] Sĩgʉ̃ ito bajiro tʉoĩa wʉogʉ, coji gaye riojo tʉoĩagʉ̃ meje ñami ĩocʉ̃. Jeyaro ĩ tʉoĩarise rocati wisaroja ĩocʉ̃re. Ito bajiri, “Dios yʉre ĩsigʉ̃ yiguĩji”, ĩ yibojaja, ñe boca ãmibiquĩji ĩocʉ̃.

[9] Gajeoni mana ñabojarãti Jesure mani tʉorʉ̃nʉja queno ʉsi wanʉ quena ñarʉja manire. Dios ĩ tija ñasarã bajiro ñarãji mani. [10] Gajeoni jaigʉ cʉni Jesure ĩ tʉorʉ̃nʉja ĩ ya ʉsi wanʉ quenaroja ĩre cʉni. Diore masicõri, “Ñasarise meje ña gajeoni”, yi tʉoĩaguĩji ĩja. Gajeoni jairã go siniari go bajiro bajirã yirãji. Gajeoni jairã ñatĩñamenaji ĩna. [11] Ũmacañi joejea wadiroca ĩ bʉto asiroca ta cʉni siniacoacʉ. Go cʉni sinia quedicoacʉ. Ito bajicõri quenarise iti ruyuja bero ruyubiticʉ ĩja. Ito bajiroti bajiguĩji gajeoni jaigʉ ñabojarʉ cʉni. Iti gajeoni niyeru wasoa ãmibojagʉ riti godacoagʉ yiguĩji ĩocʉ̃.

Ñeñarise riti mani yi ʉyaja jeame ʉ̃jʉrojʉ warã yirãji mani, yire gaye

[12] Quenabeto tõbʉjabojarãti, Diore mani tʉorʉ̃nʉtĩñaja queno wanʉ quenarã yirãji mani. Quenabeto tõbʉjagoana ñabojarãti catitĩñare gaye boca ãmirã yirãji mani. “Yʉre mairãre catitĩñare gaye ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ”, yicãñi Dios. [13] Ñeñaro yʉ yi ãmoroca, “Ʉsirioro yami Dios yʉre”, yi tʉoĩabesa mʉa.

Ñeñarisere tuorũnubiquĩji Dios. Ito yicõri mani ñeñaro yirisere tuoĩa usirio yibiquĩji Dios manire. 14 Ado bajirojua bajia. Mani ñeñaro yirise mani ñeñaro tuoĩarise iti tuoĩa rẽtocũ warã, ñeñaro ya mani. 15 Iti ñeñarisejuare mani tuo suyaja, ñeñarise yirãji mani. Ñeñarise riti mani yi uyaja, jeame ũjuroju warã yirãji mani.

16 Queno tuoya yu ñarã mua. "Ñeñaro yu tuoĩatoni usirioro yami Dios yure", yi tuoĩa wuobesa mua. 17 Riojo tuoĩare gaye quenarise ñarocõti Dios manire ĩ cũre ña. Ĩti ñami ũmacũju gaye busurise rujeoru. Busuriseama ũmua ña, ñami ña, gaje rumuama ide rãitĩari rumu ña, bajicu. Itire bajiro wasoabiquĩji Dios. Ĩ tuoĩarise gaje tuoĩa wuo yibiquĩji Dios. Quenarise riti tuoĩaguĩji. 18 Ĩ oca quenarise mani tuorũnusuocati rumu catitĩñare gaye ĩsiñi Dios manire. Ito bajiri Dios rĩa ñasuorãre bajiro bajirã ña mani ĩja. Ito bajiroti manire ãmoñi Dios.

Dios ocare tuocõri ñaro bajiroti cudiruja manire, yire gaye

19 Adi Dios ocare ãcabojabesa yu ñarã mua. Jesure masicõri queno Dios ocare tuo suyarã ñaña mua. Queno tuoĩamenati rocati busire ma. Ito yicõri yoari mejeti junisinire ma. 20 Mani junisinija, Dios ĩ tuo wanuro bajiro yirã meje ya mani. 21 Ito bajiri ñeñaro mua yi uyarisere jidicãña mua. Ito yicõri ñeñaro mua tuoĩarise cuni jidicãja quena. Itire jidicãcõri Dios oca mani ya usiju ĩ cũcãrere tuorũnuruja manire. Ĩ ocare mani tuorũnuja, mani ya usire masogũ yiguĩji Dios.

22 Dios ocare tuocõri ñaro bajiroti cudiruja manire. Dios oca tuobojarãti mani cudibejama manimasiti ruoa mani. 23-24 Dios oca riojo tuobojarãti mani ãcabojaja, sĩgũ ẽorojo ĩ rũmú ticõri ĩ jidi jeoja bero ãcabojaguĩji. Ĩre bajiroti bajirãji mani cuni Dios oca tuobojarãti mani ãcabojaja. 25 Mani ya usire masorocu, quenarise mani tuoĩatoni ĩ rotirise cũñi Dios manire. Dios ĩ rotirisere mani ãcabojabeja, ito yicõri mani cudija, queno mani wanu quenaroca yigu yiguĩji Dios manire.

26 "Diore queno rũcubuoa yu", yibojarãti mani rocati busi bateja, manimasiti ruoa mani. Ito bajiro mani yibojaja, ñe waja manoja manire. Ito bajiro mani yija, "Diore rũcubuogu ña yu", yi masimenaji mani. 27 Jacu godagoana, manuju godagoanare cuni mani ejabuaja, ito yicõri adi macãrucũro gaye ñeñarise mani yibeja, Dios ĩ tija queno ĩre rũcubuorã ña mani.

Corocõti ti maija quena, yire gaye

2 1 Tuoya yu ñarã mua. Jesucristo buto masigũre tuorũnurã ña mani ĩja. Ito bajiri gajeoni cutirã, gajeoni manare cuni corocõti ti mairuja manire. 2 Mua minijua ñaroca sĩgũ niyeru jaigu quenarise yutabuju sãñacõri, ito yicõri ãmo sãñara bedo sãñacõri ĩ ejaja ticõri, ¿no bajiro ĩre tirãjida mua? Gãji bojoro bujagu yutabuju bucuro sãñacõri ĩ ejaja, ¿no bajiro ĩre tirã yirãjida mua? 3 Gajeoni jaigure ti rũcubuorã, "Ado ña cumuro quenaro", ¿yirãjida mua ĩre? Bojoro bujagu ĩ sãja ejaja, "Itoti rũgõcõña, jacati rujiya mu", ¿yirãjida mua ĩre? 4 Ito bajiro mua yija queno corocõ masare ti maimenaji mua. Ito bajiro mua yija, "Ĩ ñami quenagũ. Ĩ ñami quenabicu", yi beseado bajiro yirãji mua. Ñeñaro tuoĩacõri corocõ masare rũcubuomenaji mua.

5 Queno tuoya yu mairã mua. Gajeoni mana Diore queno tuorũnurã jãjarã ñarãji. Ito bajiri ĩnare beseñi Dios ĩ rotiroju, quenarise bujajaro ĩna yirocu.

Dios ĩ goticãdo bajiroti ĩre mairã catitĩñare rʉcorã yirãji. 6 Bojoro bʉjarãre queno maiguĩji Dios. Mʉama ĩnare queno ti rʉ̃cʉbʉobea. “Gajeoni jairãti quenabeto mani tõbʉjaroca yama ĩna”, ¿yi masibeati mʉa? Ĩna ñarãji ʉjarã tʉ manire ãmi wacõri seti yirona. 7 Jesure tʉo sʉyarã ñacõri, “Ĩ ñarã ña mani”, yi tʉoĩa mani ĩja. Ito bajiri ĩ wame tʉocõri queno wanʉ quenarãji mani. Niyeru jairãma Jesús wamere tʉo terãji.

8 Dios mani Ʉjʉ ado bajiro rotiñi: “Mʉ ya rujʉre mʉ mairo bajiroti gãjerãre cʉni maiña”, yi gotiñi Dios ĩ oca tutina. Dios rotirise mani cʉdija, queno yirã ñarãji mani. 9 Ito bajibojarocati ñasari masare riti mani ti rʉ̃cʉbʉoja ñeñaro yirã ya mani. Ito bajiri, “Yʉ rotirise riojo cʉdirã meje ña mʉa. Ñeñaro ya mʉa”, yigʉ yiguĩji Dios manire. 10 Dios rotirise cʉdi jeobojarãti, coji gaye mani cʉdibeja, Dios ĩ rotiro bajiro cʉdirã meje ñarãji mani. 11 Jane mejeju ado bajiro gotiñi Dios: “Manojo cʉtigʉ ito yicõri manojo macʉ cʉni gãjerãre ĩ ajeja quenabetoja. Ito yicõri gãjerãre sĩaja quenarise meje ña”, yiñi Dios manire. Manojo cʉtibojagʉti mani gãjerãre ajebitibojaja cʉni, gãjire mani sĩaja, Dios ĩ rotirise ñarocõti cʉdi jeorã meje ña mani. 12 Manire maso ãmogʉ̃ ĩ rotirise cʉ̃ñi Dios manire. Dios rotirise yiro robo mani cʉdibeja, mani ñeñaro yirise waja, waja senigʉ̃ yiguĩji ĩ. Iti masicõri mani bʉsirotire queno tʉoĩaja quena, ito yicõri mani ñaroti gaye cʉni queno tʉoĩa masija quena. 13 Gãjerãre mani ti maija ticõri, ñeñaro masa ĩna yirise waja Dios ĩ waja seniri rʉmʉ manire ti maigʉ̃ yiguĩji ĩ. Gãjerãre mani ti maibeja, Dios cʉni manire ti maibicʉ yiguĩji. Ito yicõri ñeñaro yire wajare bʉto senigʉ̃ yiguĩji ĩ manire.

Mani queno yirise ticõri, “Riti yʉre tʉorʉ̃nʉrã ñama”, yiguĩji Dios, yire gaye

14 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. “Diore rʉ̃cʉbʉogʉ ña yʉ”, yibojarãti, gãjerãre mani ejabʉabeja, Diore rʉ̃cʉbʉorã meje ña mani. Ito bajiro mani yija mani ya ʉsi masobiquĩji Dios. 15 Tʉoĩate mʉa. Ado bajiro bajiroja. Sĩgʉ̃ mani yagʉ ĩ ñiocõja, ito yicõri yutabujuri bojoro ĩ bʉjaja ticõri, ĩre mani ejabʉaja quena. 16 “Queno waja, bare queno bʉjaba, ito yicõri yutabujuri bʉjaba”, yibojarãti bojoro bʉjagʉre mani ejabʉabeja, ñe waja manoja mani bʉsirise. 17 “Diore rʉ̃cʉbʉogʉ ña yʉ”, yibojarãti gãjerãre mani ejabʉabeja, Diore rʉ̃cʉbʉorã meje ña mani. Ito bajiri ĩre rʉ̃cʉbʉobiticõri godacãna robo bajirã ñarãji mani ĩja.

18 Yʉ bʉsirisere mʉa aja tudija, ado bajiro mʉare cʉdicʉja yʉ: “Jeyaro queno mʉa yirise yʉre mʉa ĩobeja, ‘Queno Diore rʉ̃cʉbʉorã ñama’ ”, yi masibicʉja yʉ. Yʉama, jeyaro queno yʉ yirise mʉare ĩocʉja. Iti ticõri, “Diore rʉ̃cʉbʉogʉ ñami”, yi masirã yirãji mʉa. 19 “Dios sĩgʉ̃ti ñami. Nijʉa gãji mami”, yi tʉoĩarã ña mʉa. Ito mʉa yija quena ña itiama. “Dios sĩgʉ̃ti ñami. Nijʉa gãji mami”, yirãji rʉ̃mʉ́a cʉni. Ito yicõri Diore güirã ruje nʉrʉoarãji ĩna. Ito bajibojarocati ĩre cʉdirã meje ñama rʉ̃mʉ́a. 20 Queno tʉoĩabea mʉa. Rocati tʉoĩa mʉa. Ado bajirojʉa bajia. “Diore queno tʉorʉ̃nʉa yʉ”, yibojarãti gãjerãre mani ejabʉabeja, Diore tʉorʉ̃nʉrã meje ña mani. Ito bajiri Diore tʉorʉ̃nʉbiticõri godacãna robo bajirã ñarãji mani. 21 Mani ñicʉ ñayorʉ, Abraham gayere mʉare gotigʉ ya yʉ. Diore queno tʉorʉ̃nʉñi Abraham. Diore yiari ĩ macʉre sĩaboyijʉ Abraham. Dios ĩ rotirise cʉdicõri Diore yiari ĩ macʉre soe ĩsiboyijʉ Abraham. Ito ĩ yija ticõri, “Queno yigʉ ñami Abraham”, yiyijʉ

Dios. 22 Queno tuo masiña mua. Dios ĩ rotirise queno tuorũnucõri quenarise
yiyiju Abraham. Quenarise jeyaro ĩ yigore Diore queno ĩ cudire ito yicõri ĩ
yire tuocõri, “Diore queno tuorũnugũ ñañi”, yi tuoĩa mani. “Diore queno
tuorũnure gaye, ito yicõri jeyaro quenarise yire gaye, juaji ñasarise ña iti”,
yi tuoĩa mani iti tuocõri. 23 Jane mejeju Dios oca tuti ucagu ado bajiro ucañi
Diore goti ĩsiri masu: “Diore queno tuorũnuyiju Abraham. Ito bajiri, ‘Queno
yigu ñami’, yi tiyiju Dios ĩre. ‘Dios baba ñami Abraham’, yiyijarã gãjerã”, yi
ucare ña. Ito bajiri iti tuocõri, “Diore goti ĩsiri masu ĩ gotire rẽtacoaju”, yi
tuoĩa mani.

24 Ito bajiri adi gayere masirãji mua: “Diore mani tuorũnuja, ito yicõri que-
narise mani yija, manire boca ãmigũ yiguĩji Dios. Ĩre tuorũnubojarãti quena-
rise mani yibeja, manire boca ãmibicu yiguĩji Dios”, yi tuoĩa masirãji mua.
25 Rahab ñayoro gayere muare gotigu ya yu. Rahab ñayoro wedi maso ñayijo
iso. Judio masa uju ĩ cõana, ĩna ejaja ticõri, ĩnare queno ejabuayijo iso. Ĩnare
boca ãmiyijo iso. “Mua wajana muare sĩame, yu ya wiju sãja rudiya mua. Ito
yicõri rudi wara ma muare goticoja yu”, yiyijo iso. Ito iso yija ticõri, “Queno
yigo ñamo”, yiyiju Dios. 26 Ruju usi manija cõrã ruju ñaroja. Waja manoja.
Ito yicõri, “Diore tuorũnugũ ña yu”, yibojarãti quenarise mani yibeja, Diore
tuorũnurã meje ña mani. Ito bajiro mani yija, godacãna bajiro bajirãji mani.

Mani ya ñemerona jaje ñeñarise ya mani, yire gaye

3 1 Yu ñarã mua, sĩgũ ruyabeto Dios oca riasori masa ña ãmobojarãji mua.
Ito bajibojarocati coriarãti ĩ ocare riaso ñaja quenaroja. “Mani ñaro-
cõreti waja senigũ yiguĩji Dios”, yire gaye ¿masibeati mua? Dios oca riasori
masa gua ñajare ĩ yiro robo gua cudibeja, buto busa waja senigũ yiguĩji gua-
reama. 2 Mani sĩgũ ruyabeto ñeñarise yirã riti ña mani. No queno tuoĩacõri
busiguti, queno yigu ñami ĩocũ. Ĩ ya ruju jeyaro ĩ yi ãmorise cuni ñemecuti
masiguĩji ĩocũ. 3 Cabarure tuoĩate mua. Jaigu ĩ ñabojarocati ĩ ya riseju come
ma mani sãja, weatu masirãji mani. Ito bajiroti mani ya ñemero jaibiti ñeme-
roacã ñabojarocati jaje ñeñarise ya mani, mani ya ñemerona. 4 Cuma jajo-
care cuni tuoĩate mua. Mino iti buto wẽaja, cuma jajoca ñabojarocati weara
jãi jaibiti jãiacãna weatu masirãji mani. Ito yicõri no mani wa ãmoroti iti
cumare weatu wa masirãji mani. 5 Weara jãi jaibiti jãire bajiro bajiri jãi ña
mani ya ñemero. Jaibiti jãire bajiro bajiri jãi ñabojarocati mani ya ñemerona
jaje ñeñarise ya mani. Jeare tuoĩate mua. Jea sĩara waca co wacanati, jajo
wesere soecõroja. 6 Mani ya ñemero jea robo bajiro bajirise ña. Jaje ñeñarise
ya mani, mani ya ñemerona. Mani ya ruju gaye, mani ñeñaro yirise rẽto
busaro ya ñemero. Mani ya ñemerona suoriti jeyaro ñeñaro yirise mani ya
rujure quedi sãjaroja. Mani ya ñemerona ñeñaro busicõri jeame ujure cudi
suyarã yirãji mani. 7 Gãjerona jeyaro, ãña, wutirã, riaca gãna, waibucurã
jeyaro tirũnu masia mani. 8 Ito bajibojarocati mani ya ñemeroreama tirũnu
masibea mani. Mani ya ñemero ñeñaro iti yija ñemecuti masibea mani. Mani
ya ñemerona ãña rima iti juniro bajiro gãjerãre buto ñeñaro ya mani. 9 Jane
mejeju masare rujeoyiju Dios. Ĩre bajiro bajirã ña mani. Mani Jacu Diore oca
quenarise busia mani, mani ya ñemerona. Ito bajibojarocati Dios ĩ rujeoana-
reti busitua mani, mani ya ñemerona. 10 Mucana iti ñemeronati Diore rũc-
ubuoa mani. Ito yicõri iti risenati gãjerãre ñeñarise busitua mani. Yu ñarã ito

bajiro mani yija, quenasabetoja manire. 11 Ide ũmaburi goje ide sũerise, ide quenarise rãca budi wuobetoja. 12 Queno tuoya yu ñarã mua. Higuera wame cutiricu iti rica cutija, irimarã rãca rica cuti wuobetoja. Ito yicõri uyégu iti rica cutija, higuera rica rãca rica cuti wuobetoja. Ito yicõri ide ũmaburi goje ide ocarise iti budija, ocabiti rãca budi wuobetoja. Mani oca quenarise busija bero ñeñarise rãca busi wuobitiruja manire.

Mani queno ñaroti riti mani tuoĩaja, masirã meje ña mani, yire gaye

13 Riti queno tuo masirã mua ñaja, ado bajiro queno yirãji mua. Quenarise riti mua yija quenaroja. Ito yicõri gãjerãre mua ejabuaja quenaroja. "Gãjerã rẽtoro queno seyogu ña yu", yibitiruja muare. Ito bajiro mua yibeja ticõri, "Masirã ñama ĩna", yirã yirãji gãjerã muare. 14 Mua ya usiju, gãjerãre mua tuo tudija, ito yicõri mua queno ñaroti riti mua tuoĩaja, masirã meje ña mua. Ito bajiri, "Queno yirã ña gua", mua yibojaja, riojo gotibiticõri ruore ocajuare gotirã yirãji mua. 15 Ito bajiro mani tuoĩabojaja, Dios gaye wadire meje ñaroja iti. Ado robojua bajia, adi macãrucũro gaye ñaroja. Ñeñaro mani tuoĩarise gaye cuni ñaroja iti. Ito yicõri rũmú gaye wadire ñaroja ñeñaro mani tuoĩarise. 16 Gãjerãre mani ti tudija, ito yicõri, "Ĩna rẽto busaro masirã ña gua", mani yi tuoĩaja, gãmeri tuo wisarã yirãji mani. Ito yicõri jeyaro ñeñarisere yirã yirãji mani. 17 Mani tuoĩarise Dios gaye wadire iti ñaja, quenarise riti tuoĩarã yirãji mani. Gãmeri ja ãmomena, oca quenori masa ñarã yirãji mani. Gãjerãre ejabuarã yirãji mani. Sĩgũ ruyabeto corocõ riti ti mairã yirãji mani. Ito yicõri rocati ruomenaji mani. 18 Manire ĩna ti tudibojarocati ĩnare mani oca quenoja bero queno usi cuti ñarã yirãji mani ĩja. Ito bajiro mani yija "Queno yijaro ĩna cuni", yirã bajiro yirãji mani.

Adi sita gaye tuoĩa wanubitiruja manire, yire gaye

4 1 ¿No gaye wadiati mani ti terise, ito yicõri mani gãmeri tãrise? Mani ñeñaro tuoĩarise gaye wadia iti. Quenarise yi ãmobojarãti ñeñarise ya mani. 2 Gajeoni ãmobojarãti mua buja masibiti waja riojoti sĩa mua. Gãji ĩ rucorise ticõri ĩre uoa mua. Itire buja masibiticõri, gãmeri ja mua. Diore senibiticõri mua ãmorise bujabea mua. 3 Ñeñaro mua tuoĩaja ticõri, mua senibojarocati ĩsibeami Dios muare. Dios ĩ ãmoro bajiro meje senia mua. Diore mua senija, muamasi ye riti seniboja mua. 4 Sĩgõ romio manujũ rãca queno ñabecore bajiro bajirã ña mua. Dios rĩa ñabojarãti, adi macãrucũro gaye riti tuoĩa mua. Diore bajiro tuoĩamena, ito yicõri Diore tuo maimena robo bajiro bajia mua. No adi macãrucũro gaye buto tuoĩagũ Diore tuoĩabeami. 5 Rocati meje ña Dios oca. Ado bajiro gotia: "Manire Espíritu Santo queo sãñi Dios. Buto manire tuo maiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre riti mani tuoĩare ãmoguĩji. Mani ñeñaro yirisere buto ti teguĩji Dios", yi gotia ĩ oca tuti. 6 Mani ñeñaro yirisere jidicãtoni manire ejabuagu yiguĩji Dios. Mani ñeñaro yi ãmorise itire mani yi uyabititoni, manire ejabuagu yiguĩji Dios. Ado bajiro gotia Dios oca: "Gãjerã rẽtoro masirã ña gua", yimenare queno ejabuami Dios. "Gãjerã rẽtoro masirã ña guama", yirãre queno ejabua ãmobiquĩji Dios. 7 Ito bajiri Dios ĩ yiro bajiro cudiruja manire. Rũmúre cudibitiruja manire. Ĩre mani cudibeja ticõri, rudicoagu yiguĩji rũmú ĩja. 8 Diore mani tuoĩaja ĩ cuni manire tuoĩagũ yiguĩji. Mua ñeñaro yirisere jidicãña mua. Diore tuo maibojarãti adi macãrucũro

gaye bʉto mʉa tʉoĩaja quenabetoja. Ito bajiri Diore riti tʉoĩaña mʉa. 9 Mʉa ñeñaro yirise tʉoĩa bojori bʉjacõri otiya mʉa. Ñeñaro mʉa yirisere tʉo wanʉrã ña mʉa. Ito bajibojarocati masa godagoana bajiro tʉoĩa bojori bʉjaya mʉa. 10 Mʉcana mani Ʉjʉre tʉdi mʉa tʉoĩaja quenaroja. “Dios ĩ tiro riojo ñe waja managuti ña gʉa”, mʉa yija quena. Ito bajiro mʉa yija ticõri, bʉto mʉare tʉoĩagʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri mʉare ĩ tija bʉto wanʉ quenagʉ̃ yiguĩji ĩja.

“Ĩ ñami ñeñaro yigʉ”, yibitirʉja manire, yire gaye

11 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Gãjerãre bʉsitubesa. Gãjerã Jesure masirãre mʉa bʉsituja, ito yicõri mʉa rʉ̃cʉbʉobeja, “Dios ĩ rotirisere queno cʉdibea yʉ, ito yicõri queno rʉ̃cʉbʉobea yʉ”, yi tʉoĩarãji mʉa. “Dios rotirise quenabea”, mʉa yija, ĩ rotirise cʉdirãona meje ña mʉa. Ito bajiro mʉa yija, “Dios ĩ rotirise quenabea, cʉdibea yʉ”, yirãre bajiro ya mʉa. 12 Dios ñami ĩ rotirise manire cũrʉ. Ito bajiri ĩ sĩgʉ̃ti ñaguĩji mani ñeñaro yirise waja, waja senigʉ̃. Ĩ sĩgʉ̃ti mani ya ʉsi godabore maso masiguĩji. Ĩ sĩgʉ̃ti mani ya ʉsire ruyurio masiguĩji. Gãjire, “Ĩ ñami ñeñaro yiri masʉ”, yi masirã meje ña mani. Dios sĩgʉ̃ti ñami, itionire masigʉ̃.

Ija manire rẽtaroti gayere masibea mani, yire gaye

13 Noa, “Jane busuri, gaje rʉmʉ gaje cʉtojʉ wacõri, co rodo moa ñacõri niyeru bʉjacʉja yʉ”, yi tʉoĩarã, yʉre tʉoya mʉa. 14 Ito bajiro tʉoĩa bʉsibitirʉja manire. Jane, jane busuri, gaje rʉmʉ manire rẽtaroti masibea mani. Wajʉ bueri robo bajiro bajirã ña mani. Yoari mejeti goaboja, godacoacʉ iti cʉni. 15 Ado bajiro mani tʉoĩa ñaja quenaroja manire. “Dios ĩ ãmoja catirãji mani, ito yicõri ĩ ãmorisere yirãji mani”, mani yi tʉoĩaja quena. Ito bajiro mani tʉoĩa ñaja quenaroja manire. 16 Ito bajibojarocati mʉa rioti tʉoĩa bʉsia mʉa. Ito bajiro tʉoĩaja quenabea. 17 Quenarise yi masibojarãti ñeñarise mani yija, quenabetoja manire.

Gajeoni jairãre Santiago ĩ goti quenore gaye

5 1 Tʉoya gajeoni jairã mʉa. Ija ñeñaro mʉa tõbʉjaroti gayere tʉoĩa oti yuya mʉa. 2 Gajeoni mʉa rʉcobojarise joga jedicoaro yiroja mʉare. Mʉa ya yutabujuri quenarise ñabojare cʉni butua ba ecocoaro yiroja. 3 Mʉa ya oro, mʉa ya niyeru ñabojare cʉni gʉda wiacoaro yiroja. Mʉa ya niyeru ito bajiro iti gʉda wiaja ticõri, “Bojoro bʉjarãre ejabʉabisĩ ĩna”, yi tirã yirãji gãjerã. Mʉa ya gajeonire ito yicõri mʉare cʉni jea soero yiroja. Jairo niyeru cʉtirã ñaboja mʉa. Ito bajibojarocati jabetacã rʉya Dios masare ñeñaro yirise waja ĩ seniroti rʉmʉ ejaroto. 4 Mʉa ya ote weseri moa ĩsibojanare cʉni queno waja yibisija mʉa. Mʉa ya moari masare queno mʉa waja yibitire masiguĩji Dios. Mʉa ya moari masa ĩna otija ito yicõri ĩna awasãja cʉni tʉoñi Dios ũmacʉ̃jʉ rotigʉ. 5 Adi macãrʉcʉ̃ro ñarã dise rʉyabeto rʉcoyija mʉa. No mʉa ãmoriseti yi ñayija mʉa. Wecʉre ĩna sĩaroto riojʉa jairo ĩre ecarãji ĩ ʉcʉtoni. Ĩre bajiroti ʉcʉyija mʉa cʉni. Ito bajiri sĩarajʉ ejacoajʉ ĩja. Ñeñaro yirise waja seniroti rʉmʉ eja wajʉ ĩja, ya yʉ mʉare. 6 Masa quenarãreti tubiara wijʉ cõayija mʉa. Ito yicõri quenarãreti sĩa rotiyija mʉa. No yi masibisijarã ĩna mʉare.

Diore mani senija bero ʉsiriobitirʉja manire, yire gaye

7 Jesús ĩ wadiroto riojʉa queno tʉoĩa yuya yʉ ñarã mʉa. Ado bajiro tʉoĩaña adire: No otegʉti ʉsiriore mejeti ricare yuguĩji. Iti ĩ oteja bero cʉma ide

quediro yiroja. Ito yicõri juebucu ide cuni quediro yiroja. Iti bero rica quenarise bujagu yiguĩji ĩocũ. 8 Ĩre bajiroti tuoĩa usiriobesa mua cuni. Diore mua tuorũnurise jidicãbesa. Tuoĩa oca quedi yibesa. Mani Uju ĩ ejaroto jabeto ruya.

9 Gãjerã rãca gãmeri junisinibesa Dios mua ya usire ĩ ruyuriobe yirona. Dios manire waja senirocu nocõ mejeti ejagu yiguĩji. 10 Dios oca gotiri masare tuoĩate mua. Ado bajiro bajiyiju ĩnare: Diore busi ĩsiyijarã ĩna. Ito yicõri quenabeto tõbujabojarãti tuoĩa usirio yibisijarã ĩna. Ĩnare bajiroti mani tuoĩa usiriobeja quena. 11 "Ñeñaro tõbujabojarãti Diore jidicãmena queno wanu quenarã ñama", yi tuoĩa mani. Job ñayoru, ĩ tuoĩa oca jaibitirere masia mani. Quenabeto tõbujabojaguti Diore jidicãbisĩ Job ñayoru. Quenabeto ĩ tõbujaja bero Dios queno ejabuayiju ĩre mucana. Quenabeto mani tõbujaja manire tuo maiguĩji Dios. Ito yicõri manire ti maiguĩji ĩ.

12 Oca ñasarise muare gotigu ya, yu ñarã yu. "Ado bajiro yicuja yu", mani yija bero ito bajiroti yija quena. "Yu goticato bajiroti yicuja yu", mani yija bero, "Riti gotia yu Dios ĩ tuoro riojo", yibitiruja manire. Riojo mani gotija quena. Mani cudibeja cuni riojo gotija quena, manire Dios ĩ waja senime yirona.

13 Mani ñeñaro tõbujaja, Diore busiruja manire. Mani wanu quenaja Diore rũcubuorã basaja quena manire. 14 Sĩgũ ĩ cõja Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarãre jiruja manire. Cõgũ tu ejacõri Diore busirãji ĩna. Ito yicõri cõgũre úye tucõri Diore senirãji ĩna ĩ tujatoni. 15 "Ĩre yisioguĩji", yi tuoĩacõri Diore ĩna senija, cõgũ tujacoagu yiguĩji. Ito yicõri ñeñaro yire waja ĩ cõja ñeñaro ĩ yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. 16 Ito bajiri ñeñaro yicõri mua cõja, gãjire mua gotija quena. Ito bajiro mua yija tuocõri, muare yiari Diore seni ĩsigũ yiguĩji ĩ, mua tujatoni. Queno yigu buto Diore ĩ senija jaje quenarise rẽtaroja. 17 Diore goti ĩsiri masu Elías wame cutigu, manire bajiguti ñayoñi ĩ cuni. Diore tuorũnucõri ĩre seniyiju ide quedibe yirocu. Ĩ senija bero udia rodo gudarecocõ ide quedibisiju. 18 Mucana tudi Diore ĩ senirocaju ide quedisuoyiju mucana. Ito bajija bero queno bare rica cutiyiju.

19-20 Tuoya yu ñarã mua. Sĩgũ Jesure ĩ jidicãja ticõri, mucana tudi Jesure ĩ tuoĩatoni ĩre mani ejabuaja quena. Ito bajiri ĩ ñeñaro yirise jaje ñabojarocati ĩ jidicãja ticõri, ĩ ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩ ya usi ruyuriobicu yiguĩji ĩ. "Sĩgũ Jesure ĩ tuoĩaroca mani yija, iti ña ñasarise", yi tuoĩa masia mani. Itocõ ña.

Primera carta de

San Pedro

Dios ĩ beseanare Pedro ĩ papera cõare gaye

1 [1]Ñati Dios ĩ beseana mua. Yu ña Pedro adi muare papera cõagũ. Jesucristo oca quenarise yu gotitoni yure cũquĩ ĩ. Mani ya sitare wago ãmobitibojarãti gajeroju ña batea mani. Tite. Ponto sitaju, Galacia sitaju, Capadocia sitaju, Asia sitaju ito yicõri Bitinia sitaju cuni ña batea mani. [2]Jane mejeju mani Jacu Dios ĩ tuoĩa yurisena ĩ ñarã mani ñatoni manire beseñi ĩ. Ito yicõri Espíritu Santona suoriti ĩ rãca mani usi cutiroca manire yiñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios, Jesucristore mani cuditoni, ito yicõri mani ñeñaro yirisere ĩ ya rína ĩ coetoni. Muare yiari Diore busia yu. Muare ĩ queno ejabuatoni, ito yicõri mua ya usiju queno wanu quenaro mua ñatoni, Diore busia yu ĩja.

Yu godaja tudi catigu yigija yu, yi tuoĩa wanu yure gaye

[3]"Queno ya Dios mu. Rẽtoro quenagũ ña mu", mani Ujᵾ Jesucristo Jacure yiana mani. Manire buto ti maicõri manire Cristo ĩ goda ĩsitoni ĩre cõañi Dios. Ito yicõri Cristo ĩ godaja bero mucana tudi ĩ catiroca yiñi Dios. Ito ĩ yijare mama usi cutirã tudi rujeanare bajiro bajirã ña mani. Ito bajiri: "Catitĩñagũ yigija yu", yi tuoĩa mani ĩja. [4]Manire ĩsirocu quenarise seo cũguĩji Dios ũmacũju. Jogarise meje ña. Ito yicõri jedirise meje ña. Quenarise ña iti. Ito bajiri ñeñarise godo wedibetoja Dios manire yiari ĩ seo cũre. "Ija itire boca ãmicuja yu", yi tuoĩa mani. [5]Diore mani tuorũnurã ñajare, ĩ masirisena manire codegu yiguĩji. Ito yicõri manire masogũ yiguĩji Dios, catitĩñarojᵾ mani ejatoni. Ito bajiro ĩ yijare susari rumu jeyaro quenarise ĩ seo cũre manire ĩsi jeorocu ñacãgũ yiguĩji Dios.

[6]Itire tuoĩacõri, buto wanu quenaruja manire. Ito bajibojarocati adi sitaju Jesucristore mani tuorũnurã ñajare, mani tõbujaroca yirã yirãji gãjerã. [7]Ito bajiro tõbujarã yirãji mani, "Jesucristore queno tuorũnurã ñari ĩre jidicãmenaji ĩna", gãjerã ĩna yi tuoĩatoni. Goti masiore ocana muare gotigu ya yu. ¿Oro quenarise gũtare quenore masiati mua? Oro quenarise ĩna ãmoja iti gũtare roama ĩna. Ito bajiro ĩna yija quenarise riti rẽta budiroja. Ito bajiro tõbujarã ñabojarãti Cristore mani jidicãbeja, ija buto busa ĩre tuo rẽta budirã yirãji mani. Buto waja rũcurise ñabojarocati guda wiaro yiroja oro. Dios ĩ tija oro rẽto busaro waja rũcua mani. Ito bajiri, "Yure tuorũnurã ñari, queno yirã ña mua. Muare buto wanua yu", yigu yiguĩji Dios manire, Jesucristo mucana ĩ goaĩori rumu.

8 Jesucristore tiĩamena ñabojarãti ĩre maia mʉa. Ito yicõri adi rʉmʉri ĩre timena ñabojarãti ĩre tʉorʉ̃nʉa mani. Ito bajiri queno wanʉ quena mani. Bʉto wanʉ rẽtocũcõri, “Itocõ wanʉa yʉ”, yi masibea mani. 9 Ito yicõri ĩre mani tʉorʉ̃nʉja manire masogʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri, “Ĩ tʉjʉ ũmacʉ̃jʉ ejagʉ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩa mani.

10 Jane mejejʉ Diore goti ĩsiri masa ado bajiro gotiyoyijarã ĩna: “Masare ti maicõri ĩnare masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yiyijarã ĩna. Ito yibojarãti, Dios masare ĩ masoroti gaye queno tʉo masibisijarã ĩna maji. “Ado bajiro yicõri masare masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi masibisijarã. Ito bajiri itire riasoticõri ruje tʉoĩa-yijarã ĩna. 11 Ija rẽtaroti gaye ĩna goti masitoni Espíritu Santore cõayijʉ Cristo. Ito bajiri Cristore masimena ñabojarãti ĩ tõbʉjacõri yucʉtẽojʉ ĩ godaroti gayere goti yuyijarã ĩna, Diore goti ĩsiri masa. Ito yicõri mʉcana tʉdi caticõri Dios tʉjʉ rʉ̃cʉbʉoadojʉ Cristo ĩ ñaroti gaye goti yuyijarã ĩna. Itire gotiana ñabojarãti, “¿Ñimʉ ñagʉ̃ yiguĩjida Dios ĩ cõarocʉ? Ito yicõri ¿nocãta ejagʉ yiguĩjida ĩ?” ruje yi tʉoĩabojayijarã ĩna. 12 Ito yi, ĩna tʉoĩarocati, “Itire timenaji mani. Mani bero gãna ĩna ñaroca rẽtaro yiroja iti”, yi tʉoĩayijarã ĩna mʉcana. Ito bajiro ĩna yi tʉo masiroca yiyijʉ Dios. Adi rʉmʉri Espíritu Santore cõayijʉ Dios ĩ oca gotiri masa manire ĩna riaso masitoni. Ito bajiri iti oca quenarise rẽtaja bero tʉorã ña mani. Dios ñaro gãna ángel mesa iti ocare bʉto tʉo ãmoama ĩna cʉni, quenarise iti ñajare.

Diore bajiro quenarise riti yija quena, yire gaye

13 Iti oca quenarisere tʉo masirã ña maniama. Ito bajiri iti oca tʉocõri mecʉre mano queno tʉoĩarʉja manire, Diore mani cʉdi masitoni. Jabeto rʉya maji Jesucristo ĩ tʉdi ejaroti rʉmʉ. Ito bajiri ña yucãrʉja manire. Ito yicõri, “Manire queno yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa jidicãbitirʉja mani. 14 Dios rĩa ñacõri ĩre queno cʉdirʉja mani. Ĩre mani masiroto riojʉa ñeñaro yicʉ mani maji. Itire tʉdi yi ʉyabitirʉja manire. Itire tʉdi tʉoĩabitirʉja mani, ñeñaro mani yibe yirona. 15 Ado bajiro bajia. Dios, manire beserʉ quenarise riti yigʉ ñami ĩ. Ito yicõri cojireama ñeñarise yiĩagʉ̃ meje ñami. Ito bajiri ĩre bajiro quenarise riti yirʉja manire cʉni. 16 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Cojirea ñeñaro yiĩabicʉ ña yʉ. Ito bajiri ñeñarise yibesa mʉa cʉni”, yi uca rotiyijʉ Dios.

17 Diore mani bʉsija, “Yʉ Jacʉ”, ya mani ĩre rʉ̃cʉbʉorã. Ĩ yiro bajiroti yigʉ ñami Dios. Ito bajiri masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ seniri rʉmʉ mani yiado bajiroti waja senigʉ̃ yiguĩji Dios manire. Itire mani tʉoĩaja quena. Ito bajiri Diore rʉ̃cʉbʉorã adi sita mani cati ñarocõ queno yi ñarʉja manire. 18-19 Jane mejejʉ mani ñicʉsabatia ĩna ñeñaro yirisere coe ãmorã ado bajiro yiyijarã ĩna. Oveja quenagʉ̃re sĩacõri soe ĩsisotiyijarã, Diore yiari. “Mani ñicʉsabatia ĩna yiado bajiroti mani yija mani ñeñaro yirise jedibetoja”, yi tʉoĩa mani. Mani ñeñaro yirise waja ĩ waja yi ĩsitoni ĩ Macʉre cõañi Dios. Ito bajiri, “Niyeru jogarisena meje mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiñi Dios”, yi tʉoĩa mani. Ado bajirojʉa bajia. Ĩ Macʉ Cristo ñeñaro yiĩabicʉ ya rína waja yi jeoñi Dios manire yiari. Waja rʉ̃cʉrisena mani ñeñaro yirisere waya yi ĩsiñi Dios. 20 Jane mejejʉ adi macãrʉcʉ̃ro ĩ rujeoroto riojʉajʉ, manire yiari ĩ Macʉre cõarocʉ tʉoĩa yucãyijʉ Dios. Ito bajiri adi rʉmʉri ĩja, “Yʉre masorocʉ ejañi Cristo”, yi tʉoĩa mani. 21 Manire masorocʉ manire goda ĩsiñi Cristo. Dioti ñami Cristo ĩ tʉdi catiroca yirʉ, ito yicõri ĩ tʉjʉ

rũcubuoadoju Cristore cũru. Ito bajiro ĩ yijare Diore tuorũnua mani. Ĩre tuorũnucõri, “Dios tuju catitĩñagũ yiguja yu”, yi tuoĩa mani.

22 Cristo oca quenarise cudirã ña mani. Ito yicõri ñeñaro yirise jidicãcõri Dios rãca sĩgũre bajiro usi cutirã ña mani. Mani ti terisere jidicãcõri sĩgũ rĩare bajiro bajirã Diore masirãre mairuja manire. Maibitibojaguti, “Gãjerãre buto maia yu”, yire ma. Riojoti mani gãjerãre buto maija quena. 23 Jogarise meje ña Dios oca. Ñatĩñaro yiroja ĩ oca. Dios ocare tuorũnucõri mame tuoĩarã ña mani. Mame tuoĩarã ñari tudi rujeana robo bajiro bajirã ña mani. Ito bajiri catitĩñarã yirãji. Mani ya usi godabeto yiroja. 24 Ado bajiro gotia Dios oca:

> Siniacõri godaroja ta. Masa cuni ĩna ñarocõti godarã yirãji. Go cuni quenarise ñabojaroti sinia quedicoaro yiroja. Ito bajicõri quenarise iti ruyuja bero ruyubetoja ĩja. Itoti bajirãji masa cuni. Ĩna jeyaro godarã yirãji, ñasarã ñabojarãti.

25 Mani Ujũ ocama ñatĩñaro yiroja, yi gotia Dios oca tuti.
Ito bajiro Dios oca riasotiri masa ĩna gotija tuocõri: “Iti ña Cristo oca quenarise”, yi tuoĩa mani ĩja.

2 1 Iti oca tuorũnucõri Dios rĩa ña mani. Ito bajiri jeyaro mua ñeñaro yirise jidicãña. Gãjerãre ruobesa. Ito yicõri socabesa. Gãjerã ya gajeoni ti uobesa, ito yicõri gãjerãre busitubesa. 2-3 “Yure ti maicõri, Queno yiquĩ Dios”, yi tuoĩa mua. Ito bajiri jaibicuacã ũju ãmosotiro bajiroti Dios oca quenarisejuare riti riasotiya mua. Jaibicuacã ĩ ũjutĩñaja quenaro bucuaguĩji. Mua cuni Dios ocare mua riasotitĩñaja ĩre queno masirã yirãji mua. Ito yicõri Dios rãca sĩgũre bajiro usi cuticõri ĩ ãmorisere cudirã yirãji mua.

Gũtagã ñasaricare bajiro bajigu ñami Cristo, yire gaye

4 Queno tuoya. Goti masiore ocana muare gotigu ya yu. Gũta wi meniri masa gũtagãre ti cõĩacõri, “Ãmobea itigare”, yiyijarã ĩna. Ito bajibojarocati gãji itiga gũtagãre ti cõĩacõri, “Gaje gũta rẽtoro quenarica ña itiga. Ãmoa yu”, yiyiju ĩ. Ado bajiro bajia yireoni ña iti oca. Cristore ãmobiticõri, “Gua uju meje ñami ĩ”, yiyijarã mani uju mesa. Ito bajibojarocati Cristore buto ãmocõri ĩre beseyiju Dios, manire masorocure. 5 Dios beseru ñari ĩre bajiroti mani usi cuti ñaja quena. Manire cuni beseñi Dios, Cristo rãca sĩgũre bajiro mani usi cutitoni. Ito bajiro Dios ejabuarise rãca queno Cristo rãca usi cutiruja mani. Manire Dios ĩ wanutoni ĩ ãmoro bajiro mani yija quena. Cristo ĩ ejabuarise rãca gãjerãre ĩ oca gotiruja mani. Ito yicõri gãjerãre yiari Diore busiruja mani. Ito bajiro yiruja mani Cristo ĩ ejabuarisena, Dios ĩ wanutoni. 6 Itire yi ucayiju Diore goti ĩsiri masu. Gaje ado bajiro ucayiju, Dios busirise gotigu:

> Sión wame cutiri cutoju yu Macure cũa yu. Gũta quenarica robo bajiro bajigu ñami ĩ. Gũta wi menisuorona gũta quenaricare beseama gũta wi meniri masa. Iti bajiroti, yu ñarã uju ñarocure yu Macure uju besecu yu. Ĩre buto maia yu. No ĩre tuorũnugũti bojori bujabiquĩji. Buto wanu quenagũ yiguĩji, yiyiju Dios, yi ucayiju Diore goti ĩsiri masu.

7-8 Mani Jesucristore tuorũnurã ñari ĩre buto maia mani. Mani tija ñasagu ñami ĩ. Itire gotigu ado bajiro ucayiju Diore goti ĩsiri masu:

> Gũta wi meniri masa gũtagãre ti cõĩacõri, “Ãmobea itigare”, yiyijarã ĩna. Ito bajibojarocati gãji itigare ti cõĩacõri, “Ñasarica ña itiga. Ãmoa yu”, yiyiju ĩ.

Ito bajiro yi gotia Dios oca tuti. Ado bajiro bajia yireoni ña adi oca. Jesucristore tuorũnubicu ĩre maigũ meje ñami ĩ. Ĩre cudigu meje ñami ĩocũ. Ito bajiri Dios ĩ gotiado bajiroti godagu yiguĩji. Itire gotigu ado bajiro ucayiju Diore goti ĩsiri masu:

Gũtana sĩgũ ĩ juata quedija juniroja ĩre, yi gotia Dios oca.

Ado bajiro bajia yireoni ña adi oca. No Cristore tuorũnubicuti godagu yiguĩji.

9 Ito bajiro bajirã meje ña maniama. Ĩ ñarã mani ñatoni manire beseñi Dios. Dios mani Ujure gãjerã ĩna masitoni ĩ oca riaso ãmoa mani ĩnare. Ñeñaro yirise ĩ coeana ñari Dios ñarã ña mani ĩja. Ito bajiri jeyaro queno ĩ yirise gotiruja mani. Rãitĩarouju ñarãre bajiro ñeñaro mani yi ñaroca manire jiñi Dios. Ito yicõri manire boca ãmicõri manire masoñi ĩ. Ito bajiri ĩ rãca busurouju ña mani ĩja. Iti oca quenarise gãjerãre mani gotitoni manire cũñi Dios. 10 Iti rumu Dios ñarã meje ñayija mani maji. Adi rumurijuama ĩ ñarã ña mani ĩja. Iti rumu, "Yure ti maiami Dios", yi tuoĩabisija mani maji. Adi rumurijuama, "Yure buto ti maiami Dios", yi tuoĩa mani ĩja.

Dios ĩ ãmoro bajiro riti yija quena, yire gaye

11 Yu ñarã muare buto maia yu. Adi macãrucũrouju ña ucurã ya mani. Ũmacũju Dios tuju ña mani ñasaroto. Ito bajiri ado yu busirisere queno tuoya mua. Jeyaro mua ñeñaro yi ãmorisere tuoĩa uyabesa. Mua ya usina itire mua tuoĩa uyaja ñeñaro yirã yirãji mua, rũmú ĩ ãmoro bajiro. 12 Diore masimena wato ña mani. Mani yirisere tisotiama ĩna. Ito bajiri ĩna wato ñacõri queno yi ñaruja manire. Manire ñeñaro busituborãji ĩna. Ito bajibojarãti mani queno yirisere tigoana ñari, Diore tuorũnu ãmorã yirãji ĩna gajea. Ito bajiri Dios ĩ tudi ejari rumu, "Rẽtoro quenagũ ñami Dios", yirã yirãji ĩna, ĩre rũcubuorã.

13 Dios ñarã mani ñajare uju gobierno ĩ rotirisere queno cudiruja mani. Ito bajiro mani yija, "Queno cudirã ñama Dios ñarã", yirã yirãji gãjerã. 14 Uju gobierno ya ejabuari masare cuni queno cudiruja mani. Ĩna ñama ĩ cũana. Ñeñaro yirãre waja senitoni ĩre ejabuari masare cũñi ĩ. Ito yicõri queno yirãre, "Queno ya mu", ĩna yitoni ĩre ejabuari masare cõañi uju gobierno. Ito bajiri ĩ cõana ñajare queno cudiruja mani ĩnare. 15 Ito bajiro mani cudija, Dios ĩ ãmoro bajiro queno yi ñarã yirãji mani. Ito bajiri manire rocati busituboana ñe busi masimenaji ĩna. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiroti ĩna busitubojarise susacoaro yiroja ĩja.

16 Dios ñarã ña mani. Ĩ sĩgũti ñami mani Uju ñasagu. Ito bajiri ĩre wanurã, mani ãmoro bajiroti yibitiruja mani. "Dios yagu yu ñajare yure waja senibiquĩji. Ito bajiri yu ãmoro bajiro yicuja yu", yi tuoĩabitiruja manire. Ĩre cudiruja mani. Ito yicõri ĩre cudi ãmorã ñari, ĩ ãmoro bajiroti yi ñarã yirãji mani. 17 Ito bajiri masa jeyarore corocõ mani ti rũcubuoja quena. Jesucristore masirãre mani buto maija quena. "Rẽtoro masigũ ñami Dios", yi tuoĩarã ñari, ĩre queno rũcubuoruja mani. Ito yicõri uju gobierno ĩ rotirisere cuni cudiruja manire.

Ĩ tõbujaroca yianare gãmebisiju Cristo, yire gaye

18 Mua gãjerãre moa ĩsirã, queno tuoya. Muare busigu ya yu. Mua ujarãre queno rũcubuoya. Ito yicõri ĩna yiro bajiro cudicõri ĩnare queno moa ĩsiña. Ito bajiro yiya mua Dios ñarã ñari. Tere mano mua ujarã ĩna rotija ĩnare

queno cudiya mua. Muare terã ĩna rotija cuni, ĩnare queno cudiya mua. 19-20 Ito bajiro mua yija ticõri, muare wanugũ yiguĩji Dios. Mua ujarãre queno mua yibojarocati mua tõbujaroca yirã yirãji coriarã. Ĩnare mua ti tebeja muare wanugũ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati mua ujarãre mua ñeñaro yija mua tõbujaroca yirã yirãji ĩna. Ito bajiro yirãji ĩna, mua ñeñaro yirise waja yirã. Ito bajiri ado bajiro tuoĩabesa mua. "Queno yicu yu. Yu tõbujaroca yigure tebiticu yu. Ito bajiri yure wanugũ yiguĩji Dios", yi tuoĩabesa mua. Mua ujarãre ñeñaro yigoana ñajare muare wanubiquĩji Dios. 21 Ito bajiri mua tõbujaja ñemecutiya mua. Ito yicõri gãmebesa mua. Ito bajiro rotiami Dios mani yitoni. Cristo cuni manire yiari tõbujayiju. Ito yicõri ĩ tõbujaroca yianare gãmebisiju Cristo. Ito bajiro yiyiju Cristo ĩre bajiro mani ña masitoni. 22 Cojireama ñeñaro yiĩabisiju Cristo, ito yicõri cojireama ruoĩabisiju ĩ. 23 Masa ĩre ĩna busituja ĩnare busitu gãmebisiju Cristo. Ito yicõri ĩ tõbujaroca yianare, "Muare gãmecuja yu", yibisiju Cristo. Ito bajiro yigu meje ñayiju Cristo. Ĩ Jacure queno tuorũnucõri ĩre bajiro usi cutiyiju Cristo. Ito bajiri, "Yu Jacu ĩ ñami masa ñeñaro ĩna yirise waja queno seni masigũ", yi tuoĩayiju ĩ. 24 Ĩmasiti mani ñeñaro yirise waja yi ĩsigũ yucutẽoju godañi Cristo. Ito bajiro manire yi ĩsiyiju ĩ mani ñeñaro yirisere jidicãcõri mani tudi ñeñaro yibititoni. Ito yicõri Dios ĩ ãmoro bajiro mani yi masitoni manire goda ĩsiñi Cristo. Manire yiari ĩ godajare mani ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. Ito bajiri manire masogũ yiguĩji mani catitĩñatoni. 25 Queno tuoya. Muare goti masiore ocana muare gotigu ya yu. Oveja coderi masa ĩna manija rocati ña ucuama ĩna. Ito bajiro rocati ñabojayija mani cuni Cristore mani masiroto riojua. Adi rumuriama mani ñeñaro yirise jidicãcõri Cristo rãca sĩgũre bajiro usi cutirã ña mani ĩja. Ĩti ñami mani ya usi godabe yirocu manire codegu, ito yicõri manire tirũnugũ.

Ado bajiro ñaja quena manojo cutirã, yire gaye

3 1-2 Romia queno tuoya mua. Muare cuni busigu ya yu. Temenati mua manujusabatiare queno cudiya. Mua manujusabatia coriarã Diore tuorũnubeama ĩna. Ito bajiri Dios oca mua goti ãmobojaja tuo ãmobeama ĩna. Biyaro mua gotija, "Quejoro yamo yu manojo", yi tuoĩarã yirãji mua manujusabatia. Ito bajiri usirioro yibesa. Ado robojua mua yija quena. Mua manujusabatiare queno cudiya mua. Ito yicõri Diore rũcubuocõri quenarise riti yi ñaña mua. Ito bajiro mua yija ticõri, Diore tuorũnu ãmorã yirãji ĩna gajea. Ito yija Dios oca mua gotimena ñabojarãti mua queno yirise ticõri Diore tuorũnu ãmorã yirãji gajea mua manujusabatia. 3 Ado bajiro tuoĩabojama romia coriarã. "Queno seyogo ñamo", gãjerã ĩna yitoni, yu ya joa queno sirocoja yu. Ito yicõri jeyaro quenarise yu ye busacoja yu. Saya cuni quenarise sãñacoja yu, "Seyogo ñamo", gãjerã ĩna yitoni. Ito bajiro yi tuoĩabesa mua. 4 Dios ĩ tija seyorã mua ña ãmoja, ado bajiro mua yija quena. Queno usi tĩja quena ñaña mua. Mua manujusabatiare queno cudiya. Ito yicõri ĩna rãca gãmeri tudibesa mua. Mua tuoĩaro bajiro riti yibesa. Mua queno yirise gaye jedibetoja. Iti ña ñasarise Dios ĩ tija. 5 Jane mejeju ito bajiro yiyijarã romia Diore tuorũnuana. Dios ĩ ãmorise yi ãmorã ĩna manujusabatiare queno cudiyijarã ĩna. Ito bajiri seyorã ñayijarã ĩna, Dios ĩ tija. 6 Ito bajiro queno cudigo ñayijo Sara ñayoro. Iso manuju Abrahamre queno cudiyijo iso. Ĩ yago ñari, "Yu uju", yiyijo iso ĩre.

Iso ñayoro bajiro queno yiya mua cuni. Ito yicõri iso bajiro Diore tuorũnucõri ñejua tuo güibesa mua. Ito mua yija Sara ñayoro bajiro bajirã ña mua.

7 Mani ũmua tuoya mani ye cuni busigu ya yu. Mani godabe yirocu manire ti maicõri manire masoñi Dios. Ito bajiroti masoñi Dios mani manojosãromiare cuni. Ito bajiri mani manojosãromia ĩna queno ñatoni ĩnare queno yiruja mani. "Yucõ sẽogõ meje ñamo yu manojo", yi tuoĩacõri, mani manojosãromiare ejabuaruja manire. Ito yicõri ĩnare rũcubuoruja mani. Ito bajiri mani manojosãromia rãca queno usi cuti ñaruja manire. Ĩna rãca ñeñarise mani oca cutija queno Dios rãca busi masimenaji mani.

Queno yirã ñari tõbujarã yirãji mani, yire gaye

8 Muare yu gotiroti jabeto ruya maji. Ado bajirojua bajia. Sĩgũre bajiro mani usi cuti ñaja quena. Dios rĩa ña mani. Ito bajiri sĩgũ rĩare bajiro mani gãmeri maija quena. Ito yicõri bojoro bujarãre ejabuaruja manire. "Rẽtoro quenagũ ña yu", yi tuoĩabitiruja manire. 9 Manire gãjerã ĩna ñeñaro yija ĩnare gãmebitiruja mani. Manire gãjerã ĩna busituja ĩnare busitu gãmebitiruja manire. Ado bajirojua mani yija quena. Manire ñeñaro yirãre cuni queno yiruja manire. Ito yicõri ĩnare yiari Diore busija quena. Ito bajiro queno yiruja mani. Dios ĩ rotiro bajiro mani yija queno yigu yiguĩji Dios manire. 10 Itire gotigu ado bajiro ucayiju Diore goti ĩsiri masu:

> No co rumu ruyabeto quenaro ña ãmogũti ñeñaro busibiquĩji, ito yicõri ruobiquĩji.
>
> 11 Ñeñarise jidicãcõri quenarise riti yiguĩji ĩ. Gãjerã rãca queno ĩ ña ãmoja, ĩnare queno yiguĩji.
>
> 12 Ado robojua bajia. Queno yirãre tirũnugũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩre ĩna busija, tuogu yiguĩji Dios. Ñeñaro yirãreama ĩnare queno ti tujabiticõri ĩnare waja senigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri quenarise yiruja mani ĩja, yi gotia Dios oca.

13 Quenarise mani yi ãmosacõja, noajua gãjerã mani ñeñaro tõbujaroca yirã jãjarã manaji. 14 Ito bajibojarocati mani tõbujaja mani queno yirã ñajare mani wanuroca yigu yiguĩji Dios. Ito bajiri manire ñeñaro yi ãmorãre güibitiruja mani. Ito yicõri tuoĩa oca jaibitiruja manire. 15 Ado bajirojua mani yija quena. Cristore rũcubuocõri, "Ĩ yu Ujũ ñari, yure codegu yiguĩji Cristo", yi tuoĩaruja manire. Ito yija, "¿No bajiati Cristore mua tuorũnurise?" gãjerã ĩna seniĩaja, "Ado bajirojua bajia", mani yitoni queno bocatiari ñacãruja manire. Ito yicõri ĩnare ti maicõri queno rũcubuore rãca ĩnare cudiruja mani. 16 Ito yicõri, "Seti ma yure", mani yi masitoni quenarise riti yiruja manire. Cristo ñarã ñari quenarise riti yiruja mani. Ito bajicõri manire gãjerã ĩna busituja, "Burãti yama ĩna", yi tuoĩarãji gãjerã. Ito bajiri manire busituri masa bojori bujarã yirãji ĩna. 17 Ado bajiro bajia, queno tuoya. Ñeñaro mani yija bero mani tõbujaja, iti ña mani ñeñaro yirise waja. Ito bajibojarocati queno yirã ñabojarãti mani tõbujarise Dios ĩ camotabeja, "Iti ña Dios ĩ ãmorise, ito bajiri quenarise ña", yi tuoĩa mani.

18 Queno yigu ñabojagũti tõbujayiju Cristo cuni. Ito bajiri queno yirã ñabojarãti mani tõbujaja, manire yiari Cristo ĩ tõbujare gayere tuoĩaruja manire. Ado bajiro bajia. Ñeñaro yiĩabicu ñayiju Cristo. Ito bajibojarocati mani ñeñaro yirãre goda ĩsiyiju ĩ, manire yiari. Dios rãca mani sĩgũre bajiro mani

ʉsi cʉtire ãmoyijʉ Cristo. Ito bajiri mani ñeñaro yirise waja, waja yi jeorocʉ manire goda ĩsiyijʉ ĩ. Ĩ ya rujʉ godabojarocati ĩ ya ʉsiama godabisijʉ. 19 Ito yija ñeñaro yigoanare bʉsirocʉ ĩna tõbʉjadojʉ ĩ ya ʉsina wayijʉ Cristo. Itojʉ ejacõri jeyaro ĩ yigore ĩnare gotiyijʉ Cristo. 20 Ito ñayoana, Noé ñayorʉre tʉo ãmobitiana ñayijarã ĩna. Yoari Noé ĩ cuma bʉcʉa meniroca ĩna cʉdijaro yirocʉ bocatibojayijʉ Dios. Cʉdibisijarã ĩna. Ito yicõri cuma meni tĩocõri cumajʉ sãjayijarã ĩna. Noé, ĩ manojo, ĩ rĩa, ĩ jẽjosãromia cʉni sãjayijarã. Ĩna rujabe yirocʉ ĩnare riti masoyijʉ Dios. Ʉdia ãmojeno ñayijarã ĩna ñarocõti. 21 Ĩnare ĩ masoado bajiro manire cʉni masoñi Dios, Jesucristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti. "Diore cʉdirã ñama", gãjerã ĩna yitoni idé gu rotia mani. Rujʉ ʉeri coerona meje idé gu rotia mani. Ñeñaro mani yirise jidicãja bero ado bajiro Diore bʉsia mani. "Queno ya mʉ. Yʉre masoyija mʉ. Mʉ Macʉ Jesucristo yʉ ñeñaro yirise yʉre waja yi ĩsirocʉ yʉre goda ĩsiñi. Ito yicõri yʉre masorocʉ tʉdi catiñi ĩ", Diore ya mani idé gure ãmorã. 22 Tʉdi caticõri ũmacʉ̃jʉ Dios rãca ñagʉ̃ wayijʉ Jesucristo. Ito yicõri Dios ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ ñaguĩji ĩ ĩja. Ito bajiri ángel mesa ĩna ñarocõti Jesucristore rʉ̃cʉbʉorãji ĩna. Ito yicõri ũmacʉ̃jʉ gãna ʉjarã ñasarã Jesucristore rʉ̃cʉbʉoarã, "Gʉa Ʉjʉ ña mʉ", yirãji ĩna cʉni Jesucristore.

Dios masirise boca ãmiana ñari ricati riti moa masia mani, yire gaye

4 1 Adi sitajʉ ñagʉ̃ tõbʉjayijʉ Cristo. Ito bajiri, "Ĩre bajiroti tõbʉjagʉ yigʉja yʉ cʉni", yi tʉoĩacõri, tõbʉjarona tʉoĩa ñacãrʉja mani. Ado bajirojʉa bajia. Tõbʉjacõri Jesucristore bʉto bʉsa mani tʉoĩaja, ñeñaro yi ãmomenaji mani. 2 Ito yicõri ñeñaro yi ãmori masare bajiro yimenaji mani. Ito bajiri mani catirocõ Dios ĩ ãmoro bajiro yirã yirãji mani. 3 Iti rʉmʉ Cristore mʉa masiroto riojʉa jeyaro ñeñarise mʉa yi ãmoro bajiroti yiyija mʉa maji. Mecʉyija mʉa. Ito yi mecʉcõri rocati ñeñaro yiyija mʉa. Mʉa rujeoanare bʉoro rʉ̃cʉbʉoyija mʉa. Itocõ mʉa ito yirise jidicãrʉja mʉare ĩja. 4 Iti rʉmʉ mani ñeñaro yiado bajiro yibea mani adocãta ĩja. Mani baba mesa ñagoana rãca mani ñeñaro yi ãmobeja manire tudirã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩnare mani cʉdibeja rocati manire bʉsi ajarã yirãji. 5 Manire ĩna ajabojarocati ĩnare gãmebitirʉja manire. Ito bajiro ñeñaro ĩna yirisere masiami Dios. Manire ajagoana ñari ĩna ñeñaro yirise goti rẽtorã yirãji ĩna Diore. Yoari mejeti masa jeyarore ĩna ñeñaro yi ʉyarise waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Catirãre cʉni, godanare cʉni waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. 6 Ito bajiri masa ĩna godaroto riojʉ Dios oca quenarise gotire ña, ĩna catitĩñatoni. Coriarã iti oca tʉocõri queno rʉ̃cʉbʉorã yirãji. Gãjerãma iti ocare rʉ̃cʉbʉomenaji ĩna. Masa jeyaro godarã yirãji sĩgʉ̃ rʉyabeto. Ito bajibojarocati ĩ oca rʉ̃cʉbʉoana masa jeyaro bajiro godabojarãti ĩna ya ʉsijʉama Dios rãca catitĩñaro yiroja.

7 Adi macãrʉcʉ̃ro yoari meje jediro yiroja. Ito bajiri jeyaro mani yiroto riojʉa queno tʉoĩa ñarʉja manire. Ito yicõri mecʉre mano tʉoĩa ñarʉja manire, Diore mani queno bʉsi masitoni. 8 Gãjerãre mani ti maitĩñaja quena. Iti ña ñasarise. Gãjerãre mani bʉto ti maija, ĩna manire ñeñaro yirisere ãcabojarã yirãji mani. 9 Gãjerã mani ya wi ĩna ejaja, wanʉ quenare rãca ĩnare boca ãmirʉja mani. Ĩna ba ãmoja, ĩna cani ãmoja cʉni wanʉ quenare rãca ĩnare cʉdirʉja mani. 10 Jesucristo ñarã ñari manire ti maicõri, jabeto ĩ masirise manire jidicãñi Dios. Ĩ ãmoro bajiro ricati mani moa masitoni ĩ masirise

jidicãñi Dios. Ito bajiri Dios manire jidicãre mani moa masirisena gãjerãre ejabuaruja mani. Ito bajiro yiruja mani Diore queno moa ĩsirã ñari. 11 Dios oca mani queno goti masija, “Queno ya Dios mu. Mu ejabuarisena riojo goti masia yu”, yiruja mani. Ito yicõri gãjerãre mani queno ejabua masija, “Queno ya Dios mu”, yiruja mani. Ito bajiro yiruja mani, Diore gãjerã ĩna rũcubuotoni. Jeyaro mani yirisere ticõri, “Ĩ ñarãre queno ejabuami Jesucristo”, yirã yirãji gãjerã Diore rũcubuorã. “Ĩti ñami rẽtoro masigũ. Ĩti ñami Uju ñasagu. Jeyaro ñarise roti masigũ ñami Dios. Dise ĩ roti masibiti ruyabea ĩre. Ĩti ñami mani Ujuñatĩñagũ”, yi tuoĩasotiruja mani ĩja.

Cristore mani tuorũnurã ñajare ñeñaro mani tõbujaroca yirã yirãji gãjerã, yire gaye

12 Yu mairã tuoya mua. Mani buto tõbujabojarãti buto goroama oca jaibitiruja manire. “¿No yija tõbujati yu?” yi tuoĩabitiruja mani. Mani tõbujabojarãti Jesucristore mani jidicãbeja, “Yure queno tuorũnurã ñama ĩna”, yigu yiguĩji Dios. 13 Ado bajirojua mani yija quena. Jesucristore rũcubuorã ñari ĩre bajiro mani tõbujaja queno wanu quenaruja mani. Ito mani yija ĩ tudi ejari rumu ĩre ticõri queno wanu quenarã yirãji mani. 14 Jesucristore mani tuorũnurã ñajare manire aja tudirã yirãji gãjerã. Ito bajiro manire ĩna aja tudibojarocati wanu quenarã yirãji mani. Mani tõbujaja manire ejabuagu yiguĩji Dios. Mani ya usiju Espíritu Santore Dios ĩ queo sãjare queno wanu quena mani ĩja. Ito bajiri tõbujarãti wanu quena mani. Dios ñami mani rũcubuogu. Gãjerãma ĩre rũcubuomenati ĩre ñeñaro busiama ĩna. 15 No gãjerãre sĩagũti, tõbujagu yiguĩji. No gãji ya gajeoni rinigũti, tõbujagu yiguĩji. No ñeñaro yigũti, tõbujagu yiguĩji. No gãjerãre oca menigũti, tõbujagu yiguĩji. Ĩnare bajiro mani yija, tõbujarã yirãji mani cuni. Itire mua ñeñaro yire ãmobea yu. 16 Ito bajibojarocati Jesucristo ñarã ñari mani tõbujaja bojori bujabitiruja manire. Ado bajirojua yiruja mani Diore. “Queno ya Dios mu. Mu Macu Jesucristo yagu yu ñaroca yure yiyija mu. Itire buto wanua yu”, yiruja mani Diore.

17 Adocãta Jesucristore tuorũnurã ñabojarãti tõbuja mani cuni. Jesucristore tuorũnurã ñabojarãti mani tõbujaja, ¿no bajiro tõbujarã yirãjida Dios ocare tuorũnumena? Manire bajiroti buto busa tõbujarã yirãji ĩna. 18 Itire gotigu ado bajiro ucayiju Diore goti ĩsiri masu: “Dios masoana queno yi uyarã ñabojarãti ĩna tõbujaja, ¿no bajiro tõbujarã yirãjida ñeñaro yi uyarã? Ado bajiro bajia. Diore tuorũnumenati buto busa tõbujarã yirãji ĩna”, yi gotia Dios oca. 19 Itire masicõri quenarise riti yitĩñaruja manire. Tõbujarã ñabojarãti, “Iti ña Dios ĩ ãmorise”, yi tuoĩacõri, quenarise riti yiruja manire. Dios manire rujeoru, manire jidicãbiquĩji. Ito bajiri tõbujarã ñabojarãti Diore tuorũnurã yirãji mani. “Ĩ yiado bajiroti yure codegu yiguĩji Dios”, yi tuoĩacõri, ĩre tuorũnuruja mani.

Cristore tuorũnurãre Pedro ĩ goti quenore gaye

5 1 Adocãta mua Jesucristore masisuoanare busigu ya yu. Mua ña Jesucristo ñarãre tirũnuri masa. Yu cuni ĩ ñarãre tirũnugũti ña. Cristo ĩ tõbujaja tigoru ña yu. Ito yicõri mani Uju Jesucristo ĩ tudi ejari rumu ti wanugũ yiguja yu cuni mua rãca. Mua Jesucristore masisuoana tuoya mua. Ado bajiro muare busigu ya yu. 2 Jesucristo ñarãre mani tirũnutoni manire cũñi Dios.

Ito bajiri ĩ ñarãre queno tirũnurɯja manire. Tere mano wanɯ quenare rãca ĩnare tirũnurɯja manire. Ito yicõri, "¿Ñe waja bɯjagɯ yigɯjada yɯ?" yi tɯoĩabitirɯja mani. Ado bajirojɯa mani tɯoĩaja quena. "Dios ĩ ãmoro bajiro cɯdi ãmoa yɯ. Ito bajiri ĩ ñarãre tirũnugũ yigɯja yɯ", yi tɯoĩaja quena. 3 "Ĩna ɯjɯ ña yɯ. Ĩnare sẽoro roticɯja yɯ", yi tɯoĩabitirɯja mani. Ado bajirojɯa mani yija quena. Dios ĩ ãmoro bajiro quenarise yirɯja mani. Ito mani yija mani yiro bajiroti quesoĩacõri, Dios ĩ ãmoro bajiroti yirã yirãji mani tirũnurã cɯni. 4 Ito bajiri Jesucristo mani Ujɯ ĩ tɯdi ejari rɯmɯ mani queno yirisere tɯoĩa bɯjagɯ yiguĩji ĩ. Ito yicõri manire waja yirocɯ, "Yɯ rotiro bajiroti yicɯ mɯ. Mɯre wanɯa yɯ", yigɯ yiguĩji manire. Ito bajiri ĩ rãca wanɯ quenatĩñarã yirãji mani.

5 Mamarã adocãta mɯare bɯsia yɯ. Jesucristore masisɯoanare rũcɯbɯoya mɯa. Ito yicõri ĩnare queno cɯdiya. Mani jeyaro gãmeri rũcɯbɯocõri gãmeri ejabɯarɯja manire. Itire gotigɯ ado bajiro ucayijɯ Diore goti ĩsiri masɯ:

> "Gãjerã rẽtoro quenagũ ña yɯ", yirãre ti tujabeami Dios. Ito bajibojarocati, "Gãjerãre rũcɯbɯocõri ĩnare ejabɯa ãmoa yɯ", yi tɯoĩarãre wanɯami Dios. Ĩnare ti maicõri ĩnare queno ejabɯagɯ yiguĩji Dios, yi gotia Dios oca.

6 Ito bajiri Diore rũcɯbɯocõri ado bajiro mani tɯoĩaja quena. "Rẽtoro masigũ ñami Dios. Jeyaro ĩ yirise cɯdicɯja yɯ", yi tɯoĩarɯja manire. Ito bajiro yirɯja manire, ija ĩ ãmori rɯmɯ ĩ tɯ queno ñasagɯre bajiro manire ĩ cũtoni. 7 Mani tɯoĩa oca jaija, ito yicõri manire oca iti ñaja, Diore gotirɯja mani. Manire ti maicõri manire ejabɯagɯ yiguĩji Dios.

8 Mecɯre mano mani queno tɯoĩa ñaja quena. Ito yicõri rũmúa ɯjɯ Satanásre mani cɯdibititoni queno tɯoĩariti ñarɯja mani. Ĩ ñami mani wajacɯ. Yaire bajiro yami ĩ Satanás. Tɯoĩate mɯa. No ĩ ba ãmogũreti sĩarocɯ wa ucuami yai cɯni. Ito yicõri ĩ awasãja, jeyaro gãna ĩre tɯocõri ĩre güiama. Ito bajiroti guijoro yami Satanás cɯni. Manire ruyurio ãmogũ yami ĩ. Ito bajiri Diore mani jidicãtoni manire rɯoami Satanás. 9 Ito ĩ yibojarocati Diore jidicãmenaji mani ĩre bɯto bɯsa tɯorũnurã. Mani sĩgũti tõbɯjabea. Jesucristore tɯorũnurã cɯni jeyaro manire bajiroti tõbɯjama. Iti masicõri Jesucristore jidicãbitirɯja manire. Ito yicõri Satanásre cɯdibitirɯja manire. 10 Manire bɯto ti maiami Dios. Ito bajiri mani tõbɯjaja, "Biyaro tõbɯjabicɯja yɯ. Yɯre ejabɯagɯ yiguĩji Dios", yi tɯoĩa mani. Bɯto bɯsa Cristore mani queno tɯorũnɯroca yigɯ yiguĩji Dios. Manire beseñi Dios ĩ rãca mani catitĩñatoni. Ito bajiri ĩ Macɯ Jesucristona sɯoriti manire masoñi Dios. 11 "Ĩti ñami Ujɯ ñasagɯ. Jeyaro ñarise roti masigũ ñami ĩ. Dise ĩ roti masibiti rɯyabea. Ĩti ñami mani Ujɯ ñatĩñagũ", yi tɯoĩasotirɯja manire ĩja.

Quenajaro masa, Pedro ĩ yi ñucare gaye

12 Adi paperacãnati mɯare yɯ goti masitoni yɯre uca ĩsiami Silvano. Jesucristore queno tɯorũnugũ ĩ ñajare yɯ ocabajire bajiro tia yɯ ĩre. Iti tɯocõri mɯa oca sẽotoni adi oca mɯare gotia yɯ. Ito yicõri, "Riti ña. Manire bɯto ti maiami Dios", mɯa yi masitoni, adi oca mɯare gotia yɯ. Ito bajiri iti oca tɯocõri Diore bɯto bɯsa tɯorũnuña mɯa.

13 Ado Babiloniajɯ ñagũ adi papera mɯare cõa yɯ. Ado gãna Cristore masirã, "Quenajaro", yicoama mɯare. Dios beseana ñama ĩna cɯni mani

roboti. Yʉ macʉ bajiro bajigʉ Marcos, “Quenajaro”, yicoami mʉare. 14 Gãmeri
ti maicõri wanʉre rãca jababaya mʉa. Ito yicõri, “Queno ñaña mʉ”, wanʉre
rãca gãmeri yiya mʉa.

Mʉa Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã sĩgʉ̃re bajiro mʉa ʉsi cʉti ñare ãmoa yʉ. Itocõ
ña.

Segunda carta de

San Pedro

Cristore tuorũnurãre Pedro papera ĩ cõare gaye

1 [1]Ñati mua. Yu ña Simón Pedro, adi papera muare cõagũ. Jesucristore
moa ĩsigũ ña yu. Ĩ oca yu goti ucutoni yure cũquiĩ ĩ. Ĩti ñami mani Ujų,
ito yicõri manire masoru. Queno yigu ñari ĩ yiro bajiroti mani tuorũnuroca
yiñi Jesucristo. Ĩre tuorũnucõri sĩgũre bajiroti usi cuti wanua mani. Ito bajiri
adi papera muare cõa yu. [2]Diore, ito yicõri mani Ujų Jesucristore cuni buto
busa mani tuoĩaja, mani ya usi queno wanu quenaroja manire. Ito yicõri
queno manire ejabua remogũ yiguĩji Dios. Ito bajiro mua ñatoni muare yiari
Diore seni ĩsisotia yu.

Cristore tuorũnurã ñari ado bajiro ñaja quena, yire gaye

[3]Manire beseñi Cristo ĩre bajiro Dios ñarã mani ñatoni. Ito yicõri ĩ queno
yi ñaro bajiro mani cuni yi ñatoni manire beseñi Cristo. Dios ñacõri, rẽtoro
masigũ ñami Jesucristo. Ito bajiri ĩre mani tuorũnuja ĩ masi rẽtocũrisena
manire ejabuagu yiguĩji. Ito yicõri ĩ ãmoro bajiro mani cudi jeo masitoni,
manire ejabuagu yiguĩji ĩ. [4]Rẽtoro masigũ ñari ado bajiro manire goticãñi
Cristo: “Diore masibiticõri ñeñaro yi uyarã ñarãji adi macãrucũro gãna. Ĩna
ya ruju ñeñaro iti tuoĩajare ñeñaro yirã yirãji ĩna. Ĩnare bajiro mua yibe
yirocu muareama ejabuagu yiguja yu. Ito yicõri yu tuoĩarore bajiro mua
tuoĩaroca yigu yiguja yu”, yicãñi Cristo manire. [5]Ito bajiri Jesucristore riti
tuorũnurã ñari queno yi ñasotiruja manire ĩja. Ito yicõri Dios ocare cuni
riasotiruja manire. [6]Ito yicõri mani ya rujunati mani ñeñaro yi ãmorisere
ñemecutiruja manire. Ito bajiro tuoĩacõri buto busa Cristore tuorũnuruja
manire. Ĩre tuorũnucõri, Dios ĩ ãmoro bajiro riti mani yi ñaja quena. [7]Dios
ãmoro bajiro yicõri, mani ñarãre cuni ti maija quena. Ito yicõri ĩnare eja-
buaruja manire.

[8]Ito bajiro mani yija quenaroja manire. Ito bajiro yicõri Jesucristo ĩ ãmoro
bajiro riti yisotirã yirãji mani. Ito yicõri ĩre moa ĩsirã yirãji. Ito bajiro mani
yibeja, ĩre masirã ñabojarãti, ĩre ejabuamena bajiro ñarã yirãji mani. Ito
bajiri mani ñabojarise waja mano bajiroti ñarãji mani. [9]Ito bajiro queno yi
masibicuama, “Ado bajiro yu yire ãmoami Dios”, yi tuoĩa usiriogu meje ñami
ĩocũ. “Yu ñeñaro yirisere coeñi Dios”, yigu ñabojaguti tudi mucana ãcabo-
jagu ñami ĩocũ. [10]Ito bajiro yi ãmobitiruja yu ñarã manire. Ito bajiri ĩ ãmoro
bajiro riti yi ñaruja manire. Ito bajiro ñacõri, “Yure beseñi Dios. Ĩ yagu ña

yu", yi tuoĩarã yirãji mani ĩja. Ito bajiro yi tuoĩacõri ñeñaro yi uyabitiruja manire. Diore riti mani cudija ĩre turũnu jidicãmenaji mani ĩja. 11 Ito bajiri Jesucristo mani Uju ĩ rotitĩñaroju ejarã yirãji mani. Ĩ manire masogoruti ñari, ĩ tuju mani ejaroca yigu yiguĩji ĩja.

12 Adi oca masicãrã ñari itire queno cudia mua. Ito bajiro mua masicãrã ñabojarocati muare gotitĩñagũ yiguja yu. Ito bajiri mua ãcabojabe yirocu, biyaro muare gotisotigu yiguja yu. 13-14 "Yoari meje godagu yiguja yu", yu yi masiroca yiñi mani Uju Jesucristo yure. Ito bajiri itire masicõri, yu catirocõ muare goti ñagũ yiguja yu maji. Ito bajiri yu gotirisere queno mua tuoĩare ãmoa yu. 15 Adi paperana ruje iti oca muare gotisoticuja yu. Ito bajiri yu godaja bero josari mejeti itire tuoĩa bujarã yirãji mua.

Jesucristo yogu ĩ godo wedija ticu yu, Pedro ĩ yire gaye

16 Mani Ujú Jesucristo ija ĩ masiro robo ĩ tudi ejaroti gayere muare goticu yu. Yumasi tuoĩa rujeocõri meje itire muare goticu yu. Ado bajirojua bajia iti gaye. Yumasiti ĩre ticõri, "Rẽtoro masigũ ñami", yi tuoĩacõri muare goticu yu. 17-18 Dios oca iti ruyuroca Jesús rãca gũta yucuriju ñacu yu. Ito bajiri rẽtoro yi masigũ ĩ oca ũmacũju iti ruyuja tuocu yu cuni: "Ãniti ñami yu Macu, yu maigũ. Ĩre buto wanua yu", yi ruyucu Dios oca, yu tuoja. Iti ruyuroca Jesucristo buto yogu ĩ godo wedija ticu yu. Jeyaro iti rẽtaja ticõri, "Cristore buto rũcubuoami mani Jacu Dios. Ito yicõri ĩ masirise jidicãñi Dios ĩre", yi tuoĩa yu.

19 Iti rẽtaja tigoru ñari, "Diore goti ĩsiri masa ñaro bajiroti queno yi ucayoñi ĩna", yi tuoĩa yu ĩja. Ito bajiri ĩna ucayorere mani turorũnuja quena. Ĩna ucayore mani queno riasotija, "Ado bajiro yu yire ãmoami Dios", yi tuo masirã yirãji mani. Ado bajirojua bajia. Rãitĩarojú sĩaticõri mani waja, wa masirãji mani. Ito bajiri guijorojú wamenaji mani. Itire bajiroti Dios oca mani riasotija, ĩre cudirã yirãji mani. Ito yicõri guijoro ruore oca gotirãre turorũnumenaji mani. Ito bajiri Jesucristo ĩ tudi ejaroto riojua, Dios ocare riasotirã riti ña yuruja manire. Ito bajiri Jesús eja wacuti mani tuo masibitire mani tuo masi jediroca yigu yiguĩji. 20-21 Queno tuoya mua. Buto busa ñasarise muare gotigu ya yu. Dios ocare rujeobiticã masa. Ĩnamasi tuoĩa rujeocõri meje ucayijarã Dios oca goti ĩsiri masa. Ado bajirojua bajia. Jane mejeju Diore goti ĩsiri masare quedi sãjacõri, Dios oca ĩna uca masiroca yiyiju Espíritu Santo.

Ado bajiro riasorã yirãji ruori masa, yire gaye
(Jud 4-13)

2 1 Ito bajibojarocati gãjerãma ruore oca gotiyijarã ĩna. "Diore goti ĩsiri masa ña gua", yi ruoyijarã ĩna. Adi rumuri cuni mua wato ñarãji ĩnare bajiro ruo jairã. "Dios oca riojo gotirã ña gua ĩja", yi riaso ruorã yirãji ĩna. Ito bajiro riaso ruocõri Jesucristo ocare masa ĩna jidicãroca yirã yirãji ĩna. Iti gaye riti meje ruorã yirãji ĩna. "Manire goda ĩsiru meje ñami Jesucristo", yi ruorã yirãji. Ito yicõri, "Mani Ujú meje ñami ĩ", yirã yirãji ĩna. Riojo meje riasorã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija tuocõri, yoari mejeti ruyuriogu yiguĩji Dios ĩnare. 2 "Mani ya rujunati mani yi ãmorise mani yija quena", yi ruorã yirãji ĩna. Ĩna ruorisere turorũnucõri jãjarã masa ĩnare bajiro ñeñaro yirã yirãji. Ito bajiro ñeñaro yicõri Cristo oca ñasarisere aja tudirã yirãji masa.

Ito bajiri Cristo ocare ĩna aja tudija, rʉore oca riasotirãre seti ñaro yiroja.
3 Ito yicõri mʉa ya gajeoni bʉja ãmorã, mʉare rʉorã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna
ñeñaro yiroto riojʉa masicãyijʉ Dios. Iti masicõri, "Ĩna ñeñaro yirise waja,
waja senicʉja yʉ", yi tʉoĩayijʉ Dios. Ito bajiri co rʉmʉ ĩnare waja senirocʉ
ãcabojabiquĩji Dios.
4 ¿Dios ñaro gãna ángel mesa oca masiati mʉa? Jane mejejʉ jãjarã ángel
mesa ñeñaro yi ãmorã queno Diore cʉdibisijarã ĩna. Ito bajija ticõri, "No
yibea yʉre", yibisijʉ Dios. Bʉto rãitĩarojʉ ĩnare cõayijʉ ĩ. Ito yicõri ĩna ñeñaro
yirise waja, waja ĩ seniroti rʉmʉ riojʉa ito riti ĩnare cũyijʉ ĩ. Ito bajiroti rʉore
oca riasotirãre cʉni bʉto waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. 5 ¿Jane mejejʉ Noé ñayorʉ
ĩ ñaroca ñagoanare masiati mʉa? Ĩna ñeñaro yirise ticõri ĩnare ruyurioyijʉ
Dios. Ide jairo idé queoyijʉ, ĩna ruja godajaro yirocʉ. "Mʉa ñeñaro yirisere
jidicãrʉja mʉare", yibojayijʉ Noé ñayorʉ masare. Ito ĩ yibojarocati jidicãbi-
sijarã ĩna. Ito bajiri Noé, ito yicõri ĩ ñarã jʉa ãmojeno ñarãre riti masoyijʉ
Dios. 6 ¿Sodoma gãna ñabojana, Gomorra gãna ñabojana oca cʉni masiati
mʉa? Bʉto ĩna ñeñaro yija ticõri, ĩnare ruyuriorocʉ jea queoyijʉ Dios ĩna ya
cʉtorire. Ito bajiro yiyijʉ Dios, "Ĩre cʉdimenati mani ñeñaro yija manire cʉni
ruyuriogʉ yiguĩji Dios", yi mani tʉoĩa masitoni.
7-8 ¿Queno yigorʉ Lot wame cʉtigʉ oca masiati mʉa? Sodoma gãna,
Gomorra gãnare cʉni ruyurio jeobojagʉti ito gagʉ Lot sĩgʉ̃reti ruyuriobisijʉ
Dios. Diore rʉ̃cʉbʉogʉ ñayijʉ Lot. Co rʉmʉ rʉyabeto ĩ tʉ gãna ñeñaro ĩna
yija, tisotibojayijʉ Lot. Ito yicõri ĩna ñeñaro bʉsirisere cʉni tʉosotibojayijʉ ĩ.
Rẽore gaye ñabojarocati ñeñaro yi ajeyijarã ĩna ʉ̃mʉa comasiti. Ito bajiro ĩna
yija ticõri, ĩ ya ʉsijʉama bojori bʉjayijʉ Lot ñayorʉ. Ito bajiri ĩreama ruyurio-
bisijʉ Dios. 9 Iti ocare tʉocõri, "Mani ñeñaro yitoni rʉ̃mʉ́ ĩ ʉsirioro yi codeja,
manire ejabʉagʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri mani ñeñaro yibe yirocʉ, manire eja-
bʉagʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri ñeñaro yirãreama ãcabojabiticõri, ija ĩ waja seniri
rʉmʉ ĩnare waja senigʉ̃ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa mani.
10 Ĩna ya rujʉ iti ñeñaro tʉoĩaro bajiro yirãre, ito yicõri, "Ʉjarãre cʉdibicʉja
yʉ", yirãre cʉni bʉto bʉsa waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Ĩna ñama ñeñaro bʉsi-
cõri bojo masimena. "Gʉa ãmoro bajiro bʉsirã yirãji gʉa", yama ĩnaõna. Ito
yicõri ángel mesare rʉ̃cʉbʉobiticõri, ĩna rotirisere aja tudirã yirãji ĩnaõna.
11 Ĩnare bajiro yibeama Dios ñaro gãna ángel mesa. Rʉore oca riasorã rẽtoro
masirã ñama ángel mesa. Rẽtoro masirã ñabojarãti, "Ãna rʉore oca riasori
masa ñeñaro yirã ñama ĩna. Ito yicõri ĩnare seti ña", Diore yi gotibeama ĩna.
Ñeñaro bʉsitu ãmomena ñama ángel mesa.
12 Ito mʉa wato rʉore oca riasori masa, waibʉcʉrã bajiro queno tʉoĩamena
ñarãji ĩna. "Ija ado bajiro rẽtaro yiroja yʉre", yi tʉoĩa masibitibojarãti, ĩna
ãmoro bajiro riti yama ĩna. Ito yicõri Dios oca ĩna tʉo masibitire, aja tudiama
ĩna. Waibʉcʉrãre mani sĩaro bajiroti riaso rʉorãre ĩna ñeñaro yija ticõri, ĩnare
ruyuriogʉ yiguĩji Dios. 13 Ito bajiro yigʉti ĩnare waja senigʉ̃ yiguĩji Dios, masa
ñeñaro tõbʉjaroca ĩna yire waja. Bojomenati, ʉ̃mʉati ñeñaro yama ĩnaõna. Ito
bajiro yicõri itire bʉto wanʉama ĩna. Mʉa rãca minijuacõri "Queno yirã ña
gʉa", yi rʉoama ĩna. Ito bajiro yibojarãti, bʉto ñeñaro tʉoĩarã ñama ĩnaõna.
Mʉa queno tʉo masibeja ĩnare bajiroti ñeñaro yirã yirãji mʉa cʉni.
14 Gãji manojore ticõri, "Iso rãca yi aje ãmoa yʉ", yi tʉoĩama ĩna. Ñeña-
rise riti tʉoĩa ʉyama ĩna, rʉore oca riasori masa. "Mani ya rujʉnati mani yi

ãmorise mani yija quena. Itire ti tebiquĩji Dios", yi rʉoama ĩna, Diore queno masimenare goti rʉorã. Gãjerã ya gajeonire ti ʉocõri itire bʉja ãmorã tʉoĩarãji ĩnaõna. Ito bajiri rʉore oca goticõri josari mejeti gãji ya gajeoni bʉjama ĩnaõna. Ito bajiro ĩna yi ñaja ticõri, ĩnare ruyuriogʉ yiguĩji Dios. 15 Dios oca quenarise tʉogoana ñabojarãti iti oca jidicãna ñama ĩnaõna. Ito bajiro gaje tʉoĩacõri ñeñaro tʉoĩama ĩna. Beor macʉ, Balaam wame cʉtigʉ ñayorʉre bajiro ñeñaro yama ĩna cʉni. Diore goti ĩsiri masʉ ñabojagʉti niyeru bʉto maigʉ ñari, "Rʉore oca yʉ gotija queno bʉjagʉ yigʉja yʉ", yi tʉoĩabojayijʉ Balaam. 16 Ito bajiro tʉoĩaboja, burro joe ĩ jesa waroca, ado bajiro yiyijʉ Dios. Masʉre bajiro burro ĩ bʉsiroca yiyijʉ Dios. Ito bajiro ĩ yirocati bʉsisʉoyijʉ burro: "Bʉto ñeñaro yi tʉoĩa mʉ. Ito bajiro ñeñaro mʉ tʉoĩarise, tʉoĩabesa mʉ", yi tudiyijʉ burro ĩre. Ito bajiro ĩ yija tʉo ʉcacõri, ĩ ñeñaro tʉoĩarise jidicãyijʉ Balaam ñayorʉ.

17 Queno tʉoya mʉa. Mʉare goti masiore ocana gotigʉ ya yʉ. Ide ãmorã jaibitiya warã yirãji mani. Ito ejacõri cara quearaya mani tija, bojori bʉjarã yirãji mani, ide idi ãmobojarã. Cʉma ñaroca cʉni, ide bueri ti ãmarã yirãji mani ide ãmorã. Ito bajiro mani ti ãma rʉgõroca ide buerire mino iti wẽa rẽtocõja bojori bʉjarã yirãji mani ide ãmobojarã. Iti mani ãmaro bajiroti, Dios oca tʉo ãmorã ĩ oca gotirã tʉjʉ warã yirãji mani. Ĩna tʉjʉ ejacõri rʉore ocati ĩna goti ñaja bojori bʉjarã yirãji mani, Dios oca quenarisere tʉo ãmobojarã. Ito bajiro rʉore oca riasorãre ija ĩnare ĩ cõaroto bʉto rãitĩaro quenocãyijʉ Dios. 18 Ñeñaro yirã ñacõri masa jeyarore wanʉre rãca rʉo gotiama ĩna. "Mani ya rujʉnati mani yi ãmorise mani yija, quena ña. No yibea", yi ʉsirio codeama gãjerãre. Bʉjato yama ĩna. Ito bajiro ĩna riasoja tʉocõri, "Riti yama ĩna", yi tʉoĩarã yirãji canʉ bʉsati Jesure masisʉoana. Ito bajiri tʉdi ñeñaro yi ʉyarã yirãji mʉcana, ñeñarisere jidicãbojana. 19 Ado bajiro gotiama rʉore oca riasori masa: "Jeyaro mani ya rujʉnati mani yi ãmorise mani yija, quena ña. No yibea. Ija co rʉmʉ mani jidicã ãmoja, jidicãrã yirãji mani", yi rʉoama ĩna. Ito bajiro yibojarãti ĩna ñeñaro yirisere jidicã masibeama ĩna. Ado bajirojʉa bajia. No ñeñarise riti tʉoĩa ʉyagʉ ĩ ñeñaro yirisere jidicã ãmobiquĩji ĩ. 20 No Jesucristo mani Ʉjʉre tʉorʉ̃nʉrã adi sita ñeñarisere jidicãrã yirãji ĩna. Ito yibojarãti mʉcana tʉdi ñeñaro ĩna tʉoĩa ʉyaja, bʉto bʉsa ñeñaro yirã yirãji ĩna. Ito bajiri Jesucristore ĩna tʉorʉ̃nʉroto riojʉa ĩna ñeñaro yiado rẽto bʉsaro ñeñaro yirã yirãji ĩna ĩja. 21 Cristo oca masibojarãti, Dios rotirisere jidicãcõri tʉdi ñeñaro yirã yirãji ĩna. Ĩna ito bajiro yija ticõri, bʉto bʉsa waja senigʉ̃ yiguĩji Dios ĩnare. Ito bajiri Cristo ocare masibiticõrʉjabojañi ĩna. 22 Jane mejejʉ gaye oca gotire bajiro bajia adi. Tite mʉa: "Mʉñocõri ĩmasiti tʉdi bagʉ yiguĩji ecarʉ yai. Ecana yeseare mani guja bero ĩnamasiti ʉeri wõrã yirãji ĩna", yi gotia jane mejejʉ gaye oca. Ito bajiroti yama Dios rotirisere jidicãcõri mʉcana tʉdi ñeñaro yirã.

Ado bajiro, bajiro yiroja mani Ʉjʉ ĩ tʉdi ejaroto riojʉa, yire gaye

3 1 Yʉ ñarã iti rʉmʉ mʉare papera cõacʉ yʉ. Ito bajiro yʉ cõarisenati Dios oca goticʉ yʉ. Quenarise riti tʉoĩajaro ĩna yirocʉ, ito bajiro mʉare papera cõacʉ yʉ. Adi paperana cʉni ito bajiroti uca yʉ mʉcana, quenarise riti mʉa tʉoĩa sʉyajaro yirocʉ. 2 Diore goti ĩsiri masa ĩna goti yurisere ãcabojabesa mʉa. Ito yicõri mani Ʉjʉ oca gʉa goti ucutoni ĩ cũana goti ucurisere cʉni ãcabojabesa mʉa. Manire masorʉ ĩ rotirise goticʉ gʉa mʉare.

3 Ñasarise muare gotigu ya yu. Ito bajiri itire queno tuoïaña mua. Adi
macãrucũro jediroto riojua Dios ocare aja tudiri masa jãjarã ñarã yirãji. Ito
yicõri ĩna ya rujunati ĩna ñeñaro yi ãmorise yirã yirãji ĩna. 4 Ado bajiro aja
tudirã yirãji ĩna: "¿Nojų ñati, 'Mucana tudi ejagu yiguja yu', yibojaru? Ito
bajiro yiru ñabojaguti tudi ejabicu yiguĩji Cristo. Tite mua. Mani ñicusaba-
tia ĩna ñado bajiroti bajia adi rumuri cuni. Iti rumuju ñado bajiroti bajia adi
rumuri cuni. Mucana tudi ejabicu yiguĩji Cristo", yi aja tudirã yirãji ĩna. 5 Ito
yibojarãti adi macãrucũro Dios ĩ rujeorere tudi tuoïa uya ãmobeama ĩna. "Ĩ
ya ocanati adi macãrucũro gayere rujeoyiju Dios. Ito yicõri idere ĩ bata roti-
rocati sita ruyucoayiju ĩja", yi tuoïa ãmobeama ĩna. 6 Ado bajirojua bajia. Adi
macãrucũro Uju ñami Dios. Ito bajiri ĩ rujeoja bero yoari ñeñaro masa ĩna
yija ticõri, ide quedi rotiyiju Dios. Ito bajiro yicõri adi macãrucũro ñarãre ito
yicõri adi macãrucũro gaye jeyarore ruyurioyiju Dios. 7 Adi sita, ito yicõri
macãrucũro cuni Dios ĩ masirisena riti ña. Ito bajibojarocati itire ruyuriogu
yiguĩji Dios. Ĩ ya ocana riti adi macãrucũrore ruyuriorocu soe jeogu yiguĩji
Dios. Masare ĩ waja seniri rumu ito bajiro soe jeogu yiguĩji Dios. Ito yicõri
ñeñaro yirãre waja senicõri ĩnare ruyuriogu yiguĩji Dios.

8 Yu ñarã adire ãcabojabesa mua. Usirioro yigu meje ñami mani Uju. Ĩ tija
yoabea mil rodori ñarise. Co rumuacãti bajiro bajia ĩ tija. 9 Mani tijama yoari
sejami Dios. "Ĩ yiro bajiro ejori yibeami ĩ", yi tuoïa mani. Ito bajiro mani
tuoïabojarocati, ado bajirojua bajia. Ñeñaro yirãre ejori ruyurio ãmobeami
Dios. Masa jeyarore ti maicõri sĩgũ jeameju ware ãmobeami Dios. Ito bajiri,
"No yure tuorũnugũreti jeame ũjuroju cõabicu yiguja yu", yi tuoïacõri ĩnare
yugu yiguĩji Dios maji.

10 Ito bajiro yubojaguti co rumu tudi ejagu yiguĩji Jesús. "Jane tudi ejagu
yiguĩji ĩ", mani yi tuoïabiti rumu tudi ejagu yiguĩji Jesús. Ĩ tudi ejari rumu
ũmacũju guijoro oca ruyuro yiroja. Ito yicõri macãrucũroju yobojana jedirã
yirãji. Ito yicõri adi sita jeyaro ñabojarise ua jedicoaro yiroja. Masa ĩna meni-
gobojare cuni jeyaro ua jedicoaro yiroja. Ñejua ruyabeto yiroja ĩja.

11 "Ito bajiro adi sitare ruyuriogu yiguĩji Dios", yi tuoïacõri, ado bajiro-
jua yiruja manire. Quenarise riti yiruja manire. Ito yicõri Diore rũcubuorã ĩ
yiro bajiro riti cudiruja manire. 12 "Co rumu mani Uju tudi ejagu yiguĩji", yi
tuoïa ñaruja manire. Ito bajiro tuoïacõri, "Coji ĩ ejare ãmoa yu", yi tuoïaruja
manire. Ito bajiro tuoïacõri quenarise riti yi ñaruja manire. "Ĩ ejari rumu
macãrucũro, adi sita ñarise jeyarore ruyuriogu yiguĩji Dios", yi tuoïa mani.
13 Iti tuo masibojarãti güi usiriomenaji mani. "Dios ĩ ãmoro bajiro yigu
yiguĩji", yi tuoïa mani. "Adi macãrucũrore ruyuriocõri jacaju cuni ũmacũju
cuni mame rujeo wasoagu yiguĩji Dios. Ito yicõri itoju queno yirã riti catitĩ-
ñarã yirãji", yi tuoïa mani. Ito bajiri Dios ĩ busigore masicõri güi usiriomenati
ĩre yurã yirãji mani.

14 Ĩ tudi ejari rumu bocati ñarã ñacõri, mani ñeñaro yirisere jidicã jeoruja
yu ñarã manire. Ito yicõri, "Ĩ ãmoro bajiro riti yicuja yu", yi tuoïa ñaruja
manire. Ito bajiro yi ñarãti Dios rãca sĩgũre bajiroti usi cuti ñaruja mani.
Manire ĩ ti wanutoni ñe seti mana mani ñaja quena. 15 Coji ĩ ejabeja ticõri,
ado bajiro yi tuoïaruja manire. "Masa jãjarã busa maso ãmogũ adi macãrucũ-
rore ruyuriorocu usiriobeami Dios", yi tuoïaruja manire. Adi yu ucare bajiro
muare ucañi Pablo mani maigũ cuni. Dios ĩ masirisena ito bajiroti yi ucañi

Pablo mʉare. 16 Coji rʉyabeto mʉare ucagʉ iti oca gotiñi Pablo. Ito bajibojarocati josari ña ĩ riasogore oca. Ito bajiri ĩ ucagore tʉo masi ãmomenama ricati riasorã yirãji. “Ado bajiro yi ãmoñi Pablo”, yi rʉorã yirãji ĩna. Ito bajiroti Dios oca tuti ticõri wisare oca riasorã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare waja senirocʉ ĩnare ruyuriogʉ yiguĩji Dios.

17 Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa. “Dios oca riasori masa ña gʉa”, yibojarãti rʉore oca gotirã yirãji coriarã. Itire tʉo masicã mʉa. Iti masicõri queno tʉoĩa yucãña mʉa. Diore cʉdimena ĩna rʉorise ocare tʉorʉ̃nʉbesa mʉa. Ito yicõri Jesure tʉorʉ̃nʉrã ñari ĩre jidicãbesa mʉa. 18 Ado bajirojʉa mani yija quena. Bʉto bʉsa mani Ʉjʉ Jesucristore tʉorʉ̃nʉrʉja manire. Ito yicõri ĩre mani cʉdi masitoni, ĩ ocare riasotirʉja manire. Ĩti ñami manire masorʉ. Ito bajiri ĩre rʉ̃cʉbʉorona ado bajiro ĩre bʉsitĩñarʉja manire: “Rẽtoro masigʉ̃ ña mʉ. Ñimʉ gãji mʉre bajiro masigʉ̃ mami”, yitĩñarʉja manire. Itocõ ña.

Primera carta de

San Juan

Jane mejejuti Dios oca goti rẽtoburocu ĩ ñacãre gaye

1 [1]Ñati yu ñarã mua. Muare papera cõa yu. Macãrucũro iti rujearoto
riojuaju, Dios oca goti rẽtoburocu ñacãyiju. Guamasiti ĩre ticõri, ĩre
tuocõri, ĩre moaĩacõri muare gotia yu. Ĩti ñami mani catitĩñaroca yi masigũ.
[2]Dios oca goti rẽtoburocu ĩ goaroca ticu gua. Ĩti ñami Jesucristo catitĩñare
rucogu. Ito bajiri gua tigore muare gotia yu. Guare goaĩocacuti, mani Jacu
Dios rãca ñayiju. Ĩre gua tiroca yiñi Dios. Ĩ gayere muare busia yu. [3]Gua
tigore muare gotia yu. Gua tuogore cuni muare gotia yu. Gua rãca sĩgũ robo
bajiroti mua usi cutitoni muare gotia yu. Dios ĩ usi cutiro bajiroti usi cutia
gua. Ĩ Macu Jesucristo rãca cuni ito bajiroti usi cutia gua. Dios ĩ usi cutiro
bajiroti mua usi cutitoni muare gotia yu. Ito yicõri ĩ Macu rãca mua usi
cutitoni muare gotia yu. [4]Adi muare gotia yu sĩgũ robo bajiro mani wanu
quenatoni.

Busurise rucogu ñami Dios, yire gaye

[5]Busurise rucogu ñami Dios. Rãitĩarise ma ĩre. Ito bajiroti gotiquĩ Jesús
guare. Ito bajiri iti tuocõri muare gotia yu. [6]"Dios ĩ usi cutiro bajiroti usi
cutia yu", mani yibojaja cuni, ito yicõri ñeñaro mani yirise jidicãbeja, mani-
masiti ruoa mani. Ito yicõri riojo gotire gaye cuni cudirã meje ña mani. [7]Dios
ĩ queno yi ñaro bajiro mani yi ñaja, sĩgũ robo bajiro usi cutirã yirãji mani. Ito
yicõri ĩ Macu Jesucristo ya rínati mani ñeñaro yirise coe jeoroja.
[8]"Ñeñaro yirise ma yure", mani yibojaja, manimasiti ruoa mani. Ito bajiri
riojo gotirã meje ña mani. [9]Yiro robo yigu ñami Dios. Ito bajiri ĩre mani
gotija, ñeñaro mani yirise coe jeogu yiguĩji. Ito yicõri mani ñeñaro yirisere
ãcabojogu yiguĩji Dios. [10]"Ñeñaro yigu meje ña yuama", mani yibojaja cuni,
"Ruore jaigu ñami Dios", yiado bajiro ya mani. Ito bajiro mani yija, Dios oca
mani ya usiju manoja manire.

Manire busi ejabuagu ñami Cristo, yire gaye

2 [1]Yu rĩa robo bajiro bajirã ña mua. Ito bajiri ñeñarise mua yibe yirocu,
adi muare gotia yu. Mani ñeñarise yijama, sĩgũ ñami Diore manire busi
ĩsigũ. Ĩ ñami Jesucristo, ñeñarise yiĩabicu. Ito bajiri Diore busigu yiguĩji
manire yiari. [2]Jesús ya rína suoriti, mani ñeñaro yirise waja yicãre ña. Mani
ye riti meje waja yicãñi. Masa jeyaro ye cuni waja yicãñi Jesús.

3 Dios rotirise yiro robo mani cudija, “Ĩre masia yu”, yi tuoĩa masia mani.
4 No, “Jesure masia yu”, yibojaguti, ĩ rotirise yiro robo cudibicu, socagu ñami
ĩocũ. Ito bajiri riojo gotigu meje ñami ĩocũ. 5 No Dios rotirise riojo cudigu,
ĩre buto tuoĩaguĩji. Diore riojo mani cudija, “Ĩre bajiroti usi cutia yu cuni”, yi
tuoĩa masirãji mani. 6 “Dios robo bajiro usi cutia yu”, yigu Jesucristo ĩ ñado
bajiro ñaja quena.

Mame rotire gaye

7 Yu mairã, adi papera muare cõa yu. Mame oca meje muare gotia yu. Jane
mejeju masa rãca ñasuore ña adi oca. Mua tuogoreti ña adi oca. 8 Ito bajibo-
jarocati, oca mame robo bajiro eja muare. Rãitĩarise rẽta wado bajiro mua
masibitigore rẽta waju. Ito bajiri oca ñasarise masia mua ĩja. Iti ocare cudiñi
Jesucristo. Ito yicõri mua cuni iti ocare cudia.
9 Sĩgũ, “Busurouju ña yu”, yibojaguti, ĩ ocabajire ti tudigu, rãitĩarojuti ñacõ-
guĩji maji. 10 Ĩ ocabajire buto ti maigũama, busurouju ñaguĩji ĩocũ. Ito bajiro
busurouju ñagũ ñeñarise yi uyabiquĩji. 11 Ĩ ocabajire ti tudigu rãitĩarouju wa
ucuguĩji. Ĩ waroto masibiquĩji ĩ. “Itiju waju”, yi masia manoti wa ucuguĩji ĩ.
Rãitĩaro ĩ ya cajea ruyubejare, cajea macu robo bajiro bajiguĩji ĩ.
12 Yu rĩa robo bajirã mua ñajare iti muare gotia yu. Jesucristo ya rína
suoriti ñeñaro mani yirisere coeñi Dios. 13 Tuoya bucurã mua. Adi papera
muare menia yu. Macărucũro rujearoto riojuaju ñasuorure masirã ña mua.
Mua mamarãre cuni adi papera cõa yu. Rũmúre cudigoana ñabojarãti ĩ robo
bajiro tuoĩabea mua ĩja.
14 Tuoya rĩaca mua. Muare cuni adi papera coa yu. Mani Jacu Diore masirã
ña mua cuni. Mua bucurãre adi papera cõa yu. Macărucũro rujearoto riojuaju
ñasuorure mua masijare muare papera cõa yu. Mua mamarãre cuni papera
cõa yu oca sẽorã mua ñajare. Dios ocare cudirã ña mua. Ito bajiri rũmú robo
bajiro meje tuoĩa mua ĩja.
15 Adi macărucũrore maibesa mua. Ito yicõri adi macărucũro ñarisere cuni
maibesa mua. Macărucũro ñarisere buto maigũ, mani Jacure maibiquĩji.
16 Mani ya rujuna mani ñeñaro yi ãmorise, Dios gaye wadire meje ña iti.
Adi sita gaye ña iti. Mani ya cajeana ti wanucõri ñeñaro yi ãmorise, adi sita
gayeti ña. Mani gajeoni cutirise sõ bajiro mani yirise, Dios ye wadire meje ña
iti. Adi ñeñaro yire jeyaro adi sita gayeti ña. 17 Ado mani ñari sita jedi waju.
Adi macărucũro ñeñarise cuni jedi waju. Dios ĩ ãmoro bajiro yiguama cati-
tĩñagũ yiguĩji.

Oca riojo gotire meje ña socare, yire gaye

18 Tuoya yu rĩa mua. Jabeto ruya adi macărucũro iti jediroto. Cristo wajacu
ĩ wadire gaye tuoyija mua. Ito bajiri ado bajiro muare gotia yu. Gãjerã Cristo
wajana jãjarã ejacoama ado ĩja. Ito bajiri, “Sõmejeti ña susari rumu iti
ejaroto”, yi tuo masia mani. 19 Mani rãca ñabojarãti mani robo bajiro usi cuti-
biticã ĩna. Ito bajiri manire wagocã ĩna. Mani robo bajiroti ĩna usi cutijama
manire budigobitibocã ĩna. Ĩna budigojare, “Mani robo bajiro usi cutirã meje
ñañi ĩna”, yi tuo masia mani.
20 Espíritu Santo sãñi Cristo muare. Ito bajiro ĩ yijare ñasarise ti masia mua.
21 Ñasarise masirã mua ñajare, papera cõa yu muare. Ñasarise masimena

meje mʉa ñajare mʉare papera cõa yʉ. Oca riojo gotire gaye meje ña socare gaye. Itire masia mʉa.

22 ¿Ñimʉ ñati, socari masʉ? Ado bajiro gotiami socari masʉ: "Cristo meje
ñami Jesús", yigʉ, ĩ ñami socagʉ. Ĩjʉa ñami Cristo wajacʉ. "Mani Jacʉ meje
ñami Dios", yigʉ ñami ĩ. Ito yicõri, "Dios Macʉ meje ñami Cristo", yigʉ ñami
ĩ. Ĩocʉ̃ ñami socari masʉ. 23 "Cristo meje ñami Jesús", yigʉ Diore masigʉ̃ meje
ñami ĩ. "Jesús ñami Cristo", yigʉama Diore masigʉ̃ ñami ĩocʉ̃.

24 Cajero oca mʉa tʉogore queno tʉoĩama. Itire ãcabojabeja. Iti oca mʉa
tʉogore queno mʉa tʉoĩatĩñaja, Jesús rãca, Dios rãca cʉni ĩna robo bajiroti
ʉsi cʉtirã yirãji mʉa. 25 Jesucristo goticãñi manire, catitĩñare gaye ĩsirocʉ.

26 Coriarã mʉare rʉo ãmoama. Ito bajiri mʉare adi papera cõa yʉ. 27 Espíritu
Santo sãñi Jesús manire. Ito bajiri manire riasori masʉ ñatĩñami. Dise rʉya-
beto manire riasogʉ yiguĩji Espíritu Santo. Ĩ riasorise riti ña. Socare gaye meje
ña. Ĩ riasoro bajiroti yiya mʉa cʉni. Jesús robo bajiroti ʉsi cʉtiya mʉa cʉni.

28 Queno tʉoya, yʉ rĩa robo bajirã mʉa. Jesús ĩ ʉsi cʉtiro bajiroti ʉsi cʉti
ñaña mʉa cʉni. Ito bajiro mʉa ʉsi cʉti ñaja, Jesús ĩ tʉdi ejari rʉmʉ güire
manoja mʉare. Ito bajiri ĩ ejaroca bojore mano yiroja mʉare. 29 "Ñeñarise
yigʉ meje ñami Jesús", yi masirãji mʉa. Ito bajiri, "Queno yirãma Dios rĩa
ñama", yi masirʉja mʉare.

Dios rĩa ñare gaye

3 1 Tʉoya mʉa. Mani Jacʉ Dios bʉto maiami manire. Ito bajiri, "yʉ rĩa",
yami manire. Riti ĩ rĩa ña mani. Adi macãrʉcʉ̃ro gãnama Diore ti masi-
menaji. Ito bajiri manire cʉni ti masimenaji ĩna. 2 Tʉoya yʉ mairã mʉa. Dios
rĩa ña mani. Mani riojʉa, "Ado bajiro ñarã yirãji", yi masibea mani. Ito baji-
bojarocati Jesús ĩ goaĩoroca ĩ robo bajiro bajirã yirãji mani. Ĩre ti masicõri
ĩ robo bajiro bajirã yirãji mani. 3 "Ĩre tigʉ yigʉja yʉ", mani yi tʉoĩa yuja,
ñeñarise yimenaji mani ĩja. Jesús robo bajiroti ñeñarise yimenaji mani cʉni.

4 Ñeñarise riti yitĩñagʉ̃, Dios rotirise cʉdigʉ meje ñami. Dios rotirise mani
cʉdibeja, iti ña ñeñaro yire. 5 "Jesucristo ñeñarise yigʉ meje ñami", yi tʉo
masirãji mʉa. Jesucristo adi macãrʉcʉ̃ro wadiñi mani ñeñaro yirise waja
yirocʉ. Itire masia mʉa. 6 No Jesús robo ʉsi cʉtigʉti, ñeñarise yi ʉyabiquĩji.
Ñeñarise riti yitĩñagʉ̃, Jesure tiĩagʉ̃ meje ñami maji. Ito yicõri Jesure masi-
bicʉ ñami maji. 7 Mʉare rʉoronare tʉobesa yʉ rĩa mʉa. Ñeñarise yibicʉ, ĩ
cʉni Jesús robo bajiroti quenagʉ̃ ñami. 8 Ñeñarise riti yigʉama rʉ̃mʉ́ yagʉ
ñami. Cajerojʉti ñeñarise yigʉ ñañi rʉ̃mʉ́. Ito bajiro bajisʉorʉ ñami ĩ. Rʉ̃mʉ́
ĩ ñeñaro yirisere cõarocʉ wadiñi Dios Macʉ.

9 Dios rĩa ñarã ñeñarise yi ʉyamenaji. Dios gaye tʉoĩare ña ĩnare. Mʉcana
tʉdi rujea quenoana ñama ĩna. Ito bajiri adocãta Dios rĩa ñama ĩna. Ito bajiri
ñeñarise yi ʉyamenaji ĩna. 10 ¿No bajiro ti masirãjida mani, Dios rĩa ĩna ñaja?
Ito yicõri, ¿no bajiro ti masirãjida mani, rʉ̃mʉ́ rĩa ĩna ñaja? Ado bajiro ti
masirãji mani. Ñeñarise yitĩñagʉ̃, ito yicõri ĩ ocabajire ti maibicʉ, Dios yagʉ
meje ñami ĩocʉ̃. Rʉ̃mʉ́ yagʉ ñami ĩ.

Corocõti gãmeri maija quena, yire gaye

11 Mani ya rujʉre mani mairo robo bajiroti gãjerãre cʉni maija quena. Adi
ña Dios oca cajero ĩre masisʉorã mʉa tʉore gaye. 12 Caín ñayorʉ robo bajiro

yibesa mʉa. Rʉ̃mʉ́re cʉdigʉ ĩ ocabajire sĩayijʉ Caín ñayorʉ. Ĩ ocabaji quenarise tʉoĩagʉ̃ ñayijʉ. Caínjʉama ñeñarise riti tʉoĩagʉ̃ ñayijʉ. Ito bajiri ĩ ocabajire sĩayijʉ ĩ.

13 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Adi macãrʉcʉ̃ro gãna mʉare ĩna ti tudija, “Abo, ¿no yija yʉre ti tudiatibe ĩna?” yi tʉoĩabeja. 14 Mani godabore gaye rẽtocʉ̃ñi Dios. Ito bajiri catitĩñare gaye manire ĩsiñi ĩ. Mani ñarãre mani ti maija, “Ito bajiroti bajia”, yi masirãji mani. Ĩ ocabajire ti maibicʉ godacãrʉ bajiro bajiguĩji. Jeame ʉ̃jʉrojʉ wacʉ yiguĩji ĩocʉ̃. 15 Ĩ ocabajire ti tudigʉ sĩari masʉti ñami Dios ĩ tija. Sĩari masʉ catitĩñare rʉcobiquĩji. Itire masirã ña mʉa cʉni. 16 Cristo manire goda ĩsiñi. Ito bajiri, “Manire bʉto maiami Cristo”, yi masirã ña mani ĩja. Mani ñarãre ti mairʉja manire, ĩnare mani goda ĩsiroti ñabojarocati. 17 Gajeoni jaigʉ ĩ ñarã bojoro bʉjarãre ejabʉabicʉ ñabojagʉti “Diore maia yʉ”, yibojagʉ yiguĩji ĩocʉ̃. 18 Yʉ rĩa, gãjerãre cʉni ti mairʉja manire. “Gãjerãre ti maia yʉ”, yicõri ĩnare cʉni ejabʉarʉjarãji mani.

Cristore mani tʉorʉ̃nʉja Dios ĩ tiro riojo güimenaji mani, yire gaye

19 Mani gãjerãre ti maija, “Cristo, riojo gotigʉ, ocabaji ña yʉ”, yi tʉoĩarãji mani. Ito bajiri Dios ĩ tiro riojo mani ya ʉsi tʉoĩa ʉsirio yimenaji mani. 20 Mani ya ʉsijʉ mani tʉoĩa ʉsirioja, mani ñeñaro yirisere tʉoĩarã yirãji mani. Ito bajiro mani tʉoĩaja Dios manire tʉo masi ñaguĩji. Mani tʉoĩarise ñarocõti ti masiami Dios. 21 Yʉ mairã, tʉoya mʉa. Mani ya ʉsi iti tʉoĩa ʉsiriobeja, güire ma manire Dios ĩ tiro riojo. 22 Dios yiro robo mani cʉdija, mani seniro bajiroti ĩsiguĩji. 23 Ado bajiro manire rotiñi Dios, “Yʉ Macʉ Jesucristore rʉ̃cʉbʉoya mʉa. Ito yicõri masa ñarocõreti ti maiña mʉa”, yiñi Dios. Adi ña ĩ rotire ñasarise. 24 Dios rotirise yiro robo cʉdirã ĩre bajiroti ʉsi cʉtirãji ĩna. Ĩna ya ʉsijʉ ñaguĩji Dios. “Mani ya ʉsijʉ ñaguĩji Dios”, yi tʉo masia mani. Ito bajiro mani tʉoĩa masiroca yami Espíritu Santo manire.

Dios ya ʉsi, ʉsi cʉtimena Cristo wajana ñama ĩna, yire gaye

4 1 Tʉoya yʉ mairã mʉa. “Diore yiari bʉsia yʉ”, yirã ĩna ñabojarocati queno ĩnare tʉo sʉyamenaji mani. Socari masa jãjarã ñarãji adi sitajʉre. “Diore bʉsirã ña gʉa”, yibojama ĩna. Dios rĩa ĩna ñajama, queno rʉore oca mano gotirã yirãji ĩna. Ito bajiri queno tʉo masiña mʉa. 2 “Adi sitajʉ wadicõri masʉ rujʉna rujeañi Jesucristo”, yi gotigʉreama Dios ya ʉsi ñaroja ĩre. Ito bajiro ĩ yijare, “Dios oca bʉsi ĩsigʉ̃ ñami”, yi masirãji mʉa. 3 “Jesucristo masʉ rujʉna meje rujeañi”, yirãreama Dios ya ʉsi manoja ĩnaõnare. Ĩna ñarãji Cristo wajana. “Cristo wajana wadirã yirãji”, yire gaye tʉoyija mʉa. Ito bajiri mʉare gotia yʉ, adi macãrʉcʉ̃rojʉ ñacãma ĩna ĩja.

4 Tʉoya yʉ rĩa mʉa. Dios ñarã ña mʉa. Mʉa ya ʉsijʉ ñami Dios. Ĩ ñami sẽo bʉsagʉ. Adi macãrʉcʉ̃ro gãna Jesucristore tudirã ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ ñaguĩji ĩnare. Rʉ̃mʉ́ rẽtoro sẽogʉ̃ ñami Dios. Ito bajiri Dios ya ʉsi mʉa ya ʉsijʉ iti sãñajare, Cristo wajanare rẽtocʉ̃rã yirãji mʉa. 5 Cristo wajana adi macãrʉcʉ̃ro gaye riti tʉoĩarãji ĩna. Ito bajiri adi macãrʉcʉ̃ro gaye riti bʉsirãji ĩna. Masa adi macãrʉcʉ̃ro gãna ĩnare tʉorʉ̃nʉrã yirãji. 6 Dios ñarã ña maniama. Ito bajiri Diore masigʉ̃ manire tʉogʉ yiguĩji. Dios rĩa meje ñarãma manire tʉomena yirãji. Dios oca riasogʉ, rʉore oca riasogʉre cʉni ito bajiroti ti masirã yirãji mani.

Dios ñami masare ti maigũ, yire gaye

7 Tʉoya yʉ mairã mʉa. Mani ya rujʉre mani mairo robo bajiroti gãjerãre cʉni maija quena. Masare mani ti mairise mani Jacʉ Diona sʉoriti wadire ña iti. Gãjerãre ti maigũ mʉcana tʉdi mame rujearʉ ñami, ito yicõri Dios macʉ ñami ĩ. Diore masigũ ñami ĩocũ. 8 Masare maigũ ñami Dios. Gãjerãre maimena Dios rĩa meje ñama ĩnaõna. Ito bajiri Diore cʉni mairã meje ñama ĩnaõna. 9 Dios ĩ Macʉ sĩgũ ñagʉre cõañi adi sitajʉ catitĩñare gaye mani boca ãmitoni. Ito bajiro yicõri ĩ mairise ĩoñi Dios manire. 10 Queno maiami Dios manire. Manijʉa ĩ robo bajiro ĩre queno maibea mani. Diore mani maibitibojarocati, ĩjʉama manire maiami Dios. Ito bajiri ĩ Macʉre cõañi Dios ĩ ya rína mani ñeñaro yirisere waja yi ĩsitoni.

11 Yʉ mairã, Dios bʉto maiñi manire. Ito bajiri gãjerãre cʉni mairʉja manire. 12 Nijʉa Diore tigʉ maquĩji. Gãjerãre mani ti maija, Dios robo bajiroti ʉsi cʉtia mani. Ito yicõri manire ĩ mairo bajiroti gãjerãre maia mani cʉni. 13 Ĩ ya ʉsi sãñi Dios manire. Ito bajiri mani ya ʉsijʉ Dios ya ʉsi ñaja, “Dios ĩ ʉsi cʉtiro bajiroti ʉsi cʉtia yʉ”, yi tʉoĩarã ña mani ĩja. 14 Gʉa tigore mʉare gotia yʉ. Adi sita gãna masare ĩ masotoni ĩ Macʉ Cristore cõañi Dios mani Jacʉ. Cristore gʉa tigoja bero ito bajiro mʉare gotia yʉ. 15 “Jesucristo Dios Macʉ ñami”, yigʉ Dios robo bajiro ʉsi cʉtigʉ ñami ĩ.

16 Ito bajiroti, “Dios manire maisacõami”, yi masia mani cʉni. Masare maire gaye ña Diore. Ito bajiri no masare ti maigũti, Dios ʉsi robo bajiroti ʉsi cʉtiguĩji ĩ cʉni. 17 Cristo robo bajiroti mani ʉsi cʉtija gãjerãre ti mairã yirãji mani. Manire ĩ ti mairo bajiroti ĩre cʉni ti mairãji mani. Ito bajiri ñeñaro yirise Dios ĩ waja seniri rʉmʉre mani ya ʉsijʉ nʉrʉobetoja manire. 18 Ñeñaro yirise Dios ĩ waja seniri rʉmʉre güigʉ, “Masare maigũ ñami Dios”, yi masigũ meje ñami. “Masare maigũ ñami Dios”, mani yi tʉoĩaja, güire ma manire. Mani güijama, “Ñeñaro yirise waja senigũ yiguĩji Dios yʉre”, yi tʉoĩarãji mani.

19 Manire cajero maisʉoñi Dios. Ito bajiri ĩre maia mani cʉni. 20 No, “Diore bʉto maia yʉ”, yibojagʉti, ĩ ocabajire ti tudigʉ socari masʉ ñami ĩocũ. Ĩ ocabajire tirʉre maibicʉ, Dios tiya macʉre cʉni maibiquĩji. 21 Diore maigũ ĩ ocabajire cʉni maija quena. Ito bajiro rotiñi Dios manire.

Ñeñarisere mani rẽtocũbitire gaye

5 1 “Dios cõarʉ ñami Jesús”, yigʉti Dios yagʉ ñami ĩocũ. Jacʉ rãcati rĩare mairãji mani ĩja. “Mani Jacʉ Diore maia yʉ”, mani yija, gãjerã Dios rĩare cʉni maija quena. 2 Diore mani maija ito yicõri Dios rotirise mani yiro robo cʉdija gãjerã Dios rĩare cʉni mairãji mani. 3 Diore mani maija ĩ rotirise yiro bajiroti cʉdirã yirãji mani. Dios rotirise josari meje ñaroja. 4 Ito bajiri Dios rĩa adi macãrʉcũro gaye ñeñarisere yi rẽtocũmenaji ĩna. Jesure tʉorũnʉcõri adi macãrʉcũro gaye ñeñarisere yi rẽtocũbea mani. 5 ¿Ñimʉjʉa adi macãrʉcũro gaye ñeñaro yirisere rẽtocũbiquĩjida? “Jesús ñami Dios Macʉ”, yi masigũ, ĩti ñami adi macãrʉcũro gaye ñeñarisere rẽtocũbicʉ.

Ãniti ñami yʉ Macʉ, Dios ĩ yire gaye

6-8 Dios Macʉti ñami Jesucristo. Tite. Jesure idé guroca ũmacũjʉ oca ruyuyijʉ. “Ãniti ñami yʉ Macʉ”, yiyijʉ. Jesús yucʉtẽojʉ ĩ rí budi yosaroca,

“Ãniti ñami yʉ Macʉ”, yire oca ruyuyijʉ ũmacũjʉ. Riojo gotigʉ ñami Espíritu Santo. Ĩ cʉni, “Cristo Dios Macʉ ñami”, yi gotiami manire. Ʉdiaji oca tʉocõri, “Jesucristo Dios Macʉ ñami”, yi tʉo masia mani. Ʉdiaji oca bʉsirise corocõti gotia iti. Jesure idé guri rʉmʉ oca ruyure, ito yicõri Jesús ĩ yucʉtẽojʉ ĩ rí budi yosaroca oca ruyure, ito yicõri Espíritu Santo ĩ gotirise cʉni corocõti bʉsia iti. Ito bajiri mani cʉni, “Dios Macʉ ñami Jesús”, yi masirãji mani ĩja.
9 Masa ĩna yirise mani tʉoja, Dios ĩ yirise rẽto bʉsaro tʉorãji mani. Masa ĩna gotirise rẽto bʉsaro ñasarise ña Dios ĩ gotirise. Masa ĩna bʉsire rẽtoro waja cʉtia Dios oca. Dios ĩmasiti ado bajiro gotiñi: “Yʉ Macʉ ñami ĩ”, yiñi.
10 “Jesús Dios Macʉ ñami”, yi masigʉ̃, ito bajiroti gotia ĩ ya ʉsi ĩre. “Jesucristo Dios Macʉ meje ñami”, yigʉ ito yicõri Dios gotirisere tʉobicʉ, “Dios socagʉ ñami”, yiado bajiro bajia.
11 Adi ña Dios ĩ gotire: “Mʉare catitĩñare ĩsia yʉ. Adi catitĩñare yʉ Macʉna sʉoriti boca ãmirã yirãji mʉa.
12 Ito yija no Jesure boca ãmigʉ̃ti catitĩñare rʉcogʉ yiguĩji. No Jesure tʉobicʉti catitĩñare rʉcobicʉ yiguĩji”, yiñi Dios.

San Juan ĩ goti quenosʉsare gaye

13 Dios Macʉre rʉ̃cʉbʉorã mʉa ñajare adi papera cõa yʉ mʉare. “Catitĩñare rʉcoa yʉ”, mʉa yi masitoni adi papera mʉare cõa yʉ.
14 Dios ĩ ãmoro bajiro mani senija, manire tʉogʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri Diore senicõri, “Yʉre ĩsigʉ̃ yiguĩji”, yi tʉoĩa masia mani.
15 “Manire tʉogʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa masia mani. Ito bajiri mani ĩre senija, “Yiro robo cʉdigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa mani.
16 Sĩgʉ̃ Cristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñabojagʉti ñeñarise ĩ yija ticõri, Diore seni ĩsija quena ĩre. Ito bajiro mʉa seni ĩsija tʉocõri, ĩ ñeñaro yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre ruyurio ãmobojagʉti ĩre masogʉ̃ yiguĩji Dios ĩja. Gaje ñeñarise ñaroja mani godaroca yirise. Iti gaye ĩ yijama, “Ĩre yiari Diore bʉsi ĩsiña”, yibea yʉ.
17 Dise rʉyabeto ñeñarise, Dios ĩ tiro riojo quenabiti ña. Ito bajibojarocati jeyaro ñeñarise mani godaroca yirise meje ñaroja.
18 “No Dios yagʉ ñagʉ̃, ñeñarisere yi ʉyabiquĩji”, yi masia mani. Manire codegʉ yiguĩji Dios Macʉ. Ito bajiri ĩre mani tʉorʉ̃nʉja, ʉsirioro manire yi code masibiquĩji rʉ̃mʉ́a ʉjʉ.
19 “Dios yagʉ ña yʉ”, yi tʉoĩa mani. Gãjerãma adi sita gãna rʉ̃mʉ́ ñarã ñarãji ĩna. Ĩ ñaguĩji ĩnare rotigʉ.
20 Dios ñasagʉre mani masitoni wadiñi ĩ Macʉ. Dios Macʉ Jesucristo robo bajiroti ʉsi cʉtia mani. Riti ñasarise mʉare gotia yʉ. Ĩ Jesuti ñami Dios ñasagʉ. Ito yicõri catitĩñare rʉcogʉ ñami ĩ.
21 Yʉ rĩa queno yiya mʉa. Dios robo bajirise, masa ĩna menigore rʉ̃cʉbʉobeja mʉa. Diore mani rʉ̃cʉbʉoro bajiro disejʉa gaje bʉto mani rʉ̃cʉbʉorise manoja. Itocõ ña.

Segunda carta de

San Juan

Mame rotire meje ña gãmeri ti maire, yire gaye

1 Yu ña bucugu Juan. Õmi, adi papera mure meni ĩsia yu. Mu ña Dios ĩ
besero, ito yicõri Diore masigõ ña mu. Adi papera mu rĩare cuni cõa yu.
Muare maisacõa yu. Yu sĩgũ meje muare maia. Gãjerã Jesure masirã cuni
muare maiama. 2 Riojo gotigu, gua ya usiju ĩ ñajare muare maisacõa gua.
Mani rãca ñatĩñagũ yiguĩji ĩ. 3 Mani Jacu Dios, ito yicõri ĩ Macu Jesucristo,
queno yirã yirãji manire. Manire ti mairã yirãji ĩna. Mani ya usiju queno
mani tuoĩaroca yirã yirãji ĩna. Ito bajiri manire buto mairã ñama ĩna.
4 Mua rĩa coriarãre tisotia yu adoju. Queno eja yure, Jesure ĩna tuoja,
mani Jacu Dios ĩ rotiado bajiroti. 5 Gãjerãre cuni ti mairuja manire. Õmi, adi
papera mure yu cõarise, oca mame rotire meje ña. Jane mejejuti ñasuoyiju
iti. Iti oca mu ãcabojabititoni mure gotia yu. 6 Diore mani maija ĩ rotiro baji-
roti yirãji mani. Gãjerãre cuni ti maitĩñaja quena. Ito bajiro rotiñi Dios.
Jesure mua masisuorajuti itire tuosuocu mua.

Ruori masa gaye

7 Ruori masa jãjarã ñama adi macãrucũrore. “Masu rujuna meje rujeañi
Jesús”, yama ĩna. Ito bajiro busirã ruorã ñama ĩnaõna. Ito yicõri Cristo
wajana ñama ĩnaõna. 8 Ruore jairãre queno ti masiña mua. Jesure queno moa
ĩsibojarãti ĩnajuare mua tuo suyaja, queno waja bujamenaji mua. Quenarise-
jua riti yiñaña mua, “Dios tujũ queno waja bujana”, yirona.
9 Cristo riasorise tuorũnubicu, Dios robo bajiro usi cutibiquĩji ĩocũ. Cristo
riasorise tuorũnugũama, Dios robo bajiroti usi cutiguĩji ĩocũ. Ito yicõri Dios
ĩ Macu robo bajiroti usi cutiguĩji ĩ. 10 Sĩgũ mua ya wiju ĩ ejaja, Jesús riasoado
bajiroti ĩ riasobeja, ĩre boca ãmibeja. Ito yicõri ĩre senibeja. 11 Ĩre mua boca
ãmija ñeñaro ĩ yirise ĩre ejabuarã yirãji mua.

San Juan ĩ gotisusare gaye

12 Gaje oca jaje ñacõboja. Adi riti paperana muare cõa yu. Mua tu ware
tuoĩa yu mua rãca busirocu. Ito bajiri mua tu yu ejaja, queno wanu quenarã
yirãji mani.
13 Mani ocabajio Dios ĩ besero rĩa cuni, “Quenajaro”, yi ñucama muare.
Itocõ ña.

Tercera carta de

San Juan

Queno yigʉ ñami Gayo, ĩna yire gaye

1 Yʉ ña bʉcʉgʉ Juan. Gayo, mʉre adi papera cõa yʉ. Riti mʉre gotia yʉ. Mʉre bʉto maia yʉ.
2 Bʉto yʉ maigʉ̃ ña quĩa mʉ. “Diore queno tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñami”, yi tʉoĩa yʉ mʉre. Quenarise riti rẽtajaro ĩre yirocʉ, mʉre yiari Diore seni ĩsisotia yʉ. Ito yicõri, queno cati quenajaro ĩ yirocʉ, mʉre yiari Diore senia yʉ. 3 Gãjerã Jesure masirã, mʉre ticõri mʉ oca ĩna bʉsija bʉto wanʉa yʉ. “Oca ñasarise riojo cʉdigʉ ñami, ito yicõri quenarise riti tʉoĩagʉ̃ ñami”, yima ĩna mʉre. 4 Jesure masirã, yʉ rĩa robo bajirãre Dios oca ñasarise ĩna tʉo sʉyajare, iti bʉto wanʉa yʉ. Ñejʉa gaje oca yʉ tʉo wanʉrise ma yʉre.
5 Bʉto yʉ maigʉ̃ ña quĩa mʉ. Mʉ ña queno yigʉ. Gãjerã Jesure masirãre queno ejabʉa mʉ. Ito yicõri gajero gãna ĩna ñabojarocati ĩnare mʉ ejabʉaja queno ya mʉ ĩnare. 6 Mʉ ejabʉagoana adojʉ Dios ya wijʉ ejacõri, “Queno yami gʉare”, yi gotiama ĩna ado minijuarãre. Mʉcana mʉ tʉ ĩna tʉdi ejaroca mʉ ejabʉaja iti ñaroja quenarise. Ito bajiro mʉ yija ticõri, wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios. 7 Jesucristore moa ĩsirã ñari ĩ ocare gotirã wacoama ĩna. Diore masimena ejabʉare ãmomenaji ĩna. Diore masirãjʉa ĩna ejabʉare ãmorãji ĩna. 8 Ito bajiri maniama Diore masirã ñari ĩ oca goti ucurãre ejabʉarʉja manire. Ĩnare mani ejabʉaja ĩna robo bajiroti “Masijaro gãjerã cʉni”, yirã robo bajiro ya mani.

Ñeñaro yigʉ ñami Diótrefes, Demetriojʉa ñami queno yigʉ, yire gaye

9 Gaje paperana itire jabeto gotisʉocʉ yʉ Dios ya wi minijuarãre. Ito bajibojarocati, Diótrefes ĩna ʉjʉ ña ãmogʉ̃ yʉ roti ñucarise tʉobisĩ ĩ. 10 Mʉ tʉ ejacõri goticʉja yʉ, Diótrefes ĩ yi ñarisere. Ñeñaro yʉre bʉsituami ĩ. Mani ñarãre ĩ tʉ ejaroca boca ãmibisĩ ĩ. Gãjerã ĩna boca ãmi ãmobojarocati ĩnare rẽoñi Diótrefes. Ito yicõri gãjerãre ĩna boca ãmi ãmoja ticõri, Dios ya wijʉ ñabojarãre bucõañi ĩ.
11 Quĩa, yʉ maigʉ̃, ñeñaro yirã robo bajiro yibesa mʉ. Queno ʉsi cʉti ñarã robo bajiro ʉsi cʉtiya mʉ. No quenarise yigʉ, Dios yagʉ ñaguĩji. Ñeñarise yigʉama, Diore masigʉ̃ meje ñaguĩji.
12 “Queno yigʉ ñami Demetrio”, yama masa jeyaro. “Ĩ ñami yiro bajiroti cʉdigʉ”, yama ĩna. Ĩre ticõri, “Queno yigʉ ñami”, ya yʉ cʉni. “Riojo gotigʉ ñami Juan”, yi masigʉ̃ja mʉ yʉre.

San Juan ĩ gotisʉsare gaye

13 Gaje oca jaje ñacõboja. Adi riti mʉre gotia yʉ adi paperana. 14 Nocõ
mejeti mʉre ti ãmoa yʉ, mʉ rãca bʉsirocʉ.
15 Queno ʉsi cʉti ñaña. Ado gãna mʉ baba mesa, “Quenajaro”, yi ñucama
mʉre. Ito gãna mani baba mesare, “Quenajaro”, yi ñuca yʉ. Itocõ ña.

La carta de

San Judas

Dios ĩ beseanare San Judas ĩ papera cõare gaye

1 Ñati yʉ ñarã mʉa. Yʉ ña Judas Jesucristore moa ĩsiri masʉ. Santiago
ocabaji ña yʉ. Dios ĩ beseana ña mʉa. Ito bajiri adi mʉare papera cõa yʉ.
Mani Jacʉ Dios bʉto maiami manire. Ito bajiri Jesucristo ñarã mani ñatĩña-
toni, manire codeami Dios. 2 Mʉare yiari ado bajiro Diore senia yʉ: “Ĩnare ti
maicõri ĩnare queno ejabʉaya. Ĩna ya ʉsijʉ queno sajari oca cʉti quenaroca
yiya. Ito yicõri ĩna gãmeri ti mairoca yiya”, ya yʉ Diore, mʉare yiari seni
ĩsigʉ̃.

Ado bajiro riasoama rʉore masa, yire gaye

(2 Pe 2.1-7)

3-4 Yʉ ñarã Dios ĩ masoana ña mani. Manire ĩ masore gaye oca mʉare riaso
remorocʉ mʉare papera cõa ãmoboja yʉ. Ito bajiro ãmobojagʉti gaje oca
tʉocõri, gaje gaye oca ucarʉjagʉja yʉ mʉare. Mʉa masibitibojarocati rʉore oca
riasori masa ñarãji mʉa wato. “Riojo Dios oca riasoa gʉa”, yi rʉorãji ĩna. Diore
rʉ̃cʉbʉobiticõri ado bajiro rʉore oca gotirãji ĩna: “Manire ti maicõri jeyaro
mani ñeñaro yirisere ãcabojañi Dios. Ito bajiri mani ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro
bajiroti yiana mani. Manire waja senibiquĩji Dios”, yi rʉorãji ĩna. “Jesucristore
mani cʉdibeja, no yibea. Ĩ sĩgʉ̃ meje ñami mani ʉjʉ”, yi rʉorãji ĩna. Ĩnare tʉoĩa
yugʉ ado bajiro yiyijʉ Dios: “Rʉori masare ruyuriocʉja yʉ”, yiyijʉ Dios, jane
mejejʉ. Ito bajiri ĩnare tʉobesa, yʉ ñarã mʉa. Jane mejejʉ ĩ ocare cũyijʉ Dios,
Jesucristore mʉa tʉorʉ̃nʉtoni. Ito bajiri ĩre tʉorʉ̃nʉcõri, Dios ñarã ña mʉa
ĩja. Ĩre tʉorʉ̃nʉ jidicãbiticõri bʉto bʉsa Jesure tʉorʉ̃nʉrʉja mʉare. “Ito bajiro
yirʉja manire”, mʉa yi tʉoĩa oca sẽotoni adi mʉare papera cõa yʉ.

5 Jane mejejʉ Israel sita gãnare Dios ĩ ejabʉarise gaye oca tʉogoana ña mʉa.
Ito bajibojarocati mʉcana itire mʉa tʉdi tʉoĩatoni goti ãmoa yʉ. Tʉote mʉa.
Jane mejejʉ Egipto sitajʉ ĩna ñaroca Israel sita gãnare masoyijʉ Dios. Ĩna
rudi masitoni ĩnare tʉ̃ayijʉ Dios. Queno ĩnare ĩ masobojarocati, coriarã ĩre
tʉorʉ̃nʉbisijarã ĩna. Ito bajiri ĩre tʉorʉ̃nʉbitianare ruyurioyijʉ Dios. 6 Ángel
mesa bajigore gaye mʉare gotigʉ ya yʉ. Tʉoĩate mʉa. Jane mejejʉ Diore moa
ĩsiri masa ñabojarãti jãjarã ĩre cʉdi ãmobisijarã ángel mesa. Dios rẽtoro masi
ãmobojayijarã ĩna. Ito bajirã ĩna ña ãmojare rãitĩarojʉ ĩnare cũyijʉ Dios. Ito
bajiri ĩna ñeñaro yirise waja, waja ĩ seniroti rʉmʉ riojʉa itojʉ riti ñarã yirãji
ĩna maji. Ĩ waja seniri rʉmʉ ejaroca bʉto bʉsa tõbʉjarã yirãji ĩna. 7 Ĩna robo

ñeñaro yiyijarã Sodoma gãna, Gomorra gãna cuni. Ĩna bajigore gaye muare gotigu ya yu. Ĩnamasiti ĩna ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yi uyayijarã ĩna. Romia rãca ĩna yibojare jidicãcõri, ĩna ũmua comasiti yi uyayijarã ĩna. Ĩna ya cutori tu gãna cuni ito bajiroti ñeñaro yi uyayijarã. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare ruyuriorocu jea queoyiju Dios. Iti oca tuocõri, "Jeame ũjuroju uatĩñarã yirãji ñeñaro yi uyari masa", yi tuoĩarãji masa jeyaro.

8 Itire tuo masibojarãti, jane mejeju gãna ñeñaro ĩna yigoado bajiroti yama ĩnaõna, ruore oca riasori masa. Buto ñeñarise ĩna cãija bero, ĩnamasiti ĩna ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yama ĩna. Ujarãre cudibeama ĩna. Ito yicõri ũmacũju ujarã ñasarãre rũcubuobiticõri, ĩna rotirisere aja tudiama ĩna. **9** Miguel wame cutigu ĩ bajigore gaye muare gotigu ya yu. Gãjerã ángel mesa rẽtoro ñasagu ñayiju ĩ. Ñasagu ñabojaguti rũmúa uju Satanásre aja tudibisiju ĩ. Tuote mua. Ado bajiro bajia iti oca. Jane mejeju Moisés ñayoru ĩ godaja ticõri, ĩ ya rujure ãmi ãmoyiju Satanás. Ito bajiro ĩre ãmocõri Miguel rãca gãmeri busibojayiju ĩ. Ito bajiro ĩ senija tuocõri, "Ñeñaro yi jaigu ña mu. Jaje seti ña mure", yibisiju Miguel Satanásre. Ñeñaro busi ãmobisiju Miguel. Ado bajiro riti yiyiju ĩ: "Diomasiti mure waja senigũ yiguĩji", yiyiju Miguel rũmúa ujure. Miguel robo bajiro bajibeama ruore oca riasori masa. **10** Ĩnama Dios gayere tuo masimena ñari itire aja tudiama ĩna. Waibucurã robo tuo masibeama ĩna. "Ija ado bajiro rẽtaro yiroja yure", yi tuoĩa masibiticõri, cojisiti ĩna ãmoro bajiro riti yama ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ruore oca riasori masare ruyuriogu yiguĩji Dios.

11 Bujato bajiro yiroja ĩnare ija. Caín ñayoru, Diore ĩ cudibitiado robo bajiro Diore cudibeama ĩna cuni. Ito yicõri Balaam ñayoru niyerure buja ãmosacõri, ĩ ñeñaro yiado robo bajiro ñeñaro yama ĩna cuni. Ito yicõri Coré ñayoru ujarãre ĩ cudibitiado robo bajiro cudibeama ĩna cuni. Coré ñayoru ĩ cudibejare ĩre ruyurioyiju Dios. Ito bajiroti mua tu ruore oca riasorãre ruyuriogu yiguĩji Dios. **12** Diore rũcubuorona mua minijuaja mua rãca cocati minijuabojama ĩna cuni. "Diore cudirã ña gua", yibojarãti ĩna ãmoro bajiro riti yama ĩna. Mua rãca sĩgũ robo bajiro usi cutirã meje ñama ĩna. Ricati tuoĩacõri ñeñarisere tuoĩama ĩnaõna. Ñe waja mana ñama ĩnaõna. Tuote mua. Ĩnare tuoĩagũ ado bajiro goti masiore ocana muare gotigu ya yu. Buto asiri rumu ide buerire ti ãmarã yirãji mani, ide ãmorã. Ito bajiro mani ti ãma rũgõroca ide buerire mino iti wẽa rẽtoja, bojori bujarã yirãji mani, ide ãmobojarã. Ito bajiroti manire ruore oca ĩna riasoja ñe manire ejabuabetoja iti. Ruore oca riasori masare tuoĩagũ mucana goti masiore ocana muare gotigu ya yu. Yucu rica cutiriju ba ãmorã ãmarã yirãji mani. Yucu tu ejacõri rica manigũ iti ñaja bojori bujarã yirãji mani. "Ñe waja ma adigu", yicõri quẽarã yirãji mani. Ito bajiri juaji rica cutibetoja itigu ĩja. Ito bajiroti ñe waja mana ñama ĩna ruore oca riasori masa. Riojo Dios oca gotibeama ĩna. Ito bajiri ĩnare ruyuriogu yiguĩji Dios. **13** Ide buto jacũja ueri somo ñaro yiroja tunimaju. Iti robo bajiroti ñama ruore oca riasori masa. Ñeñarisere buto tuoĩacõri, ñeñarise yama ĩna. Jane mejeju ũmacũju ñocõare cũyiju Dios. Ito bajiro ĩ cũana ñabojarãti ĩ cũraju ĩna jidicãja rãitĩaroju quedirã yirãji ĩna. Ito bajiroti bajiama ruore oca riasori masa. Dios oca quenarisere jidicãcõri, ruore oca riasoama ĩna. Ito bajiri buto rãitĩaroju cõagũ yiguĩji Dios ĩnare. Ĩnare tuoĩagũ ado bajiro yiyiju Dios: "Ñeñaro yiri masare rãitĩaroju ĩna ñatĩñatoni ĩnare cõagũ yigu ja yu", yiyiju Dios, jane mejeju.

14-15 Queno tuoya yu ñarã mua. Enoc ñayoru ĩ bajigore gaye muare gotigu
ya yu. Adán janerãbatia co ãmojeno ñarã bero gagu ñayiju Enoc. “Ado bajiro
rẽtaro yiroja, ruore oca riasori masare”, yirocu ado bajiro gotiyiju Enoc
ñayoru: “Co rumu mani Uju tudi ejagu yiguĩji jãjarã ángel mesa rãca. Tudi
ejacõri masa jeyarore ĩna ñeñaro yirise waja, waja senigũ yiguĩji ĩ. Diore
cudibitigoanare ruyuriogu yiguĩji, ĩna ñeñaro yirise waja, waja yigu. Ito
yicõri, ĩre rũcubuobiticõri ĩna ñeñaro aja tudire waja buto tõbujarã yirãji
ĩna”, yi goti yuyiju Enoc ñayoru. 16 “Quenabeto”, yisotiama ĩnaõna ruore oca
riasori masa. Mani ujarã rotirisere ti tujabeama ĩna. Ĩna ya ruju ñeñaro iti
tuoĩaro bajiroti yama ĩna. Coji meje “Rẽtoro masigũ ña yu”, yisotiama ĩna.
Ito yicõri, ĩna ãmoro robo bajiro yirona gãjerãreama queno goti ruoama ĩna.

Cristore masirãre goti quenore gaye

17 Yu ñarã mani Uju Jesucristo oca goti ucutoni ĩ cũana ĩna gotirisere ãcabo-
jabesa mua. 18 Ado bajiro gotiyijarã ĩna: “Adi macãrucũro jediroto riojua Dios
ocare aja tudiri masa ñarã yirãji. Diore rũcubuobiticõri, ĩna ya ruju ñeñaro
iti tuoĩaro bajiroti ñeñaro yi uyarã yirãji ĩna”, yiyijarã Jesucristo oca goti
ucuri masa. 19 Adi sita ñeñaro yire yi uyarã ñama ĩnaõna, ruore oca riasori
masa. Espíritu Santo quedi sãjagoana meje ñama ĩnaõna. Ito bajiro bajirã
ñari Jesure tuorũnurãre sĩgũre bajiro ĩna ya usi tuoĩabitiroca yi codeama ĩna.
20 Yu ñarã ĩna robo bajiro yibitiruja manireama. Dios oca quenarisere
tuorũnurã ñari adi sita ñeñaro yirã robo yibitiruja manire. Maniama Jesucristore buto busa tuorũnu oca sẽoruja manire. Ito yicõri Espíritu Santo ĩ ejabuarisena Diore busisotiruja manire. 21 Dios rãca sĩgũ robo bajiro usi cuticõri
ĩ ãmoro bajiroti yiruja manire. Ito bajiro mani yija, “Yure buto maiami Dios”,
yi tuoĩasotirã yirãji mani. “Manire ti maicõri, ĩ rãca mani catitĩñaroca yigu
yiguĩji mani Uju Jesucristo”, yi tuoĩa yucõri güibea mani. “Ĩ yicãdo bajiroti,
ĩ rãca catitĩñagũ yiguja yu”, yi tuoĩacõri wanua mani.
22 Jesure tuorũnu sẽomenare Dios oca goti masioruja mani ĩnare. Ito bajiro
mani gotija tuocõri, “Au, ito bajiroti ña”, yicõri, buto busa Jesure tuorũnu
oca sẽorã yirãji ĩna. 23 Jesure masimenare Dios oca gotiruja manire. Dios oca
tuocõri ĩna tuorũnuja jeame ũjuroju wamenaji ĩna, jeame ũjuroju waboana
ñabojarãti. Gãjerã ĩna ya ruju ñeñaro iti tuoĩaro bajiro yirãre ti mairuja
manire. Ĩnare ti maibojarãti queno tuoĩaruja manire, ĩna robo mani ñeñaro
yibe yirona.

Judas Diore ĩ rũcubuore gaye

24-25 Itire tuoĩacõri Diore rũcubuorã ado bajiro busiruja manire: “Dios
mu sĩgũti ña rẽtoro masi rẽtocũgũ. Ñimu gãji mu robo bajiro masigũ mami.
Gua Uju Jesucristo ĩ goda ĩsirajuna suoriti guare masoyija mu. Ito yicõri gua
ñeñaro yibititoni guare ejabua masigũja mu. Mu rotiroju gua ejaroca, ‘Mua
ñeñaro yirise waja, waja ruyuriobea mua’, yi ti gotigu yiguja mu guare. Ito
bajiri mu ñaroju ejacõri mu rãca queno wanu quenarã yirãji mani. Rẽtoro
quenagũ ña mu. Ito yicõri Uju ñasagu ña mu. Ñe mu masibitigore ma mure.
Ito yicõri ñe mu roti masibitigore ma mure. Ito bajiro bajiyija mu adi macãrucũrore mu rujeoroto riojua. Adi rumuri cuni ito bajiro bajiguti ña mu. Ito baji-
cõri ito bajiguti ñatĩñagũ yiguja mu”, yiruja mani, Diore rũcubuorã. Itocõ ña.

El Apocalipsis

Juan ĩ cãirojʉ Jesucristo ĩ gotire gaye

1 [1]Adi papera tuti ija yoari mejeti rẽtaroti gaye gotia. Iti oca Jesucristo ĩ masiroca Dios ĩ yire ña. Ito bajiro yiñi Dios, mani Jesucristore moa ĩsirã, “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, mani yi tʉoĩa masitoni. Yʉ ña Juan adi papera ucagʉ. “Ado bajiro bajia yireoni ña mʉ canibetoti cãiri bajiro mʉre godo weore”, yʉre yi gotirocʉ ángel yʉ tʉ cõañi Jesucristo. [2]Yʉ tigore, yʉ tʉogore cʉni riojo uca yʉ adire. Iti ña Dios oca yʉ masiroca Jesucristo ĩ yire.

[3]Noa adi papera tuti tirãti wanʉrã yirãji. Adi oca ija rẽtaroti gaye tʉocõri, wanʉrã yirãji. Dios oca ña iti. Iti gaye oca rẽtaroti cõña wajʉ. Ito bajiri noa adi ucare gaye tʉorʉ̃nʉrã, wanʉ quenarã yirãji.

Jʉa ãmojeno masa Jesure tʉorʉ̃nʉrãre Juan ĩ ucare gaye

[4]Yʉ Juan adi papera mʉare cõa yʉ. Mʉa ña Asia sitajʉ jʉa ãmojeno cʉtori gãna Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã. Queno yijaro Dios mʉare. Ito yicõri mʉa ya ʉsijʉ sajari oca cʉtiroca yijaro Dios. Dios ñami iti rʉmʉ gagʉ, adocãta gagʉ, ito yicõri ija ñatĩñarocʉ. Ija adi sitajʉ tʉdi ejagʉ yiguĩji ĩ. Dios ĩ rotiri cumuro riojo ñaguĩji Espíritu Santo. Jʉa ãmojeno ʉsi cʉtigʉ ñari jeyaro masigʉ̃ ñami. Ína sʉoriti mʉare queno yijaro Dios. [5]Jesucristo cʉni mʉare queno yijaro. Ĩ ñami ĩ tigore riojo gotigʉ. Ito yicõri ĩ ñami godabojagʉti mʉcana tʉdi catitĩñarocʉ. Gãjerãma ĩ riojʉa godabojarãti tʉdi catitĩñare gaye boca ãmibisijarã ĩna. Ĩ ñami adi sita gãna ʉjarãre roti masigʉ̃. Manire ti maigʉ̃ ñami Cristo. Ito bajiri godacõri ĩ ya rína mani ñeñaro yirisere waja yi ĩsiñi ĩ. [6]Mani ĩre tʉorʉ̃nʉrãre Dios ñarã mani ñaroca yiñi Cristo. Ito yicõri paia robo ĩ Jacʉ Diore mani moa ĩsiroca yiñi Cristo. Ĩre rʉ̃cʉbʉotĩñarʉja manire. Ĩ ñami rẽtoro roti masigʉ̃. Ito bajiroti ñatĩñajaro ĩ.

[7]Ide bueri rãca wadigʉ yiguĩji Cristo. Ito bajiri masa jeyaro ĩre ti jedirã yirãji. Ito yicõri ĩre cami meniana cʉni tirã yirãji ĩre. Ĩre ticõri jeyaro adi sita gãna otirã yirãji. Ito bajiroti bajiro yiroja, ya yʉ mʉare.

[8]Rẽtoro sẽogʉ̃ ñami mani Ʉjʉ Dios. Ado bajiro gotiami. Tʉote mʉa: “A wame ñasʉorise, ito yicõri Z wame ñasʉsarise robo bajiro bajigʉ ña yʉ. Yʉ ña ñatĩñagʉ̃. Yʉna sʉoriti jeyaro ñasʉoyija. Ito yicõri yʉna sʉoriti jeyaro ñasʉsaro yiroja”, yi gotiami Dios. Ĩ ñami iti rʉmʉ gagʉ, adocãta gagʉ, ito yicõri ija ñatĩñarocʉ. Ija adi sitajʉ tʉdi ejagʉ yiguĩji ĩ.

Ĩ cãirojʉ Juan ĩ tire gaye

[9]Yʉ Juan, mʉa rãca Jesucristore masigʉ̃ ña yʉ cʉni. Ito bajiri sĩgʉ̃ rĩa bajiro bajirã ña mani. Mʉare bajiroti tõbʉja yʉ cʉni. Masa mʉare ĩna ti

tudiro bajiroti ti tudiama yure cuni. Manire ito bajiro ĩna yibojarocati mani ñemecutiroca yami Jesucristo. Ito bajiri co rumu Dios ĩ rotiroju mua rãca wanugũ yiguja yu cuni. Patmos wame cutiri yogaju coji tubia ecocu yu. Dios oca yu riasojare ito yicõri Jesucristo gaye yu busijare yure tubiacã ĩna. **10** Tujacãra rumu Diore yu rũcubuo ñaroca yu canibetoti cãiri bajiro yure iti godo weoroca yiquĩ Espíritu Santo. Yu judojua oca sẽorise iti ruyuja, tuocu yu. Trompeta jutiado bajiro ruyucu. **11** Ado bajiro ruyucu iti:

—Adocãta mu tirise papera tutiju ucaya. Iti ucacõri Asia sita gãna Cristore tuorũnurãre cõama. Ĩna ñama jua ãmojeno cutori gãna. Ado bajiro wame cutia ĩna cutori: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ito yicõri Laodicea wame cutiri cutori ña ĩna cutori, yire oca ruyucu yu tuoja.

12 "¿Ñimu yure busiati?" yirocu juda rũgũcu yu, ĩre tirocu. Juda tigujų jua ãmojeno jeobusuora tuturi ticu yu. Orona ĩna menira tuturi ñacu iti. **13** Iti jeobusuora tuturi wato sĩgũ ũmugũ ticu yu. Masa Rĩjoru robo bajiro bajigu ñaquĩ ĩ yu tija. Coro yutabuju yoaro ĩ ya gubo tĩgãju susaro sãñaquĩ ĩ. Ĩ ya wẽñura wiro oro gaye ñacu. Ĩ ya usi riojocõ eyari wiro ñacu iti wiro. **14** Ĩ ya rijoga joa botirise ñacu. Oveja joa robo bajiro, ito yicõri ide buerise robo bajiro boti ruyucu. Ĩ ya cajeari jea ũjurise robo bajiro bajicu. **15** Ĩ ya gubori buto yocu. Bronce wame cutirise robo bajiro jeameju soecõri ĩna gosioado bajiro yocu iti. Ĩ busija riaca buto ũmayurisa robo bajiro ruyucu. **16** Ĩ ya ãmo riojocaduja jua ãmojeno ñocõa rucoquĩ ĩ. Ĩ ya riseju sarera jãi, jua duja odiri jãi budicu. Ĩ ya rio ũmacañi queno ĩ asiro robo bajiro yo ruyucu.

17 Ĩre ticõri ĩ tu cõ quedicu yu. Ito bajiro yu bajibojarocati ĩ ya ãmo riojocaduja yure moa jeoquĩ. Ito yicõri ado bajiro yure yiquĩ ĩ:

—Güibesa. Yu ña ñatĩñagũ. Yuna suoriti jeyaro ñasuoyija. Ito yicõri yuna suoriti jeyaro ñasusaro yiroja. **18** Yu ña catitĩñagũ. Godabojaguti tudi caticu yu. Mucana juaji godare ma yure. Godarãre mucana tudi ĩna catiroca yi masigũ ña yu. Godari masa ĩna ñaroju jana sãjado rucogu ña yu. Ito bajiri jeame ũjuroju waboanare maso masia yu, yiquĩ Masa Rĩjoru yu cãiroju.

19 Mucana gaje ado bajiro gotiquĩ ĩ:

—Adocãta mu tirise ucaya. Adocãta gaye, ija ñaroti gaye cuni ucaya. **20** Yu ya riojocaduja jua ãmojeno ñocõa mu tirã ado bajiro yireoni ña. Ĩna ñama jua ãmojeno cutori gãna yure tuorũnurãre ũmatã ñarã. Jua ãmojeno jeobusuora tuturi mu tirise ado bajiro yireoni ña. Ĩna ñama jua ãmojeno cutori gãna yure tuorũnurã, yiquĩ yu cãiroju yure goaĩocacu.

Efeso gãnare oca cõare gaye

2 **1** Mucana yu cãiroju ado bajiro gotiquĩ:

—Efeso gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: "Jua ãmojeno jeobusuora tuturi wato ñagũ, ĩ ya ãmo riojocaduja jua ãmojeno ñocõa rucogu ĩ busire gotirocu adi muare uca yu. Ado bajiro muare gotiami ĩ: **2** Jeyaro mua yirise masia yu. Josari mua moarisere masia yu. Usirioro yimena ña mua. Ñeñaro yirãre ti wanubea mua. 'Gua ña Jesucristo ĩ oca gotitoni ĩ cũana', yibojarãre, ti masiana ña mua. 'Riti Jesús ĩ cũana meje ñama. Socari masa ñama', yi ti masirã ña mua ĩja. **3** Yure tuoĩarã, tujare mejeti moayija mua. Yure mua tuorũnuja ticõri, mua tõbujaroca yama gãjerã. 'Yu tõbujaja cuni, Jesucristore jidicãbicuja yu', yi tuoĩarã ña mua, yi tuoĩa masia

yu muare. 4 Ito bajibojarocati muare queno ti wanubea yu maji. Cajero yure masisuorã mua maicato bajiro yure maibea mua ĩja. 5 Ito bajiri yure mua masisuocatire tudi tuoĩacõri, ñeñaro mua yirise jidicãña. Cajero yure mua cudicato bajiroti yiya mucana. Ito bajiro mua yibeja yoari mejeti muare waja senigũ ejagu yigujа yu. Ñeñaro mua yirisere mua jidicãbeja mua ya jeobusuora tutu ẽmagũ yigujа yu. 6 Coji gaye queno ya mua yu tija. Nicolaítas cuto gãna ñeñaro ĩna yirisere ti tea mua. Yu cuni ĩna ñeñaro yirisere ti tea. 7 No gãmo goje cutirã tuoya. Diore tuorũnurãre ado bajiro gotiami Espíritu Santo: 'Noa ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã ĩna ñama rũmúa ujure rẽtocũrã. Ito bajiri catitĩñaragu rica ĩnare ecagu yigujа yu. Dios ya wese quenari wese gudareco ñaroja itigu', yi gotiami Espíritu Santo", yi ucaya mu, yi gotiquĩ yu cãiroju yure goaĩocacu.

Esmirna gãnare oca cõare gaye

8 Gaje ado bajiro gotiquĩ yure yu cãiroju:

—Esmirna gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: "Ñasuogu, ñasusagu, ito yicõri godabojaguti mucana tudi catiru ĩ busire gotirocu adi muare uca yu. Ado bajiro muare gotiami: 9 Ñajediro muare rẽtarise masia yu. 'Yure mua tuorũnuja ticõri, mua tõbujaroca yama gãjerã', yi tuoĩa masia yu muare. Bojoro mua bujaja, ti masia yu. Ito bajibojarãti Dios gayere queno masirã ña mua. Ito bajiri queno rucorã ña mua. Ñe ruyabea muare. 'Judio masa, Dios rĩa ña gua', yibojarãre, muare ĩna busituja tuoa yu. Dios rĩa meje ñama ĩna. Rũmúa uju, Satanás rĩa ñama ĩna, ya yu. 10 Mua tõbujaroti gayere tuoĩa güibesa. Mua rãca ñagũ yigujа yu. Muare usirio codegu yiguĩji rũmúa uju. 'Diore ĩna jidicãja ticuja yu', yirocu ado bajiro muare usirio codegu yiguĩji ĩ. Mua coriarãre gãjerã ĩna tubiaroca yigu yiguĩji ĩ. Ito bajiri jua dujamocõ ũmuari tõbujarã yirãji mua. Mua godarã wana yija cuni, yure jidicãbeja. Ito mua yija, catitĩñare muare ĩsigũ yigujа yu iti waja. 11 No gãmo goje cutirã tuoya. Diore tuorũnurãre ado bajiro gotiami Espíritu Santo: 'Noa ĩna ñeñaro yirise jidicãrã ĩna ñama rũmúa ujure rẽtocũrã. Ito bajiri jeame ũjuroju tõbuja godamena yirãji ĩna', yi gotiami Espíritu Santo muare", yi ucaya, yiquĩ yure yu cãiroju.

Pérgamo gãnare oca cõare gaye

12 Gaje mucana ado bajiro gotiquĩ ĩ yu cãiroju:

—Pérgamo gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: "Sarera jãi jua duja odiri jãi rucogu, ĩ busire gotirocu adi muare uca yu: 13 Jeyaro mua yirise masia yu. Rũmúa uju Satanás ĩ rotiri cutoju ñaboja mua. Ĩ rotibojarocati ĩre tuorũnubea mua. Yure tuorũnurã ñari, yure tuorũnu jidicãrã meje ña mua. Ito gãna Satanásre cudirã ñari, Antipas wame cutigure sĩañi ĩna. Ĩ ñabojaquĩ, 'Diore mani tuorũnuja quena', yure yi ejabuabojacacu. 'Ĩre ĩna sĩaja bero ñabojarocati yure tuorũnu jidicãbea mua', ya yu muare. 14 Ito bajibojarocati muare queno ti wanubea yu maji. Mua Pérgamo gãna coriarã, Balaam ĩ riasorisere jidicã ãmobea mua. Ĩ ñami Balacre ado bajiro riasoru: 'Ĩnamasi meni rujeoanare bare ecabojare gaye mua Israel sita gãna baja quena. Gãjerã romia rãca mua aje ñaja quena ña', yi riasoñi Balaam. 'Mua wato coriarã ñama ĩ riasorisere jidicã ãmomena', yi tuoĩa yu muare. 15 Mua wato coriarã ñama Nicolaítas cuto gãna ñeñaro ĩna riasorisere

jidicã ãmomena. Ĩna riasorisere bʉto ti tea yʉ. 16 Ito bajiri mʉa ñeñaro yirise jidicãña. Mʉa ñeñaro yirise mʉa jidicãbeja mʉare waja senigʉ̃ yigʉja yʉ. Ito yicõri yoari mejeti yʉ ya risejʉ ñari jãi sarera jãina quenabeto mʉa tõbʉjaroca yigʉ yigʉja yʉ. 17 No gãmo goje cʉtirã tʉoya. Diore tʉorʉ̃nʉrãre ado bajiro gotiami Espíritu Santo: 'Noa ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã ĩna ñama rʉ̃mʉ́a ʉjʉre rẽtocʉ̃rã. Ito bajiro yirãre maná wame cʉtirise bare ĩnare ecagʉ yigʉja yʉ. Iti ña ʉ̃macʉ̃jʉ gaye tiyamani bare. Gaje gʉ̃tagã botirica ĩnare ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ. Itiga gʉ̃tagãjʉ mame ucare wãñaro yiroja. Itiga gʉ̃tagãre boca ãmirã riti itiga wãñarise masirã yirãji', yi gotiami Espíritu Santo", yi ucaya mʉ, yi gotiquĩ yʉ cãirojʉ yʉre goaĩocacʉ.

Tiatira gãnare oca cõare gaye

18 Gaje mʉcana ado bajiro gotiquĩ yʉ cãirojʉ:

—Tiatira gãna Diore tʉorʉ̃nʉrãre ʉ̃matã ñagʉ̃re ado bajiro ucaya: "Dios Macʉ ĩ ya cajeari jea ʉ̃jʉrise robo bajiro bajigʉ, ito yicõri bronce wame cʉtirise bʉto yorise robo bajiro gʉbo cʉtigʉ ado bajiro mʉare gotiami: 19 Jeyaro mʉa yirisere masia yʉ. 'Masare ti mairã ñama ĩna', yi tʉoĩa yʉ mʉare. 'Yʉre tʉorʉ̃nʉrã ñama ĩna', yi tʉoĩa yʉ mʉare. Gãjerãre yiari mʉa ejabʉarise queno masia yʉ. Yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja ticõri, mʉa tõbʉjaroca yama gãjerã. Ito bajiro ĩna yibojarocati yʉre tʉorʉ̃nʉtĩñacõa mʉa. 'Cajero yʉre ĩna masisʉocato rẽtoro queno ejabʉama', ya yʉ mʉare. 20 Ito bajibojarocati mʉare queno ti wanʉbea yʉ maji. Mʉa tʉ gago Jezabel wame cʉtigo ñeñaro iso bʉsija ticõa mʉa. Ado bajiro rʉore oca bʉsiamo iso: 'Diore yiari bʉsia yʉ. Gãjerã romia rãca mʉa aje ñaja, no yibea. Masa ĩnamasiti meni rujeoanare bare ĩna ecare mʉa baja, no yibea', yire oca goti rʉoamo iso. Ito bajiro iso yija tʉocõri, yʉre moa ĩsiri masa tʉo wisama ĩja. 21 Ñeñaro iso yirise jidicãjaro yirocʉ, yoari yuboja yʉ. Ito bajibojarocati jidicã ãmobeamo iso. Ʉ̃mʉa rãca ñeñaro iso yirise cʉni jidicã ãmobeamo iso. 22 Ito bajiro iso yijare iso cõ cũñaroca yigʉ yigʉja yʉ. Iso rãca aje ñarãre cʉni ĩna cõroca yigʉ yigʉja yʉ. Ĩna robo bajiro yi ʉyacõri itire mʉa jidicãbeja, mʉare cʉni mʉa tõbʉjaroca yicʉja yʉ. 23 Iso rĩare sĩagʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiro yʉ yija ticõri, yʉ masirisere tirã yirãji mʉa. 'Mani tʉoĩarise, mani ya ʉsijʉna mani yi ãmorise cʉni ti masi jeoami Dios. Ito yicõri mani ñeñaro yiro bajiroti manire waja senigʉ̃ yiguĩji', yi tʉoĩa masirã yirãji mʉa ĩja. 24 Mʉa Tiatira gãna jãjarã ña iso riasorisere tʉorʉ̃nʉmena. 'Adi ña Satanás oca ñasarise, gãjerã ĩna tʉoĩabiti ña iti', ĩna yibojaja cʉni itire tʉorʉ̃nʉbea mʉa. Ito bajiri, 'Diore queno tʉorʉ̃nʉrã ñama ĩna', yicõri mʉare josabicʉja yʉ ĩja. 25 Ado bajiro riti mʉare rotia yʉ. Yʉ mʉare bʉsirisere tʉoĩa jidicãbeja. Yʉ ejarocõjʉti itire tʉoĩa jidicãbeja. 26 Ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã ĩna ñama rʉ̃mʉ́a ʉjʉre rẽtocʉ̃rã. Noa sʉsarijʉ yʉ ãmoro bajiro yi jidicãmena gãjerãre ĩna roti masiroca yigʉ yigʉja yʉ. 27 Yʉ roti masiroca yʉ Jacʉ yʉre ĩ yiado bajiroti mʉare yigʉ yigʉja yʉ. Ito bajiri Dios ĩ cũana ñari sẽoro rotirã yirãji mʉa. Ito yicõri come mana riri sotʉri jawado robo bajiro cʉdimenare ruyuriorã yirãji mʉa. 28 Mʉare busuri ñocõagã ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ. 29 No gãmo goje cʉtirã tʉoya. Adi ña Diore tʉorʉ̃nʉrãre Espíritu Santo ĩ gotire", yi ucaya mʉ, yiquĩ yʉ cãirojʉ yʉre goaĩocacʉ.

Sardis gãnare oca cõare gaye

3 1 Gaje ado bajiro gotiquĩ yʉ cãirojʉ:

—Sardis gãna Diore tʉorʉ̃nʉrãre ʉ̃matã ñagʉ̃re ado bajiro ucaya: "Jʉa ãmojeno ʉsi cʉtigʉ, ito yicõri jʉa ãmojeno ñocõa rʉcogʉ ado bajiro gotiami:

Jeyaro mua yirise masia yu. ‘Diore queno cudirã ñama’, yi tuoïabojama gãjerã muare. Yuama godacãna robo bajiro muare tia. Yure queno cudirã meje ña mua. 2 Yu tija yu ocare mua cudibeja, godana robo bajiro bajirã ña mua. Canirã robo bajiro bajirã ña mua. Yujiya mua. Yu tija yure tuorũnu jidicãrã ya mua. Ito bajiri, ĩre jidicãme yirona, buto busa yure tuorũnuña. Yu tija, Dios ĩ ãmoro bajiro queno yisabea mua. 3 Cajero mua riasotigore mucana tudi tuoïaña mua. Itire tuorũnucõri, mua ñeñaro yirise jidicãña. Ito bajiro mua yibeja, riniri masu robo bajiro, ‘Itocõ ejagu yiguĩji’, mua yi masibeto, mua tu ejagu yigija yu. Ito yicõri muare waja senigũ yigija yu. 4 Mua Sardis gãna coriarã buto ñeñarise yibea mua. Ito bajiri mua ya yutabujuri ueri wõña mana robo bajiro bajia mua. Ito bajiri muare waja yigu yutabuju botirise sãñarã yu rãca mua ñaroca yigu yigija yu. 5 Noa ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã ĩna ñama rũmúa ujure rẽtocũrã. Ito bajiro yirãre yutabuju botirise ĩna sãñaroca yigu yigija yu. ‘Adocõ ñama catitĩñare rucorona’, yire gaye papera tuti ĩna wame coebicu yigija yu. Ito yicõri yu Jacu ĩ tiro riojo, ‘Ãna ñama yu ñarã’, yigu yigija yu. Ángel mesa tiro riojo cuni ito bajiroti yigu yigija yu. 6 No gãmo goje cutirã tuoya. Adi ña Diore tuorũnurãre Espíritu Santo ĩ gotire”, yi ucaya, yiquĩ yure yu cãiroju.

Filadelfia gãnare oca cõare gaye

7 Gaje ado bajiro gotiquĩ yu cãiroju:

—Filadelfia gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Ado bajiro gotiami ñeñaro yiĩabicu, ito yicõri riojo gotigu. Ĩ ñami David ñayoru uju robo bajiro roti masigũ. Buto roti masigũ ĩ ñajare soje ĩ janaja, ñimujua gãji bia masibiquĩji. Soje ĩ biaja cuni, ñimujua gãji iti sojere jana masibiquĩji. Ado bajiro gotiami: 8 Jeyaro mua yirise masia yu. Queno sẽorã meje ña mua. Ito bajibojarocati yu ocare queno cudiĩa ãmoboja mua. Ito yicõri, ‘Jesure masibea gua’, yibea mua. ‘Jesure tuorũnurã ña gua’, ya mua. Ito bajiro mua yijare, queno muare ejabuagu yigija yu. Muare yiari soje jana ĩsicu yu. Ñimujua iti sojere biabiquĩji. 9 Ado bajiro yu busirise queno tuoya. Mua wato coriarã ñama rũmúa uju Satanásre tuorũnu suyarã. ‘Judio masa ña gua. Dios ñarã ña gua’, yibojama ĩna. Bajibea, rũmúa uju ñarã ñama ĩna. Mua riojo ĩna ya rijomunigãna ñini rũjũ rotigu yigija yu. ‘Ĩna ñama Dios ĩ mairã’, muare ĩna yiroca yigu yigija yu. 10 ‘Yure mua tuorũnuja ticõri, mua tõbujaroca gãjerã yibojarocati yure tuorũnutĩñacõa mua’, yu rotiado bajiroti queno cudia mua. Co rumu ejaro yiroja adi sita gãna ĩna tõbujaroti rumu. Gãjerãre usirioro yimenati yure cudirã mua ñajare, iti rumu iti ejaroca muare codegu yigija yu. 11 Masima, yoari mejeti ejagu yigija yu. Yure mua cudirise tuoïa jidicãbeja. Ito bajiro mua yija, ñimujua mua muja waroto camota masibiquĩji. 12 No ĩna ñeñaro yirise jidicãrã ĩna ñama rũmúa ujure rẽtocũrã. Yu Jacu Dios ya wi ĩna ñatĩñaroca yigu yigija yu. Ĩ ya wi botari butirise robo bajiro ñatĩñarã yirãji ĩna. Udia wame ĩnare wame wõgũ yigija yu, ĩna ñajedirore. Ado bajiro wame yicuja yu: Yu Jacu Dios wame, ĩ cuto wame, ito yicõri yu wame mame ñaroti wõgũ yigija yu ĩnare. Yu Jacu ĩ ñaro, mame Jerusalén wame cutiri cuto ñaro yiroja. Iti cuto ũmacũjuna ruji wadicõri, ejaro yiroja. 13 No gãmo goje cutirã tuoya. Adi ña Diore tuorũnurãre Espíritu Santo ĩ gotire”, yi ucaya, yiquĩ yure yu cãiroju.

Laodicea gãnare oca cõare gaye

14 Gaje ado bajiro yure gotiquĩ yu cãiroju:
—Laodicea gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Diore queno goti ejabuasotigu, ito yicõri riojo gotiguna suoriti jeyaro rujeoñi Dios. Ado bajiro gotiami muare: 15 Jeyaro mua yirise masia yu. Yu rotirise queno cudi ãmobea mua. ‘Yu ãmorocõ cudicuja yuama’, yi tuoĩa mua. Yure ti tebitibojarãti yure queno tuorũnusabea mua. Ito bajiri yure queno tuorũnure ãmoa yu. Mua queno yure tuorũnu ãmosabeja, yure mua jidicãja quena. 16 Yure tuorũnumena ñari mua ãmoro bajiro riti cudisotia mua. Ide asirise, ide usarise bajiro bajirã meje ña mua. Ide asisuoriseacã bajiro bajirã ña mua. Ito bajiro mua bajirã ñajare, ide asisuoriseacã muño bategu robo bajiro muare bucõagũ yiguja yu. 17 ‘Gajeoni jairã ña gua. Gua ãmorise ñajediro, dise ruyabeto rucoa gua’, yiboja mua. Queno itire ti masibea mua. Yu tija yure cudimena ñari ado bajiro bajirã ña mua. Bojoro bujarã, ñe rucomena, tuoĩa oca jairã, cajea mana ito yicõri yutabuju mana bajiro bajirã ña mua. 18 Ito bajiro mua bajirã ñajare, ado bajiro muare goti masioa yu. Quenarise yure mua moa ĩsi ãmoja, yure senija quena. Ito bajiro mua senija tuocõri, jaje quenarise mua yiroca yigu yiguja yu. Ñeñarise mua jidicã ãmoja, yure senija quena. Ito bajiro mua senija tuocõri, quenarise mua tuoĩaroca yigu yiguja yu. Yu ya oca mua masi ãmoja yure senija quena. Ito bajiro mua senija tuocõri, yu ocare queno mua tuo masiroca yigu yiguja yu. 19 No yu mairãre ĩnare goti quenoa yu. Ito yicõri no yu mairãre ĩna ñeñaro yija, ĩnare waja senia yu, ĩna masitoni. Ito bajiri mua ñeñaro yirisere jidicãcõri, yure queno cudiya ĩja. 20 Tiya, soje tu code rũgõa yu sãja ãmogũ. No yu oca tuocõri soje ĩ janaja, sãjagũ yiguja yu. Sãjacõri ĩre baba cutigu yiguja yu. Ito yicõri ĩjua cuni yure baba cutigu yiguĩji. 21 No ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã, ĩna ñama rũmúa ujure rẽtocũrã. Ito bajiro bajirã mua ñajare, yu roti rujiro tu yu rãca mua ñaroca yigu yiguja yu. Ito bajiroti rũmúa ujure rẽtocũcõri, yu Jacu rotiro tu rujia yu. 22 No gãmo goje cutirã tuoya. Ito bajiro yami Espíritu Santo, Diore tuorũnurãre”, yi ucaya, yiquĩ yu cãiroju yure goaĩocacu.

Ũmacũju Diore rũcubuore gaye

4 1 Ito yija bero ũmacũju soje janacãra soje ticu yu. Trompeta jutire oca bajiro yure busisuocacu mucana ado bajiro yure busi ruyuquĩ:
—Muja waya adojua. Ija rẽtaroti gaye mure ĩorocu ya yu, yire oca ruyucu yure.
2 Ito bajiro ĩ yirocati Espíritu Santo ĩ masirisenati ũmacũju ejacoacu yu. Itoju ejacõri uju ya cumuro ticu yu. Iti cumurouju sĩgũ rujiquĩ yu tija. 3 Iti cumurouju rujicacu gũta buto yorise robo bajiro yocu ĩ ya rio. Jaspe Cornalina wame cutirise gũta robo bajiro yo ruyucu ĩ ya rio. Ĩ rujiro tu ide bue bedo ñacu. Esmeralda wame cutirise gũta robo bajiro yo ruyucu iti bedo. 4 Ĩ rujiro tu veinticuatro cumurori ruji gãni biacu ĩ tu. Iti cumuroriju veinticuatro ñarã bucurã rujicã. Botirise sãñacã ĩna. Ito yicõri oro bedori jesacã ĩna. 5 Ĩ rujiri cumurouju bujo ĩ borea yirise bajiro borea yicu. Ito yicõri bujo busirise bajiro ruyucu. Ĩ rujiri cumuro riojo jua ãmojeno jea ũjuricuri ruyucu. Itire ticõri “Jua ãmojeno usi cutigu ñami Dios”, yi ticu yu itire. 6 Uju ya cumuro riojo itajura ide botirita, queno ide ruyurita ticu yu.

Ujʉ ya cumuro riojo, iti cumuro jʉdojʉa cʉni, riojocadʉja, gãcodʉja cʉni tiĩaña mana jʉariarã ñacã. Jaje cajeari cʉticã. Ĩna ya rio ñari dʉja cʉni ĩna ya jʉdojʉari cʉni cajeari cʉtirã ñacã ĩna. 7Sĩgʉ̃ tiya macʉ yai robo bajigʉ ñaquĩ. Gãji ta wecʉ robo bajigʉ ñaquĩ. Gãji ʉ̃mʉgʉ̃ bajiro rio cʉtiquĩ. Sʉsagʉ ga jagʉ wʉtigʉ robo bajiro bajiquĩ. 8Ĩna jʉariarã tiĩaña mana coga ãmojeno caerori caero cʉticã. Ĩna ya caerorijʉ ũmacʉ̃jʉagadʉja, jacagadʉja cʉni cajeari cʉtirã ñacã ĩna. Ʉ̃mʉari, ñamiri cʉni Diore rʉ̃cʉbʉorã ado bajiro basatĩñacã ĩna:

Quenagʉ̃ ña mʉ. Quenagʉ̃ ña mʉ. Quenagʉ̃ ña mʉ. Jeyaro masigʉ̃ ña gʉa Ujʉ mʉ. Mʉti ñayija iti rʉmʉjʉ gagʉ. Mʉti ña adocãta gagʉ cʉni. Mʉti ña ija ejarocʉ cʉni, yi ñacã ĩna.

9Ujʉ ya cumurojʉ rujigʉre rʉ̃cʉbʉorã ado bajiro yicã ĩna: “Mʉ ña rẽtoro rʉ̃cʉbʉorʉ. Mʉ ña rẽtoro ñasagʉ. Mʉre rʉ̃cʉbʉorã, ‘Queno ya mʉ’, ya gʉa mʉre”, yicã ĩna ito rujigʉ catitĩñagʉ̃re. 10Coji rʉyabeto ito bajiro ĩna yiroca veinticuatro ñarã bʉcʉrã ito ñarã, ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcã ĩna. Catitĩñagʉ̃re rʉ̃cʉbʉorã ito bajiro ñini rũjũcã ĩna. Ito yicõri ĩna ya jesara bedori ãmicõri ĩ rujiro riojo jidicũcã ĩna. Ito yicõri ĩre rʉ̃cʉbʉorã ado bajiro yicã:

11Mʉ ña jeyaro rujeorʉ. Mʉ ãmoro bajiroti mʉ rujeore jeyaro ña. Gʉa Ujʉ ña Dios mʉ. Masa jeyaro mʉre rʉ̃cʉbʉore ãmoa gʉa. “Dios ñami ñasagʉ”, masa jeyaro yi jedire ãmoa gʉa. “Dios ñami rẽtoro masigʉ̃”, masa mʉre ĩna yire ãmoa gʉa, yicã veinticuatro ñarã bʉcʉrã. Ito bajiro yicã ĩna Diore rʉ̃cʉbʉorã.

Papera tunara joti

5 1Ito yija bero ʉjʉ ya cumurojʉ rujigʉ ĩ ya ãmo riojocadʉja papera tunara joti ĩ rʉcoja ticʉ yʉ. Iti joti totijʉ, joe cʉni ucare ñacʉ. Jʉa ãmojeno sʉobiare ñacʉ iti jotijʉre. 2Ito bajiroca Dios ñaro gagʉ ángel queno masigʉ̃ ticʉ yʉ. Ado bajiro oca sẽoro seniĩaquĩ ĩ:

—¿Ñimʉ ñati Dios ĩ ti wanʉgʉ̃ iti joti sʉobiare ñigã ãmigocõri manire ti ĩsigʉ̃? yi seniĩabojaquĩ ĩ.

3Ito bajiro ĩ seniĩabojaja, ũmacʉ̃jʉ gãna, adi sita gãna, adi sita rocajʉa gãna cʉni sĩgʉ̃jʉama jana masigʉ̃ maniquĩ. Sĩgʉ̃ itire ti ĩsigʉ̃ maniquĩ. 4Ito bajija ticõri, bʉto oticʉ yʉ. Sĩgʉ̃ iti janacõri ti ĩsigʉ̃ manijare, bʉto oticʉ yʉ. 5Yʉ otija ticõri, sĩgʉ̃ bʉcʉgʉ ado bajiro gotiquĩ yʉre:

—Itocõti otiya ĩja. Adojʉ tiya. Ado ñami sĩgʉ̃ rʉ̃mʉ́a ʉjʉre rẽtocũrʉ. Judá masa butu gagʉ ñami ĩ. Yai sẽogʉ̃ bajiro bajigʉ ñami ĩ. Ito yicõri David ʉjʉ ñayorʉ janerãbatia janami ñami ĩ. Ĩre queno wanʉami Dios. Ito bajiri jʉa ãmojeno sʉobiare ñigã ãmigocõri manire ti ĩsigʉ̃ yiguĩji, yiquĩ ĩ yʉre.

6Bʉcʉrã wato, tiĩaña mana wato, ʉjʉ ya cumuro tʉjʉ sĩgʉ̃ Oveja Macʉ bajiro bajigʉre ticʉ yʉ. Ĩre ĩna sĩagore cami iti ñaja ticʉ yʉ. Jʉa ãmojeno saburi ñacʉ ĩre. Ito yicõri jʉa ãmojeno cajeari ñacʉ ĩre. Ĩ ya cajeari ticõri, “Jʉa ãmojeno ʉsi cʉtigʉ ñami Espíritu Santo. Ĩ ñami adi sitajʉre cojʉ rʉyabeto Dios ĩ cõarʉ”, yi ticʉ yʉ ĩre. 7Ito yija yʉ tiroca Oveja Macʉ, ʉjʉ ya cumuro rujigʉ ya riojocadʉja papera tunara joti ĩ rʉcorisere ãmiquĩ. 8Oveja Macʉ iti jotire ĩ ãmiroca jʉariarã tiĩaña mana, ito yicõri veinticuatro ñarã bʉcʉrã cʉni ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcã. Ĩna sĩgʉ̃ rʉyabeto basa meniroti arpa wame cʉtirise rʉcocã ĩna. Ito yicõri oro tẽrori rʉcocã ĩna. Iti tẽrorijʉ soeja queno sʉti

quenarise sãñacu. Iti suti quenarise iti bue muja waja Dios ñarã ĩre ĩna busiro robo bajiro bajirise ñacu. 9 Ado bajiro basacã ĩna mame basare:

Masa jeyarore masorocu goda ĩsiyija mu. Co oca ruyabeto busirãre, co cuto gãna ruyabeto, ito yicõri co sita gãnare ruyabeto goda ĩsiyija mu. Dios ñarã masa ñatoni mu ya rína waja yicãyija mu. Ito bajiri tunara joti ãmicõri suobiare ñigã masigũ ña mu.

10 No Diore tuorũnurãre ĩ ñarã ĩna ñaroca yiyija mu. Ito yicõri paia robo bajiro Diore ĩna moa ĩsiroca ya mu. Ito bajiri adi sita gãnare roti masirã yirãji ĩna, yi basa sẽacã ĩna.

11 Ito yija bero jãjarã ángel mesa ĩna busija tuocu yu. Cõĩaja jediado manicã. Jãjarã ñacã ĩna. Ujų ya cumuro tų juariarã tiĩaña mana, veinticuatro ñarã bucurã judojuaju ñacã ángel mesa. 12 Oca sẽoro ado bajiro yicã ĩna:

Masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocu goda ĩsiñi Oveja Macu. Ito bajiro bajicõri rẽtoro masigũ ñami ĩ. Rẽtoro sẽogũ, rẽtoro roti masigũ, rẽtoro rũcubuoru, rẽtoro jeyaro rucogu, "Rẽtoro quenagũ ñami", masa ĩna yirocu, ñami Oveja Macu, yi rũcubuocã ángel mesa.

13 Ito yirocati Dios ĩ rujeoana ñarocõti ĩna busija tuocu yu. Ĩna ñacã ũmacüju gãna ñajediro, adi sita gãna cuni. Ito yicõri sita wato ñarã, godagoana, ito yicõri ide wato gãna, ñajediro ĩna busirise ruyucu. Ujų ya cumuro rujigure, Oveja Macure cuni rũcubuorã ado bajiro busi ruyucã ĩna:

Mua ña masa ĩna rũcubuorona. Ito bajiri muare rũcubuotĩñajaro masa. "Mua ña rẽtoro ñasarã", yitĩñajaro masa muare. "Mua ña rẽtoro masirã. Mua ña rẽtoro queno yirã", yitĩñajaro masa muare, yi busi ruyucã ĩna.

14 Ito bajiro ĩna yiroca juariarã tiĩaña mana ado bajiro busi ruyucã:

—Ito bajiroti bajia, yi busi ruyucã ĩna.

Ito yiroca veinticuatro ñarã bucurã ujų ya cumurojų rujigure, Oveja Macure cuni, rũcubuorã ĩna riojo rijomunigãna ñini rũjũcã ĩna.

Jua ãmojeno suobiare gaye

6 1 Ito yija Oveja Macu papera tunara jotire cajero suobiarajų ĩ ñigãja ticu yu. Ito yirocati juariarã tiĩaña mana sĩgũ busi ruyuquĩ ĩna rãca gagu. Ĩ busija bujo busirise robo bajiro ruyucu. Ado bajiro yi ruyuquĩ ĩ:

—Adojua tigu waya, yi ruyuquĩ ĩ yure.

2 Ĩ ito yijare ti ñucacu yu. Cabaru botigu ĩ rũgõja ticu yu. Ĩ joe jesagu jatura jãi rucoquĩ. Jesara bedo ĩre ĩna jeoja ticu yu. Ito bajiro ĩna yija bero ĩ wajanare rẽtocũgũ waquĩ ĩ.

3 Ito yirocati Oveja Macu suobiarajų gajejų ñigãquĩ ĩ. Ito yija gãji tiĩaña macu ĩ busija tuocu yu:

—Adojua tigu waya, yi ruyuquĩ ĩ cuni.

4 Ito ĩ yija cabaru sũagũre ti bujacu yu. Ĩ joe jesagure sarera jãi ĩna ĩsija ticu yu. Ado bajiro moare ĩre cũñi ĩna. Masa ĩna queno ñabitire gaye, masa ĩna gãmeri sĩaroti gaye cuni ĩre moare cũñi ĩna.

5 Ito yija bero mucana gajejų suobiarajų ñigãquĩ Oveja Macu. Ito yija gãji tiĩaña macu ĩ busija tuocu yu:

—Adojua tigu waya, yi ruyuquĩ ĩ cuni.

Ĩ ito yija cabaru ñigũre ti bujacu yu. Ĩ joe jesagu rũcuoraga rucoquĩ. 6 Ito yirocati tiĩaña mana wato oca ruyucu. Ado bajiro ruyucu iti:

—Trigo wame cɯtirise bare co rɯmɯ moare waja coji kiloti bɯjare ñaro yiroja. Ito yicõri cebada wame cɯtirise bare co rɯmɯ moare waja ɯdiaji kilos bɯjare ñaro yiroja. Ito bajibojarocati ɯyé ide, ɯ́ye roabare cɯni waja rɯ̃cɯbeto yiroja, yire oca ruyucɯ.

7 Ito yija mɯcana gajejɯ sɯobiarajɯ ñigãquĩ Oveja Macɯ. Ito yija gãji sɯsagɯ tiĩaña macɯ ado bajiro yi ruyuquĩ:

—Adojɯa tigɯ waya, yi ruyuquĩ yɯre.

8 Ito ĩ yija cabaru bodeagɯre ti bɯjacɯ yɯ. Ĩ joe jesagɯ, “Godare Gaye Rotigɯ”, wame cɯtiquĩ. Ĩ bero sɯyagɯ, “Ñeñaro Yigoana Ĩna Ñarojɯ”, wame cɯtiquĩ ĩ. Sĩare gaye moare cũñi ĩna ĩnare. Gãmeri sĩarena, ñio jogarena, ñarisena ito yicõri gãjeronana cɯni ĩnare sĩa rotiñi ĩna. “Adi sita gãna jɯaria buturi batocõri co butu gãna mɯ sĩa jeoja quena”, yi rotiñi ĩna ĩnare.

9 Ito yija bero mɯcana gajejɯ sɯobiarajɯ ñigãquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yirocati Diore rɯ̃cɯbɯorã ĩna soe ĩsisotira casabo tɯ sĩa ecoana ya ɯsi ñacɯ. Dios oca ĩna riasojare, ito yicõri, “Jesure tɯorɯ̃nɯrã ña gɯa”, ĩna yijare ĩnare sĩañi ĩna. 10 Oca sẽoro ado bajiro yicã ĩna:

—Coji ñeñaro yiĩabicɯ ña gɯa Ujɯ mɯ. “Ado bajiro yigɯ yigɯja yɯ”, mɯ yija yiro robo yigɯ ña mɯ. ¿Gɯare sĩanare nocõ yoari ĩnare waja senigɯ̃ yati mɯ? yicã ĩna. 11 Ĩna ito yijare yutabuju botirise ĩnare ĩsiquĩ ĩ. Ito yicõri:

—Tujacãña maji, ɯsiriobesa. Gãjerã mɯa robo bajirã Jesús gayere riasorã yirãji maji. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare sĩacõrã yirãji maji. Ito bajiro ĩna yija bero ĩnare waja senigɯ̃ yigɯja yɯ, yiquĩ Dios ĩnare.

12 Ito yija bero mɯcana gajejɯ sɯobiarajɯ ñigãquĩ Oveja Macɯ. Ito bajiro ĩ yirocati sita iti bɯto ɯeja ticɯ yɯ. Ito yicõri ũmacañi ɯ̃mɯa gagɯ bɯto ñi juaquĩ. Saya bɯto ñiro robo bajiro ñi juaquĩ ĩ. Ito yicõri ñami gagɯ bɯto sũa juaquĩ, rí bɯto sũarise robo bajiro. 13 Ito yicõri ñocõa ũmacɯ̃jɯ gãna jacajɯ quedi queacã ĩna. Higuera wame cɯtiricɯ rica mino iti wẽa batero robo bajiro quedicã ĩna. 14 Ito yija bero macãrɯcɯ̃ro godacoacɯ. Papera jũ tunado bajiro baji godacoacɯ. Gɯ̃ta yucɯri, ruja yogari cɯni gajerojɯ iti cɯni rɯ̃gɯ̃roca yiquĩ Dios. 15 Ito bajijare ɯjarã rotiri masa gɯ̃ta gojerijɯ rudi sãja wacã ĩna. Ito yicõri gɯ̃tagãri wato rudi sãja wacã gãjerã. Ĩna rãcati surara ɯjarã, ñasarã, niyeru jairã, sẽorã, waja mano moari masa, gãjerã queno ñari masa cɯni rudi jedicoacã ĩna. 16 Ito bajiro rudicõri gɯ̃ta yucɯrire, gɯ̃tagãrire cɯni ado bajiro yicã ĩna:

—Gɯare quedi jea biaya ɯjɯ ya cumurojɯ rujigɯ gɯare ĩ tibititoni. Ito yicõri Oveja Macɯ gɯa ñeñaro yirise waja gɯare senibititoni, gɯare quedi jea biaya, yicã ĩna gɯ̃ta yucɯrire.

17 Ija ito bajiro iti bajija masa ĩna ñeñaro yirise waja seniri rɯmɯ ñacãro yiroja. Ito bajiri ñimɯ itire rudi masigɯ̃ macɯ yiguĩji.

Ĩ ñarãre Dios ĩ tirɯ̃nɯre gaye

7 1 Ito bero ángel mesa jɯariarã ticɯ yɯ. Ũmacañi ĩ joejea wadiri dɯja waquĩ sĩgɯ̃. Ĩ quedi sãja warojɯa waquĩ gãji. Warubɯjɯa waquĩ gãji. Gãji gaje dɯja warubɯjɯa waquĩ. Itojɯ ejacõri mino wẽa rotibisĩ ĩna. Ito bajiri adi sita joe, riaca jajosa joe cɯni mino wẽabiticɯ. Ito bajicõri yucɯ joe cɯni mino wẽabiticɯ. 2 Ito bajiroca ũmacañi ĩ joejea wadiri dɯja gãji ángel ĩ wadija ticɯ yɯ. Dios catitĩñagɯ̃ wame wõroti gaye rɯcocõri ĩ wadija ticɯ yɯ. Ejacõri gãjerã

ángel mesa adi sitare, riaca jajosa cuni, Dios ĩ ñeño rotianare oca sẽoro ado bajiro awasã gotiquĩ ángel:

3 —Mani Ujʉ Dios ya moari masa ya rioweca Dios wame wõrã yirãji mani ĩnare. Mani wõroto riojʉa adi sita, riaca jajosa, yucure cuni ñeñobesa mʉa maji, yiquĩ ángel Dios ĩ ñeño rotianare.

4 Ito yija bero, “Adocõ ñama mʉa wame wõrona”, yire oca ruyucu. “Ĩna ñama jʉa gubojeno buturi gãna. Jeyaro ciento cuarenta y cuatro mil Israel sita gãna ñama ĩna”, yire gaye oca ruyucu. 5 Ado bajiro wame cuticã jʉa gubojeno buturi gãna, Israel sita gãna: Judá ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. Rubén ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. Gad ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. 6 Aser ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. Neftalí ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. Manasés ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. 7 Simeón ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. Leví ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. Isacar ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. 8 Zabulón ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. José ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. Ito yicõri susari Benjamín ñayoru janerãbatia doce mil ñacã. Ĩna ñacã Dios wame wõ ecorona.

Jãjarã botirise sãñarã

9 Ito yija bero ujʉ ya cumuro riojo, ito yicõri Oveja Macu riojo jãjarã masa ticu yu. Ĩna ñacã co sita gãna ruyabeto, co oca ruyabeto busirã, co cuto gãna ruyabeto, ito yicõri co butu gãna ruyabeto ñacã ĩna. Cõĩaja jediado manicã ĩna. Yutabujuri botirise sãñacõri ĩna ya ãmorijʉ rujaño caeri rucocã ĩna. 10 Ado bajiro oca sẽoro awasã busicã ĩna:

> Dios rotira cumurojʉ rujigu, ĩ ñami manire masorocu. Ito yicõri Oveja Macu ĩ cuni manire masorocuti ñami, yicã ĩna.

11 Ito bajiro ĩna yiroca riti ángel mesa ñajediro, bucurã, jʉariarã tiĩaña mana cuni ujʉ ya cumuro riojo Diore rũcubuorã ñini rũjũcõri ĩna ya rio sita cũoro muqueacã ĩna. 12 Diore rũcubuorã ado bajiro yicã ĩna:

> Mu ña rũcubuoru. Mu ña rẽtoro ñasagu. Mu ña rẽtoro masigũ. Mu ña rẽtoro queno yigu. Mu ña masa jeyaro ĩna rũcubuogu. Mu ña rẽtoro sẽogũ. Ñimu gãji mu rẽtoro sẽogũ maquĩji. Mu ña Dios gua Ujʉ. Ito bajiroti ñatĩñama mu. Ito bajiroti bajitĩñajaro. Itocõ ña. Amén, yicã ĩna.

13 Ito yija sĩgũ bucugu yure seniĩaquĩ:

—¿Ñimarã ñati botirise sãñarã? ¿No gãna wadiyijari ĩna? yiquĩ ĩ yure.

14 Ito ĩ yijare ado bajiro cudicu yu:

—Masibea yu. Mu muri masigũja. Yure gotiya, yicu yu ĩre.

Yu ito yijare:

—Ĩna ñama buto tõbujabojarãti ĩna ñeñaro yirisere jidicãcõri, rũmúa ujʉre rẽtocũana. Ĩna ñeñaro yirisere coeñi Oveja Macu, ĩ ya rína. Ito bajiri yutabujuri boti quenarise sãñama ĩna, yiquĩ ĩ yure. 15 Ito bajicõri ujʉ ya cumuro riojo Diore rũcubuo ñama ĩna. Ito yicõri ĩ ya wire ũmua, ñami cuni ĩre moa ĩsiama ĩna. Ito bajiri ĩ masirisena ĩnare codetĩñagũ yiguĩji Dios. 16 Ito bajiri jʉaji ñiocõmena yirãji ĩna. Jʉaji idi ãmomena yirãji ĩna. Ito yicõri ũmacañi jʉaji asi jeobicu yiguĩji ĩnare. Ito bajiri asirise tuoĩamena yirãji ĩna. 17 Ujʉ ya cumuro riojo ñagũ Oveja Macu, ĩnare codegu yiguĩji. Oveja coderi masu robo bajiro ĩnare codegu yiguĩji ĩ. Ide catitĩñare gaye idijaro ĩna yirocu, ĩnare tũa

wacu yiguĩji Oveja Macu. Ĩna ya cajeari yago ide wejacãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri wanurã, tudi otimena yirãji ĩna ĩja, yiquĩ ĩ yure.

Ruyariju suobiaraju ñigãre gaye

8 [1]Ito yija Oveja Macu jua ãmojeno suobiaraju ruyariju ñigãquĩ ĩja. Ito bajiro ĩ yiroca yoa busari treinta minutocõ ũmacũju macãrucũroju oca manoti ñacu. [2]Ito bajija bero jua ãmojeno ángel mesa Dios riojo ĩna rũgõja ticu yu. Jua ãmojeno trompeta jutiragari boca ãmicã ĩna. [3]Ito yija gãji ángel oro tẽroju soeja suti quenarise sãcõri ejaquĩ. Diore rũcubuorã ĩna soe ĩsisotira casabo riojo rũgõquĩ ĩ. Ito yicõri jaje soeja suti quenarise boca ãmiquĩ ĩ. Iti ñacu, Dios ñarã Diore ĩna busiroca soe ĩsiroti. Ito yicõri uju ya cumuro riojo Diore soe ĩsira casaboju Diore soe ĩsiquĩ ĩ. Orona ĩna menira casabo ñacu iti casabo. [4]Ito bajiro ĩ soe ĩsija bueri queno suti quenarise bue ejacu Diore. Dios ñarã ĩre ĩna busirise cuni ejacu ĩ tu. [5]Ito yija ángel Diore ĩna soe ĩsira casabo gaye ĩ rucori tẽroju rĩti yorise sã dajoquĩ. Ito yicõri adi sitare rĩti yorise yua queoquĩ. Ito bajiro ĩ yijare bujo ĩ borea yirise ñacu. Bujo oca cuni ruyucu. Ito yicõri guijoro ruyucu. Ito bajicõri sita uecu. Ito bajirise ticu yu, yu cãiroju.

Jutiragari gaye

[6]Ito yija bero trompeta wame cutirisena jutirona ruco yucãcã ángel mesa jua ãmojeno ñarã.

[7]Cajero gagu jutisuoquĩ. Ĩ jutirocati ide bura cujiri sitaju quedi queacu. Ito yicõri jea ũjurise rí wusarise quedi queacu. Iti quedi quearoca sita gudareco adojua busacõ ua jedicoacu. Yucu cuni gudareco adojua busacõ uacu. Ta cati cuni ua jedicoacu.

[8]Ito bero gagu ángel jutiquĩ. Ĩ jutirocati gũtagũ bajiro ũjucõri riaca jajosaju quedi roacu. Ito bajiroca riaca jajosa gudareco adojua busacõ rí godo wedicu. [9]Ito bajiri riaca jajosa gãna gudareco adojua busacõ cõ jedicoacã ĩja. Ito yicõri gudareco adojua busacõ cuma bucuri ruja jedicoacu ĩja.

[10]Ito bero gagu ángel jutiquĩ. Ĩ jutirocati ũmacũju gagu ñocõa jaigu quediquĩ. Jea ũjurise bucu bajiro quediquĩ ĩ. Riacari, ide ũmaburi gojeri gudareco adojua busacõ quedi roaquĩ ĩ. [11]"Sũerise", wame cutiquĩ ĩ ñocõamu. Ito bajiri gudareco adojua busacõ sũerise godo wedicu ide. Ito bajiri itire idicõri masa jãjarã godacã.

[12]Ito bero gagu ángel jutiquĩ mucana. Ĩ jutirocati ũmacañi ũmua gagu gudareco adojua busacõ ñeñaquĩ. Ito yicõri ñami gagu gudareco adojua busacõ ñeñaquĩ. Ñocõa cuni itocõti ñeñacã. Ito bajiri gudareco adojua busacõ busubiticã ĩna. Ũmua gagu juariajiri cõrecõ busubitiquĩ. Ñami gãna cuni iticõti busubiticã.

[13]Ũmacũju ti muoca yigu, ga ĩ wutija ticu yu. Ado bajiro oca sẽoro busi ruyuquĩ ĩ:

—Bujato bajiro wado ya adi sita gãnare. Udiarã ángel mesa jutimena ĩna jutiroca buto tõbujarã yirãji adi sita gãna. Bujato bajiro yiroja ĩnare, yi ruyuquĩ ĩ yu tuoja.

Susabiti goje gaye

9 [1]Ito bero co dujamo ñagũ ángel jutiquĩ mucana. Ĩ jutirocati sĩgũ ñocõa robo bajigu ado jacaju ĩ quedi queaja ticu yu. Quedi queacõri susabiti

goje soje janado boca ãmiquĩ ĩ. 2 Ito yicõri iti sojere janaquĩ ĩ. Ĩ janagoroca jairo ũjurime bueri robo bajiro mujacu. Jairo bue dajacõri rãitĩacoacu. Ito bajicõri ũmacañi cuni ruyubitiquĩ. 3 Iti bueri wato ñimia jãjarã wuti batacã adi macãrucũrore. Cotiwãja robo bajiro toarã ñacã ĩna ñimia. 4 "Tare, yucure, oteja judirisere cuni ba ñeñobesa mua", Dios ĩ yicãna ñañi ĩna. " 'Ãni ñami Dios yagu', wame wãñamenare riti usirioro yiba mua", Dios ĩ yicãna ñañi ĩna. 5 "Masare usirioro yiba", Dios ĩ yiana ñabojarãti, "Masare sĩama", ĩ yiana meje ñañi ĩna. "Co dujamocõ ũmacañicõ masare rujuri juniroca yiba", Dios ĩ yicãna ñañi ĩna. Masare rujuri juniroca ĩna yija, cotiwãja ĩ toaro bajiro junirã ñacã ĩna. 6 Iti rumuri iti ejaroca buto goda ãmorã yirãji masa. Ito bajibojarocati goda masimena yirãji ĩna. Ejori goda ãmobojarãti godamena yirãji ĩna.

7 Yu tija ñimia cabarua robo bajirã ñacã. Gãmeri sĩarona ña yucãna robo bajiro bajicã ĩna. Ĩna ya rijogari joe oro bedori bajirise jesacã ĩna. Ito yicõri ĩna ya riori, masu rio bajiroti bajicu. 8 Ĩna ya joa romia joa bajirise ñacu. Ito yicõri ĩna ya guji yai guji bajirise ñacu. 9 Ĩna ya ruju cuní gaye come wero robo bajirise ñacu. Ĩna wutija ĩna ya caerori cabarua jãjarã ĩna ũmaquediro bajiro ruyucu. Gãmeri sĩarã warã jãjarã cabarua tunuricori ĩna tũa waro bajiro ruyucu. 10 Cotiwãja jotia robo bajiro jotaga cutirã ñacã ñimia. Ito bajiri co dujamocõ ũmacañicõ masare rujuri juniroca yi ñacã ĩna. 11 Ĩna ñimia uju sĩgũ ñaquĩ. Susabiti goje gagu ñaquĩ ñimia uju. Ángel ñagoru ñaquĩ ĩna uju. Hebreo ocana Abadón wame cutiquĩ ĩ. Griego ocana Apolión wame cutiquĩ. "Ruyuriori masu", yireoni ña iti.

12 Ito bajiro rẽtacu cajero tõbujasuoroti gaye. Ito bero juaji gaye ruyacu mucana.

13 Ito yija bero gagu ángel jutiquĩ mucana. Ĩ jutirocati Dios riojo ĩre soe ĩsira casabo juaria saburi sabu cutiri casabo wato oca ruyucu. 14 Ito juti ruyucacure ado bajiro oca goti ruyucu:

—Éufrates wame cutirisa tu juariarã ángel mesa ñagoana sia cũanare õjaña, yire oca ruyucu.

15 Ito bajiri juariarã ángel mesa ñagoanare õjaquĩ ĩ. Gudareco adoju busacõ masare sĩajaro yirocu, ĩnare õjaquĩ ĩ. "Iti rodoti, ĩ ũmacañiti, iti rumuti, iti horati ĩnare sĩama", yi goticãna ñañi ĩna. 16 "Doscientos millones surara cabaru joeju jesarã ñama", yire gaye oca tuocu yu.

17 Ito yirocati yu cãirouju cabaru joe jesarãre ticu yu. Ĩna ya ruju cuní gaye ricati riti ñacu. Gãjerã sũarise, gãjerã sumearise, gãjerã bodearise cuní cuticã ĩna. Yai rijoga bajiro rijoga cuticã ĩna cabarua. Ĩna ya riseriju bueri, jea, ito yicõri azufre wame cutirise cuni budicu. 18 Iti udiaji gaye cabarua ya riseriju budicati gudareco adoju busacõ masare sĩacu iti. Jãjarã masare jeana, buerina, ito yicõri azufre wame cutirisena cuni masare sĩacã ĩna. 19 Ĩna ya riserina, ĩna ya jotiarina cuni masare sĩa masirã ñacã cabarua. Ĩna ya jotiari ãña robo bajiro rijoga cuticu. Ito bajiri ĩna ya jotiarina masa ĩna tõbujaroca yicã ĩna.

20 Jãjarãre sĩacã ĩna. Ĩnare sĩaja tibojarãti ĩna ñeñaro yirise jidicãbiticã gãjerã. Rũmúare rũcubuo jidicãbiticã ĩna. Rũcubuorona ĩna meniana ñacã. Oro, plata, bronce wame cutirisena, gũta, yucuna cuni menicã ĩna ĩnare rũcubuorona. Ĩna menire tirise meje, warise meje, tuorise meje ñabojarocati itire rũcubuotĩñacã ĩna. 21 Gãjerãre sĩa jidicãbiticã ĩna. Masare ĩna rojarise

jidicãbiticã ĩna. Romiare ĩna ajerise jidicãbiticã. Ĩna rinirise cuni jidicãbiticã ĩna.

Dios ñaro gagu ángel papera tunara joti rucogu

10 1 Ito yija gãji ángel sẽogũ ũmacũju ĩ ruji wadija ticu yu. Ide bueri wato ruji wadiquĩ ĩ. Ĩ ya rijoga weca bue bedo ñacu. Ĩ ya rio ũmacañi ũmua gagu bajiro yocu. Ĩ ya ñicuri jea ũjurise curise bucu robo bajiro bajicu. 2 Ĩ ya ãmoju papera tunara joti õjacõri rucoquĩ. Ruji ejacõri ĩ ya gubo riojocaduja riaca jajosa cuda roaquĩ ĩ. Ĩ ya gãcoduja gubo boeju cuda cũquĩ. 3 Ito yicõri oca sẽoro awasãquĩ. Yai awasãro bajiro ruyucu ĩ awasãja. Ĩ awasãrocati jua ãmojeno bujoa busi ruyucã. 4 Bujoa oca ruyurise ucarocu yibojacu yu. Iti ucagu wagu yu yirocati ũmacũju ado bajiro oca ruyucu yure:

—Jua ãmojeno bujoa oca ruyurise gãjerãre gotibesa. Ucabesa itire, yire oca ruyucu yure.

5 Ito yija bero co duja gubo riacaju cuda rũgõcõri gaje duja gubo boeju cuda cũgũ, ĩ ya ãmo riojocaduja ũmacũju ĩ ñumuoja ticu yu. 6 Riti bajiro yiroja yirocu, “Dios catitĩñagũ ĩ tiro riojo ado bajiro ya yu”, yiquĩ ĩ. Dios ñami ũmacũju macãrucũrore rujeoru. Sita, riacari curise, ito yicõri jeyaro itiju ñarise rujeoru ñami ĩ. Riti bajiro yiroja yirocu, Dios ĩ tiro riojo ado bajiro ya yu:

—Ñe sejare mano yiroja ĩja. 7 Susagu ángel jua ãmojeno ñagũ ĩ jutiroca, “Ado bajiro yigu yiguja yu”, Dios ĩ yiado bajiroti yigu yiguĩji ĩ. Jane mejeju masare iti gaye goti jeobisĩ ĩ maji. Ĩre goti ĩsiri masare riti gotiñi ĩ. Ĩnare ĩ gotiado bajiroti rẽtaro yiroja ángel susagu ĩ jutija, yiquĩ ĩ.

8 Ito bajiro ĩ yija bero ũmacũju oca ruyucati tudi ruyucu yure mucana. Ado bajiro yi ruyucu yure:

—Ángel ĩ ya riojocaduja riacaju cuda roacõri, boeju cuda cũgũ tu wasa. Papera tunara joti ĩ rucorise ãmiña, yire oca ruyucu yure.

9 Ito bajiro iti ruyuja tuocõri, ángel tu wacu yu. Ĩ tu ejacõri papera tunara jotiacã ĩre senicu yu. Yu senija ado bajiro yure cudiquĩ ĩ:

—Ĩmo baya. Iti mu baja beroa ide robo bajiro ibisitiro yiroja mu ya rise. Ito bajibojarocati iti mu baja bero ñeme jiacõri mure jeraga juniro yiroja, yiquĩ yure.

10 Ito ĩ yirocati ãmoju ĩ rucorise papera ãmicu yu. Itire ãmicõri bacu yu ĩja. Beroa ide robo bajiro ibisiticu iti yu baja. Ito bajibojarocati iti yu baja bero yu ya jeragaju buto junicu. 11 Yu baja beroju ado bajiro yure gotiquĩ ĩ:

—“Co butu gãna ruyabeto, co sita gãna ruyabeto, co oca ruyabeto busirãre, ito yicõri ujarã ñarocõreti ado bajiro rẽtaro wado yiroja”, Dios ĩ yire gaye mucana tudi goti quenore ña mure, yiquĩ ángel yure yu cãiroju.

Juarã busi ejabuari masa gaye

11 1 Ito yija bero cõĩara jãi, yoari jãi yure ĩsiquĩ. Ĩsicõri ado bajiro yure gotiquĩ ĩ:

—Ĩmo, ãmiña. Yu ya wire yure rũcubuorã masa ĩna minijuara wire cõĩatẽña. Yure ĩna soe ĩsira casabore cuni cõĩama. Ito yicõri yure rũcubuorãre cõĩama. 2 Yu ya wi riojo ñari tũcũrore cõĩabeja. Yure boca ãmimena ya tũcũro ña iti tũcũro. Yu ñarã meje ñama ĩna. Udia rodo gaje rodo gudarecocõ yu

ya cuto ñeñaro yi ucurã yirãji ĩna. 3 Ito bajiri jũarã yu gaye busirã yure busi ejabua waronare cõagũ yiguja yu. Udia rodo gaje rodo gudarecocõ yu gayere busi ñarã yirãji ĩna. Bojori bujarã ĩna sãñarise sãñarã yirãji ĩna, yiquĩ Dios yure.

4 Adi macãrucũro Uju Dios riojo, olivos wame cutiricu juagu ña. Ito yicõri jeobusuora tutu jua tutu ña. Iti robo bajiro bajirã ñama jũarã ĩre busi ejabuarã. 5 Ĩna wajanare ĩna ñeñaro yi ãmoja, ĩna ya riserina jea bucã ĩna. Ito bajiro yicõri ĩna wajanare soe jeocã ĩna. No ĩnare ñeño ãmorãre ito bajiroti soecã ĩna. 6 Ide quedire ĩna ãmobeja, idere camota masirã ñacã ĩna. Dios gaye ĩna riasoroca ide quedibe yirona camotacã ĩna. Idere rí iti godo wediroca yi masirã ñacã ĩna. Ito yicõri adi sita ñarise jeyaro iti juniroca yi masirã ñacã ĩna. Ĩna ãmorocõ yisoticã ĩna itire.

7 Diore ĩna busi ejabuarise gajanoaroca susabiti goje gagu guijogu ĩna tu muja ejaquĩ. Ĩnare ñia rẽtocũquĩ ĩ. Ito yicõri ĩnare sĩaquĩ ĩ. 8 Ĩnare sĩacõri jaja cuto ma gudareco ĩna ya rujurire cũquĩ susabiti goje gagu. Mani Ujure ĩna sĩara cuto ñacu iti cuto. Iti cuto gãna ñeñaro yirã ñari Sodoma cuto gãna, ito yicõri Egipto gãna bajiro bajirã yicã ĩna. 9 Udia rumu gaje rumu gudarecocõ maju Diore busi ejabuari masa ya rujuri cũñacu. Masa jeyaro, co butu gãna ruyabeto, co oca ruyabeto busirã, co sita gãna ruyabeto ĩna ya rujurire ticã. Ĩna yuje ãmobojarocati masare camota ñaquĩ susabiti goje gagu. 10 Busi ejabuari masa jũarã ĩna godaja ticõri, wanucã adi sita gãna. Wanusarã ñarã basa menicã ĩna. Ito yicõri waja manoti gãmeri gajeoni ĩsicã ĩna. "Ĩna jũarã Diore busi ejabuari masa tudi manire usirioro yimenaji", yi tuoĩarã wanucã iti cuto gãna.

11 Ito bajibojarocati udia rumu gaje rumu gudarecocõti ĩre busi ejabuarã jũarã tudi ĩna catiroca yiquĩ Dios. Ito bajiro ĩ yijare wumu rũgũcã ĩna. Ĩnare ti ñabojana ĩna wumu rũgũja, ti ucacã. 12 Ito yija bero oca sẽoro ũmacũju oca ruyucu ĩna jũarãre:

—Adoju muja waya, yire gaye oca ruyucu ĩnare.

Ito yija bero ide buerina muja wacã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna muja waja, ĩna wajana ñabojana ĩnare ticã. 13 Ĩna muja warocati adi sita buto uecu. Iti cutore mil wiri iti ñaja, cien ñari wiri juja quedicu. Sita uerisena siete mil ñarã masa godacã. Gãjerã cati ruyarã ti ucacõri güicã ĩna. Ito bajiri ũmacũju gagu Diore rũcubuocã ĩna.

14 Ito bajiro rẽtarise adi rãca masa ĩna tõbujarise juaji rẽtasuocu. Nocõ mejeti mucana masa ĩna tõbujaroti rẽtacu.

Jua ãmojeno ñagũ Dios ñaro gagu ĩ jutire gaye

15 Ito yija bero susagu jua ãmojeno ñagũ ángel jutiquĩ. Ĩ jutirocati ũmacũju oca sẽorise ruyucu yu tuoja. Ado bajiro yi ruyucu iti:

Adi macãrucũro gãna ñajediro rotirona ñama Dios mani Uju, ito yicõri Cristo cuni. Ujarã roti masirã ñatĩñarã ñarã yirãji ĩna, yire oca ruyucu ũmacũju yu tuoja.

16 Ito yiroca veinticuatro ñarã bucurã Dios riojo uju ya cumuroriju rujirã ñini rũjũcõri sitaju ĩna ya rio muqueacã ĩna. Ito bajiro yicã ĩna Diore rũcubuorã. 17 Ado bajiro busi ruyucã ĩna:

Guare queno ya gua Uju mu. Rẽtoro masigũ ña Dios mu. Ñimu gãji mu robo masigũ mami. Iti rumuju gagu ña mu, adocãta gagu cuni. Ijariju

cuni ñatĩñagũ yigu̱ja mu̱. Bu̱to masigũ ñari adocãta masare rotisu̱oa mu̱. Ito bajiri, “Queno ya mu̱”, ya gu̱a mu̱re.

18 Mu̱re masimena co sita gãna ru̱yabeto mu̱re ti junisinicã ĩna. Ĩna tõbu̱jaroca mu̱ yira ru̱mu̱ ejacoaju̱ ĩja. Ito yicõri godarãre waja mu̱ seniri ru̱mu̱ ejacoaju̱. Mu̱re moa ĩsicõri ĩna mu̱re goti ĩsire waja, waja yira ru̱mu̱ ejacoaju̱ ĩja. Mu̱ ñarã mu̱re rũcu̱bu̱oanare mu̱ waja yira ru̱mu̱ ejacoaju̱. Ñasarã, ñasa menare cuni mu̱ ñarã ĩna ñajare ĩnare waja yigu̱ yigu̱ja mu̱. Ito yicõri adi sita gãnare ñeñaro yirãre mu̱ ruyurioroti ru̱mu̱ ejacoaju̱, yicã veinticuatro ñarã bu̱cu̱rã Diore rũcu̱bu̱orã.

19 Ito yija bero ũmacũju̱ Dios ya wi iti janaja ticu̱ yu̱. Iti wi totiju̱ Dios ĩ rotirise sãñari jedo iti ñaja ticu̱ yu̱. Iti yu̱ tirocati bu̱jo jaquĩ. Ito yicõri bu̱to bu̱siquĩ. Iti wato guijorise ruyucu̱. Sita cu̱ni u̱ecu̱. Ito yicõri ide bu̱ra cujiri guijoro jaje quedicu̱.

Romio tu̱ jino robo bajigu̱ bu̱cu̱ ĩ ejare gaye

12 1 Ito bero ũmacũju̱ ijariju̱ rẽtaroti ruyucu̱ yu̱re. Ũmacañi ĩ yorise bajirise saya sãñacõ iso romio. Ũmacañi ñami gagu̱ joe rũgõcõ iso. Iso ya jesara bedoju̱ ju̱a gu̱bojeno ñocõa ñacã. 2 Macu̱ sãñagõ ñacõ iso. Ito bajiri macu̱ cõgõ awasãcõ. Iti junijare oca jai ñacõ iso. 3 Ũmacũju̱ ija rẽtaroti gaye gaje ruyucu̱. Iso tu̱ jino robo bajigu̱ sũagũ bu̱cu̱ ñaquĩ. Ju̱a ãmojenogãri rijoga cu̱tiquĩ ĩ. Ju̱a du̱jamocõ saburi sabu cu̱tiquĩ. Ito yicõri co rijoga ru̱yabeto jesara bedo jesaquĩ. 4 Ñocõare gu̱dareco adoju̱a bu̱sacõ ĩ ya jotiana ja ñajõquĩ ĩ. Ito bajiri sitaju̱ quedi queacã ĩna ñocõa. Ĩ jino robo bajigu̱ bu̱cu̱, macu̱ cõgõ tu̱ tujaquĩ. “Ĩ rujearocati ĩre bacu̱ja”, yirocu̱ tujaquĩ ĩ. 5 Ito ĩ yiroca ũmu̱gũ macu̱ cu̱ticõ iso. Masa jeyaro Ũju̱ ñarocu̱ ñaquĩ ĩ. Dios ĩ cũru̱ ñari sẽoro roti masiquĩ. Iso ru̱coja bero u̱ju̱ ya cumuro Dios ĩ rujiro tu̱ ĩre ãmi ejacã ĩna. 6 Ito yirocati masa manoju̱ rudicoacõ macu̱acã jaco. Itoju̱ iso ñarotiju̱ ñacãcu̱ Dios ĩ cũraju̱. Itoju̱ mil doscientos sesenta ru̱mu̱ri codequĩ Dios isore.

7 Ito yija bero ũmacũju̱ ĩna gãmeri sĩaja ticu̱ yu̱. Ángel mesa Miguel u̱ju̱ rãca ñarã, ángel mesa ñagoana jino robo bajigu̱ bu̱cu̱ ñarã rãca gãmeri tãcã ĩna. 8 Miguel mesare rẽtocũbiticã ĩna. Ito bajiri ũmacũju̱ Dios tu̱ ña masibiticã ĩna ĩja. 9 Ito bajiro ĩna yijare jino robo bajigu̱ bu̱cu̱re bucõaquĩ Dios. Dios ĩ bucõaru̱ti ñami rũmúa u̱ju̱ Satanás wame cu̱tigu̱. Ĩti ñami jane mejeju̱ jino robo godo wediru̱. Ĩti ñami masa jeyarore ru̱ogu̱. Ĩ ñarã Dios tu̱ ñagoana rãcati bucõaquĩ Dios adi sitaju̱ ĩna ñatoni.

10 Ito yija ũmacũju̱ oca sẽoro ado bajiro ruyucu̱:

—Masare masorocu̱ ñacãmi Dios ĩja. Ito bajiri mani Ũju̱ ñarocu̱ ñami ĩ. Ĩ masirise cu̱ni ĩorocu̱ ñacãmi. Ĩ Macu̱ Cristo cu̱ni ĩ masirisena rotirocu̱ ñacãmi. Rũmúa u̱ju̱re bucõacacu̱ ñami ĩ. Ĩ bucõaru̱ti ñami Cristore tu̱orũnu̱rãre oca menigũ. Ũmu̱a, ñami cu̱ni Dios ĩ tiro riojo mani ñarãre oca meni ãmobojagu̱, “Seti cu̱tiama ĩna”, yisotibojami ĩ Diore. 11 Mani ñarãju̱a ĩre rẽtocũcã ĩna. “Ĩ ya rína mani ñeñaro yirisere coe jeogu̱ yiguĩji Oveja Macu̱”, yi tu̱oĩacõri rũmúa u̱ju̱re rẽtocũcã ĩna. “Cristo oca mani riasoja ticõri, manire sĩarã yirãji”, yi tu̱oĩa güibiticã ĩna. “Manire ĩna sĩa ãmobojarocati Dios ocare jidicãmenaji mani”, yi tu̱oĩacã ĩna. Ito bajiro yicõri rũmúre rẽtocũcã ĩna. 12 Rũmúre ĩna rẽtocũja ticõri, wanu̱ña ũmacũju̱ gãna mu̱a. Mu̱a adi sita

gãnareama bʉjato bajiro yiroja. Mʉa riaca jajosa gãnare cʉni bʉjato bajiro yiroja. Mʉa tʉjʉ rujicoami rʉ̃mʉ́ ĩja. Ito bajiri bʉjato bʉjarã wana ya mʉa. “Yoari mejeti yʉ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios”, yirocʉ bʉto junisiniami rʉ̃mʉ́ adocãta, yi ruyucʉ oca ũmacʉ̃jʉ.

13 “Adi sitajʉ cõami Dios yʉre”, yi ti masicõri, romio macʉ rʉcorore sʉyaquĩ jino robo bajigʉ bʉcʉ. 14 Isore ĩ sʉyabojarocati ga caero jʉa caero cʉrise bʉcʉ isore ĩsicã ĩna iso wʉtitoni. Ito bajiri masa manojʉ iso ñarojʉ jinore wʉti rudi wacõ iso. Itojʉ ʉdia rodo gaje rodo gʉdarecocõ isore bare ecacõri tirʉ̃nʉ ñaquĩ Dios. 15 Iso rudija ticõri, isore sĩa ãmoquĩ jino robo bajigʉ. Ito bajiri ĩ ya risena ide buquĩ isore rurocʉ. 16 Ito bajiro ĩ yibojarocati sita ejabʉacʉ isore. Rʉ̃mʉ́ ide ĩ bubojare sitati udi ãmi jeocõcʉ. 17 Iti ito bajija ticõri, bʉto romiore junisiniquĩ jino robo bajigʉ. Isore sĩa masibiticõri iso janerãbatiare tãgʉ̃ waquĩ rʉ̃mʉ́. Ĩna ñama Dios rotirise cʉdirã. Ito yicõri Jesucristo oca tʉorʉ̃nʉ sʉyarã ñari bojomenati masare goti batorã ñama ĩna. 18 Ĩnare sĩa ãmogʉ̃ jino robo bajigʉ riaca jajosa tʉnima jajʉjʉ bocati ñacãquĩ ĩ, yʉ cãirojʉ yʉ tija.

Jʉ̃arã guijorã tiya mana gaye

13 1 Ito bero yʉ cãirojʉ sĩgʉ̃ guijogʉ tiya macʉ ĩ maja wadija ticʉ yʉ. Jʉa ãmojenogãri rijogari cʉtigʉ ñaquĩ ĩ. Jʉa dʉjamocõ saburi cʉtiquĩ ĩ. Co saburi rʉyabeto come bedori jesacʉ. Ĩ ya riowecarijʉ wame wãñacʉ. Wame ñeñarise iti ñajare itire ti te ñaquĩ Dios. 2 Ĩ guijogʉ yʉ ticacʉ, yai robo bajiro bajiquĩ. Oso wame cʉtigʉ bajiro cʉrise gʉbo cʉtiquĩ ĩ. Yai jaigʉ bʉcʉ robo bajiro rise cʉtiquĩ ĩ. Guijogʉre queno ĩ masiroca yiquĩ jino robo bajigʉ. Ito yicõri ĩ rujiri cumurojʉ ĩre rojoquĩ guijogʉre. Ito yicõri masare ĩ roti masiroca yiquĩ jino robo bajigʉ. Ito bajiri jino robo bajigʉ bajiroti roti masiquĩ guijogʉ cʉni. 3 Guijogʉ coga ĩ ya rijogajʉ ĩre ĩna sĩabojare cami cʉtiquĩ ĩ. Ĩ ya cami yaticoayija yʉ tija. Ĩ catija ticõri, adi sita gãna ñarocõti ĩre ti ʉcacã. Ito bajiri ĩre rʉ̃cʉbʉo sʉyacã ĩna. 4 Guijogʉ ĩ roti masiroca jino robo bajigʉ ĩ yijare, jino bʉcʉjʉare rʉ̃cʉbʉocã masa. Ito yicõri guijogʉre cʉni rʉ̃cʉbʉocã ĩna. Ĩre rʉ̃cʉbʉorã ado bajiro yicã ĩna:

—Ñimʉ gãji ãni guijogʉ robo bajigʉ mami. Ñimʉ gãji ĩre tã rẽtocũgʉ̃ mami, yi rʉ̃cʉbʉocã masa guijogʉre.

5 “Yʉ ña rẽtoro ñasagʉ. Ñimʉ gãji yʉ robo bajigʉ maquĩji”, yiquĩ guijogʉ. Ito yicõri Diore ñeñaro bʉsituquĩ ĩ. Cuarenta y dos ũmacañicõ roti ñaquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõaquĩ Dios. 6 Dios ĩ tʉoro riojo ĩre bʉsituquĩ ĩ. Dios wamere ñeñaro bʉsiquĩ ĩ. Dios ya wire cʉni ñeñaro bʉsiquĩ ĩ. Ito yicõri ũmacʉ̃jʉ gãnare cʉni bʉsituquĩ ĩ. 7 Dios ñarã rãca gãmeri tãcõri ĩnare rẽtocũquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yibojarocati ticõaquĩ Dios ĩre. Ĩre rẽobitiquĩ Dios maji. Ito bajiri co butu gãna rʉyabeto, co cʉto gãna rʉyabeto, co oca rʉyabeto bʉsirã, ito yicõri co sita gãna rʉyabeto roti ñaquĩ guijogʉ. 8 Adi sita gãna ñajediro ĩre rʉ̃cʉbʉo jedicã ĩna. Adi macãrʉcʉ̃rore Dios ĩ rujeoroto riojʉajʉ, “Ãna ñama yʉ ñarã, catitĩñarona”, yiari wame wõcãñi ĩ ya papera tutijʉ. Iti tutire rʉcogʉ ĩ ñami Oveja Macʉ, ĩna sĩarʉ. Iti tutijʉ wame wãñamena guijogʉre rʉ̃cʉbʉocã ĩna, yʉ cãirojʉ.

9 No gãmo goje cʉtirã tʉoya. 10 “Seti cʉtirã ñama ĩna”, ĩna yi ñia ãmi warãma, tubiara wijʉ ãmi warã yirãji. Ito yicõri, “Seti cʉtirã ĩna ñajare sarera jãina ĩnare sĩaja quena”, ĩna yianare sarera jãina sĩarã yirãji ĩna. Ito bajiri

mani Dios ñarã ñari mani tõbʉjabojaja cʉni tʉoĩa ʉsirio yibitirʉja manire. Ito yicõri Diore tʉorũnʉ jidicãbitirʉja manire.

11 Ito yija bero gãji guijogʉ sitajʉ ĩ joejea wadija ticʉ yʉ. Jʉa sabu mʉtacã oveja macʉ saburiacã robo bajiro sabu cʉtiquĩ ĩ. Ito bajibojarocati jino oca robo bajiro ruyucʉ ĩ bʉsija. 12 Cajero gagʉ guijogʉ ĩ bero gagʉre ĩ robo bajiroti ĩ roti masiroca yiquĩ ĩ, ĩre. Ito bajiri masa ĩna sĩabojarʉ cami cʉtigʉre masa ĩre rũcʉbʉoroca yiquĩ ĩ, bero gagʉ. 13 Ĩ cʉni masa tiro riojo guijorise tiyamani ĩoquĩ. Masa ĩna tiro riojo ũmacũjʉ gaye jea ũjʉrise jacajʉ iti quedi quearoca yiquĩ ĩ. 14 Ito bajiro masa ĩna tiro riojo tiyamani ĩ ĩoja, ĩnare rʉogʉ yiquĩ ĩ. Cajero gagʉ guijogʉ ĩ ñaroca riti tiyamani ĩosotiquĩ ĩ bero gagʉ. Cajero gagʉ guijogʉ rujʉ robo bajiro masare meni rotiquĩ bero gagʉ. Cajero gagʉ guijogʉ ĩ ñaquĩ sarera jãina ĩna cami menibojarʉ. Ĩ ya rujʉ robo bajiro masare meni rotiquĩ bero gagʉ. 15 Masa ĩna meni rujeoja ticõri, ĩna menirʉre catiocõri ĩ bʉsiroca, bero gagʉ guijogʉ ĩ yi masiroca yiquĩ cajero gagʉ guijogʉ. Ado bajiro gotiquĩ ĩna meni rujeorʉ: “Yʉre rũcʉbʉomenare sĩaja quena”, yi rotiquĩ yʉ cãirojʉ. 16 Ito yija masa ñajedirore ĩna ya ãmo riojocadʉjare, ito yicõri ĩna ya riowecare wame wõ rotiquĩ ĩ. Ñasari masa, ñasamenare cʉni, niyeru jairã, bojoro bʉjarã, queno ĩna ãmoro robo ñarãre cʉni, gãjerãre moa ĩsiri masare cʉni ĩna ñarocõreti wame wõ rotiquĩ ĩ. 17 Waja ãmorã ĩna ĩsi ãmobojarocati gãmeri ĩsire manicʉ, wame wãñamenare, ĩ rẽojare. Guijogʉ wame ito yicõri ĩ ya número wãñamenare waja gãmere manicʉ ĩnare.

18 “Ito bajiro yireoni ña iti número”, mani yi masi ãmoja, queno itire riasotija quena. Iti número ũmʉgũ wame yireoni ña. Ado bajiro bajicʉ iti número, seiscientos sesenta y seis ñacʉ.

Dios ĩ masoana ĩna basare gaye

14 1 Ito bajija bero Sión wame cʉtiri buro joe, Oveja Macʉre ĩ rũgõja ticʉ yʉ. Ciento cuarenta y cuatro mil ñarã ñacã masa ĩ rãca. Ĩna ya riowecarijʉ Oveja Macʉ wame, ito yicõri ĩ Jacʉ wame wãñacʉ ĩnare. 2 Ito bero ũmacũjʉ oca ruyucʉ. Gũta iti udiro bajiro, bʉjo bʉto ĩ jaro bajiro, ito yicõri arpa wame cʉtirise jãjarã basa ĩna meniro bajiro ruyucʉ. 3 Jʉariarã tiĩaña mana catirã, ito yicõri veinticuatro ñarã bʉcʉrã Dios rotira cumuro tʉ ñacã. Ĩna riojo ciento cuarenta y cuatro mil ñarã mame basa sẽacã ĩna. Adi sita gãna Dios ĩ masoana riti basa sẽa masicã itire. 4 Ĩna ñacã romia rãca ajeĩamena. Ñeñaro yi ãmobiticõri romiare ajeĩabiticã ĩna. Oveja Macʉre cʉdicõri no ĩ warojʉ ĩ rãca wacã ĩna. Adi sita gãna Dios ĩ masoana ñacã. Ito bajiro bajirã ñari ĩna ñacã cajero Oveja Macʉ ñarã, ito yicõri ĩ Jacʉ ñarã ñasʉoana. 5 Ĩna wato sĩgũ socagʉ maniquĩ. Dios ĩ tiro riojo seti mana ñacã ĩna.

Dios ñaro gãna ʉdiarã

6 Ito bero gãji ángel ũmacũjʉ ĩ wʉtija ticʉ yʉ. Ĩ ñaquĩ, “Masare masogũ yiguĩji Dios”, yire oca gotigʉ. Wasoa ecobeto yiroja iti ñatĩñaroti ñari. Co sita gãna rʉyabeto, co butu gãna rʉyabeto, co oca rʉyabeto bʉsirã, ito yicõri co cʉto gãnare rʉyabeto iti oca bʉsirocʉ ñaquĩ ĩ. 7 Ado bajiro sẽoro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Jeyaro masigũ Dios ĩ ñajare, ĩre güija quena. Ito yicõri ĩre rũcʉbʉoja quena. Masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja senira rʉmʉ ejacoajʉ ĩja. Dios ĩ

ñami ũmacũjʉ, jacajʉ cʉni, riacari, ide ũmaburijʉri cʉni menirʉ. Ito bajiro yirʉ ĩ ñajare ĩre rũcʉbʉoja quena, yi ruyuquĩ ángel ũmacũjʉ.

8 Ito bero mʉcana gãji ángel ĩ wʉtija ticʉ yʉ. Ado bajiro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Babilonia wame cʉtiri cʉtore, ito yicõri iti cʉto gãnare cʉni ruyurioquĩ Dios. Babilonia gãna gãjerã ĩna ñeñaro yitoni ʉsirio codecã ĩna. Sĩgũ ʉyé ide queagʉ ĩ ʉsirio codero bajiro yicã ĩna, yi ruyuquĩ ángel.

9 Ito bero gãji ángel ticʉ yʉ. Ĩna ʉdiarã ticʉ yʉ jeyaro. Ado bajiro oca sẽoro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Guijogʉre rũcʉbʉorãre ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. Ĩ ya rujʉ ĩna meni rujeorʉre rũcʉbʉorãre cʉni ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. Ĩ wamere ĩna ya ãmojʉ, ĩna ya riowecajʉ wõ rotirãre ti junisinigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji ĩ. 10 Ado bajiro bajia iti. Ʉyé ide, ide wʉoya mani bʉto rĩarise ñacʉ. Iti ʉyé ide bʉto rĩarise wʉoya mani robo bajiro bʉto ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. No guijogʉre rũcʉbʉorãre jeame ũjʉrojʉ cõagũ yiguĩji Dios. Jeana, azufre wame cʉtirisena cʉni tõbʉjarã yirãji ĩna. Oveja Macʉ ĩ tiro riojo ángel mesa ĩna tiro riojo cʉni tõbʉjarã yirãji ĩna. 11 Ĩna ʉarime gaye bueri buetarojobetoja. Ito bajiri guijogʉre rũcʉbʉorãre ĩna tõbʉjarise jedibeto yiroja. Ĩna meni rujeorʉre rũcʉbʉorã, ito yicõri ĩ wame wõ rotiana cʉni ito bajiroti tõbʉjarã yirãji ĩna. 12 “Ito bajiro tõbʉjarã yirãji ĩna”, yi tʉoĩacõri, Dios rotirisere queno cʉdiba mʉa, ĩ ñarã ñari. Jesure tʉorũnʉ jidicãbeja mʉa. Mʉa tõbʉjabojaja cʉni ʉsiriobeja, yi ruyuquĩ ángel ũmacũjʉ.

13 Ito yija bero gaje oca ruyucʉ yʉre ũmacũjʉ. Ado bajiro yʉre yi ruyucʉ iti:

—Yʉ mʉre gotirisere ucaya. No Diore tʉorũnʉ jidicãmena ĩna godabojaja cʉni wanʉ quenarã yirãji, yi ruyucʉ oca yʉre.

Gaje ado bajiro yi ruyuquĩ Espíritu Santo:

—Riti bajia. Ĩna moarise jidicãcõri, tujacãrã yirãji ĩna. Ũmacũjʉ ĩna ejaroca queno ĩna yigorere waja yigʉ yiguĩji Dios ĩnare, yi ruyuquĩ Espíritu Santo.

Diore tʉorũnʉrãre miojucõri ĩ ãmire gaye

14 Ito yija ide bueri queno botirise ticʉ yʉ. Ide bueri joe Masa Rĩjorʉ robo bajigʉ rujiquĩ. Oro bedo jesaquĩ ĩ. Ĩ ya ãmojʉ yoara jãi odiri jãi rʉcoquĩ ĩ. 15 Ito yija gãji ángel Dios ya wijʉ ĩ budija ticʉ yʉ. Ide bueri joe rujigʉre oca sẽoro ado bajiro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Macãrʉcũro rica boticoajʉ. Rica ãmirajʉ ejacoajʉ ĩja. Ito bajiri ricare jata ãmiña ĩja, yi bʉsi ruyuquĩ ángel.

16 Ito ĩ yija tʉocõri, ide bueri joe rujigʉ ĩre tʉorũnʉrãre miojucõri ãmiquĩ. Ricare jata ãmigũ robo bajiro yiquĩ ĩ.

17 Ito bero ũmacũjʉ Dios ya wijʉ ángel gãji budiquĩ mʉcana. Ĩ cʉni yoara jãi odiri jãi rʉcoquĩ. 18 Ito bero gãji ángel Diore ĩna soe ĩsisotira casabo jea codegʉ budiquĩ. Odiri jãi rʉcogʉre sẽoro ado bajiro bʉsi ruyuquĩ:

—Macãrʉcũro gaye ʉyé ñicoajʉ ĩja. Ito bajiri mʉ ya yoara jãi odiri jãina jata ãmiña, yi bʉsi ruyuquĩ yʉ tʉoja.

19 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ ya yoara jãina adi sita ricare jata ãmiquĩ ĩ. Ãmicõri iti ide bijerotijʉ cũquĩ ĩ. “Masa ĩna ñeñaro yirise ti junisinicõri bʉto ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios”, yireoni ña iti. 20 Cʉto sõjʉajʉ ide bije ecocʉ iti ʉyé. Iti bijeja riaca robo bajiro wacʉ rí. Trescientos kilómetrocõ yoacʉ itiya riaca. Cabaru ya wayugacõ ũcacʉ itiya.

Jʉa ãmojeno Dios ñaro gãna ñarise rʉcorã

15 [1]Ito bero mʉcana ũmacʉ̃jʉ tiyamani guijorise ticʉ yʉ. Ángel mesa jʉa ãmojeno ñarãre ticʉ yʉ. Ija rẽtaroti gaye jʉa ãmojeno ñarise ĩna rʉcoja ticʉ yʉ. Iti ñacʉ masa ĩna ñeñaro yirisere ti junisinicõri ĩna tõbʉjaroca Dios ĩ yisʉsaroti.

[2]Ito yija riaca jajosa ide ruyurisa, jea wʉsarisa ticʉ yʉ. Itiya tʉ masa jãjarã ĩna rʉ̃gõja ticʉ yʉ. Ĩna ñacã guijogʉre, ito yicõri ĩ rujʉre bajiro masa ĩna meni rujeorʉre rẽtocũana. Ĩna ya riowecare guijogʉ ya número wãñarã meje ñacã ĩna. Riaca jajosa ide ruyurisa tʉ rʉ̃gõcã ĩna. Arpa wame cʉtirise basa ejabʉare Dios ĩ ĩsire rʉcocã ĩna. [3]Moisés Diore moa ĩsiri masʉ ñayorʉ ĩ basayore basacã ĩna. Oveja Macʉre wanʉrã ado bajiro basacã ĩna:

Dios, mʉ ña rẽtoro masigʉ̃. Ñimʉjʉa gãji mʉ robo masigʉ̃ mami. Jeyaro mʉ rujeore ticõri, quenarise iti ñaja, ti ʉca gʉa. Jeyaro mʉ yirise quenarise ña. “Ado bajiro yigʉ yigʉja yʉ”, mʉ yija, yiro robo yigʉ ña mʉ. Co sita gãna rʉyabeto, masa jeyaro Ʉjʉ ña mʉ.

[4]Noajʉa mʉre güimena mama ĩna. Ito yicõri noa mʉre rʉ̃cʉbʉomena mama. Mʉ sĩgʉ̃ti ña coji ñeñaro yiĩabicʉ. Queno mʉ yirisere ticõri, masa jeyaro mʉre rʉ̃cʉbʉorã yirãji, yicã Oveja Macʉre basarã.

[5]Ito bero ũmacʉ̃jʉ Dios ya wi iti janaja ticʉ yʉ. Ito yicõri Dios ĩ ñari sõa iti janaja ticʉ yʉ. [6]Itojʉ Dios ya wijʉ jʉa ãmojeno ángel ñarise rʉcorã ĩna budija ticʉ yʉ. Yutabuju ʉeri mani queno botirise sãñacã ĩna. Ito yicõri ĩna ya wẽñura wiro oro gaye ñacʉ. Ʉsi riojocõ sʉsacʉ iti wiro. [7]Ito yija sĩgʉ̃ jʉariarã ñagʉ̃ tiĩaña macʉ jʉa ãmojeno ángel mesare oro tẽrori ĩnare ĩ ĩsija, ticʉ yʉ. Ija masa ĩna tõbʉjaroca Dios ĩ yiroti dajacoacʉ iti tẽrorijʉ. Dios ñami catitĩñagʉ̃. [8]Ĩ ĩsirocati Dios ĩ ñasarisena, ĩ masirisena cʉni jea bueri bue dajacoacʉ Dios ya wi ĩja. Iti bueroca ñimʉjʉa sãjado manicʉ. Jʉa ãmojeno ángel mesa ñarise rʉcorãre masa ĩna tõbʉjaroca yi rotiquĩ Dios. Dios ĩ rotiado bajiroti ĩna gajanoabeja ñimʉjʉa sãjado manicʉ Dios ya wijʉ maji.

Ñarise sãñari tẽrori

16 [1]Ito bero oca sẽoro Dios ya wijʉ iti ruyuja tʉocʉ yʉ. Ado bajiro jʉa ãmojeno ángel mesare bʉsi ruyucʉ iti:

—Masa ĩna tõbʉjatoni mʉa rʉcori tẽrori sita joere jio queoya. Iti ña, masa ĩna ñeñaro yirisere Dios ĩ ti terise, yi ruyucʉ ũmacʉ̃jʉ.

[2]Ito yija cajero gagʉ ángel ĩ rʉcori tẽro sita joe jio queoquĩ. Ito bajiro ĩ yirocati guijogʉ ya rujʉ bajiro ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉocõri ĩ wame wãñarãre ĩna ya rujʉrire cami joeacʉ. Bʉto cuni junirise ñacʉ iti cami.

[3]Ito bero jʉarã ñagʉ̃ ángel ĩ rʉcori tẽro riaca jajosajʉ jio roaquĩ. Ĩ jio roarocati, rí godo wedicʉ ide. Godarʉ rí robo bajirise ñacʉ iti. Riaca jajosa gãna ñarocõti goda jedicoacã.

[4]Ito bero gãji ʉdiarã ñagʉ̃ ángel riacarijʉ ide ũmaburi gojerijʉ cʉni jio roaquĩ. Ito ĩ yirocati rí godo wedicoacʉ iti riacari. [5]Ángel ide codegʉ ado bajiro bʉsi ruyuquĩ:

—Dios, mʉ ña ñeñaro yiĩabicʉ. Jane mejejʉ gagʉ ña mʉ. Ito yicõri adocãta gagʉ cʉni ña mʉ. Masa ĩna ñeñaro yirisere ti junisinicõri rí godo wediroca mʉ yija, quena ña. [6]Mʉ ñarãre rí budiroca yicã ĩna. Ito yicõri ĩnare sĩacã ĩna.

Ito yicõri mure goti ĩsiri masare ito bajiroti yicã ĩna. Ito bajiri ĩna rí idiroca mu yija, ito bajiroti quena ĩnare, yi ruyuquĩ ángel ide coderi masu.

7 Ito yija bero Diore soe ĩsira casaboju oca ruyucu:

—Riti ña. Ito bajiroti bajia. Rẽtoro masigu ña yu Uju Dios mu. Ñimu gãji mure bajiro masigu mami. Queno ti masigu ñari, masa ĩna ñeñaro yiadocõti riojo waja senia mu, yire oca ruyucu Diore soe ĩsirã casaboju.

8 Ito bero juariarã ñagu ángel ũmacañi joere jiojeoquĩ ĩ rucori tẽrore. Ito bajiro ĩ yirocati ĩ asirisena masare soequĩ ũmacañi. 9 Ito bajiri buto masare soequĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yibojarocati, ĩna ñeñaro yirise jidicãbiticã ĩna. Ito yicõri Diore cuni rucubuobiticã ĩna. Ado bajirojua yicã ĩna. Dios ñarise rẽto masigure busitucã ĩna.

10 Ito yija bero co dujamocõ ñagu ángel ĩ rucori tẽro guijogu ĩ rotiri cumuro joe jiojeoquĩ. Ito ĩ yirocati guijogu ĩ rotiri sitare, ito yicõri ĩ ñarãre cuni ñarocõti rãitĩacoacu. Buto juni wisirã ĩna ya ñemeroriti cuni canamuocã ĩna. 11 Ito bajibojarocati ĩna ñeñaro yirisere jidicãbiticã ĩna. Ĩna cami cutiroca Dios ĩ yijare Diore busitucã ĩna.

12 Ito yija bero co ãmojeno ñagu ángel ĩ rucori tẽro Éufrates wame cutirisaju jio roaquĩ. Ito ĩ yirocati riaca caracoacu, ũmacañi joejea wadiri duja gãna ujarã ĩna ya surara rãca ĩna jẽa watoni.

13 Ito yija bero rumúa udiarã tũja robo bajirã ticu yu. Sĩgu jino robo bajigu ya risequ budiru ñaquĩ. Gãji guijogu ya risequ budiru ñaquĩ. Gãji, "Diore goti ĩsiri masu ña yu", yibojagu ya risequ budiru ñaquĩ. 14 Ĩna rumúa udiarã ñacã, tiyamani ĩosotiana. Adi sita gãna ujarã ñarocõti minijuacõri ĩna gãmeri tãroca yicã ĩna. Iti ñaro yiroja masa ĩna ñeñaro yirise waja jeyaro masigu Dios ĩ senisusari rumu. 15 Jesucristo ĩ godaroto riojua ado bajiro yiyiju ĩ: "Queno tuoĩaña mua. 'Itocõ ejagu yiguja yu', yibicuti, riniri masu ĩ ejaro bajiro ejagu yiguja yu. No yu ejaroti gayere bocatirã, wanu quenarã yirãji ĩna. Ĩna ya yutabujuri rãca ñacãrã bajiro bajirã yirãji ĩna. Wasoro macu gãjerã riojo bojogu bajiro meje bajirã yirãji ĩna. Yure bocati yucãrã ñari wanu quenarã yirãji ĩnama", yiyiju Cristo ĩ godaroto riojua. 16 Ujarã minijuacõri ĩna gãmeri tãriju Armagedón wame cutiriju ñacu Hebreo ocana.

17 Ito yija bero juaga ãmojeno ñagu ángel ĩ rucori tẽro ũmacũju jio batequĩ. Ito ĩ yirocati ũmacũju Dios ya wi oca sẽoro oca ruyucu. Dios ĩ rotiri cumuroju ado bajiro oca ruyucu:

—Itocõti ña ĩja, yire oca ruyucu.

18 Ito yirocati bujo borea yirise ñacu. Ito bero bujo busiquĩ. Ito yicõri guijorise ruyucu. Ito yicõri sita buto uecu. Adi sita gãna masa ĩna ñaroca uere rẽtoro uecu. 19 Iti uerocati jaja cuto Babilonia wame cutiri cuto udiajuju bata rugũcu. Ito bajiroti adi macãrucũro gaye cutori sita uerisena ruyuriocõcu. Babilonia gãna ĩna ñeñaro yirere masi bujaquĩ Dios. Ito bajiri ĩnare junisinigu ĩna ñeñaro yire waja ĩna tõbujaroca yiquĩ Dios. 20 Ito bajiroti ruja yogari cuni, gũta yucuri cuni goda jedicoacu. 21 Ito yija bero ũmacũju gaye ide bura cujiri quedicu. Cuarenta kilos rũcurisecõ ñacu iti. Iti ĩnare quedi ejarise tõbujacõri buto ñeñaro Diore busitucã masa.

Wedi maso iso tõbujare gaye

17 1 Ito yija jua ãmojeno ñagu ángel rujatẽro rucogoru yu tu ejaquĩ. Ejacõri ado bajiro gotiquĩ yure:

—Adojua waya. Buto wedi maso ñeñaro iso tõbujaroti gaye mure ĩorocu ya. Iso ñamo riaca jajosa gaye ide joe rujigo. 2 Adi sita gãna ujarã ñeñaro yirã ñari iso rãca aje ñacã ĩna. Adi sita gãnare ĩna ñeñaro yitoni uyé ide iocõri ĩna ñeñaro yiroca yigo bajiro usirio codecõ iso, yiquĩ ángel yure.

3 Yu cãiroju Espíritu Santo ĩ ĩore ado bajiro rẽtacu. Sĩgũ ángel yucu manoju yure ãmi waquĩ. Itoju ejacõri guijogu sũagũ joe romio iso jesaja ticu yu. Dios ĩ ti terise wame wãñacu ĩre. Jua ãmojeno rijogari cutiquĩ ĩ. Ito yicõri jua dujamocõ saburi cutiquĩ ĩ. 4 Saya iso sãñarise sũa ñirise, ito yicõri buto sũarise cuni ñacu. Iso seyorise jaje gajeoni cuticõ iso. Iti ñacu oro, gaje gũta buto waja cutirise, gaje perla wame cutirise. Iso ya ãmo oro tẽro rucocõ iso. Iti tẽroju ñeñaro iso yirise sãñacu. Ñeñaro iso ũmua rãca yi ajerise sãñacu iti tẽroju. 5 Iso ya rioweca tuo masia mani wame wãñacu. Ado bajiro bajicu iti wame: “Jaja cuto Babilonia wame cutigo ñamo adio. Wedi masa romia jaco ñamo adio. Ito yicõri ñeñarise jeyaro jaco ñamo adio”, yireoni ñacu iso ya rioweca wãñarise. 6 Ito yija, “Adioti ñamo Dios ñarãre sĩa rotigo. Jesure jidicãmenare sĩa rotigo ñamo. Ĩnare rí buditoni mecucõri sĩa rotigo ñamo adio”, yi ti masicu yu. Itire ti masicõri mano ti ucacu yu.

7 Ito bajiro yu baji ñaroca ado bajiro gotiquĩ ángel yure:

—¿Ñere ti ucati mu? Iso mu tiro, “Ado bajiro yireoni ñati adi”, mu yi masitoni mure goti rẽtobugu ya yu. Guijogu jua ãmojeno rijogari cuticõri jua dujamocõ saburi cutigu isore ãmi waja mu tiru, “Ado bajiro yireoni ñati adi”, mu yi masitoni mure goti rẽtobugu ya yu. 8 Guijogu mu tiru iti rumuju catiquĩ maji. Adocãtama ruyubeami ĩja. Ito bajiro bajibojagũti Dios ĩre ruyuriosaroto riojua susabiti gojena joejea muja wadigu yiguĩji. Ĩ joejeaja ticõri, ĩre ti ucarã yirãji masa. Ĩna ñarã yirãji macãrucũro Dios ĩ rujeoroto riojuaju papera tuti ucagu, “Adocõ ñama catitĩñarã”, ĩ yi ucabitiana. Guijogu iti rumu catigoru, mucana tudi ĩ catija ticõri, ti ucarã yirãji masa jeyaro.

9 ’Jĩju yu mure gotirise queno mu tuo masi ãmoja, queno tuoya. Jua ãmojeno rijogari cutigu mu tiru, gũta yucuri jua ãmojeno yucuri bajiro bajia iti. Iti yucuri ña, wedi maso iso rujiriju. 10 Gaje ĩ ya rijogari jua ãmojeno ujarã bajiro bajia. Co dujamocõ ujarã ñabojana goda jedicoama. Ĩna bero gagu co ãmojeno ñagũ adocãta masare rotigu yami. Ĩ bero gagu jua ãmojeno ñagũ ruyubeami maji. Ija ejacõri masare rotigu yiguĩji ĩ. Ito bajiro yibojagũti yoari ñabicu yiguĩji ĩ. 11 Ĩna bero rotigu ñagũ yiguĩji guijogu sũagũ iti rumu ñagoru. Ĩ ñagũ yiguĩji sĩgũ co dujamocõ ñarã godabojagũti mucana tudi catiru. Ĩ tudi catija bero ĩre ruyuriosagu yiguĩji Dios ĩja.

12 ’Jua dujamocõ saburi mu tire, jua dujamocõ ñarã ujarã bajiro bajia iti. Masare rotisuobeama ĩna maji. Ija guijogu sũagũ rãca rotirã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati yoari mejeti rotirã yirãji ĩna. 13 Ĩna jua dujamocõ ujarã ñabojarãti sĩgũre bajiroti tuoĩarã ñarã yirãji ĩna. Ito bajiri guijogu sũagũre rotiri masu cũrã yirãji ĩna. 14 Sĩgũre bajiro tuoĩacõri Oveja Macu rãca gãmeri tãrã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ĩjua ĩnare rẽtocũgũ yiguĩji. Gãjerã ñasarã rẽtoro ñasagu ñami ĩ. Ito yicõri gãjerã ujarã uju rẽtoro ñasagu ñami ĩ. Ĩ rãca gãna Dios ĩ beseana ñama ĩna. Ito yicõri ĩre tuorũnu jidicãmena ñama ĩna. Ito bajiri ĩna Ujũ Oveja Macu rãca gãjerãre rẽtocũrã yirãji ĩna, yiquĩ ángel yure.

15 Ito yija gaje ado bajiro gotiquĩ ángel yure:

—Riaca jajosa joe wedi maso iso rujirise mu tija, masati ña iti. Co cuto ruyabeto gãna, co masa butu ruyabeto gãna, co oca ruyabeto busirã, ito yicõri

co sita ruyabeto gãna ñama ĩna mu tirise. 16 Jua dujamocõ ujarã guijogu sũagũ rãca mu tiana, wedi masore ti tudirã yirãji ĩna. Saya manoti sĩgõti isore wagorã yirãji ĩna. Ito yicõri tudi iso ya rujure barã yirãji ĩna. Ito yicõri iso ya gõarire jeana soe ruyuriorã yirãji ĩna. 17 Ĩ ãmorise rẽtatoni, “Ado bajiro yiana mani”, yi ĩna tuoĩaroca yigu yiguĩji Dios. Sĩgũre bajiro tuoĩacõri guijogu sũagũre uju cũrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija Dios ĩ ãmoro bajiroti rẽtaro yiroja. 18 Wedi maso mu tiro, cuto jaja cuto robo bajiro bajia iti. Iti cuto gagu uju gaje cutori gãna ujarãre roti ñagũ yiguĩji ĩ, yiquĩ ángel yure yu cãirouu.

Babilonia cuto gãnare gãjerã ĩna rẽtocũre gaye

18 1 Ito yija bero ũmacũjuna gãji ángel ĩ ruji wadija ticu yu mucana. Buto roti masigũ ñaquĩ ĩ. Buto yogu ĩ ñajare adi sita busu jedicoacu. 2 Oca sẽoro ado bajiro awasãquĩ ĩ:

—Jaja cuto, Babilonia wame cutiri cuto ñabojara cuto ñeñacoaju ĩja. Iti cuto gãna masa goda jedicoama ĩna. Rũmúa cuto ña ĩja. Ito yicõri masa ĩna busigore, wujo cutiri cuto ña ĩja. Wutirã buorise barã ĩna ñaro ña ĩja. 3 Ado robojua bajia: Babilonia cuto gãna buto ñeñaro ĩna yirise ticõri, ñeñaro yicã gãjerã cuni. Ito yicõri adi sita gãna ujarã Babilonia cuto gãna wedi masa romia rãca ñeñaro yicã ĩna. Babilonia cuto gãna buto ĩna gajeoni ãmojare ĩnare gajeoni ĩsicõri queno bujacã gaje cutori gãna. Ñeñaro tuoĩarã ñari ito bajiro riti ñeñarise yicã Babilonia cuto gãna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, ĩnare ruyuriogu yiguĩji Dios, yiquĩ ángel yure yu cãirouu.

4 Ito yija mucana ũmacũju oca ruyucu yure. Ado bajiro goti ruyucu iti:

—Iti cutore budigoya yu ñarã mua. Iti cuto gãna rãca ñabesa. Ito yicõri ĩna rãca ñeñaro yibesa. Ĩna rãca ñeñaro mua yija, ĩna tõbujado robo bajiro ñeñaro tõbujarã yirãji mua cuni. 5 Iti cuto gãna jaje ñeñaro yicã. Ĩna ñeñaro yirise mio cũĩaja, macãrucũrouu tuacoaroja. Ĩna ñeñaro yirisere tuo bujacoami Dios. Ito bajiri iti waja ĩna tõbujaroca yigu yiguĩji ĩ. 6 Gãjerãre ñeñaro ĩna yire waja, buto busa ñeñaro tõbujajaro ĩna cuni. Ĩna ñeñaro yire waja juajiricõ ĩnare waja senijaro Dios. Gãjerãre tõbujaroca ĩna yire rẽtoro tõbujajaro ĩna. 7 Iti cuto gãna jaje gajeoni cutirã ñama ĩna. Dise ruyabeto ña ĩnare. “Ujarã ña mani”, yibojama ĩna. “Ñejua tõbujamenaji mani”, yibojama ĩna. “Manuju godagoana bajiro bajirã meje ña mani. Queno ñacã mani”, yibojama ĩna. Gãjerãre tõbujaroca ĩna yiado bajiroti tõbujarã yirãji ĩna cuni. 8 Ito bajiri yoari mejeti ñarise ĩna tõbujaroca yigu yiguĩji Dios. Babilonia gãna coriarã ñarisena godarã yirãji. Gãjerã ñiona godarã yirãji. Gãjerã jeana soe ecorã yirãji. Gãjerã buto bojori bujarã yirãji. Rẽtoro masigũ ñari ito bajiro ĩna tõbujaroca yigu yiguĩji Dios, mani Uju. Ĩna ñeñaro yirise waja iti cutore soe jeogu yiguĩji Dios, yire oca ruyucu yure, yu cãirouu.

9 Iti cuto bueja ticõri, adi sita gãna ujarã buto otirã yirãji ĩna. Ito yicõri buto bojori bujarã yirãji ĩna. Ĩna ñarã yirãji ĩna rãca buto ñeñaro yi wanuana. 10 Ĩna rãca tõbuja ãmomena sõjuti tujarã yirãji ĩna, itire güirã. Ado bajiro yirã yirãji ĩna:

—Aba, jaja cuto, ñabojara cuto ua godacoaju ĩja. Gaje cutori rẽtoro ñasari cuto ñabojacu iti cuto. Adocãtama ruyubea ĩja. Iti cuto gãna ñeñaro ĩna yirise waja yoari mejeti godacoaju iti cuto, yirã yirãji adi sita gãna ujarã, yi ruyuquĩ Dios ñaro gagu yu cãirouu.

11 Adi sita gãna gajeoni ĩsiri masa cuni iti cuto uaja ticõri, buto otirã yirãji
ĩna. Ito yicõri bojori bujarã yirãji ĩna. “Ñimu mani gajeoni ãmi warise boca
ãmigũ mami”, yirona bujatomena yirãji ĩna. 12 Ĩna ĩsi ãmobojare adocõ jaje
tujaro yiroja: oro gaye, plata gaye, gũta buto waja cutirise gaye, perla gaye,
saya buto waja cutirise, saya gosirise, saya sũa ñirise, saya buto sũarise cuni,
ito yicõri yucu queno suti quenarise gaye, marfil wame cutirisena ĩna menire
gaye, yucu queno waja cutirise, come bronce wame cutirise, comena ĩna
menire gaye, itocõ jaje tujaro yiroja ĩna ĩsi ãmobojare. 13 Gaje ĩna ĩsi ãmobo-
jare adocõ ñaro yiroja: canela wame cutirise baja suti quenarise, bia moa, ẽo
guje soeja suti quenarise, mirra wame cutirise, gaje suti quenarise, uyé ide,
úye roa bare, trigo ajeri, trigo ajeri ĩna abore cuni, ta wecua, oveja, cabarua,
tunuricorori, ito yicõri ĩna josare cuni ĩsi ãmobojarã yirãji ĩna. Ito bajibo-
jarocati ñimujua ĩna ya gajeoni boca ãmigũ manija, bojori bujarã yirãji ĩna.
14 Babilonia cuto gãna ñabojanare tuoĩarã, ado bajiro yirã yirãji ĩna:

—Babilonia gãna ñabojana jeyaro gajeoni ĩna wanubojacati ua jedicoaju
ĩja. Buto waja cutirise, buto seyorise ĩna rucobojare cuni ua jedicoaju. Ito
bajiri mucana tudi goabetoja iti, yirã yirãji gajeoni ĩsi ucuri masa.

15 Ĩna ñarã yirãji Babilonia gãna ñabojanare gajeoni ĩsicõri jairo niyeru
bujana. Ito bajiri iti cuto uaja ticõri, otirã yirãji ĩna. Ito yicõri bojori bujarã
yirãji ĩna. Sõju ti rũgõrã yirãji ĩna, ĩna rãca tõbuja ãmomena. 16 Ito ti rũgõcõri
ado bajiro yirã yirãji ĩna:

—Aba, bujato bajia Babilonia jaja cuto ñabojara cuto. Iti rumuju romio
seyogo robo bajiro ñabojacu iti cuto. Saya quenarise sãñagõ, sũa ñirise,
sũarise cuni sãñagõ robo bajiro ñabojacu iti cuto. Oro gaye, gũta waja cuti-
rise, perla wame cutirise gajeoni cutigo robo bajiro ñabojacu iti cuto maji.
17 Ito bajibojarocati yoari mejeti iti cuto gaye rãca gajeoni ua godacoaju ĩja,
yirã yirãji gajeoni ĩsi ucuri masa.

Cuma bucua ujarã, weaturi masa, moari masa, wa ucuri masa cuni sõju
tujacõri, ti jayarã yirãji ĩna. 18 Iti cuto uare, iti bueja ticõri, ado bajiro awasãrã
yirãji ĩna:

—Iti cuto robo bajiro gaje cuto quenari cuto manicu, yi awasãrã yirãji ĩna.

19 Buto bojori bujacõri ĩna ya rijoga joe sita rũna jeorã yirãji ĩna. Ito yicõri
awasã otirã yirãji ĩna:

—Aba, bujato bajia Babilonia ñabojara cuto. Jaja cuto ñabojacu iti cuto. Mani
cumari cutirã ĩnare gajeoni ĩsicõri niyeru jaje bujabojacu mani. Yoari mejeti iti
cuto ua jedicoaju, yirã yirãji cumari ujarã, yi ruyuquĩ ángel yu cãiroju.

20 Gaje ado bajiro yi ruyuquĩ ĩ:

—Iti cuto uaja ticõri, wanuña ũmacũju ñarã mua. Mua ĩ oca gotitoni Cristo
ĩ cũana, Diore goti ĩsiri masa mua cuni, ito yicõri mua Dios ñarã ñarocõti
wanuña mua. Iti cuto gãna mua tõbujaroca yicã ĩna. Ito bajiri iti waja adocãta
tõbujama ĩna cuni. Ĩna cutore ruyurioquĩ Dios. Ito bajiri wanuña mua, yi
ruyuquĩ ángel yu cãiroju.

21 Ito yija sĩgũ ángel sẽogũ ticu yu. Gũtagã jajoca ĩ ãmi muo rũgõja ticu yu.
Wãñiara gũtagãcõ jajoca ñacu itiga. Itigare ãmicõri, riaca jajosaju cõa roaquĩ
ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ:

—Gũtagãre yu cõaro bajiroti, Babilonia cutore cõa roa ruyuriogu yiguĩji
Dios. Ito bajiri jaja cuto ñabojara cutore mucana tudi juaji timena yirãji

masa. 22 Iti cuto gudareco arpa wame cutirise basa mucana tudi juaji ruyubeto yiroja. Seru basa, trompeta basa cuni mucana tudi juaji ruyubeto yiroja iti cuto gaye. Iti cuto moari masa ñagoana mucana tudi moamena yirãji ĩna. Wãñiara gũta gaye ĩna moaja, juaji ruyubeto yiroja. 23 Iti cuto gaye jeobusuora tuturi ñabojare tudi yobeto yiroja. Ito yicõri ãmo siare basa ĩna menija, tuoyamano yiroja. Iti cuto gãna gajeoni ĩsiri masa gãjerã rẽtoro ñasarã ñabojacã. Iti cuto gãna masa jeyarore, "Muare rojabe gua", yi ruocã ĩna, yiquĩ gũtagã jajoca cõa roagu, yu cãiroju.

24 Iti cuto gãna Diore goti ĩsiri masare sĩañi ĩna. Ito yicõri ĩ ñarãre cuni sĩañi ĩna. Ĩna ñañi, "Diore tuorũnurãre sĩaña", yiana. Ito bajiro ĩna sĩa rotijare buto seti ña ĩnare.

19 1 Ito yija bero jãjarã ũmacũju oca sẽoro ĩna busija tuocu yu. Ado bajiro yi ruyucã ĩna:

Aleluya, Diore rũcubuoto mani, yi ruyucã ĩna. Dios mani Uju, ĩ ñami manire masoru. Ĩ ñami rẽtoro ñasagu, ito yicõri rẽtoro masigũ.

2 Masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ senija, riojo ĩna yiado bajiroti seniami ĩ. Wedi maso ñabojarore ruyurioquĩ ĩ. Adi sita gãnare ĩna ñeñaro yitoni usirioro yi codecõ iso. Ito yicõri Diore moa ĩsiri masare sĩacõ iso. Ito bajiro iso yija ticõri, iti waja isore ruyurioquĩ ĩ, yi busi ruyucã ĩna ũmacũju.

3 Mucana tudi ado bajiro busi ruyucã ĩna:

—Aleluya, Diore rũcubuoto mani, yi ruyucã ĩna. Babilonia cuto uare bueri muja jedibeto yiroja, yi ruyucã ĩna.

4 Ito bajiro ĩna yirocati uju ya cumuro Dios ĩ rujiro riojo rijomunigãna ñini rũjũcã veinticuatro ñarã bucurã. Ito yicõri juariarã tĩĩaña mana cuni ito bajiroti rijomunigãna ñini rũjũcã ĩna. Diore rũcubuorã ado bajiro yicã ĩna:

—Ito bajiroti ñajaro. Aleluya, Diore rũcubuoto mani, yi ruyucã ĩna.

5 Ito yija bero uju ya cumuroju oca ruyucu:

Mani Uju Diore rũcubuoto mani. Mua Diore moa ĩsirã ĩre rũcubuoya. Mua ñasarã, ñasamena cuni Diore güirã rũcubuoya mua, yi ruyucu uju ya cumuroju.

Oveja Macu robo bajigure ĩna basa jeore gaye

6 Ito yija bero jãjarã ĩna busiro robo bajiro ruyucu. Ito yicõri riacari ũmayuro robo bajiro ruyucu. Ito yicõri bujo ĩ busirise robo bajiro ruyucu. Ado bajiro ruyucu iti:

Rẽtoro masigũ ñami mani Uju Dios. Ñimu gãji ĩ rẽtoro masigũ mami. Mani Uju ñarocu ñacãmi ĩja. Aleluya, ĩre rũcubuoto mani ĩja.

7 Oveja Macu ĩ ãmo siaroti rumu ejacoaju ĩja. Ito bajiri wanucõri wanu quenato mani, ñasagu ĩ ñajare. Ĩre rũcubuoto mani. Ĩ manojo ñaroco ña yucãmo iso.

8 Saya ueri mani botirise iso sãñaroca yiquĩ Dios isore, yi ruyucu oca, yu cãiroju.

Iso ya saya ueri mani yu tire, "Queno yirã ñama Dios ñarã", yireoni ña iti.

9 Ito yija ángel ado bajiro yure rotiquĩ:

—Mure yu gotirise ucaya: "No Oveja Macu ãmo siare basa goti ecoana wanurã yirãji ĩna", yi ucaya mu, yiquĩ ángel yure.

—Iti yʉ bʉsirise, Dios oca riojo ñasarise ña iti, yiquĩ ángel yʉre.

10 Ito ĩ yijare, ĩre rʉ̃cʉbʉogʉ ĩ riojo rijomunigãna ñini rʉ̃jʉ̃cʉ yʉ. Ito bajiro yʉ yijare ado bajiro gotiquĩ ĩ yʉre:

—Ito bajiro yibesa. Mʉre bajiroti Diore moa ĩsigʉ̃ ña yʉ cʉni. Mʉ rãca gãna Jesús oca riojo ñasarise tʉorʉ̃nʉ jidicãmena bajiro bajigʉ ña yʉ cʉni. Ito bajiri yʉre rʉ̃cʉbʉobesa. Diore mʉ rʉ̃cʉbʉoja quena, yiquĩ ángel yʉre.

Oca riojo ñasarise Jesús gotire iti ña jane mejeʉ Diore goti ĩsiri masa ĩna goti yure.

Cabaru botigʉ joe jesagʉ gaye oca

11 Ito yija bero ũmacʉ̃jʉ iti janaja ticʉ yʉ. Iti janaroca cabaru botigʉ ĩ goaja ticʉ yʉ. Sĩgʉ̃ ĩ joe jesaquĩ. Ado bajiro wame cʉtiquĩ ĩ, “Yiro Robo Yigʉ, Riojo Gotigʉ”, wame cʉtiquĩ ĩ. Masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ senija ĩna yiado bajiroti senigʉ̃ ñaquĩ ĩ. Ĩ wajanare ĩna tõbʉjaroca ĩ yi ãmoja, ĩna yiado bajiroti ĩna tõbʉjaroca yigʉ ñaquĩ ĩ. 12 Ĩ ya cajea jea ʉ̃jʉrise robo bajiro yocʉ. Ĩ ya rijogajʉ jaje come bedori jesaquĩ ĩ. Ĩ ya rioweca wame ñacʉ. Ĩ sĩgʉ̃ti masiquĩ iti wamere. 13 Rína ñioado yutabuju sãñaquĩ ĩ. Dios oca goti rẽtobugʉ wame, wame cʉtiquĩ ĩ. 14 Ũmacʉ̃jʉ gãna surara ĩ rãca gãna ĩre sʉyacã. Yutabuju ʉeri mani botirise sãñacã ĩna. Ito yicõri cabarua botirã joe jesacã ĩna. 15 Rína ñioado sãñagʉ̃re ĩ ya risejʉ sarera jãi budicʉ, bʉto odiri jãi. Iti jãi ñacʉ ĩre tʉorʉ̃nʉmenare ĩna tõbʉjaroca ĩ yiroti jãi. Dios ĩ cũrʉ ñari sẽoro roti masigʉ̃ yiguĩji ĩ. Masa ĩna ñeñaro yirise waja senigʉ̃, sĩgʉ̃ ʉyé ide ãmogʉ̃ ĩ moa abojioro robo bajiro yigʉ yiguĩji ĩ. Masa ĩna ñeñaro yirisere ti tecõri ĩna tõbʉjaroca yirocʉre sarera jãi risejʉ budigʉre cũgʉ̃ yiguĩji Dios. Dios ñami rẽtoro masigʉ̃. Ñimʉjʉa gãji ĩ robo masigʉ̃ maquĩji. 16 Ĩ ya risejʉ sarera jãi budigʉ ado bajiro wame cʉtiquĩ ĩ. Ĩ ya yutabujujʉre ito yicõri ĩ ya sagarojʉ cʉni ado bajiro wame wãñaquĩ: “Ãni ñami ñari masa rẽtoro ñasagʉ. Ãni ñami ʉjarã ʉjʉ rẽtoro ñasagʉ”, yire wame wãñacʉ ĩre.

17 Ito yija bero sĩgʉ̃ ángel ũmacañi joe ĩ rʉ̃gõja ticʉ yʉ. Yuca ũmacʉ̃jʉ wʉtirãre ado bajiro oca sẽoro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Minijuacõri, barã waya mʉa. Sʉsari rʉmʉ Dios ĩ masare sĩanare barã waya. 18 Ʉjarã, surara ʉjarã, ʉ̃mʉa sẽorã, cabarua, ĩna joe jesarãre cʉni queno ĩna ãmoro ñarãre, gãjerãre moa ĩsirã, ñasarã, ñasamenare cʉni ĩna ya rire barã yirãji mʉa, yi ruyuquĩ ángel yʉ cãirojʉ.

19 Ito yija bero guijogʉ sũagʉ̃, adi sita ʉjarã ĩna surara rãca ĩna minijuaja ticʉ yʉ. Cabaru joe jesagʉ ĩ ya surara rãca gãmeri tãrona minijuacã ĩna. 20 Guijogʉ sũagʉ̃ rãca gãmeri tãcõri ĩre tubiaquĩ cabaru joe jesagʉjʉa. “Yʉ ña Diore goti ĩsiri masʉ”, yibojagʉre cʉni tubiaquĩ ĩ. Ĩ ñaquĩ guijogʉ sũagʉ̃ tiro riojo tiyamani yicacʉ. Tiyamani ĩocõri masare rʉoquĩ ĩ. Ĩ rʉorisere tʉorʉ̃nʉcõri guijogʉ wame wõ roticã ĩna. Ito yicõri gãjiõcʉ̃ rujʉ robo bajiro ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉocã ĩna. Guijogʉ sũagʉ̃re, ito yicõri, “Diore goti ĩsiri masʉ ña yʉ”, yibojagʉre cʉni ĩna catirocati itajura jeame ʉ̃jʉritajʉ ĩnare cõa roaquĩ cabaru joe jesagʉ. Azufre wame cʉtirisena bʉto ʉ̃jʉcʉ iti jeame. 21 Ito yicõri gãjerãreama cabaru joe jesagʉ ĩ ya risejʉ sarera jãi budiri jãina ĩnare sĩaquĩ ĩ. Ito bajiri yuca ĩna ya rire ĩna ãmoro bajiroti queno ba yajicã ĩna.

Mil ñari rodori gaye

20 [1]Ito bajija bero ado bajiro bajicu gaje yu cãija. Sĩgũ ángel ũmacũjuna ĩ ruji wadija ticu yu. Susabiti goje soje janado, ito yicõri come ma rucocõri ĩ ruji wadija ticu yu. [2]Ruji ejacõri jino robo bajigure ñiaquĩ ĩ. Ĩ ñaquĩ jane mejeju jino godo wediru. Ito yicõri ĩti ñaquĩ rũmúa uju Satanás wame cutigu. Jino robo bajigure ñiacõri come mana ĩre siaquĩ ángel. [3]Susabiti gojeju ĩre cõa sãquĩ ĩ. Itoju mil rodoricõ ĩre cũquĩ ĩ. Masare ruobe yirocu, ito bajiro bia rojoquĩ ĩ. Ito yicõri, gãjerã janame yirocu, iti goje biadore wame wõquĩ ĩ. Mil rodori iti jedija bero ĩre bucõagũ yiguĩji jabeto.

[4]Ito yija bero uju ya cumurori ticu yu. Masa ĩna ñeñaro yirise cõĩacõri waja senirona rujicã iti cumuroriju. Iti masa cũñi Dios ĩnare. Ãmuma jata ecoana ya usi ticu yu. Dios ocare ĩna riasojare, Jesure ĩna jidicãbejare ãmuma jata ecoana ñacã ĩna. Guijogure rũcubuoana meje ñacã ĩna. Ĩ ya ruju robo bajiro meni rujeorure rũcubuoana meje ñacã ĩna. Ito yicõri ĩ wame ĩna ya rioweca ĩna ya ãmori cuni wõ ecoana meje ñacã ĩna. Ĩna tudi catija ticu yu. Ito yicõri mil rodoricõ Cristo rãca roti ñacã ĩna. [5]Ĩna ñacã Cristo ñarã sĩa ecoana cajero tudi catisuoana. Gãjerãma godana mil rodori iti jediroto riojua tudi catibiticã ĩna maji. [6]Ĩna cajero mucana tudi catiana buto wanu quenarã yirãji. Diore queno cudirã ñarã yirãji ĩna. Mucana tudi juaji godamena yirãji ĩna. Jeame ũjuroju ĩnare cõabicu yiguĩji Dios. Paia robo bajiro Diore moa ĩsirã yirãji ĩna. Cristore cuni ito bajiroti yirã yirãji ĩna. Ito bajiri mil rodoricõ Cristo rãca roti ñarã yirãji ĩna.

Rũmúa ujure ĩna bucõare gaye

[7]Mil rodori iti jedija bero rũmúa uju Satanás bucõa ecogu yiguĩji. [8]Ĩre ĩna bucõaja bero masa jeyarore ruo ucugu yiguĩji ĩ. Gog wame cutiri cuto gãnare, ito yicõri Magog wame cutiri cuto gãnare cuni ruogu yiguĩji ĩ. Ĩ ruorisere tuocõri minijuarã yirãji ĩna, gãmeri tãrona. Jãjarã ñarã yirãji ĩna. Ja sita cõĩaja jedibiti robo bajiro ñarã yirãji ĩna. [9]Masare sĩarona adi sitajure batarã yirãji ĩna. Dios ñarãre gãni biarã yirãji ĩna. Ito yicõri cuto Dios ĩ mairi cutore gãni biarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati ũmacũjuna ĩnare jea cõagũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ñajediro soe jeocõgũ yiguĩji ĩnare. [10]Ito yija bero rũmú ĩnare ruorure itajura jeame ũjuritaju ĩre cõa roagu yiguĩji Dios. Azufre wame cutirisena ũjurita ñaro yiroja itira. Itira ñaroja guijogu sũagũre, ito yicõri, “Diore goti ĩsiri masu ña yu”, yibojagure Dios ĩ cõarada. Itoju ũmua, ñami cuni tõbujatĩñarã yirãji ĩna.

Masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ senisusare gaye

[11]Ito yija bero uju ya cumuro botiri cumuro ticu yu. Ito yicõri iti cumuroju rujigure ticu yu. Yu tiro riojo adi sita, macãrucũro cuni godacoacu. Ito yicõri tudi joejeabiticu. [12]Godana Dios riojo ĩna rũgõja ticu yu. Ñasarã, ñasamena cuni ñacã ĩna. Ito ĩna rũgõroca papera tutiri janaquĩ Dios. Iti papera tutiriju masa jeyaro ĩna yigore wãñacu iti tutiriju. Ito bajiri itire ticõri godana ĩna yiado bajiroti ĩnare besequĩ Dios. Ito yija gaje tuti papera tuti janaquĩ Dios. “Adocõ ñama yu rãca ñatĩñarona”, yire gaye wame wãñacu iti tutiju. [13]Riaca jajosaju godabojana mucana tudi mujacoacã ĩna. Ito yicõri godana sita wato

ñabojana tudi mujacoacã ĩna. Ito yicõri ĩna ñarocõreti ĩna yiado bajiroti besequĩ Dios. 14 Ito yija bero masa cõcõri ĩna godarise, ito yicõri godana ĩna ñarojʉ cʉni iti ñarisere ãmicõri jea ʉjʉritajʉ itire cõa roaquĩ Dios. Itira jeame ʉjʉrita ña godasarada. 15 "Adocõ ñama yʉ rãca ñatĩñarona", yire gaye ĩ ya tutijʉ wãñamenare besecõri ĩna ñarocõreti jea ʉjʉritajʉ cõa roaquĩ Dios.

Macãrʉcʉro mamaro ñare gaye

21 1 Ito yija bero macãrʉcʉro mame, sita mame iti ñaja ticʉ yʉ. Dios ĩ wasoare ñari seyocʉ iti. Macãrʉcʉro bʉcuro ñasʉobojacati, sita ñasʉobojacati cʉni godacoacʉ ĩja. Ito yicõri riaca bʉcuyari manicʉ. 2 Ito yija bero yʉ Juan, ñejʉa ñeñarise mani cʉto mame Jerusalén wame cʉtiri cʉto iti ruji ejaja ticʉ yʉ. Dios ĩ ñarojʉna ruji wadicʉ iti cʉto. Iti cʉto queno quenora cʉto ñacʉ. Romio ãmo siaroco saya sãña yucãdo robo bajiro seyori cʉto ñacʉ iti cʉto. Iti cʉtore queno yucãquĩ Dios, ĩ ñarã ĩna ñatoni. 3 Ito yija yʉ cãirojʉ ʉmacʉjʉ oca sẽoro ruyucʉ:

—Tiya. Adocãta masa rãca ñami Dios. Masa rãca ñagʉ ĩ ñajare ĩ ñarã ñarã yirãji ĩna. Masa rãca ñacõri ĩna Ujʉ ñagʉ yiguĩji ĩ. 4 Ĩna ya yago idere wejacãgʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri wanʉ quenatĩñarã yirãji ĩna. Ito bajiri godamena yirãji masa ĩja. Ito yicõri otimena yirãji ĩna. Bojori bʉjamena yirãji ĩna. Junirise mano yiroja ĩnare. Iti rʉmʉ bajigore iti rẽta jedijare ito bajiro bajirã yirãji ĩna, yire oca ruyucʉ ʉmacʉjʉ.

5 Ito yija ʉjʉ ya cumuro rujigʉ ado bajiro yi ruyuquĩ ĩ:

—Ñajediro bʉcʉ ñabojare mame riti wasoacʉ yʉ, yi ruyuquĩ ĩ.

Ito bajiro yicõri ado bajiro gaje gotiquĩ yʉre:

—Mʉre yʉ gotirise ucaya. Yʉ mʉre gotirise riojo gotire ña. "Ito bajiro bajiro yiroja", yi masigʉ yigʉja mʉ, itire tʉocõri. Ito bajiri itire ucaya, yi gotiquĩ yʉre.

6 Bero mʉcana ado bajiro yiquĩ yʉre:

—Itocõti ña. Ñacã ĩja. Yʉna sʉoriti jeyaro ñasʉoyija. Ito yicõri yʉna sʉoriti jeyaro ñasʉsaro yiroja. A wame ñasʉorise, ito yicõri Z wame ñasʉsarise robo bajiro bajigʉ ña yʉ. Yʉ ña ñajedirore rujeorʉ. No yʉre ide idi ãmorã ĩna senija, ũmaburi goje gaye catitĩñare gaye ĩnare iogʉ yigʉja yʉ. Waja manoti iogʉ yigʉja yʉ. 7 No ĩna ñeñaro yirise jidicãrã ĩna ñama rʉ̃mʉ́a ʉjʉre rẽtocũrã. Ito bajiro ĩna yijare quenarise ĩnare ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ. Ĩna Ujʉ ñagʉ̃ yigʉja yʉ. Ito yicõri yʉ rĩajʉa ñarã yirãji ĩna. 8 Gãjerã yʉre tʉorʉ̃nʉmenareama jea ʉjʉritajʉ azufre wame cʉtirisena ʉjʉritajʉ ĩnare cõagʉ̃ yigʉja yʉ. "Jesure yʉ cʉdija ticõri, yʉre ti tudirã yirãji gãjerã", yi tʉoĩa güirãre cʉni jea ʉjʉritajʉ cõagʉ̃ yigʉja yʉ. Ñeñaro yirã, sĩari masa, romia rãca ajeri masa, gãjerãre rojarã, ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉorã, ito yicõri socari masa ñarocõreti jea ʉjʉritajʉ ĩnare cõagʉ̃ yigʉja yʉ. Itira azufre wame cʉtirisena ʉjʉa itira. Itirajʉ ña godasarada, yiquĩ ʉjʉ ya cumuro rujigʉ, yʉ cãirojʉ.

Mama cʉto Jerusalén wame cʉtiri cʉto

9 Ito yija bero ángel sĩgʉ̃ wadicõri yʉ tʉ eja rũjũquĩ. Ĩ ñaquĩ jʉa ãmojeno ñagʉ̃ masa ĩna tõbʉjatoni ñarise tẽro rʉcogorʉ. Ado bajiro yʉre gotiquĩ ĩ:

—Ado waya. Oveja Macʉ manojo ñarocore mʉre ĩorocʉ ya yʉ, yiquĩ ángel yʉre.

10 Yu cãirojʉ Espíritu Santo yure ito bajiro ĩ yija, ado bajiro rẽtacu iti. Gʉ̃ta yucuri curise ũmacʉ̃jʉ yure ãmi waquĩ ángel. Ito yure ãmi ejacõri ñeñarise mani cuto, Jerusalén wame cutiri cuto yure ĩoquĩ ĩ. Dios ñarojʉna ruji wadira cuto ñacu iti cuto. 11 Dios ĩ yorisena busucu iti cuto. Gʉ̃ta bʉto waja cutirise robo bajiro busucu iti cuto. Jaspe wame cutirise gʉ̃ta ẽoro queno ide totiaro robo bajiro busucu iti cuto. 12 Iti cuto tunima ĩna sabiara cuní ũmari cuní ña gãni biacu. Iti bedo jua gubojeno sojeri, sojeri cuticu. Co soje ruyabeto ángel sĩgʉ̃ rʉ̃gõquĩ. Israel gãna jua gubojeno buturi gãna wame wãñacu iti sojerijʉ. 13 Ũmacañi ĩ joejea wadiri duja udia soje, ĩ quedi sãja warojua udia soje, warubʉjua udia soje, gaje duja warubʉjua udia soje ñacu iti sojeri. 14 Iti cuní sabia rʉ̃jarajʉ roca jua gubojeno gʉ̃ta cũ gãni biañi ĩna. Iti gʉ̃tagãrijʉ Oveja Macu ĩ oca goti ucutoni ĩ cũana wame wãñacu.

15 Ángel yu rãca busicacu cuto cõĩarotigu orona ĩna meniragu rucoquĩ. Sojeri cuni, ĩna sagãni biare cuníre cuni ĩ cõĩarotigu ñacu itigu. 16 Ĩ cõĩaja iti cuto eyarise, iti cuto ũmarise, iti cuto yoarise corocõ ñacu. Ĩ cõĩaja dos mil doscientos kilómetrocõ ñacu yoarise, eyarise, ũmarise cuni. 17 Ĩna sabiare ángel ĩ cõĩaja sesenta y cinco metros ũmarise ñacu. Masa ĩna cõĩaro bajiroti cõĩaquĩ ángel cuni.

18 Jaspe wame cutirise gʉ̃tagãrina iti cutore sabiañi ĩna. Orona iti cutore meniñi ĩna. Ʉeri mani ñacõri ẽoro ueri mano robo bajiro ruyucu iti cuto. 19 Ĩna sabiara cuní roca jua gubojeno gʉ̃ta ñarisejure, gʉ̃ta bʉto waja cutirise itigarijʉ wãñacu. Cajero gaga jaspe wame cutirise wãñacu. Bero gaga zafiro wame cutirise wãñacu. Bero gaga ágata wame cutirise wãñacu. Bero gaga esmeralda wame cutirise wãñacu. 20 Bero gaga ónice wame cutirise wãñacu. Bero gaga cornalina wame cutirise wãñacu. Bero gaga crisólito wame cutirise wãñacu. Bero gaga berilo wame cutirise wãñacu. Bero gaga topacio wame cutirise wãñacu. Bero gaga crisoprasa wame cutirise wãñacu. Bero gaga jacinto wame cutirise wãñacu. Susarica jua gubojeno ñarica amatista wame cutirise wãñacu. 21 Jua gubojeno sojeri perla wame cutirisena meniñi ĩna. Co soje ruyabeto coga perlanati iti sojerire meniñi ĩna. Iti cuto gudareco ñasarima ĩna menira ma orona meniñi ĩna. Ẽoro ide totiaro robo bajiro ruyucu iti.

22 Dios ya wi ti bʉjabiticu yu iti cutore. Cojʉ ruyabeto mani Ʉjʉ Diore rʉ̃cubʉocã masa. Rẽtoro masigʉ̃ ĩ ñajare cojʉ ruyabeto ĩre rʉ̃cubʉocã ĩna. Oveja Macure cuni ito bajiroti rʉ̃cubʉocã masa. Ito bajiri cojʉ ruyabeto ĩnare rʉ̃cubʉorã ñari ĩna rʉ̃cubʉoroti wire menibisĩ ĩna. 23 Ũmacañi ĩ asirise, ñami gagu ĩ busurise cuni ãmobea iti cuto. Dios ĩ yorisenati busua iti cuto. Ito yicõri Oveja Macu ĩ yorisenati busua iti cuto. Ito bajiri ũmacañi ĩ asirise, ñami gagu ĩ busurise cuni ãmobea iti cuto. 24 Dios ĩ masoana ĩ busurisena iti cutojʉ wa ucurã yirãji ĩna. Adi sita gãna ujarã ĩna rucorise ñasarise ãmi wadicõri Diore ĩsirã yirãji ĩna ĩre rʉ̃cubʉorã. 25 Ʉmua soje biaya mano yiroja iti cutojʉ. Iti cutojʉ ñami mano yiroja. Ito bajiri biaya mano yiroja iti cuto. 26 Co sita gãna ruyabeto ĩna rucorise ñasarise ãmi wadicõri Diore ĩsirã yirãji ĩna ĩre rʉ̃cubʉorã. 27 Ñeñarise rãca sãjamena yirãji iti cutore. Ñeñaro yirã, ruore oca gotirã cuni sãjamena yirãji iti cutore. Oveja Macu ĩ ya papera tutijʉ wame wãñarã riti sãjarã yirãji iti cutore. Iti papera tuti, “Adocõ ñama yu rãca ñatĩñarona”, yire papera wãñacu iti tutijʉ.

22 1 Ito yija ángel riaca ueri maniña ĩoquĩ yure. Itiya ide catitĩñare gaye ñacu. Ide ruyurisa ñacu itiya. Ʉjʉ ya cumuro Dios ĩ rujiri cumurojʉ,

ito yicõri Oveja Macu ĩ rujiri cumuroju jode cuticu itiya riaca. 2 Iti cuto gudareco ñari ma gudarecore ñacu itiya riaca. Riaca jua duja tunima catitĩñare gaye rica cutiri yucuri ñacu. Sĩgũ ũmacañi ruyabeto rica cutisoticu iti yucuri. Ito bajiri co rodo jua gubojenojiri rica cuticu iti yucuri. Iti jũrina masa ĩna uco yiroti ñacu. 3 Itoju ñeñarise manoja. Iti cutoju uju ya cumuro Dios ĩ rujiri cumuro ñaroja. Ito yicõri Oveja Macu ya cumuro cuni ñaroja. Ĩnare moa ĩsiri masa ĩnare rũcubuotĩñasotirã yirãji. Itoju ñeñarise manoja. 4 Diore ti canamuorã yirãji ĩna. Ito yicõri Dios wame ĩna ya rioweca wãñaro yiroja ĩnare. 5 Itoju ñami mano yiroja. Iti cuto ñarã sĩabusuore gaye ãmomena yirãji. Mani Uju Dios ĩ yorisena busu ñaro yiroja iti cutore. Ito bajiri ũmacañi asirise ãmomena yirãji ĩna. Ito yicõri Dios rãca rotitĩñarã yirãji ĩna.

Jesucristo ĩ ejaroto yoabea ĩja, yire gaye

6 Ito yija bero ado bajiro gotiquĩ ángel yure:

—Jeyaro mu cãiroju mu tigore, mu tuogore cuni riti ña. Ito bajiri, “Riti bajiro yiroja iti”, mu yi masija quena. Mani Uju Dios ĩ ñami ĩre goti ĩsiri masare ĩna busi masiroca yigu. Ĩti ñami yure cõaru. “Ado bajiro rẽtaro yiroja”, ĩre moa ĩsiri masa ĩna yi masitoni, yure cõaquĩ Dios, yiquĩ ángel yu cãirojų.

7 Gaje ado bajiro gotiquĩ ángel yure:

—Tuoya, ado bajiro gotiami Jesús: “Yoari mejeti tudi ejagu yiguja yu”, yi gotiami Jesús. Ito bajiri, no adi papera tuti Dios ĩ ucare tuorũnurã wanu quenarã yirãji ĩna, yiquĩ ángel yure.

8 Yu Juan itire ticõri, itire tuocõri yu ucare ña. Itire ticõri, itire tuocõri ángel yure ĩocacu riojo rijomunigãna ñini rũjũcu yu. 9 Ito bajiro yu yijare, ado bajiro yiquĩ ĩ yure:

—Yibesa itire. Mu robo bajiroti Diore moa ĩsigũ ña yu cuni. Mu ñarã Dios ocare goti rẽtoburã, ito yicõri no adi papera tuti ucare tuorũnurã robo bajiguti ña yu cuni. Ito bajiri yure rũcubuobesa. Diojuare mu rũcubuoja quena, yiquĩ ángel yure.

10 Gaje ado bajiro yure gotiquĩ ĩ:

—Iti papera tutiju, ija rẽtaroti gaye ucare ña. Dios oca ña iti. Yoari mejeti iti gaye rẽtaro yiroja. Ito bajiri iti ocare yeyo rucobesa. 11 Ñeñarise yisotirãma ñeñariseti yi ñacõajaro ĩnama. Ñeñaro tuoĩarã ĩna tuoĩaro bajiroti tuoĩa ñacõajaro ĩna. Queno yirãma queno yi ñacõajaro. Ito yicõri Diore tuorũnurã cuni Diore riti tuorũnutĩñajaro. Ĩre ĩna tuorũnu ñacõaja quena, yiquĩ ángel yure.

12 —Tuoya, ado bajiro gotiami Jesús: “Riti gotia yu, yoari mejeti tudi ejagu yiguja yu. Tudi ejacõri masa ĩna yiado bajiroti ĩnare waja yicuja yu. 13 Yu ña ñasuogu, ito yicõri ñasusagu. Yuna suoriti jeyaro ñasuoyija. Ito yicõri yuna suoriti jeyaro ñasusaro yiroja. A wame ñasuorise, ito yicõri Z wame ñasusarise robo bajigu ña yu”, yi gotiami Jesús, yiquĩ ángel yure.

14 ’“No ĩna ñeñaro yirisere coe rotigoana yutabuju ueri mano robo bajiro bajirã ñama ĩna. Ĩna riti iti cuto sojere sãjarã yirãji ĩna. Itoju ejacõri yucu catitĩñare rica barã yirãji ĩna. Ito bajiri wanurã yirãji ĩna. 15 Adocõ jãjarã ñama iti cutore sãjado mana. Diore jidicãna, gãjerãre rojarã, romia rãca aje ñarã, sĩari masa, ĩna meni rujeoanare rũcubuorã, ito yicõri ruosotirã cuni ĩna ñama iti cutore sãjado mana”, yi gotiami Jesús, yiquĩ ángel yure.

16 Gaje Jesús gotirise gotigu, ado bajiro gotiquĩ ángel:
—“Yure tuorũnure iti oca ĩ gotitoni ángel cõacu yu. David uju ñayorure rujeoru ña yu. Ito bajibojarocati ĩ janerãbatia janamiti ña yu. Busuri ñocõagã buto yogu ĩti ña yu”, yi gotiami Jesús, yiquĩ ángel yure.
17 Espíritu Santo, ito yicõri Oveja Macu manojo cuni coro bajiroti busiama ĩna:
—Mucana tudi waya, yama ĩna Jesure.
No itire tuo bujarãti, ĩna bajiroti:
—Tudi waya, yija quena Jesure.
No ide catitĩñare gaye idi ãmorã, Dios tu idirã waya. Waja manoti muare iogu yiguĩji ĩ.
18 No adi papera tuti Dios ocare tirãre ado bajiro muare goti quenoa yu: No adi papera tutire uca remogũre adi tuti iti gotiro bajiroti ñeñaro ĩ tõbujaroca yigu yiguĩji Dios ĩocũre. 19 No adi papera tuti Dios ocare ĩna jidicãja, ito bajiroti ĩnare cuni jidicãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩ ya papera tutiju ĩna wame ruyubeto yiroja. Ito yicõri ĩ ya cuto ñeñarise mani cuto sãja rotibicu yiguĩji ĩ ĩnare. Ito bajiri yucu catitĩñare rica adi tutiju yu uca wõre gaye bamena yirãji ĩna.
20 Adi gaye yure goti rẽtabugu ado bajiro gotiami yure:
—Yoari mejeti wadicuja yu, yami ĩ.
—Ito bajiroti ãmoa yu cuni. Yoari mejeti tudi wadiya yu Uju mu, ya yu Jesure.
21 Mani Uju Jesucristo mani jeyarore queno yijaro. Itocõ ña.

Leer el Nuevo Testamento diariamente

Enero

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	Mateo 1.1–2.12	17	Mateo 12.1-21
2	Mateo 2.13–3.6	18	Mateo 12.22-45
3	Mateo 3.7–4.11	19	Mateo 12.46–13.23
4	Mateo 4.12-25	20	Mateo 13.24-46
5	Mateo 5.1-26	21	Mateo 13.47–14.12
6	Mateo 5.27-48	22	Mateo 14.13-36
7	Mateo 6.1-24	23	Mateo 15.1-28
8	Mateo 6.25–7.14	24	Mateo 15.29–16.12
9	Mateo 7.15-29	25	Mateo 16.13–17.9
10	Mateo 8.1-17	26	Mateo 17.10-27
11	Mateo 8.18-34	27	Mateo 18.1-22
12	Mateo 9.1-17	28	Mateo 18.23–19.12
13	Mateo 9.18-38	29	Mateo 19.13-30
14	Mateo 10.1-23	30	Mateo 20.1-28
15	Mateo 10.24–11.6	31	Mateo 20.29–21.22
16	Mateo 11.7-30		

Febrero

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	Mateo 21.23-46	15	Marcos 1.1-28
2	Mateo 22.1-33	16	Marcos 1.29–2.12
3	Mateo 22.34–23.12	17	Marcos 2.13–3.6
4	Mateo 23.13-39	18	Marcos 3.7-30
5	Mateo 24.1-28	19	Marcos 3.31–4.25
6	Mateo 24.29-51	20	Marcos 4.26–5.20
7	Mateo 25.1-30	21	Marcos 5.21-43
8	Mateo 25.31–26.13	22	Marcos 6.1-29
9	Mateo 26.14-46	23	Marcos 6.30-56
10	Mateo 26.47-68	24	Marcos 7.1-23
11	Mateo 26.69–27.14	25	Marcos 7.24–8.10
12	Mateo 27.15-31	26	Marcos 8.11–9.1
13	Mateo 27.32-66	27	Marcos 9.2-29
14	Mateo 28.1-20	28	Marcos 9.30–10.12

Marzo

fecha	*selección*
1	Marcos 10.13-31
2	Marcos 10.32-52
3	Marcos 11.1-26
4	Marcos 11.27–12.17
5	Marcos 12.18-37
6	Marcos 12.38–13.13
7	Marcos 13.14-37
8	Marcos 14.1-21
9	Marcos 14.22-52
10	Marcos 14.53-72
11	Marcos 15.1-47
12	Marcos 16.1-20
13	Lucas 1.1-25
14	Lucas 1.26-56
15	Lucas 1.57-80
16	Lucas 2.1-35
17	Lucas 2.36-52
18	Lucas 3.1-22
19	Lucas 3.23-38
20	Lucas 4.1-30
21	Lucas 4.31–5.11
22	Lucas 5.12-28
23	Lucas 5.29–6.11
24	Lucas 6.12-38
25	Lucas 6.39–7.10
26	Lucas 7.11-35
27	Lucas 7.36–8.3
28	Lucas 8.4-21
29	Lucas 8.22-39
30	Lucas 8.40–9.6
31	Lucas 9.7-27

Abril

fecha	*selección*
1	Lucas 9.28-50
2	Lucas 9.51–10.12
3	Lucas 10.13-37
4	Lucas 10.38–11.13
5	Lucas 11.14-36
6	Lucas 11.37–12.7
7	Lucas 12.8-34
8	Lucas 12.35-59
9	Lucas 13.1-21
10	Lucas 13.22–14.6
11	Lucas 14.7-35
12	Lucas 15.1-32
13	Lucas 16.1-18
14	Lucas 16.19–17.10
15	Lucas 17.11-37
16	Lucas 18.1-17
17	Lucas 18.18-43
18	Lucas 19.1-27
19	Lucas 19.28-48
20	Lucas 20.1-26
21	Lucas 20.27-47
22	Lucas 21.1-28
23	Lucas 21.29–22.13
24	Lucas 22.14-34
25	Lucas 22.35-53
26	Lucas 22.54–23.12
27	Lucas 23.13-43
28	Lucas 23.44–24.12
29	Lucas 24.13-53
30	Juan 1.1-28

Mayo

fecha	*selección*
1	Juan 1.29-51
2	Juan 2.1-25
3	Juan 3.1-21
4	Juan 3.22–4.3
5	Juan 4.4-42
6	Juan 4.43-54
7	Juan 5.1-23
8	Juan 5.24-47
9	Juan 6.1-21
10	Juan 6.22-40
11	Juan 6.41-71
12	Juan 7.1-29

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
13	Juan 7.30-52	23	Juan 13.1-30
14	Juan 7.53–8.20	24	Juan 13.31–14.14
15	Juan 8.21-30	25	Juan 14.15-31
16	Juan 8.31-59	26	Juan 15.1-27
17	Juan 9.1-41	27	Juan 16.1-33
18	Juan 10.1-21	28	Juan 17.1-26
19	Juan 10.22-42	29	Juan 18.1-24
20	Juan 11.1-53	30	Juan 18.25–19.22
21	Juan 11.54–12.19	31	Juan 19.23-42
22	Juan 12.20-50		

Junio

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	Juan 20.1-31	16	Hechos 10.34-48
2	Juan 21.1-25	17	Hechos 11.1-30
3	Hechos 1.1-26	18	Hechos 12.1-23
4	Hechos 2.1-47	19	Hechos 12.24–13.12
5	Hechos 3.1-26	20	Hechos 13.13-41
6	Hechos 4.1-37	21	Hechos 13.42–14.7
7	Hechos 5.1-42	22	Hechos 14.8-28
8	Hechos 6.1-15	23	Hechos 15.1-35
9	Hechos 7.1-29	24	Hechos 15.36–16.15
10	Hechos 7.30-50	25	Hechos 16.16-40
11	Hechos 7.51–8.13	26	Hechos 17.1-34
12	Hechos 8.14-40	27	Hechos 18.1-21
13	Hechos 9.1-25	28	Hechos 18.22–19.12
14	Hechos 9.26-43	29	Hechos 19.13-41
15	Hechos 10.1-33	30	Hechos 20.1-38

Julio

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	Hechos 21.1-16	15	Romanos 2.25–3.8
2	Hechos 21.17-36	16	Romanos 3.9-31
3	Hechos 21.37–22.16	17	Romanos 4.1-12
4	Hechos 22.17–23.10	18	Romanos 4.13–5.5
5	Hechos 23.11-35	19	Romanos 5.6-21
6	Hechos 24.1-27	20	Romanos 6.1-23
7	Hechos 25.1-27	21	Romanos 7.1-14
8	Hechos 26.1-32	22	Romanos 7.15–8.6
9	Hechos 27.1-20	23	Romanos 8.7-21
10	Hechos 27.21-44	24	Romanos 8.22-39
11	Hechos 28.1-31	25	Romanos 9.1-21
12	Romanos 1.1-17	26	Romanos 9.22–10.13
13	Romanos 1.18-32	27	Romanos 10.14–11.12
14	Romanos 2.1-24	28	Romanos 11.13-36

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
29	Romanos 12.1-21	31	Romanos 14.1-23
30	Romanos 13.1-14		

Agosto

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	Romanos 15.1-21	17	1 Corintios 11.2-16
2	Romanos 15.22–16.7	18	1 Corintios 11.17-34
3	Romanos 16.8-27	19	1 Corintios 12.1-26
4	1 Corintios 1.1-17	20	1 Corintios 12.27–13.13
5	1 Corintios 1.18–2.5	21	1 Corintios 14.1-17
6	1 Corintios 2.6–3.4	22	1 Corintios 14.18-40
7	1 Corintios 3.5-23	23	1 Corintios 15.1-28
8	1 Corintios 4.1-21	24	1 Corintios 15.29-58
9	1 Corintios 5.1-13	25	1 Corintios 16.1-24
10	1 Corintios 6.1-20	26	2 Corintios 1.1-11
11	1 Corintios 7.1-24	27	2 Corintios 1.12–2.11
12	1 Corintios 7.25-40	28	2 Corintios 2.12-17
13	1 Corintios 8.1-13	29	2 Corintios 3.1-18
14	1 Corintios 9.1-18	30	2 Corintios 4.1-12
15	1 Corintios 9.19–10.13	31	2 Corintios 4.13–5.10
16	1 Corintios 10.14–11.1		

Setiembre

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	2 Corintios 5.11-21	16	Gálatas 2.17–3.9
2	2 Corintios 6.1-13	17	Gálatas 3.10-22
3	2 Corintios 6.14–7.7	18	Gálatas 3.23–4.20
4	2 Corintios 7.8-16	19	Gálatas 4.21–5.12
5	2 Corintios 8.1-15	20	Gálatas 5.13-26
6	2 Corintios 8.16-24	21	Gálatas 6.1-18
7	2 Corintios 9.1-15	22	Efesios 1.1-23
8	2 Corintios 10.1-18	23	Efesios 2.1-22
9	2 Corintios 11.1-15	24	Efesios 3.1-21
10	2 Corintios 11.16-33	25	Efesios 4.1-16
11	2 Corintios 12.1-10	26	Efesios 4.17–5.2
12	2 Corintios 12.11-21	27	Efesios 5.3-33
13	2 Corintios 13.1-14	28	Efesios 6.1-24
14	Gálatas 1.1-24	29	Filipenses 1.1-26
15	Gálatas 2.1-16	30	Filipenses 1.27–2.18

Octubre

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	Filipenses 2.19–3.6	4	Colosenses 1.1-20
2	Filipenses 3.7–4.1	5	Colosenses 1.21–2.7
3	Filipenses 4.2-23	6	Colosenses 2.8-23

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
7	Colosenses 3.1-17	20	1 Timoteo 5.1-25
8	Colosenses 3.18–4.18	21	1 Timoteo 6.1-21
9	1 Tesalonicenses 1.1–2.9	22	2 Timoteo 1.1-18
10	1 Tesalonicenses 2.10–3.13	23	2 Timoteo 2.1-21
11	1 Tesalonicenses 4.1–5.3	24	2 Timoteo 2.22–3.17
12	1 Tesalonicenses 5.4-28	25	2 Timoteo 4.1-22
13	2 Tesalonicenses 1.1-12	26	Tito 1.1-16
14	2 Tesalonicenses 2.1-17	27	Tito 2.1-14
15	2 Tesalonicenses 3.1-18	28	Tito 2.15–3.15
16	1 Timoteo 1.1-20	29	Filemón 1.1-25
17	1 Timoteo 2.1-15	30	Hebreos 1.1-14
18	1 Timoteo 3.1-16	31	Hebreos 2.1-18
19	1 Timoteo 4.1-16		

Noviembre

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	Hebreos 3.1-19	16	Hebreos 13.1-25
2	Hebreos 4.1-13	17	Santiago 1.1-18
3	Hebreos 4.14–5.14	18	Santiago 1.19–2.17
4	Hebreos 6.1-20	19	Santiago 2.18–3.18
5	Hebreos 7.1-19	20	Santiago 4.1-17
6	Hebreos 7.20-28	21	Santiago 5.1-20
7	Hebreos 8.1-13	22	1 Pedro 1.1-12
8	Hebreos 9.1-10	23	1 Pedro 1.13–2.10
9	Hebreos 9.11-28	24	1 Pedro 2.11–3.7
10	Hebreos 10.1-18	25	1 Pedro 3.8–4.6
11	Hebreos 10.19-39	26	1 Pedro 4.7–5.14
12	Hebreos 11.1-16	27	2 Pedro 1.1-21
13	Hebreos 11.17-31	28	2 Pedro 2.1-22
14	Hebreos 11.32–12.13	29	2 Pedro 3.1-18
15	Hebreos 12.14-29	30	1 Juan 1.1-10

Diciembre

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
1	1 Juan 2.1-17	12	Apocalipsis 3.7-22
2	1 Juan 2.18–3.2	13	Apocalipsis 4.1-11
3	1 Juan 3.3-24	14	Apocalipsis 5.1-14
4	1 Juan 4.1-21	15	Apocalipsis 6.1-17
5	1 Juan 5.1-21	16	Apocalipsis 7.1-17
6	2 Juan 1.1-13	17	Apocalipsis 8.1-13
7	3 Juan 1.1-14	18	Apocalipsis 9.1-21
8	Judas 1.1-25	19	Apocalipsis 10.1-11
9	Apocalipsis 1.1-20	20	Apocalipsis 11.1-19
10	Apocalipsis 2.1-17	21	Apocalipsis 12.1-18
11	Apocalipsis 2.18–3.6	22	Apocalipsis 13.1-18

fecha	*selección*	*fecha*	*selección*
23	Apocalipsis 14.1-20	28	Apocalipsis 19.1-21
24	Apocalipsis 15.1-8	29	Apocalipsis 20.1-15
25	Apocalipsis 16.1-21	30	Apocalipsis 21.1-27
26	Apocalipsis 17.1-18	31	Apocalipsis 22.1-21
27	Apocalipsis 18.1-24		